REPERTORIVM COPIOSISSIMVM,

In omnia Alexandri Tartagni Imol. Iurisc. clarissimi Commentaria.

Serie alphabetica ita concinnè in studiosorum gratiam dispositum, vt nihil amplius desiderari possit.

Nouissimè summa diligentia & fide recognitum, ab infinitis erroribus repurgatum, & ad suam demum integritatem restitutum.

VENETIIS, APVD IVNTAS MDLXX.

REPERTORIVM AVREVM ET INSIGNE, AD CELEBERRIMA OMNIA

EXCELLENTISS. I. V. D. DO. ALEXAN. TARTAGNI IMOLEN.

Commentaria,

Fœliciori ordine quàm hactenus editum, summaq; diligentia elaboratum, ac pluribus in locis nuper auctum, & mirificè locupletatum.

A

forma

Captura

ff. da

De litera D

vel

decisiua

Dies

Dispositi

Dr * ccc

De literæ E

Emphy-

De litera F

¶ Falſitas

F. .

Filius

De litera G

De litera H

Hæres

¶ Institoria

e. l

Iura-

Legatum

Legatarius

Locuple-

¶ Masculinum

Missus

Nepos

De litera O

Officiales

De litera P

Pater

Pœna

probatio

prohibitio

¶ prouentus

De litera R

Reficiens

conuentus,

§.si quis

statutum

Statutum

Stipula-

Testamentum

Transactio

De litera V

Verba

Vtilitat

FINIS.

Registrum

a b c d e f g h Quaterniones. h. Quinternio.

ALEXANDRI TARTAGNI

Imolensis in Secundam ff. Noui partem commentaria.

Cum additionibus Franc. de Curt. Bernardi de Landriano, Thomæ Diplouatatij, & Antonij Franc. de Doctoribus.

De verborum obligationibus. Rubrica.

Vlpiani. LEX PRIMA

1 *Rubricę tam iuris ciuilis q̃ canonici, an sint auctenticę, & an possint allegari pro lege, & an si sint generaliora nigro restringantur per nigrum.*
2 *Donatio facta per Constantinum Ecclesiæ an valuerit.*
3 *Contractus stipulationis est valde frequens, & vsitatus, quia cum vnoquoque contractu coniungi potest.*
4 *Præfationes libentius nos ad lectionem materię propositæ producunt.*
5 *Stipulatio est inuenta propter necessitatem, & vtilitatem.*
6 *Fideiussor non potest obligari nisi verbis.*
7 *Pactum producit actionem in iudicio etiam absque stipulatione.*
8 *Factum in iudicio plus operatur q̃ factum extra.*
9 *Confessio extraiudicialis facta sine causa non valet.*
10 *Stipulatio est actus legalis cęteris efficacior.*
11 *Stipulatio fuit inducta de iure ciuili tantum.*
12 *Stipulatio nominatur potius a verbis q̃ a consensu.*
13 *Stipulationis ad essentiam requiritur q̧ precedat interrogatio, & subsequatur responsio, alias non valet.*
14 *Deliberate dicitur fieri quod fit ad interrogationem alterius.*
15 *Promissio quæ est facta geminata licet pacto nudo, tamen parit actionem.*
16 *Pactum nudum cum iuramento præstitum parit actionem.*
17 *Stipulatio an sit contractus nominatus, vel innominatus.*

QVoniam. Hic est caput voluminis, vt in l. ij. §. septimus. C. de vete. iure enu. ideo sequutus ordinē Bar. & aliorum prętermittā quę in principijs librorum
a dici solent, de quib. p Dy. in rub.ᵃ de ope. no. nun. & p Gul. i rub. de iusti. & iu. p Azo. in summa. C. p Cano. in proę. decretaliū. p Io. Mo. in proę.
1 vj. p And. de Iser. i proę. ↄsti. feu. † Et p Io. de Imo.¹ hic q̧ tangit an rub. tā iuris ciuilis, q̃ Canonici sint auctenticę, & possint allegari pro le-
b ge. Et an si sint gñaliora nigro restringant̄ p nigrū, de q b. dixi alsᵇ in l. j. ſ. si cer. pet. Tangit ēt Io. de Imo. qdā alia hic de q b. p gl. Bar.
2 & alios in prin. ffort̄, & p Iac. Bu. in proę. C. † videlicet quare Iustinianus ita appellatus fuerit, & an valuerit donō facta p Constan. Ecclesiæ de quo hic p alios non tangit̄, p pea remitto ad no. p gl. & Iac. de Bel. in auct. quō opor. epi. §. j. p gl. lxiij. dist. c. ego Ludouicus. p Host. in summa de imu. eccle. §. non aūt vers. nō potent aūt cogi. p Io. An. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. nunc aūt. ver. q d si Imp ator. p Bal. & Sal. in prin. C. p Bal. & Ang. in l. si certarū. ſ. de testa. mil. p Bal. & Ang. in l. filio quē pr̄. ſ. de libe. & posthu. Bal. in p̄ludijs feu. circa me. & in ti. de pa. ↄsta. in ver. successorum. Bal. & Abb. in c. intellecto. de iureiu. vnū verbū Bal. in l. sacra. §. sciendū. ſ. de re. diui. In q b. locis ēt inuenietis virū donationes aliæ factæ p
c Imperatorē, vel faciēdæ in posterū valere possintᶜ. Quantū. n. ad donationē factam p Constantinū Papę Siluestro, ↄcluditur eam
d valuisse,ᵈ p ea q̃ habent̄ in c. fundamenta. de elect. in vj. Alię vero cōiter tenet̄, q̧ non valent nisi sint factæ ex iustis, & p babilib. cāis, & q̃ sint illę cāæ inuenietis in dictis loc. ¶ In gl. rub. ponit̄ ↄtinua tio rubri ad p̄cedentes iuxta. l. ij. ſ. de statu homi. & §. q b. in j. ↄstit. C. hic, vt in glo. & potuit moueri Iuriscon. ad ponendum rub. de
3 verb. obl. † quia iste ↄtus stipl̄onis est valde frequens, & vsitatus,
e quia cum vnoquoq; ↄtu coniungi pōt.ᵉ l. stipl̄onum. la. ij. §. conuentionales. ſ. eo. quo arg. vtitur Iuriscon. in l. legaui. de libe. le. & gl. in rubr. ſ. si cer. pet. Anteq̃ deueniam ad nigrum formabo hic
4 aliquas q̄ones, vt facit Pa. de Ca. loco prętationis. ¶ † Nam præfationis, vt Iuriscon. inquit in l. j. ſ. de ori. iur. libentius nos ad lectionē propositę mãę perducunt. & cum ibi venerimus euidentiorem p̄
5 stant intell̄m. ¶ † Vnde in primis quęro quare inuenta sit stipl̄o, de qua hic, r̄ndet Pa. de Ca. q̧ p p necessitatem, & vtilitatem, cum ita stipl̄o necessaria sit pro promissionib. iudicialib. vt in promissione de iudicio sisti, & iudi. sol. & ēt p obligationib. fideiussorijs,
6 † q a fideiussor non pōt obligari nisi verbis. l. Blanditus. C. de fideiu. l. v. §. satis acceptio. ſ. eo. Sed inq̃ium Pa. de Ca. dicit stipl̄onem necessariam fuisse pro iudicialib. promissionib. vr̄ moderni posse.

7 † Quia ēt agi pōt ex pacto facto in iudicio absq; stipl̄oneᶠ per q̧
f pactū p mittat̄ aliq d tendēs ad iuuādū. iudiciū vt p gl. in auc. gñaliter in ver. ↄscribat. C. de epi. & cle. & in l. eū p quo. ſ. de i ius voc. p quas ita ↄcludit Bal. i rep. l. tale pactū. §. qui p uocaoit. ſ. de pac. vbi dicit q̧ q̃uis pactū nudū absq; stipl̄one nō pariat actionē, iu-
8 rib. vulgarib. t̄n fallit nisi fuerit in iudicio fcm̄ f̄m. d. glo. † Operat̄ e m ponius in iudicio fcm̄ q̃ ex̄, vt est tex. cū gl. & ibi Bal. in l. pacta nouissima. in ver. maxime. C. de pac. & f̄m hoc dēt intell̄i, & declarari id, q̧ dicit Bal. in l. siue acta. C. de transa. Vbi dicit q̧ pactū fcm̄ in iudicio remanet nudū p illū tex. nā pōt dici illud esse verū nisi tale pactū tēderet ad adiuuandū iudiciū, quo casu valeret. In alijs
9 ēt casib. actus in iudicio est efficacior q̃ ex̄ iudiciū celebratus † vt patet in ↄfessione sine cā quę ex̄ iudiciū fcā nō valet, vt in l. gñalr. & ibi plene no. C. de nō nu. pe. sed si sit fcā in iudicio valida est ac si inesset cā. gl. est in l. j. in fi. p illū tex. ſ. de interro. ac. Concludendo igit̄ dico, q̧ stipl̄o inuenta est qñq; ex necessitate, qñq; ex vtilitate. Nō t̄n pl; illud exēplū, q̧ ve; iuēta sit p p stipl̄ones iudiciales cum idē operet̄ pactū tendens ad iuuandū iudiciū q̧ stipl̄o, vt ſ. dixi. secus si pactū non tenderet ad iuuandū iudiciū, q a tunc ēt
g factum in iudicio remaneret nudūᵍ vt p Bal. in d. l. si apud acta &
10 hoc casu non operat̄ idem q̧ stipl̄o. Nec † mirū, q a stipl̄o vt dicit Cyn. in l. ex p̄cio. C. si cer. pet. est efficacior actus legalis cęteris, nā p stipl̄onē pōt fieri nouatio p̄cedentis obl̄onis, nō aūt per pactū
h nudum. d. l. ex p̄cio. est verū q̧ obl̄o p̄cedens poteratʰ ēt nouari p aliū ↄtū q̃ p stipl̄onē si hoc agebat̄. tex. est in l. si mandato meo. §. fi. ſ. man. cum gl. quē Bar. in l. j. j. de noua. dicit non esse alibi, & his verbis ēt vtit̄ Sal. in l. j. C. de noua. & videbimus in l. scire debemus. j. e. i prin. Facilius t̄n fiebat & p̄somebat̄ nouatio p stipl̄onem subsequentem q̃ p aliū ↄtum. Vñ videmus q̧ qñ in seq. obligatione facta p stipl̄onem interueniebat noua persona, præsumebat̄ nouatio, vt l. fi. C. de noua. & p Bar. i l. Valerianus. j. de præto. stip. Secus est si p alium ↄtum celebrat̄. ij. obl̄o idem ↄtinens q̧ prima, quia licet interueniret noua persona, non t̄n præsumebat̄ nouatio. l. vbi q s. & ibi Bar. & l. item illa. §. fi. vbi ēt Barto. ſ. de ↄsti. pec. & p hoc limitat̄, q̧ ipsemet Bar. dixit in d. l. Valerianus. Et hæc procedunt qñ facta est stipl̄o separatim ex interuallo a præcedenti ↄtu seu obl̄one. sed si facta est simul cū alio ↄtu vt hodie
i cōiter fitⁱ, vtrum hic casu per hanc stipl̄onem tollatur pręcedens obligatio

ADDITIONES.

a Iulianus Arg. Fab. ¶ De ope. no. nū. Adde & vide hic d. Vin. q eos ū q̃ in prin. dici solēt multas q̄ones ponit q̄uis remissiue ad Ino. & Ang. Are. in proœ. inst.
b ¶ Dixi alias. Ibi ēt posui in apost. quibus adde And. Sicu. in consi. 46. iij. volu.
c ¶ Possint. Ex quib. intelliges an Imperator Sigismūdus potuerit ↄfirmare testm̄ Illostrissimis Docis. Phil. ita, vt Rex Lu. noster Mediolani succedere possit in ducatu Mediolani qui est de camera Imperij.
d Tho. ¶ Valuisse. Vide p Papā Piū i suo dialo. f. 21. vbi ↄcludit nō valuisse donationem de quo plene p Fel. in c. fuluer. in fi. de maio. & obe. & p Lud. Bolo. in sua extraua. Theodosiana in ver. in Romana nostra excellentissima ciuitate. & Car. Alex. in c. ego Constantinus 96. dist. & hr̄ originalr̄ ad l̄ram per Alb. de Ro. i l. j. §. j. ſ. de of. p̄fe. vr. & vidi Venetijs, librū decretorū l̄ris Gręcis cōpositū p quendam. d. Matth. tpe Iustiniani compilatum in quo erat inserta donatio Constantini facta beato Siluestro, quem mihi dedit domi. Christopho. Cata orator Regni Cypri apud illustris. dominium.
e Iulia. ¶ Coniungi pōt. Adde & iō dicit hic Bal. nouel. q̧ si repiat̄ instr̄m cuiusc. cunq. obl̄onis sine stipl̄one, & t̄n eā interuenisse p̄sumit̄, vt h̄r in l. j. C. de vsu. & insti. de inuti. stip. §. itē si scripeū. idē in quacunq; scriptura, vt per eum hic.
f ¶ Absq. stipulatione. Adde q̧ do. Vin. hic reprehendit Alex. & tenet opi. Pa. de Ca. & r̄ndet ad dictam auc. generaliter cū gl. f̄m Sal. & ad d. l. eō pro quo. ſ. q̧ ibi interuenit stipl̄o, vt hic eum latius qui allegat tex. pro opi. Pauli. in l. uēs. §. in hac. C. de epis. & cl. vbi dr̄ q̧ qñ clerici conueniunt, pōt vnus pro altero fide iubere. s. stipl̄one interueniente. & sic promissio in iudicio facta oportet q̧ sit solennis qñ tendit ad coadiuuandū iudiciū f̄m ipsum, & vide eundē Alc. j. in l. j.
g ¶ Nudum. Comprobatur, quia iuramenti delatio habet vim conuentionis, & pacti. l. qui iurasse. §. fi. de iureiu. sed speciale est quod ex iureiu. oritur actio, & ideo est, quia habet vim rei iudi. vt est tex. & gl. in l. sed & possessori. §. pe. de iureiu. ergo in alijs pactis, quæ non habent vim rei iudi. pactum non vestitur colore iudicij, nisi qñ cōuenerit idē q̧ dispō legis, ita pōt intell̄i tex. i auc. gñalr. ſ. all.
h ¶ Poterat. Etiam nouari per alium contractum, nouatio an possit fieri hic sup. vide in l. qui vsumfr. j. eo. & q. i inducatur nouatio in debitorib. obligantibus se in plus, vel minus, & soluentibus plus, vel minus, vide Alex. in consi. 13. per totum. & in consi. 72. & in consi. 85. in prin. iij. vol.
i Iran Cur. ¶ Vt hodie cōiter fit. Vide Alex. in consi. 40. alias. 16. in ij. volu. & consi. 4. in iiij. vol. Bal. in l. sane. C. de act. & oblig.

a obligatio; vel oriri impediat. vide p Bar.in l.singularia, in vj.spã
11 ff.ŝ.i ser.pet.& bo.tex.in l.dun societatem.ŝ.pro socio. ¶†Scd'o, quęro quo iure introducta sit stipło. & Bř rñde, q de iure ciui.nõ de iuregentium.§.de constituta.inst.de ac.& l.ex hoc iure.in fi.cũ gl.ŝ.de iusti.& iu. ¶ Tertio,quæro vtrum in hac stiplone,q̃ dř verborũ oblo requirat ɔsensus.& bř dicedũ est, q sic, vt in l.j.§.adeo.
12 ŝ.de pac.¶† Sed & tũc q̃ro quare potius denoiat a verbis q̃ a cõsensu rñ.ad hoc Pa.de Ca.q cũ i quolibet ɔ̃ctu reqrat ɔsensus debuit magis stip'o appellari a noie ip̃ali q̃ a noie gñali ad oẽs ɔuẽtiones.vñ videm' q pmutatio licet hẽat ɔsensum,tñ dř ɔ̃ctus innominatus.vt gl.in ru.C.de re. pmu.q ió est, q̃a nõ dẽt denoiari a gñe.s.a ɔsensu. eo. mõ videmus q hõ nõ dř hře nomẽ nisi hẽat nomẽ pprium q̃uis hẽat nomẽ gñale hõ.Hæc rñsio Pa. nõ vř bona q̃a sequeret tñ iuspiceremus,q dicit q nullus ɔ̃ctus seu oblo esset donoianda a ɔsensu q est falsum,nã emp.& vẽd.dñr celebrari
b ɔsensu.& ab eo denoiant. b l.ɔsensu.in prin.ŝ.rit.j.& insti.de ob.q̃ ex ɔsensu ɔ̃hunt.Puto igit meliorẽ rõnẽ reddi posse quare poti' a verbis stipło denoiata sit,vcz q̃a cæteri ɔ̃ctus ɔsensu sine verbis melius ɔ̃hi pñt q̃ stipło.nã em.& vẽ.põt celebrari p epłam & nũtium.l.j.in fi.ŝ.de ɔ̃h.em.l.itẽ q̃a.ŝ.de pac.secus est in stipłone q̃ verbis cessantib.ɔfici nõ põt, vt l.j.in prin.j̃.eo. q̃ verba non sunt de
c 13 substantia in alijs ɔ̃ctib.¶ Subsequẽter q̃ro quare ad eẽ,& substãtiã stiplonis reqri q p̃cedat iterrogatio,& subsequat rñsio.al's nõ
c valeat stiplo c vt inst.eo.in prin.& l.iurisg.§.q ferre.ŝ.de pac.rñdẽt Rap.Cu.& Pa.de Ca.istud inductũ eẽ,vt magis demõstraret aius & ɔsensus,& deliberõ,sunt.n.nõnulli q nulla p̃cedente interrogatione offerũt,& pmittũt, & nihil facere velle vñt:secus si p̃cedit interrogatio,q̃a tũc rñsio fcã vř,vt interrogatio effectũ sortiat q̃ rõ colligit ex no.p doc.l.4.§.si q̃s simplr.& nõ p̃cedẽte iterrogane vř eẽ pactũ nudũ,vt p gl.in d.l.iurisgẽ. §. sed cũ nulla.& dicet.
14 j.l.j.§.si q̃s ita.†Facit q̃a q̃ñ aliq̃d fit ad interrogationẽ alterius, dř magis deliberate fieri.gl.est in l.in emendis.C.de ɔ̃h.emp. p Bar. & scribentes in l.serui electione.in prin. de leg.j.& Bar.in l.gerit.ŝ.de acq.hæ.dũ possit intelł̃m ad.d.l.Pãphilo.§.propositũ.ŝ. de le.
15 iij.hac rõne videmus † q̃a q̃ñ pmissio geminata d fcã est,licet pcõ
d nudo,tñ parit actionẽ.d.§.de ɔstu.& in l.j.§.debitũ.ŝ.de ɔstu.pe.q̃a censet magis deliberata pmissio q̃ñ est geminata,& reiterata vñ ex his colligũt theoricã Bal.& Ang.in l.fi.C.ad l.Fal.q geminata nalis oblo est efficax ad agẽdũ, & põt adduci gl.in c.ex litis.de di-
e uor.vbi geminata ɔfessio nõ põt reuocari e p̃textu erroris,de quo tãgit Bal.in l.error.C.de iur. & fac.ig. p p hoc videmus q vbicũq; quis pcedit ad actũ p̃stando iurm, dř ad illũ deliberate accedere. & hoc fuit rõ q̃re ex pcõ nudo si interueniat iurm oriat actio, Vñ signãter dicit Arch.in c.q̃uis de pac.i vj.& An.de Bu.in c.si diligẽti.de foro cõp. q interueniẽte iuro nõ reqrat certioratio ad actũ,
f ad quẽ al's erat necessaria, f p̃pea si mulier iurat nõ ɔ̃uenire i ɔ̃ctu in quo fideiubeat non opus est,q certioret de bñficio Velleiani.
16 †& q ex pcõ nudo cũ iuro oriat actio all.Ro.text.p hoc in l.si q̃s maior.C.de trãs.quẽ añ cũ all.Inn.in c.cũ ɔtingat.de iurei.nõ discusio hũc arti.sed videatis p Cano.in d.c.cũ ɔtingat.& p Hos.& alios.i.c.cũ venissent.de ɔstu.& in c.nouit.de iud.c. p tuas.de arbi. & p Bal.in l.cũ antea ad fi.C.de arb.& in auc.sacra.puberũ.C.si aduer.ven.p Sal.in d.l.si q̃s maior.& hř in l.j.C.de op.lib.& p Bart.
17 in l.si q̃s p eo i.vj.mẽbro.j̃.de fideiu.¶†Vltima est q̃o an stipło sit
g ɔ̃ctus g noiatus,vel innoiatus,de quo hẽmus casum,q est noiat' in d.l.j.§.adeo.ŝ.de pac.ió dicit sing.Bar.i l.ij.C. de ɔdi.ob ca.q est hodie i oib.ɔ̃ctib.notarij apponãt stiplonẽ,dũ dñt,q oia p̃dicta ptes pmiserũt solẽni stiplone ageť ex ɔ̃ctu noiato. l.ex stiplone,& si ille ɔ̃ctus su p quo posita est talis stipłs eẽt inoiatus & tũc difficile erit iuenire q ɔ̃ctus inoiatus p̃beť p iurm.p quo facit.l.ex placito.C.de re.pmu.vbi agiť ex stiplone iterposita cã seruãdi placiti.Istud tñ dcm nõ vř absolute pcedere, nã nõ vř verũ.q ille ɔ̃ct' inoiatus poena pmutationis quo ad alia nõ remaneat inoiatus, & q nõ dẽat iudicari sm ɔ̃ctũ inoiatum virtute stiplonis apposi-
h te,imo stiplo cẽlebiť imitari hoc casu nãm illi' ɔ̃ctus inoiati h nõ eɔ p l.si stipłs.i pri.ŝ.de vsu.cũ si.& fuit de mẽte Bar.i l.si q̃s cũ alr.j.e.& tãgit Bar.io l.fi.ŝ.de ɔd.ob cau.& i l.ędib.§.j.ŝ.de do.& i l.cũ mota.C.de trãs.vbi exp̃sse dicit q stipło apposita iuxta ɔ̃ctũ inoiatũ illi' nãm imitať.vñ vř d.Bart.i l.ij.i telligẽdũ, & limitãdũ eẽ sm ea q̃ no.ipe Bar.i d.l.cũ mota.cui' doctr.ibi reputat singularẽ.imo i l.stiplones.ñ diuidunť.j.e.q̃ sequũť cõiter doc.i d.l.cũ mota.&c.

ADDITIONES.

a Iulia. ¶Obligatio. Adde & declara latissime q̃ vtilitates versent q̃ñ in ɔ̃ctib. iurisgentiũ interuenit stipło, vt per vin.hę.hic.nu.xxx. vsq. ad numerum.xl.in clusi.& ẽt in ver.vlter.us enim xlj.& xlij.q.natiť saluare Bar.in d.l.singularia.dicentem omni actionem ex vtroque ɔ̃ctu,& rñdendo ad ɔ̃tra vř tenere opi.Alex. q̃ñ stipulatio est facta ex interuallo,vide omnia per eum in dictis locis.

b Iulia. ¶Denominantur. Adde q hic d. Alex. reprehenditur a dicto Vinc.hæc. enim.xl.vij. & assignat aliam rationem, vt per eum.

e ¶Stipulatio. Adde q in l.j.d.Christoph. de Cast. subtilitatum princeps reddit duplicem rõnem, vnam.s.quia interrogatio de sui natura est cã, & effectus,sed ca debet præcedere effectum alias non esset interrogatio. all.l.si totam.de acq. hær.& l.si vero non remunerandi.ŝ.man.sed non facit videri mo alum.s.quia stipło est obligatiua,quia ciuiliter,& propter hoc est odiosa, ideo lex voluit,q̃d constaret de voluntate sua prius,& hic dicit est vltra doc.q placet.

d Fran. ¶Promissio geminata. vide Bar.in l.cum scimus.C.de ag.& cen.lib xj. Iulia. ¶Adde & limita hoc dictum Bar.per l.si cõuenerit,cum gl.ŝ.de pig. &c. sm d.Vin.in l.serui electione.de le.j.& hic qui quomodo,& q̃ñ ex duplici pacto nudo oriatur actio.declarat latissime.

e ¶Non põt reuocari. De hoc late ɔ̃s.383.Cumulatiue p And.Sic.ɔ̃s. 64.4.vol.

f Iulia. ¶Necessaria. Adde,ad hoc q hic per Ale. dicit Bar.latissime in l.rem maioris.C.de re rescin ven.in iiij.q.& ibi Bal.& idem Alex.in l.secundum.j̃.eo.latissime.qui in puncto iuris tenet contra hoc,& tam de muliere q̃ de minore loquitur Bar.auc.sacra.C.si aduer.ven.& hic in apostil.ad Bar.item istud tamen in quolibet actu q̃ vim clausularum habeat.Fel.in c.cum super.de offi.dele.

g ¶Contractus. Vide Alex.in l.si legatu.ŝ.de leg.j. vbi an stipulatio regulet sm naturam contractus, vide Alex in l.si pecuniam ŝ. de cõdi ob cau.& in l. credit.in prin. j̃.eo.tit.vbi ponit quasi intelligat q stipło regulet sm natura ɔ̃ctus.

h ¶Innominati. Adde. & q sit ɔ̃ctus innoiatus, q stipulatio iu locat sm natura ɔ̃ctus in quo opponitur,tenet hic.d. Vicen.hæc. & quia aliqualiter tractat l.ex placito.hic posita parte in ɔ̃trã all.ipse dns meus rñ. ler a l.splam plurib. medijs.

Papiniani. LEX PRIMA.

1 *Stipulari potest seruus sibi, vel domino, & non refert cui stipuletur.*
2 *Actio q iussu non est proprium nomen actionis sed, quædam adiectio.*
3 *Mutus, surdus, infans, & furiosus equiparantur.*
4 *Muto, & surdo dandus est curator.*
6 *Pupillus delinquens mitius punitur quàm alij.*
7 *Mutus, & surdus an possint agere in iudicio, vel extra absque curatore.*
8 *Mutus potest nutu, vel capite aut humeris demonstrare intellectum suum.*
9 *Mutus an possit donare.*
10 *Mutus, & surdus a natura potest matrimonium contrahere, sed nõ sic pupillus.*
11 *Mutus, vel surdus si contrahit qualiter debeat notarius cõficere instrumentum.*
12 *Mutus, & surdus quos actus possit perficere.*
13 *Mutus, & surdus a natura an possit cõfiteri homicidiũ, & ex cõfessione dãnari.*
14 *Donatione i simplici nõ cadit authoritas curatoris sicut i alijs cõtractib. pupilli.*
15 *Donare sine causa est proprie dilapidare.*
16 *Mutus an possit iurare, cum iuramentum verba requirat.*
17 *Mutus potest testificari dummodo scribere sciat.*
Testis debet iurare alias non valet.
18 *Matrimonium requirit verba in valentibus loqui.*
19 *Mutus potest matrimonium contrahere.*
20 *Loqui non dicitur qui præsens non est licet absens scribat, vel nuncium mittat.*
21 *Statutum puniens delinquentem, an puniat, vel comprehendat mandantem seu facientem per alium. 22.*
23 *Faciens per alium dicitur ficte, & non proprie per se facere.*
24 *Statutum vbicunque disponit aliquid prætereunte verborum sit tunc extensio de vno casu expresso ad alium non expressum ex identitate rationis.*
25 *Extensio an & quando habeat locum in pœnalibus.*
26 *Stipulatio non potest fieri inter absentes, & quo ad hoc dicuntur absentes qui se paratĩ se exaudire non possunt*
27 *Loquentis appellatione venit ille qui loquitur cum intelligentia.*
28 *Stipulatione serui acquiritur domino, & monachi monasterio.*
29 *Taciti, & expressi idem est iudicium regulariter, fallit vt hic.*
30 *Actio oriens ex stipulatione appellatur ex stipulatum, vbi quid incertum deductum est in stipulatione.*
31 *Dominus obligatur, q iussu quando seruus præcedente iussu domini contraxit.*
32 *Stipulatio est verborum conceptio.*
33 *Stipulatio accipitur pro interrogatione, & responsione simul.*
34 *Dare beatius est quàm accipere.*
35 *Stipulatio in quibus casibus præsumatur absque verborum expressione.*
36 *Patientia in iudicio habet vim stipulationis.*
37 *Scriptura est de substantia eorum quæ fiunt in iudicio.*
38 *Actorum appellatione intelligitur de his qui celebrati sunt in iudicio.*
39 *Pactum nudum in iudicio an vestiatur colore iudicij.*
40 *Infans an & quando possit stipulari. 41.*

a STipulatio. a Qui loqui audire,& intelligere non possunt, per stipulationẽ sibi acquirere, vel alteri obligari non possunt, sed p alium qui in eorum sit potestate.h.d. Diuidiť principaliter in tres partes. Primo,ponitur regula. Secundo,ex illa regula infertur. Tertio, Iurisco.consulit secunda ibi,&
1 ideo.tertia ibi,si quis igitur. ¶† Præmitte q non refert an seruus sibi, vel dño stipuletur ad hoc, vt acquirat dño.l.j. & per totum.j̃. de stip.seruo.¶ Secundo præmitte, q vbi seruus obligat se alteri iussu dñi. obligatur dñs ex ɔ̃ctu celebrato cum seruo,& tenetur
2 actione ex eo ɔ̃ctu.puta ex venditione, locato, & simil. † Et per consequens actio q iussu non est proprium nomen actionis, sed adiectio

ADDITIO.

a Fran. ¶Stipulatio. No.ex hoc prin. de substantia stipulationis requiri verba. adde & in quibus casib.requirantur verba Pau.de Ca.hic. & in casu Bal. in l.ij. §.voluntate.ŝ.lo.ma.lo.An.in c.si Abbatem, de ele.in vj.in nouel. Contrariũ sensit Bar.in l.si quis mihi bona.§.iussum.in vltimis verbis ŝ. de acq. hær. item in electione.c.ecclesia vestra.& ibi Panor.de elec.vide hoc per Alex.j̃.eo.l.

a adiectio q̃dam⁹, & ideĩ actione de peculio, de in rẽ ver. & ſi. vt vo
lunt gl. in l. ſi. tñ plures. §. ſi. an ver. actiones. ſ. de exerci. & in l. ij. §.
3 cui ꝯgruit. in gl. in ver. mãdati. ſ. de pec. ¶ † Ex tex. no. mutũ ſur-
dũ, & infantẽ ęquiparari, q̃ verũ eſt in actu requirẽte verba ad ſub
ſtantiã, ſed in alijs actib. ꝯcluſit hic Bar. q̃ aut mutus, & ſurdus ni
hil intelligit, & hic æquiparabunt furioſo, & infanti. l. Iulianus.
§. adeo. ibi, & in cęteris q̃ curatores &c. ſ. ex qui. cau. in poſ. ea. vbi
4 furioſus æq̃parat illis q̃b. dãdus eſt curator. † Sed muto, & ſurdo
dãdus eſt curator. l. dabimus. in fi. cũ ſe. & ſeq. ſ. de priu. cred. & in
ſti. de cur. §. ſed & mẽte captis. & l. cõi eorũ. §. fi. cũ duab. ſeq. ſ. de
poſt. ſed iſti æquiparant furioſo. vt d. §. adeo ergo eadẽ rõne æq̃pa
5 rant infanti † q̃a furioſo nõ differt. l. infans. j. de ſic. & cle. j. de homi.
& in §. pupillus. inſt. de inut. ſtip. aut mutus, & ſurdus pfecte itel-
ligũt, & æq̃parant pupillo ſm Bar. hic al. l. ſeruo inuito. §. ſi pupil-
lo. ff. ad Tre. ſed Bal. hic ĩ addi. Ang. & Pe. de Anc. Imo. Pa. de Ca.
Lu. Ro. ꝯtriũ tenẽt. l. q̃ ſurdus, & mutus pfecte itelligẽtes æquipa-
rant maiori nõ pupillo. p l. mutũ. in prin. de acq. hæ. & l. mutus. in
prin. ſ. de pc. & l. fi. de bo. poſ. infanti, & furioſo dela. & l. diſcretis.
C. q̃ teſt. fa. poſ. & l. mutus. ſ. de iu. dot. & q̃a videmus q̃ ſi mutus,
6 vel ſurd⁹ delinquãt quaſi excuſant, vt minus q̃ alij puniant. † Se-
cus ĩ pupillo q̃ ſi cõmittit delictũ in faciẽdo minus puni q̃ alij.
l. auxiliũ. ſ. de mi. ſi in neglig. nõ excuſat. l. ij. & ibi plene not. C. ſi
aduer. deli. cũ ſi. ita ẽt vr velle ſpecialiter Bar. in d. l. fi. in prin. & in d.
7 l. cui eorũ. §. fi. & cũ eo ibi trãſit Ang. † Nec ob. text. in d. l. ſeruo. §.
ſi pupillo. q̃a imo eſt tex. ibi in ꝯtriũ, q̃ poſſit mutus nutu ꝯſequi
reſtõnẽ fideicõmiſſi abſq; aliquo curatore niſi itellũ careat, p hoc
vr tex. hic cũ gl. in ver. velit vbi mutus ſolus põt iubere, licet ſecus
in pupillo, vt dixit gl. adde q̃ Bar. in l. mutũ. de acq. hæ. dicit q̃ aut
mut⁹, & ſurdus hñt itellm, & ęq̃parant maiori, aut nõ hñt itellm
& ęq̃parant pupillo, & in hoc vlt. caſu diſcrepãt ab his q̃ ĩ plenie
ſolutã in d. l. fi. ſ. de bo. po. infan. vel fu. dela. vbi melius loquutus
dixit q̃ q̃ñ nõ hẽt itellm æq̃parat furioſo, & ifanti. q̃ñ vero itellit
æq̃parat maiori. d. l. fi. & ſ. retuli. vno th caſu poſſent ſaluari opi.
Bar. hic ſm Rap. an aliq̃b. lectũ s q̃ñ ſurdus, vel mutus pfecte in
telligerẽt tñ nõ poſſent itellm demõſtrare pt reprẽhẽdit hic Pa. de
8 Ca. † q̃a ſp mutus poterit nutu demõſtrare annuẽdo nutu, capi
te, vel humeris, vt dixit glo. not. in l. itẽ q̃a. in ver. mutus. ſ. de pac.
& gl. j. ea. l. §. ſi q̃s ita. in ver. annuiſſent. ¶ Itẽ q̃uo poterit diſcerni,
q̃ mutus hẽat pfectũ intellm ſi illũ demõſtrare nõ põt, nõ eſt ergo
dicendũ tũc q̃ æq̃paret pupillo, ſed infanti p pdicta. ¶ Ex pdictis
igr ꝯcludo, q̃ ſi nullũ intellm hẽant æq̃parant furioſo, & infanti
d. §. adeo. Si aũt aliqualẽ hñt intellm, ſed nõ pfectũ ęquiparabunt
pupillo. d. §. ſi pupillo. & l. pupillus. ſ. de acq. hær. & l. q̃uis. §. fi. de
b acq. poſ. Si aũt pfecte intelligũt æq̃parant maiori. ᵇ d. l. mutus. cũ
ſi. & iſta vr vera ꝯclo q̃uis Imo. in l. q̃ id q̃. §. mutus. de dona. & in
d. §. ſi pupillo alr dixerit, & nõ bñ. ¶ Subiũgebat ẽt hic Imo. & mi
nus recte, q̃ mutus, & ſurdus ſimul vr oĩno pupillo æq̃parari, &
iſto caſu dicit poſſe ſaluari opi. Bar. hic q̃ nõ placet. Quia aut loq
tur ĩ muto, & ſurdo ex accidẽti, & certũ eſt eũ poſſe teſtari iuxta.
l. diſcretis. C. q̃ teſta. face. poſ. ergo nõ æq̃parat pupillo. l. qua ęta-
9 te. ſ. de teſt. † Silr põt donare licet pupillus nõ poſſit. d. l. q̃ id q̃. §.
mutus cũ gl. no. ſ. de dona. iũcta. l. obligari. §. tutor. cũ ſi. ſ. de auct.
tu. aut ẽ mutus, & ſurdus ſilr a nã. & adhuc differt a pupillo. l. iu-
re militari. ſ. de teſt. mil. & in §. q̃nimo. cũ gl. inſti. eo. & iuncta. l. fi.
10 C. de teſt. mili. † Pro hoc ẽt vr text. in c. cũ apud. de ſpõ. vbi ſm in-
tellm In. And. & d. Ant. & cõem mutus, & ſurdus a nã põt matri-
moniũ ꝯhære, q̃ quidẽ nõ põt pupillus. l. in ſpõſalib. ſ. de ſpõ. c. ij.
de ſponſ. impu. q̃uis Bal. in l. in j. co. in lec. de ſac. ſan. ecc. teneret
mutum, & ſurdum a nã hñtem intellectũ, quẽ tñ declarare non
poſſet oĩno æquiparari pupillo, & doctrinam Bal. ibi ſequutus vr
Raph. Cu. in l. ex facto. in prin. ſ. de vul. & pup. ſed eſt ꝯ prædicta.
11 vñ magis placet id q̃ dixi ſi apparẽter de itellectu. ¶ † Qualr aũt
debeat ꝯficere iſtrm tabellio in ꝯctu muti, vel ſurdi, dic, vt plene
per oẽs in d. l. mutum. & plene per Bart. in l. mutus. in prin. de le.
ij. per Ang. in l. itẽ q̃a. ſ. de pac. & per Bal. in l. pr nãlis. ſ. de adop.
& in l. mutus. ſ. de pcu. & p Ang. in l. ex facto. in prin. ſ. de vulg. &
12 pup. & Bal. ĩ d. l. diſcretis. † Et quos actus poſſit perficere mutus,
13 & ſurdus vide p Io. And. & alios in d. c. cum apud. † Et an poſſit
ꝯfiteri homicidium, & rõne confeſſionis damnari, vide pulchre
Bal. in l. j. C. de confeſ. & in l. humanitatis. in ver. iij. quæro. C. de
impu. & alijs ſubſt. vbi vr tenere, q̃ ex ſua confeſſione non poſſit
dãnari, & hoc ĩ muto, & ſurdo a nã. Confirmo q̃a ſi nõ põt dona
re bona ſua, vt voluit glo. in d. l. qui id q̃. §. mutus. ſ. de dona. mul-
to minus poterit pſonam ſuã pdere. & illã gl. in d. §. mutus exten
dunt Rap. Cu. Pa. de Ca. ẽt ad alios ꝯctus in muto, & ſurdo a nã.
Dico tñ q̃ illa gl. male extenditur a prędictis doct. nã non eſt ea-
14 dem rõ in donatione quæ eſt in alijs ꝯctib. † q̃a authoritas curato
ris, quæ interuenire põt in alijs ꝯctib. non cadit in donatione ſim

15 plici iuxta. l. ab agnato. ſ. de cur. fur. & l. fi. eo. tit. † vñ dicit Bal. in l.
j. C. ſi aduer. dona. q̃ non põt dari curator ad interponendã auth.
ſuã donõni ſimplici, q̃a donare ſine cã eſt dilapidare. d. l. ab agna-
to. & l. fi. eo. tit. erit ergo aliud in alijs ꝯctib. ¶ Et an mutus, & ſur-
dus poſſit donare vltra prædicta, vide p doct. i d. §. mutus. poſt gl.
16 & Bar. in l. iure militari. ſ. de teſt. milit. † Et an mutus poſſit iurare
c in quo Ro. hic tenuit q̃ nõ cũ iurm verba requirat ᶜ in §. ſed neq;
tn auc. de mã. prin. & no. Gui. de Cu. Bal. & Sal. ĩ l. q̃ iuraſſe. ĩ prin.
ſ. de iure iu. & gl. in l. & p iuſiurandũ. in prin. ĩ ver. verius eſt. & ibi
Bar. j. de except. Sed in ꝯtrũ. ſ. q̃ poſſit mutus iurare tenuit Bal. in
rub. ff. de iureiu. & d. Ant. in d. c. cũ apud. & Pa. de Ca. in d. l. q̃ iu-
17 raſſe. † nã videmus mutũ poſſe teſtificari dummõ ſciat ſcribere, vt
no. gl. iij. q̃. ix. teſtes. & Spe. in ti. de teſt. §. nũc tractandũ, ver. q̃d de
18 mutu. & doc. in c. teſſib. ex. de teſt. ſed † certũ eſt teſtẽ dẽre iurare.
l. iuſiurandũ. C. de teſt. c. nũs. & c. fraternitatis. de teſt. Non ob. q̃
d iurm reqrat verba, q̃a debet intellĩ in valente loq̃ ᵈ aĩs nõ prout
19 † dr in mrimonio in quo reqrunt verba. ᵉ vt dixit gl. reputata ſin.
in l. cũ notiſſimi. C. de pſcri. xx. an. & no. Bar. in l. nuptias. j. de reg.
20 iu. & Bal. ĩ l. ad recognoſcẽdos. C. de inge. ma. & tñ mutus põt ꝯ-
here mrimoniũ. l. mutus. ſ. de iu. do. c. tuæ. de ſpõ. & hoc puto ve
rũ q̃uis Io. Fab. in §. mutuũ. inſti. de inutil. ſtipul. & in §. teſtes. in
ſti. de teſt. tẽneat mutuũ nõ poſſe teſtificari, imo fortius dici poſ-
ſet q̃ iurm nõ requirat verba cũ hoc nõ reperiat expſſum, vt not.
Pe. & Cy. in auc. ſacra. C. ſi aduer. ven. & d. Ab. in rub. de iureiu. &
ibi rñdent ad iura in ꝯtrium alle. Et q̃uo pbet quẽ eſſe mutũ, dic
vt p Bar. ĩ l. ij. ſ. de bon. poſ. fur. & infan. dela. & p Bart. ĩ d. l. mutũ.
21 ¶ † Itẽ no. q̃ ille qui pñs nõ eſt nõ dr loq. vñ infert Ro. ad ſtatutũ
puniens loquentẽ cũ bãnito, vt non cõprehẽdat mittentẽ nun-
ciũ, tñ ꝯtriũ decidit alle. gl. in c. ꝯſtõnem. in ver. participationẽ. de
ſen. excõ. in vj. & dicit hanc fuiſſe. q. Bal. in addi. qui Bal. ĩ lect. mea
22 de hoc nihil dicit. addit ẽt Ro. duo alia quæ nihil faciũt. ¶ † Ego
puto q̃ õnẽ hãc nõ differre ab illa qua quærit, an ſtatutũ puniens
f. delinquentẽ cõprehendat mãdantẽ ᶠ ſeu facientẽ p aliũ, ideo di-
cit vt in ead. q. ꝯcludi ꝯſueuit. de qua. q. p Cy. & alios. in l. non ſo
minus. C. de acc. p Cy. & Bal. in l. ſed ſi p aliũ. ſ. ne q̃s eũ q̃ in ius
voc. p Bar. in l. ſed ſi vinis. § ſi ſeruus. j. de iureiur. & in l. ſi is qui p
emptore. de vſu. & in l. ij. §. ſi procurator. & ibi Bal. Ang. & ibi ſcri
pſi. ff. q̃ quiſque iur. & per Bar. in l. quẽadmodũ. C. de agri. & cenſ.
lib. x. p Bal. in l. oẽs ppli. de iuſt. & iu. & in l. j. C. de ſer. fu. & ĩ l. Gal
lus. §. q̃d ſi is. de lib. & poſt. & p Imo. in ea. l. §. & q̃d ſi tñ. p Bal. &
Ang. Imo. in l. ſi ſeruũ. §. ptor. de acq. hær. p Bal. in l. vnica. §. ne aũt
C. de ca. tol. & in ca. j. §. iniuria. de pa. iur. fir. & in ti. de pa. ꝯſtan. in
ver. Opinioni. in l. peremptorias. C. ſen. reſcin. non poſ. plene per
Can. in c. mulieres. de ſen. excõ. & in c. ſciat cũcti. poſt glo. in ver.
23 alios de ele. ĩ vj. Et † vr magis cõis ꝯclo q̃ eũ faciẽs p aliũ dicat ſi.
cte facere. l. ſi pr. cũ gl. ſ. q̃ in frau. cre. l. j. § deieciſſe in ver. vr. ſ. de vi
& vi ar. & l. ſi ubſter. in prin. ſ. ad l. Aquil. ſõ ſtatutũ loquens in
pſõna facientis, et ſic in caſu vero, nõ trahit ad facientẽ p aliũ, &
ſic ad cõſum ſicca. l. fi. C. de his quæ ve. et a. impe. l. j. §. hic interdi-
ctũ de ciſterna. & ibi Bal. ſ. de fonte. l. ij. §. hæc verba. & ibi gl. indi-
cẽdo, vt ibi Bar. ſ. de neg. geſ. Vnde iſto caſu faciens p alium tanq̃
omiſſo a ſtatuto erit puniendus pęna iuris cõis. non ſtatuti in ca-
ſu

ADDITIONES.

a Iulia. ¶ Quædam. Adde ad meliorẽ intelligentiã q̃ inſtitutoria, tributoria,
exercitoria, ſm Iaſ. §. actiones aũt. de act. num. 26. & effectus ſm pdictũ doc. in
ducẽte Fabrũ eſt maximus an ſint ppria nõia actio. an vero adiectiones ſiue qua
litates vide ibi p eũ, & hoc p Vin. hęr. in v. no. ibi l ver. ſi quis igr ex his qui q̃rit
an ſi ſibi vel dño ſtipulet ſeruus acquirat dño. itẽ an ſi extraneo ſtipulet acquirat
dño, vel extraneo. itẽ an ita monachus monaſterio quẽadmodũ nobis ſeruus
acquirit ſtipulando, & de q̃bdã alijs quæ p ipſum videre potes, & eundẽ Ale.
in l. j. § itẽ acquirimus. ſ. de acq. poſ. ponit ẽt Bar in l. j. de pec. an actio, q̃ cõpe-
tit ꝯ filiũ, & ꝯ patrem ſit eadẽ numero, an vero ſint duæ, quẽ Iaſ in palle. loco alle.
& tangit an actio in peculio ſit ĩ rẽ, vel in pſonã, an debitũ filio. vel ſeruo ſit on⁹
pec. alij ita, q̃ ipſum peculium ſequitur penes quemcunq;. latiſſime vide ibi.
b ¶ Maiori. Hanc ſequit Soci. hic ſubiungẽs, q̃ cõſuluit p quodã laborante appo
plexia decepto ĩ ꝯctu q̃ debeat ſibi ſuccurri ope reſt. ĩ ite. rõne de qua hic p eũ.
c ¶ Verba requirat. Adde, Et ideo ſtert hic. d. Vin. ſm Pau. de Ca. q̃ ſi q̃s ſine ver-
bis tetigit ſcripturã poſſet forte excuſari a periurio ſi diceret q̃ ſaltim iuraſſet
ita ad impugnandũ alienationẽ, & renunciationes ſucceſſionis de futuro p mi-
norẽ, & mulieres factas, nã tenendo q̃ verba requirant de ſubſtantia, & ſi pe inni
ꝯctus minor, vel mulier non fuerit locutus, vel locuta alienãdo, vel renũciãdo
dum ſibi fuit datũ iurm, non ſubſiſteret actus, vt hic per eum nu. 7. vſq; ad. x.
d ¶ Valente loqui. Ita etiam intelligit Fran. de Are. hic. qui pro opi. Pau. all. text.
in c. & ſi Chriſtus. de iureiu. & xxij. q. j. in ſum. & hanc dic. ſequit hic. d. Vin. bẽ
remittens ſe ad no. per eum in d. c. tuæ.
e Tho. ¶ Verba. Vide per Alex. in d. l. de pupillo. §. meminiſſe. & ibi appoſtillauĩ.
ſ. de ope. no. nun. & vide Abb. in c. illud. & ibi ſcripſi in addi. extra. de ſi. inſtru.
f Iulia. ¶ Mandantẽ. Adde hanc. q. examinat latiſſime. hic. d. Vin. indubiẽ ad. q.
neq̃s intret monaſteria monialiũ ſub pœna. an muſẽs, nuncium, vel lrãs in dicta
pœna incidat, & ad alias pulchras. q. & de banito, & monialib. q. as vide p eũ.

a fu in quo lex cõis nõ aũt statutũ puniret mittentẽ nũciũ ᵃ bãnito
vt si eẽt bãnitus Imperij,& sic hostis,qa tunc mittẽs tenet pœna.
l.Iul.ma.l.j.§.ad.l.Iu.ma.iuncta.l.amissione.§.q. deficiũt.cũ ibi no.
p Bar.ff.de capi.dimi. sed vbi nõ reperit punitus talis de iure cõi,
fateor q talis mittẽs ex identitate rõnis ɔprehẽderet in statuto p
24 modũ extẽsionis.phat,†qa vbicũq; statutũ disponit aliqd pter iᵘ
cõe,fit extẽsio de vno casu expsso ad aliũ nõ expssum ex idẽtitate
rõnis.ita loqt gl.in d.c.ɔstõnẽ,& plene not.p Bar.in d.l.oẽs ppli.
25 in vj.q.prin.cũ si.¶ †Nec ob.si diceret q i pęnalib.nõ hẽt locũ ex-
tẽsio.vt in c.hæc aũt verba.§.pęnæ.de pęnit.dist.j.& no. gl.in §.itẽ
mixta.inst.de act.qa rñdeo,q illud pcedit q in pęnis nõ fit extẽsio
nisi essemus i casu in quo si nõ fieret extẽsio de facili posset eludi
dispõ iuris pęnalis,vt est gl.no.in c.q̃quã.de vsu.in vj.in gl.fi.q ex
tẽdit phibitionẽ illius capituli loquẽtis de testõ ad phibitionẽ co
dicillorũ,ne si alr diceremus illuderet dispõ illius canonis. & idẽ
voluit Do.de S.Ge.idẽ Pa.de Liaz.in cle.j.de sepul.bñ facit.l.filiũ
hr.ff.ad Mac.& simile phat.in l.libertũ.§.senatus.de ri.nup.i casu
aũt qõnis nřæ si nõ fieret extẽsio ad mittẽtẽ nunciũ bãnito de fa-
26 cili eluderet statuti dispõ.¶ †Scđo not.q inter abñtes nõ põt fieri
stipło,vt hic. & l.inter abñtes.C.de inuti.sti. & quo ad ppositũ dñt
abñtes q se exaudire nõ pñt. vñ si duo eẽnt i duab.ciuitatib.& se
ex turrib.exaudirẽt dicerent satis eẽ pñtes quo ad celebrãdã stiplo
nẽ vt hic p Bar.facit gl.iij.q.ix.c.testes.in ver.pñtia.accipit aũt pñ-
tia, & abñtia diuersimode f̃m subiectã mãm de quo vide in l.Lab-
senti.j.de ver.sig.in l.pñs.ff.de pc.p gl.or.in auc.de fideiu.in prin.
in ver.pñtes.p Io.An.in c.si delegatus.de offi.dele.in vj.in nouel-
la.p Bar.in l.iii testõ.de alı.& ci.le.& in l.cũ scimus.C.de ag.& cẽ.
li.xj.& in l.iij.§.fi.i pe.q.j.de do.duo.re.& in l.j.ff.de li.agno.& Bal.
27 ponẽtẽ no.verbũ.in l.fi.§.vbi aũt.p illũ tex.C.de bo.q̃ lib.¶ †Ter-
tio,not.q vbicũq; lex,vel statutũ facit mẽtionẽ de loquẽte intellr
de loquẽte cũ intelligẽtia,vt hic bñ facit.l.diẽ pferre.§.corã.ff.de ar
28 bi.& l.corã.j.de ver.sig.¶ † Quarto,not.q ex stiplone serui acqrit
dño,idẽ dicas q ex stiplone monachi acquirit monasterio,vt per
Bar.in l.j.in prin.j.de stip.ser.& Inn.in c.cũ olim.el.ij.de priu.facit
29 q no.gl.in l.cũ hrdes.§.j.ff.de acq.po. ¶ † Quinto no.limitationẽ
ad rłam q̃ habet q tacite, & expsse idẽ est iudiciũ iuxta.l. cũ q.d.ff.
si.cer.pe.& l.inter vestẽ.ff.de auro,& arg.le.nã fallit in ɔctib.q cele
brant verbis,qa nõ sufficit tacite esse actũ, nisi expresse verbis de
claret,vt hic,qđ itelligas,vt declarat Bar. in l.q.cq.d astringẽdę.j.e.
¶ Sexto,no.q illud q p me ɔseq nõ possum,nõ impedior ɔseq p
aliũ,vt hic,in ver.si qs igit.& in l. Aristo.in fi.ff.q̃ res pig.ob.pot.&
30 no.gl.in l.Labeo.ff.de vsu.& p Dy.in rła,pt qs de re iu.i vi.¶ † Se-
ptimo,no.q actio oriẽs ex stiplone appellat ex stiplu, qđ itellige
vbi qd incertũ deductũ est in stiplone. alr dat certi ɔd.vt est text.
31 insti.e.in prin.& quare dicat certũ hr in l.certũ.ff.si cer.pe.¶ †Vlt.
no.q obligat dñs q iussu qñ seruus pcedẽte iussu dñi ɔxit, sed an
idẽ in si pcurator ɔxit iussu dñi vt det actio q iussu ɔ dñm. Et di-
cas,q nõ,qa illa actio solũ hẽt locũ vbi ɔctus est celebratus p eos
q sunt in ptãte.vñ qñ pcurator ɔhit iussu dñi tenebit dñs vtili in
stitoria p l.Iul.§.si pcurator.ff.de ac.em.& in l.si mutuã. & ibi no.
C.de exerc.io aũt dic vtilis institoria, qa directa dat ɔ eũ q ppo-
32 suit aliquẽ alicui negotiationi.vt l.j.& p totum.ff.de inst.ac.¶ † In
gl.j.ibi de ver.ob.hoc expõ cõiter rephendit, qa stiplo est verbo-
rũ ɔceptio.l.stiplonũ alle.§.stiplo.j.c. & sic est ɔctus. ɔctᵘ aũt sunt
b facti.l.ɔsi.§.fi.ff.de cu.fur.sed oblo verborũ est iuris,ᵇ vt inst.de ob.in
prin.põt saluari gl.ɔiungendo primã expõnẽ cũ scđa,put fuit de
mẽte Ray.hic,& Bar.in d.l.stiplonũ in §.stiplo.qa aut accipimus
stiplonẽ prout in fieri,& tunc stiplo est verborũ ɔceptio,& ei p-
cedit opi. rephendẽtiũ primã expõnẽ gl. hic aut accipimus diffi-
niẽdo put est i eẽ iã deducta,& sic p effectu stiplonis,& tũc est ver
33 borũ oblo.pcedit prima expõ huius gl.†In ea.ibi.in §.non idẽ iu
c ris, dic q ibi nõ negat qn stiplo accipiat p interrogatione ᶜ & rñ-
sione simul,imo illud psumit, vt videmus q applone emptionis
psumit,& intellr venditio licet sint diuersa noia emptoris,& ven
ditoris f̃m Rap.Cu.hic in vna lec.& ex ea.pte gl.no.q stiplo a di
34 gniori nomẽ accepit vz a stiplo.†Nec ob.q beatius sit dare q̃ acci
pere put obijcit hic Io.de Imo. p c.cũ Matthę.de celebra.mis.&
no.gl.in rub.cõmoda.& p ɔñs q pmissor sit dignior q̃ stipulator
qa imo dignior vr q stipulat atictio q iterrogatio est caput stiplo
nis,facit.l.cũ in diuersis.ff.de reli.& sum.fu.& l.ij.in prin.ff. de stat.
35 ho.& inst.de iu.na.gen. & ci.in fi.cũ si.† In gl.ij.ibi altero rñdẽte.
dic.q p verba qua cõiter ad hoc adapient, alr secus p illud q di-
xit gl.in §.sed hoc solẽnia.ver.q buscunq;.insti.de ver.ob.q̃ sequit
hic Ang.nec reperit alibi illa gl.f̃m Imo.j.co.l.§.si qs.ita vbi tagit
de veritatẽ illius,gl.& ibi dicã.Sunt tñ plures casus in quib.alq;
verborũ expssione psumit,seu fingit stiplo de q b.hic p Bar.& gl.
in l.his verbis.ff.de adop. & inter alios enumerat hic Bart. casum
36 reputatũ sing.l. cũ oñdimus.§.fi.ff.de fideiu.tũ.p quẽ dicit q † pa
tiẽtia i iudicio hẽt vim stiplonis.ita itellexit ipse i l.fi.de pto.th.&
i l.fi.§.j.ja q ap.ñ l.j.& i l.eũ q s decedẽs.i pri.ff.de le.iij. & Bal.i rep.
l.tale pcm.§.q.puocauit.ff.de pac.& Pa.de Ca.i l.sciẽdũ.j.e.§.j f̃m
Dy.& Ia.de Ar.Ray.Bar.& Nic.de Nea.i d.l.cũ oñdimᵘ.§.fi.ibi est
spãle fauore pupilli.idẽ tenuit Cy.i l.iuitᵘ.C.de pc.& d.An.de Bu.
& Im.i cle.j.de pc.& Im.i l.ij.§.volũtate.ff.so.ma.ar.l.j.ad mun.vbi
sufficit sola patiẽtia fauore Reip.& Imo.hic idẽ tz,q refert Bñ.de
d Plũ.tenere,op.q̃ tz Bar.hic,p d.l.manumissio p lictores.ᵈ ff.de ma.
vin.& p gl.i l.fideiussor.i pri.ff.q sat.cog.sz dr Im. q dcã iura nõ p
bãt q a l.manumissio.loqt de actu i quo de substãtia ñ erãt verba
sicr ñ ob.gl.i d.l.si fideiussor.qa ibi iteruenerũt verba quarenᵘ fue
rũt de substãtia p fideiussiõe. ¶ Est bñ verũ q taciturnitas ibi idu
cit,vt videat renũciasse priuilegio fori.Rap.Cu.& hic tz q i d.l.cũ
oñdimᵘ sit spãle fauore pupilli.sz certe solᵘ fauor pupilli ñ vr suffi
cere ad hoc,vt patiẽtia iducat ɔsensũ,vt ẽ tex.f̃m verũ itellm quẽ
approbat ibi Bal.i l.si filiuᵘ.ff.de tute.q.cq.d ibi dixit gl.& sic itellr,
q vtrũq; req rat.s.fauor pupilli,& calor iudicij.ita intellexit illã.l.
cũ oñdimᵘ,Rap.i d.l.sciẽdũ.Bal.aũt i l.statutis i fi.C.de sen.ex pe-
ric.re.& Bal.i l.iue apud acta.C.de trãs.& i l.filiᵘ.§.iuirᵘ.ff.de pc.&
i l.si fideiussor.i pri.ff.q sa.co.& i l.ij.§.volũtate.ff.fo.ma.itellr q i l.
cũ oñdimᵘ.hoc o.pet ibi scriptura cũ paciẽtia,nec reputo istud eẽ
icõueniẽs q vltra pdicta q̃ dixi vltra fauorẽ pupilli, & calorẽ iudi
cij requirat scriptura, lz i dictis locis Bal. ñ attẽdat fauorẽ pupilli.
37 sz scripturã,& iudiciũ, † qñ scriptura ẽ de substãtia eorũ q fiũt in
iudicio.l.emãcipõne.& ibi no.C.de fi.ist.l.ne i arb.C.de arb.c.qñ
ɔ de pba.Ro.hic itellexit q i l.cũ oñdimᵘ hic o pet geminata patiẽ
tia,q ñ multũ plz,qa ibi loqt tex.i actu momẽtaneo i quo gemi-
e nata patiẽtia hrei psiplici,& vna cũ fuerit simultanea,ᵉ vt i sił. nu.
gl.fi.l.si ɔueniret.de pi.ac.i gl.j.i c.ab eo.i verb.istãti.de ap.i vj.itel-
ligebat ẽt Ro.q i d.l.cũ oñdimᵘ.nihil o pet calor iudicij.& tex.ibi
l ver.acta publica.itelligat.s.instrã scripta manu publica.s.notarij.
38 sz hoc ñ ẽ verũ,†qa qñ fit mẽtio de actis itellr solũ de celebratis i
iudicio.l.acta.cũ gl.ff.de re iu.l.ij.cũ gl.i pri.ff.de cu.bo.dã.l.is apud
f quẽ.C.de eden.teneoᶠ ergo p eo itellũ.d.l.cũ oñdimᵘ.§.fi.q illud
g ibi opant tria sił ɔcurrẽtia.s.fauor pup. scripturaᵍ & color iudicij
quorum

ADDITIONES.

a ¶Mittentẽ nunciũ. Facit gl.in cle.j.de vi.& hn.cle.i ver.psonalr.& dicit Soc.
hic,q tale statutũ non includit loquentes bona fide arg.eorũ q̃ no.Bal.in l.j.§.
nõ aũt ff.si quis testõ. & tex.io l.j.§.cũ aut.§.capitalẽ.de ædil.edi.Et inq̃tum cõ
cludit q statutũ puniens loquẽtes,nõ cõprehendit scribentes,vide q voluit Ro.
ɔs 150. an dicẽs alicui iniuriã p eplam puniat ac si verbis diceret, adde tu,& li-
mita q mittẽs nõ puniat qñ mitteret p bono ciuitatis,& ad bonã fidẽ f̃m Alb.
p tex.in l.j.§.ait ptor.ff.ne qđ in loco l.publi.faciãt,phoc not.p Alb.i l.capitis.
de fideius.pro quantitate ẽt tex.in l.j.certa si j.ad l.Iul.mai.ibi, dolo malo, qa si
dolo loqueret cũ bãnito.puta ad decipiendũ hostẽ ciuitatis tũc nõ puniret. Sed
ɔ prædictã limitationẽ Alb.vr id, q dicit Ang.io l.j.C.ne liceat iniũc. & e.lib.
xj.& tex.in d.l.j.& in l.ij.§.in libello.j.de testa. milit. & secuntur etiam not.per
Ioan.de Lig.& Pau.de Liaz.in tractatu suo de bello ca.
b Iulia. ¶Iuris. Adde q si testis habet deponere, & reddere rõnem per sensum
corporeum vt per Bar.in l.sol.i.C.de testi. & dixi promissi p stiplonem non cõ-
cluderet eius dictum,quia stipulatio nõ videtur secundum Bar. in l.j.C.de vsu.
Ant.Fran. ¶Et varum id q debet expediri p vnũ sensum corporis possit p alii
vide oino Bar.io §.si quis ita.j.ea.l.& Inn.in c.cũ cãm.de test.& Bal.in l.testiũ.
C.de test.& Spe.in ti.de test.in §.nunc tractandũ ver.vt aũt hęc plenius.& ver.
item q non prohibet.& vide gl.ord.iij.q.ix.cano.testes.
c Interrogatione.Adde q d.Vin.hic iprobat hoc sile,qa nõ bonũ,nã posita inter
rogatiõe de necessitate psupponit rñsio,& vide ipm hoc istã gl.bñ examinantẽ,
d Iulia. ¶Per lictores. Adde ad intelligentiam illius.l. manumissio per lictores
debemᵘ scire q verba solẽnia erãt ista, aio te liberũ.aio te liberũ,aio te liberũ,q
proferebantur a prętore cum percutiebat manumittendum tũ verga ter dicẽdo
illa verba,vt in §.multis in gl.ij.insti.de liberti.& dicit Inn.in c.j.de ɔst. q sẽtẽ
pniarij qñ dãt absolõnẽ,hic est q vtunt illis verbis, qa liberãt eũ manu satha-
næ,& faciũt eũ liberũ cũ esset seruus illius.arg.gl.fi.l. pedeos alr parui.ff.de arb.
e Iulia. ¶Simultanea. Adde q p hanc reprobationẽ.Alc.all.gl. in d.l.si conue-
nerit.limitat q dixit Bar.io l.cum scimus.C.de agri.& censi.lib. xj. quẽ sunt se-
cutus dñs Ial.simplr in §.in personã.insti.de act.dicendo q confessio geminata
extra iudicium facta ita præiudicat ac si fuisset facta in iudicio , q dictum limita,
vt hic per Alex. & d.Vin.io l.serui electio.de leg.j.& hoc per Arc.& ɔ dixi.
f Fran Cur. Tenen. Late hic per Arc.& ei adde quæ posuit Lud.Ro.cons.311,
vbi extendit.d.l.cum oñdimus.ad ecclesiam.Adde & vide pro intellectu.d.l.cũ
ostendimus.all.in l.siue apud acta.C.de transa.vbi ponit opi.communem.
Ant.Fran. ¶Et ad intellm l.cum oñdimus.vide Bar.post gl.io l.ij.j.ad muni-
ci.& vide gl.in l.si fideiussor nõ neget idoneus.in verbo meniat.ff.qui satis.cog.
& vide ẽt Bar.in l.j.C.de rela. vbi voluit q circa facta iudicio pro pñte, & non
ɔdicẽte intelligant esse scã partem consentiente,& vide Bald.in l.mutus C.de
procu.& in l.pen.C.de arbi.vbi vr tenere ɔrium,sed pro concordia.vide Mod.
in l.ij.§.voluntate.ff.solu.matrim.
Tho. ¶Vide ẽt de intelle.d.l.oñdimus Bal.in l.oẽs.C.de epis.& cle.& i authe.
rogati.C.de testib.& in l.si fideiussor.in prin.ff.qui satisd. cog & in l.ij.C.de de-
cu.lib x & in l.statu.in fi.C.de sent.& re iudi.& Ab. Mod.in c.nonne. de præ-
sumptionibus.& glo.not.in cle.j.in fi.de procu.
g Iulia. ¶Scriptura. Adde q do.Vinc.hic vr tenere ɔ Alex.in q̃tum dicit hic q in
d.l.cum ostendimus.operant tria,vt hic p Alex.na dicit ipse non est verũ de scri
ptura quia tex.in d.l.cum ostendimus dum loquit de confirmatorib. fideiusso-
rum facit in ɔrium,quia dicit eos teneri vt fideiussores, & tñ non ht ibi mentio
de aliqua scriptura,vt per eum latius qui f̃m Bal.subterfugiens vr respondere huic
obiectioni,& ponderationi illius tex.quamuis non sine diuinatione,

quorũ altero cessante non hſet locum diſpõ.d.l.ita videtur fuiſ-
ſe de mente Bal.poſt antiquos in d.l.cum oñdimus. ꝙ probatur
nam exorbitans eſt d.l.cũ oſtendimus. a iure cõi ſm ꝙ fideiuſſur
non obligatur niſi per ſtipſonẽ.l.blanditus. C.de fideiuſ.cũ ſi.er
go nõ debet extra caſum de quo loquiť extendi.l. ius ſing. cũ ſi.
39 de leg.†ex quo inferť an pactũ nudu fcũ in iudicio veſtiatur co-
lore iudicij in quo Bal.in repe.d.§ qui prouocauit. tenuit ꝙ non
per tex. optimũ in d.l.ſiue apud acta.& ſequitur hic Ro. licet de-
bilibus rõnib.conet cauillare tex.in d.l.ſiue apud acta.limitat tñ
hic ſm Bal.in d.§.q.ꝓuocauit. nõ ꝓcedere qñ pactũ eſſet fcũ ad
firmandũ iudiciũ q̃a tunc mandabiť executioni offõ iudi.ſi in iu
dicio fcũ fuit alle.no.ꝑ gl.in auc.gñalr in ver.ꝯſcribat.C.de epi.
a & cle.& l.eũ pro quo.cũ gl.ſ. de in ius voc. ſed ꝙ pacta induſtri.ᵃ.
veſtiautur colore iudicij induco gl.no.in l.j.in gl.pen. ſ. de inter-
ro.ac.volentem ꝙ cautio nuda a cã ſi facta ſit in iudicio eundem
habeat effectũ a cã ſcã eſſet cũ cã & de rõne illius gl.Vide Cy. in
l.gñalr.in ij.q.C.de non nu.pe.ergo idẽ dicendũ eſt in conuen-
b tione nuda a ſtipſone qñ a pari ꝓcedũtᵇ cautio nuda a cã, & cõ-
uẽtio nuda a ſtipſone cũ nulla ſit efficax.l. cũ de indebito. §. fi. ſ.
de ꝓba.& l.ij.§.circa.ſ.de do.exce.& c.ſi cautio. de fi.inſtru. Puto
ꝙ pactũ nudũ nõ veſtiatur colore iudicij niſi qñ tale pactũ tẽdat
ad corroborandũ iudiciũ vt dixi.ſ.proxi.& ẽt in rub.ſ.e. nec ob.
ꝙ dictũ eſt per gl.in l.j.ſ.de interro.act. q̃a rñdeť ꝙ nõ ſequitur il
latio calor iudicij in aliquib.defectib.ſupplet ergo in omnib. im
mo hic non procedit vt patet ex not. ꝑ Bal.in d.l. ſiue apud acta
& in l.pacta nouiſſima.ꝑ illũ tex.cũ gl.in ver.maxime.C.de pac.
40 ¶ †In glo.in verſ.pñt.ibi.l.ſeruũ.Hanc primã ſolõnẽ ſequuntur
cõiter gl.maxime gl.in l.mulier.j. e. q̃ dicit hic eſſe verũ dũmõ
infans balbutire poſſit & nõ eſt alibi ſm Ange. ibi & ita ẽt tenet
in effectu Bar.hic.& Ang.in l.ſi donatarũ.C. de acq. poſ. Pau. de
c Ca.h.d.ꝙ infans duorũ vel triũ annorũ nõ põt ſtipulari ſed ſi ſit
iuxta.vij.annos bñ poſſit ſtipulari alia eſt ſolõ ꝙ.l. ſi ſeruũ loqua
tur in maiori infante & ꝙ nullũ ſit ſpãle vt ibi in glo. & iſtud te-
net Pe.& Dyn. in l.j.C. de inut.ſtip.& Azo in ſumma iſtius ti.&
Rayne.in l.j.§.pe.ſ.ti.j. vt refert Angel. & iſtã ſub dubio forte ap-
probat Imo. hic.& Rap.Cu.hic.& Lu.Ro.ẽt eã tenet & iſta videť
ꝓbari in §.pupillus.inſti.de inutil.ſtip.& in d.l.j.§.pe.ſ.ti prox.&
ſic vř in d.l.ꝙ maior infante poſſit ſtipulari.pro hoc facit quia nõ
video maiorẽ ſpecialitatẽ fauore infantis in ſtipulatione rem pu
pilli ſaluã fore q̃ in ſtipſone qua infans ſtipulareť magnũ patri-
d moniũ ergo debet intelligi.d.l.ſi ſeruũ. in maiore infante ne ꝯdi
41 cat tex.in d.§.pupillus.¶ †In gl.fi.ibi cũ tutore &c.no.ꝙ ſenſit gl.
iuncto text.ꝙ valet actus geſtus cũ infante autho. tuto. pro quo
vř tex.in l.ſeruo inuito.§.ſi pupillo.ſ. ad Treb.& hic ibi tenet Iac.
de Ra.& Imo.ibi ſi infans fari poſſit idem voluit gl.magis cõiter
ibi approbata in l.potuit.C.de iur.deli.& i l.ſi pupillus.ſ. de acq.
hæ.& ſequitur ibi Imo. in eo qui fari põt ſed ꝯriũ vř velle gl. in
l.ſi donatarũ.C.de acq.poſ.& hic ſequitur ibi Cy.& clarius Ang.
& idẽ Bar.in l.j.§.adipiſcitur.de acq.poſ. idẽ vř velle Bal. in l. bo-
norũ in ij.q.C.qui admit.& Ang.in d.§.ſi pupillus. qui rñdet ad
illũ tex.dũ ibi dř tutore authore.i.tutor ꝑ infante.ꝑ hoc facit rõ
tex.in c.cũ ſup.de off.del.refero me ad hãc cõcordiã ꝙ aut infans
aliqualẽ intellũm hẽbat,licet nõ plenũ & videlicet actus geſtus
per infantẽ tutore authore.l.q̃uis.§.infans de acq. poſ.d.l. ſeruo
in uito.§.ſi pupillu. aut nullũ intellm hẽt & tunc actus geſtus ab
infante cũ authoritate tutoris nõ ſuſtineť ex perſona tutoris q̃a
tutor non fuit pſona agens ꝑ d.c.cũ ſup.& in l.in negotijs de re.
42 iur. ¶ †Extra gl. quæſiuit Bar. an ſurdus q tñ ad motũ labiorum
e intelligitᵉ poſſit ſtipulari . & dicit ꝙ non:niſi vocẽ audiret aurib.
vt hic ꝑ eũ,& idẽ tenet Pe.de Ane.Imo.& Pe.hic.adde Bar.idẽ te
nentẽ in l.j.§.fi.ſ.de tute.& Ant.de Bu.in c.cũ apud.de ſpon.Ro.
tñ.j.co.l.§.fi.tenet ꝯriũ ꝑ illũ tex.Sed ille tex. nõ ob.q̃a ibi ꝯhen
tes audiebãt verba interpretis loquẽtis electi de ꝯſenſu vtriuſq;
ptis & audiebat alter vocẽ alterius quo caſu fateť Bar.hic ſtipſo-
43 nẽ valere.¶ †Et ex hac doctri.Bar.hic colligit Paul.de Ca.vnum
no.ꝙ ſi teſtis deponit per ſenſum viſus id,qđ percipi nõ poterat
niſi ꝑ auditũ ꝙ nõ probet tñ dicit ſe putare ꝯriũ quia ſenſus vi-
ſus eſt generalis ad oẽs ſenſus vt patet ex no.ꝑ doc. in l.teſtium.
C.de teſt.pro quo eſt gl.in.q.ix.teſtes. in ver. viderunt idẽ voluit
Spe.in ti.de teſti.§.j.ver.itẽ ꝙ non prohibet.idẽ voluit Bart.in l.ſi
Titio.la.ij. per illũ tex.de leg.ij.& in ſuo trac.de teſte.in verſ.inci.
f teſtis dixit ꝙ vidi Titiũ.idẽ eſt de mente ᶠBar.i l.fi.C.de pec. no.
lib.x. vbi vult ꝙ teſtis dicit ſcio quia tetigi manibus de eo ꝙ per
tactũ percipi non poterat,ſed viſu vel alio ſenſu valet nihilomi-
nus eius diſpõ & illud dictũ reputat no. Bal. in.l.nõ omniũ.ſ.de
leg.de quo vide Bald.in.l.diuus.de teſt.mi.& in rub.C.ſi.fal.inſtr.
& in.l.ſolã.C.de teſt.& in.d.l. teſtiũ.& in.c. cũ cãm.q̃ inter archi-
epiſcopum.& in.c.tam literis.& vtrobiq; ꝑ Cano.extra. de teſti.
& in.c.fi. de ſucceſ.ab inte.& in c.ij. de ꝯſue.vbi doc.tractãt q d ſi
erat factum ꝙ percipi poterat per duos ſenſus corporis & teſtis
deponit per unum tantum & aliquid per Bal.in. l. j. de confeſ.

ADDITIONES.

a Fran.Cur.¶Induſtri.Adde ꝙ Lu.Ro.in diſcordiis huius principii dicit hanc eſſe communem opi.& vide de hoc.ſ.in rub.

b. ¶A pari procedunt.Dicit hic Soci.ꝙ licet nõ ꝓbeť ꝙ color iudicij ſuppleat de ſe ẽtũ ſtipſonis imo dicit ꝓbari ꝯriũ in.d.l.oñdimus.in.§.j.Bar.dicit tñ ꝙ ꝯſuetudine ſe remitti ſolennitas ſtipulationis & aoie eum tenet Are hic.

c Iulia.¶Stipulari.Adde eundem Alex.latius in l.j.§.adipiſcimur.ſ. de acq.poſſ. & ibi do. Vincen lanſiime.

d ¶Infance.Cõfirmat Soz.hic per aliqua media.Adde ꝙ hanc opin.tenet Alber, in d.l.ſeruum.& dicit eſſe cõem illuſtris doct.do. Laocellotus Decius.

e Iul.¶Intelligit.Adde ꝙ ꝯ hac ſolam Bar.q̃ cõiter ſequiť oẽs doc tenuit ſubtiliſſimus princeps do.Chroph.de Caſtel. dicẽs ꝙ eſt verũ ꝙ ſi eſt limitatᵘ certᵘ modus ꝑ quẽ qđ dẽt fieri nõ ſufficit ꝑ aliũ vt.l.j.ſ.de his q̃ in teſt.delẽ.cũ oportetat intelligi ꝑ illũ ſenſu tñ dt ipſe qnq nõ ẽ vniformis rõ intelliſ ꝑ quẽcũq; ſenſũ q̃q; eſt vniformis rõ intelliſ,primo caſu opi. Bar. ꝓcedat,ſcđo tñ caſu ex dictis ius vř dicere ꝙ ille ſurdᵘ intelligẽs ad motũ labiorũ licet diuerſo ſenſu itelligat dũmõ ſit i eo vniformis rõ intelliſ poſſit ſtipulari. & rñdet ad.§.fi.ĩ.e.tu teneas opi.cõem ꝑ tex.nřum hic in pñ.dũ dicit ſtipſo nõ dẽt ꝯcipi niſi vtroq; loquẽte nã verba ſũ ablatiui abſoluti q̃ importãt ꝯdõnẽ.l.a teſtõre.de ꝯd.& de.ꝯditio de bet ipleri i forma ſpecifica.l meurᵘ.de cõd.& dem.ergo debẽt interuenire verba & ad hoc cõfirmãdũ ꝙ ſit limitatus certᵘ modus verborũ ẽ tex.in l.j.§.fi.ſ.ut.ꝓx.vbi ſiue q̃s ꝓmittat verba ſtipulãtis exaudire dẽt, ſiue ſtipuleť verba ꝓmittẽtis ẽt audiř dẽt: & ſic illa opi. illius doc. q̃uis ſubtilis nõ eſt vera ſed cõis.

f Fran.Cur.¶Idẽ eſt de mente. Et ſic verbum viſus eſt generalis ad omnes ſenſus, vide Bal.in rub. C.ſi ex fal.inſtru.

1 *Stipulatio omiſſione reſponſionum vitiatur non autem modico interuallo & an longo. &c. 3. 6*

2 *Stipulationem non vitiat diſceſſus ante rñſionem ſi incontinẽti reuerſus eſt in terrogans & ſecuta ſit reſponſio.*

4 *Cõtractus cũ perſona certa celebratus non vitiatur longo interuallo.*

5 *Lex, vel ſtatutum ſemper loquitur.*

7 *Stipulatio vitiať ſi dico ꝓmittis mihi.x. per ſtipulationẽ & ex interuallo rñdes.*

8 *Mox, illico, ſtatim, incontinenti, & ſimiles dictiones aliqñ denotant longum interuallum, aliquãdo triennium.*

9 *Modicum interuallum arbitrabitur iudicis arbitrio.*

10 *Appellans a ſententia condemnatoria ſi deſerat appellationẽ an debeat gaudere beneficio dilationis quæ datur condemnatis ad ſoluendum.*

11 *Appellatio ſi deſeritur habetur ac ſi non fuiſſet appellatum.*

12 *Incontinenti & illico quid ſignificant.*

13 *Abſq; fruſtratione eſt dictio denotãs ſummariam cognitionem.*

14 *Cõfeſſio iudicialis põt incontinenti reuocari abſq; probatione erroris & dicitur incontinenti ſi confeſſio non ſit redacta in ſcriptis.*

§. Qui preſens.

Omiſſio reſponſionum ſtipſonẽ vitiat non aũt modicũ interuallum,
1 h.d.¶ †No.ꝙ interuallũ longũ vitiat ſtipſonem ꝯfirmo ꝑ l. non
erit.§.fi.cũ glo.ſ.de iureiu.vbi iuſiurandũ ſuſceptũ ꝑ interuallũ a
tpe quo delatũ eſt nõ valet q̃a in valente loq verba ſunt de ſub
ſtãtia in iuro,vt dcm̃ eſt in pri.huiᵘ legis ſm aliquos nõ tñ vitiat
interuallũ alios ꝯctus.vt.l.ſi ſtipuler.§.fi.cũ gl.ĩ.eo.ꝙ bñ no.pro li
mitatione huius.§.hic tñ fallit in ꝯctu innoiato q̃a nõ erit ꝯctus
innoiatus niſi qñ eo.inſtanti do vel facio eo acto vt tũc tu aliqđ
des vel facias,nã tũc ſi darẽ vel facerẽ & poſtea ex interuallo age
reť inter nos ꝙ tu aliquid dares vel faceres non dř ꝯctus innoiatᵘ
ĩmo ille actus vltimus erit alius ꝯctus puta mandatũ ita colligť.
in l.ſi cũ fundũ.in gl.j.ſ.de pact.q̃ ad hoc diligẽter ẽ not. ſm oẽs
ibi hoc eſt vtile ꝑ ꝑ dñas q̃ ſunt inter ꝯctus noiatos & innominatos.
g tos.ᵍ¶ †No.ꝙ diſceſſus añ remiſſionẽ nõ vitiat ſtipſonẽ ſi incõti
2 nẽti reuerſus eſt interrogãs & ſequuta ſi rñſio & ſic no. ꝙ talis di
ſceſſus nõ reputať actus extraneus ex hoc declarať.l.ꝯtinuus.j.e.
in prin.& q̃s dicať extraneus actᵘ ſtipſonẽ impediẽs vide gl.not.
3 in l.duos.§.fi.in ver.ꝯrius.ĩ.de duo.re. ¶ †Et q̃ ſit ratio huius.§.ſ.
quare longũ interuallũ vitiat ſtipſonẽ.Pet.j.eo.l.j.§.fi. & ibi Cy.
imo.j.§.ꝓxi.refert dixerunt rõnẽ eſſe potuiſſe q̃a qñ rñſio non
ſequiť incõtinẽti interrogationẽ ſed ex interuallo nõ vř facta ad
ĩterrogationẽ & ita nõ ꝯſtat ſic de ꝯſenſu ſimultaneo & vero ar.
l.q.retẽtionẽ cũ glo.C.de vſu.& l.cũ in plures.§.locator horrei.ſ.
loc.ſm intellm Bar.i.l.nõ ſolũ.§.morte.ſ.de op.no.nũ.&.l.pacta
nouiſſima.C.de pac.hæc rõ nõ vř bona q̃a ſi vera eẽt, ſequereť ꝙ
idẽ eſſet in alijs ꝯctib.Itẽ ſeqreť ꝙ vbi apparet de ꝓpoſito delibe
rato ꝓmittentis dẽret valere nõ ob.interuallo.vñ ſi interrogarẽ
te promittis mihi.x. & tu rñdes cogitabo & cras rñdebo poſtea
cras ꝓmittas dẽret valere ſtipſo ex quo ꝯſtat de cõſenſu . hæc tñ
ꝯuẽtio nõ valet vt ſtipſo vt expſſe firmat Bal.in ſuo tract. de ꝯſti,
& iru.C.de ꝯſt.pec.Sed dt ibi Bal.ꝙ erit pactũ nudũ alle.iſtũ tex,
iũctis no.ꝑ gl.in.l.iuriſg.i.§.ſed cũ nulla.ſ.de pac.in.j.exẽplo pac.
nudi.& j.referreť.Ray.j.e.l.§.fi.al.aliã rõnẽ videlicet q̃a ꝑtes de-
beut

ADDITIO.

g ¶Et innominatos . dicit Soc.hic ꝙ hoc dictum putat eſſe dubium in puncto iuris nec bene colligi in d.l.ſi cum fundum.

bẽt ſiſ ꝯſentire bñ ſit interrogatũ als vr̃ ocuius ꝯ̃ctus hæc rõ ſa-
tis vr̃ incidere ĩ idẽ cũ p̄dicta, & e.mõ vr̃ rep̄hẽdẽda iõ vr̃ dicẽdũ
ꝙ non pôt vrgẽs rõ reddi [a] & dicit poſſe illud ꝙ Iuriſc. tradit in l.
4 non om.ſ.de le.¶ †Itẽ pro limitatione huius.§.vide oĩno Bat. in
l.licitatio ĩ prin.ſ.de pu.& in l.ſi tpa.C.de fi.inſtr.& iu.haſtę fiſ.li.
x.vbi no. voluit ꝙ lõgũ interuallũ nõ vitiat ꝯ̃ctũ cũ incerta perſo-
b oa celebratũ [b] exẽplũ ponit in ꝯ̃ctu q̃ ꝑ ſubhaſtationẽ expeditũ,vt
in auc.hoc ius porrectũ.C.de ſa.ſan.ecc.& in d.l.ſi tpa.& in l.j.co.
5 ti.¶ †Idẽ ẽt voluit Bal.l.pecuniã.& l.vlt C.de ꝯd.ob cau. vbi dixit
idem eſſe in ꝯ̃ctu qui celebrat̃ pro rep.vigore legis vel ſtatuti exẽ
plũ ponit in ſta.ſi dicat̃ ꝙ quicunq; doc.q̃ legit medicinã hẽat cẽ-
tũ,nã doctor legẽs q̃ncunq; cenſet̃ cũ rep.n. ꝯ̃xiſſe authoritate di
cti ſtatuti,q̃a lex,vel ſtatutũ ſp̃ loquit̃.l.Arriani.C.de hære.ſm eũ.
6 ¶ †In gl.in ver.rñſum eſt.ibi,vel ẽt longo cõiter reprehenditur gl.
ꝑ doc. hic tenẽtes ꝙ lõgũ interuallũ ẽt nõ interueniẽte ꝯ̃no actu
viuet ſtipulationẽ,& melius q̃ alibi ꝓbari vr̃ ĩ d.l. duos.§.fi.all.in
gl.licet Pa.de Ca.ſolus hic dicat gl.poſſe ſuſtineri,& ꝙ nõ reperit̃
tex.in ꝯ̃riũ.Sed certe tex.vr̃ eſſe hic & ĩ d.l.duos. limita tñ hic ſm
Imo. hic niſi interueniat actus modiciſſimũ interuallũ iportans
inter iterrogationẽ,& rñſionẽ,q̃a tũc nõ vitiabit̃ ſtiplõ all.l.q̃ ex-
trinſecus.j̃.e.licet rſt actus medius ſtiplõnem vitiet,vt in iunb.all.
in gl.Itẽ voluit ẽt Pa.de Ca.hic dicens ꝙ actus interponens conſi
c ſtens in ſolis verbis nõ vitiat ſtiplõnem [c] per d.l.q̃ extrinſecus idẽ
voluit Bal.in l.cũ antiquitas.C.de teſt.vbi dixit ꝙ actus momẽta-
neus ſtiplõnẽ non vitiat,ꝑ eand.l.tñ hæc limita.nõ vr̃ ꝓcedere ſic
ſimplr̃ intellecta,q̃a vr̃ ꝯ̃ text. in d.l.duos.§.fi.a ꝯ̃rio ſenſu,in ver.
itẽ actus modicus iũcta gl.ĩ ver.ꝯ̃nus. vñ melius vr̃ locutus Ang.
hic,dicens ꝙ actus breuis recreationis cã factus,vt in breui cãtile-
na non vitiat ſtiplõnem ita loquitur.d.l.quæ extrinſecus:ſecus in
alio actu breui ꝑ d.l.duos ita dixit Pet.& Io.de Imo.j̃.eo.l.in §.ſi
q̃s ſimpliciter.Puto in hoc attendendũ an ille actus modicus in-
termedius ſit actus breuis non tendens ad aliquẽ iuris effectum
nec tendens ad oñdendũ ꝙ faciens illũ actũ hẽat ſtiplõnẽ ꝑ deſer
ta, & inani. & hoc caſu nõ vitiet ſtiplõnẽ. d. l. ꝙ extrinſec' ſiue ſit
actus ꝯſiſtens in verbis ſiue in facto ꝑ d.l.duos.l.fi.aliàs vero ſec'.
¶ Et ſcias pro intellectu,& limita.huius.§.ꝙ Bal.in rub.C.de ꝯſti.
7 pe.& Bal.in ſuo tract.de ꝯſtit.in ver. ſequit̃ de ſoia.† voluit ꝙ ſi di
co,promittis mihi ꝑ ſtip.x.& ex interuallo.rñdeas , ꝙ tunc vitiat̃
d ſtiplõ [d] nec vt pactũ nudũ valebit,vel ꝯſtitutũ.all.l.j.§.eum qui de
ꝯſt.pe.iũcta text.hic.Sed ſi nõ appoſuiſſet illud verbũ ꝑ ſtiplõnẽ
valebit, vt pactũ nudũ ita dicit ꝙ itellr̃ gl.ĩ l.iuriſ.§.igit̃ nuda.ſ.de
pac.& ita intelligas id,ꝙ no.Bat.ĩ l.ꝯtinuos.in prin.j̃.e.faciũt q̃ di
8 cent̃.j̃.§.prox.¶ †Et inq̃tum Bat.hic tractauit de dictione, mox,il
lico,ſtatim,& ſim.latius hic per Imo.& Ro. Adde dictis conſ ea q̃
pulchre no.ꝑ Bat.& alios in l.fructus.ſ.ſo.ma. & ꝑ Bal.in l.Gall'.
§.ille caſus.de li.& poſt.vbi dicit ꝙ licet varijs modis accipi pñt di
ctæ dictiones,& aliq̃n denotẽt lõgũ interuallũ.vt xx.q.ij.c.ſi quo-
libet.& c.ſi puella.& eſt bonus tex.ĩ d.l.ſed ſi ſub ꝯdõne.§.ſi ſeru'.
ſ.de hæ.inſt.vbi dictio mox triẽniũ ĩportat vt no.ple.ꝑ gl.in c.q̃a
ꝑꝑ ad fi. de elec.tñ in dubio ſm Bald.ꝙ importat idem ꝙ incõti-
nẽti,& ſic modicũ interuallũ all.oo.ꝑ gl.in auc.de ice.nu.ĩ pri.in
gl.q̃ ici.ſed nunq̃d & idẽ ſenſit gl. ĩ d.c. q̃a ꝑꝑ q̃ ẽt ad hoc all.Io.
9 de Imo.in l.diuortio.ĩ prin.ſ.ſo.ma.†& hoc modicũ iterual.inter
ꝓtabit̃ iudi.arbi.vt eſt gl.no.in c.q̃ ſit.in ver.q̃ citius. de elec.ĩ vj.&
in c.an ſit.de ap.plura ẽt de p̄dictis dictionib.poſuit Spe.in tit.de
10 diſp.& all.§.poſt hoc.ver.itẽ cita.†Et ſubdit [e] Ro.hic ſequutus Bal.
e in l.q̃m nonnulli.C.de app.ꝙ ſi q̃s appellata a ſnĩa,& applõnem
deſerat non gaudebit bñficio quadrimeſtris dilationis conceſſę
ꝯdẽnatis ad ſoluẽdũ iuxta.l.ij.& fi.C.de vſu.rei ind.& hoc ꝑ text.
in d.l.q̃m nõnulli.ĩ ver.mox.qđ eſſet no.ſi eſſet verũ &ꝑ eo vr̃ gl.
in l.ij.in ver.executioni.§.ꝙ ſi ab arb.C.de rẽp.app.q̃ ibi ẽt ſequit̃
Bal.ꝑ hoc facit.l.pe.in ver.illico.C.depoſiti.ꝑ q̃ dicit Bar.ꝙ ꝯdem
natus ex cã depoſiti nõ hẽt dictã dilationẽ,tñ ꝯ̃trium puto verius
f ſ.ꝙ deferens applõnem dẽat hr̃e quadrimeſtre [f] eo mõ quo ſtatim
dicã.Quia nõ ob.tex ĩ l.q̃m nõnulli,q̃a ibi ẽ ſpãle ĩ debitore fiſca-
li.ita dixit Bal.in l.j.j̃.de li.dimiſſo.& Bal.in l.ij.ĩ prin.C.q̃n fiſ.ve.
11 priua.¶ †Nõ ob.gl.in l.ij.q̃a vt patet ibi tex. loq̃t q̃n tpa deſertio
nis erat lapſum quadrimeſtre, & vltra.vñ cũ deſerta applõne fin-
gat̃ ac ſi nunq̃ fuiſſet appellatũ.l.fi.§.pe.ibi tanq̃ ſi ab initio.C.de
rẽp.ap.& gl.ĩ d. §.ꝙ ſi ab arbitro ĩ rei exec. nõ mirũ ſi nõ hẽt aliud
quadrimeſtre verũ ſi eẽt deſerta applõ, vt q̃a.j.xxx.dies non fuiſ-
ſent petiti applĩ iuxta.l. iudicib.C.de app.& c.q̃uis de app. in vj.
hr̃et appellãs ſupple. vſq; ad dilationẽ quadrimeſtre cũ nõ repat̃
12 ꝯ̃riũ.¶ †Tãgũt ẽt p̄dicti doc.hic de actionẽ incõtinẽti de qua vltra
all.ꝑ eos vide no.ꝑ Io.An.ĩ c.ſi iudex laic'.§.j.de ſen.ex in l.litiga-
torib.cũ ibi no.C.de ap.& ibi de dictione illico de q̃b. ẽt per Bar.
in l.j.circa me.j̃.iu.ſol.& ĩ l. Impator.j̃.de iu.fiſ. cũ multis ſi.& per
Bal.in l.res q̃ §.j.j̃.de iu.fiſ.vbi poſuit dcm̃ oo.illud dcm̃ approbat
Sal.ĩ d.l.ſi q̃s poſt hac.C.de bo.ꝓſc.& Pa.de Ca.ĩ l.ſi marito publi
co iudicio.in prin.ſ.ſo.ma.ſed Ro.hic illud impugnet rõni. tñ de-
bilib.ad quas tollendas vide Bat.in l.pe.C.de ꝯuen.fiſ. debi.lib.x.
13 †Et ibi hẽs tex.no.ſm Bat. de dictione abſq; fruſtratione [g] q̃a de-
g notat ſummariã cognitionẽ ſicut ẽt facit dictio protinus , vt l.ij.
& ibi oĩno vide Bal.C.vt lit.pẽ.& de dictione incõtinẽti vide gl.re
14 pntatã ſin.xxxij.q.j.in c.apud miſericordẽ.†q̃ vult ꝙ inq̃tũ dr̃ pté
ꝯſitẽtẽ ĩ iudicio poſſe reuocare ꝯfeſ.incõtinẽti abſq; ꝓbõne erro
ris,vt eſt gl.no.ĩ c.fi.de ꝯfeſ.in vj.dicet̃ incõtinẽti reuocata ſi reuo-
cet̃ anteq̃ redacta ſit inſcriptis.& idẽ tenuit Hoſt.Io.An.in c.ex li
teris.de diuor.& Are.in c.fi. de iuri.ĩ vj.& Bal. in l.ędita. C.de edẽ.
& d.An.in c.fi de ꝯfe.d. Abb.in c.p̄terea.de teſt.cog.& recte intiñ ẽ
ti voluit Bat.in l.q̃cquid aſtringendę ad fi.prin.j.eod.dum alleg.l.
ꝯ̃ctus.C.de fid.inſtru.iungendo.c.q̃m contra.de prob.vbi ea quæ
fiũt in iudicio requirũt ſcriptura.vt l.emãcipationes.C.de fi.inſt.

ADDITIONES.

a ¶Redd . Adde ꝙ aliã rõnẽ aſſignat ĩ pri.iſti'.§.d.Chr.ď Caſ.dicẽs ꝙ ſp̃ ars imitat̃ naturã l.adoptio de adop.ſed creatura cũ ꝓducit̃ vno ꝯtextu ſit ita oblĩo q̃ eſt ta q̃ mr̃ q̃ hẽt creaturas ſuas vt ſũt ꝯ̃ct' dẽt fieri vno ꝯtextu vt l.j. §.j. de pa.ita ꝯſẽſus ſiſ vnit' facit ꝯ̃ctũ validũ vt no.gl.ẽt ipſe ĩ l.j.ĩ pri.ď ꝯ̃h.em. ſ; ſi putarẽ verã nã oblĩo nõ ẽ mr̃ ſ; ꝯ̃ct' ex quo reſultat oblĩo. l.l; .§.ta oblĩo.de ꝑe.merito &c.. Iuli.
b ¶Celebratum. Adde ꝙ Alex.adducẽs hæc dictam Bar.& Bald. pro limi huius §.ſecundum d.Vin.hic per eum &c.non bene dicit.
c Iul. ¶Stipulationem. Adde ꝙ d.Vin.tenet opi.Imo.Pau.& Bald.reſpondendo ad obiecta per d.Alex.facta contra iſtos vide per eum. hic.
d Iul. ¶Stipulatio. Adde eũdẽ Ale.in §.ſeq in j. no.& vide q̃d in dubio q̃d no.
e Fra. ¶Et ſubdit. Ro.hic vide Fran.Are.hic qui ẽt tenet ꝯ̃ Bal.& melius ꝑ eundem in l.continuus.§.illud.j̃ eo.& Iaſ.in l.fructus.ſ.ſol.mat.
f Frã.Quadrimeſtre. Cõfirmat hoc ꝑ id ꝙ voluit Bar.in l.j.C.de ſuperexacto.li.x.ꝑ gl.no.in auc.vt nulli iudicũ §.illas vero.Bal.in l.p̄ſes.C.loc.facit.l.cũ res.§.itaque.de le.j.iuncta.l.ſi conſtante.§.j.ſ.ſo.ma.& tex.in l.ſi cui.§.tandiu.ſ. ex quibus cau.ma.& de iſtis dictionib.vide per Ale.conſ.40.& Ro.conſ.320.
g Fran.Cur. ¶De dictione abſq, fruſtratione. Vide in ſimuli.Ale.ꝯſ.42.ĩ iij.vo. Fran. Cur. ¶Quæ vult inquantum dicitur partem confitentem.vide Alex.l.ſicut.C.de ac.& ob.in add.ad Bar.& ĩ ꝯ̃ſ.230.3.vo.& ĩ ꝯ.6. & vide Ale.ĩ ꝯſ.41.& ĩ ꝯſ.73.ĩ j.vo.& ĩ ꝯſ.90.ver.hoc ꝓbo.e.vo.& ĩ cõ.99.quaſi ꝑ totũ ĩ 3.vo.vbi ẽt ponit q̃ dicat̃ reuocari icõtinẽti.Et q̃d ſi ẽ acceptata ꝑ ptẽ ĩ cõſ. 112.ĩ ver.nõ ob.illud.& ver p̄terea.& vide in d.cõſ.42.vbi de rñdente poſitionib.& vide Ale.in l.nõ fateĩ.ſ.de cõfeſ.in addi.& adde Lu.Ro.ĩ cõſ.391.vbi loq̃t de põnib.

1 *Stiplõnis ad vtilitatẽ ſufficit cõſenſum colligi ex verbis ꝑ interpretationẽ,ſecus ſi ex ſignis et actib.et ex ſtiplõne inutili nõ orit̃ actio nec fideiuſſor accedere põt.*
2 *Acceptilatio inutilis an producat actionem.*
3 *Stipulationis verba ſunt inducta a iuregentium.*
4 *Actus ſi non valet eo modo quo agitur an valebit eo modo quo valere poteſt.* 5.
6 *Libertas directa relicta ſeruo alieno cum non poſſit valere iure directo non trahitur ad fideicommiſſum prout valere poteſt.*
7 *Hæreditas non poteſt dari directo in codicillis.*
8 *Actus ſi non valet vt agitur nunquam valet eo modo quo valere poteſt in contractibus vbi partes ſciunt non valere actum.*
9 *Leges, & iura quilibet ſcire tenetur quia debet informari a iure peritis.*
10 *Actus ſemper valet eo modo quo valere poteſt vbi agitur de obligatione inducenda ſi defectus eſt in cã efficiẽ. fallit niſi occurreret defectus in forma*
11 *Actus vbi non poteſt valere eo modo quo agitur ſm propriam naturam verborum valet eo modo quo poteſt ſecundum impropriam.*
12 *Iuramentum facit ſemper actum valere eo modo quo valere poteſt.*
13 *Iuramentum ſupplet defectum expreſſionis ſpãlis.*
14 *Periculũ caſus fortuiti non ſpectat ad eũ qui iurauit ſuſcipere in ſe oẽ periculũ.*
15 *Relinquere bona ſua an videatur qui reſpondit interroga.vis illi relinquere omnia bona tua cui aliȷ dimitterem.*
16 *Condemnatus dicitur quis q̃ñ iudex dicit non video cur non ſit talis cõdẽnãdus.*
17 *Condemnare an dicatur iudex ſi dicat pronuncio Titium condemnandum in x.*
18 *Tractus futuri temporis non ſpectat ad iudicem.*
19 *Aliud eſt pronuntiare quem liberum, & aliud pronuntiare quem liberandum.*
20 *Aliud eſt quem in integ.reſtituere, & aliud pronunciare reſtituen.*
21 *Aliud eſt mittere quem in poſ. & pronunciare eſſe mittendum in poſ.*
22 *Aliud eſt deponere quem, & aliud eſt pronunciare deponendum.*
23 *Aliud eſt abſoluere, & aliud eſt pronunciare abſoluendum.*
24 *Verbum infinitum poteſt referri ad omne tempus.*
25 *Conſultor dixit conſulo Titium condemnandum. & iudex poſtea in ſententia dixit pronuntio prout in conſilio.an videatur condemnare.*
26 *Sententia diffinitiua condemnatoria poteſt ferri per verbum condemno, vel æquipollens ſeu per relationem ad aliquam ſcripturam productam.*
27 *Verba ſententia quando impropriantur vt ſententia valeat.*
28 *Surdus q̃ ad motũ labiorũ intelligit an poſſit cõtrahere, & an valeat cõtractus.*
29 *Sta.ꝙ inſtrumenta habeant executionem paratam quomodo intelligatur.*
30 *Sta.ꝙ inſtrumentum guarentigia mittatur executioni licet inſtrumentum contineat conuentionem nudam, tamen debebit mandari executioni.*
31 *Confeſ.de recepto ex cauſa mutui producit duos effectus, vt infra.*
32 *Confeſ.de recepto producit oblĩonem, & actionem tanquam ex mutuo ciuili.*
33 *Numeratio pecuniæ probatur per confeßionem de recepto.* *(cedat, & q̃ño.*
34 *Libellus in quo quis agit de numeratione mutui ex confeßione de recepto an pro*
35 *Mandatum ad mutuum non obligat me, ſi mandatarius ſimpliciter confiteatur.*
36 *Teſtes deponentes extra articulata non probant vt ſi in capitulis deduxi ꝙ numeraui pecuniam, & poſtea ipſi deponunt de confeßione.*

37 *Confeßio*

37 *Confessio facta ex causa mutui an & quando producat effectum*
38 *Stipulari alteri an possint iudex & notarius.*

a §.Si quis ita. ᵃ Ad validitatem stipulationis sufficit cõ
sensum colligi ex verbis per interpreta
b tionem ᵇ secus si ex signis & actib. & ex stipulone inutili non orif
1 naturalis oblo & ideo nec fideiussor accedere põt.l.i.d.¶ † No.ex
tex.ibi nec naturaliter q̃ vbi stiplo nõ valet tanq̃ stiplo nec ẽt va-
c let tanq̃ pactum ᶜ nudum eum ex ea non oriaf nãlis oblo vt hoc
quæ ꝯsueuit ex pacto nudo oriri.l.j.in prin. & ibi gl.s. de pac.l.in
his.§.Imperator.j.de sol.q̃ tñ intelligit, qñ ꝯstabat ptes voluisse
d stiplonem cõficere als aũt in dubio valeret tanq̃ pactum nudũ ᵈ
vt est gl.no.in l.iurisgentiũ.§.sed cũ nulla.s.de pac.q̃ cõiter sequit
tur doc.& idem tenet Cy.& Ray.in l.legem.C.de pac.& Cy.in l.
cum quis.in prin.C.de iu.& fa.ig.sentit Bar.& Iac.de Are.in l.sti-
pulatio.§.j.j.eo.& no.cano.in c.qualiter.de pac. aliquid dixi.s.p-
xi.§.pro quo facit rõ l.quoties in stiplonib.j.e.l.iij.de te.mil. & c.
2 Abbate.de verb.sig. Et † dicendũ est eo modo in acceptilatione
inutili,& ita declarabitur.l.an inutilis.in prin.j.de accep. dicit tñ
Imo.hic circa acceptilationem aĩr dici posse videlicet q̃ vbi acce-
ptilatio peccat in forma nullo mõ valeat ẽt in vim pacti nudi li-
3 cet secus sit in stiplone. † Et rõ est ſm eũ qa verba stiplonis sunt
inducta a iuregen.l.iurisg.in prin.s.de pac.secus in acceptilatione
cuius verba inuẽta sunt a iure ciuili & nõ pñt eius verba adapta-
ri,ad pactum quia apparet ptes voluisse facere acceptilationem.
Ro.hic dicit nõ esse verũ dcm Imo.qa si esset verũ sequeret q̃ ac-
ceptilatio nõ deberet valere in vim pacti nudi ẽt qñ fieret super
oblone ꝯcta de iuregen.puta vendõne.& sim.q̃ falsum est.l.si ac-
ceptolatum.j.de acce.l.si vnus.§.si acceptilatio.s. de pac. istud ar.
Ro.procedit qñ defectus est in materia sed Imo.loquitur qñ defe
ctus est in forma ꝑpea nõ ꝯcludit tñ alia rõne dictũ.non ꝓcedit
quia non repif iure cautũ q̃ verba acceptilationis non fuerint
ita cognita de iuregen.sicut verba stiplonis non dico quo ad effe
ctum acceptilationis sed pacti sicut nec verba stiplonis erant in
ducta de iure ge. ad effectum stiplonis adde q̃ aliũ intellm dabat
pe.ad gl.in d.§.sed cũ nulla.prout refert hic Imo quosdam dicere
videlicet q̃ procedat gl.illa in muto non valente loqui, qa tunc
stiplo videlicet vt pcm nudũ sicut in simi dicimus in mrimonio in
c.tuæ.& in c.cũ apud.de spõ.vñ limitabat tex.nřm ꝓcedere in va
lente loqui.& pe.ita refert Sal.in l.lege.C.de pac.& in l.non codi
cillũ.C.de tes.sed hic nullo modo puto verũ qa in mutuo hoc ca
su est ead.rõ q̃ in valente loq.& qa nimis restringeret istũ tex.sub
do circa pdicta q̃ Ful.in d.l.j.§.sed nulla voluit q̃ si ptes voluerũt
stipulari valeat in vim pacti nudi si crediderunt stiplonẽ valere.p
d.l.an inutilis als nõ p istũ tex.q̃ non placet qa violat hanc lřam
4 nec ꝓbaf in d.l.an inutil.¶ † No.ex eo.tex. q̃ sic actus nõ valet eo
e mõ quo agif nec ẽt valet eo mõ quo valere põt ᵉ & est mã bi ocat-
dica de qua vide hic p Bar.& p Ia.de Bel. in d.l.j.§. cũ q̃ post gl.s.
de ꝯsti.pe.p Cy.& Bal.in l.non condicillũ.C. de test.p cano. in c.
5 cũ sup.de of.dele.& in c.j.de de spõ.impu.li.vj. † In quo adde di-
ctus Bar.in q̃tũ voluit q̃ i vltimis volũtatib. si agif de dispõne par
ticulari actus qui non valet eo mõ quo agif puta substõ directa si
non põt valere directo valebit eo mõ quo valere põt.i.fideicõmis
sum.l.Scęuola.& l.ex facto.in pri.s.ad Tre.& no.p gl.in l.verbis.
f s.de vul.& pu.nã istud nõ vř ᶠ verũ p tex.in l.si seruus alienus.s.de
6 le.j.p no.p gl.l.seruo cũ si.C.de test.man.† vbi libertas directa re-
licta seruo alieno cũ nõ possit valere iure directo non trahif ad fi
deicõ.put ualere põt & ita illũ tex.si.disputãdo tenebat Bar. Lu-
tius de Pratis ut refert & seqf Io.An.in c.cũ pater.de te.in vj.i no
g uel.ad idẽ tex.in d.l.verbis in ver.frustra.ᵍ & tex.in §.ex̃neo.ist.de
pu.sub & hoc tenuit gl. i vltimis verbis. q̃ ẽt reprobat Bal.in l.ex
trib.C.de ĩof.test.& Ang.in l.pcib.C.de ipu.& alijs subst. & Rap.
cũ in d.l.verbis.& Im.in l.cẽturio.de vul.& pu.& in c.Ray. de tes.
in mã cõpẽdiosę.& illã gl. reprobauit ẽt in d.l.cẽtuno.& op. ꝯ d.
gl.bñ ꝓbaf p d.§.si alien' seru'.cui nunq̃ vidi bñ rñsum. & ꝯ Bar.
hic tenuit Bal.& Im.hic licet Ang.videaf quasi i oib. ꝯcordare &
h ista opi.posset p plura ꝯproban licet vt plurimũ doc.ʰ i d l.verbis
sequanf opi.gl.ibi q̃ ẽt seqf Cy.& Pa.in l.pcib.in mã ꝯpendiosę.
C.de ĩpu.& Bal.in l.ex̃neum.C.de hæ.inst.de quo plene in l.cen
turio.s.de vul.& pu.& in c.Ray.de test.nec ob.l.Scęuola tenendo
opi.ꝯ gl.in d.l.verbis.qa ibi pp accidẽs nõ valebat substõ directa
7 ex eo qa fcã erat i codicil. † in q.b. directo dari nõ põt hřditas.l.ij.
C.de codic.nã hoc bñ potuisset fieri in testõ. sec' ergo vbi simpř
lex resistit. sicut resistit substõni directę q̃ fieret ex̃neo vel puberi
post aditã hřditatẽ.d.l.verbis.& d.§.ex̃neo. nã tũc non trahef ad
ad fideicõmissum d.§.si seruus.non ob.l. ex fcõ. qa ibi dispõ non
fuit fcã directo sed p fideicõ.i.p mediã psonã primu hřdis ita de-
8 clarat no.Bar.in d.l.centurio secundo dũ all.d.l.ex facto.¶ † Secũ
do adde q̃ in ꝯctib. vbi ptes sciunt non valere actum vř q̃ nunq̃
valeat eo mõ quo põt si valet vt agif,ita ꝓbat elegãs lřa in d.l. an
inutilis.in princ.qa vñr ptes actũ negatoriũ facere voluisse arg.l.
non solũ.s.de ac.& ob.ita voluit no.Rap. ibi & hoc & Pa. de Ca.
hic & Sal.& Ful.in l.nõ codicil.C.de test.l3 Bar.& Im.in d.l.inu-
tilis.aĩr intelligant istũ tex.tñ vř facere violentiã lřę.nã dicit Bart.
illũ tex.ꝓbare qđ qñ acceptilatio peccat in mã valeat in vim pa-
cti nudi nisi fuerit sciens nõ valere nisi ꝓbeť q̃ sciuerit non valere
sed tex.ibi hoc nõ ꝓbat qui sciuit nõ valere i vim acceptilationis
saltẽ sciuit eã valere in vim pacti nudi cũ sp acceptilatio peccãs in
mã hẽat i se pcm.d.l.si acceptolatũ.& d.l.si vnus.§. si acceptilatio.
9 † subdit ẽt in d.l.an inutilis.no.Raph.q̃ in dubio psumif ptes igno
tasse iuris dispõnẽ volentẽ illũ actũ eẽ nullũ nisi eẽt iurisperitus.
ar.l.ij.§.seruius sulpitius. s.de ori.iu.nã l3 dicaf q̃ oẽs dñt scire iu-
ta.l.l.sacratissimæ.C.de leg. tñ illud intellř qa debet informari a
peritis.l.in bonorũ.& ibi Bar.s.de bo.po.n.gñali.l.ij.§.rĩi.s.de iu.
& fac.igno.q̃ no.licet Bar.aĩr videaf velle in l.non fatef inver.q̃ro
qualiter.s.de ꝯfes.& in d.l.an inutilis,in hoc nõ probat Bar.veris
10 rõnib.† Adde ẽt q̃ vbi agif de oblone inducenda si defectus est in
cã efficiente sp valet actus eo mõ quo valere põt bonus tex.est in
c.j.de de spõ.impu.li.vj. fallit nisi occurreret defectus formę ꝓbaf
11 in d.c. cũ sup. ¶ † Tertio adde q̃ vbi actus non põt valere eo mõ
quo agif ſm ꝓpriam nãm verborũ valeat eo mõ quo valere põt
ſm impropriã.l.insulã.s.de pscr.ver.l.si olei.cũ gl.C.loc.c.ꝯstitut'
de reli.do.ſm Ang.& Im.hic q̃ tñ limita ſm q̃ collř ex dictis Bar.
in l.si quis añ.s.de acq.pos.ver.Sed dico gl.bñ dicere &c.vbi dicit
non ꝓcedere q̃ hř in d.l.insulam qñ appareret ptes voluisse ꝯctũ
innouatum facere, & sic qñ appareret ꝯhentes voluisse certo mõ
ꝯhere tunc verba nõ impropriarenf nec hřet locum dcm Ang.&
12 Imo.hic p no.p Bar.in d.l.si q̃s an.† Secundo inq̃tum Bart.dixit
q̃ instřm facit sp valere actũ eo mõ quo valere põt p sing.casum
in l.cũ př.§.filius mřem.s.de leg.ij.adde circa hoc q̃ pulchre dixit
Bar.in l.si q̃s in principio testi ad si. de le.iij.& in l.oẽs populi.in
i ver.an iurm ⁱ s.de iust.& iu.ſm eã q̃.in ver.vj.casus.C.de fideicõ.
& in l.hi qui accessionis.j.de fideiul.& Bar.in l.si quis ꝓ eo.in .vij.
& viij.mẽbro.j.de fideiuf.in l.si q̃s maior.C.de trãs.licet Bal.ibi eũ
reprehẽdat & male.& Sal.in l.sancimus.C.de test.Bal.in l.si iure.
13 C.de test.man.& Bal.in l.j.C.cõmo. † vbi dicit q̃ iurm supplet de
fectũ expssionis spãlis & sic facit valere actũ gñalib. verbis scďm.d.
k §.filius mřem.de quo ᵏ vide in ꝯtrium Bar.& Ang.in l.sed & si q̃s.
§.q̃sitũ.in fi.s.si q̃s cau.Io.An.& alios in c.fi.de cõmoda. & Bal.in
c.j.de ꝯtro.seu.apud pares termi.& Imo.in c.cũ ꝯtingat. de iurei.
14 † vbi volũt q̃ iurata susceptio oĩum piculorũ nõ obligat ad casũ
l fortuitũ ˡ nisi spãliter exprimaf distingue q̃ aut gñalis ꝯsensus nõ
trahif ad illud de quo q̃rif nec spãliter nec gñaif & tũc iurm bẽt
vim specifici ꝯsensus.l.fi.C.de nõ nu.pe.aut trahif ad illud tũc se-
15 c'.d.§.fili' mřem.¶ † Et inducif iste tex.p Bar.& alios hic ad.q. Ti
tius fuit interrogatus vis illi dimittere bona tua.ipse rñ.cui alij di
mitterem.

ADDITIONES.

a Fran.Cur. ¶Ita. De materia vide per Bar.in l.gerit.s.de acqui.her.
b Iulian. ¶Interpretationem. Adde opp.ad hunc ex.hic dř q̃ sufficit colligi per interpretationẽ & sic q̃ valeat stiplo & obligetur, imo dico q̃ ẽt hic nõ fit in ea cã vt obligef,nã rñsio debet esse conformis interrogationi vt j.§.proxi. cũ seq. ergo reqrif q̃ non p interpretationẽ,sed p verba exprimentia ꝯsensum vt s. reprobado opp.Christof.dixi soluerẽ sic, qa licet sit verum q̃ non sit ꝯgruarñ sic tñ æquipollenter ex mẽte psupponimus & psuminus q̃ velit oblari. igř ꝯgrua pos ses ẽt ꝯ hanc sol. instare,quia in stiplone intellř mentalis hř pro omisso.l. quicquid astringẽdæ.j.c.& l.eũ qui.s.si cer.pe.posses & fortasse ad hoc rñdere,quia aliqñ intellectus mentalis prouenit ex verborum adminiculo,& tunc hř pro expresso aliqñ tacite nuo pñt extrahi ex adminiculo verborum,& tunc nõ hř pro expresso,vt dictis.ll. & rõ põt eẽ,quia in j.casu non peccat in substantialib. sũs ergo valeat in secundo vero casu fortasse peccabat in suis substantiaĩb.s.in somẽto verborũ & non valet quia cũ duo sint necessaria de substantia vnum non sufficit vt in ꝯtrijs & hoc doct.non dicunt.
c Fran. ¶Pactum. Limita vt p Mathe.no.suis fol. 20.
d Iulian. ¶Nudum. Adde q̃ Are.hic per tex. nřm vř velle ꝯtriũ & q̃q̃.d.vin. hoc nitaf rñdere isti tex.tñ dicit ipse cogita,quia hoc tex.multum stringit ꝯ istã opi. Bal. i rub.C.de ꝯstit.pe.& hoc 13 coem de qua.q.vide eũm lausume i utr.iij.j.e.
e Iulian. ¶Potest. Adde q̃ h.d.6.hęre. declarat hanc materiam melius q̃ alij faciant uide nũu eum qm considerat multos casus.
f Iulian. ¶Non uř. Adde q̃ d.uin.uř tenere ut refert tenuisse in l.centurio.& in d.l.uerbis.ꝯ Alex.hic & saluare opp.Bar. quæ est cõis ut dicitur hic.
g ¶Frustra dictio frustra.Dy.nullitatẽ act' ipso iu.ita bar.i l.pe.§.ad crim.j.de pu.iu.
h Frã.Cur.¶ Licet ut plurimũ doct.] Vide Ale.i d.l.uerbis.ubi dicit opi.l.eẽ cõem.
i Fran.Cur. ¶Iurm. Adde Lu.Ro.ꝯs.16.an aũt si uirtute iuři stiplo ualet ut nudum pactum ex tali pacto oriaf actio de iur.can. unde hoc p Soci.qui transire uř cum opi.pceptoris sui q̃ non oriaf tanq̃ ex pacto præsumpto & iurm faciat ualere actum eo modo quo ualere põt.adde.d.F.Are.in cons.11.& in cons.18.
k ¶De quo. Vide bar.uide Ale.cons.31.10 ij.uol.
l Iulian. ¶Fortuitum. Adde eundẽ Alex.in l.sed & si quis cau. ibi & postremo quæ fiunt bar.ubi examinat hunc arti. & tñ concludit cũ opi. Imo.ibi ipsam uno modo limitando.unde cum oĩo ibi qui aliter uř concordare op.illorum qui cõtra hanc cõclu.tenebant.quam hic concordat,

a dimitterem. an videatur illi relinquere [a] rñdet Bar. q sic maxime
b p l. Pamphilo [b]. §. propositum de leg. iij. & pro hoc alle. Raph. Cu.
hic tex. in l. j. in fi. ad mn. q intelligas esse verũ duob. ↄcurrentib.
quæ copulatiue ↄcurrebant in casu. d. §. propositum. l. q præcesse
rit interrogatio. Item q ↄuocati fuerint spãliter ad hoc testes ita
illum tex. declarauit Bar. in l. gentur. ff. de acq. hæ. & ibi plene per
Ang. & Mod. & no. Bar. in l. fi. ff. de testa. de quo vide no. p Cyn. &
Bal. in l. iubemus. C. de test. & Bar. in l. hẽdes palam. in fi. prin. de
test. Io. An. in c. si tibi. de test. §. in primis. ver. quid si is. & doct. in l.
seruũ electione in prin. ff. de leg. j. & cano. maxime An. in c. si tibi.
de testa. dum refert illa verba Io. An. super. d. ver. quid si is & q alis
non pcedente interrogatione & ↄuocatione testium non proce-
dat decisio Bar. colligit ex gl. in l. in emendis. C. de ↄh. emp. dum
dixi q illa verba vellem emere, &c. non denotent pfectionẽ volũ
tatis. & in hoc nõ est dña inter ↄctus & vltimas volun. vñ de vno
ad aliud procedit arg. l. seruum filij. §. cum q chirographum. ff. de
16 le. j. & l. pactum inter hæredes. ff. de pac. ¶ † Item inducitur p Bart.
ad q. de ↄsultore qui ↄsuluit p hæc verba, nõ video cur Titius nõ
sit ↄdemnandus q videatur censere Titium ↄdemnãdum p istũ
17 tex. vt hic per eum. ¶ † Et iuxta hoc Bal. & Ange. hoc inferunt an
iudex per d. verba plata ab eo pronuncio Titium ↄdẽnandum
in x. videat Titium ↄdemnare in quo gl. reputata sing. in l. diem
proferre. §. si ples. in glo fi. ff. de arbit. sentit. q sic & hoc expressius
voluit Iac. de Are. & Cy. in l. j. C. si aduer. li. & Ange. Imo. & Ro. in
l. j. ff. de re iud. & Ang. & Pau. de Cast. hic & Ang. in l. præses. C. de
sen. & in l. qui se dicit. ff. de iu. per l. fundus qui Lucij. in ver. rescin
di venditionem iussit. ff. de rescin. ven. & in l. Æmilius ver. pronũ-
ciauit restituendum. ff. de minorib. Contrarium tenuit Bar. in l. j.
C. si aduer. li. Io. An. in addi. Spec. in tit. de exce. §. viso. versi. porro.
in addi. quæ incipit intelligere, &c. q simplr refert. d. Ant. in c. cũ
18 ven. de exce. & idẽ voluit Bal. Imo. & Ro. hic. † quia tractus futu-
ri tpis non spectãt ad iudicem. l. j. in prin. ff. de vsur. l. nõ quemad.
ff. de iudi. & hanc opin. puto veriorem qa aliud est ↄdẽnare aliud
c pronunciare [c] ↄdẽnandũ sicut dicimus. † aliud est pronunciare
19 quem liberũ & aliud quem liberandum. d. l. qui se dicit. ff. de iu. &
20 in l. j. cũ gl. C. si aduer. lib. † & aliud est quẽ in inte. restituere aliud
pronunciare restituẽdũ in inte. vt l. fi. cũ gl. in ver. ↄpromissarios.
21 C. vbi & apud quẽ in integ. re. † & Bal. ibi. & aliud est quẽ mitte-
re in pos. aliud pronunciare mittendum vt l. cognitio. §. bonorũ
22 in gl. ff. de offi. eius cui mand. est iur. † & aliud est deponere quem
aliud est pronunciare deponendum vt no. gl. in c. super eo. in ver.
ordinet de of. dele. & no. Io. An. in c. trãsmissa. de elect. & pulchre
23 p Bar. in l. solent. i prin. ff. de of. pcõ. † Et aliud est absoluere aliud
pronunciare absoluendũ ſm Bal. in l. si quis filio exhẽdato. §. ius.
ff. de inu. test. & Ang. in auth. de exhi. reis. §. fi. in fi. & ibi Bal. in l. j.
24 ff. de iur. om. iud. † Non ob. tex. in d. l. fundus. quia ibi est verbum
infinitum q referri põt ad omne tps & sic & ad præsens. vt no. gl.
in l. v. in ver. stipso. j. eo. d. l. Æmilius. quia ſm Raphae. ibi est spãle
in Principe ita pronunciante, vel verius rñde q ibi nõ est snĩa diffi
nitiua, sed expectabat aliam sniam post se per q̃ in integ. restitua
tur, ita voluit no. Bal. in l. cum iudex. C. de sen. pro quo facit q no.
25 Bar. in ead. l. cum iudex. in fi. ¶ Tangunt Bal. & Ang. † de ↄsulto-
re qui in ↄsilio dixit ↄsulo Titium ↄdemnãdum & iudex post in
d snĩa dixit pronuncio prout in ↄsilio [d] an videat ↄdemnare an ve
ro pronunciare ↄdemnandum. Io. An. d. §. viso distinguebat inter
26 interlocutoriam & diffinitiuam cuius opini. cõiter † damnatur
quia in diffinitiua satis est q exprimatur verbum ↄdemno p ęqui
pollens seu per relationem ad aliquam scripturam productã. vt
in l. ait prætor. §. j. ff. de re iu. & l. in summa. eo. ti. & facit. l. si ita scri
psero. ff. de ↄdi. & dem. & l. esse toto. ff. de hær. insti. & no. Bal. in l. j.
i fi. C. de sen. ex breui reci. Alia fuit opi. Bar. i d. l. j. C. si aduer. li. &
in d. l. fundus. quæ vult q non videatur ↄdemnasse quia vr̃ pronũ
ciare ↄdemnandum sicut dicebatur in ↄsi. ergo non ↄdemnat vt
e proxi. q. dictum est, sed magis cõis opi. [e] est in ↄ̃rium vt tenuit Ia.
de Are. Cy. & Bal. in §. j. C. si aduer. li. Iac. But. in l. fi. C. vbi & apud
quem. Bal. etiam in d. l. cum iudex. & in l. antepe. per illum tex. de
hæ. insti. & in c. cum in ecclesia de causa pos. & prop. Bar. & Ang.
Imo. & Rom. in l. j. ff. de regu. iur. & d. Abb. in c. cum venerab. post
mediũ, de exce. & Ang. in d. l. qui se dicit. & in d. l. præses. & Imol.
in l. si ↄuenerit. de reg. iu. & in c. si pro debilitate. de offi. dele. & in
d. c. super eo. quia dicta verba dubia debent interpretari de præ-
27 senna prolata vt actus potius valeat ar. l. quoties. j. e. † quia vide-
mus q aliãs impropriantur verba vt snĩa valeat. l. & puto. §. j. in
gl. ff. fam. erci. & quia videtur ita fuisset de mente iudicis q̃ potius
q verba attendi debet. l. ij. C. de lib. præte. c. in his & c. intelligen-
28 na. de verb. si. ¶ † Postremo tetigit hic Bar. q̃d si surdus intelligens
ad motum labiorum ↄ̃hat an valebit ↄ̃ctus attento q in oĩbus ↄ̃-
ctibus hodie apponitur stipõ & ↄcludit q valebit ↄ̃ctus tanq̃ fa-
ctus sine stipõne. Et hoc in ↄ̃ctib. q ↄsensu ↄ̃hũt dicit q̃d proce
29 dere de iure cõi, † De iure tñ staturario si instr̃a guarentigię hñt
executionẽ paratam dicit esse secus, & hoc casu inspicienda esse
verba statuti: quia aut statutũ dicit q p p pceptũ guarentigię sint
instr̃a executioni mandanda & tunc licet ↄ̃ctus in eo celebratus
sit nullus tñ debet executioni mandari ar. l. posthumus. §. si quis
ex his de inof. testa. l. cum putarẽ. ff. fam. erci. aut statutum dicit q
mandẽ executioni ↄ̃ctus p p instr̃m guarentigię & tũc qa habet
respectũ ad ↄ̃ctũ cũ ↄ̃ctus sit nullus nõ mittet executioni ſm q̃d
f no. Bar. [f] in l. diuus. de test. mi. & in l. j. §. paruũ. ff. q vi aut clã. & tex.
30 in l. iij. ff. ↄdẽnatũ. ff. de re iu. † Confirmo p ea q̃ voluit Bal. in l. ij.
in fi. C. de execu. rei iudi. vbi voluit q si statutũ disponit q instr̃a
guarentigię mittant executioni licet instr̃m ↄtineat ↄuẽtionẽ iu
dam tñ debebit mandari executioni qa talis ↄuentio efficit legi-
tima p p statutũ, arc. l. legitimam. ff. de pact. idem voluit Bart. in l.
ex placito. C. de re. pmu. Imol. in l. si. p a qui. ap. non li. & ita cõiter
tenẽ licet Bal. aliter loquat in l. si non sone §. j. ff. de ↄdi. inde. Sed
ↄ̃ prædicta facit quod no. Bal. in l. si absenti. C. si cer. pet. vbi p tex.
in l. fi. ff. de ↄsti. pec. dixit q si non valet principalis ↄ̃ctus nec ẽt va
g leat pceptum [g] guarentigię tñ rñde q intelli ſm distin. Ang. ff. rela
tã. põt & rñ. vt ibi p Bar. i ij. op. videlicet q ibi fuit ↄfessio erronea,
31 vel ibi ↄstituit se debitorẽ. † Item tetigit hic post pdicta Barto. de
instr̃o ↄtinente ↄ̃ctum validũ stipõne inutili & inter cętera dixit
h no. q si agiẽ ex mutuo & agens probent nõ de numeratione [h] sed
de ↄfessione facta ex cã mutui q obtinebit agens, idem seqt̃ hic
Imo. Spe. vero ↄ̃ in ti. de teste. §. j. ver. sed pone egi. Bar. vero ↄ̃ in l.
certi ↄdõ. §. si nũmos. ff. si cer. pe. quẽ seqt̃ Bal. in l. ij. §. fi. e. ti. tenuit
primã opi. q̃ tñ limita esse veram nisi expresse in libello ageret ex
i numeratione [i] vt ibi p eũ. Sed veritas vr̃ q̃d in hoc casu sufficiat p
ↄfessionẽ probare qñ est lapsum tps opponendi exc. non nu. pec.
vel esset renunciatũ solenniter tali excep. qm̃ istis casib. ↄfessio de
32 recepto ex cã mutui producit duos effectus. † Vnũ qa est inducti
k ua oblõnis cum ex ea ↄfessione oriat oblõ, [k] & actio tanq̃ ex mu
tuo ciuili vt l. ij. §. fi. & ibi plene no. ff. si cer. pe. & insti. de li. obli. in
33 prin. † Item inducit effectũ ipsius probationis numerationis qa
p ↄfessionẽ probaẽ numeratio tex. est in l. si ita stipulatus. §. Chry
sogonus. in prin. iuncto versi. superest ibi ex numeratione, &c. &
ibi no. Bar. & idem probaẽ in l. pecuniæ. & ibi hoc firmat Bald. in
terminis nostris. C. de sol. & l. publia. §. fi. ff. depositi. idẽ tenet Bal.
34 in l. j. in prin. C. de rei vxo. ac. † vbi dicit q libellus pdictus poterit
intelligi in numeratione ficta q̃ resultat ex dicta ↄfessione post la
psum bienij. l. in ↄ̃ctib. in prin. C. de no. ope. nũ. pe. d. improprianẽ
ẽt verba libelli vt suffragetur libellus probõnt actoris, vt probat Bar.
in l. j. in fi. C. de vsufru. & in l. sed si possessori. §. item si iurauero p
illũ tex. ff. de iureiu. & Bar. in l. si olei. cũ si. C. loca. istã opin. sequiẽ
ẽt Bal. in l. si ex cautione. in x. q. C. de non nu. pecu. & est de men-
te eiusdẽ in l. nõ nudis. i ver. q̃ro facit articulũ. C. de pba. & d. An.
in c. si cautio. de fi. instr. & Imo. Rapha. Cu. & Pau. de Cast. in d. §.
Chrisogonus. & Ro. in l. pdia. ff. de acq. pos. licet Ang. in d. §. Chri
sogonus in l. certi ↄdõ. §. qm̃ ff. si cer. pet. & in ↄsi. inci. in q. verten-
te inter d. Michelettum. & Bald. in l. fi. C. cõ. vtri. iu. simplr sequunẽ
35 dictũ Spe. in d. ver. sed pone egi. † Nec ob. si pro Spec. allegareẽ q
no. p Bar. in l. ij. §. fi. ff. si cer. pet. vbi mandatũ datũ ad mutuũ non
obligat me si mãdatarius simplr ↄfiteaẽ, &c. qa illud est verũ quo
ad

ADDITIONES.

a ¶ Relinquere. Adde q d. Alex. hoc non declarat an in casu Bar. censentur facta institutio nec ne, q̃q̃ in legatis fideic. videatur velle q valeat dispositio Barto. & ita tenet ipse in alle. l. iubemus. & est cõis prout ibi & hic dicit. d. vin. item in l. iubemus. in fi. q censeatur facta institutio tñ reprobat opin. cuiusdam Pe. & Ro. ibi q̃ cõem tenuit Ro. ↄ̃trius sibi in consi. 306. in vltimis verbis.
An. Fran. ¶ Ad istam q. q ponit hic Bar. vide Cy. Nico. de Mat. & Bal. in l. iubemus. C. de test. & vide Io. And. in addi. Specu. in titu. de test. §. in primis. in addi. quæ incipit Pileus.
b An. Fran. ¶ L. Pamphilo. De hoc vide per Pau. de Ca. consi. 140. vbi late de intellectu huius. l. Pamphilo. & adde Alex. in l. licet. C. de pac.
Iulian. ¶ Adde de intellectu istius. §. propositum. d. Ia. in l. cunctos populos C. de sum. trin. & fid. cat. & eundem Alex. in l. seruũ electione de leg. j. & ibi d. Vin. latissi. & hic qui approbat, vt per eum.
c ¶ Aliud pronũciare. De hoc vide tex. in l. accusatorib. C. de accu. & in l. post legatum. §. libertas. ff. de his qui. vt indi. & tex. in l. testo centu. no. de hær. insti.
d ¶ Prout in consi. Vide Ang. consi. 40. cum idem Alex. consi. 70. iij. lib. Adde tu & vide Alex. in consi. 172. in vlt. art. ij. vol.
e Fran. Cur. ¶ Sed cõis opi. Quàm limita ut per Alex. in d. cons. 182. in ij. vol.
f Frã. Cu. ¶ Secundũ q not. Bar. Vide oĩno Bar. i l. nõ putauit. §. non q̃uis. ff. de ↄ̃t.
g ¶ Nec etiam valeat pręceptum. De hoc vide per Lud. Ro. consil. 140. vbi ponit an cum instrumentum est possit agi ex confes. in eo contra.
h ¶ De numeratione. Dicetur in §. Chrysogonus. j. eo.
i Iulian. ¶ Ex numeratione. Adde q hanc limitationem Alex. d. Vin. in hoc nõ tenet p d. §. si nũmos q voluit. d. Alc. in d. §. Chrisogonus i no vt p d. Vin. hic.
k Iulia. ¶ Obl̃o. Adde. d. Vin. limitatẽ ista vt hic p eũ & d. Alc. i d. §. Chrisogon[9].

36 ad ꝑiudiciũ tertij,ſed bñ ɔfeſſio obligat in ꝑiudiciũ ɔfitẽtis.†Nec
ẽt ob.deciſio Spe.in d.ver.ſed pone.qa ſi bñ inſpiciat̃ intentio eſt
Spe.ꝙ ſi in capitulis deduxi ꝙ numeraui pecuniã & teſtes iurẽt
dicere veritatẽ de ɔtẽtis in capitulis,& deponãt de ɔfeſſione,nõ
ꝓbãt, qa extra articulũ deponũt ſec⁹ eẽt ſi iurarẽt dicere veritatẽ
ſuꝑ tota cã:qa ꝓbaret,cũ ſit ſans hoc caſu deponere ſuꝑ ꝑtinen
tib.ad cãm.& ita ſaluat dcm̃ Spe. Im.in §.Griſogonus. ad p̄dicta
vide oĩno Bal.in l.ſi abſẽns.C.ſi cer.pet. & in l.gñalr.in ix.q.C.de
nõ.nu.pe.& l.fi.C.de ſpõ.& in l.Deo nobis.C.de epi.& cle. & in
37 l.fi.C.qñ l3.ab em.diſce.†Quid aũt ſi ago ex ɔfeſſiõe fcã ex cã mu
tui,& ꝓbo de vera numeratiõe an obtinebo.vid̃ Bal.no.ĩ d.l.ſi ex
cautione.in q.v.& ꝑ do.Ant.in d.c.ſi cautio.& an qñ agi poſſit ex
ſola ɔfeſſione mutui.vide plene Io.An.ĩ addi.Spe.ſuꝑ.d. ver.ſed
38 pone.& ꝑ alios in p̄al.c.ſi cautio.†Io.de Im.hic ponit duo.d.Cy.
multũ ĩpertinẽtia,vez verũ iudex & notari⁹ poſſint alteri ſtiplari,
de quo nihil hic dicẽdũ puto. tãgit̃ ꝑ Bal.poſt Cy.ĩ l.ij.C.ꝑ quas
ꝑſo.no.acq.& ĩ l.,,e.ti.& ĩ l.j.§.exigere.ſ.de magi. ɔue.& ĩ l.nõ alr
in fi.ſ.de adop. aliquid ꝑ Ro. in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.j.eo.

1 *Stipulatio vitiatur diuerſitate in qualitate obligationis inter interrogationem et reſponſionem niſi talis diuerſitas illi cõplacuerit.*
2 *Sta.ꝙ poſitionibus debeat reſponderi ſimpliciter aliàs habeatur pro confeſſo, ſi quis reſpondeat ſe non habuiſſe pecuniam, & ſi appareret habuiſſe dicit ſe expendiſſe in negotio creditoris,debet haberi pro confeſſo.*
3 *Reſpondens dupliciter an & quando debeat haberi pro confeſſo.*
4 *Poſitionibus reſpondens ſub conditione , vt dico me promiſiſſe ſi nauis ex aſia venerit,an dicatur ſimpliciter reſpondere.*
5 *Reſponſio duplex an cenſeatur quando ſit cũ conditione inſerta ex natura actus.*
6 *Interrogatio quando eſt duplex vel incerta tunc admittitur reſponſio duplex.*
7 *Reſponſio dupliciter facta poteſt ex cauſa a iudice admitti.*
8 *Stipulatio an & qñ vitiabit̃ diuerſitate qualitatis vel quantitatis in rñſione.*
9 *Reformat̃ facilius ad ꝙ factũ eſt licet ſub alia forma q̃ id ꝙ omiſſũ eſt ſuppleat̃.*
10 *Stipulatio vitiat̃ qñ p̄cedit interrogatio ſimplex & ſequit̃ reſponſio alternatiua.*
11 *Iudex ordinarius an dicatur delegatus ſi ei committatur cauſa per principem.*
12 *Iudex ordinarius cui committitur cauſa cum clauſula, auctoritate noſtra cognoſcas,vel ſimili,efficitur ex hoc delegatus.*
13 *Expreſſio eius ꝙ tacite ineſt nihil debet operari.*
14 *Præceptiua verba quæ dicantur.*
15 *Gabella ſi debet ſolui de quolibet inſtrumento,vel libello,non debet ſolui ſi reficitur inſtrumentum vel libellus:ſecus ſi aliquid additur.*
16 *Libellus dicitur nouus ſi ei aliquid addatur vel diminuatur.*
17 *Teſtis ſi in cã depoſuit partim vera partim falſa , an ex toto vitiet̃ eius dictũ.*
18 *Poſitionem ſi quis negauit non poteſt ex ea ſe iuuare, ſed an poſſit illam negationem reuocare.*

§.Si quis ſimpliciter.

Diuerſitatis in qualitate oblõnis inter interroga-
tionẽ & rñſionẽ vitiat ſtiplõnem niſi talis diuerſitas illico placue
1 rit h.d.vſq; ad.§.ſtipulanti.¶†No.ꝙ diuerſitas inter interrogatio
nẽ & rñſionẽ vitiat ſtiplõnem. ꝙ bñ ꝓſequit̃ Bar.j.ea.l.in §.fi.vbi
tãgit ea de quib.hic in gl.fi.& ibi dictis ꝑ Bar.adde,qa vr̃ eſſe du-
biũ an ſi interrogo,ꝓmittis mihi.x.dare die decima huius men-
ſis,& tu.rñdens ꝓmitto die quinta.an valeat ſtiplo.vr̃ qd̃ ſic, qa
rñſio fcã in maiori non vitiat.j.ꝓxi.§.ergo idẽ vr̃ in minori termi
no ar.l.j.§.diẽ.ſ.de edẽ.& ita tenet Ro.j.ea.l.j.§.fi.pro quo facit.l.ſi
ita ſtipulatus fuero.in fi.j.e. Contrariũ eſt verũ.primũ ꝑ iſtũ text.
dũ loquit̃ de calendis & idib.ſecũdo.ꝑ tex.expreſſum in §.p̄terea
inſti.de inuti.ſtip.vbi ſi interrogo ꝓmittis mihi ad diem certum
& tu rñdes ꝓmitto p̄ñi die, nõ valet. & tñ certũ eſt ꝙ hęc ꝓmiſ-
ſio ꝓmitto p̄ñi hẽt diẽ vt eſt tex.not.in l.talis ſcriptura.in prin.
iuncto verſi.ꝙ ſi forte. de le.j.nec ob.d.l.ſi ita ſtipulatus. qa ibi nõ
fuit diuerſitas inter interrogationẽ & rñſionẽ. ¶ Secundo not.ꝙ
2 illud dr̃ ſimplr̃ fieri ꝙ pure & ſine plica fcm̃ eſt. ¶†Ex qua iſert
3 Bar.ꝙ ſi ſtatuto caueat̃ ꝙ poſitioni dẽat rñ.ſimplr̃,alr̃s habeat̃ ꝓ ɔfeſ
ſo,q̃s rñdeat ſe non habuiſſe pecuniã, & ſi appet eũ habuiſſe di-
cit ſe expendiſſe in negotio creditoris,dẽbit hñri pro ɔfeſſo.& idẽ
dixit Bar.in l.j.in prin.ꝑ illũ text.ſ.de vul. & pup.& Bal.in l.fi.C.
de do.ꝓmi.ꝑ illũ tex.in ver.ſimplr̃,& Bal.in l.j.C. de ędil.act. vbi
multa poſuit de hac dictione ſimplr̃ Bal.in l.iubemus.C.de app.vbi
ẽt de hoc eſt tex.optimus & ẽt no.Bal.in l.teſtõ.C. de ſuis & leg.
ſed Pa.de Ca. hoc refert ſe in hoc ɔſuluiſſe ɔ̃ Bar.ſ.ꝙ dicta rñſio ſit
ſimplex negatio nullã hñs in ſe ɔdõnẽ,vel modificationẽ. & ẽt et
annectat̃ ɔfeſſio tacita illa eſt modificata. ſ. ſi appareat habuiſſe.
3 qa tūc dico me ꝓ te expẽdiſſe.†vñ iſta inutilis adiectio ad abũdã
tẽ cautelã non debet viciare p̄cedentẽ.ar.l.q. mutuã in prin.ſ.mã
dati.& l.ſi teſtiũ.C.de teſti. & ita dicit ſentire Bart.in l.de ętate.§.
nihil,in fi.ſ.de interro.ac.& ita ẽt dixi tenere Raph. hic & eſt ve-
rũ ꝙ Raph.hic & in l.j.in prin.de vulg.& pup.ponit ſub dubio tñ
forte,& ſubdit ꝙ dcm̃ Bar.poſſet ꝓcedere ſi alternatiue rñdiſſem
vez dico ñ habuiſſe,vel ſi habui dico expẽdiſſe ꝓ te.ꝓ quo facit li
cet nõ all.gl.no.in c.p̄ñtiũ in ver.ſigillatim.de teſti.in vj.tñ Pa. de
b Ca.⁵ in d.l.j.de vul.& pu.tranſit cũ opi.Bar.q̃ ſequit̃ Ant.de Bu.in
c.j.in fi.de ſeruit.& alijs.ſ.de alle.& põt ſuſtineri, qa nõ põt nega
ri q.n talis rñſio ſit duplex ꝑ d.l.j.de vul.& pup.& ſtatutũ in odiũ
duplr̃ rñdentis voluit ꝙ haberet̃ ꝓ ɔfeſſo.vñ licet ſecunda ſit inu
tilis ꝑ hoc non dẽt pœnã euadere cũ faciat ɔ̃ l.ar.l.nemo marty-
res.C.de ſac.ſan.ecc.faciũt no.ꝑ Bar.in l.vbi pactũ ad fi.C.de trã-
4 ſa.†Vbi aũt rñderet̃ poſitionib.ſub ɔdõne vt dico me ꝓmiſiſſe ſi
nauis ex Aſia venerit. hoc mõ nõ dr̃ ſimplex rñſio,vt hic,no. Spe.
5 ſn ti.de poſitio.in §.fi.ver. pe.¶†Et retenta opi.Bar.eã limita pri
mo niſi ɔdictio inſerta eẽt de nã actus ſm Ang.& Imo.not.in l.q
liberis in prin.ꝑ illũ tex.ſ.de vul.& pu.& no.Bal.& Imo.in l.Gal
lus.§.j.in pe.no.ꝑ illũ tex.ſimplr̃ ſm ij.lec.gl.ſ.de lib. & poſth.&
6 Bal.in d.l.j.in prin.ſ.de ædi.edil.actio.¶†Secundo limita niſi in-
terrogatio eẽt duplex vel incerta ſm Bal.no.ĩ d.l.j.ĩ prin.ſ. de vul.
& pu. & all.in ar.l.vt rñſum.C.de trãſa. & C.de impube. & alijs
c ſubſti.l.p̄cib.& l.filius.in prin.j.de ſal. ¶ Tertio limita ſm Bal.in
d l.iuſiurãdũ & ad pecuniã.§.ſi de qualitate iurñ.ſ.de iu.niſi ex cã.⁴
7 a iudice alr̃ interp̄taret̃. ¶†Ex p̄dictis infert̃ an ſtãte ſtatuto ꝙ ac-
cuſatus debeat ſimplr̃ rñ.accuſationi,debeat admitti rñſio ipſius
dicentis ſe occidiſſe ad ſui defenſionem. Ange. hic ſimplr̃ tenuit
e ꝙ non ⁵ ꝑ p̄dicta.& idem tenuit Bal.in l.iubemus.ꝑ illũ tex.C.de
appe.& in l.j.C.de ɔfe. & in l.ſi quidẽ.C.excep.licet ipſemet Bal.
videat̃ ɔ̃riũ velle in l.j.in prin.C. de ędi. acti. ſed rñſio ad ibi dicta
patet ex his q̃ ipſe notat ꝑ all.locis Tñ quicquid doc.diſputent ve
ritas eſt ꝙ nihil refert an rñdens fateat̃ ſimplr̃ ſe occidiſſe,an vero
ad ſui defenſionem,qa vtroq; caſu perinde eſt ac ſi ſimplr̃ fateret̃
homicidium cũ p̄ſumptio iuris ſit ꝙ dolo,& ſic non ad defenſio-
nẽ occiderit.l.ſi non ɔuicij.C.de iniu.l.j.C. de ſic.c.j.pe p̄ſum. ita
in terminis voluit no.Bar.in l.Aurelius.§.pe.ſ.de lib.le.Bal.& Im.
in l.decem.j.e.& no.Bal.in l.nec codicillos.C.de codi.& do.Ant.
ſn c.ex parte decani.de reſcrip.& per Bal.in d.l.j.de ɔfeſ.& probat
tex.optimus in c.cũ veniſſent.de iudi.vbi ɔfeſſio qualificata pro-
bat ɔ̃ ɔfitentem ac ſi ſimplr̃ ɔfeſſus eſſet qñ ɔ̃ talem qualificatio-
8 nẽ erat iuris p̄ſumptio ¶†In gl.in ver.aliquid.dic magis cõis opi.
eſt ꝙ iſte.ver.cu adijcit &c.ꝓcedit tã in diuerſitate in qualitate q̃ in
q̃titate,tñ aduerte,qa non põt iſte tex.intelli in diuerſitate in q̃ti
tate, nã ſi in rñſione detrahit̃ de ſumma interrogationis non vi-
tiabit̃ ſtiplo nec eſt tũc diſtinguendũ an poſt ſubſequat̃ cõplacen
tia interrogantis vt patet.j.§.ꝓxi.Ex hoc patet ꝙ iſte tex.non põt
intelligi ſolũ in caſu qñ erat diuerſitas in qualitate ꝓut tenebat
f Hugo.⁵ & gl.cũ hic tex. loquat̃ ẽt qñ detrahit̃ interrogationi quo
caſu dr̃ hic in tex.vitiari ſtiplõnem niſi diuerſitas placuerit ſtipu-
lanti tñ certum eſt ꝙ ſi rñſio ɔtinet minorem ſummam nõ vitiat̃
ſtiplo abſq; eo ꝙ aliqua cõplacentia ſtiplõnẽ ſubſequat̃ vt in d.§.
ꝓxi.Raph. hic tñ tenebat opi. Pe.ſ.ꝙ iſte tex.hẽat locũ ſolum qñ
diuerſitas erat in qualitate ꝑ rõnem q̃ hic refert Bar. pro qua rõ-
9 ne adduci Rap.†qa facilius reformat̃ id qd̃ fcm̃ eſt,licet ſub alia
forma q̃ iam id ꝙ omiſſum eſt ſuppleat̃.all.l.rincũ.j.eo.vbi eſt ca
ſus valde diuerſus. & in caſu noſtro eadem eſt cauſa reformandi
in caſu vno quæ in alio , ſubſequentia complacentiæ quæ fingit
præceſſiſſe interrogationem rñſioni conformẽ. ¶ In gl. in ver.vi-
tiatam ibi,rõ dñæ.vbi hęc rõ cõitet reprehendit̃, ideo melior red
10 di põt per Bar.j.ea.l.pen.¶†In gl.ibi rñdet Io.valere.veritas eſt ſi
conſtat ꝙ quis fuerit exceptus valet ſtipulatio,qa nihil repugnat
ſm doc.qui pro hoc all. in ar.l.ſi chorus. in prin.ſ. de leg.iij.ſed ſi
non ɔſtat non valet per incertitudinẽ quę iſto caſu inducit diuer
ſitatem inter interrogationem & rñſionẽ,ſicut qñ p̄cedit interro
gatio ſimplex,& ſequitur rñſio alternatiua quę vitiat.l.inter ſtipu
lantẽ.§.ij.j.e.ſm Dy.Io.de Im.& Ro.hic cũ quib.trãſeo licet Bart.
11 velit ɔ̃riũ.j.e.l.§.pe.vbi forte dicã.¶†Et iducit̃ iſte tex.ſm Ang.ad
q.ſi cã ɔmittit̃ iudici ordinario an dicet̃ ordinarius,vel delegatus.
& facit iſte tex.ꝙ ſi in cõmiſſione eſt aliquid additum vel diminu
tũ iuriſdõni ordinarię ſit delegatus,alr̃s ſecus,& remittit An.ſe ad
no.ꝑ doc.in l.ius ciuile.ſ.de iuſ.& iu.& ibi Gui.de Cu.ꝑ illũ tex.
tenet illud ꝙ dixi.idẽ tenet ibi Bar.Ang.idẽ tenet Ia.Bu.in l.ſępe.
ſ.de nñi.p̄ſi.,ꝓ quo ẽt all.l.j.§.opus.ſ.de ope.nou.nun.idẽ tenet ẽt
Ang.in l.q.a.ſ.de iur.om.iud.& Inn.& alij in c.licet ex̃ de oſt.ord.
12 vbi bonus tex.cum gl.pe. & bonus tex.in c.graue.e.ti.†dicit Inn.
g ꝙ ſi in cõmiſſione ſit dcm̃,authoritate⁵ nr̃a cognoſcas.vel ſimilia
verba,ſp erit delegatus.pro quo eſt text.optimus in c.cũ aliquib.
de reſcri.in vj. & ꝙ vbi aliquid addit̃ ordinarię iuriſdõni cẽſeat̃ de
legatus,eſt gl.& ibi no.Pe.de Anc.in c.hi qui.de conceſ. p̄ben. in
vj.in gl.fi.& no.doc.in c.j.de nñ.vi.e.li. idem dico vbicunq; ſupe-
rior in cõmiſſione vut̃ verbo p̄ceptiuo gl.eſt no.in d.c. cũ aliqui
bus.in ver.concedimus facultatem.& idem voluit Gui. in d.l.ſę-
pe.ſed Ia.Bu.ibidem ſentit ɔ̃riũ, qa dicit ꝙ exprimit̃ id qd̃ tacite
13 inſerat ergo nihil debet operari †qa iudex tenebat̃ iudicare.l.mu
nerũ.§.iudicandi.j.de mu.& ho.ergo expreſſio nil debet operari.
l.ij.de leg.j.ſed tñ.vt colligit̃ ex gl.valde notabi.& in d.l. ſępe.qa
expreſſio

expssio fit ast q̄ inesse,q̄a vbi sine expressione tenebat̄ cognoscere p se vel p delegatū a se nunc p p verbū pceptiuū tenebit̄ p se
14 tm̄.† ibi vide gl.q̄ dicant̄ verba pceptiua.& bonū tex.& ibi Bar.in prin.in l.ij.C.cō.dele.& ad pdi.q.bn̄ faciūt no.p Bar.in l.ambitio sa.de decre.ab or.fa.& in l.ij.§.fi.de optio.le.dū loq̄t in ver. de authoritate nr̄a.&c.& p Bal.in l.fi.C.vbi sena.vel cla.& ī l.pcipim⁹.
15 de ap.† Itē facit iste tex.p decisione eius.q no.dixi d.Ant.in c.iij. in gl.ij.de iu.vbi dixit q si de quolibet instr̄o debet solui gabella. & instr̄m reficiat̄ nō soluet̄ noua gabella.secus si instr̄o addit̄ ali-
16 q.d.all.ibi no.p gl.& id q h3 in c.iudęi.el ij.c.ti.† Itē facit sm Ang. hic q si aliq.d addat̄ vel diminuat̄ libello dr̄ nou⁹ libell⁹ de quo vide p Guil.& Bar.in d.l.ius ciuile.& p oēs.in l.ędita.C.de edē.& p Ang.in l.scire debem⁹.in prin.j.e.& aliq.d p Bar.in l.q fundū.s̄.de
17 ꝯh.emp.&c.† Subsequēter inducit̄ p Ang.iste tex.ad q.si testis deposuit in cā,cū vero miscuit falsū,q̄a multa dixit pnm vera ptim falsa,an ex toto vitiet̄ ei⁹ dcm̄.facit iste tex.q sic,q̄a in hoc artı. essent dicēda multa remittıt ad no.p Spe.in tit.de teste.§.j.ver.itē q
h aliquid de suo.de quo videas[h] p glo.in c.in nostra.de testi.p Bald. l.si ex falsis.C.de trāsa.vbi al's dixi p Inn.in c. fraternitatis.de hęr. ī c.cū iure.de offi.dele.p Bar.in l.q nt⁹.de au.& ar. leg.p Archi.iij. q.ix.in c.nihilomın⁹.p Bal.in l.fi.de edic.diui.Adri.in l.his verbis. §.hic in parte.s̄.de bęt.insti.& ī rub.de ꝯtr.inue.in l.ij.C.de fideic. lib.p Ang.in ꝯs.34.inci.visis pcessib.p Old.in ꝯs.35.inci.ad j.q.& p
18 alios quos in d.l.si ex falsis.Itē inducit̄ iste text.in ver.nisi stipulāti diuersitas placuerit. p Ange.ad q.si aliq̄s negauit positionē quo
i casu nō pōt se,ex illa fundare [i] arg.l.ij.C.de fur. an possit reuocare negationē adhærere positioni,& dicit q sic p istū tex.& not.p Bar.in l.post legatū.in princ.s̄. de his qui.vt indi. Hoc tm̄ intellige cū modificatione quæ colligit̄ ex no.p Bar.in l.eū qui qui.in pri. s̄.de iniur.nisi aduersarius q facit illam positionem iam probasse esse veram quia tunc non audit̄ volens negationem reuocare.de quo remitto ad Bar.ibi,& de hac materia vide ēt eleganter p Ange.in consi.152.incip.in q.vertēte &c.& quæ no.Bal.in l.j.de ꝯfes.

ADDITIONES.

a ¶Simplr. Adde tex.in l.si domus.de le.j.& in l.j.§.q vero.de aleatori. & in c. religiosus.de testi.& illud dr̄ simplr̄ fieri vel cōcedi.q ex verbis nullā habet modificationē licet hēat ꝯdōnē subintellectā ex quo modificat̄ dispō. casus est no. in l ij.§.si quis a prin.in verbo,simplr̄.ne quid ī loco publico.adde de ista dictione simplr̄.Bal.in c.super l'īis de rescri.p Bal.in c.cęterū de iur.cal.vbi q si pmisi stare simplr̄ dicto tuo q tn̄ debes iurare.

b Fran.Cur. ¶Tn̄ Pau.de Ca.vide Ale.in d.l.j in prin.s̄.de vulg.& pup.qui dicit hanc esse commuoem opi.

c Fran.Cur. ¶Limita. Adde tu.& iiij.limita nisi vis verborū importaret aliq̄ duplicitatē,quia tunc non diceret̄ duplr̄ rn̄dere,ita Bal.ī l.j.de vul.& pup.

d Iulian. ¶Ca. Adde quia positio cēt fortasse capoosa adeo q simplr̄ rn̄dens caderet in laqueū,vt q̄a rusticus qui pt instrui nō pōte aduocatu rn̄dere,vt nn.volunt Host.in c.pat.de iu.& Spe.i o.deposi.§.vij.ver.xij.& in §.iij.ver.sed & pronus q al's non posset ēe pn̄s vt no.gl.& Bar.in l.ij.de iura.cal.& Bal.in l.nō solū.ff.de pc.& Bar.in l.si postulauerit.§.Pōpn.& ibi Ale.j.de adul.ita ppositū si rn̄dens erit rusticus vł idiota hnc erit sufficiens cā p q̄ iudex possit admittere rn̄sionē duplicē.& hoc in apo.ad lecl.Bar.in d.l.j.de uul.& pu.confert quia adon catus iustā cam h̄ns licite pōt decipere aduersariū.c.dn̄s.xxiij.q.ij.in gl.canoni. no.in c.j.de mu.pe.bona est gl.in c.cupientes.in prin.in ver.malignantium.de elec.in vj.tex.est solēnis.de iure ci.in l.cū pr̄.§.Titio.in fi.ff.de le.ij.ibi noe videbitur dolū fecisse cū fraudē excluserit,&c.q limita nisi falsa probatio immisceretur sm Bal.in rub.C.de fi.instru.

e ¶Non p Are.in l.j.de vul.& pu.vbi plene.& de materia p Math.in.suis sol.57.

f Thom. ¶Hug.& gl.aduertendū puto q Vgolinus tenet,put declarat Bar. hic, q iste.§.cū adijcit aliquid,&c. non pōt intelligi in qualitate,sed in quantitate, & fundat se ex illa actione aliquid.q est relatiuum substanoæ & non qualitatis non aliud dicit doc.ego al's disputaui istā q.Perusij,& declaraui Vgolinū voluisse dicere quia dictio,aliq.d,significat substantiā,vel conceptū in modū substantiæ,& sic p verbū aliqd.significant̄ ea q̄ sunt in substantia,puta q̄titas.sed qn̄ volo significare accidens vel qualitatē dico p verbū aliquale,& non p verbū aliqd sm Aristotelē in iij.Metha.& in l.pdicamentorū.& q dictio alia dicat idem in substantia licet referat diuersum in qualitate a suo accidēti est tex.in c.si eui.de preben.in vj.& ibi Gemi.no.si ergo Iurıscon.voluisset intelligere isti.§.cū adijcit aliquid ad qualitatē,& sic ad stipl'onē,cū qualitate tpis siue ꝯdōnis,vsus eēt verbo aliquale,quia licet pecunia sit nomen substantiuū,& significat aliquid conceptū p modū substantiæ,tn̄ qn̄ ipsa pecunia est concepta io ordine ad tps,& in quantū habet accidentale a tpe terminānte ipsam sub tali puncto,concipit̄ p modū accidentis,& significat̄ noie adiectiuo aliquale q̄ significat aliquid conceptū p modū accidētis.i.p modū terminatis substātiuū sm Philosophū in d.locis & sic Iurisc.si voluisset intelligere de qualitate,vsus fuisset verbo aliquale,& nō verbo aliquid.& istud ē q voluit dicere Vgolinus & Bart.post spm̄.faciunt quę faciunt q̄ dicā.j.Præterea Vgolini opi.pōt se fundare quasi ex tribus verbis tituli. §.& primo p dictionē cū,de cuius natura est,q ponat̄ inter diuersa sicut & dictio & l.is qui ducēta.in prin.& §.j.vbi Bar.ff.de re.du.si ergo ponit īter diuersa ergo ponit casum §.pcedētis.sed in §.pcedenti loq̄t Iurisc.de qualitate,ergo in isto.§.cū adijcit loquit̄ de casu diuerso,& sic de q̄titate. secundo istud verbū aliquid ex quo est simplr̄ platū intelligit̄r de modico.l.ex conducto.§.pe.iuncta gl. ff.locati.facit tex.in l.si seruū.§.pcor ff de acq.hę.vbi Bar.no.q dictio quid verificat̄ in qualibet particula rei.& q no.gl.sing.in cle.j.in verbo,aut earū parte. de so.cōpe.q dictio aliqua verificat̄ in qualibet minima parte, q̄ gl.p fin.alleg. Bal.in c.j.§.cū aūt.de cootro.inuest.in vsi.feu.cū cōcur.de quib.p Ias.in l.j.C. de pac.sed sic est q modicū interuallū tpis non vitiat oblōnē,& sic non considerat̄ io stipl'one.l.j.§.qui prs̄.j.eo.facit.l.in reb.§.pr̄ ff.cōmo.igit̄,&c.tertio si Iurisc.intelligeret istū tex.in qualitate necessariū nō fuisset ibi apponere nisi verbū stipulanti,& non apponere oia alia.s̄.dicta verba,cū adijcit aliquid vel detrahit obligationi semp pbandū est vitiatā esse obl'onē.quia illud idē dixit.in §.si quis simplr̄.ergo ne sit superfluus dicimus q loquit̄ in quantitate.Quarto pondero illud verbū obl'oni,nā obl'o ē iuris vinculū quo necessitate astrin gimur.§.j. insti.de obl.in prin.ergo intelligit̄ de pfecta seu de obl'one,& nō de obl'one nulla,sed sic est q diuersitas in qualitate vitiat in totū stipl'onē,& sic obl'onē,quia qualitas sic qualificat & respicit totā stipl'onē sicut defectus formę.ergo vitiat totā obl'onē & obl'o est nulla,vt in §.si quis simplr̄. sed diuersitas in q̄titate nō vitiat.totā obl'onē,sed solū partē,ergo obl'o dr̄,ergo dicēdo Iurisc.qui detrahit & adijcit obl'oni intellexit de obl'one saltē q̄ valet in aliqua parte,& sic de obl'one q̄titatis,non de obl'one penitus nulla & sic qualitatis igit̄,&c.Quinto pondero illa verba nisi stipl'oni diuersitas rn̄sionis,nā diuersitas nō cadit io qualitate, sed in q̄titate.& hr̄ sm Bar.in l.j.ff.de ac.& obl.ver.vbi dicit ubi noluit q dr̄iæ q̄ sumuntur ex aliquibus qualitatibus non faciunt differentiam specificam, sed differentiæ substantiales faciunt aliqua differre specie. vnde si diceremus hominum quidam magni quidam parui ita est differētia sm qualitates,& sic non differunt spē.& istud ē notādū q plus & minus non differunt nisi sm qualitatē & sic nō differūt spē.p l.n.de n.ostr. sed dr̄iæ sm substātia put differt ho ab asino, faciunt dr̄ia specificā.p l.ij.in prin.ff.si cer.pet.& idē Bar.in l.j.ver.dcm̄ est ergo. ff.de acq.pos.dicit q accidentia nō faciunt diuersitatē,sed substantia facit diuersitatē,p gl.in §.fi.ver.nulla.insti.de iure pso.& q diuersitas nō cadit io qualitate,sed in q̄titate tenet Arist.in v.Meth.& probat̄ rōne,q̄a licet in x.insunt quinque d.§.si stipulanti.in fi.illud ē materialis,quia quinarius numerus q̄uis sit pars denarij,& claudat̄ in illo numeraliter.tn̄ est diuersus & distinctus ab illo essentialiter,ita q vnū non est aliud q̄a q̄cunq; distinguunt̄ spē,vnū nō est aliud, sed denarius & q̄narius distinguunt̄ spē ergo vnū non est aliud.hoc ēt tenet.s̄.Thom. in 5.Metha.& ēt Auicēna ī sua Metha.q tenēt hos numeros esse distinctos spē, sed in qualitate non est diuersitas,licet sit dr̄ia sm Arist.in locis.s̄.alleg.sic ergo Iurisc.vsus fuit verbo diuersitas,ergo noluit q intelligeret̄ in q̄titate igit̄,&c.nec pōt dici q dicta verba impropriant̄,quia non est licitū impropriare.& sic offendere verba legis.l.j.§.si is q nauē.ff.de exer.l.prospexit.ff.qui & a q.b.nec debent verba legis captari aut ius ciuile calūniari.l.pe.ff.ad exhi.& maxime cū rō nō sit in ꝯtriū vt p Dy.in r̄la certū.de re.iu.in vj.& quia non impropriat̄ solūmō vnū verbū,sed ipropriat̄ quasi tota.l.q non est dicēdū igit̄,&c.nec ob.quia cū in §. si quis simplr̄.& §.stipulanō.est appositus i medio.§.cū adijcit̄.& sic deoet referri tn̄ ad sequentia q̄ ad pcedentia.c.ij.requiris,extra de app.l.iij.§.filius.ff.de libe. & posthu.Sed rn̄deo quia diuersa cā est in qualitate q̄ in q̄titate ex quo tıle.§. cū adijcit̄,nō pōt intelligi in qualitate q,pbat̄ p iura rōnes.s̄.adductas.ergo non debet referri ad pcedentia,sed ad sequētia igit̄,&c. & sic pōt rn̄deri ad oia iura q̄ pn̄t allegari in ꝯtriū,& §.cū adijcit̄,nullo mō pōt intelligi in qualitate p iura. s̄.alle.igit̄,&c.nō ob.mō argm̄.d.Ale.hic q multū obst.opi.Vgolini quia necesse est dicere q ille.§.si stipulanti.ex quo est positus in fi.& post.§.cum adijcitur. declarat̄ per §.pcedentem.& sic in §.cum adijcitur ponatur regula.& in §.si stipulanti,ponatur fallentia.& sic exceptio,igitur,&c.

g Fr.C. ¶Authoritate nr̄a. De hoc p Ang.cōs.140.& 147.p Lu.Ro.consi.35.vtrū si cā cōmittat̄ ordinario qui al's de cā cognoscere poterat dicat̄ extincta iurisdō ordinaria in illa cā vide p Imo.& Aot.de Butr.in c.cum ex officij.de pscript.pe. adde & vide Ale.in l.j.§.opus.s̄.de no.ope.nun.

h Fran.Cur. ¶De quo videas.d.Ant.in c.cū cam.in fi.extra.de testi.& vide Alex. consi.78.in j.vol.& adde Are.consi.71.& vide Ale.consi.64.v.vol.

i Fr.Cur. ¶Fundare. Adde q licet quis non possit fundare expositione negata pōt se fundare ex testib.vel instr̄is productis super positione negata sm Angel. consi.156.adde tu Ale.in consi.92.& in consi.94.& in consi.121.in 1.vol.
¶Vide Alex.de Imo.in l.naturaliter.§.nihil cōe.s̄.de acq.posse.nu.43.& 83.

1 *Stipulationem diuersitas in summa non vitiat, in eo in quo interrogatio & responsio concordat.*
2 *Minor summa an & quando insit in maiori.* 3.4.
5 *Instrumenta duo mandantis si reperiuntur infecta eodē tpe cui sit potius standū.*
6 *Probans de maiori summa quàm pet it,an debeat saltem obtinere in minori.*
7 *Negare totum mutuum an possit ille a quo petuntur centum,& in veritate non erant nisi quinquaginta.*
8 *Creditor petendo totum an videatur constituere debitorem in mora respectu partis qua est vere debita.*
9 *Testes quorum vnus deponit de.x.alter de quinque, an videatur saltem probatum de quinque.*
10 *Summarum diuersitas inducit præsumptionem diuersitatis actuum.*
11 *Instrumenta duo reperiuntur eodem tempore confecta pro vno & econtra vnū de eadem causa,quorum alterum dicit de summa minori,& alterum de maiori,dicuntur concordare in minori.*
12 *Testes quorum vnus probet de maiori summa,alter de minori an & qn̄ probēt.*
13 *Testes plures quorū vnus deponit de possessione decēnij alius de possessione quinquennij,probant de possessione quinquennij.*
14 *Sn̄ia lata in minori summa quàm esset petitum valet saltem in summa petita.*
15 *Stipulatio an valeat si interrogo,pmittis mihi.x.aut.xv.& rn̄des,promitto.x.*
16 *Stipulatio quando est alternatiua an & quando dicatur duplex.*

a §.Si stipulanti.[a] diuersitas in summa non vitia stipl'onē in eo in quo īterrogatio & rn̄sio ꝯcordat.h.d.Diuidit̄ in tres ptes. In prima loquit̄ qn̄ rn̄sio aliqua adijcitur.In secunda qn̄ detrahit.In tertia respondet cuidā obie-
1 ctioni.¶† No.ex isto tex.q magis vitiat diuersitas in qualitate q̄ in quan-

ADDITIO.

a Fr.Cu. ¶Si stipulanti. Besutius dicit probari ea isto tex.non esse necessariā consonantiā vocū in sti.quia valet stip.si dico pmittis vnū grossum.& rn̄deas promitto.24.denarios,facit sm eū tex.in l.quæ extrinsecus.& in l.si sub vna.j.e.& probatur.in §.si quis ita.s̄.ea.l.

in quantitate, vt hic pbat. in ncto §. prece. & rō est ſm Bart. hic q̃a
diuersitas in qualitate inducit diuersitatē circa substātiā oblōnis.
2 ¶ †No. q in plus inest minus, limita vt p Bat. cui adde q fallit vbi
agit de obseruantia mandati, vt no. gl. in c. plus semp. de reg. iur.
lib. vj. p iura ibi alle. Idem sentit gl. iuncto tex. in l. cū in testō. ī gl.
fi. j. de ver. sig. & no. gl. in c. cui licet. de re. iur. in vj. & pbat in c. cui
de non sacerdotali. de pben. in vj. & l. diligenter. §. man. Item fallit
vbi est plus, & minus in quantitate, non qualitate, vt not. ſ. §. pxi.
iuncto tex. & no. gl. in d. c. plus semper. & in d. c. cui licet. e. ti. Item
fallit ſm Bal. Ang. & Pe. de Anch. Imo. Pa. de Ca. & Ro. hic si actū
faciens ptestaret q ꝯsensit in maiori summa tm̄, & non in mino-
ri. ita dicunt sentire glo. hic, in versi. ent ꝯtra. dum dicit, soluere ibi
volebat, &c. pro qua facit. l. ex facto. §. item quero. ſ. de vul. & pup.
a licet gl. in c. j. de arbit. in vj. tenuent ꝯtrium, q̃ sequit Io. de Imol.
in l. inter pares. de re iudi. & nō bn̄ p pdicta, & p l. si ita stipls fue-
3 ro hanc summam. in prin. j. eo. q̃ ad hoc hic alleg. Bal. † Item fallit
in casu. l. Graece. §. illud. iuncta gl. in ver. oino. j. de fideiuſ. vbi fide-
iussor promittens maiorem summā q̃ principalis, non obligatur
ēt in minori in qua poterat obligari, rōnē vide ibi p doct. & licet
illa gl. cōiter sequat a doct. tn̄ vide in ꝯtriū Bal. in l. ii. vltra. C. de fi-
deiuſ. vbi pōderat de hoc ibi esse tex. ſm vnū intellm gl. tn̄ vt ibi
dicit Sal. ille est casus diuersus, q̃a ibi mandauit vt Titio numera-
res. x. tu numerasti. v. & sic mandatū pcessit mutuū. secus est in
4 d. §. illud. q̃a ibi debitor iam receperat. v. & ego fideiussi. in x. † Itē
fallit in casu. c. j. de arbi. in vj. q̃a si tres arbitri laudarunt, vnus in v.
alij. duo. in x. stat istis duob. tanq̃ maiori parti, licet ꝯ illum tex. di
xerit gl. ī l. diem proferre. §. si plures. ſ. de arbi. ¶ Item fallit vbi eēt
facta distincta prouisio de minori, vt patet in d. l. ex facto. §. item
q̃ro. vnde dicebant Bal. ibi, & Ang. q si p statutū aliquis est iudex
in causis a c. lib. ſ. alius à centū. j. certe iudex à centum lib. ſ. nō po
terit cognoscere de summa q̃ sit j. cētū, q̃a maiori summa, hoc ca-
su non inest minor cū sit facta distinctio summarū. ¶ Itē fallit in
5 testib. de quo vlti. j. dicam. ¶ †Et p istum tex. pōt verificari id qd̄ ſi
gnāter dixit Bal. in l. falsus. C. de fur. vbi inquit, q si repetiunt duo
instr̄a mandati sub eodem tpe, & loco & vnum est diuersum ab
altero, nec ꝯstat q prius fuerit fcm̄, stabit illi in quo minor balia
ꝯtinet. alleg. l. Sempronius Proculo. ſ. de leg. ij. pro quo etiā vide
Bal. in l. scripturæ. C. de fi. instr. & in l. cū proponebat. ad fi. de leg.
ij. & l. Imperator. ff. de sta. homi. q intelligo verum vbi sit diuersi-
tas in q̃titate: secus si in qualitate mandati p id qd̄ dixit in secūda
6 fal. ¶ †Item facit ad q. si actor petiji centū, & probat de, c. q. n quin qua-
ginta, an debeat saltē obtinere in centum. de quo vide Bar. tenen-
tem q sic, in l. scire debemus. in fi. prin. & ibi dicet. j. e. Tangunt ēt
ibi circa hoc Bar. & Ang. q. d eꝯ si petijt. c. & probauit de quinqua
ginta an obtineat in quinquaginta de quo per Cy. in l. j. C. de lit.
ꝯte. in fi. p Bar. in l. qui vas. in prin. j. de fur. vbi alle. gl. volentem q
sic in gl. fi. C. si aduer. rē iu. dicam plenius. in d. l. scire. ¶ Itē inducit
7 p Bar. † an si in positione ꝯtineat mutuū in c. & in veritate nō fue
runt numerata nisi. l. possit rndes negare totū. & decidit q nō ma-
xime p l. si quis cū totū. in prin. de exce. rei iu. vbi de hoc plenius
p eum. Contrariū tenuit Spec. in loco hic alle. p eundem Bart. &
expssius ponit Spe. in n. deposi. §. v. ver. ij. vero exemplū, & in tit.
de lit. ꝯte. in §. j. in prin. circa formā libelli. idem tenet gl. in c. ij. de
ꝯfeſ. in vj. & in c. pnum in ver. sigillatim. de testi. e. lib. idem tenet
Iac. But. in l. j. vt ibi ēt refert Bal. C. de lit. ꝯtest. sequit Bal. in l. ij. §. q
obseruari. C. de iur. cal. & in l. ea q. in ix. q. C. de ꝯdi. inde. & in l. ex
facto. §. j. de vul. & pu. ¶ Tn̄ cōis opin. docto. ꝯcordat hic cū Bar. &
☞ idem tenet Io. An. in c. dilecti. de ma. & obe. & sequit ibi. d. Ant. &
Imo. idem tenuit Io. An. in d. c. pn̄tiū in nouel. & Pau. de Liaz. in
c. ex parte. de ꝯfeſ. & d. Ant. in c. j. de plus pe. & Imo. in c. nam ꝯcu
piscentiam. de ꝯsti. & Bar. in l. is q. ducenta. §. vtrū. ſ. de reb. dub. &
ibi pro eius opi. est bo. tex. inducendo, vt ibi p eū. Tn̄ saluari pōt
opin. gl. in d. c. pn̄tium. & in d. c. ij. qn̄ positio ꝯtineret aliquid fal-
sum in qualitate non in quantitate, q̃a tunc pōt in totū negari,
qn̄ qualitas facit censeri rem oīno diuersam, vt ſ. §. pxi. & ita etiā
colligit ex hic no. p Bar. in hoc passu, ex quo habes limitationem
ad doct. Bar. hic q̃ etiā limita vt p Imo. in d. c. dilecti. Et inquantū
8 Bar. an hac. q. incidenter dixit q † creditor petendo totū vr̄ ꝯstitue
re debitorem in mora respectu partis quæ est vere debita. Dic me
lius, vt p eundem in l. qui solidū. in prin. p illum tex. ſ. de leg. ij. de
quo in d. l. q. solidum. & transeunt Imo. & Ro. hic. Sed ꝯ Bar. in d.
l. q. solidū. facit text. quē ibi ad hoc pōderat Pa. de Ca. ī l. si seruus.
§. bouē. ſ. de ꝯdi. fur. ad quē tex. rndet ipsemet Pau. ibidē q proce-
dit. d. §. bouē. in casu. quo petijt debitor se absolui ab obseruatio-
ne iudicij, sed opi. Bar. ī l. q. solidū. procedit qn̄ q̃rimus de effectu
ꝯstituendi debitorē in mora. Pa. de Ca. ēt in d. l. q. solidū. in lect. in
telligit q in d. §. bouē. actor obtulerit se recepturū partem. s. pciū
bouis deducto pcio corij. qui intellectus videret diuinare ad illū

tex. Abb. in d. c. j. de plus peti. facit mentionē de hac ꝯrietate Bar
Et dicit q Bar. in d. l. qui solidū. loqt qn̄ actor totū petiji, reus non
simplr totum negat, sed partem debitam ꝯfitet, & opponit exce-
ptionē super alia parte. quo casu ad hoc vt reus sit in mora opor-
tet q actor sit paratus partē recipere. l. q. solidū. sed Bar. hic loquit
qn̄ actor simplr petit plus debito, & reus ēt simplr negat se debe-
re, q̃a ꝯstituit reus in mora pro ea parte in qua est debitor p l. si
q̃s cum totum. in prin. de excep. rei iudi. q̃a vr̄ negare ēt partem
b debitam. & p hoc dicto Abb.[b] vr̄ text. in d. l. boue. vbi reus debet
offerre partem in qua est debitor. & ita ꝯcordat Bart. sed Sal. in l.
mora. ſ. de vsu. simplr transit cum Bart. in d. l. qui in solidū. & opi.
Bar. est magis cōis. Tn̄ dictum Bar. in d. l. qui solidum limitat Pa.
☞ de Ca. in l. diuus. ſ. ad l. fal. procedere nisi post ꝯfessionē partis de-
biti factam a debitore, actor offerret se paratum recipere, q̃a tunc
ꝯstitueretur reus in mora, nisi offerret partē debitam, actori q̃ cō-
fessus est, vt probatur in d. l. qui solidum. & in l. in fideicōmissis.
9 in prin. & ibi etiā ponit Bart. ſ. de vsu. † Iuxta prædicta dubitant
c doct. an regula huius. §. habeat locum in testib. vt si peto. x. ex mu
tuo. & p vnū testem probo. de x. per alium de v. an dicar pbasse.
de. v. per duos testes. Pet. de Anc. Io. de Imol. & Ro. hic tenet q nō
q sequitur Io. An. in c. j. de arbi. in vj. in nouel. & idem tenet Arch.
iij. q. ix. c. nihilominus. & Bal. & Ang. in d. l. ex facto. §. item q̃ro. &
Spe. in ti. de teste. §. postq̃. ver. quid si plures. & Pau. de Leaz. in di
sputa. sua incip. ꝯ instrm debiti, &c. & Imo. in l. inter partes. ff. de
10 re iud. & hoc † ex eo, quia diuersitas summarum inducit præsum
ptionem diuersitatis actuum pro quo est bon. tex. licet ipsi nō al-
le. in l. quinquaginta. ſ. de proba. & in l. cum centum. ſm intellm
11 Iac. de Are. & Bar. ſ. de adim. leg. †Ex quo infero q si constaret te-
stes de eadem numeratione deponere probarent de minori sum
ma qd̄ ostendo, nam procedit argm̄ de instr̄is ad testes. c. cum Io.
de fi. instr. sed sic est q si duo sunt instr̄a eodem tpe ꝯfecta de eo-
dem actu, & in vno ꝯtinet maior summa q̃ in alio, dr̄r ambo in-
strumenta concordare in minori summa, vt est tex. in l. Sempro-
nius Proculo. de lega. ij. & declarat Bald. in l. Imperator. præalleg.
12 †Et tn̄ certum est q si dicerentur instr̄a repugnantia, vel oīno di-
uersa vnum elideret alterum, vt in l. scripturæ. C. de fi. instr. & ita
d referro me ad hanc concor.[d] q aut ex diuersitate summarum re-
sultat singularitas testium, & non probant etiam de minori sum
ma iuxta. c. licet causam. de probat. aut non resultat singularitas
testium, & tunc videt q probent de minori summa per d. l. Sem-
13 pronius Proculo. †Ex his etiam infertur, q si ageretur de proban
da possessione certi tpis, & vnus testis deponit de poss. v. anno. in-
ceptorum certo tempore, & alius deponeret de pos. x. anno. ince-
ptorum eodem tempore dicetur esse p duos testes probata pos.
e v. anno. cum in idemptitate[e] illius partis & possessionis concor-
dent. & ita tenuit Pau. de Liaz. in dispu. præalleg. & Bal. in l. j. C.
de test. & in d. §. item quæro. & ibi Ang. & Io. de Imol. in d. l. inter
pares. & hic, & in c. cum oporteat. de accuſ. & Io. de Fantu. & do.
de S. Gem. in d. c. j. de arbit. in vj. reprobantes opin. Arch. contra-
f rium tenentis in d. c. nihilominus. Ad prædicta etiam vide[f] no. p
Bal. & Saly. in l. ij. C. de rescind. vendi. & per Bar. in l. fin. § j. in fi. ſ.
de lega. ij. & in l. cum furti. supra de in lit. iuran. & per Bald. in c.
nostra. de testib. & Imo. in c. pen. de emptio. & venditio. vbi deci-
dit id de quo dubitauit Bald. in d. l. ij. & per Bald. in l. testium. C.
14 de testib. ¶ † Item facit iste text. an sententia lata in minori sum-
ma quàm esset petitum valeat saltem in summa petita pro quo
15 vide glo. in l. ij. C. de re iu. & ibi per Barto. ¶ †Vltimo, dubitat hic
Imol.

ADDITIONES.

a Iulia. ¶Contrarium. Adde q Are. hic multis modis conatur rndere ad d. gl. & ēt hic. d. Vin. tene odo opi. Alex. Sed pro opi. Alex. & doct. facit gl. io l. diem p ferre. §. si plures. ſ. de arbit. quem alle. Alex. hic ꝯ. fal. in sui ordine. j. & non soluit, sed tu solue, vt hic per d. Vin. & vide, quia examinat reducens per ordinem. xj. limitationes datas ad hunc tex. latissime.

b Iulia. ¶Abb. Adde. hic. d. Vin. limita vt hic p eum. reprobando opi. dn̄i sui facientis differentiam an petatur species, an quantitas tutior, & æquior rōne periurij euitandi est opi. Bal. & hanc sequitur. d. Vin.

c Fran. ¶Prædicta. Vide Ang. conſ. 295. inci. ex themate & actis vbi in testib. in maiori sum. affirmatiue prolata necessario in est minor.

d Iulia. ¶Concordiam. Adde ſm d. Vin. Her. q Alex. in d. l. inter pares. de re iud. non facit hanc distin. in testib. deponentib. de diuersis summis, sed simplr tenet non probare, vt ibi per eum, & hic, & ad illud de instr̄is rndet, vt ibi p eū dicens ēt q est dare casum in quo testes deponentes de diuersis summis siue quantitatibus non sunt singulares nec etiam contrarij, & tangitur per Aret. in d. l. ex pacto. §. item quæro. ſ. de vul. & pup. ſm eum.

e ¶Idemptitate. Cum eadem sniā trahit Are. hic, qui dicit q in probatione sūmę relictę in testō non sufficit per aliquos testes probari de maiori summa, & p aliquos de minori, quia illi qui deponunt de minori conuincuntur non sciuisse tenorem testamenti ergo non sunt legitimi testes, & ita determinat Bal. in l. cū antiquitas. C. de test. & ad materiam vide Ang. consi. 270.

f Fran. ¶Vide. Adde Ale. cōſ. 64. p totū. ij. vol. & Are. cōſ. 65. & Io. de Ana. ꝯſ. 76.

Imol.q.d si interrogo promittis mihi.x.aut. xv.rñdes pmitto. xv.
vtrum valeat stipulatio. & i qua summa, dicit sibi videri q valeat
in x. quia si fuisset rñsum formaliter sicut facta fuit interrogatio
non valeret stipulatio nisi in x.l.si ita stipulatus fuero.x.aut.v.j.e.
ergo,&c. Puto dictũ Imo.esse verum,cum vna limitatione videli-
cet nisi stipulator dixisset sic promittis mihi x.simpliciter. nã hoc
16 casu dicam stipulationem esse nullam. † q sic probo qñ stiplo al-
ternatiue facta est simplr adeo q electio sit debitoris, stipulatio
est vna,& valet in minori summa.ita loquitur.l.si ita stipls fuero.
x.j.eo,sed vbicunque stipulor alternatiue duas summas electione
sibi reseruata.tunc stiplo dr esse duplex,vt ꝯcludit Bar. in l.si duo
rei.j.eo.per l.plane.la.j.§.pe.de legat.ij. & vult Barto. in l.si duo.q
idem sit in alternatiua summarum quando electio est creditori
reseruata q est in alternatiua specierũ, vt ibi p eũ queadmodum
ergo si in alternatiua specierũ rñdeat ad alterũ tñ non valet sti-
pulatio,vt p Bar.plene.j.proxi.ita nec valere debet in casu propo
sito, qñ alternatiua est summarum. & electio est creditoris cum
hoc casu a pari procedant per no.per Bar.in d.l.si duo.

1 *Vtile per inutile non vitiatur, si vnum potest separari ab altero, alias secus.*
2 *Inseparabile dicitur quid quatuor modis.*
3 *Datio in solutum facta in plus debito an valeat in aliquo an vero vitietur, & quid de missione in possessionem.* 4.
5 *Locatio rerum ecclesiæ facta in pluri tempore q̃ solita sit fieri, vitiatur in totum.*
6 *Monasterium ingrediens aliqua bona sibi reseruando non vitiatur ingressus, sed sola reseruatio.*
7 *Alternatiua specierum in quo differat ab alternatiua summarum.*
8 *Stipulatio an valeat si interrogo te promittis mihi omnes seruos tuos, & tu respondes, promitto omnes excepto vno.*

1 §.Sed & si mihi. † Vtile p inutile nõ vitiatr de hoc
vide gl.i l.pecuniæ funebris. ſ.de
vsu.& p Bar.i l.Græcę.§.illud.j.de fideiuſ.cũ ꝯcor.ibi alle.p cano.
i c.cũ sup.de offi.deleg.p Bar.post Cy.in l.sancimus.post prin.C.
de do.p Dy.in c.vtile.de re.iur.l.vj.p Ray.& Ang.hic.Cõiter recur
rit ad doctrinã gl. in d.l.pecuniæ funebris vez q aut vtile põt sepa
2 rari ab inutili,& nõ vitiat vtile.aut non põt separari,& vitiatr. † Et
a no.q quatuor modis dr esse inseparabile,ª ſm Iac.Bu.in d.l.pecu
niæ.& Ang.hic.& Bar.in d.§.illud.¶ Primo no.vt l.j.§.itẽ q̃rit.ſ.de
aqua quoti.& æsti.¶ Scd̃o rõne necessariæ dependentiæ text. ha-
bes,& exẽplũ i l.j.& ij.ſ.de pecu.le. nã ibi testõr legauit mihi Sti-
chũ seruũ cũ peculio,& dr ibi q peũte Sticho vitiatr legatũ,qa cũ
testõr p dictionẽ cũ,denotauerit q volebat peculiũ esse q.d acces-
soriũ ipsi Sticho mortuo sublato pricipali vitiatr accessoriũ.¶ Ter
tio rõne volũtatis disponẽtis.l.Pedius.ſ. de arbi.ibi.n.disponẽtes
voluerunt laudari p Stichũ seruũ, & Titiũ liberũ,qa nõ vñr ꝯsisi
b de libero.¶ Quarto rõne ᵇformæ.exẽplũ habes i oblõne fideiuſ-
soria i d.l.Grece.§.illud.Et facit ad.q.de qua p Bal.post Cy.in d.l.
3 sancimus.de hoc ẽt vide p Bal.i l.certi ꝯdõ.§.qñ.ſ.si cer.pe.& † ibi
Guil.facit an si datio insolutũ facta fuit in plus debito valeat i ali
quo, an vero in totũ vitietr,in quo dicas totũ vitiari.tex.est p quẽ
c ita ibi no.decidit Bar.in l.nõ fortẽ.§.si cẽtũᶜ.ſ.de ꝯdit.inde.nec il-
lud repit alibi expssius in iure ſm Pa.de Ca.hic,& idẽ voluit Bal.
4 in d.§.qñ.referens Bar.ẽt ꝯsuluisse q missio in possessionẽ † facta
d i plus debito vitietr in totũᵈ facit.l.j.§.hæc verba.cũ si. ſ.ne vis fi.ei.
q tñ no.limita vt p Bal.in l.ordo.i pe.q.C.de execu.rei iud. & vi-
de ẽt circa hoc Bal.in l.fi.C.de iu.do.impe.& ibi habes tex.no.q.d
si nõ fort erratũ in sũma debiti, sz tñ res adiudicata valebat plus,
5 an vitietr vide ibi in ver.sinaũt minus vbi dr q nõ.¶ † Itẽ facit ad.
q.si res ecclesiæ erãt ꝯsuetę locari vsq; ad certã gñationẽ, vel vsq;
ad certũ tps, & locatę sint ad maius tps, an vitietr in totũ. de quo
e vide Bar.tenentẽ q sicᵉ in auc.q rẽ.ad fi.C.de sac.san.ec.& idẽ te-
nuit Ang.in §.emphyteusim. p illũ tex.optimũ. in ver.nihil peni
tus.in auc.de nõ alie.& Bal.in l.q̃cunq;.in prin.C.de bo.q̃ lib. & i
f l.si pupillorum ᶠ.§.si.de re.eo.Idem sentit Bal.in l.ẽt.sol.ma. Con
g trariũ tenuit Balᵍ in auc.si quas ruinas.C.de sac.san.ec.& in c.j.in
tit.q feu.da.pos.p istũ tex.cũ si.& Io.de Imo. in c. ex parte.in pe.
char.extra.de feu.& Ro.hic. Sed Imo.in l.q dr.j.e.dicit opi. posse
ꝯcordari,qa aut ꝯcessio facta fuit p hæc verba, ꝯcedo vsq; in ter-
tiã,& quartã gñationẽ,& tũc pcedit opi.Bal.in d.auc.si quas rui-
nas.cũ ꝯcor.aut facta est ꝯcessio p hęc verba ꝯcedo vsq; in quartã
gñationẽ.& tũc pcedat opi.Bar.qa est tota vna ꝯcessio, iõ tota vi-
tiatr p l.si libertus minorẽ.§.si.ſ.de iure pa.Vel ſm eũ põt dici q in
dist.sit vera opi.Bar.cũ fiat ꝯcessio in fraudẽ legis p d.l.si libertus.
Ego puto opi posse ad ꝯcordiã reduci hoc mõ,qa aut est ꝯcessio
facta in gñe, adeo q recipiens nõ põt damnũ p̃tendere,& proce-
dat opi.Bal.in d.auc.si quas.aut põt dãnũ p̃tendere, qa ꝯcessio fa
cta est ſm formã de qua p Bar.i l.j.C.de iure emphy. videlicet sol
uendo in prin.locationis maximã sũmã puta.c. aureos. & postea
qi anno certũ q.d.& hoc casu vitiatr in totũ, qa si valeret solũ vsq;
in tertiã posset forte damnũ pati recipiens,qa si hoc putasset no-
luisset soluere tãtã sũmã.Probatr hoc ar.l cũ eiusdẽ.ſ.de ędil.edic.
& l.ędiles.§.cũ aũt eo.tit.vbi resoluitr ꝯtus in totũ p p vitiũ vnius
6 ex pluribus.reb.venditis.¶ † Inducit iste tex.& p Ang.ad q. si ingre-
h diens monasteriũ aliqua sibi bona reseruauitʰ an vitietr ingressus
in totũ,an sola reseruatio.& dicit q vitiabitr reseruatio , qa istud q
pcincipalr fiebat est potentius,arg.l.quæritr.de sta. ho. & l.p seruũ.
cũ gl.ſ.de vsu.& habi.melius alle.gl.in auct.ingressi.C.de sac. san.
ec.& ad ibi no.p gl.& doc.me remitto.de quo p gl.in auct.de mo
nachis.in §.illud.p Io.An.in c.fi.de ꝯdõ,appoli.p Bal.in l.si pr in
prin.ſ.de ado.& in l.vnica.§.illo.C.de lati.lib.tol.p Bal.& Ang.&
Imo.in l.si ita qs institutus fuerit excepto fundo.ſ.de hær.insti.p
illũ tex.p Imo.in l.vbi ita donatr.ſ.de do.ca.mor.p doct.in cle.fin.
de regula.& in c.ij.de sta.mona.cõis ꝯclo est qd ingressus valeat si
nõ est factus sub ꝯdõ.¶ In gl.in verbo,vtilẽ ibi in l.Pedius.sed sol
ue qd iõ illud est ibi,qa ille actus ꝯpromissi censetr indiuiduus ex
voluntate partium q promiserunt stare sniæ ferendę p ambos ar
7 bitros ab eis electos,vt declarat Barto.in d.l.Gręce.§.illud.† Extra
glo.hic tangit Bar.duas.q̃ões,quæ formatę fuerunt per glo.in §.
si qs simplr.ſ.ea.l.q.j. est q sit rõ diuersitatis inter alternatiuã spẽ-
rũ, & alternatiuã sũmarũ,nã in alternatiua specierũ si ad vnũ solũ
sit rñsio vitiatr stiplo.l.inter stipulantẽ.§.sed & si stipulantẽ.ꝯ.eo.se
cus est in alternatiua sũmarũ, vt ibi & l.si ita stipls fuero decẽ.j.e.
in quo Bar.reprobata rõne gl.ꝯcludit rõnẽ eẽ qa diuersitas rñsio
nis in alternatiua spẽrũ inducit diuersitatẽ in qualitate q non est
in alternatiua sũmarũ , vt hic p eũ cũ quo ꝯcordat hic An.p oĩa.
Imo.in d.§.si qs simplr dicit gl.ibi dicere voluisse q cũ in summis
vna sũma ꝯtineat plures in se vr eẽ ꝯsonãtia iter interrogationẽ,
& rñsionẽ q̃ rõ cessat in spẽb. Puto gl. ibi voluisse dicere q rõ est,
qa in sũmis stiplo valet in minori summa,& sic vtraq; non est in
oblõne,sed vna tñ.s.minor,q ẽt dixit Bart.nimirũ sit valet stiplo
8 cũ rñsio ꝯsonet cũ interrogatione. ¶ † Vltima , qõ Bar.est magis
dubia,videlicet si interrogo te,promittis mihi oẽs seruos tuos,&
rñdes pmitto oẽs vno excepto an valeat stiplo,in quo Bar. ꝯclu-
dit q aut ꝯstat qs fuerit exceptus,& valet,aut nõ ꝯstat,& ẽt valet
vitiaturq; exceptio nõ,aut vitiat.l.Titiæ textores.de le.j.& l.si fue
rit.de re.du.& ita improbat d.stu.Cy.i primo mẽbro quẽ ẽt seque
batr Ray.Sed Bal.& Ang.hic dñt exceptionẽ non vitiari,qa vr,&
intellr excepta res melior,& sic seruus melior,vt est gl.or.in d.l.si
fuerit in ver.ademptionẽ p text.in l.si ita scriptũ. de leg.j.Imo.in
d.§.si qs simplr.& ibi ẽt Ro.& Rap.vr tenere q imo stiplo non va
let,mouetr,qa licet sit verũ meliorẽ intelli excepiti in illud pcedit
si promissor voluerit meliorẽ eẽ exceptũ, sed si aliũ voluerit q̃ me-
liorẽ exceptũ põt illũ tenere,& dicere habeo hũc p meliori, licet
sit deterior, all.gl.in l.apud Iulia.§.scio de leg.j.si ergo vr pmisisse
oẽs seruos excepto vno quẽ elegerit,sequitr, q rñsio est facta alter
natiue licet interrogatio pure , & p ꝯñs vr q ista diuersitas vitiet
stiplõnẽ,sicut qñ iterrogatio fit de Sticho,& rñsio fit alternatiue
de Sticho,aut Pamphilu.d.§.sed si stipulãtem,& relidẽt in hoc.ſ.
stiplõnẽ eẽ nullã.Puto id,q dicit Bar.circa exceptionẽ obscurã,vt
non vitiet,sed vitietr nõ eẽ bñ dictũ,qa q dr in d.l.Titiæ textores.
est verũ qñ nullo mõ poterat certificari exceptio,sed vbi põt cer-
tificari,vt hic casu quo intellr exceptus quẽ elegerit pmissor tñc
puto verũ,q exceptio ñ vitietr,imo valet talis reseruatio, & p ꝯñs
i vr ẽt dicẽdũ,q valeat stiplo,ⁱ q̃ ois sit vnus except⁹ sicut in hoc.§.
qñ dico pmittis Stichũ,tu rñdes Stichũ,& Pamphilũ, non vitiatr
stipulatio,sed valet in Sticho.ita in qõne proposita licet nõ sit vti
lis stiplo in seruo excepto tñ valeat in cæteris in quib. consonat.

ADDITIONES.

a Fran.Cur. ¶ Inseparabile. Vide Pan.in c.suam.de pœn.
b Fran.Cur. ¶ Ratione. Illud declara,vt per Flo.in d.l.pedius.
c Fran.Cur. ¶ §.Si centum. Ista est cõis opi.vt dicit Alex.in d.§.si centũ.& cir-
ca illius.§.inductionem vide Alex.in l.iuste possidet.ſ.de acq.pos.vbi intelligit
q §.ille loquatur de datione in solutum a parte & doctrĩ. Bar.hic facta a iudice.
d ¶ In totum Adde Lu.Ro.consi.254.Abb.cõs.85.dicit tñ Are.se facere dubium an
tenuta sit data decreto iudicis aut facta vertute pacti executiui.
e Fra.Cur. ¶ Tenentẽ q sic. Pro qua opi.ꝯsuluit Ale.i ꝯs.52.& in ꝯs.67.lj.vo.
Tho. ¶ Vide Alex.de Imo.in consi.9.in iij.vo.incip.viso themate subscripto.
& Iac.plene in aut qui rem.C.de sac.san.eccle.
f Fran.Cur. ¶ In l.si pupillorum Vide Bal.in d.l.si pupillorum.qui tenet ꝯ Bar.
g Fran.Cur. ¶ Contrarium tenuit Bal. Adde q pro opi.Bal.cõsuluit Ale.sibi ꝯ-
rius quem vide in consi.38.vo.j.pro quo facit tex.in l.si Titio.ſ.de leg.ij.
h ¶ Reseruauit. Are.late prosequitur hanc.q.vide hic per eum, & de qõne pręce
dent ad quam vide Lapum alleg.lxxx.Bar.consi.75.
i Iul. ¶ Stiplo. Adde q d.Ale.ſ.i §.si qa simplr in gl.visitatẽ.l ver.sũ.tenuit opi.
Dy.sed hic ꝯ & sic eũ Bar.s.q cũ valeat exceptio valeat ẽt stiplo excepto vno sa
cto.de q̃ ꝯtrariare.d.Vn.hic fecit mẽtionẽ.q̃ opi.Dy.tenuerũt.i d.§.si qs simplr.
Ro Rap.& Im.ibi ꝯcludẽtes q si exc.erit circa valebit stiplo,& exceptio, si incer
ta.& tũc exceptio tñ.& nõ stiplo,& ita transit hic Are. q̃uis reprobet,& sic de
locutione alternatiua interueniẽte ab vna ptiũ ſm d.Vn. q reprobat idũ Are.
dum voluit corroborare opi.Dy. q̃uis cum ipsorum opi.apic in h. transire videatr.

Stipu-

1 *Stipulationes non vitiat diuersitas in idiomate dummodo partes intelligant per se, vel per interpretem.*
2 *Testis vnicus plenam fidem facit quando deponit de consensu partium.*
3 *Tabellionem an possent cōi consensu partes creare.*
4 *Dicto vnius periti, an & qñ sit standum.*
5 *Tutores petuntur ex locis longinquis, vel alienis quando non reperiuntur in loco alij idonei.*
6 *Peritis standum est, sed quid si discordant, dic ꝙ statur peritioribus.*
7 *Interpretes sufficit quod sensu percipiantur, & hic de interprete, vide remissiue.*
8 *Sñia debet proferri vulgaribus verbis inter vulgares.*
9 *Libellus si offertur rustico an debeat offerri verbis vulgarib.*
10 *Instrumentum quomō debeat confici de contractu celebrato per interpretem.*
11 *Notarius non pōt conficere instrumentum de his quæ alieno sensu percipiuntur.*
12 *Stipulatio, an & qñ vitietur pp diuersitatem inter interrogationem, & rñsionē.*
13 *Testes non dicuntur contestes qñ interrogantur de forma verborum contractus, et vnus dicit ꝙ talis cōfessus ē habuisse tres solidos, et alius dicit denarios. 36.*
14 *Stipulatio an vitietur si interrogo te an promittas mihi dare. x. in calendis augusti, & tu respondes promitto in calendis Septembris.*

1 §. Eadem an alia. † Diuersitas in idiomate dū mō partes se intelligant per se, vel p interpretem non vitiat. h. d. ¶ No. stari dicto vnius intrepretis, & rō est, qa hic fuit electus de partiū voluntate. facit ſm Bar. l. Theo
2 pompus. de do. ꝓle. † Ex quo inferē ꝙ de ꝯsensu partiū fieri pōt ꝙ
a testis vnicus plenam fidem faciat[a] qđ ēt tenuit Specu. in ti. de te-
b ste. §. restat[b] vbi ad hoc alleg. d. l. Theopompus. & l. fi. C. de fideic. benefacit ꝙ no. Bar. in l. fi. ǰ. de ꝑto. stipu. in ver. ij. quærit Dy. & idē decidu Bar. in l. bonæfidei. C. de re. cre. in ver. ex p̄dictis, &c. ꝙ limita, vt ibi p eū, non tñ possent partes ꝯuenire ꝙ staretē priuatis scri
3 pturis ita singulariter voluit Inno. in c. cum. p. tabel. † de fi. instru. per rōnem assignatam p eum. f. quia sequereē ꝙ partes possent in effectu creare quē tabellionē ꝙ q dē priuatis non ꝑnituē vt ibi p eū. & Gul. & Bar. ſ. de adop. in l. nec ei. §. eorum. vt no. Spec. in tit. de instru. edi. §. restat. ver. quis aūt possit. & per Bal. in rub. C. de fi. instr. & cū præall. d. Imol. transeunt hic cōiter doc. & ēt Bald. in l. Imperator. ſ. de sta. ho. Ang. & Pau. de Ca. in l. pactū inter hrēdem.
c ſ. de pāc. Sed Bal. ꝯtrium tenuit[c] in d. l. de quib. ſ. de legi. motus ea rōne, qa quēadmodū fieri pōt ꝯsensu partiū ꝙ stetur dicto vnius solius, vt ſ. est ꝯclusum, ita vr̄ fieri posse ꝙ steē scripturæ priuatę alicuius. Puto opi. ꝯcordari posse. qa aut agiē ea ꝯuētione partiū, ꝙ scriptura priuata alicuius plenam fidem faciat, & ei steē & hoc casu procedat opi. Bal. in d. l. de quibus. vt qa videmus valere promissionē de stando dicto alicuius de oīb. damnis, & interesse, vt p Dy. & Bar. in l. fi. j. de pręto. stipu. p Iac. But. in l. iusiurandū ꝙ ex ꝯuentione in prin. ſ. de iureiur. ibi p doc. & Bal. in auct. iubemus. C. de iud. & Ant. de But. in c. fi. litibus. de do. & ꝯtu. cū ꝯcor. Aut agiē inter ꝯhentes ꝙ scriptura priuata habeat vim publici instri. & tunc procedat alia opi. ꝙ hoc non pōt fieri. & tenementi hanc
d ꝯcordiam qa tactam non reperio.[d] ¶ † Secundo ex eodē tex. not.
4 stari dicto vnius periti. de quo vide p Bar. in l. fi. ǰ. de sicca. & in l. j. in prin. ſ. de vent. inspi. & in proę. fforum. in prin. & ibi ēt p Bart. in l. quoties. C. de pond. aur. lib. x. & p Bal. in l. comparationes in vj. q. & ibi Sal. C. de fi. instr. & Bal. in l. directas. §. de test. manumis. vbi in proposito alleg. istū text. pro singu. & Bal. in l. iudices. C. de sen. vbi alle. istū tex. pro no. per Ang. in auc. de non alie. §. ꝙ aūt. & Ang. i auc. vt ꝑpo. no. imper. in fi. p. d. Ant. & Ab. in c. ꝑposuisti. de
e ꝓba. & ē cōis ꝯclusio ꝙ staē dicto vnius[e] si ē elect' a prib. vt hic, & idē est de publico deputatus ad hoc. d. l. quoties. idē si i ciuitate nō est nisi vnus, als reqruntē duo vt ꝓbent. tex. est no. in d. §. qđ aūt. Licet in hoc solus do. Abb. in d. c. proposuisti teneat ꝙ in reb. arduis adhibendi sunt duo testes, licet in loco nō sit nisi vnus, qa debet
f vocari alius ex locis ꝓpinquis[f] p gl. ij. q. vij. suggero. & gl. in c. si forte. 65. distin. sed si non tractatur res ardua procedat cōis opin.
5 & vltra eum adduci pōt. l. diuus. ſ. de tu. & cur. da. ab his. † Vbi petunē tutores ex locis vltimis qñ nō sūt i loco idonei. & facit ꝙ no. Bar. in l. ꝯtinuus. §. itē q insulā. ǰ. e. nō tñ p hoc recedo a cōi opi. qa ad d. §. ꝙ aūt. nun pōt rñd. nec ad illū bñ rñdet d. Ab. Et ad c. si forte. alle. p Abb. pōt rñ. ꝙ cū ibi reqranē. xij. epi fuit mens Canonis latoris ꝙ mittereē ad loca finitima, qa verisiḿr tot non sunt in vna ciuitate, & sic vt colligiē ex prædictis veritas est ꝙ si vnus tñ est i ciuitate perit', nō sit necesse ire ad aliū locū, vt bēaē scđs, qđ ēt fuit de mēte Bar. in d. l. deniq;. p illū tex. no. ſ. pro soc. & Bar. i trac. suo de testi. i ver. lata culpa. Et ex p̄dictis vr̄ ēt ꝙ Ang. in d. auc. vt ꝑpo. no. Impera. non fuerit bñ loquutus, dū dixit p illū tex. ibi in §. illud. in ver. hoiem quēcunq; qđ licet rlr reqranē duo testes p l. iurisiurandi. C. de testib tñ ſm eum fallit qñ de literarū significatione dubitaē, vt qa sunt lrę Grecę existentes apud latinos, ꝙ dicit esse notandum ꝯ Hębreos, vt si ꝓducanē scripta manu eorū iudici, steē dicto vnius Hębrei dictas lras legere scietis, nā certe hec ꝯclusio vr̄ ꝯ p̄dicta, & semel in ciuitate Mutinę ꝯsului ꝯ dcm̄ Ang. vbi iudex acceperat vnū Iudęū ad interp̄tādū postas libri, & p eo ad
g ducebaē decisio Ang. in d. auc. ꝯsului ꝯ Ang. p p̄dicta. nec ob. ille tex. quē ēt alle. ibi ad hoc Ang. qa fuit de ꝯsensu partiu electus, vt dixit hic Bal. vel ſm Bal. in d. l. directas. & in d. l. iudices. intelligitur ille text. qñ vnus tñ poterat hri. & eodem mō pōt rñderi ad d. §. illud. ēt ibi dr̄ ꝙ iudex debeat stare dicto illius, vn nñ probat, vel tertio rndeas ꝙ respectu illius qui adhibet interpretē facit fidem ꝯ eū,
6 vt ibi, non ꝯ alium. † Sed quid si periti discordarent quib. magis credendum sit, vide p Bal. in proęmio. ffori. in prin. q dicit ꝙ peritioribus p p perspicaciorē sñiam alle. l. diui. ſ. de iure patronatus. de quo vide etiam per Spe. in ti. de probatio. §. fi. ver. hoc quoque no. & in ti. depos. §. j. ver. sed pone. & ibi p Ioa. An. cum q b. initio d. An. in c. proposuisti. & vnū no. verbū posuit. Bal. in c. j. qui. mo.
7 feu. amit. ¶ † Item no. ꝙ sufficit sensu percipi interpretem nec mi-
h rum, qa sufficit si sono tubę,[h] vel cornu, ꝑciperet, vt est tex. no. i l. l. labeo. in fi. in ver. sinno. ſ. de sup. leg. quem ad hoc alle. Bal. in l. falsus. C. de fur. Et de interprete, vide ēt aliqua per doct. in d. c. ex literis. de spon. & aliquid p Bal. in l. hac ꝯsultissima. §. fin. in fi. C. de test. in gl. fi. ibi inter latinos dic melius ꝙ ibi debet exponi latinis
8 id est intelligibilib. vt hic per Bar. † Et sic facit ꝙ iudex inter vul-
i gares debet proferre sententiam vulgarib.[i] verbis, vt tenuit Bart. in d. l. decreta. alleg. hic in gl. adde ꝙ idem sentit in l. iudices. C. de senten. dum gl. dixit, vt intelligatur &c. & ibi oīnō vide per Iaco.
9 Bu. & Bal. † Item facit quia Pet. hic quęrit an libellus qui offertur rustico in scriptis debeat offerri verbis vulgaribus. & concludit, ꝙ non sed pōt offerri latinis verbis, quia offertur iudici, vt in auc. offeraē. C. de lit. ꝯtest. & idem tenet Imo. & Ro. pro quo allego qa satis est ꝙ offerat talis libellus ꝙ aduocatus rei possit intelligere. l. in §. edere. in ver. ad eū. cū gl. ſ. de edē. & idē tenet Cy. in auc. of-
10 feraē in v. q. de lit. cōte. ¶ † Extra gl. tetigit hic Bar. qualiter conficere debet instrm notarius de ꝯtractu celebrato per interpretem, cui adde ꝙ idem tenuit ipse Bar. & Bal. in l. mutum. ſ. de aeq. hær. & Bal. in l. eo. in prin. & Pe. de Anch. in cle. j. de magi. Sed Io. An. in addi. Specu. de instrum. edi. §. testat in additio. incip. no. ꝙ non sufficit &c. dicit notarium non posse cōficere instrm de ꝯtu celebrato p interpretē, sed solū de verbis interp̄tatis quasi ꝯtus nō
11 cadat in intellu notarij p visum & auditū. † Nec notarius pōt instrumentum cōficere de his quę alio sensu percipiuntur vt est gl. no. in auc. de instru. cau. & fide. §. si vero monantur in ver. ab sunt. nisi ſm Io. And. vltra relationem interpretis concurrerent aliqua signa, vt ibi ponit exemplum, & cum eo transit. d. Anto. in c. cum
k cam de test. idem Fede. de Sen. consil. 143.[k] incip. lex dicit. Dic ꝙ recte inspiciendo Bart. & vult ꝙ solum ꝯficiatur instrm de dicto interp̄tis & illud sufficiat, attñ eē necesse ꝙ notarius attestaretur ꝙ ꝯhentes elegerunt illum interpretem, & hoc sibi constare potest per signa, vel per scripturam auctenticam in qua constat de electione interpretis, vel per relationem duorum hoc asserentiū,
12 d. §. hoc autem ꝙ etiam videtur sensisse Ioan. de Imol. ¶ † Vltimo ponit Barto. hic magistralem distin. & quando vitietur stipulatio propter diuersitatem inter interrogationem, & responsionem cui adde inquantum dicit ꝙ si vnus dicit, promittis mihi tres solidos, & alius respondet promitto. xxxvj. denarios. non vitiatur
13 stipulatio per l. quæ extrinsecus. §. fin. ǰ. eodem. † Quid in testibus, duo testes interrogantur de forma verborum ꝯtus, & vnus dicit ꝙ Titius fuit confessus se habuisse a Sempronio mutuo tres solidos, & alius dicit denarios xxxvj. an dicantur contestes, vel nō & forte aliquis diceret ꝙ sic, & ꝙ tales magis probant: qa non deponunt

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶ Fidem faciat. Vide d. Iaso. in l. iusiurandum. ꝙ in prin. ſ. de iureiu. qui dicit istam esse cōem opi.
b Iulia. ¶ Restat. Et adde ibi vide in ver. licet vbi enumerat. xxx. casus in quib. staē dicto vnius. In q b. est fallētia ſm Vin. quos reassumpsit d. Nellus i trac. de teste.
c Fran. Cur. ¶ Sed Bal. ꝯtrium tenuit. Vide oīno Alex. cons. 181. in 4. vol. vbi ēt tenet ꝙ non valet pactum ꝙ steē scripturæ non tñ confectę, sed ēt cōficiendę.
d ¶ Tactam non reperio. Fuit de mente Ange. in l. pactū inter hēdes. ſ. de pac. pro qua facit tex. l. l. ij. C. ponde. & Ant. lib. x. ibi probitate sua neq; fallit neq; fallē,
e ¶ Vnius. Adde Lud. Ro. cons. xx. & ibi uide ꝙ uoluit, & adde ꝙ licet alias non ualeat dictum testis referens se ad dictum alterius. tñ ualet dictum testis de peritia se referentis ad alium ſm Ang. in l. si quis ex argentarijs. ff. de eden.
f Iulia. Ex locis propinquis. Adde hic Are. tenet opi. Abb. ut h. d. d. Vin. probabiliorem esse sñiam pro qua faciunt quę adducuntur per eundem Alex. in l. si ab hostib. §. si vir. ſ. sol. ma. & in l. iuris ignorantia. C. qui admi.
g Fran. Cur. ¶ Consului. Adde ꝙ est cōs. 35. in j. vol. incip. visa priuata scriptura.
h Iulia. ¶ Sono tubę. Adde ꝙ hic. d. Vincen. tenet contrarium per multa.
i Iulia. ¶ Sñiam vulgarib. Adde ꝙ Bar. nō dicit hoc in d. l. decreta. sed dicit seruandam consuetudinē, sed seposita consuetudine adhuc Alex. reprehenditur hic, quia verba latina sunt intelligibilia vulgarib mediante interprete, quia principaliter offertur iudici libellus, vt subsequitur, & vide Aret. ad hoc rñdentem ad l. decre. vt per d. Vin.
k Fran. Cur. Cons. 143. Adde ꝙ est consi. 149.

deponunt ꝑ eundem ſermonem iuxta.l.iij.in princi.ſ.de teſta.tñ
a Bal.ſing.in c.bonæ.el.j.de ele.dixit quod non ſunt ꝯteſtes & nõ
probãt,qa fuerunt interrogati de formalitate verborũ,& depo-
nunt de forma differenti.& idem voluit Ant.de But.& d.Abb.in
c.nihil de verb.ſig.& d.Ant.in c.cum eccleſia.§ nos igitur ꝑcã poſ.
14 & proprie.¶ †Extra diſtinctionem Bar.quæro de vno caſu videli-
cet quid ſi interrogo an promittas mihi x.in calen.Augu.& tu di
cis promitto in calendis Septemb.an vitiet̃ ſtipſo.& puto ꝙ ſic ꝑ
§.ſi quis ſimpl.ſ.eo.l.licet Rom.hic ꝯtrarium voluerit & male.

ADDITIO.

F.C. ¶In c.bonæ. Vide Alex.in cõſ.47.ij.vol.vbi multũ exclamat hic dict.Bar.

Pauli. LEX II.

1 *Mixtum comprehenditur ſub ſimplicib.quod intellige, & limita, vt infra.2.7.*
3 *Legitimare qui poteſt ſpurium ſeu inceſtuoſum, an poſſit legitimare illum qui ſimul eſt ſpurius & inceſtuoſus.*
4 *Caſus omiſſus a l.debet haberi pro omiſſo.*
5 *Inceſtus maius delictum eſt adulterio.*
6 *Legitimãdi vel diſpẽſandi conceſſio ẽ fauorabilis,licet ipſa diſpẽſatio ſit odioſa.*
8 *Statutum diſponens ꝙ in contractu mulieris requiratur conſenſus propinquorũ, an extendatur ad cauſam mortis.*

STipulationum. Quęlibet ſtipſo vel ꝯtinet aliquid dari, vel fieri.h.d.
a ¶ †No.iũcta gl.ſcd'a,ꝙ ſub ſimplicibus cõprehẽdit̃ mix
tũ,ꝙ eſt verũ cã euitãdę ꝯrietatis, vt colligit̃ ex gl.ſm Bart.itẽ eſt
verũ in fauorabilibus.l.ſi ita ſcriptũ.ſ.de lib.& poſth.l.ſeruis vrba
nis.§.fi.i fi.de le.iij.Itẽ hoc ꝓcedit quotieſcunque facta ꝓuiſio de
quolibet ſimpliciũ, ſecus ſi de altero ſimpliciũ tñ qa nõ cõpre-
hẽditur mixtũ ſub ſimplici ꝓuiſione.l.hoc legatũ.ſ.de leg.iij. Fal
lit tñ niſi caſus mixtus potius adhæret illi ſimplici de quo facta
eſt ꝓuiſio,qa ſub illo cõprehẽdit̃.l.legatis ſeruis.§.ſi vnus.ſ.de le
ga.iij.& l.quæritur.ſ.de ſtatu homi.& vbi eẽt dubium,an potius
adhæreret vni ſimplici q̃ alteri ſ.p adhærebit illi.& ſub illo ſimpli-
ci q̃ fauorabilior,& benignior eſt.tex.alle.no.in l.ij.§.fi.cũ gl.verſ.
a j.capite.ſ.ad l.Aql.†Sed caſus dubius eſt verũ in odioſis ſeu i his
q̃ nõ ſunt fauorabilia mixtũ cõprehẽdat̃ ſub ſimplicibus.Bartol.
a Ang.& cõiter Mod. determinãt qđ nõ ꝑ l. vim paſſam.§.ꝓſcri-
ptione.j.de adulterijs.iũcta.l.mariti. §. hoc qnquẽniũ.e.ti.& ꝑ d.
l.ſi ita ſcriptũ.in verſ.ſubtilis iuris. Cõtrariũ tenuit hic Raph.per
d.l.ſi ita.ſ.de iniuſto teſtõ.nec ob.ſi rñdet̃ ad illũ tex.ꝙ hoc opat̃
fauor teſti,qa ſuſtinẽdo opi.Rap.rñdeo ꝙ hæc rñſio tollit̃ ꝑ i. cũ
q̃ dã eo.ti.& expꝛſſius ꝓbat Ang.in l.placet.e.ti.ꝑ hoc inducit Ra
pha.tex.in d.§.ꝓſcriptione.vbi crimẽ inceſtus in quo nõ reperie-
bat̃ facta ſpãlis ꝓuiſio,cõprehẽdit caſum mixtũ inceſtus & adul
terij.Nec ob.ſm cũ tex.in d.l.ſi ita.ibi ſubtilis &c. qa voluit iuri-
ſcõſultus ibi dicere qđ inſpectis ſubtilibus iuris regulis ꝓuiſio fa
cta de ſimplicibus nõ potuit cõprehẽdere mixtũ caſum ꝑꝑ im-
poſſibilitatẽ,qa diſtribuit̃ ſub ſimplicibus totus numerus vncia
b rũ, tñ tenẽdo cõem opi.[b] põt ad d.l.ſi ita,allegatã ꝑ Rap.rñderi,
quod ibi ideo cõprehẽdit̃ caſus mixtus, qa ſaltẽ reſultabat vnũ
fauorabile.ſ.qđ teſtũ ꝯſeruet̃,alr nõ vr̃ bñ poſſe ad illũ tex.rñde
ri.& cõem op.dico ꝓbari in d.§.hoc qnquẽniũ cũ gloſſ.iũcta.l.ſi
adulteriũ cũ inceſtu.de adul.vr̃ ꝓbari ꝙ de qnquẽnio ẽt quo ad
inceſtũ prouiſum erat ꝑ l.Iul.de adul.& tñ in d.§.ꝓſcriptione.dr̃
inceſtũ cũ adulterio non excludi qnquẽnio.nec ad d.l.ſi ita ſcri-
ptũ.alleg.pro cõi opi.in ver.humanitate vr̃ bñ rñderi poſſe, licet
Raph.rñdere conet̃ ꝙ ibi illud non eſt ex eo ꝙ de iure cõi caſus
mixtus non cõprehendat̃ ſum ſimplici,ſed ex eo qa hẽditas erat
tota diſtributa in duabus perſonis, quo caſu data tertia perſona,
licet inſpectis verbis illa nõ cõprehẽdat̃, tñ de æquitate ſecus,nã
dico ꝙ ille tex.aperte probat cõem op.quia innuit, ꝙ ſi eſſemus
in caſu i quo eẽt facienda ſtricta interp̃tatio nõ eſſet dicendũ ca-
ſum mixtum cõprehendi ſub ſimplici, qui ibi comprenditur de
ęquitate.& qđ dixi.ſ.ſub ſimplicibus comprehendi mixtũ,eſt ve
rum qñ de vtroque ſimplicium eſt facta prouiſio ſecus ſi de alte
ro tñ prouiſum eſt.d.l.hoc legatum.de leg.iij. & l.legatis vxori.
c de leg.ij.Vñ cũ quæritur[c] an ſub ſimplici comprehendatur mix
tum,conclude.aut ſumus in ſeparabilibus,& idem iudicamus ꝙ
de ſimplicibus.§.ſin vero mixte.in auc.de non elig.ſecundo nu-
ben.Aut loqmur de inſeparabilib.& tunc aut eſt facta ꝓuiſio de
altero tñ,& nõ cõprehẽdit̃ mixtus. d.l.legatis.et d.l.hoc legatũ.
Fallit niſi magis participaret de nã illius ſimplicis de quo facta
eſt prouiſio quam de alio.l.quęritur.ſ. de ſtat.ho.ſed ſi facta eſt ꝓ
uiſio de vtroque,tũc aut ſumus in mã fauorabili,& cõprehendit̃
mixtus.d.l.ſi ita ſcriptũ.& l.Titiæ textores.de leg.j.aut in mã ſtri
cta non comprehenditur mixtus.d.§.ꝓſcriptione.fallit in caſu.§.
omniũ inſti.de actionibus.iuncto.§.quædam.eodem titul. cauſa
ſcilicet contrarietatis euitandę.ſecundo fallit in caſu.d.l.ſi ita.de
3 iniuſto teſtamen.videlicet concur.fauore teſta.†Et faciunt p̃dicta

ad q. an habens poteſtatem legitimandi ſpurium, ſeu inceſtuo
d ſum poſſit limitare illũ q ſimul erat inceſtuoſus & ſpurius[d].in quo
Bar.hic tenuit ꝙ ſic,qa ſumus in gratijs,& ſic in fauorabilib. ergo
mixtum cõprehendit̃ ſub ſimplicib.d.l.ſi ita.& idem Bar.& Ang.
& Ro.hic,& Bal.& Ang.i d.l.ſi ita.& Ang.in l.Clemens.ſ.de hæ.
inſti.Sed Io.Cal.tenuit ꝯrium in diſpu.inci. Papa ꝯceſſit. cũ quo
tranſit Io.An.in addi.Spe.in rub.q̃ fi.ſint leg.& Pe.de Anch.hic,
4 Io.An.& d.Ant.& Imo.in c.at ſi clerici.in fi.de iudi.† Et iſte eſt ca-
ſus omiſſus,ergo debet haberi pro omiſſo.l.ſi cum dotẽ. in prin.
e ſ.ſol.ma.c.ſuſceptũ.de reſcr.in vj.allegant ꝑ hoc.d.§.ꝓſcriptione.[e]
5 pro hoc ẽt† qa inceſtus eſt maior adulterio.l. ſi adulterium cum
inceſtu.§.j.in ver.duplex.j̃.de adul.& xxxij.q.vij.adulterij. ergo nõ
debet cõprehendi ſub eo quod eſt minus.l.diligenter.in princi.ſ.
man.l.cui.ſ.de ſer.expor.c.cũ in cunctis.de elect. & fortiora ſunt
duo vincula q̃ vnum.c.j.de treu.& pa.in auct.itaq;.C.cõia de ſuc.
Nec ob.rõ Bart.ſm Pet.Anch.qa priuilegia vel bñficia ꝯtinentia
quid exorbitans ſunt reſtringenda.l.ex facto in prin.ſ.de vulg. &
pu.c.is cui.de pb.in vj.& iſtã opi.tenuit ẽt Imo.in d.l.ſi ita.bene fa
ciunt no.ꝑ Bal.in c.naturales.in fi.ſi de feu.fue.cõtro.ſed ipſemet
f Imo.hic nihil firmat,ſed d.Ant.[f] in d.c.ꝑ venerab.q̃ fi.ſint leg.cõ
cordat opi.dicens ꝙ aut limitatio non tendebat ad p̃iudiciũ ter-
tij,vt qa fiebat patre viuente.& procedat opi.Bar.alr ſecus arg.d,
l.ex facto.cũ ſi.& huic opi.adhæret Raph.Cu.& Pa.de Ca.hic. Su
ſtineo libenter opi.Bart.q̃ ſatis vr̃ probari ex d.l.ſi ita reſcriptum.
g Non ob.d.§.ꝓſcriptione[g] qa ibi non erat facta ꝓuiſio niſi de vno
ſimplici.ſ.de tpe accuſandi de adulterio. non mirum ſi non com
6 prehendit̃ mixtũ d.l.hoc legatũ.†Item qa ꝯcedere ptãtẽ legitimã
di, vel diſpenſandi eſt fauorabile, licet ipſa diſpenſatio ſit odio-
ſa.ꝓbat̃ in c.ſi.cum gl.& ibi Io.An.de ſimo. & in c.dudum. cũ gl.
in ver.beneficij.de pb.in vj.iuncto.c.q̃uis.el.j.in eo.tit.pro hoc,qa
ſi habet ptãtem diſpenſandi ſuper inceſtu ꝙ eſt maius,ergo caſus
mixtus debet cõprehendi ſub iſto ſimplici ꝙ eſt potentius ꝑ d.l.
q̃rit̃.& d.l.legatis ſeruis.§.ſi vnus & ſic patet rñſio ad alle. in ꝯtriũ.
Non ob.rõ,& ꝯcordia.d.Ant.qa eſt ꝯ no.ꝑ Bar.de lib.& poſth. in
l.Gallus.§.& q.d ſi tñ maxime in inferiore a principe, & qa non
dubitamus de limitatione,ſed de ptãte ꝯceſſa,nã ſi quæreret̃ an ſi
qs ſit limitatus tanq̃ inceſtuoſus,vel tanq̃ ſpurius ꝓſit ſibi ſi erat
ſpurius,& inceſtuoſus tunc iſta eſt alia.q.& de ea vide q̃ not.Old.
in ꝯſi.204.inci.factum tale eſt q.dã tex.&c.& ꝑ Ioan.An. in addi.
Spe.in d.rub.& ꝑ Bal.in l.cam q̃.iij. ver.ſed pone.C.de fideicõ.&
in l.ſi qua.C.ad Orfi.& in l.eum q.aliàs incipit Paulus.de ſtat.ho.
& in d.l.naturalis.in prin.& ꝑ doc.in c.ſi.de fi.presby. & ſic patet
q̃ in q.nr̃a tractat̃ de fauore,ergo debet cõprehẽdi mixtus caſus,
& ꝑ ꝯñs non dr̃ maius.d.l.ſeruis vrbanis.in fi.cum ſi.de leg. ij. &
7 cum opi.Bar.tranſit etiam Bal.inſti.de act.§.j.¶ † Iuxta hoc quæ-
h ritur q.d in ſtatutis an caſus mixtus[h] cõprehendat̃ ſub ſimplicib.
vide

ADDITIONES.

a ¶Non. Adde tu & limita niſi diſpõ odioſa fundetur in rõne naturali,vt in l.ſed ſi hac.§.libro ſ.de in ius voc.vbi mater liberta odio filij in ius vocari non põt ſine venia.& ſic nõ intr̃ ſimplr ita Ro.hic,itẽ limita vbi dat̃ occaſio delinquẽdi,vt in caſu.l.ſi.§.ſed & ſi qs.ſ.nau.ca.ſta.vbi non ſolũ nauta ſimplr,ſed & nauta & mercator tenent̃ de delictis ſuę familiæ,& ſic ſumus in odioſis,& vide Are.hic.

b ¶Opi. Adde ꝙ d.vir.adducit ꝯ iſta cõem opi.tria fundamenta q̃q̃ ipſe poſtea rñdeat tenendo dictã cõem opi.q̃ limita latiſſime vt per eum.

c Fran.Cu ¶Vnde quærit̃. Aduerte quia Pau.de Ca.hic ſentire vr̃ mixtum eſſe qd diuerſum a ſimplicib. & ideo cum dr̃ mixtũ contineri ſub ſimplicib. dicit illud eſſe verum quo ad ipſum effectum non quoad ſubſtantiam.l.Imperium.ſ.de iu. eõ.iud.§.ſequens inſti.de ac.vbi mixtũ ponit̃ pro tertia ſpẽ, & idẽ facit tarſe. in l.certi condi.ſ.ſi cert.pet. q̃ non feciſſet ſi mixtum eſſet idem in ſubſtantia cum ſimplicib alias vteret̃ ſuperfluis ꝙ non eſt dicendum,iuxta not. in l.j. ſ. ꝙ metus ca.Item intellige mixtum comprehendi ſub ſimplici qñ in mixto eſt eadem ratio,q̃ in ſimplici,aliàs ſecus l.ꝙ ſępe.§.veneni.ſ.de ꝯh.empt. & in propoſito ꝙ verbum abſolute prolatum verificetur de eo ꝙ eſt tale ſimplex non tale mixtũ, vide Bal.in l.ſpadonem.§.qui adr.ſ.de excu.tut.ſed facit doc.Bar.in l.Lucius.§. quæſitum.ſ.de leg.j.

d ¶Et ſpurius. De hac.q.& hic tactis vide in l.ſi ita ſcriptum. vbi poſuit in apoſt. & his adde.q q̃ poſuit Abb.in c cũ câm.de iudi.ſ.cum reperit̃ eccleſia cathedra habens monachos regulares in canonicos de quib.94.diſt.c.quorundam. in tali monaſterio poſſit cauſã delegari,a ſede apoſtolica.

e Fr.Cur. ¶Dictum.§.præſcriptione. Vide omnino Alex.circa hic. in l.ſi ita, hic alle. qui clarius loquitur.

f ¶Sed d.Ant. Adde ꝙ ipſum ſequit̃ Aut.Rom.in ſuo trac.leg.in ij libel.in verſ. ſed iuxta hoc q̃ro.& Ang.Are.in §.j.inſti.de act.& vide Ang.in conſi.17.incip. comes.& vide Are.hic,& Bart.in l.Gallus.§.& quid ſi tñ.ſ.de lib.& poſthum. Pau.de Ca.hic.

g ¶Nõ ob.§.preſcriptione. Aduerte,quia Alex.hic vr̃ ſibi ꝯrius nam ſ.de hoc dicit ꝙ qñ eſt facta prouiſio in vtroque ſimplicium tunc mixtus caſus comprehẽditur ſub ſimplicib.ẽt in materia odioſa, & exemplificat in d.§.præſcript. & ſic vult quod ibi ſit facta prouiſio in vtroque ſimplicium,poſtea hic dum rñdet ad rationes Io.An.& aliorum dicit ꝙ in § præſcr.non erat facta prouiſ. niſi de vno ſimplici igitur.&c.

h Th. Caſus mixtus. vide ꝑ Ale.& Mod.& ꝑ Phi.Cor i cõſ.73.in ij.vo.ie.13.& i conſ.83.e.vol.incip.in hac parte & in ꝯſ.66.j.vol.incip.cum.& i conſ.67.e.vo.

vide not. p Bal.in l.oẽs populi.de iusti. & iur.tenentẽ q̃ statutum
disponens q̃ in ꝯtu mulieris reqrat certa solẽnitas,non vendica
a bit sibi locũ in ꝑsona mixta^a.i.in hermafrodita.alle. d.l.hoc lega-
tũ.& seqt Pet.de Anch.in repe.c.canonũ statuta.de ꝯstit.in ver. ve
nio ad quartum membrum.Ex hoc placet, q2 in d.casu non erat
facta ꝓuisio nisi de altero simplicium ꝑ ea q̃ dixi.q̃uis ꝯplemet Bal.
insti.de act.§.j.ꝯriũ dixerit, sed vbi eẽt facta prouisio a statuto de
vtroq; simplicium,videret ꝯriũ tenendo opi.q̃ tenuit Rapha.s.q̃ in
odiosis,&c.sed tenendo opi.cõem q̃ tenui,idẽ esset p d.§.ornatione.
& de hac mã hẽ p Iaco.But.& Bar.in l.certi ꝯdõ. §.qm.s.si
cert.pet.vbi ꝯcludit q̃ in statutis non ꝯprehendit casus mixtus
sub simplici.& per Alb.de Ro.in j.parte stat.Ex quo infert an sta
tutũ disponens q̃ in ꝯtu mulieris reqrat ꝯsensus propinquorũ
extendat ad don.cã mor.q̃ participat de ꝯtu & vlt.volun.d.l.fin.&
ibi plene no.C.de do.cã mor.cũ si.Ro.hic q̃ non p d.l.fi.ꝯriũ te-
nuit Pe.de Anc.in ꝯsil.366.incip.in Chri noĩe dubiũ in hac q.fa-
cit mixtura donõnis.Et hoc pl3,q2 quo ad celebrationẽ,& ordina
tionẽ actus dicta donõ magis accedit ꝯtui q̃ vlt.volun. vt est no.
gl.in l.ij.in prin.C.de do.ꝑle.plenius ꝓbat Bal.in l.ij.in prin.s.de
le.j. ergo vr q̃ dispõ facta de simplici ꝯprehẽdat mixtũ quũ mixtũ
8 ꝑuale in illo simplici.d.l.qnt.& no.Ang.hic.†Et ex hoc verificat
id qd no.dixit Bal.i ꝓposito.in l.hac ꝯsultissima.C.q̃ test.fac.pos.
vbi dixit q̃ statutũ disponens q̃ in vlt.volun.reqrãt vij.testes nõ
habebit locũ in actu mixto.i.in do.cã mor. cũ illa accedat magis
ꝯtui in mõ incundi,vt dixi.& vide p eũdẽ Bal.in l.fi. C.de test.&
aliqd p Ang.i d.l.si ita scriptũ.vbi ponit aliqd de statuto an ꝯpre
hendat casũ mixtũ.¶ Quid in ꝯtib.Gul.& Bar.in l.si extraneus.s.
de ꝯdi.ob.ca.tenẽt q̃ sub simplici ꝯprehendat mixtũ. Sed Ro.hic
vult ꝯriũ.& et d.Ant.sensit in d.c.p venerabilẽ.dũ tãgit q.tactã p
Bar.de hoc dixi.in d.l.si extraneus.& ad ibi dicta me refero.

ADDITIO.

a Iula. ¶Mixta. Adde quod licet dictum in fi sit verum q̃ casus mixtus in statu
tis non cõprehendat,tñ non sequi illatio q̃ si loqui statutũ de femina q̃ nõ cõ
prehendat hominem hermafroditum, cum hermafroditus sit homo mixtus.
quod non est verum. cum ius habeat talẽ pro masculo, vel femina sm q̃ magis
incalescit.l.quæritur.ff.de statu homi.hic per do.Vincen.

1 *Stipulatio omnis siue consistat in dando siue in faciendo, vel est diuidua natura, & effectu, vel est diuidua vtroque modo.*
2 *Diuiduum ab indiuiduo quo, & quot modis cognoscatur.*
3 *Soluens partem liberatur a parte vbi soluitur quotitatiue,alias secus.*
4 *Promittens fundũ pleno iure si tradit vsumfructũ nõ liberatur ab aliqua parte.*
5 *Legatum factum de mille pro puella maritanda, vel alio opere construendo, quilibet heres tenetur insolidum ad hoc,licet videantur grauati ad quantitatem.*
6 *Obligationes actiuæ, & passiuæ diuiduntur inter hæredes decedente promissore, vel stipulatore.*
7 *Negatio geminata affirmationem inducit.*
8 *Stipulatio operarum an sit diuidua.*
9 *Obligatio ad interesse succedit in operis præteritis.*
10 *Vsumfru. qui promittit an dicatur promittere factum, & quid diuiduum. 16.*
11 *Soluere partẽ an possit vnus ex plurib. hæredib. promissoris inuito stipulatore.*
12 *Factum videtur promittere qui promittit seruitutem viæ.*
13 *Dare rem qui promittit non potest dominium transferre sine traditione.*
14 *Stipulatio consistens in dando, an consistat etiam in faciendo.*
15 *Stipulatio ire agere, &c. non est stipulatio seruitutis, sed mere facultatis.*
17 *Dare qui promittit fundum an teneatur tradere.*
18 *Opi.gl.est standum, nec ab ea recedendum vbi firmat pedes.*
19 *Solutum indebite, an & qñ possit repeti.*
20 *Solutio facta pro parte in obligatione alternatiua exactio est in pendenti. et quid in obligatione generis. 21.*
22 *Soluit vnus ex plurib. hæredib. partem exercitium actionis an sit in pendenti do nec alij soluerint.*
23 *Debitor alternatiue ad x. vel ad Stichum soluit quinque, an videatur in dubio velle eligere soluere in summa, & non in Sticho.*
24 *Intentio agentis minus declaratur facto quam verbo.*
25 *Variare potest hæres vbi res non est integra.*
26 *Debitor hominis in genere si soluat creditori dimidiam in Sticho, & creditor acceptat, an sibi præiudicat.*
27 *Reus in dubio non præsumitur esse in culpa.*

§. Et harum oĩum. Diuidit in tres partes.primo
ponit de stiplone ꝯtinente di
uiduũ,& nã & effectu,& sic quo ad oblonem,& liberationẽ. Secũ
do de illa, q̃ ꝯtinet indiuiduũ nã & effectu indistincte. Tertio de
stiplone q̃ ꝯtinet indiuiduũ nã.i.quo ab oblonẽ. & effectu.i.quo
a ad liberationem. Secunda ibi, quædam partis. el primo Tertia,
ibi,quædam partis.el secundo. & hoc intendit.¶ † Quælibet sti-
pulatio siue ꝯsistat in dando, siue in faciendo, vel est diuidua na-
tura,& effectu,vt est qñ ꝯsistit in dãda q̃titate,vel est diuidua vtro
que mõ,vt est stiplo seruitutis prædialis,vel diuidua natu.& indi-
uidua effectu.s.q̃tũ ad liberationẽ,q2 solone partis non ꝯtingit li
beratio in parte,vt est stiplo gñis, vel alternatiua.h.d.vsq; ad §.ex

2 his.† Et pmitte qlo cognoscat diuiduũ ab indiuiduo,& quot mo-
dis.de quo vide tex.magistralem in l.in executione.j.e.p totã l.&
p Bar.in l.stiplones non diuidunt.in ij.& iij.q.in vj.& viij.oppo.
3 j.eo.p Bal.in l.si plures.C.de ꝯdõ.inser.¶ † In tex.ibi,veluti cũ do
cẽ,&c.idẽ dicas in stiplone certe speciei,sed & si stipls. §.j. j.de sol.
vbi soluendo partẽ liberor a parte q̃ est verum vbi soluit quotita
4 tiua.† als aliter secus,vt si promisi fundũ pleno iure,& trado vsum
fructum q. dr esse pars non quotitatiua.l.iij.s.de vsu. nam non li
beror ab aliqua parte.tex.est no.in l.si ita stipls fuero si:Titius.§.j.
5 in fi.j.e.†Item & secundo fallit id q̃ dr hic in tex.in casu qñ testor
legaret mille pro puella maritanda,vel alio ope ꝯstruendo,nam
hrdes videntur grauari ad q̃titatẽ,& tñ qlibet tenet insolidũ.l.fidei
cõmissa.§.pe.s.de leg.iij.quę ad hoc est valde no.sm Ang.& Imo.
in l.in executione in prin.j.eo.nec reperit alibi sm Pau.de Ca.ibi
Bar.tñ in d. §. aliter intelligat,tñ pcedens intellectus notabilior
est,requiritur tñ q̃ oẽs primo fuerint in mora ꝯstituti,vt ibi. ¶ In
tex.ibi,nam diuisionem.i.si decedat promissor plurib.relictis hæ-
redib.quilibet erit insolidum obligatus.vt j.§.prox.& d.l.in execu
tione,& idem in stipulatore decedente plurib.relictis hrdib.l.hæ
6 redes.§.an eo.s.fa.erci.& j.ea.l.§.si in facto.¶ †In tex.ibi,nam sui di
uisionem,&c.i.decedẽte promissore,vel stipulatore oblones acti-
uę,& passiuę diuidunt inter hrdes.l.j.cũ vul.C.si cer.pe. ¶ Not.q̃
promissio in gñe de hoie dr ꝯtinere diuiduum oblone,seu nã,&
indiuiduum effectu. Promissio vero hois liberi in spẽ non vale-
7 ret.l.inter stipulantem.§.sacram.j.eo.¶ † Item no.ex tex.ibi non-
dum in vlla.q̃ vna negatio qnq; abundat prout hr hoc in tex.ibi,
vlla,vt als.in l.q pignoris.s.de acq.pos.& l.fluminum.in prin.s.de
dam.infec.als geminata negatio inducit affirmationem.l.dumb. j.
de ver.sig.&c.c.& si Chrs.de iureī.¶ Vlt.no.q̃ æquiparat oblo ge-
neris,& oblo alternatiue facta,vt hic.& l.cum his.§.fi.s.de ꝯdi. in
8 debi.& vertitur plenius dicendum in gl.¶ †In glo.j ibi,operarum.
a male sensit glo. q̃ stiplo operarum sit diuidua^a,q2 est ꝯ l.operas.
de ope.lib.& d.l.stiplones.in prin.nisi numero prout q̃libet stipu
latio plura facta ꝯtinens,ita loquit. d.l.si qñ. de quo vide plenius
Bar.in d.l.stiplones in ix.opp.& ibi Bar. reprehendit istam opin.
in ver.quia pro parte.& in ver.seq. Vel aliter rñde ad d.l.si qñ alle-
gatam.j.q̃ ibi promissor erat iam in mora constitutus,vnde tunc
9 tractabatur de opera præterita quo casu succedat oblo ad interes
se † per l.quoties quis.j.eo.l.si quis ab alio.s.de re iu. q̃ quidem in
teresse dr esse diuiduum.l.stiplones non diuiduntur.ver. Celsus.
j.eo.nec post moram opera præstari põt inuito creditore.l.si non
sortem.§.libertus.de ꝯd.inde.nec prædictis ob. q̃ volente stipula-
tore posset promissor partem operę præstare, quia tunc corrum-
pitur stipulatio.d.l.stipulationes non diuiduntur. & ibi not. per
Bar.in ix.oppo.& dr aliud pro alio solui volente creditore. l.ij. §.
j.si cer.pet.nec obad q̃ dicit gl.in fi.de plurib.hrdib. quia illud est
falsum,quia stipulatio indiuidua apud stipulantem,& promisso-
rem dr et indiuidua apud eorum hrdes.l.hæredes.§.an ea.s.fami.
10 erci.& j.§.proxi.¶ †In ea.ibi.vsumfructum dicatur sensit gl.q̃ pro
mittens vsumfructum dicatur promittere factum de quo dicam
super gl.in ver.veluti viam.& sic promittens vsumfructũ promit-
tit quid diuiduum.l.j.§.si vsusfructus.s.ad l.fal.rationem vide per
11 Bar.in d.l.stipulationes.in iiij.q.¶ † In glo.in ver.partium.ibi,vo-
lente stipulatore,&c.sed an vnus ex pluribus hæredib.promisso-
ris inuito stipulatore possit soluere partem & liberari, vide Bart.
12 in §.proximo.& ibi dicetur.¶ † In gl.in vers.veluti viam.in princ.
tenet glo.q̃ promittens seruitutem viæ,vel aliam, dicitur promit
tere factum.Idem tenet Bar.cõcludens q̃ videtur promittere da-
re,id est cõstituere seruitutem,& factum.i.patientiam.l.iij.§. dare.
s.de vsufruct.Idem tenet hic Ang.Pet.de Anch.& Imo.nullo ad-
dito.Idem tenet Rom.per l.ratio.§.si iter.s.de act.empt.& l.si ego.
§.j.s.de pub.addo text.optimum.j.ead. l. §.item si in facto.ibi ire,
agere,&c.& sic loquitur de stipulatione itineris,& actus, & tamẽ
dicit q̃ consistit in faciendo.Ad idem videtur tex. expressius in l.
iiij.§.Cato.j.eod. ibi, iter fieri.iunctis alijs verbis ibi,videlicet ne-
que si id factum quo cautum, &c. istam opin.etiam tenuit Bald.
in l.corruptionem. C.de vsufruc.pro quo addit bonum text.in l.
vbi.§.fundi.j.eo.vbi qui stipulatur seruitutem vsusfructus videtur
stipulari

ADDITIO

a Iula. ¶Diuidua. Adde q̃ hoc do.Vincen.concludit q̃ sit in se indiuidua,adeo
q̃ stipulatorib.volentib.sm eum non põt diuidi ꝯ gl.hoc limita,vt non proce-
dat qñ numero debẽt præstari,vt l.in stipulationib.§.j.j.e.& exemplifica,vt per
eum hic.item & eius æstimatio est diuidua,vt d.§.j in gl.& sequitur bar.in d.ix.
opp.item effectus ipsius operæ ẽt diuidi põt,pone vt quib. præstari debet operæ
de cõsensu in cõi opere,vel re præstetur, sed hoc vr quod s. dixi q̃ stipulatorib.
volentib.&c.dic q̃ est verum si contentatur stipulator qñ debetur sibi vna ope-
ra q̃ soluatur per partes.s.q̃ præstetur pars plurium operarum non per hoc di-
catur facta diuisio operæ sed q̃ aliud pro alio creditore volente solui põt,

ſtipulari incertũ,ꝙ alia ratione non eſſet,niſi quia in eo venit patientia quæ eſt quid facti & ꝑ ↄſequens incerta,vt in eã.l.§.qui id ꝙ idem tenet Bal.& Ang.in d.§.dare.Contrarium tenet Iaco.de Are.Pe.& Cy.in d.l.corruptionem.C.de vſufr.& Raph. & Paul. de Caſt.hic,& ſenſit hoc Bar.in d.l.ſtipulationes.in iiij.q.ad fin.

13 †quia licet præſtanda ſit patientia in ſeruitute.d.§. dare.& d.l. rõ. & d.l.ſi ego.non ſequitur ergo illud eſt in ſtipulatione & obligatione,probatur,quia ſi ꝓmitto rem dare,& ſic dominium transferre non poſſum transferre,ſine traditione.l. traditionib. C. de pac.& tñ dicendũ non eſt ꝙ traditio ſit in promiſſione,& obligatione,aliás ſequeretur ꝙ qui promittit dare,ꝙ quidem dr̃ certũ.l.vbi.§.fi.j.eo.diceretur promittere,tradere.& ſi factum.d.l.ſtipulationes.§.fundum tradi.& ſic diceret̃ promitere incertum . d.l. vbi.§.q. id qd̃.¶Item ſequeretur ꝙ omnis ſtipl̃o conſiſtens in dãdo conſiſteret ẽt in faciendo ↄ̃ iſtã.l. in prin. vñ dr̃m eſt ꝙ tradõ non eſt in obl̃one,licet veniat in ↄſequẽtiam. & ita eſt in patientia.¶Pro hac opi.alle.ẽt Rap.di.l.ſtipulationes.in prin.iũcto ver. idẽ puto.pro hoc ẽt alleg.Pau.de Caſt.l.j.§. fi.ſ̃.de ſer.ruſti.præd. inducendo vt hic ꝑ Bar.& ſubdit ꝙ rñſio Bar.ad illum text. non procedit,quia loquit̃ text.in ſeruitute nondum tradita, vt ibi in ver.traditio.Pro hoc ẽt alle.tex.in §.ſi vnus ex ſocijs. in ver. dati. ſ̃.de ſer.ruſt.præd.Et ꝑ hoc patet rñſio ad.d.§. ſi iter. ad quem ẽt põt rñderi ꝙ ibi dr̃ cautionẽ de non impediendo eſſe p̃ſtandam ex nã venditionis ſeruitutis,non aũt dr̃ ꝙ patientiæ præſtatio ſit in obligatione,ſed poſt ſeruiturẽ conſtitutã per inductionem in in fundum iuxta d.l.ſi ego.§.j.in ver.vel &c. ſi non præſtatur patientia non agitur ex prima promiſſione ſeruitutis , ſed ex ipſa cautione de non impediendo,ita dicebat Cyn. & antiqui.in d.l. corruptionẽ.& hoc eſt quod non fuit ponderatum a Bar.& alijs ſm Rap.plus dicit Raph.ꝙ ẽt conſtituens ſeruitutẽ nõ tenet̃ cauere.Sed in hoc dixit ↄ̃ tex.in d.§.ſi iter. de quo non fecit mẽtio-

14 nem. ¶†Non ob.d.§.itẽ ſi m facto . qñ ibi illa ſtipl̃o ꝓmittis ire, agere &c.nõ eſt ſtipl̃o iſta.§.hi qui.& ibi not.Bart.j.eo.& plenius Bar.in ea.l.§.ſi quis ita.& in l.pe.ſ̃.de ſer.ruſt.præd.& in l.pẽ.ſ̃. de

15 ſtip.ſer.¶†Nõ ob.§.Cato.qa rñdet ibi Pau.de Ca. ꝙ ibi non ſimpliciter fuit promiſſum ius ſeruitutis,ſed viã ſeu iter fieri,iõ talis ſtipulatio ↄtinet ẽt factũ, qa promiſſur vr̃ ẽt promiſiſſe ſternere locũ ꝑ quem habebã itinerare. & hoc expreſſe dicit ibi gl.in ver. non fieri.ibi dum dicit,& fiat iter & p̃ſtet. Ad.§. fundi. rñdeo qd̃ alia eſt rõ quare ↄtinet incertum.ſ. ꝑ ꝑ incertitudinẽ fructuũ ꝑcipiendorũ,ita dixit Bar.[a] in d.l.ſtipulationes.in iiij.q.& ſi dicat̃,ergo idẽ deberet dici in vſufr.earũ re.q̃ vſu conſu.& tñ illæ dñr ↄtinere certũ,vt.l.trib.ſ̃.de vſu.qa rñde prout ibi in glo.̃ Vel melius ꝙ in illis reb.vſufr.eſt certus.ſ.ꝑ primam traditionem & cautiotiem ꝑ q̃ conſtituit̃ vſufr.& transfert̃ dñium in alium §.conſtituitur.cum.§.ſeq.inſt.de vſu.& ſm Ang.hic,cum quo tranſit Raph. Cu.& Imo.in hoc.l.ꝙ in talib. reb. trãsfert̃ dñium in vſufructuarium alle.d.l.trib.ſed melior tex.allegat̃ in.l. ſi tibi vim. & in.l.ſi tibi vim.& in l.hoc ſenatus.§.ſ.eo tit.& in.§.itaq; inſti.de vſufr. ↄ̃ quos dixit Ro.hic,& non bene.ſed adhuc pro Bar. põt alle.text. quẽ nemo alle.in l.qui vſumfructũ.§.fin.ſ̃.de vſufr.vbi ſi legaui tibi vſumfru.ſerui,& hæres meus fuit i mora dãdi tibi ſeruũ,& ſic non fuit tibi præſtita patientia vtendi & fruendi, agere potes ad

16 intereſſe.†Patet ergo ꝙ q. tenet̃ ad vſumfr.tenet̃ ad factum,qa in obligationib. dandi rõnem morę nõ ſuccedit obl̃o ad intereſſe. d.l.vbi aũt.§.fi. cũ in eis ẽt re perempta agat̃ ad dãdũ, licet iudex ex officio condemnet ad æſtõnẽ.l.ſi ſeruũ. §.fi..j. e. Sed in obligationib.faciendi,bñ ſuccedat obligatio ad intereſſe.d.l. ſtipl̃ones non diuiduntur.ver.Celſus.patientia igit̃ eſt in obl̃one.& idẽ vr̃ in ſeruitute vię vel itineris.Confirmo ꝑ alium tex.in.l.ſi vſusfructus mihi in bienniũ.ſ̃. de vſufr.leg.vbi ſi hæres eſt in mora p̃ſtãdi vſumfructum, agitur ad intereſſe ꝙ non eſſet ſi non contineret factũ,vt probatũ eſt.Vñ ſi volumus ſuſtinere opi.gl.Bar. & ſequacium poſſumus ad allegata in ↄ̃riũ rñdere.Et primo dũ dicebatur ꝙ non ſequit̃ quis tenet̃ p̃ſtare patientiam & per patientiam tradere, ergo illa patientia vel traditio venit iure obligatio

17 nis vt dicebat̃ in eo qui promiſit rẽ vel fundum dare.†Quia rñ. põt ꝙ illud quod dr̃ de promittente fundum dare quod traditio non eſt in obl̃one verum eſt in traditione rerum corporaliũ, qa per primam traditionem eſt liberatus.l. ſi cum fundum. in fi. & ibi no.ſ̃.de ↄ̃hen.emp.no.gl.in auc. ſacr. pub.C.ſi aduer.vendit. Sed in traditione iurium in corporalium:ſecus in quib.non liberatur quis per momentaneam traditionem per no.per glo. in l. corruptionẽ.cui ex prędictis non vr̃ bene rñſum.& ꝙ aliud ſit in iſta ſucceſſiua traditione hoc eſt patientia. probant iura pro hac parte alleg.Non ob.dum dicebat Pau.de Ca.quod rñſio Bar.ad d.l.j.in fi.de ſer.ruſt.præd.erat ↄ̃ illum tex.in ver. traditio. qa rñdeo ꝙ ibi poteſt intelligi de traditione iam facta , pro qua datur

confeſſoria contra turbantem in iure ſeruitutis,vt ibi in glo. quę dat plures expoſitiones.Non ob.ꝙ Raph.dicebat.ſ. quod ſi eſſet vera opi.gl.& Bar.ſequeretur quod ſtipulatio vſusfructus diceretur continere quid in diuiduum, cuius contrarium hic tenet gl. qa rñſio patet ex no.per Bar.in.d.l.ſtipulationes non diui.j.cod. dũ aſſignat differentiam inter ſeruitutem vię,vel itineris.Ex qb.

18 licet paſſus ſit dubius vr̃ tenẽda opi.gl.†[b] a qua nõ eſt recedẽdũ, ſaltem vbi firmat pedes,vt dicit Iac.Bu.in l.j.C. q. ꝑ iuriſd. ¶ Et p̃dictis addas qualiter libellũ concipere debes qñ ſeruitutẽ promiſſam petis,qa ſm opi. Vltramõ.debes petere ↄdẽnari ad dandũ & ↄſtituendũ ſeruitutẽ,nõ aũt ad tradendã,vel ad p̃ſtãdã patientiã,qa illud nõ eſt in obl̃one,ſed venit poſtea in executionem ſnię.d.l.j.in fi.de ſer.ruſt.p̃dio.& l.qui reſtituere.de rei vẽ.Sed ſm opi.gl.Bar.& ſeq.põt ẽt peti ↄdemnari ad ↄſtituẽdũ ſeruitutem; & ad p̃ſtãdã patiẽtiã.& ẽt habetis qd̃ cũ ꝓmiſſio vſusfructus vię, vel itineris contineat dari & factũ ex capite ex quo cõtinet dari, põt peti p̃ciſe cogi ad dandu.d.l.vbi aũt. §. fi.j. eo. & in terminis nr̃is voluit hic Bar.in d.l.ſtipl̃ones nõ diui.in vj.q. ex capite quo factum ↄtinet potent agi ad intereſſe. d.l. ſi vſusfructus mihi in

19 bienniũ.&.d.l.q. vſumfructũ.§.fi.¶†In gl.in ver.repeti p̃t ibi,ↄdõne cãm. veritas eſt qd̃ repetitioni locus non eſt niſi ſol̃one ſecuta re integra . Ex quo colligitur an pars ſoluta cẽſeatur in de lite ſoluta.vt eſt caſus in §.ſi decẽ.alle.in gl.q̃ hic tenet . Sed tunc eſt dubiũ an eo caſu q̃ eſt locus repetitioni repetat̃ per ↄdõnem ob cãm:vel ꝑ ↄdõnem indebiti.Gl.hic ſenſit ꝙ ob cãm. Bar.vero in diſcurſu ſup gl.mag.dicit qd̃ ꝑ ↄdõnẽ indebiti. Ang.hic qd̃ põt vtraq; ↄcurrere nihil alle.Hoc ſequit̃ Ro.hic, qa qñ ſoluit aliqd ob cãm de p̃terito & ꝑꝑ aliqd qd̃ ſperat̃ ſeq in futurũ hẽt locũ ↄdõ ob cãm ſi illud futurum nõ ſequat̃ all.l.iii.§.q.s quaſi de ↄdi. ob cau. &.l.damus.in fi.ſ̃.de ↄd. indeb. Itẽ & hẽt locũ tunc ↄdi. inde.l.fi.in prin.de ↄdi.ideb.& l.ſi nõ ſortẽ.§.ſi qs decem.eod.ti. Imo.hic ſimpl̃r tenet opi.Bar.ↄcludẽs ↄdõnẽ ob cãm nõ hr̃e locum,ſed indebiti tñ,ꝑ.d.§.ſi qs decẽ.& ꝑ no.per Bar. in l.is cui.

e.ti.Hac opi.puto verã.[c] q. tex.in.d.§.ſi qs quaſi.& in d.l.damus. loquit̃ qñ ſoluo ob cãm extrinſecã, puta vt ↄſequar libertatem. ſed vbi ſoluo vt ex ſol̃one ↄſequar liberationẽ q̃ eſt imediata cauſa,tũc nõ hẽt locũ ↄdõ ab cãm,qa eluſoriũ fuiſſet ꝓuidere de ↄdi.inde.cũ ſemꝑ hẽret locum ↄdõ ab cãm.ita voluit Ful.in d.l.is cui.ſed ita eſt in ꝓpoſito nr̃o attendẽdo vltimã ſol̃onẽ pecuniæ, q̃ attendi dẽt cũ illa ſit q̃ cauſet repetitionẽ. vt hic , & i d. §. ſi qs

20 decẽ.¶†In gl.in verbo.dr̃ homo.ibi,eſt quodã mediũ &c.Barto. hic dicit gl.inepte loq.,& eã declarat poſtremo ſecutus Dy. dicit gl. ꝓcedere in obl̃one alternatiua i qua ꝑ pte ſoluta exactio eſt in pẽdẽti,ſed in obl̃one gñis nõ ꝑ l.ſi ſtipulatus.j.de ſol.ad.§.arcã alle.in gl.rñde qd̃ ibi habuit reſpectũ ad effectũ licet Bart.nõ rñdeat.cũ Bart.trãſit Ang.& Pau.de Ca.hic idẽ tenẽtis.idẽ ẽt tenet Ray. Sed Pe.Cy.& Ro. hic in obl̃one alternatiua diſcrepant ab

21 opi.Bar.†dicẽtes in ea idẽ eſſe in obl̃one gñis cũ ambę æqparant̃ ꝑ iſtũ tex. ſed in obl̃one gñis facta ſol̃one in parte nõ eſt pẽdẽti in aliqd̃ l.ſtipulatus.j.de ſol.& rñdet ad l.ſi nõ ſortẽ. §.ſi dicẽ.ſ̃.de ↄdi.inde.quod ille tex.nõ negat qn ẽt illa qnq; ſoluta peti poſſit non recedo ab opi.Bar.[d] q̃ ſaltẽ a ↄ̃rio ſenſu ꝓbat̃ in §.ſi decẽ.vbi dr̃ peti poſſe ſtichũ aut qnq;,ergo nõ illa qnq; ſoluta . ¶ Nõ ob. quod obl̃o alternatiua. & gñis æqparant̃ hic, qa hic ꝓcedit q̃tũ ad repetitionẽ,ſed quo ad alia non , quia in ſtipl̃one alternatiua vtrũq; eſt in obl̃one.l.ſi duo.cũ ſi.j.eo merito pte ſoluta ad illam agi nõ põt, qa debita erat,ſed i ſtipl̃one gñis nulla res certa eſt in obl̃one.l.cum incertus.ſ̃.de leg.j.merito ſoluendo partem ſtichi non dr̃ ſolutum quicq̃ ex eo ꝙ debebat̃ nec eo mõ quo debebat̃, & ideo interim non eſt in pẽdẽti ẽt quo ad partẽ ſolutã.d.l.ſi ſtipulatus.

ADDITIONES.

a Iulia. ¶Ita dixit Bart. Adde ꝙ Bar. ibi non dicit ſed bene dicit ꝙ continet̃ incertũ in vſufructu habito reſpũ ad vitã vſumfructuarij cuius morte finit̃ vſusfr. vt in §.finit̃ inſti. de vſufr. ſed forte voluit alle.Bar.in l.cer.cond.in prin.ſ̃.ſi cer. pe.vel melius forte alle.Rap.in illo.§.fundi vbi h. d. ſecundum ꝙ ipſe Alex.refert ſubſequendo.j.

b ¶Opi.gl. Vide Ro. hic q. dicit opi.Bar. cõem & ita dicit hic Bal.no.ſm d.Vinc. qd̃ iſta opi,eſt tenẽda tanq̃ cõis q̃ tenet hic Bar.& poſt multa ipſe. d.Vin.dicẽs ẽt qd̃ iſta vr̃ magis cõis q̃q̃ poſtea dicat qd̃ duo ↄ̃ faceret̃ videat̃,vt ꝑ eũ,q̃ cõem ſita qñ dẽret̃ vſufructus earũ rerũ quæ vſu conſumuntur q̃ limitationem ſenſit alle.ſ̃.dum reſpondet ad.§.fundi.per iura ibi & hic alle. Iulia.argu.

c ¶Puto veram.Ad opi.Bar q̃ dicit Alex.veram eſſe tenet Aret.hic.& d.Vincen. qui etiam ipſe reſpondet ad fundamentum Ang.

d ¶Ab opi.Bar. Adde Are. hic qui etiam reprobat opi. Cy. & ſequa. & dicit iſtã Bar.eſſe cõem q̃q̃ dicat ꝙ iſte tex. repugnat in hoc quod obligatio alternatiua & generis æquiparantur in ſolutione. item ex hoc quod concludit ꝙ in obligatione gñis nec obligatione alternatiua reſpũ partis ſolutę impediatur exercitiũ actionis ſm.d.Vin.q. hic tenet contra,& tenendo cõem opinio. in omnibus nititur reſpondere ad alle. dum dicit quod non impeditur exercitium actionis, nec in generali,nec in alternatiua obligatione.

pulatus.¶ In ea.ibi,in parte liberati sunt.ista gl.prout vr intellige
re qd in totũ sint liberati reprehendit per Ray. Bar.& cõiter doc.
hic,& p Cy.in l.pro hæreditarijs.C.de hæredi.ac.& Ang.in l.si ser
uus.§.si plurium.ff.si quis cau.p tex.j.prox.§.& p l.in executione.
§.pro parte.j.eo.ad.l.qui hoiem.rnd. quod nihil facit vt per Bar.j.
22 eo.l.si tñ.†Saluari tñ põt gl.intelligendo eã in plurib.hæredib.pro
missoris sm Bar.hic vt sit mens gl.qd si vnus ex hæredibus soluit
partem exercitium actionis sit in pẽdenti donec appareret an alij
soluant partes suas in eodem homine, vel discordẽt vt probatur
in d.l.in executione.§.p parte.cũ gl.in verbo solidũ.j.eo.secus aũt
in principali qui partem soluisset,quia quo ad eũ non est in pen-
denti vt hic p Bar.Et istud qd exercitiũ sit in pẽdenti p parte hæ
redis q parte soluit,tenẽt cõiter doc.hic,licet aliud sit in principa
li pmissore,& ita tenet cõiter hic Ray. tñ nõ faciebat dñiam inter
principalẽ promissorẽ, & eius hrẽdes, pro quo facit.j.§.proximo.
vbi ex persona hrẽdum non mutat obligatio.Imo.hic dicit opi.cõ
cordari posse,qa aut nõ ꝯstat reliquos hrẽdes nolle soluere in eo-
dem hoie,& pcedat.§.pro parte.qd primus qui soluit partẽ non
possit interim conueniri.¶ Non obstat.j.§. proximo. quia verum
est quod ibi dr q̃tum ad hoc vt soluat vnum p alio,qa in hoc nõ
põt oblõ mutari ex psona hrẽdis, als secus,aut ꝯstat eos discorda-
re,& tunc pñt oẽs conueniri,vt fuit de mente Bar.hic.¶ In ead.ibi
post pretium hominis declara vt p Bart.in fi.§.proximo.¶ In ea.
ibi,hoc inuito &c.hæc non est vera ẽt,qa hęc solutio pro parte fa
cta fuit volenti,qa inuitus non cogebat partem recipere.l.tutor.
§.Lucius.j.de vsur.Sequentes solẽt diuinant ad ꝯtium ideo solue
23 vt per Bar.in d.§.si tñ.¶ †Extra glo.dubitant Mod.hic circa id qd
dr hic in fi.litorę,an si debitor alternatiue in decem vel ad Stichũ
soluit quinq; videatur in dubio velle eligere soluere in summa,
& non in Sticho.tex.inuit qd non.& expressius in d.§.si quis de-
24 cem.qd vr mirum.† Cum facto minus q̃ verbo declaretur inten
tio agentis.l.de quib.ff.de legib.l.Paulus rñdit. non tñ verbis.j.rẽ
rat.hab.Imo.hic refert dubitationem hanc formasse dñium suũ,
puto qd voluit sentire de Ang.in voce,quia Ang. in lec.non po-
nit nec Pet.de Anc.& post plures rñsiones dicit Imo. qd hoc est
ex eo quia si elegisset expresse debitor posset variare.l.cũ qui certa
rum.§.j.in prin.j.e.ita & si tacite elegit.sequit hic ẽt Raph.& Pau.
de Ca.hic Ex quo inferũt Rap.& Pa.de Ca.qd electio esset credi-
toris qui stipulatus esset decem,aut stichum quem voluerit,cum
tunc non possit creditor post electionem variare.l. si quis stipu-
latus sit stichum Pamphilum.in prin.j.eo.& d.l.cum qui.§.j.in fi.
sin vnã lec.si accipit quinq; creditor liberabitur debitor in quin-
q;,quia vr conditionaliter elegisse solutionem in summa,& dicit
Pau.de Ca.qd non reperit hoc scriptum ab alio q̃ a Raph.dic qd
de hoc est tex.cũ gl.fi.quam ibi no.Ang.in l.cum debitore.in fin.
25 j.rem ra.ha.¶ † Sed ꝯ rñsionem Io.de Imo.facit, quia vbi res non
est integra põt hæres variare,puta si facta sit executio,vt no.gl.&
omnes in l.huiusmodi.§.qui Stichum.ff.de leg.j.Sed hic deijt esse
integra per solutionem in v.ergo vr quod debitor non possit va-
riare, cui rõni non vr facilius rñsio dari posse, nisi dicas qd solu-
tio partis non aufert potentiam variandi, vt probatur in l.cũ de-
cem.in prin. iuncta.l. si quis stipulatus fuerit decem in mille.§.fi.
j.de sol. als oportebit rñdere qd hoc debitor soluens.v.non vr eli
gere, sed vr soluere sub ea conditione si contingat in eadem re-
solui residuum, sicut dicam in eo qui est obligatus in genere. qa
si soluat creditori partem Stichi non liberatur, quia variare põt
26 & soluere in alia re vt ibi. ¶ † Iuxta hoc dubitatur quid si obliga-
tus sum ad hominem in genere, & solui tibi creditori dimidiam
in Stichũ,& tu acceptasti,an tibi præiudicaueris,adeo qd si vellẽ
soluere aliam dimidiam in Pamphilo cogaris accipere.Bal.j.§.p-
xi.formauit istam dubitationem,& dicit qd si creditor sciẽter sciẽ
tia iuris & facti accipit sponte dimidiam in Sticho videat sibi piu
dicasse.per l.j.in rõne sui.ff.de cond.ind. ¶ Nec ob.hic tex.vbi cre
ditor serui in genere qui partem solui non liberat. ergo non vr
creditor remisisse.nam Bal.intelligit hunc tex.qñ creditor errore
iuris recepit partem,vel cum pręstatione qd volebat ius suum si
bi saluum esse.arg.l.si debitor.§.j.ff.quib.mod.pig.vel hyp.sol.sed
vt dicit Imo.si ita restringamus hunc tex.raro locũ habiturus est.
Ex quo quilibet præsumitur & tenetur scire iura.l.leges sacratissi
mę.C.de legi.præterea violat hunc tex.intellectus Bal. vnde pu-
tat Imo.quod hic tex.indist.locũ habeat,& quod creditor non vi
deatur ius suum remisisse, sed putandum est & præsumendũ cre
ditorem recepisse dimidiam eo animo & intentione vt in eadem
re soluerẽt reliquum,qa vbi põt cadere alia præsumptio q̃ donõ
tis nunq̃ præsumit donatio.l. cũ de indebito.ff. de prob.in prin.
27 nec præsumitur in iure errasse,qa hoc esset lata culpa.l.leges.† &
quis in dubio non præsumit esse culpa.iux.l.merito.cum si.ff.pro
so.& hoc sequuntur Raph.Cu.& Pa.de Ca.hic, & Ro.j.prox.pro
quo allego tex.vltra eos in l.si ista stipulatus fuero si Titius.§.j.in
fi.quem ibi no.Imo.j.e.vbi si debebam tibi scienti fundum & cõ-
stitui tibi vsumfructum formalem ipsius fundi non per hoc intel
ligor liberatus.licet tu scires tibi deberi totum fundum , & sic nõ
videris tibi præiudicasse, quia non præsumeris eo animo vsum-
fructum acceptasse vt renunciares proprietati,sed ea intentione,
vt interim haberes vsusfructus commodum, quod est sume no-
tandum.in proposita igitur quæstione non videris acceptasse di-
midiam animo renunciandi iuri tuo,& hoc puto verius.

1 Præstatione partis in obligatione generis, vel alternatiua an liberetur vnus ex hæredibus promissoris si cæteri non soluant partes suas &c. 2.
3 Creditor an & quãdo possit cogi inuitus recipere partem ab vno ex hæredib. 4.
5 Hęres vnus ex pluribus an possit constituere seruitutem in solidum in fundo hæreditario omnium hæredum.
6 Seruitus an possit præstari in fundo communi pluribus per vnum tantum. 7.
8 Seruitus legata ipso iure est constituta absque facto hæredis.
9 Defendere in solidum põt quilibet hæredum inuito eo cui promissa est defensio.
10 Hęredes si adinuicẽ discordãt.poterit creditor petere q cõdẽnatio fiat ĩ æstimõne.
11 Aestimationis cõdẽnatio non fit in obligationib.dandi re extante , si res nõ deficit.
12 Iudex potest compellere hæredes,vel partes ad concordiam,vbi videt imminere periculum scandali.
13 Diuisio rei qñ non põt commode fieri,tunc debet diuidi vsus rei alternis tpibus.
14 Seruit⁹ cõstitui põt plurib.dñis vnius fundi oib.cõsentiẽtib.ĩ seruitute & loco.
15 Sñia condẽnatoria lata pro vno agente in seruitute cõstituenda nõ prodest alijs.
16 Sententia lata contra vnum agentem ad seruitutem constituendã an alijs noceat.
17 Ius acquisitum facilius conseruatur in seruitute cõstituta, quã de nouo acquirat.
18 Sñia lata in fauorem vnius in seruitute constituẽda an noceat vel ẽt psit alteri.
19 Sententia lata contra vnum in seruitute constituta, an noceat alijs.

1 §.Ex his igitur.† Supło gñis vel alternatiua q̃uis sit
diuidua nã iter hrẽdes pmissoris soluẽ
do ptẽ ẽt creditore volente nõ liberat in tpe nisi cęteri soluãt par-
tes suas in eadẽ re. Sed stipło seruitutis pdialis inter hrẽdes promis
soris, & stipulatoris non diuidit sed ꝯ quẽlibet & cuilibet,cõpetit
actio i solidũ,qa est diuidua notura & effectu.h.d.vsq; ad.§. si tñ.
Et in prima parte loquit de obłone diuidua nã & indiuidua effe
ctu,vsq; ibi,& ideo.ibi loquitur de indiuidua nã & effectu, vsque
ibi, quo casu.& ibi ponit dictum q põt referri ad primã partẽ hu
ius.§.& ẽt ad.ij.sm alium intellectũ,vt colligit ex glo.quæ incipit,
2 q sui nã &c.¶ † No. q sicut defunctus non liberatur pstando par
a tem,ita nec vnus ex hrẽdib. [a] eius præstando integram partẽ suã,
qd intellige in obligatione generis,vel alternatiua per rationem
positam in l.in executione.§.pro parte.j.eo. quæ habet locum in
hæredibus, sicut in defuncto. plus vr probari sm Bart. hic quod
3 nedum liberetur pro parte soluendo.† sed q ẽt creditor non pos
sit inuitus cogi recipere partem ab vno ex hæredibus nisi alij cõ-
sentiant,quia si posset creditor cogi inuitus accipere,sequeretur
q iste hæres soluisset sponte & non haberet locum iudicium fa.
ercis.l.hæredes.§. si vnus.ff.fam. ercis. Imo.ff.§.proxi.& Roma. hic
dicunt non probari q creditor inuitus cogatur accipere,nã ratio
quare datur actio fam.erci. hic hæredi qui soluit pro cęteris cohę
redibus esse põt,quia licet non teneat pro alijs cohęredib soluere,
tñ quia aliter non liberabatur nisi totũ soluisset,vr ex necessitate
saltem causatiua compulsus. Non põt negari quin dictũ Bart. sit
verum qd si non pbat per illũ tex.saltẽ probat in §.pro parte.vbi
non põt præstari nisi in solidum,ergo partem recipere non coga
tur Allegabat etiam Imo.hic ꝯ Bar.glo. in l.in stipulationibus.§.
operatum.j.e. Sed ad illam dicit posse responderi qd loquitur in
4 hæredibus stipulatoris.† Sed in stipulatione omnino diuidua,vt
in stipłone q̃titatis vel certę speciei, licet defunctus non potue-
rit inuito creditore soluere partem,& cõsequi liberationem par-
b tis.l.tutor.[b] §.Lucius.ff.de vsur.tamen vnus ex hęredibus suus hoc
poterit inuito creditore.text. est in l.qui testamento.§.j.j.de fide-
iuss.& probatur in l.ij.C.de nego.gest. inducendo vt hic per Bar.
¶ Nec obst.iste text.ibi,non.n.ex persona hęredum , quia verum
est qd penes rem ipsam non debet immutari obligatio defuncti
ex psona hrẽdum.Sed vbi non põt contingere solui aliam rẽ seu
diuersam rẽ,bñ imutat,vt patet in obłone q̃titatis per d.l.si testõ.
& ita declarat Cy.in l.si plures.in j.q.C.de condi.ınser. & ibi Bal.
hic & Ang.ff.proxi.& in l.seruum.§.si plurium.ff.si quis cau.repro
bat opi.Iac.de Ra.ꝯtrium tenentis.& idem ẽt hic casu vr dicendũ
in plurib.hæredib.stipulatoris, videlicet qd vnus posset cogi par-
tẽ recipere, qd vltimũ fallit in casu singulari.l. si pignori.ff.fami.
ercis.& ibi declarat Bar.& illum tex.ad hoc reputat sing. Ioan.de
pla.

ADDITIONES.

a ¶ Ita nec vnus ex hæredibus. An obligatio mutetur ex persona hæredis , vide Spec.in tit.de arbi.§.sequitur.versi.sed nunquid obli.fr.

b Fran.Cur. L.tutor. Illam l.tutor.limita vt per Ale.in l. quidam æstimauerũt.ff.si cer.pet.ve.i.resideo ergo.& vide quæ ibi apostillant.

Alex.super ij.ff.noui.

pla.in l.placuit.C.de coll.fun.patri l i.x.quam.l.placuit, allegauit
5 gl. in l.quadã æſtimauerũt.§.ſi cer.pet.¶ †No.in ver. ſed quo caſu.
ibi, ſolum &c.referẽdo iſtũ tex.ad ptem proxime pcedentẽ q hic
vr pbari q vnus ex plurib.hrdib.poſſit in ſolidũ ↄſtituere ſeruitu-
tẽ in fundo hrditario oium hrdum.& iſtud tenet hic Ang. in ali-
quib.lecturis,vt refert Imo.& Pa.de Ca.ſicut.n.videmus qd obli-
gatus pro principali põt ſoluere de reb. principalib.l.ſi procura-
torẽ.§.ſi ignorãtes.in pnn.ſ.mand. q ad hoc reputaſ ſingu. & ibi
no.Bat.eo. mõ ſm Ang.vr q poſſit vnus hrs pro altero. bñfaciũt
ea quæ tradit Bat.in l.iij.§.Cato.in viij.oppo.j.eo. ¶ Sed ſm Ioa.
de Imo.hic vr ↄ iſtam lram, qa ſi verũ eſſet q hic vnus ex hrdeb.
ↄſtituiſſet cũ effectu ſeruitutem in fundo hrditario non poſſet re
petere aliquid per actionẽ fa.ercι.qa non eſſet dare ad quid ↄpe-
teret Pa.de Ca.hic;d.q dcm Ang.in ſe verum putat all.d.§.ſi igno
rantes.tñ fateſ q iſte intelľs non ↄuenit huic lræ,qa nihil repete
reſ a cohrde Raph.in d.§.Cato licet de pdictis non faciat mentio
nem tenet q vnus ex hrdeb.ↄſtituere poſſet ſeritutem p iſtum
tex.inducendo & intelligendo vt hic p Bart.Ro.ẽt in d.§. tenet ↄ
Ang.per ea quæ dicit Imo.hic. Et iſta op .mihi placet, quam cõ.
probo,qa aut nos tenemus opin.gl.ſ.§.proxi.in ver.veluti cũ mã
quã ſequitur ibi Bar.& plures alij videlicet q in ſtipľone ſeruitu-
tis veniat oblo facti in patientia,& tunc vnus ex hrdib.non pote
rit ↄſtituere ſeruitutem reſpectu cohrdis,qa non põt præſtari fa-
ctum alterius vt dixit gl.in d.§.Cato.in ver.pœnam cõmitti.& ibi
lanus.ponit Bat.in viij.opp. Aut tenemus qd ſtiplo ſeruituris cõ-
tineat dare,& non fcm,vt tenuerunt Vltramon.quos retuli.ſ.§.p
xi.& tunc cum in oblonib.dandi ſemper poſſit quis præciſe com
pelli ad dandum.l.vbi aũt.§.fi. & ibi no.j.e. ergo ſi vnus ex hrdib.
poſſet cõſtituere ſeruitutem debuiſſent in terminis huius.§. pciſe
cogi ad dandum.i.conſtituendũ ſeruitutem pro ſe & cohrdib. &
ſic nihil repeterẽ a cohrde,ſed hic dr qd fuit coatus ſoluere æſti
mationem quã repetet a cohrde,vt ſtatim dicã,ergo hic non po-
terat ſolus præſtare ſeruitutem.Confirmo hanc opi.per d.§. Ca-
to,inducendo ſic. Si promiſi iter fieri, & deceſſi plurib.relictis hę
redib.ſi vnus ſolus impediat cõmittiſ pœna ↄ oẽs,& tñ talis pro
miſſio eſt promiſſio ſeruitutis vt ibi.ſequiſ ergo q vnus ſolus non
põt ſeruitutem conſtituere,qa ibi ſi vnus ↄſtituere potuiſſet non
cõmittereſ pœna ↄ alios vno ↄfaciente,qa alij potuiſſent alio in
inuito ſeruitutem ↄſtituere ad.§.ſi ignorantes.rñ.q eſt caſus val-
de diuerſus. Nam in d.§. ſi ignorantes . non dicitur q fideiuſſor
non poſſit transferre dominium in creditorem rei pertinentis
ad debitorem, ſed dr q non imputatur ſi ſoluit de rebus debito-
ris ipſi creditori, nos aũt loquimur de ſeruitute ↄſtituẽda in qua
ↄnneſ dare.l.iij.§.dare.ſ.de vſufru.vel aliter rñde vt per Imo.in d.
§.Cato.cum quo ibi ↄcordat Raph.& ibi diceſ.Eſt ergo verus in-
tellectus huius literæ q actũ fuit ↄ vnũ ex hrdib. promiſſoris ad
6 ſeruitutem ↄſtituendã.† Et quia ipſe eã pſtare non potuit.l.p fun
dũ.ſ.de ſer.ru.præ.& l.fi.ſ.cõ.præd. fuit facta executio poſt ſniam
in æſtimatione ſicut fit qñ res in qua facta eſt ↄdẽnatio pſtari nõ
põt,vt no.gl.in l.fi.j.quę ſen.ſi.ap.reſcin.& no.maxi.p Bart. in l.ſi
ſeruum.§.fi.cum ſi.j.eo.vnde fieri debet executio in ſolida ſeruitu
te ↄdẽnatus erat.& hoc ſm Imo. & Pa.de Ca. eſt ſingulare dictũ
& approbatur iſte intelľs per Bar. ex quo habes perpetuo nota-
re ſm eos,q ſi promiſiſti in fcm,& deceſſiſti duob.relictis hrdib.&
poſt morã ago,non ad intereſſe ſed ad factum,& conſequar inte
reſſe,qd quidem fieri põt,vt no.gl.mag.j.ea.l.§.ſi ex facto.& Bart.
plene in l.ſtiplones nõ diui.in ix.q.j.eo.potero conſequi in ſolidũ
intereſſe ↄ vnum tñ.Secus ſi agerem principlr ad intereſſe.d.l.ſti
pulationes.verſi.Celſus.qd tene menti, & licet dubitet hic Imo.
an iſte intellectus Bat.probetur per iſtum tex.tñ pro opi.Bart.vr
tex.in l.hrdes.§.antea.ver.ↄ ſi promiſſor.ſ.fa.erc. fruſtr.n.ibi vnus
caueret alteri de ſoluendo cohæredi integram æſtimationem ſer
uitutis p eũ ſoluendã ſi ad illam ſoluendam ſolus cogi non põt.
7 † Item adde q licet verum ſit q vnus ex hæredib.promiſſoris nõ
poſſit inſolidum conſtituere ſeruitutem.tñ fallit niſi aliqui hære
des eſſent conſtituti in mora.tex.eſt vnicus in.l.fideicom.§.pe.in
ver.ſeruitutẽ.de leg.iij.q dicit Rom.in d.§.Cato.non eſſe ab alio
põderatum vſq; ad tẽpora ſua,& eo modo limitat.l.ij.ſ. de ſer.cũ
a ſi.Sed non puto [a] eũ recte ſenſiſſe,primo quia tex.in d.§.pen.non
dicit q vnus poſſit ↄſtituere ſeruitutem licet enim dicat q teneaſ
in ſolidum non ſequitur ergo poteſt in ſolidum cõſtituere bene
fateor q tenebaſ ad ſolidam æſtimationem,vt hic.& ibi.in d.§.cui
ea.& q de neceſſitate ita intelligatur iſte text.in.§.pe.probo.nam
8 ibi loquitur in ſeruitute legata.† Sed ſeruitus legata ipſo iure eſt
conſtituta abſq; facto hr dis.l.ſi partem.§.j.quemad.ſer.amit. & l.
j.ſ.de ſer.leg.ergo non loquiſ ibi de ſeruitute conſtituenda,ſed de
pſtanda patientia quæ facti eſt,& vbi non præſtatur deuenitur ad
intereſſe,ſeu ęſtimationem.d.§.an ea.& l.ſtipulationes.§.Celſus.j.

eo.& in ſpẽ eſt tex.quẽ ibi ita declarat Bat. i l. ſi vſusfructus mihi
in biẽniũ.ſ.de vſuf.leg.pterea illę rones pp quas reprobaui dictã
opi.Ang.millitãt ẽt in caſu iſto.¶ In gl.in ver.imontaſ,ibi.l.legata-
9 rius.ſolue melius,vt no.in ↄrijs p gl.& hic p Bar.¶ † In eo.gl.ibi.
l.ea.§.fin.dic q ibi loquitur de oblone indiuidua, vt eſt oblo qua
quis tenetur ad defendendum.l.cum ex cã.& in l. in executione.
l.in ſolidum.j.eo.vñ quatenus eſt oblo facti.i.defendere non imu
taſ in pſona hrdum,qa in perſona earũ ẽt eſt indiuidua.vt iurib.
px.all.ſed put deuenit ad intereſſe,qa nõ fuit defenſum ſuccedit
oblo ad intereſſe,q bñ imutaſ,qñ illa eſt diuidua reſpectu hære
dum,qa quilibet inito creditore poterit ſoluere partem,& libera
biſ.d.l.qui teſtõ.§.j.qd quidẽ nõ potuiſſet facere defunctus.d.l.tu
tor.§.Lucius.vt dixi.ſ.¶ In eo.ibi,ſi vnus &c.dic vt hic per Bar. cũ
10 quo cõiter tranſeunt doc.† Tñ inqtum Bat.& reliqui dñt q ſi he
redes adinuicẽ diſcordant , poterit creditor petere q ↄdemnatio
fiat in æſtimatione,vt no.gl.mag.ſ.§.proxi. p hic allegauit in ſiñ
no.p gl.in l.eũ q certarũ.§.fi. in gl.ij.j.e.cũ ſi, Certe ſm Bal.hic nõ
vr hic poſſe pcedere poſtq̃ res q dẽt pſtari extat, vñ nõ dẽt poſſe
11 fieri executio i æſtimatione,† qa in oblonib.dandi re extãte ſi res
non deſ nõ fit æſtimationis ↄdẽnatio.d. l.vbi aũt.§.fi. in ver.oino.
Non ob.q facta ſeu diſcordia hrdum debitoris impediabaſ appa-
rere q res ſolui deberet.qa rñdeo q tale impedimentũ cõſiderari
non debet poſtq̃ pñt cõpelli hrdes ↄcordare,vt fatentur oẽs p l.
hmõi §.fi.ſ.de leg.j. qd quidẽ remediũ nullo mõ cadere poterat
in caſu no. p gl.in d.l.eũ qui certarum.cũ ſi.fateor q ſi pignoribus
captis,& mulcta indicta iudex cũ effectu non poſſit eos deduce-
re ad ↄcordiã tunc poſſet procedere opi.Bar.& ita intelligo text.
in l.hrdes.§.ſi incerto.ſ.fa.er.q̃ hoc all.Raph.pro opi.Bart.Poſſu-
mus tñ prædictis non obſtantib.ſuſtinere opi.Bar.quę probari vr
p not.p gl.i d.l.eũ q certarũ in fi.nã ibi ẽt potuiſſet coarctari reus
ne variaret , puta ſtatuto ei terño ad eligẽdũ intra quẽ ſi nõ eligat
trãsferẽ electio in creditorẽ.l.j.j.de ſol.not. gl.in l.legato gnalr.§.j.
12 de le.j.& in d.§.ſi incerto.Et circa diſ.† Bar. dũ q̃nt qualr ſuccurraſ
ipſis hrdib.inuicẽ diſcordãtib. & dicit q iudex nõ dẽt ſe itromit-
tere. addatis q ſm Bal.& Ang.fallit niſi iudex videat iminere peri
b culum ſcãdali,qa tũc põt eos cõpellere ad ↄcordiã [b] ar.l.ę q ſimũ.
13 ſ.de vſuf.& l.ↄgruit.ſ.de of.pſi.† Et p pea dicit Ang.q ſi res p qua
ↄtendiſ inter diſcordãtes non põt ↄmode diuidi per partes,& in
ipſius rei vſu ptes ſunt diſcordes , tunc recurrendũ eſt ad reme-
diũ diuiſorũ diuidendo inter ptes vſum alternis tpib.alle.l. Lu-
cio.de aqua quo. & eſt. Et p hic dicit q plures habebãt iuriſdõnẽ
in caſtro, & diſcordãt in vſu iuriſdõnis compellendi ſunt diuidẽ
re vſum p tpa.all.no.dictũ Inn. in c.prudentia de off.dele.in gl.q
incipit nobis.adde gl no.xvj.q.iij.c.licet.q̃ ad hoc in terminis illis
reputat no.d.Abba.in c.fi.in prin.de re iu.& an ſit verũ q pro vſu
iuriſdõnis habeat locũ iudiciũ diuiſorũ.i.cõi diui.vide per Bar.in
14 l.arbor.§.fi.ſ.cõi diui. † In glo. in vet.non facit.ibi, pluribus ſoluı
poſſit &c.põt dici q ſi q̃riſ de ↄſtituẽda ſeruitute plurib.dñis eiuſ
dẽ fundi,oportet q ↄſentiant oẽs in ſeruitute, & loco.l.itinere.ſ.
de ſer.ru.pdi.l.fi.ſ.cõia prædi. Sed alio reſpectu non eſt difficilis p
ſtatio,quia plurib.põt præſtari,& cuilibet erit in ſolidum cum ſit
15 indiuidua.l.ſi vnus.in prin.& l.via.§.fi.de ſer.ruſti.prædi.¶ †In ea.
ibi,ſi non vtitur ſeruitute niſi qñ &c.hanc approbat Bart. pro.l.
pro parte.de ſerui. & altius vt hic per eum in ſeruitute conſtituẽ
da ſententia lata condemnatoria pro vno agente non prodeſt
alijs.non mirum,quia vnus non poteſt acquirere alteri.l.propter
cõia præd.& d.l. ſi vnus. In ſeruitute aũt conſtituta bene prodeſ-
16 ſet alijs.l.loci.§.ſi fundus.ſ.ſi ſer.ven.Sed ardua eſt dubitatio † qd
eↄ, quid ſi vnus ex pluribus agens ad ſeruitutẽ conſtitutã ſuccu-
buit, an noceat alijs.Bar.hic in fi.q non.alleg.l.ſi de cõi.ſ.ſi ſer.vẽ.
& ideo tota ſeruitus erit præſtanda alijs obtinentib. p d.l. ppriũ.q
parũ facit,& Pet.de Anc.hic ſimplr tranſit cũ Bar.Sed Petr.hic,&
Cy.tenẽt ↄnum,qa ſp poterit dicere debitor nõ poſſum ↄſtitue-
re ſer.

ADDITIONES.

a Iulia. ¶Sed nõ puto. Adde ↄ iſtam opi.tex.in d.§.an ea. ver. idẽ dicendũ.licet
Aret. §.Cato.i vij.opp. videaſ tenere cũ ipſo ↄ quẽ tenet ẽt hic Bal.nouel. &
do.Vin.referẽs dñm ſuũ ſaluare opi.Ang i qbuſda.& Bar.q eſt ſaluatio.An.ad
tenet hic.d.Vin.ſed cõem. & d.Ale.dicit.j. de patiẽtia q eſt ſci fuit dcm ſ.late
i gl. veluti vtã.§.& hatũ.& tenuit Lar. p tex.i l.iij.§.dare.de vſuf.& p mlta alia
p doc.poſt eũ adducta q poteris videre q̃ qũ a vltramõtani ibi voluiſſent ↄriũ q
d.Ale.minie placuit vt ibi dicẽs q licet paſs⁹ ſit dubi⁹ opi.gl bar.ibi tenẽdo vr.
b Fra. ¶Ad concordiã. Dic Are.intelligendũ eẽ in his i qb.ↄcordia de iure per-
mittiſ vt no.90.di.c.placuit.& an iudex poſſit cõpellere ptes ad pacẽ faciendã
vide Lu.Ro.ↄſ.125.adde tu & vide p Ale.in l.§.& poſt opis.ſ.de no.ope.nũ.
& in l.vnica.C. vt quæ de ſunt aduo. partium. & vide bar.in l. inter tutores.ſ.
de adm.tut.in vltimis verbis.quem alleg.ad hoc Alex.10 conſi.18.in ij.vol.
¶Th. Vide per bapti.ſene.in trac de tranſa.in ij.q.vbi plene. & per Iaſ.in l.quadã
æſtimauerunt.ſ.ſi cer.pet.& Phyli.in c.fin.de re iud.& in rub.extra.de treu.&
pa.in verſ.fallit.iij.& in verſi talie.

re seruitutē vobis qui obtinuistis, qa nō estis oēs. p d.l. p parte. &
l.fi.§.cōm.p̄di.& succumbenti obstabit exceptio sniæ. & idē tenet
hic Rap.¶ Nec ob.d.l.fi.§.cōm.p̄dio.qa loquit in seruitute ↄstitu
ta, quinimo ea snia lata ↄ̄ vnum noceta lteri.j.subdā.Ioā.de Imo.
hic vr̄ tenere q snia ↄ̄ succumbentem non nocet alijs, qa debitor
debet saltem obtinentib.constituere de facto.ar.l. mulier.§.j.§.de
condi.insti.nec poterit eos impedire vti seruitute.arg.l. p fundum
ſ.de ser.rust.præd.Ro.hic tenet q snia obtinentiū prodesit succū
benti. ar.l.si cōem.in prin.& l.aquam.versi.q si plurium.§.quēad.
ser.amit.Adde q pro opi.Cy.facit tex.in d.l.proprium.in fi.vbi si
vnus ex hr̄ib.cōem fundum vult solus acquirere sibi & socio in
fundo cōi, nihil agit stipulando sibi & socio & ēt in persona sua
17 inutilis est stiplo.† Et sic patet rn̄sio ad iura all. p Ro.qa loquit in
seruitute ↄstitura in qua facilius qs ↄseruat ius acquisitū q̄ de no
uo acq̄rat ar.l.fi.C.de acq.pos.& l. pte.de his qui sunt sui vel alie.
iu.& no.in d.l.proprium.iuncta.l.eā q̄.p̄al.Æquior vr̄ opi.Bar.iū-
cta opi.Io.de Imo.qa als sequeret absurdum, qd̄ obtinens pate-
retur dānum ex facto cohr̄dis qui sine dolo succubuisset, & pos-
set rn̄deri ad l.proprium. qd̄ ibi loquitur qn̄ nōdum erat acquisi
ta actio ad seruitutem, & sic fuit defectus in acquirendo actionē.
¶ Sed nos loquimur qn̄ iam acquisita est actio ad petendum ser
uitutem ↄstitui.nam non ita faciliter facto vnius debet tolli ius
quæsitum sicut acquirendū.mihi tn̄ multū placet opi.Pe. & Cy.
quā puto veram præal.ex quib.patet satis esse rn̄sum ad all. in ↄ̄-
rium, cui ēt non ob.d.l.si mulier.§.j.all.per Imo.qa ibi est casus di
uersus. nam fateor qd̄ sufficit de facto impleri qn̄ secuto imple-
mento facti resultat effectus, ac si factum de iure præcessisset, sed
in casu nr̄o implementum facti non poterat sortire effectum de
iure, sicut si implementū de iure p̄cessisset. Et ex prædictis habes
18 † an snia lata in fauorem vnius in seruitute ↄstituenda noceat alte
ri vel ēt prosit, nam s̄m Bar.hic snia lata in fauorem vnius non p
dest alteri qui succubuit, nec ēt lata ↄ̄ succumbentem nocet alte-
ri qui obtinuit. imo et prodest, sed s̄m Pe.& Cyn. secus est.de quo
19 plenius dictum est.¶ † Itē ex prędictis habes an snia lata pro vno
in seruitute ↄstituta prodest alijs. Sed dubium maius est an snia
lata ↄ̄ vnum in seruitute constituta noceat alijs in quo varię fue-
runt opi.gl.& doc.tn̄ magis cōis opin. quam approbo esse vr̄ qd̄
a noceat si non ↄstat de culpa [a] succumbētis. per d.l.si de cā. quam
opi.sequit ēt gl.in l.qui in aliena.§.fi.§.de neg.gest.& cōiter scrib.
in c.pe.de re iud.& Ang.in d.l.loci.§.si fundus. & j.§.prox.& Im.
in l.sæpe.§.de re iud.licet ↄ̄num teneat gl.in l.ij.C.qui.res iudica.
non tro.& Inno.in c.cūm.el.ij.qui fi.sint legi.& Bar. in l.ex duob.
in ver.quæro quid de snia.j.de duo.reis.de quo plenius dixi in re
pe.l.sępe in j.gl.de re iud.ad quam me remitto. ¶ Ad prædicta vi-
de Bar.in l.j.C.si in cōi eademq; cau.in integ.restitu.post.& ex ibi
no.p eū probat qd̄ snia lata in seruitute ↄstituēda non p̄dest alte
ri.qd̄ ēt tenuit Bar.hic per l.qd̄ p te.§.de serui.licet Ray.& Ro.hic
ↄ̄rium tenuerint & minus bene. & ad alle. per eos colligitur rn̄-
sio ex no.per Bar.in d.l.j.dum alle.l.per fundum. & per Imo.hic.

ADDITIO.

a Fra.Cur. ¶ Constat de culpa. Vide tex.in l.ij.C.de consor.eiusdem litis. & vi-
de per eundem Alex.in rep.l.sæpe.de re iud.adde tu casum in quo magis nocet
culpa quam dolus.in l.si vt certo.§.si rogauerit.ff.commoda.

5 *Snia absolutoria, vel acceptilatio in fauorem vnius ex hæredibus debitoris in genere, vel alternatiue liberat pro parte, & idem in principali debitore.*
2 *Acceptilatio facta principali prodest fideiussori.*

1 **§. Si tamen hominem.** † In oblone gn̄eris vel alternatiua per sniam
absolutoriā, vel p acceptilationē in fauorē vnius ex hr̄dib.debito
ris scīm ↄringit liberatū p pte, & idem in principali debitore &
eius fideiussorib. vt possint hoc mō liberari pro pte.licet secus sit
in snīone fcā de pte.§.§.pximo.qa tunc si liberaret pro parte, pos
set sequi absurdum de quo in l.executiune.§.pro pte.j.eo.qd̄ ab-
surdū ↄtingere non pōt in casib.huius.§.& iste in summa est effe-
2 ctus huius.§.s̄m verū intellm.Pe.licet gl. non intellexit.¶ † No.q
acceptilatio facta principali prodest fideiussori q d aūr eↄ̄ dic, vt
in l.& per iusiurandum.§.& si fideiussori.& in §.sequ.j.de fideius.

1 *Stipulatio ire agere &c. merum factum continet, non autem ius seruitutis itineris, vel actus nisi aliud agatur.*
2 *Hæres vnus si contraueniat promissioni factæ per defunctum committitur stipulatio contra omnes, vbi obligatio descendit ex contractu defuncti.*
3 *Hæres quilibet potest agere pro hæreditaria portione.*
4 *Stipulatio habere licere quando committatur.*
5 *Pœna vbi est adiecta non inspicitur an intersit limita. 7.*
6 *Interest Reipubli. ne subditi vexentur litibus, & quod sint locupletes.*
8 *Interesse an attendi debeat in pœnis.*
9 *Stipulatio pœnalis non regulatur s̄m naturam illius stipulationis cui adijcitur.*
10 *In stipulationibus factis a principio, solis fcīm est in obligationibus, & nō interesse.*
11 *Represalia conceditur puta contra clausiensses occasione petrini clausiensis, an exactus poterit repetere a petrino.*

§. Item si in facto. In stipulatione facti indiuidu si vnus ex hr̄dibus promissoris
veniat ↄ̄, cōmittit stiplo ad solidum interesse ↄ̄ omnes videlicet
ↄ̄ quemlibet pro hr̄ditaria portione, & qd̄ alij soluent a ↄ̄ueniente
te recupant, sed si vni ex hæredibus stipulatoris ↄ̄ fiat cōmittitur
stipulatio ad interesse pro parte illius tm̄, sed ad pœnam cōmittitur
tur in solidum quo ad oēs mero iure, tn̄ alijs qui non fuerunt im-
pediti obstat exceptio qñ eorum nō interest, h.d. vsq; ad.§.Cato.
1 ¶ † In tex.ibi, ire agere &c. hoc stipulatio merum factum cōtinet,
nō aūt ius seruitutis itineris, vel actus, nisi aliud agatur, vt d.§.sed
cum factum.insti.de stipu.ser.& l.stipulatio ista.§.hi qui.& ibi de-
clarat Bar.j.e.cum concor.quas in præcedenti.§.allegaui, licet ip-
se Bart.met.in l.iij.§. Cato. in vj.q.dum tractat de eo qui stipula-
tur se non offendere &c.tenuisset contra, videlicet quòd talis sti-
a pulatio contineat ius seruitutis, & ad hæredes transeat, [a] sed ve-
rius videtur quòd ad hęredes nō transeat, vt probat ipsemet Bar.
in præalleg.l.stipulatio ista.§.si quis ita. pro quo optime facit iste
text. iuncto.§. ex his.§. eadem.l.vbi I.C.tractauit de stipulatione
seruituos & nunc.I.C.hic incipit tractare de alia stipulatione mo
ri facti.& quod etiam non transeat ad hæredes, probatur in d.§.
si quis ita vbi æquiparatur stipulationi vsusfructus quæ ad hære
des transitoria non est, De quo etiam ibi latius dicetur.¶ In text.
ibi, tenentur quidem etiam cohæredes, scilicet pro hæreditaria
2 portione vt declarat tex.in d.§.Cato.¶ † Et sic not. quod in facto
induiduo si vnus ex pluribus hæredibus promissoris contraue-
niat committitur stipulatio contra omnes, quod intellige verum
vbi obligatio descendit ex contractu defuncti.secus si ex facto p-
prio hæredum, quia solum committitur contra contrafacientem
l.de pupillo.§.si plurium.el.j.§.de oper.nou.nunc.per quem tex.
limitat literam Bart. in §.Cato. in iiij.oppo. & ibi etiam in v.op-
pono. limitat illum text. procedere in obligatione descendente
b ex contractu stricti iuris: secus in bonæ fidei [b] quia solus contra-
faciens tenebitur.alleg.l.in depositi.in fi.cum.ll.sequent.§. depo-
3 si. videamus plenius in d.§.Cato.¶ † In text. ibi, in solidum.id est
omnibus etiam nō prohibitis, tn̄ cuilibet competit tantum pro
hæreditaria portione, vt j.patet, & hoc de rigore, sed de æquitate
tantum agit ille qui prohibitus est, & sequitur. Quod limitat hic
not. Bart. nisi prohibitus accedebat ad fundum pro cōi vtilitate,
quia tunc quo ad oēs esset commissa stipulatio per l.stata stipula-
tus fuero pro te non fieri.j.eo.quod pro valde not.reputant oēs
4 scribentes.¶ † In tex.ibi habere licere &c.qñ committatur hoc
stipulatio vide.l.stiplo ista hr̄e licere.§.si qs forte.& ibi gl.& doc.
j.eo.& de effectu verborum huius stipulationis. vide in d.l.stipu-
latio §.hi, qui.& ibi declarat Bar.Et dum gl.super hoc verbo dicit
miranda nouitas, subtilis subtilitas &c.quid sentire voluerit glo.
licet doc.hic non declarent, declara vt per Ang.in præalle.l.stipu
latio ista.§.si quis dolis. & in §.antepenultimā.Et ibi ponit etiam an di
catur diuidua, & dixit quod est diuidua, & induidua s̄m materiā
rei super qua interponitur.alleg.d.§.Cato.iunctis ibi no.per Bar.
5 in v.q.¶ † In tex.ibi non quærimus cuius intersit. Nota q vbi pœ
na est adiecta non inspicitur an intersit de quo dic.vt hic per Bar.
cum quo transeunt magis cōiter alij. & cum eo concordat Bald.
in l.j.in ix.oppo.C.de senten.quæ pro eo quod interest. ¶ Addebant
bant Bal.& Ang. hic vnam modificationem ad doctrinam Bart.
videlicet q vbicunq; non interest, vel verisimiliter non interesse
poterat stipulatoris a prin. stipulationis cōmittit pœna non habi-
to respectu ad interesse per l.arbiter intra certum.§.de arb.vbi hr̄
exemplū istius limitationis per illum tex.cū gl.s̄m eos.Im.hic di
xit q d.l.arbiter.nihil detrahit doctrinę Bar. nam ibi, imo intere-
6 rat ipsius fisci saltem large. † Nam interest reipublicæ ne subditi
sui vexentur litibus, & q sint locupletes.§.cognitio.in auc.vt iud.
sine quoquo suffra.& §.fi.insti. de his qui sunt sui vel alie.iur. Sed
quia

ADDITIONES.

a Iulia. ¶ Transeat. Adde q habes hoc vtilitatem qd̄ si obtinet factum non trā-
sit ad hr̄des.item habes alia q si fundus promissoris transeat in emptorem, non
transit oblo actiue vel passiue.Item habes aliam, vt hic dicit in j.no. dn̄s meus.
Vnde esset hoc ēt primo notandum in text. nr̄o dum dicit p te non fieri neq; p
hr̄dem tuum. ista adiectio, neque per hr̄dem tuum, fuisset necessaria, ita q si non
esset posita illa dictio, vel esset posita. non transiret ad hr̄dem, vel trāsiret, & pti
nno, vr̄ q posita aliquid imponere, nā verba posita intelligunt vt aliquid operent
l.si qu.§.de leg.j.tn̄ distinguendo teneas. nam aut oino stiplo est psonalis & nō
transit ad hr̄des, aut est realis, & tunc trāsit ad hr̄des ēt si esset apposita dictio ta-
xatiua vt l.si necessarias.§.si de vendendo.ff.de pig.act.q̄ nō solet excludere als
psonas sīls, vt l.ob æs ini. C.de p̄dijs min. & l.nō solū.§.tale.§.de lib.leg.& hoc
dn̄t doc.mo.hic put audiui in voce, tn̄ est Bart. put vidi l.l.si sic stipulatus.j.eo.
b ¶ Secus in bonæ fidei. An in contractibus bonę fidei solus contrafaciens tenea
tur, vide Alex.in l.pœnales.§.lul.§.ad l.fal.

quia hoc interesse non attendit cum requiratur, vt pecuniariter
intersit,vt no.gl.in l.fideiussores.ff.de pac.Ideo Imo.hic dat aliam
doc.per quam patet non opus esse hac limita.videlicet quod aut
directe offenditur tenor stipulationis,& non inspicimus an inter
sit,aut directe non offenditur,& inspicimus interesse. quod dicit
probari in d.l. arbiter. vbi licet directe non offendat stipulator tñ
directe offenditur stipulationis tenor,& fuit doctrina Bald.in l.i.
in ix.oppo.C.de senten.quæ pro eo quod inter profe.& hęc stare
pōt Ego tñ puto q doctri.Bart. stare possit absq; limitatione Bal.
& Ang.quia in doctrina Bar. attenditur an offendatur stipulator
principaliter circa ipsum factum principale.& si offendatur pœna cō
mittitur ēt si non intersit,& huius cōtrarium nō dr in d.l.arbiter.im-
mo ibi idem probatur, quia offenduntur cōpromittentes princi
paliter, & licet eorum non intersit pœna tñ committatur. & sic
procedere pōt doctrina Bar.Cuius tñ verba dum dicit non atten
7 dit an intersit.† Primo limita vt insti.de inuti.stipulo.§.alteri.in gl.
quæ incipit,l.stipulante. & per Bart.in l.ij.§.si quis in ius vocatus.
a ¶Scđo limita vbi pœna adiecta est pacto nudo [a] opposito iuxta
cōtractum,quia inspicitur an intersit,& nō agitur ad pœnam ex tali
pacto quāuis apposito iuxta cōtractum nominatum, secus si intersit
casus est no.in l.seruus ea l.ff.de ser.expor. & de intellectu istius.l.
vide per doc. in l.stipulo ista.in §.alteri.j.eo.& ibi dicet. ¶Tertio li
b mita [b] dictum Bar.non procedere in pœna adiecta stipuloni acces
sorię quia ista cōmitti non pōt nisi intersit per l.si eum.§.qui inin
riarum.ff.si quis cautio.intelligendo ēt illum tex. procedere si pę
na esset adiecta casu quo non sisteret prout intellexit Bar. in l.qa
aūt.§.j.eo.tit.& Hugo. in l.fi.ff. si quis cautio.vbi Hugo.approbat
8 hanc limitationem.† Nec obst.si dicatur q in pœnis non attendi
mus interesse.§.si.cum fi.insti.de verb.ob.vt dicebat hic Raph.qa
illud verum est in pœna adiecta stipulationi principali.non si ad
iecta sit stipulationi accessorię. Hęc esset magna limitatio si esset
vera,sed non puto veram,quia in d.§.qui iniuriarum. nihil dr de
pœna nec est dicendum quod ibi stipulatio pœnalis adiecta sit il
li stipulationi accessorię desistendo, & q in pœnali ideo attendat
interesse, quia in pœnali accessoria de sistendo cui pœnalis erat
adiecta attenditur interesse,quia hoc rō est falsa,quia pœnalis sti
pulatio non regulatur ſm nām illius stipulationis cui adijcit, vt
patet in l.stipulatio ista.§. alteri.j.eo. vbi valet pœnalis stipulatio,
9 & non principalis cui apposita est.¶†In gl.j.in prin.ex ista.gl.Pri
mo habes qđ in stipulationib. facta a principio solum factum est
10 in obligatione & non interesse.¶† Secundo habes ex notabilib.
qđ post moram interesse est in obligatione iuxta l.si quis ab alio
in fi.de re iud.& l.stipulationes non diuiduntur.§.Celsus.j.eo. &
in l.j.in prin.ff.de act.em p.¶Et circa hoc subdit,& tertio gl.quod
adhuc post moram factam est in obligatione,& peti pōt interesse
conditionaliter.l.si factum non præstetur,& ad hoc semper.alle-
gatur ista gl.pro valde no.& sentit gl.in d.l.j.in prin.ff.de actu.em.
& examinauit plene Bar.in d.l.stipulationes.in j.& xj.q. Et dum
gl. ēt hic sentit q ad factum quis præcise compelli non pōt vide
11 late p Bar.in d.l.sti pulationes.in viij.q. ¶† Vlti. extra gl.inducit
iste tex. per Ia.de Are.& Bar.ad quęstionem de Florētino exacto
hic propter represalias concessas cō Florentinos occasione Titij
c Florentini debitoris,an exactus possit repetere [c] a Titio, & tenet
q sic per istum tex.in prin.& idem tenuit Bar.in tracta.represalia
rum.in x.q.& Bar.in auc.vt non fiant pignorationes.in prin.sed
illa lect.non fuit Bar.¶ Et Bar.& Ang.in l.nam & seruus.in prin.
per illum tex.ff.de neg.gest.& Bal.in auc.sed omnino in fin.C.ne
vxor pro mari.& in l.si vero.§.cum autē.in prin.ff. de his qui deie.
& Ang.in l.fi.j.si fa.fur.fe.di.& pro conclusione Iaco. de Are.facit
gl.in c.ij.in ver.occasione,de off.ordi.in vj.Sed Bald.hic cum quo
transit hic Petr.de Anch.& Bal. in d.l.nam & seruius.& Ang.ff.§.
proximo.& Pau.de Ca.hic limitant hoc esse verum si iuste fuerūt
cōcessę represaliæ, alrās secus per l.si p imprudentiam.in prin.ff.de
inc.q procedere pōt cū declaratione de qua hic per Imo.& Ro.
& Imo.in l.pe.in prin.ff.sol.mat.Nisi aliqua negligentia possit im
putari illi cuius occasione fuerunt concessę represalię.l.sed de dā
no & l.si merces.§.culpę.cum gl.sua in prin.ff. locati. vt quia non
denunciauit alteri Perusino exacto q Florentini volebant conce
dere represalias suo ciui,vel quia non curauit ne concederentur.
Sed hæc limitatio Imo.& Ro.non videtur probari per iura alleg.
per eos,quia loquuntur in casu in quo præcesserat cōtus puta lo
cati de cuius natura erat vt quis teneretur præstare diligentiam
vel custodiam.l.si vt certo.§.nunc videndum.ff.cōmo.l.item quæ-
ritur.§.exercitu.ff.loca. sed in casu quęstionis nostrę nullus cōtus
intercesserat inter duos Perusinos cuius cōtus occasione ille Pe-
rusinus cuius causa concessę sunt represaliæ teneretur ad hanc di
d ligentiam præstandam. sed bene dici posset [d] limitando dictum
Bal.vt illud procedat,nisi aliquod factum ipsius Perusini propter
quod concessę essent represaliæ præcessisset, qñ tunc si non pro-
uidit eo modo quo potuit.teneretur etiam si facta esset Perusino
ex acto iniustitia,alias vero nō tenebitur tex.est in d.l. nam & ser
uius.cum gl.no.& illum ibi ad hoc ponderat Bar. ¶Limitat etiā
Bar.in suo trac.represaliarum.q.x.dictum Ia.de Are.non procede
re qñ represalię fuissent concessę cō illum iudicem qui iniustitiam
fecisset in ciuitate Perusij,nam tunc iudex non poterit recupera-
re ab eo cuius causæ sunt concessę.all.tex. cum gl.not.in l.si quis
dolo.§.j.ff.de re iud.& hoc qñ in faciendo cōmisit iniustitiam.Se-
cus si in omittendo.l.missi opinatores.C.de exac.trib.lib.x.& hic
est conclusio Bar.in d.trac.licet Imo.hic aliter eum referat.

ADDITIONES.

a Fr.Cur. ¶Pacto nudo. Vide rōnem per Bal.in l.pacta conuenta.ff.de contrah. emp.quam legit in l.iurisgentium.post.§.adeo.ff.de pac.

b Tho. ¶Tertio limita. Posses ēt limitare non hēre locū in foro conscientiæ, ita gl in c.frater.xij.q.ij.sed dic qđ illa gl.non hēt locū in pœna cōuentionali vt p Fel.i c.j.de cō st.ver.limitat tertio.Itē pt limitari l.& si post tres ff.si qs cau.decla rando vt per Bar.in l.ij ff.si qs in ius vo.non ie. Fra.Cur. Vide Ias.in l.si post diui sionē.C.de iur.& fac.ignor.vbi multa ponit de intellectu glo. in d.c.fraternit.

c Fra.Cur. ¶Repetere. Vltra hoc scripta per nouis.vide Ang.consi. 198.adde & vide Alex.in l.uj.§ fi.versi.& facit.ff.de cond.ob causam,& vide Alex.in consi. 37.in iiij.volu.

d Fra.C. ¶Sed bene dici posset. hoc dictum Bal.limita ex no.per Io.An. in addit. Spe.in ti.de iniu.& dā.da.§.fi.ver.sed quid si inimicus tuus.& contra istam limita Alex.videtur tex.& quod ibi Bar.in l.exceptio.j.de fideiussori.

Pauli. LEX IIII.

Eadem dicemus.

1 *Pœna adiecta stipulationi continenti factum indiuiduum cōmittitur in solidum cōtra oēs hæredes promissoris, videlicet cōtra quēlibet p hæreditaria portione. 3.*
2 *Factum censetur diuiduum, vel indiuiduum, tribus modis.*
4 *Stipulatio qua promitto per me non fieri quo minus ire agere liceat per fundū meum non continet seruitutem.*
5 *Pœna vbi est adiecta facto diuiduo vno ex hæredibus promissoris contrafaciente pœna committitur contra eum tantum.*
6 *Stipulatio amplius non agi dicitur diuidua.*
7 *Pecunia omnes res & interesse æstimantur.*
8 *Promissio de defendendo continet factum inuisibile, ideo est indiuidua.*
9 *Diuiduum ab indiuiduo quomodo cognoscatur.*
10 *Pœnam an possit quis consequi & rem.*
11 *Stipulatio amplius non agi, vel ratum habere licet non committatur ad pœnam, nisi pro parte illius hæredis qui contrauenit, tamen contra promissorem principalem committitur ad pœnam in totum.*
12 *Obligationis diuiduę natura ex persona hæredum mutatur.*
13 *Obligatio rē restitui an dicat indiuidua, & quid de obligatione rē tradi. 15. 16.*
14 *Stipulatio seruitutis dicit indiuidua, quia non affert tantum cōmodum pręstatio partis quantum præstatio totius respectu totius, quia pro parte pręstari nō pōt.*
17 *Obligatio rem restitui similitudinem habet cum rei vend. & actionibus realib. quæ dantur contra hæredem possidentem tantum.*
18 *Hypothecaria quæ est stricti iuris datur contra hæredem possidentem tantum.*
19 *Obligatio rem restitui an sit eiusdem natura, cuius est actio realis.*
20 *Hypothecaria est realis, & ideo sequitur possessorem.*
21 *Exceptio dominij non potest opponi per spoliantem spoliato agenti rei vend. quāuis spoliatus non sit dominus.*
22 *Exceptio dominij sicut nō pōt opponi per spoliantē spoliato, ita nec eius hæredi.*
23 *Exceptio dominij non potest opponi spoliato quando spoliatus ante possederat per triginta annos quamuis malafide.*
24 *Spoliato agenti rei vendic. incumbit onus probandi de dñio sicut cuilibet alteri.*
25 *Hæres solus contrauenions in oblõne indiuidua obligatur ad pœnam insolidum.*
26 *Pœna potest peti ex pacto nudo apposita iuxta contractum.*
27 *Depositarius tenetur de dolo.*
28 *Pœna an & quando differat ab interesse.*
29 *Emphyteuta recipit emphyteusim pro se & hæredibus suis, qui pluribus relictis decessit, vnus soluit canonem alij non, an ille qui soluit cadat a iure suo propter cessationem aliorum.*
30 *Contractus emphyteuticus an sit stricti iuris.*
31 *Pœna an cōmittat insolidum contra oēs hæredes promissoris vno cōtrafaciente.*
32 *Obligatio qua tenentur hæredes ad rem depositam restituendam datur pro hæreditarijs portionibus.*
33 *Seruitutem itineris, vel aliam promittens non tenetur nisi ad patientiam præstādam. fallit vt hic.*
34 *Pœna, an & quando possit agi contra hæredes.*
35 *Hæreditariæ rei dominium an solus cohęres possit transferre.*
36 *Pœna vbi est adiecta facto diuiduo quod potest impleri per alterum, quia personę non cohęret, vno contrafaciente, cōmittitur pœna contra omnes.*
37 *Pœna non cōmittitur in solidū in stipulationib. quæ interponunt in pręparatorijs.*
38 *Promissio rem restitui pręstat in pręparatorijs iudiciorum.*
39 *Pœna vnius contrafacientis ex pluribus non committitur nisi pro parte quando sunt duo principales.*
40 *Difficultas excusat a pœna.*
41 *Pœna non committitur vbi vnum tantum factum esset promissum, secus si plura copulatiue.*
42 *Pœna committitur in totum contrauentione partis de iure ciuili sed secus est de ęquitate canonica.*

43 *Pœna an committatur in toto, vel pro parte in pœna legali.*
44 *Extensio fit de maioritate, vel identitate rationis etiam in exorbitantibus vel correctorijs vbi agitur de fauore animæ.*
45 *Pœna continens factum indiuiduum adiecta facto diuiduo vno ex hæredibus contrauenienti an committatur pro parte tantum.*
46 *Pœna an cõmittatur in totum vel pro parte vno contrafaciẽte in stipulationib. prætorijs continentibus factum indiuiduum vel etiam dationem quantitatis.*
47 *Pœna & interesse a pari procedunt in materia huius legis.*
48 *Satisdationes prætoriæ nõ præstantur coram arbitro electo de cõsensu partium.*
49 *Stipulationes prætoriæ dicuntur illæ quæ ab inuito possunt exigi.*
50 *Stipulatio duplæ etiam in casu in quo fuit inuenta a lege ciuili vt quando præstatur in rebus pretiosis potest large dici prætoria.*
51 *Pœna iudicatum solui promissa a pluribus principalibus an vno contrauenientte committatur contra omnes.*
52 *Promittens non offendere alium, neque suos hæredes sub pœna, & vnus ex hæredibus fuerit offensus, potest agi insolidum ad pœnam.*
53 *Stipulatio pœnalis an & quando sit transitoria ad hæredes.*
54 *Stipulatio de non offendendo an & quando sit diuidua inter creditores.*
55 *Pax si fuit facta per plures, & quilibet insolidum promittit ad inuicem de non offendendo, an censeãtur plures correi, adeo q vno offenso oẽs agere possint.*
56 *Statu. q qui occidit occidatur nisi pacem habuerit ab hæredibus occisi an sufficit habere ab vno ex hæredibus.*
57 *Pax an & quando debeat haberi ab hominibus hæredibus occisi vel a maiori parte vel ab vno.*

1 §. Cato libro. † Pœna adiecta stipũlni ꝯtinenti factũ indiuiduum cõmittitur insolidũ ꝯ oẽs
hæredes ꝓmissores, videlicet ꝯ quẽlibet pro hæreditaria portione, et si
per vnum tñ ex eis ꝯ stipulãtionem factum fuerit, sed si stipulatio ꝯtinet
factum diuiduum cõmittitur ꝯ ꝯfacientem tñ, & hoc pro hæreditaria portione. Sed si ipse promissor ꝯueniat pro parte cõmittitur indistincte in solidum et si factum erat diuiduũ. h.d. Et diuide ac ꝑmitte, vt hic per Bar. Item præmitte q iste. §. loquitur tñ de stipulationis cõmissione quo ad pœnam, quo aũt ad interesse tractatur. in l. ij. §. item si in facto. ff. eo. ¶ Quo aũt ad ipsum principale factum in stipulatione deductum an teneantur hæredes pro hæreditarijs portionib. vel quilibet in solidum tractatur in l. ij. §. ex his. ff. eod. & hic per
2 Bar. in tribus primis oppositionib. quem vide. † Item præmitte q
a factũ [a] cẽseri diuiduũ, vel indiuiduũ dicitur trib. mo. vt hic ꝑ Bar. in ij. op. per eundem in l. stipulationes non diuiduntur. in prin. & ibi aliquid in iij. oppo. ff. eo. plenius per Bal. in l. pro hæreditarijs. C. de hær. actio. ¶ In tex. ibi, ab omnib. i. ꝯ oẽs. ¶ In tex. ibi, fecerit, subaudi quæritur qualiter cõmittatur stipulatio pœnalis. ¶ † In tex. ibi pro portione
3
b hæreditaria. No. ex tex. q vbi pœna [b] est adiecta facto indiuiduo licet vno ex plurib. hæredib. promissoris ꝯfaciente committitur in solidum quo ad omnes, tñ non põt agi ꝯ aliquem nisi pro hæreditaria portione, & ita per hanc literam declaratur tex. in l. hæredes. §. in illa. ff. fam. erci. & l. ij. §. item in facto. ff. eo. cum si. ¶ In tex.
4 ibi, iter fieri. Prima † stipulatio continet promissorem seruitutis. l. si via. ff. de ser. ru. præd. l. si pupillus. §. qui actum. ff. de noua. Secunda aũt stipulatio qua ꝓmitto per me non fieri quominus ire agere liceat per fundum meum non continet seruitutem, vt dixi. s. §.
5 proxi. ¶ † In tex. ibi, at si de eo &c. no. q vbi pœna est adiecta facto diuiduo vno ex hæredib. promissoris ꝯfaciente pœna committitur ꝯ
6 eum tñ. qđ non reperitur alibi fm Raph. hic. ¶ † Item not. q stipulatio amplius non agi, dicitur diuidua. Quod limita singulariter esse verũ qñ promisi non agere ad pecuniam quam mihi restituere debebas, nam tunc si decedo plurib. hæredib. relictis, & vnus pro parte sua non agit, remanet pro illa parte apud te pecunia, si autem alius pro parte sua agit, & tunc tu agis ad interesse quod quidẽ æstimatur per pecuniam, & per consequens isto casu non possumus deuenire ad inconueniens traditum in l. i. executione. §. pro parte. ff. eo. Secus si promitto non agere ad speciem, puta ad vas argenteum decedo pluribus relictis hæredibus, nam siue per me siue per vnum ex hæredibus ad partem tñ agatur, & ad partem non, tunc non procedit iste tex. quia pro parte pro qua non agitur remanet tibi vas, & ꝓ parte pro qua nõ agitur si diceremus stipulationẽ esse diuiduam posses agere tu stipulator ad interesse pro
7 parte tantum, † & sic ad pecuniam per quam interesse, & omnes res æstimantur. l. si ita fideiussorem acceperit. ff. de fideiusso. & sic haberes pro parte rem, & pro parte pecuniam. vnde ne ad hoc incõueniens deueniatur censetur hæc stipulatio indiuidua. d. §. pro parte. ita singulariter voluit Bart. in d. l. stipulationes non diuiduntur. q. qui pari ratione dicit idem esse in stipulatione ratum habere. & hoc modo dicit se limitare istum tex. Sed Raph. Io. de Imo. Pa. de Ca. & Roma. in d. l. stipulationes ꝯtrium tenet, quia nimis restringeretur, & violaretur iste tex. Ideo fm Raph. in d. l. stipulationis. dici debet q hæc stipulatio amplius non agi, ideo dicitur diuidua, quia continet factum inuisibile. s. non agere, ideo non fieri pro parte inuisibili. i. pro parte hæreditaria pro indiuiso quæ est inuisibilis. secus dicit in facto visibili vt fundum tradi, quia est actus visibilis, ideo non põt fieri pro parte inuisibili. i. pro parte hæreditaria, ideo est indiuidua ipsa stipulatio fundum tradi. d. l. stipulationes. in ver. fundum tradi, sed hæc opi. est fantasia, nec per eam solui ꝯtrium. [c] † Et fm suam opi. sequeretur quod promissio de defen-
e
8 dendo, quia continet factum inuisibile esset diuidua quod est ꝯtra l. cum ex causa. ff. e. Item si promisi decem soluere, & solutio partis pecuniæ est actus visibilis, tñ põt fieri pro parte inuisibili. i. pro parte hæreditaria. l. in executione. versi. prima species. ff. eo. Ideo me-
9 lius solue fm Imo. & Ro. in d. stipulationes. † q regula posita in d. §. pro parte. habeat locum in promissione præstationis rei vel facti affirmatiuæ secus in promissione facti negatiuæ, quia tunc cognoscitur diuiduum ab indiuiduo fm doctrinã huius text. Quia aut nõ põt peccari pro parte quin sit peccatum in solidum, & est indiuiduum, aliás secus vt hic, & sic patet rursum ad d. §. pro parte & põt dici qđ Bart. hic in v. q. aliqualiter hoc sensisse videatur dũ dicit animaduertendũ an stipulatio amplius non agi contineat factũ indiuiduũ, vt quia promissum est non agi ad seruitutem, & tunc sit in diuidua. arg. l. si ita fuerit. ff. de manumis. test. & hoc põt esse secunda limitatio. ad id qđ dictũ est. s. qđ stipulatio amplius non agi
10 est diuidua. ¶ † Item inquantum hic in textu dicitur q vno ex hæredib. promissores agente cõmittitur stipulatio pœnalis, intellige verum si agenti non fuit opposita exceptio q agere non poterat stante ꝓmissione defuncti qui promiserat non agere. nam si fuisset opposita illa exceptio & obtinuisset opponens, non cõmitteretur pœna in aliquem, quia non debet ꝯsequi rẽ & pœnam. l. rescriptũ. §. si pacto. ff. de pac. & l. apud Celsum. §. labeo. ff. de do. except. & probatur in l. qui Romæ. §. duo fratres. cum gl. ff. eo. ibi dum opp. ad l. rescriptũ. & declarat Bar. in d. §. duo fratres. in viij. opp. & idem dicas ꝓ
11 oĩa in stipulatione ratũ hre. ꝑ eandem rõnem. ¶ † Itẽ no. q stipulatio amplius non agi, vel ratũ hre, licet non cõmittatur ad pœnam pro parte illius hæredis qui ꝯuenit, tñ ꝯ promissorem principalem cõmit-
12 titur ad pœnam in totum, licet pro parte tñ conuenerit. † Et sic patet q ex persona hæredum mutatur natura obligationis diuiduæ, licet secus esset in obligatione facti indiuidui, vt l. ij. §. ex his. ff. eo. & ibi vide Bar. ¶ Et circa mãm huius. §. Bart. in repetitione anteq̃ aggrediatur ea quæ tanguntur in gl. tangit aliqua quæ concernunt mãm. l. ij. §. ex his. ff. eo. vt hic per eum in tribus primis oppositionibus.
13 † Quibus adde inquantum voluit quod obligatio rem restitui dicatur indiuidua tñ solutionem, sed obligatio rem tradi sit indiuidua non solum solutione, sed et obligatione Pe. & Cy. in l. pro hæreditarijs. C. de hæred. act. plures modernos in d. l. stipulationes non diuiduntur. & aliqui ex eis hic tenent ꝯ Bar. videlicet quod stipulatio rem tradi ita sit diuidua obligatione, sicut stipulatio rẽ
14 restitui, quia per omnia est eadem ratio. † Nec debet æquiparari stipulatio rem tradi stipulationi seruitutis, cũ stipulatio seruitutis ió dicatur indiuidua, quia non affert tñ cõmodũ ꝑstatio partis respectu partis q̃tum ꝑstatio totius respectu totius, quia ꝑ parte ꝑstari
15 non põt. l. ꝑ pte. ff. de serui. secus est in stipulatione rẽ tradi. ¶ † Nec ob. l. stipulationes. in ie. per Bart. quia ibi inter indiuidua enumeretur stipulatio rem tradi per hoc non sequitur q sit indiuidua obligatione, quia non æquiparantur per oĩa ea quæ ibi enumerantur, vt patet in stipulatione seruitutis quæ est indiuidua et quo ad ꝯtractum stipulatio vero rem tradi et fm opi. Bar. est quoad ꝯtractum diuidua. de huius tñ articuli veritate dicendum reseruo in d. l. stipulationes. vbi tra-
16 ditur per Bar. in v. op. ¶ † Item inquantum Bart. in iij. op. concludit q in obligatione rem restitui, si facultas rei restituẽdæ sit apud vnum tantum ex hæredibus debitores quod ipse solus teneatur si conueniatur actione personali bonæfidei per l. iij. §. hæres. ff. cõmo. Et idem dicit si conueniatur actione stricti iuris, si eo casu poterat locum habere etiam rei vend. ita intelligitur. l. si plures. ff. de vi, & vi ar. iuncta l. si quis emptionis. in ver. q super filius. C. de ꝑscrip. xxx. an. inducendo, vt per eum hic. Alias autem qñ actio ꝑsonalis stricti iuris non ꝯcurreret cum rei ven. dicit actionẽ ꝑsonalem dari ꝯ quẽlibet hæredem pro hæreditaria portione, et si solus habet facultatem rei restituẽdæ per l. si tibi homo. §. si fundus. de leg. j. & cum eo vr hic transire Ang. sed Pau. de Ca. & Ro. hic ꝯtrũ tenet in hoc vltimo, concludentes q indistincte etiam actio personalis

ADDITIONES.

a Fran. ¶ Quod factum. Senscri. vide Pau. in c. fuam. de pen.
b ¶ Pœna. Adde q in curia mercatorũ nõ põt peti pœna vltra interesse fm Ang. ꝯs. 169. & qñ de iure ca. possit peti interesse, vide per Anc. ꝯs. 70. adde qñ pœna peti possit ex cautione vide Alc. ꝯl. 32. ij. vo. & qñ possit peti cũ sorte. l ꝯ. 106. in iij. vo. & quando in foro conscientiæ pœna debeatur in consi. 109. in v. vol. & qñ possit peti interesse qñ pœna apponitur. vide Fran. Are. in consi. 128.
Tho. ¶ Vide bar. So. in l. ij. ff. de his quæ pœnæ nomine, & Iasan l. j. C. de sum. tri. & fide Catho. an relictum nomine pœnæ possit exigi, & sit vsura.
c ¶ Contrarium. Soz. hic reprehendit. d. Alex. & transi. cum Raph. dicit tamen Are. q est disputabilis de quo per repetentes.

ſonalis ſtricti iuris in oblĩone rem reſtitui datur inſolidũ ↄ̃ habẽ
17 tẽ facultatẽ rei reſtituẽdæ.†q̃a obligatio rem reſtitui ſimilitudinẽ
hẽt cũ rei ven.& actionibus realibus q̃ dantur ↄ̃ hæredẽ poſſidẽ-
tẽ tñ.l.ij.§.fi.de præto.ſtip. & ſ.de rei.ven.l.ſed ſi poſſeſſor.& hic
ẽt fuit rõ Cy.licet ipſi nõ referant.l. pro hære.actio.¶ Nec ob.l.ſi
tibi hõ.q̃a videtur ꝙ ibi non loquitur in obligatione rẽ reſtitui,
ſed rẽ dari,vel tradi,& cum res nunq̃ fuerit legatarij, & in tali ob
18 ligatione rẽ tradi poſſet ꝓcedere opi. Bar.†Et ↄ̃ Bar.adducit etiã
Ro.in l.ij.C. ſi vnus ex pluribus hær. debitoris vbi hypothecaria
quæ eſt ſtricti iuris datur ↄ̃ hæredem poſſidẽte nñ. ¶ Aduerte q̃a
ſaluari poteſt opi.Bar.dato ẽt ꝙ opi. ſua non probaretur in l.ſi ti
bi hõ.nam eẽ. caſus exceptos.i.eẽ.caſum.d.§. hæres qui loquitur
in actione bonæfidei. & eẽ caſum.d.l ſi plures.quæ habet ſpecia
lẽ rõnẽ,vt hic ꝑ Bar. & j.ſubdã. Sumus in regula ꝙ obligationes
& actiones ꝑſonales actiuæ,& paſſiuæ diuiduntur inter hæredes
19 l.pro hẽditarijs.in prin.cum ſi.† Nec eſt verum [a] dicere ꝙ oblĩo rẽ
a reſtitui ſit eiuſdẽ nãæ cuius eſt actio realis, quod probatur, quia
actio realis non daĩ niſi ↄ̃ poſſidentẽ tñ.C.de alie.iud.in ꝓn ꝙ ẽt
ſi defunctus dolo deſijt poſſidere nõ datur rei vend.ↄ̃ hæredẽ.l.cũ
autem.ſ. de rei ven. Sed actio perſonalis in oblĩone rem reſtitui
indiſtin.datur ↄ̃ hæredem poſſidentem.l. in ꝯdõne.ſ. de ꝯdi. fur.
¶ item ſi tex. in d.l.ſi tibi hõ.loquitur in oblĩone rem tradi, ergo
idem vr̃ dicendum in oblĩone rem reſtitui, cum ꝯcludens rõ di-
uerſitatis aſſignari non poſſit, maxime tenendo opi. Cy.in auc.
hic ita.C. de duo.reis.l.ꝙ ſint eiuſdem naturæ oblĩo rem reſtitui,
& obligatio rem tradi, de quo plene dixi in d. l. ſtipulationes.
20 ¶ †Nec ob.d.l.ij C.ſi vnus ex pluribus hæredibus debitoris.quia
illa loq̃tur in hypotecaria quę eſt actio realis.l. eos.C. de pigno.
l.pignoris.ſ.de pig.vnde non eſt dubium ꝙ inſequitur poſſeſſorẽ
tantum.d.l.pro hæreditarijs.in fi.& l.cum venditor. in prin.ſ. de
21 euic.nos autem loquimur in actione.perſonali. ¶ †Item adde ꝙ
in quantum Bar.voluit no.ꝙ in caſu.d.l.ſi plures.poterit concur
rere rei ven.quia etiam ibi ſi ſpoliatus non fuiſſet dominus,tamẽ
agendo rei ven. non poterit ſibi a ſpoliante opponi exceptio ꝙ
non eſſet dominus, per caſum valde no.in l.ſi quis emptionis.in
ver.ꝙ ſuper illis.C.de præſcrip.xxx.an. nam ex hoc dicto Bar.ha-
22 bes primo ſingulariter notare ſm̃ Rapha. † ꝙ ſicut exceptio non
poterat opponi ſpoliato, ita nec eius hæredi, vt d.l. ſi plures.ſm̃
intellectum Bar.quod eſt perpetuo notandum pro ampliatione
d.ver.ꝙ ſuper illis.cum Bar.tranſit hic Ang. & Bal.& Sal.in d.l.ꝓ
hæreditarijs. & Ang.& Imo.in d.§.ſi tu.ex parte.& Imo.in l.liber
homo.§.ſi ita ſcriptum.ſ.de hære.inſti.ſed adde ꝙ intellectus Bar.
ad d.l.ſi plures. non vr̃ poſſe procedere, quia illo iure nondum
erat inducta prouiſio poſita in d.ver. ꝙ ſuper illis.vt dicit hic Ra-
pha.qui ſubdit ꝙ ſi intellectus Bar.ad d.l.ſi plures.procederet,ni
23 mis ampliaretur diſpoſitio.d.l.ſi quis emptionis. †Secundo quia
ille ver. intelligitur ꝙ ſpoliatu non poteſt opponi exceptio dñij
b q̃n ſpoliatus ante poſſiderat [b] per.xxx. an. q̃uis mala fide, vt col
ligitur ex illo tex.iuncto.§. j. illius.l.ſm̃ Imo.hic,q̃ in hoc diſcre-
pat Bar.& ita intelligit illum tex.Bar. poſt Cy.in l. vis C.de pro-
ba.& in l.ſi quis a ſe fundum C.ad l.Iul.de vi.& l.ij.in ver.xij.quæ
24 ro.C.de ſer.& aqua.†Aliàs autem ſpoliatio agenti rei vend.incũ
bit onus probandi de dominio, ſicut cuilibet alteri per regulã.
l. fi.C.de rei.vendi. & l. in rem.ff.e.in princ.& in ſpecie not. hoc
Innoc.in c. bonę.el.ij. in gl. in verſi. requiſitas. in verſi.ſin autem
&c.de poſthu.præl.& no.per Imo. poſt Bal. in l.naturaliter.§.ni-
hil in prima cominatione. ſ. de acqui.poſ. Vnde alius & verior
eſt intellẽ.ad.l.ſi plures.quẽ ibi vide ꝑ Bar. & Ang & Imo.hic,&
alium verum intellectum poſuit etiam Cy. in d.l.pro hæredita-
rijs vbi vide,quem ſequitur Imo. & Mod.hic licet de Cy.mẽtio-
25 nẽ nõ fecerit. ¶ †Itẽ ex his q̃ no.Bar. in v.opp.habes limitationẽ
notabilẽ ad iſtum.§.ꝙ non ꝓcedit in actione bonæfidei, quia illo
caſu etiam in obligatione indiuidua ſolus hęres ↄ̃ueniẽs obliga
retur,ꝑ l.in depoſiti cũ l.ſeq.ſ.depoſi.& in l.in cõmodato.§.ex fa
cto.ſ.cõmod.nõ ſolũ vbi ageret ad intereſſe, ſed ẽt ſi ad pœnam
adiectã non per ſtipulationem,quia tũc ageret ex ſtipĩone pęna
li q̃ eſt actio ſtricti iuris,ſed ſolũ vbi pœna eſſet adiecta pacto nu
do iuxta ↄ̃ctũ bonæfidei appoſito, q̃a talis actio quæ oriẽ ẽt ad
id,quod deducit in pacto,eſt bonæfidei, vt ꝓbaẽ in l.fi.C.de pac.
inter emp.& ven.& inducẽdo vt ꝑ Bar.in l.iuriſgentiũ.§.q̃nimo.
ſ. de pac.licet ↄ̃riũ tenuerit gl.j.magna i.d.§.q̃nimo.& §.actionũ
c in verſ.ex ꝑmutatione.[c] inſti.de actio.† Et ſic no. ꝙ vult Bar.ꝙ ex
26 pacto nudo appoſito iuxta ↄ̃ctũ poſſit agi ad pœnã, qđ intellige
ſm̃ diſtinctio.l.ſi ſeruꝰ ea lege.ſ.de ſer.expor.& plenius ꝑ Bar. &
alios in l.ſtipĩo iſta.§.alteri.j.eo. & cum limitatione prædicta ad
iſtũ tex.trãſit Pe.Ray.Ang.& Ray.& Bar.in l.ſi ſeruus.§.ſi pluriũ.
in fi.ſ.ſi quis cau.tñ Pau. de Ca. dicit ꝙ in diſpoſiti nõ agebaẽ ad
intereſſe ex ꝑmiſſione defuncti,q̃a defunctus nõ ꝑmiſerat dolũ

malũ abeſſe,agebaẽ ergo ibi ex obligatione reſultante ex diſpõ-
ne.l.volẽtis, quod depoſitarius teneaẽ de dolo. l.j. §. ſi ↄ̃uenerit.
27 cũ ſi.ſ.depoſi.† & iõ ſi vnus ſolus ex hẽdibus cõmittit dolũ ille ſo
lus teneẽ ex obligatione legali.d.l.i depoſiti.ſecus ſi defunctus ex
præſſe ꝑmiſiſſet ab eſſe dolũ, q̃a vno ex hẽdibus ↄ̃ueniẽte ꝯmit-
teẽ ſtipĩo ↄ̃ oẽs ad intereſſe,vel ad pęnã appoſitã, vt in prin.huiꝰ.
l.iũctis ꝓcedentibus. Ego teneo opi.Bar.q̃a iſta.l.i prin.loq̃ẽ quo
ties ex ſtipĩone, & ſic ex ↄ̃ctu ſtricti iuris agebaẽ,ſed Bar. loq̃ẽ q̃n
agebaẽ actione bonæfidei,vel pacto illi appoſito. Io. de Imo. hic
ſub dubio forte reꝑhẽdit Bar. q̃a.d.l.in depoſiti. nõ in pęna ꝓut
28 loq̃tur iſte tex.ſed in intereſſe, † iñ ẽt in pœna mihi placet opi.
Bar.q̃a in facto indiuiduo quo ad hoc vt ꝯmittaẽ ſtipĩo ↄ̃ hẽdẽ ꝓ
miſſoria nõ differt pęna ab intereſſe.l.ij.§. itẽ ſi i facto.ſ.eo.Sed be
ne dicã ↄ̃ctũ bonæfidei differre a ↄ̃ctu ſtricti iuris, vt ibi iũcta.d.l.
29 in depoſiti.& ita ẽt tenuit Ang.in d.§.ſi pluriũ.† Et ꝑdicta faciũt
ad q.ſi vnus recepit fundũ i emphyteutã ꝓ ſe, & hẽdibus ſuis, de
ceſſit relictis pluribus hẽdibus vnus ex hẽdibus ſoluit canonẽ ſin
gulis annis alius nõ:verũ ille q̃ ſoluit cadat a iure ſuo ꝑꝑ ceſſatio
30 nẽ alterius. & vr̃ † ꝙ ſic, [d] q̃a ↄ̃ctus emphyteuticus vr̃ eſſe ſtricti
d iuris,cũ non enumereẽ.in §.actionũ.inſt. de act.ergo dẽt hẽre locũ
tex.nr̃,vbi vno ex hẽdibꝰ ↄ̃faciẽte ꝯmittiẽ pœna ↄ̃ oẽs, hãc partẽ
vr̃ tenuiſſe gl.in l.cõi diuiduo iudiciũ.ſ.cõi diui.& Bar.in l.frauda
ti in pri.ſ.de publ.cũ vna modificatione,vt no.doc.in c.potuit.de
loca.& Bal.in l.legatarius.in prin. de lega.j.& Gui. de Cu.la.Bu.
& Bal.in l.cõis.ſ.de in ius voc. & Fed. de Senis cõſi.ccxxviij.incι.
31 factũ tale eſt.duo frẽs &c.¶ †Itẽ inq̃rũ Bar. hic in vj.op. dixit,ꝙ ſi
plures ex hẽdibus promiſſoris ↄ̃fecerint ꝯmittitur pęna ↄ̃ oẽs in
ſolidũ ꝑ l.ſi duo.ſ.depoſi.Adde ſm̃ Raph.hic ꝙ Bar.inaduertẽter
dixi ↄ̃ caſum huius.§.vbi dicit ꝙ vno ↄ̃faciente perinde. eſt ac ſi
oẽs ↄ̃feciſſent,& pęna nõ ꝯmittiẽ ↄ̃ oẽs niſi ꝓ hẽditaria portione
& ſic nõ inſolidũ ↄ̃ quẽlibet, & ſic r̃ndet ad. d.l.ſi duo.ꝙ nõ loq̃ẽ
de pęna ſed ſolũ vult ibi tex. ꝙ oẽs inſolidũ teneaẽ.ſ.ad rẽ reſtituẽ
32 dã q̃ niſi ꝓ ſolido reſtitui nõ põt.†ſed certe hæc nõ vr̃ bona rñſio
ad dictã.l.ſi duo.q̃a oblĩo qua tenerenẽ hẽdes ad rẽ depoſitã reſti-
tuẽdã nõ daẽ inſolidũ, ſed ꝓ hæreditarijs portionibus. de l. ij.§.
hẽs.ſ.cõmodati.ergo tex.in d.l.ſi duo.in ver. ꝙ ſi lãcẽ.nõ intelligi
tur de tali oblĩone,ſed de oblĩone ſecũdaria.ſ.rõne doli, vel culpę
cõmiſſę in ↄ̃ueniẽdo ↄ̃ctum depoſiti,& ita cõiter intelligiẽ.Vñ pu-
to rectius dicẽdũ eſſe, & hoc mõ nõ obſtabit iſte tex. quẽ Raph.
inducit ↄ̃ Bar.videlicet qđ aut loq̃mur in ↄ̃ctibus ſtricti iuris,aut
in ↄ̃ctibus bonęfidei,vt in ſimili hic diſtinguit Bar.in ver.opp.pri
mo caſu,aut omnes hæredes ſimul ↄ̃ueniunt, & tunc idem ac ſi
vnus ↄ̃ueniſſet vt hic. ita procedit opi. Raph. Aut ſeparatim, &
tunc tones cõmittitur ↄ̃ omnes pro hæreditaria portione. quo-
ties ↄ̃uentum eſt.l.ſi ſic.la.ij.cũ ibi no.per Bar.j.eo.iuncto iſto tex.
Secundo caſu ſi ſimul omnes cõtrauenĩant, quilibet tenetur ad
pęnam inſolidum.d.l.ſi duo. tñ ſolutione facta ab vno alter libe
ratur.l.ſi vt certo.§.fin.ſ.commo.& l.j.§. ſi apud duos.ſ. dep.& ex
e his habes notabilem limitationem,[e] ad hoc no.per.Bar.¶ †In gl.
33 in ver.non fieri.ibi,vt fiat & præſtetur &c. tene mentem gl.ex qua
habes ꝙ licet promittens ſeruitutẽ itineris,vel aliam non teneaẽ
niſi ad ꝑſtãdã patiẽtiã.l.quoties.la.j.cũ ſi.in fi.ſ.de ſer.iñ fallit vbi
ꝑmiſiſſet ꝑ hęc verba,ꝑmitto iter fieri, q̃a tenebitur ꝑparare, &
ſternere locũ in quo debet ſeruitus cõſtitui. ¶ In gl. in ver.fratrũ
vbi cohæredibus &c. vt l.ij.§.item ſi in facto.cum concord. ſ. eo.
34 ¶ In gl.in ver.ſi de eo. ibi dato &c. vide plenius. j. ¶ †In gloſſ. in
ver.pęnam committi.ibi. per alium explicat Barto. in viij. opp.
& in

ADDITIONES.

a ¶ Nec eſt verũ. Soci.hic aliter rñ. ꝙ ibi ſtipĩo ind.ſol. eſt acceſſoria ad realem, iõ
ibi ſm̃ illam regulaẽ ꝑ.l.cum principalis.vel dicit ꝙ ibi talis ſtipulatio non cõ-
mittitur,ſed opus eſt noua inſtantia vt ibi declarat Pau.de Caſt.ſm̃ ipſum.
b ¶ Ante poſſiderat. Adde ꝙ eãdem opi.tenuit Bar q̃ hic tenet in l naturaliter.
§.nihil cõe Ang in l.metum.§.volenti.ſ.q̃ me.cau.Bar. & Ang.in l qui deſti-
nauerat.de rei vend.de quo late per Fran. Are in d. §. nihil commune
c Iulia. ¶ Ex permutatione. Adde inquantum Ale.vult inducere gl. in d. § actio
num.ꝙ act.quæ informatur per pactum nudũ incontinenti appoſitum ſit ſtri-
cti iuris,non eſt verum,cum illa gl.loquatur de act. præſcr. verb. quæ datur ex
pacto incontinenti appoſito,vt hic per d.vinc.& non de act.veteri informata.
d Fran.Cur. ¶ Vr̃ ꝙ ſic. Sed an vno alienãte partẽ ſuã cæteri cadat a iuẽ ſi nõ adeſt
ſcia dñi.vide Rap.Cu.cõſ.41. adde tñ qđ in plurib. hẽdib. cõductoris an ille q̃
ſoluit ante ſoluere paratus eſt an poſſit a retroducta expelli ꝑ aliũ cohæredẽ vo
lentẽ ſoluere,videreẽ dñm ꝙ nõ ſit idẽ ꝙ in plurib. hẽdib. emphyt. q̃a locatio
ſeu cõdu. ẽ ↄ̃ctꝰ bonæ fidei quo vnꝰ hẽdũ nõ tenetur nec puniẽ ꝑꝑ factũ alte-
riꝰ vt.l.in depoſiti.ſ.depo. ſed dic ꝙ immo idẽ eſt in locatione ꝓut in emphy.
contractu.ar.l.ſi neceſſarius.§.ſi vnus.ſ.de pi. ac. & iſtud etiam tenet hic Rap.
Cu.& in §.fi.in l.ſeq. & ibi idẽ tenet. d.xp̃o.de Ni.& d.Ia.Bu.& ꝑ.Hie.tot.& ad
l.in depoſiti.cũ.l.ſe.rñdent ꝑſa.do. ꝙ illud iõ ibi eſt quia ego tñ conſequor ab
vno ex hæredib.quantum ab omnib. ſed in caſu huius non ſic eſt vt patet.
e ¶ Limitationem. Soci.hoc dicit ꝙ d. Ale.nec Fran. de Are.videntur bene perci
pere dictum Bar.vide hic per eum.

& in l.si seruus.§.si plurium.ff. si quis cau. vr sustinere rônem glo.
quæ côiter approbatur, quia melius pôt dari per vnum hẽdem
species hẽditaria inquantum est pro parte alterius cohæredis q̃
possit fieri per vnum illud factum qđ cohæret personæ alterius
cohæredis,& proderit dare speciem hæreditariam pro hẽde,quia
cum vtiliter geratur,cogetur hæres ratum hẽre.l.Pompo.la.4.ff.de
neg.gest. proderit & ipsi recipienti alio respectu. qa si postea co-
hæres qui non consensit velle pro parte sua rem petere, vel vẽdi-
care,poterit ei opponi exceptio,dolo facis,vt l.dolo.ff.de do.exce.
35 †Non tñ intelligas q̃ vnus ex cohæredibus possit solus transfer-
re dñium rei hẽditariæ,quia ɔ̃rium probaui in l.ij.§.ex his. per il-
lũ tex.ff.eo.reprehendendo Ang.ibi,& ita tenet Raph.Io.de Imo.
& So.hic,& Fulg.in d.§.si plurium.per regulã.l.id quod nostrum
de reg.iur.j.Et pro hoc inducit Ro.ẽt tex. qui prius fuit allegatus
per Fulgo.in d.§.si plurium.in tex.l.hæredes.§.si incerto. in fin.ff.
fam.ercis.vbi vnus ex hæredib.non poterat transferre dñium rei
in genere legatæ nondum facta electione. Tñ ille tex.non probat
istam opi.quia ibi per talem translationem, si translatum fuisset
dñium nõ solum impleret vnus pro altero respectu dationis,sed
ẽt respectu cohærentis personæ,i.respectu electionis, sed factum
non pôt impleri pro parte vt hic in gl.adducit etiam Fulgo.in d.
l.si plurium.ɔ̃ Bar.l.si seruus côis.in prin.ff. de nox. & l.in execu-
tione.§.pro parte.j.eo.cui facilis est rñsio. Fateor tñ veram non es-
se opi.Bart.Ange. hic,& Bar.Ang.& Pau.de Ca.in d.§.si plurium
tenentium q̃ vnus possit transferre dominium pro parte cohæ-
redis,quia iura alle.per eos non probant,vt hic plenius per Imo.
36 & Mod.†Et ex ratione hic alleg.in glo. habemus notare q̃ vbi pœ-
na esset adiecta facto diuiduo q̃ quidem posset impleri per alte-
rum, quia personæ non cohæret, a ɔ̃faciente cômittetur pœna ɔ̃
omnes,quia est eadem ratio quæ est in dando, & hoc probatur
aperte.j.l.proxi.§.fi.dum loquitur de pœna promissa, si non pa-
reatur laudo,quod quidem parere est facti vt ibi gl.in ver.cômit-
titur.& hoc ibi côiter sequuntur docto. & Bar.hic in ij.q. Ex qua
habes notabilem limitationem ad istum text. in versi.ac si de eo.
¶ In ea.gl.ibi,sed non quantum ad exactionem hoc est ɔ̃ tex.in l.
hæredes.§.idem iuris.ff.fam.erci.& j.l.prox.§.fi.ibi,nec enim,&c.
¶ In gl.fi.ibi,solue vt ibi,tene vltimam sol.ibi positam.Ex qua ha
bes primam limitationem ad istum tex.in fi.vt non procedat hæc
37 litera in cômissione stipulationis quo ad interesse. † Secundo li-
mita istum tex.non habere locum in stipulationib. quæ interpo-
nuntur in præparatorijs iudiciorum, quia si promissor pro parte
impleret,non cômittitur pœna in effectu quo ad totum.d.l.si ser
uus.§.si plurium.ſm verum intellectum.Ex quo infero q̃ iste tex.
38 hic in fi.non pôt intelligi in promissione rem ra.habe.†quæ præ
statur in præparatorijs iudiciorum,vt l.j.cum fi.C.de proc. sed de-
bet intelligi iste tex.in promissione alia,puta extraiudiciali,iuxta
no.insti.de di.sti.in fi.quod est notandum, nec a doct.hic reperio
scriptum,& ita oportet restringi,& limitari vltimam solu. positã
39 in gl.in l.si procurator.hic alle.in gl.† Tertio limita istum tex.p-
cedere in vno principali,secus in duob.principalibus, quia tunc
licet vnus non impleret pro parte sua,non cômittitur pœna nisi
pro parte.ita determinat Bar.j.l.prox.§.fi.in l.reos.§.cum in tabu-
lis j.ti.ꝑ.benefacit.l.cui fundus.ff.de cond.& demon. & idem tenet
Spe.in tit.de arbi.§.fi.ver.quid si plura.& versi.seq. licet gl. iuncto
40 tex.j.j.l.proxi.§.fi.in ver.item si vnus.ɔ̃rium dicat & male.†Quar
to limita nisi promissor esset impeditus pro certa parte adimple
re, quia talis difficultas excusabit a pœna.l.si vehenda.§.idem
iuris.ff.ad l.rho.de iactu.& no.Specu. in terminis in tit.de loca.§.
nunc aliqua.ver.xxix.& plenius per Bar. in l.continuus.§.vlti.j.e.
41 † Quinto limita procedere vbi vnum tantum esset factum pro-
missum,secus si plura copulatiue, tunc si quædam adimplentur
pro illa parte non cômittetur pœna tex.est in d.§.si plurium. ſm
intellectum Petri.& Ia.Bu.& idem tenet Spe.in d.ver.quid si plu
ra.cum seq.& cum hac opi.vr simpliciter transire Pau.de Ca.hic.
Sed Bar.& Ang.in d.§.si plurium.ɔ̃rium tenent.ſ.q̃ iste tex.ẽt lo-
cum habeat an in pluribus factis promissionis per l.si is qui ducẽ-
ta.§.cum ita.§.vtrum. de reb. dubi. & licet ipse non dicat Pet. tñ-
det ad illa iura q̃ intelliguntur de rigore, secus de æquitate per
d.§.si plurium.Sed hanc responsionem tollit Ang.j.l.proxi.§.fin.
vbi inquit q̃ si verum esset q̃ in §. si plurium. propter pluralitatẽ
seruorum non cômitteretur stipulatio in totum,quasi censeren-
tur esse plures stipulationes.l.C.vbi debuisset dicere per hanc rõ
nem q̃ ẽt de rigore côitteretr nisi pro parte,cuius ɔ̃rium ibi dr.
Hæc rñsio Ang.non bñ tollit ɔ̃rium,qa tractatus de stipꝉone pœ
nali quæ fuit vna licet facta essentialiter plura,ergo &c.Sed tñ pu
to intellm Pe.verum ꝑ rônes adductas per Imo. hic, qui ẽt tenet
ɔ̃ Pet. quia eadem debuisset esse rõ in vno facto diuiduo quæ est
in d.§.si plurium.in plurib.copulatiue,propterea ad.d.§.si pluriũ
vera est solutio q̃ tenet Bar.q̃ probat Old.consi.29.incip.de rigo-
42 re iuris.† Sexto limita istum tex.& l.prox.§.fi.ff.eo. & omnia iura
dicentia qđ ɔ̃uentione partis cômittr pœna in totum,non pro-
a cedere de æquitate canonica [a] per tex.in c.suam.de pœnis.ſm verũ
intellm,& sequitr Pe.Bar.& côiter alij hoc in d.l.si pluriũ. & Bart.
in l.prox.§.fi.in fi.& Cano.in c.dilecti. & ibi vide plene per Imo.
43 de intellectu.d.c.suam.¶ †Sed an illud habeat locũ in pœna lega
b li [b] solus Raph.hic dicit q̃ non,ita dicit probari in c.potuit.de lo-
ca.certe ibi in tex.hoc non probatr,tñ ibi illud sensit gl. mag.in fi.
dum dicit totam,cum qua gl.Spe.in d.ver.xxix.& Old. in côs.29.
incip.de rigore iuris dicẽdum.& magis côiter Can.in d.c. potuit.
transeunt.Sed Io.de Imo.in ɔ̃num all.tex.in d.c.suã & hoc susten
44 tabile vr,† quia vbi agitur de fauore aiæ ẽt in exorbitantib.vel cor
rectorijs fit extensio ex maioritate,vel identitate rônis,vt probat
gl.no.in l.oẽs dies in ver.apostolica.C.de fer.& no.Bar.in auc.sa-
cramenta.C.si aduer.vendi.in ver. quæro vtrum hoc auc. habeat
locum in ɔ̃ctib.in quib.&c.cũ seq.& Ant.de Bu.in c.fi.de consue.
sed tex.in c.tuam.loquitr de pœna expressa ab hoie, & maior erit
rõ in pœna legali in qua mitius agitur.l.Celsus,& ibi no.in prin.
ff.de arbi.& tendit illa dispositio ad fauorem animæ,vt patet in d.
c.suam.in ver.in honestis qônib.& patet in gl.singula.xij.q.ij.in c.
fraternitatis.& illam gl.in d.l.omnes.reputat no.Dom.de sancto
Gem.in c.j.de tempo.ord.in vj.Et vltra prædicta facit quia in d.c.
e suam.est expressa rõ [c] & vt no.gl.in cle.j.de ele.& Bal. in auc.quas
actiones.C.de sacr.eccl.& in l.maximum vitium.C.de libe. præt.
ẽt in correctorijs fieri pôt extensio ex omnimoda identitate rô-
nis,licet Bar.aliter inclinare videatr in l.liberorũ.de verb.sig.¶ Ex-
45 tra gl.septem qônes hic in materia ponuntur per Bart.¶ † Circa
primam qua quærit si facto diuiduo adijcitur pœna continens fa
ctum indiuiduum vno ex hæredib. ɔ̃ueniente an cômittatr pœna
d pro parte [d] tñ.Pe.tenuit q̃ sic ꝑ istũ tex.indist.loquentẽ.Bar.inde
cisum reliquit.Adde q̃ Ang.Im Raph.& Pa.de Ca.tenent ɔ̃ Pet.
ꝑ l.in deposi.& l.si duo.ff.depo.Sed dic q̃ illa iura nõ ꝓbant,qa
vt in superiorib. dcm est loquuntr qñ agebatr actione bonæfidei ad
interesse,nos añ qñ agitr actione ex stipulatu ad pœnã q̃ est actio
stricti iuris differens quo ad pñtem mãm ab actione bonæfidei.vt
probatr ex isto tex.iuncta.l.in deposi.& hic ꝑ Bar.in v.opposi.Itẽ
d.l.in deposi.loquitr de oblꝉone custodiæ quæ est indiuidua, vt ff.di
xi.Pe.vero hic loquitr de facto principali diuiduo. ¶ Nec obstat q̃
dñt præfati doctores qđ in casu Petri ɔ̃faciens cômisit culpã,quia
hoc ɔ̃cesso,non tñ debet puniri nisi ꝑ parte in qua deliquit.l.san
46 cti.cũ vul.C.de pœ.ideo teneo opi.Pe.¶ † Itẽ circa hoc no.ꝑ Bart.
in ij.q.hẽs notare pulchrã limitationẽ ad istũ tex.i ver.ab oib.&c.
q̃ nõ ꝓcedit iste tex.in stipꝉonib.ꝑtorijs ɔ̃tinentib.fcm̃ indiuiduũ,
vel ẽt dationẽ q̃titatis,nã vno ex hẽdib.ꝑmissoris ɔ̃faciente,com
mittetr stipꝉo solũmodo ɔ̃ eũ pro parte sua,per tex.repu. singula-
rem in l.pœnales.§.Iul.ff.ad.l.Fal. & ꝓcedit ille ẽt si pœna sit adie-
cta stipꝉoni,vt voluit Bar.Ang.& Im.hic licet ipsemet Bar.& An-
ge.in d.§.Iulia.ɔ̃rium teneant per tex.j.l.proxi.§.fi. & ꝑ l.cũ ex cã.
j.eo.Sed verior vr opi.Bar.hic q̃ ẽt tenere vr Imo.in d.§.fi.ꝑ text.
in præalleg.§.Iul.in ver.oẽs &c. & sic côprehendit ẽt pœnales. Itẽ
qa eadem est rõ vt cômittatr solũ ad pœnã ɔ̃facientem, quæ est ad
47 iecta.† nã in mã ista a pari ꝓcedunt pœna & interesse,vt patet in l.
j.§.itẽ si in facto cum.l.seq.ff.eo. ¶ Non ob.tex.j.l.prox.§.fi. dũ lo-
quitr de eo qui promisit parere laudo sub pœna,& sic vr esse stipꝉo
iudicia.solu,qa licet doc.non tãgant hoc ɔ̃nũ pôt tñ.q̃ ibi loquitr
48 de eo qđ præstatr coram arbitro electo de ɔ̃sensu partium † corã
quo de necessitate nõ ꝑstantr istæ satisdationes ꝑtoriæ, vt est text.
no.in auc.gñalr.in fi.& ibi hoc approbant Pe.Cy.& Bal.in l.fi.C.
de epis.& cle.reprobat ibi gl.optimo.ɔ̃num tenentiũ. Vn si spô-
te interponuntur tales satisdationes coram arbitro non dñt ꝑto-
49 riæ qa † illæ cẽsentr ꝑtoriæ q̃ ab inuito pñt exigi, vt dixit gl.j.in l.
j.j.de præto.stipu.¶ Non.ob.l.cum ex cã all. ꝑ Ang. qa tn.vt hoc
ꝑ Bar.in v.q.tñ ɔ̃ rñsionem Bar.ad illam.l.surgit subtiliter Raph.
50 hic,& in d.l.cum cã. † dicẽs qđ stipꝉo duple ẽt in casu in quo fuit
inuenta

ADDITIONES.

a ¶Canonica. Do.Fra.Are.dicit q̃ ipse nõ admitteret indistincte dispõnẽ illius.c.
q̃ spaliter vr disponere in ꝑsonis religiosis vt ibi patet sicut dr in sũ.xij.q.j.c.
fraternitatis. & ideo in ꝑsonis religiosis non vr trahendũ ad consequentiã sicut
dr in c.j.de emp.& vẽ.& ꝑsertim hoc est dicendũ ne euitetr correctio iuris ciui.
q̃ dẽt seruari in foro canonico quatenus nõ repitr reprobatũ.c.j.de ope. no nũ.
b Fran.Cur. ¶Legali. Vide casum in quo non cômittitr pœna nisi pro pte in pœ
na legali.ſm feudo.tex.est not.in c.j.de va.qui contra consti.lotha.
c Fr.Cur. ¶Rõ. Qũ expssa rõ in l.an fiat extẽsio i correctorijs vide Pan.i c.nihil.
de ele.& vide Alc.ɔ.185.ver.ꝓ hoc facit i 4.vo.et i ɔ.163.c.li.et i ɔ̃s.107.& ɔs.
109.3.vo.& Alc.ɔ.33.& ɔ.36.& ɔ.51 ɔ̃s.13.& ɔ.71.i v.vo. adde Fr.Ar.ɔ.22.
d tula. ¶Pro parte. Adde.q.q̃ ponit gl.in c.j.de duo.fratr.de nouo benefi.ma.
toan.And.in rub.de senten.adde q̃ Bal.noue transit cum opi.Pet.ita vult.Arn
& Steu.hoc quos refert.d.Vinc.

inuenta a.l.ciuili,vt qñ pſtatr in reb.pṫioſis iuxta.l.emproris.ſ. de
eui.pt large dici ṗtoria ex quo de neceſſitate eſt pſtanda,& in ea
hēt locū ęquitas, & offiñ ṗtoris in eo plurimū pōt ſicut in alijs q̄
ſtricte ſunt ṗtoriæ. vt firmat Dy.& Bar.in l.ↄuētionalib.in fi. ver
bis.ſ.e.Et no.gl.in d.l.j.de ṗto.ſtip.& iō dicit Raph. ꝗ nō eſt dr̄ia
inter ṗtorias & aľs.Et rn̄det ad illū.§.Iul. ꝗ loqꝛ in ſtipľone iudi
ca. ſolū q̄ eſt diuidua reſpū eius qđ deducit in cōdemnatione.ſ.
quo ad dationē pecuniæ,nimirū ſi ↄmittiꝛ ſolū ↄ̄ ↄ̄facientem, vt
hoc in verſat de eo & c.Et ſimilr dicit ꝗ nō ob.d.§.Iul.dū loquiꝛ ī
ſtipľone de defendēdo,q̃a illa ſm eū ē diuidua ſicut ſtipľo ampli⁹
non agi,eadē rōne,vt hic,ṗterq̃ qñ ꝓmittiꝛ defenſio in cā euictio
nis pro re vēdita.d.l.cū ex cā.ꝑ rōnem quā ibi aſſignat gl.in ver-
bo nā &c.q̄ rō ꝓbaꝛ per.l.ſi alui.j.de ſo.Teneo opi.Bar.quia rn̄ſiu
data ad.§.Iul.nō ꝓcedit.nā dato ꝗ ſtipľo iudi.ſol.ſit diuidua, re-
ſpū dationis quātitans,vel ſpeciei in qua fit cōdemnatio, tñ vbi
eſt appoſita pęna, dēt vno ↄ̄ueniēte ↄmitti in totū ↄ̄ oēs.vt.j.l.ꝑ-
xi.§.fi.& l.in executione.§.fi.j.e.cuius ↄ̄riū drꝛ in §.Iul.ergo eſt ne-
ceſſe dici ꝗ ibi eſt ſpāle in ṗtorijs intelligendo ꝗ ibi ſuerit adiecta
pœna,vt probaꝛ.Itē alia rn̄ſio Raph.dicentis ꝗ promiſſio de de-
fendēdo eſt diuidua,eſt ↄ̄ tex.in l.ſi cū vno.ſ.ſi ex noxa.cau. aga.
& ↄ̄.l.ex cā.j.iu.ſol. ¶ Non ob.ēt d.l.cum ex cauſa . iunctis his q̄
no.Bar.in d.l.in ↄuennonalib.q̃a rn̄de qđ.§.Iul. dēt intelligi ī ṗ-
torijs ſtricte,& qđ ſequitur cū ex cā,dēt intelligi ī ſtipľone inter-
terpoſita ſponte, quo caſu nec ſtricte nec large drꝛ ṗtoria,vt in ca
51 ſu quo non erat neceſſaria,vt ꝑ reb.non ṗnoſis.¶†Quid autem
ſi plures principales promiſerunt iud. ſol.an vno ↄ̄ueniente cō-
mittaꝛ pœna ↄ̄ oēs.Bar.& doc.hic nō tangunt,ſed.j.l.proxi.§. fi.
& dicebāt qđ non allegāt.l.reos in fi.j.tit.j.& l.de vno.in prin.ſ.de
re iud.¶Circa quintam.q.Bar.non addo,q̃a Ang.& Im.hic tran
ſeunt cū Bar.eſt verū ꝗ Ray.& Raph. ſimpliciter ſequuntur opi.
Dy.ſed nihil boni dicunt ꝓpea non inſiſto. addo tñ ne Bar. hic
videatur ↄ̄rius bis,q̄ ipſemet dixit,in l.ij.§.ex his.ſ.eo. aduerten-
dū eſſe,q̃a opi.Bar.hic procedit qñ iſte cohæres qui agit ad ſerui
tutē in integrū fundum habet,cui dēt ſeruitutis ↄſtitui.Sed opi.
Bar.in d.l.§. ex his procedit qñ iſte cohæres q̃ agit ad ſeruitutem
conſtituendā,non haberet integrū ṗdium, & ſic non deberet ei
ſoli ſeruitus conſtitui,& hoc modo apparebit Bar.ſibi eſſe. ↄ̄nū.
52 ¶†Item inquantum Bar.hic in pe. q.multū ſingulariter conclu-
dit qđ ſi promitto neq; te neq; hæredes tuos offendere ſub pœ-
na,& vnus ex hæredib.tuis fuerit offenſus. poterit offenſus age-
re inſolidū ad pęnā,vt hic per eū.Nec ob.l.ij.§.itē ſi in facto.ſ. eo.
vbi vꝛ vt cum effectu nō poſſit offenſus agere niſi pro hæredita-
ria portione,q̃a rn̄det ꝗ ibi loquitur in ſtipulatione,quia promit
to per me non fieri quominus tibi ire agere liceat, & ſic impor
tat promiſſionem ſeruitutis , & ſic erat tranſitoria de ſui natura
ad hęres ſtipulatoris.l.pluribus.§.fi.j.eod.l.ſi vnus.§.fi.ſ.de ſer.ru
ſti.præd.Sed nos loquimur de promiſſione de non offendendo,
quæ de ſui natura non eſt tranſitoria ad hęredes ſtipulatoris cū
adhęreat pſonæ,niſi de hęrede ſit facta mentio,vt hic, plenius ꝑ
eum ſubtiliter inducentem.l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis ita.j. eod.&
cum eo hic tranſit Ant.Pe.de Anch.Paul.de Ca.in d.§. itē ſi in fa
cto . vbi debilibus ſuſtentationibus ſequiꝛ Bart. hic ſed ipſemet
Ang.in l.ſi plurium.in fin.ſ. ſi q̃s cau. videtur tenere ↄ̄num , dū
dicit qđ ſolus offenſus agere pōt,alleg.d.§.item ſi in facto. & al-
leg.illū text. vꝛ ſentire qđ ſolum poſſit agere hęreditaria portio-
ne,prout ibi dicitur non in ſolidum.idem ſentit Ang.in d.§. itē
ſi in facto.per illum tex.hic expreſſius tenet Im.in d.§.ſi quis ita.
& idē tenuit Raph.& remouent rn̄ſionem Bar.datam ad tex. in
d.§.itē ſi in facta.quia inquantū Bart.hic dicit ꝗ illa ſtipulatio ire
agere &c.eſt ſtipulatio ſeruitutis,non bñ dixit.Et contrarium vo
luit ipſemet Bar.in d.§.ſi quis ita.dixi in d.§.item ſi in facto. & in
53 præcedēti.¶†Item ſimiliter dū Bar. hic dixit ꝗ ſtipulatio de qua
in §.itē ſi in facto eſt tranſitoria ad hæredes de ſui natura non be
ne dixit,& contrarium voluit ipſemet Bar. in pręalleg. §. ſi quis
ita.per.l.apud Iulia.§.ſi quis alicui.de leg.j.& l.pe.ſ.de ſerui.lega.
per.§.ſed cum factum.inſti.de ſtip.ſeruo.quod puto verius maxi
me per tex.in d.§.ſi quis ita.in fi.vbi fit æquiparatio de ſtipulatio
ne vti frui ad ſtipulationē ire agere,ſed prima nō tranſit ad hære
des,vt ibi,ergo nec ſecunda.Idem tenuit Cy.poſt Pet.in l.veteris
in fi.C.de contrahen.& commit.ſtipula.Iac.But.& Gui. de Cu.
in d.l.iuriſgentiū.§.pactorū.ſ.de pactis.& Raph.& Io.de Imo.in
l.ſi ſic.la.ij.j.eo.licet Bar.ſibi inter ↄ̄rius in d.l.ſi ſic. contrarium te-
neat & minus bene,quia iura non probant ſuā opi. vt ibi etiam
54 dicit Raph.& Imo. ¶†Et iō conclude ꝗ quantūcunq; in ſtipula
tione de non offendendo verſetur factum cohærens perſonę,tñ
ex quo ſtipľo pęnalis eſt ex fcō defuncti,& ſic trahit originem ex
cā hr̄ditaria dēt reſpectu pęnę,q̄ eſt diuidua, diuidi īter hæredes
pro hr̄ditaria portione ſm ꝗ hꝛ in d.§.itē ſi in facto . & licet non

tranſeat de ſui nā ad hr̄des,nō tñ vꝛ ꝗ q̄q̄ ſit facta mentio here
dū in ſtipľone videatur in pſona cuiuſlibet hęredū fcā ſtipulatio
in ſolidū,vt dicit hic Bar,alle.d.§.ſi quis ita.nā rn̄det ibi Imo. ꝗ il
le text. non dicit cōmitti ſtipľonem in ſolidū vni ex hęredib.ſed
dicit tm̄ diuerſos eſſe vſusfructus in perſona hęredis, & in perſo
na defuncti.Pau.de Ca.in ṗal.§.itē ſi in fcō.dicēs iſtā q̄nem eſſe
de apicib.iuris,tenet ſimpliciter opi.Bar.& ſuſtinet rn̄ſionē Bar.
datā ad.§.itē ſi in fcō.& dicit ꝗ ibi ſtipulator habebat fundum vi
cinum fundo ꝓmiſſoris,& ſtipulator contēplatione fundi ſui ſti
pulatus eſt a promiſſore ire agere poſſe ꝑ fundum ipſius ꝓmiſ-
ſoris ad fundū ſtipulatoris, vñ licet nō cōtineat illa ſtipľo ius ſer
uitutis,vt l.ſtipľo.§.hi qui.j.eo. tñ hēt ſimilitudinē cū ſtipulatio-
ne ſeruitutis , vt tranſeat ad hæredes ſtipulatoris ſicut ad hr̄des
tranſit fundus,& ſeruitus realis.ſed certe hæc rn̄ſio eſt magna di
uinatio,& ſuppletio ad illū tex.& eſt ↄ̄ iura q̄ ꝓbant ꝗ illa ſtipľo
tādiū nō trāſeat ad hr̄dē,q̄ iura ſunt alleg.ſ.de quib.d. Pau.non
55 facit mentionē. ¶†Si aūt plures principales facerēt pacē,& qui-
libet in ſolidū ꝓmitteret adinuicē de nō offendēdo , an cēſeanꝛ
plures correi,adeoꝗ vno ſolo offenſo oēs agere poſſent, vide ſin
a gulariter ꝑ Bar.[a] in l.fi.in ij.j.ti.j.& in repe.auc.hoc ita.C.de duo.
reis,& in l.ope.ſ.de ope.lib.& Ang.in d.l.ſi ſeruus.§. ſi plurium,
ad fi.ꝑ Bar.in l.ij.C.de lib.& eo.lib.circa mediū.ꝑ Pau.de Ca. in
l.ſi id qđ.j.ti.j.in q̃b.locis hēus q̃d ſit qñ q̃liber inſolidū pœnam
ſtipulaꝛ,& q̃d ſi nō fuit dictū ꝗ inſolidū, an vꝛ q̃liber inſolidū ſti
pulatus,& ex dictis ꝑ Bar.hic in vj.q.colligiꝛ ꝗ vꝛ pœna inſolidū
ꝓmiſſa in pſona cuiuſlibet qđ puto verū licet Im. hic in diſcur-
56 ſu nō aduertēs ad verba Bar.inciderit in ↄ̄rium.¶†Vltimo q̄ſiuit
Bar. ſtatuto caueꝛ ꝗ q̃ occidit occidaꝛ niſi pacē habuerit ad hr̄di
b bus occiſi,an ſufficit hr̄e ab vno ex hr̄dib.decidit Bar.ꝗ non,[b] ſed
bñ ſatis erit hr̄e a maiori parte.ꝑ l.& ſuū hr̄dē.§.fi. cū l.ſeq. ſ. de
pac.& in l.j.& l.fi.qui bo.ced.poſ.& cū eo tranſit ſimpliciter Pe.
de Anc.in cle.ij.de tu.pa.Sed hæc opi.non vꝛ vera ſm Ang.Rap.
& Imo.hoc,q̃a iura alle.ꝑ Bar.loquunꝛ ſm Imo.hic,quoties ma
ior pars creditorū volebat remittere partē debiti . ſecus ſi totū,
ꝑut in caſu nr̄o.vt colligiꝛ ex tex.& gl. in d.§. fi. q̄ incipit hodie.
in ver.quota parte maxime ꝑ rōnē redditā in gl.& hoc aperte te
nuit ibi Gui.de Cu.Bal. & Ang. & ꝑ eādē rōnē ibi redditā in gl.
patet ꝗ ibi loquiꝛ quoties emolumentū veniebat applicādū par
57 ti,ſed in ꝓpoſito pęna nō veniebat applicāda parti.¶†Ex quo in
ferri pt ꝗ ſi ꝑ homicidio veniebat imponenda pęna pecuniaria,
& fcā remiſſione ab hr̄de occiſi remittebaꝛ ex forma ſtatuti pars
pœnæ applicandæ fiſco,nō ꝓcedit ēt tunc opi.Bar. q̃a tunc non
hēt locū deciſio poſita in d.§.hodie.& iſtud colľr ex rōnib.Bal.in
l.j.ſ.de pac.licet Imo.in hoc vltimo ↄ̄rium tenuerit.Saly. ēt in d.
l.ij.C.de lib.& eo.lib.dicit ꝗ l.maiorē.in prin.ſ.de pac.nō hēt lo
cu qñ tractaꝛ de remiſſione pœnę applicandę fiſco. Et ex ṗdictis
vꝛ concludendū veriorē eſſe opi. ꝗ requiratur ab omnib. pacem
fieri ꝑ rōnes ꝑ hac parte allegatas per Bar.& alios cogitabam tñ
ſi poſſet ſuſtineri opi.Bar. nā licet quo ad cōmodū pecuniarium
nulla pœna veniat applicanda hæredib.tñ ꝑꝑ intereſſe vindictę
& iniurię illatæ defuncto, vꝛ ſatis tractari de intereſſe hæredum.
Vñ videreꝛ diſtinguendū,ꝗ aut in totum fit remiſſio,& hæredes
nihil receperunt,& hoc non pōt maior pars. Sed ſi aliquid rece-
perunt nec in totū fcā eſt remiſſio, bñ maior pars hoc poſſit per
d.l.maiorē,q̄ hoc caſu locū hēt.Et tenendo hanc ↄcordiā rn̄deri
pōt ad l.fi.C.de auc. pſtan. ꝗ alia nō hēt locū in caſu nr̄o fauore
liberationis , vel ꝗ licet in caſu nr̄o maior pars remittere poſſit,
non tñ tolliꝛ totū ius hr̄ditariū,ſed pars illius.ſ. quo ad vindictā
& ius iniurię,quemadmodum in caſu.d.l.fi.requiriꝛ ↄſenſus om
nium,qñ agitur de totali diſſolutione tutelæ,ſecus ſi agiꝛ de vno
actu tm̄.& de iſta q̄one vide ꝑ Bal.in l.ij.C.de lib.& eo.lib. & ibi
c tenet ꝗ vnus ſolus poſſit facere pacē,[c] & idem tenuit Cy. in l.j.
§.fi.ſ.de vend.inſpi.& vide ꝑ Ang.& Imo,in l.pro hærede.§.fi.de
acq.hære.& in l.ſi filius q̃ patri.de vul.& pu.& Ang.in conſ. 202.
inci.viſo puncto.& Bal.in l.j. ſ. de pac. cū limitatione de qua ibi
per eum.Ang.hic de æquitate approbat opi. Bar.cum aliquibus
limitationibus,vt hic per eum.& cum Ang.tranſit Pau.de Caſt.

ADDITIONES.

a Franc. Cur. ¶Bar.Vide Ale.conſ. 116.in iij. vo. vbi conſuluit ꝑ iſta doc.Bar.
b Iulia. ¶Non.Vide late Fr.de Are.in l.ꝑ hr̄de.§.ſi ſepulchri. de acq.hæ.ēt ſi ſta
tutū vult ꝗ pax debet hr̄i ab hr̄de,ſi teſtor fecit ſufficiat ꝑ Imo.hoc,adde ꝗ po-
nit Bar.in l.damni.§.ſabini.ibi,ſed quid.ſ.de dam.inſe.
c Franc. ¶Pacem. Adde ꝗ idē tenet Albe.de ro.in trac.ſta.in iij.pte.q.28.& vi
de eūdē in l.ſi plures gradus.ſ.de le.ij.& late.d.Nel.de ſan.gemi.in tra. ban.in
iij.pte ſecundi tpis.q̄.39.An.are.in trac.malefi.in ver. comparent dicti inqui
ſiti intermino defenſionis.& ibi augu.& in addi.
¶Vide plene per Fely.in c.cum omnes.in 7.all.de conſt.& an tunc ſufficiat hr̄e
pacem a mortue re vulnerato,vide per bald.in d.l.ij.C.de lib.& eod. lib. & per
Bar.in l.damni inſe.§.fi.ſ.de dam.inſe.

1 *Stipulationes de quibus hic licet contineant factum indiuiduum, quatenus tñ cõmittentur ad penam & interesse dicuntur diuidua.*
2 *Defendere est fact um indiuiduum.*
3 *Stipulatio q̃ est indiuidua quo ad stipulatorẽ, est &̃ idiuidua quo ad eius heredes.*
4 *Stipulatio omnis est diuidua quando petitur, vt pœna, vel interesse præstetur.*
5 *Stipulatio rem restitui est indiuidua quo ad promissorem & eius haredes.*
6 *Cauens de damno infecto & promittens, in tali promissione venit interesse.*
7 *Promittens facere demoliri opus iniuste factum, si non facit, potest conueniri ad destructionem operis, vel ad interesse.*
8 *Promittens rẽ venditã defendere si defendit ꝓ parte tñ nõ liberatur pro parte.*
9 *Missio in pos. cã damni infecti fit in totum contra non cauentem nisi pro parte.*
10 *Vsusfructus restitutio est diuidua.*

1 §.Si is qui duplã. †Stipłones de q̃b. hic, licet ꝯtineant fcm̃ indiuiduũ, & quatenus tñ ꝯmittent ad pęnã, & interesse, dñr diuiduę. h.d. fm verũ in telłm, q̃a difficilis reputat iste. §. iõ ꝓ eius declone dicas primo exemplificãdo tex. in ver. duplã. fm qd̃ hẽ in l. emptori. in princ. ff. de euic. & ista stipło est pęnalis ꝓ eo ꝙ excedit simpluũ. l. hoc edicto. §. fi. ff. de pub. ¶ Ex quo patet istũ tex. intelligi tã de pęna ĩ stipłone dupli ꝓmissa si res vendita ꝑ venditorẽ non defendaẽ, q̃ de inter-
2 esse, vt in sequentib. stipłonib. qñ pęna adiecta non est. ¶ †In text. ibi, actionẽ. s. ad pęnã ꝓ parte sua euicta, sed si nõdũ sit res euicta, & agaẽ, vt res defendaẽ in cã euictionis, q̃libet heredũ põt agere vt res defendaẽ in solidũ, q̃a defendere est fcm̃ indiuiduũ ex cã. ff. iud. sol. & l. cũ ex cã. ff. eo. & hic in fi. & licet dicta iura loquanẽ quo
3 ad ip̃m stipulatorẽ, tñ idẽ est in eius hr̃dib. †q̃a stipło q̃ est indiuidua quo ad stipulatorẽ, est &̃ idiuidua quo ad eius hr̃des. l. ij. §. ex his. ver. ex quo. ff. eo. & l. si duo. ff. depositi. iuncta. l. j. §. si pecuniã in sacculo. in ver. sed res. ff. depositi. est verũ ꝙ si vni ex hr̃dib. stipulatoris res non defendiẽ, non ꝯmitteẽ cũ effectu stipło ad interesse, vel ad pęnã nisi ꝓ parte sua. l. ij. §. fi. & ibi notaẽ. ff. e. Et sic patet ex his ꝙ ꝓmissio de defendẽdo in cã euictionis, ita est indiuidua ex parte hr̃dũ stipulatoris, si agaẽ vt defendaẽ, sicut ex pte hr̃dũ ꝓmissoris, licet Raph. hic ꝯ̃nũ dixerit. s. q̃ esset indiuidua respectu ꝓmissoris & eius hr̃dũ, tñ secus dicebat in hr̃dib. stipulatoris ꝑ istũ tex. in prin. quẽ ad h. d. esse singularẽ. Sed non pl3, q̃a &̃ in hr̃dib.
4 stipulatoris est indiuidua, vt ꝓbaui. ¶ †Non obst. iste tex. in princ. q̃a loq̃ẽ qñ agiẽ non vt defendaẽ, sed vt pęna vel interesse p̃steẽ. & quo ad istud ois stipło censeẽ diuidua. l. stipłones nõ diuidunẽ. in prin. in fi. & ver. Celsus. ff. e. & d. l. cũ ex cã & l. ij. §. certã. ff. de p̃to. stip.
5 ¶ †In text. ibi fructuaria. si agaẽ ad interesse, vt q̃a vsufructuarius non sit vsus re arbitriu boni viri, vel ad interesse, rõne non restitutę rei, vt hic in fi. Sed si agaẽ ad rei restõnẽ est indiuidua &̃ quo ad ꝓmissorẽ & eius hr̃des, vt hic in fi. & l. si duo. ff. depo. ac &̃ quo ad hr̃des stipulatoris, vt ꝓbat tex. reputatus singularis in d. §. si pecu-
6 nia in saccul. & hoc nõ declarant doct. ¶ †In text. ibi dã. infe. quia si de dam. infe. mihi cauisti, in tali ꝓmissione venit interesse, si contingit dãnũ dari. l. in hac. ff. de dam. infe. & iõ agunt hr̃des stipulatoris ꝓ portionib. hr̃ditarijs. & ista cautio damni infe. iam p̃stita de qua loq̃ẽ iste tex. non põt dici ꝙ ꝯtinet fcm̃ indiuiduũ præstandũ ad qd̃ q̃dẽ fcm̃ agi possit. & in hoc non parificaẽ cũ istis alijs stipłonib. q̃ ꝯtinent fcm̃ indiuiduũ ad qd̃ agi põt, vt si peto defendi rẽ, vel peto rẽ restitui finito vsufructu. & hoc ẽ ꝙ voluit dicere gl.
7 fi. in fi. dũ dixit, & idẽ in dã. infe. ¶ †In text. ibi, ex ope. noui, nã si ꝓmisisti demoliri facere opus ꝙ iniuste ędificasti, si nõ facis opus demoliri possum agere ad duo, vel ad fcm̃. i. ad destructionẽ opis, vel ad interesse si volo l. stipło. §. fine. ff. de ope. no. nũ. Si ago ad primũ illud est indiuiduũ, & quilibet hr̃dũ põt agere in solidũ sicut ad alia indiuidua. d. §. ex his. licet gl. ij. hic in ver. sed licet &c. ꝯ̃riũ senserit, & non bñ fm oẽs. Si aũt agiẽ ad interesse, & tunc dr̃ illud esse diuiduũ, & tunc loq̃ẽ iste text. sed ver. restituit. loq̃ẽ in primo
8 casu. s. qñ agiẽ ad distinctionẽ opis. ¶ †In tex. ibi, ipsi aũt ꝓmissori. non credas ꝙ sit aliud in ꝓmissore & eius hr̃dib. imo semꝑ ẽ idẽ, vt ꝓbaẽ ex illo tex. in fi. iuncta. d. l. cũ ex cã, sed solũ loq̃ẽ text. hic in fi. de ipso facto principali, q̃a si ꝓmissor ꝓ parte tñ defendit rẽ venditã, vel pro parte facit opus demoliri, non liberaẽ ꝓ parte per d. l. cũ ex cã & l. in executione. §. in solidũ. ff. eo. & iõ ꝯmittereẽ pœna i solidu, vt in d. iunb. & differt iste finis a principio, q̃a in principio loquiẽ qñ agiẽ ad pœnã, vel interesse, in fi. aũt quo ad factũ principale. ¶ In gl. ij. ibi actiones in fcm̃, &c. de qua loquiẽ text. in
9 l. p̃tor. ff. nõnullis. s. de ope. no. nun. ¶ †In gl. fi. ibi. s. rõne ędiũ. Bart. hic dixit saluari posse hũc primũ intellm̃ i principali si ꝯueniaẽ, vt caueat de dã. inf. si ꝓ pte cauet. & ꝓ pte ñ fiat missio ĩ totũ ꝑ l. in stipułone. alle. in gl. secus in plurib. hr̃dib. ꝯuentis ad cauendũ, quia vno non cauente fiat missio ꝓ parte sua tñ. vt l. si cões. alle. in glo. fi. patet ergo ꝙ gl. & doct. intelligunt istum tex. in fi. qñ nulla præcessit ꝓmissio de cauendo, sed dñs domus ruinosę ꝯueniẽ offic. iu. vt caueat de dã. infe. iuxta l. inq̃lino. cũ gl. ij. ff. de dã. inf. Sed certe iste primus intellectus gl. &̃ in principali nõ põt saluari, q̃a loq̃ẽ hic qñ præcessit ꝓmissio vt patet hic in versi. ꝓmissori. & hoc est de mente Rapha. hic, ꝙ mihi nõ displicet. sed posset dici r̃ndendo ꝙ forte hic fuerat ꝓmissum p̃stari cautionẽ dã. infec. nõ aũt fuerat ꝓmissum de dam. inf. resarciendo, & sic recte postea agere põt stipulator, vt cautio p̃steẽ, i qua fit missio in pos. in ꝯtumaciã cauere debentis. d. l. inquilino. ¶ In ead. ibi, sed Hug. &c. iste intellis est in se verus, sed non ꝯuenit huic lr̃æ, q̃ in p̃cedentib. de hac stipłone
10 nullã mentionẽ fecit. iõ tene intellm̃ sequentẽ. ¶ †In ead. ibi, vsusfructus restõ. male dixit gl. q̃a vsusfructus restõ bñ est diuidua. l. j. I fi. ff. de vsufr. & l. j. §. sed vsusfructus. ff. ad l. fal. sed finito vsufructu, vsusfructus q̃ est extinctus restitui nõ põt, sed restituiẽ res, q̃ restõ indiuidua est vt l. si duo. ff. deposi. posset tñ saluari gl. dũ dicit istã restõnẽ esse diuiduã, vt intelligaẽ quo ad oblonẽ. non aũt quo ad liberationem. l. iij. §. hæres. ff. commo. & d. l. si duo.

Pomponij. LEX V.

1 *Iudex de causa cognoscens debet habere ęquitatem ante oculos.*
2 *Cauere potest quis cogi arbitrio iudicis vbicunque iudici videtur ęquum esse cautionem interponi.*
3 *Merum officium exponitur, idest purum.*
4 *Stat. ꝙ a mera interlocutoria non possit appellari, appellari poterit ab interlocutoria, qua pronunciatur instrumentum guarentigia executioni mandatum.*
5 *Merum quid dicatur.*
6 *Interlocutoria ab obseruatione iudicij etiam in casibus in quibus habet vim diffinitiuę non requirit scripturam requisitam in sententijs diffinitiuis.*
7 *Interlocutoria quomodo cognoscatur ꝙ habeat vim diffinitiuę.*
8 *Stipulatio põt fieri regulariter super quacunq; re, super qua põt fieri cõtractus.*
9 *Contractus appellatione an veniat stipulatio.*
10 *Stipulationes q̃ũ, & quæ dicantur iudiciales, conuentionales, prætoria, vel cões.*
11 *Causæ quæ expediuntur officio iudicis nobili, & sic principaliter dicuntur causa mixti Imperij, & sunt indelegabiles.*
12 *Cautiones quæ interponuntur ex forma statuti an sit prætoria, vel ciuiles.*
13 *Stat. conditum a Comite Duce, vel Marchione, &c. an dicatur ius prætorium, & quid de stilo & consuetudine magistratuum.*
14 *Statuta condere inter se qui possint.*
15 *Stat. ancianorum, vel priorum, aut decurionum, vel consiliariorum vnius populi, an dicatur esse ius prætorium.*
16 *Actiones inductæ a Marchione si sint pęnales non durant nisi anno si ciuiliter sint intentatæ, secus si criminaliter, quia tunc durant per xxx. annos.*
17 *Cautio inducta a statuto populi debet intelligi sine fideiussore, limita vt hic.*

STipulationum. Ponitur hic tertia diuisio stipłonũ, nã ois stipło siue ꝯtineat dari, siue fieri, siue diuiduũ siue indiuiduũ, aut est iudicialis, aut p̃tona, aut ꝯuentionalis, aut cõis. & pone exẽpla, vt in tex. ¶ †In tex. ibi, &
1 mero iu. offõ. expone iudicis. s. p̃toris viuentis, & iõ dicit mero, q̃a eas p̃tor non adinuenit ꝑ sua edicta, sed iudex qui de cã cognoscit cum debeat hr̃e ęquitatẽ præ oculis. l. ꝙ si Ephesi. in fi. ff. de eo qd̃ cer. lo. facit &̃ interponi vbicũq; ęquitas suggerit, vt patet in l. creditor. & in l. si post alleg. in glo. in ver. cautio. ¶ †Ex quo infert hic
2 Pau. de Ca. ꝙ &̃ si esset casus in quo ꝑ nullã legẽ de cautione p̃stãda ꝓuisum esset, & iudici videreẽ ęquũ esse facere interponi, hoc posse ex arbitrio sibi dato a l. ꝑ d. l. ꝙ si Ephesi. ꝙ reputo satis not. idẽ velle vr̃ Io. Fab. insti. de diui. stipul. puto ꝙ si ęquitas reperitur scripta in iure licet non in casu indiuiduo, sed tñ in simili tunc iudex ꝓcedens de simĩb. ad simĩa possit cõpellere ad cauendũ. ꝑ l. non põt. ff. de leg. Sed vbi iudex moueret ex ęquitate nec in casu illo scripta nec simĩa nõ puto aliquẽ ad cauendũ cogi posse. quia ęquitas non scripta non est attendenda. l. placuit. C. de iu. c. fi. de trãsa.
3 ¶ †In tex. ibi, a mero p̃toris officio. Expone mero. i. puro.ᵃ fm gl.
a insti. de diui. sti. in ver. mero. q̃ Ange. hic dicit esse singularẽ. & sic edicto p̃toris tñ sunt introductæ p̃toriæ. ꝑꝑ hoc. n. dicit mero, quia qñ non solũ a p̃tore mortuo, sed &̃ a lege ciuili essent inductæ, censereẽ cões. exemplũ in stipłone duplę q̃ pro seruo vicioso vendito inducta est a p̃tore. l. ꝙ si nolit. §. q̃ assidua. cum gl. ff. de edic. licet in alijs reb. p̃tiosis est inducta a lege ciuili. vt ibi in gl. & in l. emptori. ff. de euic. & idẽ in stipłone rẽ pup. sa. fo. q̃ regłr est inducta a p̃tore, vt ꝑ totũ ti. rem pu. sal. for. vt not. glo. ibi in rub. tñ est interdũ inducta a lege ciuili insti. de satisd. tu. §. j. in ver. sed ex testõ. & ideo est cõis, vt hic in ver. cões. & de d. §. mero. vide ꝑ Bal.
4 in l. etiam. C. de obsequijs. ¶ †Et facit fm Ang. hic, ꝙ si statuto cauetur ꝙ non possit a mera interlocutoria appellari, appellabitur ab interlocutoria qua pronunciatur instrumentum guarentigiæ executioni

ADDITIO.

5 Thom. ¶Mero. i. puro. Adde quod dicit Albe. de Ros. in l. imperium. ff. de iur. om. iu. post Odof. & Old. in diffi. meri imperij, ꝙ merum dr̃ simplex. & purum sine aliqua mixtura alterius & vide Ang. de Are. in §. j. per gl. ibi insti. de diui. sti. vbi plene, sed adde gl. seq. in l. qui decl. §. si res, in ver. merum. ff. de solu.

a xecutioni mandatum, quia non eſt mera interlocutoria a pp effe-
ctũ executiuus & diſtõnis circa negociũ principale. bñ facit, licet
ipſe non alle. gl. no. in l. qui reſtituere. in gl. fi. de rei vẽ. nec eſt me-
ra, diffinitiua, q a non pceſſit lit. cõte. nec alius ordo iudiciarius, er-
go non põt dici proprię diffinitiua ſnia. pro quo optime facit, li-
cet ipſe non alle. gl. in l. fi. §. neceſſitatẽ. in gl. mag. C. de bo. q libe.
& gl. in c. dudũ. el ij. in ver. rñſionẽ. de elec. & gl. fi. in c. ex parte el
ij. de ver. ſig. q. j. in c. nos in quẽq. in gl. & qđ no. gl. in l. j. C. de cfeſ.
& Bar. in l. ſi finita. §. forte. de dã. inf. & gl. in l. platã. C. de ſen. & iõ
5 non cprehẽdit ſub verbis ſtatuti, † q a illud dr̃ eſſe merũ, qđ eſt ab
ſtractũ ab oi ſubſtantia alterius entis, vt colligit̃ in d. ver. mero. &
cũ opi. Ang. tranſeunt hic Rapha. & Pau. de Ca. Adde Ang. idẽ te
nentẽ in l. ii ſic. in prin. ſ. de leg. j. p illũ tex. in ver. mero. & idẽ no.
Ang. in l. In piũ. ſ. de leg. j. p illũ tex. in ver. mero. & idẽ no. Ang. i
l. In piũ. ſ. de iur. om. iu. p illũ tex. vbi merũ nõ cprehẽdit mixtũ.
Idem ẽt tennit Ang. in cſ. 12. inc. Quærit̃ verũ ſnia lata ſup execu
tione. ad finẽ, &c. & Ro. i l. j. ad fi. ſ. de re iud. Idẽ tenet Io. de Imol.
hic q addit q p opi. Ang. facit, q ẽt vbi ſtatutũ ſimplr faceret mẽ-
tionẽ de interlocutoria ẽt ſi non diceret merã, non cprehenderet
interlocutoria hñs vim diffinitiuę. ita dicit tenere Io. An. in c. per
6 uenit. el ij. de app. ¶ † In cõtriũ alle. no. p Bar. in l. Tinia. de accu. vbi
voluit q ſnia interlocutoria ab obſeruatione iudicij ẽt in caſib. in
q b. habet vim diffinitiuę, nõ requirit ſcripturã reqſitã in ſniis diſ-
finitiuis. l. fi. C. de ſen. ex bre. rec. & not. gl. in l. ij. j. de app. & in c. fi.
de re iu. in vj. & cũ d. opi. Bar. & addo q cсor. Bal. & Io. de Imol. in
l. iuſtę. ſ. de acq. poſ. & ſic apparet vanas eſſe opi. eo caſu q lex vel
ſtatutũ loqt̃ non de mera interlocutoria, ſed ſimplr de interlocu
toria. teneo tñ opin. Io. An. p quo allego gl. reputatã ſingularẽ in
c. fi. ver. inanes. de elec. in vj. & cũ illa opi. ccordant d. de Ro. ccln.
xxij. inci. ſi a ſnia ſup attentaus, &c. Fed. de Se. cſ. 39. inci. caſus ta-
lis eſt lata ſnia. & Spe. in ti. de app. §. in q b. ver. ſed nunq d. & Bar.
in l. minorib. C. de his qui. vt indi. & d. Ant. in c. tua nobis. de app.
& colligit̃ ex no. p Bar. in l. cſentaneũ. C. q̃uo & qñ iud. p hoc fa-
cit optima rõ q a interlocutoria hñs vim diffinitiuæ, & q p cñs ẽ
ſnia mixta, debet iudicari ſm illud ſimplex in quo potentior eſt
l. q uiſ. ſ. de ſta. ho. l. legatis. §. ſi vnus. de leg. iij. & ſic iu dicat̃. Neque
mihi placet ccordia tradita hic p Imo. q a iure non pbat̃, vt de dif
7 finitiua. ¶ † Et q̃uo cognoſcat̃ interlocutoria hñs vim diffinitiuę,
vide gl. valde no. in cle. fi. in ver. repulſione. de app. & gl. in cle. j. in
ver. diffinitiua. de cã poſ. & Bal. in l. j. in ver. denuo q̃ro. C. qñ puo.
vbi dixit q ſnia decidens vnũ articulũ ſubſtantialẽ quo ad nego-
ciũ principale dr̃ hr̃e vim diffinitiuæ rext. dicit eſſe ſing. in l. intra
vtile. & ibi gl. in fi. vbi habes exẽplũ. ſ. de min. & p d. Ant. & Can.
in tub. de re. iu. & gl. in d. l. q reſtituere. & in d. l. ij. j. de app. & Bar.
in l. ſi cũ excep. hoc aũt. ſ. qđ met. cã. Imo. in l. ſi finita. §. non aũt.
8 ff. de dã. inf. & Ro. in tub. ſ. de re iud. ¶ † In tex. ibi, rerum cõhenda-
rũ. no. q ſup quacũq; re ſup qua põt fieri cõctus, poterit ẽt fieri ſti
plo rĩr. Ex quo colligit Imo. & Ro. hic q cũ fiat hæc cparatio de cõ
ctu ad ſtipſonẽ, q ſtipſo non cenſet̃ eſſe cõctus, q a nullũ ſile ẽ idẽ.
l. q Nerua. cũ vulgarib. ſ. depo. qđ putat eẽ verũ ſtrictè & proprię.
q a cõctus pprie eſt qñ eſt vltro citroq; obligatorius. l. labeo. la ij. §.
cõtũ. j. de verb. ſig. q non cтingit in ſtipſone. large aũt dr̃ cõctus. l. j.
9 in fi. ſ. de pac. † q eſt oo. ſm eos pp ſtatuta loquentia de cõctib. cũ
ſtatuta debeant ſtrictè accipi, prout ẽt in ppoſito dixit Bar. in d. l.
labeo. adde gl. in terminis hoc volentẽ in l. ij. in gl. mag. C. de iu.
emphy. & ibi p Bal. & l. ſi donõnis. & ibi Bar. & Bal. C. q met. cã. &
Bal. in l. cõctus. C. de fid. inſtr. & bñ faciũt no. p Bart. in l. apud Iul.
in §. fi. ſ. ex q b. cau. in poſ. ea. p Bal. & Ang. in l. mutũ. §. fi. & in l.
more. ſ. de acq. hæ. cũ q b. ccordat Abb. in c. qua fronte. de app. &
Ia. Bu. in auct. ſacra pub. circa me. C. ſi adner. veo. tenet cõriũ, videli
b cet. q ſtatutũ loquens de cõctu, locũ babeat in ſtipſone. b mouet̃ p
tex. inſt. de obli. ti. gñali. in fi. dũ dicit tex. ex cõctu oriri oblõnẽ, aut
re, aut cſenſu, aut verbis. & ccordat. d. l. j. in fi. ſ. de pac. Sedo alle.
cõem vſum loquẽdi q eſt, vt ſtipſo dicat̃ cõctus q quidẽ cõis vſus
in ſtatutis attendi debet l. labeo. de ſup. leg. c. ex lr̃is. de ſpon. Sed
ad iura alle. p Iac. But. in primo membro patet rñſio ex. ſ. dictis,
q a loquunt̃ illa quo ad largã & impropriã appſonẽ. q vero dicit
de cõi vſu loquẽdi putarẽ verũ ſi tpe ſtatuti cditi extabat ille cõis
vſus, q a ſtatuta bñ recipiunt interptatione a cõi vſu loquendi vi-
gente tpe quo cdita fuerint, vt not. Bart. & ſcrib. in rub. ſ. de ope.
no. nun. ſed ceſſante cõi vſu loquendi non putarem dcm̃ Iac. Bu.
verũ p d. l. labeo. §. cõtũm. & p alia. ſ. alle. & q a ſtricte ſunt intelli-
genda ſtatuta. l. quicquid aſtringendę. j. c. Ad pdicta ẽt videas Bal.
in tub. C. de pac. dũ alle. gl. in l. j. in prin. in fi. mag. glo. ſ. de acti. &
obl. q voluit q oẽ pactũ ſit cõctus, ſed rñde q procedit large ſumẽ-
do & impropriè. ¶ In glo. j. in fi. dic q hic diuidit̃ ſtipſo in gñe, ibi
10 aũt diuidit̃ vnũ mẽbrum. ſ. ptoria. ¶ † In gl. in ver. ptoriæ. in princ.
gl. pcedens & gl. l. primæ, in prin. j. de pto. ſti. & inſtit. de diui. ſtip.

in princ. approbant hanc primã dr̃iam q magis cõiter reprehẽdit̃
p Pe. Bar. & alios hic, & recte p l. in oib. ſ. de iud. & l. denũciamus.
cũ ſi. C. de his q ad eccle. cfu. Vbi principlr imploraſ offiñ iud. no
bile, vt pſtet̃ cautio, & nũ ſint ptoriæ cautiones, imo inueniri. a l.
ciuili, ſeu ab Imperatore. Et ſilr cautio da. inſe. interdũ p modum
exceptionis petit̃ incidenter, vt qñ dñs domus q iam ruit agit cõ
me, vt pauar rudera tollere, nam poſſum excipere, vt Ipſe caueat
de dãno. l. ptot. §. fi. cũ ſeq. ſ. de dã. inf. & cum talis cautio ptoria ẽ
vt hic, & ſilr cautio rati, ſemp petit̃ incidenter, vt patet in l. j. C. de
pcu. & in l. non ſolum. §. qui in alieno. ſ. eo. & tñ non eſt iudicia-
lis, ſed cõis, inſti. de diui. ſtip. in fi. iõ teneo ſecũdam dr̃iam hic po-
ſitã in gl. in ver. atẽ differunt. Tertia dr̃ia hic ponit̃ in gl. i. ver. ſ; Io.
& cũ ea tranſit hic Bal. & Io. de Imo. ſed cõtrium tz Pet. Ang. Raph.
Pau. de Ca. hic, & Cy. in l. iubere. ſ. de iur. om. iu. in ij. q. & rectius
vt mihi vr̃. nam ſi vera eſſet opi. gl. ſ. q prætoriæ interponent̃ per
ordinarium ſeu p maiores iudices, & iudiciales p delegatũ, ſemp
magiſtratus municipales, ſequeret̃ q iudicialis poſſet dici cõis,
q a illa iudicialis põt interponi p maiores & minores iudices. nã
ſi p minores põt, q to magis p maiores, præterea iſta dr̃ia depen-
11 det a prima. ¶ † Na cãæ quæ expediunt̃ offõ iud. nobili. & ſic prin-
cipalr dñr cãæ mixti Imperij, & indelegabiles. l. ij. ver. q non ita. &
ibi Bar. C. de peda. iudi. l. nec quicq. §. vbi. & ibi gl. & doct. ſ. de of
fi. pcon. & plene Bar. in l. Imperium. ſ. de iu. om. iud. & p cñs nec
p legatum nec p magiſtratus municipales poſſunt expediri, vt
in dictis iurib. & in l. ea q. §. magiſtratus. j. ad muni. Quę vero non
offõ iud. nobili, ſed mercennario incidenter implorato poſt actio
nẽ ad aliud intentatam expediunt̃, & non dñr mixti Imperij, &
pñt delegari, vt no. p gl. & doct. in d. §. vbi. & in d. l. ij. Sed ita eſt q
ẽt iudiciales pñt peti offi. iud. nobili in caſu. d. l. denunciamus. cũ
ſimi. ergo hæc dr̃ia falſa. Quarta dr̃ia tradit̃ p gl. inſti. de diui. ſti. in
ver. veniunt. ſ. q ptoriæ ſunt cprehenſæ in tit. de pto. ſtip. iudicia-
les non, hæc non eſt vera, q a cautio q̃ præſtat emancipatus filio
in ptãte de cſerendis bonis eſt ptoria. l. j. §. iubet. ſ. de colla. bo. &
tñ non eſt in ti. de pto. ſtipu. ¶ In ea. ibi, cões aũt, &c. ex reproba-
tione primæ dr̃iæ, patet gl. non bñ dicere, quæ ſint cões, dixi ſup
12 tex. ¶ † Extra gl. erigit hic Bar. quid de cautione quem interpo-
nit̃ ex forma ſtatuti an ſit ptoria, vel ciuilis. dic vt hic p eum. cum
quo tranſeunt cõiter alij. Et tene menti dictũ eius dũ vult q ſta-
13 tutũ cditum a Comite, & Duce, &c. † dicatur ius ptorium c tanq̃
c ſcm̃ a magiſtratu. l. ius a ſit ciuile. ſ. de iuſt. & iu. adde eũdem Bart.
idẽ tenentẽ in l. fi. de pe. & in l. oẽs populi. in v. q. prin. in ver. iiij.
iuxta pdicta. ſ. de iuſt. & iu. & in l. ij. in fi. de bo. poi. & in l. ij. §. fi. ſ.
pro empt. & vr̃ ſequi Bal. in l. ſiue pars. C. de dila. & in l. ad q pau-
perib. in ver. iij. quæro cſtitutio, &c. C. de epi. & cle. & in l. ſi pdiũ.
C. de edi. ac. & in rub. C. q admit. in vj. q. & in l. certũ. verſi. & leqt̃
videre de ſeptima. C. vñ legi. & ibi ponit̃ q d ſit de ſtylo, & cſuetu
dine magiſtratuũ, an dicat̃ ius ptoriũ. Ange. hic limitat dcm̃ Bar.
pcedere niſi cõem hr̃et adminiſtrationẽ iure pprio, q a iure ſtatu
tũ eius cenſent̃ eſſe ius ciuile, ſicut dicimus in ſtatuto populi legẽ
cdẽtis p miſſu principis. d. l. oẽs populi. & cũ Ang. tranſit hic Ioã.
de Imo. dicens idẽ fuiſſe de mente Bar. in d. l. oẽs populi. in iiij. q.
14 princ. vbi facit dr̃iam † inter hñtes magiſtratũ ppetuũ, & iſti ſoli
p ſe pñt ſtatuta cdere auc. caſſa. C. de ſacroſ. eccl. & in corpore. &
inter hñtes tpalẽ iuriſdõnẽ, vt pſides, & iſti non poſſint ſine li ẽa
tia ſuperiorũ & cſilij iuxta. l. j. cir. prin. cũ gl. ſ. q quiſq; iu. & idẽ n
tenet hic Raph. Adde Bal. idẽ tenentẽ in l. receptina. C. de cſti pe.
Sed non puto diſtin. Ang. bñ iure pbari, & cõ eũ eſt glo. in c. j. ſi de
inue. inter do. & vaſal. lis oriat̃. vñ puto dicendũ q aut Comes ſu
periorẽ recognoſcit, & tunc pcedit opi. Bar. hic, cũ æquiparet̃ pę
ſidi ſeu magiſtratui, & eſt no. gl. in d. c. j. in ver. obſeruet. ſi de inue.
ſti. inter do. & vaſal. lis oriat̃ aut ſuperiorẽ non recognoſcit, & tũc
pcedit opin. Ang. q a tunc hr̃ loco principis, vt no. Bart. in l. j. §. de
qua re. C. de poſtu. & in l. relegati. cum multis ccor. j. de pęn. & in
l. hoſtes. j. de cap. & in l. iij. in princ. ſ. de mino. & Can. in c. cum te.
de re

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶ Interlocutoria. De hoc late p Fr. de Are. hic, & eius conſ. 49. per Lud. Ro. conſ. 72. & tu vide Ant. de But in eius conſilio. 60.

b ¶ Stipſone. Vide q voluit Io. An. in addi. ad Spe. in ti. de feu. §. iuxta in add. quæ inci. & ſoluit Bal. in l. cõctus. C. de fi. inſtr. & in auc. ſac. pub. hic alleg. Bal. in l. q vero. ſ. de le. adde tu Ang. Are. quẽ videm §. his inſti. de obli. quæ ex quaſi cõctu. & Bald. in l. ſi vnus. §. pactus. ſ. de pa. vbi dicit q ſtatu. loquens de cõctu habet ẽt locũ in diſtractu ſeu liberatione facta p muliere, & vide q dicit Abb. in cſi. ſuo 72. in j. vol. vbi ſtatu. loquens de quaſi cõctu nõ comprehendit cõctũ proprium. mouetur p gl. in c. decet dſic. in verſi. cõctus. de immu. eccle. lib. vj.

c Thom. ¶ Ius pratoriũ. Adde Lu. Ro. conſ. 36. eund. Ale. cõſ. 40. & ad materiam vide q voluit Ang. conſ. 201. adde tu & vide Bart. & Bald. ſpecialiter hic in l. genero. ſ. de inſa. & Bal. in l. j. ſ. de re. diuiſi.

¶ Vide Bal. in l. fi. C. de conſt. pec.

de re iudi.& in c.p venerabilē.q fi.sint legit. & in specie fuit hæc
decisio de mente Io.An.in addi.Spec.in ti.de instr.ędi.§. porrò.in
15 addi.inci.hæc descriptio.& puto ita fuisse intentionē Ang.¶†Itē
a inquantū Bar.signanter voluit q statutum ancianorum[a],vel pno
rum dicat esse ius p̄toriū,vt hic plenius p eū , adde q Bal.in l.oēs
populi.ɔ̄riū tenuit hac solū rōne, q.a anciani statuūt tanq̄ repsen
tantes populū,sicut ergo statutū populi est ius ciuile. d.l.oēs po-
puli.ita & statutū ancianorum,& cū eo transit.d.Pe. de Anch.in
c.canonū statuta.de ɔst.in ver.videre restat.vsq; ad quod ips, &c.
Magis placet opin.Bart.qn̄ anciani ex forma statuti non hn̄t ean
dē iurisdi.q̄ habet populus,nā de iure cōi certū est q decuriones
& anciani non hn̄t eandē iurisdi.q̄ habet populus,vt pbat Bar.in
l.ambitiosa.ĵ.de decre.ab ord.fa.& Bal.in l.si ex solo.& pulchre p
Imo.in l.municipalib.s̄.de ɔdi.& dem.& cū Bart. transit hic Pau.
16 de Ca.in l.non ambigit.s̄.de legi. ¶†Item inquantū hic dicit Bar.
q actiones inductæ a Marchione si sunt pęnales non durant nisi
anno,intelligatis,sane de his q̄ ciuiliter intentant, secus si crimi-
naliter,q.a tunc durat p xx.an.p l.q̄relā.C.de fal.& ita collr ex di-
ctis Bal.in d. l.receptitia. vbi pprie loqr in statuto tali q erat ius
17 p̄toriū.¶ † Postremo inquantū Bar.sensit hic qđ cautio a statuto
populi inducta debet intelligi sine fideiussore p l.sancimus.cum
ibi no.C.de verb.sig.Limita notabiliter nisi talis cautio inducta a
statuto esset ad instar,vel ad sītudinē alicuius p̄torię cautionis,
vt si esset cautio respiciens iudiciū,vel sniam,q.a tunc intelligeret
cū fideiussore sicut intelligunt prætorię. l. p̄torię satisdationes. ĵ.
de p̄to.stip.& not.gl.in l.j.C.de pcur.ita imitando verba Bart.hic
voluit no.Bal.in auc.gn̄a fr.C.de epi.& cle.& pbat p illū tex.ī ver.
fideiussorē.& idē Bal.in l.j.in fi.s̄.q satis.cog.& in l.4.C.de pcu.& ī
d.l.sancimus.& p eundem in l.vniuersa.C.de p̄ci.Impe.offe.

ADDITIO.

a ¶Ancianorum. Vide in apostillis ad Bar.in l.omnes populi.

1 *Fideiussor proprie est ille qui intercedit pro obligato. expromissor vero proprie est ille qui intercedit pro non obligato.*
2 *Fideiussor,sponsor,mandator,constitutor,& expromissor,in quo differant.*
3 *Fideiussor nō potest obligari solo consensu sed verbis,& per stipulationē. vt hic.*
4 *Fideiussor intercedens pro dote potest nudo pacto obligari.*
5 *Constitutor dicitur,vbi non interuenit stipulatio,quia constitutum pro alio fit nudo pacto.*
6 *Debitoris appellatione an veniat fideiussor.*
7 *Do tibi stipulanti istum fundum si fundus actualiter non traditur, valet stipulatio,ac si diceretur dabo.*

1 §.Stipulatio. †Diuiditur in tres partes.Primo ponit
qd sit stiplo. Scđo qd sit satisacceptio.
Tertio vnde dicat,& cōiter non summat. ¶In tex.ibi,expromis-
sores gl.exponit.i.fideiussores,& sic ponit hic impropne , nam fi
deiussor est ille q intercedit p obligato.l.Marcellus.& l.fideiussor
obligari.ī prin.ĵ.de fideius.Expromissor aūt ppne est ille q inter
cedit p non obligato,vt l.eleganter.§.seruus pactionis. s̄.de dolo.
& hoc non est alibi ſm Ang. hic, sed ſm Imo.& Ro.sunt alia iu-
ra,vt in l.aliqn̄.s̄.ad Velle.& in l.si qs accepit.s̄.de ɔdi.ob cau. & ī
2 l.q liberti nos.§.fi.s̄.de ope.li.† & no.gl. auc.de fid.in prin.in gl.
q̄ incipit,q.a lex.vbi gl.melior de corpore iuris ponit dr̄iam inter
fideiussorem,sponsorem,mandatorem,ɔstitorem,& expromisso
rem. & aliqd p gl. in l.si vero non remunerandi.§.si post creditā.
s̄.man.& in l.in psonam.§.j.in gl.mag.s̄.de pac.in l.Stichum.§.ali
qn̄.ĵ.de sol.& aliqd p gl.ī rub.ĵ.de fideiuss.& ibi p Bar.p gl.& Bal.
in rub.C.de fideius.p Can.maxime p Pet.de Anc.& Imo.in rub.
3 extra.de fideius.¶†In gl.ibi,vt verbis,&c. No.q fideiussor nō pōt
obligari solo ɔsensu,sed verbis,& p stiplonē vt hic,& l.blanditus.
C.de fideiuss.& iō dr̄ q fideiussio facta puto nudo apposito iux-
ta ɔ̄ctum,non vestit cohęrentia ɔ̄ctus , & ad hoc istum text.alleg.
Bal.in l.ex placito.in j.q.de re.pmu.& Bal. in l.si tibi. C.loc.q ita
intelligit istum tex.ibi,& p Bal. in l.petens.C.de pac.& vide gl.l.si
4 hr̄ditatē.C.man.Limita m̄ in fideiussore†q intercederet p dote,
q.a nudo pacto obligat tex.est no.quem ibi ad hoc ponderat Bal.
in l.fi.C.ad Velleia.in ver.pollicitatione.Item fallit in fideiussio-
ne tacita.l.cū ostendimus.§.fi.s̄.de fideius.l.ij.in prin.ĵ.ad muni.not.
5 Bar.in l.reos.ĵ.de duo.re.¶†Aliàs aūt non interueniente stiplone
a non diceret fideiussor,sed ɔstitutor,[a]q.a ɔstitutum p alio fit nudo
pacto.§.de ɔstituta.insti.de act.ī quo pacto sufficit solus ɔsensus.
6 l.labeo.& l.seq.s̄.de pact. ¶†Subdit hic Ang.q licet fideiussor ob
liget ex ɔ̄ctu.i.ex stiplone,& non ex ɔ̄ctu ex quo obligatur princi
b palis,tn̄ dr̄ debitor,[b]alle.l.& magis.ĵ.de sol.licet qdam ɔ̄.ſm eum
& male adde Barto.& alios latius in l.j.ad fi.s̄.si cert.pet.vbi dixi.
¶ In gl. ij.ibi, pmittis q das.Bar.hic saluat istam opin.in stiplone
necessaria,& idem dicas in voluntaria eo casu quo oblo momen
to impletur,vt hic,plenius,p eum Ang.in vno tenet ɔ̄ Bart.nam
7 dum Bar.dicit † q si dico fundum meum do tibi stipulāti,& fun-
dus actualiter non tradit,valet dicta stiplo ac si diceret dabo. l.ad
eum.s̄.de dona.iuncta gl.ma.dum gl.alle.l.si qs argentum. addo
gl.meliorem insti.de dona.§.alię.in ver.manifestauerit. Ang. hic
ɔ̄. s.quod stiplo non valet ex quo de futura datione verba stiplo-
nis non loquuntur.arg.l.si quis stipulatus fuerit. §.j.& l.si a colo-
no.ĵ.eo.& q.a est ɔ̄ formam stiplonis,quæ debet ɔcipi p verba fu-
turi tpis vt hic.& l.4.§.verbis.s̄.n.j.Et rndet ad alleg.per Bart.q ibi
erant verba infinitiui modi quæ erant apta ad oē tps, vt hic fatet
gl.dicit tn̄ Ang.q opi.Bar.pcederet vbi verba essent plata a nota
rio in tertia psona.arg.l.sciendum.cum ibi no.ĵ.eo. Pe.de Ancha.
sic simplr transit cum Ang. Imo. hic sub dubio forte dicit q opi.
gl.& Ang. pcedit si dico pmittis quod oēs,nam nun valet si fun-
dus tunc non dat,secus si dicis promittis fundum quem das, q.a
dari pmittitur fundus , & illa inutilis adiectio non debet vitiare.
Rapha.hic transit cum Bart.Pau.dicit sibi non placere dr̄iā Ang.
si pferantur verba in prima psona,vel secūda,vel tertia, qm̄ inter
prædicta non est dr̄ia p c.dudum.de ɔuer. ɔiugato. Ideo dicit q
aut pmissio,non refert ad actum pmittentis , vt pmitto q seruus
est sanus,& valet,q.a videor pmittere interesse,vt l.si ita q.s. alleg.
in glo.Sed certe idem dicerem si pmisissem factum pprium pu-
ta me non esse vel fuisse in dolo circa talem rem,q.a est eadem rō
p d.l.si ita q.s.& p l.stiplo ista.§.si q.s dolo.ĵ.eo.Aut refertur ad fa-
ctum pmittentis,& tunc aut non exprimitur verbum promitto,
sed dico do vel ɔcedo.& procedit prima opin.Bart.p d.l.ad eum.
cum gl.sed melius p eo allego.l.prædia ſm lect.Iac.de Aret.s̄.de
acq.pos.vbi si dico dono tibi fundum quem tradidi,valet licet nō
fuerit traditus,q.a vr̄ data licentia apprehendendi possessionē p-
pria authoritate.vt est ibi singularis casus.Aut dicit pmitto quod
do,& non valet p p repugnantiā,vt dicit Ang.ista distinctio Pau.
non placet q̄rum ad obligandum non video dr̄iam an verbum
referat ad actum pmittentis, vel alterius vt s̄.dixi. ¶ Ad d. l.si ita
q.s,melius rndetur p gl.& Bar.hic q̄ per eum.Propterea vr̄ q susti
c neri possit opi. Bar.[c] cum dicta declaratione & modificatione Io.
de Imo.hic. Ex qua & ex s̄.dictis satis vr̄ ad ɔ̄ria esse rn̄sum & ad
hanc.q.vide Bald.in l.j.in fi. C.de spon.vbi dicit nihil valere pro-
missionē qua promitto quod tibi decem dedi,& alle.no.hic.¶In
ea.ibi,& forte hæc vera.Alia colliguntur ex glo.seq.& in fin. istam
gl.pro no.alleg.& ponderat Bal.in d.l.j.in fi.C.de spon.¶In ead.
gl.in fi.solue melius,vt p Bar.in d.l.tale alle.in gl.in ver.interroga
tus.in fi.ibi.si promittitur.& ideo valet.vt l.quoties quis. in prin.
& l.inter stipulantem.in prin.ĵ.eo.

ADDITIONES.

a Iulia. ¶Constitutor. Adde q ista obligatio constitoria magis est larga q̄ oblo fideiussoria,& hoc patet, quia constitutus pōt obligari in plus q̄ sit debitū principale tpe,& loco.l. sed & si citerion.& l.seq.in prin.s̄.de const.pe.licet nō posset sine summa constitui.l. hactenus.§.fi.& l seq.e.ti.de const.pe.dicit Nico.de Nea.in §.in personam.de act. Et tn̄ fideiussor non pōt in plus q̄ principalis nec re nec loco,nec tpe,nec cā obligari,vt l.gerere,& §.illud,& ibi barto.ĵ.de fide. Iaso.in d.§.in personam.

b ¶Debitor. An fideius comprehendetur in statuto faciente mentionem de debitore vide barto.in l.j.s̄.si cer.pet.Ang.hic tenet quod sic.

c ¶Opin.Bar. Hanc etiam dicit Are.sibi placere,& q est de mente iuris & illum comprobat vt hic per ipsum.

1 *Stipulatio si continet aliquid dari vel fieri quod continue ordinatur ad dandum, vno ex hæredibus promissoris non adimplente committitur pœna in solidum contra omnes pro hæreditarijs portionibus.*
2 *Pœna committitur eo modo quo in obligationibus dandi vbi in obligatione versatur factum diuiduum si illud venit explicandum per dari.*
3 *Stipulatio pęnalis committitur contra omnes ex contrauentione vnius, qñ in obligatione est factum diuiduum,& illud potest explicari per alium,& per vnū, & quid si tendat ad litis decisionem.*
4
5 *Obligatus soluere.x.sub pœna si deficit solus denarius an cōmittatur pœna , ac si solutum non esset.*
6 *Facti est parere sententiæ,& pęna adiecta facto peti potest.*
7 *Pęna adiecta in compromisso peti potest ratione contemptus arbitri.*
8 *Pęna conuentionalis an possit cōmitti contra oēs qñ plures pariter promiserunt factum indiuiduum , cum pacto q incurrant in pęnam & contingat vnum solum contrafacere.*
9 *Pœna an videatur in solidum promissa vno contrafaciente si plures promiserint indiuiduum sub pœna.*
10 *Pœna debet regulari secundum naturam principalis cui opponitur.*
11 *Stipulari an possit arbiter alteri parti litigantium coram se.*
12 *Stipulari alteri an possit iudex vel notarius aut alius officialis publicus.*
13 *Vsurę an currant pro parte omnium quando aliqui soluunt,alij non.*
14 *Vsura est fructus pecunię,& an sit differentia inter vsuram & pœnam.*

1 §.Si fortem. †Stipulatio si ɔtinet aliquid dari vel ɔti-
net fieri quod ɔtinue ordinatur ad dan-
dum vno ex hæredib.promissoris non adimplente committitur
pœna in solidum cum effectu ɔ̄ omnes pro hæreditarijs portio-
nib.& illi qui soluerint recuperant a non soluente cuius dānum
2 ɔsecuti sunt.h.d.¶†No.in ver.idemq;, q vbi in obligatione ver-
satur

ſatur factum diuiduum,ſi illud venit explicandum p dari cōmit-
tit poena eo mō quo in obłonib.dandi, vt hic ſm vnum intelſm
quem hic approbat Bar.& cōiter oēs.& ſm hunc intelſm tex.iſte
3 reddit ſing.ita dixit Ang.in §.Cato.¶ † Ex quo colligit aliud not.
q vbi eſt in obłone factum diuiduū.& illud pōt explicari p aliū,&
p vnū pro partib.aliorum cōmittit ex ꝯuentione vnius ſtipło pe-
nalis ꝯ oēs ſicut in obłonib.dādi.& p hoc limitat.§.Cato. & fuit
4 de mente Pet.& Bar.ibi in.ij.q.¶ † Item ſm alium intelſm quem
ſenſit hic gl.ij.in fi.habes ex iſto text.notare q vbi fcm̄ diuiduum
verſat in obłone,ſi tale fcm̄ tendit ad litis deciſionem.cōmittit ſti
pulatio poenalis in ſolidum ꝯ oēs ſicut in obłone dandi, & licet
Bar hic reprobat hunc intelſm,tn̄ ipſemet Bar.ſaluabat ipſum in
§.Cato.in x.opp.ad fi.dum alle.iſtum text.& l.Celſus.& benc.&
iſtū intelſm ſequitur ēt hic Ray.& Io.de Im. & de materia huius.
§.vide p Bar.in d.§.Cato.in vij.& x.opp. Et ex not.p eundem ibi
in ij.q.limita iſtum.§.non hēe locum in ꝑtorijs ſtipłonib. p l.poe-
nales.§.Iul.ſ.ad l.fal.Limitat ēt Bart.iſtum tex.in §.Cato.in ij.q.v.
oppo.non habere locum in ꝯctib.bonæ fidei p l.in depoſiti.ſ.de-
5 po.dixi in d.§.Cato.¶ †Et vide q p iſtum text.decidit Bal. in l.cū
ſit.C.de ſepul.vio.in qō.ſtatuti,vbi dicit q ſi vnus ſolus denarius
non fuit ſolutus cōmittit poena in ſolidum ac ſi nihil ſolutū eēt,
de quo vide ēt p Ang.in l.in executione.§.pe.ĵ.eo.cum ꝯcord.ibi
allegandis,vbi limitabo.¶ In gl.in ver.cōmittit ibi.in iudicijs.hęc
vera,vt declaratur p Bar.in d.§.Cato.in x.oppo.quem ibi ſecutus
6 ſum cū modificatione,dic vt ibi.¶ †In ea.ibi ſtate ſniē fcm̄ eſt no.
gl.perpetuo quod parere ſniæ eſt facti. Et iō ſi poena ſit adiecta ſi
non paret ſniæ arbitri, licet in ſnia quis ꝯdemnatus ſit ad dandū
quantitatem, tn̄ dicta poena cenſet adiecta facto & non dationi
quantitatis,& ideo exigi pōt,q̄a poena adiecta facto peti pōt, cū
non præſumit adiecta in fraudem vſurarum. l.Lucius. & ibi gl.ſ.
de act.emp.l.iij.§ fi.ſ.ſi q̄s cau. Secus in poena quæ adijcit datio-
ni quantitatis.l.Iulianus.§.idem Papi.ſ.de act.emp.l.cum allegas.
& ibi plene no.C.de vſu.& iſtam opi.ſeqt Iac.But.in l.promiſſis.
in lect.antiq.C.de tranſa.& idem voluit recte intuenti Bal. in d.l.
cum allegas.in iij.& iiij.opp.& in l.cū ꝓponas.C.de dolo. & Bal.
in l.j.ver.ſed qd dices.C.de his quæ poenę no.& clarius Bal.in l.ij.
§.creditum.in fi.ſ.ſi cer.pet.& ſequit Io.de Imo. in c.dilecti.de ar-
bi.& l.cum ſeruus.in fi.ſ.de ꝯd.& dem.iſtam ēt partem poſt mul
ta ſeq. hic vr Io.de Imo.& apertius in l.ſtipło.§.alteri.ĵ.eo.& Rap.
& Rom.hic licet ipſemet Bal.hic & in d.l.promiſſis referens ſe ad
hic dicta p eum.& Ang.in l.ſed & ſi q̄s.§.fi.ſ.ſi quis cau.& in l.cū
ꝓponas.C.de dolo.& in d.§.Cato.aliter diſiunxerunt, quorū di-
ſtinctio iure non ꝓbat,imo violat iſtū tex.& reprobat hic p Imo.
& Pau.de Ca.ſed aduerte q licet Bar.in l.naturalis.§.q ſi faciam.
in prin.p ibi no.p gl.de ꝑſcri.ver.& Bar.in d.l.cum proponas.per
illum tex.cum no.p glo.in ver.tradidiſti.C.de dolo.teneat ꝯriū.ſ.
q poena dicat adiecta dationi quantitatis ſi in ſnia arbitri venie-
bat dari,& idem ſentit hic Bar.cū quo tranſit Pau.de Caſt.hic, &
Ful.& Pau.in d.l.cum ꝓponas.p ꝗ quæ paſſus redditur valde du-
a bius. Tn̄ puto veriorem[a] eſſe primam opi.q̄ etiā ſequutus eſt Sal.
& Ful.in d.l.promiſſis.p qua vltra ꝑdicta allego.l.diem proferre.
§.fi.ſ.de arb.vbi ad ꝓmiſſionem de parēdo ſniæ arbitri agit actio-
ne incerti,ſeu actione ex ſtipulatu q dat ad incertum, vt ibi decla
rat gl.ergo vr ꝓmiſſum eſſe fcm̄.l.vbi aūt.§.qui id quod.iuncto.§.
fi.ĵ.eo.Præterea tex.in l.Celſus.& in l.cum pęnam.& fere p totū.
b ſ.de arb. ꝓmittunt indiſt.poenam exigi[b] non adiecta diſtinctione
7 an in laudo veniat dari vel fieri.¶ † Præterea poena compromiſſi
petit rōne ꝯtemptus arbitri.l.litigatores.in princ.l.ſi q̄s rem.cum
gl.& l.cum poenam.ſ.de arbi.& no.gl.in l.ſi q̄s a ſocio.ſ.p ſoc. &
ſic rōne facti debet poena.Item talis poena reſpectu ipſius arbitri
cenſet eē factum,q̄a eſt dare alteri,vt ꝓbat in l.liber hō.§.fi.& ibi
declarat Bart.ĵ.e.ergo cum reſpectu ꝯtemptus arbitri cōmittatur
poena,dr̄ cōmitti p p fcm̄,& hæc vltima rō fuit Bal.in d.l.cum al-
legas.Poſſet tn̄ ad hanc rn̄ſ.rn̄deri q partes nihil ꝓmiſerunt arbi
tro,ſed ſibi inuicem ꝓmiſerunt parere ſnię arbitri.Item pro d.pri
ma opi.q̄ teneo facit q̄a quēadmodum facta ꝓmiſſione de parē-
do ſniæ arbitri ſub poena, ſi reus in laudo ſit abſolutus actore ꝯ-
ueniente ꝯ eum poena cōmittit,ita ęquum eſt vt in ꝯueniente. i.
non dante reo caſu quo ad dandum ſit ꝯdemnatus poena cōmit
tat,& vt exigibilis cum vtriuſque pſona idem ſit iudicandum.l.ſi
cum dies.§.pe.& l.ſed & interpellat.§.fi.ſ.de arbi.Et ex ꝑdictis col
ligit rn̄ſio ad no.p Bar.in d. l.cum ꝓponas. nam non ob.iura di-
centia q poena adiecta dationi quantitatis non eſt exigibilis, q̄a
illa ꝓcedunt qn̄ eſſet adiecta in fauorem ſolum eius qui petit ſi-
bi poenam ſolui,q̄a tunc ꝑſumit adiecta in fraudem vſurarū. ſed
qn̄ non eſt ab initio magis adiecta in fauorem illius qui eā nunc
petit q̄ alterius a quo petitur,vt puta p p ꝯtemptum,tunc vr q ſit
exigibilis p iura alle.ſ.p hac parte.Nec ob.iſte tex.vbi perinde cō
mittitur ꝯ oēs,ac ſi ꝯſiſteret in dando, q̄a etiam in obłonib.facti
diuidui qn̄ factum erat explicabile p alium,vno ꝯfaciente ꝯmit-
tit poena ꝯ oēs,vt.ſ.dixi alle.deciſionem Bar.in §.Cato.in i.q.pōt
ēt ad hunc tex.aliter rōderi ſm Saly.in d.l.cū ꝓponas. videlicet q
licet hic parere ſniæ arbitri aſſimilet obłoni ꝯtinenti dationem,
tn̄ non eſt idem,q̄a nullum ſimile idem.l.q Nerua. ſ. depo.cū ſi.
Ad l.cum ꝓponas.cum gl.in ver.tradidiſti. rn̄detur q ibi non ap-
paret an pęna ſit adiecta p p ꝯtemptum,an vero in fraudem vſu-
rarum, vel dic quod ibi fuerunt verba ex forma ꝯuentionis talr
ꝯcepta q apparebat illum ꝯctum eſſe, facio vt des, q̄a ꝯuentum
fuit q manumitterem ancillam,vt dares mihi Stichum, non ma
numiſi,ſed manumittendam tibi dedi , poſt ea eam manumiſiſti
nec dediſti Stichum ex quo non poſſum repetere ancillam, quia
manumiſſam,dat mihi actio de dolo. Et p rn̄ſione eorū quæ no.
Bar.in d.l.cum ꝓponas.vide ēt Bal.& Sal.ibidem. Ex his itaq; cō
cludit,q ſiue in ſnia arbitri veniat dari ſiue fieri, poena ſemper ſit
exigibilis , qn̄ aūt poena adiecta dationi quantitatis ſit exigibilis
dicam in d.ſtipło iſta.§.alteri.vbi Io.de Imo. ēt tangit qd in pęna
adiecta ſi non pareat tranſactioni, an cenſeat adiecta facto,vel da
tioni,ſi in tranſactione veniebat datio quantitatis de quo ibi di-
cam.¶ In gl.in ver.ſi vnus,ſecunda expoſitio gl de hr̄dib.eſt vera.
prima de vno ex principalib.reprehendit p Iac.de Are.Bar. Ang.
& alios hic,q̄a eſt ꝯ.l.reos.§.cum in tabulis.ĵ.de duo.re. Tn̄ Ray.
hic, & in.§.Cato. ſuſtinebat hanc expōnem gl. in caſu quo factū
indiuiduum eſſet in principali obligatione deductū. Io.de Imo.
8 hic referens Ray.tenet cum Iac.de Are.& Bar.hic.¶ † Dico duas
poſſe eſſe dubōnes,vna qn̄ ſunt duo pariter ꝓmittentes fcm̄ indi
uiduum,& ſi non impleat ꝓmiſſa eſt poena, vtrum vno ꝯfacien-
te poena cōmittat ꝯ oēs,& iſto caſu dic q non niſi actū eſſet q eſ-
ſent duo rei,q̄a tunc fcm̄ vnius noceret alteri.l.fi.C.de duo. re. &
declarat Bar.in d.§.Cato.circa.vj.oppo. & in hoc non bn̄ locutus
9 eſt Ray.¶ †Alia potuit eſſe dubō qn̄ plures ꝓmiſerunt fcm̄ indiui
duum,& ſi non obſeruet ꝓmittunt centum p poena,vtrū videan
tur ꝓmiſiſſe q̄libet poenam in ſolidum,& vr q ſic,q̄a poena debet
10 regulari ſm † naturam principalis cui apponit,vt not.Bar.in l.fi.
in ij.q.ĵ.de duo.reis.& in l.ſtipło iſta.§.ſi q̄s dolū.ĵ.eo.& eſt tex. &
ibi no.Bar.in l.ſi is q̄ ducenta.in §.vtrum.ſ.de reb.du. & in l.ſi eū.
§.qui iniuriarum.ſ.ſi q̄s caut.p quo faciunt no.p Bart.in d.§.Ca-
to.circa.vj.q.Imo.non faciens mentionem de prædictis vr ſentire
q poena ſit ꝓmiſſa p virili p d.§.cum in tabulis.& rn̄det ad id qd
dicebat poenam ſeq. naturā principalis facti,q illud eſt verum qn̄
poena ꝯtinet idem qd ꝓmiſſio principalis,aľs ſecus.In hoc tn̄ ma
le loq̄t,q̄a ꝯ dictum.§.vtrum.& d.§.Cato.q̄ iniuriarum & ꝯ not.
p Bar.in d.§.Cato.in q̄b.poena non ꝯtinebat idem qd obło prin
cipalis,& tn̄ intelligit q̄libet pęnam in ſolidum ꝓmiſiſſe.& ita te-
neo.¶ In gl.fi.ibi,computatur poena.& p hoc.l.j. C.de ſo.& l.vſu
ras.C.de vſu.¶ In ea.ibi,ſed hoc vnde.q.d.nullibi reperit,q̄a eſſet
11 ꝯ tex.in l.fi.ſ.de eo quod cer.lo.¶ † Extra glo.dubitat hic Ang.an
ſi arbiter ſtipulatus eſt a partib.poenam dari illi q̄ paruerit laudo,
c ex tali ſtipłone requiratur actio parti[c] & fuit qō glo.in l.litigato-
res.§.quod ait.ſ.de arb.Ang.vr tenere opi.q̄ tenuerunt Io.& Azo
gloſſatores in d.§.quod ait.& p ꝯńs q ſtipło valeat. Et idē tenuit
Imo.hic.idem tenet glo.q̄ ipſe non allegauit in c.dilecti.extra.de
arbi.Sed ꝯriū tenuit Spec.in ti.de arbi.§.fi.ver. qd ſi ſtipulatus.
q̄a non intereſt arbitri,ergo ſtipulari alteri nō potuit. licet Ang.
& Imo.referat eum tenere primam partem p l.ſtipło iſta. §.alte-
ri.& l.ſi ſtipulatus fuero te ſiſti.§.poſſum.ĵ.eo.& iſtam opi.ſequit
Io.de Imo.in d.c.dilecti.& Ro.hic.& idem tenere vr Ant. de But.
in proęmio decre.& iſtud vr verius. Niſi arbiter ſtipulatus eſſet p
hæc verba,ꝓmittis mihi dare recipienti noīe illius q̄ paruerit lau
do,q̄a p hæc verba quilibet pōt ſtipulari noīe alterius, vt no.in l.
12 hmōi.in prin.ſ.de leg.j.& gl.in §.alteri.in fi.de inuti.ſtip.¶ †Quid
aūt in iudice,notario,& alijs officialib.publicis,vide p Bar. in l.ij.
ĵ.rem pupil.ſal.fo.dicam in d.l.ſtipło iſta.§.pe. & ſm prædicta pōt
13 ſaluari gl.d.c.dilecti.¶ †Vltimo quærit hic Raphae.Cu.An quod
hic dr̄ in poena locum habeat in vſura,exemplū,aliquis erat ob-
ligatus ad vſuras nuīe ſortis, deceſſit plurib.hr̄dib.relictis , aliqui
ſoluerunt pro parte ſua,& aliqui non , vtrum p p non ſoluentes
currant

ADDITIONES.

a Fran.Cur. ¶Veriorem. Adde quod idem ipſe Ale. ſequitur in conſ.3 a.ij.vol.
& conſil.9 5.iij.vol.& conſ.50.contra. Bar.

b ¶Exigi. Facit ca.ſuā.extra.de pę.vbi poena appoſita dationi quantitatis faciē
dę ex laudo non prohibet exigi niſi ab eccleſiaſticis perſonis,& ibi tenet Inno.
q in caſu illius decretalis poena non præſumatur adiecta in fraudem niſi ſtipu-
lator eſſet ſolitus ſęnerari,& hoc dictum tanq̄ notabile ſequitur Abb.in c.dile-
cti.de ar.an aūt idem ſit in ſcepto iudicis vide to.An.in addi.ad Spe in titu.de
act. & obl.§.ſequitur.& vide per Fr.de Are.in §.ſi tibi.in l.cogalli.ſ.ſi cer.pet.

c ¶Actio parti. Fr.de Are.tranſit cū opi,Io.de Imo.cui adde q̄ ſ olim Ang.[illegible]

currant vsurę pro parte oium.& dicit videri sibi q non, q̃a vsura
14 est fructua pecuniæ.l.vsuræ.ꝟ.de vsu.¶† Et vr̃ esse dr̃ia inter vsurã
& pœnam ꝑ no.ꝑ Bar.in l.cum stipulati.j.eo.putarem q vbi vsu-
ra esset ꝓmissa ex ꝯ̃ctu vel ꝯuentione,quo casu debet̃ sub ꝯdõne
si cõmittat̃,iuxta.l.lecta.ꝟ.si cer.pet.idem & esset in vsura q in poe
na ꝑ rõnem.l.cum fundus.ꝟ.de ꝯd.& dem. q̃a implementum ꝯdõ
nis non diuidit̃ inter hr̃des,& sic ęquiparant̃ pœna & vsura.l.qui
sine vsuris.in fi.ꝟ.de neg.gest.saltem quo ad hunc casum, licet in
aliquib.differat,vt ꝑ Bar.in d.l.cum stipulati.

Vlpiani. LEX VI.

1 *Prodigus cui bonis interdictum est obligari non potest ciuiliter, nec naturaliter licet acquirere sibi possit.*
2 *Prodigus cui interdictum est bonis æquiparatur furioso.*
3 *Beneficia concessa pupillo extenduntur ad furiosos & prodigos.*
4 *Possessionem non amittit etiam tradendo qui contrahere non potest.*
5 *Prodigus manifestus & notorius an possit contrahere si ei non interdicitur administratio per iudicem.*
6 *Notorium non requirit sententiam, vnde notorie criminosus est ipso iure irregularis & suspensus ab officio.*
7 *Prodigo notorio ipso iure interdicta est administratio rerum alienarum.*
8 *Prodigus contrahendo in vsus manifestę prodigalitatis non valet contractus & non facta interdictione.*
9 *Donatio omnium bonorum facta a prodigo notorio an valeat.*
10 *Interdicere bonis non videtur iudex declarando quem esse prodigum.*
11 *Proclama q nullus contrahat cum tali factum commissione iudicis, an sit interdicere bonis si sit causa cognita, vt quia sit prodigus.*
12 *Prodigus si contrahit antequam sit proclamatum q nullus contrahat cum tali, quia est sibi interdictum bonis, an valeat contractus.*
13 *Procurator si reuocatur an sufficiat ei soli reuocationem intimari.*
14 *Curator si datur alicui, vt prodigo, qui non sit an valeat datio.*
15 *Decretum iudicis interpositum ex falsa causa est nullum, nisi plena cã cognitio intercessisset, & de veritate causa disputatum esset.*
16 *Tutor vel curator debet creari cum causa cognitione.*
17 *Iudex potest supplere defectum curatoris in actu qui geritur corã ipso iudice.*
18 *Curator an possit dari prodigo absque administrationis interdictione.*
19 *Prodigus cui bonis interdictum est, si redeat ad sanos mores an sit extincta ipsa interdictio ipso iure.*
20 *Prodigus delinquens an obligetur ex delicto.*
21 *Mater prodiga excusatur si non petierit dari tutorem filio suo intra annum.*
22 *Delinquens non est dignus fauore.*
23 *Prodigus an possit confiteri, & ex sua confessione damnari.*
24 *Prodigus iurans in contractu an obligetur.*
25 *Iuramentum requirit discretionem seu iudicium.*
26 *Alienatione prohibita an prohibeantur persona quæ possint alienare.*
27 *Pœna periurij est personalis in persona iurantis.*
28 *Prodigus an sit citandus quando ei interdicitur bonis.*

1 IS cui bonis. † Prodigus cui bonis interdi
ctum est obligari non põt ci-
uiliter nec naturaliter,licet acquirere sibi possit. h. d.
2 ¶†No.prodigum[a] cui bonis interdictum est ęquipa
a rari furioso vt hic, & l.Fulcinius.§.adeo.ꝟ.q b.ex cau.
in pos.ea.hoc est verum quo ad hoc,vt non obliget̃ ꝓdigus. Sed
quo ad acquirendum æquiparat̃ ꝓdigus pupillo vt hic,in prin. iũ
cta.l.obligari.in prin.ꝟ.de auth.tu.& ita intelligunt.l.certi ꝯdõ.§.
item quæri põt.ꝟ.si cer.pe.& l.dabimus.cum si.ꝟ.de priuile.cre.vbi
prodigus ęquiparat̃ pupillo, & in hoc est singularis ꝯdõ prodigi,
nec in alio sibi ꝯdõ reperit̃ fm Rapha.hic interdictum & ęquipa
rant iura prodigum adulto curatorem hñti vt l. si curatorem. C.
de in integ.res.q declara & limita vt per Bar.in l.j.ad fi.j.de noua.
& in d.l.si curatorem.& ibi gl.& ꝑ oẽs,& Bar.in l.ij.C.de cu.fu.&
in l.j.e.ti.& in l.fi.C.qui.ex cau.in inte.rest.non est neces. & in c.j.
3 de bñfi.fratris.¶†In quib.locis dicit Bal.q bñficia ꝯcessa pupillo
b extendunt̃ ad furiosos,& pari rõne ad prodigos[b] fm eum gl.alle.
singularem.in l.ij.in ver.agnatum.C.de cu.fu.iuncto tex.pro quo
est lra in l.neque.in ver.cuius alterius.ꝟ.de reb.eo.& ibi ponderat
Bal.& ꝑ Bal.in l.infanti.in iij.q.C.qui admit.ꝑ Dy.& Bar.in l.fun
dus.ꝟ.de reb.eo.& in d.l.q neq;.& Bar.in l.Imperatores.ꝟ.de re iu.
& ibi Io.de Imo.alle.pro singulari.d.gl.de qua & vide ꝑ eundem
in l.si vero.§.de viro.sol.mat.in iij.fallen.circa extensionem in ex-
4 orbitantib.¶†No.ij.fm Ang.q obligari nõ pñt ꝯ̃hendo nõ amit
tunt possessionem tradendo,q dicit esse menti tenendum ꝑ pu-
pillis,& alijs q ex forma statuti se obligare non pñt.Ioã.de Imo.
dicit circa hoc videndum esse id quod not.in l.possessionẽ pupil-
lum.ꝟ.de acq.pos.& in l.pupillus.de acq.re.do.in q b.cõiter ꝯclu-
ditur q naturalem põt ꝑdere pupillus, sed ciuilem non sine tuto
ris autho.Pau.de Ca.dicit q iste tex.non facit ꝑ Ang.q̃a in casu.l.
prodigus.nedum ꝓhibet̃ obligari,sed & alienare.Secus in casu di
cti statuti loquentis de oblĩone tñ, q̃a non debet extendi ad aliũ
actũ diuersum.facit fm eum q in simili no.Bar.in l.apud Iulianũ.
in fi.ꝟ.ex q b.cau.i pos.ea.Ro.hic sequitus Bal.in l.ij.in fi.ꝟ.de iur.

om.iu.tenet quod statutũ ꝓhibens alienare non impediat trãsla-
c tionem possessionis q̃ facta est ꝑ l.j.§.si vir[c].ꝟ.de acq.poss.& ꝑ d.l.
possessionem.ita & tenuit Ro.in d.§.si vir. vbi dicit talẽ possessio-
nem meri facti non operari iuris effectũ puta lucrationẽ fructuũ
& vsucapionẽ. Sed in hoc nõ puto eum bñ dicere,patet q̃a talis
possidens ex ipsa pos.acq̃rit fructus, dũmõ ꝯcurrat bona fides vt
est tex.in l.de fructib.ꝟ.de do.inter vi.& vx.l.ij.cum gl.q̃ ibi Bal.re
putat mirabilem.C.si quis rem mi.u. sine decreto ꝯparuerit. non
tñ ꝑderet talis possessio quo ad vsucapionẽ.l.bonæ fidei.in prin.
ibi veluti pupilli.ꝟ.de acq.re.do.& l.alienationis.in prin.de ver.si.
¶ Et ex prædictis patet quod tex.hic in ver.tradere non põt. de-
bet exponi.s.quo ad translationem dñij,vt exponunt Dy.& alij.
5 ¶†In gl.j.ibi demũ facta interdictione Bar.Bal.& Ang.Pa.de Ca.
& Ro.hic sequunt̃ opi.gl.hic,ꝯcludentes q & manifestè & noto-
riè ꝓdigus possit ꝯ̃here nisi a iudice interdicat̃ administratio, q̃a
non lex,sed iudex interdicit,mouet̃ principalr ꝑ l.j.ꝟ.de cur.fu. idẽ
tenuit.d.Ant.de pr.Bar.Bal.Ang.& Imo.in l.is cui.ꝟ.de test. vbi ꝓ
hoc addunt bonũ tex.in l.tres tutores.in fi.ꝟ.de admi.tu.& ibi &
ita eũ ponderat Bar.circa fi.vbi patet q valeant gesta a manifesto
ꝓdigo anteq̃ sibi interdicat̃.& idẽ tenuit Bal.in l.fi.in ix.q.de sen.
pas.& in l.cũ fratrem.C.de his q.vt indi.& in l.certi ꝯdõ §.qm̃.ꝟ.si
cer.pet.& in l.j.post gl.ibi.ꝟ.de cur.fu.& in l.j.C.eo.ti. & ibi & Sal.
& Bar.C.de ꝯfes.& Ang.in l.sed si.l.§.ꝯsuluit. ꝑ illũ text.ꝟ.de pet.
hær.Sed ꝯ̃rium tenuit gl.in d.l.is cui.q̃ sequit̃ Pet.Rapha.& Imo.
hic,q b.adde Fed.idẽ tenentẽ in ꝯsi.31.& Iac.de Ra. in l.si q s cum
sciret.vt ibi refert Io.de Imo.in si.ꝟ.pro emp.& Io.Fab.in §.furio
si.ꝑ illum tex.insti.de cu.fur. Et ista opin.in puncto iuris vr̃ posse
sustineri ꝑ tex.non cauillando in d.l.j.in ver.leges.ꝟ.de cur.fu.pro
hoc facit, q̃a nõ vr̃ posse assignari diuersitatis rõ inter prodigum
& furiosum. sed oẽs fatent̃ furioso ipso iure interdictã esse admi-
6 nistrationẽ ꝑ d.l.j.& ibi no.ꝟ.de cur.fu.¶†Item q̃a quantũ ad effe
ctus iuris notorietas non req̃rit sñiam.vnde ille q est notoriè cri-
minosus est ipso iure irregularis, & suspensus ab officio. c.ex te-
nore.& ibi no.Io.An.de temp.ord.& c.fi.e.ti.not.Inno.in c.nihil.
extra.de elect.plene ꝓseq̃t̃ Ant.de But.ita ꝯcludens in cõmento.
s c.vestra.de coha.cle.& mulie.vnde ibi dicit q si q̃rimus,quantum
ad executionem facti, verum est q sup notorio req̃rit̃ sñia iuxta
no.ꝑ gl.in c.ad nr̃am.el iij.ꝟ.de iureiu.Sed quantum ad effectum
iuris non requirit̃ sñia. Ita ergo in ꝓposito quantum ad effectum
iuris vt prodigus nõ possit ꝯ̃here,& obligari, sufficit notoriè esse
prodigũ.Et ad iura dicentia q iudex interdicit, rñde verũ esse qñ
non est notoriũ de ꝓdigalitate,vel fm Rapha. hic expone interdi
cit.i.declarat interdictũ esse a lege. Solũ restat rñdere ad.d.l.tres
tutores.cui non reperio rñsum ꝑ aliquẽ, potes rñdere q illud rõ
ibi est,q̃a licet ibi ex notoria ꝓdigalitate non auferat̃ administrõ
bonorũ pupilli ipso iure ꝓdigo,est ex eo, q̃a si male administra-
bat erat succursum pupillo aduersus aliũ ꝯtutorẽ q fuit in culpa
non faciendo illũ remoueri vt suspectũ.l.quoties.§.pe.& l.&.e.ti.
q̃ rõ cessat in ꝓdigo bona ꝓpria administrante. vel dic q ibi loq̃t̃
de administrõne ꝓdigi,ꝓut est facti nõ iuris.vñ ꝯtutor tenet̃ ad fa-
ciẽdũ eũ remoueri, licet id quod gestũ fit ab eo tutore manifestè
ꝓdigo non valeat,q ibi non aperit̃ verũ valeat. Vel ibi ꝑ ꝑ decre-
tum iudicis q illũ tutorem ꝓdigum dedit. vnde ęquum est eum
ꝑ ꝯ̃rium decretum remoueri per rõnem. l. j.C.de his qui ve.ęta.
7 ¶†Tñ primam opi.q̃ suadeo,q̃a est cõis,[d] limita vt ꝑ Bal.in d.l.
d j.de cur.fu. esse veram in administrõne bonorũ alterius,dic q ipso
iure interdicit̃ notoriè ꝓdigo.alle.l.fi. C.de sen. pas.& cũ hoc trã-
sit Raph.& Ro.hic q pro hoc addit.l.libera.ꝟ.pecu.l.cũ q s.i prin.
& l.si cum Cornelius.j.de solu. Adde q ꝯ̃rium tenuit Bal.in l.fra-
trem.C.de his qui.vt indi.& in d.l.fi.C.de sen.pas.alle. l.Impera-
tor.ꝟ.ad Treb.& rñdet duob.mo.ad l.fi.vt ꝑ eũ ibi. Et ꝓ ista opin.
allego tex.meliorem fm intellm Bar.in d.l.tres tutores.in fi. Nõ
ob.iura alle.ꝑ Ro. q̃a loquunt̃ in administrõne ꝯcessa a priuato.
Secus in ꝯcessa a iudice,q̃a eodem mõ debet a iudice interdici vt
probatur in d.l.tres tutores.& fm prædicta possent opi.ꝯcordari.
8 ¶† Secundo limita cõem opi. procedere nisi prodigus ꝯ̃heret in
vsus manifestę prodigalitatis, q̃a non tenebit ꝯ̃ctus & non facta
Interdictione vt est tex.no.quem hic alle.Bal.in l.si q s cũ sciret.in
9 fi.ꝟ.empt.& põt dici q Bar.hic fatis hoc sensisse vr̃.¶ † Ex quo si-
gnanter

ADDITIONES.

a Fran, Cur, ¶Not.prodigum, Quibus ęquiparatur prodigus vide per Bald.in l. potuit. C.de iure delibe.
b Fran Cur.¶Ad prodigos. Vide Bal in l.si vt proponis.C.de rei ven.vbi facit extensionem de gl.ibi de furioso ad prodigum.
c ¶§.si vir. De hoc vide Fran.de Are.in d.§.si vir.& quod dicit Bal.q stante statuto,q res in forensem possit alienari q non poterit tñ transferri possessio.
d ¶Est cõis. Hic adde q habes in apostil.meis ad Bar.in carac.de vor.Are.in l.is cui.ꝟ.de test.vbi plene.& vide q voluerit dñi de Ro.decisiõnibus de sent.& re iud.

gnanter dicit hic Pau.de Ca.q donatio bonorū oīum facta a tali
pdigo non tz.q tene menti,alle.Pau.l.ab agnato.ff.de cu.fu.& l.ꝯ
iuris.§.fi.ff.de pac.facit l.filiusfamilias.ff.de do.& ita dicit se ꝯsuluisse.
Tñ hoc dem pōt dici qd non pbaī ex no.p Bat.hic,nec ex.d.l.si
q̄s cū sciret.qa ibi ꝯstabat cū erogaturū ī actū illicitū puta scorto
daturū,secus aūt in donūne licita p̄sertim qñ eēt inusitata, cū
tunc sit p̄sumptio p iudicis actu.l.ij.C.de offi.ciuil.iud.c.cū inter.
10 & c.in p̄nna.de re iud.¶† Subdit Bat.q iudex declarando quē eē
pdigū non vr̄ interdicere,& seqī Bal.& Ang.hic & Bal.in d.§.furiosi.
& Pau.de Ca.in l.si cui de testa.Sed Raph.Imo.Paul.de Ca.
& Ro.hic ꝯ tenent,alle.l.q.d tñ.§.arbi.ff.de arbi. & l.si p̄tor.ī prin.
ff.de re iu.vbi paria sunt declarare,ꝯdēnare,vel absoluere. Addo ī
terminis Bal.ibi volentē in l.vna.C.de ꝯfes.& Ioā.de Imo.in c.cū
ꝯtingat.in v.mēbro prin.de iureiu.& idē sensit Bal.in l.j.ff.de cur.
fu.& istā opi.ꝯ Bar.tenuit Fed.de Sen.in ꝯsil.ꝯs.31.Et ista vr̄ verior
q̄uis Saly.in l.j.C.de cu.fu.& Pau.de Ca.in l.j.ff.de test. simplr te-
11 neant cū Bat.¶†Vr̄ ēt esse de mente Bar.hic,q si iudex fecit,pclamare
cā cognita q nullus ꝯhat cū tali,q nō vr̄ interdicere bonis,
vt hic p cū.Sed ꝯtrū tenet Raph.Imo.& Pa.de Cas.& Ro.hic Bal.
in d.l.j.ff.de cu.fu.qñ plena cāe cognitio intercessit,& est de men
a te Bar.in l.j.in prin.ff.de noua.q a,phibito vno correlariuorum[a] vr̄
,phibitū alterū.l.fi.in fi.C.de indi.vid.l.fi.in fi.C.de acceptil. cū si.
12 ¶†Subdebat Pa.de Ca.hic se putare qd q̄uis sit facta īterdictio ad
ministrōnis bonorū nihilominus ꝯctus factus cū pdigo valeat ni
si prius emanassent,pclamata q.b.votum fieret tali interdictū esse
bonis, mouet p l.sed si pupillus.§.p̄scribere.ff.de instito. Hoc ego
non puto verū nec iure,pbari,nā nō ob.d.§.p̄scribere.qa loqr in
casu qñ feci aliquē institorē in cer.lo.secus qñ non esset p̄positus
ad certū locū,neq; ad ꝯhendū cū certo,qa tunc sufficeret reuoca
tionē ēt soli innotescere,iuxta not.p Bar.& alios in l.j.C.de satis.
13 ¶†Vbi volunt doct.q qñ feci aliquē,pcuratorē meū ad agēdū nō
in certo & limitato loco,neq; ꝯ certū aduersariū,sufficit ei soli re
uocationē intimari.vñ in q̄one,pposita ēt si ꝯhens cū pdigo igno
raret esse ei bonis interdictū,non valeret ꝯctus p supradicta,vt,pbant
doct.maxime Imo.in l.si ab eo.ff.de vsuc.Præterea.d.§.p̄scribere
non facit ad,ppositū,qa ibi ex facto suo erat p̄ponens institorē
obligatus,vñ oportet si non vult obligari q saltē in gñe cer-
14 tiores reddat ꝯhere volentes.¶†In ca.gl.ibi,alij hāc.ꝯ tenet Bart.
q si daī curator vt,pdigo,ei q,pdigus non est teneat datio curatoris,
vt alle.in gl.cū quo transit hic Pet.de Anc.Ray.& Pau.de Ca.
& idē tenuit Bal.& Saly.in l.si putas.C.de pet.her.& in l.ij.C.qñ
,puo.non est ne.& dicit Abb.in c.j.in fi.de re iu. dūmō interueniēt
cāe cognitio.l.obseruare.ff.de cur.fur.Idē tenuit Bal.in l.j. ff.de
cu.fu.nisi fm eū p obreptionē alterius asserentis illū esse,pdigum
datus ei sit curator.ita intelligit tex.in l.tutor si petitus.ff.de tu.&
cu.da.ab his.facit,licet non alle.l.cū vero.§.subuentū.cū se.in ver.
obreptū.ff.de fideicō.lib.l.iij.§.puberis.ff.de Carb.edic.& l.j.§.hæc
verba.ff.ne vis fiat ei.ipsemet Bar.no.in l.j.C.de cur.fu.post gl.ibi,
15 se non firmat.¶†Et ex p̄dictis habes pulchrā limita.ad iura dicētia
q decretum interpositū ex falsa cā est nullū.§.subuentū. & d.
§.puberis.& plene p Bat.in l.iustè.cū si.de acq.pos. Quia illud est
verū nisi plena cāe cognitio intercesserit,& de veritate cāe dispu
tatū eēt,p quo est gl.in d.l.si putas.in gl.fi.& hoc voluit no.Ange.
b in l.fi.ff.de iureiu.& idē sentit Ang.d.§.hæc verba.[b] Sed Pe.tenet q
c non valeat indist.datio curatoris[c] p d.l.tutor.& d.l.scire.& idē tenuit
Ray.Ang.& Imo.hic,& Cy.in l.ij.C.qñ,puo.nō est ne.& in
16 d.l.si puras.& Io.Fab.in d.§.furiosi.¶†Et ista opi.est satis sustentabilis.
qa ꝯp in creatione tutoris,vel curatoris requirit cāe cogni-
tio p d.l.obseruare.& tñ tex.in l.tutor. indistinctè vult dationē tutoris
esse nullam qñ fuit ex falsa cā ēt nō dependente a nā , vt qñ
17 daī pupillo bñti tutorē,tanq̄ non hrēt.¶†Non ob.l.j.§.itē Pōpo.
ff.quod fal.tu.auc.inducendo,vt hic p Bar.& clarius p Bar.& Cy.
in l.licet.C.de,pcu.qa illud est verū quo ad vnū actū tñ,nā iudex
pōt supplere defectū tutoris in actu q ibi corā iudice geriī.l.si infanti.
C.de iu.delib.in fi.l.bonorū.C.q admit.nimirū si potuit facere
q tutor nō legitimus habeaī p legitimo quo ad vnū actū d.
§.idem Pomp.sed q in oib.habeaī p legitimo,hoc non pōt,vt pbaī
in d.l.tutor.& in d.l.scire. Item distinguere an sit obreptū,vel
non obreptū vt facit Bal.nō pcedit in decreto iudicis, sed in snia
diffinitiua,vt no.Bar.in l.is ad quem.ff.de acq.hær. & pbaī in d.l.
18 Scię.& in l.magis puto.§.illud.de reb.eo.¶† Item inquantū Bar.
hic dicit q sufficit dari curatorē,pdigo absque interdictione p l.si
curatorem hñs.C.de in integ.rest.mi.adde q Bal. & Ange.hic tenent
ꝯ Bart.p no.p Innoc.in c.grandi.de sup.negli.prælat.vbi fm
eos voluit Inno.q nō debeat dari curator nisi p̄cedat interdictio
administrōnis, sed fm q dicit hic Imo.q sequtur Bart.hoc ibi non
dicit Imo.Sed dicit q postq̄ est interdicta administratio debet pdigus
esse sub curatore,vñ ꝯcludit hic Imo.veram esse opin.Bar.
dummodo cum cognitione causæ datus sit curator prodigo iux-
ta.l.obseruare.ff.de cur.fur.& pro hoc adducit , quia qui vult ꝯsequēs
vr̄ velle & antecedens,&c.l.illud.cum simi.ff.de acq.hær.& qa fieri
debet interpretatio vt actus valeat.l.quoties in stipulationib.j.eo.l.
quoties.ff.de re.dub.c.abbate.de verbo.sig.cum vul. Teneo opin.
Bar.q̄ hic sequitur Pau.de Ca.& Rom.& q̄ tenet Fede. in d.ꝯsil.
20.ad q̄ etiam videatis Bat.in l.j.ff.de noua.ex cuius dictis colligiī
19 limitatio ad no.p eū hic.¶†Inquantum etiam Bar.hic quærit q d
d si prodigus cui bonis interdictum est redeat ad sanos mores,[d] an
desinat ipso iure prohibitio, & interdictio administrōnis , & putat
secutus Iaco.de Ra. q sic,si est manifestū eum ad sanos mores
reuersum.Addatis q Pe.de Anch.& Pau.de Ca. hic idem tenent,
Sed Cyn.in l.ij. C.qñ prouo.transit simplr cum opin.Pe[illegible] volentis
q desinat interdictio ipso iure indist.per l.j.de cur.fur.& idem
sequitur Bal.in l.j.ff.de cur.fur.& Saly.in d.l.si putas.nō tñ fa[illegible]iens
mentionem de Bar.hic,sed ipsemet Bal.in l.j.C.de cur.fur.in t[illegible]&
l.ij.C qñ prouo.tenet idem q Bar.hic.puto veriorem opi.Bar.q a
qñ est notorium prodigū reuersum esse ad sanos mores quo ad
effectum iuris non est necessaria snia c.ex tenore.& ibi Io. An.de
temp.or.& dictū est ff.Sed vbi non est manifestū seu notorium,li
cet lex dicat quid ipso iure fieri,tñ requiritur snia saltem declara-
20 toria.c.eum secundū de hære.in vj.¶† Quærit etiam Bar.an prodigus
delinquens obligeī ex delicto? & ꝯcludit q in ꝯcernentib.
alienationem non obligeī,in alijs vero sic.& ita intelligit gl.in l.
si q̄s in tantam.C.vnde vi. quæ gl.diuersis modis recitatur p scri.
Bal.& Ang.& hic dicunt prodigū regulariter non excusari a delicto.
f.cōmisso in faciendo præterq̄ in casu.d.l.si q̄s in tantam.sed
putant q excusetur a delicto cōmisso in omittendo & negligen-
21 do,puta si lateat.l.fulcinius.§.adeo.ff.ex qui.cau.in pos.ea.¶† Vnde
dicunt q prodiga mater excusaī si non petierit intra annū dari
tutorem filio sicut excusareī minor per l.ij.C.si aduer.deli.& similiter
pdigus excusabitur si fuit negligens in vindicando mortem
defuncti.& in accusandis occisoribus per d.l.ij.Istā opi. Bart.
cum modificatione tradita p Bal.& Ang.sequiī hic Pau.de Ca. q
subdit rōnes Bar.non esse bonas,vt hic p eum , sed p aliam rōnē
procedit dictum Bar. qa q non obligetur prodigus fuit introdu-
22 ctum in fauorem eius.¶† Sed q delinquit non est fauore dignus.
l.etiam.§.licet.ff.snl.ma.l.sed & si.§.quanq̄.& ff.q cum eo.Ad hoc
etiam vide Bal.in d.l.si curatorē hñs.C.de io integ.restu.mi.vbi licet
pdigus q̄nq; ęquiparetur furioso in ꝯctibus,tñ est aliud in de
lictis in quibus pdigus obligatur , de quo etiā vide Bal.in l.furio-
23 sum.C. qui testa.fac.pos.¶ † Et an pdigus possit ꝯfiteri,& ex sua
ꝯfessione condemnari vide p Bal. in l.j.C.de ꝯfes.vbi vr̄ tenere q
postquam declaratum est eum esse pdigum ꝯfessio non valeat.
24 ¶†Quærit vltimo Bar.an pdigus iurans in ꝯctu obligetur.& de-
e cidit q non[e] cum quo quantum ad principalem ꝯclusionē transit
Bal.Pet.de Anch.& Pau.de Cast.hic.& Fede.in consil.præal.&
Ange.in l.si quis p eo.in princi.j.de fideiuss.& Bal.in l.j.C.de sac.
san.ecl.in lect,non repet.& in l.ij.in x.q.C.de rescin.ven. & in l.fi.
§.filij aūt.C.de bon.quæ libe.& in rub. ff.de iureiur.& in l.qui habet.
in prin.post Iac.de Are.vbi.ff.de tut.& Saly.in auc.sacramenta.
C.si aduer.ven.Pet.de Ancha.& do.Abb. in c.cum contingat.
de iureiur.Reprobant tñ docto.hic sequentes Bar.vnam eius ꝯclusionem
ad.d.auc. sacramenta. dum Bart.dicit q lex non,phibeat
minorem se obligare similiter dū Bar.ad.d.c.cum ꝯtingat. tndet
quòd mulier non prohibeatur a lege alienare , ad quæ iura respondet
aliter Bald. Ange.& Imol.vt hic per eos . & quāuis pro
ista opi.

ADDITIONES.

a ¶Correlatiuorum. Adde q prohibitio facta ꝯhenti cū persona inhabili opaī mirabilem effectum,quia licet minor iurauerit in ꝯctu,tñ iurm recipiens , quia est p̄sona,phibita non poterit effectualiter ꝯsequi ex tali ꝯctu fm Bar.consil.85.

b ¶Hæc verba Ang.Are.in §.i.inst.de tute.dicit opi.Bar.esse cōem aduocatorū. & & in ista materia adde tex.in l.sed si hac.§.p̄sonā.de iur.vo. & q voluit Bal.in l.ordo.C.de exce.rei iu. Bar.ī auc.mñ,& auię.qñ mulier tu.off.fungi pt.adde tu qd hāc limita.pōt Bal.ī l.ij.C.qñ,puo.nō ē ne.dū dat ibi lectum ad l.Scię egresse. Fr.Cu.

c ¶Datio curatoris. Adde q hæc opi.vr̄ cōis q̄ tenet do.Pet.Bell.& oēs Papi.Peru.& Senē.& maxime d.Tho doctius p quo facit. qa dixit q in d.l.Sciæ. fuit adhibita plena cāe cognitio, quia aliās illud est p̄sumere ꝯ iudicem,p quo tñ est p̄sumendū in dubio.arg.l.pe. de off.cui.iudi. quia iudex debet dare curatorē prodigo cū cāe cognitione.l.obseruari.C.de cu.fur.

d Fran. Cur. ¶Redeat ad sanos mores. Quid si postea ēt fiat pdigus an opus sit dare curatorem.Mod.Perus.hic dñt q sic p id qd in fili dicit Bal.in l.pe. in prin. ff.de execu.tu.facit ēt q de petitione ad habitū nō daī regressus.l.cum qs.§.eren. ff.de sol.facit.l.inter stipulantem.§.sacram.versi. cū quis.J.e.sed ꝯ hanc ꝯclonē facit.l.pe.C. de cu.fu.sed rñde q in furioso loquiī non in pdigo,rō diuersitatis, quia in furioso præsumiī durare furor c.n.cū gl.versi.compe.extra.de succes.ab intest.& tex.in d.l pe.C.de cu.fu.q secus est in pdigo, iō nimirum si aliud in furioso aliud in prodigo statuitur.

e Fran.Cur. ¶Quod non. Vide late hic per Are.qui multa dicit, & tenet ꝯ Bar. adde q opi.Bar.est cōis fm do.Iac.But.hic.

Thom. ¶Vide Bal.in l.pactum in vij.q.C.de colla.& in l.j.in x.q.ff.de ꝯfe.vñ. & in l.j.ff.de cu.fu.Pa.de Ca.in l.hrd.§.filia.ff.de pac.& Abb.ī d.c.cū ꝯtingat.

ista opi. etiam plura possent allegari, tñ principalior ratio est q
iurm requirit discretionem seu iudicium vt c.& si Christus. de iu
25 reiu.not.glo.in auc.ei qui.C.de nupt.¶ † Sed prodigus discretio-
ne caret. videmus enim quo ad obligandum furiosis equiparari
vt hic.& l.is qui.in fi.s.de tu.& cu.da.ab his.& l.j.in prin s.de cur.
fur.Contrariam partem tenuit Ant.de Bu.& Ioan.de Imo.in d.c.
cum ꝯtingat.in j.membro prin.& Ro.hic.Pro qua opi.vehemen
tiones rõnes videntur istę,quia prodigus habet intellectum sicut
pupillus doli capax.vt hic in ver.acquirit. iunctis his quæ dixi su-
per tex.modo videmus prodigum ex delicto teneri quemadmo
dum impuberem doli capacem,vt hic expresse firmat Bar. & cõi
ter scrib.& doct.in l.si quis in tantũ.C.vnde vi.Bar.in l.si curatorẽ
habens.de in integ.resti.mi.& Bal.in l.furiosum.in fi.C.qui testa.
fa.pos.ergo debet obligari iuro per.d.auc.sacra puberum.quæ li-
cet loquatur in adulto tñ extẽditur ad pupillum doli capacem,
vt probat Bar.& Saly.ibi,& probatur in c.j.de delict.puero.& idẽ
tio.Bar.in l.qui iurasse.in prin.s.de iurein.& Inn.Host.& Io.And.
& Mod.in d.c.cum ꝯtingat.q videtur esse verũ,qa text.in d.auct.
sacra puberum.& eius dispõ tangit ad fauorem animæ, ergo ex-
tendenda,vt dixi in §.Cato.circa intellectũ.c.tuã.de pę.ne als ape
riat via periurijs quib.pupillus obligatur, vt in d.c.j.quamuis gl.
Pet.Cy.& Bal.in d.auc.sacra.& gl.Bal.in corpore,vnde illa sumi-
tur.& Bal.in d.l.pactum.in princ.& Ange.in d.l.si pro eo.& in d.
auc.sacra.Fede.in ꝯs.prælle.tenuerunt ꝯtrium.s.q non habeat lo
cum in pupillo doli capace,q a est correctoria. Tñ pręcedẽs opi.
videtur tutior,tñ sustinendo põt ad hanc rõnem rñderi,q posito
q d.auc.sacra habeat locum in pupillo doli non capace,cuius tñ
ꝯtrium tenuerunt præfati doct. per hoc tñ non sequitur q prodi-
gus & pupillus doli capax equiparentꝰ eo,quia vterq; põt acquire
re,vt j.oñdam. Nec ob.q furiosus ex delicto obligetur, vt s.dictũ
est, quia fateor q ex periurio punietur. sed non per hoc astringetꝰ
ab obseruatione ꝯctus ex temerario iuro c.tua nos.cum glo.j.de
iureiu.Secundo pro ista opi.q prodigus obligetur iuro adducitꝰ,
quia equiparatio q̃ facit lex ciuilis de prodigo ad furiosum non
debet attendi in materia iuramenti,quia in eo statur iuri canoni.
non ciuili patet in d cap.cum ꝯtingat. & in capit. q̃uis.de pac.in
vj.iuncta.l.pac.C.de coll.cũ l.non dubium.C.de legi.cum sim.h.e
põt rñ.ad rõnem q̃ facit Bart.hic de iuro apposito ꝯ pręceptũ su-
perioris,vel legis alle.c.ij.de ma.& obe.quia in hoc sua opin.ma-
gis cõiter damnatur,vt p Bal.in l.iurisgen.§.gñaliter.s.de pact. &
i rub.de iureiu.& expressius Io.de Lig.d.Ang.Io.de Imo.& Abb.
in d.c.cum ꝯtingat.in vj.q.prin.& Sal. & Ful.in d.auc.sacra pube
rum.& Rapha. & Pau.de Cast.in d.l.si quis pro eo.quia hoc est ꝯ
tex.in d.auc.sacra.iuncta.l.non solum.& l.si quidem.C.de prædi.
26 min.& ꝯ.d.c.cũ ꝯtingat.iuncta.l.j.§.ait lex.C.de rei vx.act.¶ † Itẽ
quia lex quæ prohibet alienare fundũ dotalem vꝛ prohibere per
sonas quæ põt alienare cum res ipsa p se alienari non possit, &
aliquo prohibito vñr prohibita oïa per quæ peruenitꝰ ad illud.l.
oro.cum si.s.de spon.& tñ non obstante dicta prohibitione alie-
nationis fundi dotalis iurõ validatꝰ alienatio. c.licet de iureiur. in
vj.& maxi. procedunt hæc vbi ꝯctus prohibetur fauore ꝯhentis,
qa talia prohibitio censetur potius ꝯsilium q̃ prohibitio. l. cum
patre.§.mendo.s.de leg.ij.& l.ij.s.man. Nec superior secularis po-
tuit interdicere quo ad sacrũ , cum sit quid spirituale, & spectet
ad ecclesiam.c.per venerabilem.de elect.iuncto.c.tuam.cum sim.
de ord.co.Sed tenendo opin.Bar. & sequa.posset ad hoc rñ.q de
iure ciuili vꝛ prodigum equiparari furioso saltem quoad obligã-
dum,vt est dictum , nec de iure can.reperitur ꝯtrium. ergo etiã in
foro cano.standum est iuri ciuili.c.j.& ibi not.de oper.no.nun.&
tio.legistę in l.priuilegia.C.de sac.san.ec.pro quo facit, q a hæc si-
militudo furiosi & prodigi fundata est in iure & rõne naturali ,
quia prodigus etiam furiosos exitus facit.d. l.is qui.in fi. s. de tu.
& cu.da.ab his.Sed qñ aliquid est inductum rõne naturali , iurm
in ꝯtrium præstitum non est seruandum, vt determinat Bald. in
d.l.pactum.q dotali. in x. q. & bene probatꝰ in c.cum quidam. in
fi.extra.de iureiu. Nec est verum q æquiparetur prodigus pupil-
lo doli capaci,quia non obst. q possit acquirere prodigus vt hic,
quia rñdeo q etiam proximus infantiæ põt sibi acquirere. §. pu-
pillus.insti.de inuti.stip.Et per hoc vꝛ rñsum ad oïa alleg.in ꝯtrũ.
Tñ pro ꝯcordia dixit Bal.in d.l.pactum in v.q.q aut prodigus ha
bet curatorem,& non potest validare ꝯctum iuro, aut nõ habet,
& põt,& puto eum voluisse dicere q aut interdictum est ei bonis
q fieri vꝛ per dationem curatoris vt s.diximus. & non põt ꝯctum
firmare iuro,aut non fuit interdictum,& põt.Bal.etiam posuit p
ꝯcor.opi.singulare verbum in l.j.in fi.s.de cu.fu. & idem sensit in
d.l.fi.§.filij autẽ.q aut prodigus iurauit authore curatore,& tunc
credit ipse iurantem obligari,als non, pro quo tñ nihil alle. & sic
qñ iuraret cum authoritate curatoris valeret ꝯctus etiam aliena-
tionis ĩmobilium sine decreto, nec posset petere restõnem in in-
teg.per auct.sacra.cum ibi no.per Bar.tñ non puto istam concor-
a dium[a] iure probari,& si esset vera sequeretꝰ absurdum q oẽs pupil
lus etiam doli non capax,qui iuraret cum authoritate tutoris ob
ligaretur & posset alienare per d.auct. sacra.quæ nullo modo lo-
27 cum habet in pupillo doli non capace sm oẽs.¶ † Præterea pœ-
na periurij est personalis in persona iurantis. c. veritatis. de iure
b iur.& ibi no.ergo non debet attendi[b] persona seu authoritas cu
ratoris.Ex prædictis igitur ꝯcludo veram esse opi.Bar.hic, q non
obligatur prodigus ad obseruationem ꝯctus iurati, vt s.ostẽsum
28 est.¶ †Postremo quæsiuit hic Ang.vtrum qñ interdicitur bonis,p
digo sit ipse prodigus citandus,& tenet q sic,cum agatur de eius
præiudicio per l.nam ita diuus.s.de adopt.& l.de vno quoque. §.
de re.iu.& c.inter quatuor.de maio.& obe.& idem tenet Imo.&
& Pau.de Ca.hic.Limitat tñ hoc Bal.in addi.suis,& Pe.de Anch.
nisi esset notorium eum esse prodigum.alle.q legi.& no.in l.j.C.
qui & aduer.quos.& in c.tua nos.de coha.cle.& mu.& ibi Inno.
hanc tñ limit.non puto veram,quia etiam in notorijs requiritur
citatio vt est gl.in c.ad nřam.el ij.de iureiu. & in c.cum sit Roma
na.de appel.cum ꝯcor.& ad hanc.q.Ang.vide Bar.in l.scire.§.si.s.
de tu.& cu.da.ab his.vbi dicit q qñ datur tutor pupillo debent ci
tari affines pupilli,iuxta no.in si.in l.hæc aũt.i prin. s. ex qui.cau.
in pos ea.¶ Tetigit etiam hic Bal.quid si pupillus sit prodigus,&
quid si adultus,vel minor sit prodigus,an debeat ei dari tutor,vel
curator ratione ætatis,an ratione prodigalitatis, & dicit q debet
dari ratione & respectu ætatis per gl.sing.in l.j.C.de cu.fu. & pro-
batur p tex.in l.qui habet.§.quia autem.s.de tute.

ADDITIONES.

a Fran.Cur. ¶Istã concordiam. Adde quod ipsemet Bal. in c. ex parte.de cõsue. tenet contrarium s.q etiam cum authoritate curatoris non tenet iuramentum, & sic fuit sibi contrarius.

b Fran.Cu ¶Ergo non debet attendi. Vide Bal.in d. c.ex parte de consue. el. pe. qui hoc ide . tenet.

Paul. LEX IIII.

1 *Conditio impossibilis stipulationem vitiat,conditio vero necessaria nec vitiat nec suspendit,fallit vt infra.*
2 *Conditio impossibilis vitiat distractum sicut contractum.*
3 *Repetitio an possit dari in pari causa turpitudinis.*
4 *Conditio pro parte possibilis,& pro parte impossibilis an valeat.*
5 *Dispositio facta sub duabus conditionibus copulatiue , quarum vna sit possibilis altera non,an vitiabitur.*
6 *Sententia an vitiabitur si in ea sit adiecta condictio impossibilis.*
7 *Impossibilitas quæ est in conditione,aliud est quàm quæ est in dispositione.*
8 *Conditio necessaria reddit dispositionem puram.*

1 IMpossibilis. †Conditio impossibilis sti-
pulationem vitiat. Condi-
tio vero necessaria nec vitiat,nec suspẽdit.h.d.¶ No.
q impossibilis ꝯdõ vitiat ꝯctum.Fallit in ꝯctu matri-
monij.c.fi.de ꝯdi.app.Item fallit in dona.cã mor.sm
Pet.de Anch.& Mod.videlicet Io.de Imo.& Ro.pro hoc alle.tex.
in l.quæ sub ꝯdõne.§.hoc edictum.ver.& in mortis.s.de ꝯdi.insti.
& ibi ponderat Ang.illum tex. pro singulari,pro quo etiam pon
derat Imo.in l.illud.s.de do.cã mor.& Bal.& Ang.in l.j.s.de ꝯdi.
insti.Sed aduerte,quia ille tex.non vꝛ hoc probare,quia illud qđ
ibi dꝛ de dona.cã mor.& in vltimis voluntatib.habebit etiam lo-
cum in ꝯctib.vt l.si cum patruo.C.cõia vtr.iud.& ibi gl.& doct.&
expresse gl.& Bar.in d.l.quæ sub ꝯdõne.in princi.ver.interuenit.
vnde vꝛ dicendum don.causa mor.vitiari,quia quo ad sui ordina
tionem equiparatur ꝯctib.non vltimis voluntatib.vt est gl.in l.ij.
in prin.s.de do.pręle.non reperio tñ aliquos qui aperte hoc deci
2 dant ꝯ.psa.doc.propterea difficile esset ꝯtrium.¶ †Quid aũt in di
stractu pura in liberatione,an vitietur per adiectionẽ ꝯdõnis im
possibilis,sicut & ꝯctus? Ang.hic dicit q aut fit sub ꝯdõne impos-
sibili, & distractus redditur nullus.aut sub modo impossibili , &
tunc tenet vt est,gl.valde no.in l.cum donationis. C.de trãsa. Rõ
differentiæ est, quia ante modum dispositio habet suum esse per
fectum,non aũt ꝯdõnem. tex.est optimus in l.cum ab eo.s.de cõ
trah.emp.& in l.ij.C.de his quæ sub modo.agens ergo ad imple-
3 mẽtum facti promissi sub ꝯdõne impossibili repellitur exceptio-
ne.¶ † Subde tamen q repetere poterit , & retractare id quod ex
liberatione c[o] sequutus est ille qui liberatus fuit.l.ij.si liber ho-
mo.s.de condi.ob cau.& l.j.& l.si mulier.cum ibi no. & l.cum an
cillam.C.de condi.ob cau.& l.dictam.& ibi per Cy.& Bar.eo.nt.
& hoc qñ repetens ignorauit modum illum esse impossibilẽ du-
ctus errore iuris vel facti,vt legitur & no.in d.iutib.glo.tñ.in d.l.
cum donationis.in fi.sentit contra.s.q repetere possit,& doct.ibi
non tangunt dic vel qđ illa gl.intelligitur in eo qui nullo ductus
errore iuris vel facti sciebat modum esse impossibilem , vel quod lo-
quitur

quitur in modo qui erat turpis & ꝯ bonos mores, quo casu non
pōt dari repetitio in pari causa turpitudinis, vt l.ij.C.de condi.ob
4 tur.cau.l.si ob turpe.ff.eo.titu. ¶ † Iuxta prædicta quærit hic Pet.
de Anch.& Imo.quid si dispositum sit pro parte possibile,& pro
parte impossibile, vtrum vitietur.respondent ꝙ valebit pro parte
possibili, pro alia non, allegant.l.si seruus cōis.ff.de don.inter vir.
& vxo.& l.ij.C.de secun.nup.& dicunt hoc verum esse tam in cō
tractibus q̃ in vlt.volun.per d.iura. An autem conditio pro parte
possibilis pro ea parte valeat. Bar.in l.j.ff.de ꝯdit.insti.ad fi.tenuit
quod sic.per l.si dotem.la j.ff.de dote prælega.Et pro hoc adducit
Rom.l.multa.§.si seruus.ff.de ꝯdit.& dem.& ponunt Bal.& Ang.
in d.l.j.de ꝯdi.instit.vbi allegant ea iura, quæ hic allegauit Pet.de
5 Anch. ¶ † Iuxta prædicta inquantum Imo.hic dicit si in ꝯtractibus
facta est dispositio sub duabus ꝯditionibus copulatiuę, quarum
vna sit possibilis, altera no. ꝙ vitiatur dispositio.per l.is qui ducen
ta.§.vtrum de reb.dub.In ꝯtrium facit dictum Inno.in c.in pñtia.
de renun.cōiter approbatum, vbi voluit quòd sñia lata ex duab.
causis, vna vera altera falsa, sustinetur ex vera.arg.l.quoties.j.eo.&
c.abbate.de verb.sig.& de illo dicto Inn.dicemus in l.qui Romæ.
§.duo fratres.j.eo.Sed rñde ꝙ sñia sustinetur ex causa vera, qñ illa
fuit sufficiens ad mouendum iudicem, vel iudicandum, per glo.
in l.pe.C.si ex fal.instru.sed in casu Imo.videlicet in promissione
vel similibus nō potest iudicare quod illa ꝯditio possibilis fuerit
sufficiens ad mouendum promittentem, quia non pōt ita decla-
rari ꝯtractus sicut sñia, quæ declaratur ex actis.l.pen.C.de sent. quæ
6 sine cer. quanti.profe. ¶ † Quid aūt in sñia si sit adiecta ꝯditio im
possibilis, an vitiet, puto quod vitiet sicut in ꝯtractu, quia in senten-
tia quasi ꝯhitur vt l.iij.§.idem scribit.ff.de pec.l.oēm.ff.de iud.nam
est speciale in vltimis volunt.& conditio impossibilis non vitiet,
vt l.j.ff.de condit.insti. & hoc ex eo quia fauorabiliores sunt & in
eis latissima sit interpretatio.q̃rōnem assignat gl.in l.non solum.
ff.tit.j.& insti.de hær.insti.§.impossibilis.versi.pro non scripto.sed
in sñia fit interpretatio prout in his quæ sunt stricti iuris.proba-
tur in l.pen.cum materia.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.& l.j.C.
si plures vna sen.& sic ęquiparatur contractibus, vt voluit Bal. &
Bar.in l.j.C.de sen.& Bar.in l.præses.eo.ti.& Bal. & Ang.in l.j.in
fi.ff.de hær.insti.& in l.suus quoque.§.sed & si filio.eo.ti. vbi Bart.
indecisum reliquit,& expresse etiam not.Io.de Imo. in l.centesi-
mis.§.fi.j.e.& Bal.in d.l.j. C.de sent.pro hoc alle.d.l.oēm. Et licet
interdum sñia ęquiparetur vlt.voluntati, vt l.non est mirum ff.de
pig.act.tamen illud est verum qñ non reperitur diuersitas inter ꝯ
ctus & vltimas voluntates.& ita intelligitur quod no. Bart.in d.l.
a centesimis.§.fi.Et istam opi.quod vitietur sñia tenuit Io.de Imo.[a]
in d.l.j.de ꝯdi.insti.licet non alleget dictam rationem.Contrariū
tenuit Ro.hic, maxime per no.glo.in c.nemo.el j.de reg.iur.in.vj.
Et illud idem sensit Ang.licet ipse non alleget in l.biduum.j. qñ
7 appellit.Tñ primam opi.puto veriorem. † Non ob.no.in d.c.ne-
mo ob.no.in d.c.nemo, quia impossibilitas ibi non fuit in condi-
tione, sed in dispositione circa aliquod accidēs inter quæ est ma-
gna differentia vt plene per Bar.& do.in d.l.j.de condi. insti. & l.
si mihi.§.in leg.de leg.j.Item.l.istam intellige de ꝯdi. impossibilia
natura vel de iure, quia ius resistit ei, secus si non resistit, licet non
assistat, nam tunc vt pœna promissa euitetur debet illa conditio
impleri saltem de facto.l.quidam cum filium.& ibi no.Bar.j.e.fa-
8 cit.l.mulier.§.pe.de ꝯdi.insti.& l.Męuius.ff.de ꝯdi.& dem. ¶ † Vlti
mo inquantum hic dr̃ ꝙ ꝯdō necessaria reddit dispositionē pu-
b ram.Fallit vbi[b] esset per modum ꝯuentionis promissum aliquid,
præstatio cuius esset impossibilis de natura, vel de iure, nam tunc
licet promittatur pœna sub ꝯdōne necessaria.l.si illud impossibi
le datum non fuerit, talis stipłō pœnalis quæ isto casu est accessu
ria reddit̃ nulla sicut principalis.Exemplum, si promitto tibi ho-
minem mortuum,& si hoīem mortuum non dedero, promitto
pœnam.certe stipłō pœnalis est facta sub ꝯdōne necessaria, & tñ
non tenet.l.si homo mortuus.j.e.hic aūt stiplū ꝯdōnalis non erat
accessoria alterius stipulationis inutilis. nimirum si tenet, & ita
hanc.l.no.limitat Cy.in l.non moriturū.C.de ꝯh.& cōm.stipula.

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶ Ioan.de Imo.Et cum ipso transit Fran.de Arc.hic.Et quot modis sententia dicatur impossibilis, vide per Bal.cons.274.inci.quia de sola nullitate. in 3.vol.& adde an possit referri sententia sub conditione, Soc.in tract.suo fallen.regula.169.Hen.

Thom. ¶ Vide plene per An.de Are.in §.impossibilis.insti.de inuti.stip.

b Fran. Cur. ¶ Fallit vbi. Adde ꝙ istam limi.tenet Imo.in l.j.ff.de hær.insti.

Pauli. LEX VIII.

1 *Dies adiecta conditioni valde dependenti a facto promissoris, censetur repetita in promissione, secus si sit inualida, vel a promissoris, facto non dependens.*

2 *Stipulatio committitur eo ipso ꝙ constat conditionem impleri non posse, obstat tamen exceptio si ante diem agatur.*

3 *Dies est expectandus etiam post purificatam conditionem vbi obligatio diem & conditionem habet, si implementum conditionis pendet a facto promissoris. limita vt infra.*

4 *Promissum sub conditione potest peti ante diem conditionis vbi constat nō posse adimpleri adueniente die.*

5 *Conditio vbi apposita est in stipulatione non debet expectari dies cōditionis quæ habetur pro conditione.*

6 *Conditionale vbi est deductum in iudicio debet prius purificatio conditionis liquidari.*

7 *Sta.quod instrumenta habeant executionem paratam tunc instrumētum habens conditionem purificatam mandabitur executioni tanquam purum.*

8 *Conditionis implementum si non potest præstari in tempore, ad hoc vt possit agi ante diem, quid requiratur.*

9 *Negatiua an & a quibus probanda. 10. 11.*

12 *Negatiua an possit probari per difusionem & relationem factam per nuncios ex commissione iudicis.*

13 *Probatio vbi est difficilis, tunc lex est contenta ea probatione quæ haberi pōt.*

1 IN illa. † Dies adiecta ꝯdōni valide dependen-
ti a facto promissoris censetur repetita
i promissione. Secus si sit inualida, vel a promissoris
facto non dependens. h.d.cum. l.hoc iure.j.proxi.se.
quæ ꝑꝑ ꝯnexitatem simul legitur cum ista per doct.
2 ¶ In tex.ibi, committi videatur. † No.stipulationem committi eo
ipso quod constat ꝯdōnem impleri non posse, ob. tñ exceptio si
ante diem agatur, vt hic,& l.cum stipulatus sim mihi a proculo.j.
eo.& hic est verum nisi qñ promissio facta esset nulla adiecta pœ-
na conuentionali, quia tunc etiam si ꝯstat ante diem factum pro
missum impleri non posse nullo modo committit̃ etiam mero
iure stipulatio ad interesse ante diem. l.insulam intra biennium.
j.e.Et idem est quo ad pœnam legalem, quia quo ad eam nullo
modo cōmittit̃ obligatio.ante diem.c.omissa.iuncto.c.licet canō.
de elect.in vj.In pœna vero ꝯuentionali verum est quod cōmit-
titur ante diem stipłō.vt in præalle.l.cum stipulatus sim mihi a p
culo.de qua materia etiam videbimus in l.stipulationes non diui
duntur.§.fi.j.eo.& plene tetigi.in l.non omnis.post prin. post gl.
3 si cer.pet. ¶ † Secundo no.ꝙ vbi obligatio diem & ꝯdōnem habet
si implementum cōdōnis pendet a facto promissoris etiam post
purificatam ꝯdōnem debet dies expectari.quod limita fm Ang.
in l.cum q ita.§.fi.j.eo.non hr̃e locū in casu illius. §. vt probat̃ ibi
fm eum, in ver.ꝯfestim. Imo.m̃ rectius loquutus dicit istos casus
esse diuersos, nā in d. §. fi.ꝯdō erat de vna re,& promissio de alia,
hic vero de eadem est ꝯdō & stipłō, de illius.§.rōne. & de intelle-
4 ctu ibi videbimus. ¶ † Secundu singulariter limita istam l.& d.l.
cum stipulatus.& d.l.insulam.cum si.procedere in ꝯtrib.bonæ fi-
dei, quia q̃ primum ꝯstat id ꝙ promissum est adimpleri nō posse
poterit agi non expectato die tex.est quem ibi ad hoc ponderat
Bar.in l.si in l.§.si domus.ff.loca.Sed Paul. de Ca.hic hanc limita-
tionē impugnat ꝑ text.in l.itē quærit̃.§.si in l.in fi.ff.lo.vbi ēt in ꝯ-
ctib.bonæ fidei expectat̃ dies.& rñdet ad d.§.si domus.ꝙ ibi facto
debitoris ꝯtigerat ꝙ ꝯdō existere nō posset. Ex quo infert̃ ꝙ si hic
promissor ante calend. Stichum occidisset, statim non expectato
die potuisset agere ꝯ promissorem quod est singulare si est verū.
vñ aduerte cū limitatione Bar.in d.§.si domus.transit Bal.Rapha.
& Io.de Imo.in l.stiplōnes non diuidunt̃.in §.fi.in fi.verbis.j.e. &
Ful.in d.§.si domus.Et ipsam puto veram. Nec ob.rñsio tradita
ꝑ Pau.de Ca.ad d.§.si domus.quia illa vr̃ ꝯ text. in d.l.si eū.§.j.ff.si
quis cau.vr̃ etiā esse ꝯ tex.in d.l.insulam.nam ibi vr̃ quod casu fue
rit impeditus promissor, potuit ergo illi ꝯtingere ex negligentia
promissoris insulam nō esse ædificatā,& tñ stiplō non ꝯmittit̃ an
te diem & sic posset dici ꝙ dicta sua rñsio violat istū tex. qui cum
gñalr̃ loquit̃ pōt intelligi eo casu quo culpa promissoris Stichus
dari non possit. Non obs.tex.in d.l.q̃a ibi non dr̃ agi non posse ꝯ
promissorem ante diem si ꝯstat cōmissum impleri non posse. vn
a de subaudit[a] ibi Ia.de Are.& habeo in apost.ista in ver.ꝑteriisse. l.
vel tñ tps ꝙ in residuo explicari non posset alle.d.l.cum stipula-
tus.eādem supplectionem tenet Pau.de Ca. in d.l.si in l.pro quo
alle.istam l.hic iure licet Iac.de Are.mentionē nō faciat. & istam
opi.veriorem puto q̃uis ipsemet Paul. de Ca.in d.§.si domus.te-
5 nuerit ēt ꝯ Bar. ¶ † No.iij.ex ver.sed adeo quod vbi in stiplōne ap
posita est ꝯdō quæ pro ꝯdōne non hr̃, non oportet expectari diē
an ꝯdōne adiecta sed incontinenti agi pōt.ꝙ verum intelligas qñ
dies est adiecta ꝯdōni, secus si dispōni.l.cum tale.l.Męuię.ff.de ꝯd.
& demon.ij.rñ.vbi ꝯditio fuit inutilis & reiicitur tamen expecta-
tur dies, qđ plene declarat Bart.in l.ita stipulatus in ij.q.in princ.
in versi.quarto quæro circa prædicta.j.eod.& colligitur ex verbis
Pau.

ADDITIO.

a Fran.Curt. ¶ Vnde subaudit. Aduerte quia Odof.& Bal. ibi reprobant hanc subauditionem,& Odofr.ibi alle.hanc.l.pro concordanti ad illam, vnde videt̃ ꝙ etiam in contractu bonæ fidei habeat locum distinctio huius.l.

Pau.de Ca.hic ꝑ d.§.meuiæ.Ex quo infertur ꝙ si terminia huius
l.in fi.dictum fuisset,promitto.x.in calē.si cęlum digito non teti
gero.dies calē. esset expectandus, quod est no. ꝑ limitatione hu-
ius.l.pro quo.Pa.de Ca. ēt hic alle.l.si ita legatum.la vlti.cum gl.
ſ.de ꝯdi.& demō.Ex eodē tex.hic i fi.ēt infert quod si in terminis
principij huius.l.quis stipulatus esset a me.x.si Stichū nō darē in
calē.& Stichus tpe stipſonis erat mortuus,&sic dicta ꝯdō erat ne
cessaria,poterit incōtinenti agere ad x.ſm Raph.hic & rō est qa
sicut necessaria ꝯdō nō suspendit oblſonem, eodem modo nec in
ea tp̄s appositum, & per ꝯñs non pōt tp̄s in ea videri repetitum
esse in promissione.ar.optimo in l.si in diem.§.j. cū gl.ſ.de cōdi.
& demon.facit.l.ij.§.q. habet.ſ.de seru.ru.p̄d.vbi vitiatio expsso
6 vitiatur tacitum,& hoc est ꝙ senti gl.hic in ver.Marcellus.†Vlti-
mo not.ex.l.hoc iure ꝙ cum aliquid ꝯdōnale deducitur in iudi-
cio dēt purificatio cōditionis liquidari ita ista.l.alle.Bal.in l.si q.-
a dem.C.de exce.vbi dicit hāc.l.esse singularem.[a] idem no.Bald.in
l.cū testō.in.fi.C.de testa.manu. vbi dixit ꝙ instra guarentigiæ si
habēt ꝯdōnem reuera purificatatam dñr pura,& non ꝯdōnalia,
licet ad executionem deueniri non posset donec liqueat iudici
ꝑ hāc l.q̄ dicit esse valde no.facit.l.ij. cū ibi no.ꝑ Bar.l.j.C.de sen.
7 q sine cer.q̄tit.†Et hic faciūt ꝑ eo qđ dixit sin.Ang.in l.fi.§.j.ſ.de
vul.& pup. vbi voluit ꝙ si ex forma statuti instrumenta pura ha-
beant executionem paratam , instrumentum habens cōditionē
purificatam mandabitur executioni tanquam purū ꝑ d.l.fi.§.j.cū
gl.in ver.duæ pure. Sed Imo. ibi tenet ꝯrium, qa hoc non vide-
tur esse nisi per fictionem qua retrotrahitur conditio.l. q potior.
& l.qui balneum.ſ.q po.in pig.ha. sed statutum loquens in casu
vero,non habet locum in ficto.l.ij.§.hæc verba.ſ.de neg.gest.l.fi.
b C.de his q ve.ęta.impe. Putarem distinguendum,[b] qa aut statu-
tum dicit instra continentia debitum purum habeant executio
nem paratam, & vera sit opi. Bal.& Ange. aut statutum dicit,in-
c strumenta pura,& vera sit opi.[c] Imo. quia instrumentū est quod
legitur.l.j.ſ.de his q in testa.delen. Et aliud est instrumentum,&
8 aliud debitum. l.fi. & ibi no.Bald. C. de fal.cau.adiec.lega.¶†In
glo.in vers.possit magis communiter tenetur tertia sol.circa quā
subdit not.Ang.ꝙ non sufficit implementum conditionis a pro
missione pendere, vel eius facto ad hoc vt nō possit agi ante diē,
sed etiam requiritur quod implementum conditionis veniat ꝑ-
standum ipsi stipulatori, aliàs secus,vt patet in l.in illa.in ver.sed
cum eo.& hoc ēt sequitur Paul.de Ca. Ex quo infert ꝙ si promi-
sisti mihi.x.j.mensem non ires Romam,habebit tñ locum dispō
l.hoc iure ex idētitate rationis . & est solemnis limitatio ad l. in
illa in prin. Sed certe hic limitatio non videtur probari in versi.
sed cum eo quia ibi loquitur in conditione quæ non est proprie
cōditio cū non suspendat.l. si pupillus.§. si sub conditione.j. de
noua.& iō cum dictum Ang.non ꝓbetur iure non ꝓcedit ēt illa
tio Pa.de Ca. Vnde vr̄ dicendum ꝙ solum debet attendi an pen
deat a facto ꝓmissoris,quo casu vr̄ dies adiecta cā differendę solu
tionis in fauorē promissoris & hoc siue veniat implendū stipu-
latori siue nō , qa vtrobiq; est eadē rō , secus si nō pendet a facto
ꝓmissoris ita vr̄ esse de mente gl. & doct. Aliā limitationē tradi-
dit.Sal.in l.nō ois.ſ.si cer. pet.volens hanc tertiam sol. procedere
nisi implementū ꝯdōnis non pēdens a potestate ꝓmissoris esset
illaturum cōmodū stipulatori,qa tūc oportet totū tp̄s expectari
l.si cū.§.j.ſ.si qs cau. Sal. pessime loqr̄,q intelligit ꝙ ꝓmittēs ho-
nem sistere in iudicio nō ꝓmittit qđ dependens a potestate sua,
nā hic est falsum, qa talis ꝓmittens intelligit ꝓmittere se factu-
rū & curaturū &c. ꝑ l.quoties qs aliū.j.e. nimirū sit in d.l.si eū.§.
expectar̄ quod sit elapsum totum tp̄s,sed in d.l. in hoc iure non
9 pēdebat a facto ꝓmittētis , & sic nō ob. ¶†Ex. gl.tetigit hic Bar.
d cui incumbit onus probandi negatiuam.[d] & cōcludit ꝙ rīr incū
bit ei q. se fundat ex negatione,per iura alle.per eum ꝑ quo ēt est
optimus tex.in l.pe.§.docere.vbi Bar.& oēs.ſ.ne quis eum qui in
ius vo.est.& optimus tex. in c.j. de confes. in vj. quem ibi ad hoc
ponderat Do.de san.Ge.idem tenuit Io.An.in regula infamibus.
& in regula.sine pos.de re.iu.in vj.in mercu.& Inn.in c.cum in iu
re.de offi.deleg.& est de mente gl.in l.si vero.§.qui pro rei.in ver.
dubitetur.ſ.qui satis.co. & ibi ponderat doc.& plene per Io.Cal.
in disputatione sua inci.Caius.petit fructus.& per eundē in c.bo
ne.el.j.post gl. de ele.& idem ibi tenet Io. An.& plene do.Ant.in
c.fi.in ti.de præsum.& ꝑ legistas in l.actor.post gl. C. de ꝓba.vbi
per gl.& doc.in l.ij.& in l. ab ea parte. & in l.in exceptionibus.in
prin.ſ.de proba.per Spe. in ti.de proba.§.ꝓbare. in prin.& in tit.
de loca.§.nunc aliqua.ver.xxxj.per gl.& Archi.vj.q.vlti.c.accusa-
tor.per gl.ma.Cy.& Bar. in l.ij.C.de iure emph.per Bal.in l.in ꝯ-
tractibus.§.illo.& in l.si ex cautione.in vlt. op.C. de non nu. pec.&
in l.qui accusare.C.de eden.in fi.& in l.ab eo.C.quomodo & qñ
iu.& plene per eum in repe.l. cum mulier.ſ. sol.ma. & cōmunis

10 conclusio concordat cum Bar. hic. ¶†Item inquātū Bar.hic no.
dicit ꝙ si opponit̄ agēti exceptio ꝙ non debet audiri, qa non sol
uit collectas ꝙ onus ꝓbandi hanc negatiuam incūbit opponēti
e eā[e] vt hic ꝑ ipsum. Addo ꝙ cū eo ꝯcordat Ang. in repe.l.j. C. de
fi.instr.& iure hastę fis.lib.x. & dñs Ant.in c.su ꝑ his. de acc.& re-
ctc.& Bal.in l.si a furioso.ſ.si cer pe.& Ang.i d.§.docere.licet Bar.
f ꝯrium tenuerit in d.l. mulier.[f] per rōnes parū vrgentes ad quas
facit̄ colligitur rñsio maxi.ex no. per Io. An.& doc.in d.c.bonę.
11 ¶†Item inquantum tāgit Bar. cui incūbit onus ꝓbādi exceptio-
nē oppositā tutori qđ nō ꝯfecit inuētariū. Adde ꝙ Ang. & Mod.
hic concludunt quod indistincte competit tutori agenti qa nō
confecto inuentario tutor non habet legitimam personam ad
agendum. l. fina.§.fina. C. arbi. tute. ergo debet probare se ha-
bere legitimam personam.l.non ignorat.C.qui accu. non pos.&
licet Bart. hic non videatur hoc aperte decidere tamen dictę de-
cisioni videtur ipsemet Bar. inhærere in l.j.in fi.ſ.de cura.bo.dan.
in l.tutor.qui repertorium.ſ. de admi.tu.& in l.si tutor.in princi.
& ibi etiam Bald.C.in qui.cau.in integ.resti.non est nece. & Bal.
in d.l.cum mulier.& in d.l.fin.C.arbi.tute.do.Anto.in d.c.super
12 his. de accu.¶†Item inquantum Bar.signanter concludit hic qđ
g per discussionem[g] & relationem factam per nuncios ex commis
sione iudicis probari potest quælibet negatiua per l. cum quidā.
la.ij.in fin. cum sequenti.ſ. de legatis secundo. Adde ꝙ Petr. de
Anch.Imol.& Ro.hic & Bal.in repe.d.l.cum mulier.ꝯrium tenēt
f.ꝙ non possit negatiua probari per talem discussionē, nisi in casi
bus expressis a iure, quia alias sequeretur ꝙ oīs negatiua ēt non
coarctata loco & tpe, posset ꝓbari ꝯ l.actor.C.de ꝓba. & ꝯ gl.in
ver.nām in d.c.bonæ.& contra.c.j. de confes. in vj.vbi dicitur qđ
h per solam confessionem negatiua potest probari ,[h] tñ cum opi.
Bar.transit do. Ant.& ipsemet Imol.in c.super his de accu.& Flo.
de Spe.Pet.in l.ij.ſ.de proba.nullo addito & ipsemet Bart. in l.is
potest.de acqui.hære.& in l.ij.ver. sed si dubitetur.ſ. quem ad te-
ape.idem etiam videtur tenuisse Ang. in repe.l. si vacantia.C. de
bo. va. li.x.vbi ad hoc alleg.gl. in d.auc.de exhib.reis.in §.si vero.
13 in ver.examinent.†Pro hoc facit.quia vbi difficilis est probatio,lex
est contenta ea probatione quæ haberi potest.l.si vicinis.cum ibi
no.C.de nupt.l.filium eum diffinimus.ſ. de his qui sunt sui, vel
alie.iur.l. consensu. §. seruus.C. de repu. c. veniens el.ij. in fi.de
test.& pulchre per Fed.in consi.cxix.inci. Nulli dubium. Et not.
Bar.hic in fi. pro quo alle.l. non omnes.§.a barbaris.j. de re milit.
& Bar.in l.si quis ex argentarijs.§.pe.ſ. de eden. & Spe. in tit.de
fur.§.j.ver.pe.& Io.An.post Host.in c.fi.extra.ꝙ me.causa & Bal.
in auct.quas actiones. cum concor. C.de sacro.san.eccl. Pro hoc
etiam quia in pluribus locis in iure admittitur probatio negati-
ua per discussionem nunciorum.vt in il.hic alle. per Bar. & patet
in c.cum parati.de appe.in l.magis puto.§.ne passim. cum duab.
seq.supra.de reb. eo. & per glossa.in d.§. si vero. cum si. ergo de-
bet

ADDITIONES.

a Fran.Cur.¶Esse singularem.Vide Alex.consi.3.ij.vol.& consi.171.iiij.vol.
b Fran.Cur.¶Putarem distinguendum. Adde ꝙ idem dicit ipse Alex.i d.l.fi §.j.&
ꝙ pōderanda sint verba statuti de quo.ſ.bene facit ꝙ in simili no.Bar.in l.hiue.
ſ. ꝙ cum eo.
c Fran.Cur.¶Et vera sit opi.Vide Alex.cōsi.52.alias 151.vo.& consi.96.iiij.vol.
d Fra.Cur.¶Negatiuā illa dr̄ ꝓprie negatiua q̄ dicit priuationē nō entis.& illa dr̄
affirmatiua,q̄ dicit vel ponit aliqđ ens vel aliqđ l esse iplicite vel explicite qbus
cunq, verbis cōcipiar̄.vt declarat Bar.in l.de ætate.ſ.de interr.& i l.eū q de ꝓba.
Bal.in l.cū te minorē.& in l.actor.C.de ꝓba.& vide Ang.in auc.de here.& fal.
in l.j.§.vlt.de do.exc. & est q̄da negatiua q̄ sequit̄ de necessitate ad sensum apꝓ-
hēdentē aliqđ ens,vel aliqđ accidēs , & illa dr̄ ꝓbari directo vt si testis dicat ꝙ
pānus nō erat rubens,qa vidit & ꝙ Titius nō hēt nisi vnū oculū,nā per ostensio
nem appetet ꝙ est in subiecto casus est no. Bar.in l.j.C.de cano.fru.vrbi.li.xi.
e ¶Opponenti eā.Adde tex.in l.ergo.ſ.ex q.cau.maio.& l.si pallium.§.docere.ſ.
ne qs eū q in ius vocatus.vbi ēt tāgit ipse Bar.qđ aūt si debitor all.se nō soluis-
se ꝑ xl an cōtinuos ad incipienda præscr.cui incumbat probō an neganti an di
centi ꝙ aliquando soluit vide In.An.in regula.sine posse.de re.iu.
f ¶Cōtrariū tenuerit vt i d.l.mulier. Adde ꝙ sic cōsuluit Alex.in cōs.21.in j.vol.&
vide plures remissiōes i repitorio corseri ad abb. in ver.negatiua Fe.de cōsi.215.
de eo qui negat se eē i ptāte, cū aliut dicat ꝙ ē i ptāte cui icūbit on⁹ ꝓbādi vi-
de vnū bonū verbū Pa. de Ca.i cōsi l. icip.in xp̄i noie amē.In cā q̄ vertit̄ vide ēt
vnū ver.Bar.i l.si qs.ſ.de in.& ar.fe.& Bar.i l.fi.C.de reb.cred.& vide Barb.cō
si.3.& cōsi.25.Ang.i cōsi.274.circa fi.col.26 & sup ru.de ꝓba.ꝙ est Frā.de ram
po.& de negatiua quis eam probare debeat vide Fran.Are.in consi. 83.
g Frā.Cur.¶Per discussionem. Adde idem tenet Bal. in auc.licet hodie.C.de ac.&
ob.& in ru.C.quando fis.vel priua.
h Thom.¶Pōt ꝓbari.Ista opi.vr̄ ꝯ tex.l.ij.C.de erro.aduo.& l.fi.C.de re.cre.& c.
cū ad sedē.de rest.spo.in quib.ꝓbar̄ ꝙ ꝑ inspectionē libri,vel actorū ꝓbar̄ nega
tiua,& tñ illa ē cōiecturalis,verū ē ꝙ ꝓbō ꝓprie sumpta,q̄ vocat̄ ꝓbō directa,il
la nō pōt ꝓbare negatiuā coarctatā breui loco & tpe,& ita rñdet Are.[illegible]atus hic
qui transit cum op.Bar. comprobat eius consi.90. Et ꝙ negatiua probetur per
librū,vide Fran.Are.cōsi.31.F.C.Vide Cal.in dispu.q̄ inci.l.petit fruct⁹ & l ap.
all.la.xix.q̄ incipi.duo.prælati. & vide Fel ple.in c.de iu.in ij.cunctu.de acc.

bet fieri extensio alios ex identitate rationis.l.non p fit. ſ.de le.l. Titio.j.e.c.translato.de cõst.Irẽ videbimus ꝓban negatiuã ẽt aſr q̃ p cõfessionẽ.vt in c.teruo loco de ꝓba. & in c.tã lris.de teſti.in
a fi.& in iurib.ſ.ꝓxime all.ᵃ Nõ ob.d.l.actor.qa rñde vt ibi in gl. in ver.rerũ nãm.Nec ob.c.j.de ꝯfeſ.in vj.qa nõ dicit ꝙ negatiua nõ poſſit ꝓbari niſi p ꝯfeſſionẽ aduerſarij,quia hoc eẽt ꝯ pdicta,ſed dicas ꝙ vbi nõ reperiẽt alia via ꝓbandi negatiuã, tũc ſiant ꝓbõnes cũ iuſo,& ſic nõ ob.¶ Nec ob.ſi diceret ꝙ ſi negatiua eẽt ꝓbabilis p miſſionẽ nunciorũ nõ dicerent iura qḋ negatiua eſſet difficilis ad ꝓbandũ,qa rñdeo ꝙ non eſt verũ ꝙ ſp negatiua ſit ꝓbabilis p diſcuſſionẽ nunciorũ: qa poſſet cõtingere ꝙ nuncius nõ poſſet veritatẽ inuenire,& re vera certitudinẽ hr̃e non poſſe. Quamuis Bar.hoc vlt.caſu dixerit hic in fi.multũ ſing.qḋ immo tunc p̃ſumptio erit p negante,ita intelligẽs.l.ex facto.§. pe.in fi. ad Treb.& cũ eo trãſeũt Ant.de But.& Im.in d.c.ſup his.& Flo. in d.l.ij.tñ do.Pet.de Anc.Im.& Ro.hic in hoc & bñ,tenẽt ꝯ Bar. p d.l.actor.cũ ſi.& qa eſt diuinare qḋ in d.§.pe. fcã fuerit diſcuſſio p nũcios,vnã tñ eorũ rñſionẽ ad d.l.ex facto.§. pe. dũ dñt qḋ ibi eſt fauore vltimæ voluntatis non approbo,quia eſt ꝯ.l.ſed & in illo.ſ.de reb.dub.alius eſt ergo verus intellectus illius.§.quem poſuit Bar.in l.qui duos.§.cum libello.de reb.dub. alios intellectus habet ille tex.de quibus ibi videas,& hæc ſufficiunt.

ADDITIO.

a Iac. Are.¶Et in iurib. Supra proxi.all. Adde poſtq̃ ea quæ fuerunt iuris ſunt adducta per Ale. quomodo probetur in prati. iſta nega. dic ꝙ per incluſam affir. vt per Flo.in d.l.ij.de prob.& bene diſtinguentem, quem omnino vide.

Pompunij. LEX VIII.

1 *Praeoccupare dicitur quis per litis conteſtationem.& praeoccupãtis an & quando melior eſt conditio.6.*
2 *Agere nemo poteſt regulariter ſine actione.fallit vt hic .*
3 *Reus poteſt ſponte pati conueniri ab actore carente.limita vt hic .*
4 *Perplexitas an & quando vitiet actum .*
5 *Promiſſio facta duobus alternatiue quid operatur.*
7 *Gratificationi,an & quando ſit locus.*

SI Titius. Iſta condõ,ſi alteri nõ dederis, vr̃ exiſtere eo ipſo qḋ ſuper ꝓmiſsione fcã mihi ſub dicta conditione litem ſum conteſtatus, ſi ẽt erat illi facta ſimilis promiſsio ſub ꝯria condõne valet ſi mihi non da-
1 retur.h.d.¶†No.qḋ præoccupantis melior eſt cõditio , & ſic hic eſt vnus modus diſſoluendi perplexitatẽ , & p̃occupate quis dr̃ per litis conte.vt hic.& l.ſi plurib.ſ.de leg.j. de quo ibi vide late p Bar.p gl.& doc.in c.capitulũ ſanctæ Crucis. de reſcrip.& in c.
2 ſi duo procura.in vj.¶†Itẽ no.iuncta gl. in ver.iudiciũ ꝙ licet rr̃ quis agere nõ poſsit ſine actione.leg. quoties.§.irẽ ſi tpalis. ſ. de admi.tuto.& l.ſi pupilli.§.videamus.ſ.de neg.geſt.tñ fallit prout colligitur ex ſolõne tradita per Bar. hic, & doct.niſi in litis cõte. ſperetur actionẽ oriri,vt eſt tex.ſing.ſm Ang. & Imo. addo ſimilẽ tex.in d.l.ſi plurib.ſm intellectũ quẽ ibi ponit gl.in fi.& quem ibi approbat Pet.Ang.& Imo.licet Bar.ibi aliter ſenſerit alios ca
3 ſus in quib,quis ſine actione poſsit experiri,vide hic p Bal.† Cui inquantũ ipſe dicit ꝙ reus põt ſpõte pati ꝯueniri ab actore carẽte actione,per l.ſi quis.als incipit.Iulianus.§.quantũ.ſ. ad exhib. & l.vbi pactũ ſm.j.lec.poſitam ibi in gl.ma.in fi.C.de tranſac. & addo.l.eleganter.§.pe.ſ.de do.& no.Cy.in l.cũ mota.in j.q.& ibi Bar.C.de tranſa.nã hic vltimũ ſin.limitauit Bar.& in l.ij.ſi.do.p̃le.procedere qñ actio ſemel orta fuit & demũ extincta fuit ita loquuntur iura palle. ſecus ſi nunq̃ orta fuiſſet ad hic inducit tex. in d.l.ij.in prin.& ibi p eũ cũ quo trãſeunt Rap.& Ro.hic.¶ Sed
a hanc limita.ᵃ nõ puto verã primo qa vr̃ ꝯ tex.in l. ſi eũ putarẽ. ſ. ſa.er.p quẽ tex.Bar.hic vr̃ aperte velle,& idẽ Bal.& Imo. in l. ita ſtipulatus.j.e.p hoc vr̃ ẽt tex.in l.poſthumus.§.ſi quis ex his.ſ.de inoff.teſt.pro hoc ẽt tex.in l.j.C.de ꝯd. inde.& in d.l.ſi fideiuſſor. §.in oĩb.ſ.man.cũ ſi.vbi iura indiſt. volunt ꝙ ſi indebitũ fuit petitũ & reus condemnatus ad ſoluendũ,& ſoluat repetere nõ põt. Ergo patet ꝙ iudicis ſnĩa tenuit ẽt ſi ſit lata ꝓ eo qui nullã actionẽ hẽbat.alias ſi nõ tenuiſſet nõ tenuiſſet nõ eẽt dubium ꝙ ſolutũ poſſet repe.l.cũ nulla.cũ ſi.ſ.de re iud.Et p hoc vt facit qa ſnĩa lata pro eo q̃ nullũ vnq̃ actionẽ hẽbat dr̃ ꝯ ius litigatoris , ergo tenet.l.j.§.itẽ eũ ꝯ ſacra.j.quę ſen.ſi ap.reſcin.& l.ij.C.qñ ꝓuo.nõ eſt ne.c.cum inter.de re iu.Non ob.tex.in d.l.ij.in prin.de do.p̃le.vbi probaẽ ſm Bar. ibi, ꝙ teſtator nõ põt grauare hr̃dẽ vt ipſe ꝯueniatur ex dotis actione quæ nondũ orta erat, quia ibi nõ negatur quin ſi hæres ſponte velit pati ſe conueniri,iudicium procedat.vel ibi non dr̃ ꝙ teſtator non poſsit grauare hæredẽ ꝙ patiatur ſe conueniri actione q̃ non erat orta,ſed ſimplr̃ ibi dr̃ ꝙ ſi teſtator legare voluit ius actionis de dote nõ ꝯpetente, nõ valet legatũ,& nil legaſſe vr̃ legãdo actionẽ q̃ nõ cõpetebat, nec eſſet bona intẽtio ad l.cũ putarẽ.ſi diceret ꝙ ibi ſit ſpãle in iudicio ſa.er.

& in alijs iudicijs duplicib.iuncta.l.in trib.ſ.de iud. qñ nulla poteſt reddi vrgens rõ ſpãlitatis.& qa Ang.& Mod. hic aliquid tangunt de intellectu d.l.ex his.remitto me ad ea quæ ſcripſi in l.ſi pe.in j.gl.ſ.de re iud.in repe.¶ In gl.in verſi.iudiciũ.l.ſi.x.iura hic alle.p gl.nõ ꝓbãt ſm doc.iõ ꝙ hic admittiẽ agẽs ſine actione, qa ſperabaẽ in litis conte.eam oriri vt dixi ſuper tex.¶†In ea ibi.l.ſi
4 Titius.illa.l. fallit ꝯ iſtũ tex. nam ibi p p perplexitatem actus vitiatur,hic non,ſed ſolue vt plene per Bar.in l.j.ſ. de condi. inſtitũ opponit de d.l.ſi Titius.vel ſecundo ſolue p ſm quod fuit de mente Pet.de Beld.videlicet ꝙ in d.l.ſi Titius. vitiat perplexitas, quia duo non pñt eſſet inſolidum dñi & hæredes.l.vt certo. §. ſi duobus.ſ.cõmo.cũ ſi.ꝙ nõ euenit in caſu.l.nr̃æ. Ange.hic putat ſolõnem gl.non eſſe bonã, eo quia non eſt hic pplexitas ſm eũ ex quo nõ vitiat. Raph.ẽt hic inſurgit ꝯ hãc ſolu.gl.aliquib. motiuis q̃ fuerunt Fulg. præceptoris ſui in l. & ſi poſt tres. ſ. ſi quis cau.qa ſi vera eẽt hæc ſo.ſuſtentata,vt ſuſtinet Bar. ſequereẽ ꝙ ſtipſo non valeret tanq̃ pendens ex arbitrio ꝓmiſſoris.Sed ad hoc rñ.põt ꝙ immo nõ ꝓhibeẽ valere,qa lex introduxit modũ diſſoluendi iſtã pplexitatẽ p lit.ꝯte.vt hic,ꝙ eſſe non põt in caſu.d.l.ſi Titius p̃terea vr̃ ſm Rap.quod alia rõne ſol.gl.nõ procedat,quia ẽt aliter q̃ p factũ ꝓmiſſoris p̃t diſſolui hæc perplexitas , puta ſi cõtingeret mori anteq̃ fundũ alicui ſtipulatori daret,& ante lit. ꝯte.quo caſu purificata eẽt ꝯdõ vtriuſq; ſtipulonis cũ implementũ condõnis nun tranſeat ad hęredes p no.per gl.iunctis no.per Bar.in l.ſi x.cũ petiero.j.e.& p tex.in l.fideiuſſoꝛ obligari.§. fin.j. de fideiuſ.licet ibi gl.velit ꝯriũ,vñ ſi Bar.ſuſtinens hanc ſol.gl.intellexit ꝙ non poſſet diſſolui niſi p factum promiſſoris male.dixiſſet . vñ poſſumus dicere ꝙ ſi loq̃mur de pplexitate quę vitiat actũ itelligaẽ de ea q̃ eſt indiſſolubilis.d.l. ſi Titius.ſed ſi loq̃mur de illa quæ hæc ꝯrias ꝯdões, q̃ tñ actũ nõ vitiet, & aliquo caſu diſſolui põt hẽt locũ tex.noſter.¶ In ea.ibi,vel hic fingit hæc ſecunda ſol.magis cõiter tenent & eam declara vt hic per Bar.&
5 per eundẽ in d.l.ſi ſtipulatus.¶†In ea.ibi,diſtingue. Bar.& cõiter doc.hanc reprehendunt cũ non conſtet de rõne diuerſitatis, tñ ſm Rap.iſta ſolõ eſt vera,qa in terminis huius.l. perinde eſt ac ſi ſtipulatores alternatiue eſſent ſtipulati alterutri eorũ dari , ꝓut ꝓmiſſor elegerit.ita dicit in ſimili ꝓbari per tex.fin. in l.cum ita legatur in prin.ſ.de op.leg. ergo cenſent eſſe duo rei ſtipulandi. l.ſi Titio aut pamphilo.ſ.de le.ij.& clare not.Bar.in l.ij.in j.q.ſ.n.j.ergo ſimmrũ,ſi ille q̃ primo lit. conte. eſt præfertur ſicut diximus in duob.reis ſtipulãdi.ſ.ex duob.& ibi no.ſ. tit.j.& p hic vr̃ quod poſſit ſaluari ſol.q̃ poſuit hic Pet.q̃ Raph.& ẽt Pa. de Ca. hic ſuſtinere conaẽ,licet Barẽ impugnet . Iſta tñ defenſio Rapha.ad hanc ſo.glo.ex tuto mihi nõ ſatisfacit,quia qñ duob. alternatiue promitto eãdẽ rem,q̃ primũ ego ꝓmiſſor fuero in mora eligendi,tũc cuilibet competit oblõ,& actio pure, vt ꝓbatur in d.l.Titio aut Seio.iuncta.l.cũ q.dã.ver.vr̃.eo.ti. ergo ſi ita eſſet in caſo nr̃o,ſequereẽ ꝙ q̃ primũ ꝓmiſſor habuiſſet facultatẽ eligendi cui ſoluere vellet.& nõ elegiſſet ẽt ante lit.conteſt.cõpeteret cuilibet actio in ſolidũ,ꝙ eſt falſum,& ꝯ iſtum tex.nec ob. d. l.cum ita legatur. qa rñdeo ꝙ totũ pendebat a voluntate legatarij,& ſic creditoris q̃ eligere poterat,& legatũ purificare, hic vero pendebat a promiſſore poteſtas eligendi . ſequens ſol. cõiter
6 reprehenditur,qa iure non ꝓbaẽ.¶†In gl.in ver.occupantis. ibi. l.ſi vero ſolue ꝙ hic agitur de iure quæſito plurib. ex eadẽ cã , & per omnes agi intendebatur ad eandẽ rẽ,ſed in l.ſi vero . agitur ex diuerſis ad diuerſa.iõ attenditur tp̃s ante ſnĩam,non ante lit. cõteſt.pro qua ſolu.facit.d.l. ex duobus reis ſtipulandi . qa concordat cũ hac.l.Secundo rñde quod in l.ꝯria non erat incompaſſibilitas, hic vero ſic.Itẽ ibi tractatur de iure q̃ſito conſeruando,
7 hic de acquirendo.¶†In ea.gl.in fi.de materia qñ ſit locus grati
b ficationi vltra ea q̃ allegant in gl.vide gl.in l.ciues.in gl. mag.C. de incol.lib.x.& in l.pe.§.ſi tñ plures.ſ.de lib.bo.exhib. & in c. ſi duo in ver.concurrant.de procu.& in c.cum autem. de iur. pat. per Spe.in ti.de defen.§.j.verſ.xij.cum ſeq. aliquid per Bar. in l.j. §.ſi.i.de cu.reo.& quod leg.& no.in l.ſi quis in graui.§. ſi omnes.
c ad ſil.per Bal.in l.in quib.ᶜC.de ſecun.nu.& in l.ſi.C.de teſt.ma. & in l.ſi quis ad declinandã.C.de epiſ.& cleri.& in c.j.§. pen. qui feu.da.poſ.& per Bar.in l.j.§.j.ſ.ne quid in loco publi.cum.ſi.

ADDITIONES.

a Franc.Cur. ¶Sed hanc limitationem . Adde quod idem tenet Angel. Aret.in in §.quædam.inſtit.de ac.& vide Alex.in conſil. 136 . ꝓncip in cauſa & quæſtione vertente.ij.volum.
b Fal.C ¶Qñ ſit locus. Vide Bar.in l.ſi vt certo.§.ꝙ vero.ſ.commo. & in l.admonendi.ſ.de iureiu.Bal.in l.per agrum.C.de ſeru.& l.ſi.§ commu.vel epe.& bal. in rep.auc.ſimiliter.C.ad l.Fal.
c Franc.Cur Per Bal.in l.in quibus.Adde ꝙ Bal.eſt ſibi contrarius in hoc ꝙ dicit in d.l.in quibus.in auc.ex teſtamento. C.de eo.& vide Alc. in l. qui tiliabus. ſ. de leg.j.vbi diſputat & dicit,ꝙ eſt verus.

Pomponij.

Pomponij. LEX XII.

1 *Alternatiua quando cadit inter plus & minus non facit vtrūq; esse in obligatione, sed id quod minus est.*

2 *Statutum q si quis non subditus potestati, puta Bononiensi, vt clericus, litigauit cum supposito potestati puta laico, seruari debeat ius commune in causa non subditi si subditus voluerit, quid iuris de isto statuto.*

1 SI ita stipulatus fuero. † Qñ alternatiua cadit
inter plus & minus nō facit vtrumq; esse in obligatione, sed id q minus est. h. d. Et vide mām huius. l. p Bar. in l. si dun.
j. eo. & ibi limitat. no. & repetit Imo. hic licet de Bar. mentionem
non faciat, & p Bar. in l. si ita relictum. §. fi. de leg. ij. & p Bar. post
Cy. in d. l. cū quidam. C. de verb. sig. & per Can. in c. inter cæteras
de rescri. & pcedit ista l. ēt in pmissione facta ex cā fauorabili, pu
ta ex cā dotis, & pbatur. s̄. de iu. do. l. si pr̄ la. j. §. debitorem. & iun
2 cta gl. in vers. in dotē. q̄ ad hoc voluit allegare hic Roma. ¶ † Vlti
mo per hanc. l. dicit Pau. de Ca. hic si plures rñdisse de iure. nam
statuto Bononię cauetur q si quis non subditus potestati Bonōē-
si puta clericus litigauerit cum supposito potestati, puta cum lai
co seruari debeat ius cōe in causa non subditi, si subditus volue
rit &c. modo non subditus mouit q̄ōnem subdito. & subditus
succubuit, & nō appellauit fm formam statuti Bon. dicebat non
subditus eum non posse appellare, subditus respondebat sibi de
bere seruari formam iuris cōis iuxta auc. ei qui. C. de temp. app.
non subditus replicabat q posset habere locum si subditus a prin
cipio declarasset velle seruare ius cōmune, & non statuta ciuita-
tis antequam lapsum esset tempus datum a statuto iuxta. l. j. in
versi. exordio. C. de satis. Subditus vero dicebat q declaratio fie
ri debuisset qñ est dubium quid sibi magis expedire vti iuri cōi
vel statuto per istam. & ita dicit Paul. de Cast. se decidisse videli-
cet quod subditus possit eligere sibi seruari ius commune p istū
tex. Sed certe hic tex. non probat decisionem Pau. quia hic non
fuit apposita conditio si voluerit, quæ si fuisset adiecta etiam si
constaret quid sibi expediret, oporteret nihilominus declarare
quia exponitur si voluerit. i. si declarauerit se velle. l. si ita legatum
§. illi si volet. de leg. j. videbimus in l. centesimis. §. fi. j. eod. Decisio-
nem tamen Paul. puto alia ratione veram, q qñcunq; possit de-
clarare ante desertam appellationem, & ante elapsum tempus
datum ad declarandum, nec obst. d. l. j. C. de satisd. quia loquitur
in exceptione dilatoria quæ ab initio debet opponi ante l. c. cōte.
nos vero loquimur in declaratoria.

Vlpiani. LEX XIII.

1 *Paria sunt promittere in calendis, vel ante calendas. cum tempus gratia solutionis adijcitur.*

2 *Promittens dare ante calen. vel ad diem calendarum, vel in calen. an & quando possit conueniri, & quid si promitto ante mensem Febru.*

3 *Communis vsus loquendi attendi debet.*

4 *Debitor ante diem non potest soluere inuito creditore, quando dies est adiecta fauore creditoris, vel fauore vtriusque. fallit fauore libertatis.*

5 *Testes an, & quando sint reducendi ad concordiam.*

6 *Citatus vt compareat intra nouem dies quorum tres pro primo tres, secundo, & tres pro tertio & peremptorio iudex ad comparen. assignauit, comparuit in primo & secundo termino, non comparente illo qui citari fecit. & postea citatus non compareat in vltimo termino, sed citari faciens sic, an citatus censeatur contumax.*

7 *Terminus ad comparendum statuitur ad conuincendam maliciam citati.*

8 *Citatus non debet discedere a tribunali, nisi prius petita & obtenta licentia a iudice. alias non diceretur venisse, & sic esset contumax.*

9 *Terminus si detur octo dierum alicui ad probandum, vel ad comparendum an si cōpareat reus in fine termini, vel ante finem termini habeat necesse facere actorem citari ad videndum produci testes vel instrumenta.*

10 *Citari an debeat ad singulos actus qui stat in longinquo a loco, vt puta colonus qui stat in remotioribus partibus finium loci vbi litigatur.*

11 *Citatio generalis ad omnes & singulos actus an & quando fieri possit.*

12 *Citatione generali facta si citatus semel comparuit non debet vlterius procedat ad aliqualem actum sine noua citatione.*

13 *Citari per edictum vel proclama an possit qui distat de longinquo.*

14 *Domicilium eligere vbi possit citari qui distat de longinquo tenetur.*

15 *Citatus ad audiendum sententiam die crastina añ nonam an possit comparere quacunque hora voluerit ante nonam.*

1 QVi ante calendas. † Cum tp̄s ad solutionē gratia debito
ris adijcit̄, paria sunt pmittere calendis, vel ante ca-
2 lendas. h. d. ¶ † No. q dictum est in summario. & il-
lud intelligit. hic esse verum quo ad tp̄s q præcedit
diem calē. quia vtroq; casu non pōt agi ante calē. Sed quo ad diē
calēdarū est dña fm gl. qa si stipulatus sum dari calē. possum age
re diē calē. secus si in calē. stipulatus sum. p l. qui hoc anno. j. e. Gl.
in hic cōiter reprehenditur per Bart. & alios, qa ēt qñ stipulatus
sum dari ante calē. non possum agere die calē. qa intelligitur p-
missum dari ante calē. s. finitas. l. stipulationes nō diui. §. fi. cū gl. i
ver. an calē. j. e. Et idē voluit Bar. in l. ij. §. creditū. s̄. si cert. pe. nā cū
possit intelligi añ calen. inchoatas, vel finitas in dubio dēt fieri in
terpretatio ꝯ stipulatorem. l. q cq d astringendę. in prin. j. e. l. veterib⁹
s̄. de pac. Et fm p̄dicta ēt intelligit̄ gl. in l. cū q ita. §. q ita. e. l. ij. j. e. in.
a q nihil affirmat. Et sic hēs notare q si promitto ante mēsem ᵃ fe-
bruarij non potero conueniri, nisi finito toto mēse februarij. Nec
prædictis ob. l. si ita. la. ij. §. fi. de ma. test. qa rñde vt p Bar. hic. & in
l. qui Romæ. j. eo. & per Gul. declarantē. illā. l. in l. lec. s̄. si cer. pet.
3 & per Imo. in l. q hoc anno. j. eo. & per. Ang. in d. l. q ita. ¶ † Itē p-
dicta intellige pcedere de iure cōi fm Raph. secus ispecto cōi vsu
loquendi q se habet in ꝯriū, qa ille dēt attendi. l. sciendū. §. Illud
s̄. de ædi. edic. librorū. §. q cassius. de le. iij. c. ex lr̄is. de spō. & in ter-
minis nr̄is no. Bal. in ru. de pa. ꝯstā. in vers. nobis. e. l. j. & idē tenet
4 Ro. hic. † Subdebat tñ Ange. in d. l. q ita. p limitatione eorū quæ
hic dicit Bart. q licet sit verū q debitor ante diem non possit sol-
uere inuito creditore qñ dies est adiecta fauore creditoris, vel fa-
uore vtriusq;. l. q Romæ. cum ibi plene no. in gl. in vers. obtulerit.
j. eo. in fallit fauore libertatis. alle. tex. in d. l. si ita fuerit. in fi. pbat
exp̄ssius fm eū in l. stati. liberos. §. stichus annua. in ver. q & si ser
uus. s̄. de statu. lib. & idē voluit Ang. in l. stip̄lo ista. §. inter certā. j.
eo. & hic, quod placet. Nec ob. l. si triēnio. s̄. de statu. lib. quia rñde
vt no. ibi & in d. §. stichus. & gl. in d. l. si ita. §. j. in ver. cōponēda. nā
in d. l. si triēnio. dena triennio p̄stari debebāt. i. decē singulo anno
vt pbatur in l. iij. in prin. iuncto ver. sed si ita. de annu. leg. decla-
rat Barto. in l. stip̄lo ista. §. cū qui. in fi. j. eo. vñ si triginta obtulisset
seruus fuisset liber. ex qb. patet hic Ro. non recte intellexisse illū
tex. dum ꝯ Ang. all. d. l. si triennio. & dicit aliter non posse rñde-
ri nisi quod ibi loq̄t de rigore, hic de æquitate, & sic intellexit q
in totū esset danda ibi dena viginti triennio, & qd̄ totū afferet in
primo anno, sed male intellexit qa verbū dena, qñ refert̄ ad an-
nuā p̄stationē iportat solū. x. d. l. iij. i prin. de an. leg. & p Bar. in d.
5 §. cū q. ¶ † Et iuxta p̄dicta tāgit incidenter Bart. aliq d de concor-
b dia ᵇ testiū de quo dicet̄ post eū in l. inter stipulātē. j. e. §. j. † Tetigit
6 hic Bar. q d si q s fuit citatus vt cōpareat. j. nouē dies. quorū tres p
primo, tres p secūdo, tres p tertio, & p perēptorio iudex ad cōpa
rēdū assignauit, & citatus cōparuit in prio & in secūdo termino
non comparente illo q citari fecit si postea nō ꝯpareat citatus in
tertio terio, sed citari faciens bene cōpareat, an citatus censeatur
contumax, & ꝯcludit q non cū aliquali tñ modificatione, vt hic
c p eum & cū eo trāseūt ᶜ Ang. Pe. de Anc. Pa. da Ca. & Ro. hic & idē
tenuit Io. An. in addi. Spe. in tit. de cita. §. viso. ver. q d si in primo
vbi p hic alle. c. j. de do. & ꝯtu. in vj. & ibi no. gl. ij. quia & secund⁹
terminus intelligitur statutus sub ꝯdōe si in primo non venit. c.
7 ij. de test. vñ p primā cōparitionē alij termini cōsumpti sunt, † qa
termini statuunt̄ ad ꝯuincendam malitiā citati. c. pront. & c. cum
olim. de do. & ꝯtu. & in auc. iubemus. C. de iudi. & nō ob. q vlti-
ma mora nocere soleat. l. illud. s̄. de peri. & com. rei vē. l. si seruū. §.
seq tur. j. e. quia si p primā. cōparationem consumpti sunt alij ter
mini, sequitur q citatus non est in vltima mora. Et p istas rōnes
d. opi. teneo q̄ ēt approbat Bal. in auct. ei q iurat. C. de bon. auc.
iudi. pos. & in l. ꝯsentaneū. in v. no. C. qūo & qñ iu d. vbi p hoc al-
le. tex. in l. ex ꝯsensu. §. fi. in ver. ante diē, & in ver. irrūpe. j. de ap. li
cet ipsemet Bal. hic ꝯriū tenuerit p tex. in auc. ei qui. ad fi. in ver.
q̄rit̄ de temp. ap. q tex. non pbat vt de se patet, cum ista opi. Bal.
ꝯcor. in effectu Io. de Imol. hic tñ nō rñdet rōnibus superius alle.
8 iō non recedo a prima opi. † & ex hic nou p Barto. habes tenere
menti cautelā & practicā, q citatus cōparēs non discedat a tribu
nali nisi petita & obtenta prius lr̄ia a iudice, aliās non diceretur
venisse & sic esset ꝯtumax. l. scire oportet. §. sufficit. de exc. tut. ex-
p̄ssius in c. si postq̄. & ibi gl. in c. cupiente. §. quod si per viginti. in
gl. in vers. cōpareat. de elect. in vj. & in c. j. de iudi. & ibi late p do.
An. cum ꝯcor. ibi all. p eū, & p Spe. in ti. de do. & ꝯtu. §. j. post pri.
& per Bar. in l. cōsentaneū. in fi. C. qūo & qñ iu. & in l. si finita. §.
julia. s̄. de dā. intec. & ibi per Ange. & Imo. & Bald. in c. j. de mili.
vasa.

ADDITIONES.

a Franc. Cur. ¶ Ante mensem. Et sic dictio ante qñq; includit. Ol. consi. 49. vbi o¶ no vide Bal. i l. ex his verbis. C. qñ di. leg. ced. vbi dicit q añ dr̄ q oino est, & qd̄ dictio añ icludat pbat̄ i l. i insulam. §. fructus. ibi, ante causa. Ī. sol. ma. vbi Bald. exponit. l. finitam, & Bal. ibi idem.

Tho¶. Vide Bar. i ꝯsi. 177. icip. pluries ꝯtingit, & i l. in isulā. §. fin. Ī. sol. ma. & vi de Sal. in c. consuluit. de offi. dele. & dixi plene in addit. meis ad Bar.

b Ant. ¶ Cōcordia. Ad istam materiā de concordia testium vide late p Ia. de Are. & bar. in l. insulam. §. j. s̄. so. ma. & in l. ij. §. fi. & in l. cū quid. Ī. si cer. pet. & per Bar. in l. j. C. de. vsuris. & per Ia. Bu. in l. sed & si iurauero. s̄. de iureiur.

a ¶ Cum eo transeunt. Adde q Io. de Imo. in cle. q̄uis rigor. in oībus sequit̄ Bar. hic, de qua materia vide late p do. de ro. dec suis in nouis & antiqs de do. & ꝯtu

vala.qui contu.eſt.& in l.nã ita diuus.de adop.in fi.& p Ang.in l.& poſt edictũ.ſ.de iud.Ang.& Imo.in l.q̃ſitum.in prin.ſ.de re iud.& per illũ tex.in prin. limitaẽ hoc eẽ verũ niſi cõparẽs illicentiatus receſſiſſet p̃p aliquod impedimentũ. de quo ẽt aliq̃d per
9 Io.An.in d.c.ſi poſtq̃.in nouella.†Itẽ inq̃tũ Bart. hic q̃ſiuit q̃d ſi datur terminus reo. viij. dierũ ad cũparendũ, vel ad ꝓbandũ an ſi cõpareat reus in fine termini, vel an finẽ termini hẽat neceſſe facere actorẽ citari ad videndũ ꝓduci inſtrũa vel teſtes.in quo dic vt hic p eũ.cuius deciſio ꝓbaẽ p ſcribẽtes hic, & p eundẽ in l. itẽ illa in prin.ſ.de conſti.pe.& in l.ij.p illum tex.C.de temp.ap.per Bal.in l.ſi qñ.C.de teſti.& in l.eos.§.apoſtolos.C.de appe. & in l. fi.C.qui admit.& in l.ſi ita relictũ.§. pegaſus. de le.ij. & in l.j.ſ. ſi quis cau.& in c.ſancimus quo temp.miles.in vſi.feu.& in §.hi q. in auc.de tẽp.ap.p Pau.de Ca.in l.ſi q̃s arbitratu.j.eo. per Ro.in rub.de arbit.in x.q.vbi limitat iſtam doc. Bar.dicens ꝙ licet poſſit talis cui datus eſt terminus,vt.ſ.quandocunq; cumparere ante.viij. dies tñ hoc eſt verum quãtũ ad vim productionis,non q̃tum ad vim probationis,niſi fuerit actor citatus ad videndũ produci,& ita dicit voluiſſe Bar.in extrauag.ad reprimen.in ver. de plano.& Bal.in d.l.fi.pro quo alleg.tex.ij.q.ix.c.quarto.& hoc ſi bene inſpiciatur vr̃ voluiſſe Bar.hic,& Pe.de Anc.in cle. quãuis. de ap.vbi ſequitur dicta per Bar.hic,& eſt ibi gl.no.in ver.añ diẽ, q̃ vult ꝙ reus cui datus eſt terminus. viij. dierũ ad aliquid facien-
a dũ,poſſit[a] intra terminũ ꝯparere ſecus tñ eſt ſi fuit certa dies præfixa in qua dẽat ꝯparere R ap.tñ.& Ro.in d.l.ſtipl̃o iſta.§. iter certã.j.e.p illũ tex.voluit ꝙ talis citatus poterit añ diẽ certã p̃fixam qñcũq; ꝯparere, ſicut ille qui hẽt terminũ ad ſoluẽdũ in calẽdis. ſed ſuſtinẽdo illã gl.dico q̃d loq̃l qñ dies illa præfixa nõ erat adiecta ad fauorẽ illius q. cõparere dẽbat,ſed in fauorẽ facientis citari vñ añ non poterit citatus cõparere.vt patet ex no.hic p Bar.
10 circa intellũm.d.l.ſi ita fuerit.c.fi.ſ.de ma.teſt.¶ †Inquantũ Bart. hic q̃rit q̃d ſit litigo hic in ciuitate cũ comitatiuo habitante de longinquo an habeã neceſſe facere eũ citari ĩ quodlibet actu ad locũ ita diſtantẽ,& non decidit.Adde ꝙ Bal.hic dixit,ꝙ diſtantia loci hic nõ tollit citationẽ allegat id quod legi. & not.in auc.de exhi.re.§.ſuſcepto.& §.ſi vero. ẽt adde tex.meliorẽ.l.j. in verſ. ſed
11 & lr̃as.& per Bal.j.de requi.reis.& cle.paſtoralis.de re iudi.¶ †Et vt nõ ſequaẽ neceſſitas multatũ citationũ dñr Bal.& Ang.hic q̃d
b erit remediũ q̃d ſint vna citatio g̃nalis[b] ad oẽs actus.nã dicta cita
c tio generalis fieri põt,alle.no.per Inno.in c.cõſuluit[c] de offic.delega.& in c.auditis.de procura.adde tex.in c.cum olim.& in c.fi. de do.& contu.& in c.cum literis.in fi.de reſti.in integ.& in l.iij. in ver.ob cauſam.C.qui accu.& gl.in auc.qui ſemel.in verſi.in b. dictis.dũ dicit ad cãm.C.q̃uo & qñ iu.& in l.poſt edictũ.in verſ. dẽt.ſ.de iudi.Dicta tñ citatio generalis non dẽt fieri niſi ex cã,vt qñ citandus eſt in loco longinquo.d.c. cũ ex lr̃is. alias talis citatio eẽt iniqua,& citatus poſſet ab ea appellare. ita dicit Ioan. de Imo.ſolenniter voluiſſe Io.An.in addi.Spec.in tit.de cita.§.viſo. ver.licet in diẽ peremptoriæ. Sed cũ reuerẽtia hic nõ dicit ibi Ioã. ſed aperte vult ꝙ citatio g̃nalis ſit nulla, & nõ ſit opus exceptione qñ nõ ſit cũ cã,q̃a ſm eũ iura in d.c.eũ ex lr̃is.& d.c. cũ olim. ꝑmittẽtia citationẽ g̃nalẽ loquunẽ qñ citat[9] erat de longinquo, & cũ d.deciſione Ioã. An. tranſit d.Ant.de Bu.in d.c.cõſuluit. & Io.de Im.in l.ex cõſenſu.§.fi.de ap.& in l. de vnoquoq;. de re iu. §.j.Nõ aperientes tñ an ſit neceſſaria applõ vel nõ.Et do.de ſan. ge.in c.ij.de do.& ꝯtu.in vj.Do.Abb.in c.fi.de dila. vbi reaſſumpſit hunc articulũ,dicit ꝙ aut citatio nõ arctabat citatũ, & nõ poterit appellare, aut citatio arctabat eũ & poterit appellare. Sed Io.de Im.in d.c. cõſuluit.dicit ꝙ verius vr̃ ꝙ ſit neceſſaria applõ, q̃a iura ẽt ſimplr̃ ꝑmittunt dictã citationẽ g̃nalẽ.d.l.iij.& no. gl. in auc.q ſemel.cũ ſi.Et hic mihi placet,p quo vide no. deciſionẽ Spe.in tit.de dila.§.j.ver.deliberatione. vbi dicit ꝙ licet poſſit ſtatui terminus ad plures actus.c.ij.de teſt.cog.tñ fieri dẽt, vt ibi ꝓbat ipſe & no.gl.in cle.ſæpe.in ver.poſt actionẽ.de ver.ſig.& Fed. in ꝯſi.289.inci.caſus talis eſt ad petitionẽ actoris.in ꝯſi.161.inci.
12 caſus talis eſt quidã fuit citatus.†Circa p̃dicta ẽt aduerte ꝙ ſi facta citatione g̃nali ſemel cõparuit citatus, nõ debebit vlterius procedi ad aliquẽ actũ ſine noua citatione.ita ſignanter cõcludit Fed. in d.conſ.161. vbi pro hic inducit tex.in c.ij. de do.& contu.lib.vj. & cũ eo tranſeunt Ant.de Bu.& Io.de Imo.in præal. c. cõſuluit. adde Fed.idẽ tenẽtẽ in d.conſi.289.inci.caſus talis eſt ad petitionẽ actoris.cũ quo trãſit.d.Ant.de Bu.in c.licet cãm de ꝓb.idẽ tenuit Io.And.in d.§.viſo.ſup d.ver.itẽ licet.in ſi. Sed in hoc meli[9] dicas vt p Bar.in ex̃ua.ad reprimendũ.in verſ.p edictũ. & in ver. ſup dicto crimine. vbi intelligit hoc eſſe verũ, niſi dictũ fuerit ꝙ citabaẽ ꝓ oĩbus & ſingulis diebus & horis. vt refert hic Im.Et cũ Bar.tranſit Pet.de Anch.in cle.j.de fo.cõpe.& in cle.ſæpe de ver. ſig.& do.in d.c.ij.vbi p opi.Bar.inducit tex.in c.ſi poſtq̃. de elec. in vj.Abbas ẽt in d.§.fi.de dila.ponit hanc practicã & de Bart.nõ
13 facit mentionẽ. ¶ †Eſt ẽt aliud remediũ ꝙ citetur per edicta ille qui de longinquo diſtat ſm Ang.alle.no. p gl. in d.l.& poſt edictũ.in j.gl.mag.de qua vide plenius per Bar.in ver.per edictũ.vbi ẽt ponit alia remedia.& de dicta citatione p edictũ. vbi ẽt ponit alia remedia.& de dicta citatione p edictũ vide oino Im. in l.iiij. §.hoc aũt.ſ.de dam.inſe.& aliq̃d Bal.in l.fi.C.de iu.do.& in l.ſi ac
14 cuſatorib. C. de accu. ¶ †Et an diſtans de longinquo poſſit cogi ad eligendũ locũ in ciuitate ad quẽ ſeu in quo poſſit citari,Bald. hic tenuit q̃d ſic,& itẽ tenet Bar.in d.verſ.per edictũ.& Spe. in ti. de reſcr.p̃ſenta.& rõne.cãe. verſ.q̃d ſi nõ diſcernatur.& d. Abb. in d.c.fi.de dila.& ad p̃dicta remedia vide ẽt Bald.in l. ſi qñ.C.de
15 te.vbi facit mentionẽ de verbis Bar. hic. ¶ †Vltimo inducuntur p̃dicta ad q. iudex ſtatuit ibi terminũ ad audiẽdũ ſñiam die craſtina ante nonã,an poſſis cõparerere quacũq; hora volueris añ nonã, & an poſſit ferri ſñia die craſtina quacũq; hora dũmõ añ nonã. Bar.nõ hic,ſed in ſuo conſi.inci.iudex ſtatuit dicit ꝙ aut ẽs citatus ad actũ p te explicãdũ puta ad ſolundũ,& potes añ nonã qñcunque volueris hoc facere aut ad actũ explicandũ p aliũ, puta p iudicẽ,& hic caſu debes cõparere in hora nonæ, nec añ illã horã lata ſñia valet alleg.l.aut q. aliter. §.j. ſ. q̃d vi aut clam. & vr̃ ſm eũ ꝙ in citatione req̃raẽ dies & hora talis ergo citatio debet interpretari vt valeat ꝯtinere horã nonã, lata ergo ſñia añ nonã nõ valeret.l.fi.in fi.ꝙ vi aut clã,ſm eũ.Hæc deciſio nõ vr̃ vera, nã fundamentũ Bar.eſt ꝙ citatio ad audiendã ſñiam dẽt ꝯtinere ho
d rã p d.l.aut qui aliter.§.j.ſed hoc eſt falſum,q̃a ſufficit dies.[d] c.cõſuluit.de offi.dele.& ibi p ſcrib.q̃a hora cõgnita intellr̃ citatus,vt voluit gl.in §.oĩs.inſti.e.ſequitus gl in d.§.oĩs.& Bal.in l.j.& in l. ſi vt ꝓponis.la.ij.C.q̃uo & qñ iu.in c.j.in ti.de mil.vaſal.qui ꝯtu. eſt.& in l.ꝯſentaneũ.C.q̃uo & qñ iu.& in l.terminato.C. de ſtu. & lit.expen.& Inno.& Io.An.in c.cũ nobis olim.de elec.& Ang. in l.poſt edictũ.ſ.de iud.& in l.diuus.de reſti.in in inte. Non ob. aut alr̃.§.j.p quã Bar.ibi & hic in fi.& in d.cõſi. vr̃ ſenſiſſe ꝙ hora req̃raẽ,q̃a rñdeo ꝙ loq̃ẽ qñ denunciatur actus vidẽdus p aduerſariũ,& in caſu vbi eſt maior ſuſpicio q̃ in caſu nr̃o, in quo non eſt ſuſpicio ꝙ iudex voluerit clã facere vt ꝓbaẽ ĩ d.c.ꝯſuluit.aliud in ſimili vr̃ ſentire hic Imo.dũ rñdet ad d.l.aut qui aliter.ꝙ nõ loquiẽ actu explicãdo p iudicẽ,ſed p aliũ,& in actib.iudiciarijs magis quis certus eſſe põt de hora ſm cõſuetudinẽ loci q̃ in actib. ex̃iudicialib.ſñia ergo lata añ nonã hora ꝯgrua, & ea die valebit p p̃dicta.Si q̃s tñ vellet ſuſtinere Bar. poſſet dicere ꝙ vbicũq; q̃s eſt citat[9] ſine hora limitata dẽt expectari vſq; ad vltima partẽ tp̃is, ſit ſenſit gl.in d.§.oĩs.& facit ratio.l.qui hic anno.j.eod.& voluit Ang.in d.l.diuus.& in d.l.& poſt edictum. & Bar.in d.l.lib.ho.& Ant.de Bu.in d.c.conſuluit.& ſic per rationem iſtam poſſet ſuſtineri deciſio Bar.in d.conſi.non autem rationibus ſuis.

ADDITIONES.

a Fran. Cur ¶Poſſit. Adde ad hoc ꝙ citatus nõ p̃ſumiẽ cõparere niſi vltima die termini,& vide Bar.in cõſ.15.i ordine meo inc.plu.cõtingit & variã iudicatũ eſt.
b ¶ Citatio generalis Vide Bal.conſi.136.ij.lib. vbi dicit ꝙ talis citatio non eſt facienda cum dr̃ compareas ſingulis diebus & horis,cum ſit ſpecies ſeruitutis de quo vide An..de But.in c. cum olim. de priui.& an citatio ad totam cauſam faciat vt non debeat c tari ad audiendum ſñiam,vide gl.in cle. ſæpe de verb.ſign.
c Fran.Cur ¶Cõſuluit.Vide An.ſic.latiſſime vlt a alios in c.conſuluit.de off dele.
d Iulia. ¶D.es. Adde no.lita.niſi eẽmus in caſu in quo cõputareẽ tps de momento ad momentum prout dr̃ in appellante.x. die. qui debet exprimere horã qua appellat cũ ſi eẽt lapſum momentũ dici poſſet fortaſſe tranſiuiſſe ſñiam in rem iu. prout volunt Ang. Are.in l.j.§.dies.j̃.qñ appe.ſit.& ibi Ful.& all.gl.ij.in cle. ſicut & in cle. ſi appellationẽ.de ap.gl.eſt de iu.ca.in l.p̃ſes.ſ.de re iu. doc.not. in d.c.conſuluit.item ad confirmandum opi. Ale. ꝙ non ſolum citatus veniat ſine hora immo etiam ſine die,quia dies intelligitur q̃ citius poterit. c. cũ paratu.de ap.& p tex.i c.eos.de ſent.exc.i vj.& i l.liber hõ.§.de ci.cũ ibi no. j.e.ti.

Pomponij. LEX XIIII.

1 *Stipulatio continens factum committitur poſtquam tranſiuit tantum tempus intra quod potuerit expediri, & non fuit expeditum.*
2 *Dies tacita ita interpellat pro homine ſicut expreſſa.*
3 *Domum vel aliud factum qui promiſit facere an et quando poſſit cogi ad factũ, vel ad intereſſe.*
4 *Dilatio ſi ſit mihi data vnius menſis ad probandum, & in fine menſis peremptoria an ſit mihi danda dilatio alterius menſis.*
5 *Dilatio ad probandum an ſit danda illi, qui ſe arctauit ad probandum, & vltima die fuit impeditus probare.*
6 *Facere qui ꝓmiſit, an, & qñ poſſit præciſe cogi ad factum, vel ad intereſſe.*
7 *Electus ad officium pro. vj. menſibus ſi aliquo teſu fuit impeditus non debet reintegrari tempus aliorum ſex menſium.*
8 *Salarium promiſſum pro ſanada podagra an debeat habere medicus qui ſanauit podagram, ſi poſtea rediyt podagra.*

1 Si ita ſtipulatus eſſem. †Stipulatio cõtinens factum committitur poſtquam tranſiuit tantum tempus intra ꝙ potuerit expediri, & non fuit expeditum. & ſi p̃p caſum ſuperuenien-

superuenientē auferṫ totū cōmodū dēt tota dilatio reintegrari.
2 h.d.cū l.se.¶ †No.ꝙ lapsus tpis ēt taciti,& legalis ꝙ inest ꝑmissio
ni facti habēns tractū successiuū ꝯstituit in mora sine alia inter-
pellatione hois'nā dies tacita ita interpellat pro hoie sicut expſ-
ſa,vt est gl.no.in l.si mora.in gl.j.š.ſo.ma.facit.l.j.C.de iu.emph.
in c.potuit.de loca.in terminis huius.l.firmat hic clare Bar.in l.si
stipulatus.in ij.q.prin.j.e.dū alle.istā.l. iuncto eo qđ ipse dicit in
ea.q.ver.seq.ē.dū all.l.si insulā.j.eo.Secus aūt in missione facti mo
mentanei,vt si ꝑmisisti tradere,vel restituere stichū nā nulla iest
3 dies,iō tūc reqṅt interpellatio.l.si ex legati.j.eo.¶ †Secundo no.
ex tex.ibi,non ante ꝙ anteq̄ transeat tn̄ tp̄s intra qđ domus ędi
ficari potuerit agi nō pōt,qđ intelligebat Pau.de Ca.esse verum
si ageretur ex stipulatione ad iteresse,sed si velit agere stipulator ad ip-
sum factū,ꝙ est in oblōne, dicit se non videre quare statim agere
nō possit,vt condēnet ad faciendū,eū oblō sit pura,& si eēt casus
in quo posset p̄cise ꝯpelli cōpelleret , aīs aūt transactio tpe quo
potuit domus fieri fiet executio ad interesse.alle.no.p glo.in l.ij.
§.itē in fcō,š.e.in gl.j.ꝙ est no.ꝑ litatione huius.l.& istud idem te
nuit ipsemet in l.stiplones nō diui.j.e.rephendens.d. Christo.de
Castel.ꝯnū tenentē.Sed nō puto opi.dñi pau. eē verā q̄a vr̄ aper
te ꝯ tex.in l.interdū.in prin.ibi,tūc.n.incipit actio.j.eo. & idē fir
mat Bar.qui in hoc alle.istū tex.hoc optime probantē nō cauillā
do,ad idē allegēs tex.in l.quoties.š.de ope.li. & hic vr̄ verū ēt qn̄
quis poterat ad factū p̄cise cogi,vt ꝑbat iste tex. q̄ loquiṫ in obli
gato ad factū ex dispōne testatoris quo casu pt̄ p̄cise cogi , vt est
tex.reputatus sing.iu l.fideicōmissa.§.fi.š.de leg.iij.& no.plene p
Bar.in d.l.stiplones.dico concludi posse ꝙ talis oblō seu ꝑmissio
qua ꝑmisi ędificare dū dr̄ hr̄e diē quo ad inchoandū & explicā-
dum.l.ꝯtinuus.§.itē q̄ insulam.versi.si non inchoaret.j.eo.& d.l.
interdū.& qn̄ transiuit tn̄ tp̄s intra quod commode non posset
explicari opus,pōt agi ad totale interesse p d.l.interdum.j. e. sed
qn̄ nondū transiuit tp̄s intra ꝙ cōmode potuit opus explicari,
sed transiuit tn̄ tp̄s intra quod potuit inchoare pōt agi ad parti
cularē interesse per l.stiplones non diui.§.fi.eo.ēt ad aliud videli
cet,vt inchoet opus,& in casu quo p̄cise compelli quis pōt ad fa
4 ctum posset hoc casu cogi pficere.¶ †Vltimo no.ex l.seq. quali-
ter tp̄s reintegrandū sit vt dixi.š.in summario.nā per hoc limita
tur.l.si sed si p p̄torē.§.sed cū hr̄ quod solū dēt restitui tp̄s ablatū
nā fallit vbi totū cōmodū aufertur p p particulare impedimētū
ex quo Bat.hic in fi.multū solēniter dixit qđ si est data mihi dila
tio mensis ad ꝑbandū,& in fi.mensis pereant acta ꝑbatoria dēt
dari alius mēsis.& cū Bar.transit Bal.in l.ij.C.de temp.appe.& in
l.fi.š.de fer.& in d.§.sed cū ferię.non tn̄ intelligas quod in ista no
ua dilatione possit producere alios testes vel alia iura quàm ꝑ-
duxerat in p̄mia,vt est no.& digna decisio Iac.Bu.& Bar.in l.ad
monendi in ver.sed hac.l.š.de iureiu.arg.illius.l.in ver.quib.solis
5 nūc vsuris.& Bar.& Bal.in l.fi.š.de fer.†Adde ꝙ si arctauit se ad ꝑ
bandū in vltima die mensis, & illa die fuit impeditus an sit ei re
integrandū tp̄s,vide p Io.And.in regu.imputari.in merca.in vj.
& alle.l.ij.§.sed ꝙ diximus.š.si q̄s cau.& Bal. in l.j. C. de dila. vbi
tenet ꝙ sic.itē est verū ꝙ tn̄ restituiṫ tp̄s ablatum qn̄ restō fit a iu
dice,secus si a.l.q̄a tūc restituiṫ in integrū tp̄s,vt est gl.in c.si elec.
in vj.fm Ang.hic exemplū patet in casu auct.et q̄.C.de tēp.app.
de quo dic vt ibi latius p Cy.& Bal.& p Bar.in auct. itē si applō-
ne.e.ti.& p Cano.in c.ex rōne.de ap.& Io.And.in addi. Spec. in
rub.de ap.¶ In gl.ibi,solue vt ibi teneas sol. istā ꝙ ibi de particu-
lari interesse,hic aūt de totali.probatur probaṫ hic.j.e.l.continu°
6 §.itē q̄ insilā.ver.itē si non.¶ †In gl.fi.seq.ibi,vt ꝑmissoris.hæc di
uinat sequēs aūt solo saluaṫ p Bar. qn̄ leuissima culpa ꝑmissoris
intercessit,tn̄ nō vr̄ bona saluatio fm Rap.& Imo.hic,q̄a si culpa
leuissima opus perijt vt dicit Bar.ergo fuit liberatus ꝑmissor a ꝯ
ctu isto in quo nō venit culpa leuissima.iuxta.l.si vt certo. §. nūc
videndū.š. cōmo.si fuit liberatus a ꝯctu , ergo nō pōt conueniri
ad opus faciendū & ēt postq̄ culpa sua interuenit nō dēt audiri
si petit reintegrari sibi dilationē. p.l.dānū ꝙ q̄s.de re.iut. bn̄ fate
tur q̄ poterit ꝯueniri ad interesse actione legis Aq.liæ in quo ve-
nit leuissima culpa.l.in l.aq.lia.š. ad l.aql. licet meo iudicio Bart.
nō negat q̄n teneat ad interesse,sed q̄ iū ad hoc,vt possit reinte-
grari tp̄s leuissima culpa nō ē in ꝯsiderōne itē fm Rap. ista solō
innuit qđ si sine aliqua culpa opus perijt, esse liberatur promis-
sor,quod non est verū,quia opus non fuit factum nisi pro parte,
ergo non fuit liberatus in aliquo quia est quid indiuiduum.l.sti-
pulationes non diui in prin.j.eo.l.si is qui quadraginta.§. quędā.
š.ad l.fal.si non fuit libertus nō mirum si tenetur iterum ad refi-
ciendum vt hic,& ita etiam tenetur in d.l.maritus.š. locat.& hic
infertur ad aliā sol.q̄ sentit hic Bat.quæ est melior cæteris videli-
cet ꝙ hic erat opus indiuiduū , & ꝙ nō est promissor a parte nec
a toto liberatus . Sed si quæratur cuius expensis debebat refici

distinguiṫ,aut sine culpa ꝑmissoris perijt, & dēt refici expēsis sti-
pulatoris ita intellr̄.l.maritus.aut culpa ꝑmissoris,& tunc secus,
quia suis expensis vt hic cū gl. & istud fuit de mēte Bar. hic & ex
7 pressius in d.l.maritus.& sic hēs ꝯcordiā istarū legū.† Et induciṫ
hic p Bar.ad no.qđ p̄tāte electo ad p̄lecturā ꝑ sex mēsib.ꝑximis
an si in casu fuerit impeditus dēat pro sex mēsib. reintegrari tp̄s
aliorū sex mensiū & ꝯcludit ꝙ nō , vt hic p eū cū quo trāseūt hic
Ang.& Pau.de Ca.aliquo nō addito. adde Bart. idē tenentē in l.
si prius.in x.q.in fi.š.de no.ope.nun.& l.si vno.§.cū q̄dā.ad fin.š.
loc.& in l.si vsusfructus mihi in bienniū.p illū tex.š.de vsuf.le.&
Bal.in l.liberti.C.de ope.li.& d.Ant.in c.fi.de iud.& in c. j. de eo
8 qui mit.in pos.cā rei seruā.¶ †Postremo induciṫ p Imo. hic ad q.
de medico qui sanauit podagrā,q̄ postea redijt,an dēat hr̄e sala
riū ꝑmissum ꝑ sanāda podagra,formatā p gl.in d.l. maritus. de
qua dic,vt ibi p Bar.cū quo trāsit Imo.hic & p Spe. in ti.de sala.
§.fi.in ver.j.& p Io.An.in re.ꝯctu t.in mer. in quib.concluditur ꝙ
aut redijt ex cā antiqua & nō dēt hr̄e salariū,aut ex noua, & tūc
dēt hr̄e de quo statuit iudicio peritorum iuxta.l.qui semel. C.de
re mili.& l.j.§.j.š.de ven.in spi.& c.tertio loco. de probationibus.

Pomponij. LEX XVI.

1 *Si vna ex rebus alternatiue promissis efficiatur stipulatoris desinit esse in obliga tione,tamen si sola fuisset debita non extingueretur obligatio.*
2 *Res alienare promissa si efficiatur stipulatoris. an desinat esse in obligatione, & an possit solui.*

1 SI stichum. †Si vna ex rebus alternatiue ꝑmis
sis efficiatur stipulatoris desinit eē
in oblōne, tn̄ si sola fuisset debita nō extingueret oblō.
l.plaue.la.j.§ j.versi.ꝙ res.š.de leg. j. ꝙ est sing.menti tenendū fm
2 Raph.hic,ꝙ tn̄ itellige fm dist.gl.in ver.reliquos.in fi. prin. ¶ †In
gl.ma.in fi.doc.cōiter reprehendunt glo.concludentes primo ꝙ
immo in obligatione alternatiua etiam si res desinit esse stipula
toris non possit de rigore nec de æquitate solui,quia desinit esse
in obligatione generis posset ꝑcedere opi.gl. q̄a de rigore solui
non pōt.§.duob.in fi.alle.in gl.de æqtate aūt sic.d. §. qui stichū.
sed rōnem diuersitatis vide p Bar.in d.§.duobus.in ij. & iij. opp.
tertiæ partis.Aduerte tn̄ quia vr̄ fm Raph.sustineri posse opi. gl.
quia est æstimatio illius serui qui effectus fuit stipulatoris solui
pōt vt firmat gl. hic in prin.quam oēs approbant quantomagis
debet dici posse solui seruum promissum cum desijt esse stipula
toris.sed potest etiam respon. quod ideo æstimatio solui potest,
quia iniquum erat auferre facultatem eligendi promissori abq;
culpa sua vt hic dixit gl. & ideo loco rei quę desiderat esse in obli
gatione potest præstari pecunia,per quàm omnis res ęstimatur.
l.si ita fideiussorem accepero.j.de fideiusso. Sed ipse seruus quā-
nis desierit esse stipulatoris non debet posse solui,quia semel de
fijt esse in obligatione,vt hic,ergo reuiuiscere non potest obliga
tio.l.qui res.§.aream.j. de solu. nec loco pecuniæ quæ solui pote-
rat pro æstimatione debet posse præstari seruus. quia pecunia
non æstimatur per res sed econtra vt dixi. Tn̄ alia rōne soluo gl.
quod vbicunq; pecunia seu quātitas debetur respectu certę spe
ciei liberatur debitor præstādo illam spēm.l.si vero.§.fi.š.so. ma.
l.fideiussor euictionis.š. de do. exce. sed in casu nostro debeatur
æstimatio respectu serui qui desijt esse promissoris. vel aliter ser-
uus fuit alternatiue promissus fm gl.& doc.hic ergo &c.nec ob.
d.§.stichum.quia ibi nūquam debita fuit quantitas loco speciei,
sed tenendo conclusionē doct. dic ꝙ procedit eorum conclusio
ēt si nō concurrent duæ causę lucratiuæ in persona illius serui,ꝙ
desinit esse stipulatoris,per istum text.cum glo. in ver. aliqua ta-
men.& per tex.in d.§. stichum.in prin.licet solus Pau.de Ca. hic
dixerit ꝯtrium,arg.l. existimo.in prin.j.eo.quæ non probat.

1 *Legati annui nō censetur vnū sed plura, & p primo anno purū est,p sequētibus cōdōnale,s.si legatarius viuet, & ideo nō transit ad hæredē fallit vt inferius.*
2 *Præscriptio incipit a principio pro integro anno totius temporis.*
3 *Stipulatio annua vna est regulariter,quod vt hic.*
4 *Stipulatio annua in dubio non transit ad hæredes.*
5 *Infinitas tolleratur quando verba sunt apta ad infinitatem etiam vbi agitur de obligatione vel actione conseruanda.*
6 *Sipulatio an & quando censeatur multiplex propter distributum.*
7 *Legatum annuum relictum fratribus minoribus an censeatur relictum pro alimentis quorum ipsi sunt capaces.*

1 §.Stipulatio. Stipulatio annua est vna ꝑpetua & in-
certa,secus i legato annuo.h.d. ¶ †No.
quod legatum annuum non censetur esse vnum sed plura, pro
primo anno purum est, pro sequentibus conditionale, scilicet
si legatarius viuet . & ideo non transit ad hæredem . vt hic. & l.
cum in annos.& l.si in singulos.š.de annu.lega.quod primo fal-
lit nisi cum præfinitione temporis relictum esset,& non ob cām
alimentorū.tex.est no.in l.si cum p̄finitione.š.quando dies lega.

ced.& est singularis decisio ſm Bart. ibi & ꝓbat in l.codicillis.in
prin.& ibi p Bar.ſ.de annu.lega.Scđu fallit qñ testator gr̃a hære
dis grauan diuisisset legatū in p̄stationes annuas.tex.est in l. fir-
mio.§.fi.& ibi gl.ſ.qñ dies lega.ced. ¶ Tertio ꝓcedit r̃a istius. §.
qñ fit legatū p dinumerationē annorū seu singulis annis hoc ex
presso,al's secus.exēplū lego tibi vsumfructū talis fundi. nā licet
videat̃ relictū quousq; vixerit legatarius,vt l.defuncta.in fin.ſ.de
vsufru.& in §.finit.insti.e.ti.tñ non sunt plura legata,sed vnū.l.j.
circa prin.ſ.qñ di.vsufr.lega.ced.& hāc vlti.fallen. ponit Paul.de
Ca.hic dicens se rñdere ad.l. defuncta.alle.in gl.p ɔ̃rio.Adde qđ
istud apertius firmat Ia.Bu.& Bar.in l.j.in fi.C.de sen. q̃ sine cer
ta quanti. vbi q̃runt qđ si legata sunt alimenta simplr̃,vel vsufr.
non distributis t̃pibus nunq̃d est vnū legatū vel plura,& dn̄t eē
a vnū & purū,sed resoluit̃ legatario moriente.† Et quo sequit̃ ſm
a Bal. hic qđ p̄scriptio incipit a prin. ꝓ integro legato totius t̃pis,
iuxta no.p gl.magistrā in l.cū notissimi.§.in his.in gl. in vers. cu-
iusq; anni.C.de p̄scri.xxx.anno.q̃ est no.& subtile ſm Bal.in d.c.
j.& idē voluit Bal.in c.inter pares.§.ex eadē.l.in fi.de l.cōia.q̃ de-
cisionē tene menti,q̃a nō reperit̃ tex. p quē melius.& clarius ꝓ-
bet̃ q̃ p.l.j.ſ.qñ di.vsufr.le.ce.licet p Ia.Bu.& Bal.nihil allegetur.
3 † Stipulatio vero annua vna ē r̃r,vt hic,q̃ limita vt plene p Bar.
in l.si seruus cōis Meuij & castren.§.fi.j.de stip.seruo.Resultat aūt
vtilitas ex hoc q̃ sit vna,vel multiplex.Primo quo ad effectū , vt
patet in d.l.cū notissimi.§.in his cū gl.Resultat et alia vtilitas,q̃a
qñ est vna dies īterpellat & ɔ̃stituit ipso iure debitorē in mora.
secus qñ est multiplex,ꝓut ē legatū annuū,vt subtiliter ꝓbat, &
declarat Bar.in l.ita stipulatus.j.e.in ij.q̃ō.prin.in vers.iij. est vidē
4 dū & tractar de die adiecta cā multiplicandę obl̃onis. ¶ †In glo.
j.ibi vel ēt si nō sit dictū tenet ergo gl. q̃ stip̃lo annua i dubio nō
transeat ad hr̃des stipulatoris,q̃ seq̃t Bar.hic maxime per.l.sanci
mus.§.fi.de dona.& idē tenet Io.de Imo.rōne infinitatis euitan-
dę.Pau.de Ca.hic dicit q̃ tex.in d.l.sancimus, nō ꝓbat opi. Bart.
immo potius vr̃ innuere ɔ̃ Bar. q̃a vult q̃ ēt si nō sit facta mētio
dæ hr̃de trāseat ad hr̃des,putat tñ ipse de æq̃tate tollerabilis sit
opi.Bar. sed opi. ɔ̃ria q̃ indistincte transeat ad hr̃des vr̃ verior q̃
tenuit Dy.Pe.Bal.Rap.& Ro.hic p istū tex.& p.l.veteres.C.de ɔ̃
hen.& ɔ̃mi.stip.cū adde q̃ Bñdi.de plūb.in l.si ita fuerit la.ij.ſ.de
ma.test.tenet ɔ̃ Bar.& alle.gl.istī ɔ̃riā i l.si in singulos.ſ. de annu.
leg.& rñdet ad d.l.legatū.& similes all.per Bar. & loquunt̃ in vl
tima voluntate,q̃ tnēo tollit̃ ex dictis hic p Bar. & rñdet ad l.san
cimus.vt.ſ.est rāsum.Io.Fab.ēt in §.ois.insti.eo.tenet ɔ̃ Bar.dicit
q̃ cōiter doc.tenēt ɔ̃ hāc gl.& Bar. Et pro certo mihi vr̃ ista opi.
ꝓbari in d.l.sancimus.§.fi.dū tex. ibi dixit vel adijciat̃ t̃ps vitę vel
donatoris vel q̃ donationē accepit.nā vult tex.q̃ vbi donatio an
nua nō est trāsitoria ad hæredes ex parte vtriusq;. s. donantis &
donatarij,vel alterius tñ,intellr̃ esse vnica, & insinuanda sit. Et
subdit tex.q̃ qñ agit̃ q̃ nō transcendat vitā alterius puta donātis,
sed de donatario nil est dictū, censeat̃ transitoria ad hr̃des dona
tarij. ecce ergo in dubio q̃ si nihil est actum transit ad hæredes.
¶ Nec ob.principiū illius.§.q̃a ibi illa alternatiua vel rōe ɔ̃rieta-
tis euitandæ de necessitate stat copulatiue.vt ibi ponūt doc ma-
5 xime Ray.†Nō ob.rō infinitatis q̃ qñ verba sunt apta ad infini-
tatē ēt vbi agit̃ de obl̃one,vel actione ɔ̃seruanda tollerat̃ infini-
tas.l.si ita stipulatus fuero a Seio.j.de fideius.no.Bar.in l.q̃ bona.
§.fi.ſ.de dam.inf. sed in casu nr̃o illa verba in singulos annos ita
sunt apta infinite sicut verba.in d.l.ita stipulatus fuero. præterea
quare nō sic dicimus q̃ saltē duret vsq; ad centū annos si infinita
tē attēdere volumus,sicut in legato vsufructu relicto citati.l.vsu-
fr.ſ.de vsuf.& ibi Bar.l.annuā.& ibi Dy.ſ.de annu.le.Transeo igi
tur cū hac conclusione q̃ stip̃lo simplr̃ fcā transeat ad hr̃des nisi
6 sit fcā pauperi quo casu sto cū decisione Bar.hic. ¶ †In ea.gl.ibi,
vel pluribus.& c.communiter tenet̃ solo posita per gl.in d.l.pluri-
bus.§.j.dū gl.dicit vel distingue sic,quicq̃d hic dixerit Ange.&c.
Sed Bar.ɔ̃ istā sol.opponit q̃ distributiuū de quo hic in text. dēt
operari ac si fcā esset specialis dinumeratio t̃porū.l.fi.C. de imp.
& l.licet in annos.circa prin.ſ.qui.mo.vsufr.amit. & hic reliquit
Bar.cogitandum,sed Bal.Pet.de Anch.Rapha.& Imo.& Ro.hic
rñdet q̃ verū est q̃ p.p.distributiuū stipulatio censetur multiplex
.i.respu effectus p̄stationū,q̃a plures fieri debent p̄stationes non
tñ est oino multiplex stipulatio sicut si facta esset expressa dinu
meratio annorū,q̃a nō est eadē rō, q̃a vbi fuit expressa dinume-
ratio sunt plures cōceptiones,iō plures vīr stip̃lones. secus vbi
p distributiuū vna est cōceptio.arg.l.scire debemus.in prin.iun-
cto ver.stipulatio.j.eo.Itē posses aliter rñdere.ad d. l. sicut in an-
nos.q̃ fortius stringit, q̃ ibi erat res quæ de sui nā nō trāsit ad hæ
redes.l.vsusfructus vñ nō est eadē rō q̃ est in legatis.pro hoc opti
me facit.l.si sterilis.§.fi.ſ.de ac.em. ſm intellectum traditum per
Bar.in d.l.si communis seruus.§.fi.& hanc solu. expressius dedit

Iac.de Are.in l.si ex toto.§.fi.de le.j.q̃ sol.ibi refert & seq̃t Bal.&
Imo.& hic ēt Imo. ex quo hēs ꝓpetuo notare qđ si ꝓmitto tibi.
x.annua ad alimenta stip̃lo erit multiplex, q̃a est fca super re de
sui nā nō trāsitoria ad hr̃des ipso iure,cū alimēta nō trāseant ad
hr̃des.l.cū hi.§.modus.ſ.de transac. ¶ In ea.ibi q̃a nō est certum
hæc nō est bona rō tenēdo opi.qua tenui in prin gl.dic ſm Rap.
q̃ est incerta,q̃a nō cōtinet tm̄.x.ꝓmissa,sed in infinitū.In infini
7 to aūt nō pōt esse certū. ¶ †Vltimo inq̃tū Bar.h. d.q̃ si fratribus
minoribus relinquat̃ aliqđ annuū censeat̃ relictū ad alimēta cuius
relicti siēs dicit eē capaces.arg.l.legatū.& qđ ibi dicit Bar.ſ.de ca
pi.di.& l.si mettallū.ſ.de his q̃ p nō scri.& qđ no.Bar.in l.seruos
p illū tex.ſ.de ali.& ciba.leg.& seq̄t Ro.hic Imo.hic tenet ɔ̃rium
p tex.in cle.exiui.§.cūq; annui reddi.tis.de ver. sig. & idē tenuit
ipse in l.seruo alieno.& ibi Pet.& Cy.in prin.ſ.de leg.j.Tu cōcor
b da opi. prout no.distinguit Fede.de Se.in consi.xij.inc.Fratres p̄
dicatores.cū quo trāsit Pe.de Anc.& d.Car.in d.cle. exiui.& Bal.
in l.priuil.C.de sac.san.ecc.& Auc.igressi.e.ti.Aut est relictū ꝓpe
tuū.Aut ad t̃ps vt ibi plenius , & p Bar. in tractatu minoricarū.

ADDITIONES.

a Inhia.¶Legatario.Adde Bal.in c.j.§.ea.l. de l.corra in vsi.feu. vbi idē dcit & ad
de q̃ licet in legato anno regulariter sufficiat venisse principiū. anni vt l.in.sin-
gulis de annu.le.tñ fallit nisi legatum annuū subrogetur loco vsufructus, vl' ha
bitationis tunc enim si debetur pro reliqua per se anni, casus est no. in l.si habi
tatio.ff.de vsufr.leg. & ex virtute huius subrogationis decēdit vnū mirabile.l.q̃
eɔ̃ si vsufructus sub rogetur loco legati anni debet̃ p toto t̃pe anni licet legata
rius sit mortuus in initio anni. casus est a Bar. pōderatus in l.gn̄ale.§.hr̃di ff.de
vsufru.le.& vide Aange. cōsi. 110. ad materiā & §.aliud quoq. capitulū. ver.si
q̃s de p̄re.i auc.vt cū de ap cogn. & ibi Ang.adde & vide Bar. in l.si cū p̄misito
ne.ſ.qñ di.le.ce.& j.cōcludit.Alex.& an.p mortē executori. expiret legatū an
nuū Bar.i l.annua.ſ.de annu.le.& factū ciuitati qūo expirat Bar i l.si i singulos.
e.ti.& vide đ vna q.bar.i l.si legat.§.j.ſ.pe leg.ij.& qñ dēt solui bar.i l.si cuđ l.j.
b Concorda.Vide Abb. consi. 40. & an relicti annui sint capaces mendicantes.
vide per Ludo.ro.consi.160.

Pomponij. LEX XVII.

5 *Arbitrium idem est quod mera voluntas.*

Stipulatio non valet. Nō summatur p.p. breuitatem.
¶ In tex.& in gl.nō insisto,q̃a nō opus est, sed de mate
ria huius legis dicā in l.centesimis.§.fi.& in l.a Titio.§.fi. post gl.
1 j.eo.†Ex gl.dicebat hic Ia.de Are. q̃ in terminis legis nr̃æ tex. in
ver.arbitriū.dēt exponi.i.in merā voluntatē , q̃m si acciperemus
p arbitrio boni viri dēret posse cōferri in arbitrio stipulatoris si-
cut videmus in legato,in l.senatus.§.pe.de leg.j.iuncta.l.j.de leg.
ij.& l.fideicom.§.q̃q̃.de le.iij. Ray.tñ hic reprehēdit Iac. de Are.
q̃a clarū ē qđ hoc arbitriū importat arbitriū boni viri.vt d.§.q̃q̃.
Sed ɔ̃ctib. quando substantiale ɔ̃ctus confertur in voluntatem
alterius ex contrahentibus etiam per verba importāna arbitriū
boni viri non valet.l.q̃ sæpe.§.j.ſ.de contrahen.emp.& istud etiā
voluit Bar.in l.centesimis.§.j.circa medium.

Pomponij. LEX XVIII.

5 *Stipulatio quando est geminata, tunc potest agi ex prima stipulatione.sū. 3. 6.*
2 *Geminari an possit idem actus, vt excōicatio, vel condemnatio ex eadem cā.*
4 *Stipulatio potest comprehendere id quod ex alia causa debetur.*
5 *Stipulatio quando deducitur super alio contractu an inducat nouationem.*
7 *Stipulatio si sit bis super eadem causa & quantitate præsumitur eadem , alia*
in dubio præsumitur diuersa.

Qui bis idem. Qui pluries se obligat ad ean
dem rē tenet̃ ex prima tñ,nisi
prima esset inualida.h.d.cū.l.si dari.j.e. q̃ p.p. eius cōne
5 xitatem simul legit̃ cū ista p doc. ¶ †No.ex prima stip̃lone tñ p̄t
agi quoties stipulatio geminata ē. q̃ fallit qñ stipulationes factę
fuerunt ab vno stipulante a diuersis eandē rem,quia vtraq; stipu
latiu tenebit.l.cū si.§.pe.iuncta.l.qui vsumfructū.j.eo. & qđ not.
Bar.in l.pen.j.de p̄ro.stip.dū tangit an interuentu nouę personę
fiat nouatio.pro quo optime facit.l.ij.in prin.j.de duo.reis.
2 ¶ †Secundo no.qđ idē actus nō vr̃ posse geminari, & iō facit an
possit quis pluries excōicari,vel damnari,de quo vide d.c.ita quo
rundam de iud.& per Bart.ſ. de ope.no.nun. in l.ne pupillo.§.si
impuberibus.& per Cy.& alios in l.ij.& ibi gl.C.si intra cer.tem.
& aliquid per doct.in c.capitulum sanctæ crucis.de resc.per Bal.
in l.nihil.C.de manu.vindi.& tenendo cōem opi.q̃ quis posset
pluries excommunicari respondebimus ad hunc tex.qđ ad sub
sistentiam stipulationis req̄rit̃ interesse stipulatoris. l. stipulatio
ista.§. alteri.j.eo.sed hic non interest stipulatoris plures quām se
mel,ergo &c.Et no.q̃ illud idē qđ dicitur hic in stip̃lone secūda
si cōtinet id qđ prima nō valeat, vt pariat actionē est etiam in a-
lijs ɔ̃ctibus,vt probat̃ in l.licet.§.ea obligatio.in fi.ſ.de procu.vbi
3 mandatū continens idē q̃ primū nō ꝓducit nouam actionem.
6 ¶ †In gl. ibi tenet̃ tñ ex vtraque &c.magis cōiter ɔ̃riū tenetur.s.
q̃ solum

q solū ex prima agaī,vt sensit gl.in l.si dari.j.eo. & in l.scire debe
mus.in gl.in ver.pcedenti.j.e.& pbaī in d.l.si dari.a ɔ̄rio sensu,p
baī ēt rōne q̄a nō interest stipulāus secūdā stipłonē valere, ergo
dēt ex ea oriri actio.l.stipulatio ista.§. alteri.j.c.nō ob.§. interdū.
quē alle.gl.q̄a ibi nō erat vterq; idē ɔ̄ctus, sed primus erat ɔ̄ctus
stipłonis,secūdꝰ mādati, & ex secūdo actu.s.ex mādato orit actio
mādati, q̄ ex primo ɔ̄ctu nō cōpetebat, q̄a pcesserat alius ɔ̄ctus
4 q̄ mandati, vñ videmus q ēt † in stipłone deduci pōt id qđ mihi
debeī ex alia cā,p qua alia actio ēt stricti iuris cōpetebat.vt l.scire
debemus.§.fi.in ver.ɔuentionales.s.eo. Nec ɔ̄.d.§.interdum.facit
tex.in d.§.ea oblo.in prin. vbi ex vltimo actu.i.ex mādato nō ori
tur actio mādati,q̄a rñde vt ibi p Bar. & p Imo.in d.l.scire debe-
mus.in prin.licet ipsemet Imo. hic circa hoc ɔ̄riū plurimū se in-
uoluat & minus bñ vt colligiī ex d. l. scire debemꝰ.§.fi.tñē p opi.
huius facit.l.hēs a debitore.§.j.alleg. in gl.q̄a ibi stipło secūda cō
tinebat plusquā prima.prædictis ēt adde glo.in l.fi.in fi.C.de no-
ua.q̄ vī ponere tertiā opi. valet qđ in terminis huius.l. ex secūda
dū taxat stipłone agaī,q̄ reprehendit Pa. de Cast.hic p illud q di
ctum est.s.i.q ex prima agatur cū ex secūda nō resulzet interesse,
tñ potest saluari gl.in l.fi.intelligendo eā s̄m.l. q̄ alle.s.qñ vltima
pmissio cōtinet lōgiorē diē,q̄a tunc ex secūda tm̄ agat,q̄a prima
vī nouata.l.pe.j.de p̄to.stipu. Et ita illā gl.intellexit Imo.in l.qui
vsumfructum.j.eo.vbi tractabimus mām nouationis.¶ In ea.ibi
l.si pu.§.qui ac.&c.licet ad illā.l. possit rñderi q eo tpe nōdū erat
inuenta pscriptio.xxx.an.in glo.sequitur hic Bar.allegans meliorē
tex.in l.pē q. castren.§.fi.j.de castren.pecu.Ioā.de Imo. hic ēt seqī
gl.quicquid hic dixerit Ange.allegans ɔ̄rium glo.in l.si tibi man
dauero.§.interdum.s.mand.& dicit Imol.hic Ang.ab ista sua opi.
5 recessisse postea.¶ †In ea.ibi,vbi fit nouatio &c.subaudi maxime,
quia idē vī vbi non fit nouatio.vt l.duo societatē.s. p soc. & d.§.
ɔuentionales.siue pcedat ɔ̄ctū bonæfidei siue stricti iuris. vt hic,
in d.iunb.in d.l.scire debemus.in fin.& quid opereī tūc stipło qñ
interponiī super alio ɔ̄ctu vide oīno Barto.in l.singularia.s.si cer.
a pet.a & in l.si quis cum aliter.& l.ita stipu. in j.opp.vltimæ ptis.j.
eo.& quod ipse no. in l.ij.in fi.C.de cōdi.ob.cau.in q̄bus locis ēt
tāgit an tūc p stipłonē inducaī nouatio,& q̄a est mā quæ tāgitur
6 in d.l.pe.de pteto.stipu.iō hic omitto.¶ †Ex.gl.limita & intellige
hic tex.& superius dicta qñ secūda stipło fuit facta sine cōmemo
ratione primæ,q̄a verū est qđ ex prima tm̄ agiī,secus si secūda sti
pło fuit facta sub cōmemoratione primæ, q̄a tūc agiī ex scd̄a q̄a
prima intelligiī nouata ar.l.nō ad ea.de ɔdi. & demō.ita limitan-
do istā.l.voluit no.Pe. de Bella. p l.q. vsumfructū.j. eod.sed Ang.
ibi ɔ̄ q̄a l.nō ad ea.loquiī qñ fit vna dispositio vno ɔtextu cū alia
mihi tñ magis placet opi.Pet.p rōnē.d.l.nō ad ea,vbi ēt in actu q.
fit vno ɔtextu,est dña an fit dispositio secunda sub cōmemorōne
primæ vel nō, Imo. in d.l. qui vsumfru. nihil firmare vī. & p ista
opi.facit qđ no.Bar.in l.ij.j.de noua.dū alle.l.Paulo Callimacho.
§.j.de leg.iij.Raph.Cu.ēt in d.l.pe.j.de p̄to.stip. vī sequi in effectu
licet non in diuiduo idē q Pe. hic Nec ob. si p Ang. allegareī.l.
duo societatē.s.p soc.vbi secunda est facta sub cōmemoratione p
cedentis,& tñ nō intelligitur facta nouatio, vt declarat Bar. in l.
singularia si cer.pe. quicquid dixerit gl. cōiter reprobata in d.l. duo.
societatē.q̄a rñde qđ ɔ̄ctus precedens ibi non fuit stipłonis, sed
societatis p pea nō tolliī p stipłonē sequentē adiectā ad validādū
primū ɔ̄ctum,nec aliter video posse rñderi ad illā.l.quæ magis vr
ger q̄.d.l.scire debemus. Non ob. etiam si pro Ang.adduceretur
l.fi. C.de noua.q̄a rñde q loqī qñ addebatur,vel minuebaī aliq̄d
in secunda,quo casu olim fiebat nouatio hodie non,sed vbi nihil
7 addebaī,vel minuebaī iure antiquo ēt fiebat nouatio.¶ †Vltimo
limitat hāc.l. qñ ɔstat q p eadē q̄titate facta erat secunda stipło,
alias in dubio præsumeī diuersa s̄m Bar. in l.triticum.j.e.Bal.hic
Pau.de Ca.in l.scire debemus.allegāt.in at.l. quinquaginta.s̄. de
proba.de quo plenius dicā in d.l.triticū & circa ea q̄ tangit gl.in
d.l.dari.reseruabo ibi dicendū.put ēt reseruant alij. & de intelle
ctu.d.l.hēs a debitore.§.j.quare ibi p secūdā stipłonē plus ɔtinētē
nō fiat nouatio,& iō ex vtraq; agaī vide q̄ dicā i l. si diuortio.j.e.

ADDITIO.

a Iulia.¶Si cer.pet.Adde q fuit dictū & discussum.s.i rub.matie p d.Vin.pceptorem meum a nu.xxx.vsq. ad xl.exclusiue,& vtilitates resultantes vide in nu.31.32.33.& ad dcā hic de d.l.singularia.& l.si duo societatem.vide nu.35.in ver.vlterius.& in vers.considerabam omnino.

Pomponij. LEX XIX.

1 *Diuortium debet esse liberum a pœna conuentionali nisi pœna conuentionalis cōtineat idem, quod legatum.*

2 *Statutum disponens idem quod ius commune, an censeatur esse statutum adeo q ex eo oriatur actio.*

3 *Diuortium hodie non potest fieri, tamen valebit pœna per pactum, vel statutum imposita diuortium facienti de facto.*

1 SI ita stipulatio. †Diuortiū dēt esse liberū a pœna ɔuētionali nisi pœ-
a na cōuentionalis idē ɔtineat q legatum.h.d.¶ †No.q di
ctū ē in summario.& inducitur p Ang.ad qōnē q si statutū dispo
a nit idē q ius cōe diceī esse statutū a ad hoc, vt ex eo oriatur noua
actio vt patet hic i ver.nisi. de quo tñ se remittit ad no.p Bar.in l.
j.in prin.s̄.ad l.fal.& no.p gl.& doc.in c.j. de rescrip. & p Ioā. An.
in c.cū dilectus.de cleri.non resi. & ibi p do.Abb.& in addi.Spe-
cu.in ti.de testa.in prin.p Bal.& Saly.in l.fi.C.de ser.reipu.ma.&
in l.receptitia.C.de ɔsti. pec. & aliq̄d p Ioan. An. & in c.j.de fili.
p̄sby.in vj.in nouel.p Albe.de Ro.ij.parte statutorū.q.ccxx.inci.
vlterius quæriī p Bal.& Saly.in l.ex hoc iure de iust.& iur.per Sa
ly.in l.fi.C.si ɔ̄ ius per d. Ant.in c.ex parte.lulnmo. de verbo.si-
gni.per Do.in c.licet el.j.de præben.in vj. in prin.per Ioā. de Pla.
in l j.post gl.C. de colla.do.li.x.per Cano. in c.j.de consti.dixi in
d.l.j.s̄.ad l.falci. & circa ea quæ nota. hic glo.fina.vide late Barto.
b in l.Titia.b j.eodem.¶ †Vltimo dicit hic Pau.de Ca.q cum hodie
3 non possit fieri diuortium.c.gaudemus. de diuor. valebit pœna
per pactum, vel statutum imposita diuurtium facienti de facto,
c quia cessat ratio huius.l.c

ADDITIONES.

a Iulia.¶Statutū.Adde Bal.in l.fi.de cōst. pe.& in l.j.de ser.reip.manu.& in l.ius ciuile.de iu.& iu.in c.j.§.natales,si de feu.fue.cōt.iter do.& ag. & i l.fi.C.q̄ sit lōg.cōsue.tex.i l.cū ptor.i prin.& §.fi.s̄. de iu.& vide i d.l.j.i pri.d.vin.vbi vide ad q̄d sit vtile q dicaī eē statutū.itē an sublato iure cōi cēseaī sublatum ipm statutum, idem cōmens nō scā de eo expressa mentione ponit ēt an si i rescripto sit mētio de iure cōi sit necessariū fieri mētionē de statuto & si de q̄bꝰ p eū.

b Fran.Cur.¶Bar in l. Titia. An valeat & quid opeī statutum disponēs idē q ius cōe.Et an sublata dispōne in cōi vale Bal.in l.sancimus.C.de iud i q̄bus de statuto disponēte,q victꝰ victori cōdēneī i expēsis,q ēt disponiī de iure cōi, vt in l.eum quem temere.ff.de iud.& vide gl.in ver.factis.in c.vnico.de consti. lib.vj.

c ¶Rō huius. l.In qua vī casus q sicut ad mrīmonium quis potest inuitari spe lucri,ita possit inuitari per amissionem lucri iam quæsiti.de quo per Old.cōs.15.

Vlpiani. LEX XX.

1 *Obligari potest quis sponte ad dandum mihi quod alius mihi debet cum ipse debitor esse desierit.*

2 *Fideiussoria obligatio non potest conferri in tempus quo si extaret desineret.*

3 *Promittens soluere id quod Titius debet videtur potius se obligare vt principalis quam vt fideiussor.*

1 HVIusmodi. †Potes obligare te ad dandum mi
bi q alius mihi debet cum ipse de
bitor esse desierit.h.d.Secundum primam lec.s̄m q̄ dēt
eē in lrā mihi,& s̄m istam intelligi potest cum Titius debitor eē
desierit ciuilr nñ, quo casu promissor pōt obligari. l. vbi cūq; de
fideius.item pōt intelligi cū desierit esse debitor quo ad effectū,
vt q̄a desijt esse soluēdo.ar.l.nā his.s̄.de dolo.& hūc intellectum
a sensit gl.secus si desierit esse debitore oīno puta solōne.† q̄a fide-
iussoria oblo nō pōt cōferri in tp̄s quo si extaret desineret.ar.l.Ti
tio cū morietur.s.de vlusfr.leg.& l.q spōte.j. de dona. añ nup. q̄a
fideiussoria oblo extinguiī p liberationem principalis.l. in oībꝰ
j.de solu. & sic patet q gl.hic dū rñdet ad l.si quis postq̄.non be-
ne rñdet quia ɔfunditur p l.in oibs.& d.l. Titio.vnde oportet su
stinere istam lec.explicādo dub. modis vt dixi,& ista pcedunt in
telligendo hāc.l.q iste intelligatur pmisisse tanq̄ fideiussor put
in dubio intelligitur,s̄m gl.Iac.de Are.& Bar.& Ang. Sed s̄m Pe.
& Raph.& s̄mo.Pau.de Ca.& Ro. potest intelligi q iste in dubio
intelligatur promisisse tanq̄ principalis, & tunc lrā erit clara q
qñcunq; Titius desinit esse debitor, quia purificatur ɔdō stipło-
nis,obligatur mioor nisi Titius esset debitor speciei,& desierit eē
debitor per solutionem,tunc.n.reperieī promissum esse credito-
ri rem eo tpe quo esset sua, & sic nō valeret.l. nemo rem suā.j.e.
3 & pro ista lec.facit Raph.† quia hæc verba promitto q Titius dēt
sonat potius q q̄s obligetur tanq̄ principalis q̄ tanq̄ fideiussor.
l.vbi autem.§.qui vero.in princ. iuncto ver. & adhuc.j.e.pro hoc
induco quia in dubio vī potius quis se obligare velle actum fa-
cere suo noīe q̄ fideiussorio.l.& magis.j.de sol.l. Papinia.alias in
cipit,mandatorem.& ibi no.s̄.māda.put autem hī in lrā ubi, &
tunc si habens in litera spondeo, est eadem lec. cum præcedēti,
si autem habes spondes,tunc hoc intendit. potes te obligare ad
dandum mihi quodalius tibi debet cum debitor esse desierit.h.
d.& intelligunt esse desierit.s.ciuiliter.vel cum desierit esse soluē
do vt in præcedenti dixi, & tenetur istis casibus promissor tñ ce
dere actionem q̄ cedere vī promisisse,sicut qñ lego tibi q Titius
debet.l.si sic.§.j.in fi.de le.j.& ita tenet Bar.Ang.& Ro.hic,sed Ra
pha.& Fo.tenent q immo debet soluere promissor id in quo Ti-
tius erat obligatus, quia euenit cōditio stipłonis in dictis casib.
p hoc allleg.Raph.in at.l.q. duos. in fi. de leg.ij.quæ certe loqui
tur in casu valde diuerso. Vnde tenet cum Bartol. quia non tute
potest responderi ad d.l. si sic.quia ipsemet sibi stipulatur qui
non fecit promittentem sibi apertius obligari. arguitē. l. ve-

teribus.ſ.de pac.& l.ſtiplo iſta.§.in ſtiplonibus.j.eo. Vno tñ caſu
poſſet procedere opi.Raph. & Imo. videlicet qñ promiſſor libe-
raſſet debitorem per acceptilationẽ, quia tunc ipſe teneri debet
cum per eum factum fuerit quominus cedere poſſet.l.in execu-
tione.§.ſi.j.e.& l.iure ciuili.ſ.de cond.& dem. Si aũt deſijt eſſe de
bitor per ſolu.gl.finalis.hic quærit de hoc & non reſpondet, dic
ſm omnes quod tenetur promiſſor ſolutum ſibi dare ſtipulato-
ri.arg.d.l.ſi ſic.§.ſi.& l.fideicom.§.ſi rem.de leg.iij.

Pomponij. LEX XXI.

1 *Falſa cauſa non vitiat ſtipulationem, niſi eſſet cauſa finalis.*
2 *Promiſſio facta ſine cauſa propter honorem matrimonij, præſumitur facta animo donandi.*
3 *Stipulatio ſequẽs cõtinẽs pluſquã prima, vel præcedẽs nõ nouat præcedentem.*
4 *Actione ex ſtipulatu poſſunt peti pmiſſa p dote & nõ actione de dote, vt hic.*
5 *Donatio cauſa dotis facta in dubio, an & quando poſſit exigi.*
6 *Confeſſio de dote recepta cõſtante matrimonio, vel ante, an & quãdo valeat.*
7 *Confeſſio facta inter perſonas inter quas eſt prohibita donatio vel titulus lucratiuus, præſumitur facta in fraudem legis & ſic animo donandi.*
9 *Cõfeſſio de dote recepta facta a marito in dubio præſumitur facta aĩo donãdi.*

SI diuortio. Falſa cã de pterito ſcienter re-
miſſa non vitiat ſtiplonẽ ſicut
1 nec legatũ.h.d.¶†No.qđ falſa cã non vitiat ꝙ tñ di
xit Ang.hic pcedere,niſi iſta cã fuiſſet finalis, quia
tunc vitiaret,ſicut dicimus in legato alle.l.cũ tale.
§.falſam.aliàs incipit legato.ſ.de cõd.& dem.& no.gl.in l.demõ
ſtratio.§.4.e.tit.& cũ Ang.tranſit hic ſimplr Ro. ſed alij mentionẽ
non faciunt.Tñ indubitanter non puto verũ qñ cã iſta hic præ-
ſumitur finalis,quia erat cã de præterito obligans ipſum dipo-
nentẽ,vt declarat Bart.in d.l.demon.in iij.& vj.q.io dic,ꝙ falſa cã
ẽt finalis nõ vitiat ſi ſcienter emiſſa eſt.vt hic,& l.4.C.de fal.cauſa
adiect.leg.ſecus ſi p errorẽ vt ibi,& hic in gl.pe.verũ eſt qđ impul
ſiua nõ vitiat niſi cõſtet ꝙ pmittens vel legãs als non promiſiſſet
vel legaſſet.ita loquiť tex.in d.§.falſam.& plene p Bar. in d.l.de-
2 monſtratio.¶†Sed q.d ſi dubiteť in terminis huius. l.an ſciuerit
vel ignorauerit maritus?Rap.& Pan.de Ca. dixit ꝙ ſolus Bal.hoc
tetigit in l.gñalr.C.de non nu.pe.& ſm eos tenet Bar. ꝙ pp ho-
norem bñ tranſacti matrimonij pſumať ex certa ſcientia promi
ſiſſe,& ſic valeat pmiſſio, & ita intelligit iſtũ tex. ſecus dicit Ra-
pha.in alijs caſib. qa pſumereť ignorantia.alle.l.ij.§.circa.ſ.de do.
exc.cũ gl.ita dicit velle Bal.in d.l.gñalr.vel ſm Pau.de Ca. ex ca-
ſum huius legis diceť eſſe probatũ de errore eo ipſo ꝙ pbať ꝙ do
tem non recepit,& pbať rẽ alr ſe hře ꝙ dicit maritus alle.no.per
gl.in l.cũ indebito.circa prin.ſ.de prob.aduerte qa Bal.in l.gene
raliter.in libro meo prædicta nũ dicit,nec in d.§.circa. non hř p-
dicta,ſed dicit Bal.quod promiſſio ſine cã pp honorẽ matrimo-
nij pſumiť fcã aĩo donandi q aliàs præſumeretur facta ob ſtulti-
tiã.i.d.§.circa,nõ aũt dicit ꝙ in caſu legis nřæ pſumať ſcientia, &
de hoc pinguius loqť Bal.in rub.C.de cõfeſ. vbi tñ nõ dicit id ad
ꝙ allegatur ipſe Bal.in d.l.gñalr,per Raph.& Paul. de Ca.hic vñ
putarẽ melius hoc caſu eſſe idẽ hic ꝙ in cæteris caſib. & ſic an p-
ſumatur in terminis legis nřæ ſcientia vel ignorantia dđm eſt.p
Bar.in l.non fateť vt alligat de confeſ. Videlicet aut ille qui igno
rantiã tractat de dãno vitando,& aduerſarius de lucro, & tũc p-
bando tẽ ſe aliter hře,pſumiť ignoraſſe.l.ſed ſi me puteť.in princ.
ſ.de cond.inde.& gl.in d.l.cũ de indebito aut tractat de lucro,&
tũc in his quæ pendent a facto proprio pſumitur ſcientia. In his
quæ pendent ab alio ignorantia.l.q.q.C.ad Velleia.c.ab excõica
to.de reſcri.& vide no.per Bar.in l.iij.§.ſi.ſ.ſi q.s cau.ex quib.ap-
paret qđ in caſu legis nřæ in dubio pſumeť iuris ignorantia pro
bando tẽ ſe aliter hře cũ tractat vir de damno vitando per præ-
3 dicta iura. ¶†Secũdo not. ꝙ hic vř pbari ꝙ ſtiplo ſequens conti-
nens pluſq̃ prima,vel pcedẽs nõ nouat pcedentẽ,ſed ꝯiunctim cõi-
ter teneť p tex.in l.ſcire debemus.in prin.& ibi gl.in verſi.mixta.
j.e.& l.qui vſumfructũ.ſ.eo.& plene per Bar.in l.pen.j. de præto.
ſtip.Ad iſtum tex.reſpondet Bar.hic,& etiam Ange.ꝙ dẽt intelli
gi qñ expreſſe fuit actũ ꝙ nõ fieret nouatio, vel ſm Raph. & Im.
hæc prima actio erat bonæfidei ſecũda ſtricti iuris, iõ ĩ dubio nõ
fit nouatio.qđ eſt notandũ. vel tertio dici põt ꝙ qñ pcedit obli-
gatio uerbis facta,& ſequiť ſimpliciter oblo alia verbis.i.ſtipula-
tio,cũ ambę ſint eiuſdem gñis fit nouatio.d.l.ſcire.ſecus qñ ſunt
diuerſi generis vt hic,qa hic præceſſit ꝯctus dotis nou ſtipulatio
nis ſm Pau.de Ca. hic dicentẽ hoc eẽ valde neceſſariũ & notan-
dum,& ab alijs non tactum.Tamẽ aliã limitationem ſuam non
puto veram, quia eſt reſtringere iſtum tex.ad caſum qñ tpe do-
tiſ datę non interceſſit ſtipulatio de dotę reddenda. Item qa ſic
ſe habet ſtipulatio ad nouandũ alios ꝯctus ſicut aliam ſtiplonẽ.
l.j.& ij.j.de noua.bene fateor quod olim in caſib.in quib.pſume
batur nouatio,id demũ pcedebat ſi ſequens ꝯctus per quẽ venie
bat ſcidẽda,erat nouatio ſtiplonis:aliàs ſecus.l.item illa.§.ſi.ſ.de
ꝯſti.pec.l.ſi mandato meo.§.ſi.ſ.man.quẽ tex.ſing. reputat Bart.
in l.j.j.de nouatio. ad hoc ꝙ nouatio fieri põt p aliũ ꝯctum q̃ ſti-
pulationis,ſi in hoc agebať,vñ alia pedari ſol.ſm Raph.hic, qđ
iõ ſequẽs ſtiplo hæc nõ nouat, quia præcedẽs oblo. ſ. dotis erat
priuilegiata iuxta.l.ij.ſ.de priuileg.cred.& l.aſſiduis.C.qui po.in
pig.habe.Alia eſt.n.ſol.quã tradit Imo.in d.l.ſcire debemus.vide
licet ꝙ hic ſit ſpeciale fauore dotis, & iſta põt reduci ad ſecundã
& quartã pcedẽtes,videlicet qa ibi eſt actio de dote,& qa eſt pri-
uilegiata iõ nõ nouať.Ex qb.habes plures not. litationes ad illã
rřam q hẽt p ſtipulationẽ ſequentẽ plus ꝯtinentẽ fit nouatio, q
bus adde aliã.l.in caſu.l.hřs a debitore.§.j.j.de fideiuſ.& rõ eſt ibi
put vř ibi Raph.ſenſiſſe,qa nouatio hẽt vim ſolonis.l.ſi rẽ.§.ſi.j.
de noua.ſicut & acceptilatio.l.ſi ex plurib.j.de accep. vñ ſi ibi ſe-
cũda ſtip.nouaret primã,cũ nouatio hẽat vim ſolutionis cenſere
tur tũc ficta ſolone liberatus principalis,vt eſt tex.in l. & p iuſiu
2 randũ.§ ſi fideiuſſori.j.de accep. & liberato principali [a] p nõ ꝯns
poſſet ſubſtere vltima oblo fideiuſſoris.l. fideiuſſor obligari, in
prin.j.de fidei.quod eſt ꝯ mentẽ ꝯhentiũ.Alia ẽt potuit eſſe ratio
iſtius.l.videlicet qa ſecunda pmiſſio ibi facta fuit mox, & ſtatim
poſt primã. vñ nõ eſt veriſimile ꝙ ꝯhentes voluerint incontinẽ-
ti a prima recedere.arg l.ad ea.ſ.de cond.& demon. Item limita
dictam rřam,vt per Bar.in l.ita ſtipulatus,in.i.opp. vltimę partis.
j.eo.Item limita vt p Bar.in l.iij.§.ſi ex conuentione.de reg.iur.
4 ¶†In tex.ibi centũ rñ & c.intelligas.text. velle ꝙ illa centũ q nõ
fuerunt in dotẽ data ſtatim pñt peti actione ex ſtipulatu,& non
actione de dote nõ aũt intelligas ꝙ illa centũ q̃ fuerunt in dotẽ
data,nõ pñt peti ex illa ſtipulatione immo pñt peti, vt pbat hic
Iac.de Are.Bar. & communiter alij vt hic per eos ſubdentes no.
ꝙ legalis di. lano q̃ inerat in actione de dote non intellř repetita
in hac ſequenti ſtipulatione iuxta.l.j.in prin.de do prælég. opti
me facit.l.ſi dari.ſ.eo.& no.Bar.in l.ſi ſtichum,in §.leg.j.de noua.
vbi hãc.l.ſingřr limitať. & doc intelligas verũ in ſtipulatione vo-
luntaria,ſecus in neceſſaria,quia in ea intellř omnis dilatio repe
tita.l.4.§.ſi q.s ſub cond.ſ.vt leg.no.ca. & ita teneo quicquid dixit
hic Raph.qui teneť ꝯ Bar.per.l.qui ſic.j.eo. vbi dies in ſtipulatio-
ne voluntaria intelligitur repetita, ſed reſpondeo ꝙ ibi tñ ſecun
da ſtiplone non fuit expreſſa quantitas, ſed facta fuit relatio ad
ſubſtantiã primæ oblonis,ergo &c.vt plene p Bar.in d.§.legato,
licet ibi Bar.aliter rñdeat finaliter ad d.l.qui ſic. tñ præcedẽs ſol.
magis placet,vt colligitur ex ibi no.per eũ Paul.de Caſt.in l.4.in
prin.ſ.ſo.ma.ẽt reprehendebat doctrinam Bart. hic per not. per
gl.mag.in d.l.ij.in prin.ſed rřio patet ex doctri.Bart.in d.§.lega-
ta,& ex prędictis & p iſtã.l.Bar.in l.triticum.j.e. decidit duas no.
q.dic vt ibi, & allẽg. per aliquos iſta.l. ꝙ ſtipulatio ſine cauſa t-
net,dicam plene poſt Imo.j.e.l.a Titio.¶In gl.ibi,vel dic præce-
dens eſt vera.per d.l.qđ de ſuo. Nõ ob. qđ ſit collata in tpe quo
põt valere in tpˢ ſol.ma.quia rñde ꝙ immo donatio in caſu glo.
eſt collata in tpˢ præſens licet executio. i. reſtõ ſit collata in tpˢ
5 ſo.ma.†Et ſic nõ ob.tex.in l.ſi eũ.allẽ.in gl. qa ibi validitas dona
tionis erat collata in tpˢ ſolu.ma. verum eſt tñ ꝙ qñ ſimpliciter
ſit promiſſio ꝯſtante matri.aĩo donandi ꝯfirmať donatio morte
mariti pcedentis.d.l.qđ de ſuo.& l.ante pe.C.de do. inter virum
& vxo.ſec' ſi matrimoniũ ſoluať diuortio.ita loqť.l. ſed interim.
in ſi.hic alle.in gl.pro cuius.l.declaratione vide hic no. per Ang.
& Imo.& vide gl.& Cyn.in l.a marito.C.de do.inter vir.& vxor.
6 †Et iuxta pdicta dubitauit hic Bar.an valeat confeſſio de dote re
cepta emanans ꝯſtãte matr.vel añ matrimonium, cum videať it
collata in tpˢ matrimonij.Et vř concludere Bar. ꝙ non quia p-
ſumitur facta animo donandi,& ſic nõ tenet.alle.l.j.C.de do.añ
nu p.& vř velle Bar.in l.Papin.ſ.de do.inter vir.& vxo.& l.ij.§.cre
ditum,& ibi Bal.ſ.ſi cer.pet.& Bal.in l.cum quis.§.Titia.de leg.j.
& Bal.latius in d.l.j.de do.ante nup.& in l. j. C.de inoff.do. Pro
7 qua opi.facit quia confeſſio facta inter perſonas † inter quas pro
hibita donatio,vel titulus lucratiuus præſumitur facta in fraudẽ
legis & ſic animo donandi.l.qui teſtamentũ.ſ.de prob. & in d.l.
Titia.Adde tex.in d.l. ꝙ de ſuo. pro hac op. facit hic ꝙ eleganter
dicit Bar.in l.ſi forte per illum tex.j.de caſt.pec.& ꝙ no.Io.An.in
addi.Spe.in rub.de reb.eccle.non alie.Scđa fuit opi.Ioã.And.in
addi. Spec.de do.inter vi.in ſi.ſequentis opin.Al.Gall.cum qua
op.tranſit Bal.& Ang.in l.pe.§.mulier.ſ.ſo.ma. Quod aũt cõfeſ-
ſio ſit

ADDITIO

a Iulia. Principali. Adde an & qñ liberatio principalis pacto vel alio mõ p ſit ſi
deiuſſori bar.in l. niſi.ſ. de pac. & ſi principalis moriť ſine hřde an extinguať
fideiuſſori a bar.in l.j.§.itẽ põpo.q̃ſu.ſ.depoſi.& bar.in l.ſtichũ.j.de ſol.& an
pmiſſa lata pro fideiu.extendatur ad principalem.bar.in l.aduerſus.ſ.de arb & in
l.duobus.ſ.de iureiur.& multa poſſent dici q̃ in congrue hic ponerentur.

ſio fit añ ɔ̃ctũ mřimonij, & tũc p̄ſumiř facta ſub ſpe futuræ nu-
merationis,& ita intelligũt.l.j.& totũ ti.C.de do.cau. nõ nu. Aut
a fit iã ɔ̃trio,& durãte mřimonio,& tũc p̄ſumiř facta ã aio donãdi.l.
ꝙ de ſuo.& de l.q. teſtã.cũ ſi ꝓ qua op.facit o prime ꝙ no.Cy. in
auc.ſed iã neceſſe.in iiij.q. C.de do.añ nup. Tertia fuit op. ꝙ ẽt ſi
facta fuit ɔſtante matri.p̄ſumař facta ſpe futuræ numerationis.q̃
op.tenet hic Io.de Imo alle.ad hic no.p Bar.in l.aſſiduis.C.q. po.
in pi.hab. & idẽ tenet Ro. hic, q̃a vbi põt p̄ſumi alia ɔiectura q̃
donationis &c.l.cũ de indebito i prin.ſ.de ꝓba.d.l.ſi eũ aurũ.j.de
ſol.Itẽ q̃a aſs ſequereř ꝙ quaſi nũq̃ eſſet locus ti.C.de do.cau.nõ
nu.& iſtã op.repio ſequutũ fuiſſe Cy.in ɔſi.inci. q̃nř vtrũ inſtrm
donis.& Saly.in d.l.ꝙ de ſuo.& idẽ tenuit Ang.ĩ ɔſi.v.icipi. And.
Io.de vlteris & ibi rñdet ad.l.q. teſtã.& ad d.§. Titia.ꝙ loqnunř i
ɔfeſſione facta in vltima volũtate q̃ nunq̃ intelligiř facta ſub ſpe
futuræ numerationis ꝓ quo alle.glo.licet ipſe nõ alleget in l.j.in
gl.mag.C.de ſal.cau.adiec.q̃ ad hoc ꝓ ſingu.alleg.Bal.in ti.de pa
ce ɔſta.in verſic.vaſalli.el.j.& in l.gñalr.& in l.ſi. C.de nõ nu.pec.
Ad.l.qđ de ſuo. rñde vt ibi dixit.Cy. ꝙ illa.l.loqř q̃n ɔſtat de aio
donãdi.Ad no.p Bar.hic põt rñderi ꝙ in caſu ſuo apparebat mu
lierẽ nõ dediſſe tãtã pecuniã q̃tã vir cõfeſſus fuerat. Itẽ p no. ad
d.l.ſi for te.rñde qđ in caſibus illis nõ cadebat p̄ſumptio futuræ
numerationis nec exceptio nõ nu. pec.cũ illa tñ locũ habeat in
ceteris caſibus de q̃bus in l. gñalr.& in l. in ɔ̃ctibus.& in l. ſi ex
cautione.C.de nõ nu. pec. Et iſta opi. vř mihi verior ꝓ qua ẽt re-
perio ɔſuluiſſe Bal.q. ꝓ hoc allegat in l.ſi ſpõſus.§.circa. in verbo
ɔtẽtus.ſ.de do.inter virũ & vxo.ꝓ hoc ẽt vř mihi tex. in l.ſi uolũ
tate.C.de do.ꝓmiſ.vbi nõ p̄ſumit aius donãdi. vbi aũt eſſet renũ
ciatũ exceptioni nõ nu.dotis,tũc ꝓcederet prima opi.ſm Im.i l.ſi
ɔſtãte.ſ.ſol.ma.qđ tene mẽti,q̃n nõ põt videri tũc ɔfeſſionem fa
ctã eſſe ſub ſpe futuræ numerationis,& ſm hoc neceſſe eſt intel-
ligi id qđ notat Bar.in d.auc.ſed iã neceſſe.dũ dicit qđ imo p̄iudi
8 cat marito talis ɔfeſſio & ſm hoc poſſe litari ɔ̃cſo q̃.ſ.tenui.†Sub
dit Bar.hic & clarius in d.l.ſi volũtate.ꝙ in caſib' ĩ q̃b.p̄ſumiř do-
natio valebit.d.ɔfeſſio ſi vir erat ignobilis, mulier nobilis,vt hic
p eũ,& idẽ tꝫ Bar.& Ang.in l.ita ſtipulatus.§. ſi tibi nupſero. ꝓ il-
lũ tex.j.e.& Cyn.in d.l.de ſuo.Bal.in l.j.in ſi.C.de do.ante nup.&
Ang.in d.cõſi.v.& Ang. in l.j.ſ.ſo.ma.& Io.de Imo.in rub.eod.ti.
vbi de hoc dicit gl.eſſe ſing. in l.ſi voluntate. Et hæc ɔclo proce-
dit q̃n ɔſtat ꝙ vir aio donãdi mulieri ɔfeſſus eſt. Quid aũt in dũ-
bio,dico idẽ,q̃a mulier p p eius nobilitatẽ nubẽdo ignobili,vř ei
munus facere,& iõ ɔfeſſio mariti in dubio debet p̄ſumi aio do-
nãdi & renumerandi.l.ſi vero nõ remunerãdi.§.idẽ Pap ſ. mand.
& hoc clare voluit Bal.in l.j.C.de do.añ nup.& Bar.in d.l.ſi volũ
tate,licet Dyn.Bal.ibi & Rom.hic ɔ̃ per rõnes nõ multũ vrgẽtes.

ADDITIO.

a Fran. ¶Facta. Vide Alc.conſ.ſuo.45.vol.j.vbi dicit iſtam eſſe magis cõem opi.

Pauli. LEX XXII.

1 *Error in materia ſtipulationem non vitiat.*
2 *Condictio ob cauſam datur quando non intercesſit dolus.*
3 *Error in legato commiſſus an vitiat legatum.*

a
ſ
SI id quod aurum. Error a in mã ſtipřo-
nẽ vitiat.h.d.†In text.
ibi,ſi ſciẽs &c.q̃d ſi ignorãs nõ tãgiř ꝓ do. q ſm Raph.
ɔcludẽtẽ ꝙ in ɔ̃ctu ſtricti iuris nõ agiř tunc rõne deceptionis vel
doli re ipſa interuenientis niſi interueniat dolus ex ꝓpoſito p iſtũ
tex.Nõ obſt.l.ſi q̃s cũ aliter. ver.idẽ eſt j.e.q̃a rñdet ꝙ illa.l.loquiř
q̃n ꝓmiſſor fuit deceptus,hic aũt q̃n ſtipřor. vñ ibi dař facilius ex
ceptio q̃ actio.all.in arg.l.j.i prin.ſ.de pig.Sed in ɔ̃ctu bonę fidei
ſateř ꝙ ſufficiat ẽt dolus interueniẽs re ipſa vt deceptus agere poſ
ſit ad id in quo deceptus eſt.l.ſi ſterilis.§. q̃uis,in verſ. neſcinit.ſ.
de act.emp.& idẽ dicit in ſtipřonibus p̄torijs.p l.ſi ſine.§.ſi ĩ ſtipřo
ne.j.rẽ ra.habe.Sed ob.Raph.nõ puto verã vñ dico ꝙ hic req̃ritur
dol' ex ꝓpoſito, iõ q̃a ſm verũ intellectũ quẽ ponit Bar. & doc.
hic iſte tex.intelligiř in ſtipřone ex cã lucratiua, vt hic p Bar.de
cuius ſtipřonis nã eſt ꝙ q̃s nõ teneař ꝓ dãno ſubſequẽti niſi fue-
rit in dolo.l.Ariſto.§.ſi.ſ.de do.ſed vbi ex cã oneroſa eẽt ſtipřo fa-
cta,dico ꝙ eodẽ mõ teneř ꝓmiſſor ꝓ deceptione re ipſa in ɔ̃ctib'
ſtricti iuris ſicut in ɔ̃ctibus bonę fi.licet nõ fuerit ĩ dolo,vt ꝓbař in
d.l.ſi q̃s cũ alr iũcta.l.ij.C.de reſcin.vẽ.nõ ſolũ quo ad remediũ ex
ceptiõis,ſed ẽt actiõis vt firmat Bar. & cõiter oẽs ĩ d.l.ſi q̃s cũ alr.
& in d.l.ij.in iij.q.arg.l.q. exceptionẽ, in prin.ſ. de ɔdi.inde. & ꝙ
iſta.l.hẽat locũ ſi ſolũ deceptio re ipſa interueniat fuit de mente
Bar.in d.l.ſi q̃s cũ alr dũ alle.iſtã.l.qđ intellige vt dixi. Adde ẽt ꝙ
d.l.ſi ſiõe.nõ facit ad terminos ſns verũ intellectũ gl. & doc. ibi,
q̃a ibi ꝓmittẽs fuit in dolo,& de eadẽ mã de qua hic p gl.pe.dic
vt per Bar. & Ang. hic plene,& p Bar.in l.ij.in princ.poſt gloſ. &
Cy.C.de reſcin.ven.& in l.ſub ɔdi.§.ſi.ſ.de ɔdi. inſti.& in l.elegã
ter.in prin.poſt prin.gl.mag.ſ.de dolo.Et dũ Bar.hic in ſi.loqř de
ɔ̃ctu innominato declara verba eius ex his q̃ ipſe no.ĩ l.j.C.de ɔ-
di.ob.cau.& dũ in eod. arti.i ſi.ſubdit ꝙ dari p̄t ɔdictio ob cãm,
2 vel actio de dolo,†intellige ꝙ dař ɔdĩo ob cãm q̃n nõ intercesſit
dol'.l.ij.C.de ɔdi.ob cãm.ſed ſi intercesſit dolus p p quẽ q̃s dãnũ
patiař, tũc hẽbit locũ actio de dolo ſicut de aijs ɔ̃ctib' ſtricti iu-
ris.d.l.elegãter.§.nõ ſolũ.Et dũ gl.pe. hic dixit ꝙ ɔ̃ct' bonæ fi.red-
dař nullus ſi interueniat error ĩ mã,limita nõ hře locũ in caſu nota
bili quẽ hẽs ĩ l.j.ad ſi.ſ.de pig.act. & ibi vide rõnẽ in gl. itẽ limita,
3 vt p gl.in l.cũ ab eo.§.ſi hic alleg. in gl. ¶†Vltimo q̃ro verũ id,qđ
dř in ſtipřone,locũ hẽat in legato,in quo Raph. cu.in l.ſi q̃s i fun
di vocabulo.i prin.ſ. de le.p.dicit videri ꝙ ſic.facit qđ hř ĩ l. demõ-
ſtrõ falſa.ſ.de ɔd.& de putat Rap. ꝙ ſi teſtãr legaſſet maſſã q̃ pu-
tabat æreã cũ eẽt aurea,ꝙ hřs poterit retinere aduerſus legatariũ
q̃ti plus valet illa maſſa q̃ teſtator putauerit, de quo dic vt ibi.

ADDITIO.

Iulia.¶Error. Adde.& uide Bar.q̃s ſit iuſtus uel iniuſtus. ĩ l.celſus.de uſuc. itẽ
in ſcõ ꝓprio an & q̃n ſit tolerab.bar.in l.j.C.de ɔfeſ.& ſi eſt iuris an poſſit peti
reſtitutio bar.ĩ l.cũ ſi.here.ſ.de confeſ. & q̃n q̃s dicař decipi. iuſto erroř bar.ĩ l.
j.ſ.de in integ.reſt.& in dubio quid præſumatur an error vel ſci a bar.ĩ l. ſed &
ſi quis.§.ſin.ſi quis cau.& an uitiet bar.in l.ſi.C.de hære.inſti. & q̃n excuſet bar.
in l.ſi duo.de acqui.hęred. & l.ſi.de cond.ſine cauſa.& de materia doli quãdo
committatur,uide Dy.in regula,ignorantia.de regu.iur.in 6.

Pomponij. LEX XXIII.

1 *Debitor ſpeciei in liberẽ perẽpta ſpecie,añ morã,& quid ĩ debitore generis.9.*
2 *Periculum rei debitæ an ſpectat ad debitorem ſi res debita perit intra tempus intra quod poterat mora purgari.*
3 *Pupillus ſolus ſine tutore non poteſt interpellari, quod eſt verum ex contractu defuncti.*
4 *Adultus ſolus ſine tutore non poteſt interpellari, vel citari.*
5 *Mora tutoris nocet pupillo quo ad periculum interitus, ſed an noceat quo ad augendum ſtipulationem.*
6 *Pupillus,an & quando teneatur de euictione.*
7 *Pupillus, vel adultus ſi habet tutorem vel curatorem an poſſit ſolus citari.*
8 *Pupillus & adultus an & quando æquiparentur in iudicijs.*
9 *Debitor generis in contractibus bonæfidei liberatur perẽpta quãtitate in genere certa ante moram, cuius quantitatis occaſione tenebatur reddere tantundẽ.*

SI ex legati. Debitor ſpeciei p interitũ eius libe-
rař ſi prius in mora, vel in culpa nõ
fuit,& mora ɔ̃lsiř p interpellationẽ q̃ tutori, vel pupil-
1 lo cũ tutoris authoritate fieri põt.h.d.cũ l.ſeq.¶†Nota ꝙ p inter
dictũ ſpẽi añ morã liberař debitor obligatus ad ſpẽm,ſecus ſi eẽt
obligatus ad genus.l.incẽdiũ.C.ſi cer.pet.& in l.in rõne.§.incer-
te.ſ.ad l.falcid.Quod vltimũ limitauit hic Ange.nõ ꝓcedere ob-
ligatio ad genus reſpectu certę ſpeciei,q̃a tũc p interitũ ſpeciei li-
beraret a debito gñis.i.q̃ntatis,l. q.d.l.§.ſi tibi.l.filiusfa. §.ſi.& l.Ti
tiæ textores.§.ſi.de leg.j.licet Fulg. in l.qđ te.ſ.ſi cert.peta.tenue-
rit ɔ̃riũ.Tñ ſum ſecutus cõem ſniam,& hoc ꝙ dicit hic Ang.intel
ligo verũ,q̃n q̃ntas in gñe debita reſpectu ſpẽi eſſet incerta, ſec'
ſi q̃titas eſſet certa,q̃a nõ liberareř interitu ſpeciei,tex. eſt no.ſm
Bar.ibi in l.vir vxoris.ſ.de dote p̄lega.Aduerte tñ licet doc. nõ di-
cãt,q̃a poſſet intelligi tex.in d.l.vir vxori.ꝙ iõ ibi nõ liberař debi-
tor q̃a q̃ntas illa veniebat iure obřonis & actionis, quo caſu ſiue
q̃titas ſit certa,ſiue incerta , nunq̃ liberař debitor q̃ntatis reſpe-
ctu ſpeciei ẽt ſi ſpẽs ipſa pereat,vt ꝓbat tex. no.in l.fundũ corne-
lianum.j.de noua.ſed in tex.d.l. Titiæ textores.in ſi.cum ſi.quãti-
tas non erat in obligatione, ſed in ſořone propter præſtationis
difficultatem.l.ſi pluribus.de leg.j.Et ad d.l.quidam.& alia iura q̃
poſſent ad hoc allegari poteſt prolixius rñderi , vt per Fulg. in l.
ꝙ te.ſ. ſi cer. pet. ꝙ omitto,q̃a nõ eſt principalis materia huius l.
remitto me ad ea quæ ſcripſi in d.l.quod te. Fallit etiam dicta re-
gula.l.incendium,in debitore generis ſubalterni.d.§.incertę.& l.
ſi naue.ſ.locati.Item fallit ſm Ang. in debitore generis, vel quã
titatis q̃n certa ſpecies eſſet in ſolutione ſed non in obřone.l. ele
ctio.§.ſi is.cum l.ſeq.§.pe.ſ.de noxa.de qua materia vide plenius
2 per gl.& doc.in d.l.incendium.& in d.l.quod te.†Et quid ſi in ter
minis huius.l.periret intra tempus intra quod poterat mora pur
gari an pereat periculo debitoris? vide per Bar.in l.ſancimus.C.
de fideiuſ.in ſi.& ibi de hoc eſt caſus no. ꝙ ſic,& no. Barto. in l.ſi
3 inſulam.in viij.q.j.eod.& in auc. ei qui.C. de temp.appel.¶†Se-
cundo no.ex l.ſeq.quod ſolus pupillus interpellari non põt ſine
tutore.Quod verum eſt ſm Raph.hic,vbi interpellatur pupillus
ex cõtractu defuncti.alleg. no. tex.in l. magis puto.§. ſi pupillus
ſtipulanti,in ver.ſine tutore.ſ.de re.eo.Adde ꝙ iſtam eãdem limi
tationem ſub dubio forte poſuit Ang.hic,dicens ita intelligi poſ
ſe tex.in l.ſi dictum.in ſi.ſ.de euict.Sed Imo.hic dicit hoc dictum
Ang.ſibi non placere,quia eſt diuinatio ad illam l. ſi dictum.non
tñ facit mẽtionẽ de tex.d.l.magis puto. Mihi nõ vř aliquo mõ di
ctã limitationẽ ꝓcedere p id qđ hř in l. Emilius.& qđ ibi Bar.ſ.
de mi.& p l.cum filius.§.in hac.in ſi.& qđ ibi gl.ſi.& Bar.j.eo.ibi

patet

patet q̄ qñ ēt aliq̄d gerit cū minore vt q̄a fit sibi denūciatio vt in
mora ɔstituat̄ ēt sup obl'one ɔ̄tcta cū defuncto, nō cōsideratur q̄ sit
obl'o sumēs origine a defuncto, sed ɔsideratur sola p̄sona pupilli,
p̄ quo Bar. in d. §. in hac. subtiliter inducit gl. ij. iūcto textu. in l. si
cū militantibus. C. de re mili. Nō ob. d. §. si pupillus: q̄a r̄ndeo q̄ li
cet ibi dicat̄ q̄ solus pupillus soluere p̄t, nō seq̄t ergo si soli pupil
lo denūciat̄ q̄ soluat obligabit̄ pupillus de interitu velut in mo-
ra ɔstitutus, q̄a eēt ɔ̄ p̄dicta & in d. §. si pupillus. iudex oīno non
potuisset denegare interponere decretū, cū fundus de quo ibi es
4 set petitoris. † Et subdit gl. hæc q̄ illud qd̄ dr̄ in pupillo hoc lo-
cū hēt ēt in adulto curatorē nō h̄ñte, & tūc tenet Iac. de Are. Bar
to. Ang. Rap. & Imo. hic, q̄ in his q̄ seruādo seruari p̄nt, nō pote-
rit adulto fieri interpellatio sine authoritate iudicis, cū in talib⁹
rebus nō hēat adultus administrōnē liberā, qm̄ alienare nō p̄t si
ne decreto iudicis. l. lex q̄ tutores. C. de admi. tut. nā adultus cu-
ratorē nō h̄ñs nō p̄ōt talia alienare sine decreto, cum non possit
plus sine curatore q̄ posset ipse curator si eū hēret. l. si curatorē
h̄ñs. C. de in integ. rest. mi. & in terminis hoc firmat Io. An. in c.
ɔstitut⁹. de rest. in inte. licet gl. n. pe. ibi sentiat ɔ̄triū, & male. facit. l.
nō solū. & l. minorū. C. de p̄di. mi. iō nō debet solus posse in mo
ra ɔstitui, p̄ quo Bar. alleg. in ar. l. is cui. §. cessatū. ſ. vt in poss. leg.
Sed in his q̄ alienari possent sine decreto, cū in eis liberā hēant
administrōnē, fatent̄ oēs solū adultū posse interpellari p̄ rōnē. d. l.
si curatorē h̄ñs. Certe s̄m Pau. de Cas. hic, si istud qd̄ de interpel
latione dictū ē, eēt verū, sequeret̄ q̄ pupillus cū tutoris authori-
tate nō debuisset posse interpellari sine authoritate iudicis, q̄n
iste stich⁹ ē de reb. q̄ s̄uādo s̄uari p̄nt, & sic nō posset alienari sine
decreto iudicis, & tñ tex. hic vult pupillū cū tutore posse inter-
pellari, & oēs s̄m eū fatētur hoc. lō putat q̄ solus adultus curato-
rē nō h̄ñs possit idist. interpellari, q̄a hēt administrōnē bonorū,
sicut hēt pupillus cū authoritate tuto. p̄alleg. l. si curatorem h̄ñs.
Nec ob. q̄ adultus alienare nō possit, q̄a tñ debet offerre & oñde
re separatū soluere, & creditor diligētiā adhibebit q̄ decretū in-
teruenjat. nō. n. in interpellōne req̄rit̄ decretū cū nullibi hoc ha-
beat. Adde q̄ Sal. in l. mora. in prin. ſ. de vsu. tenet idē qd̄ Pau. de
Ca. hic maxi. p̄ hāc l. r̄ndet ad d. l. is cui. §. cessatū qd̄ ibi loq̄t̄ q̄tū
ad interpel. iudicialē in qua nō ɔstituit̄ in mora, q̄a nō hēbat le-
gitimā p̄sonā ad iudiciū. & p̄ sua opi. ponderat gl. in d. l. mora. in
ver. ipo. ſ. vbi gl. dicit ɔstitui in mora maiorē. xiiij. an. & n̄ distin-
guit an curatorē hēat an nō, tñ illa gl. vr̄ eē intelligēda s̄m glo. &
no p̄ doc. hic vñ sustinēdo opi. Iac. de Are. Bar. & sequac. hic qua
ēt simplr̄ seq̄t̄ Bal. in repet. l. qd̄ te. ſ. si cer. pet. p̄t r̄n. ad istū tex. q̄
isto iure s̄uorū, nō req̄rebat̄ decretū nisi in alienatione imobiliū.
l. j. p̄ totū. ſ. de re. eo. iō dicit hic Raph. q̄ hodie in interpellōne hu
ius stichi req̄rit̄ authoritas iudicis cū nō possit alienari sine de-
creto. d. l. lex q̄ tutores. & ita p̄ōt sustineri cōis opi. Potes ɔclude-
re q̄ aut in ipso ɔ̄tu in quo interuenit obligatio intercessit de-
cretū, & tūc in interpellōne nō req̄rit̄ aliud decretū seu authori-
tas iudicis, q̄a decretū nō vr̄ eē necessariū in ipsa traditione, seu
execu. sicut in sīli dixit gl. valde no. in l. iij. §. sed verū. in ver. in ui-
to p̄re. ſ. de mino. volēs q̄ sufficiat q̄ a prin. in iudicio interueniat
ɔsensus p̄ris, nec nou⁹ ɔsensus req̄rit̄ qñ petit̄ executio illi⁹ sn̄ie.
& in terminis n̄ris no. Bal. in d. l. j. circa med. C. si aduer. trāsa. Sed
eo casu quo in alienatione req̄rit̄ decretū q̄ q̄dē non p̄cessisset,
tūc posset p̄cedere opin. illa q̄ req̄rebat̄ authoritas iudicis in in-
5 terpellōne, p̄ no. p̄ Bat. hic. ¶ † Vltimo no. ex l. seq. qd̄ mora tuto
a ris nocet pupillo[a] quo ad periculū interitus, sed an noceat quo-
ad augēdā obl'ōnē puta quo ad cōmissionē pœnæ cōuētionalis.
solus Pet. de Anc. hic tetigit, & dicit primo uideri q̄ sic p̄ istum
tex. ex idētitate rōnis. In ɔ̄triū facit s̄m eū. l. j. ſ. qñ ex fac. tuto. & l.
mora. cū gl. ij. j̄. e. & p̄ p̄ hoc relīq̄t cogitādū. Adde q̄ Io. de Imol.
hoc decidit in l. cū filius. §. in hac. in fi. j̄. e. dicēs primā op. eē verā
p̄. §. in hac. iūcta gl. fi. & s̄m eū ē a p̄te de mēte Bart. ibi in ver. q̄ro
q̄d si pupillus hēt tutorē &c. p̄ quo ēt alle. Imol. tex. in d. l. Emi-
lius. in prin. p̄ hoc alleg. tex. optimū. C. de admi. tuto. l. si tutoris.
b vbi ex dolo seu negligētia tutoris[b] tributū nō soluentis incurrit
pœnā pupillus. R̄ndeo ad. l. j. qñ ex fac. tut. licet Imol. de illo tex.
mētiunē nō faciat, & dico qd̄ ibi in prin. ē tex. p̄ ista opi. nō ob. fi
nis illius. l. q̄a fateor qñ cōuenit̄ p̄ dolo alterius nūq̄ admittit̄ ɔ̄
eū p̄bō p̄ iur̄m in litē, vt ē ibi tex. no. dignus. Ad d. l. mora. r̄ndeo
q̄ aliud ē in fideiussore, aliud in tutore, vt probāt dicta iura. ¶ In
gl. iij. in ver. occidisti inducit̄ gl. p̄ Ang. hic ad q. de qua p̄ Bart. in
6 l. q̄ seruū. j̄. e. & ibi faciā mētionē de oīb. dictis Ang. ¶ † In gl. l. seq.
ibi. l. si dictū. licet sup̄ hoc ɔ̄trio multa verba effunditur p̄ doc. tñ
vera vr̄ sol. gl. q̄ ibi ē fauor pupilli, ut possit sibi denūciari, nā si n̄
posset denūciari si ex quo nō hēret tutorē excusatus eēt a denū-
ciatione, cū nō eēt p̄sona cui denūciari possit, vt d. l. si dictū. §. pe.
nul. melius est ergo q̄ teneatur emptor denūciare pupillo, vt si
nō denūciat nō hēat regressum de euictione, hic āt ē fauor pu-
pilli qd̄ interpellari non possit, q̄a al's nō erit in mora, & sic non
7 tenebit̄ de interitu. ¶ † Extra gl. colligit hic Bald. ex d. l. sed si. q̄ si
pupillus tutorē hēt nō sufficit solū pupillū citari. & idē dicit in
adulto, curatorē h̄ñte, adeo q̄ vigore talis citationis ɔ̄ eos nō cō-
parētes nō poterit p̄cedi ad primū decre. secus dicit eē si pupil-
lus, vel adultus suis administratoribus careāt, q̄a s̄m eū p̄cedere
poterit opi. Bar. tenētis in l. 4. §. sufficit. ſ. de admini. tut. q̄ sufficiat
solū pup. citari. & idē tenuit Bar. in l. q̄ hēt. §. si pupillus. ad fin. ſ.
de tutel. Sed Io. de Imol. tenet hic q̄ ubi pupillus hēt tutorē de-
bet citari tutor, al's aūt debēt citari ɔiūctī ipsius pupilli. p̄ l. hæc
āt. §. j. & ibi no. Bar. in fi. ſ. ex q̄b. cau. in poss. ea. & Spe. in ti. de pri
mo decre. §. restat. vers. sed pone q̄ pupilli. & vers. qd̄ si minor. &
ibi Io. An. l3 Bar. tenuerit ɔ̄triū i d. §. sufficit. s. q̄ sufficiat solū pup.
citari, nec p̄dictis ob. s̄m Imo. tex. in d. §. sufficit. q̄a ibi nō dr̄ q̄ de
beat citari pupillus, sed an debeat r̄ndere p̄ se tutore authore an
vero solus pupillus, & in pupillo tenuit idē ipsemet Bald. in l. ɔ̄
pupillū. ſ. de re iudi. & Bal. in l. fi. C. si p̄ p̄ pub. pēti. q̄ p̄ hoc alle.
tex. cū gl. in l. neq; impuberes. de i ius vo. & no. gl. in l. iiij. i prin c.
eo. tit. Si aūt eēt infans nullo mō posset ipse citari, sed solus tu-
tor, ut d. l. iiij. Sed in adulto est dubiū, nā vltra p̄dicta Spec. & Io.
And. in d. ver. q̄d si minor. voluit q̄ nō sufficit citari solū adultū
si curatorē hēt, q̄a æq̄parat̄ tūc pupillo. l. si curatorē. ergo idē in
eo ē dicēdū qd̄ in pupillo dictū ē. s. q̄ n̄ sufficit eū solū citari, vbi
uero nō hēret curatorē, tūc tenet Io. And. in loco p̄alle. & Ioā. de
Imol. in l. si finita. §. nō aūt. in fi. de dā. infe. q̄ tūc possit solus adul
tus citari, nō tñ poterit ɔ̄ eū, vt ɔtumacē p̄cedi nisi prius citetur
ut cōpareat ad petēdū curatorē dari al. l. j. & qd̄ ibi not. Cyn. &
8 Bal. C. q̄ pe. tut. † Sed certe quo ad iudicia nō ē verū q̄ æq̄parent̄
pupillus & adultus curatorē h̄ñs, vt p̄bat̄ in l. si minor cū gl. ſ. de
bo. auc. iu. poss. & no. gl. & doc. in l. pe. C. si aduer. rē iu. p̄bat̄ in. l.
acta. in gl. fi. de re iu. uā in iudicijs nō attēdit̄ an adultus hēat cu-
ratorē vel nō, vt in d. l. pen. in gl. Itē nō vr̄ necesse q̄ citet̄ adultus
vt petat sibi dari curatorē, q̄a satis hic cōprehēditur in prima ci
tatione q̄ intelligit̄ vt cōpareat. s. legitime, & petat sibi curatorē
dari, vt ē gl. valde no. in d. l. si minor. in ver. inueniat. quā ad hoc
no. Bal. in l. nō eo minus. & in l. fi. C. de p̄cu & in d. l. fin. C. si p̄ p̄
pub. pen. vbi tenet sufficere solū adultū citari, q̄ ēt tenet Bart. in
d. §. sufficit, & ista vr̄ veritas p̄ d. §. sufficit ver. in causis. & ē de mē
te gl. in d. l. j. C. q̄ pe. tut. q̄ ē mēti tenēda s̄m Bal. ibi. In hoc ergo
c articulo[c] distinguēdū puto, vt ex p̄dictis colligi p̄ōt, q̄a aut lo-
quimur in infante, & talis nullo mō p̄ōt citari. d. l. iiij. & ibi not.
ſ. de in ius voc. aut in pupillo, & puto idē. d. l. neq; ipuberes. eo.
tit. de ius vo. siue hēat tutorē, siue nō, ut no. gl. d. l. iiij. & Bal. in d.
l. fi. C. si p̄ p̄ pub. pē. aut loq̄mur in adulto, & puto q̄ possit citari
p̄ p̄dicta. de p̄dictis ēt aliq̄d tāgit̄ p̄ Pau. de Cas. in l. ij. ſ. de ɔdit.
9 fur. & in l. j. ſ. de in ius vo. vbi ē sibi ɔ̄rius. ¶ † Vltimo dixit Raph.
hic q̄ in ɔ̄tibus bonæ fidei debitor gn̄is liberat̄ p̄ p̄ēpta q̄titate
in gn̄e debita añ morā cuius q̄titatis occasione tenebat̄ reddere
tātudē, ita dicit p̄bari in l. Titius. de p̄scrip. verl. & ita innuit s̄m
eū tex. in l. Lucius. ſ. depo. & tex. in l. mantus. ſ. loca. & ē sua no-
ua & sing. opi. q̄ nō placet p̄ rōnem d. l. incēdiū. Nō ob. d. l. Lucius.
q̄a ibi tex. no. dici q̄ si pereat q̄titas deposita liberet̄ debitor. Nec
ob. l. mantus. q̄a nō ē uerū dicere q̄ ille tex. intelligat̄ solum in
actione bonæ fidei, vt in euidēti rōne p̄bauimus. in l. si ita stipu-
latus essem abs te. & l. seq. ſ. e. ¶ Præterea ille tex. nō p̄prie loq̄t̄
in obl'one gn̄is, cū loquat̄ in obligato facere domū i certo loco,
cuius domus lōgitudo, & latitudo exprimi debet, al's rōne incer-
titudinis vitiat̄. l. ita stipulatus. in prin. j̄. e. & l. q̄ insulā. vbi vide-
mus. j̄. e. Nō ob. d. l. Titius q̄a ibi ponit̄ sing. casus & limitatio ad
d. l. incēdiū. videlicet q̄ liberet̄ debitor gn̄is p̄ ēmpta q̄titate, quo
tiescūq; lucrū p̄cipiēdū ex dcā q̄ntate erat in p̄te dādū credito-
ri, quod reputat mirabile Paul. de Cas. ibi, & alibi nō reperitur.

ADDITIONES.

a ¶ Pupillo. Adde q̄ in tm̄ nocet nō solū ad morā incurrēdā, sed ēt quo ad resol
uēdū ɔ̄tū ipso iur̄ i p̄iudiciū pupilli, casus ē not. i l. Emilius. circa me. & ibi m.
b Hen. Fer. ¶ Tutoris. Adde tu, q̄ ɔ̄ tutorē negligētē dat̄ recursus h̄r̄dibus ipube-
ris licet nō det̄ regressus ɔ̄ patrē negligētē gl. ē i l. si infanti. vbi Bal. ver. vj. q̄ro
ubi dicit hæc no. dignū. C. de iure deliber. & an delictū tutoris noceat pupillo.
Vide eūdē bal. in l. ij. C. de his q. vt indi. & q̄ icūbat offō tutoris plenissime tra.
Lud. Ro. ɔs. 425. incip quo ad primū. & Gul. Pepe in quæstio. suis tu q. 330. in
c. quinque sunt necessaria.
c Iulia. ¶ Articulo cū subscripta sn̄ia trāsit Frāc. de Are. dicēs q̄ bar. in §. sufficit.
non dicit id ad qd̄ allegat̄, & in l. hæc āt. dicit clar̄ qd̄ debet interuenire autho-
ritas tut. & sic in §. sufficit mētio sua ē qd̄ pupillus possit citari lr̄ime cū tuto-
re absq; eo qd̄ in citatione ponat ista alternatiua cōpareas p̄ te, vel p̄ lr̄ima p̄so
nā, nec ē p̄sumēdū qd̄ al'r intellexerit q̄a eēt ɔ̄ tex. in d. l. hoc āt. de minor aut ē
quo ad primū & s̄m decretū, vide p̄ Ro ɔs. 254. itē an potuit p̄sonal'r capi p̄ p̄ d
bitū bar. i l. neq; ipubes. ſ. de i ius vol. & nō p̄t se obl'are ex ɔ̄tu si s̄uata forma
statuti bar. i l. j. de nou. & q̄n ɔ̄hēa obligēt, bar. i l. certi ɔd. §. qm̄. ſ. si cer. pe.

Pomponij. LEX XXV.

1 *Promissio bis eidem facta scienter, an debeat exigi, secus si sit facta per errorẽ.*
2 *Clausula ex certa scientia, & non errore ductus, quid operatur.*
3 *Dies expressa in prima stipulatione an videatur repetita in sequenti.*
4 *Stipulatio prima an & quando sit sublata per secundam.*
5 *Confirmatio non tollit confirmatum sed confirmat.*

1 SI dari. † Hæc lex fuit lecta cũ l. q bis. s. eo. & pcedit ista. l. qñ scd'a pmissio fuit facta sciẽter, secus si p errorẽ, vt l. si qs post. j. de fideiusso. l. si qs delegauerit. j.
2 de noua. & ibi hẽs in gl. an psumat in dubio per errorẽ † Et pp hoc sm Bar. hic inoleuit practica tabellionũ dicẽtiũ, Titius ex certa sñia nõ p errorẽ &c. de cuius clæ virtute vide Bart. in l. fi. §. pe. s. de cdi. indebi. & in l. iij. §. fi. s. si qs cau. & Bald. in l. mf. C. de rei vẽd. & Bal. in rubr. C. de cfes. & in l. j. e. ti. & in l. ij. in j. q. in fin. de rescin. vẽdi. & Imol. in l. a Titio. circa mediũ. j. e. An dcã clã ipediat quin possit pbari error, vide p Bal. in d. l. iij. §. fi. cludẽtem
3 qd' nõ, & ibi de mõ pbãdi. † Et vr hic pbari qd' dies expressa in prima stipulõne nõ vr̃ repetita in seq. & ita allegaui nbi in l. si diuortio. s. e. qd' ẽ verũ qñ scd'a nõ ẽ fcã aĩo nouãdi, aĩs sit inutilis, secus si aĩo nouãdi sit fcã. l. si sic cũ gl. j. e. & ita ibi no. Imo. & hoc placet q c q d dixerit Pau. de Cas. qd' vltimũ tñ limita vt p Bar. in
4 l. si Stichũ. §. j. de nou. ¶ † In gl. j. vr̃ de mẽte gl. q in l. nr̃a stipulõ. j. nõ sit sublata p scd'am, & hoc mõ ob. tex. in §. pactus. alleg. in gl. & soluit gl. q in cõtro agebat inter ptes vt p seq. stipulõnẽ tolleretur prima. Dy. Pet. Ray. & Imo. hic dñt videri q l. nr̃a cõdicat d. §. pactus q a hic nõ dr̃ qd' nõ tollat prima p scd'am, sed solũ dr̃ qd' scd'a tenet, & agẽti ex scd'a nõ obstabit excepno q obstetisset agẽti ex prima. Cõsiderabã q a gl. nr̃a forte voluit põderare text. hic in dictione, quasi nulla sit exceptio ob. Nã dictio quasi ĩpropnetatẽ denotat. l. si cũ dotẽ. §. fi. & ibi no. gl. s. sol. mat. posthumorũ. s. de iniu. testa. ergo vr̃ qñ pria nõ sit oĩno nulla, & sic nõ sit sublata p scd'am, & hũc intellm ẽt vr̃ habuisse gl. in cõtrũ in vers. p stipulõnẽ. & cũ illa gl. Bar. & cõiter doc. ibi trãsire vñr. Sed in cõtrũ qd' imo prima sit sublata, facit q a vbicũq; scd'a stipulõ continet plusq prima, fit nouatio primæ stipulõnis, & sic prima tollit ipso iure sm hoc t pa florũ. l. scire debemus. in prin. & l. q vsumfr. j. eo. p Bar. plene in l. pe. j. de pro. stip. q c q d dicãt gl. Sed in l. nr̃a scd'a stipulõ cõtinebat plusq prima, q a prima erat fcã in diẽ scd'a pte ergo debet induci nouatio Bal. in d. §. pactus. dixit q dã uerba p q tolleret obiectio si eẽnt vera nã ibi vult q clã q hẽt q scd'a stipulatio interposita est cã cõfirmãdi primã cui primæ obstabat exceptio qñ vr̃ fcã nõ ad nouãdũ, & sic ad tollẽdũ primã, sed ad cõfirmãdũ. & ad hoc alle. hũc tex. & certe vbi appareret qd' scd'a esset facta ad cõfirmãdũ primã, tũc satis eẽt verũ q prima nõ tolleret.
5 † Quia cõfirmatio nõ tollit cõfirmatũ, sed cõfirmat. c. inter dilectos. de fi. instr. sed qd' in casu l. nr̃æ scd'a sit facta ad cõfirmationẽ primæ, hic vr̃ diuinare, iõ putarẽ melius locutus eẽ Dy. Pet. & sequa. quos. s. retuli. qm̃ hic nõ dr̃ q prima nõ sit sublata. Nec obst. qd' dictio quasi, sit nota ĩpropietatis, q a nõ voluit dicere iurisco. hic primã stipulõnẽ eẽ quasi nullã postq facta est secũda, sed dicere voluit qd' prima ẽt añ factã secũdã erat quasi nulla. q a bene erat aliqua sed obstabat exceptio ẽt añq eẽt fcã scd'a. Et sic putarẽ cõcludẽdũ q tũ ad cõtrũ hic formatũ in gl. qd' vera sit solu. q ille tex. nõ sit huic legi cõtrarius. Pau. de Cast. hic circa dictũ cõtrũ formatũ p gl. d. §. pactus. dicit se putare intentionẽ gl. fuisse velle opponere hoc mõ uidelicet ex secũda stipulõne nõ debet obligari pmissor, sed prima resuscitari cũ nõ eẽt extincta ipso iure. iõ videbat agẽdũ ex prima, & sic opponeret exceptio agẽti ex prima debet repbcari de scd'a sicut dicimus in pacto qñ factũ ẽ tibi pactũ de nõ petendo, q debeas ex cõtu, & postea factũ est pactũ de petendo, vt dr̃ in d. §. pactus. & dicit qd' gl. nõ bñ rñ. sed inuolut, vñ rñ. ipse q tex. ibi dũ loqt̃ de replicatione loqt̃ de scd'o pacto de petẽdo facto post pactũ de nõ petendo, q q dẽ vltimũ pactũ nõ inducit nouã actionẽ sed facit q actio ex primo cõtu elisa p exceptionẽ pacti de nõ petẽdo sortiat̃ effectũ, sed hic loqt̃ in stipulõne q de p se ẽ sufficiẽs ad inducendã nouã actionẽ merito debet agi ex secũda nõ tãq ex replicatione ad iuuãdã primã, sed principaliter ex seipsa qd' dicit eẽ subtile. Dictũ Pau. in se est verũ sed nullũ verbũ est hic in tex. aut in glo. qd' adaptari possit ad
a hunc intellectũ. Vnde teneo [a] primam sc. lu. Dyn. & seq.

ADDITIO.

a ¶ Teneo. ita etiam tenet Fran. de Are. qui reprobat Pau. de Cas. quia nullo modo potest conuenire rationi assignatę per glo.

Vlpiani. LEX XXVI.

1 *Stipulatio continens turpia est nulla & quousq; põt deficere cõdõ agi nõ põt.*
2 *Promissio facta ex turpi cã est ipso iure nulla vt si promitto occidere hoiem.*
3 *Stipulatio continens turpitud. nem ex parte promittentis tãtum, vt quãdo promittitur meretrici, an sit ipso iure nulla.*
4 *Promissio turpiter facta an, & quãdo sit nulla.*
5 *Promittens aliquid in specie, vel genere an teneatur trãsferre dominium.*

1 GEneraliter. † Stipulatio cõtinẽs turpe nulla est, & quousq; põt deficere cõditio agi nõ põt, & stipulõ rẽ tradi nõ cõtinet in se obligationẽ respectu ppnetatis, sed verũ factũ traditio-
2 nis. h. d. cũ duab. ll. sequenti. † In gl. j. ibi sũ p turpibus innuit ista gl. sm Bar. qd' si pmitto ob turpẽ cãm, puta si hoiem occideris, promissio est ipso iure nulla. & idẽ tenuit gl. in l. iuris gen. §. si ob maleficiũ. s. de pactis. Et hoc seqtur Bar. hic p l. si plagij. j. e. & d. §. si ob maleficiũ. & est optimus tex. in l. si a reo. §. fin. j. de fideiuss. & ibi Bar. quẽ tex. ad hoc alleg. Bal. in l. j. C. de cdit. ob tur. cau. qd' limita vt hic p Bar. & idẽ tenuit ipse in l. pe. ad fi. s. de cd. ob turp. cau. vel sm Raph. & Pau. de Cas. hic, & Pau. in d. §. si ob maleficiũ. & in d. l. pe. & sm Fulg. in l. iij. C. qd' met. cã. Et dici põt si stipulõ cõtinet turpitudinẽ ex parte vtriusq; ĩ ipso iure nulla, ut d. l. si plagij. ex parte stipulãtis tm̃, tenet stipulõ sed ob. exceptio. ita loqt̃ d. l. pe. in princ. Adde qd' ista opi. fuit gl. recte intuẽti. in d. §. si ob maleficiũ. Et licet cõ istã opi. in vlt. mẽbro videatur fortiter facere tex. in d. §. si ob maleficiũ. in ver. nulla tñ nõ ẽ absonũ intelligere istũ tex. sm. d. l. pen. uidelicet q sit nulla quo ad effectũ. Et cũ hac opi. vr̃ ẽt trãsire Imo. hic. Et hãc puto verã cũ modificatione tradita p Bar. hic. & licet Ro. hic modificationẽ Bart. impugnare conetur, q a taciti & expressi idẽ est iudiciũ. l. cũ q d. s. si cer. pet. rñde q est uerũ in actu valido, secus in inualido, q a tũc taciti & expressi nõ est idẽ iudiciũ, ut ĩ simili rñ. Im. in l. ex diuerso. §. fi. s. sol. mat. sed Bal. in l. ij. C. de cd. ob tur. cãm. aliter distinguit quẽ improbat. Sal. in d. l. iij. & latius in l. ij. C. qd' met. ca. vbi ponit aliã dist. videlicet qd' aut sub mõ, aut sub cdõne facta est pro-
3 missio, qd' nõ placet p d. l. si plagij. ¶ † Quid ãt si stipulõ cõtinet turpitudinem ex parte pmittentis tm̃, ut qñ meretrici pmittit? gl. in l. iij. §. sed qd' meretrici. s. de cdi. ob turpẽ cau. & in l. j. e. ti. & in l. affectionis. s. de don. tenet q nõ valeat. cũ qua opi. trãsit Bar. & Imo. hic, q a sm eũ nõ hẽmus tex. cõ gl. & idẽ tenuit in d. l. affectionis. & Bal. in d. l. iij. & Pau. de Ca. in d. l. iij. §. j. sed Bar. hic & in locis. s. alle. post Cy. tenet cõtrũ, q a meretrix turpiter recipit pecuniã nec a pari rõne pmissor. d. §. sed qd' meretrici. & idem tenuit Pau. q in hoc sibi est cõrius in l. multũ. j. e. p illũ tex. vbi, an valeat stipulõ magis cõsideratur psona stipulãtis quã promittentis, sed
a hic stipulator turpiter nõ recipit, [a] vt dixi, ergo non cõsideramus turpitudinem ex parte promittentis. & illũ tex. ẽt ad hoc allegauit ibi Raph. idẽ tenuit Sal. in d. l. ij. C. de condi. ob turpẽ cãm. & Pau. de Cas. in l. affõnis. & Ang. in d. l. iij. in prin. s. de cdit. ob tur. cau. Addo tñ q p opi. gl. vr̃ tex. in l. ea q. C. de do. añ nup. & p eo facit tex. l. fi. s. ti. j. Sed sustinendo opi. Cyn. quã punit Bar. hic põt rñ. ad d. l. ea q qd' rõ quare ibi agi nõ põt, est q a donatio cõtinebat modũ seu cãm ĩpotem. Nec ob. l. fi. §. fi. s. ti. j. q a Bart. ibi rñdet, q nõ fuit ibi facta stipulõ, & sic nõ nascebatur actio ex pmissione de donando sm t pa florũ. sed q a iurisconsul. nõ vr̃ se ibi fundare in stipulõne, sed in cã stipulõnis, iõ aliter rñdet ibi Bar. & l. j. in fi. s. de cd. ob tur. cãm, qd' ibi nõ fuit pmissum meretrici. sed cõ viro a meretrice, & de hoc articulo vide aliq d p Bal. in l. i. C. de cd. ob
4 turp. cau. & p gl. 86. dist. q venatoribus. Et † vnũ circa pdicta tenementi qd' si promitto tibi pro homicidio facto, stipulõ nõ tenet, vt d. l. si plagij. tñ secus si pmitto & soluo. vt pbatur in l. pe. ĩ principi. de cõd. ob turp. cãm, & dicit Raph. hic a nemine fore aĩaduersum ad hoc. In aliquibus tñ lect. Raph. hic aliter dicit, uidelicet q si pmitto ob cau. turpẽ de præterito, & turpitudo sit ex parte vtriusq; non tenet pmissio. d. l. si plagij. in uers. facti. secus si ex parte recipientis tm̃ sit turpitudo, q a pmittens vr̃ donare vt pbatur in d. l. pe. quod dicit ab alio non fore aĩaduersum. sed hoc non puto verum, q a rõ. d. l. si plagij. sm Angel. ibi & Imo. est, ne stipulator inuitetur ad delinquendũ, uel turpiter faciendũ, arg. l. conuenire. s. de pac. do. sed hęc eadem rõ habet locũ vtroq; casu, ergo &c. Præterea etiã ut no. Bal. hic in j. sol. non est dña in casu d. l. pe. & d. l. si plagij. Nec obst. d. l. pe. q a ibi non pmissio sed so-
5 lutio fit ob cãm de pterito, dic vt d. l. pen. ¶ † Vltimo circa. l. si rẽ. dicas pro eius limitatione q iste tex. procedit in pmissione speciei. secus si promitto tradere aliquid in genere, q a teneor trãsferre dñiũ, vt not. probatur in l. si subst. tuto, cum l. seq. iuncta gl. fi. &c.

ADDITIO.

a ¶ Recipit. Sed quare est q tunc cum turpitudo est ex parte promissoris stipula- est nulla, vel saltem ob. excep. dic q ideo est quia qui promittit nullam pateretur pœnam sui delicti similiter si ex parte stipulatoris non etiam annullata tũc ex delicto suo lucrum consequeretur cõ l. relegatorum. §. fi. cum l. seq. de inter. & rele. & q habetur in regula. q ob gratiam.

fi.& ibi hoc no.Bar.ſ.de leg.j.& idē vř velle Bar.in l.exempto. in prin.ſ.de act.emp.& l.ſi domus.§.j.de leg.& in l.q concubinam. §.ſi hřs.de leg.iij.& in materia huius legis vide notata p Bar.in l. ſi fundum certa die.j.eodem.

Vlpiani. LEX XXIX.

1 *Stipulationes tot ſunt quot ſunt ſummæ vel res in ſtipulatione deductę,licet vna ſit conceptio.*
2 *Libelli vel ſententiæ an cenſeantur eſſe tot quot ſunt res vel ſumma in eis ſpecificatę.3.*
4 *Libellus & ſententia a pari procedunt.*
5 *Sæpius,eſt dictio,quę verificatur in bino actu.*
6 *Stipulatio ſecunda ſi non continet pluſquam prima,non fit nouatio.*
7 *Addi libello vel ſtatuto,tunc dicitur quando primæ diſpoſitioni aliquid additur,ita quod ipſa diſpoſitio ſit vna diſpoſitio cum prima.*
8 *Libellus nouus non dicitur ſi peto.x.& poſt lit.conteſt.volo addere quinque ex eadem cauſa.*
9 *Petitio quando eſt diuerſa a probōne,an poſſit ſequi condemnatio.10.& 13.*
11 *Teſtium dicta non debent reduci ad concordiam cum dicto partis.*
12 *Libellus an,& quando poſſit interpretari,& quomodo.*
14 *Donans plures res in eodem contractu,quarum omnium æſtimatio ſimul iuncta requireret inſinuationem,an ad euitandam inſinuationem cenſeantur tot eſſe donationes,quot res.*

1 SCire debemus. † Tot ſunt ſtipulationes quot ſunt res vel ſummæ in ſtipulatione ſpecificatę,licet vna ſit cōceptio,ſed ſi nō ſunt ſpecificatę,ſed ſub vno vli vel generali nomine cōprehenſe, cenſet̄ vna cōtinens plura corpora , & ſequens ſtiplo continens idem q prima non nouat eam licet ei.ſ. ſecundæ iungat̄ alia ſtipulatio continens aliā
2 rem uel ſummam.h.d.¶ † Nota tot eſſe ſtiplones &c. & ſic facit an tot cenſeantur eſſe ſnīæ, vel libelli quot ſunt res, vel ſummæ ſpecificatæ.Ang.hic dicit q ſic.Ex quo infert̄ q bannitus in centum ſi poterat impune occidi vigore ſtatuti, & vnus ſit bannit⁹ ex vna cā in quinquaginta,ex alia in quinquaginta, non dicetur bannitus in centū,alleg.l.vbi fideiuſſor. & quod ibi gl.in verſ.de na.j.de ſol.& quod not.gl.in l.quoties in ſtipulationibus.j.eo.& idem tenuit Pau.de Caſ.hic, licet de Ang.mentionem nō faciat adde Bar.idem tenentem in l.ij. §.j.ſ.de cond.inſt.& iu l.Lucius. §.q habebat.per illū tex.ſ.ad treb.& Bal.in l.ſancimus.§.ſi q s āt. el.j.p illū tex.C.de do.& in l.nā & ſi fur.§.fi.ſ.ſi cer. pet.& Pet.de Anch.in c.pe.de dona.& Imol.in l.q fundum.§. fi. ſ.ad l. falci.& Bar.in d.l.vbi fideiuſſor.& Bar. in l. ſi idem cum eodem.in prin. ſ.de iuriſd.om.iud.& in l.ſi quis ſeparatim.§.j. de app. & Ioā. de
3 Imol.in l.ſi quis teſtō.in prin.de leg.j. † Et inquantū dicit Ange. q tot ſunt libelli quot ſunt res &c.intellige ſm Bal.i l.edita verſ. xiij.q̄ritur.& in verſ.xv.q̄rit̄.C.de eden. eſſe verum , qn̄ ad quālibet rem dabatur vna actio, ſecus ſi pro omnibus rebus daretur vna actio,quia vnus libellus tm̄ dicetur, quia actio ſumitur pro libello.d.l.edita.& ibi not.& in l.j.in prin.ſ.de eden.de quo articulo vide & omnino Bar.in l.libellorum. §. ſed ſi aliud.in fi.j. de accu & in l.ordinarij.in fi.C.de rei ven. & in l.cum rationib. C. qui accuſ.& in l.j.C.de fideicō.ubi alleg.Spec.in tit.de poſ.& peti.§.fi.verſ.quid ſi q̄ritis.& ponit etiam Spec. in tit.de li.concep. §.nunc dicamus.in prin.plenius per Sal.in l.ſi quis homicidij.C.
4 de accu.† Et eod.modo dicendum eſt de ſnīa prout limitaui in libello quia a pari procedunt libellus,& ſnīa.l.ut fundus.ſ.cōi diui.l.fi.C.de fideicom.lib.per quæ iura dixit Bal. in d.l.edita q ſp pcedit arg.de ſnīa ad libellū.illis addo gl.not.in l. etiā in §.ex cā. in uerſ.audiendus.ſ.de mino.q̄ dixit q tot cēſent̄ ſnīæ quot ſunt capitula ipſius per hāc.l.& idem dixit Abb. Panor.in c.cū Ioā.in uerſ.ego limitarem.de fi.inſtr. & idem in libello dixit Spec.in locis p̄alleg.& Bal.in d.l.j.Nec p̄dictę concluſioni obſt tex.in l.fi.in prin.iuncto verſ.q ſæpius.j.de abige.qa r̄ndeo q punit̄ tanq̄ abigeus ille q.x.oues ſumpſit indiſt. vel ille q ſæpius vnā uel duas oues ſurripuit,vel atteē in eo exercēs vt ibi.Nō.n.ibi dr̄ q req̄rat̄
5 qđ ſæpius uſq; ad.x.&c.Pater, † q̄a dictio ſæpi⁹. verificat̄ in bino actu.l.vt maritus.§.q q̄ſtū.j.de adul.& in rubr.C. ſi ſæpius iu integ.reſti.po.iūcta.l.fi.cū gl.eo.tit.ita ēt declarat gl.ij.& iij. d.l.fin.
6 C.de abi.¶ † Scđo no.iūcta glo.verſ.iuxta.qđ iſto iure ſi ſcđa ſtiplo nō ꝯtinet pluſq̄ prima nō fit nouatio, als ſecus. q limita & intellige,vt dictū ē in d.l.ſi diuortio.ſ.e.& vnā limitationē retuli in l.ſi dari.ſ.e.q̄ fuit Bal.in l.ſi unus.§.pactus.ſ.de pac.videlicet q hæc regula nō pcedat qn̄ ſcđa ſtipulatio facta eēt ad ꝯfir. primæ
7 de quo dic vt ibi dictū ē.¶ † Vltimo no.iuncta ea gl. ſm Ang. & Imo.q tūc dr̄ aliq̄d addi libello,uel ſtatuto qn̄ primę diſpōni aliqd addit̄,ita q ipſa diſpō ſit vna diſpō cum prima. Sed ubi noua diſpō inducit̄ p ſpecificationē nouæ perſonæ uel nouæ ſummæ de p ſe ſingulariter & expreſſe, tūc cēſet̄ noua diſpō nō additio, qđ ē utile ad mām.l.edita. C. de edē.& ad ſtatutū diſponēs q p quolibet libello ſoluat̄ gabella, adde Bar.i l.i⁹ ciuile.& ibi & Bal.
8 ſ.de iuſt.& iu.† Et ſubdit circa hoc Pau.de Ca.hic qđ ſi petij.x.i libello & poſt li.ꝯte.volo addere q̄nq; ſi q dē ex eadē cā nō dicet̄ nonus libellus , nec erit ſoluēda gabella noua , ſed ſi ex diuerſa cā ſecus erit,& ita dicit intelligendū eē id q no. Ang.hic cui adde Bar.in d.l.edita.& ibi expreſſius Bal.q pro hoc all.bon.text. in §.ſi minus.inſtitu.de act.cū q b.concordat.d.Ant.in c. ſignificātibus.de lib.obl.in gl.in verſ.plura legata.in fi.melius facit.l.naue. ſ.de euic.Et intentio huius no.gl. ſi.in fi.eſt oñdere effectum reſultantē q ſit vna ſtiplo, & non plures, qn̄ dico,promitto tibi oēs ſeruos meos , qa ſi ex ſtiplone vis petere ſtichū nō debes eū petere tāq̄ promiſſum,qa non fuit ipſe ſingulr̄ promiſſus , ſed debes petere tāq̄ debitum ex cā ſtiplonis.& idē in legato,p quo tex.in d.l.naue. & optimus tex.in l. ſi ſeruus.in ver.quaſi in principi.de leg.iij. Dictio.n.quaſi,eſt no.improprietatis.l.ſi cū dotē.§.fi. ſ.ſol.mat.& de hoc dic ut plene per Bar.hic,& aliquid per eundem in l.ſi vnus.§.ſi cū mihi decem. ſ. de pac.& l. in commodato.§.ſi duobus.ſ.cōmo.& in l.ſi ex toto.§.fi.ſ. de leg.j. & Bal.in l.
9 fi.C.de duo.reis.¶ † Iuxta hoc quærit hic utiliter Bar. qđ ſi petij q̄nquaginta tanq̄ mihi promiſſa,& probo cētū mihi fuiſſe promiſſa,an ſequi debeat condēnatio.& iſta gl.facit quod nō.Contrarium decidit ipſe,q̄a uerba libelli impropriātur vt hic per eū. & intellige q ſit cōdēnatio non in cētum, ſed in q̄nquaginta,vt probatur in d.§.ſi minus.& eſt gl.in l. uerbū oportere.j.de verb. ſig.quā ad hoc pro val.no.alleg.Bal.in c.j.de mil.vaſ.q ꝯtu.ē.Sed Bal.& Ange.hic dicunt procedere opi.Bar.qn̄ conſtat in iudicio quod illa q̄nquaginta ſunt de ſumma centū quæ poſtea pbant̄,
a als tunc ſeq̄ deberet abſolutoria, ᵃ q̄a cū quantitates ſint diuerſæ, allegat. in dubio intelliguntur promiſſiones fuiſſe diuerſæ no.in l.triticum. qđ ibi Barto.j. eod. & l. q̄quaginta.ſ.de pbat.q̄ iura hoc non dñi vū p eis allego tex.ſm intelſm Iac.de Aret. & Bar.in l.cū centū.ſ.de adi.leg.& Bar.ibi pro hoc alleg.l.ſi ita ſcri
10 ptū.de leg.j. † Et p ꝯñs cū aliud ſit pbatū , & aliud petitū,nō p̄t ſequi condēnatio.l.q habebat.in prin.ſ. de inſti.c. Abbate.de re iud.in vj. Sed Raph.Imol.& Rom.hic tenēt opi.Bar.indiſtin.q̄a
b ſm eos non ob.rō Bal. & Ang. qm̄ pluralitas actuū nō p̄ſumit̄. ᵇ c.cū Io.de fi.inſtr.c.in p̄ñtia.verſ.ſi verū.de pba.& q̄a ſequēs,pbō
c declarat libellū,ᶜ vt no.Inn.in c.ij.i gl.in verſ.iuſtitiā.de ordi.cog. & Spec.in tit.de lib.conceſ.§.nunc videndū.verſ.cum ex his. Adde q iſtā opi.ēt tenuit Ang.in l.q dā æſtimauerunt.ſ.ſi cer.pet.Sali.in l.cū q̄dā puella.§.fi.de iuriſd.om.iud. & Ang.in ꝯſi.cxx.inci. In Chriſti nomine viſo libello,vbi per hoc cōſuluit q ſi in libello narraui Titiū mihi promiſiſſe fundū reuendere poſt triēniū, tunc eo lapſo obtinebo,tm̄ multū facit p opi.Bald.& Ang.q̄a de pluralitate & diuerſitate ſtipulationum non dr̄ cōſtare ex diuerſitate ſummarū.d.l.cū centū.& in ſpē no.Iac.But.& Bal.in l.ij.& ibi ēt Bar.C.de erro.aduo.Iac.But.& Bal.in l.ij. C.de bo.poſ.ſm
11 tab.& ibi vide Bar.† Pro hoc facit,q̄a dicta teſtiū non debent reduci ad concordiā cū dicto partis,vt per Bar.in l.ij.§.creditū.in fi. ſi cer.pet.& per Bal.in .j.conſt.C.§.q bus.vñ cautus ſi actor vt faciat pōnē q non interuenit duplex ſtipulatio,vt not.Bart.in d.l. ij.Pro concordia tñ dicerē q aut actor interpretādo libellū dicit q illa quinquaginta petita in libello tāq̄ promiſſa intelligit eſſe partem ſummæ centū,& hoc caſu putarē verā opi.Bart. per iura ſua,q̄a ſtat̄ interpretationi libellantis , ſed ſi interpretationē,vel
12 declarationem non facit, putarē verū dictū Bal. & Ang.† Et qđ interpretatio requirat̄ in libello patet ex no.p Bar.in l.nūr §.nihil cōe.cir.v.lect.in ver.q̄ro pro declaratione iſtius lec.ſ.de acq.poſ.licet Moder.ibi dicant ſatis eſſe qđ poſſit libellus pro libellante interpretari. In quo puto dicendum, q aut conſtat qđ interpretatio eſt fauorabilis actori, & nō eſt opus interpretatione, aut non conſtat,ut in caſu q̄ōnis nřæ, & tunc ſit neceſſaria , &
13 ita pcedat Bart.in d.§.nihil cōe. † Quid aūt cū ſi peto cētū tanq̄ pmiſſa, & pbo de q̄nquaginta, an obtineā in eis? Bal.& Angel. hic ſe remittūt ad Cy.in l.j.in fi. C.de lit.cōteſt. ubi vř tenere qđ ſit,p l.apud Celſum.§.itē q̄nī.el.j. de doli exce.& ſeq̄t Imo.hic. Adde q iſtud vř declarandū eo mō quo dictū eſt in præcedentibus per eandem rationem , & ita intelliguntur not.per Cyn. in d.l.j &

ADDITIONES.

a ¶ Abſolutoria. Sed an abſolutoria lata ſup parte pariat excep. rei iud.ſi petatur reliquum, vide Bar.auc.at qui ſemel.C.de pba.& in l.ſi ſeruus. §.bonę.de ꝯdi. fur.& ibi vide qđ ſi q̄s petat maiorē ſummā & pbat de minori,an in illa poſſit obtinere. de quo ēt per doc.in l.j. C. de lit.conteſt. & an verba libelli poſſint impropriari vt ſuſtineantur, vide per Lud.Rom.conſi.143.
b Fran.Cur.¶ Qm̄ pluralitas actuū non p̄ſumit̄. Vide in l.ii qui reus ĵ.de public. iud.& Are.in conſ.36.& in conſ.13.vbi p̄ſumit̄ in fauorē matrimonij,& vide Alex.in conſ.38.in fi.dicti conſ.in 5. uol.
c Fran.Cur.¶ Sequens probatio declarat libellum. Vide Abb.in c.ca literas. de in integ.reſti.& Ang. Are.in §.ſi minus.inſti.de actio.

d.l.j.& cũ eã concor. Petr. & Bar. & plenius Bal. in l. si ꝯstante. §.
fi. sol. mat. & Bar. in l. q. vas. circa princ. j de fur. & Bal. in d.l.j. in j.q.
C. de lit. cõtest. & d. Anto. in c.j. de lite. contesta. Et dum Bar. hic di
cit quod improprientur verba libelli, vt procedat de isto dico fa-
cit mentionem do. Ant. in capit. examinata. de iudicijs. vi de con-
cor. ibi per eum allegata. & in capit. constitutus. de religio. domi.
14 ¶ †Vlti. facit hæc lex, si q̃s donat plures res in eodẽ ꝯtu quarũ
oium æstimatio simul iũcta req̃reret insinuationẽ, an ad vitãdũ
insinuationẽ censeanẽ tot esse donationes quot res. Ang. hic ꝙ sic
p istum tex. Pau. de Ca. nulla facta mentione de Ang. reputat di
ctum istud esse verum in rebus secus inq̃titanb. q̃a p̃sumeretur
in fraudẽ. Indistincte teneo ꝯ Ang. & Pau. de Ca. ẽt in spẽbus p.l.
sancimus. §. si quis aũt per diuersa. cũ glo. & ibi p oẽs. C. de do. &
expressius firmat Bar. in l. Modestinus. in fi. š. de dona. & Io. An.
in addi. Spec. in tit. de instr. edi. §. porro. super versi. donatio autẽ
firma. & in tit. de dona. §. j. super vers. quid si alius. & Bal. in l. illud
C. de sacrosan. eccl. & in l. j. in prin. C. q̃n dies leg. ced. & in l. si plu
res. in princ. š. de pac. & Imol. in c. cum contingat. de iureiur. Ol.
in consi. 204. incip. factum tale est domina. &c.

1 *Stipulari possum a fure mihi dari quod ex causa furtiuæ condictionis ipsum da-*
re oportet, non autem possum ab eo simpliciter stipulari rem meam mihi dari.
2 *Stipulari rẽ meã non possum ẽt si simplr non adiecto verbo dari, sim stipulatus.*
3 *Stipulatio interposita super certa causa intelligitur secundum eius naturam, etiã*
si oporteat improprari.
4 *Mora an possit purgari per stipulationem sequentem.*
5 *Confessio facta in contractu inutili habet effectum validæ confessionis.*
6 *Condĩo certi potest cõpetere etiam vbi agiẽ ad rem restituendã, puta cõtra furẽ.*

1 §. Si a fure. † Possum a fure stipulari mihi dari qđ ex cã
furtiuæ cõdõnis ipsum dare oportet nõ aũt
possum ab eo simplr stipulari rem meã mihi dari. h.d. ſm intelle
2 ctũ Bar. & Ang. quẽ teneo. ¶ †Not. qđ nõ possum stipulari rẽ meã
ẽt si simplr nõ adiecto verbo, dari sim stipulatus. vt in ver. non va
let. Ad idem est tex. in l. nemo. rem suã vtiliter. in prin. j. eo. & sic
in dubio videor stipulari dari, nõ aũt restitui, q̃a si ita intelligereẽ
valeret. d.l. nemo. & sic male videreẽ dixisse Ro. hic tenẽs ꝯtriũ per
istũ tex. s. ꝙ ille q̃ simplr stipulaẽ rem suã, vr in dubio stipulari si-
bi restitui, vt sic potius actus valeat q̃ pereat, arg. l. quotiens in sti-
p̃lonibus. j. eo. & ita dicit hic pbari. Certe istud hic nõ pbaẽ imo
potius ꝯtrium vt dixi, tñ dictum eius puto verũ p rõnẽ. d. l. quo-
ties. Nõ obst. iste tex. & d.l. nemo q̃a debẽt intelligi q̃n quis stipu
latur rem suã quæ est apud ipsum, & sic sibi nõ põt restitui, ita rñ
det Imo. in d.l. nemo. super quo tñ cogitãdũ reliq̃t, & idẽ tenuit
ibi Pau. de Ca. idẽ Rom. in l. si rem meã. j. eo. vbi aũt simplr stipu
lor ea quæ nõ est mea, fateor ꝙ in dubio intelligitur dari non tra
di. l. si ita. §. j. cũ ibi not. š. de ꝯhen. emp. l. si filius. §. j. cũ gl. j. eo. not.
3 Bar. in l. si fundum. j. eo. ¶ †In tex. ibi, hoĩem dari. subaudi nõ ex-
pressa cã furti, alias autem valeret stiplo, vt hic in ver. ꝯstat. p quo
facit, quia stipulatio interposita super certa cã, intelligitur ſm eius
nãm ẽt si oporteat impropriari. l. si stipulatus. in prin. š. de vsur. l.
dãni. infecti. q. dã. cũ fi. š. de dam. infec. & p hoc teneo intellectũ
Bar. & seq. licet alij doc. hic & Bal. in l. subtracta. C. de fur. dubiteẽ
de hoc intellectu, & ab aliq̃bus reprehendaẽ sed minus bene. Ex
hoc infert pcedere ꝯclonem libelli in ꝯdõne furtiua si ꝯcludaẽ
furẽ ꝯdẽnari ad dãdũ rẽ furtiuã p p̃dicta, & p. §. sic itaq; instit. de
act. l. fi. in fi. š. vsufr. quẽadmo. ca. & p tex. in l. si quis nec cãm. §. j. š. si
certũ pet. idã tenuit Pet. Ray. Bar. Ang. & Imo. hic, & Bart. in l. &
jõ. §. Neratius. š. de condi. furti. & in l. j. §. fi. š. de triti. & Bald. in d.l.
subtracto. & Imo. in l. si mor. cã dona. cum. l. se. š. de dona. cã mor.
& Moder. in d.l. si quis nec cãm. §. j. Licet Bal. hic & Paul. de Ca.
& Bal. in d.l. si quis nec cãm. §. j. š. si cer. pe. sequentes glo. in l. sed
si me putẽ. la. j. š. de condict. indeb. & in d. §. sic itaq; teneant ꝙ cõ
cludi debeat condemnari furem nun ad dandum sed ad restituẽ
dum. & idem tenuerunt Dy. & Iu. Fab. in d. §. sic itaq; per hunc
tex. in versi. si vero. vr ergo ꝙ practica Pet. Ray. Bart. & sequa. pos
sit ẽt sustineri per alle. š. pro qua facit, quia licet hoc casu verbũ
dari non habeat propriam significationem, & proprium effectum.
sed habeat effectum restõnis, quia res mea amplius mea effici nõ
põt. l. sequitur. §. lana. š. de vsuc. tñ vt libellus sustineaẽ verba impro
priãtur. l. sed si possessori. §. item si iurauero. š. de iureiur. cũ simi.
4 ¶ †In tex. ibi, ꝙ si postea. refertur ad versi & ꝯstat. vt dixit gl. non
autem ad ver. si vero. quia ibi loq̃mur q̃n stiplo est, & per ꝯñs ſm
Paul. de Ca. inferri debet, ꝙ p stiplonẽ nullã nõ posset videri mo
ra purgari, sed ſm Raph. iste tex. põt referri ad ver. si vero, & tunc
singu. pbabitur p istũ tex. ſm eum ꝙ stiplo sequens ẽt nulla pur-
garet moram. s. p̃cedentẽ, p quo alle. tex. l. si stichũ. in prin. j. de no
ua. vbi nõ cauillãdo pbaẽ qđ stiplo sequens ꝯtinens idem ꝙ pri-
ma purgat morã, & tñ est nulla iux. l. q. bis. cum his quę ibi dicta
5 fuerunt. š. eo. qđ tene menti. †Pro quo facit q̃a ꝯfessio facta in cõ
tractu inutili habet effectũ validę confessionis. l. si ita stiplatus. §.
Chrisogonus. & ibi no. Bar. j. eo. Et secũda stiplo ꝯtinẽs idẽ ꝙ pri
ma q̃uis sit nulla vt dixi tñ interrũpiẽ p̃scriptionẽ inchoatã ꝯ pri
mã stiplonẽ, vt subtiliter pbat glo. no. in d.l. quis bis q̃ ibi ad hoc
summe no. Rap. Cõfirmo p l. j. §. j. š. q. mo. pig. vel hyp. sol. & p l. si
fideiussor. in prin. š. de le. j. vbi q̃uis vitieẽ exp̃ssum, nõ tñ vitiaẽ ta
citũ. Istis tñ nõ obstãnbus puto fore ꝯtria partẽ veriorẽ, videlicet
ꝙ vers. qđ si postea referaẽ solũ ad versi. & ꝯstat, q̃a videmus qđ p
actũ citationis vel litis ꝯtest. nulliter factæ nñ interũpiẽ p̃scriptio,
sed sicut vitiaẽ exp̃ssa citatio vel li. ꝯtest. ita & interruptio p̃scriptio
nis inde resultãs gl. est vrdi. in l. si pr̃. C. ne de stat. defun. & Bar. in
l. accusaturus. j. de adul. cũ ꝯcord. Et p hoc paret nũ esse verũ id ad
qđ all. Rap. gl. in d.l. q. bis q̃a ibi illud nõ dr̃, sed solũ innuit qđ se
cũda valet, vt ibi dixi. Nõ obst. l. si stichũ in prin. q̃a intelligiẽ i sti
p̃lone valida q̃ est facta aĩo nouãdi, vt oñdit tit. de nouãt. in quo
sita est, arg. l. iperatores de in diẽ adie. & not. in l. fi. i prin. š. de ꝯdi.
inde. Nõ obst. l. si fideiussor. in prin. & d. §. j. q̃a rñdeo qđ vbi est ea
dẽ rõ vitiaẽ ita tacitũ sicut exp̃ssum. l. ij. §. q. hẽt. š. de ser. rusti. præ
dio. & Bar. plene in l. si fideiussor. sed hic erat eadẽ rõ, q̃a vnũ ꝙ
cẽsetur hr̃e stiplo vr ẽt esse in tacita oblone, & purgatione moræ,
q̃a videor velle offerre. dare tibi rẽ tuã. vñ cũ & in stiplone, & in
oblone nõ fuerit exp̃ssa cã furtiua vtraq; vitiaẽ, nõ ob. d. §. Chriso
gonus. q̃a ibi confessio non resultat ex ꝯtu nullo, sed ex verbis
ꝯtinẽtibus in se ꝯfessionẽ. non mirũ si valet ꝯfessio q̃uis ꝯtus sit
nullus. sed hic resultabat oblo & ficta purgatio ex stiplone q̃ erat
nulla, ac si fuisset exp̃ssum de cã furtiua, vt statim dicemus. ¶ In
textu. ibi, ꝯdõne &c. q̃a p stiplonẽ purgata fuit mora p̃cedens si
res erat p̃sens. l. q. decẽ. versi. idẽ rñsum. de sol. & p ꝯñs pinde est
ac si res perijsset ante morã, & iõ liberatur fur a ꝯdõne furtiua.
& ab actione ex stipulatu, p l. si ex legati. š. eo. licet gl. mag. hic, &
6 male dixerit qđ nõ liberatur ab actione ex stipulatu. ¶ †In glo.
mag. ibi, de ꝯdõne certi hẽs ex glo. notare qđ ẽt vbi agitur ad rem
restituendã, puta ꝯ furẽ cõpetere põt ꝯdõ certi, & seq̃tur Bar. hic
licet videatur aliquãtulũ dubitare tñ. h.d. procedere odio furis, p
d. §. sic itaq;. & idẽ tenet Bar. in d.l. si q̃s nec cãm. §. j. cũ glos. p illũ
tex. & est tex. in l. certi ꝯdõ. in prin. & ibi Bar. eo. tit. p quo ẽt alle.
text. in l. si cõcubinã. §. nõ solũ. š. re. amo. & licet ad l. certi ꝯdictio
possit rñderi qđ ibi loq̃tur q̃n successit oblo ad æstimationẽ, quę
est certa, tñ nõ põt ad d. l. si q̃s nec cãm. §. j. & ad d. §. nõ solũ be
ne rñderi. Et ita rñ. licet Ang. hic dicat ꝙ nõ põt intelligi de certi
ꝯdõne, q̃a in hac oblone est factũ. s. rem restitui, qđ est incertũ, er
go certi ꝯdõ cõpetere nõ vr̃, q̃ datur ad certũ. d.l. certi ꝯdõ. in ver
si. certũ licet. in cõdõne furtiua veniũt corpora, & spẽs & sic quid
certũ. l. in re furtiua. & ibi not. š. de ꝯdõne furti. & ibi not. tñ quia
põt res perire & succedere obligatio ad interesse. d.l. in re furtiua.
nõ vr̃ qđ possit cõpetere certi ꝯdĩo, quod secus est in oblone
dãdi in qua nõ succedit obligatio ad interesse sed durat oblo pri
ma. Teneo tñ opi. glo. p iura. š. alle. s. ꝙ detur certi ꝯdõ ꝯ furẽ. &c.
non solũ odio furis. sed etiam de mero rigore puto cõpetere, q̃n
narratur furẽ hr̃e facultatem rei restituẽdæ, tunc obligatio est cer
ta vt plene per Bar. j. eo. & in l. stipulatione non diuiduntur. in
viij. q. in vers. ad ſm q̃n ẽ in obligatione rẽ restitui iunctis no. p ip
sum in d.l. certi condõ. dum tractat de actione ex empto ¶ In gl.
mag. in fine. ibi. vltima placet dicet etiam prima si res p̃ns sit, &
purgata fuit mora. d.l. qui decem. §. idem responsum. ¶ Vltimo
ad ea quæ dicta sunt. š. cir. tex. in versi. hominem dari. Adde ꝙ p
intellectu Bart. quem tenui est tex. in l. eum qui. §. si iurauero. &
ibi ad hoc ponderat Fulg. š. de iureiuran.

Vlpiani. LEX XXX.

1 *Fideiussio si reperitur in scriptis præsumitur per solẽnem stipulationem facta.*
2 *Promissio dotis incertę valet.*
3 *Promitto verbum appositum in contractu nominato, vel in nominato quid opaẽ.*
4 *Stipulatio interposita super contractu imitatur naturam illius quo ad hoc vt*
plus non debeatur ex stipulatione.
5 *Notarius potest rogari quod conficiat instrumentum contra se non autem pro se.*
6 *Instrumentum si est partim pro scribente, & partim contra an probet.*
7 *Notarius an possit scribere delegationem manu sua sibi factam.*
8 *Pater notarius an possit rogari de contractu filij, & econtra.*
9 *Executio instrumenti si fit contra fideiussorem, non est necesse ostendere instru-*
mentum principalis debiti, si de eo fit mentio in instrumento fideiussoris.
10 *Fideiussor cõdemnatus si in executione sententię opponat ꝙ sibi debent cedi actio*
nes contra debitorem principalem, & petit sibi exiberi instrumentum debiti
principalis, debet hoc facere cedens quia debet se ostendere creditorem.
11 *Dies an & quando interpellet pro homine.*
12 *Solennitas intrinseca & extrinseca quæ dicatur, & quomodo præsumatur.* 13.
14 *Testis an, & quando teneatur reddere rationem concludentem sui dicti, etiam*
non interrogatus.

15 *Sollenitas*

15 *Solemnitas intrinſeca non præſumitur in ſolennitate materiali, vt eſt pretium in contractu emptionis.*
16 *Emptio facta quocũque p̃tio, etiam vno nummo, valet ſecundum Baldum.*
17 *Cõtractus emptionis an dicatur perfectus, vt ſi dico, vendo tibi pro iuſto p̃tio.*
18 *Solẽnitas extrinſeca non præſumitur niſi probetur, limita vt infra.*
19 *Solemnitas extrinſeca præſumitur propter diuturnitatem temporis.*
20 *Mandatum ſolenne nõ pręſumitur tempore etiam mille annorũ præteritorũ.*
21 *Solẽnitas extrinſeca an præſumatur in actis contentioſę iuriſdictionis, vt ſi relata ẽ ſnia, an p̃ſumatur præceſſiſſe litis conteſt. & alia ſolemnitates.*
22 *Solẽnitas extrinſeca præſumitur in laudo arbitratoris.*
23 *Appellatio tollit bonam præſumptionem ſententiæ.*
24 *Laudum quando petitur reduci ad arbitrium boni viri, talis petitio tollit præſumptionem laudi.*
25 *Laudũ arbitratoris p̃ſumitur, iuſtũ ẽt ſi petatur reduci ad arbitriũ boni viri, quando fuit data ptãs arbitratori procedẽdi in ſcriptis, & ſine ſcriptis.*
26 *Decretum iudicis ſemper præſumitur interpoſitum ex iuſta cauſa.*
27 *Ordinem iudicij iudex peruertere non poteſt.*
28 *Decretum iudicis poteſt interuenire in actu, & poſt actum.*
29 *Mulier ſi renunciauit Velleiano, propter hoc non præſumitur certiorata de beneficio Velleiani.*
30 *Mulieri ſuccurritur beneficio velleiani, niſi iuraſſet, quia ẽt nulla præcedente certitudine, vel alia renunciatione Velleiani obligatur mulier.*
31 *Mulier non iuuatur Velleiano quando non interuenit ſimplex renunciatio, ſed pactum per quod promiſit exceptione Velleiani non vti.*
32 *Mulier non iuuatur Velleiano, vbi renunciauit beneficio Velleiani de cõſcientia legis nam tunc non requiritur certiorari.*
33 *Mulier an præſumatur vel probetur enũciaſſe Velleiano de ipſo prius certiorata, ſi notarius atteſtetur eam certioraſſe, & an notario de hoc ſit credendum.*
34 *Minor ſi iurauit non venire cõtra cõtractũ, videtur renũciaſſe beneficio reſtitutionis in integ. etiam ſi de eo non fuit certioratus, quia iuramentum repreſentat eum maiorem.*
35 *Minor præſumitur ignorare beneficium ſibi a iure conceſſum.*
36 *Minor quo ad iudicium poſſeſſorium licet habeatur pro maiore, tamen ſi lęditur, reſtituitur in integrum.*
37 *Teſtis non præſumitur rogatus regulariter, fallit infra.*
38 *Teſtis pręſumitur rogatus quando ſubſcripſit ſe in inſtrumento.*
39 *Teſtis præſumitur rogatus quando paſſus eſt ſe ſubſcribi in inſtrumento.*
40 *Teſtis an pręſumatur rogatus quando teſtator eſt peritus, &c.*
41 *Teſtis an ſufficiat q̃ ſit adhibitus & vocatus abſque eo q̃ ſit rogatus.*
42 *Notarius an præſumatur rogatus.*
43 *Notario viuenti & aſſerenti ſe fuiſſe rogatum, ſtandum eſt.*
44 *Solẽnitas extrinſeca an præſumatur in nuncio referente.*
45 *Nuncij relatio an præſumi faciat commiſſionem iudicis præceſſiſſe.*
46 *Nuncio an & quando ſit credendum.*
47 *Nũcio aſſerẽti ſe hẽre cõmiſſionẽ citãdi ſi non oſtendat ſuam commiſſionem, an citatus teneatur credere.*
48 *Lit. cõt. repta ĩ actis dicitur ꝓbata, licet nõ reperiatur p q̃ verba fuerat cõteſta.*
49 *Sententia an præſumatur lecta, & ſcripta.*

a SCiendum eſt. [a] Solennitas intrinſeca p̃-
1 ſumitẽ.h.d.¶ †No.quod ſi
b reperitẽ in ſcriptura Titium fideiuſſiſſe pro Sempronio &c.p̃ſumitur per ſolẽnẽ [b] ſtipłonẽ. Et idem ſi reperitur Titium promiſiſſe, vt in §. ſi ſcriptũ.inſtit. de inuti.ſtip.& in l.j.C. de ꝯhend.& cõmit.ſtip.cũ ibi no.Qđ primo limito hr̃e locũ qñ ꝯctus eẽt de iure cõi validus, ſecus ſi de iure ſpãli, vt ſi in inſtrõ reperitẽ Titiũ ꝓmiſiſſe dotẽ nõ expreſſa q̃titate.
2 † Nã ſpãle ẽ vt valeat ꝓmiſſio dotis incertę. l. eũ poſt.§.gener. ſ.de iu.dot. Vñ tũc verbũ ꝓmitto intelligeẽ de nuda cautione, tex.ẽ valde no.in l.j.cũ gl.& ibi hoc põderat Bal.C.de do.ꝓ miſ.
c Sed quis [c] hãc limita.nõ reperiã ab aliquo ĩꝓbatã, tñ ꝯ eã inſtari p̃t, qa duæ ſpãlitates bñ p̃nt ꝯcurrere qñ ex diuerſis fontib. oriũtur.l.ſingularia.ſ.ſi cer.pet.& declarat Bar.in l.ſi is q ꝓ emptore. in vlt.q.ſ.de vſuc.vñ fateor qđ ſi ſimplr̃ incerta dos fuiſſet ꝓmiſſa pacto nudo nõ valeret, qa ex eodẽ fontę duæ ſpãlitates orirẽtur.ſ.ex fauore dotis.d.l.j.C.de do.ꝓmiſ.ſed qñ in ſcriptura inſtrũ ẽ verbũ ꝓmitto, q hoc verbũ ꝓmitto, inducat ſtiplonẽ nõ ex fauore dotis reſultat, ſed reſultat ex p̃ſumptione ſcripturæ vt hic, & in d.§.ſi ita ſcriptũ. Vñ nõ vr̃ hæc limitatio vera. Nec ob.d.l.j. qa hẽr diuerſos intellſ, vnus ẽ q ꝯſtabat ibi dotẽ incertã ꝓmiſſã eẽ pacto nudo, & illã ſeqẽ Azo in ſumma, & Cy.& ibi illũ ĩtellm puto tenẽdũ, licet Bal.ibi dicat eũ diuinare. Aliũ ẽt intellm ponit ibi Bal.videlicet q ibi fuerit verbũ pollicitationis. Vltimo tñ reſidet in eo intellectu ex quo infertẽ limitatio ad hũc tex.vt ſ.retuli.¶
3 † Scđo limita [d] ſm Bal.in l.ſicut.ſ.de act.& obl.qñ in ꝯctu
d noĩato apponitẽ verbũ ꝓmitto, ſecus ſi innoĩato, qa nõ debet in ꝯctu innoĩato p̃ſumi factũ eẽ ꝯctũ ſtipłonis illi repugnãtẽ, & oppoſitũ.vt patet in l.ex placito. C. de re.ꝑmu.vbi oppoſita eſt nã
e vnius, & alterius.& q̃uis Ro. [e] hic conetẽ iſtud dictũ infringere, & Sal.ẽt in d.l.ſicut teneat ꝯ Bal.eiſdẽ rõnib⁹, q̃bus mouetẽ hic Ro. Tñ puto iſtud dictũ Bal.ſuſtineri poſſe q ẽt ſeqẽ Bal.in l.ſi pecuniã.in prin..ſ.de cõdi.ob cau.qđ ſic ꝓbo.Vbi apparet q iuxta ꝯtũ innoĩatũ ẽ adiecta ſtipulõ, indubitãter ſtipulõ retinet nãm ꝯctus noĩati.d.l.ex placito. & l.cũ p̃cib.c.ti. & l.ſiue apud acta. C. de trãſa.Nã licet ſtiplo interpoſita ſup vno ꝯctu imitetẽ nãm illi⁹ ẽ verũ quo ad hoc vt plus nõ dẽat ex ſtipulõne q̃ ex ꝯctu p l.j.§. ſi q.s ſub ꝯdõne.ſ.ut leg.no.ca.& l.ſi ſtipulatus.in princi.ſ.de vſu. nõ ãt quo ad alios effectus, ut patet in d.l. ex placito.cũ ſi.& eſt tex.in l.miles.§.decẽ.& §.1.s.ãt q.ſ.de re iud. quẽ ad hoc valde ſingularẽ reputat ibi Imol. & hæc recte intuẽti vr̃ voluiſſe Bar.in l.ij.C.de cõdi ob cau.Cũ ergo verbũ ꝓmitto, ſit aptũ cõprehẽdere ſtipulõnẽ, & ẽt pactũ nudũ.l. ſciẽdũ.§.dictũ. ſ. de ædil.edi.ſi in inſtrõ dr̃ qđ Titius ꝓmiſit Seio ꝑmutare &c.patet intelligi nuda
f conuentione. [f] qa ẽ de nã ꝯctus innoĩati qñ aũ ĩpedimẽtũ non parit actionẽ.l.nãlis.in prin.& §.j.ſ.de p̃ſcri.verb.d.l.ex placito. ſed ſi intelligeretẽ qđ p ſtipulõnẽ aũ impedimẽtũ oriretẽ actio, eſſet ꝯ nãm ꝯctus innoĩati.d.l.ex placito, ſtricta.d.l.ſi pecuniã p̃terea iuta alle.ꝯ Bal.loquũtur qñ certũ ẽ eẽ ſtipulõnẽ interpoſitam, nos vero loq̃mur in caſu dubio quo caſu nõ ẽ p̃ſumẽdũ partes voluiſſe incõtinẽti recedere a ꝯctu innoĩato. l.nõ ad ea.de ꝑdi.& dem.¶
4 † No.ex tex.ib⁹, ſi q.s ſcripſerit ſe &c. ĩtelligẽdo q ille tex. loquatẽ de inſtrõ publico, qa tabellio põt rogari vt ꝯficiat inſtrm ꝯ ſe ſm Ang.hic in repe.in princ.q. ꝓ hoc ẽt allegat tex.in l.impuberẽ.§.pen.& fi.ĵ.ad l.Cor.de fal.& ibi no.Bar.in l.nõ putauit. §.ſi q.s ſua manu.ſ.de bono.poſ.ꝯ tab.& inſtit. de fideiuſ.§.fin.ad
g ſui ãt cõmodũ [g] ſm Ang.nõ põt eẽ rogatus de inſtrõ, vt d.l.impuberẽ.§.pen.& fi. Adde Gui.de Cug.Bar.& Bal.vbi oĩno vide in l.
5 ſi cõſul.ſ.de ado.& Bar.in l.filius. §. ſequens.ĵ.de fal.† In q.b. locis ẽt tãgũt q.d ſi inſtrm ẽ partim ꝯ ſcribẽtẽ, & partim ꝓ ſcribẽte. & de mã vide oĩno Bar.in l.ij.ĵ.de ſtipu.ſer.Bar.in l.ſeruus.ſ.de re ſta.ubi p̃dicta limitat, & aliq.d p Bar.in l.q̃q̃. p illũ text.C.de his q ſibi aſcri.& p Ioan.Andr. in regula.cũ q.d vna.in mercu.& per
6 Bal.in auc.ꝯ q. propriã.C.de nun nu.pecu.† Et ideo ſm Ang.hic in repet. practicatẽ. quod ille cui delegatẽ iuriſdõ ẽt ſi ſit notarius
h non ſcribat manu ſua [h] delegatiunẽ, q dicit eẽ verũ in totali, vel vniuerſali delegatione, ſecus in delegatione vnius articuli, puta ſi delegatur notario examinatio teſtiũ, quia ipſemet poterit de hoc eẽ rogatus, ita dicit ſignanter terminare Bar.in l.ex ſnia.ſ.de teſt.tu.tñ refert Ang.Hoſti.tenere ꝯtrũ in c.qm̃ ꝯ. de ꝓbat.& ita dicit tenere Io. And.in mercur.referẽdo quãdã q̃õn.Padue diſputatã.attñ putat Ang.veriorẽ eẽ opi.Bar.quod ſicut notarius actorũ põt rogari a partibus de productione inſtri ſibi p̃ntati, ita debet poſſe a iudice rogari de delegatione ſibi facta.Adde q voluit Ang.allegare Io.And.in d.regu. cum quid vna. vbi all.Io.Andr. illud dictũ Hoſt.& eũ illo dicto Hoſt.trãſit ẽt Bal.i l.iuriſiurãdi. C.de teſt.& in l.ad ęgregias.ſ.de iureiu.& plenius Bald.in l.iudices.C.de fid.inſtr referens ita tenere.Io. And.in d.c. qm̃ ꝯ.& rñde ad rõnes Bar.vt ibi per eũ.& meo iudicio malis rõnib⁹. & Sal. ẽt in auc.apud eloquentiſſimũ.C.de fid.inſtr.tenet ꝯ Bar.tñ non ſufficienter rñ.ad alleg.p Bar.tñ magna eſt authoritas Hoſt.cum quo Cano.cõiter tranſeũt.in d.c.qm̃ ꝯ.& eſt ſuſtẽtabilis. de qua
8 tñ latius nun diſputo, qa non eſt proprie de mãhuius.l.† Et ſimiliter an pr̃ poſſit eſſe rogat⁹ de ꝯctu filij, & eꝯ uide no.p Bar. ĵ.de fal.l.ſi pr̃.& per Spec.& Io.And.de inſtr.edi.§.inſtrm.in fin. verſ.q.d ergo.& qđ not. Bal.in l.inſtrã.in fi. C.de ꝓba.& per Bar. in l.q dicimus.§.ſi pr̃.ſ.de auc.tut.& Bart.in conſil.incip.filiusfa.
9 no.& p̃sbyter.¶ † In gl.ibi in alia charta non inuenitẽ ex hac gl. inferunt hic Bal.& Angel.qđ ſi petitur executio inſtri ꝯ fideiuſſorem, non oportet oñdere inſtrm debiti principalis dũmõ fiat de eo clara mentio in inſtrõ fideiuſſoris, aĩs ſecus.quod reputat Bal.

ADDITIONES.

a Fran.Cur.¶L.ſciendum eſt.Hẽs hic qđ ſolennitas extrinſeca non p̃ſumitẽ, lita vt per Hoſt.Io.And.& d. Ant.in c.3.extra de cleri.peregri.in fin.apparatus.in verſ. quæro an ſufficiat.
b ¶Præſumitẽ per ſolẽnẽ.De hoc q oĩa in dubio p̃ſumitẽ ſolẽniter acta, Vid.Innoc.in c.innotuit.de eo qui fur.ord. ſuſ.Io. And.in c.geneſi.de elec. & in c.cũ in iure peritus.poſt gl.de offi.deleg.& in c.ſicut nobis. vbi oẽs cano.de re iud.
c Franc.Cur.¶Sed q̃uis.Hanc limitationem. Adde q eſt ẽt de mente Sal.in d.l.j. & Ang.Peru.& Aret.hæc eam tenent, & eſt communis.
d Frã.Cur.¶Scđo lita.Add.q hãc litationẽ dicit ſing.ipſe Ale II.lecta.ſ.ſi ce.pe.
e Fran.Cur.¶Et q̃uis Rom. Adde quod opi.Rom.tenet Aret.hic.
f ¶Nuda ꝯuẽtione. Adde qđ ꝯ hic facit tex.cũ gl. quẽ ibi no. Bar.in l.cũ mota.C. de trãſ.vbi ꝓbatẽ q ſtip interpoſita ſup ꝯctu inoĩato recipit naturã ꝯct⁹ inoĩati quo ad hoc vt ĩ oblirẽ dari ſuccedat obli. ad itereẽ. Et an verbũ ꝓmitto importet ſtip.ſi reperiatẽ ſcriptũ ꝓmiſit, Vide hæc in apoſtil. meis. ad Bap. de Tortis.
g Fr.Cur.¶Ad ſui ãt cõmodũ. Add.q hic dẽt itelligi vbi nõ tractaretẽ de p̃iudicio alicui⁹. Vid.Ab. i cõſ.ſuo.128.i prin.i ij.vo.& bar.i l.ij.de ſtip.ſer.Et adde q notari⁹ non poteſt eſſe rogatus de commiſſione ſibi facta per iudicem quod ſcribat acta.ita.Franc.Are.in conſi.34.
h Fran.Cur.¶Manu ſua.Vide bal.in l ad ęgregias.ſ.de iureiuran.

a Bal. sing. no. [a] Nec ob. qđ hr in auc. si qs in aliquo documēto. C.
de edē. vbi . vř pbari ꝙ etiā fiat mētio de instřo debiti principa-
lis dēat illud pduci, qa illud ē verū inter alš psonas, sed iter eas,
de quarū volūtate fuit cōfectū instřm fideiussionis sufficit illud
pducere, qa facit fidē inter eos de oib⁹ ibi enumeratis p l. optī
mā. C. de ꝯhē. & cōmit. stipu. & p hoc ēt allegat in gl. q̄ hoc non
vř pbare in l. inde neratius. §. si qs hoiem. in gl. magna. circa me-
di. ff. ad l. Aq. l. & cū hac opi. trāsit Io. de Imo. & Pau. de Castro,
adde Ang. idē tenētē in auc. vt spō. lar. §. & hoc insup. & Bal. in d.
auc. si qs aliquo. & Flo. ī l. ab ea parte. ff. de pbat. bñ facit l. si do-
natio. & q ibi Bal. C. de don. & qđ no. Bal. in l. in ciuile. ff. de legi.
10 ¶ † Itē iuxta hoc dixit singu. Bal. in l. si nomē. ff. de hæred. vel act.
ven. in reportatis antiquis qđ si fideiussor condēnatus in execu-
tione sniæ opponat ꝙ si debēt cedi actiones ꝯ. debitorē principa
lē iuxta. l. fideiussoribus. in §. j. & l. si mādato, meo & l. si fideiusso
res. ff. de fideius. & petit sibi exhiberi instřm debiti principalis, de-
bet hoc facere cedēs, qa debet ōndere se eē creditorē, vt in d. l. si.
nomē. & sic nō sufficit fm eū hoc ōndere p sniam latā ꝯ fideius-
sorē; quinimo si actor obtinuisset dictā sniam iniustā posset a fi-
deiussore repelli in executione, quia nō hēret creditor qd cede-
ret, & ita dixit trāsire Albertū Galeoti in margarita, qđ ppetuo
11 not. ¶ † In ea. ibi. §. qđ fere. dic, vt p Bar. hic. & plenius in l. gñali-
ter. de nō nu. pecu. & p Cy. i l. j. C. de ꝯhē. & cōmit. stip. & d. Ant.
in c. sicut. in fi. de re iud. p Imol. in c. cū cōtingat. in ij. mēbro. de
12 iureiur. Bar. in l. quicūq;. C. de apo. pub. lib. x. ¶ † In ea. ibi sine au-
thoritate. ex gl. hēs q̄ dicat solēnitas intrīseca, & quæ extrinseca,
qđ plenius declara, vt hic per Bar. & Cyn. in d. l. ¶ Scđo hēs ex
gl. iuncto tex. ꝙ solēnitas extrinseca p̄sumit. Quod limita primo
p Inn. & Io. And. in c. innotuit. de eo qui fur. ordin. susce. & in c.
b sup his. de accu. & p Io. And. & d. Ant. in c. sicut [b] & in c. qđ sicut.
de elec. videlicet nisi lex requireret reprobari solēnitatē, quia tūc
non sufficeret loco pbōnis allegare p̄sumptionē. alle. c. sacrosan.
in prin. de senten. excō. ¶ Scđo limitant nisi lex requireret actū
cū certa solēnitate fieri in scriptis, quia ad aliud nō vř lex requisi-
uisse scripturā nisi vt pbaret p eā alleg. c. j. de appel. in vj. & c. cū
13 medicinalis. de senten. excō. in vj. ¶ † Tertio limita pcedere hoc
in solēnitate intrinseca actus de quo fuit ꝯfecta scriptura, vt hic,
cū ꝯcor. Secus si nō pbat p scripturā, sed p testes & qa nō p̄su-
met i actu intercessisse solēnitatē si testes deponāt de ꝯctu & nō
de solēnitate. l. j. cū gl. C. de vsur. & no. gl. in d. §. si scriptū. de hoc
vide p Bar. & alios & p oēs in d. l. j. de vsu. & p Bar. in l. j. C. de fid.
instr. & iur. hast. fis. lib. x. sup quo multa verba sunt effusa. Sed mi
hi vř ꝯcludēdū ꝙ aut testes deponūt Titiū stipulatū eē, vel Titiū
pmisisse, vel fideiussisse, & nō p̄sumētur oīa solēniter acta. rō est
illa quā in effectu hic ponit Bar. iūctis his q̄ no. Bar. in l. solā. C.
14 de test. & Inn. in c. cū cām de test. † Quia testis deponēs super eo,
c ꝙ ē iuris put ē stiplō, & fideiussio nō pbat [c] nisi ēt nō interroga-
tus assignet ꝯcludētē rōne dicti sui p actū factū, qa alš diceret iu-
dicare nō testificari. vt declarāt doc. in dictis locis. aut testis depo-
nit ꝙ Titius pmisit Seio, & tūc tñ deponat p actū factū nō tenet
reddere rōnē dicti nō interrogatus. vt no. gl. in d. l. solā. iō tūc p̄su
mit pro solēnitate sicut qñ probat p scripturā, qa tūc nō ē dare
rōnē diuersitatis inter testes & scripturā, ergo &c. vt in l. in exer-
cēdis. C. de fid. instr. & probat hoc p casum in c. sicut. de re iud. &
ibi hoc p illū tex. tenet do. Ant. Si āt testis fuit interrogatus de
cā dicti sui & an pcessit interrogatio & secuta fuerit rñsio ꝯhen-
tiū. si de hoc nō attestat nō probat ex quo nō assignat rōnē dicti
sui, vt no. in auc. de test. §. & licet. & in d. l. solā. & fm istā dist. intel
ligit tex. in d. l. j. C. de vsu. q̄ ēt licet nō ita clare vř ibi intellexisse
Pet. vt refert Cy. ibi. & idē ēt tenuit Ro. hic licet p̄dicta nō alleg.
Differt āt hæc distō ab his q̄ vñt fuisse de mēte Bar. hic dū innuit
ꝙ in stipulōne nō probet testis deponēs p verbū pmitto siue sit
interrogatus, de cā sciæ, siue nō. Vñ si vellemus tenere opi. Bar. &
seq. qđ nō p̄sumat ex tali dicto testis stipulō, possemus rñdere ad
d. c. sicut de re iud. ꝙ ibi spāle ē pp psonā iudicis qa rite, & recte
actū præsumit a iudice. l. ij. C. de offi. iudi. c. in p̄ntia. de renun. &
ita vř intellexisse do. Abb. in d. cap. sicut. sed si deponeret testis de
actu priuati non iudicis procederet opi. Bar. & sequa. nō ē tñ ar-
ticulus sine dubio qa nō vř reddi posse efficax rō diuersitatis in-
ter testē & scripturā qñ testis dicit se vidisse Titiū pmittētē Seio
cētū, & sic in iudicādo & ꝯcludēdo adhererē illi opi. q̄ hēt vt in
15 teste illa verba nō inducāt p̄sumptionē stipulōnis. ¶ † Quarto li-
d mita [d] pcedere in solēnitate formali secus in solēnitate intrinse
ca mālī, vt ē p̄tiū in ꝯctu emptionis, qa illa nō p̄sumit vt Cyn. in
d. l. j. C. de ꝯhē. & cōmit. stip. & Bar. hic alle. §. p̄tiū. instit. de emp.
& vē. ꝙ intellige eē verū qñ principaliter litigat & disputat de p̄-
tio alš āt secus, exēplū si volo probare ꝙ p̄scripsi possidēdo lōgo
tpe cū titulo, & probo p testes ꝙ rē emi a Titio, testes dñt nō re-
cordari de p̄tio, certe dicet probatū eē sufficiēter titulū emptio-
c nis q̄uis alš ñ sit pbatū de solēnitate mālīa singlr decidit [e] Bal.
16 in l. j. C. de alie. † qa scđm eū emptio quocūq; p̄tio, puta p vno
denario facta, valet. l. si vsusfructus. ff. de iu. do. & arg. l. ij. C. de re-
scin. vē. Vñ ex quo ꝯctus sub quocūq; p̄tio valet, nō pōt tertius
referre q̄ōnē p̄tij, de quo principaliter nō disputat, argu. l. loci
corpus. §. cōpetit. in fi. ff. si ser. vendi. ad qđ oino vide Barto. in l. si
duo. §. alš. l. si Marcellus. in prin. ff. de iureiur. & istā opi. tenuit ēt
Raph. hic licet de Baldo mentionē non faciat, qa fm eū non re-
fert quo p̄tio venditio facta sit ex quo principaliter de p̄tio non
disputat, vñ nō debet hoc posse allegari, arg. l. Gallus. §. si eius, in
fi. ff. de lib. & posthu. & qđ not. Bar. ibi in vers. pcedo. Sed ꝯ hanc
deci. Bal. facit qa dictū ambiguū testis interpretat ꝯ pducētē. c. ex
in p̄ntia. cū si. de pbat. p Bal. in l. inter stipulātē. §. j. eo. Sed dictū
istorū testiū est ambiguū, qa pōt intelligi ꝙ emptio talis facta sit
vno nūmo, quo casu si est volūtaria est nulla. l. si qs an. ff. de actio.
pol. Sed dictū Bal. posset pcedere qñ testes deponerent ꝙ fuit fa-
cta vēditio p certo p̄tio vltra vnū nūmū. Adde p hoc ꝙ sing. no.
Cy. in l. si pdi. in fi. & ibi Bal. C. de dona. añ nup. qđ tene mēti,
17 qa quotid. anū. ¶ † Quid āt si dico vendo tibi pro iusto p̄tio. an
dicat pfectus ꝯctus emptionis? tetigit Rom. hic vide p Bal. in l.
ꝯctus. C. de transtru. Vbi dicit ꝙ non valet in vim vēditionis, sed
in vim ꝯctus innoiati, & sic venditor si dedit rē emptori poterit
agere ꝯ eū ad p̄tiū declarādū, & dicit ꝙ fuit singulare dictū Azo.
in sum. insti. loc. in prin. vide p Imol. in l. si q̄s arbitratu. ff. eod. &
similiter si dixi vendo pro p̄tio quo erimus in concordia, de quo
18 dic vt p Bal. in l. fi. C. de ꝯhā. emp. ¶ † Itē hēs ex hac gl. no. ꝙ solē-
f nitas extrinseca nō p̄sumit nisi probet, [f] p d. l. qcūq;. §. fi. all. in gl.
Qđ limita vt hic p Bar. & vltra eius limitationes adde ꝙ p̄sumit
pro solēnitate extrinseca si defectus eius non fuerit allegatus a
parte. Dictū est singulare, ꝙ no. & Io. And. c. cū dilectus. de ꝯsue.
p tex. fm vnū intellēm in c. ea noscit & ibi approbant do. de his q̄
fiūt a præla. sine consensu. hic faciunt q̄ hñr in l. si adulteriū cum
incestu. §. idē pollion. de adu. & gl. in cle. appellati. de ap. & Ioā.
And. in c. ij. vt lite non contest. in quibus hr ꝙ notoriū salrē debet
19 allegari licet non pbari. † Itē fallit fm Ang. hic pp diuturnita-
g tē [g] tpis pp quā præsumit solēnitas præcessisse, vt est casus singu.
fm eū in l. si filius fa. C. de pe. hære. & ibi ēt hic no. doc. & pbatur
in l. q. in aliena. ver. sed si non adierit. cū ibi no. de acq. hær. & ibi
hoc ēt no. Bal. & Ang. addo Host. & Io. And. idē tenētes in c. Al-
ber. de testi. & in c. illud. de p̄sump. not. d. Ant. in d. c. ea noscit. ibi
oīno. vide Bal. tñ ꝯtrū tenuit in l. j. C. de leg. hære. cū quo transit
Roma. hic, & responde ad dict. l. si filius ꝙ illud est ibi pp pmi-
scuā possessiōnē pris & filij q ceñt eē vnū corpus. l. fi. cū si. C. de impu.
Teneo opi. primā velut cōem. q̄ ēt tenuit Imo. & Ro. in d. l. q. in
aliena. p qua allego text. cū gl. approbata cōiter in c. puenit. de
empt. & vendi. & talis diuturnitas accipit p lōgo tpe. i. decēnio
h vt d. l. si filius cū gl. p d. Ant. in d. c. illud ꝙ intellige [h] verū in ter-
minis d. l. si filius cū si. s. qñ non tractat principaliter de p̄iudicio
alterius qa tūc requireretur tps. xxx. an. tex. est no. nec puto eē ali-
bi in d. c. puenit. in vers. xxx. an. cū gl. q̄ ad hoc ibi pōderat Imol.
& ad hoc vide Pet. de Anch. in consi. cxxvij. incip. ex consilijs ex-
cellentium

ADDITIONES.

a ¶Singulariter nota. Facit ad q. verū statutū ꝙ dat executionē paratā instřo ꝯ de
bitorē hēat locū ꝯ fideiussorē, de qua per Io. de Imol. in l. j. ff. de sol. & p Ang.
in l. j. §. satis, ff. e. & qđ voluit Bar. in l. j. ff. si cer. pet. Bal. in l. si mulier. de leg. j.
b D. Ant. i c. sicut. Vid ibi p Fel. plene d illis dua. rñs ex fal. & i c. sicut. nob. d re. iu.
c ¶Nō pbat. Pōt tñ dici ut dicit Bar. i l. v. §. stiplō. ff. e. & l. j. i prin. vbi dicit ꝙ qñ
verbū stipulō capit materialiter p actu interrogātis & rñdētis, tūc ē factum &
differt a uerbo. obli. sicut qlibet ꝯctus a sua oblōne. l. licet. §. ca oblō. de pcu.
d ¶ Quarto limit. Vid. Fe. in c. sicut. de re iud. & ibi p eū qñ p̄tiū debet pbari. &
vide Alex. consi. 28. 2. vol. & in consi. 18. in 5. uol.
e Fran. Cur. ¶Ita singulariter decidit. Vid. Ro. in cōs. 91. uers. vidēdū vbi multū
exclamat illud dictū Bal. & Fel. in c. sicut nobis. extra. de re iud. vid. Alexa. in d.
§. Marcel. aliās si Marcel. & eūdē i cō. 18. i ipressione Veneta ī j. pte, ubi dicit ꝙ
licet in instřo cōtineat qđ talis vēdidit nō expresso p̄tio nō est pfecta vēditio tñ
illud verū quo ad vēd. sed quo ad tertiū ñ ē verū. qa qs ñ pt opponere d iure tertij.
f Frā. Cur ¶Nisi pbet. Lita nō pcedere, vt in caso posito p Pau. de Cas. in cōs. l. se
quit Alex. in cōs. j. in iiij. vol. & Vide Fel. in c. sicut nobis. de re iud. & uid. Bar.
in dispu. sua incip. mulier hñs. qđ hic dicit, lita nō pcedere ubi agit de modico
præiudicio, & vide Imo. in c. peruenit. de emp. & uend.
g Frā. Cur. ¶Itē fallit fm Ang. hic pp diuturnitatē. Et uide Alex. in cōs. 9. 4. vol.
& cōs. 79. j. vol. & in cōs. 1. 4. vol. & in cōs. 113. ij. vol. incip. sup. dubio. & cōsi.
12. uol. 4. & cōs. 43. uol. 3. & vide Bar. cōs. 26. in 2. uol. & cōs. 35. 2. uol. & uid.
Are. cōs. 36. & Ro. cōs. 210. & vide Alex. in cōs. 48. & in consi. 50. in 5. libro. &
quid in declaratione, vel præcepto iudi. an diuturnitas &c. in consi. 105. 3. uol.
& vide Bal. in l. fi. C. de fideicō. vbi conuictus de mendacio nō pōt dicere deesse
se solēnitatē. & bñficiū p̄sumptionis tollit per prauitatem negantis. Bal. in cap.
j. §. item si vasallus. de controuer. inuesti.
h Thom. ¶Intellige. Vid. Ale. i cōs. j. i j. uo. & i cōs. 56. i. 4. volu. & plene p Ias. i l. si
certus an. C. de pa. & And. sic. i c. puenit & Fel. i c. Albe. d testi. i c. illud de p̄sum.

a cessentium doc. & Pau. de Cast. in cons. xlviij.ᵃ incip. in Christi
20 noie in cā q̄ dr̄ ꝙ no. q̄a ē sing. limitatio ad d. l. si filius † Vnū tñ
scias pro limitatione prædictorū ꝙ ēt tempus mille an. nō facit
præsumi solēnitatē mandati. ita Bal in l. ij. §. si ex fal. instru. & in
l. j. C. de reb. alie. nō alie. Itē fallit in iudice actū iudicialē faciēte,
b q̄a nūc præsumitᵇ ꝙ extrinseca interuenerit ēt si sit actus volun
tariæ iurisdic. vt est tex. in l. ab ea parte. in fi. ff. de ꝓba. quē ad hoc
21 pro sing. alleg. d. Ant. de But. in d. c. ꝙ sicut de elec. † Si āt ē actus
contentiosæ iurisdic. vt si lata ē snia an ꝓsumat præcessisse lit. cō-
test. & alia solēnia. articulus iste est valde dubius & in eo oēs va-
riant, consueui tenere ꝙ quo ad ualiditatē sniæ diffinitiuæ præ-
sumūtur oia solēniter acta fuisse si nō appareat ab ipsa appella-
c tūᶜ p tex. in c. bonæ. el. j. de elec. & ibi hic tenet Imol. & tex. in c.
cū inter nos. & in c. sicut. de re iud. & seqͥt Cōpo. & Io. And. in c.
ꝑñtia. de renū. & Spec. in ti. de sent. prola. in §. vt āt. in ver. no. fm
quosdam. in fi. uer. in summa. & in tit. de instru. edi. §. restat. ver. in
summa. & d. Ant. in c. qm̄ ꝯ. de proba. cū concordan. quas ibi la-
te vide ꝑ eū. Et idē tenuit Io. de Imol. in l. ex hac scriptura. ff. de
do. & in l. iij. §. cōdēnatū & ibi als hic dixi & in l. act. post Bar. ibi
& in l. de vno quoq;. post Ang. & Imol. ibi & in l. si cum nulla
post Imol. ibi de re iud. q. cq. d dixerit Bar. in l. fi. in fi. ff. qn̄ ap. sit. &
d in l. j. C. de rela. in auc. si qs in aliquoᵈ in fi. C. de eden. & Bal. in
l. j. C. ne lic. ter. prouo. & c. j. de mil. vas. q contu. est. & in l. emāci-
patione post Cyn. ibi C. de fid. instr. & Bal. in l. admonēdi. de iu
reiu. in versi. quo q d si reperiuntur, ubi etiam ponit vnum ꝙ fa-
cit ad limitationem q̄ dedi per l. si filius. & istum articulum nōᵉ
e attingo aliter q̄a opus eēt latissimo folio. Itē fallit in laudo arbi
22 tratoris. q̄a præsumitᵉ iuste † & ex iusta cā latum, & reqͥsita inter-
uenisse sicut & præsumitᵉ pro snia iudicis vt. ff. ꝓxi. ita voluit Cy.
in cōs. ij. incip. Tholomeus vt refert. & seqͥt Io. And. in addi. Spe.
ti. de arbi. in §. seqͥt. in addi. inci. Dy. in regula &c. alle. l. ab ea par
te. ff. de proba. in l. j. cū ibi no. C. de fide instr. & iur. ha. fil. libr. x. d.
Ant. in c. qm̄ ꝯ. Et ēt Abb. ibi intelligūt hoc eē verū nisi pēderetᶠ
f reclamatio & petitio reductionis ad arbitriū q̄a talis petitio ha
bet instar appellationis. l. nō distinguemus. §. cū qdam. ff. de arbi.
23 † Sicut nec præsumitur pro snia iudicis pēdēte app. ut ꝓbat in
c. cū ad sedē. ad fi. de resti. spol. & in §. illud quoq;. in uersi. si eas re-
ctē nō mōstrauerit &c. in auc. de his q ingre. ad ap. Spec. in tit. de
instr. edi. §. restat. ver. in summa & in tit. de sent. ꝓla. §. vt āt. versi. &
no. fm quosdam. Sed aduerte q̄a Dy. & Io. And. in locis vbi. ff. lo
quunē qn̄ pēdebat reclamatio & tenēt ꝙ ꝓsumatᵉ ꝓ laudo adeo
g ꝙ petēs reductionē hēt necesse probareᵍ iniqͥtatē laudi, & eum
ista opi. trāsit. Io. de Imol. in c. in ꝑñtia. de renū. q̄a fm eū ei q di-
cit laudum eē nullum uel iniquum incumbit onus probādi. l. ei
q. cum si. ff. de proba. sed d. Ant. in c. in ꝑñtia. tenet hic ꝯrium qn̄
pēdet reclamatio ꝑ id qd dictū ē Bal. āt in addi. Spe. in tit. de ap.
dicit ꝙ in his q nō reqͥrūt figuram iudicij ut sunt decreta iudicū
ut sunt arbitramenta arbitratorum oia præsumātur solenniter
acta. alleg. ꝙ le. & no. in d. l. j. C. de fid. instr. & iu. hastæ fi. & ꝙ not.
Inn. in c. innotuit. de eo q fur. ord. rece. & no. ꝑ Dy. in d. cons. &
h fm eum fuit iudicatum ꝙ præsumeretᵉ pro laudo arbitratorisʰ &
ꝙ ꝓbō in ꝯriū incumbat petēti reductionē sed in vera app. cui
incumbat remittit ad no. per Bar. in l. ei q ad ciuilia. C. de ap. &
sic trāsit Bal. cū opi. Dy. Ant. de But. in ꝯs. inci. qō hæc dubia &c.
24 † dixit ꝙ petitio reductionis tollit præsumptionem laudi sicut
alibi uidemus in sententijs cēsuræ q ap. nō suspēdūtᵉ. c. pastor. in
fin. de app. c. ad reprimēdū de offi. or. & tñ appellatio tollit vires
ꝓsumptionis vt eleganter voluit Inn. in c. bonæ el. j. in ver. ꝓsu-
mitᵉ. de elec. & in c. qm̄ ꝯ. & in c. sacro. de sentent. excō. q nummo
plus attentari posset fm. d. An. in d. cōs. nūq̄ pro arbitratore ꝓsu
mitᵉ q̄a arbitramētū magis accōmodatᵉ nāæ ꝯctuū q̄ iudiciorū:
vñ arbitramētū dr̄ trāsactio vt no. ꝑ gloss. in auc. vt diff. iud. circa
prin. in ꝯctibus nō præsumitur ꝑ reqͥsito extrinseco. vt d. l. qcūq;
§. fi. ergo nec isto casu præsumetᵉ ꝙ laudū fuerit iuste latū. i. præ-
cedētibus probōnibus pro eo qui obtinuit. Concludo in hoc du
bio passu ꝙ pro laudo arbitratoris præsumitᵉ tex. est in c. nisi es-
sent. de præben. & fm d. Flo. & Imol. ibi nō reperitᵉ melior text.
ad hoc tñ text. ibi hoc sentit eē verum qn̄ arbitrator prouida &
honesta ꝑsona erat & hoc si nō est petita reductio als aūt teneo
opi. d. Ant. s. ꝙ nō præsumatᵉ tūc pro laudo ꝑ prædicta ꝙ etiam
tenuit. d. Ant. i c. Quintauallis. de iureiur. in vj. articu. bñ facit qd
25 no. Bal. in l. nā & postea. in prin. ff. de iureiur. † Nisi data eēt ptās
arbitratori procedendi & determinandi in scriptis quia tunc vr̄
ꝙ ēt si sit reclamatū & pēdeat terminus reductionis præsumatur
pro laudo q̄a tunc debet stari simplici declarationi arbitratoris
pronunciantis & declarantis sibi constare reum debere, vel non
debere quia ita vīr partes consensisse ꝙ stetur dicto arbitratoris
dando ei ptātem procedendi sine scriptis hæc fuit decisio miran

i da Bar.ⁱ in auc. nisi breuiores. C. de sent. ex breui. reci. & seqͥtur.
d. Ant. in d. c. cum ad sedem de restitutio. spo. & in d. c. in ꝑñtia.
& ibi dicit eandem rōnem eē si data fuit ptās ꝓcedendi de iure
& de facto. Et cum dicta decisione Bart. vr̄ etiam transire Angel.
hic in repe. & dicto Ant. in d. c. qm̄ ꝯ sed ꝯ Bar. tenuit ipsemet do
mi. Ant. in d. c. Quintauallis. in vj. articu. Et idē tenet Io. de Imol.
ibi, quia non est verum ꝙ ex confessione ptātis procedendi sine
scriptis infertur de necessitate partes sensisse ꝙ stetᵉ simplici ver-
bo arbitratoris quia potuerunt sentire partes ꝙ satis eēt acta ꝓ-
bare posse per testes idem tenuit do. Ant. in præallega. cōs. quia
arbitrator non pōt procedere in scriptis cum nō teneatur serua
re ordinem iudiciorum, & ideo acta, & ꝓbōnes factæ coram eo
ꝑñt per testes probari, vt declarat Bart. in l. si societatē. §. arbitro-
rū. ff. pro soc. in ver. quæro vtrum arbitramentū possit redigi als
si stari deberet simplici dicto arbitratoris sequeretur ꝙ ptās petē
di reductionem pēderet ab arbitratoris ptāte ꝙ est absurdum. c.
cum appellationibus. de ap. in vj. & c. suspitionis. de offi. delega.
pro hoc etiam alleg. no. per Bar. in d. §. arbitrorum ubi dicit non
credi arbitratori nisi sint duo & desint aliæ probōnes. & istam
opi. sequitur etiam Ang. in d. auc. nisi breuiores & ad prædicta ēt
videatis per Sal. in d. §. arbitrorum. & per d. Abb. in d. c. Quinta-
26 uallis & in d. c. qm̄ ꝯ. † Item fallit. d. regula nisi in actu appositū
k eēt iudicis decretumᵏ quia tunc præsumitur ꝙ ex iusta, & vera cā
interpositum sit & ꝙ oēs solēnitates requisitæ in ꝯctu interuene
rit ita sing. uoluit Spec. in tit. de emp. & vendi. §. nunc dicēdū. el.
j. versi. bř. vñ uolens dicere ꝯrium hēt necesse probare. alleg. not.
in l. si preses. & in l. si quidē. C. de præscrip. & in c. in ꝑñtia. de re-
nun. & per istum tex. idem tenuit Bal. in d. l. qcūq;. §. fi. & in l. cū
hi. §. si præto. ff. de trāsac. ubi ita intelligit no. per glo. in d. l. j. C. de
fide instru. & iur. ha. fi. sed Rom. hic ꝯ. per d. l. quicunque. §. fi. nam
in alienatione rei minoris interponitur decretum iudicis. l. j. &
fere per totum tit. ff. de re. eo. ergo. nunq̄ erit necesse probare ꝙ
interuenerit authoritas tutoris, & per consequens elusoria erit
dispō. d. l. quicunque. §. fi. quæ necessitat adhibendam esse autho
ritatem authoris, & ita etiam per illam. l. hoc modo inducendo
tenuit ibi Ang. Nec obst. c. in præsentia. secundum Rom. hic q̄a
præsumitur pro rectitudine. i. pro iustitia sententiæ. Sed nos q̄ri
mus de rectitudine & solennitate extrinseca. Quæ responsio nō
valet tenendo opin. sicut præsumitur pro rectitudine sententiæ
ita præsumitur pro rectitudine solennitatis. c. sicut. de re iudi. &
dixi. ff. Angel. in repet. huius. l. dicit ꝙ ius præsumit ꝙ decretum
iuste sit interpositum. alleg. l. actor. cum glo. ꝯ. rem ra. habe. & ita
dicit se intelligere no. per Spec. in d. versic. & breuiter. Sed ipse-
met Ang. in repe. d. l. j. C. de fide instrumen. & iur. ha. fisc. dicit se
hoc habuisse de facto & ꝙ pro se allegabat illud dictum Specu.
& non potuit obtinere. & merito secundum eum. quia videmus
ꝙ si apparet sententia non tamen præsumitur præcessisse acta &
solennia extrinseca nisi probentur vt d. c. quoniam contra. & ibi
no. quando fortius idem erit in decreto ꝙ non interponitur cū
tanta deliberatione prout fertur diffinitiua sententia. Ego putoˡ
l opin. Specu. eē veram quā vltra ꝑdicta secutus est Bald. in addi.
Specu.

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶In cons. 48. Adde ꝙ est in cons. 135. & ꝯ. Pau. cons. 50. & vide omnino Alex. in l. quæ in aliena. ff. de acquir. hære. & vide Fel. in c. sicut nobis de re iudic.
b ¶Præsumitur. Contra facit. c. cū inter. de iu. ubi patet ꝙ pro facto superioris vel iudicis non præsumitur licet sit ex diuturno tempore factum.
c Franc. Cur. ¶Appellatum. Adde ꝙ licet pro sententia diffinitiua etiam lata in absentem præsumatur tñ pro sententia interlocutoria q̄ haberet vim diffiniti uæ non ita præsumeretur fm Fed. de se. cons. 170. item adde ꝙ qn̄ petitᵉ confirmatio sententiæ coram superiore semper debet probari solēnitas sniæ. ita sing. vult Inn. in c. j. de confir. vti. vel. inuti. cōmendat Abb. in c. ea q̄. de re iud. item adde ꝙ solēnitas extrinseca ꝓsumitᵉ qn̄ pars q̄ cōuenitᵉ ex ꝯctu negat ꝯctū & postea circatᵉ. nā in odiū negantis ꝓsumitᵉ solēnitas q̄ nō ꝓsumeretᵉ fm Bal. in c. j. quot testes in snia necess. ad ꝓbadū ingratitudinē. Vide tu Ro in cons. 497.
d Fr Cur. ¶In auc. si qs i aliquo. Vi de cōcor. ibi ad Bar. ubi opi. Bar. in d. auc. est communis & sic est sibi contrarius.
e Fran. Cor. ¶Et istum articulum non. Vide Alex. in cons. 43. in ij. aliās. iij. vol. ubi ponit quæ dicatur cōis opi. in hoc. & in cons. 123. ij. volu.
f ¶Nisi penderet. Vide Alex. in consi. 213. aliās. 214. ij. vol.
g Fr. Cur. ¶Necesse probare. Adde ꝙ hoc tenet Bar. in l. societatē i prin. ff. ꝓ soc.
h Frāc. Cur. ¶Pro laudo arbitratoris. Vide in apos. ad Bar. in cara. de Tor.
i Fran. Cur. ¶Miranda Bar. Adde quod istam deci. etiam sequitur Paul. de Cast. in. l. ne in arbitris. C. de arbi & c. ex literis. de proba.
k ¶Decretum. Adde Bal. in l. iurisgētium. §. ꝙ si ꝯre. ff. de pac. tex. cum gl. in c. cū inter. de re iud. Io. And in addi. ad Spec. in tit. de prola. sententiæ. §. vt autē versi. & no. vide tu Ale. consi 36. & consi. 49. ubi videtur tenere opinio contrariā.
l Fran. Cur. ¶Ego puto. Adde tu ꝙ idem tenet ipse Alex. in l. Iuste possidet. ff. de acqui. pos. ubi dicit dictū Spe. eē concor. limitatū ut per Bal. in l. e tutores. ff. de cōn. tu dū all. l. j. ff. d of. pro. & hoc dictū Spe. tenet ipse Ale. cō. 85. l ij. vo. & hāc dicit cōem Ale. i cōs. 36. q cq d i se dixerit i cōs. suo. 49. q̄uis ibi se tēperet bi add.

Specu.in titu.de appel.& Bal.in l.quicunq;.C.de bo.q liber.& in
l.fin.C.de prędi.mi.& plenius in l.nō aliter.C.de adop.vbi ēt pro
hoc alleg.l.ij.in ver.q non arbitramur.C.de offici.ciui.iudi.& c.ac
cepimus. in versi. non credimus. de æta.& quali.& idē Bal.in l.si
præses.C.quo & qn iu.¶ Hoc ēt tenuit Ioā. de Imo.in l.si quis cū
aliter,in fi.j.eo. pro hoc ēt est tex. bonus.in l.C. de pdi. cur.lib.x.
quem ad hoc alleg.Bal. in c.j.qui feu.da.pos.pro hoc optime facit
quia decretum interponitur in actu voluntariæ iurisdictionis vt
in emancipatione,adoptione,venditione &c. Sed ita est q ēt prę
sumitur p gestis a iudice in modum voluntariæ iurisdictionis si-
cut præsumitur pro snia diffinitiua sic pro actu contentiosæ.l.ma
numissio per lictores.s.de ma.vin. & in l.ab ea parte.in fi.s. de p-
ba.ergo sicut. s. dixi in snia præsumi pro sollēnitate & iustitia ita
erit in decreto.& istam partem simplr tenuit Pa.de Ca.in d.§.si p
tor.per no.per Spec.in d.ver.& breuiter.qd tn intelligit esse verū
dummodo in instro dicatur q decretum causa cognita fuit inter
positum per d.§.si prætor. Sed ipsemet Pa.de Ca.in cōsi.89.inci.
In Christi nomine super eo q quæritur dicit q vbicunq; aliter q
p verba instrumenti appareret interuenisse causæ cognitionem
procedit dictum Specu. sed vbi aliter non constaret q per verba
27 instrumenti tunc secus quia non debet esse in ptāre † iudicis pe-
tere ordinem iudicij l.si forte.j.de cast.pec. sed dic q ēt in dubio p
sumitur pro gestis ab officiali. d.l.x.C.de offici. ciui. iudi.c.ad au-
dientiam. de præsump. & d.c.accepimus.& d.l.j. de prædi.cur.&
in terminis nostris firmat Bal. in d.l.non aliter. & alijs locis.s.al-
leg. Nec ob.d.l. si forte.quia rñdeo q.l. ita suspicata est de iudice
sicut de priuato,sed pro iudice præsumit dictis iuribus. Nec ob.
ar.q facit Ang.in d.l.j.de fi.instr.quia rñde put rñdi.s. ad ar.factū
p Ro.¶ Non ob.d.l. quæcunq;.§.fi.quia multi sunt casus in qui-
bus in alienatione rei minoris non requiritur decretum iudicis
qui enumerantur plene.s.in ti.de reb. eo. Item ēt in casibus in q-
bus requiritur decretum probatur pręsumptiue authoritas tuto
ris per interpositionem decreti nec per hoc redditur elusoria di-
spō.d.l. quęcunq;.§.fi. quia puisio illius est vtilis ad plura vt pa-
tet ibi in ver.l.non prohibente.& in versi. sed & si deceptus.Item
pōt rñ. q ibi non cstabat decretū interuenisse. Vel.uj.& no.rñde
q illa.l.pōt procedere qn decretum fuisset interpositū añ ctum
quia decretum tunc pōt pcedere vt est gl. no.in c.j. in ver.tracta-
tus & ibi Inn.re.ecc.non ale. in vj.pcedit.n.tunc decretum tanq
snia cthendi.& idem no.gl.in l.ait prot.in §.permittit.in ver.audi
turū esse.s.de mino. & est tex.in l.ij.C.si pp pu. pē. & ad hic non
reperitur melior.tex.in iure fm Bal. in d.l.fi.§. finautem ęs alienū
C.de bo.q lib.Nā tunc decretū præcedens non pōt arguere præ
sumptionē solētnitatū interponēdarū in ctu postea celebran-
28 do † sed nos loquimur in decreto qn interponit in actu seu post
actū q q.dē ēt fieri pōt vt d.l.j.& ibi gl. C.de cu. & tu. illu.pso.fa-
cit.c.cura.de iu.pa.& no.Bar. in l.Modestinus. de dona. vbi dixit
q decretum insinuationis pōt interuenire post actū donationis
& in terminis nris clare no.Bal. in c.ij. de feu.sine cul. non amit.
licet ipsemet variet in j.C. q admit.& l.qcūq; & l.fi.§.necessitate
& §.finaūt ęs.C.de bo.q li.& satis plene no.Imo.in c.cum nos.de
his q fi.a præla.qd tene mēti p litatione dictæ cōclusionis p quā
litationem pūt opi. ad concordiā reduci, & est noua csideratio
in hoc articu.Est verum q c Spe.satis vr facere id q no.Bar.in l.j.
C.de fi.instru.& iu.ha.fis.& q no. Bart.hic declarando gl.in d.l.j.
dum.Bar.dicit q si in instro fiat mentio solennitatis q interueni
re tūc nō potuit puta, subhastationis nō psumit p instro. sed ita
est q in casu.d.§.j.reqrebat decretū vt patet ex. d.s.& tn Bar. sen-
sit q p tale instrm & sic ēt cum decreto non pbetur illa sollenni
tas q tunc interuenire non potuit. ¶ Tn pp iura alleg.s.pro opi.
Spec. inclino in eius decisionem non ob. authoritate Barto.qui
non cogitauit de authoritate iudicis & ad l.j. potest rñ.q tempo
re quo facta est enumeratio dictatum solennitatū de qua ibi nō
interuenit decretum: sed interuenerat añ quo casu non pōt solē
29 nitatis futurę præsumptionem inducere. ¶ †In ea. ibi secus &c.
no.gl.q si mulier renunciauit Velle. nō per hoc præsumitur cer
tiorata de beneficio Vell. prout requiritur ad hoc vt valeat renū
ciatio gl.ordi.in l. fi.in §.pe.ver.non vsuram.s.ad Velle.vbi glo.ēt
concordat cum ista.& rō est, q a mulier præsumitur ignorare iu-
ra.l.cum de indebito.§. finautem. s. de proba. & l.ij.§. fi.j.de iur.
fis.renunciatio aūt non trahit ad cogitata.l.mater.s.de inoffi.test.
l.cum Aquiliana.s.de transac.& ita se habet cōis opi.q uis Ricar.
Malum. in d.l.Aquil.vt refert & sequitur Rap.in l.fi.§.fi.s.ad Vel
le. tenuerit ctrium per.l.fi.& ibi no.C.de iur.& fac.igno.vbi non
subuenitur mulieri errāti in iure nisi in casib.a l. expressis inter
quos iste non reperitur. sed tene cōem opin. quia immo reperit
succursum mulieri isto casu cum non tractet de lucro.l.error.in
30 fi.& l.iure.s.de iur.fac. igno. ¶ †Quod tn primo fallit vbi iusm
interuenisset quia ēt nulla pcedēte certitudine,vel alia renuncia
tione Velle.obligabitur mulier ac si solēniter cum certioratione
renunciasse.tex. est in c.ex rescripto. de iureiu.quem dicit Roñ.
hic ad hoc illud ponderandum. ¶ Sed dic q illud ponderauit.d.
Anto. hoc sequitur in c. si diligenti de fo. compe. qui ēt ad hoc
plura allegat & psertim.l.cum pater.§.filius matrem in rōne sui.
s.de leg.ij.& idem tenuit Arch. & Ioan.And.in c.ij. p illū tex.in
distin.loquentem de pac. in vj.& idem tenet do.Ant. & Abb.in
d.c.rescripto.p illū tex. & Ro.in l.in repudianda.s.de acqui.hær.
& Ant.de Bu.in c.cum cām.de emp.& Pau. de Cast.in d.l.fi.s.ad
Vell.p tex.in auc.sacra puberum.C.si aduer.ven.vbi per iusm ex
excluditur minor a beneficio restōnis in integrum absq; certio-
ratione ipsius beneficij. de quo tn latius.j.dicam & istud ēt vr de
mente Bart.in l. si q.s pro eo. in v. mem. j.de fidæius. Contrariū
tn q in iusō requiratur certioratio tenuit Ioā.An .in addi.Spe.in
ti.de obli.& sol.§.j.in addi.incip. Vbertus.& in tit.de renun.& cō
cl.§.j.in addi.incip.quo huic dicto.Veritas huius articuli satis pē
det an minor q iurauit in ctu certioratus de beneficio restitu-
a tionis possit postea eam petere. ᵃPotest satis sustineri ista opi.q a
iusm facit vt q.s pręsumatur magis deliberate accedere ad actū
d.c.ex rescripto.& habet clausulam vt actus valeat eo meliori mō
quo pōt.d. §. filius mrem.& ideo dixit Bald. in l.j. C. commoda
31 q habet vim stipsonis & consensus. ¶ †Secundo fallit qn interue
nit non simplex renunciatio sed pactum,per q promisit mulier
exceptione Velleia.non vti licet simplex renunciatio non trahat
ad incogitata vt dixi.Tn secus est i pacto.l.emptor.§. Lucius.s.de
pac.ita signanter tenuit Fran. de Albe.de are. discipulus Bartol.
in l.tametsi.s.ad Mace. referens ita tenuisse Ia.de Bel.idem tenet
Pa.de Ca. in l.fi.s. ad Velle. Quod tn non puto verum quia hæc
dria inter pactum & renunciationem iure non probatur.bene
verum est q pactum & quælibet conuentio pōt extendi ad ea q
qui in specie ignorauit dummodo de his in genere cogitauerit
vt probatur in l.sub prætextu.la ij. hoc clare ibi Bar.in l.si de cer-
ta cod.titu. quia potest quis in genere cogitare de eo q in specie
ignorat.l.qui iure militari.s. de test.mili.vbi per oēs per q.l.Ang.
in l.qui Romæ.§.duo fratres.in ij.q. tenet idem esse in renuncia-
tione.s.q q.s possit renūciare iuri q ignorat in specie si de eo i ge
nere cogitauit & idem dicit Ang. d.l.qui iure militari. vbi subdit
q illud fallit in muliere renunciante Velle. quia ipsam certiora
ri oportet de beneficio, ecce ergo Ang. apte vult q non sufficiat
mulierem in genere cogitare de beneficio Velle. Et ita teneo.
32 ¶ †Tertio limita vbi mulier renunciauit beneficio Vellia. de cō-
scientia legis quia tunc non requirit certiorari hoc fuit sing. ver-
bum Bal.in l.j.in fi.verbis in fi.ff.si quis in ius vo.non ierit.allega.
auc. matr.& auię.C.qn mulier tu.offi.fun. pōt. Tn illa auc.non di
cit q certioratio non requiratur.vn ctrium puto verius q vr ēt re-
nuisse ipsemet Bal. in l.sed & si quis.§. quæsitum.s.si quis cautio
vbi allle.d. auc.mat.& auiæ.Facit quia vt declarat Bar.in l.fi.s ad
Velleia.nunquam valet renunciatio Velle.nisi in casibus de iure
permissis.& no.per Bar. in l.fi.C.ad Velleia.& Cano.in c.si diligē
n. de fo. compe. requiritur ergo his casibus certioratio aliàs fru-
stra lex certiorationem requireret. Quarto fallit vbicunque mu-
lier directo non renunciauit sed per indirectum tunc excludi-
tur a beneficio Velle. & non requiritur certioratio. Exemplum
in l.si mulier.la.ij.C.ad Velle. de quo vide ibi per Bal. & idem di
cit ibi Bal.vbicunq; facto suo excluderet non vi renunciationis
33 ¶ †Sed qd si instro notari attestat certiorasse mulierē bnficio vlle.
an sufficiat Fede.de sen.csi.189. ici.qnt an d.Margarita. &c.tenet
q nō q a licet credat notario a partib' rogato circa ea q gesta sunt
a ptibus tn nō dēt credi sibi de eo gestū est a seipso. argu.l.oibus
C.de testi.l.nullus.s.e.ti.cū eo trāsit simplr Roñ.hic idē tenuit.d.
Abb.in c.cū cām.testi.idē.d.Ant.in c. qm c.de pba.q trāsit cū Fe-
de. tn eū minus bñ & fidelr recitat Ang. in repe.licet de Fe.men
tionē nō faciat,tenet ctrū q a fm eū sufficit q sollēnitas certiora-
tionis tunc potuerit tpe instrumēti interuenire ad hoc vt præsu
mat p sollēnitate renunciata in instrumēto vt no.gl.in l.j.C.de fi
de instr.& iur.has.fis.li.x. & no.Bar.hic & in l.Theopōpus.cū sim.
de do.pleg.& ita ēt c se tenuit p istam rōnem Ioan.de Imo.in re
b pe.ca.cū cingat ᵇ de iureiu.do.Abb.in c.cū cām.de emp.& ven.
refert principalr dictū Federi. postea subdit circa hoc videndum
esse

ADDITIONES.

a ¶Eā petere. Adde in arti.vidēdū Archi.in c. placuit.38. dis. & ponderat tex. & gl.in §.si iurauero i l.cū q. s.de iureiur. & vide Bar i cōs.90.ici dilectodom no. Th.¶ Vide Bar.i cs.101.ici.Gerar.vid Bal. cs.4.i j.vo.& i cs. 47.& i cōs.133.i ij.vo.& i cs ii.i v.vo & i cs.410.i ij.vo.& are.& Io.An.i c.ij.d pac.li.vj.i noueb
b Frā.Cur.¶C.cū cōtingat. Vide Bar.i c.cū cām de emp.& vē.vbi dicit q cōn prædicta est cum Fed.& est de mēte Bart. hic i q. minorem.fi.verb. dum dicit tutius.

esse Inno.in c. qm̃ ꝯ. de ꝓbat. & ꝙ stulus est in ꝯsiũ nemo tñ rñ-
dei ad rõnẽ alleg.ꝑ Fede. Põt tñ tenẽdo ꝯ eum ꝙ tex. in d.l. oĩb⁹
cisũ.loquir̃ qñcunq; aliqs attestat̃ circa id ꝙ respicit cõmodũ suũ.
nos aũt loquimur in officiali publico attestante circa id,qđ respi
cit officium suum, & commodum partiũ.vñ vr̃ standũ esse dicto
officialis.l.si quis decurio & qđ ibi gl.fin.C.de fal.c.ad audientiã.
de resti. & not. ꝑ Bar. in ꝓposito in l.ii librarius.ꝟ. de reg.iur.&
a istã.opinio.tenuit ẽt Albe.de Rosa.in l.fi.[a] §.fin.ꝟ.ad Velle.vbi di
xit ꝙ aľs in q.facit notarius attestabat̃ in instr̃o certiorasse mulie-
rẽ.& ipse interrogare fecit notariũ per iudicem quid esse benefi-
cium senatusconsulti Velle. & notarius nesciuit. & ꝑꝑ hoc obti
nuit ipse illã cãm & seqtur hoc Raph.Fulgo.in d.l.fi.quod perpe
b tuo tene menti .adde tñ ꝙ ꝯ practicam. Albe.[b] facit text.& doct.
Bartol. ibi cõiter approbata in l. si quis in graui.§.j.ꝟ.ad Syll. vbi
Bar. concludit ꝙ si testis examinatus in cã deposuit ꝯ Titium
postea in arti.mortis dicit se deposuisse falsum,vel iudex in artic.
mor.dicit se tulisse sñiam iniq̃ ꝯtra Titium ꝙ per hoc nõ infrin-
gitur ꝙ factum est ꝑ iura optime ꝓbantia.ita ergo vr̃ dicendũ in
casu Albe.quod nõ attendat̃ illa respo.notarij qua dicat se igno-
rare ẽt ad infringendum instr̃m cũ forte posset hic malitiose rñ
34 dere & ex his in puncto iuris tenerem ꝯ Alb. ¶ Iuxta hoc qrit
Bar.an si iurauit minor non venire ꝯ ꝯtum iuxta.d. auc. sacra-
c menta puberũ.videat̃ renũciasse bñficio restõnis in integ.[c] adeo
ꝙ illã petere non possit ẽt si de illa certioratus non fuit & cõclu-
dit ꝙ excu le ur bñficio restitutionis,vt hic ꝑ eum, & idẽ tenuit
d Ange.hic in repe[d] & Raph.& Rom. qa iurm̃ representat eũ ma-
iorem,vt no.gl.ij.C.de rescin.vend.& in c.pe.de emp.& vend.per
auc.sacramenta.Et idem tenuit Bar. Ang.& Pa.de Ca.in d.auth.
sacramenta & in d.l.ij.C.de resc.vẽdit.& Bar. Raph.& Pa.de Ca.
in l.si duo patroni.§.idem Iul.ꝟ.de iureiu.& Archi.& Io.An.in c.
ij.ꝟ.de pac.in vj.ar.illius tex.& Bal. in l.j.C.de re. cre.& in d.c.ex
rescripto.& idem sentit ipse.in l.j.in fi. C.si aduer.vẽ.& Ang.in d.
l.qui iure militari,de test. mili.& fundat se principalr̃ doc. maxi.
Mod.vt Pa. de Ca.Raph.ꝑ tex. in d.authen.sacr̃a.q. in distic.loq̃r
& ita ẽt tenuit ipsemet Pa. in l.fi.§.ꝟ.ad Velle.idem tenet hic Ro.
ꝑ tex.in d.c.ex rescripto vbi iurm̃ excludit mulierẽ a Velle.& pro
hic faciunt oĩa q̃ dixi.ꝟ.in muliere iurante. Sed Dy. cõsuluit ꝯriũ
in consi.inci.q. talis est quidam Goffr. minor &c. & cum eo trã-
sit Ioan.And.d.Ant.d.Car.in c.pe. de emp.& vend. & dicit ibi d.
Ant.ꝙ ista est cõis opi. Idem tenuit Bald. d.§.idem Iul. Idem te-
nuit Cy.in l.ij.C.de rescin. vẽ.& Saly.in d.auc.sacr̃a.Ioã.de Imo.
35 hic † quia minor præsumitur ignorare beneficiũ sibi a iure ꝯces-
sum.l.regula in prin.ꝟ.de iur.& fac.igno.& l.ij.in fi.ꝟ.de iure fil.&
quis nõ vr̃ renũctare iuri ꝙ ignorat.d.l. mr̃.& qa præsumere cer-
tiorationẽ esset præsumere sollennitatẽ extrinsecam quæ nõ p̃su
mit̃.d.l. quæcunq;.§.fi. sed potes ad ista rñdere ꝙ ꝑꝑ iurm̃ præsu-
e mitur[e] quem deliberate accedere ad actum & p̃sumitur certio-
ratio.d.c.ex rescripto. vel rñde ꝙ satis est ꝙ iurm̃ representet eũ
maiorem cui maiori non ꝯceditur restitutio in integr. concessa
respectu minoris ẽtatis.Bal.tñ i l.ij.& maxi.ix.q.C.de rescin.vẽd.
distinguit aut minor iurauit interueniente authoritate curatoris
aut non.vbi per eum q̃ distinctionem reprehendit ibi Sal. & re-
cte etiam Imo.in c.cum contingat.& Raph.& Ro.hic & Imol.in
d.c.pen.de emp. & vend. & ibi in hoc artu. non videtur clare fir-
mare licet ipsemet hic & in d.c. cum contingat teneat opi. Dy.
& certe videtur ꝙ in puncto iuris opi. Dyn. possit sustineri quia
licet minor per iuramentum representetur maiorẽ nõ tñ ꝑ hoc
36 sequitur ꝙ sibi auferatur bñficium restitutionis in integ. † ꝑ hoc
est reputata gl.sing.in l.j. & ibi Bal.C.si de mo. pos.fue. ap.vbi li-
cet minor. quo ad iudicium possessorium habeatur pro maiore
tñ si leditur restituitur in int.& probatur per rõnem ibi alleg. ꝑ
gl.& idẽ no.Bar. in l.exigendi.C.de procu.& in l.fi.C.q. legi.p̃so.
& auc.si captiui. C.de episo.& cleri. & similiter negari non põt
ꝙ iurm̃ non tollat p̃sumptam ignorantiã in minore,vel in alio
quem ius præsumit ignorare qm̃ iurm̃ nõ trahitur ad ea q̃ quis
præsumit̃ ignorasse,vel non cogitasse.l.fi. C.de nõ nu.pec.c.quẽ
admodum. & c. veniẽs de iureiu.no.gl. in c. ad nostram. el.ij.&
Imo.in c.debitores.eo.ti. & Bar.in l. si q̃s ꝓ eo.in viij.membro.ꝟ.
de fideiul.Et iura hic alle. ꝑ Bar.non ꝓbant opi.suã qa loquunt̃
in ꝑsona priuilegiata q̃ præsumatur ignorare,nec loquuntur in
renunciante alicui fauori suo. Ad.d.c.ex rescripto.põt respon.ꝙ
ibi mulier non opposuit beneficium Velle.vt ibi not.in vna sol.
¶ Et ad auc. sacr̃a dici põt ꝙ illa ꝓcedit si interuenerit certiora-
f tio aľs non per alleg.ꝑ opi.Dy.Tñ cõis practica[f] vr̃ seruare opi.
Bar. q̃ seruarem in practica ꝑꝑ authoritatem iuramenti. ¶ Nec
ob.econtra opi.Bar.hic quam teneo pro qua multum vrget.d.c.
ex rescripto.& d.auc. sacramẽta.allega. & ꝙ voluit Bar.in l.iij.ad
fi.ꝟ.rẽ.ra.ha.vbi voluit ꝙ si minor cõpromisit, & sub pœna ꝓmisit

nõ venire ꝯ licet postea petat restõnẽ, vel reductionẽ ad arbitriũ
boni viri non tñ ꝑ hoc incidat in pœnã cõpromissi. quia rñdeo ꝙ
illa doc.Barto. ibi reprobat̃ per Ang.& Mod.& vltra eos põt rñ.
ꝙ ibi ꝓmisit minor sine iur̃o quo casu nec tacita nec exp̃ssa renũ
ciatio restõnibus valet.l. si iudex circũuento. ꝟ. de min. & no.l.si
intra.C.de in integ.rest. mino.¶ Ad dicta ꝑ Bar.in d.l.iij.ẽt aliter
37 rñdi.in d.§.idẽ Iul.& ad ibi dicta me remitto. ¶ † Ex. glos.inducit
g Bar.post Dy. hic istã.l.ad qõ.an.testis p̃sumat̃ rogatus.[g] & cõclu-
dit nõ dr̃ vt hic ꝑ eũ cui adde.l. diuus. & ibi hoc no.Bar.& Bal.ꝟ.
de test.mil.in l.hæredis palã.§.in testamentis.ꝟ.de testa.& ibi doc.
☞ cõmuniter.& Ang.in l. q̃cunq;.§. fin.ꝟ.de pub.& in auc.de tabel.
in prin.cum concor.hic allega.ꝑ Bar.& Anto. de Bu.in c.sicut.de
re.iu.licet Saly.dubitauerit in auc. nisi rogati.C. de testib. vbi tñ
38 nihil adducit ꝙ dubitationẽ faciat. ¶ † Quod primo limi.nisi te
h stis subscripserit[h] se in instr̃o vt l.Domitius.& ibi hoc no.Bart.ꝟ.
de testa.eo.n. ipso ꝙ apparet ipsum subscripsisse, dr̃ ꝯstare ipsum
fuisse adhibitũ tanq̃ testẽ & nõ fortuito vt ibi ꝙ tñ limitat Imo.
ibi esse verum si apparet ꝙ sciẽte,& patiente illo cuius actus gerit
testis ipse se subscripsit.ar.l. qui parit̃. & si remunerandi. §. si pas-
sus.ꝟ.mãdã.alios forte fm̃ eũ sec⁹ cũ possit accidere ꝙ se subscripse
rit & nõ fuerit rogatus . vñ sollẽnitas extrinseca p̃sumi nõ dẽt d.
l.q̃cunq;.in fi.& fm̃ hanc limi.intelligo dictũ Specu. Ioã.And.in
addi.ti. de test.§.j.in ver.quid ergo in col.illius.§.vbi vĩr dicere ꝙ
ex sola subscriptione nõ p̃sumit rogatus & hanc limi. dico esse
de mente Bar.in versi.q.d si testis subscribit & cũ hac limi. intelli-
go.no.per Bar.in l.hac cõsultissima in prin.C.de test.& ꝑ Imo. in
l.j.in prin.ꝟ.de hær.insti. simplr̃ dicẽtes testẽ subscribẽtẽ p̃sumi ro
gatũ,& subdit Bal.bonũ verbũ.l.j.C.de fi.inst.& iur.has. fis.li.x.ꝙ
in dubio talis subscripto p̃sumet̃ facta de scia ipsius cuius actus
gerit̃ qa notari⁹ hẽt publicare & legere oĩa q̃ ꝯtinent̃ in scriptura
corã partib.iuxta.no.ꝑ gl.in l.fideicõ.§.j.ꝟ.de leg.iij. in qua publi-
39 catione fit mentio de dicta subscriptione.† Secundo signãter litat
Bal.in rub.C.de fide instru.& in auc.nisi rogati. de testi.& in d.l.
hac cõsultissima & cũ trãsit ibi Ful.& ẽt Bal.in l.j.C.de fid.instru.
& iur.has.fis.Pa.de Ca.in d.l.Domitius. nisi testis passus fuerit se
describi in instr̃o a notario qa tũc p̃sumit̃ rogatus. arg.l. cũ ostẽ-
i dimus[i] .§.fi.ꝟ.de fideiul.tut. & d.l.q. pauꝑ qđ semꝑ intelligo verũ
si interuenit scia, & patiẽtia eius ad quẽ res ꝑtinet vt ꝟ. dictũ est.
40 ¶ † Tertio limita nisi testõr esse peritus, & notarius rogatus de
testõ eẽ peritus,& instituti reperirent̃ illi q. verisimiliter instutui de
buerũt qa tũc testes in testõ præsumerent̃ esse rogati ita dicebat.
Odof.vt refert Bal.in l.j.in princ.ꝟ.de hære.insti.Sed ꝯrium tenet
k Imo.ibi ꝙ puto verius[k] quia non reperitur hoc iure exp̃ssũ † Et
41 subdit circa prædicta Bart.hic cum quo alij hic cõiter trãseũt ꝙ
satis esse vr̃ ꝙ ꝓbet̃ testes esse adhibitos vel cõuocatos dato ꝙ nõ
ꝯstet eos rogatos.l.nullũ.ꝟ.de diuor.& repu.& d.l.diu⁹. & ibi no.
Bar.& ꝑ Bal. in auc.nisi rogati & ꝑ Bar. & doc. in d.l. hr̃des palã
§.testamẽtis.& Ang.in auc.de tab.in prin.& Imo.in d.l.j.in prin.
de hær.inst.In ꝯrium tñ vr̃ tex. quem ibi ad hoc ponderat Fulg.
l in l.fi.C.de codicil. vbi vr̃ ꝙ verbum adhibetur,[l] verificetur in te-
ste rogato dum text. non rogatos appellãt adhibitos fortui-
to sed

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶ Alb. de ro.in l.fi. Adde ꝙ idem tenet Alb.in l.omnes per illum tex.
C.de hær.& vide Cepo.cautel.cciij.& seq. tenet contra Alb.

b Fran.Cur. ¶ Quod contra practicam Alb. Vide Bar.in l.generaliter. C. de non
nu.pe.& ale.in auct.sed iam necesse.C de do. anno.impo.

c Fran. ¶ Restõnis in inte. Vide ale.in l.si quis in conscribendo.C.de pac.in prin.
& Pa.in c.pe.de emp.& ven.

d ¶ In rep.Adde Ang.in l.ij. C.de rescin.ven.qui.idem dicit & ita seruat consuetu
do idem dicit Bar.in auc.sacra.pu.C.si adu.vẽ.& opi.Bar. sequitur Bal.in l.j.C.
de iureiu.vide Bar.in consi.90.&.Vide Pau.de Ca.consi.70. inci.viso puncto.

e Franc. ¶ Quod propter iurm̃ p̃sumit̃.Vide Alc.cõsi.44.vo.j.& ale.cõs. 10.ij.vo.
Thom. ¶ Vide plene quæ scripsi.in l.ij. C.de rescin.ven.

f Fran.Cu. ¶ Tñ cõis practica. Adde.Ale.in cõsi.42.j.vo. qui ibi idẽ dicit ꝙ hic.

g Fran.Cur. ¶ Præsumat̃ rogat⁹. Vide Alex.cõsi.34.iij.vo.& in cõsi.72.e.vo. vbi
dicit ꝙ est communis opi.& vide Io.An.in addi.spe.in ti.de instru. edi.in rub.
pro ampliatione eorum quæ dicuntur hic.
Thom. ¶ Et vide Ang.consi.322.& Bal.in consi.22.in j.vo.

h Fran.Cur. ¶ Nisi testis subscripserit. Adde ꝙ illud cõiter tenetur vt dicit are.in
l.hæredes palam.§.in testis.ꝟ.de tes. & cir.hanc li.vide oino. Ale.cõsi.33.iij.vo.

i ¶ Arg.l.cum ostendimus.Vide Ale.in d.consi 33.in iij.lib.
Thom. ¶ Et vide quæ dixi in addi. in l. cum ostendimus.

k Fran Cur. ¶ Verius.Sed Frã.de Are.seqt̃.d.li. ꝓ ea.alr̃.Ioã. An.in ti.de test.§.seq
tur ver.& no.q̃ cõfirmat Ant. de But in c.fraternita. de te. & tu dic ꝙ fuit in ea
Old.cõsi.35.volẽtis ꝙ si reprit̃ ꝙ testis iurauit id p̃tia ptis & iudicis ꝙ p̃sumit̃
ꝙ iurauit tactis scripturis adde tñ ꝙ illã li.sequutus est ipse Alex.in consi.23.in
iij. pte.ij̃ vide & illa declarat qñ interuenit scia & patientia vt.ꝟ.in præce.litte.
& ad istã li. vide Frã.de Are.i d.l. hr̃des palã.§. i testis & addẽ quarta l.m. vt ꝑ
Bal.& Ale.i l.põs & filij.ꝟ.de vu.& pu.versi.eẽ.gl. ꝑ l.si qs ex argẽtarijs.ꝟ.de edẽ.

l Fran.Cur. ¶ Adhibetur.Vide tex.in cle.ne romani.de elect.

to,sed rñdet q ibi verbũ adhibiti stat vno mõ ,put refert ad dictio
nẽ fortuito. nam tũc non intelligit q fuerint adhibiti ad actum
q celebratur,sed ad aliud. Prout vero refert ad actũ q fiebat tunc
stat alio modo, & ,pprie & importat rogatũ i his in q bus est ne-
cessarius rogatus & sic in d.l.fi. verbũ adhibiti vno mõ stat ,pprie
42 alio mõ stat improprie vt ats in l.ij.ꝫ. de offi.proc.cum si.¶ †Quę
a rit ẽt hic Bar.an notarius præsumatur rogatus & gl. repu.sing.§.
nõ autẽ.in ver.iniungãtur.in fi.in auc.de Tabel.tenuit q sic Inn.
tenuit ꝯtrium in c.j.de fi.instr. sed concordat opi. vt colligitur ex
eleganti decisione Bar.hic & cũ eo transit Imo.hic & Ange.in d.
l.quæcunq;.§.fi.de pub.& in ꝯsi.ccvj.inci.reperitur q̃dam imbre
uiatura &c.& d.Ant.& d.Abb.in d.c.j.& Bald.in l.j.de fi. instr.&
iur.haſ.fi.licet Bar.in d.l.Domitius & Bal.in rub.de fide instru.&
in l.j.in prin.ꝫ.de hær.insti.& Ang.in auc.de Tabel.simp͡r sequa
43 tur opi.gl.in d.§.not aſit.†Tene opi.Bar.hic cum qua ẽt trãsit ip-
semet Ang.hic in repe. subdens bonum verbum q si notarius vi
b uit stabitur dicto eius[b] asserentis fuisse rogatũ ,p no.per Inn.in c.
qm̃ ꝯ.de prob.bene facit q hr̃ in d.l.si quis decu no.& in.d.l. si li-
brarius.der Bar.ff.de reg.iu.vide Spe.in ti.de instru.edit.§.bř.ver.
& no.qui nihil vr̃ in hoc art.clare firmare.Guil.de Cu.in d.l. edi
ta.C.de eden.vr̃ simpliciter sequi gl.in d.§.nos autem per q̃ glo.
dicit ipse q licet non teneatur argentarius rationes edere nisi ei
qui mandauit sibi,vt eas conficiat.l.si qui ex argentarijs.§.si quis
ex hoc edicto.§.pertinere.ꝫ. de eden.tñ in dubio præsumitur in-
teruenisse mandatum eius cuius intererit rõnes confici q repu-
tat multũ no.,p ampliatione.d.§.pertinere.Istud ẽt format leg
Bal.i l.j. C.de eden.sed aduerte quia cũ illud qd̃ facit extrinseci ẽ
non p̃sumatur vt sæpius est dictum. Et ,p,p hoc concludunt oẽs
magis cõiter non p̃sumitur testem,vel notarium eẽ rogatum, vt
iam dixi iõ putarem illud dictum Guil. & Bal.nõ procedere nisi
rationes scriptæ,& confectę essent præsente,& non ꝯdicente illo
cuius intererat.d.l.qui patitur. & ,p ea q̃ dixi in proxima præce-
denti.q.Et ad prædicta de notario vide ẽt Bal.in §.fi.insti.de test.
44 †Item tengit aliquantulum obscure Bar.hic an verba nuncij refe
rentis aliquid debeant intelligi eo mõ & taliter q includant so-
lennitatẽ intrinsecam sicut in dotario vt hic puta refert nuncius
Titium sibi dixisse quia ,pmisit,uel fideiussit &c.nam intelligitur
f.cum stipulatione vt hic & ita tenet hic Bar.secus fm eũ si nun-
cius nõ refert verba sibi dicta a parte,sed refert actum ipsius nun
cij exemplum patet & pulchre no.,p Bar.in l.iiij.§.prætor.in ver.
sed quid debet nuncius referre &c.ꝫ.de dam.infec. cum quo tran
45 sit.d.Ant.in c.causam.de dolo & contu.¶ †Vtrum aũt constituto
c de relatione nuncij præsumatur in dubio præcessisse ꝯmissionẽ[c]
iudicis sine qua relatio nõ valet.l.sed si hac.§.prætor. ꝫ. de in ius
vocan.l. neminem & ibi no.Car.C.de exhi.reis.tengit hunc art.
d.Ant.in c.j.de iud.vbi refert Gui.de Suza. in l.ad peremptoriũ.
ꝫ.de iud.tenuisse q sic,postea refert q Bar.hic vr̃ velle contrarium
quoniam sollennitas extrinseca non præsumitr̃,vt est dictum, &
istud vr̃ verum per.l.j.C.de man.prin.& in l.missi opinatores.C.
de exac.trib.lib.x.q ẽ sequitur Rom.hic tñ Tancre.de cor.in ope
re suo in mã citationis in x.q. tenuit ꝯtrium dicẽs q si in actis scri
pta est relatio nuncij asserentis se de ꝯmissione iudicis citasse nõ
erit necesse aliter constare de commissione q a fm eũ nuncio cre
46 dẽdum est,alleg.oo.in l.j.§.si quis ver.ad referendũ.ꝫ. de offi. p̃se.
vr.&.l.magis puto.§.ne tñ.ꝫ.de re.co. Sed certe illa iura ,pbant q
d credatur nuncio[d] de his quæ sibi commissa sunt sed nõ dicunt q
de ꝯmissione non oporteat aliter constare, immo ꝯstrare debet
de ea.l.j.C.de man.prin.& d.§.prætor.& in terminis no Barto.in
l.j.§.cura.ꝫ.de offi.præfe.vr.&.in cẽtra.ad repr.in ver. per nunciũ.
de hoc ar.vide per Ang.in l.hæc autem.§.j.ꝫ.ex quib.cau.in poss.
ea.per Bal.in l.j.ꝫ.de in ius vo.per Can.in d.c.j.& in.c.cum para-
ti.de ap.,p Io.And.in addi.Spe.in ti.de cit.§.seqtur videre.in add.
mag.in fi.de quo ẽt tangit Bal.in l.j.ꝫ.de in ius vo. & ibi Ieremia
tic ad no.per Cyn.dicit ,p illã legẽ. l.nuncium non debere citari
sine iudicis præcepto & commissione. Et idẽ vr̃ tenere ipsemet
Bal.in d.l.neminem vbi ,p hic ẽt plura alle.quę omitto hũ faciũt
no.per Inn.in c.qm̃ ꝯ in vers.citationẽ.el.ij.de proba.tñ Ioan.de
Imo.in.d.c.j.de iud. dicit q si apparet citationẽ in actis descriptã
& relationem præsumetr̃ licentiã de citando præcessisse.ar.huius
l.sed verius puto esse qd̃ dixi quia hęc.l.loqr̃ in solẽnitate intrin
seca.ad hoc ẽt vide no.per Saly.in l.eres denunciationes.C. quo
47 & qñ iu.,p Bar.in l.conlentaneũ.io viij.nou.† Et an pars teneatr̃
credere nũcio asserẽti se hr̃e commissionẽ citandi eũ licet com-
missionem non ostendat tangit in dictis locis & latissime ,p Im.
48 referẽte opi.in.l.ex ꝯsensu.§.cũ qui de ap.¶ †Quærit ẽt hic Bar.
quid si reperitr̃ in actis q tali die lis conte.est non tñ dr̃ ,p q̃ verba
an negando, vel cõfitendo fuerit cõtestatus nunq d per talẽ scri-
pturã ,pbetr̃ litis conte.ꝯcludit q sic,& idẽ tenet Io.And. in addi.

spec.in ti.de lit.cont.§.ij.su,p ver.q d ĩ aũt ,p illum tex. cũ si.Et idẽ
tenet Ang.& Imo.hic.idẽ ẽt tenuit Bar.& Imo.in l. q si dubitet.
ꝫ.de acq.hær. & Host. Ioã. An.& d. Ant.in.c.j.de lit.ꝯte.& limita
vt ibi ,p eos.& ista est cõis opi. q̃uis Bal. in.d.l.si dubitet & in.l.j.
C.de fi.instru.& iur. haſ. fiſ.lib.x.aliter dixerit videlicet q aut est
facta lit.contest. per negationẽ & hoc debet notarius narrare q a
nisi actor probet venit reus absoluẽdus.aut ,p ꝯfessionẽ & tũc ẽt
notarius hoc scribere dẽt, quia pres iudicis nõ sunt nisi in cõdẽ
nãdo sed hæc rõ parũ cõcludit, qm̃ licet reus esset cõfessus & iu
dex absolueret,vel eꝯ nõ per hoc sequeretr̃ q sententia esset nul-
c la,[e] sed data ꝯ ius partis si ea nõ est iuris error.l.j.§.itẽ ꝯ factas.j.q
49 sen.sine ap.re.†Vlt.q̃rit Bar. quid si in sñia continentr̃ hęc verba q
sñia aliter ,pmulgata &c.nõ autẽ dicit lecta nec iudice ,p tribuna
li sedente an valeat?& credit Bar.q sic vt hic ,p eũ.& idẽ Bar.in l.sta
tuis vbi latius hoc tangit.C.de sen.ex breui.reci. vbi ẽt q̃rit an p̃
sumatr̃ lecta scriptura ,put requirit̃ dic vt ,p eũ ibi & hic cum quo
concor.Bal.& Ang.in l.q̃cunq;.§.fi. de pub.Ia.de Are.& Bal.in.l.fi-
deicõmissa.§.j.ꝫ.de le.ij.& Bal.in.l.si is.q.ꝫ.de test.Bal.in l.j. C. de
sen.ex breui.reci.& in d.l.j.C.de fi.instr.&.iu.haſ.fiſ. & ,p doc.ĩ c.
fi.de re iud.li.vj.& q ibi gl.ĩ vers.illustriũ.ĩ fi.doc.ĩ c.sicut.de re iu.

ADDITIONES.

a Fran.Curt.¶Notarius præsumatur. Adde Ange. consi. 270.Lu.Ro.cons. 306.
Et adde tu q vera conclu.est q notarius non p̃sumatur rogatus vt p Bar.hic &
ista est cõis vt voluit Ang.in consi.74 Paulo ante fi.& vide Ale.in consi. 48.in
prin.in v,vo.q regulam limita vt per Bar. hic.

b ¶Stabitur dicto eius. Adde q idem ipse Ale.dicit in consi. 120. in ij. vo. Spe.in
ti.de instru.edi.§.sequitur,ver.& no.q tabe.imo & Abb.in c.j.de fi.instr.

c ¶Cõmissioné. Vide in apo.meis.& in l.si finita.§.si de vectigalib.ꝫ.de dã.infec.

d Tho.¶Credatur nuncio. Vide plene per Iaſ.in l.properandum. §. & si quidem.
C.de iud.

e Tolo. ¶Nulla. Adde q ꝯ hic facit gl.in auc.de ęqual.do.§.aliud.& gl.in l.iur ꝯ
sub in ver.nullo mõ.in prin.C.de nõ nu.pe.no.Bar.Bal.in auc. sed iam necesse.
C.de do.an̄ nup.vbi ꝯ p̃sumptionẽ iuris & de iure admittit ,pbõ in ꝯtrium q
confessionẽ nedũ vera sed ẽt ficti ,p id q voluit Bar.in l.absentẽ.j.de pe.,p quo
facit tex.& ibi Bal.in l.fi.C.de interdi matri.Fel.in c.quoniam.de proba. & q
ille subdit si in ea non esset iuris error expressus adde q voluit idem Fel. in d.
c ij.per multa . & an sit ipso iure nulla,vel debeat irritari . vide vt ibi & quod
fi.dubit an præsumatur lecta & scripta,& omnia prius visa vide eum fe. ibi.

Pomponij. LEX XXXI.

1 *Stipulatio rei proprie sub conditione facta valet.*
2 *Stipulatio si fuit facta pure inspicitur tempus contractus stipulationis etiam ad discernendum an stipulatio valeat.*
3 *Stipulatio, an valeat quando est defectus in persona stipulantis.*
4 *Statu. q nullus possit agere per procuratorem nisi hoc impetrauit per priuilegium an possit quis prius constituere procuratorem & postea impetrare priuilegium, & postea agere.*

1 SI rem meam. †Valet stip͡lo rei proprię si sub
ꝯdõne fiat.h. d. Et de mã hu-
ius.l.& eorum q̃ hic no.doc. maxime Mod.dixi aliqua
2 in c.scire debemus.§.fi.ꝫ.eo. ¶ †No.a ꝯtrario sensu q si stipulatio fa-
cta fuit pure, inspicit̃ tps ꝯtractus stip͡lonis ẽt ad dicernendũ an sti
p͡lo valeat vt hic & .l.nemo cũ si.j.eo.Quod limita nõ hr̃e locũ in
casu.l.stipulatio ista.§.ꝯsiniũ.j.e.fm Ang.ibi & de rõne ibi vide-
bitis.¶In tex.ibi sub ꝯdõne dic q nõ solũ intrinseca ,put est ꝯdõ
ista sed ẽt extrinseca. puta si Titius cõsul fact[9] erit vt colli͡r ex tex.
hic & in l.existimo.in prin.cũ gl.j.e.licet ꝯ dixerit gl. in.l.vsusfru-
ctus.j.de stip. ser. & male. itẽ illud q dicit q rẽ meã stipulari non
possum pure intelligit̃ de re mea irreuocabiliter. Secus si reuoca
bili͡r q a nõ est proprie mea.l.nõ q̃cunq;.in prin.ꝫ.de leg.j.& in l.
3 in stipulantẽ.§.si rẽ.in vers.nõ liberaret.j.e. ¶ †In gl. ibi l.vsusfru.
cõiter rñdetur per doc.ad illam.l. q ibi erat defectus ex p̃sona sti
pulantis tantum iõ inspicitur initiũ.l.si minor.ꝫ.de ser.expor.hic
aũt erat defectus iuxta considerationem p̃sonæ & rei iõ inspicit̃
tẽpus euenientis ꝯdõnis,& sentit hoc gl.in d.l.existimo.in glo.ij.
sed fm Rap.ẽt in l. vsusfructus erat defectus iuxta consideratione
persone,& rei q a vsusfructus nõ p̃t deduci in stip͡lonẽ.Itẽ seruus
hæreditate iacente nõ potest stipulari vt.j.de ser. l. si seruus hære-
ditarius . vñ concludit q vbi est defectus iuxta considerationem
personæ,& rei inspicitur initiũ vt ibi.Et iõ ex forma statuti foren
sis nõ p̃t acquirere immobilia.& si forensis stipuletr̃ immobilia
sub condõne si ciuis effectus erit nõ valebit q a est defectus eius
iuxta ꝯsiderationẽ personæ,& rei vt d.l.vsusfructus.cum glo. fm
eũ licet tenẽdo cõem opi.esset dicendũ ꝯtrũ.Et ad istũ rñ. Raph.
q hic nõ erat defectus iuxta ꝯsiderationẽ nisi ratione inutilitatis
quia si stipulor rem meam hic nõ est aliquis defectus,sed non va
let ex eo quia nõ continet aliquam vtilitatem,ideo non inspicit̃
tempus præsens,sed tps ꝯdõnis.& hæc vltima verba fuerunt Pe.
licet de eo Rap.mentionẽ non faciat. Puto sustineri posse cõem
sñiam doc. & vr̃ q rñ.data p eos.ad l.vsusfructus sit vera,videlicet
q ibi erat defectus ex persona stipulantis tñ, quod ostẽdo, nam
persona serui stipulantis per se considerata , non erat habilis ad

acqrendū ſibi ex ſtipſone,qa nō poterat ſibi ſtipulari.l.q attinet
j.de reg.iur. Nec ēt iu ſpecta hſdit.ne iacente pſona ſerui erat ha-
bilis ad ſtipulandū in caſu illius legis,cū hſditas repreſentet pſo
ſonā defuncti.l.hſditas.ſ.de acqui.re.do. & ſic repreſentat pſonā
eui acquiri nō poterat vſuſfructus q finit morte.§. finitur.inſt.de
vſufru.l.Titio cū moreret.ſ. de vſuf.u.vn in q.p̄ di.qn forenſis ſti-
pulat ſub ꝯdōne ſi eff.ctus erit ciuis, putarē ſtipſonē valere, p l.
4 10 tp̄s.ſ.de hær.inſti.¶ †Extra gl.Pet. de Bel. perti.inducebat illū
tex.ad q. ſtatuto cauetur q nullus poſſit agere p pcuratorē niſi
hoc impetrauerit p priuilegiū mō aliqs cōſtituit pcuratorē,po-
ſtea impetrauit priu.legiū,& habuit,poſtea vult agere per pcura
torē.opponit q nō pōt niſi impetrauerit priuilegiū iſte oñdit pri
uilegiū ꝯceſſum poſt pcuratorē ꝯſtitutū , q̄rit nūqd poſſit agere
cū nō fuerit impetratū prius. ante ꝯſtōnē pcuratoris, & ſic an ſit
cōſiderandū tp̄s pcuratoris cōſtituti an tp̄s agendi.Pet.hic p iſtū
tex.& Cy. decidunt q ſit cōſiderandū tp̄s agēdi, ſed eum tempo
re agendi haberet priuilegium,ergo poterit agere,quia verba ſta
a tuti referunt ad tp̄s agendi,[a] ſi bñ cōſiderent . Et ſic ēt pōt decidi
qō forenſis poſita hic per Raph.quæ ante eum fuit Pet. vt.ſ.dixi.

ADDITIO.

a ¶Tp̄s agendi. Adde tex.l.præcipimus.§.fin.C. de ap.Io. An. in addi.mag.incip.
eſt alia.q.in xi.ti.de acc.Bal. in rub.C.de cō.ob tur.cau.& in l.qd ergo.§.pœna
grauior.in fi.de iis.q no.infa.& q plene ponit Abb.i c.poſt ceſſiōe eũ.de pba.

Vlpiani. LEX XXXII.

1 *Error in proprio nomine non vitiat quando de corpore conſtat,limita vt hic.*

1 SI in nomine. †Error in proprio noie non vi
tiat qñ de corpore cōſtat. h.d.
Et limita locū habere hanc. l. in errore pprij nominis
a alterius,ſecus aūt i errore nois pprij[a] ipſius diſponētis,qa talis er
ror vitiat,vt eſt tex. oo.io l.fi.C.de hære. inſti. & ibi Bar.& cū hac
limitatione tranſeunt oēs in d.l.fi.& idē voluit Nico. de Neapo.
in l.ſi quis in fundi vocabulo.de leg.j. q̄uis Raph. ibi dicat ſe ha-
bere p expedito q d.l.fi.non ꝯcludenter pbet.Mihi tñ vr̄ illa lex
ſatis pbare dum dicit ſtultus &c.ad idē eſt de errore nois proprij
ipſius filijs diſponentis qa vitiat ſm Bal. in d.l.fi. Quia ſm eum
filius eſt pars corpis ipſius diſponētis.l.cū ſcimus.ad fi.C.de agri.
& cenſi.li.xi.& l.fi. C.de impub. & alijs ſubſtit. & cum hoc dicto.
Bald. concordant Mod. maxime Ro. in l.ſi io nomine. C. de te-
ſta. q tñ intellige verū niſi forte filius eſſet patre abſente editus
& nutritus,quia tūc pbabilior eēt error.ar.optimus in l.Titius.§.
Lucius & q ibi oo.Bal.ſ. de lib.& poſth.facit. cū in tua. q ma.ac.
pol.Reliq̄ de mā huius.l.vide.in l.demōſtra.ſ.de ꝯdi. & demō.&
i l.ſi qs i fundi vocabulo.ď lega.& ī d.l.ſi qs i noie.cū fi.C.de teſt.

ADDITIO.

a Iulia.¶Nois pprij. Adde q idē i fcō cōſuluit Ro.cōſi.306.adde & vide latiſſime
de iſta materia ordinaria in d.l.ſi quis in fundi vocabulo. ſ. de le.j. per d.Vin-
cen.hære.vltra alios.

Pomponij. LEX XXXIII.

1 *Interpellatio creditoris ante diem facta non conſtituit debitorem in mora. &*
ideo periculum interitus ante diem non ſpectat ad eum.
2 *Promittens bouem ad diem certam , ſi pereat ante diem an promiſſor teneatur*
ad carnem & corium.
3 *Promittens ſeruum creditori , & interficiatur ab ipſo creditore an poſſit debi-*
tor agere actione legis Aquilia contra eum nume.4.
5 *Seruus promiſſus creditori per debitorem ſi occidetur ab vno tertio,an iſto caſu*
detur actio l. Aquilia debitori contra illum tertium.

1 SI ſtichus. †Interpellatio creditoris añ diē facta
nō ꝯſtituit debitorē in mora, & iō pi-
culū interius añ diē nō ſpectat ad eū . h. d. ¶ Io tex. ibi,
ſi ſtichus.quid in boue pmiſſo ad diē ſi pereat añ diē ao teneatur
pmiſſor ad carnē & coriū. Bar. hic,q ſic,ſi debitus erat ex cā one
roſa p l.ſi ſeruus.§.boue.ſ.de ꝯdict. fur.& l.in ſumma.§.ſi ſeruū.ſ.
de ꝯdi.inde.ſecus ſi ex cā lucratiua,vt l. mortuo.in prin. cum ibi
no.le.ij.lira vt ibi p eum. cū eo trāſire.hic vr̄ Imo.ſimplr,ſed Pet.
& Cy.in l. ſed ſi deceſſerit.ſ.q. ſatiſ.cog.& in l.nō moriturū. C.de
ꝯhē.& cōmi.ſti.& Rap.& Pa.de Ca.& Ro.hic,licet de Cy.mētio
nē nō faciunt,tenent ꝯtrū,ſ.q indiſtincte debitur non teneat ad
aliqd, qa iura indiſtinc. dñt q ſpē perēpta debitor liberet vt l.ſi
ex legati cū fi.ſ.eod.& l.ſi fideiuſſor.ſ.de dolo.p hoc ēt alleg. Ra-
pha.qa oblu ad rē nō ſequit partes rei.allega.l.inter ſtipulātē.§.ſa.
crā.j.eo.& l.q res.§. areā.j.de ſolu.nec ob.tex.in d.§. boue. qa rñ-
det Cy.q ibi nō erat res mihi debita. ſed mera,vñ nō eſt dubiū q
tūc id qd ſupeſt peti pt.l.ſolū.§.meū.ſ.de rei ven.nec ēt ob.d.l.in
ſumma.qa ibi loqtur in ꝯdōne indebi. de nā cuios eſt q teneat
reus quoties locupletior effectus eſt l. ſi nō ſortē.§. libertus.e.tit.
vno tñ caſu pōt ſaluari opi.Bar.videlicet qñ res deberet ex cā one
roſa,& ex ꝯctu bonæ fidei,qa tunc q ſupereſt peti pōt ſm Raph.
& Pa.de Ca.hic p l.venditur ex hſditate.in fi.ſ.de hære.vel ac.vē.

& l.teneť.§.j.ſ.de act.emp. putarem in omni ꝯctu ſoſtineri poſſe
opi.Bar.qa vbicūq; æquū eſt actionē dari, actio dat ſaltē in factū
ne cū aliena iactura qs locupletet.l.quones.de p̄ſc.ver. p q̄ ita di-
a cit Bar.io ru.in fi.ſ.de p̄ſcop.verb.& in l.j. de ꝯdi.ex.l.†ſed hoc ca
ſu æquū eſt actionē mihi dari ꝯ debitorē bouis ex cā oneroſā,
ne ſi ſibi retineat q ſupereſt cū mea iactura.facit.l.nā nā.ſ.de ꝯdi.
inde.cum fi.Pro quo tertio facit q.a.l.C.an d.l.teneť.§.j.nō vr̄ fun
dare in aliqua rōne ſpālitatis in ꝯctu bonæ fidei.non ob.l.ſi ex le
gati.cū fi.qa loqtur in ſpē. qua mortua nihil ſupereſt q vtilitatē
3 afferrat vt in hoie. ¶ †Secundo q̄rit Bart.qd ſi pmiſſus ſeruus eſt
interfectus creditore an teneat actione. l. Aquiliæ debitori diſtin
gue vt hic p eum, cuius dictis adde primo inq̄rū dicit q ſi ſeruus
pmiſſus erat ſub ꝯdōne vel die incerta,q dat actio.l.Aquil.nā in-
tellige q debet æſtimatio nō vera totius ſerui, ſed quatenus æſti-
maret valere illū ſeruū pmiſſoni inſpecto dubio euentu ꝯdōnis
ſub qua pmiſſus erat, ita no.declarat Iac.Bu. in l. ſi fideiuſſor.ſ.
de dolo alle.tex.in l.ſeruus.in prin.ſ.de cōdi.fur.facit.l.j.§.hīs.ſ.ad
4 Tre.q no.p declarōtione.l.Aquil.†Secūdo adde inq̄rū dicit ſi ſer
uus debitus erat pure,& occidit a creditore non teneat creditor
debitori actione.l.Aql.cū debitoris ſic liberati nō interſit niſi qñ
facta repetitione anni vel xxx.dierū appareret intereſſe debitoris
vltra liberationē iuxta.l.ij.in prin.& l.ſi ſeruus.§.ij.capite iuncto
§.hoc tñ.ſ.ad l.Aq.idē tenuit Ang.hic & Im.reputat hāc opi.eſſe
tutiorē.Contrariū tenuit hic Raph. videlicet q indiſtincte.detur
actio l.Aqui.debitori,p tex.in d.l.legis Aquiliæ.in prin.nō cancellā
do,& qa io actione.l.Aq.cōſiderat intereſſe,vt l.ait.ſ.ad l.Aql.cō
ſiderat ēt rō dñij p intereſſe q̄uis aliter non interſit. ita pbat ele
gāter tex.io l.ſi vendidero.in prin.iuncta.l.is cuius intereſt.j.de fur.
ergo.cum debitor eſſet dñs habebit actionē.l.Aql. ꝯ creditorē q̄
actionē licet aīs teneat debitor cedere creditori.l. q ſæpe. §.ſi res.
ſ.de ꝯhē.emp.& d.l.ſi vendidero.in prin. tñ hoc caſu in odiū cre
ditoris occidentis ꝯ ſeipſum nō cedet, vt pbat in ſimili tex.not.
in l.ſi pignore.in prin.ſ.de pig.act. & iſta fuit opi. gl.in. d. l. arbi-
trio.in verſ.deneganť q̄ qdā liberi nō hñt, nec ob. text.in d.l.arbi-
trio.io fi. p quē Imo.hic dicebat opi.Bar. tutiorē, qa ille text.nō
ob.vt ſtatim dicā. Et loqtur illa.l.qñ tertius non aūt creditor oc-
cidit animo dānificādi puto ſuſtineri poſſe opi. p qua vr̄ tex.in l.
añ pe.ſ.ad l.Aqui.ibi dum dr̄,nihil differt ab extraneo creditor.nec
ob.d.l.ſi vēdidero. qa debitor ibi non erat oīno liberatus cū res
omnino nō perijſſet, ſed in caſu noſtro erat omnino liberatus.
Nec eſt dicendū q ſit dāda actio debitori , vt cedat creditori , qa
vt Raph.ēt fatet nō eſt illi cedēda in odiū ipſius occidentis. de l.
5 ſi pignore. † qñ aūt tertius occidit, dic q ſi tertius occidit aīo
dānificādi creditorē , vt puta qa ſibi inimicus, & tunc nō datur
actio.l.Aquil.debitori,qa liberatus eſt.d.l.arbitrio. io fi.ſm Bart.
& Ro.hic ſed Ang.hic ꝯtrium tenet,ſ.q det actio debitori q̄ cedit
creditori p ea q̄ dicent in ſeq. mēbro ex idētitate rōnis , allegat
Ange.in d.l.arbitrio. de dol. ſed male alle. & violat illā.l.nec ēt.l.
huic ſcripturæ.ſ.ad l.Aqui.alleg.per Ang.pbat eius opi.& ꝯ Bar.
idem tenuit Raph.hic per rōnem.d.l.ſi vendidero. idem tenet gl.
quamuis ipſe non alleget in d.l.arbitrio.§ fin.in gl.j.non ob.tex.
ibi in ver. denegabitur. quia rñde prout ibi io gl. j. & expreſſius
per Gui.Iaco. de Ra.& Bal.ibi dicentes q denegatur actio.l.aqui.
debitori,ſ.quo ad exercendam eam in iudicio, ſed non quo ad
hoc vt eam cedere poſſit creditori.d.l. ſi vendidero.alia etiam da
bitur rñ.in membro ſeq.ſed ſuſtinendo Bar. poſſemus rñdere ad
d.l.ſi vēdidero.put.ā. ratum q ibi intererat debitoris, qa nō erat
oīno liberatus ſi aūt ſimplr cōſtat a tertio ſeruū eē occiſum nō
in odiū alicuius, tūc ſm Bar. liberaret debitor,& hēt actionem.l.
Aql.alleg.iſtā.l.& idē ēt tenet Raph.p d.l.ſi vendidero.iſtā opi.te
nebat Gui.de Cug.& Bal.in præalle.l.arbitrio.& Iac.de Ra. vt re
fert Cy.in d.l.ſed & ſi deceſſerit.& in d.l.nō moriturū p l.j.perinde
la j.cum ibi no.ſ.ad l.aqui.nec.ob.d.l.arbitrio.in fi.quia tñ.Raph.
q ſi creditor agit actione de dolo,debitor non habet actionem.l.
Aq.non debet occiſor bis teneri vel aliter rñde,vt ibi gl.j.dixit ēt
in pcedenti membro.ſed Pet.& Cy.vbi.ſ.in d.l.non moriturum
& Imo.hic tenent ꝯtrium.ſ.q iſto caſu non habet actionem.l.Aq.
debitor,ſed creditor habet actionem de dolo ꝯ occidentem per
d.l.arbitrio.cum.l.ſeq.& tñ.Cy.ad l.perinde.q debet intelligi qñ
poſt moram fuit occiſſus. vñ omnirum ſi habet debitor actionē,
quia non erat liberatus. Et hoc mihi ſatis placet.nec ob.ſi diceretur q rñſio ad l.perinde.eſt diuinatio, qa rñdeo q immo pp ver-
bum vtilitas poteſt ſuſtineri & perdere, nam vult dicere ille tex.
q ſi intereſt debitoris dat actio. l. Aquil.& ibi intererat pp morā,
merito p.d.l.arbitrio.§.fi.vr̄ verior opi.Pet.& Cy.q nō competat
actio.l.aquil.debitori poſtq̄ eſt liberatus, ſed cōpetat actio de do
lo ipſi creditori,nec ob.d.l.ſi vendidero.p q̄ Raph. hic tenet opi.
Bar.quia ibi res oīno nō perierat,ideo cū nō eſſet liberatus debi-

tor,& ꝓ̄dat interesse debet ei Aquilia cōpetere. In q.aūt nostra res interierat & liberatus erat debitor. Rom.hic in hocarti. & fere in omnibus ꝓdictis nihil firmat,ꝓpterea eius opi. nō recitaui.

Vlpiani. LEX XXXIIII.

1 *Stipl̄o an & qñ valeat vel nō si res nō ē ī cōmercio stipulatoris, vel ꝓmissoris.* 2
3 *Iudeum esse an sit delictum.*

1 MVltum. † Si res nō est in ꝯmercio stipulatoris nō valet stipl̄o, secus si nō est in ꝯmercio promissoris.h.d. ¶ No.ꝙ ad valitudinē stipl̄onis ſp magis attedit ꝑsona stipulatoris q̄ ꝓmissoris. & vide ꝙ ꝑ hāc l. dixi in
2 l.gñalr.§.e. ¶ In gl.in ver.ꝓmittat distinctio.gl.hēt locū in legatis & in ꝯ̄ctibus vsq; ad ver.in stipl̄one aūt.distinctio vero ibi posita hēt locū in legatis. sed in ꝯ̄ctibus hēt locū distinctio huius.l. qa qñ nō est in ꝯmercio stipl̄onis ēt ꝓ̄ciū sibi nō debeē qa non valet stipl̄o vt hic,vbi idistincte loqē ſm Ia.de Are. hic & ī l.sed & si res de leg.j.quē seqē Bar.Ang.Raph.Cu.Imo.Pa.de Ca.& Ro.hic,ex quo vē inferri ꝙ ēt in casu.l.cętera.§.si duobus.& l.si q.s inq̄linos.ī prin.de lega.j.nō deberet ꝓ̄ciū seu æstimatio stipulatori. ꝙ tenuit Raph.hic dicēs ab aliquo nō eē ꝯsideratū,nā æstimatio debeē ex ꝯiectura in legatis.l. fideicōmissa.§.si seruo.in versi. sciuerit.de le.iij.q̄ ꝯiectura nō hēt locū in stipl̄one in qua soliū venit id ꝙ expſsum est l. q.od in prin.j.e.& istud puto verū, licet Imo.hic in di-
3 scursu ꝯ̄riū dixerit & minus bñ. ¶ † In eo.glo. ibi, vel ꝑ ꝑ delictū &c.sentit gl.ꝙ esse Iudeū non sit delictū. Cōtrariū tenuit glo.& Bar.in d.l.sed & si res.q̄ legiē ꝯtinuate cū l.apud Iulia.§.fi.& dicit ꝙ large sumendo hñ dē delictū.l.inspecta fide Christiana.l.j.C.de sum.tri.sed non est delictū ꝓprie sumēdo, qa hñt filios in ꝑtāte, vt no.gl.xxviij. q.j.c.Iudeorū.& j.distinctus quintū. & d.Ca.ī cle.j.de iude. Quāuis ꝯ̄riū tenuit Archi. xlv.c.q. sincera. ꝑ rōnē quia
a iudei appellanē serui principum[a] ꝑ c.& si Iudeos.de Iudeis,ergo non pñt alium hēre in ꝑtāte sed potest rñ.ꝙ seruitus, non accipiē large,sed stricte,vt in seruitute eorum dicimus qui sunt in carcere. Circa alia q̄ tāgit Bar.in d.l.apud Iulia. §.fi. vide quæ ibi dixi.

ADDITIO.

a Iulia.¶Principū. Adde ꝙ ex hic leqē ꝙ q̄uis & iudei & eorū filij nō pñt baptizari iuitis parētib. vt no.gl. 28 q.j.c.iudeorū q̄ dicit ꝙ tales filij nō sūt iuitis parētib. ad fidē xp̄ianā trahēdi ergo nec baptizādi, & sic null[9] caracter iprimereē per talē baptismū,qa si iprimereē possēt cōpelli cui[9] ꝯ̄riū vult d.gl.& voluit ēt tex.23.q.v.ad finē & tñ ex quo ſt ſui pricipis vt hic dē si de mādato suo baptizanē.cōpellēdi sūt ad fidē xp̄ianā seruādā,vt ī c.maiores.§.itē q̄rit vers. verū.de bap.& c.iudeis 46.di.quia in eis caracter.iprimiē,voluit Th.de Aquino.ij.q.8.ar xj Toh.¶Vide plene ꝑ doct.& maxīe ꝑ Fely.ī c.sicut Iudei.de iude. & ī c.fi.e.titu.fi.& car.ale.ī c.q. sincera.43.dist.& ibi ponit an iudei pñt bap.si ſt paruuli ī fide suti,suorū cōsanguineorū cui adde Pe.de Anc.ī cōs.196.icip.ſm ea, qd āt si mē fit xp̄iana an posset bap. filiū iuito pr̄e dicit ꝙ sic ꝑ tex. in c.iudei. xxviij. q.j.& ibi Archi. no.qui tex.iacit ſin.abb.in c. v.circa fin. de. conu. & ibi vide Ioan. And.& ita fuit de facto Pisauri ex quo filia duorū an. fuit baptiza. ad petitionē mr̄is electæ xp̄ianę inuito pr̄e anno. domini.M.cccccxj. & die xix. Aprilis.

Pauli. LEX XXXV.

1 *Stipulatio continens impossibile de natura, vel de iure non valet.*
2 *Contractus qui non perficitur verbis non vitiatur interuallo inter interrogationem & responsionē.ꝙ limita nō habere locum in contractibus innominatis.* 4.
3 *Stipulatio in vim sponsaliorum de futuro, an & quando valeat.*
5 *Matrimonium non impeditur interuallo inter interrogationem & rñsionem.*
6 *Promisisti mihi decem pro pretio talis libri incontinenti ad interrogationem meam, an possim agere ex stipulatione, an ex contractu.*

1 SI stipuler. † Suplo ꝯnnēs impossibile de nā.vel de iure nō valet. Et sufficit ptes inuicē ꝯsentire in ꝯ̄ctibus q. ꝯsensu ꝯ̄hunē,nō inspecto ver-
2 borū ordine.h.d.tota.l.¶ † No.ex.§.fi.iuncta gl.ꝙ interuallū inter
a iterrogationē,& rñsionē nō vitiat[a] ꝯ̄ctū q. non ꝑficiē verbis. Qd̄ limita nō habere locū in ꝯ̄ctibus innominatis de quo dic,vt dixi in l.j.§.j.ē.eo.& ibi vide alia circa mām huius.§.qd in ꝯ̄ctu matrimonij vide per doc.in c.inter virum.de spō.in qua.q.mētionē fa-
3 ciunt de hoc tex.¶ † In gl.in ver.sororē suā ibi,rñde nō dic ꝙ imo valet in vim spōsaliorū.l.ij. alle.ī gl. & iō arre ꝓmitti potuerūt & ꝓmissione nō seruata ꝯ̄faciens patieē dānū in his iuxta.l.fi. C.de spō.quo aūt ad pęnā si ꝓmissa esset,vel quo ad interesse dānū nō patieē,qa ad illud agi nō pōt.d.l.Titia.& in c.j.de spon.ſm magis cōem opi.de quo plenius tangiē in præalleg.l.Titia. & ꝯ̄ istū tex. dū loqtur de sorore adoptiua opponūt Raph.& Ro. hic de tex. in l.si q.s posthumus.in fi.ē. de lib.& posth.vbi possum instituere posthumū nasciturū ex sorore adoptiua, & tñ si esset ꝯ̄ bonos mores nō valeret.vt in ea.l. §.j. & in hoc relinquūt cogitā. potes soluere ꝙ hic si valeret stipl̄o in vim sponsaliorū de futuro cū sorore adoptiua ꝑ ꝯñs dari possent arre , & durāte adoptione inuitareē mulier ad nō nubēdū alteri nec fratri ēt nubere posset, & sic induceret hic dispositio viduitatē,ꝙ q.dē reputat lex absurdū vt d.l.j.C.de indic.vidui. & l.sed hic ita.§.fi. cū si.de ꝯdi.& demō. q̄ rō cessat in lege ꝯ̄tria,vel hoc iō est, qa absq; determinato tpe ꝓhibitū erat mr̄imoniū iō cēseneē ꝓhibita spōsalia ꝑ verba de fu-
4 turo.l.oro.ē.de spō.& plene in l. si q.s.§.q̄uis.ē. de rit.nup. ¶ † In gl.in verb.ꝯsenit. vult hic gl.iūcto tex. & ad hoc oēs gl. huius.§.tēdere vīr, ꝙ interuallū iter interrogationē & rñsionē nō vitiat in ꝯ̄ctu q. nō ꝑficiē verbis,vt ē.notatū in prin.circa q̄ gl.addit hic Imo.ꝙ forte gl.ē vera qñ altera ꝑs dedit tp̄s rñdēti ex interuallo ad liberādū,vel qñ ꝯsentit liberōni, vel saltē nō ꝯ̄dixit ar.l.si fili[9].ē.ad Mace.aľs secus ne impediaē q.s disponere de re sua si diceremus eū teneri expectare.& nō est verisile ꝙ voluerim tāto tpe eē īpeditus suꝑ dispōne rei meæ,nec bonus vir hoc arbitrareē,& in his ꝯtractibus venit ꝙ bonus vir arbitraē.l.in bonęfidei.ē.de eo ꝙ cer.loco & l.vir bonus.j.iudi. sol.adde ꝙ ꝑ hic suo intellectu facit ꝙ no.Bar.in l.licitatio.§.fi.ē. de pub.puto tñ gl.esse verā,qa cōtract[9] q. celebranē ꝯsensu pñt ꝑ epistolā & nūciū fieri.l. ꝯsensu.ē. de act.& ob.l.j.in fi.ē. de ꝯtrahē.emp.l.publia.§.fi.ē.depo.vñ per hoc Ant.de Bu.in c.j.de lit. ꝯte.dicit, ꝙ in ꝯtractibus q. ꝑficiunē ꝯsensu interuallū nō vitiat. Cōfirmo ꝑ tex. in c.licet. de ꝓcu. in vj.cū ibi no. ꝑ Io.An.in nouella. vbi si ꝯstituo te ꝓcuratorē & acceptas hinc ad sex mēses valet ꝯstō , nisi reuocauerim interea, & in dubio dicit nō ꝓ̄sumi reuocationē alle.l.cū hic status.§.ꝓinde.
a ē.de do.inter vir. & l.cū q.ē.de ꝓb. bñ fateor. ꝙ anteq̄ rñdeas,est in ꝑtāte mea reuocare ꝯtractū postea nō, & sic ſp interea haberē
5 ꝑtiā disponēdi de re.mea.¶ † Cōprobo authoritate Archi.xxij.q.ij.sufficiat. vbi dixit ꝙ interuallū inter iterrogationē & rñsionē
b nō ipedit ꝯtractū mr̄imonij,[b] & sequunē cōiter doc. in d.c.si inter
6 virū.de spon.¶ † Ex.gl.quærit Raph.si ꝓmisisti mihi decem ꝑ pretio talis libri incontinenti ad interrogationē meam an possim agere ex stipl̄one an ex ꝯtractu venditionis,& dicit ꝙ Ia. de Are. in d.l.in bonæ fidei.ē.de eo ꝙ cer. loco.dicit esse duplicē ꝯtractū, ex vtroq; agi posse,facit ꝙ no. hic Bar.dū dicit ꝙ hic agebaē ꝙ nō esset stipulatio de hoc per Bar. in l.singularia.ē. si cer. pet. ꝑ hoc facit.decisio Cyn.in l. hac consultissima.§. per nuncupationem. C.de te.vbi voluit ꝙ qñ factum est testamentum habens omnes solennitates requisitas in testamento in scriptis si postea fuit nūcupatum coram testibus valebit,vt testamentum in scriptis, & vt nuncupatiuum quod est vtile propter resultantia.

ADDITIONES.

a Franc.Cur ¶Non vitiat. Vide Fran.Are.in consi.17
b Fran.Cur.¶Matrimonij. Vide Pan.in c.cum inter.canonicos de elec.

Vlpiani. LEX XXXVI.

1 *Dolus incidens ex proposito vel re ipsa stipulationem non vitiat, sed doli exceptionem promittendi parit.*
2 *Cōtractus stipulationis adiectus super contractu bonæ fidei redditur ipso iure nullus propter dolum, sicut redditur nullus merus contractus bonæ fidei.*
3 *Stipulatio si interuenit super contractu bonæ fidei, puta venditionis facta promittens dimidia iusti pretij an possit rescindi remedio huius legis.*
4 *Promittens dolo inductus antequam soluat potest se tueri exceptione doli, sed si soluit an repetere possit.*
5 *Exceptio doli quæ oritur ex dolo interueniente a principio tpe contractus non dicitur odiosa, & ideo non impedit repetitionem per condictionem indebiti.*
6 *Solutum indebite potest repeti condictione indebiti etiam quando a principio interuenit dolus ex proposito.*
7 *Remedium legis secunda.C. de rescin.vend.habet locum in oībus contractibus.* 8.
9 *Transigens & remittēs in dubiū & certū euētū litis nō pōt allegare se deceptū.*
10 *Transactio habet vim sententiæ.*
11 *Transactio est ipso iure nulla si apparet iniuste & calumniose contra me esse litem motam super qua transigendo, deceptus sum.*
12 *Laudum arbitratoris qñ petitur reduci ad arbitrium boni viri petens reduci debet probare ꝙ inspecto dubio euentu litis arbitrator iniqu͏e arbitratus est.*
13 *Clausula , dedit, vendidit & tradidit pro tanto. & illud plus ꝙ valet dedit & donauit emptori quid operatur.*
14 *Donatio facta per ista verba , & illud plus ꝙ reperiatur in mensura illud donat, an requirat insinuationem.*
15 *Remedium.l.ij.C.de rescin.ven. in quibus casibus non habeat locum, dicitur infra.* 18.19.20.
16 *Remediū.l.ij.C.de rescin. ven. hēt locū vbi res esset vēdita facta subhastatione.*
17 *Læso vbicunq; est in magna quantitate tunc præsumitur dolus.*
21 *Stipulatio, an & quando vitietur per errorem dicitur infra.*
22 *Stipulatio præsumitur si ago & tracto tecum, vt des mihi pignus & postea ipsum in continenti vendo.*
23 *Vendens equum cum omnibus suis spinellis & magagnis, & pacto, ꝙ non vult teneri de eis, tamen tenetur si sciebat esse morbosum & non propalauit.*
24 *Animal si moritur intra triduū a tempore vēditionis præsumiē esse morbosum.*
25 *Mortuus an, & quando quis præsumatur ex vulnere, vel morbo præcedente.*

c SI quis cum aliter. † Dolus incidens ex ꝓposito vel re ipsa stipl̄onē nō vitiat, sed doli exceptionem ꝓmittēti parit.h.d. ¶ In gl.j.ad exēplū gl.bene facit.l. si tibi libertam cū concordan. ē.de actio.emp.& potes ēt istam legem in principio exēplificare

vt in caſu.l.iij. & ibi expreſſe gl. & doc. C.de don. ante nuptias.
2 ¶ †In gl.ij.in fi.ſentit hæc gl.recedendo ab opinio, poſita in ver.
alij &c.ꝙ ↄtus ſtipſonis adiectus ſuper ↄtu bonæ fidei reddatur
ipſo iure nullus ꝓp dolū ſicut reddit̃ nullus merus ↄtus bonæ
fide i.l.iij.in fi.ſ.ꝓ ſocio.& ad hoc iſtam gl.pro ſingulari ponderat
& ſequitur Bal.in l.dolo.C.de inuti.ſtipu.Quod dictū puto in ſe
verum eſſe,& no.ꝓ quo facit id,qđ no.Bar.in l.ſub prætextu.la.j.
poſt mediū.C.de tranſac. & l.in ſumma. in prin.ſ.de ↄdi. inde.&
in l.tutela.C.de in integrū reſtit. mi. bñ facit.l. ſi maior. & ꝙ ibi
Bar.C.de dolo.& doc.in c.j.de depo. Et ob hoc ha ne rõnẽ gl. hic
in fi.receſſit a lec. poſita in ver. alij &c. & intelligit ꝙ loquat̃ iſte
tex.in prin.in ↄtu ſtricti iuris,puta in ſtipſone adiecta in ↄtu bo
næ fidei,quo caſu nõ obſtãte dolo tenet ↄtus ꝓut præſupponit
litera hic, ibi ſubtilitate iuris obſtrictus.& ita cũ hæc gl.traſit hic
ſimplr Imo.& Ro. qđ nõ placet,qa nedũ ſi ſtipſo ſit adiecta ſuꝑ
ↄtu ſtricti iuris ꝓcedit iſte tex.ſed ẽt ſi adiecta fuerit ſuꝑ ↄtu bo
næ fidei,cũ iſte tex.nõ loquat̃ de dolo dante cãm ↄtui,ſed de do
lo incidente in ↄtum, q dolus reddit ↄtum bonæ fidei ipſo iu-
re nullum.l.eleganter.in prin. ibi,vt ex empto &c.l. ſi quis affir-
mauerit.in prin.& ibi gl.ſ. de dolo. & l.Iul.§.ſi venditor. cũ ſeq.ſ.
de act.emp.& huius ſnīæ eſt ẽt Raph.& Pau. de Ca.hic,nec alius
3 ↄdicit.¶ †In gl.pe.ibi, minus dimidia ſentit ergo gl. ꝙ ſi interue-
nit ſtipſo ſuꝑ ↄtu bonæ fidei puta vendimus factę ꝓ minus di
midia iuſti pretij,ꝙ mihi ↄpetat remediũ huius.l.ſed dubitãt doc.
an tũc ẽt locũ habeat remediũ l.ij.C. de reſcin. ven.in quo Bart.
& cõiter oẽs hic,& in d.l.ij.tenuit ꝙ ſic, ẽt ſi ſtipſo interceſſit ani-
mo nouandi ꝙ puto verũ licet Imo. hic aliquatr dubitet,& cũ ꝓ-
dicta opin. Bartoli tranſit Sal.in d.l.ij.q̃uis ẽt.d. Anto.de Bu.in c.
cum dilecti.eod.ti.pugnat ↄ Barto. eodem modo prout ipſemet
loquitur tñ opi.Bar. eſt cõis,& per omnia vr̃ ſuſtineri poſſe & ꝓ-
4 batur in l.ſi ſtipulatus.de vſu. ¶ †Extra gl. quęritur,qa dr̃ ꝙ pro-
miſſor anteq̃ ſoluat põt ſe tueri exceptione. quid ſi ſoluat an re-
petere poſſit.Bart.hic tenuit ꝙ ſic. dicens dari poſſe actionem de
dolo per l.ſi id ꝙ aurum.ſ.e.& l.eleganter.§.non ſolum.ſ.de dolo
certe iura illa probare non videntur, quia ibi aliter non poterat
prouideri ſtipulatori,hic autem ſoluens anteq̃ ſolueret habebat
doli exceptionem,iõ vr̃ ſibi imputandum & repetere non poſſe,
quia tutus exceptione odioſa ſi ſoluit non repetit.l.qui exceptio
ne.in prin.de condi.inde.ſubdit Bar.ꝙ ẽt hẽt actionem in factum,
vt l.quoties.ſ.præſcrip. ver.vel poterit ↄdicere poſ.rei vt eam te-
tineat donec ↄſeruetur indẽnis.vt l.q exceptionẽ.§.ſi q s.ſ.de cõ-
di.inde.ſed aduerte.ſm Imo. quia ſi habet ↄdõnem indebiti, vel
actionẽ de dolo, non vr̃ ↄpetere actio in factum, qa ſubſidiaria,
& dant̃ dicta remedia in diuerſis caſibus vt l.quoties.cũ gl. & ple
ne no.Bar.in l.j.ſ. de ↄd.ex lege. & iõ ipſemet Bar. in l.ij.C. de re-
ſcit. vẽ.præciſe tenet ꝙ locum habeat ↄdõ indebiti.& hoc in caſu
5 hic poſito,in ver.idẽ eſt qñ a principio interuenit dolus.¶ †Quia
exceptio doli quæ oritur ex dolo interueniente a principio tpe
cõtractus non dr̃ odioſa,& iõ non impedit repetitionem per cõ
dictionem indebiti,vt eſt gl.fin. in l.qui ſe debere.in ver.doli ma
li.ſ.de ↄdi. ob cau. ſed ab hac impugnatione põt defendi Batol.
quia vt eſt tex.cum gl.in l.ſi legatarius.ſ. de dolo.poteſt ↄdõ inde
biti tanq̃ generalior ad repetendum concurrere cum actione de
dolo,iõ nõ dat̃ ↄdõ incerti, ſicut in caſu.d.§.ſi ps. qa ibi ſubſtãtia
rei erat debita cum effectu,hic nõ vt declarat Bar.in l.ſed & ſi me
putẽ.§.j.ad fi.ſ.de ↄdi.inde.& ſic reprehẽdo Bal. in d.l.ij. tenentẽ
dari ↄdõnẽ incerti. Ang.hic tenuit nullã dari repetitionẽ.ꝑ.d.l.q
exceptionẽ.Sed rñde vt ꝑ Bar.in d.l.ij.qa verũ eſt ꝙ eſt odioſa qn
a prin.interueniſſet dolus,vt io j.parte huius.l.nã nunc ꝓcederet
dictum Ang. ſecus ſi poſt,vt dixit gl. in d.l.qui ſe debere.& iſtam
opi.ẽt tenuit. Iac.de Ra. vt refert ibi Cy. in d.l.ij.in iij.q.& idẽ vr̃
ibi tenere Bald.in effectu in ix.oppo. & in iiij. q. licet per alia ver-
ba loquatur,& dicit ita tenuiſſe Ric. malum. Idem etiam tenuit
Bartol.in l.damus.in fi.'& in l.ſumma.in prin.ſ. de condi.inde.&
Bartol. & Bald.in d.l. qui ſe debere.vbi tranſeunt cum gloſſ. ibi
6 fortius dixit Raph.Imo.Pau.& Ro.hic,† ꝙ etiam quando a prin.
interuenit dolus ex propoſito,prout in princ. huius.l.ſi promit-
tens ſoluat repetit per condictionem inde. per regulam. l.ſi non
ſortem.§. indebitum ſupra de condi. inde. & per tex. non cauil-
lando in d.l.qui ſe debere. Non ob.d.l.qui exceptionem.quia lo
quitur in exceptione principaliter inducta in odium actoris, ſe-
cundario in fauorem rei tractantis de lucro. & contra natura-
lem æquitatem.& l.quia naturalis.ſ.ad Mace.& l.nam natura.de
condic. inde ſed exceptio doli eſt æque principaliter inducta in
fauorem rei ſoluentis,ſicut ſi inducta in odium actoris.& ſm na
turalem æquitatem,vt l.j.ſ.de do.exce. & ideo ſoluens dẽt poſſe
repetere.d.l. qui ſe debere.in d. l. qui excep. & in l. ſub prætextu
inſtrumenti.C. de tranſa. hoc idem fuit de mente. Cy. Gui.Bar
to.Bald.in l.ij.C.ꝙ me. cã dum dñt ꝙ tutus exceptione metus, ſi
ſoluat, repetat q̃uis metus & hic dolus inferentis metũ interue
nerit a prin.licet gl. in d.l.ij.C. ꝙ met.cã.& in d.l. q excep.in ver.
pecuniã teneat ↄriũ ꝑ ꝓdictã rõnẽ q alle. doc.in d.l.ij.ꝙ met.cã ꝙ
tene mẽt,'qa eſt maxima limitatio ad.l. q exceptionẽ. & ꝑ ꝓdi-
cta habes ꝙ remediũ.d.l.ij. C.de reſcin.ven.habet in effectu locũ
in ↄtibus ſtricti iuris ꝑ ↄdõnem indebiti ſi ſoluit, alias habet ex-
7 ceptionẽ vt hic.¶ †Et ꝑ hoc nõ puto bñ dixiſſe Raph. hic in fi.q-
rentem q.d ſi nõ interuenit ꝓmiſſio & poſtea ſolo, ſed ſi ſine alia
ꝓmiſſione tradidiſti mihi reputãs eẽ æs cũ eſſet aurũ,vel ꝓmiſiſti
mihi rẽ q̃ apud me eſt,& erat deceptio re ipſa, nam putat ꝙ forte
nõ daret tũc actio læſo,ar.l.ſi id ꝙ aurũ.in fi.a ↄrio ſeoſu.ſ.e.nam
puto ↄriũ eſſe verius,qa Bar. & cõiter oẽs in d.l.ij.de reſcin.vẽ.&
hic tenẽt ꝙ remediũ.d.l.ij. hẽt in effectu locũ in q buſcũq; ↄtib⁹
vel ẽt diſtractibus vt in trãſactione,vt ſtatim dicã,ꝑ terea ſi repeto
qñ ꝓceſſit ꝓmiſſio & ſecuta eſt ſolutio. eadẽ rõne idẽ erit ſi tradi-
tionẽ nõ ꝓceſſit ꝓmiſſio,non ob.l.ſi id ꝙ aurũ,qa vt ibi dixi illud
eſt ex eo quia promiſſi ex cã lucratiua,ergo &c. vt ibi plen⁹ dixi.
8 ¶ †Iuxta hoc qrit hic Bar.q.d in ↄtu trãſactionis an ſi q s in ea de
ceptus eſt vltra dimidiã iuſti pretij locũ hẽat in effectu remediũ.
a d.l.ij.ᵃ & ↄcludit ꝙ ſic, tñ habeti dẽt reſpectus ad æſtimationẽ du-
bij euentus litis ſuꝑ qua trãſactio facta,eſt, & nõ ad verã æſtima-
tionẽ rei.& ita ĩtellexit gl.in l. Lucius.§.fi.ad Tre. iũcto tex.& idẽ
ibi tenuit Bar.Rayn.& Imo. & Ange.Imo.& Ro.hic,& Ange. in
d. l.ij.C.de reſcin.ven.& Io.de Imo.in c.quintauallis. de iureiurã.
car.Imo.& Ab.in c.cũ cãm de emp.& vẽd.ꝓ quo facit qa eſt eadẽ
rõ q eſt in alijs ↄtib. ſtricti iuris in qbus quo ad effectũ hẽt locũ
b dictũ remediũ vt dixi, licet hic nõ obſtãte ᵇ teneo ↄriã opin.q̃ ẽt
tenuit gl.Imo.Io.An.Pe.de Anch.in d.c.cũ cãm. & Spec.inſti.de
emp.& ven.§.nunc vidẽdũ eſt & reſtat. ver.qđ de trãſactione, &
Guil.de Cug.in l.ex cã.C. de vſuca.ꝓ empt.& Bal.in l.ordo. C.de
execu.rei.iudi.& in l.ij.§.j.ſ.de trãſactio. & ib. hoc ſentit in ver,de-
bere.& Bald.in l.in fi.in prin.§.j.C.cõmunia.de leg. & in l.j.C.de
pac.& Ric.Mal.Cy.& Bal.in d.l.ij.& ẽ tex.in d.l.Lucius.§.fi.& gl.
intelligit̃ ſm Dy.ꝙ velit ſpeciale eſſe in trãſactione, vt nõ hẽat lo
cũ remediũ.d.l.ij.ꝓ hoc vr̃ optim⁹ tex.in l.ſumma.in prin.i verſi.
nulla res.& ibi no.ſ.de ↄdi.inde.adde tex.in l.a diuo.§.ſi pignora
ibi velit &c.cũ ibi no.ſ.de re.iud. & d.l.ꝙ ſi defendere. iuncta.l.ꝓ-
cedẽ. de dolo.& l.ſi ſuperſtite.in fi.iũcta.l.ij.C.de dolo,ꝓ hac opi.
Bal.ẽt in d.l.ij.de reſcin.ven. alle.tex.in l.j. in fi.C. de plus.peti.&
l.ſub prætextu. la ij.C.de tranſac.facit lex ſub prætextu.la.j.C.eu.
tit.& l.poſt decitionem.C.de fur.q̃ ad hoc alleg. Bal. in d.l. ordo.
9 ¶ †Pro quo ẽt facit,qa trãſigens & remittẽs in certũ & dubiũ euẽ
tũ litis iuxta.l. ꝙ debet.ſ.de pecu. nõ põt allegare ſe deceptũ arg.
optimũ in l.j.C.de pac.& l.ſi ea.C. de vſu.nõ ob.arg.deductũ pro
parte ↄria rñdẽdo ꝙ imo alia vr̃ eſſe rõ in trãſactione, qa illa fuit
in ducta,vt eſſet litiũ finis.l.fratris.C. de trãſac.ſecus in alijs ↄti-
10 bus.¶ †Itẽ qa trãſactio hẽt iſtar ſniæ.l.ij.ſ.de iureiu.ſed ↄ ſnīam
q̃ trãſiuit in rẽ iudi.q̃uis iniq̃ nõ fit reſciſſio.l.ij.C. qñ ꝓuo. ergo
&c.& iſtã.pte ꝑ ꝓdicta puto tutiorẽ.Si q s tñ vellet ſuſtinere opi.
Bar.poſſet rñdere ad allegat in ↄrium,q̃ ꝓcedãt inſpecta & ↄſide
rata vera æſtimatione rei ſuꝑ qua facta eſt tranſactio.ſed Bar. lo-
quitur inſpecto dubio euentu litis,vel ſecundo põt dici ꝙ intelli
git ſm.d.l.ij.C.de reſcin. ven.tñ in puncto iuris putarẽ veriorem
11 opi.Dy.¶ †Vnum tñ circa prædicta no. ꝙ ſi apparet iniuſte & ca
lumnioſe ↄ me eſſe litem motã ſuper qua tranſigendo deceptus
ſum,tunc tranſactio eſſet ipſo iure nulla dato ꝙ ceſſarent prædi
cta remedia,text eſt. no. in d.l.ſumma.in prin.de ↄdi.inde. die vt
12 ibi.¶ †Iuxta ꝓdicta dixit hic not. Bart. ꝙ qñ petit̃ laudum arbitra
toris reduci ad arbitrium boni viri, petẽs reduci debet probare
ꝙ inſpecto dubio euentu illius litis arbitrator inique arbitratus
eſt nõ aũt ſufficere ꝓbare ꝙ inſpecta veritate & iuſtitia laudum
eſſet iniquũ allegat id ꝙ in ſimili tranſactione dixit glo.in d.l.Lu
cius.§.fi.ꝙ dicit ab aduocatis ignorari, & idem tenuit Bart.in l.ſi
ſocietatem.§. arbitrorum. ſ. pro ſo. & ibi ſequitur ſimplr Flo. &
idẽ Bal.in l.ij.C.de reſcin.ven.& Lucius.§.fi.ꝙ dicit Imo. poſſe ſu
ſtineri. Et idem ipſemet in c.cum cauſam. de emp.& ven. ſed
Bal.

ADDITIONES.

a Thom.¶D.l.ij.Vide Iaſ.hic q ponit pſes cõcor. & vltra iſtm adde ꝙ iſtã opi.Bar.
tenet ẽt Pa.de Ca i.l.j.C.de reſcin. vẽ.& Ang.de piglio hic vbi dicit ꝙ opi.Bar.
vr̃ magis æqua,& Pe.de ſoci.i d.l.ij.& iſta pte vr̃ tenere And. ſic.i c. cũ d emp.
& vẽ.& ita cõſuluit pet. cor.i cõſi. 161.icip.eẽ primũ cõſultatoius articulũ i j.
vo.& cõſ.18.i iiij.vo.ici l j.abſolutiõe articulo hoc i cõſ. 181.ij.vo.dicat hic ie
nẽdũ nõ eẽ.& ſm iſtã opi.Bar.cõſuluit hic d.tort⁹ vt refert.d.Iaſ.hic, & ita cõ
ſuluit Sa.i ſuo cõſ.ꝙ icip.m atatias & Frã.d Ra.vt refert Pe.cor.i d ↄſ.87.14.co.
b Tho.¶Obſtãte.Teneo ↄ,vide Iaſ.hic qui tenet ↄ Bar. & i l.ſũma.in pri.ſ.de ↄdi.
ide.& i l.q̃uis.& i l.fratris.C.de trãſ.& Iaſrã.de orna.i ſuo tracta.d arbi.i j.pte.

Bal.in d.l.ij.in lec.& et in repe.C.de rescin.ven.tenet contrariũ, & cũ
transit ibi Sal.& idem tenet Raph.& Ro.hic,& Sal.in d.§.arbitro
rum.in xviij.q.& idẽ tenuit Io.de Imol.in c. q̃ntauallis.in xvj.q.
& Ant.de Bu.ibi in ver.venio ad sextũ q̃ms ipsemet Ant.de Bu.
in ver.venio ad quintũ,videat simplr trãsire cũ opi.Bar & tenen
do contra Bar.põt rñ.ad rõnẽ suã vltra alle.p Bal.in l.ij.q argũ de trã-
sact.propria ad arbitramẽtũ q est transactio impropria seu largo
mõ,vt pbat Bart.in l.q si ephesi §.j.ff. de eo q cer. loco. & in d.§.
arbitrorum.cum ſi.non pcedit, quia si in trãsactione q̃s decept⁹
sit nullo mõ sibi succurrit,vt in pcedenti.q.dr,secus si p laudum
arbitratoris deceptus sit.d.§. arbitrorũ.cũ seq.Tñ si tenerem opi.
Bar.in pcedẽti qõne videret posse sustineri et in hoc articulo pp
similitudinẽ.¶ Nec ob.ver.non sit lis &c.q̃a verũ est q̃tum ad or
dinem iudiciariũ seruandũ, sed q̃tũ ad diffiniẽdã litẽ sic vt decla
rat Bar.in d.§.arbitrorũ simile videmus in trãsactionẽ q̃ sit super
lite mota, vel q̃ moueri sperabatur non ob. q arbitramentũ hẽt
respectu ad veritatẽ debiti, q̃a verum est q nõ põt dicere læsum
nisi habito respũ ad dubiũ euentũ,vt no.glo.in l.per diuersas.C.
mã.nõ ob.q qñq; assumat arbitrator sup taxatione pretij, q̃a fa
teor hoc casu q si inique arbitratus est. & peto reductionẽ ad ar
bitriũ boni viri, non habeo necesse pbare dubiũ euẽtũ. sed verã
æstimationem,nec hoc casu loqt Bart. & isto mõ posset defendi
opi Bar.q̃tum aũt dẽat pbari fuisse dãnum & læsionẽ ad hoc, vt
hẽat locum reductio ad arbitriũ boni viri, dicam in l. si q̃s arbi-
13 tratu.ff.eo.vbi Imo.tangit.¶ †Item q̃siuit hic Bar.quid si in instrõ
a dicitur q vendidit rẽ p tãto.& illud plus q videlicet, & donauit[a]
emptori.an p hoc cesset remediũ huius.l.& d.l.ij. dic vt hic p eũ
tenentẽ q nõ in errante circa valorem rei,& idem no.ipse in d.l.
ij.C.de rescin.ven.& sequit ibi Bal. & idem tenet Im. vltĩ videas
in c.cũ contingat.de iureiur.& Bal.in l.cum filius.§.p illũ tex.de le.
ij.Pe.de Anc.&.Imo.in d.c.cũ cã.idẽ est de mente Gui. de Cug.
& Bar.in l.si tibi decẽ.in prin.ff.de pac.facit tex.no.in l.fi.§. idem
quesiuit.& q ibi Bar.ff.de cõdi.inde.& aliquid per Bar.in rub.C.de
contrahẽ.emp.in xij.q.Imo.hic adducit aliquid in qoantũ Bar.dicit q
si ignoraui verũ valorem nõ sit sublatũ remediũ.d.l.ij.p verba de
quib.ff.Ro.reliquit cogitandũ, dico q qñ sunt adiecta illa verba,
& id q plus valet donat &c.nõ habet locũ remediũ.l.ij.aduersus
donationẽ,sed bene aduersus venditionem pbat, q̃a illa verba,
& plus.referunt ad modicũ ergo non põt dici q sit donatio vltra
dimidiã cũ intelligatur modicum p illa verba donatũ . Sed si vl-
tra illud modicũ reperitur aliquid q excedit dimidiã rescinditur
venditio nõ donatio,ita loquit & recte Bar.in d.l.ij.nec ob.q illa
verba nihil operent, vt dicebat hic Imo. q̃a immo operabuntur
14 quo ad modicũ,ita q qñq; impediet remediũ.d.l.ij. †Et an illud
q intelligitur esse donatũ p illa verba dedit & donauit p illa ver
ba dedit & donauit &c.requirit tũc insinuationẽ, tetigit Ro. in
l.iij.ff.eo.dicens hoc tactum solũ p Io.Cal.in consi.suis super ru.
de emp.ven.in consi.ij.tenentem q nõ, q̃a dẽt inspici id qđ prin
cipalr agit in cõtractu vend.ar.l.nec cãm cũ vulg.si cer. pet. contrariũ tenet
ibi Ro.per.l.cum hic status.§.pe.versi.idẽ rñdeo.ff.de do.inter vir.
& vxo.& l.si q̃s donationis.C.de contrahen.emp.& idẽ tenet Pet.de
Anc.& Imo.in d.c.cum cãm.alle.no.in l.si q̃s oblõne in gl. j.ff.de
reg.iur.ad vnũ tñ cõsideranda sunt verba Bar. in d.l.si tibi decẽ. &
Bal.in d.rub.C.de contrahem.emp.vbi dñt q talis nõ est verba dona-
tio,& sic vr q nõ requirat insinuatio per gl. in l. Aquilius.de do-
15 na.Nunc nõ decido,q̃a nõ est articulus noster.†Ex pdictis potes
colligere alios casus in quib.locũ nõ hẽt remediũ huius.l. & d.l.
ij.q b.adde aliũ casum no.f. vbi fcã esset vendi.cũ decreto iudicis.
l.j.C.de pdi.cur.lib.x.q̃ ad hoc põderat Bart.in ver.nec immo de
ratus venditor nec emptor iniustus inueniat. Contrarium tenet
Imo.& Ro.hic per.l.ij.C.de fi.instru.& iu.hastę fis.l.x. vbi pp in
iustum pciũ uẽditio rescin. & tñ in illo cõtractu interuenerat de-
cretũ iudi.requisitum in tali cõtractu,vt ibi iuncta.l.ij. C. si pp pub.
pen.q alias . sequeret p minorẽ cũ decreto non posset restitui in
integ.cõ.l.si q.dem.C.de pdi.mi.adde q cum opi.Bar.transit Ang.
in.cõsi.136.inci.tutor vxori. in fi. per tex.quem dicit esse singu. in
d.l.j.Idẽ tenuit Bald. & Ang.in ead.l.j.& d.Abb.in c.cum dilecti.
de emp.& vẽ.sed secundam opi. q̃ puto veriorẽ tenuit recte in-
tuenti ipsemet Bar.in l.j.C.de præscr.xxx.an.per illum tex.nam
vt dixit Bar.ibi fuit deceptus circa pretij iustitiam tantum . & sic
interuenit decretum & aliæ solẽnitates prout ibi est gl.& tñ cõtract⁹
pp iniustitiam pcij rescin.& idem tenuit Io.de Imo.in l.pretia re
rum.ad.l.fal.& est de mẽte Bal.in repe.l.ij.in ver.super quarta.C.
de rescin.ven.& idem tenuit.d.Abb.in d.c. cum cãm. vbi p hoc
alleg.l.magis §.pe.ff.de re.co.& c.j.de reb.eccle.non alie. in. vj. &
ista pars videtur melior.Quæ confirmari potest per d.c. cũ dile-
cti.& c.cum cãm , vbi in alienatione rei ecclesiasticæ habet locũ
remedium.d.l.ij.& tñ talis alienatio non fit sine decreto.xij. q.ij.
abbatibus & cõfirmat et ar.l.minor autem magistratus.§.j.ff.de mi
16 no.¶ †Item non habent locum dicta remedia vbi res esset vẽdi-
ta facta subhastatione.ita dixit signãter Ang.in repe. l. secẽdum.
ff.eo.alle.tex.no.in d.l.j.C.de prædi.cur.li.x. & l.si tempore. de fi.
instr.& iur.hastę fis.& idem tenuit ipsemet Ang.in d.l. pretia re-
tum & in.l.j.C.de pscr.xxx.ann.alle.tex.sing.in d.l.j.de præd.cur.
Contrarium tenuit Bar.d.l.j.de præscr.xxx.ann.per casum in l.si
quos.de rescin.vẽ.& idem tenet hic Ro.& hoc puto verius. Sed
Angel.in.d.l. pcia.rñdet ad d.l. si quos. q ibi clare probatum fuit
q fraus,& ambitio interuenerant in subhastione.quæ responsio
violat istũ tex.vt dicit Im. in d.l.pretia, nec ob.tex.allegatus per
Ange. quia ibi nõ negat quin possit probari contrarium.¶ Item
b ibi non interuenit subhastatio,[b] sed decretum,sed pro Ang.magis
facit , quia si facta est subhastatio uẽdita est res primo offerenti,
vnde cum vendita sit p quanto inueniri potuit , non videt plus
valere.l.mortis causa capimus.§.fi.ff.de dona. cã mor. non videt
ergo vltra dimidiam læsus venditor.Sed põt respon. si probatur
rem valere plus dimidia eius quo vendita est per hoc probatum
17 est satis esse de fraude.†quia vbicunque est læsio in magna quan
titate præsumitur dolus.l.oẽs.§.Lucius.ff.quæ in fra.credi.& per
Bar.in dicto.§.arbitrorum.dicit tamen Pau.in d.l.pretia rerum .
si statuto caueatur quod res debeat subhastari.& dari plus offe-
renti,& cessabit remedium dictæ.l.ij. vt statutum aliquid operet
nisi probaretur de magno excessu quod mihi nõ placet . primo
quia statutum satis operatur inducendo q res subhastari debeat
quæ aliàs non erat subhastanda, præterea statutum non debet
sic interpretari ut addat iuri communi , ad hoc vt quis indebite
damnum patiatur.l.si serui vestri. C.de noxa. c. cum dilectus.de
consuetudine.glo.Bar.& doct.in l.a.§.in computatione.C.de iu
re delib.nec est verum q vltimo loco dicebat Pau. de magno ex
cessu , quia per subhastationem tolleretur remedium. d. l. ij. ex
forma statuti idẽ esset et si læsio esset in magna quantitate arg.l.
18 socio.ff.de integ.resti.¶ †Item non haberent locum dicta reme-
dia in adiudicatione in solutum facta creditori per iudicem, q̃a
habet vim quasi transactionis.d.l.a diuo.§.si pignora. & no. Bal.
in.d.l.ordo.Sed in contrarium.videtur decisio Oldr.in cõs.xxxvi.
incipiẽte ad j.q.&c.& Ioan.And.in addi.Spe.in ti.de iudi.§. seq-
tur.in addi.inci. sequitur.in fi. vbi dicunt q talis adiudicatio ha-
bet vim uenditionis,& habebit locum remedium.d.l.ij. alleg. l.
si prędium.C. de euictio possunt concordari opi. vt decisio Old.
& Io.An.intelligat de extraiudiciali adiudicatione per d.l. si præ
dium limitatio verbo Bald. in iudiciali per d.§. si pignora. Mihi
vr verior.opi.Bal.quia cum adiudicato transiuerit in rem iudica-
tam non vr audiendus cupiens eam rescindi.c.quod ad cõsulta-
tionem.cum simi.de re iudi.Item non haberent locum in vendi
tione fcã p aliũ q̃ p dñm puta fcã p pcuratorẽ,q̃a tũc non req-
reret q d eẽt deceptus in dimidia,sed sufficit q sit decept⁹ in.vi. par
te totius,vt signãter volunt Bar.in d.§.arbitrorũ p illũ tex.iũcta.l.
vñ si nerue.c.ti.qđ tñ nõ firmat sed contrariũ tenet hic Ro.in l.si volũ
tate.C.de rescin.ven. pq̃ et ita tenuit Im.in.d. c. q̃ntauallis. i vj.
q.Idẽ tenet.d. Ant.ibi in.v.idẽ Im.in.l.si q̃s arbitratu,in fi.j.e.& d.
Abb.in d.c.cũ cãm.q̃a ĩputari dẽt dño q talẽ pcuratorẽ elegit.l.
cũ mãdato.§.fi.ff.de mino.circa qđ vide et Bal.in d.rep.l.ij.in iiij.
q.vbi et hoc vr eẽ de mẽte Bal.nec i d.§.arbitrorũ pbat opi. Bar.
19 vt rñdimus in d.l.si q̃s arbitratu. ¶ †Itẽ nõ hñt locũ dicta reme-
c dia si uẽditio facta si minus dimidia iusti pcij[c] cũ hoc q si pcium
tũ cõuẽtum nõ soluet in paschate suppleat iustũ pciũ fm Bal.in
20 c.j.quali dñs pprie.priue.p rõnẽ de qua ibi p eũ¶ †Aliquid et p
liratione.d.l.ij.tetigit Bal.in l.imperator.§.si centũ. de le.ij.ubi di
d xit p illũ tex.qđ si a testatore grauatus[d] de uendendo fundũ sem
pronio uendiderit minus dimidia iusti pretij nõ hñt locũ dicta
remedia,q intelligo fm Imo.ibi & per Bal.in l.si fideiussor.§.me
minisse p illum tex.de leg.j.reliquas fallẽtias uide per gl. & doc.
in d.c.cũ cãm & in d.c.cum dilectus.& in d.l.ij.maxime per Bal.
ibi in repe.in iij.& iiij.q.†& per Spec.in d.§.nunc uidendum.
21 ¶ †Successiue pro uero intellectu huius. l. & eorum quæ not.
Bal.

ADDITIONES.

a ¶Donauit. Adde Bal.consi. 1.v.volu.& dicit Are.hic q talis clausula operatur in foro conscientiæ,quia est communis opi q in foro conscientiæ quis teneat. Thom.¶Vide quæ dixi in addi.in d.l.ij. C. de rescin. vend.

b Fran.Cur.¶Subhastatio. Vide Ang.in consi.173.vide in Ale.in l. pretia rerũ. ff.ad.l.fal. Ang.Are.in §.si quis agens.inst.de ac.ti.

c Iulia.Arg.¶Pretij. Adde & vide doc.in c.cum dilecti.& in c.pe.de emp.& vẽ. & in d.l.ij.de resc. vẽ.& an si velit supplere sit in electi.suppl ere volẽtis vide ibi & vnũ verbũ p vin.hæc in l.si insulã.nu.xvj.ff.e.ti.& vide q̃a licet sit licitũ cõtrahẽtib.se inuicẽ decipere vt l.itẽ si pcio.§.quẽad.ff.loc.& et de iur.can. vt in .d.c. pe.tñ illud nõ hẽt loc.i in foro cõsci r f n.d.Ant.i d c. & dicit q apud cõfesso-rẽ dẽt fieri cõcia all.Th.de a.j.j.q 72.ar.4. lac in §.sed [illegible] nu. 113. [illegible] de act.

d ¶Grauatus. Adde tex.decidentem q.in l.nec uiam.§.q si quis.ff. de peti. hær.

Bal.aduerte.qa huic.l. ob. qa vr qd stipso deberet a principio eē nulla ipso iure,qa si a prin.actū sit q pmitteret fundus sine vsufructu,si postea incōtinēti pmittat fundus cū vsufru. vr p errorē facta pmissio vsusfru.l.quoties.§.tātundē.cum seq. & ibi hoc signanter voluit aperte Bar.§.de hære.insti. & no.Bar.in l. Titia.§.j.j.e.ergo vr quod ille error vitiet stipulationē ipso iure et aliter nō cōstituto de dolo.l.ita stipulatus.in prin.& ibi gl.ij.j.e.& q hic incōtinenti subsecuta fuerit stipso post præcedētē tractatū affirmant Bal. & Imo. hic sed nō rndēt ad ɔtrū.§. formatū. nec video posse rn.intelligendo, vt ipsi intelligūt.s.q incōtinēti &c.iō dico q iste tex.intelligi dēt qn ex īterualllo secuta est stipso, qa tūc ptes vīr recessisse a primo tractatu.l.p retētionē. & ibi gl. C. de vsur.l.cū in plures.§.locator horrei.§.loca.ſm intelſm Ia.Bu. & Bar.in l.pacta nouissima. C.de pac.& no. Bar.in l.item quia.§.fi.§.de pac.& in discursu vr ēt intelligere Raph.hic. Et ſm istū intelſm ver.idē ē nō ɔtinuat ad pcedētia quo ad terminos facti, sed ponit nouū casum put in gl.in ver.dolū.nā si ɔtinuaret pbaret iste tex. q si in pcedēti tractatu ɔclusum fuit q pmitteret.x. ex cā donationis, & postea pmisi.xij.q ex primo trac.dī cōstare me deceptū esse re ipsa,& daret mihi exceptio, & ita intelligebat Bal. & Imo. hic ēt si nō eēt deceptio in dimidia, & hoc opat pcedēs tractat° qd reputat sin.sed certe hoc stare nō pōt, qa si ista lex. in princ. dēret de necessitate intelligi qn ex interuallo facta fuit pmissio, vt pbaui, sequeret q si vers. idē ɔtinuaret ad principiū q nō posset dici q p pcedētē tractatū ex interuallo ɔstet de exceptione, qa imo partes censent p sequentē pmissionē recedere voluisse a primo tractatu p d.l.p retentionē,cū ɔcor.alle.§.vbi sequeret incōtinēti,fateor q psumit p errorē & stipso est nulla vt dixi q no. qa a doctoribus hic nō vr pfecte declaratū.Et tenēdo id q tenui circa itelſm huius tex.nō ob.l.si tibi liberū.§. de ac.emp. vbi si ex īteruallo ałr factū sit q̄ a prin.dictū fuerit,psumit p errorē,qa rn̄deo q nō loquitur de eo q dictū eēt in pcanonib. ɔctus, sed in alio ɔctu ex quo idē erat q̄sitū ius pti. vn̄ nō psumunt ptes a iure q̄sito recedere voluisse,& ita rn̄. Imo.i d.§.tātūdē. Nec ob. si diceret q error psumit p d.l. si tibi liberū,qa rn̄deo q dato q psumat, tn̄ hic nō allegabat error,sed dolus,& allegan oportuit, arg.eorū q habent i l. si adulteriū cū incestu.§. idē pollioni.j.de adul.& gl.in cle.appellāti. de app.

22 ¶ Nec placet id q dicit Imol. secutus Ang. † q si ago & tracto tecū vt des mihi pignus & postea incōtinēti vēdo,psumit simulatio,qa ipsemet Imo. ɔtrū tenuit in d.§. tātūdē volens hoc casu psumi errorē nō simulationē p illū text. & in hoc recte locutus est hic Bal.nō ob.no.p Bar.in d.l.pacta nouissima.qa ibi verba directo tēdebāt ad simulationē, qa aliter agebat, & aliter scribebat,vt p totū ti.C.plus valere quod agit & iuxta hic tetigit Ang.qualiter ex pcedēti tractatu pbet simulatio. Et ɔcludit ipse & Moder.idē q ɔcludit Bart.in d.l.pacta.de quo ēt vide p Bar.& alios in d.l.itē qa.in fi. & plenius p Bal. & Ang.in d.l. quoties.in prin.& ibi p Imo.in §.ij.& Bal.post Bar.in l.multū.C.si qs alteri. & in l.cū allegas.C.de vsu.& in l.ij.C.ad Vell. & in l.ij.C.plus valere.

23 ¶ † Vltimo tene mēti ſm spe. & Io. An. in ti.de emp.& vē.§. nūc vidēdū.el.ij. in ver. qd si vendens q̄ dicta refert hic Ang.s.de eo q vēdidit equū cū oībus suis schinellis & magagnis & cū pacto[a] q nō volebat teneri de eis, tn̄ tenebit rōne doli si sciuit morbū & nō ppalauit emptori.l. tenet.§.fi.& l.puero.§.de ac.emp.& idē dīt si equus dulebat spatulas, seu nō qn erat calidus,nā licet vēditor dixit vēdo p strabo, dolēte spatulas, & habēte oēs defectus p qbus nolo teneri, tn̄ tenebit si specifice nō affirmauit de spatulis.l.ea q̄ cōmēdādi.§. fi.§. de ɔhen. emp.bn̄ facit l. q̄ritur in §.vēditor.in ver.sciēs.de ædi.edi.Adde Ang.idem tenentē in l.paciscī.§.de pac.& Cy.Bal.& Sa.i l.j.de C.edi.ac.& Abb.in c.insultū. de re.permu.vbi pdicta intelligūt in vēditore sciente, aliàs secus per no.p gl.in d.l.j.& idē gl.in d.l.pacisci.

24 ¶ † Et si equus moritur intra triduum præsumitur tpe venditionis fuisse morbosum Io. An.in addi.spe.in ti. de empt. & vendi.§.sciendum.in ver.de illo q dictum refert hic Ang. & sequunt Mod. licet.Ang. hoc reprehendat p quo dicto Imo. hic alle.no.per gl.sing. in l.4.C.de eniē. ser. Adde tex.cum ibi no. c.ij.de cle. percu.& cum prædicta decisione transiuit ipsemet Ang.in repe.l.sciendum.in vlt.q.§.co.nisi ſm eum probaret vēditor ɔtrū, puta q intra triduū equus comedit herbas venenosas in quo stabitur dicto peritorū in arte. alle. l.semel.C. de re.mil.li.x.

25 † Et ad prædicta ēt optime facit q not. Bar.in l.maritus.in fi.post.glo.§.loca.& per Ang. in opere suo,in xj.rub.q.ix.& per Ange.i trac.malefitio.in rub.de homi.& q no. Bar.in l.fi.ad fi.de sica.& Bal.in proœ.ff.& Bal.in l.ij.in ij.q.C.de rescin.ven.in quibus locis inuenietis & an quando quis præsumatur mortuus ex vulnere,vel morbo præcedente.

ADDITIO.

a Iulia. ¶Pacto. Adde & vide.d. Alex.in l.sed & si quis.§.quæsitum.§.si quis cau,

Pauli. LEX XXXVII.

SI certos. Si quantitas debetur vt species, eius interitu ante moram liberatur debitor. h.d.& dixi in l.si ex legati supra eodem.

Vlpiani. LEX XXXVIII.

1 *Stipulatio habere licere simpliciter facta secundum rigorem committitur ex facto cuiuslibet extranei,licet secundum iuris interpretationem committatur solum ex facto promissoris,& suorum successorum.*

2 *Promittere habere licere & controuersiam non mouere de iure,idem sunt.*

3 *Promissio facti alieni regulariter non valet, fallit vt infra.*

4 *Promittens factum alienum obligatur si iurauit.*

5 *Promittens factum alienum in sponsalibus,matrimonio,& spiritualibus obligatur,quia videtur promittere se facturum,& curaturum.*

6 *Promittens factum alienum quando promittit alium facturum aliquid ad conseruationem eius ad quod ipse promittens tenetur obligatur.*

7 *Promittens de facto suo tm̄ tenebitur nihilominus de facto hæredis sui, & qn̄ ēt de facto extranei.*

8 *Promissio habere licere quid importat dicitur hic.*

9 *Promittens factum alienum vt puta promitto per alium non fieri quominus tibi ire agere liceat,non intelligitur promittere me facturum & curaturum.*

10 *Promittens factum alienum tenetur pro his quos prohibere potuit.*

11 *Locator an & quādo teneatur ad interesse cōductoris pro īpedimēto sibi facto.*

12 *Promittens de se tantum tenetur etiam de facto extranei, quatenus inducitur ex natura præcedentis contractus.*

13 *Pœna potest excedere duplū et quadruplū qn̄ adiecta est per nomina simplicia.*

14 *Vēditor pmittēs defendere rē vēditā de iure et fcō nō tenet defēdere cū armis.*

15 *Vēditor tenet si emptor fuit ab inimico vēditoris expulsus,si inimicitia suborta est ante venditionem.*

16 *Venditor nō tenet emptori de euictione,si res fuit euicta iniq̄,& iniustitia iudicis.*

17 *Venditor tenetur emptori de euictione,quæ sequitur de iure alias non.*

1 STipulatio. † Stipulatio hr̄e licet simpliciter interposita ſm rigorem verborum cōmittit ex facto cuiuslibet extranei, licet ſm iuris interpretationem committatur solum ex facto promissoris & suorū successorum,hoc primo vsq; ibi,sed si se ante quem ver.debet poni,ver.sed si quatenus,vbi est rn̄sio huius primi dicti ſm Barto.& Ang.Sed si non simplr sed de se tn̄ quis promittit etiam de rigore verborum non ɔmittitur ex facto extranei, sed promissoris & successorum,hoc secundo vsq; ibi, sed si quis,si vero promisit expresse de facto alieno nō valet, nec ɔmittit tunc stiplo ex facto alterius,nisi interuenerit promissio poenæ vel interesse.h.d.vsq; ad

2 §.si qs sonc. † Et præmitte si pmittu tibi hr̄e licere idē importat q si promitterē tibi ɔtrouersiam de iure non mouere, vt pbatur hic in ver.quatenus.& in §.si quis forte. cum seq.iuncto.§. hi.qui

3 vbi omnino vide Bar. † Not. q promissio facti alieni non tenet. q limita pluribus modis,vt hic per Ang. Nam limitat n si quis promisisset se facturum & curaturum q alius faciet,per.§.si quis aliū insti.de inuti.stip.tn̄ ſm Imo.inepta est limitatio, qa tūc promittere videor factum meum.l.quoties.j.e.Secundo fallit in stipſone prætoria, vt sistere hoīem in iudicio, quia tunc videor pmittere me facturū & curaturū, vt d.l.quoties q.s Tertio fallit vbi præcessisset ɔctus de cuius nā est,q teneatur ex facto alterius.l.emptorem.§. qui autem.§.ac.emp.no.in l.inter stipulantem. in prin.j.e. Quarto fallit qn̄ quis promittit factum non,vt personæ alienæ, sed vt rei in ɔctu deductę,casum & exemplum habetis in l.si ita quis.§. de euic.vbi promitto seruum non eē fugitiuū, declat Cy.in l.j.in

4 iiij.q.C.de procu. † Ponunt Raph.& Ro.hic aliam fal. videlicet nisi interuenerit iurm̄ in promissione alle.tex. in c.ex literis el.ij.cum ibi no.de spō.Et quia iurm̄ facit vt quis videatur velle obligari eo meliori modo quo pōt.l. cum pr̄.§. filius matrem.de leg.ij.& per Bar.in l.si quis pro eo.in viij.incb.j.de fideius. & sic perinde est si promisisset se facturum q alius faciet, quo casu tenet promissio, vt in §.si quis alium insti. de inuti.stip.& in l. si quis hæres iussus. de le.j.& hic in gl.in ver. Adde Ang. & Imo. hanc fal. ponentes in l.inter stipu.in prin.j.eo.& idem Bal.in l.fi.C.de non nu.pe.vbi alle.tex.in d.c.sicut.& not.gol.xxx.q.ij.c. vbi non est.& gl.xxxj.q.

a iij.c.si parētes est text.ſm vnum intelſm in c.ex rescripto. in fi.de iureiu.ſm .d.Ab.ibi dicentem esset singulare,[a] & no. vt ibi. vide

5 gl.fi. † Adde etiam circa hic q Bal.in l.fi.C.de spō.dixit,q in spiritualib.vt in mr̄imonijs,& sponsalibus, ille q promittit factū alienū obligat,qa vr obligare se facturum & curaturū,ita dicit tenere doc.iuris cu.voluit allegare ea quæ hn̄t in d. iuribus d.Ant.ēt i

b d.c.cum ex literis.& in d.c.sicut.vult q nō solū in mr̄imonio,[b] sed in distin.

ADDITIONES.

a ¶Singul. Adde q ēt hic eē posset si pmissio nō eēt iurata ſm gl.reputatā sin.i c.veniēs.el.ij.de eo qui cog.ɔsan. vxor. sue.& pro prædicta fallentia adde gl.I.xij. de si tibi domino & vide Fed.consi.183.

b ¶Thom. ¶Mr̄imonio. Vide ple.per Car. Alex. in d.c.ex lr̄is.& in c.sicut de spō. & iō infero q i curia mercatorū valeret promissio facti alieni per no. per Bart. in l.si fideiuss.§.quędam.& melius in l. quintus.§.mā.& no.quia habuit de facto.

indistin. de eq̃tate canonica in mã canonica ꝓmittẽs factũ alie-
num in dubio vr̃ ꝓmittere se factũ & curaturũ, & sic valet sicut in
stipulationibus ꝓtorijs ꝑ æquitatẽ ꝓtoris l. quoties q.a. in prin. j. eo. q̃
6 not. ꝑ limitatione huius. l. ¶ †Fallit ẽt vbi q̃s ꝓmittit aliq̃d factu
rũ ad ꝯsetuationẽ eius ad q̃ ipse promittens tenet̃ tex. & exẽplũ
hẽs in l. q. aũt. in ver. sed si q̃s & ibi Bar. repitat hoc mẽn tenẽdũ.
s̃. de ꝯsti. pecu. & nõ est alibi s̃m Bal. in rub. C. eo. ti. Et idẽ voluit
Ang. d. l. inter stipulantem. in prin. & ibi late ꝑ Ange. & Imo. ibi
de hac mã, & ibi ẽt ponit q̃ sui rõ quare ꝓmissio alieni facti nõ va
let, videlicet nõ gerit̃ negotiũ inter stipulãtẽ, & ꝓmittẽtẽ, vel põt
dicere rõnẽ esse, q̃a vr̃ ꝓmittere id q̃ inspecta iuris dispositione ẽ
sibi ipossibile, q̃a nõ est in ptãte sua vrgere ex̃neũ. vñ videmus q̃
q̃s tenet̃ de facto illius ꝑsonæ q̃ cogere põt vel ꝓhibere. l. flumi-
7 nũ. §. q̃q̃. s̃. de dã. insec. †Secũdo in ver. sed si se. no. tex. singu. s̃m
Bal. in l. fi. C. de act. emp. ꝑ quẽ dicit q̃ si q̃s ꝓmisit de suo, vel scõ
tm̃, tenebit̃ nihilominus de facto hr̃dis sui. & idẽ no. Pa. de Ca. &
Ro. hic, & licet ipsi nõ dicãt, ita ẽt intellexit Bat. hic in ver. reassu-
me &c. facit. l. si necessarias. §. de vẽdẽdo. s̃. de pig. actio. nã ista ver-
ba, se obligat ne ipse faciat &c. importãt idẽ ac si apposita sit di-
ctio taxatiua q̃ tñ ad trãsitũ ad hr̃des, vt no. Bal. in l. nisi hoc. in fi.
s̃. de pac. Sed ꝯ p̃dicta vr̃ dicere Bal. in l. q. se p̃ris in ver. itẽ qn̄ tñ va
a sallus. C. vñ lib. Vt puto de iure veri[a] q̃ imo si ꝓmissor cũ dictio
ne taxatiua ꝓmisisset de se tm̃ nõ cõmittat̃ stipũo ex ꝑsona hr̃dis
vt voluit ẽt Bal. in l. si sic. la grãde. j. eo. alle. l. nõ solũ. §. tale. s̃. de li-
be. leg. ꝓbat̃ in d. l. nisi hoc. iuncta. l. iurisgentium. §. pactorum. s̃.
de pac. Nec ob. iste tex. q̃a s̃m Barto. in d. l. si sic. nõ fuit hic adie-
cta dictio taxatiua tm̃. Nõ ob. d. §. vẽdendo. q̃a illa taxatiua fuit
verbũ iuriscõsulti, nõ ꝑtis, nã dicit iurisconsultus, q̃ solũ fuit ex-
pressa ꝑsona ꝓmissoris. & eodem mõ r̃ndeo ad verba Bar. hic, in
versi. reassume. q̃a sunt verba Bar. nõ aũt q̃ intelligant̃ ꝓlata fuis-
se a ꝯhentib. aĩs cẽt de directo sibi ꝯrius. Eꝯ vero si hr̃s ꝯuenit se
velle teneri solũ de suo facto, tñ tenet̃ ẽt de facto defuncti, cuius
factũ reputat̃ factũ hr̃dis, vt est gl. no. in l. seruus. in prin. in ver. in
terest. & ibi hic no. Bar. & Bal. s̃. de ꝯdi. fur. & Bal. in c. j. in fi. q. suc.
8 tene, & vide q̃ no. Bal. in l. si seruũ. in §. itẽ si homo. j. eo. ¶ †In glo.
s̃m sol. q̃ approbat Raph. Imo. Pau. de Ca. & Ro. hic, Ang. & Bal.
& Mod. j. ea. l. §. si q̃s dolũ q̃ puto verã. ex q̃ua habes q̃ si ꝓmitto
simplr̃ obi habere licere videor ꝓmittere s̃m iuris interpretatio-
nẽ non solũ de facto meo & hęredũ, sed ẽt ex̃neũ, vt hic in prin.
Iſæ, tñ verũ est q̃ nõ valet nisi respectu facti mei, & hr̃dũ, & ita in
telligit̃ ver. sed quatenus. Ex quo infert q̃ si esset adiecta pęna va-
leret quo ad factũ omniũ, ꝑ istũ tex. in ver. at si quis. & hoc tenen
dũ est ꝑ istũ tex. & ꝑ d. §. si q̃s dolũ. in fi. cui Bar. ibi conat̃ r̃ndere,
sed eã violat, ꝑ qua opi. addo. bonũ tex. in l. nouissima. j. iudi. sol.
licet Bar. ibi destruat illũ tex. istã opi. ẽt tenuit gl. in l. emptorẽ. §.
q. aũt habere. in ver. & ꝑ oẽs. s̃. de actio. emp. q̃uis Bar. & Ang. hic
& Bar. in d. §. si quis dolũ inhærentes opi. glo. hic in versi. vtimur.
& in versi. sit factũ alienũ, teneat opi. ꝯriã s̃m q̃ summaui legem
9 istã. ¶ †In gl. in ver. vr̃ vult hęc gl. q̃ qñ ꝓmitto simplr̃ factũ alienũ,
vt puta ꝑ aliũ nõ fieri quominus tibi ire agere liceat, nõ intelliga
tur ꝓmittere me facturũ & curaturũ, cuius ꝯriũ voluit de dire-
cto gl. §. si q̃s aliũ insti. de inuti. stip. & illã sequit̃ vr̃ Cy. in l. j. C. de
ꝓcu. ꝓut refert Bart. sed Cy. ibi hoc oĩno nõ dicit. Bar. hic, & in l.
inter stipulãtẽ. in prin. j. eo. sequitur glo. hic reprobata opi. Cy. &
gl. in d. §. si q̃s aliũ. Sed Raph. hic dicit q̃ Bar. nõ intellexit Cy. & q̃
Cy. voluit q̃ si ibi verba alicuius stipũonis eẽnt impersonaliter ꝓla
ta in passiuo tunc valet stipũo quantumcũq; ꝯtinere videat̃ factũ
alienũ. q̃a hoc casu subintelligunt̃ illa verba. s̃. a me. & ita loquat̃
in d. l. quoties. sed tex. noster nõ loq̃tur qñ illa verba essent ꝓlata
in passiuo, forte ipse Raph. nõ intellexit verba Cyn. q. nihil dicit
de verbo passiuo, sed solũ dicit q̃ si verba sint impersonalr̃ ꝓlata, va
let stipũo licet ꝯtineat factũ alienũ, nec video rõnẽ diuersitatis in-
ter casum qñ verba sunt in passiuo impersonalr̃ ꝓlata & casum qñ
aliter ꝓlata sint. vñ puto q̃ gl. hic rectius loquat̃ & Bar. q̃ gl. in d.
§. si q̃s aliũ. & q̃ Cy. & Raph. q̃a q. ꝓmittit dẽt de se ꝓmittere, vt
innuit lr̃a in diffinitione stipũonis. s̃. e. l. stipũonũ. §. stipũo. & licet di
cat Raph. subintelligi illa verba a me ꝑ l. illa. §. cũ q. ꝑ hoc tñ nõ
seq̃t̃ valere debeat ꝓmissio facti alieni a me interposita, nec illa
10 verba ꝓmitto curari tibi dari, ꝯtinẽt factũ alienũ. ¶ †In ea. gl. in
fi. plures solutiones assignant̃ in ꝯtio quarũ duæ sunt cõiter ap-
probatę, vna videlicet q̃ ibi loquit̃ qñ præcessit ꝯctus ex cuius nã
q̃s tenet̃ ex̃neo euincente. alia est solutio q̃ etiam approbat Bar.
& alij cõiter hic, videlicet q̃ ibi ꝓmissor tenet̃ de facto eorũ quos
ꝓhibere potuit arg. l. fluminũ. §. quamq̃. s̃. de dã. insec. & ꝑ hoc ꝑt
dici declaratã ẽt esse gl. hic in versic. efficiat. sed Imol. hic sub du-
bio forte dicit sibi videri dici posse q̃ hæc stipũo habere licere sim-
plr̃ interposita nõ cõmittat̃ ex ꝯuentione facta ꝑ eos quos ꝓmis-
sor ꝓhibere potuit ꝑ ꝑ gñalitatem huius literæ, nisi forte esset fi-
lius, vel seruus. arg. l. in delictis. in prin. s̃. de noxa. vbi tñ de filio ni
hil dr̃, & dicit Imo. tñ. posse ad. l. fundũ. s̃. loca. q̃ ibi debeat solũ
præstari patientia, nimirũ si cũ ꝓhibeatur vti frui ꝑsonam q̃ po
tuisset locator ꝓhibere agere põt, cũ stipũo esset sup ꝯctu locatio
nis interposita cuius nãm imitat̃. l. si stipulatus. cũ si. s̃. de vsur. Ve-
riorẽ tñ puto solut̃ gl. s̃. relatã, q̃a nõ vr̃ bñ r̃nsum ad d. §. q̃q̃. &
ad d. l. si fundus. q̃a non est verum, quod in d. l. si fundus. illud nõ
11 sit q̃a deberet̃ sola patientia. †Patet q̃a cũ cõductori non ꝑstatur
patientia ab impedimento locatoris, vel eorũ quos ꝓhibere põt
sed ex facto tertij non tenetur locator ad interesse ꝯductori, sed
solũ ad mercedẽ relaxãdam. l. sub vno. §. vbicunq;. s̃. loca. sed in ca
su. d. l. si fundus. ẽt tenetur locator ex facto eorum quos ꝓhibere
potuit, perinde ac si ipsi ꝓhibuissent, ergo illud nõ est solum rõ-
ne patientiæ, q̃a quocunq; ꝓhibeatur ꝯductor habet regressum
ꝯ locatorẽ, sed diuersimode, q̃a si ꝓhibetur a locatore vel ab his
quos locator potuit ꝓhibere, poterit agere ad iteresse, alias solũ
aget ad relaxationẽ mercedis ꝑ d. §. vbicũq;. nec solus is q. locat
tenet̃ ad p̃stãdã patientiã, sed ẽt is q. ꝓmittit tibi hr̃e licere vi. j. e.
12 l. §. si quis forte. ¶ †Et inq̃tum Bart. hic in ver. reassume. dixit q̃ q.
ꝓmisit de se tm̃, tenet̃ ẽt de facto ex̃nei, quatenus inducit̃ ex nã
p̃cedentis ꝯctus ꝑ l. emptorẽ. §. q. aũt. s̃. de actio. emp. adde q̃ Im.
hic cũ quo ꝯcordat Roma. j. ea. l. §. si q̃s forte. dicit Bar. nõ bñ loq,
qm̃ vr̃ cõpromissor fecerit limitatã oblõnẽ de se tm̃, & sic q̃ non
velit obligari ex facto ex̃neũ, sed ex suo tm̃, arg. l. maritus. cũ si-
mi. C. de ꝓcu. Puto tñ Bar. recte locutũ, & dictũ eius ꝓbat̃ in d. §.
q̃a aũt. ver. sed Iulianus. vbi licet vẽditor dixerit se nolle teneri de
euictione, nisi ꝑ se & hærede suo, nihilominus tenet̃ ad restitu-
tionẽ pretij re euicta ab ex̃neo. Præterea dum Bar. hic vnit̃ taxati-
ua tm̃ non intelligas q̃ velit ea esse verba ꝯhentiũ, vt. s̃. declaraui.
13 ¶ †In gl. in versic. quanti. ibi, & iõ inspiciẽdũ &c. nõ r̃n. gl. ad ꝯtnũ
formatũ in prin. ꝓpterea Barto. reprehendit gl. & r̃n. vt hic ꝑ eũ, vel
s̃m Imo. dici põt q̃ in l. j. C. sen. q. ꝑ eo q̃ interest, nõ dr̃ q̃ pęna nõ
possit excedere duplũ, sed loquit̃ in singulari interesse in quo in-
ductũ est, vt duplũ excedere nõ possit ꝯfirmo q̃a poena põt exce
dere duplũ & quadruplũ qñ adiecta est ꝑ noĩa suppliciã, vt in. §.
alieñ. j. ea. l. cũ gl. & ibi Bart. qđ an sit verũ & q̃uo ꝓcedat reseruo
14 ibi discutiendũ. ¶ †Vltimo dubitauit hic Bar. q̃d si vẽditor pro-
misit defendere de iu. & de facto, an teneat̃ defendere cũ armis.
b Et ꝯcludit q̃ nõ,[b] vt hic ꝑ eũ. cũ quo trãseũt Ang. & cõiter Mod.
& idẽ tenuit Cy. in l. fi. & ibi Bal. & Sal. C. de actio. emp. & Bal. in
l. nõ solum. §. si statutus. s̃. de ꝓcu. & i l. j. in lec. antiqua. s̃. de euic.
& Io. de Imo. post. Pe. de Anc. in c. fi. de empt. & vendi. idẽ ꝯsuluit
Ia. Bu. in ꝯsilio incip. in Christi nomine qõ ꝓponit̃ istis terminis
25 vtrũ ablata re vendita &c. ¶ †Addit tñ Ro. hic vnũ verbũ qđ fuit
Bal. in l. fi. C. de act. emp. videlicet inq̃tũ Bart. hic dixit q̃ vẽditor
tenetur si a suo inimico emptor fuerit expulsus, q̃a s̃m Ro. hic ĩ
telligi debet qñ inimicitia suborta est ante venditionem, secus si
post, q̃a qñ post venditionem euenit, nõ spectat ad venditorẽ. l.
Lucius. s̃. de euic. idẽ tenuit Sa. in d. l. fi. q. dicit illud fuisse de mẽ-
te Bat. hic, ꝓ hoc allego. l. damni infecti stipũo. §. emptoris. de dã.
16 infect. vbi fit similis distinctio. ¶ †Secundo addans s̃m Bald. &
Sal. in d. l. fi. q̃ qñ venditor promisit defendere emptorem de iu-
re, & de facto, si postea res fuit in iudicio non iure euicta, sed ini
que & iniustitia iudicis non tenebitur venditor ꝑ tali euictione
secuta de facto, & non de iure, q̃a talis iniustitia iudicis est casus
fortuitus. l. si ꝑ imprudentiã. in prin. s̃. de euic. & ibi Bar. & plenĩ
Bar. in l. si excep. j. de fideius. q̃uis s̃m eos Cy. in d. l. fi. teneat q̃ im
mo venditor hoc casu teneat̃, ego non reperio. Cy. hoc dixisse in
lec. mea potuit dixisse in additione q̃ pauci libri habent, tñ Bart.
hic de quo ipsi mentionem non faciunt hoc uoluit in ij. memb.
tñ mihi magis placet rõ Bal. quia si uerba. s̃. dicta intelliguntur
s̃m nãm ꝯctus, ut Bar. fatetur, ergo non debet uenire læsio ꝑ fa-
ctũ & iniuriã iudicis, q̃ nõ uenit s̃m nã ꝯctus. d. l. si per imprudẽ-
tiam.

ADDITIONES.

a Iulia. ¶Verius. Adde Bal. i c. j. q. iuris sit de re ali. q̃s fue. inue. nec ob. cle. exiui. de
ver. sig. vbi hr̃ q̃ dictio taxatiua nõ excludit filia, vel cõnexa q̃a tñ excludit̃ filiũ
ꝑsona ẽt si repitaret eũ de quo est icã disp. vt d. §. tele. tu aũt conclude, aut ista
stipulatio & promissio est personalis, non transit, aut realis & transit etiam si
esset apposita dictio taxatiua vt d. §. de vendendo dixi aliquid. s̃. in l. stipulatio-
num in § item si fictio, & ibi papienses.

b Iulia. arg. ¶Quod nõ. Adde q̃ dato q̃ ꝓmitterẽ defendere de foõ restituẽdo vio
lẽtia illatę hic cẽt intelligẽdo si eẽt req̃situs a vẽditore alias talis ꝓmissio ꝯtine
ret illicitũ, q̃a ego nõ possũ defendere vi illata alteri[9] istis reb[9] nisi sim req̃sit[9],
ita voluit Inn. i c. si qñ de offi. dele. Bar. i l. deuotũ. C. de meta. li. x. Bal. i rep. l. da-
ta. opa. itẽ vide Io. de anna. i c. olim. cĩ de accu. Abb. i c. petitio, cx de iureiur.
& an ꝓlati teneat̃ defendere sũ. põtifi. ẽt apposito iuro cũ armis. vide Feli. in c.
ego. n. de iureiur. vbi i fi. dicit q̃ nõ tenent̃ cũ armis in propria eorũ persona sed
alios in locum ipsorum surrogare & mittere vt ibi sed licet bene eis hortari pręs
bantea. c. igitur & c. hortamur. xxiij. q. viij. vide per eum.

tiam.De hoc vide ẽt Ang.in cõ.173.& ſeq.& inci.in Chriſti noĩe
ꝑmittẽdũ ẽ ibi oĩno vide q̃a ſingularia verba ponit ad limitatio
nẽ.d.l.ſi ꝓ imprudẽtiã.de euic. & ad limitationẽ eorũ q̃ hic dixit
17 Bar.¶ †Nã dixit ibi Ang.ꝙ ſi vẽditor ꝓmiſit emptori ſe velle tene
ri de eui.q̃ ſequeretur de iure, vel de facto debemus aĩaduertere.
Quia q̃dã ẽ euictio de facto q̃ fit ꝑ iudicẽ ꝓcedẽtẽ oĩno ext ordi-
nẽ iuris,& cũ iſta raro eueniãt nõ ẽ veriſimile ꝙ vẽditor voluerit
ſe ad hãc obligare,arg.l.fiſtulas.ſ.de ꝯhẽ. empt. Quædã euictio ẽ
q̃ fit ꝑ iudicẽ ꝓcedẽtẽ ꝑ ordinẽ iuris,tũ q̃ male iudicauit ignorã
tia,vel alio mõ,& de iſta vr̃ ſenſiſſe venditor.Exiſtimarẽ verũ di-
ctũ eẽ Ang.qñ in vẽditione fieret ẽt expreſſe mẽtio de euic.q̃ ſe-
querẽt facto iudicis,aĩs viderẽt intelligẽdũ eẽ ꝙ ꝓmiſiſſet ſm na
turã ꝯctus ꝑ doc.Bal.& Sal.in l.fi.q̃.ſ.reruli. Tñ ſuſtinendo Ang.
dici põt ꝙ eius verba ſunt dinguiora & latiora ꝑ ꝑ verbũ euictio
nis q̃ verba Bal.& Sal.De hoc articulo.ẽt ꝑ Pet.de Anch.in cõſi.
83.incip.in Chriſti noĩe omiſſo primo dubio.ubi prædicta limi-
tat ꝓcedere in priuato venditore , ſecus in ſuperiore,arg.eorũ q̃
hñr in c.j.de offi.& po.iu.dele. & eorũ q̃ no.ꝑ doc.in ca.ꝑ illorũ.
de ꝑbẽ.ponit & alia plura quibus facile põt rñ.ex alle.hic ꝑ Bar.
vnde ꝯnũ dicerẽt ꝙ expreſſe ſenſit Bart.in ꝓe.ffo rũ. Intelligas
ergo dictũ Pet.de Anch.nõ ꝓcedere qñ illa verba eẽnt appoſita
in ꝯctu,de cuius nã eẽt ꝙ ſine armis fieret defenſio,qm̃ verba tũc
intelliguntur ſm nãm ꝯctus ut uoluit Bar. in d.ꝓe. vbi alleg.d.l.
fi de act.emp.ſed ſi.d.verba apponerẽtur extra ꝯctũ de cuius nã
eẽt ꝙ cũ armis,tũc ꝓcederet deciſio.Pet.de Anch.vt ibidẽ voluit
Bar.alleg.l.deſertorem.& quod ibi no.C.de re mili.

1 *Stipulatio habere licere cõmittitur ex cõtrouerſia quã quis facit rõne alicuius iuris quod habebat tẽpore promiſſionis, vel quod poſtea adeptus eſt.*

2 *Promittẽs nõ mouere cõtrouerſiã de domo vel fũdo cẽſetur ẽt ꝓmiſiſſe de vſuf.*

3 *Stipulatio habere licere,an comprehendat etiam factum extraneorum.*

4 *Stipulatio habere licere committitur ſi moueo tibi.q.de facto, vt quia nullum ius habeo in re.*

5 *Stipulationi habere licere contrauenìens,ſi conueniatur non poteſt agi ad pęnã, niſi eſſet adiecta clauſula,rato manente pacto.*

6 *Stipulatio an committatur ſi.q.moueatur de facto.*

7 *Stipulatio habere licere an committatur eoipſo ꝙ controuerſia mota eſt abſque eo quod iudicatum ſit.*

8 *Verbum ratum habere , intelligitur de iure non de facto,ſed verbum firmum intelligitur etiam de facto.*

9 *Confeſſio actoris ſi negatur,non põt poſtea negans ex ea ſe iuuare.*

10 *Agens & ſuccumbens non præſumitur ius habere.*

11 *ſtipulõ hr̃e licere nõ cõmittitur quãdo cõſtat cõtrouerſiã moueri per tertiũ.*

12 *Emptor quando conſtat manifeſte ipſum non habere ius põt tradere domino ẽt non expectata ſententia, quę aliàs requirebatur.*

13 *Promittens habere licere,an videatur promittere rem eſſe liberam a ſeruitute.*

14 *Stipulatio habere licere,non committitur contra me,ſi promitto tibi rem tuam habere licere.*

5 §.Si quis forte. †Hæc ſtiplõ cõmittitr̃ ex cõtrouerſia
quã facit q̃s rõne alicuius iuris ꝙ ha-
bebat tp̃e promiſſionis,vel ꝙ poſtea adeptus eſt ſecus ſi nullum
ius hẽbat nec poſtea habuit , q̃a tũc nõ põt mouere cõtrouerſiã
niſi de facto,& ꝑ ꝑ illã nõ cõmittitr̃ hęc ſtipulõ.h.d.vſq; ad §.ſicut.
2 †No.ex.§.ſi q̃s forte.ꝑſuppoſito ꝙ ſtipulõ hr̃e, licere, idẽ impor-
tet ꝙ ꝓmittere ſuꝑ rẽ ꝯtrouerſiã nõ mouere,vt dixi in princi.l.ꝙ
hic erit caſus rotũdus ſcd̃m Ang.ꝙ ſi q̃s ꝓmiſit alicui nõ moue-
re ꝯtrouerſiã de domo, vel fundo, cẽſet ꝓmiſiſſe nõ mouere de
uſufructu vſu vel alio iure,& cũ hic trãſeũt ſimpl'r Mode.hic.Et
ſilr̃,ꝓbat iſte tex.ꝙ videat promiſſio nõ mouere ꝯtrouerſiam de
poſ.& adhuc alleg.Bar.iſtũ tex.in l.vẽditores.in fi.j. e. Sed ꝯ hoc
vltimũ vr̃ mihi eẽ tex.cũ gl.in l.rõ in princ. & ẽ ẽt ibi Bar.ſ.de ac.
emp.bñ facit.l.ſi duo.§.fi.ſ.uti.poſ. vbi aliud ẽ res,aliud poſſeſſio,
ꝓ quo ãt vide Bal.idẽ ponẽtẽ in l.fi.C.de peri. & cõ.rei vẽ.nõ re-
perio ſolutũ hic a doc.Diſtinguẽdo igit̃ dico ꝙ aut ꝓmiſi ſum-
ptus q̃ fient in cã euictionis rei venditæ, & procedat ꝙ no.gloſſ.
in d.l.rõ.ꝑ quo facit, q̃a aliud ẽ res, & aliud poſſeſſio.l. ſi duo.in
fi.j.vti poſ.aut promiſi ſumptus q̃ fiẽt occaſione litis mouẽdę,&
tũc ꝓcedit ꝙ no.Bar.in d.l.vẽditores. Vel ſecũdo põt rñderi ꝙ q̃
promittit hr̃e licere,vr̃ ꝓmittẽr ius aliquo mõ diminuere,vt hic,
& pro hic Pet.hic alle.l.eſi q̃ ędes.ſ.de vſuc.vñ dicit ꝙ ſi q̃s vẽdit
rẽ & ꝓmittit hr̃e licere,poterit agi ex empto ẽt ſi aliqd̃ ius euin-
catur.j.ꝓprietatẽ.d.l.eũ q̃ ędes. & ẽt ex ſtipulõne,ut hic, ſecus ſi
agerẽt ad duplũ ꝓmiſſum noĩe euictionis q̃a tũc nõ poſſet peti
dupla,licet poſſeſſio eẽt euicta,uel aliqd̃ ius circa ꝓprietatẽ alle.
l.naue.& l.pe.ſ.de euic.& ita põt dici ꝙ loquatur gl.in d.l.rõ,po-
teſtis tñ cogitare,q̃a non reperio ꝯnũ bñ ſolutũ quo ad gl.in d.l.
3 rõ.¶ † In tex.ibi,niſi pęna põt tñ intelligi tex.iſte prout hic in gl.
q̃ tñ violat iſtũ tex.põt tñ intelligi alr̃ & clarius ꝙ hic ſtiplõ fuit
ſimpl'r interpoſita , quo caſu cõprehẽdit ẽt factũ ex̃neorũ nõ ſo-
lum de rigore verborũ,ſed ẽt de iuris interpretatione,& iõ ſi pę
na adiecta ẽ,valeret quo ad factũ ex̃neorũ, vt in prin.huius legis
dixi,& ſm Raph.erit hic tex.de directo ꝯ opi.q̃ tenuit Bart.j.ca.
4 l.§.ſi q̃s dolũ.& in prin.l.nr̃æ & ita ẽt ſenſit ibi ꝯ Bar.¶ † In tex.
ibi cũ neq; ꝑ eũ hic vr̃ tex.a ꝯrio ſenſu pro opi.Pet.& Ray.tenẽ-
tiũ ꝙ ſi promitto tibi licere hr̃e, & moueo poſtea tibi cõtrouer-
ſiam de facto,vt q̃a nullũ ius hẽo in re cõmittitr̃ ſtipulõ,ſed gloſ.
mag.in prin.huius l.in verſ.ſucceſſorẽ.& Dyn.& Barto.& cõiter
alij hic,& Bal.in l.fi.C.de act.emp.tenẽt ꝯnũ ꝑ tex.in §.hi q̃ ver.
nõ.n.factũ.ſed ius.j.e.l.& ẽt ꝑ tex.no.in §.q̃ſitũ.in prine.ubi ſi q̃s
ꝓmiſit tibi hr̃e licere rẽ q̃ ſua nõ erat,nec i ea aliqd̃ ius hẽbat,&
nõ cõmittitr̃ ſtiplõ, & ſic licet mouet ꝯtrouerſiã de facto carẽs
actione non facit cõmitti ſtiplõnẽ. Nõ ob.iſte tex.q̃a debet expo
ni q̃cq̃d factũ ſit,ſi id fieri puniẽt de iure,& ita ẽt ſenſit hic gl.
Poſſet tñ ſaluari opi.Pet.& Ray. ſm Imol. hic, qñ ſtipulõ hr̃e li-
cere,eẽt interpoſita ſuꝑ ꝯctu vẽdõnis,q̃a tũc ei⁹ ꝯnãm imitarẽt.l.
ſi ita ſtipulatus.cũ ſi.de uſur.Ro.nõ hic,ſed in §. ſi q̃s dolũ.j.eo.l.
conat̃ ſuſtinere opi.Pet.ſed q̃a nihil boni adducit non refero.
Capio gl.in verſ.ſucceſſores poſitã in princ.l. q̃ ibi non expedi-
5 ui,q̃a Bar.& doc.hic eã expediũt ubi melius accõmodat̃. ¶ † In
e.ergo gl.ibi,repellit̃.i.repelli poſſit, q̃a ſi cũ effectu repelleretur
agẽs nõ poſſet reus ẽt cõleq̃ pęnã niſi adiecta eẽt cl'a rato manẽ
te pacto.l.reſcriptũ.§.ſi pacto.ſ.de pac.l.q̃ fidẽ.ſ.de tranſac.& l.q̃
Romæ.§.fi.iũcta gl.ma.j.e. & ſenſit gl.hic in uerſ. illud centum.
6 ¶ † In ea.ibi,itẽ vr̃ hæc ſtipul.&c.voluit hic glo.arguere ꝙ immo
hic ſtipulõ cõmittatur ſi de facto moueat̃ ꝯtrouerſia, q̃a hoc vi
demus in ꝯctu trãſactionis in quo promiſſa fuit pęna ſi ꝯfiat.nã
ſi agat̃ de facto.i.q̃a agatur ꝑ illũ q̃ oĩno caret actione cõmittat̃
pę.ut.l.ubi pactũ.C.de trãſa.& ibi plene Bar.in fi.gl.rñ.ꝙ nõ ꝓ-
cedit arg. de trãſac.ad hãc ſtip.ꝑ multas diſſimilitudines q̃ ſunt
ibi in gl.cui doc.addũt aliã rõnẽ diuerſitatis , videlicet,ꝙ in trãſa
ctione uõ uenit ius de futuro.l.ſi de certa.C.de trãſac.l.cũ Aq̃lia
na.ſ.e.tit.ſed in hac ſtipu.bñ venit ius futurũ,vt hic in §.q̃ſitum.
tñ hæc rõ nõ vr̃ ex toto bona q̃a ẽ ꝯ l.de fideicom.& in l.aj.C.de
trãſac.ſed ſaluãdo doc.dic ꝙ in trãſac. ꝑ verba ſimplicia nõ venit
ius de futuro,iurib. alle. ꝑ doc.hic ſed in ſtipulõne hr̃e licere, &
ſic vt hic in §.q̃ſitũ.¶ In ead.ibi niſi ad expenſas, forte dicã plene
in gl.ſuꝑ verſ.ꝯtrouerſia.¶ In ea.ibi,in fi.iſta cõiter tenetur,vt di
xi ſuꝑ tex.q̃ in Ro.j.ea.l.§.ſi q̃s dolũ.& ꝑ iſtũ tex.in §.q̃ſitũ.in fi.
ꝑ q̃dã alia parũ vrgẽtia tenuerit ꝯnũ ſecut⁹ opi.Pet. & nõ bene,
7 vt dixi ſuꝑ tex.¶ Itẽ gl.in uerſ.ꝯtrouerſiã gl.hic attingit difficil-
limũ articulũ , uidelicet an ſtipulõ hr̃e licere cõmittatur eoipſo
ꝙ ꝯtrouerſia mota ẽ abſq; eo ꝙ iudicatũ ſit.In quo gloſ. ma.ſ.in
uer.ſucceſſores tenuit ꝙ cõmittatur quo ad expenſas incõtinen
ti cũ mota ẽ ꝯtrouerſia.Sed gl.in l.hr̃e.ad q̃ remittit ſe gl.nr̃a,te-
nuit ꝙ cõmittatur in totum mota ꝯtrouerſia a promiſſore per
iſtũ tex.in §.ſi forte.ad idẽ eſt tex.no.in verſ. ſed quatenus.ſ.pro-
xi.§.ꝑce.Sed ubi moueretur ꝯtrouerſia ꝑ ex̃neũ, tenuit ꝙ nõ cõ
mittatur añ ſñiam & executionem.Iac.de Are. & Bar.hic diſtin-
guunt,uidelicet in ſtipulõne hr̃e licere,interpoſita ſuꝑ ꝯctu ven
ditionis habeat locum tex.in d.l.hr̃e. ſed in ſtipulõne hr̃e licere
ſimpliciter interpoſita diſtinguatur an conſtet moueri de facto,
aut dubitatur vt hic ꝑ eos.Quæ diſtinctio ſm Raph.hic ẽ q̃dam
cõpõ quadrageſimalis & ſine rõne, & difficile eẽt ꝯſtare an mo-
ueretur ꝯtrouerſia de iure an de facto, & iõ dicit ipſe ꝙ indiſtin-
non cõmittitur niſi lata ſñia ꝑ iſtũ tex.ibi,cui aliq̃d minuitur ex
iure &c.& ſic intelligit de ꝯtrouerſia cũ effectu, ut hic ẽt uoluit
gl.in j.ſol.& ſic ꝯcordat iſte tex.cũ d.l.hr̃e. Ang. ẽ varius.nã hic i
fi.& j.e.l.§.ſi q̃s dolũ.ꝯcludit ꝙ ſi promiſſor mouet ꝯtrouerſiam
ẽt de facto in iudicio incõtinẽti cõmittitur ſtipulõ ẽt ad pęnam,
q̃a nõ põt allegare iniuſte litem ſe mouiſſe, q̃a eẽt ſibi ꝯrius,&
allegaret turpitudinẽ ſuã,ꝯ.l.trãſactione finita. C.de trãſac.& c.
inter dilectos.de dona.vñ cõmittitur ſtipulõ ẽt añ lit.ꝯte.ut ſen
ſit gl.mag.in l.Amplius.j.rẽ ra.ha. licet gl.hic in uerbo adiecta. te
neat ꝯnũ.Si ãt ex̃neus mouet ꝯtrouerſiã, tũc req̃ritur ſñia,quia
añ nõ ꝯſtat nñ hr̃e licere ſtipulatori alle.glo.in d.l.hr̃e.nec añ in-
tereſt ꝑterq̃ quo ad expenſas litis in q̃bus incõtinẽti mota con-
trouerſia cõmittitur,q̃a quo ad illas tũc intereſt, ut l.ſine.§.cum
ãt.j.rẽ ra.ha. & no. gl.i d.uer.ſucceſſores.ſed ipſemet Ang.i prin.
huius l.tenuit ꝙ ẽt ꝯ promiſſorem non cõmittatur niſi lata ſñia
ꝯ promiſſorem mouẽtẽ ꝯtrouerſiã ꝑterq̃ quo ad expenſas per
no.per gl.in d.uer.ſucceſſores. Io.de Imo.hic vr̃ trãſire cũ diſtin-
ctione Bar.hoc addito .ſ.ꝙ qñ ꝯſtat moueri ꝯtrouerſiã de iur̃ &
eſt adiecta poena cõmittitur incõtinẽti , ut dicit Bar.ſed ſi nõ eſt
adiecta poena nõ cõmittitur incõtinenti niſi ad expenſas nõ ad
totale intereſſe,q̃a añ ſñiam nõ intereſt,arg.l.ſi ita ſtipulatus eſ-
ſem abs te.ſ.eo.ubi aũt ꝯſtat ꝙ de iure nõ mouetur cõtrouerſia,
tunc non cõmittetur etiã quo ad expenſas , q̃a nõ euenit tacita
conditio

ꝯdō stipl̄onis q̄ ē si de iure nō moueaẗ ꝯtrouersia,ut hic in §.q̄si-
tū.& hoc vltimū ēt tenuit Pau.de Cas.hic, sed tñ quo ad expen-
sas hoc vltimo casu.Bar.in ver.reassume, vr̄ ꝯnū velle si bñ inspi
8 ciaẗ.† Et eius opi.mihi placet q̄ cōprobo ꝑ no.ꝑ gl.& Bar.in l.id
a qđ pauperibus.C.de epi.& cle.vbi verbū ratū, ᵃ intelligiẗ de iure
nō de facto,secus si diceret firmū, q̄a ēt intelligeẗ de facto,& ver
b a Bar.ibi reputat no.d. Abb.in c.Rayn. de test. Apparet ergo ꝙ
verba illa ratū habiturū,ĩportāt idē qđ hr̄e licere,quo ad ꝓposi-
tū nr̄m,q̄a vtroq; casu vr̄ ꝓmitti ꝯtrouersia de iure non moueri,
& tñ si ꝓcurator ꝓmisit dn̄m ratū habiturū, & dn̄s de facto ꝯue-
niat cōmittiẗ ista stipulō quo ad expēsas.l.si sine.§.cū āt.& §.mar
cellus.j.rē ra.ha.ꝙ tene mēti Ro.in d.§.si q̄s dolū, approbat dist.
Bar.tenēdo cōem opi.s.ꝙ ista stipulō nō cōmittaẗ si de facto con
trahat.¶ Puto in hic periculoso artic.sic dicēdū, ꝙ aut q̄riẗ quan-
do promissor mouet controuersiam, aut quæritur quando ter-
tius mouet.Et primo casu,aut ꝯstat ꝙ mouet de facto,aut dubi-
taẗ, & tūc tene primā opi.Ang.s.ꝙ cōmittaẗ incōtinēti eo mō ac
si ꝯstaret iuste moueri,ꝑ rōnē Ang. & q̄a cōcessio actoris asserē-
tis se ius hr̄e facit fidē ꝯ eū quo ad easdē ꝑsonas, & in alio iudi-
cio in quo ꝯueniẗ ad pęnā,uel intereē.l.Iubemus.C.de libe.cau.
no.Bar.in l.ij.j.iudi.sol.& Inn.in c. inq̄sitioni.cū si.de elect. licet
nō faceret fidē ꝯ ꝯsitētē quo ad aľs ꝑsonas.l.Papi.§.sed nec ipu-
beri.& ibi Bar.s̄.de inoffi.testa.quā.l.ꝯ Ang.allegabat minus bñ
Imo.in d.§.si q̄s dolū.& hoc ꝓcedit si stipulator cui mota est cō-
9 trouersia nō negat ꝯtēta in petitione actoris eē vera. † Sed si ne-
b gasset nō posset se fundare ex cōfessione actoris negata ᵇ c.ex eo.
de reg.iur.in vj.no.Spe.in ti.de posi.§.viij.& in l. post legatum.in
prin.& ibi no.Bar.s̄.de his q̄.ut indig.iō s̄m Pau.de Cas.hic,& be
ne,tūc expectabiẗ finis iudicij,& tūc obtinebit agēs, & pęna cō-
10 mitteẗ,ut in gl.in ver.successores.†Aut succūbit, & tūc aut succu
buit ex eo q̄a nō ꝓbauit se ius hr̄e, ꝙ in dubio ꝑsumiẗ.l.si inter.
in fi.s̄.de excep.rei iudi.& no.Bar.in l.Iulianus.de cōdi.indeb.&
nō cōmittiẗ in aliquo, q̄a de facto egit vr̄ apparere ex sn̄ia,& ex-
pēsas recuperat stipulator solū offō iudicis, q̄a vict⁹ victori &c.l.
ꝓperādū.§.j.C.de iudi.nō āt ex stipulōne hr̄e licere, q̄a eius ꝯdō
nō ē verificata s̄m Pau.de Cas. vt dixi.Sed in hoc vlti. de expēsis
teneo ꝯnū ꝑ id qđ dixi.s̄.sustinēdo Bart.sed si de iure suo ꝓbas-
set,tñ q̄a stipulator opponit de ꝓmissione hr̄e licere,& ꝑꝑ hoc
succubuit actor cōmitteẗ stipulō,q̄a de iuř agit, tñ nō poterit pe
ti pęna nisi fuerit adiecta cl̄a rato manēte pacto, vt dixi in gloss.
mag.aut cōstat ꝙ mouit cōtrouersiā de iure,& incōtinēti cōmit-
tiẗ,maxi.ex eo, q̄a hæc stipulō æq̄paraẗ ꝓmissioni controuersiā
de iure nō mouere,vt dixi in prin.l.sed cōtrouersia dr̄ moueri ēt
añ lit.cōte.l.sed si lege.§.si añ litē.& d.l.diu⁹. s̄.de peti.hær.& Bar.
11 in d.l.amplius.† Sed o casu principali qñ moueẗ cōtrouersia per
tertiū,dic aut cōstat ꝙ de facto agit & nō cōmittiẗ, vt hic in §.q̄si-
tū.nisi quo ad expēsas s̄m opi.Bar.quā sustinui, vt dixi.s̄.Aut cō-
stat ꝙ de iure agit & cōmittiẗ incōtinēti ꝑ istū.§.si q̄s forte iūcta.
d.l.sed si le.Nec ob.arg.Rap.q̄a dico ꝙ verbū hr̄e licere,intelligi
tur de iure.j.ea.l.§.hi q̄ facit.c.cū liceat.cū si. de ꝑscrip. Ergo quā-
primū cōstat agētē ius hr̄e ꝯ me cōstat mihi licitū nō eē hr̄e, q̄a
12 duobus insolidū nō pōt hoc licere &c.† Sicut in simili videmus
c ꝙ vbi cōstat manifeste ᶜ emptorē ius nō hr̄e pōt rē tradere dn̄o ēt
non expectata sn̄ia,q̄ aľs req̄rebaẗ s̄m magis cōem & verā opin.
vt,no.gl.& Bal.in l.at q̄ nā.§.cū me absente.in vers.cōmittiẗ.s̄.de
nego.gest.& gl.& Bal.in l.si cū q̄ō.C.de euic.& gl. in l. emptorē.i
prin.de act.emp.Aut dubitatur,& tunc expectatur sn̄ia. l. iusiu-
randū ꝙ ex conuentione.§.fi.cū duabus seq.s̄.de iureiu. & si fera
tur sn̄ia ꝓ agēte cōmittitur q̄a ꝑsumitur,ꝑ sn̄ia.l. Herēnius.§.ca-
ia.s̄.de euic.c.in pn̄tia.de renū.Aut ꝯ agētē,& tūc nō cōmittitur,
q̄a patet ꝙ de facto egit,nisi quo ad expēsas s̄m opi.Bar.hic quā
13 sum secutus. ¶ † In gloss.in ver.ex iure ibi leg.quo ad seruitutes
sentit gl. alleg.illā l.ꝙ iste tex.in ver.aliquo iure, intelligaẗ de iuř
seruitutis,& cū ea cōuet trāseūt doc.oēs ꝑter Raph.dicētem hoc
eē ꝯ.l.Meuius.§.fundo & ꝙ ibi Bar.ad fi.de leg.ij.& ibi gl.in vers.
cū.ubi ius seruitutis.dr̄ eē ex.rē,ergo si ꝓmitto tibi hr̄e licere rē,
nō uideor tibi ꝓmisisse eā liberam a seruitute, & pro hoc ēt in-
ducit tex.in d.l.ꝙ seruitutes,& iō exponit tex.ibi,alio iure.i.con-
tinēte emolumentum rei puta superficies,tñ posset r̄nderi ad d.
§.fundo,ꝙ loq̄tur in re debita titulo lucratiuo . Sed ubi debetur
titulo oneroso debet præstari libera siue ꝓmittēs sciat siue igno
ret liberā.l.quoties.iūcta.l.j.§.cā.s̄.de ædi.edic.& l.j.vers.secunta-
ti.s̄.de act.emp.& in l.in vēdēdo.& ibi no. & in l.cum venderes.
cum gl.s̄.de ꝯhen.emp.& isto casu procedat ista gl.licet ēt hoc vl
14 ti.casu Raph.teneat ꝯnū per d.l.cū vēderes.& minus bñ. ¶ † Ex.
gl.opp.hic Bar.de l. Lucius.s̄.de eui. & de leg.j.s̄. de pericu.& cō.
rei vendi. & soluit qđ ibi loquitur qñ ius emptoris minuiẗ casu
fortuito,vel non facto venditoris hic uero loquitur qñ facto pro
missoris minueretur ius stipulatoris pro qua so.l.alle.l.apud Cel
sum.§.a Titio.s̄.de don.excepi.& l.si a Titio.s̄. de rei vendi. & l.si
alie.s̄.de act.emp.Et ex hic infert Raph. Cu. hic ꝙ si promisi tibi
rem tuam hr̄e licere.nunq̄ pōt cōmitti stipulano ꝯ me.nam ta-
lis stipulatio non committitur nisi controuersia de iure moue-
tur vt hic,in.§.q̄situ̅,q̄ hoc casu moueri non potest nisi facto tuo
res tua eē desierit & si factum tuum interuenerit nō cōmittitur
stipulatio ex quo facto tuo tibi stipulanti ius minuitur, & si fa-
cto iudicis euinceretur per iniuriam nō debet teneri promissor.
d.l.si per imprudentiam.s̄.de euic. Adde quod vno casu tenetur
scilicet si ego promissor rem illam obtinerem iniuste per senten
tiam iudicis,quia ego non possem eam iniquā dicere.l.si seruus
plurium.§.j.de leg.j.

ADDITIONES.

a Fare ¶Ratum. Vide Alex.in l.si quis maior.C.de transac.
b Iul ¶Negata Adde hic videndū ēt Bar.in l.naturaliter.§. nihil.s̄.de acq.pos.& in l.cū ꝓciū de lib.cau.gl.& doc.in c.j.de confes.li.vj.Ab.in c.examinata.de iu dicio.idē Alex.in d.§.nihil post Bal.in l.licut.C. de repu. hę.& Pau.de Cast. in l. iij.c.ti & uide plenius in d.§.nihil Vincentium Herculā.omnia reducentem.
c Thom ¶Manifeste.Vide Alex.in l.nō solū.§.morte.s̄.de op.no.nunc.& in l.si domus.§.j.in fi.s̄ de leg.j.

1 *Stipulatio habere licere cōmittitur cōtra promissorē & eius successores,stipulatori & eius successoribus,& refertur ad ius si fieri pōt,aliàs ad factum.*
2 *Impersonalitas ex parte stipulatoris non vitiat stipulationem.*
3 *Verba sunt accipienda s̄m subiectam materiam.*
4 *Stipulatio habere licere regulariter importat ius & stipulatio ire agere licere importat factum.*
5 *Stipulatio habere licere committitur per controuersiam iuris & non facti.*
6 *Promittens non ædificare domū, vel nō facere ibi fenestram an hæc obligatio transeat ad emptorem domus,vel ad hæredes.*
7 *Seruus non pōt agere,vel conueniri in iudicio regulariter.*
8 *Filiusfamilias pōt acquirere,sed non potest agere sine consensu patris.*
9 *Stipulatio habere licere an committatur si filius ,vel seruus expellatur de fūd.*

1 §.sicut autem. † Ista stipulō cōmittitur ꝯ promisso-
rem & eius successores,stipulatori &
eius successoribus , & refertur hæc stipulō ad ius si fieri pōt aľs
2 refertur ad factū.h.d.usq; ad §.hæc quoq;. ¶ † No.ex.§.sicut in fi.
ꝙ impersonalitas ex parte stipulatoris non vitiat stipulationem.
videbimus plenius post Bar.j.ead.l.§.si q̄s ita. ¶Ex.§.hi q̄.not.ꝙ
talia sunt ꝑdicata qualia demonstrāt subiecta.nā hic seruus acci
pitur pro subiecto,& stipulō hr̄e licere pro ꝑdicato.adde text.in
l.fundū in prin.s̄.de fun.instru. & instru.leg.& ibi Bar.& tex.in c.
inter dilectos.uer.certū.de fid.instru. & glos.in l.antiquitas.C.de
3 vsufr. ¶ †Scđo no.ꝙ uerba accipienda sunt s̄m subiectā mām vt
hic,& l.q̄.h.diebus.§.dn̄s.de condi.& dem. ¶ Tertio no.ꝙ vbi ver
ba non pn̄t accipi proprie trahunẗ ad impropriā signationē. l.
Scæuola.s̄.ad Treb.& l.insulam.s̄. de ꝑscrip.ver. ¶ Quarto not.ꝙ
verba relata ad personam debent intelligi secundum qualita-
a tem personæ ᵃ vt hic l. & plenum.§. equitij. s̄. de vsu & habi.
4 c.solite.de ma.& obe. ¶ †Quinto no.dn̄iā inter stipulōnē hr̄e lice
re,q̄ rr̄ importat ius,& stipulōnē ire agere licere, q̄ importat fa-
ctū,& rōnē dn̄æ uide hic ꝑ Bar.& illud qđ dr̄ hic in seruo stipu-
lante hr̄e licere hēt ēt locū in monacho s̄m Bal.in l.fi.C.de act.
emp.ubi noluit ꝑ not.ꝑ gl.in l.Lucius.§.tres hr̄des.s̄.ad Treb.ꝙ
talis stipulō non cōmittiẗ si moueaẗ controuersia de iure mona-
cho pro quo facit similitudo,& ęquiparatio serui,& monachi de
q̄bus per Bar.in l.j.j.de stip.ser.& in l.j.de vul.& pup.Est & alius
casus in quo talis stipulō cōmittiẗ ꝑ solā cōtrouersiā de facto, vt
qñ interposita est sup ꝯctu de cuius nā uenit facti controuersia,
vt in ꝯctu emptionis.l.emptorē.§.q̄ āt.s̄.de act.emp. & nō Ang.
j.ea.l.§.si q̄s dolū,& Imol.in hac l.in fin.prin.Et adde ꝙ qñ filius
uel seruus stipulantor ire agere licere,ita demū ualet si pr̄is, vel
dn̄i interest,aľs secus ꝑ.§.alteri.j.eo.l.cū nec filio nec seruo acq-
ri posset s̄m hic tp̄a flōrū. ita declarat Imol.in l.qđ dr̄.j.e.& sen-
sit gl.licet non ita clare in §.sed cum factum insti.de stip. ser.pos-
semus ēt dicere ꝙ ēt si non interesset pr̄is, uel dn̄i dūmō adiecta
eēt poena ualeret stipulō quo ad petitionē poenæ. d.§. alteri.ho-
die tñ

ADDITIO.

a Iulia. ¶Personæ. Adde ꝑ hoc dn̄t & ex hoc inferūt doc.in l. Cēturio in v.q.de vulg.& pu.& idē Alex.in rub.de leg.j.q̄ ius ꝯtū voluisset in d.l.Cēturio.& do cto.in c.j.de te.in vj.& ibi Philip.Fr.& excel.doc. do.Nic. Rotæ auditor sr̄ dn̄i & patroni mei. I. V. D. illustris d.Gēti.de Vbal.cui plurimū dēo.vnde licet ꝙ si pr̄ legat filio aliquid sine instōne ꝙ ꝑꝑ qualitatē ꝑsonæ intelligiẗ iure institōnis vt in c.Rayn.extra.de te.& ibi ꝑ doc.nō ē materia nr̄a sed solū dixi ꝑꝑ illud no ta hic positū, & ad eius intelligētiam,& ampliationem.
Ant.Fran ¶Sed aduerte q̄a tex.in c.Ray.hic nō ꝓbat, q̄a ibi ē uerbū relinquo ꝙ pōt adaptari ēt ad istōnē, & istōne ꝑsonę filij eius adijciẗ importat istōnē ad susētādū testm̄.sec⁹ autem eēt i verbo de quo ibi pl̄s ꝑ scribētes maxime Andr.sic.quē in omnino vide.

dic tñ in filiofami.aſr dicēdū eſt cū capax ſit acquiſitionis iuxta.
5 l.cū oportet.& quaſi per totū ti.C. de bo. q̄ li.¶ † In tex.ibi nō.n. factū ſed ius &c.ſm magis cōem opi. exponitur.i.p̄p controuerſiā iuris non p̄p controuerſiā facti cōmittitur ſtipu.ſed in pſonā ſerui nō cadit hæc acqſitio iuris.l.poſſeſſio quoq;.§.j.ſ. de acq.r. poſ.l.nec ſeruus.ſ. de pecu.ſed facit ſic vt hic & in §.ſed cū factū. inſti.de ſti.ſer. Vñ iuxta hoc ſubdit imo ſubtiliter hic in fi.q̄ cum iſta ſtipulō cōmittat̄ p ꝯtrouerſiā iuris nō facti ut in §.qſitū.ſ.ea.l.cōmittit̄ p̄p ꝯtrouerſiā extraiudicialē q̄ fieret reſpectu iuris q̄ hēret ꝯtrouerſiā facti,& idē tenet hic Rom. ꝯ hoc vr̄ ſtri opi.Ia. de Are.q̄a iſta dr̄ ꝯtrouerſia facti p quā nō cōmittit̄ ſtipl̄o hr̄e licere.i.de iure ꝯtrouerſiā nō mouere.l.fi.C.de act.empt.iūcto.d. §.qſitū.ſed ſi q̄s moueret cōtrouerſiā ex̄.iudiciū in forma a lege pmiſſa,vt ſi ille q̄ pmiſit hr̄e licere rē cuius ipſe ē dñs,& poſſeſſor reſiſtit ſtipulatori eū expellere volēti,nā tūc de iure reſiſtit.l.j.C.vñ vi.c.olim.el.j.de reſt.ſpol.& ſic facit ꝯtrouerſiā de iure.vñ cōmittet̄ tū ſtiplo,& hoc mō ſuſtineri poſſet opi.pdictorū.ſ.ī caſibus a iure pmiſſis.Et hoc teneo q̄uis Pet.& Ray.voluerint cōmitti hāc ſtip.ēt ſi moueat̄ ꝯtrouerſia ex̄.iudiciū ea rōne,q̄a a’s minus punit̄ q̄ delinquit magis,ꝯ.l.nō ſolū.ſ. de noxa.ſed magis delinquit q̄ mouet cōtrouerſiā ex̄.iudiciū q̄ q̄ in iudicio ergo &c.q̄ rō mihi nō placet,q̄a licet ꝯtrouerſiā mouens de facto ex̄.iudiciū debeat magis puniri,tñ puniri nō debet p hāc ſtip.cōtinētē ius.Itē intelligas effectus huius ſtiplonis in ſeruo ſtipulāte ē q̄ qūocūq; ſeruus p pmiſſionē hr̄e impediat̄ cōmittit̄ ſtipulatio ex qua ſeruus aget ad cōmodū,& intereē dñi,ita intellexit gl.in d.§.ſed cū factū.in uerſ.nō dñs non āt cōmittit̄ ſi impediat̄
6 dñs vt pbat̄ in d.§.ſed cū factū.¶ † In gl.in verſ.ſuccedūt.in fi. dic vt hic p Bar.& bñ faciūt no.p gl.& Bal.in l.ſi ſub vna.§.j.j.e. Facit ēt hoc ad q̄.no.de qua p gl.no.ī l.iij.§.opus.ſ.de alie.iudi.mutā.cau.fac.uidelicet q̄ ſi pmitto nō ædificare in domo,uel nō facere feneſtrā ibi demū vēdo domū an hæc obligatio tranſeat ad emptorē,dic ut ibi p Bar.& Spe.quē nino vide in tit.de empt.& vēd.§.j.uer.ſed pone p Io.And.in addi. Spe.in ti.de iud.l.gñalia. in addi.inci.q̄d ſi circa in iiij.parte.& p.Cy.in l.ea lege.C.de cōdi.ob cau.& ibi p Bal.& ex his hēs q̄ appe.ſucceſſoris pprie non contineī,niſi vl̄is de quo in l.q̄dā.§.nihil.ſ. de edē.& p Bald.in l.emptorē.C.loca.& in c.Imperiale.de phi.feu. alie. p Fed.p Bal. in l.j.in xlv.q.ſ.de re.diui.p Imo.in d.l.q̄ dr̄.j.eo.& l.Gall’.§.ēt ſi patēte.ſ.de lib.& poſthu.in q̄b.locis hētis q̄ ſi adiecta eſſent iſta uerba,q̄buſcūq; ſucceſſorib.tūc ēt cōprehēderētur particulares.
7 ¶ † In gl.in verſ.filiofa.in fi.ſubaudi tñ q̄ tū erat in ſeruo,q̄a ſeruus nō pōt agere uel cōueniri in iudicio rl̄r.l.ſeruus.C.de iudic. ſed filius pōt cōueniri.l.filiusfam.§.j.& l.ſi a pr̄e.§.ſed a filio.ſ.de peti.hæ.q̄uis rl̄r. aget̄ nō poſſit.l.filiusfa.ſ.ti.j.& p hoc dicit Bar. hic q̄ licet ſi filius ipſo iure ſſorū ſtipulabat̄ hr̄e licere nō cōtinebat ius hæc ſtipulō ſed factū,q̄a ſibi aq̄rere non pt̄,ſed oīa patri q̄rebat ſicut ſeruus dño.l.placet.ſ.de acq.hære.tñ ſi ipſe pmittebat alteri cōtinebat ius nō factū q̄a pōt cōueniri.d.l.ſi a pr̄e.Sub dit ēt q̄d ex ni ꝯctu obligat̄. d.l. filius licet ſit ſecus in ſeruo.d.l. nec ſeruus.Ray.hic vr̄ dicere idē q̄ Bar. cit.d.§.ſed a filio.Sed ſm Imol.hic nō videbat̄ Bar.bñ dixiſſe in filio pmittēte,q̄a licet poſſit conueniri nō p hoc ſeq̄t̄ q̄ de iure moueri poſſet cōtrouerſia filio ex quo nihil ppriū hr̄e poterat ſicut nec ſeruus.Sed certe ꝯ Bar.mihi vr̄ tex.hic in fi.q̄ loq̄t̄ ēt in filio tā pmittēte q̄ ſtipulante vt patet in verſ.auferēda.& retinēda. Hodie q̄d ſit in filio dic
8 ut hic p Bar.q̄ bñ loq̄t̄.¶ † In alio ēt tenet hic Imol.ꝯ Bar.ſub dubio forte inquātū Bar.voluit q̄ hodie in pſona filijfa.hæc ſtipulō intelligit̄ de iure,cū poſſit filiusfa. acq̄rere p l.cū oportet. C. de bo.q̄ li.nā dicit Imol.q̄ hic forte non pcedit,q̄a licet filius poſſit acq̄rere non tñ agere pōt,ſed agit pr̄ tāq̄ legitimus adminiſtrator. l.j.C.de bo.mr̄.Sed Ro.hic tenet opi.Bar.q̄a ſaltē agere pōt fili’ cū conſenſu pr̄is.l.fi.§.neceſſita.C. de bo.q̄ lib. Confirmo q̄a ſi vera eēt opi.Imol.ſequeret̄ q̄ minor q̄ non pōt eē in iudicio iuxta.l.j.& ij.C.q̄ le.pſo.non eēt capax huius ſtiplonis ēt inquātū ē
9 iuris,q̄ ē abſurdū.¶ † Vltimo dicebat Raph. Cu.hic,q̄ non intelligit hūc tex.uelle q̄ ſi filius,vel ſeruus expellantur de facto committatur ſtipulatio,quia tunc haberent ius recuperandi.l.ſi quis vi.in princ.ſ.de acqui.poſ.& non uidetur expulſus.l.non vi.j. eo. ti.ſed intelligit Raph.tex.req̄rere q̄ auferatur a iudice,puta agēdo contra patrem,vel dominum non autem puto hanc fuiſſe mentem. L. C. immo puto eum voluiſſe q̄ ſi de facto ſit ſeruus expulſus committatur ſtipulatio,a’s non eſſet differentia inter hominem ſui iuris & ſeruum &c.cuius contrarium vult litera hic,præterea hæc ſtipulatio conſideratur ex perſona ſerui non domini, quia ſi inſpiceremus perſonam domini continere deberet ius ſicut ſi interpoſita eſſet ab homine ſui iuris,ergo non poteſt dici q̄ requiratur dominum iudice eſſe expulſum.

1 *Poſſidere verbum in dubio intelligitur de ciuili poſſeſſione*
2 *Teſtis deponens Titium poſſediſſe intelligitur de poſſe.prout eſt facti.*
3 *Teſtis deponens Titium tenuiſſe & poſſediſſe,ſi interrogatur quid ſit poſſeſſio, & reſpondet q̄ neſcit,tamen probat.*
4 *Verba cancellarij,vel notarij, aut dictantis reformationes, aut ſtatuta debent intelligi ſecundum communem vſum loquendi niſi proferantur a perito, quia tunc proprie ſunt intelligenda.*

§.Hæc quoque ſtipulatio.

Verbum poſſidere intelligit̄ ciuiliter nō aūt de nuda detētatione facti niſi ꝯdō pſonę a’r ſuadeat.h.d.vſq; ad §.ſi q̄s ita.
1 ¶ † No.q̄ verbū poſſidere, [a] in dubio intelligit̄ de ciuili poſ.de quo vide plene p Bal.ī l.j.C.cōia de vſu.& in l.ſciēdū.§.j.& ij.ſ.q̄ ſatiſ.cog. p illū tex.& aliq̄d p Barto.in l.nālr.§.nihil cōe.in verſ.q̄ro p declaratione &c.ſ.de acq.rē.poſ.& bonū verbū poſuit Imol.in l.iij.§.ex ꝯrio.e.ti.& p Ro.in d.l.iij.§.ex plurib’.& verū vr̄ q̄ in dubio intelligat̄ de poſſ.iuris nō facti.i.intelligat̄ de poſ.nāli vel ciuili,nō āt de nuda detētatione vt probat̄ hic,& in l.poſſeſſio quoq;.§.j. de acq.poſ.& in d.l ſciēdū.§.j.& ij.niſi rō ſubiectæ mā’æ aliud inducat vt l.cōi diui.§.neq; cū gl.ſ.cōi diui.& l.q̄ ſeruū.in verb.poſſidet cū gl.ſ.de acq.poſ. & hic Vbi āt ſtatutū diceret ſi q̄s hēret,& poſſideret, dic q̄ verbū hēret referet̄ ad ciuilē & verbū poſſideret ad nālē poſ.ſi in emptione.§.oīum iūctis duab.gl.vnā in ver.hr̄e.alia in verbo poſſidere.de ꝯhē.emp.& ibi pōderat Bal. in lect.ann. q̄ illud verbū hr̄e,nō pōt importare aliud q̄ poſ.vt hic in verſ.hr̄e.¶ In gl.in ver.referēdū.l fi.vt l.j.§ deijcit̄.cū ibi no.in gl. ſ.de vi.& vi ar.l.j.in prin.cū glo.in
2 ver.ait.ſ.de acq.poſ.¶ † No.j.ex gl.q̄ teſtis deponēs Titiū poſſediſſe,intelligit̄.de poſ.put ē facti.i.detinere,& idē do.Io.Inn.in c.cū cām q̄ inter.ex̄.de teſti.& Bal.idē in l.j.in prin.C.cōia de vſuca.p hic.n.dr̄ eē ſufficiēter p teſtē pbatū de poſ.q̄a ex tali pbōne poſſeſſionis ſeu detētationis put ē facti vr̄ pbatū eē de poſ. put ē iuris & ſic de poſ.nāli & ciuili,q̄a ex detētatione pbata pſumitur quē poſſidere vt pbat̄.vij.q.j. pōtifices. & no. Inn.in c.olim.el.ij. de priui.vbi alleg.tex.xviij.q.j.c.j.& no.doc.ī c.cū ad ſedē.de reſti.ſpol.& Pau.de Liaza.in cōmēto.c.in lr̄is. e. ti.ubi ad hoc alle.iſtā gl.& Bar.in ſuo trac.de te.& idē Bal.in l.j.C.de ſer. fug. & Bal.in l.data opera.C.q̄ accuſ.nō poſ.& in l.pe.C.de execu.rei iud.& in c.j.in ver.recuperauit.de pac.cōſtā.& in ſua diſpu.inci.accuſatus de vi turbatiua.& ī l.ij.C.ubi ī rē ac. & in l. iudicia.C.de rei ven. ad fi.Imo.poſt Ang.in l.q̄ vias.§.j.ſ.de dā.inſe. & Bar. hic cū quo cōcor.d.Ant.poſt Io.And.in c. licet eā.de pbat.& in d.c.cū ad ſedē.in ver.ad q̄ iū.& Bald.in l.ſolā.C.de teſt.& in l.vnica.de cōfeſ.& Imo.in l.inter pares in fi.de re iud.Quā cōcluſionē limitat d. Ant. in d.cū ad ſedē pcedere niſi qualitas pſonæ,vel nā mā’æ de qua deponit teſtis repugnet.q̄a tūc non reſultaret pbō poſ.vt ſi deponat teſtis cōmodatariū,vel depoſitarium poſſidere ut pbat hic,& no.Pau.de Liaza.in d.c.ex literis bñ facit q̄ no.glo.in l.ob
3 maritorū.C.ne vx. p ma. † Sed q̄d ſi teſtis depoſuit Titiū tenuiſſe & poſſediſſe,& interrogatus q̄d ſit poſſidere dixit ſe neſcire an pbet,gl.hic ſentit,q̄ ſic q̄ eſt val.no.Sed ꝯriū ſentit hic Imo.quia ex hoc apparet teſtē ſibi eē ꝯriū,uel ſaltē nō intelligere id de quo deponit.Ro.āt hic ſimplr̄ ſeq̄t̄ opi.glo. quia ſm enim debet intelligi q̄ neſcit quid ſit poſſeſſio.ſ.prout accipiunt periti, non autē prout idiotę, & ſic probat teſtis pro hoc facit licet non alleget, quia non oportet teſtem eſſe peritum vt not.gl.in §.ſi ſcriptum.in ver.ſcriptura.inſti.de inuti.ſtipu.& pro iſta opi.vr̄ aperte decidere Bar.in l.de ætate.in fi.in ij.q.prin.ſ. de mino.& Bal.in l.data opera.l.j.ſ.qui accu.nō poſ. Sed ꝯ opi.Imo. vr̄ eſſe aperta deciſio Bar.in l.j.ſi cer.pet.& Bal.in l.j. in princ.ſ. de his qui ſunt ſui uel alie.iur.Sed ueritas vr̄ illa, quam poſuit Bal.in d.l.j.ſ.ſi cer.peta.ſ. q̄ aut teſtis aſſignauit cām dicti ſui,quia vidit Titium tenere ſeu fructus colligere &c. & tunc procedat opin.iſtius glo.quam ibi ad hoc alleg.Bal.quia ſi teſtis dixit poſtea ſe neſcire,intelligitur.ſ. aliter quàm dixerit.ſ.ita dixit Bal.in l.de ætate. Confirmo per id quod voluit Albe.not.in l.non erit.§. dato.ſ.de iureiurā.p id q̄d no.ibi in gl.quam dixit facere pro eo,quod uoluit Pau.de Liaza. volens

ADDITIO.

a Franc.Cur.¶Verbum poſsidere. Vide Alex.conſi. 79.ij.vol. Alex.in l.j.§.deijcitur.ſ.de vi & vi arm.in addi.Alex.in l.iij.§.ex ꝯrio.ſ.de acqui.poſſ.
Iulia.¶Et vide etiam Bal.ī d.l.1. C.de cō.de vſu. & Ang.in §.poſſeſſor.d.l.ſciendum. & Imo.d §.ex ꝯrio allegantem gloſ.q̄ intelligatur de naturali in l.ij.ſ. r. de ori. iu.de colono dicente poſſeſsionem ſuam & hoc gl.in ver. ſtipulator. & d.Ant.in c.cum ad ſedē de re.ſpo. dicit q̄ ſi teſtator dicit lego poſſeſsionem q̄ habeo in tali loco non intelligitur de ſimplici poſſeſsione facti,ſed de plena cū proprietate intelligitur per l.interdum.de verbo.ſign.voluit Bar.in l.cum antiquitas. C.de vſufr.& poſſeſsio ciuilis,ut pdat̄ q̄ regrant̄.Vide doc.ī c.vigilāti.de pſcri.& poſsidens ciuiliter, an dici poſsit detinere.vide doct. in c.cauſam de præſcri.& ibi Fel.no.de hoc in v.col.

volēs q̄ si testes deposuerūt factū eē aliq̄d vidente Titio, & Seio
postea sup interrogatorijs interrogati, q̄b. p̄sentib. r̄nderūt nul
lis. dēt intelligi nullis p̄terq̄ Titio & Seio, de quib. s̄. dixit. Aut nō
assignauit casum dicti sed simplr̄ deposuit q̄ Titius possidet &c.
& tūc p̄cedat opi. ɔ̄na q̄ tene mēti, q̄a sæpe accidit, & de hac gl.
4 ēt vide Bal. no. in l. mala. i fi. de ɔd. et. l. ¶ † Vltimo no. decisi. Bar.
hic in fi. dicētus qđ verba cācellarij dictātis, seu scribētis reforma-
tionē debent intelligi ſm cōem vsum loquēdi, nō ſm iuris inter
pretationē p̄ hāc gl. qđ vr̄ p̄cedere nisi ipsa verba p̄ferenē a peri
to, q̄a tūc debēt intelligi ſm iuris interpretationē. ita sin. voluit
Bar. in l. si q̄s filiab. s̄. de test. tu. & Bal. in l. j. de succes. edic. & in c.
j. de suc. vbi dīt q̄ verba notarij. & verba periti ɔdētis statuta nō
dīt intelligi ſm vulgarē vsum loquēdi p̄ id q̄ no. gl. i l. q̄ si nepo
tes. s̄. de test. tut. Idē ēt sonāt verba Bar. hic, & idē tenuit Inn. in c.
cū tibi. in fi. de test. Cōtra qđ vltimū vr̄ decisio Bal. in d. l. q̄ si ne-
potes vbi indist. velle vr̄ q̄ statuta debeāt itelligi ſm cōem vsum
loquēdi, & ita refert Dy. voluisse q̄ vr̄ magis p̄babile. Et ad ɔ̄ria
r̄n. pōt videlicet ad Bal. & ad Bar. vbi. s̄. q̄ non voluit q̄ nō attēdat
cōis vsus loquēdi in statutis ɔditis a peritis, sed volunt q̄ nō attē
datur grossus modus loquēdi, vel aliter pōt r̄n. vt sint intelligen
da nō ſm modū loquēdi imperitorū, & vulgi q̄n verba sunt scri
pta seu p̄lata in literali sermone, secus in vulgari, q̄a indist intel
liguntur ſm vulgarē, & cōem vsum loquendi, ita signanter deci
dit Bal. in. l. lege. ad. fi. C. de legi. hær. pro quo adduco gl. in l. cum
igit. in ver. filios. in auc. de nō elig. secūdo nub. & Bar. in l. libero-
rum. de ver. sig & ita ēt vr̄ esse de mēte Bar. in d. l. si quis filiabus.
p̄ id quod no. gl. in d. l. q̄ si nepotes. ſm q̄ ipse intelligit, & ita in-
telligat non uoluit Inn. in. d. c. cū tibi. de quo per Ant. de But. in
proœ. decre. & ibi per do. Ab. qui eū seq̄t, aliq̄d p̄ Rostr. in rubr.
de no. ope. nū. Et ex p̄dictis intelligi debet q̄ dr̄ statuta debere in
terpretari ſm cōem vsum loquendi, vt p̄ Bart. in l. oēs populi. in
vj. q. prin. & in rub. de no. ope. nun. & in l. non dubiū. C. de legi. &
in l. Labeo. de sup. le. & Ia. Bu. in l. j. s̄. de fide instru.

1 *Stipulatio interposita super iure, vel actu mere p̄sonali non transit ad hæredes stipulatoris nisi de ipsis sit factā mētio, & tūc in p̄sona hæredis erit nouū ius.*
2 *Impersonalitas ex parte stipulantis non vitiat stipulationem.*
3 *Clausula volens liberare Titium ab onere satisdandi promisit &c. qđ operatur.*
4 *Vsusfru. cōstitutus sicut morte finit, ita actio p̄sonalis p̄ eo cōstituēdo cōpetens.*
5 *Vsumfructum si quis stipulatus est sibi & hæredi eius, tunc hæres tenetur præstare cautionem de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri.*
6 *Paria sunt stipulari vsumfructum, vel stipulari vti frui licere.*
7 *Stipulatio vti frui licere, an contineat ius, vel factum.*
8 *Stipulatio agere licere, an transeat ad hæredes stipulantis.*
9 *Stipulatio facta Titio & suis hæredibus, an adiectio, hæredibus suis, aliquid operetur in his quæ de sui natura sunt transmissibilia ad hæredes.*
10 *Feudum an sit auferendum filijs per feloniam commi, iam per eorum partem.*

1 §. Si quis ita. † Stip̄lō interposita super, iure vel actu me
re p̄sonali non trāsit ad hæredes stipulato
ris, nisi de ipsis sit fcā expressa mētio & tunc in p̄sona hr̄dis erit
nouū ius. h. d. & est casus sin. maxi. quo ad hic vltimū ſm dictum
2 Pa. de Ca. ¶ † No. qđ impersonalitas ex parte stipulātis nō vitiat
stip̄lōnē, q̄a p̄sumit̄ sp̄ stipulatorē in dubio recepisse p̄ se vt hic,
& s̄. ea. l. §. sicut. & ex hoc dicit elegāter Bar. i l. j. i fi. prin. s̄. de pac.
qđ si promittis mihi fundū recipienti p̄ eo quē declarabo, & po
stea nō declaro, tn̄ potero agere ego, vel hæres meus, q̄a ex quo
p̄ nemine declaro, p̄sumor pro me recepisse & hr̄dibus meis all.
in ar. l. iuij. in fi. C. de ɔ̄hen. & ɔmit. qđ reputat no. Interdū tn̄ ille
q̄ impersonalr̄ stipulat̄ vr̄ recepisse p̄ se & p̄ alio, vt q̄n de nā act'
erat qđ sibi & alteri q̄reret̄ q̄ uis ēt sibi soli potuisset expresse ac-
quirere tex. est reputatus sing. in. l. post dotem. ſm. iij. lect. gl. s̄. sol.
mat. Et de hac mā q̄n impersonalitas vitiat vide p̄ Bal. in. l. ii. absen
tis. ad fi. C. si cer. pe. & in l. ea. le. in. x. op. C. de ɔd. ob cau. & similr̄
si in libello sit impersonalitas ex parte libellantis dic q̄ nō vitiat,
ar. huius. §. ſm Bal. in l. edita. C. de eden. in repe. Padua. Et quid si
est impersonalitas ex parte aduersarij ipsius libellantis vide Bar.
in. l. ɔpetit. in summa. s̄. q̄ vi aut clam. & p̄ Bal. in aut. si quando.
C. de ɔstit. pecu. & in. l. licet. §. fi. s̄. nau. cau. sta. & Spe. in ti. de offi.
iu. §. j. vers. porro. Faciunt ista ad q. q̄. hic vide per Ang. & licet ip-
se non dicat fuerūt originalia verba Cy. in auc. si q̄n in fi. & Gui.
de Cu. & Cy. in. l. eū p̄ quo. s̄. de in ius vo. vbi ponūt Bal. & Ang.
& Mod. videlicet q̄n dr̄ in instrō, & volēs releuare procuratorē
ab onere satisdādi p̄misit &c. quia intelligit̄ licet impersonalr̄ oib.
3 quorū interest promisisse. Et hæc ēt faciunt [a] ad q. Titius mādauit
mihi vt emerē ei fundū, postea cōcepti verba impersonaliter, nec
dixi cui acquirerē. de quia vide per Bar. & alios in. l. q. in aliena. §.
si is. de acq. hær. vbi p̄ illū tex. tenet qđ p̄curator simplr̄ acquirē-
do vr̄ acq̄rere p̄ dn̄o, de quo dixi in. d. l. post dotē. Quid aūt in ul
tima volūtate, dic q̄ respū eius de cuius ɔmō tractat impersonali-
tas, nō uitiat, tex. est & ibi pōderat Bar. & Bald. in. l. j. in princ. s̄. de
hæ. insti. & ibi inferunt qđ si notarius dixit rogatus. scripsi. itellr̄
rogatus. s. a ɔ̄hentib. vel a testōre, licet impersonaliter dixerit se ro-
gatū. Quid aūt si impersonalitas est circa p̄sonā de cuius incōmō
tractat̄. i. circa p̄sonā obligandā, vt quia testator dicit, denē Sem-
pronio cētū, vel accepris cētū dēs Titio fundū nec dixit quo cen
tum danda eēnt, an vitiet̄ dispō, & tex. est qđ nō uitiet̄ sed onus
impersonalr̄ iniunctū intelligit̄ esse iniunctū hr̄di. l. si seruus le-
gatus. §. q. Margaritā. s̄. de le. j. quē text. Bal. ibi dicit eē sin. adde. l.
4 acceptis. in fi. & ibi no. s̄. ad l. fal. ¶ † Sedō no. qđ sicut vsusfructus
ɔstitutus morte finit̄ ita finitur actio p̄sonalis p̄ eo ɔstituēdo ɔ-
petens, & hic idem in capitis diminutione sicut in morte, vt l. j.
in prin. s̄. q. mo. vsufr. amit. nō sic est in p̄scriptione ſm Pa. de Ca.
hic quia vsusfructus ɔstitutus. finit̄ decēnio p̄ nō vsum. p̄. l. sicut.
C. de serui. nō sic in actione p̄sonali nō petenti p̄ eo ɔstituēdo. l.
si partē. in prin. quēad. ser. Sed aduerte q̄a de hoc vltī. sunt opi.
inter doct. in. l. corruptionē. C. de vsufr. tn̄ puto verius id q̄ dictū
est per. d. l. si partē & p̄ id qđ no. gl. in l. j. C. de anna. exce. in gl. q̄
5 incipit sed qū. ¶ † Vltimo no. q̄ si q̄s stipulatus ē vsumfructū sibi
& hr̄di, erit alius vsumfructus in p̄sona eius & alius in p̄sona hæ
redis & resultat effectus, q̄a hr̄s tenebit p̄stare cautionē de vten-
do & fruendo arbitrio boni viri iuxta. l. j. s̄. vsufru. quēad. caue. &
sic nō sufficit sibi cautio defuncti, ita p̄ illū tex. dicit Bal. in l. vni-
ca. §. de liber. C. de cad. tol. & resultat ēt alia vtilis q̄ vide p̄ Bal. in
6 l. antiquitas. in fi. C. de vsufr. & aliq̄d p̄ Bart. hic. ¶ † In gl. pe. ibi,
vt cām, expone vr̄ hic p̄ Bar. p̄ intelligit gl. q̄n stipulatori ɔstitu-
tus est vsusfructus p̄ se tn̄ postea aūt fuit stipulatur nō vsumfru
ctū, sed hr̄dib. vti frui licere. vt hic p̄ eū, ita saluantē istā gl. cui' opi.
rep̄hēdūt Pe. de Bel. ptī. Pe. de Anc. Imo. & Ro. q̄a paria sunt sti-
pulari vsumfructum, vel stipulari vti frui licere, vt est casus hic in
ver. sed & si. iuncto prin. Ang. tn̄ transiens cū Bar. r̄ndet ad istum
tex. q̄ in versi. sed & si mutat̄ casus, & q̄ritur an stip̄lō transeat ad
hr̄des, sed in prin. loq̄t̄ de stip̄lōne vti frui licere, q̄ r̄nsio nō ɔue-
nit literæ. Subdebant Pe. & Ray. hic aliter exponētes gl. ibi cām
&c. q̄ hæres habebit vsumfructū causalē. i. vsumfructū iunctum
cū p̄prietate q̄a ex quo stipulatus ē p̄ se & hæredib. suis vr̄ cām
vsumfructus stipulatus. i. p̄prietatē in p̄sona hr̄dis: aīs illa fieret
inutilis p̄p separationē perpetuā vsufr. ɔ̄. l. iij. §. ne tn̄. s̄. de vsufr.
in p̄sona sua intellr̄ stipulat' vsumfructū formalē, & sic alius erit
vsusfructus in p̄sona hæredū, alius in p̄sona defuncti, ita ipsi in-
telligunt gl. voluisse hic in ij. so. q̄ tn̄ sic intellectā reprehendūt,
q̄a nō est verū q̄ voluerit stipulari p̄prietatē hr̄dib. sed vsumfru
ctū p̄ut verba sonāt. nec ob. q̄ p̄prietas esset inutilis, q̄a immo
erit vtilis, vsufructus hoc casu solū trāseat ad primū gradū libero
rum. l. antiquitas C. de vsufr. p̄ doc. in l. in annalibus. C. de leg. &
dīt qđ censebit̄ idē vsusfructus p̄ gl. in l. si plures. §. deiectū. s̄. de
vi & vi ar. illa tn̄ gl. hoc nō dicit vn̄ puto q̄ alius sit vsusfructus in
7 p̄sona hr̄dis vt. s̄. dictū est. ¶ † Successiue q̄rit Bar. iuxta proxime
dicta an stipulatio vti frui licere, ɔtineat ius, vel factū, & sic per q̄.
ɔtrouersiam ɔmittit̄ stip̄lō, & ɔcludit q̄ p̄ ɔtrouersiā facti nisi in
stip̄lōne sit adiectū ius eē vti frui &c. vt ibi hic per eū cū quo trā-
sit Ang. hic & j. ea. l. §. si q̄s dolū. Sed veritas vr̄ esse in ɔ̄riū, v. deli-
cet q̄n stipulat̄ vti frui licere ſm Imo. Pau. de Ca. & Ro. hic p̄ istū
tex. hic probantē q̄ q̄ stipulat̄ vti frui dr̄ stipulari vsumfructū vt
ēt dicit. gl. pe. hic in prin. ergo stipulat̄ ius. l. j. s̄. de vsufr. debent. n.
importare verba ius sicut in stipulatione illa qua stipulor possi-
dere licere si sum capax iuris, vt proxi. §. fateor q̄ continet etiam
actū p̄p patientiā q̄ p̄stari debet. l. iij. §. fateor q̄ continet ēt factū
p̄p patientiā q̄ p̄stari debet. l. iij. §. dare. s̄. de vsufr. & no. gl. in. l. ij.
§. veluti. cū mā. s̄. eo. & tn̄ ɔmittit̄ ēt si moueat̄ ɔtrouersia de facto
p̄ l. si fundus quē. & l. ex ɔducto. in prin. s̄. loc. Sed si stipulor ius
eē vti frui p̄p illud verbū ius, teneo cū Bar. licet Imo. hic credat
ēt tūc eē idē q̄ in p̄cedēti casu, & male q̄a eo ipso q̄ retuli me ad
p̄missionē iuris videor voluisse excludere factū. l. ar. l. maritus. C.
de p̄cu. & l. cū p̄tor. in prin. s̄. iudi. nec ob. si diceret̄ expressio eo-
rū q̄ tacite insunt nihil operat̄. nō recte. C. de fideiusso. l. iij. s̄. de
leg. j. q̄a r̄nderi pōt q̄ est aliter expressa p̄missio q̄ inesset tacite,
q̄a & ius & factū tacite inerat nūc vero in expressa inest solū ius.
8 ¶ † In gl. fi. ibi, hæc transit. Bar. hic tenet ɔ̄riū scilicet q̄ hæc stipu-
b latio agere licere non trāseat ad hæredes [b] stipulātis nisi sit actū,
& hoc

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶ Et hæc etiam faciunt. Vide Ang. Are. in §. sequens. insti. de actio. Thom. ¶ Vide per Fely. in c. cum causam de proba.

b Iulia. ¶ Ad hæredes. Adde videndum Bar. omnino in d. l. si sic. j̄ eo. & dixi. s̄. in apo. in l. ii. in d. §. item si in facto. & ibi Ia. & maxime dominus meus Vince. latissime examinat faciens mentionē de dictis Bar. hoc & de dictis in d. l. si sic referens Bar. fuisse variū in q. p̄cedenti, & in ista dic vt dixi in d. §. item si in facto. & vide ibi omnino do. Vincen.

& hoc vr̃ verius p iſtũ tex.in æq paratione iſtarũ ſtipulõnũ q̃ fa-
cu hic lr̃a,& idẽ tenet hic Pet.& Cy.in l.veteris.ad fi.ſ.de ꝯhẽ. &
cõſti.Nec ob.d.l.veteris,q̃a ſm eos loqr̃ in ſtip. facti affirmatiui.
ſed iſta cenſentur cõtinere factũ negatiuũ.ſ.per me nõ fieri quo-
minus tibi ire agere liceat,rõnẽ dr̃æ vide ibi p Cy.Nec ob.text.
ſ.e.l.in prin.& in §.ſicut, q̃a ibi loqr̃ in ſtipu.hr̃e , q̃ denotat ius,
vt in §.hi qui. ſed nos loqmur in mera facultate facti ſucceſſiui
expediẽdi p hẽdẽ ſtipulãtis ꝙ nõ ita trãſit ad hr̃des vt l.apud Iul.
§.ſi qd alicui.ſ. de leg.j. Iſta ſol. magis placet q̃ prima qua dedit
Rapha.in l.ſi ſic.la grãde.j.e.Imo.hic in hęc paſſu nihil firmat.nã
dicit ꝯ Bar.hic eẽ tex.in d.l.ſi ſic.ſed illa.l.nõ ꝯdicit,q̃a immo ibi
fuit de hr̃de facta mẽtio,licet gl.ibi voluerit idẽ eẽ non facta mẽ
tione de hr̃de.Itẽ dicit Imol.ꝯ Bar.facere tex.in prin.l.uſũ.i verſ.
ſed ſi ſe.poſtea remittit ſe ad dicẽda in d.l.ſi ſic. vbi ẽt nihil firma
re vr̃.Ro.hic tenet ꝯ Bar.p d.l.veteris. ſed rñde vt ex p̃dictis colli
gitur.In hoc arti. teneo opi.Bar.hic, q̃ ẽt ſeqr̃ Raph.in d.l.ſi ſic.&
Pau de Ca.in l.ij.§.itẽ ſi in facto.ſ.e. Nec ob.ſi diceret ꝙ ad d.§.ſi
q̃ d.aliter poſſet rñ.ꝙ loqr̃ in facultate indeterminata q̃ ſi tranſi-
ret ad hr̃des ſtipulatoris maxime iacturã afferre poſſet,q̃a tenẽ-
do opi.Bar.põt replicari ꝙ ẽt in caſu nr̃o indeterminata eſt ſtipu
latio,& verũ ẽ ꝙ in vno vr̃ obſtare tex.in d.§. itẽ ſi in facto.ubi vr̃
pbari ꝙ hic ſtipulõ ſit trãſitoria ad hr̃des inducẽdo,vt p Bar.in l.
iiij.§.cato.ſ.e.in vj.q.ſed Bar.in d.§.Cato.in vj.q.vr̃ pbar̃ ꝙ hæc ſti
pulatio ſeruitutis itineris ẽ act᷒ q̃ trãſit ad hr̃.l.hr̃des.§.an ea.ſ.fa.
hær.ſed hæc.l.loqtur in ſtipulõne hr̃e licere, q̃ continet merum
factũ q̃ rãtio oõ vr̃ bona,q̃a d.§.itẽ ſi in facto loqtur de ea.ſtipul.
de qua hic.Propterea Pau.de Caſ.ibi videlicet in d.§.itẽ ſi in ſcõ.
dicit ꝙ ibi ſtipulator hẽbat fundũ uicinũ euius reſpectu & vtilita
te ſtipulatus ẽ ire agere licere quo caſu hẽt ſiſitudinẽ ad ſtip.ſer-
uitutis,& trãſit ad hr̃des ꝙ ẽ diuinare. Vñ Imo.hic p rñ.dicit do
ctõ.Bar.in d.§.Cato.in vj.q.ñ eẽ verã p.d. §.itẽ ſi in facto.& p iſtũ
tex.p quẽ cõfunditur doc.Bar.ibidẽ de quo ẽt dixi in d.§.itẽ ſi in
facto.& i d.§. Cato.poſt Bar.q̃ hic ẽ melius locutus.Et de hoc ar
ti.ẽt tetigi i §.Cato. poſt Bar.ibi in.j.q. vbi Bar.tenet ꝙ iſta ſtipulõ
trãſit ad hr̃des,& cononeat ius ſeruitutis, hoc tenet ꝯriũ & me-
lius,ibi ẽt dixi,& in d.l.ij.§.j. & in §.item ſi in facto. & ibi p Pau.
9 de Caſ.ſ.¶†Quærebat vltimo Bar.hic poſt Pet.q̃ d ſi pmiſi aliq̃d
Titio & ſuis hære.verũ adiectio hr̃dis aliq̃d operetur in his q̃ de
ſui nã ſunt trãſmiſſibilia ad hr̃des in qua die vt hic p Bar.cũ quo
trãſit hic Ang.q̃ p Bar.alleg.tex.ſ.ea.l.§.ſicut.& Pau.de Caſ.j.ea.
l.§.ſuæ pſonæ,i l.cũ q̃ ita.§.te & Titiũ.j.e. vbi ad hoc alle.l.ſi ne-
10 ceſſarias.§.ſi de uendendo.ſ.de pig.¶† Vlti. Pet.inducebat hũc
tex.an p fellonia cõmiſſam a vaſallo feudũ auferatur eius filijs
de quo in c.j.ſi vaſ.feu.priue.cui deſe.p Bar.in l.cũ q.j.de interdi.
& rele.dixi in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ſ.de dam. infec.

1 *Stipulatio doli ſimpliciter interpoſita comprehendit hæredis dolum,non autẽ extranei,niſi fuiſſet pœna adiecta.*
2 *Arrogator an & quando teneatur de contractu facto per filium arrogatum.*
3 *Decima,& primitiæ dari debent de grano triturato, & portari vſque ad domum ſacerdotis,niſi conſuetudo ſit in contrarium.*
4 *Cautio de vtendo arbitrio boni viri,an & quando ſit præſtanda.*
5 *Donatio nunquàm præſumitur vbi poteſt cadere alia coniectura quàm donationis.*
6 *Hæres qui rogatus eſt reſtituere poſt mortem pauperibus Chriſti per ipſum eligendis,an poſſit incontinenti in vita reſtituere fideicommiſſum.*
7 *Præſentare qui tenetur accuſatum,vel ſoluere condemnationem, an poſſit præſentare ante diem ſtatutum, vel ſoluere ante diem.*
8 *Citatus comparere certa die,an poſſit ante diem comparere.*
9 *Debitor qui promiſit creditori ſoluere & tradere rem quæ ſpatio temporis corrumpitur,an poterit ſoluere ante diem inuito creditore.*

1 §.Si quis dolum.†Stipulatio doli ſimplr̃ interpo-
ſita cõprehẽdit hr̃dis dolũ nõ au
tem ext̃nei niſi fuiſſet pœna adiecta,& põt q̃s in ſtipulõne adijce
cere pſonã hr̃dis & pris adoptiui. Et debitũ in diẽ certã põt ſol-
ui añ diẽ,ſecus in diẽ incertã.h.d.uſq; ad §.alteri.& tãgit Angel.
hic in §.ſi q̃s dolũ aliqua de q̃b.dixi in princip.& in §.j.huius.l.
2 ¶†In gl.in uer.pſonã hr̃dis,hæc gl ſm Rap.vr̃ ꝯria in fi.his quæ
dixi in prin.dũ in fi.andiſtin.dicit ꝙ p oblõnẽ factã añ arrogatio
nẽ pr̃ arrogator nõ tenetur,pp ea Rap.ſoluẽdo gl.dicit ꝙ i prin.
gl.habuit reſpectũ ad ius antiquũ, ſm ꝙ oĩa acq̃rebãtur patri ar
rogatori,iuxta.l.licet de acq.hæ.ſed in fi.habuit reſpectũ ad ius
nouũ ſm ꝙ acq̃ritur ſolus uſusfru.vt inſti. de acq. p arro.§.nũc
aũt.Et dũ gl.dicit ꝙ pr̃ arrogator tenetur de debito ꝯtcõ poſt ar-
rogationẽ intelligitur de peculio ſi erat filio conceſſum ita de-
clarat gl.in §.fi.inſti.de acq.ſi.p arro.Cogitabã dici poſſe hãc gl.
oõ eẽ contrariam quia in priu.quærit an q̃s poſſit adijcere obli-
gationi perſonã pr̃is arrogatoris,in fi.uero loqtur an obligetur
arrogator ex obligatione filij q̃ũ de ſe tm̃ promiſit filius.& hæc

3 vr̃ ſaluatio clarior.¶†In gl.in ver.incertã glo.in prin.bñ loqtur
ſed ibi dũ dicit purã & in diẽ,an iſte intellectus procedat ad d.l.
ſi pupillus. §.qui ſub condõne.die vt p Bart. ibi & in l.ita ſtipu-
latus.in iiij.q.prin.in uer.ij.q̃ñ &c.j.e. Et dom gloſ.hic loquitur
de præmitijs,dicit Imo.hic intelligendum eẽ ꝙ glo.habuit reſpe
ctum ad ꝯſue.alicuius loci,ſed ceſſante ꝯſuetudine non proce-
deret d.gl.cum dari debeant decimę de grano triturato,& porta
ri uſq; ad domũ ſacerdotis.xvj.q.j.reuertimini, & pro hoc alleg.
4 Ro.tex.io l.pro locis.C.de anno.& trib.lib.x. ¶†In glo.in uerſi.
põt ibi.i.poſt mortem.certe illa.l. vr̃. ꝯdicere huic lr̃æ dũ loqui
de die incerta põt rñ. vt hic p Bar.cuius rñſionẽ ſequuntur hic
Ang.& Imo.ſed eã impugnat hic Ro.dicens illam eẽ ꝯ tex.in d.
l.poſt mortem in ver.iudicio.& per al̃s rõnes q̃ fuerunt Bald. &
Fulgo.in d.l. poſt mortem. & idem voluit Rapha. Cu.in l.recti
ſare.§.ſi q̃s alio.ſ.ad Treb non tñ alr̃ rñdet Ro.ad ꝯrium,ſed ex
mente Bal.Fulg.& Cyn.vbi.ſ. colligitur rñſio videlicet ꝙ aliud
eſt in fideicõ.poſt mortem hæredis, q̃a poſt indiſtin. p̃ſtari ante
mortem,& dr̃ eẽ p̃ſtitum ſm iudicium & voluntatem defuncti,
q̃a verba important ac ſi dictum eẽt relinquo q̃ñq; uoluerit hæ
res ẽt añ mortem,vt l.vxorem.§.Scæuola,& ibi gl.ſ. de leg.ij.de
quo cooſueuit plenius tractari in l.ſed ſi alio,cum ſe.ſ.ad Treb.
5 & hęc eſt vera ſol.licet ea q̃ ponit Bar.hic ſit magis cõis.¶†In gl.
fi.ibi,repetit dic ꝙ ſi ſcienter ſciã iuris & facti pendente cõdõne
ſoluit,non poterit ea ꝯdõne pendente repetere.ita intelligit gl.
in d.l.q̃ promiſit in § fi.iunctis no.per gl.mag.io l.j.e.ti.ſed defi-
ciente conditione poterit repetere,q̃a nõ p̃ſumitur ſoluiſſe ani-
mo donandi ſi reuocabiliter,ſed ut eueniente conditione cede-
ret iſolutũ quia ubi põt cadere alia cõiectura q̃ donationis,nũq̃
præſumitur donatio.l.ſed cum aurum.j. de ſol.& in ſpecie pbat
in l.q̃ ſe debere.cum glo. in uerſi.condicere.ſ.de ꝯd.ob cau.& in
l.ſed niſi.iũcta.l.ſtipulõnem.C.de iur.do. & in l.j.ſ.pro dote ſm
Pet.& Ray.hic,& huius ſnĩæ fuit ẽt Ang.hic & Moder.excepto
Raph.q̃ dicit ꝯ illa iura.Qđ no.p limitatione eorum q̃ no.glo.
fi.in d.l.q̃ pmiſit.& a diſtinctione.ſ.relata non eſt recedendũ li-
cet Imo.Pau.de Caſtr.& Ro.hic alr̃ ẽt diſtinxerunt uidelicet aut
ignorabat ius uel factũ & põt repetere.l.ſed ſi me putem.ſ.de cõ
di.indeb.aut utrunq; ſciuit,& non repetit p glo.in d.l.q̃ pmiſit.
de quo tetigit. Pau.in l.ſub ꝯdõne.ſ.de ꝯdi.inde.& in d.l.q̃ ſe de
bere.& de mã huius.§.inter cætera.vide plene p gl.& doc.i d.l.q̃
Romæ.in prin.j.eo.Et inducitur ad q.an emphyteuta poſſit in-
uito dño ſoluere p pluribus annis canonem,de quo vide plene
p Bar.in l.cum q.ſ.de annu.le.& io l.ſtatuliberos.§.ſtichus.ſ.de
ſtatuliber.& p Guil.de Cu.io l.plures apochis. C. de fide inſtru.
p Bal.in l.ſi q̃s argẽti.C.de oou.& Bal.poſt Cy.in l.ij.C.de iure
emphyt.in l.filiusfa.§.diuus.de leg.j.& p Spe.in ti.de loca.§.nũc
aliqua.uer.xxxiij.p Pet.de Anch.in c.potuit.de lo.& ibi p Imo.
q̃a & cõis conclusio eſt ꝙ non poterit ante diem ſoluere in vna
uice pro omnibus ex annuis ſolutionibus facilius poterit domi-
nus pbare ius ſuum iuxta.l.cum de in rem uerſo.de vſuris.Item
inducitur ad q.de qua vide per Bar.in l.ſi eum p̃finitione.ſ.quan
6 do dies leg.ce.& Bal.in l.in annalibus. C.de leg.† Item inducit
p Angel.hic ad q.de hærede qui rogatus eſt reſtituere poſt mor
tem pauperibus Chriſti per ipſum eligendis,añ hæres inconti-
nenti in vita poſſit eligere pauperes,& eis reſtituere fideicõmiſ-
ſum,& tenet ꝙ non regulariter,ut hic per eũ cum quo tranſit
ſimpliciter hic Imo.Adde Bar.idẽ tenentem in l.cum pr̃.§.a filia.
per illum tex.ſ.de leg.ij.& per Bart.& alios in l.poſt mortem.C.
de fideicõ.& vide per Bal.Angel. & Imol.in l.filiusfami.§.diu.de
leg.j.& per Ang.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.el.ij.ſ. ad Trebe.&
& in l.ſed ſi alio.§. ſi quis ſub conditione & ibi per Imol.&Ro.
ſ.ad Trebel.& ibi al̃s dixi,& per Sal.in l.j.C.de hær.inſtit.Con-
trarium tamen innuit Bal.Fulgo.& Pau.de Caſ.in l.poſt mortẽ.
& reſpondet ad d.§.a filia.ꝙ loquitur quando relictum eſt incer-
tis de certis,puta vni ex filijs. qõ autem noſtra quando certis de
incertis,de quibus non videtur teſtator habuiſſe magis affectio
nem ad vnum q̃ ad alium,& tale genus perſonarum perire non
poteſt,arg.l.incendium. C.ſi cer.peta. Tamen teneo primã opi.
quia non ſolum attendimus ꝙ fauore hæredis adiecta ſit dilatio
ſed etiam ꝙ ſit conditionale reſpectu eorum qui erunt viui tem
pore mortis & probatur per l. vnum.ex familia.in princip. de
7 lega.ij.† Item facit ad quæſtio.de qua vide p Ioan.Andr.in addi.
Spec.in titu.de accuſ.in iij.parte in §. ſequitur. in addi.incipien.
Odofr.& per Angel. in l.ij.§.qui exhibendi.de cuſto. reorum.&
Roma. hic, & in l.ij.§.fina.qui ſatiſd. cog.& Angel.in l.nullius.
8 in aliquibus lec. in fin. C. de exhi.reis. † Item facit ad ſtatutum
diſponens ꝙ quis debet præſentare appellationem ſecunda die
poſtquàm fuit interpoſita ꝙ nihilhominus poſſit præſentare
primo die,& ſimiliter citatus vt compareret certa die poſſet cõ-
parere

2 parere añ diem [a] ſm Raph.Cu. Adde text.& ibi hic expreſſe not.
.Bar.in l.a filia.§.alũno.ſ.ad Treb.& l.ſi q̃s ita hẽs.& ibi no.Bart.
ſ.de acq.hæ.& no.Bal.in auc.offerat.C.de lit.ꝯte.& auc.ſi oẽs.C.
ſi vt ſe ab hær.abſti.Sed ꝯ Rapha.hic.ẽ gl.in terminis in cle.q̃uis
ver.intra certũ.de ap.q̃ diſtinguit aut ẽ ſtatutus terminus alicui
vt cõpareat.j.octauã diẽ,& pt añ cõpare,aut cõpareat octaua die,
& añ nõ põt.p̃t diſtingui ꝙ aut dilatio ẽ in fauorẽ eiꝰ cui ſtatuiẽ,
& ꝓcedat gl.d.cle.q̃uis.Itẽ ꝓ ampliatione.§.nři adde ꝙ vbicũq;
adiecta eẽt dies tã fauore creditoris q̃ debitoris,nõ poſſet debi-
tor inuito creditore añ diẽ ſoluere p l.q̃ Romæ.in prin.j.e.niſi fa
uore libertatis.l.ſi ita fuerit libertas.§.Labeo.ſ.de manu.teſt.& l.
ſtatu liberos.§.ſtichus annua.ſ.de ſtatu lib.in q̃b.iuribꝰ dilatio eẽ
poterat tã i fauorẽ ſerui vt,hẽret tp̃s ad cõparãdũ pecuniã,q̃ hẽ-
dis,vt inter ea vtereẽ opis ſerui,vt no.de hoc Ang.in l.cũ q̃ ita.§.
9 q̃ el.ij.j.e.& in l.q̃ añ calẽdas.ſ.e.¶†Vltimo ſcias q̃d ſignãter lita
uit hũc tex.Gui.de Cu.& Bal.in l.plures.in fi.C.de fi.iſtr.in eo q̃
ad diẽ certũ ꝓmiſit tẽ,q̃ ſpatio tp̃is corrũpiẽ puta fructus,q̃a inui
to creditore añ ſolui nõ poterit,ꝓ quo facit ꝙ dixit gl.hic in ver.
incertã.in fi.q̃d no.in d.l.q̃ Romæ.in prin.& idẽ ſenſit Bal.in d.l.
in annalib.& dũ Bal.& Sal.ibi ꝯdicũt his q̃ no.Bar.in d.l.ſi cũ p̃-
finitione,ubi Bar.voluit ꝙ ſi teſtator legauit.x.corbes frumẽti Ti
tio vſq; ad x.annos ꝙ poſſint ab initio oẽs ſolui die ꝙ ſaluari põt
deciſio Bart.intelligẽdo eã in caſu in quo loq̃ẽ in d.l.ſi cũ p̃fini-
tione.in fi.vez in caſu in quo legatũ factũ ꝓ ſingulis ẽ ſ ꝑ purũ,&
tp̃s adiectũ intelligiẽ g̃ra cõmodioris p̃ſtationis.d.l.ſi cũ p̃finitio
ne.in fi.ſed Bal.& Sal.loquunẽ in legato annuo ꝙ primo anno
ſit purũ pro ſequentibus ꝯdõnale,vt q̃n legaẽ aliq̃d annuũ pro
alimentis,q̃a tunc non poteſt ſolui añ ꝯdõnem,vt hic in fin.

ADDITIO.

a Iulia.¶Añ diẽ.Vide gl.i cle.q̃uis de ap.& ibi Ant.& Bal.i l.q̃ añ cal.ſ.e.& vid.
do.i c.j.d' iud.dicẽtẽ ꝙ iudex ꝓ pabũdã cautela ad diẽ certã ſi n̄ cõparuerit ex be
nignitate poterit ꝓrogare terium ad diẽ ſeq.& ſi nõ cõparuerit vt ꝯtumax pu
niẽ,& adde ꝙ nõ debet ſine ſñia recedere cõparẽs.vide in d.c.j.de multis aliis.
q.in illa materia.
Fran ¶Et vide de materia prorogationis termini aſsignati alicui ad cõparẽdũ
publice per doc.maxime per Ang.Sicu.contra alios in c.conſulu.de offi.dele.

1 *Stipulari alteri quis nõ poteſt niſi ſit filius, vel ſeruus ſed metu pœnæ adiectæ ſtipulationi paretur.*
2 *Quantitas omiſſa in petitione an poſſit peti.*
3 *Alteri ſtipulari nemo poteſt,fallit ut infra.*
4 *Stipulatio pœnalis valet vbi non valet principalis ſtipulatio.*
5 *Præter legẽ quãdo quid dicatur, & quãdo dicatur actui legem aſsiſtere, & quando reſiſtere.*
6 *Pœna in pacto nudo iuxta contractum appoſita deducta non poteſt peti,niſi cõcurrat intereſſe agentis.*
7 *Stipulatio alteri facta an ei producat naturalem obligationem.*
8 *Stipulõ alteri facta,et oblõne naturali ex pacto, an poſsit agi de iure canonico.*
9 *Iuramẽtũ vbi ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ põt,cogitur iurãs illud ſuare.*
10 *Stipulõ pœnalis ad hoc vt cõmittatur,an ſit neceſſe litẽ cõteſtari ſup p̃cipali.*
11 *Pœna adiecta dationi quantitatis an & quando cenſeatur adiecta in fraudẽ vſurarum .12.14.15.16.17.*
13 *Pœna adiecta dationi ſpeciei vel facto nunquam p̃ſumitur adiecta in fraudem.*
18 *Pœna quando non præſumitur adiecta in fraudem vſurarum an poſsit excedere quadruplum per nomina ſimplicia.*
19 *Stipulõ alteri facta,ſi tp̃e ſtipulõnis factæ non intererat ſtipulantis alteri dari, ſed ex poſt facto ſuperuenit intereſſe,an reconualeſcat ſtipulatio.*

1 §. Alteri ſtipulari. †Nõ põt q̃s alteri ſtipulari niſi ſit filius vel ſeruꝰ.Sed metu pœ
2 næ adiectæ ſtipulõni pareẽ.h.d.¶†No.in tex.ibi,q̃ ſit q̃titas omiſ
ſa.expone gl.q̃ qualr̃ ꝓcedat dicã ſup ea.Expone ſm Ray.ſubau
diẽdo vt q̃titãcũq; ſit,tota petaẽ,q̃n ꝑ ea noĩa ſimplicia ꝓmiſſa ẽ
pœna,ſecꝰ ſi ꝑ noĩa multiplicatiua q̃a nõ p̃t excedere quadru-
plũ,vt no.in l.j.in ver.ꝓferitur.C.de ſen.q̃ ꝓ eo ꝙ intereſt.& ple
nius dicã ſup gl.pe.vel expone an in ſtipulõne pęnali ſit exp̃ſſa
q̃titas certa vel nõ,q̃a primo caſu cõmittiẽ,licet ſtipulãtis nõ in-
terſit,ſcđo caſu nõ vt ſi fuiſſet ſtipulatus q̃n ea res ſit,q̃a nõ poſ-
ſet cõmitti niſi ad intereẽ ſm Pau.de Ca.¶In tex.ibi,q̃q; ꝯdõ.ex
pone vt in gl.vel alr̃.ut ẽ de mẽte Bar.i l.ita ſtipulatus.in vj.op.q̃n
tę ꝓtus ad fi.j.e.a.l.inſpici debet an extiterit ꝯdõ ſub qua pœna ꝓ
miſſa fuit,vt q̃a nõ dederit alteri ꝓut ꝓmiſit.nã ex euẽtu ꝯdõnis
cõmittiẽ,licet nõ poſſit in mora ꝯſtitui ſup eo ꝙ erat alteri ꝓmiſ
ſum dari,q̃a nõ erat efficax oblõ ad illud q̃cq̃d hic dixerit gl.in
3 ver.ſtipulari.¶†No.ꝙ alteri ſtipulari nemo põt ꝙ qualr̃ ꝓcedat
vide plene Bar.j.ea.l.§.ſi ſtipulet.¶Scđo no.ꝙ ubi pęna adiecta
eſt nõ inſpiciẽ an interſit de quo plene viſum fuit poſt Bar.in l.ij.
4 §.itẽ in facto.ſ.e.¶†Vlti.no.ꝙ vbi nõ valet principalis ſtipulõ,va
let tñ pœnalis de quo dic vt ꝑ Bar.in d.l.ita ſtipulatus.in xij.op.
j.ꝑtis.& notabilius ꝑ Bal.in l.nõ dubiũ.in iiij.op.C.de legi.& q̃
5 no.in l.pacta q̃ ꝯ.C.de pac.¶†In gl.in ver.ꝯtenit,ibi p̃ter.l.&c.
q̃n q̃d dicaẽ p̃ter legẽ,ſeu q̃n dicaẽ actui legẽ,nõ aſsiſtere,& cũ re
ſiſtere uide ꝑ Bar.i l.cũ lex.j.de fideiuſ.& in l.j.ſ.de noua.de qua.
q.ꝑ Archi.xxviij.q.4.§.ex his.ꝑ eũdẽ in c.ſi eum.de elec.i xj.& Bal.
in l.nõ dubiũ.C.de legi.in dubio ãt intelligiẽ eẽ ſm legẽ nõ ãt p̃-
ter,vel ꝯ.l.ab ea ꝑte.ſ.de ꝓba.& l.nec nõ.§.ꝙ inq̃t.ſ.q̃b.ex ca.ma.
ſm Dy.& Ray.& dũ glo.dicit ꝙ de bonis.§.j.ſ.ad l.falc.ẽ ꝯ.l.facit
vt legatũ quo ad falc.non dicaẽ debitũ legatario nãlr̃ in quo tñ
tenet ꝯtrũ gl.& doc.in l.cũ q̃s.C.de iu.& fac.igno.& ad d.l.ꝙ de
bonis.rñdet ꝙ ibi ẽ ꝑ l.pęna adiecta q̃ peti poſſet ut hic,tñ fallit
niſi ſint ꝯ publicã vtilitaẽ vt in d.l.ꝙ de bonis.§.j.& ita intellexit
6 Imo.in l.j.ſ.ad l.fal.¶†In ea.ibi.l.ſeruus.vult ergo gl.no.hic & in
§.alteri.in ti.de inuti.ſtip.ꝑ d.l.ſeruus.ꝙ ex pacto nudo appoſito
iuxta ꝯctũ nõ poſſit agi ad pœnã in pacto deductã niſi ꝯcurrat
intereẽ agẽtis,& idẽ tenet Dy.& Bar.& Raph.hic & Imo.i §.Ca
to.licet ipſe nihil videaẽ firmare,ſed Bal.Ang.& Ro.hic,& Ang.
in ꝯſ.178.inci.Amal.& Bal.in l.in bonæfidei.C.de pac.in diſcur-
ſu tenet in diſt.agi poſſe ad pęnã ex pacto ueſtito cohęrẽtia ꝯctꝰ
ꝑ reg.d.l.in bonæ fidei.C.de pac.niſi id ꝙ deductũ ẽ in pacto tẽ-
deret in odiũ & pęnã tertij.d.l.ſeruus.Tertia fuit opi.Pet.Iac.de
Ra.Cy.& Bal.in l.q̃uis.C.de vſu.cũ qua ꝯcordãt Ray.& Pau.de
Caſ.hic videlicet ꝙ in pœna diſtinguaẽ eod.mõ ſicut in vſura,in
qua diſtinguiẽ aut ẽ ꝓmiſſa pacto nudo uſura ſub ꝯctu pecunię
mutuatæ,& nõ debeẽ vſura.d.l.q̃uis.Aut ſup alia re,uel in ꝯctu
bonæ fidei,& tũc debeẽ.l.frumẽti.e.nt.& l.initio.C.de pac.inter
emp.& vẽ.ita erit in pœna.Fallit ſm eos in caſu d.l.ſeruus.ſ.q̃n
pactũ tẽdit in odiũ,uel pœnã tertij.Et iſtã opi.approbo ꝑ qua ẽ
tex.in l.pignorib.C.de vſu.& gl.in d.l.ſeruus.æq̃parãs i hoc pœ
nã et vſurã,nã uſura pęna dr̃.l.q̃ ſine.ſ.de neg.geſt.l.lecta.ſ.ſi cer.
pet.& iſtã opi.vr̃ ſenſiſſe Bar.in d.§.Cato.in v.oppo.& ꝑ Bal.i l.
7 ex placito.in xix.q.C.de re ꝑmu.¶†In gl.in uer.intereſt.ibi nã-
lis &c.no.gl.volẽtẽ ꝙ ex ſtipulõne alteri facta oriaẽ nãlis oblõ q̃
ſeq̃ẽ Bar.hic.Sed Ang.hic ꝯ ꝑ tex.in l.j.§.ſi ſeruus meus.in verſi.
cuiuſiꝰ nomẽ ti.j.de ſti.ſer.& §.ſi q̃s alij.& §.alteri.uer.nihil agit.
in ſti.de inuti.ſtip.ꝑ l.certi ꝯdõ.§.q̃m.in ver.nulla ſi cer.pe.& hic
ibi tenet Bal.& ꝓ hoc addo tex.in l.ſi ita ſtipulatus §.Chriſogo-
nus.in ver.nullã oblõnẽ.& ibi no.Ang.j.e.& idẽ tenuit Rap.hic,
q̃a r̃ña hic poſita hẽt locũ in pacto.l.ꝙ tutela.de reg.iu.ergo nihil
aliud ẽ dicere ꝙ ex tali pacto non oriẽ nãlis ꝓut orin ꝯſueuit.Itẽ
q̃a ex pacto alteri facto nõ oriẽ r̃ſr̃ exceptio.l.reſcriptũ.§.fi.& l.ſi
tibi x.§.ſi pactus.ſ.de pac.Itẽ q̃a nõ vr̃ ſibi acq̃rere velle ille q̃ ſti
pulaẽ alteri q̃n ſua nõ intereſt q̃uo ergo põt ſibi acq̃ri nãlis ꝯ ꝓ-
poſitũ & cõſenſum ſuũ,nec poſſet eẽ alicuius effectus iſta ſtipl'õ
nãlis ipſi ſtipulãti.ſ.quo ad retẽtionẽ vel cõpẽſationẽ iuxta.l.ẽt.
ſ.de cõpẽ.ergo nõ ẽ debitũ ſibi ſed alteri iſtã opi.tenet ẽt Pau.de
Caſ.hic,dicẽs utilẽ eẽ hãc inueſtigationẽ,q̃a ſi eẽt obligatꝰ nãlr̃
& ſolueret,nõ repeteret,iuxta ea q̃ hñr in l.j.ſ.de ꝯdi.inde.Imo.
hic nõ tãgit,Ro.ꝯ gl.alle.tex.in d.§.alteri.& dicit paſſũ eẽ dubiũ.
Ego teneo opi.gl.q̃a negari nõ põt ꝙ.l.huic ſtipulõni nõ reſiſtit,
licet nõ aſsiſtat,patet ex no.ꝑ gl.hic in verſ.ꝯuenit.ſed ita eſt vbi
lex nõ reſiſtit,licet nõ aſſiſtat,oriẽ nãlis.l.j.in fi.& ibi Bar.j.de no
ua.ſicta.l.obligari.in prin.ſ.de auc.tu.idẽ ꝓbaẽ in l.ſi nõ fortẽ.
in prin.& ibi hic idẽ no.Bar.ſ.de ꝯd.inde.& iſtã opi.ſeq̃ẽ ẽt Bart.
in l.cũ lex.& in l.ſi q̃s ꝓ eo.in vj.mẽbro.j.de fideiuſ.& q̃a hæc ſti
pulõ ꝯtinet pactũ,& ꝯſenſum duorũ ut hic,ergo debet oriri nã
lis.l.in his.§.Imperator.j.de ſol.Nõ obſtãt alle.in ꝯtrũ,q̃a rñdeo
ꝙ aut q̃riẽ an acq̃raẽ nãlis ſtipulãti,& dico ꝙ ſic.ac acq̃raẽ ei cui
ſtipulatus ſum,& dico ꝙ nõ ita loq̃ẽ.§.Chriſogonus.& l.ꝙ iure.
& l.reſcriptũ.& iura,ita ẽt intelligo.d.§.alteri.cũ ſi.q̃ ita pñt intel
ligi quo ad efficacẽ oblõnẽ.Et hic intelligo verũ q̃n ſtipulõ fuit
ꝯcepta ꝑ hæc verba,ꝓmittis mihi ꝙ dabis Titio,q̃a tũc patet ꝙ
uolui re mihi obligari,& ſic ceſſant argumẽta Raph.ſecus ſi di-
co ꝓmittis Titio ꝙ dabis ei.nã tũc ẽ ꝓrſus inutilis.glo.ẽ no.ꝑ q̃
Ang.ibi in terminis nñs facit,illã diſt.j.e.§.ſi q̃s inſulã.in uer.fie-
ri.& idẽ tenet Ang.in l.j.ſ.de pac.& ſm hãc diſt.pñt intelligi iu-
8 ra alle.in ꝯtrũ q̃ oĩa no.q̃a iſtũ arti.nõ melius tactũ inuenies.†Et
retẽta iſta opi.q̃riẽ an de iure cano.ex tali ſtipulõne & oblõne nã
a li [a] agi põt ex pacto ut plene no.i c.j.de pac.Ang.hic tenuit ꝙ nõ,
q̃a ea q̃ hñr in c.j.de pac.ꝓcedũt q̃n q̃s paciſcit ſibi uel ſua inter
eſt.ſed adde ꝙ ipſemet Ang.ꝯtrũ tenuit in l.j.ſ.de pac.ꝑ ea quæ
no. in

ADDITIO.

a Iulia.¶Oblĩgõne naturali.Adde ꝙ tũc p̃t q̃s agere ex oblĩgõne naturali q̃n eã
exprimiẽ,alias p̃ſumiẽ ꝑ errorẽ ꝓmiſiſſe vt ꝑ eũdẽ Alex.in l.cũ de indebito.de
ꝓba.& j.e.in l.a Titio.& plene in l.publia.§.j.d'po.& in ꝯſ.15.3.uo.& ſic cõ
ſenſus naturalis allegari.nõ p̃t cũ nihil magis ꝯtrũ ſit cõſenſui q̃ error l.ſi q̃s ꝑ
errorẽ.ſ.de iur.om.iu.& hic ẽt:interueniſſet ſtiplõ,quia vt dixi ſi nõ eſt exp̃ſ
ſa cã,nõ oriẽ obligõ vt ꝑ Io.And.in addi.Spe.in ti.de ꝯſeſ.§.nũc videdum.&
Rom.in l.gñaliter.j.e ti.latiſsime An.Ab.& Imo.quos refert Fe.in d.c.ſi cau-
tio.& hic ẽ regula q̃ fallit ſm p̃dictũ doc.in d.loco in 16.caſibus quos vide ꝑ
eum & per eundem in proce.de cre.ubi tenet opi.Alex.

no.in d.c.j.Imo.hic dixit q ɔ̃ opi.Ang.hic ẽ gl.in c. quoties cor-
di.j.q.ij.quæ dixit q rña huius.§.nõ hẽt locũ de iure cano.& cũ il
la gl.trãseũt doc.fin eũ.illã ẽt approbat Imol.j. ead.l.§.si stipuler.
Sed ipsemet Imo.hic tenet ɔ̃ gl.illã,q.a ẽt de iure ca.nõ audit nisi
ille cuius interest.c.cũ inter.R.de elec.ij.q.vij.nõ solẽt.& idem te
nuit d.Abb.in c.si cautio. de fid.instr. m̃ vr̃ uelle hic Imo.q p viã
denũciationis Euãgelicæ possit ex tali stipulõne agi in foro Ec-
clesiæ,qđ puto verũ postq̃ orit̃ obligõ nãlis,p qua locũ hẽt denũ
ciatio.c.nouit.cũ ibi no.p Inn.de iudic.& hic in terminis nr̃is te-
nuit ibi d.Ant.& Bar. in ex̃ua.ad repri.in ver.denunciatione. &
sentit Bal.in auc.ad hæc.in uer.sed hic dubitat̃. C.de vsu.clare.d.
9 Abb.in d.c.si cautio.q ita intelligit gl.in c.quoties. † Vbi ãt iur̃m
interuenisset posset stipulator recta via agere,vt pmittẽs cõpellat̃
ad obseruãtiã iur̃i ẽt nõ pcedẽte denũciatione Euãgelica,q.a vbi
iur̃m seruari põt,cogit̃ iurãs ad obseruãtiã illius.c.si uero.cũ vul-
garib.de iureiu.& hoc in spẽ firmat Bar.in d.l.si q.s p eo.ĩ vj.mẽ-
bro.& d.Ant.& Imo.in c.cũ ɔtingat.de iureiu.& hic quo ad ipm
stipulãtẽ.Sed an ille cui stipulatus sum possit de iure cano.ager̃,
& dico q nõ,si nõ interuenit iur̃m, q.a ẽt de iure cano.nõ possũ
stipulãdo alteri rẽ sibi aq̃rere vt in c. q̃q̃.de sur.in vj.& tenet hic
Ro.& idẽ p illũ tex.tenuit.d.Ant.in prin.decreta. & d.Abb.i pal.
c.si cautio.gl.tñ ɔ̃riũ tenuit in d.c.quoties cordi.referendo eã ad
tex.& illã ẽt seq̃t d.Ant.in c.si cautio.& Bald.in l.gñalr̃.in x.q.C.
de nõ nu.pec.sed illã gl.reprehẽdit Io.Fab.in §.alteri.insti.de inu
ti.sti.q̃ tñ gl.saluare possum⁹ ĩ duob. Primus qñ eẽt iuratũ,quia
tũc iur̃m vr̃ eẽ p̃stitũ Deo.c.debitores.de iureiu.q supplet pñtiã
abñtis.l.ppterãdũ.§.sinaũt reus.in vet.Dei pñtia.C.de iu.& istud
ẽt tenuit Io.de Imo.in c.cũ ɔtingat.dicẽs ad hæc illã gl.eẽ sing.in
d.c.quoties.& no.ẽt d.Ant.in d.c.cũ ɔtingat.& clarius in princi.
decreta.& Bal.in auc.sacr̃a.C.si aduer.vẽ. & in l.pactũ.in ix.q. C.
de col.& in tub.C.res inter alios acta.& Per. de Anch.in cle.j.de
iureiu.& in cle.j.in prin.de usur.Et ibi p hic alle.no.p Spe.in ti.
de leg.§.nũc oñdẽdũ.in ver.hic quoq; notãdũ,& Ro.j.ea.l.§.si sti
puler.& ẽ de mẽte Bar.in l.cũ q.s decedẽs.§.codicillis.de lega.iij.
& hoc ẽ verũ.de iure cano.sed de iure ciui.ɔ̃riũ videmus eẽ verũ,
p tex.val.not.i l.certũ.§.si q.s abñte.& ibi gl.de ɔfes.Scđs ẽ casus
in quo saluat̃.d.gl.videlicet qñ nullo ẽt p̃stito iur̃o ageret̃ ad exo
nerãdũ ɔsciam pmittẽtis p viã denũciationis Euãgelicæ,q.a tũc
inter simplicẽ loquelã.& iur̃m. Deus non facit dr̃iã.xxij.q.v.iur̃i
a & hoc in terminis firmat d.Ant.in d.prin.decretaliũ.[a] & d.Abb.
in p̃alle.c.si cau.q tene mẽti nõ ẽ tñ sine dubio cũ illi tertio nõ
sit orta nãlis oblõ q̃ ẽ de substãtia dictæ denũciationis.vñ an hic
10 sit uerũ vide materiã.d.c.nouit.¶ †In ea.gl.in fi.tenet igit̃ gl.q ad
hic ut cõmittat̃ pęnalis stipulõ necesse ẽ litem ɔtestari sup prin-
cipali.Sed Bar.& cõiter alij tenẽt ɔ̃, q sufficit interpellatio ex̃ iu-
diciũ, q.a nõ req̃rit̃ hic mora vt cõmittat̃ stipulõ pęnalis,sed suf
ficit euẽtus ɔdõnis.i.q nõ sit datũ tertio q ẽ pmissum,q.a euẽtus
condõnis sufficit vt cõmittat̃ stipulõ ut in l.illa.§.eo.Nõ ob.l.nu-
da.alle.in gl.q.a rñde plene vt p Bar.in d.l. ita stipulatus. in v.op.
ij.pt̃is vbi p̃dicta latius cõprobat.ex q.b.vr̃ ɔcludẽdũ q̃tum ad §.
nostrum q non req̃rat̃ litis conte.¶ In ea.ibi,& me litẽ ɔtes.&c.
declara gl.ex his q̃ no.gl.in l.nõ põt.§.de iudi.dũ alle.l.q si in diẽ.
11 §.de peti.hære.¶ †In gl.pe.ibi,si ẽ vsuarius,innuit gl.q pœna ad-
iecta q̃titatis dationi non p̃sumit̃ adiecta in fraudẽ vsuratũ , nisi
q pœnã stipulatus est,solitus sit fænerari,& ita restringit.l.cũ al-
legas,& idẽ tenuit hic Bar.secutus Inn.in c.tuã.de pe.idem tenet
gl.in l.pœnam.§.de vsur.& in l.vtrũ.in gl.fi.§.de pe.hær.& in c.il
lo vos.in gl.fi.ex̃.de pig.Arch.xij.q.ij.cum deuotissimã.Et Bar.in
l.cũ stipulari.j.eo.& Pet.vt refert Cy.in d.l.cũ allegas.Ray.hic di-
cit q d.l.cũ allegas.nõ facit ad ppositũ nostrũ , quia hic loq̃mur
in obligationibus faciendi , & sic vr̃ sentire q qñ stipulor alteri
dari stipulanio quo ad me contineat factũ per l. liber hõ.§.fi.j.e.
q non palcet,quia rõ posita hic in tex.est gñalis,nõ autem spẽlis
tñ ad casum,qñ stipulatur alteri dari vt.j.dicã.Ang.hic facit tres
casus principales distinguẽdo vt hic per eũ.Imo.nõ firmat aliq̃
opi.sed remittit se ad gl.in l.Iulia.§.idẽ Papi.§.de act.empt.& ad
gl.in d.l.cũ allegas.In hoc artı.br̃ vr̃ dicẽdũ q verius sit q in om-
ni ɔ̃ctu.s.vbi pœna est adiecta dationi quantitatis præsumit̃ ad-
iecta in fraudem vsuratum etiam a non solito fænerari ut pbant
iura indist.loquentia in d.l.cum allegas. & ibi hic tenet gl. ẽ me-
lior tex.& ibi gl.firmat in l.Iul.§.idẽ Papi.§.de actio.empt.& idẽ
tenuit Iac.But.in l. pecuniæ.§.j. de vsur. põderãs ibi subtiliter de
hoc eẽ text.vbi dationi quãtitatis si adijciat̃ promissio pœnæ nõ
valet,prout excedit legitimas vsuras. Et sequitur ibi Fulg.idem
tenuit Io.And.in addi.Spe.in ti.de ob.& sol.§.ante omnia.uersi.
sequitur.& idem Ang.& Imol.hic,& Ang.in consi. clxxxiij.inci.
12 prout &c.Et Io.de Imo.in c.dilecti.de arbi.† Quod tñ limita sin.
vt p Bar.& Ang.in l.qui res.§.qui stipulatur.j.de so.uidelicet nisi
sim stipulatus principaliter quantitatem dari alteri & mihi pę-
nam,vel vnus sit stipulator sortis,alter pœnæ:per d.§.qui stipula-
tur,tñ illam limitationem intelligit ibi Imol. eẽ ueram nisi esset
solitus fenerari q stipulatus eẽ pœnã arg.l.q semisse. §.de vsu. &
c.illo vos.de pig.sed Bal.in d.l.cũ alle. improbat dictã limita.Bar.
quasi uideat̃ in fraudẽ legis,ar.l. hac ædictali. in uer. oĩ circũscri-
ptione.C.de secũ.nup.c.dudũ.de vsu.q̃ tñ iura nõ bñ pbãt opin.
Bal.q.a loquũtur qñ in fraudẽ eẽt adiecta tertia p̃sona nec bñ rñ
det Bal.ad d.§.q stipulatur.dũ vult q stipulator ibi eẽt obligatus
sub eadẽ pœna illi cui stipulatus ẽ sortẽ,q.a hæc est diuinatio,re-
manet ergo vera limitatio Bar.in d.§.qui stipulatur, cũ modifica
tione tradita ibi per Imo.& Bar.& sequitur Ang.in l.qui sciẽdũ.
ff.de euic.ubi dicit illam limita.Bar.eẽ singularem,& eam etiam
sequitur Raph.Cu.hic,nisi quis stipulatus esset procuratori suo,
quia tunc vr̃,sibiipsi stipulatus.§.si quis insulam.j.eo.& limi.Bar.
sequitur etiam Rom.in l.sed & si quis,§.fi.§.si quis cau.licet ipse-
met in d.l.cum allegas.trãseat ibi cum Bal.de hic uide aliquid p
13 Bal.in l.rogasti.§.si tibi.§.si cer.pet. ¶ †Secũdo mõ hoc signanter
limitauit Pau.de Ca.eẽ uerum in d.§.idem Papi.videlicet ut p̃di
cta conclusio procedat si pœna consistat in pecunia , secus si in
alia re,per tex.in d.§.idem Papi.ĩ fi. Sed in ɔ̃rium facit id qđ no.
gl.& Bar.in d.l.rogasti.§.si tibi.vbi uoluit idem eẽ si promittatur
aliquod factum tendens ad augmentũ quantitatis & pecuniæ,
nec ob.tex.in d.§.idem Pap.quia ibi cessat p̃sumptio q fuerit ad
iectum in fraudem,ex quo restituebatur venditori id q suum an
te fuerat,& sic non versat in lucro venditor q stipulatus erat poe
nam.nec ob.si diceretur in casu quo quis vendidisset tibi fundũ
cum termino q si non solueres eẽt ineptus , & reperitur aliqua
pars pretij soluta quã perdit emptor,quia totum nõ soluit.l.sed
si per emptorem.§.de leg.com mis.in prin.& no.glo.in d.§.idem
Papi.sed certe reperitur uenditor consequi lucrum,& sic non vi
detur sufficienter responsum ad d. §. idem cui rñdeo q casus est
diuersus,& q non ratio præsumitur in fraudem usurarum in ca
su proposito,quia incertus erat uenditor, an emptor solueret to
tum intra mẽsem.'Si autem pęna sit adiecta præstationi speciei,
uel facto nunq̃ præsumitur adiecta in fraudem usuratum.l.Lu-
cius.& ibi no.§.de act.emp.l.si dictũ,in prin.§.de euic.& l.sed & si
quis.§.fi.& q ibi no.§.si quis cau.nisi stipulator esset solitus fæne
rari.arg.l.qui semisses.§.de usu.& ei⁹ q no.gl.hic cũ ɔcor.§.all.&
firmat Ang.& Imo.hic,et bñ q.c.q.d dixerit Ro.et idẽ tenuit Imo.
in d.c.dilecti.p alios in d.c.tuã.facit q not.gl.in l.rogasti.§.si tibi.
14 si cer.pe. ¶ † Sed iuxta hic insurgit quotidianũ dubiũ q.d si sum
stipulatus dari pecuniam intra mensem , vel promisisti mihi p
mea cautione præsentare pignora, uel recipere in consessum p-
ceptũ de soluendo,q si nõ feceris pmisisti pęnã,an p̃sumat̃ adie
cta in fraudẽ usurarũ.Iac.But.in d.l.cũ allegas.tenuit q nõ,si sti-
pulator nõ erat solitus fenerari per d.l.sed & si q.s.§.fi.cũ gl.& idẽ
ibi cũ gl.tenet Iac.Bu.& Ang.& Iac.Bu.Bar.Bal.in d.l.rogasti.§.si
tibi.& Bal.in d.l.cum allegas.& Ro.hic,ɔ̃riũ tenet Ang.& Imol.
hic.& Dy.Ray.& Sal.in d.l.cum allegas.& Ang.in d.l.utrũ.in fi.
& Dy.in j.l.cũ seruus.§.de ɔd.& de.p illũ tex.cũ ibi no.Et ibi seq̃t
hic Bar.cũ aliquali limitatione,& Imo.& d.Abb.in d.c.dilecti.p
rõnes eorũ,quas breuitatis cã omitto, & d.Car.Flor.in c.Sacro.
de sen.excõ.d.Ant.in d.c.tuã.in ɔ̃ctu mutui seq̃t opi.Bart.in d.l.
cũ seruus.ubi proprie loquitur in mutuo. & ita ẽt sequitur Cy.
in d.l.cum allegas.& Spe.in ti.de obli.& sol.§.j.sed in alijs ɔ̃ctib.
tenet opi.Iac.Bu.Et p ɔclõne dico q aut illud pactũ pñtationis
pignorũ ẽ appositũ ĩ defectũ dationis q̃ntitatis.& tũc pcedit opi.
Bar.in l.cũ seruus. q.a pñtatio pignorũ ẽ surrogata in locũ datio
nis q̃ntitatis ergo &c.l.si eũ.§.q. iniuriarũ. cũ vulgarib.§.si q.s cau.
aut pñtatio pignorũ ẽ æque principaliter pmissa pure,& tũc p-
cedit opi.Iac.Bu.p tex.optimũ in l.p̃dia.in prin.de act. empt.&
tunc cessat rõ surrogationis.nõ ob.d.l.sed & si q.s.q.a rñde ut per
15 Bar.in d.l.cũ seruus.¶ †Quærunt Imo.& Moder.hic , q.d in pęna
adiecta cõpromisso an uideat̃ adiecta in fraudem usuratum,dixi
post Ang.& Imo.ibi ĩ l.stipulationũ alic.§.fi.§.e.¶ Quid in pęna
adiecta in cõtractu transactionis an attenditur distinctio de qua
dixi.§.scilicet an sit adiecta dationi quãntitatis , uel speciei &c.pu
to q sic,q.a eadẽ est rõ,& hic tenuit Iac.But.in l.promissis.C.de
transact.& Io.de Imol.in d.l.cum seruus.licet Bal.in d.l.cum al-
legas

ADDITIO.

a Iulia.¶ Decretalium.Adde q Fel.ibi & in d.c.si cautio.omnia fere redaxit infe-
rens ad unam.q.sing. q ex quo inter simplicem loquelam & iuramentũ Deus
non facit differentiam si aliquis promisit tibi q daret puellæ maritandæ absen-
ti.eo.obligatur vt per eum secundum.d. Abb.& q̃ sit differentia inter simpli-
cem loquelam & iuramentum & quando sit,vide Fel. in capitul.debitores.de
iureiuran.

legas.& Imo.hic & in d.c.cum dilecti. & in l.stipsonum alie.in fi.
ꝯnum tenuerint ꝑ rõnes vt mihi vr non concludens, & aliud est
in pœna adiecta in ꝯctu transactionis, & aliud in pœna compro
missi, quia inter hæc diuersæ sunt rõnes & late explicat ipsemet
16 Bal.in d.l.cum allegas.& Io.de Imo.hic.¶†Quid in pœnis adie-
ctis in vlt.voluntate.Et an sit idem qꝫ in ꝯctibus. Bart.tenuit qꝫ sic
in l.ij.in fi.ff.de his quæ pę.no.in d.§.idem Papi.Bal.tenuit ꝯnum
in d.l.rogasti.§.si tibi.in fi.& in d.l.cum allegas.i.ix.& x.op. & Pa.
de Ca.in l.apud Iul.§.fructus.in lec.bo.de leg.j.f.qꝫ nunquam præ
sumatur adiecta in fraudem vsurarum per l.j.C.de his quæ pe.
no.& ẽt vide Bal.per l.j.ff.de pę.leg. nisi pœna ex dispositione te-
statoris veniret præstanda per dinumerationem temporum alle.
l.iij.§.fi.ff. de ann.leg. & idẽ voluit Bar.in l.cum stipulati.in fi.j.eo.
& circa hoc qꝫ dr̃ denumerationum temporum addeqꝫ idem te-
nuit Inno.in d.c.tuam.& Arch.in d.c.cum deuotissimam.Si quis
tñ vellet tenere primam opi.Bar.posset rñ.ad iura alle.per Bal.qꝫ
intelliguntur qñ pęna non excedebat legitimũ modum vsurarũ,
vel in pœna non adiecta dationis quantitatis quid in pęna adie-
cta in sñia,dic idem qꝫ in pœna adiecta a testatore,quia hos casus
in proposito æquiparat,vt per Bart.in l.tutor qui repertorium.§.
fi.ff.de admi.tu.per Ang.in l.procurator.la.j.j.rem ra.ha.¶ Aduer-
tendũ tñ est in practica circa prędicta,qa vbicunq; esset appositũ
circa talia pęnarũ pacta iur̃m ẽt in casib.in quib.dixi pœnã pręsu
mi adiectã in fraudẽ vsurarũ, nunq̃ audieẽ qui iurauit nisi prius
a pœnã soluat vel petat se absolui a iur̃o per c.debitores [a] iuncto.c.
j.de iureiu.q̃uis Ang.in præalle.consi.videaẽ sentire qꝫ ẽt hoc casu
absq; absolutione a iur̃o agi possit & allegari qꝫ talis pęna sit adie
cta in fraudem vsurarum & recusare soluere,qꝫ neq; probat neq;
18 puto verũ.¶†In ea.gl.in fi.dic qꝫ gl.in d.l.j.in fi.C.de sen.quę pro
eo.concludit qꝫ pœna qñ non pręsumiẽ adiecta in fraudem vsura
rum possit excedere quadruplum ꝑ noĩa simplicia, ꝑ istũ text.ex
ponẽdo,vt dixi su ꝑ tex.sed ꝑ noĩa multiplicatiua vsq; ad quadru
plum tñ.d.l.si dictũ.in prin.& ibi gl.& Bar.Sed Bart.& Ang. hic
& in d.l.j.alr̃ distinguunt,vt hic ꝑ eos & cum eis trãsit Pa.de Ca.
Sed Bal.in d.l.j.in x.opp.& Imo.hic,tenet qꝫ in puncto iuris ẽt per
noĩa simplicia non possit excedere quadruplum ꝑ l.fi.C.de spõ.ꝑ
istum tex.inducendo vt hic ꝑ eum,& hæc opi.vr valde substẽtabi
lis maxi.ꝑ tex.in §.oẽs.in ver.nullã.inst.de act.ꝑ qua optime facit
d.l.si dictũ.vbi vr esse casus ꝯ Bar. quia ibi pœna excedit duplum
& tñ res erat ibi certa.s.pretiũ qꝫ in vẽditione requiriẽ certũ,& me
lius forte dixisset Bar.de quadruplo dum dixit de duplo. Item fa
cit qa negari non põt iste tex. qui multos intellectus habet nõ ꝑ
bat opi.Vltramon.necessario iuxta not.per Bar.in l.in ambiguo.
de re.d u.ita teneo opi.Bal.in d.l.j.& Imo.hic adde tñ inquantum
Bal.in d.l.j.rñdebat ad hunc text. qꝫ hic pœna censebatur adiecta
facto,qñ stipulatio alteri dari censetur esse factum , ideo succedit
obl̃o ad interesse sicut in obligationib. faciendi.l. liber homo.§.
fi.j.eo.qꝫ hæc non vr bona rñsio, qa rõ Iurisc.hoc est gñalis. vnde
l.ampliat in speciali casu loquẽtem.l.regula.§.sed & si quis.& ibi
Bar.ff.de iu.& fac.igno.addeqꝫ Bar.in d.l.si dictum.aliter tenuit q̃
hic,nam ibi dixit se tenere opi.Dy.& Dy.hic approbat distinctio
nem gl.in d.l.j.prout ẽt refert hoc ipsemet Bar.Ro. hic ponit suã
opi.quæ per iura per eum all.non probatur,imo vr esse ꝯ.d.l.si di
ctum.Resideo ergo cum opi.q̃ tenuit hic Io.de Imo. & Bal.in d.
19 l.j.¶† Postremo dubitauit hic per Bar.extra.gl.an si tp̃e stipl̃onis
alteri factæ non intererat stipulantis alteri dari , sed ex post facto
superuenit iteresse,recõualescat stipl̃o,& tenuit qꝫ sic. Addo Gul.
de Cu.Bar.Bal.& Ang. idem tenentes in l.j.in princ.ff. de pact.&
Bal.in l.j.C.per quas perso.& in l.certi condictio.§. qm̃.ff.si cer.pe
ta.pro quo bene facit.l.quoties cum glo.la.j. & ibi ẽt no.ff.de ser-
uit.& ibi ẽt no.Bal.& tex.in l.existimo.in prin.& no.Imo.ibi j.eo.
& tex.in l.liber homo.§.fin.iuncta gl.fi.j.eo.& ibi not.& idem te-
net Imo.in c.accedens.de præben.Sed do. Car.ibi tenuit ꝯrium.
per l.si ita stipulatus.§.possim.j.eo.quæ non vr hoc probare, imo
vr probare ꝯnum,vt ẽt dicit Imo.in d.c.accedens.Rap.hic in hoc
tenebat ẽt ꝯ Bar.per l.si tibi decem.§.si pactus.ff.de pac. Sed rñde
qꝫ ibi quis fuit stipulatus Titio,vt extraneo vt ibi ẽt not. & ideo li-
cet ipse Titius efficiatur hæres stipulatoris põt peti a Titio tanq̃
extraneo,quia considerando Titium,vt extraneum hoc non inte
rest stipulantis,item ꝯ Bar.all.hic Raph.l. si rem meam.ff.eo.cum
gl.& l.nemo re sua.j.eo.sed rñde vt per Imo.in d.l.existimo. & li-
mita prędicta,vt per Ang.in d.l.j.ff.de pact.& Pau.de Ca.f.qꝫ proce
dat qñ stipulatio fuit concepta per hæc verba promittis mihi qꝫ
dabis illi: secus si dixisset promittis Titio: quia tũc est prorsus in-
utilis.all.no.per gl.j.ea.l.§.si quis insulam.in ver.fieri. vbi dicetur.

ADDITIO.

a Iul. ¶Debitores. Adde & ibi vide Fe.vbi ẽt soluens vsuras & eas repetens quę
rit an indigeat absolutione a iur̃o,& Bal.in c.j.de iureiu.distinxit aut iurauit sol
uere,aut non repetere.primo casu non indiget absolutione a iuramento, secun
do casu non põt nisi absoluaẽ,vt Old.cõs.81.aut indirecte denũciando eccl̃æ,vt in
d.c.nouit.& an iuratis nõ petere absolutionẽ a iur̃o possit peteẽ Lu.Rom.cõ.127.
& Fel.in d.c.debitores.& an procedat libellus in quo peto ꝯ vsurariũ me absol
ui a iur̃o,& me absoluto petere possim vsuras restitui , & an recipere vsuras sit
peccatũ & de multis alijs q.vide ꝑ eũdem Fel.in d.c.debitores. q̃uis remissiue.

1 *Verba stipulationis ambigua contra stipulatorem in dubio interpretantur.*
2 *Nominum ambiguorum interpretatio a quo fieri debeat.*
3 *Stipulatio ambigua an possit declarari per hæredem promissoris.*
4 *Quantitas bis in stipulatione deducta in dubio an censeatur eadẽ, vel diuisa.*
5 *Stipulatio geminata in quibus est promissa certa quantitas intelligitur diuersa quantitas promissa,nisi esset dictio eadem.*
6 *Dictio dena,importat decem,& dictio vicena,importat viginti.*
7 *Stipulatio si sint facta bis decem an admittatur stipulator insolidum.*

1 §.In stipulationibus. †Verba stipl̃onis ambi-
gua ꝯ stipulatorẽ in du
bio interpretanẽ.h.d.cũ.§.se.Et pro declaratione huius.§. in stip.
vide Bar.hic & in l.ꝯuentionalib.in prin.j.eo.& in l.veterib. in fi.
2 ff.de pac.vbi plene gl.in mã & in c.ex literis.de sponsa. ¶† Circa
hanc gl ponit Bar.tres modos practicandi,cui addeqꝫ Imo.hic di
cit tertium modũ esse tenendũ,& qꝫ sibi vr primã practicã Bar.nõ
posse ꝓcedere,qa solũ hẽt locum in p̃torijs stipl̃onib.ꝑ not.ꝑ gl.
hic & ꝑ l.in p̃torijs.j.de p̃to.stip.Sed hic sustinet Bart.& ex verbis
Bar.in l.in ꝯuentionalib.j.eo.& in d.l.veterib.tolliẽ hęc opi.Io.de
Imo.nã verũ est qꝫ in p̃torijs fit interpretatio a iudice sm̃ mentẽ
suã:licet in ꝯuentionalib. fit interpretatio a iudice sm̃ mentẽ ꝯhẽ
tiũ.Itẽ circa secundã practicã intelł̃it Imo.Bar.velle qꝫ actor pete-
bat in libello Stichum albũ, & reus excipiebat qꝫ duo erãt Stichi
& qꝫ ipse senserat de nigro, & qꝫ fiat ꝯdẽnatio in eo de quo sensis-
se se dicit promissor,dicit Imo.in neutro faciendã esse ꝯdẽnatio-
nẽ.nã in albo fieri non põt,qa de illo nõ est ꝓbatũ in nigro ẽt nõ
dẽt fieri ꝯdẽnatio qa non petitus.ar.l.vt fundus.ff.cõi diui.& l.fi.
C.de fideicõ.lib.Tñ puto Bar.recte loqui , nã si intelligimus Bar.
velle qꝫ in libello fuerit Stichus albus specificatus, debemus sane
intelligere qꝫ reus ꝓbauit duos esse Stichos albos vel hñtes illas
qualitates de quib.in libello actoris, vñ debitabaẽ de quo fieri de
3 beret ꝯdẽnõ. Et decidiẽ qꝫ i eo de quo dicit reus se sensise.¶† Ex-
tra gl.& doc.addo duas limitationes ad.§.nr̃ Prima est vt nõ ha-
beat locum.§. nr̃o. qñ ex cã onerosa stipulatus essem mihi dari
Stichũ,& dubitaẽ de quo sensenm , & promissor est mortuus vt
sing.probat Bar.in l.inter stipulantẽ.§.Stichũ.j.eo.qa facultas de-
clarandi q̃ cõpetit ꝓmissori ꝑ §.nr̃m,non trãsit ad eius hr̃des , vt
est gl.in l.Põponius scribit si frumentũ.§.fi.ff.de rei ven. & d.§.Sti
chũ ideo tũc cũ non supersit ꝑsona q̃ possit declarare stipl̃o erit
nulla,sed si stipl̃o esset ex cã lucratiua qa transiret ad hr̃des ꝓmis
soris ptãs declarandi ꝑ l.si quis a filio.§.si plures. de le.j.& ꝑ Bar.
in d.§.Stichũ.¶ Secunda est limitatio ad.§. nr̃m vt not.ꝓcedat in
ꝯctu ꝑ quẽ ꝯstituto re ꝓcuratorẽ meũ,qa hoc casu non fieret in-
terpretatio ꝯ eum ex ꝯctu volentis acquirere seu agere sed fiet in
terpretatio sm̃ mentẽ,& intentionẽ ꝯtrahentis vt est gl.fi.in c.pe
titio.de ꝓcu.& hoc idẽ voluit Spe.& Io.An.in ti.de ꝓc.§.rõne aũt
formæ.ver.vbi aũt.& tene menti istas limitationes, qa non inue-
4 nies in ꝓposito a legib s traditas.¶† In §.eũ qui.ibi,non alia &c.
hoc nõ hr̃et locũ in vltimis voluntatib.qa si bis esset expressa q̃u
tas intelligereẽ de diuersis decẽ,vt ꝓbat tex.in l.Mæuius. in prin.
ff.de leg.ij.sm̃ Raph.ibi & hic, & dicit hic ipse singłr sentire gl.hic
in §.in stipl̃onib.in ver.interpretanda.in prin.iuncta.l.in testis.de
reg.iu.& idẽ tenet hic Ro.Adde qꝫ ista limitatio Pet. Cy.in l.si qs
testõ.in prin.de le.j.ꝑ d.l.Mæuius. & sequiẽ ẽt Imo. in testõ. licet
Bar.ibi ꝯ tenuit ꝑ istũ tex.& l.eũ q ita.in prin.& male,qa opi.pręe
cedens probaẽ in d.l.Mæuius.de qua Bar.non facit mẽtionẽ. Nec
ob.d.l.eũ q ita.qa ibi non fuit bis expressa q̃titas.tex.vero hic lo-
5 quiẽ in stipl̃one.¶ †Secundo fallit r̃la huius.§.qñ duplex esset orõ
seu actus stipulandi qa nisi sit adiecta dictio eadẽ intelł̃r de diuer
sis.x.sm̃ Bar.hic & in l.ij.j.tit.j.ꝑ tex.insti.de duo.re. in prin.bñ fa-
cit.l.quinquaginta.ff.de ꝓba.& idẽ tenuit Bart. in l.re ꝯiuncti.j.q.
Sed Imo.i d.l.si qs in testõ.sub dubio forte tenet ꝯriũ ꝑ r̃lam q̃ po
niẽ in §.in stipl̃onib.Nõ ob.tex.all.ꝑ Bar. qa ibi loquiẽ in plurib.
stipl̃onib.separatim, hic in vno, & sic ibi non cadit rõ huius.§.in
in stipulationib.Puto veriorem in hoc opin.Bart.quæ vr probari
insti.de duob. re. in §.duo pluresve rei. in versi. eosdem. saltem a
ꝯrio sensu , vbi vr probari qꝫ ẽt si sit vnus stipulator exprimi dẽat
dictio eadem,qñ fuit diuersæ orationes, aliás non intelligeretur
de eodem summa. Nec ob.si dicaẽ qꝫ ibi loquitur in pluribus pro
mittentib.hoc in vno,quia rñdeo qꝫ ad hoc vt ille tex. haberet lo-
cum in vno sicut in plurib.vt per Bar.in d.l.ij.ff.ti.j.vbi extẽdit hũc
tex.ad plures promittentes in eodem actu promittendi, & idem

ſenſit Bar.hic.Eſt verũ q Imo.in l.ij. ſub dubio forte tenuit ɔ̃rũ,
q̃a iſte tex.loquiṫ in vno ꝑmittente,iõ intellr in eſdẽ x.ne dupli
ci onere grauetᷣ.arg.l.Titia.§.qui in vita.de le.ij.& l.fideic.§. ſi q̃s.
x.de leg.iij.q̃ rõ ceſſat in plurib.ꝑmittentib.teneo tñ opi. Bart.p
rõnẽ huius.§.in ſtip.& l.cũ de indebito.in prin.de prob. q̃ hẽt lo
cũ ẽt qñ vnus ſtipulatur a plurib.non ergo attenderetᷣ ſtipulato-
rũ,vel promiſſorũ pluralitas ſed actuũ & orõnũ. & ad hæc vide
6 no.p Bar.in l.j.in §.antep.C.de cad.tol. ¶ †In gl.q̃ inci. ſecus.ibi,
tunc in xx.&c.p hoc ẽt tex.in l.vbi fideiuſſor.j.de ſol.& l.cũ duo.
§.de condi.inde.ẽt in pœnis ſm Bar.& Ang.hic,vt no. gl. in auc.
cã.q̃ fit cũ monacho.in gl.fi.C.de epi.& cle.in l.fi.alias eſt.ij.q̃ in
cipit hac ſaluberrima.in ver.denariũ.C. de agen.in reb.li. xj. & in
§.ad excludendas.in auct.de lit.in ver.denarũ.& no.Bar. poſt gl.
in §.illud aũt.in ver.denarũ in proœ.ffor ũ.licet glo.in l.q̃ teſtam.
& ibi Aug.hic ſibi ɔ̃rius.C.de mun.le.li.xj.tenuerit ɔ̃riũm in poe
nis q̃ ſequitᷣ Bal.in d.l.ſi q̃s teſtõ.& Imo.hic ſub dubio forte arg.
c.odia.& c.in pœnis.de re.iu.in vj. & Ro.hic qui mouetᷣ q̃a dictio
dena nõ importat niſi.x.in quacũq; diſpõne.alle.l.j.§.ſi quis cau.
vbi dictio vicena,nõ importat quadraginta vt patet ibi iuncta.l.
iij.de ver.ſig.p qua opi.ẽt alle.l.ſi nõ fortẽ.§.fi.§.de cond.inde.& l.
cũ duo.de in diẽ adie.p q̃ iura hoc ẽt Raph. Cu.tenebat q dictio
dena rlr importat idẽ q decẽ in quacũq; diſpõne & rñdẽt ad.§.ſi
q̃s,teſtõ.q dena ibi accipitᷣ.i.cuilibetᷣ q̃nq; ſed verior vr opi.Bart.
q̃a rlr dictio dena.importat.xx.d.l.vbi fideiuſſor.cũ concor.Non
ob.d.l.j.§.ſi q̃s cau. q̃a ibi illa dictio fuit adiecta in diſpõne conti
nente reiteratiõne,quo caſu nõ importat niſi.x. ſicut dicimus in
diſpõne annua.l.iij.de An.leg.& l. ſi ita ſtipulatus fuero ſi Titius
in prin.j.Nec ob.l.ſi non fortẽ.§.fi.in fi.q̃a dũ tex. ille dicit quin-
ta põt intelligi q̃a.ſ. quo ad oẽs, & ſic importauit.x. & dena.xx.
aliãs ɔ̃riaretᷣ pcedentib.finis illius tex.Nõ ob.l.cũ duo. de in diẽ
adie. q̃a expone dictiõnẽ.quina vt dixi exponendã eſſe in d. l. ſi
nõ fortẽ.in fi.nec vr bona rñſio data ad.l.ſi q̃s teſtõ. q̃a ſi eẽt vera
ſequeretᷣ q ad caſum clarũ rñdiſſet obſcure. q̃a iam dixerat q.x.
Titio.& x.caio legata erant de quo ibi nõ dubitabaṫ, ſed intelli-
gendo dena.i.xx.rñdebit clare ad caſum dubitabilẽ & nõ oporte
bit ſupplere dictiõnẽ cuilibet.& poſito q d.l.ſi quis teſtõ.nõ pro
7 bet,tñ ſatis ꝑbant alia iura pro hac opi.ſ.alle. ¶ †In gl. fi.ibi, ſed
q̃nq;.ſed ɔ̃rũ tenuit Old.Bar.Rap.& Imo.hic,& Ang.& Pau.de
Ca.in e.cũ ita.in prin.j.e. q̃a ſub diuerſa cõpagine verborũ facta
fuit bis mentio de decẽ in ſtipõne de qua hic, & ſic admittiṫ in
ſolidũ ſtipulator p ius nõ decreſcẽdi.arg.l.j.§. ſi aũt. diſiunctim.
C.de cad.tol.ſecus in l.ſi mihi & Titio.q̃a ibi fuit ſub eadẽ ɔpagi
ne verborũ.Sed Dy.& Bar.hic trãſeunt cũ opi.gl.per iura alle.in
ea.& ꝑ hac parte dicit Imo.hic facere.d.l.ſi mihi & Titio.niſi ſm
eũ rñdeamus q eũ ibi fuerint cõiuncti re & verbis nõ hẽt locum
ius nõ decreſcendi inter tales ſed ius accreſcẽdi.alle.d.l.j.§.is ita.
& §.vbi aũt cũ gl.vbi in vltimis volun.nõ aũt in ɔ̃ctib.hẽt locum
dictũ ius accreſcendi.vt d.l.ſi mihi.Sed hęc rñſio nõ ſatisfacit ad
ɔ̃tranũ q̃a imo inter coniunctos re & uerbis hẽt locum ius non
decreſcẽdi,vt ꝑbat Bar. in.l.re ɔiuncti.de le.iij.in.ver.q̃ro.nunq̃d
in coniunctos re & verbis &c. & no.gl. in.l.j.§.fi.in.gl.mag. dum
dicit ſed ɔcurſu &c.§.de vſufr. accre. Ergo cũ ius nõ decreſcendi
ſm oẽs hẽbat locũ in ɔ̃ctib.q̃a vtile p inutile &c.vt no. Bar.in d.
l.ſi mihi & Titio.in prin.dũ alle.l.ꝑprium.& ẽt Bar.hic,ſi ergo in
caſu.d.l.ſi mihi.erant ɔiuncti re & verbis, dẽt ibi p ius nõ decre-
ſcendi in totũ acq̃ri ſtipulanti.Pręterea p verba de q̃bus hic in
tex. ẽt inducitᷣ coniunctio nõ ſolum re ſed ẽt verbis,vt.l.meuio.
in prin.& ibi no.oẽs.de leg.j.& per Bar.in.d.l.re cõiuncti.ergo in
terminis huius.§.nõ erit dũm q ſtipulañ debeanṫ integra decẽ,
cuius ɔ̃rũ tenet hic Bar.& alij.Nõ reperip hãc difficultatem de-
claratã,tñ ſuſtinendo opi.doc.hic ɔ̃ gl.rñderi poſſet ad l.ſi mihi.
videlicet q vera eſt opi.Pe.& Cy.in l.vnica.§.vbi aũt. de cad. tol.
tenentiũ q p hæc verba de q̃b.in tex.d.l.ſi mihi.nõ inducitᷣ ɔiun
ctio realis ſed verbalis tñ.& iõ cũ inter ɔiunctos verbis ſit locus
iuri accreſcẽdi in vltimis uoluntatib.d.l.re coniuncti. ſecus in ɔ̃-
ctib.vt d.l.ſi mihi.iſta eſt rõ illius.l.p quã ꝑbari vr dictã opi. eſſe
verã,qñ ſi p illa verba eſſent cõiuncti ẽt re, hret ibi locũ ẽt ius
nõ decreſcendi q q̃dũ locũ hẽt ẽt in ɔ̃ctib. vt dixi & ſic nõ vide-
retᷣ q Bar.in d.l.re ɔiuncti.in verſ. tertio loco. bñ rephendat opi.
Pet.quã ſeq̃ ẽt Imo.in l.plane.§. ſi cõiuncti. per illũ tex.ſ. de ɔd.
& dem. Tñ Bar.in.d.l.re ɔiuncti verſ.iij.q̃ro vr recte meo iudicio
reprehendere opi.Pet.& Cy.maxime p.l.triplici.j.de verb. ſig. q̃
fortiter ob.& ſi teneamus opi. Bar.ibi ɔ̃ Pe.& Cy. oportebit vos
fateri verã eſſe opi.gl.noſtræ hic quã tenuit Dy.& Bal.quia eſt p
oĩa eadem rõ in §.noſtro.q̃ in caſu.d.l.ſi mihi & Titio. Nec alle.
per Bar. hic aliquo mõ obſtabunt q̃a ad oĩa patebit reſponſum
per.d.l.ſi mihi & Titio.inducendo vt. ſ. vñ videretᷣ dũm idẽ eſſe
in caſu.§.nr̃i.q in d.l.ſi mihi & Titio.& q̃a tñ hic paſſus ẽ dubius

& requirit diſcuſſionẽ aliorũ articulorũ relinquo nũc cogitãdũ
Nec ob.d.l.proprium.§. cõia prædio. quia loq̃tur in indiuiduis.

1 *Qui alteri ſtipulatur põt ex illa ſtipulatione agere ſi ſua intereſt.*
2 *Stipulatio iſta,promittis Titio q dabis ei,non valet ẽt ſi ſtipulãtis interſit.*
3 *Tutor curator & ſindicus poſſunt acquirere principalibus ſuis ẽt cõferendo ver ba obligatiua & executiua ſtipulationis in perſonas principalium.*
4 *Stipulatio non valet vbi verba obligatiua executiua referuntur ad tertium.*
5 *Stipulatio an valeat ſi verba obligatiua conferantur in perſonam ſtipulantis executiua in perſonam tertij.*
6 *Stipulari domino an poſſit procurator ſine ſpeciali mandato.nu.7.*
8 *Stipulari domino an poſſit negotiorum geſtor.*
9 *Stipulatio vbi verba obligatiua ſunt concepta imperſonaliter, & verba execu tiua collata in tertium,an valeat ſi ſtipulatoris interſit.*
10 *Sententia quo ſit præferenda in cauſa pupilli agitata per tutorẽ abſente pupillo.*
11 *Stipulatione alteri facta an & quando acquiratur actio illi ſine ceſſione.*
12 *Stipulatus mihi dari rem meam,aut eius penſionem, an mihi acquirat actionẽ ſine ceſſione. 13.*
14 *Procurator ſi vendit rem meam an acquirat mihi actionem ad precium ſine ceſſione.*
15 *Procurator ſi emit rẽ ex pecunia dñi an acquirat actionẽ domino ſine ceſſione.*
16 *Procurator an acquirat actionem perſonalem domino ex pacto. l. commiſſoria vel adiectionis in diem,& an rei vendicationem. 17.*
18 *Stipulatione fcã per extraneũ mulieri occaſione dotis, an acq̃ratᷣ actio mulierĩ.*
19 *Stipulatione rei meæ quæ durat mea per me facto tertio acq̃riṫ ei vtilis actio.*
20 *Stipulatio facta alteri per me ſuper re non mea, ſed quæ eſt futura mea acqui ritur ex ea ipſi actio vtilis.*
21 *Mutãs alienã pecuniã alteri acquirit actionẽ illi cuius eſt pecunia ſine ceſſione.*
22 *Alteri per alterum an,& quando acquiratur ſine ceſſione.*
23 *Stipulari alteri an poſſit Papa,imperator,rex,dux,marchio,prælatus, mona chus,notarius,vel alius publicus officialis.*
24 *Stipulatio alteri facta valet ſi interueniat iuramentum.*
25 *Stipulatio an valeat ſi procurator conferat verba executiua in perſona domini.*

1 § Si ſtipuler. †Qui alteri ſtipulaṫ põt ex illa ſtipõne
agere ſi ſua intereſt.h.d.vſq; ad.§.ſi quis
2 ita.¶ †In gl.in ver.fieri.in prin.ɔcludit ergo glo. q vbi ſtipulatus
ſum p hæc verba,ꝑmittis Titio q dabis ei.nõ videlicet ẽt ſi ſtipu
lantis interſit p.l.q̃cũq;.in prin.§.u.j.& iſtud cõiter teneṫ, & hic
ẽt tenet gl.in l.iij.in ver.interſit.C.de inuti.ſti.Cõtrariũ tenuit gl.
in d.l.q̃cunq;.pro qua gl.dicit Bal.in d.l.iij.q ibi erat melior tex.
qui ad hoc poſſet allegari.ſ.in prin.d.l.ij.Dicit tñ Bald.ibi cõem
opi.eſſe in ɔ̃rũ,& ſm eã dẽt intelligi. d.l.iij. ꝑut ẽt ibi intellexit
gl.& idem dicas in ɔceptione libelli quia nõ debeo petere con-
demnari te Titiũ ad dandũ ei,ẽt ſi mea interſit.& ita p iſtã gl. di
cit Bal.in.l.ſi legetᷣ.§.fi.§.de le.j.p quo bñ facit id q no. Bar. hic in
ver.ſextus modus. & iſtã gl.ẽt ad duo põderaui.§.ea.l.ſ.alien.de
3 q̃bus tãgit Ang.hic & in l.j.§.de pact. ¶ †In ea.ibi niſi in tutore.
vult igitur gl.q tutor,curator,& ſindicus pñt acquirere principa
libus ſuis,ẽt ɔferẽdo verba obligatiua,executiua ſtipõnis in ꝑ-
ſonas principaliũ,& idẽ tenuit gl.i l.quoties.in prin.§. de admi.
tu.& in l.in oĩb.la.j.de pro.ſti.& in l.multũ.in fi.gl.mag.C. ſi q̃s
alte.vel ſi.& in l.ij.qñ ex fa.tu.& iu.l.j.C.per quas perſo. & in. l.j.
prin.j.de ſtip.ſer.& ſequiṫ idẽ Pe.Bar.Bal.& Pau.de Ca. hic per.
d.§.ſi actori.vt hic plenius p Bart.cui adde Cy.idem tenẽtem in
l.vt inter.C.de inuti.ſtip.p hoc ẽt vr tex.cum gl.j.l.Caius.in ver.
ſtipulatus.§.de uſu.Et intelligi dẽt hæc opin.qñ tutor ſtipulatur
aliq̃d q ſpectat adminiſtrationẽ eius:aliãs ſecus.l.ſolutũ.§ p libe
rã cũ gl.& ibi Bar.§.de pig.ac.illud idẽ q dr̃ in tutore ꝑcedere tem
curatore minoris q̃ in hoc æq̃paraṫ tutori vt no.in l. ſi pecuniã.
§.ſi cer.pe.Sed Ia.de Are.Ang.Imo. Rap.& Ro.hic reprehendit
iſtam opi.gl.gic q̃ etiam reprehendit Ang.in d.l.in omnibus. &
Nic.de Ma.& Bal.in.l.j.C.p quas perſo.ſentit item Bal. in l.ſ. C.
de ſent.ꝑincipalr per d.l.quoties.in prin.& per d.l.quæcunque.
Nec ob.tex.in.d.§.ſi actori.quia ibi nõ dr̃ q verba obligatiua fue
rint collata in perſonam pupilli.Nec ob.d.l.caius.q̃a rñdeo eo-
dem modo ad rõnem Bar.hic ſpecialius rñde vt per Bal.& Imo.
hic.& iſta opinio Ia.de Are.& ſequa.vr ſuſtentabilis per.d.l.quo
ties.& p.d.l.quæq̃nq;.& q̃a tex.in.d.l.Caius. & in d.§.ſi actori.
4 & alia alle.p opi.ɔ̃ria non ſtringunt.¶ †Subdit tñ no.Raph. hic
q illud qđ dicit gl.hic videlicet ſtipõ,nõ hẽbit locũ ſm eũ ĩ pacto
vt ſi paciſcor q ab alio nõ petaṫ, nam q̃uis verba obligatiua, &
executiua referanṫ ad alium, valebit ſi mea intereſt ex ſm eum
eſt ſingu.in l.ſi vnus.§.q ſi ſine perſona.§.de pa.qui tex. non pro
bat,vt mihi videṫ, quoniam ibi non apparet q uerba obligatiua
fuerint collata in perſonam alterius, ſed imperſonaliter fuerint
prolata, nimirum ſi ualet vt dicant. infra circa intellectum. §.
Chriſogonus. Nec uidetur reddi poſſe ratio diuerſitatis inter
ſtipulationem & pactum, & hoc caſu iure æquiparata ſunt vt.l.
q tutela.in fi.de reg.iu.& ɔ̃ dictum Raph.tenet Bar.hic ad fi per
d.l. quæcunque q̃ non loquiṫ magis in ſtipulatione q̃ in pacto.
& Bar.in l.j.in prin.§. de pac. ¶ Secundo videndum eſt ſi uerba
obligatiua

obligatiua ɔferant in psona stipulantis, & executiuam in psonā
tertij, an valeat stipło, in quo tex. hic cū gl. est q valet si stipulantis
interlit, & stipulān acqrit actio. Itē valet in tutore, curatore, & sin
5 dico sic stipulāub. d. §. si actori. ¶ † Sed magnū est dubiū qd in p-
curatore talr stipulante an valeat saltē quo ad hoc, vt procurator
actionē est stipulatu acquirat dño psertim mediante cessione p-
curatoris in quo Bar. hic tenet q sic, p no. p gl. in d. l. in oīb. & in l.
si procuratori absentis. j. e. & p l. pe. C. ad exh. Idem tenuit Bal. in
l. certi ɔdō. §. qm̄. in ij. sol. si. cer. pe. & idē fm Bar. hic erit in negotio
rū gestore. p d. §. pe. ɔriā opi. tenuit gl. in l. j. i prin. j. de sti. ser. & seqt
Bal. Ang. Rap. & Pa. de Ca. & Ro. hic. & d. Car. & Imo. in c. acce-
dens. de pben. qa si pcuratoris, vel negociorū gestoris nō interfit,
nō dēt valere stipło, vt hic, oportet. n. vt itersit stipulantis ad hoc vt
stipło valeat & q verba tā obligatiua q̄ executiua referant ad p-
sonā procuratoris vt in l. cū quis. §. Iu. de ɔsti. pec. licet Bar. videat
illū cauillare fm eos, istā opi. ēt tз gl. fin. in l. j. p quas pso. Nec ob.
ea. q̄ all. Bar. pse, qa loquunt in casib. spālib. enumeratis p gl. in §.
si qs alij. de ist. inuti. sti. & p eūdē Bar. hic circa falle. Et p ista opi.
Addo gl. in l. dāni infecti stipło cōpetit. i §. fi. cū qua ibi clarius trā
sit Bar. cū alijs. s. de dā. infe. idē vr sentire glo. in d. si qs alij dū dicit
q fallit in pcuratore pñtis, & in casu. l. Iul. §. si pcurator. de ac. em.
Tñ vr q saluari possit opi. Bar. & Bal. tā in pcuratore spāli q̄ gña-
li. cū ēt pcurator gñalis videat hre mādatū acquirendi vt. l. si rē. &
ibi gl. s. de vsuc. nā pcurator tenet de dolo lata, & leui culpa. l. a p
curatore. & ibi no. s. mā. & plene Bar. in l. q neruā. in xj. q. s. depo.
& p ɔñs tenet acqrere dño qñ pōt ats tenet dño sicut tutor. l. qc-
q d. C. arb. tute. qui tutor sic ēt tenet de leui. vt ibi ergo manifeste
6 † apparet q procuratoris interest stipulari dño, & in ɔñam valere
dēt vt hic nec ob. d. §. Iu. rñ. vt p Bar. vel qa loqt in pcuratore spāli
7 ad aliū actū & hoc ēt tenuit hic Im. licet nō ita aperte. ¶ † Et sub-
dit Imo. idē videri in pcu. spāli stipulante dari dño oīno ex man-
datū dūmodo subsequat rati habitio quia illa eqparat mādato
l. fi. C. ad Mace. & sic supueniēs interesse vr stipłonem validare vt
dcm̄ fuit in §. alteri. in fi. secus si nō supuenit rati habito. qa tunc
pcedit opi. gl. in d. l. j. de stip. ser. cū si. sed aduerte qa in isto casu si
supueniat rati habitio dñi non p hoc vr ɔstare de interesse stipu-
8 lātis qa nō tenet acqrere dño, iō dcm̄ ei⁹ nō vr pcedere. ¶ † Quid
aūt in negociorū gestore de quo dcm̄ est, puto q in casib. in qb. te
net de neglectis & omissis q. no. in l. tutori. in ver. voluntas. C. de
neg. gest. & in l. si pupilli. §. videamus. e. tit. sit idem q in pcurato-
re gñali, qa tūc habet locū eadē rō interesse. & in hoc ista est ɔsi-
deratio noua p q̄ opi. pñt ad ɔcordiā reduci, & tenendo dictam
opi. Bar. in pcuratore rñdeo ad no. p gl. in d. l. dāni. & in d. §. si qs
alij. qa illa intelr quo ad translationē actionis vtilis in dñm sine
cessione qa verū dñt gl. q pterq̄ in casib. spālib. ibi expssis nō queq-
rit vtilis sine cessione dño, nos aūt q̄rimus vtrum stipło valeat ad
9 hoc vt possit pcurator actionē cedere dño. ¶ † Tertio est videndū
quid si verba obligatiua sunt ɔcepta ipersonalr, & executiua sunt
collata in tertiū, vt pmittis q dabis Titio centū, an valeat stipło si
stipulatoris intersit. Bar. q non qa verba obligatiua intelliguntur
collata in tertium alle. l. ita stipulatus. §. Chrisogo. j. e. & idē tenet
ibi Ang. sed Raph. Imo. & Pau. de Ca. ibi, & Imo. & Ro. hic tenēt
ɔriūm p istum tex. in §. si quis insulam. & qa verba im psonalr p-
lata in dubio dñt intelligi taliter relata q actus valeat si aliquo ca
su valere pōt. l. si seruus. & l. antepe. de stip. ser. & l. quoties in stipu
lationib. j. eo. & istam opi. vr tenere Cy. in d. l. vt inter abñtes non
ob. §. Chrisogonus. quia ibi stipło non valuit, quia non intererat
10 stipulantis. ¶ † Iuxta hoc tāgit Bar. hic de modo pferendi sñiam
i cā pupilli agitata p tutorē abñte pupillo, nā dicit q verba abso
lutoria vel ɔdēnatoria pñt referri ad pupillū ēt abñtē, sicut tenet
hic gl. in actu stipulandi, & ita Bar. limitat. l. j. C. sent. locū non hre
in tutore & coratore & sindico, & cū Bart. hic vr transire Imo. idē
tenet Ant. de Bu. in c. querelā. de elec. & Inno. in c. suscitata. post
gl. j. de resti. inte. & Pa. de Ca. in l. ex ɔctu. s. de re iu. vbi dicit se ita
obtinuisse. Idem Bar. & Ang. in d. l. j. C. de sen. & sequitur Bald. ibi
dicēs p hoc esse tex. sing. in l. sed iō post prin. s. de cu. sed certe illa
lex non probat si bñ inspiciat. pro cuius. l. decłone vide Bal. in l. si
qñ in ix. q. C. de test. vñ ɔ dictam opi. tenuit Ang. & Ro. hic, & cer
te si tenemus verā nō esse opi. huius. gl. in stipłone prout. s. tenui
11 sequitur, q fuit fundam̄ Bar. & sequacium. ¶ † In ea. gl. in fi. Bart.
istum casum explicat hoc ponens casus ex quib. in stipłone fcā p
alium mihi acquiritur vtilis actio sine cessione. Et circa tacita hic
p eum in tertio casu q̄ri pōt an dictus casus pcedat in stipłonib.
extraudicialib. in quo gl. in c. q̄ quā. de vsu. in vj. tenet q nō. & Imo.
in c. dudū. de ɔuer. coiu. tñ cōis opi. est in ɔriū, vt plene per Bar. in
l. ij. j. rem pupi. sal. for. & in l. nec ei. §. cotum. s. de ado. & Bal. in l.
non aliter. e. ti. & in l. j. §. exigere. s. de magi. conue. & in l. j. s. de his
qui sunt sui vel alie. iur. & in l. Caius. in lec. antiqua. C. de vsu. vbi
dicit q cōis obseruātia hic hēt vt sine cessione acqrat alteri actio
ex stipłone notarij. Et p Imo. in l. bmōi. in prin. de leg. j. & An. de
12 Bu. in prin. decretaliū in v. arti. ¶ † Item circa ea quæ tangit Bart.
hic v. casu adde q non solum si quis stipulat mihi dari rē meam q
durat mea acquirit vtilis actio mihi sine cessione. l. pe. C. ad exhi.
sed ēt si non durat mea, vt probat in l. si cū venderet. s. de pig. act.
& ibi no. Bal. & clarius Pa. de Ca. ibi. Ex hoc patet q Bar. non bñ
loquit in prima rñsione data ad. l. j. C. p quas pson. quam rōnem
p aliam rōnem ēt reprehendit Imo. hic idem dicit Bar. si quis mi
hi stipulatur illud q est ex re mea, vt fructus. l. q procurator ex re.
s. de procu. secus dicit si quis stipulet mihi alıquid q est ex rē meā
licet mihi debeat occasione rei meæ, vt est vsura, quæ nō debet ex
re. l. vsu. j. de ver. sig. Nā i talib. nō acqrit actio sine cessione stiplan
tis sicut nec acqrit actio ad pignus, vel actio ex stiplatu de euictio
ne sup re empta a pcuratore meo. l. solutum. §. p liberā. s. de pig.
13 ac. & l. possessio. §. fi. s. de acq. pos. † Ex hoc videndū est qd in actio
ne ad pēsione rei meę an mibi acquirit sine cessione gl. in c. q̄ quā.
de vsu. in vj. tenet idē esse in pensione q in fructib. per d. l. q pro-
curator & idē tenet. d. Car. & Imo. in d. c. accedens. de præben. ɔ-
trium tenuit Io. An. in d. c. q̄ quā. in nouellis. s. q non acqrat actio
ipso iure dño sicut est dcm̄ in vsura, qa pensio est ex rē non ex re
sed pp rē. & ita dicit tenuisse Fra. ac. in l. Iulia. §. sed procurator. s.
de ac. emp. q puto verius & p hoc allego gl. in l. si nauis. in ver. iu-
14 re. s. de rei. vē. † Ex hoc ēt dr quid in actione ad ptium rei meę vē
ditę p procuratorē meū an ipso iure q̄rat mihi actio. Bar. hic q sic
p d. l. Iu. §. si procurator. idē tenet Bar. in d. l. q pcurator. & in d. §.
si procurator. & sequit ibi Pa. de Ca. Ang. & Imo. hic, quia pcium
est loco rei. Idē sentit gl. mag. in §. si quis alij insti. de inuti. stip. &
Bar. in d. l. poss. §. fi. Contrarium tenuit gl. in d. §. si procurator. in
gl. in fi. s. q acquirat qñ procurator soluēdo nō eēt sicut dicimus
in institore, vel alio quocunq; ɔhente noie meo. l. j. in fi. cū seq. s.
de insti. idem sensit Bar. post Guil. in l. si cū emptore. §. fi. s. de pac.
licet Pa. de Ca. aliter dixerit, & hoc est q voluit dicere tex. in d. §. si
procurator. in ver. exēplum institoris. & hoc ibi tenet Bal. & Ful.
quia pretium rei venditę non dr esse ex re, vt formalr dicit tex. in
l. venditor ex hēditate. j. de hær. vel ac. vend. Per q̄ legem puto istā
partē veriorē, & posset ēt alr rñ. ad d. §. si pcurator. vt vult Bal. in l.
15 cum p eos. C. si qs alteri. & in l. pe. C. de exer. ¶ † Itē ex his decidit
quid si pcurator emit rē ex pecunia dñi an acqrat vtilis actio dño
sine cessione Bar. & Ang. in d. l. pos. in fi. q sic. & idem Bar. p illum
tex. in d. §. si pcurator. & ibi sequit Pau. de Ca. rñ gl. fi. ibi indistin-
cte dicit ex ɔctu emptionis p procuratorē non acquirit ipso iure
actio dño, & ita indistincte dicit text. in d. l. pos. in fi. & sicut pciū
rei ñ dr eē ex re. d. l. vēditor. ead. rōnes nec res vr eē ex ptio, & ista
opi. vñr in pūcto iuris verior q̄ ēt seqt Ful. in palle. §. sicut pcurator.
16 Iuxta hoc decidit Bar. hic vtrum ex pacto. l. cōmissoriæ, vel ēt adie
ctioni in diē p procuratorē acquirat actio psonalis dño sine ces-
sione, dic vt hic p eū. Et dum ipse decidit q ex pacto adiectionis
in diem acquirat dño actio psonalis bñ facit fm Imo. hic, q idem
tenet. d. l. si cū venderet. vbi ex pacto adiecto p alium ad vtilitatē
dñi sup re dñi, quę tñ nō durat eius acqrit actio psonalis dño &
rñdet Imo. ad d. l. j. C. p quas pso. q nō requirit directa sed bñ vti-
lis, & huic opi. vñr adhærere verba. Bar. in d. l. cū venderet. sed Ro.
hic dicit, q hæc vñr violare tex. in d. l. j. propterea tenet ipse q sine
cessione non acquirat dño actio. sed non est bona rñsio vt j. dicā
in alio sequē. articulo, vñ Bal. & Sal. in d. l. j. C. p quas psonas. vñr
aliter rñ. ad d. l. si cū venderet. q sit spāle ibi in pacto adiecto p cre
ditorē qui representat psonā debitoris in re pignorata. l. cū notis
simi. §. sed illud. C. de præscr. xxx. ann. in cęteris tenent ɔrium per
d. l. j. Sed nec hæc rñsio vr bona qa ēt procu. representat psonam
dñi. l. certe. §. j. s. de præca. & in regula, qui per alium. de reg. iu. in
vj. ¶ Contrarium est terribile & ad. l. si cum venderet. pro opi. gl.
Bal. & Sal. in d. l. j. posset rñderi, q spāliter ibi inductum est in fauo
rem debitoris, qui cum grauetur in vno vt res possit sine volun-
tate sua vendi releuetur in alio vt pactum venditoris acquirat si-
bi vtilis actio sine cessione arg. l. cū qui. in prin. s. de iureiu. & hoc
sensit Sal. in d. l. si cum venderet. & ad hoc possunt adaptari ver-
ba gl. ibi, quę dicit esse spāle. Et posset vtraq; pars sustineri pp va
rietates opi. Mihi tñ in pūcto iuris magis placet opi. Bar. & Imo.
hic, & Bar. in d. l. si cum venderet. q̄uis in practica pp authoritatē
17 gl. durum esset obtinere. ¶ † Intelligas ergo Bart. hic loqui de act.
& oblig. personali non aūt de actione reali seu acquisitione dñij,
quia tunc ɔdiceret his quæ ipse no. in l. 4. C. per quas perso. vbi q̄-
rit an ex pacto. l. cōmissoriæ, vel adiectionis in diem acquirat per
procura. dño, rei vendicatio seu dñium, & tenuit q non, quia hi
sunt modi ciuiles ad acquirendum dñium, ergo per eos non ac-
quirit procurator dño. l. ea q̄ ciuiliter. de acq. rer. do. & idē tenuit
Bar. in l. qui mihi donatum. in fi. s. de do. & Ang. in l. qui pro em-

ptore.ſ.de vſuc.& in l.j.§.per procuratorem.ſ. de acq.poſ. & Pet.
de Anc.in c.accedens.de præben. ꝯrium tenuit glo.in d.l.j.C.per
quas perſo.quam ſequitur Guil.de Cu. & Ray. & Cy. ibi addi.&
ēt Bald.ibi Imo.& Rom. in d.l.qui mihi. & hoc per plures rōnes
quas vide per eos.Et iſta opi.vr̃ verior per tex.in.d.l.j.C.per quas
perſo.in ver.reintegrata.non exponendo prout exponit gl.i.rein
tegranda.Pro iſta opi.ēt Fulg.in d.l.ſi cum venderet.ponderat ibi
ad hoc tex.& pro hoc ēt all.tex.in l.voluntate.§.creditor.ſ.q.mo.
pig.vel hypo.ſol.& ad.l.ea quæ ciuiliter.m̄de vr per doct.in dictis
locis.Nec ob.ſi diceretur ꝙ l.ſi cum venderet.non probat,eo quia
nihil loquitur in pacto adiecto per creditorem qui habet ius ēt
in re,ꝙ nō habet procurator, nimirū ſi acquirit ibi creditor dño,
& iſtum intellectum ponūt hic Imo.& Ro. ſequitur, quia m̄deo
hoc non eſſe bene dictum , quia ēt dñs ſuper re quæ non durat
ſua non poſſet alteri acquirere.l.pactum.C. de pact.conuen. &
hic per Bar.in fi.tanto minus hac rōne inſpecta debuiſſet ibi cre-
ditor poſſe acquirere ſuper re quæ non durat ſua aliquod ius.Eſt
ergo rō illius.l.illa q̄ dixi.ſ.ꝙ ibi ſtipulatur dño & circa intellectū
l.j.C.per quas perſo.de quo aliquid tetigit Bar.hic in v.caſu & ple
nius Imo.Bal.& Ro. hic per eundem vide in l.certi cond.§.ſi nū-
mos.& in l.ſi pecuniam.& ibi per Mod.ſi cer.pet.& per Bar.Ang.
& Imo.in l.ſi ita ſtipulatus.§ Chriſogonus probatur in l.Caius.ſ.
18 ſo.ma.& per Cy.& Bal.in d.l.ij.¶ †Inquantum Bar.hic circa octa
uum modum dicit requiri duas cauſas videlicet affectionem per
ſonarum & rei ęquitatem per l.Caius.ſ.ſolut. ma. adde ꝙ idē ſen
tit hic Bal.& Ang.in d.l.pactum.C.de pac.cōuen.& in l.certi con
di.§.qm̄.ſ.ſi cer.pe.ſed Bart.in d.l.Caius. ſentit ꝯrium,videlicet ꝙ
ſolus fauor æquitatis.i.dotis ibi ſufficit per d.l.Caius.in ver.maxi
me.& iſtud ſequit̃ Pau.de Ca.hic, & mihi hoc vr̃ verius & rō col-
ligitur ex.l.j.§.accedit iuncto prin.l.C.de rei vxo.ac.quia ēt ſi nul-
19 la facta eſſet ſtipľo per extraneum acquireretur mulieri. ¶ † Item
inquantum Bar.hic in xj.caſu concludit ꝙ ſi ſuper re mea quę du
rat mea ſtipulatus ſum tertio, acquirit̃ ei vtilis actio per l.publia.
in prin.ſ.depoſi.& iſta eſt cōis opin.vide tñ Bal.alr̃ dicentem in l.
cum patrem.C.de iur.do.m̄ eius opi.non placet, quia violat tex.
in d.l.publia.qui text.non loquitur in ſpecie depoſita,adeo ꝙ nō
20 poterat eſſe depoſitum & transferri dñium in depoſitariū.¶ †Itē
circa hoc adde idem eſſe ſi ſtipulor tertio ſuper re non mea, ſi m̄
eſt futura mea ita ſingulariter voluit Bar.in d.l.ꝙ dr̃.in finalib.ver
bis.all.l.publia.j.co.& eſt maxima ampliatio ad illam.l. pro quo
Bar.all.tex.in c.j.de benefi ſœmi.& cum hoc trāſit Imo. in l.ꝙ dr̃.
& Bal.in l.auus.ſ.de pac.& do.Abb.in c.in pręſentia.de proba.ſed
ꝯrium tenuit Im.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.j.ad Tre.dicens ita
recte intuenti ſentire Bar.in ver.quæro quid in ꝯctib.& Bar.in cō
ſi.incip.Ray.puto optime ſaluari poſſe opin. Bar.in d.l.ꝙ dr̃.vult
enim Bart. ibi ꝙ ſi mater recepit fundum in emphyteuſim pro ſe
& filijs, acquiratur filijs:quia mater vr̃ ſtipulari filijs rem emphy-
teuticam quæ futura eſt ſua quo ad vtile dñium, nec ob.ꝙ tūc nō
ſit ſua,quia m̄deo recipiendo pro ſe & filijs , vr̃ recipere pro filijs
poſt mortem ipſius vt ipſemet Bar. ibi probat. & ſic mater vr̃ fe-
ciſſe ſtipulationē quo ad filios in tp̄s quo res eſſet effecta ſua quo
ad vtile dñium,ſic perinde eſt ac ſi ſtipľo facta eſſet eo tp̄e in quo
collata eſt.l.ꝙ ſponſę.C.de do.ante nuptias.& l.in tp̄s.ſ. de hære.
inſti.alš aūt non ꝓcederet dicta opi.& ſic concordant̃ opi. Et ſm
prædicta intelligo & ſaluo deciſionem Spe.in tit. de loca.§.nunc
aliqua.ver.clxix.vbi dicit ꝙ licet quis alteri ſtipulari non poſſit,m̄
ſpeciale eſt in conducente rem in emphyteuſim,quia in tali ꝯctu
oēs conuentiones partium ſeruandæ ſunt alle.l.j.circa prin.C.de
iure emphy.ſed quia ille text.non probat quo ad terminos nr̃os,
ideo non puto dictum Spe. illa rōne procedere, ſed aliter ſeruari
21 poſſe ſm ꝙ ſ.prox.dixi.¶ †Item inquantum Bart.hic dicit ꝙ fallit
in caſu l.certi condi.§.ſi nummos.ſ.ſi cer.pet.vbi ſm eum eſt ſpe-
ciale ꝑꝑ ſingularia præcepta pecuniæ mutuatæ alteri per alterū
vt acquiratur actio ipſo iure,& ſic ſentit ſecus eſſe in alijs ꝯctibus
ēt qui re perficerentur.& idem ſentit Bar.in d.§.ſi nummos.& in
l.ſingularia.eo.tit.& Bal.ibi in lec.ord.& Imo.in §.Chriſogonus.
in not.adde ꝙ ꝯrium tenuit Bald.in l.quoties.C.de don.quæ ſub
modo.&Ful.& Pa.de Ca.in d.§.ſi nummos & Bal.ibidem in lec.
antiqua.& Pa.de Ca.in §.Chriſogonus.l.ꝙ ex omni ꝯctu vel qua
ſi ꝯctu qui ꝑficitur re, alteri per alterum ipſo iure acquirat̃ actio
maxime ꝑ l.ii per ignorantiam.C.de condi.inde. & in l.ſi procu-
rator.in prin.cum gl.in ver.poſſe repeti.ſ.de ꝯd.inde.& l.licet.§.j.
ſ.de iu.dot.cum ſi.& pro hoc facit rō quia perficit̃ rei numeratio-
ne,vel traditione.& ſic actu naturali non mirum ſi alteri per alte
rum quæri pōt.l.ea quæ ciuiliter.ſ.de acq.re.do.Et illam partem
22 ſum ſecutus in d.§.ſi nūmos.† Et inq̄tum Bar.dicit ꝙ eſt ſpāle
in mutuo.& ꝙ fallit hęc rľa in caſu. d.§.ſi nūmos. Adde ꝙ illa nō
vr̃ eſſe fallentia ad.§.noſtrū.imo vr̃ ꝙ ſtipľo , vel pactum alteri fa-
ctū ſit nullū,ꝙ ei debeat̃ ex numeratione non ex pacto,vel ſtipľo
ne.d.l.certi ꝯdō.§.qm̄.vt dicit Bal. & Raph. hic Subdit hic Imo.ꝙ
forte hodie ꝑ l.ij.C.ꝑ quas perſo.poſſet opi.Bar.ſuſtineri.vt ſicut
ex principali pōt acquiri.i.ex numeratione , ita ex acceſſorio.i.ex
pacto,tñ tenet cum Bar.q.a d.l.ij.loquit̃ in acceſſorio.Bal.vero hic
in pacto æque principali,& q̄uis Bar.in l.fi.ſ.de do.in l.ſi pecuniā
militis.ſ.ſi cer.pe.& in d.§.Chriſogonus. tenere videatur ꝙ d.l.ij.
C.per quas perſo.habeat locum in hoc pacto licet ęque principa
li tñ doc.in l.ſi pecuniam.& in d.§.Chriſogonus.tenēt ꝯrū.¶ Itē
inq̄tum Bart. hic tetigit de intellectu.l.quoties.C.de do.quæ ſub
modo.vide oīno Cy.in l.fi.C.de reb.alie.nō aliena.vbi alium dat
intellectum ad illam.l. ampliando eam ēt ad ꝯctum venditionis
non placet per hic no. per Bar.& vide Bar. in l.qui Romæ.§. Fla-
uius.j.eod. ¶ Alios caſus hic poſitos ꝑ Bar.quibus alteri alterum
acquirit̃ actio ſine ceſſione vide per Bar.in d.l.poſſeſſio.§.fi.cū cō
23 cor.& add.quas ibi alias dedi.& nunc breuitatis cā omitto.¶ †Itē
alios caſus vide ꝑ do. Ant.in prin.decretalium.vbi poſt gl.in ver.
ſuos,proſequit̃ an Papa,vel Imperator poſſit alteri ſtipulari.Et q̄
rit quid de rege quid de p̄lato,de ſacerdote parochiali,monacho
vel iudice de arbitro & notario & quolibet officiali quos caſus ꝑ
pter ꝓlixitatē non proſequor.Alium caſum ponit Ang.j.§.proxi
mo.l.an quis poſſit ſtipulari ecclīæ,& ibi dicet. Aliū caſum ēt val.
de quotidianum vide ꝑ Bal.in l.j.ad fi.C.qn̄ lice.ab empt. diſce.
& in l.fi.C.res inter alios acta.ſ.in eo.qui pro ſe & cōſortib.ſuis re
cipit ꝯſeſſionem Titij cōfitentis tenere rem in feudu ab illo reci-
piente confeſſionē.nam conſortib. acquireret̃ actio in rē & ei ꝑ-
ſonalis actio ex morib.idem ex conſuetudine feudali ſeu ꝯctu cō
ſuetudinario,vt ibi latius per eum referentem ita cōſuluiſſe Dy.
& reputat valde notandum.Pro quo ēt vide no.per Spe.in tit.de
24 loca.in §.nunc aliqua.ver. lxxiiij. ¶ † Item eſt alius caſus qn̄ in ſti-
pulatione alteri facta interuenit iuſm vt plene dixi in §.alteri.vbi
ēt dixi an de iure canonico ipſo iure ex ſtipľone alteri facta poſſit
25 ille agere,& ibi dictis adde Bal.in d.l.ꝙ procurator ex re.¶ † Vlt.
adde dictis.ſ.in articulo , an valeat ſtipulatio ſi procurator ꝯferet
verba executiua in perſonam dñi ꝙ Ang.in d.l.ꝙ procutor ex re.
tenuit opi.Bar.hic.Sed d Car.Imo. in c.accedens. de præbendis.
tenuit opi.ſimpliciter quam tenuit hic Ang. Inquantum.ſ.repre
hendit opin.Raph. circa intellectum.l.ſi vnus.§.ꝙ ſine perſona.ſ.
de pac.Adde ꝙ Bar.hic in fin.aperte videtur Tenere illud ꝙ tenui.

1 *Stipulari poteſt quis hominem ſiſti in iudicio, vel ędem ſacram fieri.*
2 *Stipulatio valet etiam quando ſtipulor eccleſiæ id ꝙ non venit præſtandum mi-*
hi, nec ad eum intereſſe æſtimabile.
3 *Stipulari eccleſiæ an poſſit quis ſi ſtipulantis non interſit.*
4 *Stipulari ciuitati, vel domino an poſſit ciuis , vel vaſallus.*
5 *Conducens fundum vel domum pro quinquennio, intelligitur de continuo.*
6 *Promittens alicui pro tribus terminis , quomodo intelligitur promiſiſſe.*
7 *In diebus illis qui promittit quomodo intelligatur talis ſtipulatio.*
8 *Die octauo menſis maij qui aliquid promittit, quid intelligitur promiſiſſe.*
9 *Promittens quid reſtituere non adiecto die, poteſt in continenti conueniri,*

1 §. Si quis ita. †poteſt quis ſtipulari hominem ſiſti in iu
dicium,vel ędem ſacram fieri.Et ex ſtipu
latione quam dñs,vel filius refert ad ſeruum acquiritur dño item
ſtipľo in calendis ſimplr̃ concepta intelligitur de ꝓximis ſi aliud
de mente non ꝯſtat.Et cū in ſtipľonib. dies nō apponit̃ præſenti
2 die debetur.h.d.vſq; ad.l.qui hoc anno.¶ † Not.in §.ędem.ibi,ſti-
pulari iuncta gl. ꝙ ſpāle eſt fauore religionis ꝙ ſi ſtipulor aliquid
non venit præſtandum mihi, nec ad meū intereſſe æſtimabile tē
dit,valet ſtipulatio licet rīr ō,quia requiritur ꝙ ſit intereſſe ęſtima
bile vt patet ex not.in l.fideiuſſoris. in glo.in ver.commodo.ſ.de
3 pac.& per Bar.ſ.eo.l.§.alteri circa prin. ꝙ eſt no.¶ † Et iuxta hoc
quærit Ang.an q̄s poſſit eccleſię ſtipulari,adeo ꝙ licet ſtipulantis
non interſit, valeat ſtipľo. & cōcludit̃ ꝙ nō poſſit nō reperit̃ iure
expreſſum,adde ꝙ idem vr̃ tenere Spe.& Io. And.in tit.de arbi.§.
ſequit̃.ver.ſed pone ꝯpromiſſum.& i ti. de loca.§.nūc aliqua.ver.
lxxxiij.idem tenuit hic Imo.ꝑ not.per Io. And.poſt Inn.in c.niſi
cum pridē.de pac.ſed Bal.in l.illud.C. de ſac.ſa.ec.tenet ꝯrium di
cens ꝙ pauperib.& pijs locis quilibet ſtipulari pōt,ēt ſi verba diri
gant̃ & cōferant̃ in pauperes,& pia loca.gl.eſt ſm eum ſin.j.q.vij.
quoties cordi.de qua gl.& eius intellectu dixi.in d.§.alteri.& pro
iſta opi.facit quia qui ſtipulat̃ ecclīæ vr̃ ſtipulari Deo,vt hr̃ in euā
gelio ſm ꝙ refert Cyn.in prælleg.l.illud.de hoc eſt text.in l.lege
Iul.peculatus.in prin.j.ad l. Iul.pec.ſed Deus vbiq; p̄ſens eſt,facit
l.properandū.§.ſin aūt reus.C.de iud.& no.Cy.vbi.ſ.ergo ſibi acq
rit. arg.l.ſi procuratori p̄ns.j.eo.facit ꝙ no.Inn.in c.cum ſuper.
de cā poſ.& propric.& refert Bar.in l.j.§.j.ſ.de acqui.poſ.dum di-
cit ꝙ res eccleſiæ poſſident̃ per Deum. Et hoc puto verius. q̄uis
Bal.in l.certi condi.§.ſi nummos.ſ.ſi cert.pet. dixerit ꝙ ſoli eccle-
ſiæ Romanæ, & nō alteri quis ſtipulari pōt, tñ ꝯcludentē rō ttem
ſpecialitatis

4 specialitatis in ecclesia Romana assignare non vr̃. ¶ †Quid ciue
an possit stipulari ciuitati, vasallus dño uide Bar. in l. si ita stipula
tus. §. Chrisogo. ĩ. eo. Et circa. l. dñs. & l. seq. vide plene de mã in l.
5 q df. ĩ. eo. ¶ † No. in l. cũ q ibi primas calendas &c. qa p istũ tex.
pōt decidi id de quo dubitauit Bal. in l. si cũ Hærmes. C. loc. vide
licet si cōduco fundũ p q nquennio intelligitur de ꝯtinuo, qa si
intellr̃ de pximo quinquēnio, vt hic, ergo seqtur q intelligit̃ de
cōtinuo, fallit fauore libertatis quo casu appellatione q nquen-
nij nō intellr̃ de cōtinuo, tex. est no. in l. seruus qui testō. §. seruus
cũ hr̃di. & ibi Bene. de plumbis. ĩ de sta. lib. plus voluit iurisc ōsul
tus in l. Paulus. §. fi. de fidei. li. q ēt si dictũ si triennio ꝯtinuo, idē,
qa fauore libertatis intellr̃, & exponeĩ id est integro, de quo tex.
6 vide oino Ang. & Imo. in l. si insulam. ĩ. e. ¶ † Itē facit ad q. quid si
dico pmitto tibi in trib. terminis quod intelligatur non de trib.
annis, sed de trib. diebus velut de tribus terminis magis pximis,
& ita tenet Ro. p istũ tex. & de ista. q. tetigi ēt in l. qui bona. §. fi. ĩ.
de dam. infe. sed verior est snĩa Bar. ꝯrium tenētis in l. iij. in prin.
de annu. leg. p illũ tex. in ver. sed si ita. non ob. hic iste tex. qa rō
quare hic intellr̃ de primis calendis est quia si non intelligereĩ
de primis eadē rōne nec de secũdis nec de tertijs. & sic stipsō nō
teneret, vt hic in gl. & iō fit interp̃tatio in dubio, vt valeat. l. quo-
ties in stip. ĩ. e. sed qñ dico, promitto in trib. terminis. pōt intelli
gi de trib. mensibus, de trib. annis. vñ in dubio fieri dēt interpre-
7 tatio ꝯ stipulantē, vt. l. stipula. ista. §. in stipłonib. ĩ. e. ¶ † Et subdit
Bar. hic post glos. valere pmissionē factã p hæc verba, pmitto in
diebus illis per. l. inter illã. alle. in gl. ad idem text. quē ibi ad hoc
in spē no. Ang. in l. libertas. §. post annos. ĩ. de ma. testa. & iō dicit
Bar. in l. iij. ĩ. de annu. leg. q promitto tibi in illis terminis in qui-
bus Titius declarabit intelligit̃ q in vno terio nō declaret p d. l.
iij. & facit tex. in d. l. inter illã. & q no. in l. j. de optio. leg. dixi in l.
qui quartam. §. j. de leg. j. ¶ Itē intelligas istũ tex. procedere in ꝯ-
ctib. vt si promitto aliquid reiterabile intelligaĩ de proxi. calen.
tñ. secus eēt in legatis qu. a intelligereĩ de singulis annis in calē.
dis Maij, s̃m Rap. hic p tex. no. non cauillando in l. cũ quidã. ĩ. de
annu. leg. & ita tenebat Gui. de Suza. licet Bart. ibi tenuerit ꝯriũ
p istum tex. tñ nō Bar. sine diuinatione rñdere ad. d. l. cum qui-
dã. s̃m Rap. & p Gui. de Suz. & Rap. facit. l. defuncta. §. fi. de vsus.
faciũt no. p Bal. in l. diuortio. §. q in anno. ĩ. so. ma. & ea q̃ videbi-
8 mus post Bar. in l. cũ q ita. e. l. ij. ĩ. e. ¶ † Itē facit q si in instr̃o repe-
riaĩ Titiũ promisisse. x. viij. die mensis Maij. an intelligaĩ octauo
die habitu respectu ad initiũ mensis an vero habito respũ ad exi-
tũ mensis. Ro. dicit hic habendũ respũm ad initium mensis. & sic
ad tp̃s magis pximum, & ita dicit Velle. Bal. de pac. ꝯstan. in ver.
die lunæ. xj. &c. Adde Bal. i l. pe. C. de acc. vbi ad hic pōderat istũ
9 tex. & Ang. in p. ff. in. §. in secũdo aũt anno. ¶ In tex. ibi † pñti fa-
cit ad q. ubi mutuo pecuniã, & tu promittis simplr̃ restituere q
incōtinēti possunt agere. Cōtrarium decidit Bar. & ibi dicam in
l. si pœnã ĩ. e. ¶ In gl. in versi. pñti. Solue melius vt hic p Bar. & la
tius p eundē in l. ita stipulatus. in j. q. prin. ĩ. e. & ibi per alios & vi
eũ ēt ibi in ij. q. prin. quo ad ea quæ no. gl. hic in verbo debeatur.

Pomponij. LEX XLII.

1 *Tempus quando apponitur causa differenda solutionis agi non potest nisi toto tempore elapso.*
2 *Annua obligatione obligatus potest cogi soluere in initio cuiuslibet anni.* 3.
4 *Tempus si est adiectum causa differēdæ solutionis, puta q fiat vnica præstatio, quid operatur.*
5 *Annis singulis qui promittit. x. vsq; ad. x. annos tenetur soluere in initio cuiuslibet anni.*
Citatus ad audiendam sententiam die martis, an eadem die possit ferri snĩa.
6

a Qui hoc anno. a †Qñ tp̃s apponiĩ cã differen
1 dæ solonis agi nō pōt nisi to-
to tpe elapso. h. d. ¶ In gl. j. ibi & tūc i initio. hæc so. cōi-
a ter approbaĩ. † Ex qua hẽs q tã in ꝯctibus q̃ in vltimis volun. in
obli. annua, agi p̃t initio cuiuslibet anni, q ꝯprobat vt hic p Bar.
Et lita duõ. mo. vt hic p eũ. Tertio mō lita nisi p ipsum agētē ve-
niret aliq. d implendũ, qa tūc si tale q d implendũ requirit actũ
successiuũ nō poterit agi nisi in fi. tp̃is. ita signanter voluit Bar. in
l. si cōis seruus Meuij, & castrensis peculij. d. fi. de stip. ser. per no. p
gl. in l. edē. C. loca. iunctis ibi no. p Cy. & do. ibi similr̃ pensio an
nua nō pñt peti p locatorē nisi in fi. anni, qa añ nō dr̃ præstitisĩ
3 se patiētia ꝯductori, & sic impleuisse p parte sua. ¶ † In ead. ibi, vr̃
dic vt ibi. hãc reprehēdit Bar. & cōiter alij per. l. cũ qui. §. qui. ita. ĩ.
e. & c. d. l. si seruus cōis Meuij. §. fi. sed Ra. Cu. hic dicit opi. Bart. nō
probari in dictis iurib. nã nō pbaĩ in d. l. cũ qui. §. qui ita. qa ibi iō
statim agi pōt qa si expectaremus finē tp̃is agi non posset ibi ob
legatis quo ad viueret, & sic ad tp̃s. l. ablonum fere. §. j. ĩ. nt. j. l. si fi
deiussor. §. fi. cũ gl. ĩ. mand. & qa tp̃s ibi erat adiectũ cã finiendæ
obłonis. Item s̃m Rap. nō pbaĩ per d. l. si seruus cōis. quia licet na
na eēt obło & actio a principio ꝯctus, tñ nb. exceptio añ finitũ
annũ, vt firmat Bar. in. d. l. si seruus. §. fi & est rō, qa cum seruus te
neĩ p̃stare opas añq̃ impleat ex parte sua obstat exceptio. l. Iul.
§. offerri. ĩ. de act. emp. & no. glo. & Cy. in d. l. edem pp̃ea tenebat
Rap. Cu. so. gl. in. d. l. j. C. qñ dies leg. ce. p qua adduco tex. in l. si
ita stipulatus fuero si Titius. in prin. cũ gl. ĩ. e. ibi, post triēniũ &c.
tñ puto sustineri posse opi. Bar. q̃ alij hic & in d. l. cōiter sequun-
tur, & pbaĩ in d. l. cũ hic ita. §. qui ita. qa licet ibi tp̃s videant adie
ctũ cã finiēdæ obłonis, dũ tex. dicit quo ad viuã tñ adiectum fuit
cã obłonis multiplicãdæ. vt patet ibi ex dictione annua, ut appa
rebit ex ibi no. p. Bar. fateor q. d. l. si seru'. §. fi. nō pbat sniam Bar.
ad l. si ita stipulatus fuero si Titius. rñdeo q dēt intelligi post triē
4 niũ. s. inchoatũ, vt ibi ēt ibi sentit Io. de Imo. ¶ † Itē ingtũ Bart.
hic tractat si adiectũ est tp̃s cã differēdæ solonis, puta qñ vnica p̃
statio fieri debet, & facit dr̃ã an tēpus sit adiectũ per accusatiuũ
an vero p ablatiuũ vt hic p eũ. Adde q Bal. in d. l. j. C. qñ dies leg.
ce. reprehēdit eum p. l. nec semel. §. nouissime. ĩ. qu di. leg. ce vbi
patet nō esse dr̃ã an in accusatiuo an in ablatiuo. Sed dic q ille
tex. loquitur qñ plures p̃stationes faciendæ erant, & sic tp̃s erat
adiectũ cã multiplicãdæ obłonis, quo casu ēt Bar. hic nullã facit
dr̃am inter accusatiuũ & ablatiuũ. Circa hoc ēt Bar. in. l. si cui le
geĩ. in prin. ĩ. de le. j. distinguit in accusatiuo eo. mō put in ablati
uo s̃m dist. q̃ in ablatiuo posuit hic ipse, nisi sit adiectũ verbũ de-
notans pfectionē, qa tūc indistincte oportet tp̃s eē ꝯpleptũ. l. nō
putabã. ĩ. de cond. & dem. & l. vrbana fami. §. j. j. de verb. sig. & d. l.
si cui legetur in prin. & illa opi. s. q nō fiat dr̃a inter accusatiuũ
& ablatiuum videtur verior, p qua facit tex. in l. j. si intra eũ seq. ĩ.
de suc. edi. & tex. in l. si ita fuerit libertas. in prin. iuncto. §. fi. ĩ. de
manu. testa. & ibi hoc sequiĩ Bene. de plũ. pro hoc facit, qa eadē
rōne qua videmus nō fieri dictã dr̃i i qñ tp̃s est adiectũ cã multi-
plicãdæ obligationis, vt in d. §. nouissime. eadē rōne debemus di
cere idē esse qñ tp̃s est adiectũ cã differendæ solonis, nec vlla vr̃
eē vrgēs rō diuersitatis inter accusatiuũ & ablatiuũ quo ad hoc,
& ista opi. sequunĩ Imo. & Ro. hic dicentes similr̃ idem in casu
genitiuo sicut in p̃dictis. Et circa hoc concludũt Imo. & Ro. hic
solũ fieri debere dr̃am an tp̃s opponaĩ i plurali an in singulari,
primo casu inspicitur finis tp̃is. l. si in annos. ĩ. de cond. & demō.
& d. l. si cui. Secũdo casu dut distinguēdum, aut est adiectum tp̃s
significans pfectionem, & expectaĩ finis temporis. d. l. non pu-
tabã. cum ꝯco. fallit in casu. l. q filium. §. sabinus. ĩ. ad Tre. vbi tria
concurrebant, aut nō fuit adiectũ tp̃s denotãs pfectionē, & tūc
aut tp̃s vnicum est adiectũ aut plura. Si vnicũ puta mēsis, vel an
ni, & inspiciĩ finis, qa als nihil opaĩ adiectio tp̃is vt hic. Si aũt
tp̃s apponitur p numerũ, & sic plura sunt tp̃a puta in x. annos
vel xiiij. an & tūc si verba referunt ad honoratũ respiciĩ initiũ. d. l.
si ita. in prin. Si aũt referanĩ a donerattũ, vel verba sunt dubia, &
inspicitur finis qa p̃sumiĩ adiectũ fauore debitoris. ĩ. l. pxi. in fi.
& hoc ēt in specie no. gl. in. d. l. si i annos. iũcto tex. adde q p̃dicta
opi. faciēs differētiã inter singulare & plurale fuit opi. Gui. de
Cug. in l. lecta. ĩ. si cer. pe. & Frã. de Ram. in l. ex his. qñ dies le. ce.
vt refert & seqĩ Im. in l. q filiũ. §. sabinus. ĩ. ad Treb & eandē opi.
sensit originalr̃ gl. in d. l. si cui legeĩ. in gl. j. & ibi no. Imo. in repe.
idē ipse in d. l. si nummos. & idē tenuit Bene. de plum. in d. l. si ita
fuerit p illũ tex in prin. discrepat tñ ipse in aliq bus ab opi. Ioan.
de Im. hic. Tñ nō recedo ab opi. Imo. hic velut verius loquentis.
itē adde q illa distinctio, vt refert. Bal. in d. l. si cui. in prin. & Imo.
in d. l. si in annos. tñ plenius & pfectius loquiĩ Imo hic, itē adde
p̃dictis q Ray. & Cy. & Bal. in. d. l. si in annos. & Pet. & Bal. in d. l.
si cui. approbãt dr̃am inter accusatiuum & ablatiuũ, prout facit
ēt Bar. hic cuius uerba fuerũt originalr̃ Iac. But. in l. lecta. ff. si cer.
pe. & mouebãtur p id q hr̃ in illis versibus, lhẽ cãpo curru. Tu te-
5 ne q dixi qa dicta dr̃a nō vr̃ vera. ¶ † Et iuxta prædicta dubitat
b hic pet. q. d si promitto singulis annis. b x. vsq; ad. x. annos an sol-
ui debeat in initio cuiuslibet anni. & ꝯcludit q sic, p hic no. per
glo. & qa tale tp̃s multiplicatũ vr̃ adiectũ in fauorē creditoris, &
cũ ista opi. ꝯcordat Bal. i. l. j. C. qñ di. le. ce. Cōtrariũ tenet hic Im.
p. l. fi. cũ præfinitione. in fi. & q ibi no. Dy. & Bar. & per. l. nec se-
mel. ver. nisi forte. ĩ. qñ dies le. ce. & ista opi. magis placet p illã.
l. si cũ præfinitione. vt hic p eũ plenius. Qui ēt tangit aliqua quę
6 tangit Bar. in l. eum qui ita. e. l. j. ĩ. e. & ibi dicetur. ¶ † Postremo in-
ducuntur ista pet pe. ad. q. si q̃s citatus est q veniat die martis ad
audiēdum sniam, an eadem die possit ferri snĩa. videtur q non,
quia

ADDITIONES.

a Thom. ¶ Anno. Vide per Ang. de Are. plene in §. qui hoc anno. in sti. de inuti. stip. & do. in l. si cui. ĩ. de leg. j. vbi dicit intelle. istu. s. l.

b ¶ Singulis An. Adde vt per Lu. Ro. sing. suo sol. xvij.

a qa ꝑ totã diem ᵃ debet expectari, vt hic Cõtrariũ tenet Pe.& Im.
ſeq.gl.in §.oĩs.in ver.tribu.inſti.eo.& idem tenet Bart. in l.liber
hõ.§.fi.in fi.j.eo.idem ẽt tenuit Guil.de Cu. in d.l.lecta. vbi dixit
ꝙ iudex põt ſuprema illius diei hora ſñiam ferre.alle.l.j.§. dies.in
ver.ſuprema hora.j.qñ appe.ſit.no.ẽt Bar.in d.l.lecta.in fi. & Iac.
Bu.& Bal.in l.ſi vt proponis.la.ij.C. qũo & qñ iudex.& Bal.in l.ij.
eo.ti.& l.cũ non eo.C.qñ prouo.non eſt neceſſe, & in auc.ei qui.
in prin.C.de bo.auc.iu.poſ.& Ang.in l.& poſt edictũ.ſ.de iu.& in
l.diuus.de in integ.reſti.& probat tex.optimus in c.ꝯſuluit.& ibi
no.gl.iij.de of.dele.& ibi ẽt ꝑ Imo.& alios. Ad iſtum tex.rñde vt
hic per Pet.& Imo.& melius per dominium Ant. in d.c.ꝯſuluit.

ADDITIO.

a Tho. ¶Per totam diem. Pleniſſime per Fel.in c.conſuluit.extra.de of.dele.

Vlpiani. LEX XLIII.

1 *Arbitrator ſi ſuit aſſumptus ſuper contractu perficiendo, niſi ſequatur arbitramentum contractus non perficitur, & ideo ad arbitrium boni viri nõ recurrit.*
2 *Arbitrator requiſit⁹ a ſtipulatore vt arbitraret, ſi nolit arbitrari an cõmittat ſtiplo.*
3 *Arbitrandi poteſtas propter moram arbitratoris non extinguitur.*
4 *Arbitrio quando committitur tertio ſuper aliquo contractu, illo recuſante arbitrari, recurritur ad arbitrium tertij.*
5 *Vendo tibi librum pro centum & pro eo pluri quod arbitrabitur Petrus, an Petro, non arbitrante, ſit recurrendum ad iudicẽ pro declaratione huius pluris.*
6 *Arbitrium ſi ſit commiſſum ſuper contractu alicui tertio de ſtando arbitrio ſuo ſub pœna, ſi ſteterit per promiſſorem quominus ille arbitraretur, an committatur pœna, & an ſit recurrendum ad iudicem.*
7 *Arbitrium iudicandi ſuper venditione commiſſum alicui in vltimis voluntatib. an eo non arbitrante ſit recurrendum ad iudicem.*
8 *Legatum non redditur cõditionale per hæc verba, lego Titio centũ arbitrio Seij.*
9 *Conditio collata in alterũ ex contrahentib ſi ſtet per eũ non habetur pro impleta.*
10 *Arbitrium quando eſt collatum in perſona alicuius tertij, illo non arbitrante recedetur a perſona ſua fauore dotis, & alimentorum.*
11 *Sententia arbitratoris an requirat partis præſentiam.*
12 *Snia arbitratoris nõ requirit citationem partis qñ ferret vltima die cõpromiſſi.*
13 *Arbitrari poteſt partibus abſentibus vt hic.*
14 *Arbitrari poteſt abſentibus partib. qñ dictum fuiſſet in iſtrumento compromiſſi.*
15 *Statutũ ꝙ coniũcti inter cõiunctos debeant cõpromitti, an ſit neceſſaria citatio ptis.*
16 *Arbitratoris poteſtas in arbitrando quanto tempore finiatur, & duret.*
17 *Arbitrandi poteſtas tertio collata quanto tempore finiatur.*
18 *Arbitrator an & quando poſſit cogi arbitrari.*
19 *Arbitrandi poteſtas quanto tempore duret in arbitro.*
20 *Inſtantia in cauſis compromiſſis arbitri vel arbitratoris quanto tempore duret.*
21 *Arbitrãdi ptãs an ſit extincta per lapſum anni, partib. nihil arbitro notificãtib.*
22 *Arbitrari an poſſit bannitus vel excommunicatus poſt compromiſſum factũ.*
23 *Compromiſſum an finiatur morte vnius ex compromittentibus.*
24 *Compromiſſum an finiatur ſi aliquis eſt bannitus ex compromittentibus, & bona ſint confiſcata.*
25 *Læſio enormis propter quam poteſt laudum arbitratoris reduci ad arbitrium boni viri, a ꝗ dicatur hic.*

1 SI quis arbitratu. †Si arbitrator fuit aſſumptus ſup ꝯctu ꝑficiendo niſi ſequatur arbitramentũ ꝯctus non ꝑficit, nec a ꝑſona ipſius arbitratoris non arbitrantis ꝑ recedit, i.non recurrit ad arbitrium boni viri, i.iudicis, vt
2 ſm eius arbitrium ꝯctus ꝑficiat.h.d.cum.l.ſe. ¶ †In tex.ibi, morã
fecerit quominus.&c.vt quia ſtipulor requiſitus, ab arbitratore,
vt arbitramento intereſſet, noluit intereſſe quo fit vt arbitrari nõ
poſſit, & ſic pœna cõmiſſa eſt.qa ſoluit ptãs arbitrandi.l.diem ꝓ
ferre.§ ſi quis litigatorum cum ſequenti.& ibi no.& l.ſi duo.§.fin.
ſ.de arb.& eleganter declarat Inn.in c.ex parte. de arbitris.vel qa
ſtipulator non permiſit ſe inueniri, & ſic non potuit citari ſeu requiri,
& ſm iſtam expoſitionem erit tex.hic ꝙ ad ſñiam arbitratoris
requirit citatio, de quo vide hic ꝑ Bar.& dicã.j.ex.gl. ¶ Vel & tertio
exponi põt ꝙ ſtipulator ꝓſtiterit impedimẽtũ arbitratori, impe
diendo eũ de facto, & interim res reſtituenda perijt, nã non ꝑibit
ꝑiculo promiſſoris.facit.l.ſi ex legati.ſ.eo. ¶ In text.ibi non tene
tur &c.qa ꝯctus cenſet initus ſub ꝯdõne ſi Titius arbitrabit.l.fin.
3 C.de ꝯh.emp.& ideo eo non arbitrante ꝯctus nõ eſt ꝑfectus. ¶ † In
tex.ibi, a ꝑſona non eſſe, &c.& ſic innuit tex.ꝙ ꝓꝑ morã arbitratoris
ptãs arbitrandi nõ extinguit, ꝙ intellige niſi eſſet mora excedens
annũ vt hic plenius ꝑ Bar.& j.dicã. ¶ In tex.ibi, oĩno non arbitret.
vt qa ſm doc.morte, vel alio caſu impeditus ſit, vt nunquã
poſſit arbitrari, nam tunc ſtiplo reddit nulla ex quo habes ꝙ ptãs
arbitrandi non tranſit ad hẽdes, vt l.cum ſtipulatus ſim a proculo.
ibi qꝛ̃o mortuus &c.j.eo.& no.Bar.in l.ſi ſtipꝉs fuerim in princ. &
4 ibi dicam.j.eo. ¶ †In glo.ibi equum locatum &c.ſm iſtud exemplum
vr eſſe hic tex.ꝯ Bar.in j.q. vbi dicit ꝙ qñ cõmittit aliqd ar-
a bitrio tertij ſuꝑ ꝯctu iam cõfirmato, ᵃ recedit a ꝑſona arbitratoris
nõ arbitrantis, & ad iudicem recurrit all.gl.l.domum.& l.ſuę rei.
cũ l.ſeq.& l.ſi in emptione.in prin.ſ.de ꝯhe.emp.Et per hoc deci
dit.q.no.de vendente fuodum pro cẽtum pacto appoſito ꝙ ſi ap-
paruerit fundũ eſſe emphyteuticũ, fiat diminutio ꝑcij arbitratu

Tertij, ꝙ Titio mortuo, ſeu non arbitrante recurrit ad iudicẽ ꝙ ar-
b bitrabit.& cũ eo tranſit Ang. hic & ẽt Rap. hic ᵇ licet ꝑ alia verba
loquatur, idem tenet Bar. & Sal.in l.fi.C.de ꝯhen.em.& in l.in ꝑ-
ſona.§.gñalr.j.de reg.iu.& cũ opi.Bar.ẽt ꝯcordat Pau.de Ca.in l.ſi
merces.in prin.& in l.fi.§.fi.in prin.ſ.loc.Sed in ꝯtrium vr eſſe tex.
hic ſm.j.exemplum gl.nam ꝯctus locationis firmatus ꝓceſſerat,
& tñ ſi locator poſtea ſtipulet rẽ locatã reſtitui arbitratu Titij, nõ
põt a ꝑſona recedi, vt hic.Non ob.id ꝙ no.gl.in l.in emẽtis. & in
d.l.in ꝑſona, qa iure non probat, & iſtã opi.tenuit Bal.hic, & rñ.
ad iure all.ꝑ Bar.ſ.ꝙ loquunt qñ non erat cõmiſſum arbitrio alicuius
tertij Pa.de Ca.hic reliquit cogitandũ. Puto vltimã opin.
eſſe verã q̃ ẽt tenet Pe.& Cy.in d.l.in emẽtis.& Io.de Imo.in l.j.
de le.ij.volentes ꝙ in accidentalib. ꝯctus non ſolũ in ſubſtãtialib.
non poſſit a ꝑſona arbitratoris recedi.all.iſtũ tex.qui hoc probat
tñ ſm exemplũ gl.tñ ẽt qa indiſtincte loquit, alle.l.ſi ita contra.ſ.ꝓ
ſocio.& optime ꝓbat ſic indiſtincte dicendo, nam ſocietas ꝯhi põt nulla
facta ſpãli mentione ꝑtiũ ſocietatis, qa intellr in dubio de ꝑtibus
æqualib.l.ſi non fuerint.in prin.ſ.ꝓ ſocio. & tñ ſuꝑ hoc nõ recedit
a ꝑſona vt d.l.ſi ita contra.& ſic patet ꝙ ibi loquit non in ſubſtãtialib.
ſed in accidentalib.iuncta.d.l.ſi non fuerint.Non ob.l.hęc venditio.in
prin.ſ.de ꝯhe.em.all.ꝑ gl.in d.l.in emẽtis.qa loquit qñ
cõmittit arbitrio tertij.ideo alia eſt ibi rõ vt hic per Bar.& ita tenen
dũ videret q̃uis Bal.in d.l.emẽtis trãſeat cũ opi.gl.ibi. Paſſus eſt
dubius, ſi qs tñ vellet ſuſtinere opi.Bar.poſſum ꝓ ꝯcordia dicere
ꝙ aut ptes voluerunt ꝯctum eſſe purum & de pñti, & tunc hẽt locũ
opi.Bar.ꝑ iura all.ꝓ ſua opi. Et ad iſtũ tex.põt rñ.ꝙ dẽat exẽplificari
ſm exẽplum vlti.poſitũ in gl.videlicet ꝙ ſim ſtipꝉs opus a te
deſtrui ad ꝙ aliquo ꝓce.ꝯctu nõ tenebaris. aut ꝑtes voluerũt ꝯctũ
pendere ex declaratione arbitratoris, & tunc hẽat locũ opi.ꝯria ꝑ
d.l.ſi ita contra. vbi ꝯctus ſocietatis non fuit habitus ꝓ puro & ꝑfe
cto de pñti.& ideo vr limitãda d.l.ſi ita ꝓut voluit Pa.de Ca.i l.j.ſ.de
le.ij.in lec. boñ. vt locũ hẽat qñ appareret ꝑtes habuiſſe illũ ꝯctũ
ꝓ puro & ꝑfecto de pñti, vt qa ꝓceſſiſſent ꝑtes ad executionẽ ꝯ-
ctus ꝑ no.hic ꝑ Bar.Et tenendo hãc ꝯcordiã põt ſuſtinẽdo gl.in d.
l.in emẽtis.rñ.ẽt ad.l.ſi ita contra.aſr videlicet ꝙ ibi erat electus ar
bitrator ſuꝑ ſubſtãtialib.ꝯctus, ꝙ ſic ꝓbat nã ſicut res, & ꝓtium eſt
de ſubſtãtialib.ꝯctus emptionis, & venditionis.§.ꝑciũ.inſt.de em.
vẽ.ita & in ſocietate ꝑtes ſunt de ſubſtãtia.Nec ob.d.l. ſi non fuerint.
qa rñ.ꝙ ſi nõ eſt exꝓſſum q̃ futuræ ſint ꝑtes ſocietatis, tũc iu
ris interꝓtatione declarat ꝙ ſint ęquales. d.l.ſi nõ fuerint. ſed qñ
aſſumptus eſt arbitrator nun hẽt locũ.d.l.ſi nõ fuerint.qa intentio
ꝑtiũ eſſe, ꝙ ſint æquales.& ſuꝑ hic electus vr arbitrator, & ſic
ſuꝑ ſubſtãtialib.& hic forte voluit ſentire Bal.in d.l.in emẽtis.vbi
dicit ꝙ i d.l.ſi ita contra.fuit aſſumpt⁹ arbitrator circa ſubſtãtialia.i.
circa ꝑtes ſocietatis.l; Cy.ſm eũ aſr voluerit.Et iſta inueſtigatio eſt
multũ neceſſaria vt videamus an verę ſint aliquę deciſiones Pau.
de Ca.i d.l.ſi in l.in prin.& i d.l.merces.in pri. vbi dicebat ꝙ in ca
ſu dictarũ legũ, vbi res nõ fuit integra tꝑe quo deceſſit tertius ar-
bitrator anteq̃ arbitraret, vt qa opus erat ꝯſtructũ in caſu.d.l.ſi in
lege.vel ꝯductor iã habitauerat domũ i caſu.d.l.ſi merces.tũc poterat
ab arbitratore recedi. & hic qa aſr reſultaret iniqtas ꝙ alius
locupletaret indebite, & mouebat ꝑ d.l.domũ. & idẽ voluit Rapha.hic
in ſub.teris, q̃ opi.vnt mihi durę, qa violãt illa iura, & qa
ſunt ꝯ iſtũ tex.maxime iũcto prĩo exẽplo gl.Nec ob.ꝙ reſultaret
iniqtas &c.ꝙ tũ.ꝙ aget actione ex ꝯctu.Nã in teris huius.l.ſm pri
mũ exẽplũ gl. Titio nõ arbitrãte aget locator actiõe ex locato ad
reſtõnem æq.& in teris.q.Bar. i ꝑdicto fundo repto emphyteutico
aget actiõe ex empto.l.j.& l.ubi liberũ.ſ.de ac.em.qa nõ itelſr
ab illa actione ex locato, vel ex empto receſſum poſtq̃ exꝓſſe nõ
eſt derogatũ eo caſu quo nõ ſequat arbitramẽtũ.l.ſi ſtipꝉs.§.fi.ſ.de
vſu & l.fi.C.de noua.& qa eſt caſus omiſſ⁹ a ꝓnb.q remanere dẽt
in diſpõne iuris.l.ſi extraneus.de ꝯd.ob cau.cũ ſi.Prędictis adde Flo.
de ſcõ Pet.i l.ſi ſocietatẽ.§.arbitratorũ.ſ.ꝓ ſoc. vbi de ꝑdictis tãgit
c & ſimplr adhæret opi. ᶜ Bart.in q.de fundo repto emphyteutico.
5 ¶ †Ex ꝑdictis infert ad deciſionẽ.q. vcꝫ ſi vẽdo tibi librũ ꝓ centũ,
& ꝓ eo pluri ꝙ arbitrabit Titius, an Titio non arbitrãte poſſit ad
iudicẽ recurri ꝓ declarõne huius pluris, in quo Ang.tenuit ꝙ nõ
all.tex.in l.hæc vẽditio.§.fi.ſ.de ꝯh.em. vbi ẽt ſi non verificet ꝯdõ
illius pluris interim vꝫ vẽditio, ſed Bar.hic in q.de boue &c.ſentit
apte ꝯriũ ꝑ d.l.ſi in emptione.in prin.& ſic ꝯcludit ꝙ recurri poterit
ad bonũ virũ, ſicut in caſu.d.l.domũ, & cũ eo trãſit Ful.in d.
§.arbitrorum.& ibi hoc idem not.Bar.pro qua opi.bñ facit ꝙ no.
Bal.in l.fi.in v.oppo.C.de ꝯhen.emp. Sed Imo. & Ro.hic tenent
cum

ADDITIONES.

a Fran.Cur. ¶Iam confirmato. Vide in l.rieicum.j.eo.
b Fran.Cur. ¶Et etiam Raph.hic. Vide Ro.in conſi.ſuo. di. in fin. qui ſequitur opi. Bar. & vide Alex.in l.in venditione.§.poteſt.j.de pig.
c ¶Opin.Huic etiam opi.adhæret. Soc.reſpondens motiuus hic adiectus.

cum Ang.Bal. vero in in l.fi.iij.seu.iiij.op. recitat duas opi. quarũ
primã refert hic Pa.de Ca.& cũ ea simplr vr̃ transire. Secũdã ve-
ro recitat Raph.& dicit eã esse æquam. Tenenda videret̃ opi. An-
ge.ꝙ non recedat̃ a ꝑsona ꝑ hanc.l. cũ gl.j. & ꝑ ea q̃ dicta sunt in
superiori.q.& valebit venditio in ꝑcio expresso,;q̃uis ꝯdõ arbitrã
di non impleat̃ ꝑ d.l.hæc venditio.in fi.hæc tñ pendent a ꝑcedẽ-
ti.q.in qua reduxi ad ꝯcordiã opi.aliorũ diuersa tenẽtiũ,vnde ex
ꝑdicta ꝯcordia forte possent sustineri decisiones Pa.deCa. in d.l.
j.& in d.l.si merces.§.relatę.& decisio Bar.hic in q. de bone.q̃ pro-
6 xi.recitaui.¶ †In gl.ij. ibi, nisi fuerit in posterion &c. facit hic gl.
ad ea quæ no.Bar.in ij.q.hic, in qua quærit quid si in terminis hu
ius.l.stetit ꝑ ꝓmissorem quominus Titius arbitraret̃,& ꝯcludit ꝙ
pœna cõmittit̃ si illa adiecta fuit.l.diem proferre.§.si quis litigato
rum.de arbi.Si aũt non fuit adiecta recedit̃ a ꝑsona arbitratoris,
& recurritur ad bonũ virum, & in tñ tenebit̃ ꝓmissor q̃tum ar-
bitrabit̃ bonus vir,vt hic per eum.& hoc sentit gl.hic, & voluit di
cere Bar.ꝙ vbi pœna est adiecta,vtrunq; remedium hr̃e non põt.
l.apud Celsum.§.labeo ait si de hoïe.§.de doli exce. & l.rescriptũ.
§.si pacto.§.de pac.ꝙ intellige fm ibi no.Sed ꝯ Bar.diceret item ꝙ re
currũtur ad arbitrium boni viri,facit, quia imo absq; aliquo arbi-
trio boni viri,debet posse agi ad restõnem equi locati, vel ad de-
structionem opis fm exẽpla posita hic in gl.q.a si stat ꝑ ꝓmissorẽ
quominus Titius arbitret̃,perinde est acsi arbitratũ esset.l.in exe
a cutione.§.fi.§.eo. ꝑ quã rõnem ibi tenebat Raph.[a] ꝯ Bar.tñ salua
opi.Bar.q.a ꝯdõ arbitrandi hr̃ ꝓ impleta, hic est verũ, hic mõ, q.a
ꝓinde est acsi arbitratũ esset arbitrio boni viri, q.a de tali arbitrio
intellr̃.d.l.hic venditio.in prin.& l.si libertas.la.ij. de ope.li. vñ q.a
nõ est certũ an bon⁹ vir arbitrari debuerit op⁹ destrui &c.oportet
su ꝑ hic incerto iudicẽ,& bonũ virũ adiri, ad quẽ spectat declara-
tio incerti.l.ꝯtinuus.§.cũ ita.§.co. & l.cũ filius.§.pr̃.de le. ij.& §.cu-
rare.inst.de ac.Insu ꝑ Bal.Imo.& Ro.hic restringũt.d.ꝯclonẽ Bar.
ꝙ procedat qñ su ꝑ aliquo certo non esset arbitrandũ, vt in exẽ-
plis gl.j.hic,secus si su ꝑ incerto puta su ꝑ ꝑcio rei venditæ nõ spe-
cificato,q.a tunc si ꝑ ꝓmissorẽ stat quo minus Titius arbitret̃,dñr
non recurri ad bonũ virũ,& ꝯtũ deficere rõne incertitudinis, vt
hic ꝑ eos,puto ẽt isto casu verã eẽ opi.Bar.ꝑ ꝑall.ꝑ eũ & pulchre
ꝑ no.ꝑ Bal.in l.ꝯctus.in ver.mõ hic q̃ro locaui,&c.de fi.instr.& ꝑ
ea q̃ prox.dixi ꝯ Rap.ꝑ q̃ patet vtrunq; casum identitate rõnis as
sociari.¶ In gl.in ver.recedendũ,ibi, solue vt ibi, dic vt no.in.l.in
ꝓposita e.ti.q.a in ꝯrio gl.non soluit, & rõnem diuersitatis inter
casum nrę legis, & legũ ꝯriatũ vide hic ꝑ Bar.ꝑ cuius declaratio-
ne ẽt vide no.ꝑ Bar.in d.§.arbitrorũ.in ver.q̃ro quo iure &c.¶ In
7 ea.ibi,spãle in legato &c.de quo plene vide no.in l.j.de leg.ij.†&
q.d si vltima voluntas ordinat̃ ad ꝯctũ, vt si testõr mandet hr̃di vt
vẽdat Titio fundũ ꝓ ꝑcio qđ arbitrabit̃ Seius,an tunc recedit̃ a ꝑ
sona arbitratoris,sicut in vltimis voluntatib.vide ꝑ Bal.no. deci-
dente ꝙ sic in d.l.fi.C.de ꝯhe.em.in iij.op. all.l. si hr̃s testõ.in pri.
§.de ac.em.& q.a ille tex.nõ bñ ꝓbat,vide Gui.de Cu.Bal.i fiñ in l.
cũ hi.ad fi.prin.§.de transa.vbi q̃rũt si testõr mãdat hr̃di ꝙ vendat
alimẽta Titio ꝓ certo ꝑcio,& ita fcm̃ est.si postea vertat̃ qõ su ꝑ ali
mentis,& vtraq; pars velit trãsigere, an req̃rat̃ decretũ ꝑtoris, &
dñr ꝙ sic,q.a debet attẽdi originalis cã q̃ fuit vltima volũtas, licet
ordinaret̃ ad ꝯctũ,non est tñ sine dubio, & aliq. ibi tenẽt ꝯriũ de
quo Bar.& alios in si fideiussor.§.meminisse.de le.j. de q.nr̃a vide
in fi.ꝑ Ang.in l.q. balneũ.in prin.§.q. po. in pig.hab. vbi all.d.l.si
hr̃s testõ.q̃ meo iudicio nõ bñ ꝓbat.tene tñ mẽti decisionẽ Bal.in
8 d.l.fi.q.a hẽo articulũ ꝓ dubio.†Ex iuxta hãc ꝓtem gl. infert Bal.
ꝙ ꝑ illa verba lego Titio centũ arbitrio Sei,nõ reddat̃ legatũ ꝯdõ
nale ꝑ l.j.§.rñso.de le.ij.sed si ꝑ modũ ꝯdõnis collatũ eẽt legatũ in
arbitriũ Sei,vt lego tibi.x.si Seius arbitrabit̃,putat ꝙ eo non arbi-
trãte nõ valebit legatũ,sicut si sub ꝯdõne fcm̃ eẽt.d.l.j. de le.ij.& l.
is q. hr̃s.in prin.de acq.hæ.licet gl.ibi male intellexerit. Non ob.
l.fideicõ.§.q̃quã.de le.iij. q.a erat collatũ in arbitriũ hr̃dis quo nõ
arbitrãte hr̃ ꝯdõ ꝓ ĩpleta.l.iure ciuili.de ꝯd.& dem.& cũ Bar.tran
sit Ang.& Mod.ꝓ quo facit tex.i l.Thays.§.sororẽ.§.de fidei.li.vbi
si hr̃s non vult arbitrari,nõ deficit legatũ, sed recedit̃ a ꝑsona arbi
tratoris.Subdit tñ Pa.de Ca.hic,sub dubio forte hoc eẽ verum,si
hr̃s fuit in mora arbitrãdi:secus si añ morã decessisset, q.a legatũ
non debet̃,q.a hoc casu cessaret rõ.d.l.iure ciuili, & hic expsse vo-
luit Bar.in d.l.j.de le.ij.in ver. q̃ro q.d si ꝯferat̃ legatũ &c.vbi subti
liter ita loquit ad hoc.d.§.q̃quã.& Pa.de Ca.in d.l.j.i lec.Padua.sed
iplemet Pa.ibi in lec.Bon.tenet ꝯriũ,volens ꝙ sit in ꝑtãte hr̃dis fa
cere legatũ deficere sicut qñ fcm̃ est legatũ sub ꝯdi. si hr̃s Capito
liũ ascenderit.l.nõnunq̃.de ꝯd. & dem.& l.iij. de leg.ij.Et rñ.ad.l.
iure ciuili ꝙ loquit̃ qñ ꝯdõ erat implenda ꝑ legatariũ in ꝑsonam
hr̃dis,sed aliud est qñ est implenda ꝑ hr̃dem,vt in fiñ no.in l.exe-
cutione.§.fi.j.co.Teneo tñ opi.Bar.hic,& in d.l.j.q.a d.l.nõnunq̃.
& d.l.iij.non loquunt̃ qñ legatũ esset cõmissum in arbitriũ hr̃dis
tanq̃ boni viri,sed qñ est cõmis in tacitã voluntatẽ hr̃dis, quo ca-
su pendet ab eius voluntate, q.a illa est nã verbi importantis vo-
luntatẽ,non aũt arbitrium boni viri.l.cũ quidã.la ij.in prin. de le.
ij.Sed nos loquimur qñ ꝑ verba importãtia arbitriũ boni viri cõ
9 mittit̃ in ꝑtãte hr̃dis.¶ †In ea.ibi l.hæc venditio.dic melius,vt hic
ꝑ Bart.q. circa hic dicit ꝙ ibi qñ steti ꝑ ꝑrẽ q̃ arbitrari debat ꝯdõ
hr̃ ꝓ impleta.d.l.in executione.in fi.rephendit̃ ꝑ Rap.hic, q.a qñ
hæc ꝯdõ est colla in alterũ ex ꝯhẽtib.si stat ꝑ eũ nõ hr̃ ꝓ impleta.
l.cũ ab eo.& ibi no.§.de ꝯhe.em.& l.cẽtesimis.§.fi.j.eo.& iõ aĩr rñ.
ad l.hæc vẽditio.Sed de sua rõne non curo. nã ipse male rephen-
dit Bar.ꝓ cuius op.casus est in prẽall.l.hæc vẽditio. in prin.in ver.
10 impleta ꝯdõ in §.cũ ab eo. dic vt dicã in d.l.centesimis.§.fi.¶ †Ex-
tra gl. adde aliũ casum ĩ quo recedit̃ a ꝑsona.s.fauore dotis,vt est
text.ibi notabilis in l.ij.C. de do.ꝓmi.& in l.cũ post.§.gener.§.de
iu.do.ꝓ quo vide no.Bar.in l.j.[illegible] ma.vbi idẽ dixit eẽ in cã alimẽ
b torũ,& in q buldã alijs sitib.[b] vt ibi ꝑ eũ,& ꝑ Bal.in l.fi.in ver.po
ne dotis declaratio.C.de sen.q̃ sine cer.q̃ti.& aliq.d in l.post dotẽ
circa.v.lec.§.so.ma.Et idẽ voluit gl.in l.fi.&ibi Bal.C.de ꝯhe.emp.
& Ro.hic sed ꝑdicta iura nõ ꝓbãt,q.a loquunt̃ in casu quo idẽ eẽt
in alijs ꝯctib.vt ꝓbat̃ in d.l.hæc vẽditio.nec dem̃ Bal.in d.l.fi.C.de
sen.q̃ sine cer.vr̃ ꝓbari ꝑ l.quã all. dũ voluit,ꝙ si res nõ est integra
vt q.a ꝯctũ est mrĩmoniũ recurrat̃ ad iudicẽ est verũ ꝙ Pau.de Ca.
in l.si l.& in l.si merces.in prin.§.loca. tenet idẽ ꝑ l.si domũ.§.loc.
& ꝑ no.ꝑ Bar.hic in j.q.q̃ facit multũ a reinoris,& iõ forte in pũ
cto iuris non ꝓcederet dem̃ Bal.in d.l.fi.& §.tenui ꝯriũ referendo
11 Pa.de Ca.¶ †Quæsiuit hic Bar.an ad sñiam arbitratoris req̃rat̃ ꝑ-
c tis pñtia.[c] Et ꝯcludit ipse post Ia.de Are.Pe.& Cy. ꝙ sic,ꝑ istũ tex.
inducendo vt dixi su ꝑ tex.& ꝑ alia q̃ vide hic ꝑ eũ, & idẽ tenuit
Bar.in l.Teopõ.de do.ꝑle.& in l.alio ver.q̃ro an hr̃s.§.de ali. & ci.
leg.& in l.j.ad fi.§.de le.ij.& Ianus q̃ alibi in suo ꝯsi.inci.Calama-
nus de Spoleto.& Bal.in c.j.de inuest.in mari.fac.& latius in l.nec
q.cq̃.§.vbi decretũ.de off.procon.& in auc.ei qui.C.de temp.app.
& aliquid per eundem in l.j.ad fin.C.de arbi.Contrarium tenuit
Guil.de Cug.in l.spale.C. de epis.audi. Et Cy.in l.fi.C.de ꝯhen.
em.in quadã addi.q̃ rari libri hñt.Et Fran.de Alber.de Are.disci-
pulus Bar.in repe.huius.l.quem refert,& sequit̃ Ant.de Bu.Io.de
Imo.& d.Abb.in c.quintauallis.de iureiu.& Bal. in l.si qui ex cõ-
sensu.C.de epis.audi.& in l.ij.C.de edi.act. Et sentit Host.in d.c.
quintauallis.& apertius do.Car. in c.exposita. de arbi. quia inter
absentes,& per epistolam põt quis voluntatem suam declarare.l.
fi.in fi.cũ.l.se.§.si mis.fal.mo.dixe.& l.si quis mihi bona.§.iussum.
de acq.hær.& l.si pater.§.si Sticho.§.de fideicõ.lib.Pro hac opi.fa-
cit gl.mag.in cle.j.de le. & per alias rõnes quas vide plenius in di-
ctis locis, & maxime per d.Ant. in d.c.quintauallis. vbi rñdet ad
omnia alleg.per Bart.hic,Tertia fuit opin.Bal.in l.fi.C.de ꝯhen.
emp.& Ray.in d.§.arbitrorum. videlicet,ꝙ aut arbitrator eligitur
super aliquo actu,& non super lite,& tunc procedat opi.Guil.de
Cu.& sequacium per superius alleg.aut super lite,& tunc sufficit
ꝙ arbitrator audiuerit partes in examinatione,& discussione veri
tatis cãæ, licet partes non fuerint pñtes tpe arbitramenti .l.si de
meis.§.recepisse.in versi.discuti.ꝙ ibi no.§.de arbi.facit.l.j.§.cũ dr̃.
§.si cui plus q̃ ꝑ l.Fa.Et cum hac opi.concordat Rap.& Pa.de Ca.
hic,Imo.in l.duo ex trib.§ de re iu. dixit hanc opi. esse satis ęquã,
eam tñ non firmat,imo hic se remittit ad no.per se in d.c.quinta
uallis.vbi tenet.ij.opin. Ro hic.Vr̃ tenere ꝙ indistincte requiratur
præsentia partium in discussione non aũt in arbitramento, q.a ẽt
in actu extraiudiciali discutiendo requiritur partis requisitio.d.
§.cum dr̃.& in l.j.§.cum mulier.& §.cum denuncian.cum si.§. de
ven.inspi.& fuit opi.Bal.in d.c.quintauallis.Et ista opi.vr̃ satis su
stentabilis,pro qua facit qđ hr̃ in l.diem.§.de aqua.plu.ar. & hoc
vr̃ tutius q̃ distinguere an fuerit assumptus arbitra. or super lite,
vel ne, quia semper vr̃ assumptus super ꝯctu transactionis vt de-
clarat Bar.in d.l.arbitrorum.& in l.j.§.& post operis.§. de ope.no.
nun.Et tenendo istam opi.rñde ad istum text.ꝙ stipulator fuit in
mora veniendi ad rem discutiendam & examinandam quo casu
licet posset arbitrari non habita partium præsentia, tñ cogi non
debet ad arbitrandum,cũ sine partium pñtia sibi de veritate ꝯsta
re non posset, iuxta.l.fi.C.si ꝑ vim vel alio mõ.& ita ꝓꝑ hoc no
luit arbitrari fm.d.Ant.& alios in c.quintauallis. Ad.l. ꝙ si nolit.
& ad alia all.per Bar.nõ oportet rñdere, quia non ꝯdicũt,vel põt
rñderi ꝙ iõ in l.ꝙ si nolit.requiritur pñtia vt fiat testõ fm Bald.in
d.l.fi.

ADDITIONES.

a ¶Rapha. Dicit Soc. quod d.Alex.non bene refert Cug.& quod sua opin. non procedit hic vide bez eum.

b ¶Similibus. Adde ꝙ cum incertitudo non vitiet contracta de iure cano. vt voluit arch.singulariter in c.sunt nonnulli.j.q.j. Ant.de Bu. in c.ex parte extra. de decimis.ideo videtur ꝙ de ęquitate canonica non habeat locum dispositio.

c ¶Præsentia. Adde ꝙ habes in apostil.ad Bar.hic in Characteribus.de tortis.

d.l.fi.Attenta aũt opi. Bar. ꝙ req̃raẽ pñria ad ſniam arbitratoris,
12 †limauit hoc primo no.Bal.in auc.ei qui.C.de tẽp.ap.nõ hr̃e locũ
qñ vltima die ꝯpromiſſi arbitrator ſniam ferret, quia tũc vltima
illa dies vim citationis hẽt alle.no.ꝑ Bar.in l.ſi de meis.§.fi.ſ. de
arbi.& in l.admonẽdi.de iureiu.& idẽ tenet Pau.de Ca.hic q.ꝓ
hoc alle.no. ꝑ Inn in c.ſuꝑ e.el.ij.de ap.& ꝑ Spe.in ti.de ſen.ꝓ-
la.§.nunc videndũ.ver.illud.& idẽ tenet Pau.de Ca.in d.l.admo
nendi.& Ro.in l.q. añ calẽdas.ſ.e.ꝑ ea q̃ no.Bar.ibi. Idẽ not. Ro.
in rub.ff.de arbi.in x.q.bñ facit.l.ij. ibi & notus.oĩbus dies fatalis
&c.ꝙ ibi no Bar.C.de tẽp.ap.Idẽ tenet Bal.ĩ d.c.quintauallis.vbi
tñ hoc limitat eẽ verũ,qñ arbitratori liquebat de cã, ꝑ no.ꝑ Bar.
in d.l.ſi de meis.§.fi. ſed certe ꝑ ibi no.ꝑ Bar.potius decidit ꝯriũ,
qñ ꝯpromiſſum hẽt tp̃s exp̃ſſum,vñ hic vr̃ indiſtincte verũ licet
Bal.ẽt in d.auc.ei q.& in c.ſancimus.quo tẽp.miles in vſi. ſeu.in-
telligat hoc eẽ verũ qñ talis terĩus præfixus erat a ꝑtib.ꝯpromiſ-
ſo.Secus ſi a lege vel ſtatuto,q̃a tũc req̃ri citatio ſ̃m eũ ꝑ.d.auc.
ei q.ſed Pa.de Ca.& Ro.in d.locis nõ approbãt dictã diſtinct. &
hic teneo per d.l.ij.cũ ibi no.ꝑ Bar.C.de rem.ap.& ex hac limitatio
ne no.ꝙ tenẽdo ẽt opi.Bar.hic non req̃riẽ pñtia partiũ añ ſniam
arbitratoris. Sed ſufficit ſola citatio,ſecus ſit in ſnĩa arbitri. l. diẽ
profeire.§.ſi q̃s litigatorũ.cũ ſeq.& ibi no.ſ.de arb.ꝙ bñ no. quia
verba Bar.hic,hoc clare nõ aperiunt,tñ plures ex rõnib. ſuis hoc
innuere vñr.Imo.ẽt hic,de hoc pungit, nõ tñ decidit, nec aliq̃d
alle.Secũdo limita vt ꝑ Bar.in l.Teopompus.ſ.de do.p̃le. hoc non
13 hr̃e locũ in caſu illius.l.ꝑ illũ tex.in verſ.præſcripſit.†Tertio limi
ta ſ̃m Bal.hic in add.opi.Ang.Imo. & Mod.nõ hr̃e locũ ſi arbitra
tor eẽt aſſumptus inter plures ſolũ ſuꝑ ꝯmõ vni ex plurib. acq̃-
rẽdo.vñ nõ citari nõ pñt in aliquo dãno verſari,ſed ſolũ acquire
re vt ſi legeẽ vni ex plurib.quẽ Titius arbitratus fuerit, quia tũc
poterit Titius & inter viuos & ſic abñub. partib.arbitrari,ſeu eli-
a gere,ᵃ alle.l.vnum ex familia.in prio.cũ ij.§.§.ſe.ſ.de leg.ij. Et idẽ
voluit Bar.in l.j.ad fi.eo.ti.& Bald.in repe. & in.l.nulli.in ver. ſed
nũq̃d hæt.C.de epi.& cle.& in.l.captatorias.in fi.C.de teſt. mili.
& ibi ẽt vide eũ,in ij.q.no.Bal.ĩ l.fi.in prin.C.ꝯmu.de leg.& no.
ꝑ gl.in cle.j.de offi.dele.Bar.tñ in d.l.j.de leg.ij.& in l.alio. de ali.
& cib.leg.intelligit hoc verũ qñ arbitrator eẽt aſſumptus ſeu ele-
ctus ſuꝑ declaratione ꝑſonarũ ſecus ſi ſuper declaratione rerũ,
q̃a tunc vr̃ neceſſaria partis pñtia ſeu citatio ꝑ.l.creditor.C.de di
14 ſtr.pi.¶ †Quarto limita,ᵇ niſi actũ eẽt ĩ ꝯpromiſſo ꝙ partib.p̃ſentib.
b vel nõ pñtib.& ẽt nõ citatis poſſet ferri arbitramẽtũ. d.§.ſi q̃s liti
gatorũ.cum ſeq.& ibi gl.in ver.ꝓponaẽ.ſi aũt dictũ ſit ꝙ poſſit ar
bitrari partib.abſentib.nõ aũt dictũ eſt ꝙ partib.nõ citatis, forte
nõ ſufficeret ad inducendũ ꝙ nõ req̃raẽ citatio, q̃a ſatis operanẽ
in expreſſo caſu illa verba.ſ.ꝙ requiraẽ pñtia partiũ. Ita dixit hic
Io.de Imo.referens ita no.tenere Spe.ĩ ti.de arbi.§. excipiẽ. ad fi.
Et facit ſ̃m eum ꝙ hr̃ in d.§.excipiẽ.ad fi.Et facit ſ̃m eũ ꝙ hr̃ in d.
§.ſi q̃s litigatorũ.Sed aduerte,q̃a Spe.in d.§.excipiẽ. loq̃ẽ in arbi
tro,& cũ illo dicto trãſeunt ẽt doct.c. cũ dilectus de arbi.vbi hoc
tenet ipſemet Imo.in c.quintauallis.de iureiu. & in arbitro ꝓce
dere põt iſta deciſio,quia ad ſniam arbitri nõ ſufficit citatio, ſed
requiriẽ comparõ,& pñtia partiũ.d.§.ſi quis litigatorib.cũ ſeq.vñ
illa verba ꝙ partib.abſentib.poſſit arbitrari arbiter,bñ pñt opari
tũc in caſu expreſſo.Sed corã arbitratore vr̃ ſufficere ſola citatio
abſq; pñtia partiũ,vt.ſ. dixi, ergo nihil opantentur dicta verba in
caſu expreſſo,& ſic vr̃ ꝙ dẽat opari ꝙ nõ req̃raẽ citatio, q̃a aľs na
hil operarentur ꝯ.l.ſi qñ in prin.de leg.j. & c.ſi a Papa. de priui.
15 in vj.ꝙ no.q̃a hoc ab alijs declaratũ nõ inuenies. † Sed circa p̃di
c cta q̃o de vno, pone ſtatutũ ᶜ dicit ꝙ cãæ inter ꝯiunctos debeãt
compromitti,an ſi nec ſtatutũ, nec partes dant ptãẽ arbitratori
ꝓcedẽdi parte abñte non citata, ſit neceſſe ꝙ ad ſniam audien-
dã pars citetur,Bal.in d.c.quintauallis. primo arguit ꝙ ſit neceſ-
ſaria citatio partis ſicut ĩ iudice, q̃a ęquiparaẽ talis arbiter iudici
delegato.c.ab arbitris de offi.dele.in vj.l.fi.& ibi Bar. C. de iu.&
clarum eſt ꝙ iudex ẽt delegatus dẽt citare partẽ. l.de vnoquoq;.
cũ fi.de re iud.¶ In ꝯtriũ dicit facere,q̃a ẽt q̃nq; iudex ꝓcedit par
te nõ citata.l.iij.§.cã cognita.ſ.de bon.poſ.ꝑ hac opi.alle. Bar.in
l.q̃d ergo ex ꝯpromiſſo.ſ.de bis q. notanẽ.vbi dicit in arbitris ele
ctis ex neceſſitate ſtatuti idẽ eſſe q̃d ĩ iudic.d.l.fi.C.de iu. Nõ ob.
16 d.§.cã cognita,q̃a ibi nõ agebatur de p̃iudicio partis.¶ †Quærit
hĩc Bar.quãto tp̃e duret arbitratoris poteſtas ĩ arbitrãdo,& ꝯclu
dit ꝙ ſi arbitramẽtũ ꝯfertur in vnũ ex ꝯhẽtib. circa ea q̃ ſunt ſub
d ſtantialia ꝯctus durat ꝑ.lx.dies.ᵈ l.ꝙ ſi nolit.l.ſi quid ita.ſ.de ædi.
edi.Sed ſi circa alia extrinſeca finitur ptãs q̃ primũ arbitrari p̃t,
& nõ arbitraẽ.l.hæc vẽditio.in prin.ſ.de ꝯhen.emp.& l.hæc con
ditio ſi in Capitolium.ſ.de ꝯdi.& demon. Si vero arbitramentũ
committitur in tertiũ ptãs durat anno.l.fi.§.ſed & ſi quis.C.cõia
deleg.& idẽ tenuit Bar.in d.ſuo ꝯſ.inci.Calamanus.de Spoleto.
Circa primũ mẽbrũ.d.ſue diſtin.Ang. hic tenet ꝙ indiſtincte cir
ca extrinſeca tenetur arbitrari q̃ primũ põt.d.l.hæc venditio.Et
rñdet ad.d.§.ſi q̃d ita.ꝙ loq̃ẽ in redhibitoria quę hẽt ſua tp̃a ex
natura ꝯctus.& idẽ tenet Bal.hic ſed hic rñſio nõ vr̃ ſufficiens,q̃a
tex.in d.§. ſi q̃d ita loquitur de xl. dieb. redhibitoria aũt edi.act.
Imo.hic ꝯcordat opi. videlicet ꝙ aut illud in quo vertiẽ arbitriũ
alterius ex ꝯhentib.verſaẽ ſolũ ad vtilitatẽ arbitrari debentis.Et
tũc locũ hẽt vẽdito. Sed ubi põt cõtinere ꝯmodũ alterius partis
tũc procedit.d.§.ſi q̃d ita. Sed iſta ꝯcordia ponus diuerſificat ca-
ſus q̃ ponat rõnẽ diuerſitatis . Itẽ ſit ſi recte ꝯſidereẽ vr̃ ꝙ in d. §.
ſi q̃d ita.verſaẽ arbitriũ circa id q̃d erat ad vtilitatẽ arbitrari debẽ
tis Pa.de Ca.& Rap.hic vñr in hoc tranſire cũ opi. Bar.cũ qua ẽt
tranſit Io.de Im.in c.quintauallis.de iureiu.Et idẽ Bal.in l.mul-
ta.in prin.de ꝯd.& dem.Ro.hic tenet ꝯ Bar.q̃a ſ̃m eũ tex. in d.§.
ſi q̃d ita.nõ nb.q̃a ibi loq̃ẽ in termino redhibitioni & reſtõni a-
ctuali,nõ aũt loquiẽ in termino p̃fixo declarationi certe hæc rñ-
ſio nõ vr̃ tuta,q̃a ꝑ illã redhibitionẽ vr̃ ſuã intentionẽ, & diſpli-
centiã declarare.l.Paulus rñdet nõ tñ verbis.ĩ rẽ ra.ha.Bal.in c.ſi
inter pares de.l.Cor.in prin.tenuit ẽt in hoc ꝯ Bar. debili rõne,
vt mihi vr̃.& dicit ꝙ ĩ.§.ſi q̃d ita.nõ erat ꝯmiſſum vt arbitratori,
ſeu bono viro,nã ĩ hoc dicit ipſe ꝯ illũ tex.in ver.placuerit, ꝙ im
portat arbitriũ boni viri.l.Thays.§.ſororẽ.ſ.de fideic.li. Et ſic pa
17 tet defenſata eſſe opi.Bar.¶ †Capio vltimũ mẽbrum principale.
ſ.qñ ꝯmitiẽ in arbitrio tertij,in quo Ang.hic tranſit cũ Bar. vno
addito vz q̃ opi.Bar. ꝓcedit qñ arbitramentũ cadit circa res, vt
d.§.ſed & ſi q̃s.ſecus circa ꝑſonas,q̃a tũc finiẽ eius ptãs q̃ primũ
fuerit interpellatus vt arbitreẽ, & cõſtitutus in mora voluerit ar
bitrari.l.cũ q̃dã.cũ ibi no.de leg.ij.& ibi no.Bal.& Bar.in l.j.e.tit.
& in §.ſi q̃s ita.& cũ iſta opi.Bar.iũcta.d.limitatione trãſit ẽt Flo.
de Bon.in l.ſi ſocietatẽ.§.arbitrorũ.in fi.ſ.ꝓ ſoc.Sed Im.dixit hic
nõ videri verã opi. Bar. hic tenẽtis ꝙ ptãs arbitratoris finitur an-
no qñ vertitur circa res,q̃a nulla lege hoc cauetur.Itẽ q̃a ptãs ar
bitri nõ finiẽ anno,immo ꝑpetuo durat,vt ꝓbaẽ ĩ auc.ſi mi.C.de
tem.ap. & j. diceẽ,ergo idẽ in arbitratore.Et rñdet ad.§.ſi.q̃s ita.
ꝙ ibi ſpãle ẽ in vltimis volũtatibus ĩ q̃b.recediẽ a ꝑſona arbitra-
toris nõ arbitrãtis,vt ibi, & bo. gl. & doc. hic iõ.l. voluit limitare
& terminare tp̃s intra q̃d arbitreẽ,ſed in ꝯctibus nõ recediẽ a ꝑſo
na arbitratoris, vt hic,ideo non vr̃ fuiſſe opus terminare.¶ Idẽ te
nuit Bal.in p̃alle.§. ſed & ſi q̃s.ꝯcludens tãdiu arbitrãdi facultatẽ
q̃ diu partes ſpreuerint arbitratorẽ, vel iudex ad inſtantiã par-
tiũ ſtatuerit terminũ. j.quem dẽat arbitrari, & terĩus ſit elapſus.
alle.in arg.l.diffamari.C.de inge.manu.& l.de die.in prin.q. ſati.
cog.iuncta.de auct.ſi tñ facit.d.l.q̃ diu inſtitutus.ſ. de acq. hære.
ſ̃m Pau.de Ca.hic,q. idẽ tenet.Idẽ ẽt tenuit Bal.in.l.fi.in ij.q. C.
de ꝯhẽ.emp.& in l.ſi ꝯpromiſſum.ſ.de arb.& Ant.de Bu. & Im.
in c.cũ dilectus.de arbi.& Io.de Imo.& Abb.in c.quintauallis.Idẽ
ẽt tenuit Rap.& Ro.hic.Et iſta pars vr̃ verior, q̃uis Bal. in d.c.ſi
inter pares.nihil clare firmet. Et de hoc articulo, vide ẽt aliq̃d ꝑ
Sal.in l.j.C.de arbi.& d.§.arbitrorũ.in iiij.q.& vide in d.l.fi.in vj.
q.C.de ꝯhẽ.emp.vbi ꝯcludere vr̃ ꝙ aut aſſumitur arbitrator ſuꝑ
lite,& tũc idẽ ſit ꝙ in arbitro, & ſic bẽat q̃nquenniũ a die ꝯpro
miſſi per.l.itẽ ſi unus.§.j.ſ.de arb.cũ ibi no.in gl.aut aſſumitur ſu
per ꝯctu,& ꝑpetuo duret eius ptãs ꝑ no.per Bal. in d.l.fi.bñ fa-
ciũt q̃ habenẽ in d.auc.ſi tñ. ſed hæc dñia non placet, quia ſ.ꝑ vr̃
aſſumptus ſuper tranſactione & ſi ſuper ꝯctu.l.j.§.poſt operis.&
ibi Bar.ſ.de ope.no.nun.& Bar.in d.§.arbitratorũ.in j.q.& hic ad
fi.& ꝑ id ꝙ hr̃ in auct.vt diffe.iu.poſt prin.ergo vr̃ tutius vt ſuper
18 duret eius ptãs niſi ſit præfixum tp̃s certũ,vt.ſ.dictũ eſt.¶ †Quo
aũt ad hoc vt poſſit arbitrator cogi ad arbitrãdũ intra q̃d tp̃s il
lud peti dẽat vide in d.l.itẽ ſi vnus.§.j.& q̃ ibi gl.& doc.ſ.de arb.
19 ¶ †Quid aũt ĩ arbitro q̃to tp̃e duret arbitrãdi ptãs,vide ꝑ glo.&
doc.ſ.de arbi.in d.l.itẽ ſi vnus.§.j.& in l.ſi compromiſſum. e.ti.ꝑ
Spe.& Io.An.in ti.de arbi.§.differt.ad fi.ꝑ Cy.Rap.Sal.in l. pro-
perandum.§.ſin autem in medio.C.de iu.per Ang.& Imo.hic ꝑ
Bar.in l.ſi de meis.§.fi.ſ.de arbi.& in d.l. item ſi vnus. per Bal. in
d.§.ſed & ſi quis in l.falſo.C.de diuer.reſcrip.& in d.cap. ſi inter
pares.& per Bal.& Imo.in.d.l.multa per Anto.& Imol.in.d.cap.
cum dilectus per Abb. in d.c. quintauallis.per d. Cardi.in clem.
quandiu.

ADDITIONES.

a ¶Eligere. Adde vt per Pet.de Anc.conſi.183.
b ¶Limita. Item limita quando habet arbitrari ſuper re non litigioſa de qua nõ eſt differentia inter partes vt quando canonici eligunt aliorum commiſſione ſecundum Bar.in l.fi.C.de contrahen emp. item limita quando habet iudicare ſ̃m propriam conſcientiam ſ̃m Bal.in l.fi.C.de leg.hæ.& in l. qui ſe patris. C. vnde libe.item limita in reuiſorib.& calculatorib. rationum qui habent videre compu.vt voluit Bar.in l.ij.§.ſi de frumentaria.ĩ. de admi.re.ad ci. perti.
c Franc.Cur.¶Statutũ. De iſta quæſt.de ſtatuto arctante partes ad cõpromiſſum & an valeat vide omno Bar.in l.ambitioſa.ff.de dec.ab or.fac.& ibi vide apoſti.
d Fran.Cur.¶Dies.Vide Pan.in c.quintauallis. de iureiu.

20 quãditu.ad fi.de app.Sal.in d.l.j.C.de ar.¶ †Et magis vera ↄclo^a eē
a vẽ,q aut q̃rimus de instãtia cãæ aut ptãte cognoscendi,pmo ca-
su dic q instantia durat triennio tñ,incipiendo a tpe litis ↄte. si-
cut dicimus in d.l.properandũ.in princ.C.de iu. quia corã eo lis
ↄtestaẽ sicut corã iudice.l.rem non nouã.C.de iu.l.pen.ad fi.C.de
ar.& arbitraria redacta sunt ad instar iudiciorũ,vt l.j.ſ.de arb.pos-
set tñ in vno casu instantia excedere trienniũ. s. qñ vltra bienniũ
litigatũ eēt corã iudice demũ ↄpromitterẽt in arbitrũ.Nam vltra
tp̃s quo litigatũ fuit corã iudice durabit instantia p annũ integrũ
corã arbitro.d.l.properandũ.§.sin aũt.in medio.p quẽ tex. ita ibi
decidit Cy.& Io.An.in addi.& Sal.in d.l.falso.& p Bar.in locis.ſ.
b alle.q est verũ de iure ci.sed de iure can. nulla cã haber instantię^b
ↄemptionẽ,vt plene no.in d.c.pe.de iu.¶ Circa sm aũt dic qđ po-
testas arbitri in cognoscendo de nouo,& arbitrando anteq̃ sit li-
tigatũ non finiẽ triennio,sed durat ppetuo,vt d.auc.si tñ. ¶ Nec
obst.d.l.itẽ si vnus.§.j.q̃a ibi non negaẽ q si arbiter velit cognosce
21 re post lõgũ tp̃s hoc non possit,solũ pbaẽ ibi q non cogiẽ.¶ †Sub-
sequenter quærit Bart. an si partes nõ notificauerunt arbitratori,
& elapsus est terius anni p hic videanẽ recessisse ab eius arbitrio,
ↄcludit q sic.Ang.& Imo.& Ro. hic dñt attendendũ eē q trãseat
tp̃s vsq; ad q duraret arbitratoris ptãs si notificatio facta eēt,alle.
gl.in d.l.itẽ si vnus.§.j.& dñt se putare Bar. non aſt intellexisse,&
hoc vẽ sans rõnabile.tñ Sal.in d.§.arbitrorũ.in iiij.q.& in d.l.j. C.
de arbi.tenendo ↄ̃ Bar.hic dicit q ista alle.p Bar.non pbãt,q̃a lo-
quunẽ in ↄcessione bñficiorũ non aũt in dispõne,pcedẽte a ↄuen-
tionib.partiũ,q̃ rã sunt ppetua.l.receptitia.C.de ↄstu.pecu.idem.
in iurib.alle.p Bar.poterat at sulũ imputari negligẽtia vni,i hac aũt
q.vtriq;,iõ vẽ q culpa ↄpẽseẽ cũ culpa.l.si ambo. ſ.de ↄpẽ.& sic in
tellige Sal.Bar.velle q indistinctè p lapsũ anni tenendo q ptãs ar
bitratoris labaẽ anno videnẽ ptes arbitrio renũciasse.Sed intelli-
22 gendo vt p Ang.& Imo.hic cessant oĩa ↄ̃tra Sal.¶ †Quærit hic in
su p Bar.an si post ↄpromissum arbitrator fuerit bãnitus possit ar
bitrari,& ↄcludit q sic,idẽ putaẽ in excõicato vt p eũ.Imo.hic di-
xit q Io.An.in reg.dolo.in mercu.tenet ibi in excõicato ↄ̃ Bart.&
ita rñdet Imo.& p ista opi.bñ facit sm Io.An.in loco p̃alle.tex.in
c.ad pbandũ.in fi.de re iud.vbi sñia lata a publico excõicato non
e̊,ergo in sñia arbitratoris idẽ arg.c.vno delegatorũ.de offi. dele.
& p ista opi.ẽt alle.Io.An.tex.in l.illa verba arbitratu.j.de ver.sig.
& istã opi.tenuit hic eē verã qñ assumptus eēt arbitrator in facto
tertij,secus si in facto pprio.moueẽ p c.post cessionẽ.de pb.vbi ex
cõicatus non posset p alio eē in iudicio,sed p se sic,vt in c.intelle-
ximus.de iu.& ita ↄcor.opi.sed dic,q ista fuit ↄcordia d. Ab. in c.
q.ntauallis in xix.dña extra.de iureiu. puto indistinctè verã opin.
Bar.q̃ ẽt ipse firmauit in l.pedius.ſ.de arbi. & in l.cũ pr.§.hẽdita-
tem el j.p illũ tex.de leg.ij.& in l.ex facto.§.si q̃s rogatus.el ij.p il-
lũ tex.ſ.ad Treb.& ibi hoc seqẽ Ang.licet ibi Imo.nihil firmet. &
Bar.in d.l.illa verba.& cũ eo ↄcor.ẽt Ang.in sua dispu.incip.duo
ad inuicẽ litigantes,& Ant.de But.in p̃alle.c.q.ntauallis. & idẽ te-
nuit Imo.ibi in xxij.dña.Mouenẽ principlr, q̃a arbitramentũ est
q.dã ↄ̃ctus transactionis,vt in auc.vt diffe.iudi.§.j.& ibi gl. Sed ex
cõicatus sm magis cõem opi.capax est ↄ̃ctuũ,vt in c.si vere.& ibi
Inno.de sen.exco.& xj.q.iij.c.qm multos.plenius in c.veritatis.de
dolo & ↄtu.ergo nõ ob.iura alle.p Io.q̃a loquunẽ in iudice & ar-
bitro q. æq̃paranẽ vt l.j.ſ.de arbi.secus in arbitratore,q̃a in multis
differt ab arbitro.l.sed si seruũ.§.si q̃s iudex.cũ gl.de arbi.& plene
do.in d.c.q.ntauallis.tñ hæc rñsio non vẽ sufficiens ad l.illa verba,
q̃ non vẽ loq in arbitro.& ibi tex.& glo.& Bar. ibi ponit hoc ↄ̃riũ
& non soluit.Ro.ẽt dicit q illa.l.loqẽ in arbitro,& minus bñ. Vñ
tu rñde q illa lex loqẽ in seruo q. non est capax eorũ q̃ sunt iurĩ-
gentiũ,nã ẽt q̃tũ ad ius gentiũ secũdario introductũ seruus p ni-
hilo hẽ.l.si id q dñs.& ibi gl.ſ.de ↄdi.inde.vbi vide Bart. Contra-
ctus aũt sunt de iuregentiũ quo inducta fuit seruitus.l.ex hoc iu-
re.ff.de iusti.& iu.non mirũ ergo si non põt ferre arbitramentũ q
censeẽ esse ↄ̃ctus,vt d.l.illa verba, sed excõicatus.& deportatus q.
inuicẽ æq̃paranẽ,vt no.gl.in §.media.in ver.interdictũ.insti. de c.
dimi.& gl.in c.pastoralis.de app.sunt capaces ↄ̃ctuũ,& eorũ quæ
sunt iurigentiũ.l.q.dã.sunt serui.j.de pę.& l.si mandauero. §.is cu
ius.ſ.mã.& d.c.si vere.itẽ rñdeo ad c.post cessionẽ. q loqẽ in iudi-
cib.in q̃b.excõicatũ fateor ↄparere nõ posse qñ spõte ↄpareret p
se agendo.c.excõicatus. §.credentes.de hæ.sed se defendẽdo põt,
q̃a venit coactus.d.c.intelleximus.non mirũ ergo si p alio ↄpare
re non põt,q̃a sponte facit & pbaẽ in d.c.decernimus. cũ gl.i ver.
patrocinando.de sent.excõ.in vj. Sed nos loq̃mur in ↄ̃ctib. i q̃b.
ẽt sponte pmittẽ excõicato ↄ̃here. Limita tñ prædictã ↄclõnẽ ni
si excõicatio superuenisset post ↄpromissum,q̃a tunc videretẽ re-
uocata ptãs ei ↄcessa p id q hẽ in l.cũ q̃s.in prin.j.de sol. & hæc li
mitatio fuit de mente Raph. in l.si stipls fuerim illud aut illud.j.
eod. fortius tenebat q ẽt si tpe compromissi erat excõicatus non
possit assumi in arbitratorẽ.d. l. illa verba ad q̃ ſ.est rñsum. Item
prædictã ↄclonem limita sm Ang.in p̃all.dispu.nisi ex forma sta
tuti arbitramentũ hẽret executionẽ paratã sicut sñia,q̃a tunc non
valeret arbitramentũ excõicati p d.c.ad pbandũ. q est no.facit q
no.Bar.in d.§.arbitrorũ.in verſ.qro vtrũ ex sñia arbitratoris oriaẽ
aliqua actio.arbiter aũt esse non põt excõicatus vt est gl.no. in d.
l.pedius.& ibi seqẽ Bar.idẽ Archi.ij.q.vj.a iudicib.& Spe.plene in
d.ti.de arb.§.differt.in ver.item sm eum.& limita vt ibi p eum. Et
ista est cõis opin.q excõicatus nõ põt esse arbiter sicut nec iudex,
q̃ etiã tenuit.d.Abb.in d.c.ad probandũ.& Imo.in d.§.si q̃s roga-
tus.Tñ sm Ang.in p̃all.disp.& sm Imo.in c.q.ntauallis.in fi.vẽ in
puncto iuris veritatẽ esse in ↄ̃riũ.Quia infamis põt esse arbiter. d.
l.pedius.& tñ non põt eē iudex.l.cũ p̃tor.in ver.senatu motus.&
ibi no.ſ.de iur.& in c.sciscitatus.de rescrip.Ergo non pcedit arg.a
iudice ad arbitriũ.sed saluando cõem opin.potes rñdere q ↄpro-
missa & iudicia in oĩb.æq̃paranẽ,p̃terq̃ in casib.in q̃b.spãlr est di
spositũ ↄ̃riũ.l.j & ibi hoc no.gl.ſ.de arbi.sed quo ad excõicatũ nõ
repiẽ diuersitas inter ↄpromissa & iudicia,ergo & eisdẽ rõnib.di-
coidẽ p oĩa in arbitratore bãnito qđ in excõicato dixi,put hic ẽt
tenet Bar.nã æq̃paranẽ bãnitus & excõicatus.c.dño guerrã.in ti.
hic finiẽ.l.Cotra.in vsi.feud.& in Spec.in ti.de arbi. §.differt.versi.
qđ de bannito.& ibi specialius vide p eũ & p Io.An.ibi an bãni-
23 tus possit eē arbiter.& plenius p Ang.in d.disp.¶ †Quærit ẽt hic
c Bar.q.d si aliq̃s ex ↄpromittentib.est mortuus^c an finiaẽ ↄpromis
sum fcm̃ in arbitratorẽ? ↄcludit q sic,si assumiẽ arbitrator sup ↄ̃-
ctu pficiendo,vt in casu.l.fi.C.de ↄ̃h.emp.per l.diem pferre.§.j.ſ.
de arbi.secus si sup ↄ̃ctu iã pfecto,vt sup aliquo accessorio ipsius
ↄ̃ctus,vt hic p eũ. Adde q ↄ̃riũ tenet Spec.post Vber.de Bobio in
§.finiẽ.in ver.sed nũq̃d arbitrator.vbi tenet indistinctè,q ptãs ar-
bitratoris non expiret p mortẽ ↄpromittentiũ,licet secus sit in ar
bitro.d.l.diẽ.Moueẽ q̃a arbitramentũ censeẽ esse q.dã ↄ̃ctus,vt di
xi,& ↄ̃ctus transit ad hẽdes.l.si pactũ.cũ vulg.ſ.de prob.ergo,&c.
supple ẽt si sit ↄ̃ctus q. veniat pficiendus,seu implendus p ↄdõnia
euentũ vt in §.ex ↄdõnali.insti.eo.& ita ẽt eẽ debet in ↄ̃ctu pficiẽ
do p declarationẽ arbitratoris, q̃a cẽseẽ ↄ̃ctus factus sub ↄdõne si
arbitrabiẽ.d.l.fi.& cũ p̃alle.opi.Spe.trãsit Io. An. & cõiter Cano.
in c.fi.de arbi.Sed Imo.hic dixit videri opi.Spec.esse verã in arbi-
tratore electo super ↄ̃ctu,secus si sup lite, q̃a tunc non transit ad
hẽdẽ, q̃a censeẽ tunc quoddã mandatũ q morte mandantis.i.cõ-
promittentis finiri debet.l.mandatũ.C.man.& cessat tunc rõ all.
p Bar.& Spe.s.q sicut ↄ̃ctus transit ad hẽdẽ,ita transeat ↄpromis-
sum,q̃a hic non fuit electus arbitrator sup ↄ̃ctu.& istã opi. tenet
hic Ro.ↄcludens q aut est arbitrator sup ↄ̃ctu pfecto,vel pficien
do,& transeat ad hẽdes ↄpromittentis.d.§.ex ↄdõnali.aut sup li-
te.& tunc secus p c.fi.de arbi.q̃ opi.mihi non placet inq̃tũ dñr,q
si est sup lite, nõ transit qñ illa rõ fundata p d.l.mandatũ.nõ est
vera.nã si eēt vera sequereẽ q ↄpromissũ in arbitrũ fcm̃ trãsiret ad
hẽdes ↄpromittentis decedentis re nõ integra,puto lite ↄtest.q̃a
mandatũ tũc nõ extinguiẽ.l.& q̃a.in fi.de iur.om.iu.& l.mandatũ.
Præterea instantia litis sup qua fcm̃ fuit ↄpromissũ ita fuit de sui
nã transitoria ad hẽdes sicut ↄ̃ctus.l.tam ex ↄ̃ct.b. ſ.de iu.l.si cum
hoiem.cum ibi no.j.de fideiuſ. ergo inter litẽ & ↄ̃ctum nõ debet
fieri dña.Præterea ↄpromissum fcm̃ sup lite dẽ esse fcm̃ sup ↄ̃ctu
trãsactionis pficiendo,vt late pbat Bart.in d. §.arbitrorũ.& in l.j.
§.& post operis.ſ.de ope. no.nun. ergo debet transire ad hẽdes.§.
ex ↄdõnali.Nec ob.d.c.fi.q̃a dictus intellus diuinat.p̃terea ibi loqẽ
in arbitro vt patet iuncta rub. arg.l.Imperatores.ſ.de in dĩẽ adie.
Vñ ↄcludo q indistinctè trãsit ad hẽdes,vt tenunt Spe. & Io.An.
in locis.ſ.alle.& d.Ant.& Imo. in d.c.q.ntauallis.in xij.differẽtia.
& ẽt Abb. in xix. dña.vbi referunt etiam idem tenuisse Franc.de
Albergo de Are.in repe.huius.l.Idem vẽ tenere Bal.in d.l.fi.in vlt.
24 q.C.de contrah.empno.¶ †Quærit etiam hic Bar.quid si aliquis
d ex cõpromittentib.est bannitus,^d & bona sunt ↄfiscata,an finiaẽ
pote-

ADDITIONES.

a Tho. ¶Vera ↄclo. Vide plene p Ias.hic,& in l.properandum.in prin.C.de iu.
& vide Bal.in conſ.476.in 4.vol.inci.verba cõpromissi & ibi qđ in arbitratore.
b ¶Instantiæ.Ia Ro.conſ.184.tenet q ex quo de iu.ca.non reperitur decisum de
tpe instantię q debet stari decisioni iu.c. vt etiam de iur.ca.instantia fit tricnnalis, vt ibi latius per eum.
Ant. ¶Circa hic an instantia de iur.ca.duret tñ triennio sicut durat de iu.ci.an
vero duret perpetuo tene q duret tñ triennio sicut durat de ior.ci. p ea quæ habentur in c.finem litib.de do.& contu.& in c.iur.gentium. de re.iu.& p text.
in c.venera.vbi plene scripsi de iu.rñdeo ad oĩa ↄ̃tra.licet cõis opp. sit in ↄ̃trium.
c Thom. ¶Mortuus. Vide per Pau.de Ca.in conſ.10.inci.circa primũ.& in ↄsi.
seq.& Lanfr.de Ori.in suo tract.de arbitris.ver.soluitur compromissum.& prædictis adde.d.Ale.hic,& Ias.
d Thom ¶Bannitus. Vide Bar.in consi.166.incip.Calamanus de Spoleto.alias
Talamonus an autem transeat compromissum factum per prælatum super iuribus prælatorum ad successorẽ.vide plene per Fel.in c.p̃sentata.in prin.de testib.

potestas arbitratoris. Et ↄcludit q sic, & sequitur hic Ro. & idem tenuit Bar. in ↄsi. inci. Calamanus de Spoleto. & Bart. in l. postq. in prin. §. vt leg. no. ca. & Ant. de But. & Imol. in d. c. quintaualłis. in xij. dr̃ia p l. quoties. in fi. j. de noua. ↄ̃ tenet Bal. in l. fi. in fi. C. de ↄ̃h. emp. Teneo cum Bar. quia rn̄sio Bal. ad l. quoties. est ↄ̃ rõnem illius tex. in fi. ibi, qm̃ nondum exiuit ↄdō non est ꝑsona, &c. Et ad rõnem Bal. rndeo q fiscus non hr̃ p oia loco hr̃dis seu vlis successoris, vt est gl. no. in l. inter eos. in fi. j. de fideiul. Et probat in d. l. quoties. & de isto arti. tangit Sal. in d. l. fi. vbi habet alium intel-

25 lectum ad d. l. quoties. qui meo iudicio non vr̃ bonus. ¶ † Postremo Imo. hic refert q Bar. in d. §. arbitrorum. tenet q enormis lęsio ꝑꝑ quã ꝑmittit̃ reclamare a sn̄ia arbitratoris, dr̃ esse qñ arbitrator lędit in vj. parte totius ut probat Bar. p l. unde si Nerue. iunctis. ll. ꝑceden. §. pro sol. Sed Imo. dicit q ibi probatur q dr̃ esse qñ lędit̃ in tertia parte. nam ibi lęsus est in quingẽtis quæ sunt tertia pars mille & quingentorũ, & sic lęsus fuit in tertia suę partis, sed Bart. ↄsiderauit sextam societatis, & sic trium millium & ita recidit in idem, & idem tenuit ẽt Ro. in l. si quis cum aliter. §. eo. idẽ tenuit Imo. in d. c. quintaualłis. Sed gl. in l. fi. C. de ↄ̃h. emp. sentit q lęsio debet esse in dimidia p l. ij. C. de rescin. ven. & ita tenebat d. Ant. in c. quintaualłis dicens probari in d. l. vnde si Nerue. & ita refert tenuisse Franc. de Albergo. de Are. hic, sed certe tex. in d. l. ij. C. de rescin. vend. non loquitur in casu isto. s. qñ ex facto tertij processit lęsio, & d. l. vnde si Nerue. melius probat opin. Io. de Imo. Subdebat Io. de Imo. in d. c. quintaualłis, & qđ no. gl. in §. ꝑcium insti. de emp. & ven. quæ tenet q quanta debeat esse lęsio ↄmissum est arbitrio iudicis cum non reperiat̃ expresse determinatum. Facit. l. j. §. de iure delib. c. de causis. cũ ibi not. de offi. dele. dũmõ iudex nõ arbitret pro modica lęsione laudum fuisse iniquum, qa hoc non pōt. l. si libertus iurauerit. de ope. lib. Et no. gl. in d. §. ꝑcium. & ita intelligit̃ gl. in l. si de meis. §. recepisse. §. de arbi. & q ibi Bar. & istã opi. approbat ẽt Imol. in ꝑalle. c. quintaualłis. & idem tenuit Bal. in l. cũ antea. de arbi. & sic licet lęsio non sit in tertia, tñ est in modica poterit iudex arbitrari laudum esse iniquũ. Nec ob. d. l. vnde si Nerue, qa non probat q lęsio si sit minus q̃ tertia nõ possit peti, & ↄcedi reductio ad arbitriũ boni viri. Tetigit ẽt in fi. hic Imol. aliqua de quib. dixi in l. si quis cum aliter. §. eo.

Vlpiani. LEX XLV.

1 *Filius stipulando sibi an acquirat sibi, vel patri, & quid si stipulatur sibi, & patri simul, vel patri tantum. 1.*

3 *Correcta ratione legis videtur correcta ipsa lex.*

1 QVodcunque. †Quo ad acquisitionẽ quę patri, vel dño facienda, nõ refert an pater sibi, an vero filius sibi & patri stipulet̃. h. d. fm̃ veram lect. gl. Et de materia qñ ex stipl̃one filij patri acquirat̃ vltra ea, quæ habentur hic, dic vt hr̃ in l. si filius. in prin. & in l. q dr̃ & ibi Bar. j. eo. & p Cy. in l. ij. C. de ↄ̃h. & ↄmit. stip. & in l. Caius. §. sol. ma. p Bar. in l. cum oportet. C. de bo. quæ libe. & in l. in executorem. C. de execu. rei iudi. in qb. ẽt tangitur quid de filio emancipato stipulante patri, de materia tetigit etiam aliquid Bar. in l. stipu. ista. §. si stipulet. §. eo. vbi inter cętera inquit q ex stipl̃one filij velut efficaci acquirit̃ patri ẽt si verba obligatiua & executiua dirigantur in patrẽm, pro quo allega. istum tex. & in l. j. in prin. cum ibi no. j. de stipu. ser. ↄ̃ l. quẽcunq;. §. tit. j. & idem tenuit Cy. in l. inter. C. de inu. stip. & Bal. in l. j. C. p quas perso. no. acqui. vbi reprehendit opi. Nico. de Ma. ↄ̃trium tenentis. sa. §. ei qui. insti. de inuti. stipul. ¶ Et de hac materia vide ẽt in l. si decem. §. fi. cum quatuor seq. §. de pac. in gl. ver. ipse ibi. l. an repe. quia doct. nec hic ponunt veram rõnem nec verum intellm̃ huius. l. ideo oino vide Barto. declarantem. in l. si non sortem. §. libertus. in ver. tertia differentia, &c. §. de ↄdi. inde. & ibi per gl. ma.

2 ¶ † In ea. ibi, solus vsusfructus. Dy. Bar. Ang. & Imo. intelligũt gl. procedere qñ filius stipulatur sibi, vel impersonaliter: secus si pr̃i, quia tunc ẽt hodie quæreret̃ patri pleno iure per rl̃am positam in d. l. stipulatio ista. §. hi qui. in princ. & §. alteri. quæ iura ẽt hodie non reperiunt̃ correcta, q intelligit Raph. hic esse verum, qñ ↄstaret filium pleno iure voluisse patri acquirere. Sed in dubio dr̃ ꝑ præsumit̃ filius hodie in aduentitijs stipulari patri, vt legitimo administratori, cum hodie in talib. sit legitimus administrator. l. j. C. de bo. ma. & ideo acquiritur ipsi filio quo ad proprietatẽ, sicut si filius sibimet stipl̃s esset. nam videmus qñ quis procuratori suo stipulanti acquirit. d. l. stipl̃o ista. §. si quis insulã. Adde q licet opi. Dy. & Bar. videatur esse magis cõis, tñ opi. gl. hic vr̃ verior in puncto iuris indistinctè. s. q ẽt qñ filius stipulat̃ patri nõ acquiri ei nisi quo ad vsumfructũ. sicut qñ filius ẽt stipulatur sibimet hoc ꝑbat tex. institu. de stip. ser. circa princ. vbi ẽt ex stipl̃one filij acquiritur patri in his, in quibus de iure acquisitio fit patri. Et dicit tex. ibi, iuncto versi. præceden. non esse drĩam an filius stipulet̃ sibi an patri, & tñ illo iure clarum erat q si in aduentitijs filius sibi met stipulabatur non quærebatur patri, nisi quo ad vsumfructum, insti. per quas perso. § j. ergo idem si stipulatur patri, & idẽ probat tex.

3 in §. ei qui. insti. de inu. stip. & ibi hic firmat gl. in ver acquirit. † Itẽ moueor, quia correcta rõne legis vr̃ correcta ipsa. l. gl. & Bar. in l. j. in prin. §. de legi. tut. & gl. in l. non oium. §. de legi. cũ si. Sal. in auc. ingressi. C. de sacrosan. eccle. Moder. in l. si vero. §. de viro. solut. ma. Iac. Bu. in l. fi. §. de ↄdi. ob cau. sed rõ quare olim filius oia quærebat patri est correcta quo ad aduentitia, ergo &c. Confirmo, qa qñ descendens stipulatur ascendẽti nunq̃ vr̃ stipulari sibi aio donandi, licet secus sit eↄ̃, vt no. decidit Bar. in l. quæ dons. §. sol. ma. bene facit. l. mulier. §. fi. §. de iur. do. & l. idemq;. § is cui. §. manda. & l. post dotem. fm̃ lect. Dy. §. sol. mat. & l. donationes. § pen. cum gl. §. de dona. sed fm̃ opin. Dyn. & Bar. hic sequeretur ↄ̃trium, quia voluit q patri pleno iure acquiratur. Et ita in puncto iuris puto hoc verius, & hæc rõ magis placet q̃ rõ Raph. quia in dubio non vr̃ fieri relatio ad patrem tanq̃ legitimum administratorem, ex quo mentio officij facta non fuit, & appellatio patris conuenit ẽt legitimo administratori patet in patre filij emancipati, & hæc ꝑbantur ex plene traditis per Bar. in l. fi. C. de vsu. & in l. j. §. nunciatio. de noui oper. nun. cum si. Sed tenendo opi. Dy. & Bart. limita eorum ↄclõnem nisi appareret filium stipulari patri ꝑꝑ bñ menta, & sic tanq̃ extraneo, quia tunc nõ valeret stipl̃o per l. si tibi decem. §. pactus. §. de pact. & ibi no.

1 *Stipulari pōt subiectus alienæ potestati cum ipse morietur sicut non subiectus.*

2 *Stipulari potest pater filio emancipato tempore stipulationis.*

3 *Dispositio si morieris, dicitur esse conditionalis.*

4 *Si, & cum, an differant, & an reddant actum conditionalem. 5. & 7.*

6 *Nisi, est dictio conditionem faciens sicut si.*

1 §. Sicuti. † Subiectus alienæ pt̃ati stipulari pōt cum ipse morietur, sicut pōt non subiectus. Et ex stipl̃one patris stipulantis filio, vt filio, acquiritur vtilis filio in tp̃s existentię sui iuris, licet non sit hæres patris. Et inter dictionem si, & cum non est drĩa. h. d. vsque ad l. centesimis. ¶ In tex. ibi, vtilis per hunc tex. dicebat hic Pe. q sicut pater pōt stipulari filio ↄferendo

2 stipl̃onem in tp̃s quo filius erit sui iuris, † ita debet posse stipulari filio emancipato tp̃e stipl̃onis, pro quo etiam alleg. l. pater. C. de pact. ↄuen. & sequitur Imo. hic. Adde Bart. idem tenentem in l. q dr̃. j. e. cum ↄcor. quas allegaui in princ. huius l. pro quo est bonus tex. in l. si quis poterat. & ibi gl. in ver. posthumos. §. de ope. liber.

3 ¶ † No. ex §. non solum text. p quem vr̃ q hæc dispositio si morieris dr̃ esse ↄdõnalis, q̃uis sit oino extitura. nam equiparatur huic dispositioni si veneris, quę sine dubio ↄdõnalis est, de hoc vide eleganter p Bar. in l. si stipulatus. j. eo. in ij. q. princ. in versi. ij. iuxta hic

4 quærto qñ ibi ↄmittatur. & ibi dicetur. ¶ † Item not. non esse drĩa inter si, & cum, de quo dic vt p Bar. & doct. hic, & j. l. proxi. §. fin. & Bar. in l. j. vbi oino vide. §. de ↄdi. & de. & in l. ita stipulatus. in ver. iij. principaliter quæritur, &c. j. eo. vbi reprehendit opi. Pet. & Cy. in l. extraneum. C. de hær. insti. q̃ etiã reprehendit ipse hic, & in d. l. extraneum. & Ang. & Imo. in l. si pupillus. §. qui sub ↄ̃dõne. j. de noua. Et adde dicta hic per Bar. primo inquantum dicit q dictio cum, qñ adijcit̃ actui executiuo non facit dispõnem ↄdõnalem vt l. ex his. C. qñ dies leg. ced. nam istud verum est si adijcitur tp̃i certo, vt ibi, secus si incerto, vt est gl. no. in l. Seius Saturninus. §. ad Treb. & in l. si ita scriptum. in fi. §. de manu. test. Et no. Bar. & doct. in l. quibus diebus. §. quidam Titio. p illum text. §. de ↄdit. & dem. & Bar. in l. si cui legerit. §. j. §. de leg. j. vbi ad hoc alleg. tex. in l. a testatore. C. de manu. test. & not. Bar. in d. l. j. hic tñ procederet in casu not. per Bar. in l. centesimis. §. fi. j. e. dum alleg. l. vtrum. §. fi. §. de reb. dub. q an sit verum, ibi dicetur. Item adde q Bar. hic videtur velle q dictio si, etiam adiecta verbo executiuo facit dispositionem ↄdõnalem per d. l. quibus diebus. §. quidam Titio. licet secus dicat esse in dictione cum, vt hic per eum, nam expressius hic voluit Bar. in d. l. j. & Bald. in l. ex his. C. quando die. leg. ced. Ange. &

5 Imo. j. l. proxima. §. fin. & Imo. hic. † Quod est verum in vltim̃. vol. Sed in ↄ̃trib. an dictio si, faciat ↄdõnem, dicendum est, vt per glo. in l. ij. in princ. in ver. conditionalis. §. de in diem addi. fm̃ Bart. in d. l. j. Sed Imol. hic sub dubio forte dixit q illa gl. nõ facit pro opi.

6 Bart. quia glo. loquitur in dictione nisi. † Sed fm̃ eum differentia est inter dictionem nisi, & dictionem si. vt patet in l. fideicom. §. si fideicom. iuncto. §. quanquã. de lega. iij. Teneo opin. Bar. licet glo. loquatur in dictione nisi, tamen dictio nisi, conditionem facit sicut dictio si, vt est tex. in d. §. quidam Titio. Nec ob. tex. in d. §. si fideicom. quia rñdeo q qñ dictio nisi, apponitur actui intrinseco differt a dictione si, vt ibi secus si actui extrinseco. d. §. quidam Ti-

7 tio. & hic in finibus declarat ibi Bar. ¶ † Vltimo inquantum Barto. hic dixit q dictio cum, adiecta verbo reddit actum condõnalem

sicut

7 sicut dictio si, vt hic, & l. qui promissit. s. de cdit. in de. Adde q fallit
in casu singulari. d. l. Seius. p p Charitatē psonæ cui debeat fieri
restō hǣditatis s̄m verum intellm, vt hic p doc. ¶ In gl. in ver. com
petit, ibi, solo vt ibi, &c. s. q ibi loquitur qñ stipřs est filiæ, nō vt hæ
redi, hic vero, vt hǣdi, q̃ sol. est c̄ illū tex. ibi licet hr̄s ei non existat
vel ibi pater fuit stipulatus sibi non filio, vt ibi in fi. gl. & licet doc.
videantur transire cum hac solo. tñ meo iudicio violat tex. in l. c̄-
tra. Aliam solu. dabat hic Ange. quæ licet in se sit vera tñ diuinat,
videlicet q ibi pater stipulatus est filiæ tanq̃ extraneę p p merita,
ideo non valet. l. si tibi decem. § si pactus. s̄. de pact. & ibi no. aliter
ēt soluebat Pau. de Ca. hic, videlicet q in c̄tio pr̄ stipřs est filię exi-
stenti in ptāte, nec cтulit stipłonē in tp̄s quo filia esset sui iuris, iō
ei acquirere non potuit, hic vero secus. q̃ sol. ēt mihi non placet,
q a l. c̄tra loquitur in dote qua pr̄ pōt acqrere vtilem actionem fi
liæ in ptāte, vt no. Bar. in l. quod dicitur. circa med. j. eo. bñ facit. l.
Pomponius Phyladelphus. s̄. fam. erci. vñ valet talis stiplo, licet fi
lia sit in ptāte. Satis ergo bona vr̄ solutio q ibi loquatur de actio-
ne directa, hic de vtili, quā ponit hic Io. de Imo.

Pauli. LEX XLVI.

1 *In obligatione in diem ante diem est nata obligatio licet sit dilata solutio, & sti-*
pulatio continens impossibile de natura nullius est momenti.
2 *Promittens centum hinc ad quatuor annos, an valeat hæc stipulatio.*
3 *Promittens ad certum locum venire, dicitur promittere factum suæ personæ*
cohærens.

1 Centesimis. † In oblone in diem ante diem
ē nata oblo, licet sit dilata solo.
Et stiplo cтinens imple de natura nullius est momen
2 ti. h. d. cū §. seq. Quærit Ang. † quid si aliqs pmisit cen-
tum hinc ad quatuor annos an talis stiplo valet. Qui-
dam, vt refert Ang. hic, volebant q non, rō q a ante diem non po-
terat agere, q a obstabat exceptio q̃uis nata esset actio, vt l. cedere
diem. cum si. de ver. sig. post vero non, q a p tale tp̄s tullit oē ius,
vt l. sicut. C. de p̄scri. xxx. an. nihilominus determinat c̄rium, & di
cit fatuā esse qōnem illorū q de hac q. dubitabant, & dicit de hoc
esse tex. hic in pri n. istius. l. Nō ob. rōnes suæ, q a p tale tp̄s nō cur
rit p̄scriptio, q a non valenti agere non currit p̄scriptio, vt l. j. in fi.
C. de anna. excep. sed cū iste ante tp̄s cū effectu non poterat age-
3 re, p p exceptionem, ergo &c. ¶ † No. ex. § j. q q promittit ad certū
locum venire dr̄ pmittere fcm̄ psonæ sue cohęrens, & licet Imo.
hic de hoc dubitet, tñ illud vr̄ esse verissimum. p quo ego all. tex.
in l. fi. de cdi. insti. & ibi no. docto. maxime Imol. & de hoc vr̄ esse
tex. in l. sed sciendū. & ibi no. s̄. ad Treb. & in §. ne aūt alle. in gl. &
est de mente Bar. in l. si sic. la grande. in fi. j. e. dum alle. tex. istū q c
q d ibi dixerit Imo. & ex hoc apparet esse verā solonem gl. hic ad.
d. l. veteris. C. de c̄h. & cō. stip. reiecta sol. Io. de Imo. hic, q dicebat
q in casu huius. l. adiectum fuerat stipłoni q promissor p se tantū
iret Alexandriam, quæ rñsio violat hunc text. qm̄ ire Alexandriā
est facti cohęrentis personæ. d. l. fi. de cdi. insti. ideo nō pōt vltimo
vitę momento explicari per alium.

1 *Stipulatio per hæc verba, cum voluerit promissor valet eo declarante se velle, se-*
cus in promissione, si voluerit.
2 *Conditio habetur pro impleta quo ad incommodum illius per quem stat quomi-*
nus impleatur, fallit vt hic.
3 *Lego cum hæres voluerit, vel post mortem hæredis si antequam declaret hæres*
suam voluntatem decedat, tñ debetur legatum.
4 *Stipulatio, cum promissor voluerit. an valeat.*
5 *Stipulatio sic facta, stipulor a te .x. cum voluero, an valeat.*
6 *Dictionum cum & si, differentia, & vtriusque effectus.*
7 *Stipulatio ista, promitto .x. sub conditione si declarauero velle, non valet.*
8 *Stipulatio ista, promitto cum volam vel cum voluero, an valeat.*
9 *Legatum sic factum non valet. s. lego si hæres voluerit.*
10 *Confinatus per iudicem hoc modo, quo ad voluerit iudex an mortuo iudice extin*
guantur confinia.
11 *Confinatus hoc modo, pono te ad confinia quo ad reuocauero, valet, sed an reuo-*
catur morte confinantis.
12 *Confinatio finitur finito officio confinantis.*
13 *Confinatio an reuocetur si iudex excommunicetur.*

1 §. Si ita stipulatus. † Stiplo p hæc verba cū volue
rit promissor, valet eo declarā-
2 te se velle, secus in pmissione si noluerit. h. d ¶ † In text. ibi, anteq̃
no. limitationem ad oīa iura dicentia quod si stat p vnum c̄hen-
tib. quominus cdō adimpleatr̄ hr̄ pro impleta quo ad incōmodū
illius p quē stat. l. in executione. §. fi. j. e. & in l. iure ciuili. s̄. de cdi.
& de. Nam fallit in ista cdōne, cū voluerit. Et idem vr̄ in alia qua
cūqʒ cdōne dependente a mera ptāte promittentis, vt est tex. no.
& ibi gl. in l. cum ab eo. s̄. de c̄h. emp. q̃ q̃ Pau. de Ca. in aduerten-
ter in d. l. in executione. §. si c̄trū dixerit, nihil allegans. hoc tñ in-
telligo verū qñ cdō in facto cсistit, vel in nuda voluntate promit
tentis. Secus si importat ius vt si cmittitr̄ aliquid p modum cdō-
nis in arbitrio promittentis p verbū importans arbitriū boni vi-
ri. tex. est no. in l. hæc venditio. in pri n. s̄. de c̄h. empt. iuncta. l. illa
verba arbitratu. j. de ver. sig. vbi aūt censet cdō mixtum in ptāte p-
mittentis & alterius tunc hr̄ p impleta si stat p pmissorem. l. La-
beo scribit si mihi bybliotecа. s̄. de c̄h. emp. Et illud q dictū est de
cdōne cum volueris, &c. q nō hr̄ pro impleta decedente pmisso-
re anteq̃ declaret se velle, vt hic pcedit in c̄ctib. secus in vltimis vo
luntatib. l. fideicōmissa. §. si fideicōmissum cum l. seq. & l. vxorem.
3 §. pe. de leg. iij. de quorum iurium intellu dicam. j. e. ¶ † In tex. ibi,
si anteq̃ cсtitues moriens, &c. & sic decedens non vr̄ velle, q verū
est in c̄ctib. vt hic secus in vlti. voluntatib. d. §. sic fideicōmissum.
& l. vxorem. §. pe. & vtrobiqʒ no. Bar. & clarius Bart. in l. j. de leg. ij.
& in l. post dotem circa. v. lec. so. ma. vbi dicit idem esse in dote p-
missa ad voluntatē alicuius, q a fauore dotis ille decedens vr̄ vel-
le ita intelligit illam. l. s̄m. v. lect. glo. & q moriens videat velle, te
nuit ēt Bar. in l. ita stipřs in xj. op. j. partis. sed Pet. & ipsemet Bart.
hic c̄trium tenet. s. q ēt in vlti. volunta. si decedit ille in cuius volū
tate cmissum est non dr̄ velle, q a nulla lege hoc cauetr̄ s̄m eos, &
idem tenet Cy. in l. fi. in vlti. q. C. de c̄h. em. & Ang. hic, & Imo. in
d. l. j. & in captatorias. de hær. insti. allego tex. in l. si ita legatū. §. il-
li si volet. de leg. j. & q a p mortem extinguitr̄ voluntas. l. iij. s̄. loca.
Non ob. d. l. vxorem. & d. §. sic fideicōmissum, q a s̄m Bar. illa iura
intelliguntr̄ velle hoc, videlicet q in vlti. volun. idē est dicere, lego
cū hr̄s voluerit, & lego post mortē hǣdis, & hoc est magni effect9.
q a s̄m intellm istū si lego cū hr̄s voluerit, lʒ hr̄s an mortem decla
rat se nolle, tñ post mortem eius debebitr̄ legatum, q ēt aperte fir-
4 mauit hic Ange. ¶ † Item illud q dr̄ hic valere c̄ctum p illa verba
cum pmissor voluerit, intelligit hoc Raph. esse verum in c̄ctu ob-
ligatorio ex vna parte tñ, vt in c̄ctu stipłonis, secus in c̄ctu vltro
citroq; obligatorio p d. l. in ementis. C. de c̄hen. emp. & ibi ēt vi-
de gl. in l. in personam. j. de reg. iu. pro hoc alle. hic Raph. l. q sępe.
§. j & l. hæc venditio. in pri n. s̄. de c̄h. empt. q est not. & idem velle
vr̄ Cy. in d. l. in ementis. Confirmo, q a si in c̄ctu vltro citroqʒ ob-
ligatorio puta in vendōne dictū sit, vendo tibi pro x. si volueris ex
parte emptoris esset c̄ctus purus, & verba illa si volueris, cēserentr̄
potius adiecta ad monitionem q̃ ad cdōnē p l. si decem. cū petie
ro. j. eo. sed ex parte venditoris esset cdōnalis, q esse non debet l.
5 fi. de accep. l. cum emptor. s̄. de rescin. ven. ¶ † Quid aūt si illa ver-
ba cū voluero, dicta sint a stipulatore a te x. cū voluero, an suspen
dant actum in tñ q reqratr̄ declaratio ante mortē, quasi actus sit
cdōnalis. Raph. hic q non, p l. si decē cū petiero. j. e. bñ facit not. p
Bar. s̄. l. pxi. §. non solū. & p Bar. & alios in l. j. de leg. ij. ¶ In tex. ibi,
inutilē esse cсtat, &c. subaudi ēt si declarauerit te velle vt no. gl. in.
l. si sub hac. s̄. ti. j. q̃ no. Bar. in d. l. in emētis. in vij. q. sed dic de hoc
6 esse tex. hic, q a als nulla esset dr̄ia inter si & cū. ¶ † In gl. j. ibi non
ipm̄ dare, &c. hoc ēt sensit gl. sequens, tñ cōiter reprehenditr̄, quia
si ipm̄ dare non esset in eius ptāte sequeretr̄ q ēt si in vita non de
claret, tñ hr̄s teneretr̄. l. fi. s̄. qui sine manumis. ad lib. pue. & arg. d. l.
verū. §. pen. vnde vera rō est, q a dictio, cū principalr̄ & expsse deno
tat tp̄s, sed tacite & secundario denotat cdōnem, dictio aūt si c̄,
vt l. Titio. in princi. s̄. qñ di. leg. ced. & ista dicunt q nō potest sub
cdōne pendente ab arbitrio pmissoris fieri stiplo. l. stiplo non va
let. s̄. eo. l. a Titio. §. fi. j. e. ergo si non cferitr̄ in expressā cdōnē volun
tatis pmissoris, sed in tacitā. s. p dictio. cū volueris, debet valere sti
plo, q a expssa nocent, sed tacita non nocent, &c. l. nonnunq̃. s̄. de
7 cdi. & de. ¶ † Et p hoc infert pulchre Ang. hic, q si pmitto sub cdō
ne si declarauero velle valet, q a non pendet stiplo a mera volun
tate, sed a facto pmittentis p rōnem. d. l. nōnunq̃. & sequitr̄ simplr̄
Pau. de Ca. hic q̃ reputat not. Imo. hic c̄. Cuius opi. puto veriorē,
q a illa verba si volueris, intelliguntr̄. i. cum declarauerис te velle, vt
hic in tex. ibi si anteq̃, &c. d. §. illi si volet. ergo expssio eius q taci-
te inest, nihil debet operari. l. iij. cū si. de leg. j. & p hoc patet rñsio
ad d. l. nonnunq̃. q a ibi aliud est dicere si Titius ascendet Capito
liū, & aliud, si volet ascendere, q a pōt velle & non posse. & ita de
clarat Bar. in l. si qs Semproniū. s̄. de hær. insti. ¶ Per prædicta ēt si
gnanter infert hic Bar. q si promitto tibi. x. q̃ dabo tibi cū volam,
vel cū voluero, me mortuo statim tenebit hr̄s, q a ista dictio cū vo
lā, vel cū voluero, est adiecta verbo executiuo, & sic non ipm̄ dare
nec ipsa oblo est posita in ptāte pmissoris, sed solū tp̄s, ar. l. verū al
le. i gl. & d. l. vxorē. §. pe. & l. ex his. C. qñ dies leg. ced. Adde melio-
rē tex. in l. fi. s̄. q sine manumis. p q̃ ita voluit Bart. in l. ita stipřs. in
xj. oppo. j. partis. j. cod. pro qua ēt inducit. d. l. si ita stipřs. vers. q ab
initio. s̄m lect. glo. in ver. quocunqʒ die. in fi. & idem tenet ibi An
ge. & Bar. & Ang. in l. post dotem. & Ange. & Rapha. in d. l. si sub
hac. & bene, licet Imo. in d. l. post dotem aliter dicat per l. quibus.
§. quidam Titio. de cdit. & dem. tamen quantum ad casum nr̄m
ille tex. non ob. quia loquitur qñ dispositio facta p dictionem si,
adiecti. in

adiectam in vltimi s volun.nos,hic loquimur qñ facta eſt ꝑ dictin
nem cum adiectam in ꝯtu inter viuos,quo caſu eſt aliud ꝑ l.fi.ſ.
qui ſine ma. Fateor ꝙ iſto caſu in vlti.volunt.ſi ante declaratione͂,
& ante mortem declarare debentis decederet oneratus,non trãſ
mitteret.d.§.ſic fideicõmiſſum cum ſeq.Et no.ꝑ glo.in l.Seius.in
gl.fi.dum gl.alle.l.quib.dieb.nec Bart. hic ꝯrium dixit,licet Imo.
8 hic dicat ꝙ Bar.hic ſentiat ꝯrium.¶ †In gl.ij.ibi cũ volam.tenet er
go glo.non valere promiſſionem cum volam,&c.Et idem tenuit
gl.in d.l.in ementis Ang.in d.l.ſi ſub hac,ꝑ rõ.iem glo.in d.l.hæc
venditio.in prin.Et ſequitur Ray.Bar.Ang.hic,& Rayn.& Cyn.
in d.l.in emẽtis.Ang.in d.l.ſi ſub hac,per rationem.gl.in d.l.hæc
venditio.& expreſſius ꝑ Bar.hic,ꝯrium tenuit gl. in d.l.in emen-
tis.& in d.l.in perſonam.§.j.& Pet.& Imo.& Raph. hic ꝑ iſtũ tex.
in rõne ſui qui habet ẽt locum in caſu prædicto,quia dictio cum,
non expreſſe,ſed tacite denotat ꝯdõnẽ vt dixi,pro hoc facit,quia
videmus ꝙ in vlti.volunt.eodem mõ valet diſpoſitio illa cum hæ
res volet,& cum hæres voluerit.d.l.vxorem.§.pe.cum gl. iuncto.
d.§.ſic fideicommiſſum. & valebit cum effectu qñ poſt declaratã
ſemel voluntatẽ non poſſet amplius variare,vt quia lis eſt ꝯteſta
te,vel aliter eſt præcluſa via variandi.l.ſi quis ſtipulatus ſit Stichũ.
in prin.cum gl.cõiter approbata in l.eum qui certarum.§.fi.cum
materia ſua.j.eo.& ꝑ hæc patet rñſio ad oia alle.in ꝯrium.& hanc
partem ẽt tenuit Iaco.But.in d.l.in ementis. ¶ In ea.ibi,rñde,&c.
9 dic vt dixi in gl.¶ † In ead.ibi,idem in fideicommiſſo,hoc verum
ſi ſit dictum,lego ſi hæres voluerit,q̃a non valet,ſicut nec ſtipula
tio,ſed in alijs plurib.in hac materia eſt dña inter ꝯctus & vlti.vo
luntates,quia in ꝯctib.ſi promiſſor dicit cum volam nõ valet, ſm
opi.gl.hic.Secus in legatis.d.l.vxorem.§.pen.cum gl. ¶ Secunda
eſt dña,quia in ꝯctibus requiritur declaratio voluntatis ante mor
tem,vt hic,in legatis nõ,proxime alleg.§.pe.¶ Tertia eſt differen-
tia quã poſuit hic Bar.in ver.q̃ro cum in vltimis,&c.Ray.& Imo.
in d.l.ſtipulatio non valet.ſ.e. ¶ Quarta eſt differentia,quia non
põt legari ſub ꝯdõne ſi tertius voluerit.d.l.nonnunq̃ ſi aũt dixiſ-
ſet ſi tertius arbitrabitur valet,vt l.j.in gl.j.ſ.de lega.ij.Sed in ꝯcti-
bus ſi promitto,vel vendo ſi tertius voluerit,valet ſm Raphae. &
Pau.de Ca.hic arg.l.ſi quis arbitratu.ſ.eo. Et videtur expreſſe de
mente Cyn.in d.l.in ementis.quia in ꝯctibus vbi ꝯfertur in arbi-
trium tertij,etiam ꝑ verba importantia liberam voluntatem,ſem
per intelligitur arbitrio boni viri,vt eſt gl.no.in l.pe.ſ.de arbit.&
notat Cy.& Bal.in l.ij.C.de do.promiſ. & in terminis noſtris fir-
mat hoc Bal.in l.fi.in prin.C.de ꝯhend.emp.Sed certe Bar.hic in
ver.quæro,quanta eſt virtus,&c.videtur tenere ꝯrium, & cum eo
tranſit hic Ang.in hoc arti. videtur variare Bal. in multis locis de
quo aliquid per eundem in l.ij.§.volũtate.& ibi ꝑ Imo.ſ.ſol.mat.
& Bal.in l.j.in prin.ſ.de teſt.mil.& ꝑ Cy.& Imo.in l.j.& ij. & Bal.
in l.voluntate.C.de fideicom.& in l.ſi poſt tres.ſi quis cau.& in l.
cum quidam.de leg.ij.& Imo.poſt Bar.in l.fi.de præt.ſtip.Sed po
teſt ꝯcordare ex notabiliter dictis per Imo.in d.l.fi.de præto.ſtip.
& per Bar.in d.l.fi.quod aut tractatur de lucro captãdo & impor-
tat liberam voluntatem argu.d. §. q̃q̃.& d.l.cum quidam.aut de
damno vitando.& tunc ſi committitur in voluntatem aduerſarij
ſiit intelligitur arbitrio boni viri vt per gl.in d.l.pe.de arbit. Imo.
in c.ſane.& in c.veniens.de renun.& Bart.in d.l.fi.de p̃to.ſtipu.Si
aũt in voluntatem tertij implorat liberam voluntatem dummo-
do dolus malus abſit.l.creditor.§.Lucius.ſ.man.& no.Bar.hic, &
hæc ꝯcordia vĩ ſatis nota.& æqua. ¶ In ea.gl.fi.Solue vt ꝑ Bar.ſ.l.
10 proxi.§.non ſolum.¶ † Extra gl.quærit hic Bar.quid ſi iudex per
ſnium ponit aliquem ad ꝯfinia quo ad voluerit an poſt mortem
iudicis extinguantur ꝯfinia.Et ꝯcludit ꝙ ſic,& in hoc doct.non ꝯ
dicunt. Si aũt iudex dicit pono te ad ꝯfinia ad voluntatem meã.
Concludit Bar. ꝙ ille non eſt ꝯfinatus niſi iudex declaret ſe velle
eum eſſe ꝯfinatum,quia illa verba ad voluntatem meam,faciunt
actum ꝯditionalem ac ſi dixiſſet ſi voluero.d.l.poſt dotem. ſm. v.
lect.gl.& cum eo tranſit hic Ang.pro hoc facit,quia dictio ad ap-
poſita in certo euentu facit ꝯdõnem.l.ſi vir.ſ.de ꝯdit.& dem.per
q̃ ibi no.Bar.in l.j.& in l.quibus diebus.§.Terminus.eo. tit.Imo.
& Rapha.hic ꝯ tenent,quia dictio ad, vĩ denotare diſpoſitionem
actus depoſiti.l.hæreditas ex die.ſ.de hær.inſti.l.obligationum ſe
te.§.j.ſ.ti.j.præſertim cum ponĩ poſt verbum præſentis tpis,vt in
hac.q.per nota.in ſimili per gl.in l.ij.de in diem adiec.Et pro hoc
adducit Rapha.Cu.hic tex.cum ibi not.ꝑ Bart.in l.eum qui ita.§.
qui ita.j.eo.vbi Bar.voluit ꝙ ſi obligatio cui adijcitur tempus,cõ-
tinet cãm ſucceſſiuam intelligitur tempus adiectum cauſa limi-
tandæ obligationis per illum tex.in vlti.rñſo.Et licet ad d.l.hære
des.& ad d. l. obligationum. §. j.poſſit reſponderi ꝙ loquitur in
tpe certo. Et ad gl.in d.l.ij.dici poſſit ꝙ loquitur in dictione niſi,
quæ non ſuſpendit, tñ de mẽte iudicis videtur eſſe ꝯ deciſionem
Bar.hic ꝯ.quem tenet etiam Bal.in d.l.fi.§.ſed & ſi quis.C.cõia.de
leg.vbi decidit ꝙ ſi quis eſt relegatus ad arbitrium relegantis finĩ
morte relegantis relegatio, & ſic ab initio intelligitur relegatus.
& cõtra Bar.fortiter ſtringit doctrina eiuſdem in d.§.qui ita. Nec
ob.d.l.poſt dotem. quia dictio ad, ibi non refertur ad cauſam ſuc
ceſſiuam,ſed ad momentaneam,& ideo cum in.q.noſtra ſtare ad
ꝯfinia ꝯtineat tractum ſucceſſiuum,teneo ꝯ Barto.hic per prædi-
11 cta.¶ †Si aũt dixiſſet pono te ad confinia quod ad reuocauero,te
net Bar.ꝙ morte inducatur reuocatio ſeu declaratio reuocare vo
luntans ꝑ d.l.vxorem.§.pe.Et idem tenet Bart.in d.l.poſt dotem.
& ibi Ang.qui nihil boni dicit in ꝯrium , tenet Ange.& Imo.hic
per plures rõnes,vt hic ꝑ eos.& idem tenet Bal.in l.fi.C.de ꝯhen.
emp.cum quo tranſit ſimpliciter Raph.hic,& idem Bar.in proœ-
mio ffonim.§.hæc aũt tria.aliquid etiam ꝑ Bal.in l.j. C.de poſtu.
& ꝯ Bar.fortiter facit.l.quæſitum.§.j.& l.cum precario.§.j.ſ.de pre.
iuncta.l.j.e.ti.vbi p̃carium non reuocatur morte,ratio,quia ꝯceſ-
ſio intelligitur tacite facta donec reuocatur.vnde ꝑ mortem non
inducitur reuocatio vt ibi,ſecus ſi ꝯcederetur, vel ꝯceſſum intelli
geretur quo ad vellet ꝯcedens,quia morte finiretĩ.l.iij.ſ.loca.quæ
iuta notabiliter ꝯcordat Bal.in l.ſi in diem.§.j. ſ.de ꝯdit.& de.& ꝯ
Bar.etiam tenuit Sal.in d.l.fi.x.q. C.de ꝯh.emp.Et tenendo iſtam
opi.ꝯ Bar. limita eam primo niſi iudex poſuiſſet ad confinia cau-
ſa non cognita,q̃a mortuo iudice,vel finito officio finirentur cõ-
finia.l.j.cum ibi no.j.de pe.ita voluit Bal.in l.j.C.de poſth. Secun
do,limita ſm Imo.in d.l.poſt dotem.niſi iudex decederet re inte
gra.i.anteq̃ ille ductus eſſet ad confinia,quia mors re integra in-
ducit tacitam reuocationem.l.ſi quid alicui.§.morte.ſ.mã.l.ſi de-
functus.ſ.de procu.ꝙ non placet, quia morte finitur mandatum
& voluntas.l.mandatum.C.man.& d.l.iiij.Nõ aũt induciĩ reuo-
catio.d.l.quæſitum.§.j.& c.ſi delegatus.de offi.deleg.in vj.Item in
12 ſpecie no.Bar.in l.more.ſ.de iur.om.iu.¶ †Quid aũt ſi iudex mor
tuus non eſt , ſed eius offiñ finitum , dic idem eſſe ac ſi mortuus
eſſet vt hic ꝑ Bar.in l.more.ꝑ Bal.in l.j.C.de poſtu. & in l.fi. in vj.
q.de ꝯh.emp.& in d.§.hæc aũt tria.& ꝑ Imol.hic.Item inquãtum
Bar.hic ꝑ l.Lucius.l.a j.de fideicõ.libe.voluit ꝙ ſi committitur ali-
quid hæredi,intelligitur inquantum erit hæres, & ceſſat eo deſi-
nente eſſe hæredem niſi expreſſe teſtator ꝯtuliſſet in tp̃s mortis
per.l.cum pater.§.hæreditatem.de leg.ij.& l.ex facto.§.ſi quis ro-
gatus.ſ.ad Treb.Imo.hic tenet ꝯ Bar. dicens ſe nõ videre rõnem
diuerſitatis inter caſum qñ collatum eſt in tp̃s mortis vel non,&
rñdet ad d.l.Lucius.ꝙ debet intelligi ſm tex.& gl.in l.cum propo
nas.C.de fideicom.libe.vbi non põt ꝯdicere mulier,ex eo ꝑ non
eſſet hæres,ſed quia non habebat iuſtam cãm ꝯdicendi,imo ſi ha
buiſſet,iuſtam cãm licet non fuiſſet hæres potuiſſet ꝯdicere,vt ꝓ-
bat text. a ꝯrio ſenſu.in d.l.cum proponas. quã etiã ibi intelligit
Sal.ꝯ Bar.etiam tenet Raph. Cu.hic,quia rñſio Bar.ad d. §.hære-
ditatem non vĩ vera,quia actus eligendi ibi non eſt collatus poſt
mortem,licet reſtitutio ſic,& ẽt ante mortem reſtituere potuit,ꝑ
d.l.poſt mortem.C.de fideicõ.ꝯfirmo,q̃a rñſio Bart.ad d.§.ſi quis
rogatus. non eſt bona , quia ibi non fuit grauatus in tp̃s mortis,
ſed ſub qualibet alia ꝯdõne,vnde puto in hoc melius locutos eſ-
13 ſe Imo.& Raph.¶ †Quid aũt ſi excõicetur iudex an inducatur re
uocatio?Barto.hic,& in d.l.more. tenet quòd non, ſubdit Bartol.
hic, quod iudex excommunicatus poterit in prædicto caſu re-
uocare ꝯfinia.Sed ꝯrium tenuit Bal.in ꝑalleg.l.fi.in vj.q.quia iſta
reuocatio ꝯſiſtit in iuriſdõne.q̃ apud excõicatũ nõ eſt quo ad ex-
ercitiũ.c.ad probandũ.de re iu. & hoc vĩ verius, q̃a eadẽ requirũĩ
in reuocatione actus quæ requirunĩ in ꝯfectione,vt in auct.eꝯ.C.
de repu.& no.Bar.in l.ꝙ iuſſit.in ver.q̃ro an partib. abſentib.&c.
de re iud.¶ Non ob.rõ Bar.ſ.ꝙ ꝑ mortem quæ non eſt iudiciarius
actus,intelliĝ eẽ facta reuocatio,nã i hoc opi.cõis eſt ꝯ eũ,vt ſ.dixi.

Vlpiani. LEX XLVII.

1 QVi ſic. † Dies primæ obligationis intelligitur
eſſe repetitus in obligatione nouante.
h.d. Et non eſt alibi ſecundum Dyn. & vide quæ di-
xi in l.ſi dari.& in l.qui bis.ſ.eo.& ad hanc l.vide Bar.
in l.ſi Stichum.§.legata.j.de nona.

Vlpiani. LEX XLVIII.

1 *Stipulatio facta per hæc verba , cum petiero, non reddit actum conditionalem, ſed potius monitionem quandam importat.*
2 *Petitio an intelligatur per litis conteſtationem, & quo, & per quæ verba indicatur petitio.*
3 *Verbum petere ſemper refertur ad actorem.*
4 *Conditionem poteſtatiuam implendi poteſtas in contractibus non tranſit ad hæredem implere debentis,limita vt hic.*
5 *Conditionem implendi facultas an tranſeat ad hæredem implere debentis, ſi ex diſpoſitione legis veniebat aliquid implendum.*
6 *Conditio in contractibus & vltimis voluntatibus an poſſit impleri in perſona hæredis in quem erat implenda.*

1 SI decem cum. † Si stipło facta ꝑ hęc verba, cũ petiero, nõ reddit
actiõ ꝯdõnalem, sed potius monitionẽ quandam importat. h. d. ¶ Not. ꝙ dixi in summario. ¶ Et idẽ dicas
in stipłone facta ꝑ hæc verba, ꝓmittis tale opus facere mihi in arbitratu meo, vt l. si stipulatus sim mihi a proculo, ſm
a ꝙ ibi declarat Bar. in prin. & ibi dicet. j. eo. ¶ † Et de isto ver. petiero. an ꝑ li. ꝯtest. intelligat, & qũo vltra ea q̃ no. Bar. hic, & in l. amplius. ꝑ illũ tex. j. rem ra. ha. vide Bar. in l. si libertus. ff. de iur. pa. &
in l. Titia hr̃dis. ꝑ illũ tex. ff. de ꝯdi. & de. pulchre Bal. in l. j. in prin. C. de lit. ꝯte. vbi ẽt ponit quaĺr ĩ statuto accipit, & notabiĺr ꝑ Bal. in auc. habita ne. fi. §. illud. C. de temp. ap. & ibi ẽt in ver. postulauent. & ꝑ Sal. in l. si qs maior. C. de transa. ꝑ Bal. in l. si qs maior. C. de transac. ꝑ Bal. in l. ab eo. C. qũo & q̃n iud. & in l. fi. C. de bo. autho. iu. pos. ¶ Ex his q̃ habent̃ in his locis colliges plures notabiĺr ad doctri. Bar. hic, & ꝑ q̃ verba indicat̃ pentio vide no. Bart. in l. j. in prin. in ver. ij. dixit. ff. de ope. no. nun. & in l. si qs mihi bona. §. pr̃. de acq. hær. & ꝑ Bal. in c. j. si de feu. va. ab aliquo interpel.
3 fu. ¶ † Adde tñ inquantũ Bart. hic & in d. l. amplius. ꝯcludit ꝙ q̃n verbũ petit refert̃ ad eũ cui acq̃rit̃, intelĺr de quadã admonitione vt hic, & cũ Bar. trãsit hic Ang. sed Sal. in d. l. si qs maior. dicit hoc esse falsum, q̃a semper refert̃ ad actorẽ, & ꝑ pea facit longã disp̃onem. Sed certe Sal. non intellexit Bart. q̃ bñ loq̃t̃ si recte intelĺr. Bal. ẽt in d. l. j. C. de lit. ꝯte. dicit doctri. Bart. ꝯfundi ꝑ d. l. amplius. & iõ distinguit ipse aĺr, videlicet quod aut verbũ peto ꝓfert̃ respectu oblõnis, & habet locũ hæc. l. aut respectu iudicij & habet locum. d. l. amplius. q̃ distinctio non placet, q̃a tolliẗ ꝑ d. l. amplius. vbi ita non distinguit̃. ¶ In gl. j. in fi. melius facit l. centesimis. §. fi. ff. eo. & l. si ita legatum. §. illi si volet. ff. de lega. j. & ad hoc vide oĩno Bar. in l. j. & in l. Titia hr̃dis. ff. de ꝯdi. in l. q̃cunq;. §. non solũ. ff. e.
4 ¶ † Ex hac gl. iuncto tex. no. ꝙ facultas implendi ꝯdõnem ꝓtãtuã in ꝯctib. non transit ad hr̃dem implere debẽs, ꝙ limita vt ꝑ Bal. hic, & in l. cui fundus. ff. de ꝯdi. & de. & in l. a testãre. eo. ti. ꝑ Cy. in
5 l. si plures in iij. q. C. de ꝯdi. inser. & ibi ẽt Bal. ¶ † Quid aũt si ex dispositione legis veniebat aliq̃d implendũ, vtrũ facultas implẽdi ꝯdõnem transeat ad hr̃dem implere debentis Raph. hic tenet ꝙ sic ꝑ tex. in l. postulante. in prin. ff. ad Treb. q̃a lex ex sua dispõne ęquitatẽ attẽdit q̃ dictat idẽ seruari in hr̃de q̃d in defuncto vt ibi, ꝙ reputat singulariter menti tenendũ. Tñ Bar. in l. p̃tor. in princ. in primis verbis. ff. de col. bon. tenet ꝯtrium dicens de hoc ibi esse tex. Et ista opi. vr̃ verior, q̃a q̃uis in d. l. p̃tor. ob aliam rõnẽ q̃ ꝑꝑ ꝯdõnẽ bonorũ possessio non agnita q̃uis pure delata non transmitteret̃ ad hr̃des vt ibi in gl. ꝑ l. iij. §. deniq;. ff. de bo. poss. tñ iurĩs. in d. l. p̃tor adiungit aliam rõnem ꝑꝑ q̃ non debet ad hr̃des trãsmitti. s. q̃a erat ꝯdõnalis. vñ ẽt si vna tñ rõ locũ hẽt & non vtraq; sufficit vt legis dispõ firma maneat. §. affinitatis. insti. de nu. & no.
6 in l. si vent. §. pe. ff. de priui. cred. † Vtrum aũt eq̃ in ꝯctib. & vltimis volun. ꝯdõ possit impleri in ꝑsona hr̃dis in quẽ erat implẽda dic vt ꝑ Cy. & Bal. in d. l. si plures. & ꝑ Bart. hic & in d. l. sub diuersis. §.
7 fi. ff. de ꝯdi. & de. & ibi tex. ¶ † Quid aũt in implemento modi an possit impleri ꝑ hr̃dem implere debentis, magis cõiter ꝯcludit ꝙ sic ꝑ d. l. a testãre. iuncta gl. fi. & in l. si post diem. §. eisdem. cum gl. q̃n dies le. ced. no. Bar. in l. q̃b. dieb. §. fi. ver. ij. principaĺr. ff. de ꝯdi. & dem. & Cy. & Bal. in d. l. si plures.

Pauli. LEX XLIX.

1 *Mora eius qui principaliter tenetur, perpetuat obligationẽ quo ad alium qui accessoriè tenetur, & per interitum speciei debitę non extinguitur obligatio.*
2 *Obligatio patris qui de peculio pro filio conueniri põt, ęquiparatur obligationi fideiussoriæ.*
3 *Fideiussor non põt conueniri nisi prius excusso principali, fallit vt hic.*
4 *Pater si soluit pro filio non habet regressum contra eum.*
5 *Seruus & filius quo ad dñm & patrem ęquiparantur.*
6 *Sta. ꝙ pater teneatur soluere condemnationem filij vsque ad legitimam, si filius fuit condemnatus per contumaciam an possit fieri executio contra patrem.*
7 *Sententia lata contra vnum, an & q̃n praiudicet alteri.*
8 *Sententia lata contra filium an noceat patri.*
9 *Sententia lata contra principalem an noceat fideiussori non citato.*
10 *Sententia contra aliquem in casib. in quib. nocet tertio, illud semper debet intelligi nisi lata esset contra contumacem.*
11 *Sta. ꝙ pater teneatur soluere condemnationem pro filio valet, sed non procedit in pœnis corporalibus.*

1 CVm filius. † Mora eius qui principaĺr tenet̃ perpetuat oblõnẽ quo ad aliũ q̃ accessoriè tenet̃, vt ꝑ interitum speciei debitę nõ extinguat̃ oblõ, sed mora illius q̃ accessoriè tenet̃ oblõnem non perpetuat quo ad principalem, sed solum
2 quo ad se vt vtili actione teneat̃. h. d. ¶ † No. ꝙ oblõ p̃ris q̃ de peculio ꝑ filio ꝯueniri põt ęquiparat̃ oblõni fideiussoris, de quo vt hic
ꝑ Bar. & alios & Bal. in auc. ex testõ in ver. q̃rit̃ de ꝯdẽnatione. C. de colla. & in l. j. C. ne fi. ꝑ pa. & in l. si filius. ff. de his q̃ sunt sui, vel alie. iu. & in l. fi. C. de vsu. rei iudicatę. & ꝑ Sal. in l. si filius. C. ne fi.
3 ꝑ pat. ¶ † Et dictis ꝑ Bar. hic adde, ita tenet ipse ꝙ licet hodie fideiussor non possit ꝯueniri nisi prius excusso principali auct. p̃nte. C. de fideiuss. tñ secus est in p̃re q̃ de peculio ẽt non excusso filio põt ꝯueniri. l. iij. sed vtrũ cũ seq. ff. de mino. & l. j. & ꝑ totũ. ff. de pecu. & idẽ tenet Bal. in d. l. j. C. ne fi. ꝑ pat. & Sal. in d. l. si filius. e. ti. Quod limita verũ esse q̃n pater ꝯueniẗ de peculio, secus si ꝯueniẗ p̃r eo casu quo insolidũ tenet̃, q̃a pater ẽt isto iure non poterit cõ
a ueniri nisi prius excusso filio, [a] vt hic ꝑ Bar. in l. j. C. de decu. lib. x. Quod vltimũ intellige verũ nisi p̃r expresse iussisset filiũ obligari, q̃a tunc p̃r censet̃ principalis non fideiussor. in l. j. ver. q̃d si fideiussor. ff. q̃ iussu. & iõ non habebit bñficium fideiussoris. ita no. voluit Bar. post Iac. de Are. in l. si seruũ. §. an filius. j. eo. & in l. libertus. §. filius. j. ad Muni. ꝙ est no. pro limitatione. d. l. j. ¶ Itẽ adde ꝙ differt p̃r a fideiussore, quia si principaĺr obligatus impetrauit ius iniquũ nocet fideiussori. l. iij. §. si is ꝑ quo. ff. q̃ q̃sq; iur. Sed si filius impetrauit non nocet patri. casus est singularis in d. l. iij. §. si filius. vbi vide rõnem diuersitatis ꝑ doct. & dicto mõ debent intelligi dicta iura q̃uis Ang. hic æquiuocauerit. ¶ Item differunt p̃r & fideiussor, q̃a mortuo filio durat actio de peculio ꝑ annũ solum ꝯ patrem. l. j. & ꝑ totũ. ff. q̃n actio de pecu. est anna. ꝙ non reperit̃ ita esse in fideiussore. ¶ Item differunt, q̃a fideiussor tenet̃ insolidũ, p̃r aũt tenet̃ tñ vsq; ad vires peculij. l. in bonę fidei. cũ si. C. de pec. Et an repetat a filio si ꝑ facto filij p̃r ꝯuentus hẽat necesse soluere vltra no. ꝑ gl. in d. §. sed verũ. & Bar. hic vide ꝑ Bal. in p̃alle. l. j. ne fi. ꝑ
4 par. in d. auc. ex testõ. in ver. v. &c. ¶ † In glo. fi. §. sed an, &c. solue ꝙ ibi fallit quo ad bñficiũ resti. in integ. & rõ est, q̃a vt ibi no. gl. si p̃r
5 soluit ꝑ filio nõ hẽbet regressum ꝯ eũ, secus in fideiussore. ¶ † In ea. ibi. l. seruus. nã seruus & filius quo ad dñm & p̃rem ęq̃parant̃. l. stipło ista. §. hi q. & §. alteri. ff. eo. licet in d. l. si seruus. dñs non habeat̃ loco fideiussoris secus, vt ꝓbat̃ ibi iuncta. l. gñaĺr. ibi allegata in gl. ergo idẽ esse debet in patrẽ vt nõ ęq̃paret̃ fideiussori. ita voluit gl. inducere istã. l. Sed solue vt no. in d. l. seruus. in gl. in missio-
6 ne data ad l. gñaĺr. ¶ † Extra gl. q̃rit hic Bar. q̃d si p̃r ex forma statuti tenet̃ soluere ꝯdẽnationẽ ꝑ filio vsq; ad legitimã, & filius ꝑ delicto inquisitus fuit positus in banno ſm formã statutorum, & in eius ꝯtumaciã fuit ꝯdẽnatus an poterit fieri executio snĩæ ꝯ patrem, & ꝯcludit ꝙ sic, si statutũ simpĺr dicat ꝙ p̃r in causis maleficiorũ teneat̃ soluere ꝯdẽnationẽ factã de filio, vt hic. Sed Ioan. de Imo. hic ꝯtrũ tenet ꝙ p̃dictũ statutũ iniquũ dr̃ intelligi & interp̃-
b tari ſm ius cõe, [b] ne p̃r indebite dãnũ patiat̃ arg. l. j. cũ ibi no. C. de noxa. & c. cũ dilectus. de ꝯsue. & ꝙ not. Bart. plene in l. oẽs ppl̃i. in vj. q. prin. de iusti. & iur. Sed de iure cõi est ꝙ p̃r non teneat ꝑ ꝯdẽnatione facta ꝯ filiũ ex cã delicti si filius in ꝯtumaciã fuit ꝯdẽnatus, vt est gl. reputata singularis insti. de noxa. §. fi. & no. Bar. in l. si finita. §. si de vectig. ad fi. ff. de dã. infec. & in l. pe. C. q̃ bo. ce. pos. & Bal. in l. j. in fi. C. ne fi. ꝑ pat. Sed hoc non obstante teneo opi. Bar. hic, q̃a cũ statutũ non loquat̃ sub ꝯdõne si filius maleficiũ ꝯmiserit, sed simpĺr, iõ statutũ ęq̃parat ꝓprie p̃rem fideiussori iudicatũ solui q̃ simpĺr tenet̃ soluere ꝯdẽnationẽ. Sed certũ est fideiussorẽ iudicatũ solui teneri ẽt si snĩa lata fuerit ꝯ principalẽ ꝯtumacẽ, vt l. cũ quęrebat̃. & l. iudicatũ. la j. ff. iudi. sol. ergo idem est in patre. Et ẽt si fiat interp̃tatio ſm ius ꝯseq̃t̃ ꝙ ex forma statuti debet teneri sicut fideiussor. & istud ẽt seq̃t̃ Bar. in dispu. sua inci. Perusinę ciui-
c tatis. [c] Bal. in d. l. j. in vj. q. C. ne fi. ꝑ pa. & Bal. in addi. Spe. in ti. de fęn. pla. & Bal. & Ang. in l. repudiantis. §. j. ff. de inoffi. test. & Ang. in l. ij. §. fi. ff. si ex noxa. cã aga. & Sal. in l. si filius. C. ne fil. pro pat. Et Rom. in l. si ᶜho. la ij. ff. solu. mat. quamuis Bal. in l. si filius. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. & in l. ij. ff. de proce. & in l. j. ff. si quis iudi. non obst. videatur contrarium velle, & minus bene. Si aũt statutum dicit si filius maleficium commiserit, &c. cogatur p̃r, &c. tunc ꝯcludit Bar. ꝙ si filius cõpareret, & ꝯstet de maleficio ꝑ probationes, vel ꝑꝑ veram ꝯfessionẽ filij pater tenebit̃ etiã si in illo iudicio p̃r citatus non fuit, vt hic ꝑ eũ, latius per eundem in d. dispu. & sequitur Bal. in l. j. C. ne fil. pro pat. & in addi. Spec. in loco. s. allega. & in l. fina. §. j. C. de bon. quæ liber. & Salyc. in d. l. si filius.
C. ne

ADDITIONES.

a ¶ Excusso filio ex quo infertur ꝙ stante stat. ꝙ instr̃a ꝯfessionata habeant executionem paratam ꝯ debitores sicut snĩa, tale instr̃m in quo filius est obligatus non habebit executionem ꝯ patrẽ noiatim. ad hoc facit ꝙ in simili voluit Ange. in l. reos. §. cum talib. j. titu. j.
b ¶ Ius cõmune. Intellige verum q̃n nõ venit derogatiue ad ius cõe vt voluit Bal. in l. maximum vitium. C. de lib. pręte.
c Thom. ¶ Perusinę ciuitatis. Et ibi dixi. in addi. meis & vide plene per Alex. in consi. 84. in 3. vol. inci. in cã quæ vertitur inter agentes. & vide Lud. Ro. in consi. 154. in j. vol & Bal. in consi. 144. in 2. vol. & Ab. in consi. 146. in j. vol.

C.ne fil.ꝓ pa.& Ro.in d.l.ſi filio.& Ant.de But.in c.ꝗuis.de re iu.
licet Bal.in l.ij.C.de edē.& in d.l.ſi filius.ſ.de his qui ſunt ſui vel
alie.iur.teneat ↄ̄triū & minus bñ,vñ magis eſt cõis opi.Bar.ꝑ rões
ſuas.¶ Si vero ſñia lata eſt ↄ̄ filiū ↄtumacē non nocebit patri ſm
Bar.hic,idē tꝫ Alb.de Ro.in j.parte ſtatuto.in xix.q.inci.adhuc ꝗ
7 ro.& ī ij.pte.q.xx.inci.ſed exñte & dixi.ſ.in l.ſępe.¶ †Et circa hoc
a tangit hic incidenter Bar.an & qñ ſñia lata ↄ̄ vnū ꝑiudicat alteri[a]
& cū eo tráſit Ant.de Bu.in c.ꝗuis,& ē magis cõis ſñia doc.ꝑ hic
alle.ꝑ eū licet Bal.& Sal.in l.ij.C.de fi.inſtr.in ij.no.& in l.ij.C.de
edē.i aliꝗb.ↄ̄dicat opi.Bar.& minus bñ.& ad allegata ꝑ eū pꝫ rñ-
8 ſio ex dictis ꝑ Bar.hic.†In vno ēt mordebat Bar.hic Io.de Imo.in
ꝗtū Bart.voluit ꝙ vbi agiẽ ↄ̄ vnū & in ↄñtiā deuenit ↄ̄ aliū ſi agit
de vtilitate publica ſñia lata ↄ̄ principalē facit ius quo ad eum ↄ̄
quē deuenit in ↄñtiā ꝑ l.j.C.vbi cau.fiſ.nā dicit Imo.hoc ibi non
ꝓbari,qa ibi non agiẽ de delicto ↄ̄ homicidas,ſed imediate agiẽ
de delicto hrdū ꝗ nõ vindicauerunt,de quo delicto conſtat,eo ꝙ
alius vindicauit,ſed in qõne ſtatuti agebaẽ ↄ̄ pr̄em imediate ꝓ de-
licto filij.vñ ſuſtinet Bar.alia rõne,videlicet qa ſtatutū facere vo-
luit pr̄em fideiuſſorē iudicatū ſolui ꝓ filio,iõ nocet ſñia ↄ̄ filiū la-
ta.Sed Io.de Imo.non rectè loqẽ,qa hic caſu qñ ſtatutū ↄdõnaẽ
loqẽ,non vr̃ facere patrē fideiuſſorē,vt ſ.dcm̃ eſt & puto opi.Bar.
nedū ꝑ alia iura ꝓbari,ſed ēt ꝑ d.l.j.C.vbi cãæ fiſ.vbi licet fides cõ
ueniant imediate ex delicto ſuo.ſ.ex negligentia ↄmiſſa in nõ fa-
ciendo defuncti occiſores ↄdēnari,tñ vt ēt Im.fateẽ de illa negli-
gentia ↄuinciẽ eo ipſo ꝙ ꝓduciẽ ſñia lata ↄ̄ occiſores ad ꝗ ēt non
9 fuerunt citati,& tñ eis ꝑiudicat ꝑꝑ publicā vtilitatē.† Ex deciſio-
nib.Bar.hic pôt inferri an ſñia lata ↄ̄ principalē noceat fideiuſſori
non citato de quo videꝑ Bar.& alios in l.decē.& ꝙ ibi diceẽ.j.e.&
Imo.hic & Ang.in l.in cognitione.ſ.ad Syl.& Bal.in l.duob.§.qui
iurauit.ſ.de iureiu.& ī l.j.C.de ↄuc.fi.debi.lib.x.& in ꝑalle.l.ij.C.
b de eden.& vera ↄclō eſſe[b] vr̃ ꝙ non,& maxime ꝑ l.a ſñia.in prin.
& ibi ꝑ Bar.j.de appe.licet Ang.dixerit ↄ̄triū in d.l.in cognitione.
& Bal.in d.l.j.C.de ↄuc.fiſ.debi.Fallit in fideiuſſore iudicatū ſolui
ꝑ ea ꝗ late no.Bar.in l.j.j.de iudi.ſol.& expꝛ̃ſſe firmat Bal.in d.l.ꝗ
iurauit & Imo.in d.l.decē.Et vult ēt Bart.hic ꝙ ēt eo caſu quo aꝛ̃s
ſñia non noceret tertio tñ ſi ille tertius ſit citatus ad cām ſñia ſibi
nocebit alle.no.ꝑ Cy.in l.j.in vlt.q.C.de aduo.diuer.iud.no.gl.in
l.cū miles.§.j.ſ.ex q.cau.maio.adde Bar.ī l.ꝓuaricatiõis.ff.de ꝓua.
& no.Bal.in l.ij.C.de edē.& in l.ij.in fi.C.com.di.Limitat ēt Bart.
in l.filiusfa.§.diui.ſ.de leg.j.Imo.in d.l.a ſñia.de app.& Bal.in d.l.
ij.C.de fi.inſtr.& d.Abb.in c.ſuꝑ.de re iudi.& dixi plene in repe.l.
ſępe.de re iudic.in notabilib.vbi hoc aliꝗb.modis limitaui,& eſt
10 practica valde vtilis,& quotidiana.¶ †Vlt.in quantū Bar.hic circa
fi.ↄcludit ꝙ ēt in caſib.in ꝗb.ſñia lata ↄ̄ aliquē nocet tertio.illud
ſemꝑ debet intelligi,niſi lata eſſet ↄ̄ ↄtumacē vt hic ꝑ eū.adde cõ
cordantias,& limitationes quas plene ꝓſequutus ſum in d.l.ſępe.
11 in verſicu.circa ſecundum requiſitum.¶ †Tangit hic Imol.an va-
leat ſtatutū ꝙ pr̃ teneaẽ ſoluere ↄdemnationē ꝓ filio,& ↄcludit ꝙ
ſic adde gl.in rub.C.de decre.decu.lib.x.& ſeqẽ Bal.in l.ſi qua pę
na.ſ.de his ꝗ ſunt ſui.Cū limitatione tñ vt non ꝓcedat in pœnis
corporalib.ꝑ gl.c.cū bõ.xij.q.v.& An.& Imo.in l.lex Cornelia.ſ.
de vulg.& pu.Bal.Imo.& Ro.in d.l.ſi filio.la.ij.ſ.ſol.mat.& Bal.in
l.ſi ꝗs in tantā.C.vnde vi.& Alb.de Ro.in j.parte ſtatut.q.xliij.&
lvij.& Sal.in d.l.ſi filius.& in rub.C.in res inter alios acta.& Bal.
in d.l.ne fil.ꝓ pat.dixi.in d.l.ſępe.in textu.a.in illo ar.an ꝑ ſtatutū
c induci poſſit ꝙ ſñia ↄ̄ vnum lata noceat alteri.[c]

ADDITIONES.

a Fr.Cur. ¶Contra vnum præiudicat alteri. Vide Ale. in conſ.53.iij.vol.vbi an inquiſitio ↄ̄ vnum noceat alteri.& vide Alex.conſil.36.in 4.vol.& aliquid per ipm in ↄſ.84 vbi ēt ponit quid ſi talis ſñia ē lata de plenitudine poteſtatis principis.

b Fr.Cur. Et vera concluſio eſſe. Vide Ale.conſi.58.in 3.vol. & in d.l.a ſñia.j.de appel.& vide Ale.in ↄſ.31.in 2.vol.vbi an ſñia lata ↄ̄ principalem poſſit exequi ↄ̄ fideiuſ.& vide Fran.Are.conſi.28.

Thom. ¶Et vide Alex.plene de materia in l.ſępe.ſ.de re iu.& Phi.in c.quamuis.extra.de re iu.

c ¶Alter.Ad ꝙ voluit Bal.in rub.C.res inter alios acta & ibi ſequiẽ Sa.ꝙ non valet ſtatutum ꝙ imponit pœnā corporalē,vel infamiæ vni pro delicto alterius,quia eſt ↄ̄ naturalē ęquitatem prout eſt intelligendū abſqꝫ cā ꝑ tex.in l.ꝗſquis.C.ad l.Iu.maie.c.verum.vj.q.j.& hic voluit Innoc.in c.grauē.de ſen.excõ.Pet.de Anc.i c.ij.de delic.puc.Bar.in l.ſancimus.C.de pę.vbi dicit poſt Gu.de Sux.valere ſtatu ꝙ illi de domo teneantur pro conſorte,quia ſubeſſe cā vt magis timeant a delictis de quo vide late ꝑ An.conſi.72.quod conſuluit in terminis dicti ſtatu.& vide Imo.in c.pe.de conſi.vbi dicit ꝙ valet ſtatutum ꝙ filius teneaẽ ad debita pr̃is ēt ſi non ſit hæres & voluit Bal.in l.dot[...]æ.C.de iur.do.vbi docet remedium quod non teneatur.

1 *Fideicommiſſoris factum facit ſtipulationem committi contra principalem,ſed econuerſo factum principalis contra ſe & fideiuſſorem committi facit.*

2 *Vis turbatiua vbi ſit non eſt proditum aliquod iudicium criminale,vbi actio ſeu accuſatio iniuriarum competit.*

3 *Fideiuſſor poteſt obligari principali qui promiſit aliquid adimplere promittendo intereſſe,vel indemnitatē,vel æſtimationem.*

4 *Fideiuſſor obligatur ſimpliciter dicendo fideiubeo etiam ſi principalis erat obligatus ad factum.*

5 *Fideiuſſor in obligationib.facti,an poſſit teneri ex mora ſua.*

6 *Dilatio conceſſa cruce ſignatis,an proſit eorum fideiuſſoribus.*

1 §.Si ſtipulatus. † Factum fideiuſſoris nõ facit ſtipłō
nē ↄmitti ↄ̄ principalem. Sed econ-
uerſo ſcm̃ pricipalis ↄ̄ ſe,& fideiuſſorē ↄmitti facit.h.d.¶ In gl.in
ver.neuter ibi actione iniuriarū vt l.iniuriarū.§.ſi ꝗs me.j.de iure
2 iur.† Et ſubdit hic Ang.ꝙ pro vi turbatiua non eſt ꝓditū aliquod
iudiciū criminale vbi actio ſeu accuſatio iniuriarū ↄpetit vt in d.
§.ſi ꝗs me.& ibi ē.no.Bar.& ſic volunt non poſſe ↄpetere accuſa
tionē de vi publica adeo ꝙ teneri non poterit pęna legis Iulię.de
vi pub.& idē Bar.ī l.extrat.ſ.quod met.ca.Et no.Iac.de Are.& Bar.
in l.hoc iure.j.de re.iut.& Bal.in ſua diſp.inci.accuſatur de vi tur-
batiua.in princ.& ꝑ eundē in l.momentaneę.C.vñ vi.& ibi dixit
ꝙ ex gl.ꝗ eſt ibi colliḡ ↄ̄triū & ꝙ vix alibi repeiẽ tñ gl.hoc non vr̃ ꝓ
bare.Et maxima ē vtilitas huius.q.ꝑꝑ diuerſitatē pęnarū.qa alia
eſt pœna.l.Iul.de vi pu.& alia pęna criminis iniuriarū,vt ꝓbaẽ in
l.ꝗ dolo.j.ad l.Iul.de vi pub.iũcta.l.fi.j.de iniu.& eſt ēt vtile iſtud
ſcire ꝑꝑ mãm.l.infamē.j.de pub.iud.cū accuſatio iniuriarū,ſit pri
uati iudicij.l.iniuriarū.C.de iniur.& ſic non erit infamis.d.l.infa-
mē.& prima opi.vr̃ verior,qa nulla lege cautū repiẽ ꝙ deẽ accuſa
tio.ex.l.Iul.de vi pub.ꝓ vi turbatiua & hoc potius vr̃ ſenſiſſe gl.in
d.l.momentaneę.in gl.fi.dū dixit vñ vi ꝑtinet alia cā non,& ſic cū
ſ.fecerit mentionē gl.de vi turbatiua ꝓ qua daẽ interdictū vti poſ.
& de vi expulſiua ꝓ qua daẽ interdictū vñ vi,vr̃ velle ꝙ ſolū vis ex
3 pulſiua ſpectet ad l.Iul.& ita illā gl.intellexit Bal.ī d.diſpu.¶ † In
ea.ibi,vel ꝓmiſit,&c.hæc ſequens vera eſt.& ex gl.habes notare ꝙ
ſi principalis ꝓmiſit aliꝗd adimplere pôt fideiuſſor obligari pro-
mittendo intereſſe vel indēnitatē,vel æſtimõnē,& ꝓbaẽ in l.ſtipu
latus eſt opus.j.de fideiuſ.& gl.aperte in l.ſi ꝗs ꝓ eo in j.gl.in fi.e.
ti.& intellige verū qñ ſcm̃ erat in oblõne,qa tunc ſuccedit oblō
ad intereſſe:ſecus ſi principalis erat obligatus ad dandū,qa tunc
non ſuccedit oblō ad intereſſe & non valeret.d.oblō fideiuſſoris.
gl.eſt no.in l.ſi ita fideiuſſorē.in gl.pe.& ibi declarat Bar.eo.ti.& il
lud ēt ſonat gl.nr̃a hic in fi.licet doct.non ponderent ꝗđ tene mē
4 ti.¶ †In e.ibi,ſimpłr fideiuſſit,&c.nota valere oblõnē fideiuſſoris
ſi ſimpłr dicat fideiubeo ēt ſi principalis erat obligatus ad ſcm̃ fa
cit.l.vbi aũt.§.ꝗ vero Titio.in ſi.j.eo.& intelligeẽ fideiuſſiſſe eo mõ
quo vtilius ipſi fideiuſ.fideiubendi.arg.l.ſtipłō iſta.§.in ſtipłonib.
ſ.eo.& ꝑ ↄñs intelligeẽ ꝓmiſiſſe intereſſe ſeu indēnitatē,qa ea for
ma eſt ſibi vtilior cū ſm illā non poſſit in mora ↄſtitui ante prin-
cipalē,cū intereſſe veniat ꝑꝑ morā.l.ſi traditio.cū vulg.C.de act.
emp.Secus ſi videreẽ ꝓmiſiſſe ſe facturū,vel curaturū,vel alio ſiĩ
mõ,qa poſſet tunc fideiuſſor in mora ↄſtitui añ principalē.vt hic
plene ꝑ Bar.& iſtud voluit Imo.ſub dubio forte,quod puto not.
bñ facit tex.in l.ꝗro.in prin.verſi.indēnitatis.ſ.locati.Sed Bar.hic
circa mediū aliter ſenſit dū diſtinguit ꝙ aut factum erat explica-
bile & ꝑ aliū,vr̃ fideiuſ.ꝓmiſiſſe ſe facturū idē ꝗđ principalis hęr.
l.ſi reus.j.iudicatum ſolui.aut non erat ꝑ aliū explicabile,& tunc
non pôt cõmitti mora ex ꝑſona fideiuſſoris & ſic vr̃ ꝓmiſiſſe ſolū
intereſſe,& hæc eſt intentio Bar.quā puto poſſe ſuſtineri,qa qñ
factum eſt explicabile ꝑ alium,idem eſt quod in oblõnib.dandi
vt oẽs hic fateneẽ,ſed vbicūqꝫ eſt principalis obligatus ad dādum
fideiuſſor ſimpłr pro eo intercedens teneẽ tā ex mora ſua ꝗ prin
cipalis & ſic vr̃ idem quod principalis promiſiſſe.l.centū capuę.
ver.quod.n.ſ.de eo quod certo lo.& ibi ponderat Bar.bñ faciunt
no.ꝑ gl.mag.in d.l.ꝗro.in prin.& ſic non obſtat arg.Imo funda-
5 tū in d.§.in ſtipłonib.& ita puto tenendum.¶ † Extra gl.tractant
hic Pet.& Bar.an fideiuſſor in oblõnib.facti poſſit teneri ex mo-
ra ſua,dic vt hic ꝑ eum & eſt vtilis inueſtigatio ad ea quæ no.ſcri
6 bit Bar.in l.bi qui in ij.ꝗ.j.de fideiuſſio.¶ † Vlti.tangit hic Bart.&
Pet.an dilatio ↄceſſa cruce ſignatis proſit eorū fideiuſſorib.dic vt
hic ꝑ eos.& Imo.hic & ꝑ Gui.de Cug.in l.j.C.qñ impe.inter pu
pil.& vidu.& ꝑ Bal.in l.tam mandati.C.de non nume.pe.& Bal.
in l.quoties.in fi.C.de ꝑci.impe.off.poſt Cy.ibi & oẽs tenent idē
quod Bart.ſtñ hoc limitat Imo.hic,niſi principalis ↄpareret in iu-
dicio ad aſſumendum in ſe onus,&c.quia tunc priuilegium com
petens principali prodeſſet ēt fideiuſſori ꝑ l.idemqꝫ.§.generaliter.ſ.
manda.¶ Adde quod in ſimili no.ꝑ Bart.in l.verum.ſ.pro ſocio.
in princ.& in l.& ſi fideiuſſor.ſ.de re iudi.Hanc tñ limitationem
non puto veram in terminis noſtris,nam procedit dicta limitatio
qñ priuilegium ↄceſſum principali remaneret inutile ſi fideiuſſo
ri non prodeſſet:aliis ſecus vt declarat Bart.in l.Stichum.§.ꝗđ vul-
go.j.de ſol.& fuit de mente Cy.in d.l.quoties.vbi ꝑſcribit cęteris
loquutus eſt,ſed in caſu.q.noſtrę quamuis fideiuſſor exigeretur
intra annum non tñ intra annum poſſet haberi recurſum ↄ̄ cru-
ciſigerū quæ rõ ceſſat in caſu.d.§.generaliter.& in d.l.& ſi fideiuſ.

1 *Stipulatio de non faciendo committitur si contrafiat per heredem etiam ignorantem saluo nisi sit pupillus.*
2 *Stipulatio de non faciendo committitur per eius heredem etiam pupillum doli tamen capacem.*
3 *Stipulatio de non faciendo an committatur per heredem absentem facto suorū colonorum, vel procuratorum.*
4 *Emphyteuta heres si per ignorantiam non soluit canonem an cadat a iure emphyteutico.*
5 *Contumacia procuratoris qualiter discernatur a contumacia domini.*
6 *Procurator si non potuit casu fortuito impeditus comparere pro domino an excusetur dominus.*
7 *Minor qui successit maiori defuncto obligato ad soluendum certa die sub pœna an incidat in illam pœnam sine restitutione respectu ætatis, & si fuit ignorans illius obligationis an possit petere restitutionem in integrum ex clausula gñali.*

1 §.In hac. †Stiplō de nō faciendo ɔmittit̄ si ɔ̄fiat p hrēdē
2 ēt ignorantē saluo nisi sit pupillus. h.d. ¶ † In tex.ibi p pupillum,&c.intelligas hanc lrām ſm Iac.de Are.procedere in pupillo doli non capace:secus si eēt ꝓximus pubertati & sic doli capax,qa tunc ɔmittit̄ stiplō ex sua ꝓhibitione. l.j.§.hoc edicto.ſ.ne vis fiat ei.& in l.impuberē.in prin.cum ibi notaos.j.ad l.Cornelia de fal.Sed Imo.hic sub dubio foret dicit hoc nō esse verum,qa dicta iura ꝓcedūt qñ ageret̄ de oblone q̄ oriet̄ ex ipso dolo imediate secus si agit̄ actione ex ɔ̄ctu pp dolū cōmissum circa ɔ̄ctum vel in ɔ̄ctu,qa non obligat̄ cū non obliget̄ pupillus in ɔ̄ctu sine tutore.l.obligari.cū vulg.ſ.de auth.tut.Rapha.hic simplr transit cum j.limitatione quā dicit ēt fuisse Dy. puto j.limitationem esse veriorē si pupillus hrs habuit scientiam promissionis factę defuncto cū tunc posset dici esse in dolo,vt dictis iurib.& l.iij.§.fi.ſ.de tributoria,secus si ignorauit qa nō arguit̄ dolus in ignorante & sic tunc non iudicaret̄ de eo,put de maiori in quo nō reqrit̄ dolus & iō ipse maior ignorans tenet̄ vt hic & hnc mō saluat̄
3 opin.Imo.¶ †In gl.ver.absit ibi tpe stiplonis.&c. & si pñs fuit qñ ꝓhibuit,vel absens erat tpe ꝓhibitionis intellr ſm Bar.& doc.qd colonus,vel ꝓcurator istius hrdis absentis ꝓhibuit , & iō tenet̄ qa curare debuit ne stipulator impediret̄ p eos quos ipse hrs ꝓhibere poterat.l.fluminis.§.q̄q̄.de dam.infe. & j. l.proxi.quod intelligē ſm Rapha.hic si hæres sciuit ꝓmissionē defuncti.secus si ignorauit.qa ignorans non dr̄ posse.l.annus.ſ.de calum.quod est notan.& est maxima restrictio ad istum tex. intelligendo ſm intellectum ꝓxime relatum.¶ In glo.in ver.ignoret ibi sed restituit̄,&c.intellige vt hic hic p Bar.post Dy.cum quo ɔcordant An.Imn.& Pa.de Cas.ꝓcedere qñ hrs possidebat & ꝓhibuit,secus si non possidebat vt hic p eos & subdebat Pau.de Ca.idem esse si non possideret hrs,tñ fecisset oēm diligentiam in explorando an ꝓhibeatur impedire , qa est eadem ratio. & licet Rapha.hic discrepet ab hac gl.p l.q̄ equitare.de doli excep.tñ ɔ̄ eum est casus in l.nec nō §.exemplo.ff.ex q.cau.ma.Sed ꝓ limitatione huius glo.dic q̄ etiā absq; restōne subueniri posset in casu quem posuit Bar.in l.si in-
4 sulam.in vj.q.j.eo.vbi notabiliter limitat istum tex.& istā gl.¶ †In gl.in ver.stetisse.in fi.facit hic gl.ad qōnem an hrs emphyteutę si p ignorantiam non soluit canonē cadat a iure suo.l.ij. C.de iure emphy.& vr̄ p hanc glo.q̄ sic,qa hic ꝓcedit ex ɔ̄ctu defuncti hrde nihil faciente ergo ēt si hrs esset minor non debet ei subueniri vt in l.ij.& in l.apud Iulianū alleg.in gl. Sed gl. in d.l.ij.de iure emphy.tenuit q̄ dato q̄ cadat a iure suo tñ non posset restitui in integ.ex cla gñali si qua mihi iusta cā de qua in l.j.in fi.& in l.sed & si p p̄torem.§.hæc cla.ſ.qb.ex cau. ma. & hic pp facti ignorantiā q̄ dicit iusta cā.l.q. in alterius cum ibi no.j.de re.iur.¶ Et ex hic hr̄ valde singularis limitatio ad d.l.ij.C.si aduer.vend.pign.& ad d.l.apud Iulia.sex q̄ licet respectu minoris ętatis non posset subueniri hrdi ꝓ restōne in casu dictarū legū tñ ex cla gñali pp p̄sumptā ignorantiā poterit ɔcedi restō & hic sequit̄ Dy.Bar.& doc.hic cū ɔcor.hic alle.p Bar.Et idē no.Bar.i l.ad idem.j.e. & in l.Æmilius.ſ.de mino.& Ang.in l.si insulam.in vj.fallen.rlę negauię.eo.& in l.sed & si in ɔdōne.§.si seruus alienus.ſ.de hær.instit.& Bal.in l.fi.C.si pen.app.mors interue.& Pet.de Anc.& Imo. in c.potuit.de loca.& statim fortificabo.¶ Raph.tñ hic tenet ɔ̄riū sequutus opi.Pe.& Cy.in d.l.ij.C.de iure emphy.& mouet̄,qa ignorantia non ex iusta cā succurrendi.l.fi.in fi.de p̄scri.lon.tem.vbi ignoranti nō succurrit̄ q.n ɔ̄ eū currat p̄scriptio & ꝓ hic ēt alle.l.j. C.qui admit.in xxiij.opp.vbi tenuit q̄ ignorans sibi delatā hrditatē non restituit̄.Sed recedo a prima opin.& rñdeo ad d.l.fi.ſm q̄ singulariter voluit Bar. & Ange.in l.j.§.si quis aūt.ſ.de iti.actuq; priua.vbi tenuit q̄ licet currat p̄scriptio ignoranti,tñ poterit resti.in integ.ex dicta cla gñali cū ignorantia tribuat iustū impedimentū vt dixi,& idē teqr Spe.in ti.de p̄scri.§.illo.ver.sed pone colonus.& Ang.in l.fi.in fi.ſ.si test.li.esse iuf.& in d.l.fi.de p̄scr.lō.tēp.Et no.gl.in d.l.fi.iuncto tex.ēt in d.l.si patrē.§.j.ſ.quēad.ser.amit.& in l.j. C. de pa.po.& seqt̄ Io.de Imo.in c.fi.in repe.de p̄scri.& d.Abb.in c.vigilanti.e.tit.& Imo.in l.Pantonius.ſ.de acq.hær.& Ro.in l.q. vniuersas.§.fi.ſ.de acq.pos.& in l.j.in xxiij.oppo. C. q. admi.sed sin
a opi.Bal.in d.l.j.C.q. admit.ɔsuluit Pet.[a] de Anc.in ɔſ.162.q̄ incip.principlr ɔ̄ istos legatarios,p quo conat̄ plurib.mod.subtiℓr inducere tex.in d.l.fi.C.de p̄scr.lō.tēp.Tñ p̄cedens opi.magis placet p p̄dicta,& p rōnes plenius allegatas p doct.in d.locis Ad d.l.cum antiquorib.rñde vt p Bal.in d.l.j.in xxiij.oppo.C.q. admit.vel aℓr vt colℓr ex no.p Ang.& Pau.de Ca.in d.l.ventre.& p Imo.& Pau.
b in d.l.Pantonius.[b] Prædictā tñ ɔclonē limita non ꝓcedere in p̄scri.xx.vel xl.an.qa tunc non ɔcedet̄ restō,vt vr̄ ꝓbari in l.oēs. C.de p̄scri.xxx.ann.in fi.vbi dr̄ q̄ tutus illa p̄scrip.est plenissima muniōne securus & sic tutissimus.ille vero dr̄ tutissimus ɔ̄ quem restitutio non ɔpetit,vt est gl.in l.an p̄tor.§.permittitur. ſ.de mino.Contrarium tñ tenuerunt Io.de Imo.in d.c.fi.& d. Abb.in d.c.vigilanti.vbi loquunt̄ in p̄scri. xl. an p pea dictā limitationem non pono pro ɔstanti de qua aliquid p Bal.in l.fi.C.ex quib. cau.ma.& ɔ̄ dicta limitationem faciunt not.p Innoc.& doct.in c.j.& in c.auditis de resti.in integ.¶ In gl.fi.ibi tutorem non habeat,&c.istū tex.cū hac gl.ponderaui.& allegaui in l.si ex legatis.ſ.eo.dic vt ibi.
5 ¶ †Extra gl.Bar.hic q̄rit qualiter discernat̄ ɔtumacia procuratoris & ɔtumacia dñi.dic vt hic p eum cum quo transeunt Ang.& Mod.hic & no. ēt p Bart.in l.j.§.si ꝓcurator.ſ.si q.s ius di.non ob.& in l.si ꝓcurator.C.de ɔdi.inde.& in l.iij.in princi.ſ.de re iudica,
6 ¶ †Et subdit Bar.hic & in locis ꝓxime alle.q̄ casus fortuitus eueniens in persona ꝓcuratoris & eum impediens comparere p dño excusat ipsum dñm per l.cum a matribus.C.qui pe.tuto.& l.præses.cum ibi no.C.de appel.Nam limita nisi procurator potuisset substituere,& nō fecit vel dñs fuisset in culpa non dando sibi mādatum ad substituendum eo casu quo opportunū fuisset substituere de hoc in cōi allegat̄ singulare dictum Inno.in c.j.vt lit.nō ɔte.& no.Ang.in l.ij.§.si q.s in iudicio.ſ.si q.s cau. Ange.& Imo.in l.si insulam.j.eo.& in d.l.iiij.in prin.& aliquid p Bal. in l.quod quis.C.de procu.qa in prædictis casib.dñs fuit in culpa non eligendo diligentem,vel in nō dando mandatū ad substituendum.ergo sibi debet imputari arg.l.cū mandato.in fi.ſ.de mino. & c. si com-
7 promissarius.de electio.in vj. ¶ † Vltimo,inquantū Bar.hic post Dy.vt ſ.retuli voluit q̄ minor qui successit maiori defuncto obligato ad soluendum certa die sub pœna incidat in illam pœnam sine restōne respectu ætatis,si tñ fuit ignorans illius obligationis ɔ̄ctæ cum defuncto posset petere restōnem ex clausula gñali. l.j.in fi.ſ.ex quib.cau.maio.Adde q̄ ɔ̄ Bar.est glo.in l.nec non.§.quæ clausula.in ver.prohibeat.ſ.ex quib.cau.maio.quæ dicit q̄ vbi denegatur restō minori fortius deneg.it̄ maiori impedito causa Reipub.& cum illa glo.ɔcordat Bal.in l.in ɔ̄ctibus.C.de non nume.pec.in prin.& pro illa glo.vr̄ tex.ibi ponderatus a Bal. in l.fi.ſ.de iureiur.Sed sustinendo Bar.pōt rñderi q̄ illa glo.non vr̄ vera & ɔ̄ eam est alia gl.in l.cum quidam.in prin.in ver.aberat.ſ.de acq.hę.quā sequitur Bar.in l.si qua militi p illum tex.ſ.ex quib.cau. ma.& p l.auxilium.ſ.de mino.¶ Vel aliter pōt rñderi q̄ gl.in d.§.quę clausula procedit vbi persona minoris habet̄ in cōsideratione. vt quia aliquid gestum est cum minore,secus vbi non hr̄ in ɔsideratione,vt quia nihil gestum est cum minore , quia obligatio sumpsit originem ex persona defuncti,quia tunc procedit glo.ɔ̄ria vt probatur in l.ij.iunctis ibi not.per Bar.C.si aduer.ven.pig.& hāc puta notabilem responsionem.

ADDITIONES.

a ¶Consuluit Pet. Adde Lud.Rom.consi.144.& consi.165.& consi.335. & vide quod posuit hic in apost.Bar.
b Fran.Cur. ¶In d.l.Pantonius. Vide Fran.Are.in suo cons.104.

1 *Interpellatio facta ante diem lapsum non constituit debitorem in mora.*
2 *Protestationis materia remissiue traditur hic.*
3 *Debitor an debeat in die solutionis accedere ad domum creditoris cum pecunia, an econtra ne debitor incurrat moram.*
4 *Alimenta qui tenetur præstare alicui an teneatur ea portare ad domum alimentati,econtra.*

1 §.Si promissor. † Interpellatio facta ante diei lapsum non constituit debitorem in mora hoc dicit. ¶Et tractat hic Bart.de protestatione facta die
2 feriata pro die non feriata. † Et de protestatione per quam quis existens extra locum solutionis, vel ante diem solutionis protestatur debitori q̄ soluat in loco solutionis , vel in termino an valeat,& quomodo fieri debeat de quo dic vt per eundem in l.non solum.§.morte.in ver.videamus.loco congruo.& in versic. nunc
3 videamus de tpe.ſ.ope.no.nū.¶ † Itē post Bar.tractat,hic Bald.&
a Ang.an debitor dēat in die solōnis accedere ad domū creditoris[a] cum

ADDITIO.

a ¶Ad domum creditoris. Vide Ange.Aret.in §.præterea.instit.de actio.

eum pecunia an eȝ ne debitor incurrat moram & ɔcludunt tenere debitorem accedere ad domũ creditoris ẽt ſi ſint diuerſi fori ꝑ l.ij.ad fi.C.de iure emphy.& l.optimã.C.de ɔ̃h. & cõmu.ſtip. Sed Imol. hic ɔ̃, quod ſi ſunt diuerſi fori creditor debet accedere ad domũ debitoris alś non ꝑ l.item illa.in prin.cũ gl.valde not.ſ. de ɔſtitu.pec.& ibi hoc tenet Bar.& cõiter doct.Adde qđ ꝑ opin. Bal.& Ang.vr̃ eſſe bonus tex.in c.ſignificauit.de pig.& ibi hoc tenet Inn.& Io.An.¶ Sed ſm alios doc.ibi & maxime Pet.de Anc. & Imo.ille tex.debet intelligi ſm diſtõnem prędictam ꝙ creditor & debitor erant eiuſdẽ fori, vel aliter rñdeo vt ſingulariter rñdet Imo.in d.l.ſi ſeruũ.§.nunc videamus.j.eo.& eodẽ mõ rñdet ad legem ſecundã Bar.in d.l.item illa.& plene not.Bal.in l.acceptam. in xij.& xiij.q.C.de vſu.& Bal.in l.fi.C.de ɔdõ.inſer.& aliq̃d per eundem in l.vſuras. C.de ſolo.in qb.locis ꝑdicta plurib.mo.limitan.item prędicatam ɔclonẽ hic limitat Imo.ſub dubio ſorte qñ ɔ̃ctus celebratus eſſet in loco domicilij debitoris.Nam ſi tunc debitor & creditor ſunt diuerſi fori verũ eſſet ꝙ creditor debeat accedere ad domũ debitoris ad recipiendum debitum, ſecus ſi ɔ̃ctus alibi celebratus eſſet,qa tunc debebit ibi fieri ſolutio pro hoc allegat.l.hæres abſens.§.j.ſ.de iudic.& in l.ſi eũ dies.§.ſi arbiter.ſ.de arbi.Sed ɔ̃trium vr̃ verius qa d. l. hs̃ abſens.loqr̃ de loco petitionis & alius eſt locus petitionis alius locus ſolonis.l.quod legat̃.in prin.& quod ibi no.gl.in ver.vbi.& ibi ẽt ꝑ gl.mag.in ver.legatatio.ſ.de iudi.Item vr̃ ɔ̃ d.l.item illa.in prinn.vbi creditor debet ire ad domũ debitoris,& m̃ ibi non dr̃ quod ɔ̃ctus fuerit ibi celebra-
4 tus.¶ †Et tangit ẽt hic Bal.an prædicta procedant in debitore alimentorum & quicquid ipſe dicat dic ꝙ ſic vt eleganter not.Bart. in l.j.ſ.de alim.& cib.leg.& Ang.in l.cum hi.§.vult igit̃.& §.ex cã, & ibi ẽt ꝑ gl.ſ.de tranſa.& ſeqr̃ Pet.de Anch. & Imo.in c.qa indicante circa iij.char.ſ.de teſt. ¶ Et tangit ẽt Bal.quid ſi poſt ɔ̃ctum creditor mutauit domicilium an tunc procedant prædicta dic vt per eum hic , & in d.l.acceptam.in xiiij.q.& de materia ẽt vide ꝑ Spec.in ti.de emptio.& vend.§.j.in fi.

Vlpiani. LEX L.

1 *Promittens per ſe non fieri,tenetur etiã curare ne alius quem prohibere põt faciat , & debitor ſpeciei liberatur ante moram ſi illa deſinat eſſe in commertio.*
2 *Quietatio ſi ſuit facta per creditorem debitori cum pacto de non amplius petendo ſub pena, & poſtea contingat quod generalis procurator petat an committatur pena.*

1 IN illa ſtipulatione. †Qui promiſit per ſe non fieri tenetur ẽt curare ne alius quem ꝓhibere põt faciat. Et debitor ſpeciei liberat̃ ſi ante morã ſpẽs illa deſi-
2 nit eſſe in ɔmercio.h.d.cũ l.ſeq.¶ †Et tangit hic Bar. q.de creditore qui quietauit debitorẽ & promiſit amplius nõ petere ſub pęna & poſtea ɔtingat ꝙ gñalis ꝓcurator creditoris inq̃etet petendo debitũ ꝓ quo facta fuerat liberatio an creditor incidat in pęnã & recitat duas opi.dicens vlnmã ſibi magis placere vt hic ꝑ eũ, ſed certe verior vr̃ opini.ſua ꝑ rõnes eius & cũ ipſa vr̃ tranſire Pau.de Ca.volens ꝙ pęna ɔmittat̃ ſi dñs monere potuerat ꝓcuratorẽ ne peteret & non monuit arg.l.ſi fideiuſſor. ſ. mã. ſecus ſi monere non potuit pro quo facit licet non alleget,qa difficultas excuſat a pęna & a mora.l.ſi vehenda. §.idem iuris.ſ.ad l. Rhod.de iac.& l.ij.§.ſi quis in iudicio.cũ ſi.ſ.ſi q̃s cau.& in d.opi. vr̃ ẽt hic inclinare Imo.licet clare non firmet Bat.tñ hic in ij.opp. facit dñiam inter moleſtationẽ quæ fit ipſo facto.ſ.extra iudiciũ & moleſtationẽ iudicialẽ q̃ dñia nõ vr̃ bñ iure ꝓbari cũ vtroq; caſu moleſtare dicat̃ ac ẽt vtroq; caſu in mandato gñali non venit ꝙ procurator faciat actũ illicitũ per quẽ facit incidere dñm in pęnam.l.fi.§.ſi procurator.& ibi no.gl.ſ.quod quiſq; iur.l.ſi pater. ſ. quæ in frau.cre.& l.procurator.circa prin.ſ.de ɔdi.inde.

Vlpiani. LEX LII.

1 *Verba obſcura in ſtipulatione prætoria dñt interpretari ſecundum mentem edicti prætoris,ſed in conuentionalibus ſecundum mentem contrahentium.*

1 IN conuetionalib. †In ſtipłonib. prętorijs verba obſcura dñt interp̃rati ſm mentem edicti ꝑtoris,ſed in cõuentionalib.ſm mentem ɔ̃hentium.h.d.¶ Et intelłr duob.mod.primo in ſtipłone iã interpoſita,& iſte intellectus ponit̃ in gl.mag.in ij.ſolu. & ſm iſtum intellm̃ ſummaui & exemplum patet i ſtipłone dãni ꝙ mihi ɔtingeret ex ruina domus tuę nam intelłr de damno ɔtingente vitio , vel vetuſtate operis ædificij ruinoſi ſecus ſi alio caſu fortuito, qa edictum ꝑtoris ita diſponit.l.fluminũ.§.vitiũ.& l.ſequenti.de dam. infec. Sed ſi ſtiplo eẽt ɔuentionalis verba debent interpretari ſm ꝙ ex mẽte partium colligi ɔiecturari põt alś ſit interp̃tatio ɔ̃ ſtipulantẽ.l. ſemper in ſtipłonib.j.de reg.iu.l.ſtiplo iſta.§.in ſtipłonib.ſ.eo.Põt ẽt intelligi iſte tex.de ſtipłone interponenda prout intellexit glo. mag.in ver.vel non licet addere. dic vt in ea q lectura eſt clara.nã ſi inter partes eſt dubiũ de mõ interponendi ſtipłonem ꝑtoriam veniet interponenda ſm verba & mentẽ edicti ꝑtoris ſecus in cõuentionalı,qa dñt partes inter ſe ɔcordare ad hoc.l.a ñpe.de ꝑto. ſtipu.Quærit hic Bar.an qñ adijcit̃,vel detrahit̃ aliq̃d ſtipłoni ꝑtorię remaneat ꝑtoria,vel efficiat̃ ɔuentionalis & diſtinguit vt hic ꝑ eum cũ quo tranſit Rapha.Paul.de Caſt.hic,ſed Pet.dicit ꝙ in eo quod remanet cenſetur prætoria, in alia vero conuentionalis , ꝙ nõ ꝓcedit ſm Imo.hic, qa vna ſtiplo non debet diuerſo iure cẽſeri.l.cũ q ędes.ſ.de vſu.gl. hic ſenſit ꝙ tota ſit ɔuentionalis & hoc tȝ Ray.l.ius ciuile.ſ.de iuſ.& iu.& hãc opi.approbat hic Io.de Imo.

1 *Stipulatione vacuam poſſeſſionem tradi quid comprehendatur.*
2 *Poſſeſſio quando dicatur tradita vacua, & quando dicatur plena.*

1 §.Si quis vacuam. †In ſtipłone vacuam poſſeſſionem tradi,vel non tradi nõ ſolum venit nuda traditio,ſed ẽt intereſſe ſi non tradat̃ res,vel etiã deteriorata tradat̃.h.d.ſm vnã lect.& ẽt venit dñij tranſlatio ſi ꝓ-
2 ceſſit ɔ̃ctus de cuius natura hoc fiat.h.d.ſm aliã lect.¶ †In tex.ibi vacua.qñ dicat̃ tradita vacua poſſeſſio dic,vt hic ꝑ Ang.& no. in l.ij.§.j.& ibi Bar.ſ.de act.emp.& ꝑ Bar.in l.iij.§.j.eo.ti. & not.gl.in l.non ideirco.C.de fi.inſtr.& in l.improba.in gl.j.C.de acq.poſ.& in l.fi.in ver.natura.C.vnde vi.¶ Et poſſeſſio interdũ dr̃ plena, interdum ſemiplena , interdum vacua. Et hoc vltimũ ɔtingit trib. mod.ita dicit gl.inſti.de vſuca.§.quod aũt in ver.vacãtis. cũ duab. ſequentib.q̃ gl.non eſt a libi,ſm Ang.in l.ſi me in vacuã.ſ.de acq. poſ.& ꝑ Bart.de hac materia vbi oĩno vide in l.Mæuius.§.fundo. ad fi.ſ.de leg.ij.vbi ẽt tangit de poſſeſſione vacua & libera & per Bal.in l.fi.C.de pac.inter empt.& ven.& ꝑ Can.in c.cũ Ioan.ſu ꝑ gl.ſecunda de fi.inſtr.& ꝑ Bal.in l.ſi plures.C.de ɔdi.inſer.vbi tangit quid de eo qui promiſit tradere plenam poſſeſſionẽ per Pau.
a de Leaz.in cle.gratiæ.de reſcri.vbi dicit pacificam*dici illam poſſeſſionem cui nulla infertur moleſtia argum.c.licet epiſcopus.de præbend.in vj. ¶ In glo.mag.ibi aut tpe morę aut lit.ɔte.&c. declara melius vt per Bat.in l.ſi filius.§.j.j.eo.& ibi dicetur. ¶ In eadem ibi,vel ſm Azo.hæc vera ſequens vero econtra. l.ratio.§.j.ſ. de actio.emptio.vbi qui ſtipulatur rem tradi videtur ſtipulari vacuam poſſeſſionem tradi.

ADDITIO.

a ¶Pacificam. ¶Vide do.de Ro.deciſ.50.vbi ad hoc ,vt dicatur poſſeſſio vacua ſufficit ꝙ de facto poſſideat , licet ſuper iure moueatur qđ cũ controuerſia per Imo.in c.conſtitutus.de appe.Arch.in c.licet.ſup ver.pacificam.de præben.

Iuliani. LEX LIII.

1 *Vtile eſt in ſtipulationibus omnia ſpecificare quę partes fieri volunt.*
2 *Generalis clauſula bonum eſt ꝙ ſubijciatur poſt aliqua ſpecificata.*
3 *Scriptor qui promiſit ſcribere librum tenetur ſcribere ex ſuo atramento & ſuis calamis, & talia inſtrumẽta tenetur penes ſe habere idem & in alijs operarijs.*
4 *Operarij, & laborantes an teneantur laborare ſuis proprijs inſtrumentis & ſumptibus.*
5 *Scriptor qui promiſit ſcribere librum non poteſt ſcribere de nocte.*
6 *Scriptor qui promiſit ſcribere librum non poteſt per diſcipulum.*
7 *Scriptor tenetur ſcribere librum ſine breuiaturis.*

1 STipulationes. †Vtile eſt in ſtipulationibus oĩa ſpecificari q̃ partes fieri volunt,& ꝓꝑ illa quæ ſpecificati non pñt apponere clauſulã gñalem quæ ad ſpecificata nõ refert̃.
2 h. d. ¶ †Not. eſſe de ɔſilio ꝙ poſt aliqua ſpecificata ſubijcit̃ clauſula gñalis ſimile in c.ad agendum.de procuratori.in vj.& in l.doli clauſula.j.eo.& in l.ſanctio legum.j.de pęnis.& in l.
3 ſed & ſi quis.§.quæſitum.ſ.ſi quis cau.¶ †No.ex gl.iuncto text.in ver.cõmodiſſimũ.ſm Ange. ꝙ ſcriptor qui promiſit ſcribere librũ tenet̃ ſcribere ſuo atramẽto & ſuis calamis qm̃ talia inſtrã ad ſcribendum ſunt neceſſaria,ideo tenet̃ penes ſe habere.nam ſi cõmodiſſimum eſt hoc exprimere,& non exprimatur dicit gl.ergo veniunt de natura ɔ̃ctus vt colligit̃ hic in ver.comprehendi pñt.ſm Ang.facit ad hoc ſm Pet.de Anc.& Imo.hic tex.in l.ij.§.ſi ɔſeruatis ad l.Rhodi.de iac.Et idem dicit An. in alijs operarijs vt portare teneant̃ oĩa inſtrã ad operandum neceſſaria argu.l.ſuo victu.ſ. de ope.lib.Adde Bal.idem dicentem in l.j.C.de verbo. ſig. vbi ad hoc allegat gl.in l.qm̃ liberi.in verſi.ſumptus. C.de teſt.bene faciunt no.per Bar.in l.ſi non ſortem.§.libertus.ſ.de ɔdõne indebi.
4 † vbi quærit an operarij & laborantes teneant̃ laborare ſuis ſumptibus & per Bal.in l.liberti.C.de libe.eorum libe. & in l.qui manumittitur.eo.titu.per Bar.in l.penul.C.de iur.fiſc.lib.x.per quã. l. dicunt oẽs,ꝙ poteſtas tenetur conducere ſarcinulas aſſeſſoris ſuis expenſis.Sed certe Bart.ibi loquitur ſolum de conſuetudine

&in

& in pſcto iuris eſſet contrariũ p.d. l. ſuo victũ.& Ang.in.d.§.li-
bertus.voluit ĩ aſſeſſore ɔtrariũ de quo p Bal.in l.qui manumĩt.p
5 Ang.& Rom.in l.recuſare.§.fi.ff.ad Treb.¶ †Nn.ex.ea. gl.iuncto
tex. ſm Ang. q q pmiſit ſcribere librũ nõ põt ſcribere de nocte
cum opera diurna melior ſit facit.l.j.ff.de ope.li.& in l.ij.§.primo.
j.de ver.ſig.Adde Bal.in rub.C.de ope.lib.& quod nut.Barto. in
6 d.§. libertus. in verſ. veniamus ad gl.¶ † Item ex gl. collige q ſcri
ptor qui promiſit ſcribere non põt ſcribere per diſcipulũ q̃a ſua
unus ſit p magiſtrũ & idẽ no.gl.in l.j.C.de nau.& colo.patimo.
li.xj.& ibi Bar.addo tex.optimũ in l.j.q̃ incipit agẽtes in ver.ſub-
ſtitutũ eiuſdẽ.C.de agẽ.in rebus aliàs in rub.C.de prępo. agen.ĩ
reb.lib.xij.& ibi ad hoc no.illũ tex.Bar.ad idẽ eſt bonus text.in l.
parabolani. in verſi.exceptis honoratis & curialib.ſubrogetur.& q
ibi gl. C. de epi.& cle. vbi pater q ſubſtituturus dẽt eẽ ęque idone⁹
ſicut ille in cuius locũ ſubſtituit & ibi omnino Bal. & no. p Io.
An.in regula qui facit p aliũ. ĩ mercuria.& per Barto.in l.nemo
7 j.tit.primo.cum concor.¶ †Itẽ ex hac gl.collige q tenetur ſcribe
re ſcriptor ſine titulis.i.breuiaturis. attendi tñ debet cõſuetudo
l.excepto.C.loca. & ibi no.& in l.ſemper in ſtipula.in gloſ.& ibi
no.j. de reg. iur. An autem teneat ſcribere rubricas.Imo.hic q ſic
de quo per eundem in rubrica huius tit. ¶ Extra glo.dicit Iaco.
de Are.hanc.l.duobus modis intelligi poſſe primo vt intelligatur
prima pars huius tex.in caſu quo quis ſtipulari velit certũ qd in
ſpecie in caſu quo omnes demoſtrationes debent ſpecificari p
quas res declaret, ne poſtea oporteat ſtipulatorem acquieſcere
declarationi rei iuxta. l. ſtipſo iſta.§.i ſtiplonib.ff.e.l.q e qd aſtrin-
gẽdę in prin. &.l. q ex plurib. j.eodẽ.Sed i ver. doli loquit qñ q s
nõ vult certum in ſpẽ ſtipulari ſed certũ i gñe vt dolũ malũ abeſ
ſe nulla expſſione ſpãli opus eſt.l.ſi q s i prin.ff.locati.l. fiſtulas.§.
fi.ff.de ɔhen.emp.Secundo mõ põt intelligi vt ɔſulat ſtipulãti vt
quocunq; põt ſpecifice exprimat confidẽs de gñali expreſſione
doli,quia illa refert ad eos tñ caſus quia exprimi non potuerũt.
& ſic alij quid potuerunt exprimi habent pro omiſſis.ſed hic ſe
cundus intellectus vr contrariari his q̃ hñt in l.doli cla.j.eodem.

Iuliani. LEX LIIII.

1 *Diuiſio fit per quotas cum ſpecies in ſtipulatione deducuntur inter ſtipulantes, & hæredes ſtipulatoris.*
2 *Promiſſio de duobus hominibus facta in genere ſi deceſſiſti duobus hæredibus relictis quilibet ipſorum poteſt petere hominem in genere.*
3 *Diuiſio quomodo ſit facienda inter hæredes quando promiſſi eſſent duo ſerui in genere teſtatori, & duo hæredes ſtipulantis eſſent æqualiter inſtituti.*
4 *Debitor in obligationibus dandi non compellitur inuitus alteri niſi ei cui promiſit, ſecus in obligationibus faciendi.*
5 *Stipulatio vnius operis eſt diuidua numero.*
6 *Facti facultas ad hæredem non tranſit limita vt hic.*
7 *Solui an poſſit adiecto poſt mortem illius qui nominauit adiectũ in ſtipulatione.*

1 IN ſtipulationibus. †Cum ſpecies in ſtipulatione
deducuntur inter ſtipulãtes & hæredes ſtipulatoris
fit corporum diuiſio per quotas ſed obligatio gene
ris diuiditur numero, & earum ſolutio perẽptaeſt
ſi ad intereſſe deducit vr ſtipulatoris hẽrdes dñi ſint in ɔcordia
qualiter earũ pſtatio fiat & facultas ſoluendi ad hæredes adiecti
2 nõ trãſit.h.d.vſq; ad l.eum q. ¶ †In tex.ibi in ſinguli hoĩes hic in
tellige verũ qñ in obligatione gñis plura eiuſdẽ gñis continent
vt ſi pmiſto tibi duos hoĩes.nã ſi deceſſiſti duobus hæredib. eq s
portionibus inſtitutis qlibet põt petere vnũ hoĩem in gñe, quia
nõ plus valet vnus ſeruus in gñre quã alius,vt in gl.ſecus ſi pmi
ſiſſi in gñe vnũ equũ vel bouẽ, quia tunc idẽ eſt ac ſi promiſſę eſ
ſent duę res in ſpecie quãtũ ad id q dr hic in tex.ſm Pe.& Rap.&
Imo. quod fortifico q̃a tũc ceſſat rõ pdicta qñ in diuerſitate ge
nerũ eſt diuerſitas æſtimationis & qualitatis.vñ videmus q licet
de eodẽ gñe ad idẽ genus pcedat ɔpenſatio vt no.gl.i l.ob nego
tium in h. ff. de ɔpen. tñ ſecus in diuerſo gñe p p dictã rõnẽ niſi
facta ɔſumptione vt no.gl.& docto.in l.diuortio.§. ob donatio-
nes.ff.ſol.ma.& no.clare Bal.in l. fi.& ibi Cy.in viij.q.C.de ɔpen.
vbi allagant.l.ij.§.mutui.ff.ſi cer.pe.& pro dicta limitatione Pe.vi
de in ſimili Bar.in l.ſtipulationes non diuidunt.in xj.opp.j. eod.
3 ¶ †Item limita iſtum tex.non habere locum quãdo promiſſi eſ-
ſent duo ſerui in gñe duo hẽdes ſtipulantis eſſent inæqualiter
inſtituti,vt q̃a vnus p duabus partibus aliter pro tertia. nam nõ
fiet inter eos diuiſio numero q̃a numerus non eſt aptus:ſecus ſi
eſſet aptus puta tres ſerui,nã hęres inſtitutus in duabus haberet
4 duabus alter vnũ.& ad hoc bene facit gl.in l.ſi centũ.j.e.¶ †No.
ex.§.j.ibi ſi conſentiãt ſm Ange. q licet in obligationibus dandi
non compellatur debitor inuitus dare alteri niſi ei cui pmiſit. l.
j.& l.nec creditoris.C. de noua pterquam in dote. l.ij.in princ.ff.

ſolu.matri. tamen in obligatione faciendi ſi creditores ſunt oẽs
ɔcordes q debitor vni præſtet compellitur illi ſoluere q eſt in c̃ri
tenendũ ſm eum. Imo. hic videtur reſtringere dictu Ange.vt p.
cedat tñ i terminis huius. §. qñ pmiſſa erat opera ſerui cõis duo
rũ dominorũ cũ ſit q d indiuiduũ o pa.d.l.ſtipulationes.non di-
uidunt.in prin. iõ inuitũ ipſis volẽtibus põt ſolui vni ex his in-
ſolidũ cũ tãq̃ q d indiuiduũ debeat cuilibet in ſolidũ.l.ij.§.ex his.
ff.eo.& ita vr ipſe velle hic,& clarius voluit Imo.in d.l.ij. in prin.
ff.ſo.ma.p ea q ibi not. Bar.q d.l.j.& d.l.nec creditoris.habeat no
cum in promiſſione operarum ſeu in promiſſione faciẽdi puta
indiſtincte,q ille q pmiſit operas iubente ſtipulatore poſſit cogi
ſoluere alteri p.l.ſi non ſortem.§.libertus.in fi.ff. de cond. inde.&
ibi Bar.non dico q cogat debitor ſe alteri obligare quia non co-
gitur,& ita loquitur.d.l.j.& d.l.nec creditoris & ita eſt de mente
Bar.in d.l.ij.in prin.ff.ſo.ma.& Io.And.in Addi.Spe.in tit.de ceſ-
ſio. actio.§.j.in fi.licet Bar.in d.§.libertus. ſenſerit quod cogatur
etiam ſe alteri obligare dum dicit q poteſt delegari debitor. vn-
de eum in hoc reprehendit Imo.in d.l.ij.in prin.& hæc intelligo
præterquam in operis obſequialibus,quæ cohærent perſonæ pa
troni.l.ope in rerũ.de ope.li.& nun pñt alteri ſolui & ad prædi-
cta vide quæ no.Bal.in.l.liberti.C.de ope.libe.& in l.j. ad fi.eod.
tit.¶ In gl.in ver.partem ,:ibi ſolutio hic conſenſit &c. hoc vide-
tur cõtra mẽtẽ literę in ver.:neceſſe eſt & per aliã rõnẽ ɔprehen-
dit ẽt hãc gl.Bar.in l.ſtipſones non diuiduntur.in.ix.opp.j.e.vbi.
5 Approbat duas ſolõnes q̃ ſequunt hic in gl.¶ †Et no. ex gl.q ſti
plo vnius operis eſt diuidua numero vt hic. & hoc qñ ex operis
præſtandis nõ reſultat certũ corpus puta domũ fieri, q̃a tunc in
diſtincte cenſet factũ indiuiduũ.d.l.ſtipſones in princ. & ibi Bar
6 in iij.q. ¶ †No.ex l.cũ quis.q facultas facti ad hæredẽ non tranſit
limita per.l.ſi ſtipulatus fuerim illud in prin.j. e. & ibi plene per
Bar.vbi limitat iſtã.l. per illã dic vt ibi aliã limitationẽ tradit hic
Angel. videlicet q hæc lex procedat qñ noĩe propriu fuit Titius
adiectus ad ſolutionem ſecus ſi ſub noĩe dignitatis q̃a tunc tran
ſiret ad ſucceſſorẽ.l.annua.§.Titius.de an.leg.c. qñ abb. de offic.
dele.plene no.in l.& quia.ff.de iur.om. iud. & quæ ſit rõ huius. l.
ẽt vide per Bar.hic cũ quo tranſeũt doc.hic,ſed melius locutus
eſt Bar.& doc.in l.ſi quis ſtipulatus.in prin.in verſi.vlt.poſt gl. ff.
7 de ſo. & ibi de materia huius legis per doct. ¶ †Vtrum aũt adie-
cto ſolui poſſit poſt mortem illius qui nominauit adiectum in
ſtipſone dic q ſic vt probat in l.Caius ver.ſed dicendũ.ff.ſol. ma.
per per q̃.l.ẽt tollit vltima rõ aſſignata per Bar.& facit ad hẽdem,
vel ſucceſſorẽ tranſire de quo p gl.pe.& ibi doc.in c. fi.de teſt. li.
vj.& per gl.iuncto tex.in l.antepe.ff.de tut. & per Bar. plene in l.
a filio.ff.de alimen.leg.cũ concor.ibi all.per eũ & per Cy.& Bal.
in l.id quod pauperib.C.de epiſco.& cle.& Bal. in l. fi.§.ſed & ſi
quis.C.cõia de le.& in l.v.in xxvj.q.C.de hær.inſti.& no. Bar.in
l.qui liberis.§.hæc verba.ff.de vulg.& pup.

Iuliani. LEX LVI.

1 *Promittens vel legans quantitatem pluribus copulatiue intelligitur eandẽ promittere vel legare, non autem plures.*

1 EVm qui ita. †Qui promittit vel legat quanti
tatem plurib. copulatiue intelligit
eandem quantitatem promittere vel legare nõ aũt plu
res.h.d.¶ Et de materia dictum fuit in l.ſtipulatiu.§.eum qui.ff.e.

2 *Obligatio paſſiua defuncti tranſit ad quemlibet hæredem eius pro hæreditaria portione etiam ſi vnum nominauerit. & an tranſeat ad hæredes extraneos. 2.*
3 *Promiſſor an poſſit obligare in ſolidum hæredem pro parte inſtitutum.*
4 *Promiſſor ſi obligauit hæredem inſolidum & ſtipulatus eſt q non petatur ab alius, quid iuris.*
5 *Hæres an & quando teneatur inſolidum pro obligatione teſtatoris facta.*

1 §.Te & Titium. †Non poteſt q s facere quin obli
gatio paſſiua qua ſe obligat tran
ſeat ad quemlibet hæredem eius pro hæreditaria portione, etiã
ſi vnum tantum nominauerit, ideo nominatiuo ſuperflua eſt,
hoc dicit.¶ Not.hic eſſe tex. contra opi. Pe.& vltramon. tenen-
tium quod quando in ſtipulatione facta eſt mentio de hæredib.
ſuper re de ſui natura tranſitoria ad hæredes operetur expreſſio
hæredum,vt ſtipulatio vera ſit in perſona hęredum,quod tamen
eſt contra iſtum text.quem ad hoc ponderat Bart.in l ſtipulatio
2 iſta.§.ſi quis ita.ff.eodem.¶ †In gloſſ.in ver. Titium ibi quem ſo-
lum credebas &c. Idem ſi non credebas eum ſolum, ſed etiam
alios tibi futuros eſſe hæredes, quia tunc etiam haberet locum
ratio huius. §. quæ eſt q non poteſt quis extraneum obligare vt
in.§.ſi quis alium.inſtitu.de inuti.ſtipul.ſed hic Titius pro parte
tantum hæres vltra illam partem cenſetur extraneus eſſe vt eſt
gloſſ.nota.in l.ij.in § fin. in gloſſ. mag. de præſcr. ſtipu. bene fa
cit.l.adulta. C. de hæred.ac. & l.cum a matre. C. de rei vendica.
ideo non poteſt ipſum promiſſor vltra dictam partem obligare

¶In glo.in versicu.inutilem.ibi,hic secus,&c. hanc tenet Angel. sed fm Pet.hic est ꝯ̃ istũ tex.maxime in ver.q̃uis. ¶Itẽ quod non sit vera solo patet,q̃a esset ꝯ̃ rõnem quã ꝓxime dixi.Imo.ẽt hic dicit eã sibi nõ placere,q̃a si vera esset sequeret̃ ꝙ stipulator in oblõnib.dandi posset vni tm̃ ex hr̃ib.suis stipulari,vel prouidere ꝯ̃ l.cõ
2 tinuus.§.fi.j.e. ¶ †In ea.ibi.hic ad obligandum.hęc vera quã sic declara melius quã gl.dicat qñ si diceremus promissorem posse hęredem ꝑ parte institutum obligare in solidũ sequeret̃ ꝙ pro parte pro qua non est hr̃s,sed extraneus esse censet̃ posset promissor eũ obligare ꝯ̃. d.§.si q̃s alium.secus.in d.l.auus. q̃a ibi in pacto de petendo ab vno ex hr̃dib.tm̃ pro portione hr̃ditaria. nã ibi id nõ valet q̃a ꝑ hoc non seq̃t̃ quod sibi hr̃di acq̃rat̃ vltra quã sit hr̃s,licet tm̃ pro portione hr̃ditaria pro qua ꝯueniebat̃ & sic non acquiritur sibi hæredi vt extraneo,sed vt hæredi,nam vt extraneo acquiri non põt.l.si tibi decem.§.pactum.s̃.de pac.& l.stipulatio ista.§.alteri.s.eo ideo valet in l.ꝯ̃tra ¶ Nec huic solutioni ob.text.hic in verb. & q̃uis. vbi tenuit ꝙ non possit quis pacisci ꝙ creditor non petat,& sic ꝯ̃.d.l.auus.quia rñ. q̃d hic erat tacitum pactum q̃d resultabat in ꝯ̃stitam ex eo q̃d ꝓmissor expsse obligabat Titiũ in totũ.vñ sicut non valet expssum ita nec tacitũ q̃d venit in ꝯ̃tinam.l.ij.§.fi.de serui.rust.pdi.l.si in diem.§.j.s̃.de ꝯdi.& de.& sic vr̃ illud pactũ tacite esse factũ ob cãm.q̃.si Titius erit obligatus efficaciter in totũ,sed in l.auus. illud pactũ fuit principalr̃ & recte expsse factum & illud de mente Bar.recte intuenti.in l.ꝯtinuus.§.fi.j.e. & qualiter in d.l.auus. & ex p̃dictis declarat̃ q̃d Bar.hic ꝑ alia verba
4 voluit,dũ dicit ibi ex postfacto,hic vero i ipsa oblõne. † & ex hoc infert̃ an si in terminis huius.§.expsse actũ esset q̃d non peteretur ab alijs p̃terq̃ a Titio an possit peti ab eis.Pet.hic sensit ꝙ non cũ quo transit An.per d.l.auus.& hic expresse tenuit Iac. But.ibi.& in l.j.C.de excep.& idem tenet Imo. in d. l. ꝯtinuus.§.fi.sed ꝯ̃triũ, tenet ipsemet Imo.& hic vlt.vr̃ sequi Pau.de Ca.hic,q̃a tacite in erat.s.ꝙ Titius tm̃ esset obligatus, ergo expssio eius nihil opat̃. l. si.j.de le.j.nã ex quo eodẽ t̃pe ꝓmissor obligauit Titiũ insolidũ,& stipl̃s est ꝙ non petat̃ ab alijs,vr̃ ita demũ , velle hic seruari, si Titius sit obligatus in solidũ.& ita est de mente Bar.hic in fin. & in d.l.ꝯtinuus §.fi & illud vr̃ verius,licet Dy.hic teneat idẽ ꝙ Pet.allegando tex.in l.ab oĩb.in prin.de le.j.& l.cum ab vno. ff.de lega.ij.Sed tu de ꝙ illa iura loquunt̃ in vltimis volun. in q̃b.permittit̃ testatori grauare in solidũ vnũ ex hr̃dib. Secus in ꝯ̃tib.ꝑ rõnẽ.d.§.si quis aliũ.Limita tñ istũ tex.non procedere qñ in ꝓmissione de dictũ esset fcm̃ negatiuũ ꝙ finiat̃ morte ꝓmissoris, vt si ꝓmitto neque ꝑ me neq; ꝑ Titiũ hr̃dẽ meũ fieri quominus tibi ire agere liceat ꝑ fundũ,&c.q̃a solus Titius erit obligatus,ita dixit Ang. in d.l.auus allegando tex.in l.si stipl̃s fuero ꝑ te non fieri.j.eo.vbi hic non ꝓbat̃ ideo dic q̃d ipse dicit ꝯ̃ casum.l.Iul.in prin.j.e.vnde in huc dic melius vt ꝑ Bar.in l.ꝯtinuus.§.fi.j.e.¶ In ea.ibi solo ibi
3 stipulatoris.hic solo est ꝯ̃.d.l.ꝯtinuus.§.fi.j.in so. ¶ †In ea.ibi,& in facto,&c.Cũ hac solo.transit Aug.Raph.& Imo.hic.s.ꝙ differentia sit in oblõnib.dandi,& faciendi non solum in stipulatore vt in lege ꝯ̃tra,sed ẽt in promissore & eius hr̃dib.vt hic.In ꝯ̃trium.s.ꝙ ille tex. procedat in oblõnib.faciendi,vr̃ esse tex.in d.l.Iul.in prin. sed rñde ꝙ ibi loq̃t̃ q̃tum ad interesse q̃d est indiuiduũ.l.stiplõnes non diuidunt̃.ver.Celsus.j.e.Sed si ageret̃ ad fcm̃ q̃d est indiuiduũ, & ꝑ ꝯñs de sui nã q̃libet hr̃dũ insolidũ teneret̃.l.ij.§.ex his.s̃.e.tunc solus hr̃s de quo esset facta mentio teneret̃ , & esset obligatus cũ illũ tm̃ in solidũ debeat posse obligare promissor ex quo de nã actus tenet̃ in solidum quilibet,& in hoc bene no.istam glo.

1 *Solui põt filio adiecto ad solutionem ẽt si post contractum & ante solutionẽ sit emancipatus,secus si fuerit appositus ad obligationem acquirendã ipsi patri.*
2 *Mandatum mutatione status non extinguitur si mutatio est in melius.*
3 *Mandatum non reuocatur mutatione status personæ qñ vnum esset promissum principali,& aliud adiecto ad solutionem.*
4 *Mandatum non reuocatur mutatione status qñ mandatum est necesse susceptũ.*
5 *Pater stipulando sibi et filio videtur tunc filius adiectus ad solutionem tantum recipiendam.*
6 *Solui potest filio ex contractu patris quando contractus gestus cum filio sit ad vtilitatẽ patris.*
7 *Solui an possit negotiorum gestori ex suo contractu facto de re domini.*
8 *Solui an possit monacho,vel seruo aut filio de suis contractibus.*

1 §.Qui sibi aut filio. † Filio adiecto ad solonẽ põt solui ẽt si post ꝯ̃ctum & ante solonem sit emancipatus : secus si fuerit appositus ad oblõnem
2 acquirendã ipsi p̃ri.h.d ¶ †In tex.ibi,licet emancipatus.no.ꝙ licet adiectus ad solonem recipiendã mutet statũ & ꝯdõnẽ, tm̃ non ꝑ hic extinguit̃ mandatũ quod est verũ fm̃ Bart.& oẽs hic si mutatio est in melius,vt hic secus si in peius.l.cum q̃s.in princ.j.de sol. Sed ꝯ̃ eos allego casum aptũ in l.si is qui rẽ.§.Iul.j.de fur.& instit. man.§.& huic.l.si q̃s seruo. j.de sol. vbi ẽt si ꝓmutauit statũ in melius puta de seruo efficiat̃ liber,ꝑ hoc reuocat̃ mandatũ, & hic tenuit Bar.& alij in d.l.si q̃s seruo.& Bal.in l.mãdatũ.C.man.& sentit Bar.in l.eius qui in j.opp.ij.ptis.s̃.si cer.pet.& istã p̃tẽ teneo q̃uis Ful.& Pa.de Ca.in d.l.eius.rephendant ꝑ istũ tex.Bar.ibi dicẽtẽ,ꝙ ꝑ manumissionẽ intelli̾r reuocatũ mandatũ. & male dicunt. ¶ Nõ ob.iste tex.q̃a hoc est ꝑꝑ ꝯiũctionẽ ꝑsonæ inter patrẽ & filium ꝑꝑ quã non p̃sumit̃ mandati reuocatio fm̃ Bart. & alios in d.l.si q̃s seruo.Vbi aũt mutat̃ in peius,vt q̃a efficeret̃ pauper , vel vilis tabernarius,aut lusor,vel inimicus dñi,vel alr̃ mutauerit mores in peius p̃sumit̃ reuocatio.l.in ꝯfirmando.& ibi not. Bart.s̃.de ꝯfir.tu.& Bar.i l.rogasti.§.si tibi.s̃.si cer.pe.& in l.liberto.§.largius. & ibi Bar.& Ray.s̃.de ann.le.l.si cũ Cornelius.j̃.de sol.& ibi Dy.& Bar.& Cy.& Bar.in l.falsus.in fi.C.de fur.& bonus tex.in l. pr̃ hærede.§.fi.s̃.de test.tut.& ibi hoc not.Cy.& Bal.vbi dicunt hoc esse verũ,q̃a censet̃ reuocatum mandatum quo ad debitores scientes soluentes tali ꝓcuratori,secus si dictã mutationẽ ignorent, alle.l.
3 dispensatori.j.de sol.bñ facit.d.l.eius q. ¶ †Item limita dictã ꝯclõnem nisi vnum esset promissum pn̄cipali aliud adiecto ad solutionem, quia ꝑ mutationem status personæ adiectę etiam in peius non inducitur reuocatio,tex.est not.in l.Stichum.§.vsumfru.j̃.de solu.inducendo,vt ibi subtiliter ꝑ Bar.& Ange.& est mirabi-
4 lis limitatio ad.d.l.cũ q̃us.fm̃ Ang.in d.§.vsumfructum.¶ †Item limita non procedere in mandato necessarie suscepto ꝑ l. quod si forte.versi.quid ergo.j̃.de solu.& quæ dicta sunt in procuratore habeat etiam locum in executore vltimę voluntatis.d.§.largius. & ibi Bar.& no.Imo.hic,& in proposito dicit Bal.vnum verbum no.in l.si procuratori falso.s̃.de condi.ob cau. ꝙ illi qui putarent ꝙ ꝑ mutationẽ talem status adiecti ad solutionem non reuocaretur potestas soluendi,illi errarent in iure quasi naturali , propterea licet tractaret de damno vitando ei tm̃ non subueniret, & hoc ibi sequitur Rom.põt allegari.l.venia. C.de in ius vo.vbi non excusatur q̃s ab errore iuris naturalis, sed difficultas esset in ꝓbando ꝙ erraret in iure quasi naturali,vnde nõ pono hic dictum pro
5 constanti,sed est notandum in practica.†Item ex tex.not.ꝙ filius videt̃ adiectus ad solonem , & non ad oblõnem, si pater stipulat̃ sibi,vel filio dari.limita primo nisi pater dotem dedisset pro filia, & stipl̃s esset dotem sibi reddi in vita eius , & filio hæredi cũ ipsa erit sui iuris,& tunc videt̃ filia adiecta ad oblõnem,& sic ipsa agere poterit.tex.est no.in l.vxorem si testamẽto.el ij.cum gl. in vers. recuperauerat.& ibi expresse no.Bar.de lega.iij.& no.Ang.hic, & Bar.& alij in d.l.post dotẽ.vbi aũt non fuisset pater , sed alius qui dotem stipulatus fuisset reddi sibi aut mulieri dotatę posset indistinctè mulier agere solu.ma. & sic censetur adiecta ad oblõnem, & stipulator vr̃ adiectus ad solonem, vt est casus sing.in l.Caius. s̃.solu.ma.quem ita ibi intelligit & declarat Bar.in ver.ad fm̃ notabile opp.& colligitur ex rõne tex.ibi,ne cõmodo dotis, &c. & sic habes duas limitationes ad istum text. quasdam al̃s vide hic ꝑ Ang.post Bar.& aliquid per Iaco.de But.& Bar.in l.cum qui-
6 dam.ff.de verb.sign.¶ † In tex.ibi non rectè filio,&c.Limita hoc per Bar.nisi ꝯ̃ctus esset gestus cum filio etiam ad vtilitatem p̃ris, quia tunc filio solui poterit per l.ꝙ si seruus.s̃.depo.& idem dicit in procuratore per l.ꝙ seruus.j̃.de solu.si tm̃ procurator agere vellet ex suo ꝯ̃ctu , vt sibi soluatur , haberet necesse cauere de rato ꝙ videtur mirabile text.est no.in l.non solum. §.sed interdum.s̃.de
7 procu.¶ †Quid aũt sit in negotiorum gestore an ex suo contractu sibi solui possit,dic vt habes in tex.singu.in l.filiæ.& ibi Bar.j̃. de sol.& de materia aliquid per Bal.in rub.C.depo.in ij.q. & per Bal.in l.j.in fi.C.quibus.res iudi.non nocet.& ꝑ Bart.& Ange.in
8 l.Iul.in princ.& ibi bo.tex.j̃.eo.† Prædictus tñ adde inquantũ Bar. hic voluit ꝙ qñ ex facto monachi acquiritur abbati sine facto abbatis solui possit monacho,& idem in filio, & seruo ꝙ hoc procedit quo ad veram solutionẽ factam filio seruo,vel monacho non autem quo ad fictam puta delegationem,vel nouationem l.fugitiuus.in fi.j.de solu. l.si vnus.iuxta.prin.s̃.de pact.& expressius.in l.non ideo.j.de noua.no.Bal.in l.cum filius.s̃.si cer.pe.vbi ad hoc allegat illam.l.quam tm̃ limitationem intellige vt declarat glo.in in d.l.non ideo. videlicet nisi dicta ficta solutio redundaret in vtilitatem patris,vel domini,vel abbatis,per l.fi.in princi.j.de noua.

1 *Tempus appositum cã finiendi obligationem, vel aliud ius sui natura perpetuũ, non facit ipsam,vel ipsam finiri ipso iure,sed ope excep.*
2 *Dictio quo ad, & dictio quousque in dubio denotat tempus esse adiectũ cã finienda obligationis in contractib.secus in vltimis voluntatib.limita vt j̃.*
3 *Fideiussor promittens pro principali quo ad viueret,an ista verba sint apposita cã finienda obligationis.*
4 *Promittens decem quo ad viuam intelligitur singulis annis.*
5 *Exceptio si non fuit opposita t̃pe proponenda exceptionis, puta exceptio pacti de non petendo,an possit postea opponi tempore allegationum.*
6 *Exceptio quando non inest actioni,an requiratur quòd opponatur per partem.*

7 Credito

7 *Creditor si agit ante diem, & tamen reus nihil opponit, an iudex poterit reum condemnare.*
8 *Exceptio dilatoria debet opponi ante lit. conte. alias post opposita non releuat.*
9 *Exceptio pacti de non petendo, vel de non agendo, an impediat litis contesta.*

1 §. Qui ita. † Tempus appositum cā finiendi oblīonem,
vel aliud ius sui nā ppetuum nō facit ipsam,
vel ipsum finiri ipso iure, sed ope exceptionis, quod trib. pbatur
2 exemplis. h. d. ¶ † No. q dictio quo ad, & dictio quousq;, in dubio
denotant tp̄s esse adiectum cā finiendę oblīonis in ɔ̄tractib. vt hic se
cus in vltim. volun. qa tunc denotant tp̄s adiectū cā multiplican
dę oblīonis. i. quod oblīo sit annua. l. legatum. in princ. ff. de an. leg.
& ita tenuit hic Raph. sed Bar. hic circa primū membrū tenuit ɔ̄-
rium. s. quod dictio quo ad, & quousq;, & similes denotant in ɔ̄-
tractib. tp̄s differēdæ solonis, & non finiēdę oblīonis, qn̄ oblīo est sim
plex & circa actū momentaneum p l. ad diē. cū si. hic all. p eum. j.
e. & r̄ndet ad istū tex. quod hic erat oblīo annua expressa, non aūt
simplex oblīo, vt hic in gl. in ver. in calen. & hic seq̄t Ange. Imo. &
Pa. de Ca. hic qa cū duob. mo. possint dicta verba intelligi. i. q fue
runt adiecta cā finiendę oblīonis. Item q cā differendę solonis, iō
dn̄t accipi hic secundo mō, vt non possit statim ɔueniri pmissor,
cū hoc sit sibi fauorabilius, ergo hoc mō dēt interp̄tari. ar. l. stiplo
ista. §. in stiplonib. & l. eū q. §. fi. ff. e. & p hoc non recedo a cōi snīa
3 Bar. & aliorū, qa ad istū tex. patet r̄nsio ex no. in gl. j. † Prædictam
ɔclonem Bar. limitabat hic Io. de Imo. non procedere in fideius-
sore promittēte pro debitore principali quo ad viueret, qa intel-
ligunt̄ tunc adiecta hic verba cā finiendę oblīonis, allegat qd̄ not.
in l. si fideiussor. §. fi. ff. mā. Facit quod hr̄ in l. si pro ea. C. man. Sed
hanc limitationem non puto fortasse veram, nam vr̄ ɔ̄ tex. in rō-
ne sui in l. si mandato Titij. §. Paulus. el ij. ff. man. aīs est. l. sequens.
Pro quo facit, qa hic fauorabilius est promissori, vt cā differendæ
stiplonis adiecta intelligant̄, ne statim ɔueniri possit, ergo, &c. l.
stiplo ista. §. in stiplonib. ff. e. nec est putandū si intelligerent̄ adie-
cta cā finiendæ oblonis creditorem pati, vt tp̄s labat̄ ar. l. cum de
īdebito. cum si. ff. de prob. nec ob. d. l. si fideiussint. §. fi. quia ibi erat
actū, vt post tp̄s non posset ɔueniri. Nō ob. d. l. si pro ea. qa illa
lex loquit̄ de eo quod agitur īter fideiussorē & debitorē, nos vero
hic q̄rimus de eo q agit̄ inter fideiussorē, & creditorem, q fideius
4 sor petere non pōt, vt post certū tp̄s liberet̄. ¶ † Item not. iuncta
gl. j. & iuncta gl. in ver. in calen. q si promitto decem quo ad vitā,
intellr̄ singulis annis circa quod Bar. hic dixit, quod aut loq̄mur
in vlti. volun. aut ɔ̄tractib. primo casu debent̄ decem singulis annis,
p l. legatū. in prin. ff. de ann. leg. quā ita indistinctè intellexit Bart.
Ang. & cōiter Moder. hic, & idem Bar. in l. qui ɔcubinam. §. vxori.
ff. de leg. iij. & Io. de Imo. in l. pe. ff. de ɔdi. & de. & Imo. in l. qui hoc
anno. ff. e. & bn̄, licet ipsemet Bar. in d. l. legatū. dicat p illam. l. hoc
esse verum in legato relicto pro dote, quod non placet, qa text.
ibi non se fundat pp fauore dotis. Secundo vero casu. s. in ɔ̄tractib.
Bar. hic & in d. l. legatū. dixit q si promissa sunt. x. diuiti non intel
ligit̄ de decem annuis. sed de decem semel tm̄ minutatim tn̄ præ
standis intra tp̄s vitæ p l. si eum p̄finitione. ff. qn̄ di. leg. ced. & hic
latius p eum. Ang. hic fatet̄ q pmissio non erat annua qn̄ pmit-
tit̄ diuiti, iō gl. j. hic dū dicit, annua, debet intelligi q hoc fuit exp̄s
se actum. tn̄ subdit Ange. q decem integra statim peti potuerunt
p istū tex. in verbo ɔfestim. & idē tenet Pa. de Ca. hic. Nec obst. l. si
cum præfinitione. qa ibi fuit expressum certū tp̄s, ita q poterat
certa fieri diuisio prestationis in singulos annos, hic aūt erat tp̄s
incertū. istud vltimum tenet et Imol. hic. s. quod totū peti potent
ɔfestim, quod intelligit esse verum si ɔstat q aīo finiendę oblīonis
tp̄s fuit adiectū, aīs aūt in dubio, eum tp̄s videat̄ adiectum cā dif-
ferendę solonis s̄m opi. Bar. hic q̄ est cōis. vt dixi, debet peti totū
in fine tp̄is iuxta. l. q. hoc anno. ff. eo. & istud placet tenendo dictā
opi. Bar. q in dubio dictio quo ad, importat tp̄s cā differēdæ solo-
tionis. Subdebat et Imo. hic circa p̄dicta & in l. j. de ɔdi. & dem. su
stineri posse promissionem factam diuiti p dicta verba quo ad vi-
uam. & eam intelligi debere esse factā annuā sicut in legatis, per
d. l. legatum. pro quo alle. qa illa dictio quo ad, est repetitiua. l. pe.
ff. de excu. tut. l. sicut in annuis. in prin. quib. mo. vsusfruc. amit. Sed
hic in hoc teneo cōem opi. quæ est in ɔ̄riū, vt dixi. ¶ Non ob. d. l.
legatum. qa ibi, spāle est in legatis, iuxta. l. in testīs. de reg. iur. non
ob. l. pe. cū si. quia r̄ndet Bart. in l. legatū esse verum in habentib.
cām. successiuā, vt est vsufru. tutela, & siles. & ita loquunt̄ dicta iu-
ra. secus in habentib. cām momentaneam, vt est dare decē, & s̄m
Bar. in l. legatū pro cōi opi. facit. qa in dubio q minimū est debet̄,
& ɔ̄ stipulatorē fit interpratio. l. sem p in stiplonib. de reg. iur. & l.
stiplo ista. §. in stiplonib. ff. e. & de hic aliquid vide p Pet. & Imo. in
d. l. q. hoc anno. & hic faciunt ad qōnem de qua p Bal. in auc. exci
5 pit. C. de bon. quæ liber. qua ibi remitto. † Ab extra quæsiuit hic
Bar. multum vtiliter, an si intra tp̄s proponēdæ exceptionis, reus
non opposuit exceptionem puta pacti de non petendo, sufficiat
si postea hoc simplr̄ allegatur ī pe allegationum. dic vt hic p eum
qui notabiliter loquitur, & cum eo cōiter transeunt hic alij, & idē
no. Bar. in l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. in l. lecta. ff. si cert. pet. & in l.
exceptionem. & ibi Bal. C. de proba. & Bal. in l. in bonæ fidei. in fi.
C. de pact. & in l. ordinarij. C. de rei vend. & in auc. præsente. C. de
fideiusl. & l. peremptorias. C. sen. rescin. non pol. & in l. ex his præ
dijs. C. de euict. & d. Ant. & Imo. in c. peruenit. de empt. & ven. &
6 d. Ant. in c. exceptionem. de excep. ¶ † Inquantum tn̄ dixit Bar. q
vbi exceptio non inest actioni exemplum ponit in exceptione q
metus cā, requirit̄ vt opponat̄ p partem. s̄m eum, adde q Bart. in
d. §. pactus. vr̄ ɔ̄rium dixisse dum dixit q īmo tunc si locupletatur
actor cū aliena iactura pōt iudex supplere ac si exceptio esset op-
posita p l. plane. circa prin. & ibi Bar. ff. de peti. hæ. & voluit Imo.
hic. ¶ Sed aduerte in hoc dubio passu, qa saluando Bart. hic, pos-
set r̄nderi verum esse q iudex pōt supplere si petatur & implora-
tur ipsum offi. iudi. p partē iuxta. l. iij. §. hoc aūt. de dam. inf. & ex
presse no. gl. in l. fi. & ibi Bar. clarius ff. de peti. hæ. nam licet sit no-
torium iudici, & in notorijs iudex suppleat, tn̄ notorium non re-
leuat ab onere proponēdi, vt est gl. sing. in cle. appellanti. de app.
& no. Io. An. in c. j. vt lit. non ɔte. & Bar. in l. j. no. x. de exceptio. cū
si. & in terminis nostris volunt hoc docto. & in d. c. exceptionem.
Ant. de Bu. in c. bonę, el grande. de postu. præla. & ita debet intel
ligi opi. Bar. in d. §. pactus. Et ita puto tenendum q̄uis Ang. in d. l.
fin. & Imol. in d. §. hoc aūt. voluit ɔ̄rium. s. q iudex supplere possit
ex officio etiam non petito qn̄ sic ɔstat ex actis pro quibus facit, li
cet non alleget, gl. in l. age. in gl. mag. C. de transact. & gl. in c. j. in
versic. vt publicę. de exceptio. in vj. Et tenendo opin. istam posset
r̄nderi ad glo. in cle. appellanti. cum si. q verum est iudicem non
teneri supplere parte non proponente, vt ibi. tn̄ si iudex vult pōt
vt no. glo. in d. l. age. & sic essent ɔcordatę opin. quod no. quia do
cto. non bene declarant. Adde quod Saly. in d. l. exceptionem. C.
de proba. & Fulg. in d. l. lecta. si cer. pet. tenent ɔ̄ Bar. dum Bar. vo
luit q vbicunque exceptio competit ex pacto incontinenti appo
sito nō teneatur reus opponere. nam præfati docto. volunt q im
mo teneatur pars opponere, qn̄ in hoc solum permittitur iudi-
ci supplere pro parte qn̄ pars est absens. l. ampliorem. C. de appe.
& no. Bar. in d. §. hoc autem iudicium. tn̄ in hoc sustineo opi. Bar.
pro qua adduco tex. in l. rogasti. §. si tibi. ff. si cer. pet. in verbo, ipso
iure. & illum tex. ad hoc reputat ibi Bal. singu. in lect. antiq. quam
confirmo authoritate eiusdem Bal. dadem tenentis in l. qui pecu-
7 niam in fi. ff. si cer. peta. ¶ † Postremo tangit hic Barto. an si credi-
tor agit ante diem. & hoc constat iudici reus tn̄ non opponit an
iudex debeat ɔdemnare reum, dic vt hic per eum, & alios in lo-
cis ff. alleg. & aliquid per Barto. in l. ita stipulatus. in ij. q. prin. j. eo.
& p Ang. in l. q si in diem. in prin. ff. de peti. hær. vbi ad hoc indu-
cit illum text. & transit ibi Ange. eum opin. Bart. hic inquantum
aūt Bar. hic dicit q si opponatur exceptio q agit ante diem impe
dietur iudicium, intelligas verū esse si opponitur ante litem con-
testa. ita intelligitur. §. temporales. instit. de exceptio. Sed si non
opponeretur ante, sed post, tunc ex quo est passus litem contesta
ri videtur consensisse quod procedat iudicium, & videtur renun
ciasse exceptioni dilatorię. l. Pomponius. §. rati. ff. de procura. cum
simi. ita signanter posuit Innoc. in c. j. de plus peti. & Bald. in d. c.
exceptionem. Item limitat Bart. hic si de tali exceptione poterat
incontinenti constare, aliàs non impedietur iudicium, per not.
per Bal. post gl. in l. nam & postea. in prin. ff. de iureiur. ¶ Et an ex
ceptio pacti non petendo, vel non agendo impediat iudicium. l.
litis contestat. posuit de hic aliquid Imo. dic vt per Inno. in c. j. de
litis contesta. per Bar. in d. §. pactus. per Bald. in d. l. peremptorias.
& in l. eleganter. §. si quis post. de condi. indebi. & in l. cum quis.
C. de iur. & fact. igno. & in l. pacta quæ contra. in fi. C. de pact. per
Canon. in c. constitutus. de præscrip. prædictis adde quod Ange.
in l. j. C. de condictio. ex l. & in l. quod si in diem. in prin. ff. de pet.
hære. & in l. exceptionem. C. de proba. & Fulg. & Ruma. in d. l. lo
cta. voluerunt q qn̄ dies solutionis fuit a principio adiectus pos-
sit iudex ex officio etiam reo nihil opponente repellere actorem
a limine iudicij dummodo constet ex actis. mouentur per glo. in
l. vbi pactum. C. de transa. ut gl. mag. & in l. j. C. de offic. assesso. &
sic discrepant a Bart. hic. Tamen veriorem puto sententiam Bart.
hic & sequentium, quia glo. in d. l. vbi pactum procedit quando
ipso iure nō competebat actio actori. vnde tunc iudici bene per-
mittitur repellere actorē absque oppositione rei, cum sine actio-
ne nemo experiri possit. l. pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. Non
obst. glo. in d. l. j. quia ibi libellus erat ineptus, & sententia super
eo lata esset nulla. c. cum dilecti. de emptio. & vend. no. Bald. in l.
licet. C. de procurat. possent tamen concor. opin. quia aut fuit ab
initio p pactū ɔuentū qd̄ solui deberet pecunia promissa in calē.

Auguſti,& procedat op.Bar. qa dies hic caſu ineſt ſolōni cum ſit
adiecta cā differendę ſolōnis.aut fuit ab initio actū inter partes p
pactū ꝙ non poſſit agi ad pecuniā promiſſam niſi in calen. Aug.
a & hoc caſu,qa pactū incontinenti appoſitū informat ᵃ ipſo iure
actionē,p l.iugalli.§.ſi tibi.ſ.ſi cer.pe.poterit iudex repellere acto
rem a limine iudicij q̃uis reus non opponat, qa cū pactū fuerit
ne agi poſſi ante calē.ſeq̄t ꝙ añ illas ꝑueniri non pōt ad lit.ɔte. l.
amplius non pet.j.rē ra.ha.hic.n.caſu adiectū fuit pactū cā actio-
nis impediendę,&c.¶ Item adde quod Sali.in d.l.exceptionē.vo-
luit ſi ſimpl̃r opponat̃ exceptio dilatoria ſolutionis,licet non op
ponat̃ p reum, quod non ꝓcedat̃ vlterius in iudicio tñ iudex ex
offō ſuo pōt remouere actorē a limine iudicij,mouet̃ p l.quoties.
§.item ſi i pali ver.alioquin.ſ.de admi.tut.quod puto verū qñ pa-
ctum eſſet appoſitum quod agi non poſſet ante diem p ſ.dicta.

ADDITIO.

a Franc Curt. ¶ Informat. Vide ad declarationem omnium Alex.in l.iuriſgen.
§.quinnimo.ſ.de pac.

1 Paria ſunt ſtipulari ante calen. & ſtipulari in calendis.
2 Stipulatio ſecunda ſi continet minus quam prima non inducitur nouatio primæ.
3 Solutio in parte facta an & qñ liberat a parte, vel toto.
4 Promittēs dare fundū ſi dedit fundū ſine vſufructu an ſit liberatus a ꝓprietate.
5 Fundum qui dare tenetur an teneatur illum dare cum fructibus.

1 §.Qui ita. † Paria ſunt ſtipulari ante calendas & ſtipu-
lari in calendis, & q rē plene non habet licet
in futurū hr̃e poſſet pōt ſtipulari id qđ ſibi deeſt,& ſecūda ſtip̃lo
ɔtinens minus q̃ prima ēt cū interuentū nouę pſonæ nō nouat
primā.& plurib.exiſtentib.obligatis ad idē ex diuerſis cāis lucra-
2 tiuis vno ſoluente alter liberat̃.h.d.vſq; ad §.ſi hoiem.¶ † No.ex.
§.ſi a te.ꝙ ſi ſecunda ſtip̃lo ɔtinet minus q̃ prima non inducit̃ no
uatio primę vt hic in l.qui vſumfructū.j.eo.niſi hoc agat̃ vt hic,va
let tñ ſecunda ſtip̃lo pp interuentū nouæ pſonæ,vt patet hic in
ver.liberabit̃.ſecus ſi noua pſona non interueniſſet vt l.q bis.ſ.e.
& d.l.q vſūfr.qđ no.p limitatione illarū legū, & dixi in d.l.q bis.
3 †Item no.ex eodē tex.iuncta.l.ſi ita ſtipulatus fuero ſi Titius.§.j.j.
de ſol.vbi in ſolōne ptis debitæ ɔtingit liberatio pte ſoluta,nam
illud eſt verum in ſolōne ptis quotę puta dimidia,vel tertia.ſecus
in ſolōne ptis ītegralis vt ſi debeo fundū pleno iure & trado fun
dum detracto vſufructu,vel eɀ nā in aliquo non liberabor vt hic.
4 d.l.ſi ita.¶ Quid aūt ſi dedi proprietatē ſine vſufructu cū eēt † obli
gatus ad totum fundū pleno iure an liberatus ſum a proprietate
Bar.hic,& Mod.excepto Raph.& Bart.in l.ſtip̃lones non diuidū.
in ij.q.j.e.& alij doc.cōiter in d.l.ſi ita ſtip̃ls fuero ſi Titius. §.j.j.e.
vñr velle idē ꝙ qñ dedi vſumfructū,ſolū Raph.Cu. hic & in d.§.j.
tenuit ɔ̄riū,videlicet ꝙ imo ſim liberat᷑ a ꝓprietate p d.l.ſi ſtip̃ls.
§.j.q incipit.q decē.j.de ſol.nec ſm eū obſt.d.l.ſi ita ſtip̃ls fuero ſi
Titius.§.j.qa loq̄t qñ dedi vſumfr.ſolū, q morte & capitis dimi-
nutione pimit̃.§.finit̃.inſti.de vſufru.nos vero tn ꝓprietate q̃ non
ita facile extinguit̃ ad iſtū tex.rñdet̃ exponēdo non liberaberis.ſ.
in totū, ſed p parte ſoluta ſic. Tñ ſuſtineo cōem ſñiam p qua eſt
tex.in d.l.ſi ita ſtip̃ls fuero ſi Titius.in §.j.ibi niſi pleno iure fundū
ſtipulatoris efficeret, nulla pte oblōnis exonerat̃,&c. Præterea di
ci pōt ꝙ p̃ſtatio ꝓprietatis nudæ non affert tantā vtilitatē in parte
reſpectu ptis,&c.qa hñs ꝓprietatē nudā nō ita inueniet ɔductō-
rem ꝓprietatis quēadmodū ille q hēt ēt vſumfructū, ſed qñ p̃ſta-
tio ptis non affert in pte tantā vtilitatē reſpectu ptis q̃ tā totū re
ſpectu totius non inducit liberationē in aliquo. l.in executione.
in prin.& §.j.j.e.dixi in l.ij.§.j.ſ.e. ¶ In glo.in ver.calen.ibi.vel dic
ſm Io.An.hic vera de qua plene dictū fuit.ſ.eo.in l.q ante calen.
In ead.ibi,ſi ante calen.&c. hic non eſt vera, qa non pōt reddi rō
diuerſitatis inter ꝓmiſſionē de ſoluendo die Iouis, & ꝓmiſſionē
de qua hic.¶ In gl.in ver.petā.in prin.gl.cōiter reprehēdit̃, qa eſt
ɔ̄ iſtū tex.vbi dr̃ peti debere vſumfructū & non fundū.& ad l.Iul.
rñde,vt hic per Bart. & doct. Dicebat tñ Imo.hic ſuſtineri poſſet
vtrāq; practicā.ſ.quod petat̃ vſusfructus,vt hic ī text.& ꝙ ēt petat̃
fundus vt ɔſequat̃ vſumfructū, vt dicit gl.& p hac vltima practi-
ca.allega.tex. in d.l.q vſumfructū.ibi fundus dari non intellr̃, ſed
rñdeo ꝙ fundus dari nō intellr̃.ſ.totius detracto vſufructu, ſed ps
5 bene dari intellr̃,vt ibi,& l.iij.ſ.de vſu. † In ea.ibi,ſed rñde ſic Ti-
tiæ,&c.vult ergo.gl.ſ.qđ vera ꝓprietas, & vſusfructus nō ſunt par
tes fundi,& rō pp quā gl.hic conat̃ pbare dū dicit ad fundū hunc
non eſt bona,& eā reprehendit. ſ.ꝓxime p iſtū tex.ſed alr̃ ꝓbari
pōt qđ non ſint oino partes fundi. Nā fundus eſt res corporalis,
ꝓprietas vero & vſusfructus ſunt iura icorporalia.l.j.ſ.de re.diui.
vel alr̃,vt p Bar.in d.l.q vſumfructū.Habes ergo ex gl.iuncto tex.
notare ꝙ ita demū fit nouatio p ſecundā ſtip̃lonē ɔtinentē idem
qđ prima cū interuentu nouę pſonę ſi ɔtineat idē oino als nō.&
iſta eſt vera ſolō q̃uis alię dari poſſent ſolōnes, vt hic p Modern.
quæ ſunt ɔ̄ ea quæ no.Bar.in l.pe.j.de præto.ſtipu.

1 Stipulatio conditionalis etiam animo nouandi interpoſita moram precedentem non purgat.
2 Stipulatio ſecunda nouans primam an & qñ impediatur propter primam.
3 Promiſſio conditionalis ſequens facta a Titio animo nouandi non inducit purgationem moræ primi debitoris, quod intellige vt hic.
4 Promiſſio facta principali prodeſt fideiuſſori.
5 Debitor ſub conditione non poteſt interim conſtitui in mora negligendo, vel interpellatus non ſoluendo.
6 Promiſſio facta animo nouandi, an & quando producat actionem.
7 Stipulatio ſecundo facta animo nouandi an & quando tollat primam.

1 §.Si hoīem. † Stip̃lo ɔdōnalis & aīo nouandi interpoſi
ta,moram p̄cedentē non purgat.itē cū in-
cipit eſſe certū ſecundā ſtip̃lonē aīo nouandi interpoſitā ɔmitti
non poſſe,ſtatim agi pōt ex prima q̃ nouari ſperabat̃.Et pempta
re ante ɔdōnis euentū ſtip̃lo ɔdōnalis ēt ſi ɔdō exiſtat ɔmitti nō
pōt,ſed ſi res non eſt pempta,licet actio q̃ ſperabat̃ nouari pem-
pta ſit,tali rōne bñ pōt ɔmitti ſtip̃lo ſecunda ſi eueniat ɔdō, licet
non operet̃ effectum nouationis.h.d.iſte.§.q putat̃ horribilis ſm
2 doct.¶ † In text.ibi, ɔfeſtim,no.ꝙ licet ꝓmiſſio ſecunda ɔdōnalis
nouans primā purā ſuſpendat eā,adeo ꝙ pendente ɔdōne agi ex
prima ſtip̃lone nō poſſit.l.pecuniā.alle. in gl.tñ illud verū eſt qñ
ſcđa ſtip̃lo effectū hr̃e pōt,vt ibi.Secus ſi effectū hr̃e nō poſſit, vt
qa res pempta ſit, qñ tūc ex prima ſtatim poterit agi ɔdōne nō
expectata vt hic,quod eſt notandū ꝓ intellectu, & limitatione.d.
3 l.pecuniā.† Secundo no.ꝙ ꝓmiſſio ɔdōnalis ſequens facta a Titio
aīo nouandi non inducit purgationē more primi debitoris.qđ ē
verū,ſ.qñ ꝓmiſſio Titij facta fuit non ɔtemplatione primi debito-
ris,ſed creditoris ad quē ꝓmiſſor ſuū dirigebat effectū, ita intellr̃
iſte tex.ſcđm gl.ī ver.ɔfeſtim.in j.ſol.& ēt ī ver.rñde illud, qñ &c.
& ſequunt̃ oēs,& ſm Pa.de Ca. eſt valde ſing.limitatio ad l.quo-
nes.alle.in gl.Io.de Imo.hic dixit iſtā limitationē videri non pro
cedere,nec poſſe hr̃e effectū, qa ſi tpe ſcđę ſtip̃lonis res erat pñs
vr̃ purgata mora primi debitoris ſ.p l.q decē.§.cū mihi Stichū cū
ſeq.j.de ſol.ſi aūt res non erat pñs adhuc non vr̃ ꝓcedere,qa ſi res
extat tpe euentus ɔdōnis tollet̃ prima oblō cū fuerit nouatio
primæ oblōnis, qa ſtip̃lo ſequens fuerit interpoſita aīo nouandi
vt hic in gl.& ſic p nouationē primę tollet̃ in ɔ̄ntū effectus morę
quoad primū debitorē, qa ſtare non pōt qualitas ſine ſubiecto.
l.j.ſ.de vſufr.l.eius q ſ.ſi cert.pet.ſed tu teneas cōem opi. Quoad
obiectū rñde ꝙ imo poterit hr̃e effectū ſi ponamus defeciſſe ɔdō
nē ſcđę ſtip̃lonis,qñ ēt ſi ſine mora res poſtea ꝑeat remanet de-
bitor obligatus ex prima oblōne p l.ſi ex legati,cū ſi.ſ.e.& ſic fir-
ma ſtabit ɔclō ꝙ qñ non ɔtēplatione primi debitoris fit ſcđa ꝓ-
miſſio non inducit̃ purgatio morę primi debitoris, & ſentiunt
do.p̃ter Imo.hic eē verū ēt ſi tpe ſcđę ſtip̃lonis res erat pñs & ſic
limitatur.d.§.ſed cū mihi Stichū. & poſſumus dicere ꝙ hoc ibi in
nuat tex.ī ver.noīe eius,reliqua circa hoc declara cū gl.ma.& als
4 limitationes habes plene in l.ſi tem.j.de noua.vbi late p Bar.† In
tex.ibi obligari pōt. ɔ̄riū videbat̃ dicendū, qa attento quod ſcđa
ꝓmiſſio fuit facta a Seio ɔtemplatione Titij, iō acceptilatio facta
Titio videbat̃ ꝓdeſſe Seio ſicut in acceptilatione facta vni ex cor
reis q̃ prodeſt alteri,& facta principali, prodeſt fideiuſſori. l. ſi ex
plurib.j.de accepti.l.iiij.§.nunc de effectus.ſ.de lib.leg.l.exceptio-
nes q̃ perpetuo.ſ.de excu.cum ſi. quapropter Bart.multū reſtrin-
gendo text. iſtum dicebat iſtam literam debere intelligi qñ non
ɔtemplatione Titij primi debitoris Seius promiſerat,ſed ɔtēpla-
tione creditoris,vt ſenſit gl.mag.in prin. & fatet̃ Bart.ꝙ in dubio
vr̃ ꝓmittere fauore & ɔtēplatione primi debitoris arg.l.fideicom
miſſa.§.interdum.ſ.de leg.iij.& hic latius p eum, ſed ſm Rapha.
& Imo.hic tex.pōt ſimpl̃r intelligi prout iacet, quia licet ꝓmiſiſ-
ſe videat̃ in dubio fauore debitoris tñ acceptilatio non debet ꝓ-
deſſe Seio,vt hic qa Titius,& Seius nō erant correi,nec ēt fideiuſ
ſor,vel cū eo ſīlitudinē hñs,patet qa Seius ſe obligat in caſu quo
Titius non remaneat obligatus qm hic Seius ꝓmiſit vt nouaret
& tolleret oblōnē Titij,ſm verū intellm gl. poſitū ī gl.ij.ergo nō
pōt Seius dici Correus nec fideiuſſor.& iſta opi.videret̃ verior q̃
opi.Bar.tñ pp d.l.quoties.nō eſt abſurdū dicere ꝙ Seius hic non
ꝓmiſerat ɔtēplatione Titij primi debitoris,vt iura iurib.ɔcordent
tur.c.cū expediat.cū vulg.de elect.¶ In glo.mag.ibi pro Titio hic
prima ſol.cōiter non tenet̃,vt dixi ſuper tex. dū diuinat ad tex.at-
tento ꝙ in dubio ſcđa ꝓmiſſio vr̃ facta ɔtēplatione primi debito-
ris vt iā dixi.Ideo alr̃ ſolue,vt p Pe.& Bal.hic Et pro gl. ordinan-
da quæ eſt inordinata cape.hic ver.quarti,&c.demū ver.vel dic ꝙ
ſic,&c.demum ver.alij demū.ver.itē opponit̃,&c.vltimo ver.ter-
5 tij,&c.¶ † In ea.ibi,ſed & addes.hic rñſio diuinatio eſt iō nō tenet
hic ſcđa ſolō quo ad iſtū tex.eſt tñ in ſe vera,& ex ea habes nota
re ꝙ debitor ſub ɔdōne nō pōt interim ɔſtitui ī mora negligēdo,
vel interpellatus nō ſoluēdo,tñ faciēdo.i.occidendo rē ꝓmiſſam
ſic,

ſic,qđ eſt verũ ſm Bal.& Imo.hic q̃a obl̃o purificat̃ ex interfectio
ne.nam.Sticho interfecto extinguit̃ ſecũda ſtipl̃o ꝯdõnalis,vt hic
in princ.quæ ſtipl̃o erat cã ꝙ prima promiſſio dicere ꝯdõnalis.i.
facta ſub ꝯria ꝯdõne.d.l. pecuniam.vñ extincta ſecunda ſtipl̃one
abſq; eo qđ expectet̃ ꝯdõ remanet prima ſtipl̃o pura,vt hic,ſecus
ſi non purificat̃ ꝑ interfectionẽ,vt ſi ſimplr̃ promiſi Stichum ſub
ꝯdõne & interim occidã non dicar eſſe in mora,ideo nõ poſſum
ꝯueniri ex ſtipl̃u,ſed actione de dolo. tex.eſt ſm cõem intellectũ
doc.in l.ſi fideiuſſor.ſ.de do.& licet doc.hic nõ dicant,tñ hæc fuit
deciſio Bar.in l.mora.j.eo.& Sal.in l.qđ te.ſ.ſi cer.pe.& Ang.in l.
6 ſi ſeruũ.in prin.j.eo.¶ †In ea ibi,q̃a non promiſit aio nouãdi.hãc
reprehendit Bar.& doc.cõiter,q̃a ſi nõ eſſet fcã aio nouandi nihil
impediret quin incõtinenti poſſet agi ꝯ Titiũ, cuius ꝯrium inuit
lr̃a.ſꝫ non poſſet ꝯueniri Titius niſi re perempta , & extincta ſe-
cunda ſtipl̃one,tñ ꝓ iſta ſol.gl.facit,q̃a ſi aio nouãdi fcã fuiſſet ꝓ-
miſſio,ſequetur ꝙ cum ſecuta in ꝑſona Titij acceptilatione non
ſubſit obl̃o quæ poſſit nouari, non deberet Seius poſſe obligare
adueniente ꝯdõne,cuius ꝯrium hic dr̃ in text.¶ Ad hoc tñ Imo.
tenendo ꝙ actum fuerit ꝙ nouaret.ſ.qđ intelr̃ ſi reperiet aliquid
nouandũ,nam vr̃ actum in ſtipl̃one ſecunda ꝙ duo faciat.ſ.ꝙ cõ
mittat̃ ſecunda ſtipl̃o.Itẽ ꝙ nouet primã, & ideo ſi non põt ope-
rari ſecundo oꝑabit̃ in primo.ar.l.Celſus.§.j.ſ.de arb.c.cum deli-
ctũ.de dolo.& contu.& idem ſentit Pa.de Ca. ¶ Vel ſubtilius tñ
ꝙ hic Titius tꝑe acceptilationis nõ erat efficaciter obligatus, ſed
ꝑ ſtipl̃onem ꝯdõnalem factam cũ Seio intelligebat̃ Titius obli
gatus ſub ꝯria ꝯdõne.d.l.pecuniam. vñ de acceptilatio facta ante
euentum nihil operatur.l.ꝙ in diem.j.de accep.l. ſub ꝯdõne.j.de
ſol.aut ergo deficit ꝯdõ ſecundæ ſtipl̃onis & acceptilatio habet ef-
fectum,q̃a tũc purificata eſt obl̃o Titij,vt hic,in prin.aut ꝯdõ ve-
nit,& quia per euentum ꝯdõnis apparet et Titium, nec tꝑe acce-
ptilationis nec poſt fuiſſe efficaciter obligatum acceptilatio nihil
operat̃ quo ad Titium,nec quo ad alium.l.pe.j.de fideiu. ergo eo
modo dẽt fieri nouatio,ac ſi acceptilatio facta non fuiſſet.¶ Nec
huic ſol.ob.qđ no.gl.ij.in d.l.pecuniam.vbi patet ꝙ pendente cõ-
ditione ſecundæ ſtipl̃onis nata erat actio ꝯ Titiũ, ergo acceptila-
tio poterat interim operari,q̃a tñde ꝙ hoc non ob.q̃a videmus ꝙ
licet in obl̃one ad diem ſit nata ante diem actio.l.j.in fi.ſ.q̃n dies
leg.ce. tñ acceptilatio facta ſuper ea nihil operatur,quia vr̃ colla-
ta poſt diem,vt d.l.qđ in diem.q̃ lex habet locũ ẽt in die certa, &
7 no.gl.in l.ſi Stichum.§.legata in ij.ſol.j.de noua.¶ † In ea.in fi.ibi
quia occidit.intellige ſm Imo.ꝙ non occidit incontinenti,ſed le-
thaliter vulnerauit Stichum,& poſtea fuit interpoſita ſecũda ſti-
pulatio ſub conditione,qua pendente perijt, aĺs ſi fuiſſet inconti
nenti occiſus ſecunda ſtipl̃o non valeret ſuꝑ homine mortuo.l.ſi
homo mortuus.j.e.Sed ꝙ gl.poſſit intelligi prout iacet facit,quia
animo nouãdi primam obligationem poteſt homo mortuus in
ſtipulationem deduci.l.ſi ſeruum & l.inter ſtipulantẽ.§.pe.j.eo.&
ibi dixi gl.in ver. ſtipulet. quia tunc per ſecundam ſtipulationem
non purgatur mora præcedens,quia res non poteſt eſſe præſens,
& iſtud eſſe puto,ꝙ voluerit dicere glo.hic.Io.de Imo.in d.l.ſi ſer-
uum.§.fi.tñ.ad alium tex.ſuſtinendo illud ꝙ dicit hic.ſ.qđ loquit̃
ibi in eo q̃ fuerat in mora,q̃a quo ad eũ cenſet̃ viuere Stichus.l.ſi
rem.j.de noua.Secus in alio promiſſore qui non fuit in mora, vt
hic.& iſta videtur magis colorata rñſio,q̃ rñſio tradita ad iſtũ tex.
per Bar.in d.l.ſi ſeruum.§.fi.de quo tamen ibi dicemus.

Iuliani. LEX LVII.

1 **S**I quis ſi Titius. †Effectus ꝯditionalis obli
gationis tranſit ad hæredẽ
hoc dicit & vide in materia,not.Bart.in l.ſi decem. ſ.eo.

Pauli. LEX LVIII

1 *Stipulatio ſecunda continens plus quã prima valet, & primam nouat,ſi aũt cõti*
net minus,non valet,nec primam nouat,niſi fuerit actum expreſſe. 3.4.
2 *Vſusfructus formalis non eſt pars fundi,ſed vſusfructus cauſalis ſic.*
5 *Debitor liberatur a creditore dando ſibi campſorem,vel alium pro reſponſore.*
6 *Debitor ſi dat vnum reſpondentem loco ſui liberatur a creditore ſic acceptante.*
7 *Dictio nihil,eſt vniuerſalis negatiua,& dictio penitus idem eſt quod omnino.*
8 *Creditor mandauit Titio debitori ſuo vt ſolueret debitum tali ſuo creditori , ille*
acceptauit eum pro ſuo debitore,an ille creditor poſſit hoc reuocare.

1 **Q**Vi vſumfruc. †Secunda ſtipulatio cõtinẽs
plus quã prima valet, & pri-
mam nouat. Si aũt continet minus non valet , nec pri-
2 mam nouat niſi fuerit actum expreſſe.h.d.¶ †No.ex tex. ibi,ſimi
lis &c.qđ vſusfructus formalis non eſt pars fundi. Nam nullum
ſimile eſt idem.l.qđ nerua.ſ.depo.Sed vſusfructus cauſalis ſic , vt
hic,in verſi.detrahitur.ita dicit Raph.hic probari ſingulariter ſm
eũ.Sed dic.ꝙ ꝯ vltimum ex tex.in l.per iuſiurãdum.§. illud.& ibi
gl.& doc.j.de accep. quare verior eſt concluſio ꝙ tam cãlis q̃ for-
malis nõ dr̃ pars quotatiua fundi.i.tertia,vel quarta. Sed eſt pars
integralis quia ex proprietate & vſufructu ꝯſtituitur illud totum
integrale.i.fundus,vt no.gl.in l.recte dicimus.in prin.j.de ver.ſig.
3 & hic plene per Bar.¶ Secundo no.ꝙ vbi ſequens†ſtipulatio con
tinet minus q̃ prima non inducitur nouatio,vt hic ẽt ſi in ſequẽ
ti interueniat noua perſona,vt eſt tex.bñ not.in l.eũ qui ita.§.pe.
ſ.eo. Fallit tñ vbi ſequens continet minus tempore non quanti-
tate,vel re,quia inducit̃ nouatio ẽt ope exceptionis vt eſt glo.no.
4 in l.pen.& ibi do.j. de præto.ſtipu.¶ † Tertio not.ꝙ ſtipulatio ſe-
quens continens plus q̃ prima inducit nouationẽ,vt hic in prin.
iuncto fi.& iuncta aduerſatiua iſta ſed.Quæ q̃n eſt ſine copula,&
denotat diuerſitatem in facto & iure,& gl.in l.ij.ſ.ne quis eum q.
in ius.& in l.hic amplius.§.de his.in gl.j.cum fi.de dam.inf.& qđ
fiat nouatio.no. in l.ſcire debemus.in prin.ſ.eo. Quod pluribus
modis limita,vt dixi ibi,& in l.ſi diuortio.& in l.qui bis.ſ.eod.vbi
ẽt feci mentionem de dicto Bart.hic, & poſuit Bart.in l.iij.§.ſi ex
conuentione.ſ.de re iudi. Si aũt ſtipulatio ſequens contineret tñ
eundem nõ fit nouatio.d l.ſcire.ĩ prin.& ibi gl. ſm Bar.& omnes
hic,& in d.l.pe.licet ipſemet Bar.dixerit ꝯrium in l.ita ſtipulatus
in ver.venio ad ꝯria vtriuſq; partis dum tractat de intellectu.l.duo
ſocietatem.& male niſi interueniſſet noua perſona in ſecũda,q̃a
tunc nouatur prima niſi agatur,ꝙ ſint correi,vt eſt tex.in d.l.iij.in
prin.j.de duo re.& quod not.Bar.in d.l.pen.intellige ſm not.per
5 Bar,in l.vbi quis.& in l.item illa.§.fi.ſ.de conſt.pecu.¶ †Et iſta fa-
ciũt ad q.quotidianam ſi per campſorem feci tibi creditori meo
promitti pecuniam,an ſim liberatus a te? videtur quod ſic , vt te-
2 nuit Bar.in l.ſingularia.ᵃ ſ.ſi cer.pe. & in l.ꝓ debito.C.de bo.auct.
iudi.poſ.& in l.ſi pupilli.§.ij.j.de ſol.& in l.inter cauſas.§.abeſſe.ſ.
man. Secundo pro hoc facit quia debitor delegãdo campſorem
liberari deberet,q̃a per delegationem inducitur nouatio, vt l.de
legare,la.j.in ver.in rem ſuam.j.de noua.etiam hodie, vt tenet ibi
Ang.Bar.Imo.Raph.& Pau.de Caſt.& not.expreſſe glo.in l.iij.in
gl.j.C.de noua.& Bal.in l.pecuniam.ſ.ſi cer.pet.& Imo.in d.l.pe.
Tertio quia delegatio habet vim ſolutionis.l.quamuis.§.interdũ
ſ.ad Vellei.a.l.ſi rem.§.ij.de noua.Quarto, quia interuentu nouæ
perſonæ iſto iure fiebat nouatio ipſo iure d.l.iij. de duobus reis.
& dixi ſ. hodie ſaltem ope exceptionis. Dic pro concluſione qđ
ſi interuenit delegatio liberatus eſt per prædicta. requiritur autẽ
ad hoc vt ſit delegatio quod fiat per ſtipulationem, d.l.delegare,
& ꝙ campſor eſſet debitor delegantis, & promittat tanquam de
bitor delegantis.& tanquam eius debitor delegetur , alias non
eſt delegatio.l.quamuis.§.ſi mulier apud.& ibi gl.mag.ad fi.& ibi
Iacob.But.ſ.ad Velle.& ibi in terminis noſtris firmat Pau.de Ca.
6 †Item etiam eſſet ſi campſor abſque delegatione promiſiſſet per
hic verba,promitto tibi loco Titij,quia Titius erit liberatus q̃n
qui eligit vnum debitorem ꝓ alio nouare vr̃. ita ſingulariter not.
Bal.in l.ij.C.de execu.rei iudi.allega.de l.delegare. vbi etiam hoc
ſequitur Pa.de Ca.¶ Pro hoc etiam Bald.allegat tex.in d.§.ſi mu
lier.Sed Pau.de Caſt.ibi in hoc tenet contrarium,& minus bene
exceptis autem his caſibus non liberatur,vt eſt text.cum glo.ſin-
gu.in §.argentariorum.in auct. de fideiuſſ. & quia non fit noua-
tio niſi expreſſe agatur.l.fin.C. de nouat,& iſtam opinion.in his
terminis ſequitur Ange.& Pau.de Caſt.hic & Bal. in l.fruſtra.C.
de non numerat.pecun.& in d.l.& Ange.Imo. Rapha.& Pau.de
Caſt.in d.l.delegare.& Imo.Rapha.in d.l.penu.& Bald.& Saly.in
d.l.pro debito.C.de bonor.autho.iudic.poſſ. & Bald.in l.fina.C.
de noua.& Fulg.& Pau.de Caſt. in d.l. ſingulari.a.& ita debet in-
telligi quod not.Iacob.de Aret.& Bald.in l.Męuia.in princip.ſ.ſo
lut.matr.& Bald.in l.fin.ad fin.C.ad l.Falc.per Fulg.in l.ſi me. &
Titium.ſ.ſi cert.peta.per Saly.in l.ſi filius.ſ.ad Macedo.per Ang.
in d.l.fin.C.de nouatio.& in l.ij.j.de noua.& in repe.l.j.C.de nud.
per omnes in d.l.ſingularia.¶ Non ob.quod interuentu nouę ꝑ-
ſonę.debet hodie fieri nouatio ſaltem ope exceptionis.per no.ꝑ
gl.& Bal. in d.l.ij. de noua. quia veritas eſt ꝙ hodie nec ipſo iure,
nec ope exceptionis fit nouatio,niſi hoc agatur, vt probat̃ in d.l.
7 fin.in ver.nihil penitus.† ponendo enim dictionem nihil,quę eſt
vniuerſalis negatiua.l.ſi is qui ducenta.§.verum.in verbo nihil de
reb. dub. ¶Item pondero dictam dictionem penitus, quæ idem
importat ꝙ omnino.l.j.C.de gladi.penitus tol.lib. xj.iuncta rub.
& not.Archi.in c.j.de ſupp.neg.præla.lib.vj.& Ioan.Andr.in cap.
j.de poſtula.præla.in vj.in nouella.& glo. in cle.j.de preben. Sed
ita eſt quod vbi dictio omnimodo,iungitur cum negatiua prout
in caſu nr̃o,importat idem ꝙ dictio nullo mõ.l.in noue.in verſi.
omnimodo.& ibi gl.ſ.loca.ergo.d.l.fi.vult ꝙ nullo modo fiat no
uatio

ADDITIO.

a Fran. ¶Singularia. Vide Alex.in d.l.ſingularia.& Iaſo.ibi ſuper glo.iij.& vide
Fra.de Are.in cõl.5.ver.ij.dubitatio,qua ſequitur opi.Bar.in d.l.ſingularia.

tiatio & p ꝯſis,nec ēt ope exceptionis.& ita tenuit Ia.de Bel.in di
ſpu.inci.in Chriſti noie cauet.l.municipali.q qui aliquem percuſ
ſerit in ij.q.quam ponit poſt.l.poſtq̄ liti.C.de pact.Idē ſenſit Cy.
Ia.Bu.Sal.& clarius Ful.in l.ſi.quia aſs illa.l.eſſet impoſita verbis,
& non rebus.Idem tenet Ray.in l.ſi pac.quo pœnam.C.de pact.
& Guil.de Cu.in l.reſcriptum.l.ſi pacto.& ibi Bal. in fi.de pac.Et
ſentit Bar.in l.certi condictio.§.ſi nūmos.ſi cer.pet.& in ꝯſ.inc.Ti
tius permittit &c.& expreſſe Raph.Io.de Imo.& Pa.de Ca.in d.l.
pe.& dicunt hoc velle glo.ibi.Et idem Imo.in d.l.delegare.& Ra
pha.& Imo.& Pau.de Ca.in d.l.ij.de nnuat.q̄uis Ang. hic in di-
ſcurſu. & in d.l.ſingularia. tenere vīr qđ imo hodie ſiat nouatio
ope exceptionis in caſib.in quib.olim fiebat ipſo iure. Sed verio-
rem puto,opi.ꝯriam quam tenui.ſ.Non ob.no. p gl.in d.l.ij.cum
ſi.quia loquuntur qñ ex manifeſtis coniecturis apparebat partes
voluiſſe nouare.vt in exemplo ibi poſito. Vbi aūt mandaſſes de-
bitori tuo,vt mihi creditori ſolueret,& non mandaſti,vt promit-
teret,ipſe aūt non ſoluit,ſed promiſit,an tu ſis liberatus,& ſic fa-
a ćta ſit nouatio p promiſſionē dic q non tex.eſt in l.ſi debitorē.ª j.
de noua.& ſic illud qđ in primo membro dixi procedit qñ cum
8 conſenſu tu debitor promiſiſti p ſtipſonē creditori tuo.¶ †Quid
aūt ſi talis debitor cui mandaſti q ſoluat Titio creditori tuo ſigni
ficauit illud Titio qui acceptauit eū p debitore. an poſſis poſtea
reuocare mandatum? vide ſingularem deciſionem Io. An.in ad-
di.Spe.in tit.de depoſi.tenentis q non,ar.l.ſi ego.de nego.geſt.&
ad eum ſe remittit Ang.hic,& idem tenet Pau.de Ca.in l.ſi cum
Cornelius.j.de ſol.& per Bal.in l.ſi.C. de noua. qđ tene mentl p
limitatione. d.l. ſi cum Cornelius. vbi ſi dedi tibi ſimplex man-
datum de ſoluendo creditori meo poſſum illud reuocare nam il
lud verum eſt re integra.i. anteq̄ creditor meus illud ratum ha-
beat,& te in debitorem acceptauerit,q nō poſſet eſſe notabilius
verbum.vide Sal.in d.ſi filius.& in d.l.ſingularia.in iiij.q. ¶In gl.
in ver. actum.ibi,vel dic &c.hæc melior quàm pręcedens,quia de
nā dictę aduerſariuę eſt aduerſari ēt in iure, vt dixi.ſ. ¶In ea ibi,
quo ad vtilitatē.&c. ſentit gl.hic & in ſeq.gl. qđ ex ſecūda ſtipula
tione continente minus quàm prima,poſſit agi,licet non afferat
vtilitatem,qđ eſt falſum, quia ēt ſi contineret tantūdem non va-
leret,vt fuit concluſum.in d.l.qui bis.¶In gl.fi.ibi in primis caſi-
bus ſtip.lo ſequens continens partem inducit nouationem q eſt
ꝯ iſtum tex.& l.cum qui ita.§.pe.ſ.eo. tene ſm dictum gl. Et ad.§.
præterea.inſti.qui.mod.tol.obl.reſponde vt hic per Bar.

ADDITIO.

a Debitorem. Vide Pau.de Ca.in d l.ſingularia.in prin.quę multum no. & d.l.
debitorem.& in l.ſi cum fundum.ſ.de pac.& in ſuo conſi.45.

1 *Aeſtimatio quæ fit officio iudicis mercenario in ea habetur reſpectus ad tēpus, & locum in quo ſolutio fieri debuit & mora interueniente facta non fuit.*
2 *Euentus diei tacitę conſtituit in mora,fallit. 3.*
4 *Euentus conditionis conſtituit debitorem in mora.fallit vt infra.*
5 *Dies an interpellet pro homine ſi promitto tibi hodie dare decem.*
6 *Debitor an conſtituatur in mora propter inſtrumentum,ſtante ſtatuto,& inſtrumentum habeat executionem in mora ſicut ſententia, & ſic per iuramentum præſtitum per debitorem.*

Pauli. LEX LIX.

1 QVoties. † In æſtimatione quæ fit officio iudi-
cis mercenario hr̄ reſpectus ad tp̄s &
locū in quo ſolo fieri debuit,& mora interueniente
facta non fuit.h.d.cum l.ſeq.¶No.q in ſumario di
xi q itellige vt le.& no.in l.in hac.in gl.ma.ſ.de triti.
2 & plene in l.vinum.ſi cer.pet.ideo hic non tango.¶†No. ex.l.ſe.
ſm Bal.q euentus diei tacitę conſtituit in mora, vt hic.& in c.po-
tuit.de loca.& in l.ij.C.de iure emphy.& de hoc eſt gl.not. in l.ſi
mora.ſol.mat.& no.Bar.in l.ita ſtipulatus in ij.q.prin.j.eo.vbi all.
l.ſi inſulā.Subdit Bar.in d.l.ita ſtipulatus.in ij.q. prin.in ver.iuxta
hoc.& in ver.iij.eſt videndum, q licet dies tacita vel expreſſa con
ſtituat in mora,tñ illud eſt verū in die certa:ſecus in incerta,vt p-
bat in l.magna in ver.certo , tpe a ꝯrio ſenſu.C.de ꝯhe.& cōmit.
ſtip.quem tex.ad hoc ibi ponderant Cyn.& Bal.Nam dies incer-
tus.æquiparatur ꝯdōni.l.dies incertus.cum ſi.ſ.de ꝯdi.& dem.&
euentus ꝯdōnis non ꝯſtituit debitorem in mora,vt hic per Bart.
3 ¶†Item fallit in die adiecta cauſa multiplicandæ oblōnis quę in
legatis non conſtituit in mora,vt ſinglr probat Bar.in l.ita ſtipſ.
in loco.ſ.alle.Item fallit in die minus breui, qñ illa reijcitur, ſed
in mora debitor non conſtituit ita dixit Bal. in l.ſi mihi & tibi.§.
ſi quis ſeruos de leg.j.per illum tex.vt ibi per gl.& doc. & Bal.no.
in c.dño Guerram.§.ad hæc in tit.hic finiē lex Corradi.Et de mā
vide Cy.& Bal.in l.ſi.§.j.C.de iur.do.impe.Et per Bar.in l.cum ſti
pulatus ſim mihi a Proculo.in fi.prin.j.eo.vbi quærit ſi promitto
ſoluere in paſchate decem & abinde in ante ad tui voluntatem,

an dies paſchatis interpellet. & tenet quod ſic vt probat text.
reputatus ſingu.ibi in ver. arbitratu.cum gl.ſuper illo verbo. Idē
no.Ang.& Imo.in l.ſi inſulam.& in d.l.ita ſtipulatus.j.eo.& Bal.
in l.j. qñ di.leg.ce. & in c.ij. de illo qui interfecit fratrem dñi ſui.
vbi dixit idem eſſe ſi pmitto.x.ſoluere vſq; ad decem dies,& po-
ſtea qñcunq; interpellauerit.Et quid in die appoſita a ſtatuto di-
ſponente q vſq; ad talem diem non moleſtetur an illa dies inter
4 pellet,vide omno Cy.& Bal.in d.l.fin.§.j. ¶† Idem inducit iſta lex
an euentus ꝯdōnis conſtituat in mora.cōis opi.qđ ſic, per rōnes
de quib.hic per Bar.cui adde Iac.de Bu.idem tenentem. in l.mo-
ra.ſ.de vſu.& per Bar.in d.l.ita ſtipulatus.in iiij.q. prin.& Bald.in
repe.l.qđ te.poſt Gui.ſi cert.pet.& Bal.in d.l.& ſi poſt tres. in lec.
§.ſi quis cau. Quod limita, vt p Bal.in d.l.ita ſtipulatus.in fi.vide
licet niſi eſſet adiectum tp̄s cā multiplicandæ obligationis, vt in
legato,ſed Imo.ibi in fi.reprehendit Bal.dicens q in l.j.ſ.de pę.le.
alle.per eum non probatur hæc limitatio, imo potius probatur
ibi ꝯrium ſm inductionem Bar.hic. ¶Item limitat hoc Bal.in d.
l.& ſi poſt tres.in repe.& in l.pe.§.i.C.ad Treb. videlicet niſi con
ditio eſſet adiecta executioni, quia tunc eius euentus conſtituit
in mora,& ita dicit poſſet ſaluari gl.in l.ſi ex legati.ſ.eo. idem vr̄
fuiſſe de mente Bar.hic in fi. circa ſecundam rñſionem datam ad
gl.in l.j.de pe.Bal.in d.l.j.ad fi.prin.Sed hęc limitatio non probat
in d.gl.quia non repetit quo ad conditionem,ſed ſolum quo ad
diem certam vt conſtituat in mora.Non ob.doctrina Bar. hic, &
in d.l.j.quia non dicit q hoc caſu ſit conditionalis , ſed q imo nō
cenſetur conditionalis qñ apponitur circa executionem. Limi-
tat hoc Ang.etiam niſi ꝯrium actum ſit a partibus.l.j.ver.niſi for-
te.ſ.de pę.leg.inducendo vt hic per Bar.Et quamuis ſit cōis opi.q
euentus conditionis non interpellet,tñ Rapha.tenuit ꝯrium di-
cens q iura alleg.per Bar.non probant.ſ.l.j.de pę.leg.nec etiam.l.
ſi ex legati.ſ.eo.iuncta.l.iij.de leg.j.nam Raph.dicit q conditio de
qua in d.l.ſi ex legati. erat tacite inducta a iure. vnde non reddit
actum conditionalem.l.conditiones quæ extrinſecus.de cond.&
demon.& allegat quædam alia ad quæ facilis eſt reſponſio.Sed te
nendo opi.cōem poſſet reſponderi q non ob.l.conditiones.quia
illud eſt verum quo ad tranſmiſſionem de qua non tractamus vt
ibi,ſed quo ad natiuitatem obligationis , & actionis de qua tra-
ctat Bar.conditio tacita bene reddit actum conditionalem, vt eſt
gl.no.in l.item quia in ver.male petitur.ſ.de pac.& in l.interdum
in prin.& ibi Bar.j.eo.Sed volentes tenere ꝯ Bar. poſſent ad arg.
rñdere,q quantum ad conſtituendum debitorem in mora euen
tus conditionis tacitę non inducit conſtitutionem in mora.d.l.
ſi ex legati iuncta.l.iij.ſed nos loquimur de expreſſa de qua lo-
quitur.d.l.quoties.& allegata in ꝯrium,& quamuis hęc cōis opi.
in iudicando & conſulendo ſit tenenda tamen in puncto iuris
probabiliter poſſet teneri ꝯrium. Et ad fundamentum primum
Bar.dum dicit legem habere pro abſurdo qđ eodem momento
quo naſcitur obligatio,& actio conſtituatur debitor in mora.l.
quod dicimus.cum ſi.j.de ſol.poſſet reſponderi q ſicut in obliga
tione pura habet ſpacium modici temporis ad parandam ſolu-
tionem.d.l.quod dicimus.ita & poſt euentum conditionis habe
bit dilationem modici temporis quo elapſo conſtituetur in mo
ra.& hanc rñſionem ſenſit Bal.in d.l.& ſi poſt tres in lec.ordi.Itē
dum Bar.pro ſe inducit.d.l.j.iuxta prin.ſ.de pę.lega. pōt reſpon-
deri q loquitur quo ad morę purgationem. quo caſu ſufficit con
ditionis euentus,non aūt negat quin incidat in pœnam & quin
in mora conſtituatur.Nec reſponſio Bar.ad hunc tex. caret violē
tia & diuinatione,ad quam Ray.dabat aliam rñſionem quam re
prehendit hic Io.de Im.conatus ad hunc tex.aliter rñdere, valet
q Iuriſconſul.voluit expreſſe denotare hic qñ veneris,vel ceſſent
dies obligationis, & q tunc conſtituatur in mora.quod eſt viola-
re tex.noſtrum,in quo expreſſe hic dr̄,eſſe attendendum.¶Item
rñſio Bar.ad l.euictis agris.ſ.de vſu.non vr̄ illi literę conuenire,q.a
reſtitutio agrorum ibi nō fuit facta venditori, ſed alteri dño eui-
centi , & nihil ibi ſit cur dicatur emptor pro parte ſua venditori
impleuiſſe, vt ſic eum conſtituat in mora abſque alia interpella-
tione, & tñ ibi tex.debet q abſq; interpellatione in mora conſti-
tur.& dum gl.ibi ſubdit q dies interpellat pro homine,non intel
ligas q dies certa eſſet adiecta,quia violaret illum tex.in quo nul
lo modo ſit mentio de die certa. Poſſet tamen reſponderi aliter,
q ibi actum fuit,vt ſtatim euictis agris pretium redderetē,quæ rñ-
ſio ēt violat illum text.nec dici pōt eſſe in odium vendentis rem
quæ euincitur tanq̄ delinquentis,quia talis vendens nō delinquit
putans,ſed ignorans rem alienam eſſe,& ꝯ Bar.facit quia condi-
tio idem eſt q dies incertus.l.quibus diebus.ſ.de condit.& dem.
& cum Imperator dicat q dies interpellat.l. magnam.C.de con-
trahe.& cōmit.ſtip.ergo & euentus cōditionis interpellauit quæ
dicitur dies.Allegabat ēt Raph.Cu.contra Bar.gl.d.l.ſi ex legati.
Sed

Sed rńderi pōt ꝙ dum repetit de diē, dicens diem in mora consti-
tuere, repetere solum intellr de die certa non aūt de incerta. Vn-
de licet sit difficile sustinere Bar. tñ quia eius opi. est cōis non est
ab ea recedendum. Quam retentam limita vt. s. & vltra ꝑdicta de
hoc articulo videas ꝑ Bal. et Sal. i d. l. ꝙ te. s. si cer. pe. & Bal. in d. l.
5 & si post tres. vbi vr pugere ꝯ cōem opi. ꝑ Sal. ēt d. l. euictis. ¶ †Tra
ctat ēt hic Ang. de intellectu. l. liber hō ver. decem el. j. j. eo. s. an si
promitto tibi. x. dare hodie ista dies interpellet de quo dicā post
eum. in d. §. decem. & post Ang. & Imo. in l. si insulam. j. eo. ꝑ Bal.
6 in l. j. in v. op. C. qñ di. le. ce. ¶ †Vltimo ad ea, quæ hic not. Bar. vide
pulchre no. ꝑ eundē in l. cū q. §. j. de iurei. vbi tractat an ꝑ instrm
dicar debitor ꝯstitutus in mora stāre statuto ꝙ instrm habeat exe
cutionem paratā, sicut snīa, & ēt ibi an per iurm ꝑstitū a creditore
debitor ꝯstituar i mora. ¶ In gl. j. ibi solo ibi acceperat, &c. hęc sol.
est not. & vera, & eā approbat Bar. in d. l. vinū. ex qua no. ꝙ nō so-
lum mora ꝑcedēs nocet fideiussori ante moram dato, vt l. mora.
j. eo. sed etiam postea dato quod est not. pro ampliatione huius. l.

Iuliani. LEX LXI.

1 *Stipulatio per quam saltem per indirectū auferē libera testandi factio nō valet.*
2 *Stipulatio ꝙ actus non teneat etiam iuramento firmatus non valet tanquam cō-*
tra bonos mores.
3 *Testamentum sic factum instituo Titium hæredem, & si contingat me mutare te-*
stamentum, ex nunc dono idem Titio omnia bona mea si reuocetur testamentū,
an valeat donatio.
4 *Legatum factum filiæ si nulli nupserit an valeat.*
5 *Testator si iurauit non mutare testamētum, & postea mutaui tenet reuocatio nec*
periurium incurrit quasi iuramentum fuerit contra bonos mores.
6 *Pactum de succedendo reprobatur a iure, nec potest conualidari statuto vel con-*
suetudine. 7.
8 *Filia dote contenta si renunciauit in manibus paternis futuræ hæreditati paternæ*
cum iuramento. valet renunciatio.
9 *Renunciatio facta per filiam in manibus patris de hæreditate paterna cum iura-*
mento an valeat.
10 *Filia si renunciauit hæreditati paternæ post mortem patris cum iuramento ali-*
quo sibi dato ꝙ sit minus dimidia hæreditatis an valeat renunciatio.
11 *Filia si renunciauit hæreditati paternæ propter fratres superuiuentes, si fratres*
moriantur an possit postea succedere.
12 *Filia renuncians cum iuramento hæreditati paternæ in manibus fratrum viuen-*
te, & inscio patre, non prohibetur succedere ab intestato patri.
13 *Filia si iurauit nunquam renunciare hæreditati paternæ, & postea renunciauit,*
non valet renunciatio.
14 *Donatio omnium bonorum simpliciter facta an valeat.*
15 *Donatio an & quando censeatur facta causa mortis, vel inter viuos.*
16 *Donatio omnium bonorum præsentium, & futurorum an valeat.*
17 *Precarij constitutio potest operari etiam in futuris bonis.*
18 *Donatio oīum bonorū pñtium, & futurorū reseruato vsufructu & redditu ipso-*
rū bonorū, de quibus vult posse disponere in vita quicquid sibi placet a valeat.
19 *Donatio omnium bonorum præsentium & futurorum post mortem iurantis facta*
cum iuramento de non reuocando eam an valeat.
20 *Donatio omnium bonorum præsentium & futurorum facta ecclesiæ an valeat,*
vbi aliàs non valeret.
21 *Donatio omnium bonorum præsentium & futurorum in casibus in quibus non*
valet, an valeat saltem quo ad præsentia.
22 *Pactum de futura successione an valeat & præsertim de cōseruanda successione.*
23 *Donatio prætextu ingratitudinis futuræ potest reuocari, non obstante pacto de*
non reuocando nisi interpositum esset iuramentum.
24 *Statutum ꝙ filia dotata non succedat etiam ex testamento. an tunc pactum fa-*
ctum per filiam cum patre, per quod filia reseruat sibi successionem, valeat.
25 *Statutum ꝙ ingrediens monasterium non succedat, an poterit succedere si pactū*
fuit interpositum per fratres monasterij cum patre ingredientis.
26 *Pater accipiendo pecuniam pro emancipatione filij an bene, vel turpiter faciat.*
27 *Pactum factum circa hæreditatem futuram valet si tendit ad liberandum.*
28 *Filiusfamilias liberans debitores paternos viuente patre valet.*
29 *Pactum de futura successione an & quando valeat.*

1 STipulatio. †Non valet stipulatio per quā sal-
tem per indirectum auferē libera
2 testi factio. h. d. †In text. ibi, ꝯ bonos mores esse adeo qđ
actus nō teneat nec ēt iuro firmet. vide not. Bal. in d. l. pacta quę ꝯ
in prin. C. de pac. in l. pactum. in xxx. q. C. de colla. & in l. non du
bium. in xvij. op. C. de le. & in rub. C. de ꝯd. ob tur. ca. ꝑ Bar. in l. si
quis pro eo. in primo membro. j. de fideius. & aliquid per eundē
hic. & aliquid ꝑ Imo. in c. cū cōtingat. de iureiuran. & aliquid di-
3 cam. j. ¶ †Et per hanc. l. decidit hic Bar. no. ꝙ si testator in testō di-
xit instituo Titium hæredem, & si contingat me mutare testm̄ ex
nunc dono eidem Titio omnia bona mea. ꝙ licet postea reuocet
testm̄, tñ non tenebit donatio tanquam facta in pœnam muta-
tionis testi tendens ad auferendam liberam testi factionem ꝯ hāc
l. & ꝯ l. cum duobus. §. idem rńdit. s. pro soci. vbi firmant omnia
hęc Bar. Bal. & Ful. idem tenuit Dy. in consi. 10. inci. qō talis est. &
Bal. in l. si quis. in prin. testi. de le. ij. & sequir Ang. & cōiter Mod.
hic, & Bal. in l. ex testō. C. de fideicō. & in l. sancimus. & in l. cū an-
tiquitas. C. de testa. in l. j. C. de sac. san. ec. ad fin. in repe. & in c. j. de
pac. iur. fi. & Sal. in d. l. sancimus. & Ang. in auc. hoc inter liberos.
C. de test. Bal. Ang. & Imo. in d. l. hrēdes palā. §. fi. de testa. vbi dīt ꝙ
si in testō adiecta fuerit clausula, & si non valebit testm̄ iure testa-
menti volo ꝙ valeat tanquam donatio inter viuos, si cōtingat te-
stamentum deficere non per hoc valebit in vim donationis, sm
eos, qa sequeretur ꝙ per ꝯctum daretur hrēditas. qđ fieri non pōt.
l. hrēditas. C. de pac. cō. l. non donationis. C. de transa. l. verb. ꝯxe-
runt & l. verb. ꝯxerunt gesserunt. j. de ver. sig. & cum cōi opi. tran-
sit ēt Pe. de Anch. & Imo. in rub. extra. de test. vbi dicunt ꝙ si testa
tor dicat oīno velle valere testm̄ etiā iure donationis inter viuos,
vel in testamento confiteatur se vēdidisse hæreditatem hæredi in-
stituto pro certo pretio qđ confitetur se recipisse. non per hoc im
pediretur testm̄ mutare, quia quis non pōt sibi auferre liberam
testi factionē. all. l. si quis in prin. testi de leg. ij. & quia talis mo-
dus vēditionis reduceret nos ad ius vetustissimum sm qđ fiebat
testm̄ per æs, & libram, & per imaginariam venditionem qđ stare
non pōt, vt insti. de testa. in prin. qđ vltimum ēt posuit Bar. in pręall.
l. si quis in prin. & hic est cōis snīa ꝗuis Dyn. in regula quod
semel. & Old. & Cy. in l. j. in ver. vlt. quæro. C. de sac. san. ec. tenue-
runt ꝯnium Bal. in c. ij. de feu. da. in vicem legis comiss. arguit ad
partes, & non decidit, & ibi ēt ponit aliam. q. no. circa hoc, vbi vi-
4 deas. ¶ †Et prædicta procedunt qñ modo prędicto quis donauit,
hæreditatem vel omnia bona, secus si disponeret in testamento,
ꝙ si tale legatum relictum Titio reuocaret, ex tunc illam rem le-
gatam Titio donat eidē. nam tunc vr ꝙ valeat in vim donationis
ita dicebat. Ro. hic arg. l. cum ita legatum. de condi. & demon. vbi
si lego Bertę sub conditione si nulli nupserit reijcitur conditio tā
quam auferens libertatem matrimonij ꝯhendi. Secus si dixe-
ro lego ei si non nupserit Titio. Adde ꝙ istud dictū posuit ēt Bal.
in d. l. sancimus. & Imo. in d. l. hæredes palam. §. fi. Et dicit Pau. de
Cast. hic, ꝙ hic reperitur dixisse Bar. in l. iubemus. §. fi. in quibus-
dam recollectis antiquis. C. de sac. san. ec. Sed sm Pa. de Ca. hic, &
expressius in d. l. sancimus. facit in ꝯnium, quia sicut debet esse li-
bera testamenti factio in hæreditate. ita & in legatis. l. j. C. de sacr.
san. ec. & in d. l. si quis in princ. Teneo primam opi. quia non vr in
totum auferri libera testi factio, licet illa ibi auferatur quo ad quę-
dā bona vt patet ex donōne oīum bonorum pñtium q valet, vt j.
dicā præterea hoc expresse fuit de mente Bal. in l. fi. C. de pac. vbi
dixit valere statutū ꝙ pater non possit relinquere filiæ nuptę ex-
tra territorium bona existentia in territorio, quia tale statutū nō
est ꝯ liberam testi factionem ex quo non vetat oīa bona relinqui.
5 ¶ †Item facit, an si testator iurauerit non mutare testm̄, & postea
mutauit ꝙ teneat reuocatio, nec periurium incurrat quasi iurm̄
fuerit ꝯ bonos mores, & sic nō obligatorium, vt hic iuncto. c. nō
est obligatorium. de reg. iu. in vj. de quo vide per gl. xiij. q. ij. c. vlti
ma voluntas. & per Io. And. in d. c. quod semel. de reg. iur. in mer-
cu. per Bar. & Bal. in d. §. idem rńdet. per Bar. in d. l. si quis in princ.
per Bald. in d. c. j. §. sacramenta. & in auct. sacr. puberum. C. si ad-
uer. vendi. per Bal. in auc. hoc ins. C. de testa. & in l. j. ad fi. C. de sa-
crosan. eccl. in repe. & Ang. in l. si quis pro eo. j. de fideius. & Imo.
in c. cum cōtingat. in primo membro. de iurei. & excepto Spe. in
tit. de instrumen. edi. §. compendiose. ver. quid si quis iurauerit. cō-
cludūt oēs testm̄ potuisse reuocari per d. l. si q. s. in prin. Sed an fit
periurus? Bar. in dictis locis, cū quo cōiter trāseunt legistę tenet ꝙ
non per istā. l. iuncto. d. c. non est obligatorium. Sed Ioa. And. in d.
c. qđ semel tenuit ꝯrium, & eius opin. vr verior, & probaē ꝑ gl. cū
iurib. allegatis in ea in c. fi. in versi. reuocatus. de procu. in vj. vbi si
quis iurauit non reuocare procuratorem poterit reuocare, tamē
erit periurus. Non obstat. l. qa rńdeo ꝙ nō sufficit aliquid esse ꝯ
bonos mores inductum iuris ciuilis artificio, ad hoc vt iurm̄ nō
sit obligatorium, patet in c. ij. de pac. in vj. & in c. licet de iureiur.
el. i. sm Bald. in d. l. pactum. in xix. q. cum concor. alle. in princ. Et
illam opi. sequir Imo. in d. c. cum cōtingat. in primo membro. de
iurei. & Sal. in d. l. sancimus. in vij. q. pro qua opi. facit decisio pul-
chra Host. & Ioa. And. in c. quemadmodum. de iureiu. dicentium
ꝙ ēt si lex ciuilis expresse reprobaret iuramentum veniens ꝯ tale
mandatū esset piurus, quia iurm̄ non est de foro ciuili, sed de fo-
ro ecclæ. c. nouit. de iudi. per c. venerabilē. de ele. cum si. & cū præ-
dicta opi. Io. an transiuit Imo. in c. dilecta. de præben. & de mā vi-
de per Old. in cōsi. 128. & ibi tenet testm̄ posse reuocari. vtrum aūt
reuocans sit periurius, nihil decidit, remittit se ad no. per Host. in
summa in tit. de sepul. Subdit tñ Io. And. in d. c. qđ semel. & Sal.
in d. l. sancimus. verum esse ꝙ est periurus nisi ex iusta cā reuoca
ret, vt si mortui essent hæredes scripti in testō ar. l. fin. ꝯ qui satisd.
6 cog. & in c. breui. de iureiur. & c. quemadmo. eo. titu. ¶ †Ex his ēt
īferē an pactū de quo in hac. l. videlicet de succedēdo alteri repro-

batum a iure vt hr̃ in l.fi.C.de pac.firmet̃ iuſo, in quo Bar.hic te-
nuit qđ non,& cũ eo cõiter trãſeunt ſcribentes,idem tenuit Bar.
in d.l.ſi quis pro eo.in primo,& vltimo mẽbro.hn facit.c.ſicut ex
lr̃is.de ſpõ.vbi ſi iurauit te ducere in vxorem , & poſtea ꝯtꝰ mr̃i-
monium cũ alia valet mr̃imonium,qa mr̃imonia dñt eſſe libera
ſicut teſti factio,tñ ſunt piurus,vt ibi,& ita puto piurũ illum eſſe
in caſu nr̃æ legis venientẽ ꝯ iur̃m p dicta in proxima p̃cedẽti q̃ő-
ne qđ ẽt firmauit Imo.in d.c.cũ ꝯtingat.in primo membro,quic-
quid in hac.q.dixerit Bal.in c.mribus.ſi de feu.fue.ꝯtro.inter.do.
& agna.vbi dicit ꝙ cano. hãc ꝯclonẽ non reciperent ex quo ſine
interitu ſalutis æternę ſeruari non põt.c.q̃uis.de pac. in vj.c.licet
mulieres.de iureiu. & dicit non obſtate rõnem qđ inducat votũ
captandę mortis,qa rñderi põt,ꝙ ignoramus mentem ꝯhentiũ,
tñ non fundo me in hac rõne q̃ oino non vr̃ bona,qa qñ interue
nit ꝯſenſus illius de cuius ſucceſſione agitur prout in caſu nr̃o
tunc pactum non dr̃ inducere votum captandę mortis.tex.eſt in
l.fi.& ibi Bar.C.de pac.ſed alia rõne aſſignata hic p Bar.nõ vr̃ fir-
mari tale pactũ iuſo videlicet, qa auferret liberã teſti factionem,
qđ hn eſt ꝯ bonos mores.l.ex eo.C.de inuti. ſtip. cũ ſi.Et idẽ vo-
luit gl.in l.ſi qñ.§.j.C.de inoff.teſt.& in l.pactum.C.de coll.& Cy.
& Bal.in l.pactũ.C. de pac. An aũt poſſit conſuetudine vel ſtatu-
to validari talis ꝯuentio,& vr̃ ꝙ ſic,p tex.in c.mulier.ſi de feu.fue.
cõtrouer.inter do.& agna.& in c.j.de fi.na .ex mr̃imo.ad morg.ꝯ
cto ita p illa iura dixit Bal.in l. cũ archimedorũ.C. vt in poſ.lega.
Contrariũ tñ puto verius,vt tenuit Bal.in l.ij.C.q̃ ſit lon.ꝯſue.&
probari põt , qa vbicunq; pactum eſt reprobatũ eo qđ ꝯ bonos
mores,non validatur ſtatuto vel cõſuetudine,vt no.gl.ord.in ru-
bri.C.decre.decur.lib.x.quã ita declarat Bart.in l.oẽs ppli.in iij.q.
prin.ſ.de iuſt.& iu.no.doc.in c.fi.de conſue. Non ob. d.c.mulier.
& d.c.j.qa non loquunt̃ in pacto de ſuccedendo, ſed in pacto de
non ſuccedendo, qđ hn põt firmari iuſo conſuetudine vel ſtatu-
to vt patet in d.c.q̃uis.& ita intellexit illa iura in l.pactum quod.
8 in ij.op.C.de colla. † Et iuxta hoc tractauit hic Bar.de intellectu.
c.quamuis. de pac.in vj. ſi filia dote contenta renunciauit in ma-
nib. pr̃is futuræ hr̃ditati p̃rnę cum iuſo an valeat renũciatio. Nã
ſm Bart. hic illud procedit niſi filia vellet ſuccedere ab inteſtato.
Sed vbi eſſet inſtituta a pr̃e per talem renunciationem non eſſet
excluſa a ſucceſſione teſtati,quia ſi ꝯtrarium diceremus tale pactum
auferret liberam teſti factionẽ ſm eum ꝯ hãc hn facit.l.legẽ ſi pa-
tronum non aluerit.ſ.de bo.lib.& c.ſm. de renũ. & idem no. Bal.
in l.pac.C.de colla.in iij.q.& Nic.de Neapo. in l.cũ poſth.ſ.de li.
& poſth. & Richar.de Sal.& Bar.de Sali.in l.pactum.C.de pac.&
Imo.in l.qui ſuperſtitis.de acq.hær.Idem Bal.in d.l.fi.vbi plus di-
xit ꝙ ẽt ſi expreſſe renunciaſſet filia futuræ ſucceſſioni ex teſtõ, ſi
bi non prę̨iudicaret,ne auferat̃ libera teſtãdi factio, ſed Ro.hic di
xit ꝙ in ꝯtrarium facit,quia non vr̃ ꝙ auferat̃ libera teſti factio,cũ pr̃
poſſit alios inſtituere hñfacir in rõne ſui.d.l.cũ ita legatũ.m̃ dictũ
Bal.põt alia rõne ſuſtineri ſm Ro.hic, & in d.l.pactum.C.de col.
qa poſt iur̃m filiæ pr̃ inſtituendo eã vr̃ ei remittere iur̃m qđ face
re põt.c.p̃terea.cũ ſi. de ſpõ. Et ſic firma remaneret ſnĩa Bal.cum
qua cocordat Rom.hic & in d.l.pactum.C. de coll.& Sal. in l.pa
ctum.C.de pac.Sed non vr̃ ꝙ dictum Bal. ꝓbet̃ ẽt hac rõne, qa ſi
eſſet verum ſequeret̃ ꝙ illa verba ẽt ex teſtõ eſſent ſuperflua appo
ſita , qđ eſt ꝯ verba & mentem paciſcentis ꝯ.l.labeo.ſ. de ſup.leg.
cum ſi.vnde cum pater a prin.pactus ſit ne ſibi filia ſuccederet ca
ſu quo eam inſtitueret, vr̃ voluiſſe a prin.proteſtari,& declarare ꝙ
9 actus in futurum faciendus non valeat. † Secundo, limitat̃ dictũ
c.quamuis.ſm Rich.de Sal.in d.l.pactum.de pac.procedere qñ fi
lia pro dote aliquid recepiſſet.Secus ſi nihil, qa iur̃m nõ dẽt eſſe
iniquitatis vinculũ,imo debet hr̃e tres comites, veritatẽ, iuſtitiã,
& iudicium.xxij.q.iiij.inter cætera.c.& ſi Chriſtus.de iurei.& no.
gl.in auc.q̃uis.C.de nup.Sed Imo. hic & in d.l.qui ſuperſtitis.te-
net ꝯtrarium, qa mulier licet renunciet ſucceſſioni non eſt per hoc
excluſa a iure petendi dotem,& alimenta vnde dotem & alimẽ-
ta poterit petere a patre iuxta.l.fi.C.de do.promiſ.& ẽt ab hr̃dib.
eius cum tale onus tranſeat ad hr̃des.l.ſi quis a liberis.§.item re-
ſcriptum.ſ.de libe.agno.Et no.Bar.in l.ſi marito.§.ſi voluntate.p
illum tex.ſ.ſol.ma.& in l.poſt dotem.eo.tit. Adde ꝙ Petr.de Anc.
approbat dictam ſecundam limitationem in præall.c.q̃uis. quia
tex.ille eſt correctorius legis ciuilis, ergo non debet extendi. Sed
ille tex.loquitur qñ mulier erat dotata,ergo &c.Tñ Io.de Imo.&
Do.de San.Ge.in d.c.q̃uis.repræhendunt iſtam opi. qa in d.c.q̃-
uis eſt rõ ſcripta quo caſu fit extenſio in correctorijs vt eſt gl.not.
in cle.j.de elec.& ibi Pau.de Liaza. Præterea vbi agitur de fauore
animę puta de vitando periurio vt ibi, fit extenſio ẽt in correcto-
rijs,vt colligitur ex no.per glo.& ibi Bart.in d.auc.ſacramenta.&
no.Ant.de Bu.in c.fi.de conſue.Et Moder.in c.j.de temp.ordi.in
vj.Pro hoc ẽt alle. alias rões,quas breuitatis cauſa omitto.vñ vr̃

ſm Imo.hic ꝙ ſi renunciaſſet ſucceſſioni, & ẽt iuri petendi ſe do-
tari,& alimentari,non teneret iur̃m per prædicta, & arg.c.cũ qui
10 dam. de iureiu.vt hic per eum.¶ † Tertio,limita ſm Pe.de Aan.in
ſua diſputa.inci.cum.c.cum laicus.& per eundem in repetitione
c.canonum ſtatuta.in xj.q.prin.in ver.quid dices.de iuſo. de ꝯſti.
& in c.ea quæ.de reg.iu.in vj.dictum c.q̃uis. nõ hr̃e locum ſi filia
mortuo pr̃e renũciauit hr̃ditati paternæ aliquo ſibi dato qđ erat
minus dimidia hr̃ditatis.Nã tunc dr̃ decepta dolo interueniente
re ipſa.l.ſi quis aſt.ſ.ꝯiuncte.l.ij.C.de reſci.ven.Et ideo debet ſal-
tẽ poſſe petere abſolutionẽ a iuſo, qa vbi dolus,vel metus inter-
uenit in iuſo non obligat cũ effectu.d.c.q̃uis.& d.c.ſi vero.de iu-
reiu.Et qa iur̃m non debet eſſe iniq̃tatis vinculũ. vt eſt dictũ. Et
idẽ fuit de mẽte Ant.de Bu.in d.c.cũ ꝯtingat.in quarto caſu prin
cipali.Et hoc mõ dñt ſinbulariter limitari dictã auc.ſacr̃a.vt inter
ueniente deceptione reipſa, i.vltra dimidiam , non ligetur eum
effectu iurans,niſi ſm do.Ant.expreſſe iuraſſet non venire ꝯ , rõ-
ne enormis deceptionis.Et iſta opi.eſt multum ſuſtentabilis , &
ęqua,qñ mu lier ignorabat valorẽ hr̃ditatis. Secus ſi ſciuiſſet, qa
ſcienti & volenti dolus non infertur. d.l. cum donationis. & in
propoſito firmat Bar.& oẽs in l.ij.C.de reſcin.vend. Tñ ꝯ dictam
limitationẽ fortiter facit qđ not.glo. cõiter approbata in c.pe.de
emp.& vend.& in d.l.ij.de reſcin.ven. vbi hr̃ ꝙ vbi deceptus vltra
dimidiam iurauit non venire ꝯ ꝯtractum, vlterius non auditur,pro
pter qđ in hoc paſſu valde dubitat Imo. in d.c.cum contingat.&
in c.quintauallis.eo. tit. & in d.c.quamuis.vbi vr̃ tenere ꝯ dictam
limitationẽ.¶ Nam poſſet rñderi ad rõnem do.Ant.ꝙ iur̃m non
dr̃ continere iniquitatem,niſi contineat aliquid turpe.probatur,
qa iniquum eſt valere alienationẽ fundi dotalis per q̃ cõtingere
põt mulierem remanere indotatam,& iniquũ eſt ꝯtctũ minoris ir
reuocabiliter valere ſi lęſus eſt ẽt citra dimidiã , & tñ iura volunt
iur̃m ſeruari in dictis caſibus , vt in c.cum ꝯtingat. & auc. ſacr̃a.er-
go, &c. Tñ his non obſtantibus puto poſſe ſuſtineri ꝙ concedat̃
abſolo a iuſo,p ſuperius dicta,quia non ob.auc.ſacr̃a.& c.cum cõ
tingat. & c.q̃uis. qa non loquuntur qñ deceptio erat vltra dimi-
diam cũ lucro alterius, vt nos loquimur.Nã deceptionẽ intra di-
midiam lex nõ reputat iure cõi iniquã, qa iure cõi intra dimidiã
permiſſum eſt ꝯhẽtibus ſine dolo adinuicem ſe decipere.l.in cau
ſę.la.ij.§.pen.& ibi no.ſ.de mino.Tamen difficile eſſet in practica
obtinere ꝯ authoritatem gl.in d.c.pen.& in d.l.ij.de quo articulo
vltra prædicta vide p Imo. in d.c.pe.p d. Abb.in d.c.cum contin-
gat per Pe.de Anc.in conſi.412.incip.poſtq̃ iſta dña,& per Pa.de
11 Ca.in conſi.122.inci.orta lite.& conſi.ſequ.¶ † Alias limitationes
vide ẽt per Bal.in d.l.pactũ.C.de colla.maxime in iiij.q.videlicet
niſi filia renunciaſſet hr̃ditati paternæ pp fratres ſuperuenientes,
quia ſi poſtea morerentur,poterit filia patri ſuccedere non obſtãte
pacto iurato.& ſequitur Pa.de Ca.ibi quæ ſubdit renunciationẽ
debere intelligi reb.ſic ſtantib.per l.quod ſeruus.ſ.de ꝯd.ob cãm.
& cũ Bal.concordant Do.de Ro.ſua conclu.329. vt refert Dñicus.
i d.c.q̃uis. attamẽ eã in ordine meo nõ inueni.Cũ eo ẽt ꝯcordãt
Richard.& Bart.de Sal.in d.l.pactum ꝙ dotali.C.de pact.& Imo.
12 & Ro.in l.qui ſuperſtitis.de acqu.hæred.¶ † Alias limitationes vi-
de ẽt qui eos,& per Fed.ꝯſi.189. inci. quæro an dña Margarita.&
per Ful.in l.pactum.C.de colla.vbi addit vnum.ſ.ꝙ non habet lo
cum.c.q̃uis. vbi patre viuente mulier non renunciaſſet ipſi patri
ſcienti & volenti,ſed renunciaſſet fratribus,vel alijs abſq; volũta-
te patris,quia iſto caſu non loquit̃ tex. in d.c.q̃uis. & ſequit̃ Rap.
Cu.hic.Sed hanc fallentiã reprehendit Ro.in d.l.qui ſuꝑſtitis,qa
hẽt locum iſto caſu rõ ſcripta in d.c.q̃uis.ſ.ꝙ iur̃m põt ſaluari &c.
Sed Petr.de Anch.Imo.Dñicus de San.Gemi.in d.c.q̃uis tenent
primam opi.per d.l.fi.C.de pac. in ver.bonos.mores. Sed ad illũ
tex.põt rñderi ꝙ loquitur in pacto de ſuccedendo,ſeu diſponen-
do ſuper hr̃ditate cum acquiſita erit,quod quidem pactũ inducit
votum captandę mortis,iõ tanq̃ ꝯ bonos mores reprobat̃,vt ibi.
Nos aũt loquimur in renũciatione factã iuri ſuccedẽdi p quã tale
votũ nõ inducit̃, p̃t tñ ſuſtineri dicta limitatio p rõnẽ.d.l.fi.C. de
pac.qa reſpectu fratrũ dr̃ eſſe pactũ de ſuccedendo.l.ſi actionẽ.C.
de pac.iõ nõ debet valere ſine volũtate illius de cuius ſucceſſione
agit qa negari nõ põt qn inducat votum captandę mortis d.l.fi.
qđ eſt ꝯ bonos mores ẽt inſpecta diſpõne iuris canoni.c. ne ca-
ptandę.& c.deteſtanda.de elec.in vj.¶ Nec ob. qđ no.Bar.hoc cir
ca limitationẽ.d.c.q̃uis.dum dicit ꝙ pactum iuratum ſororis fa-
ctum fratrib.de non ſuccedendo patri , excludit eã a ſucceſſione
13 inteſtati,qa illud intelligitur patre ꝯſentiẽte per prędicta.¶ † Item
limitari põt.d.c.q̃uis non hr̃e locũ vbicunq; filia prius iuraſſet ſe
nunq̃ renunciaturã hr̃ditati paternæ per pactum, quia poſtea ſe
quens renunciatio ẽt iurata non teneret ratiõe continens pecca-
tum p gl.cõiter approbatam.in d.c.mulieres.de iureiu. Demum
quęrit Bart. ſi quis velit irreuocabiliter facere ꝙ bona ſua poſt
mortem

mortem eius ad me perueniant, q̃s erit modus. dic vt hic p eũ, cu-
ius dictis adde inquantũ dixit q̃d si inter viuos q̃s pmittit vel do
nat hẽditatẽ suã non valet p d.l.cum donationis. & idẽ dicit ipse
in d.l.fi.tñ ipsemet ꝯrium tenuit in l.q̃situm.§.pen.de leg.j.p illũ
tex.cum glo.q̃ exponit hẽditatẽ.i.bona viuentis.idẽ tenet Bal.ibi,
Ang.& Pau.de Ca.Nic.de Neap.in l.pęnales.in prin.ff.ad l.fal. &
Pau.de Ca.in l.licet.C.de pac.Sed illa opi.pcedere põt qñ appa-
reret disponentẽ se retulisse ad ea q̃ tunc habebat, q̃a dixit pmit-
to hẽditatẽ quã nunc habeo, qñ cum appareret eum sensisse de
bonis pñtib.tũc valebit donõ als aũt pcedat opi.Bar.hic, q̃a hẽdi-
tas pprię est post mortẽ.l.cum vulgarib.ff.de hęr.vel act.ven.& idẽ
ẽt vr velle Ro.hic, & ita intelligunt no.p Cy.in l.fi.ad fi.C.de pac.
vbi ẽt tetigit an idẽ sit in donõne, vel pmissione pris hẽditatis. Et
ꝯcludit Cy.& Bal.ibi non esse idẽ qm valebit talis donõ cũ de re
liqua parte testari possit. Sed in hoc ꝯrium tenuit Pe.de Anch.&
Imo.in rub.extra.de testa.in fi. Et hoc vr verius p d.l.cum donõ-
nis.in fi.attento q̃ idẽ debet esse in parte q̃d in toto.ar.l.q̃ de do-
te cum vulgarib.ff.de rei ven. Pro hoc ẽt est bonus tex.in l.verba,
14 ꝯxerunt, gesserunt.j.de ver.sig.¶ † Item inquantũ dixit Bar.valere
donõnem oĩum bonorũ simplr factã p l.oẽs.§.Lucius.ff.q̃ in frau.
credi.adde bonũ tex.in l.si q̃s argentum.§.sed & si q̃s. & ibi Bal.
C.de do.& l.iubemus.la ij.post prin.C.de sa.san.ec.licet Bal.dubi
tauerit in auc.sed cum testõr.ad fi.C.ad l.fal.est ẽt de hic glo.in l.j.
C.q̃ res pign.obl.pos. Sed q̃d si dixi, dono tibi oĩa bona mea post
mortẽ? Cy.in d l.fi.dixit idẽ esse, q̃a non intellr nisi de pñtib.p l.si
ita.de aur.& ar.leg.& l.fi.§.q̃ indiuisam.de leg.ij.istud ẽt tz Ro.hic
Idẽ Pet.de Anc.& Imo.in rub.extra. de test. Contrariũ tenent Ri
char.& Bar.de Sal.in d.l.fi.q̃a illa qualitas.s.post mortẽ, debet in
telligi fm ips verbi ad q̃d refert, & illud verbũ determinat. l.in de
lictis.§.si extraneus.ff.de noxa.l.Titius.ff.de test.mili. & in spẽ dñt
esse casum in d.l.hẽditas.& sic pñtia & futura. Imo.hic nihilo cla
re firmat. Tñ verior vr prima opi.q̃a in ꝯctib.i q̃b.agit de magno
p̃iudicio applone oĩum bonorum non veniunt futura, pbat in l.
si mandauero.§.is cuius.ff.man.vbi in publicatione & sic in actu
inter viuos non veniunt, vt voluit gl.in d.l.fi.C.q̃ res pig.obl.pos.
& clare Bar.in d.l.si ita, p hoc facit, q̃a tenendo opi.q̃ donõ pñtiũ
& futurorũ nõ teneat, put tenet hic Bar.verba debent interpreta-
ri in dubio, vt actus valeat.l.quoties.in stiplonib.j.eo. Non obst.l.
hẽditas.q̃a rñde fm Ang.hic, q̃ ibi ꝯstat q̃ volebat illum ꝯctũ va-
lere vice testi.vt ibi nimirũ si vr sensisse de hẽditate q̃ daẽ in testõ,
fm Bar.in l.fi.C.de pac.vbi expressius vr tenere istã opi. Non ob.
q̃ qualitas, &c.q̃a rñdeo vt p Imo.hic, q̃ illa cla post mortẽ, &c.
non intellr q̃ importet.i.bona existentia post mortẽ, sed hoc mõ
q̃ bona q̃ nunc habeo, volo vt habeas post mortẽ. Et hanc puto
verã ꝯclo.qñ actum erat q̃ esset donõ inter viuos seu q̃ non pos-
set reuocari, als intelligeretẽ q̃ eẽt donõ cã mor.p p illa verba, post
mortẽ.vt p Bar.i d.l.fi. Et tunc posset pcedere opi.Sali.q̃a in vlti.
volunt.nun dr agi de magno p̃iudicio p p facultatẽ reuocãdi, q̃d
applone oĩum bonorum veniant ẽt futura.l.quoties.cum gl.fi.ff.
de vsu.& clare Bar.in d.l.si ita. Pro hac opi.allego bonũ tex.in l.li
cet.C.de pac.& ad l.si ita. & ẽt ad no.p gl.in l.fi. C.q̃ res pig.obli.
pos.rñde q̃ aliud est qñ dico oẽs vestes, & silia, vt clare pbat Bar.in
15 in d.l.si ita.¶ † Inquantum tñ dixi q̃ p p illa verba, post mortẽ, in-
telligiẽ in dubio de donõne cã mort. puto hoc verum si adhibiti
sint v.testes. l.fi. C.de do.cã mor.sed si pauciores, tunc dicerẽ esse
donõnẽ inter viuos non donõnẽ cã mor. inualidam, vt in simi q̃o-
ne eleganter decidit Cy.in l.hac ꝯsultissima. §. p emancipationẽ.
C.de testa. in j.q.vbi decidit q̃ si reperiẽ scriptura testi in qua non
sunt oĩa req̃sita ad testũ in scriptis, p̃sumiẽ testõr voluisse potius
facere testũ nuncupatiuum validum q̃ in scriptis inualidum ar.
l.quoties.ff.de re.du. & l.quoties. in stiplonib.j.eo.& licet sit facta
mentio de morte, nihil tñ repugnat quin esse possit donõ intervi
uos.l.vbi ita donatẽ.ff.de do.cã mor.l.cũ maritus.§.j.ff.de pac.dota.
16 † Item inquantum Bar.hic & in d.l.fi.C.de pac.firmat non vale-
re donõnẽ oĩum bonorum pñtium & futurorum, adde q̃ idẽ te-
nuit Rapha.Cu.Imo.& Pau.de Cast.hic, & Ang.in l.j.ff.de pig.&
Pau.de Ca.in ꝯs.99.& idem tenet Pet. Cy.& Bal.& Ful.& Pa.de
Ca.in d.l.fi.& Bal.in l.si duob.§.idem rñdit el j.ff.p soc.& in l.cer-
ti ꝯdõ.§.qm.ff.si cer.pet.& vrgentiores rõnes esse vñr, q̃a auferreẽ
libera testi factio p indirectum, q̃a verisilr nullus vellet esse hẽs vt
p Bar.cuius rõ tollit p auc.sed cum testõr.C.ad.l.fal.& expressius
in corpore vñ sumiẽ.& q̃a ille q̃ soluendo nõ est põt testari.l.q̃ sol
uendo.ff.de hær.insti. Secundo p ista opi.vr tex.in d.l.hẽditas. Sed
rñde vt dixi.ff.circa illam.l.¶ Tertio, q̃a non hñs bona nec hẽre va-
lens, non põt testari.l.obsides. cum gl.ff.de test. auc.ingressi.C.de
sac.san.eccl. Sed rñde vt hic p Bal.& Ang.put.j.patebit. Aliã rõnẽ
pro hoc allegauit Bar.in d.l.fi. Sed rõ illa nõ vr vera, q̃a videmus
q̃ q̃s põt pati se vendi ad p̃cium participandum, & efficiẽ seruus.
l.& seruorum.ff.de stat.ho. Et sic seipsum ꝯstituere põt in aduersa
fortuna.i.de libero seruum. Et sic non ob.l.inter stipulantem.§.sa
crã.j.e. Alias rõnes breuitatis cã omitto. Contrariã sniam tenuit
Dy.in rła quod semel.de reg.iu.in vj.& Bal.& Ang.hic. & Angẽ.
in disp.inci.in refulgenti palatio, &c. Et Ray.Card.& Bar.de Sal.
in d.l.si per plura, & maxime q̃a non fuit translatum dñium sine
tradõne. l.tradõnib. C.de pac. Nam inter viuos ẽt ex titu.vñ non
trãsit dñium sine tradõne, vt est gl.singularis fm eos in l.j.ff.p do-
te.probatur in l.qui tibi.C.de his q̃ a non dño.fm Bald.ibi. Item
inducit pro hac opin. Ang.in l.q̃dam cum filium.in verbo super
uacuo.in fi.j.eo.vbi fm eum probaẽ q̃ pactũ p quod indirectẽ au-
ferẽ libera testi factio valeat.vñ si obliget se q̃s tractare aliquẽ vt fi
lium sub pęna, valet pactum vt ibi, sed hæc inductio est satis debi
lis. Nã, vt declaraẽ ibi p Bart.non est verum q̃ p illud pctũ auferaẽ
testi factio ẽt p indirectum, quia põt testari libere, & iuste eum ex
hẽdare. Si aũt promisit tractare vt filium adoptando eum teneẽ
instituere in parte debita, vel ex iusta cã exhẽdare, & ad hoc non
arctaẽ vigore pacti; sed ex dispõne.l. Adducit alia hic Ang.quæ vi
de p eum. Et fortificari põt vltra doct.q̃a licet oĩa bona mea præ
sentia & futura donauerim non tñ p hoc est impossẽ me acq̃rere
posse alia bona, nam si ꝯsentiente donatario alienaui vnam ex
reb. donatis postea illam eandẽ rem acquisiui non reuerteẽ dñiũ
huius rei ad donatarium, vt in simi pbaẽ in l.fi.C.de remis.pig.vbi
obligaueram tibi oĩa bona mea, & te ꝯsentiente vendidi vnum
fundum, postea redemi, certe iste fundus non reincidit in vincu-
lum pignoris, vt ibi notanter decidiẽ, & in obligando oĩa bona
mea intellr de pñtib.& futuris.l.fi.C.q̃ res pig.obligari pos.¶ Ro.
hic circa hoc plura dixit. Et licet ipse non referat fuerunt motiua
Ang.in ꝯs.48.incip.In Dei noĩe & sũe matris, &c.visis instris prædi
ctis, & de eorum valore, &c. cuius opinioni adhęreo cum modifi
catione quã.j.dicam. Nam refert ipse ꝯsuluisse, & in lectu.tenere
contra Bar.& communem opinionẽ, & ꝯsulendo dicit se tenere
eandem opi.cum distõne, aut p talem donõnem translatum fuit
dñiũ bonorum oĩum, vt si respectu pñtium, & futurorum inter-
uenit in instro p̃canum, p quod transferẽ possessio. l.interdũ.cũ
vulg.ff.de acq.pos.& respectu iurium, & actionum interuenit ces
sio, quæ in corporalib.loco tradõnis.hẽ.l.fi.C.qñ fil.vel pttu.cum
gl.ad l.ad eum.in prin.ff.de do.& tunc pcedat opi.Bart.q̃a verum
est q̃ momento aliquo non resident bona penes donantẽ, sicut
in simi dr in l.placet.ff.de acq.hæ.vñ tunc verum est impediri libe-
ram testandi factionem saltem indirectẽ, q̃a donans non rema-
net dñs rerum actu nec potentia, nimirum si testari non põt.auc.
ingressi.C.de sac.san.ec.l.obsides.cum gl.ff.de test.l.lex Corn.ff.de
vul.& pup.¶ Si aũt non esset translatum dñium in donatarium,
vt q̃a non interuenisset p̃cariũ, tunc testari poterit ex quo dñiũ
actu pmanet apud eum, licet veniat donatario restituendum per
hẽdem donantis allegat no.p gl.in auc.si qua mulier. C.de sacro
san.eccl.in ver.diuidere.quæ gl.recitando opi.Azo.dicit q̃ qui ha
bet bona q̃ debet alteri restituere põt de illis testari.& ita ẽt dicit
Ang.in simi tenere Cy.in l.fœminæ.C.de secũ.nup. Nec fm Ang.
isto casu induceret votum captandæ mortis, licet valeat donatio,
qñ pcedit de voluntate donantis, ergo aliud non debet attendi.
l.C.de pact.¶ Nec ob.fm eum q̃ donõ nõ dr differre a pacto suc
cedendo quod est inualidum.l.pactũ.quod dotali.C.de pact. qm
hoc dr non esse verum, q̃a pactum de succedendo faceret succe-
dentem esse vlem hẽdẽ si valeret, & sic succederet in iurib. actiuẽ
& ẽt passiue.l.nihil.j.de ver.sig.l.hẽs in oẽ.ff.de acq.hæ. Secus est in
donõne oĩum bonorũ, q̃a intellr deducto ęre alieno.l.mulier bo
na.in prin.ff.de iure do.& l.eris alieni.C.de dona.& hanc opin.te
neo quã intelligas pcedere qñ ꝯstaret q̃ donans voluit q̃d nihil re
maneret exceptũ als si simplr donaret pñtia & futura non veni-
ret ea de q̃b.in l.obligone gñali.ff.de pig.p rõnẽ illius tex. q̃a cum
de illis posset testari esset dicendũ tenere donõnẽ fm Imo.& Ro.
hic post Mathe.in suis no.dictis, q̃d vr verũ p̃terq̃ si donõ irreuo-
cabilis esset collata post mortẽ, q̃a tunc vr cessare rõ assignata in
d.l.obligone.& de hoc arti.principali, vide p Pet.de Anch.& Imo.
in rub.extra.de testa.dicit Imo. j. cõem opi.esse q̃ talis donõ non
17 valet, & idẽ dicit Bar.in ꝯsi.j.pxime allegando.¶ † Et p̃supponiẽ
a ex præmissa ꝯclone q̃ ꝯstõ p̃carij põt operari ẽt in futuris bonis,[a]
de quo p Iac.But.& Bar.ita tenentes in l.fi.C.q̃ res pig.& Imo. &
Ro.

ADDITIO.

a Fran.Cur. ¶In futuris bonis. Constitutum an extendatur ad bona futura vi-
de Fel.in l.fi.C.quæ res pig.in fi.vbi tenet q̃ sic. vide Bald.in c.cum venissent.de
testi.spol.Bal.in l.j.C.quando li.ab emp.disce.in ver.si emptor. Ange.in l.eum
qui.§.non solum j.de fur.vide do.Pet.de Peru.in tracta.de duob. fratrib.in v.
parte.in prin.vbi vr velle oppositum.
Tho. ¶Vide Bar. in ꝯs. 76.incip.an vose amen pater filio. & ibi dixi in additiõ.

Ro.hic dixit.in l.iij.§.incertum.post Ro.ibi.ff.de acqu.pos.Ad idē
Bal.in l.si q̄s argentum.§.sed & si quis.C.de dona.& Bar.in ꝯs.in
ci.pater filio suo emancipato.al's incipit punctus talis est pr̄ filio.
& Raph.Cu.in l.quod meo.ff.de acq.pos.de quo p Bal.in rub.C.
de ꝯh.emp.in xxj.q.& in l.j.in lect.annq.ff.pro socio.p Ang.in l.j.
in prin.ff.de pigno.Sal.in l.iij.C.de ꝯhen.emp.& in l.ij.ff.pro socio.
18 ¶ †Quid si in casu p̄dicto in quo facta esset donō p̄sentiū,& futu
rorum cum p̄cano donans sibi reseruasset ipsorum bonorū fru-
ctus & redditus de q̄b.voluit disponere posse ī vita q̄cq̄d sibi pla
ceret an valeat donatio? Bar.signanter in d.ꝯsi.inci.punctus talis
est pr̄ filiu emancipato,&c.tenuit q̄ nō,q̄a de illis fructib.nō pos
set testari si valeret talis donō eum eorum dispōnem reseruaue-
rit sibi in vita,& sic inter viuos,& dispō testi quæ ꝯferē post mor-
tem nnn censeē esse dispō inter viuos,vt late p Bart.hic,vbi tenet
opi.quā ipse tenuit hic.Vbi aūt simpl'r reseruasset sibi fructus,vel
aliquā rē,tūc valeret donō,vt p Bart.nisi fructus essent ita tenues
q̄ vix ad alimenta sufficerent f'm Pau.de Ca.nihil hic allegātem.
sed moueri potuit quasi tunc non cesset rō impeditiua factionis
testi qd̄ no.Et q̄d si vsumfructū reseruauit sibi talis donans,an va
leat donō,& vr̄ p p̄dicta q̄ sic,tñ Pau.de Ca. ꝯsuluit ꝯriū in ꝯs.89.
in Chr̄i noie notandū,&c.eo q̄a de vsufructu non pōt testari ex-
tinguaē morte,nec de fructib.pceptis cū veniant in donōne futu
rorum,sed ꝯ Pau.de Ca.facit id quod not.Bart.hic dum dicit q̄ si
vendo tibi oīa bona mea p̄ntia & futura valet vendō,q̄a potero
testari de p̄cio,q̄a illud non debeē emptori.l.damni.§.cum pariē-
tem.ff.de dam.infe.ita ergo fructus q̄ remanent ex hac reseruatio
ne non cedunt lucro donatarij,& si non ꝯputanē in bonis futu-
ris,al's inanis esset vsusfructus,& iudicando & ꝯsulēdo in hoc te-
19 nerem ꝯ Pau.de Ca.†Subdit ibi Pau.aliud no.verbū valet q̄ si do
naui tibi oīa bona mea p̄ntia & futura post mortem,& p̄mitto
non venire ꝯ,& ita iuro q̄ valebit donō cum censeaē p p mentio
nē mortis esse donō cā mor.p l.Seia.in fi.ff.de do.p̄leg.& licet al's
qñ adiecta sunt illa verba,p̄mitto non reuocare & non ꝯuenire,
intelligaē esse donō inter viuos.l.vbi ita donaē.ff.de do.cā mor.tñ
illud non procedit qñ p id redderēē actus nullus.Vtrum aūt hic
donō habeat vim donōnis inter viuos est dubiū,dixi in l.nō'oīs.ff.
20 si cer.pet.hic non discutio.¶ †Quæro vtrū donō p̄ntiū & futuro
rum facta ecclesiæ valeat vbi al's non valeret.Bar.in l.fi.C.de pac.
tenet q̄ sic,q̄a si q̄s pōt ecclesiæ dedicare p̄sonā suam in.d.auc.in-
gressi multomagis & bona.Idem sentit Bal.in auc.si qua mulier.
Et Bal.in l.j.in lect.annq.ff.pro socio.p l.iubemus nulli.post prin.
C.de sac.san.eccl.& Bal.in c.in p̄ntia.C.de sac.san.ec.de proba.&
Ful.in d.l.fi.Ang.in d.ꝯs.tenuit ꝯrium,q̄a non ob.quod qñ dedi-
care possit p̄sonā,q̄a est actus licitus,sed donō talis est illicita.cū
auferat testi factionē,& eccl'ia debet esse cultrix iustitię.c.si clien-
tulus.§.j.de alie.feu.q̄a actus turpis magis attendendus est in ec-
clesiasticis p̄sonis q̄ in alijs.alleg.§.cogitandū.in auc.de mona.vñ
eū in ecclam sine tradōne transferaē dñium.l.fi.C.de sac.san.ecc.
& ēt in ciuitate,vt ibi ēt sine p̄cario,sō talis donō facta ecclię vel ci
uitati non tenet Ang.Non ob.l.iubemus.q̄a loq̄ē in donōne sim
pliciter facta,q̄ debet intelligi de bonis p̄ntib.& istā opi.tenuit ēt
Ro.hic,& i repe.auct.sitr.in secundo sp̄ali.C.ad l.fal.& ita ꝯsuluit
21 Pet.de Anc.i ꝯs.1.at.inci.de primo dubio.¶ † Quæro vtrū in casib.
in q̄b.dixi donōnē p̄ntiū & futurorū non tenere valeat saltem in
p̄ntib.Bar.in d.l.fi.relic.t cogitandū.Bal.ibi,tenet q̄ vitieē in totū
p d.l.hr̄ditas.Sal.in d.l.fi.tenet ꝯriū,q̄a si dico dono p̄ntia & fu-
tura,duæ censeē esse donōnes.arg.l.scire debemus.in prin.ff.eo.
& l.si peculiū seruo.de pec.leg.ergo vtile p inutile nō debet vitia-
ri.Et p ista opi.bn̄ facit.l.sancimus.circa prin.C.de do.& l.q̄ soluē
da non erat seruū.ff.de hæ.insti.Imo.hic tenet q̄ vitiet in totū.q̄a
qñ eo.tp̄e fit aliq̄d in fraudē legis in totū annullaē,licet secus si
ex interuallo vna fieret post aliā p tex.no.in l.si libertus minorē.
§.fi.ff.de iur.pat.quā.l.ad hoc alle.Bal.i d.l.cert ꝯdō.§.qm̄.& Ang.
in p̄all.ꝯs.vbi late examinat.& eius verba posuit in effectu Ro.
hic,licet de ipso mentionē non faciat non.n.subest rō hic quare ma
gis debeat inualidari in futuris q̄ in p̄ntib.& sic cū non ꝯstet quę
debeat esse nulla,vtraq; viriat p d.l.si libertus.Secus in casu dictę
l.sancimus.q̄a si dono tibi mille aureos valet in trecentis,q̄a nō
refert inter trecentos aureos & inter alios trecentos aureos.Non
ob.l.q̄ soluendo.q̄a f'm Ange.loq̄ē ibi in dispōne facta inter p̄so-
nas intra q̄ cadit affectio iō valet in primo noiatu tanq̄ magis di
lecto.l.quoties.in prin.ff.de vsufr.Et idē tenuit Imo.in rub.de te-
sta.Vbi al'r rñdet ad d.l.sancimus.sed magis placet p̄cedēs rñsio,
22 & hanc partē teneo.¶ †Quærit ēt Bar.hic an valeat pactū de futu
ra successione & primo q̄d in pactis successionis ꝯseruādæ.ī quo
tenet q̄ valet p §.fi.insti.de legi.agna.suc.& plenius p̄seq̄ē ipse in
l.fi.C.de pac.dic vt ibi,vbi ex hoc inferē ad q̄onē,statuto caueē q̄
filia dotata extantib.masculis nō succedat ab intestato,an valeat
pactum factum inter patrem,& filiam de ꝯseruanda successione
ipsi filiæ,& tenet q̄ sic p d.§.fi.& idem tenuit Ang.in d.l.fi.sed il-
lud intelligas eē verū si interueniat ꝯsensus filiorū masculorum,
quorum fauore fcm̄ est statutum,q̄a vñt vocati a statuto.l.seruo
lega.§.si testōr.& ibi no.Bar.ff.de le.j.l.ij.§.fi.de colla.bo.& ibi Bar.
& Bar.in l.ij.§.videndum.ff.ad Tert.& in l.maximū.C.de lib.p̄ter.
ergo sine ꝯsensu eorū debuit posse tale pactū fieri in p̄iudiciū eo
rū p patrem decedentem ab intestato.l.si vnus.§.ante oīa.& l.fi.ff.
de pac.Et hoc ēt voluit Bal.in d.l.fi.& Sal.in l.pactū.e.ti.& Imo.
& Ro.hic,& Imo.& D.de S.Gemi.c.c.q̄uis.Non ob.tex.in d.§.fi.
q̄a f'm Imo.hic rñde q̄ ibi lex permittit pactū hic secus.Vel dic q̄
postq̄ masculi vñt vocari non debet posse pr̄ in p̄iudiciū eorū p̄a
cisci.vt dixi,sed in casu dicti.§.fin.non erat exclusus pr̄ potius cō
23 templatione vnius quā alterius.¶ †Tangit in hac q.incidenter
Bar.in d.l.fi.an valeat pactū q̄ nō possit reuocari donō p̄textu
futurę ingratitudinis,& tenuit q̄ non ne deē materia delinquen-
di.d.l.si vnus.§.illud.& l.ꝯuenire.de pact.do.& idē tenuit Bal.in
l.fi.C.de bon.lib.& in l.j.C.de pac.& aliq̄d p eū in l.j.in ij.q.ff.de
re.diui.Idem tenet Spe.& Sal.in l.pactū eo.ti.& Spe.in ti.de do.
§.j.ver.q̄d si actū sit.Dixit tñ singulariter Io.An.ibi,q̄ fallit vbi in-
teruenit iur̄m p c.quēadmodū.de iureiur.Sed Ro.in hoc vltimo
tenet ꝯrium,q̄a ille tex.loq̄ē in eo,q̄ iurat non accusare rōne de-
licti cōmissi quod fieri p̄nt vt p Bar.in d.l.fi.Secus in delicto com
mittendo,q̄a esset ꝯ bonos mores,vt d.§.illud.Et idē tenet ipsemet
Ro.in l.donōnes.§.j.ff.de donōnib.Puto veriorē esse opi.Io.And.
cū quo dubitatiue tñ transit Ant.de But.& Imo.& cōiter canoni
stę in c.fi.de donōnib.per c.quēadmodū.ad fin.de iureiu.qd̄ loq̄ē
ēt in delicto cōmittēdo.Nō ob.q̄ det materiā delinquendi.Quia
rñde q̄ nō obstante iurō poterit accusare eū de delicto quo ad im
ponendā ei pœnā non quo ad p̄priā vtilitatē vt est ap̄tis text.in
24 d.§.quēadmodū.de iureiur.Et ita seruaē in practica.¶ †Quid aūt
si statutū diceret q̄ extantib.masculis filia nō succedat ēt ex testō;
an tunc pactū p filiā cū p̄re p quod sibi reseruat successionē va-
leat.Dic vt p Bar.& p Bal.in d.l.fi.vbi incidenter dubitat Bal.an
statutū illud teneat.Et q̄cq̄d ipse ibi dicat.Dic statutū valere,put
ipsemet Bal.no.l.ij.& in l.cū archimedorā.C.vt in pos.leg.& in l.
j.C.de sum.tri.& fi.cath.in ver.dixi de statutis.& ita ēt tenuit Pet.
de Anc.in c.canonū statuta.in vers.q̄ro ergo vtrum statutum,&c.
25 ¶ †Quærit ēt Bar.in d.l.fi.q̄d si statutū dicat q̄ ingrediens mona
sterū non succedat,an valebit pactū fcm̄ p ingredientē monaste
riū cū fratrib.vel p̄re,p qd̄ sibi ingredienti successionē reseruat,&
ꝯcludit eodē mō,put dcm̄ est in filia exclusa a statu.vt hic p eū &
sequunē cōiter doct.in d.l.fi.Sed pulchra dubitatio est f'm Bar.ibi
an tale statutū teneat.Et ꝯcludit q̄ sic si statutum dicat q̄ ingre
diens monasteriū excludaē vt ibi p eum.Adde q̄ Ange.tenuit ꝯ-
rium in d.l.fi.& in sua disputatione incipiente nobilis q̄dā gene
re.volens indistinctè statutū non tenere maxime p §.sed hoc præ
sente.in auc.de san.episco.vbi reputaē dispō turpis illa p quā p p
ingressum monasterij veniret quis priuandus lucro sibi deferen-
do non solū delato,& sic statutū tale tanq̄ ꝯ religionē & ꝯ priui
legia religioni ꝯcessa tenere non debet.vt in auc.cassa.cū si.C.de
sac.san.ecc.Et idē tenuerunt Imo.& Ro.hic & Imo.& Do.in d.c.
q̄uis.& Ful.in d.l.fi.C.de pac.Iac.But.in l.Deo nobis.C.de epi.&
cle.tetigit hanc q̄onem & non decidit.Bald.hic approbat dictam
opi.Bar.Ipsemet Bal.vero in d.l.fi.aliam ponit opi.s.quo ad legiti
mā non posse excludi p statutū disponens q̄ ingrediens nō suc-
cedit in ea,sed vltra eā sic,& sic p̄cedat f'm eū opin.Bar.& cū hac
opi.simpl'r transit Pet.de Ancha.in d.c.canonū.vers.& nē quæriē
vtrū valeat,&c.& aliquid p Bal.ī d.l.aj.C.vt in pos.leg.& p Lap.
alle.208.quē refert Aut.de Bu.in c.q̄d clericis.de for.ꝯpe.& p Pet.
de Anc.in ꝯs.102.inci.in Christi noie iudex Ferrarię,&c.p Pa.de
Ca.in ꝯs.335.incip.in Christi noie primū dubiū.& p Bal.aliq̄d in
d.l.Deo nobis.& ī l.oēs populi.de iust.& iu.p Sal.in d.auc.cassa.
& Bal.in repe.l.cūctos populos.C.de sum.trin.licet in hoc passu
p̄it multa referri,tñ teneo opi.Ange.seq.p p̄dicta quā etiā Pa.de
Ca.in l.si q̄s id qd̄.ff.de iur.oi.iu.referens se ita ꝯsuluisse,& ēt te-
nuit Matthæus de Matc.in suis not.in no.134.Pro hoc facit,q̄a cū
sint in hoc passu opi.adhęrendum est in dubio opi.q̄ religioni fa
26 uet.l.sunt p̄sonæ.ff.de rel.¶ †Item inquantum Bart.hic intelligit.
l.j.§.si parens.ff.si quis a pa.fuerit manumis.q̄ ibi pater deliquit ac
cipiendo pecuniam pro emancipatione filij,& hoc etiā sentit ibi
gl.& clarius in locis statim allegandis.Dic q̄ hoc vr̄ ꝯ tex.in l.vtrū
turpem.j.eo.f'm Imo.ibi.& Bar.in d.§.si parens.alter intellexit il-
lum tex.dic vt ibi p eū,& no.ēt per gl.& docto.in l.si qñ.§.j.C.de
inof.test.& in l.pactū.C.de colla.& p Bar.& alios in d.l.fi tñ.quia
intellectus Bar.hic ad dcm̄.§.si parens est cōis,& fuit ante eum gl.
in d.l.pactum.C.de colla.& in locis pr.alle.ideo eum teneo & cō
firmo per l.ēt.§.nummos.ff.de bonis libe.& l.si quā.C.de ope.lib.
& l.si

& l.si quam.C.de ope.lib.Nec ob.d.l.vtrum.quia q̄uis pater non
dicatur esse in tanta turpitudine quæ reddat stipulationem nul-
lam, vt ibi, tñ dr̃ turpiter facere quo ad hoc vt excludat a succes-
sione filij.d.§.si parens.Aliam rñsionem dabat Bal.i d. l. pactum.
C.de collat. ad §.si parens. videlicet quod ibi ꝯcordabat pactum
non succedendo filio cum voto naturali parentum. iuxta l.nam
& si parentib.ŝ.de inoffi.test.Sed in d.l.pactum.est ꝯ naturale vo-
tum parentum. Tertius intellectus & tertia rñsio ponitur p Bar.
& Bal.d.l.fi.C.de pac.ad d.§.si parens.& p Bar.in d.§.si parens.vi-
delicet ꝙ ibi pater acceperat tñ a filio quantũ sibi debebat rõne
successionis q intellectus non ꝯuenit illi literę vbi ponuntur ca-
sus diuersi q ſm hunc intellm nihil inter se differunt quod non
7 est dicendũ.¶†Item inquantum Bart.dixit ꝙ pactum factum cir-
ca hæreditatem futuram tenet si tendit ad liberãdum, p l.& suũ.
§.sed & si quis ver.idem probo.ŝ.de pac. intelligatis hoc verũ qñ
8 hæres futurus liberat,vt ibi.¶† Sed an si ipse tanq̄ futurus hæres
liberat debitores valeat viuente illo de cuius hæreditate tractat,
vide p Bar.in l.cum dñs.§.filius.ŝ.de pecu.le.& p Bar.& alios in ĵ.
filius.de sol.& p Lapum & alios.in d.c.q̄uis.Nic.de Neap.& Pa.
de Cast.in l.ij.§.pe.ŝ.de solu.& quia cũ distinctione loquunt sum
9 ꝯtentus remissione prædicta.¶†Vltimo vltra dicta Bart.& doct.
hic circa validitatem pacti super successione futura vide p Ioan.
An.in addi.Spe.in tit.de pac.§.j.in addi.incip. ad amphationem.
& p Bal.in c.ij.de feu. dat inuicem.l.cõmissorię reliqua dixi.ŝ.

Iuliani. LEX LXII.

1 *Seruus etiam domino inuito acquirit & stipulatio semel cõmissa iterum cõmitti non potest,& ad veritatem disiunctiuę sufficit altera partem esse veram. j.*
2 *Dictio siue,est proprie disiunctiua.*
4 *Conditio primo eueniens facit committi stipulationem,nec amplius cõmitti põt.*

1 SEruus. †Seruus etiam dño inuito acquirit & sti
pulatio semel commissa iterum cõmitti
non põt.Et ad veritatem disiunctiuę sufficit alterã par-
2 tem esse veram.h.d.cum l.seq.¶† No.ex l.si ita quis ꝙ dictio siue
est proprie disiunctiua. & ad huius dictionis materiam vide Bar.
in l.j.ver.vj.quæro disiunctiuę,&c.ŝ.de ꝯdõnib. & de.& in l.si q s
sta.de aur.& ar.leg.& l.si is qui ducenta.§.verum.in vj.opp.de reb.
duob.p Cy.& Bal.in l.cum quidam.C.de verb.sig.& p gl.in c.ij.
ad fi.de posthu.præla.& d.Anto.in c.inter certas.de rescrip. p Al
beri.in suo. dictio. in verbo siue.in quib.locis habes de disiuncti-
ua,seu,de qua in c.generali.de elec.in vj.vbi stat declaratiue,p di-
ctione.i.& ibi vide p Archid.Idem probatur in c.j.in fi.de cogni.
3 spiritua.in vj.& ibi Archi.¶† Secundo no.ꝙ ad veritatem alterna
tiuę sufficit alteram partem esse veram,non solum si affirmatiue
proferat vt hic,sed ẽt negatiue, vt l.si ita quis stipulatus fuerit.x.
aureos.j.eo.& d.l.si is qui ducenta.§.cũ ita.licet Ang. hic, & Ant.
de Bu.in c.inter cęteras.dixerint ꝯrium qñ negatiue p d. l. si is q
ducenta.§.verum.Sed ſm Imo.in d.c.inter cęteras.& hic hoc non
est verum per iura.ŝ.alle.bene verum est ꝙ si dixero.siue Stichum
siue Pamphilum non dederis promittis pœnam, ad hoc vt pœ-
na non cõmittat requiritur vtrũque dari.d.§.cum ita.& §.vitum,
sed solum cõmittitur pœna si alterum,non fiat & sic sufficit alte-
rãm partem alternatiuę esse veram,vt ibidem. Fallit in casu.l.Lu
cius.Ia.ij.de hær.inst.& in casu.l.si is qui ducenta.§.fi.& in casu d.
4 l.cum quidam.vbi sunt casut speciales.¶†Vlti.no.quod ꝯdõ pri
mo eueniens facit cõmitti stipulationẽ,nec amplins cõmitti po-
test,de quo plene in l.si quis.alleg.in gl.¶ Fallit tñ ſm Ang.in ca
su singulari auc.sed & si quis.C.de secund.nup.ſm secundam le-
ctio. gl.ibi, & ideo ſm gl.& Angel. illa decisio rõne caret. ¶ Sed
dic ꝙ imo rõnem habet vt ibi declaratur per Cy.& Bal.

Afiicani. LEX LXIIII.

1 *Stipulatio potest concipi sub conditione eo etiam addito ꝙ illa existente retro a die interposita stipulationis annua pecunia debeatur.*
2 *Citatio peremptoria qñ fit,debet computari tempus de momento ad momẽtum.*
3 *Clausula ex nunc prout ex tunc,quid operetur.*
4 *Vsura quæ & quales debeantur post moram.*
5 *Testis interrogatus de verbis formalib.vel de actu formali,tenet rñdere, vñ si testis dicit de solido vno & alius de xij.denarijs non valet testimonium.*
6 *Error in nomine appellatiuo an & quando vitiat.*

1 HViusmodi. †Stipulatio põt ꝯcipi sub ꝯdõ
ne eo ẽt addito, ꝙ illa existen-
te retro a die interpositę stipulationis annua pecu-
nia debeatur.Et superfluitas verborum stipulatione
non vitiat si adsunt verba necessaria. Nec ẽt diuer-
sitas verborum inter interrogantem,& rñdentem si in effectu idẽ
important. Et ꝙ non possum per me facere possum stipulari ab
2 alio id fieri de re ad me pertinente.h.d.vsque ad l.illa.† Not.ex l.

hmõi ſm Ray.arg.ꝙ si quis citet peremptorie hinc ad x.dies, de-
bet tp̃s computari.de momento ad momentum, de quo p Iaco.
But.Bar.& alios in l.j.ŝ.si quis cauno.vbi idem dicunt per l. iij. §.
minore.ŝ.de minorib.& l.j.§ dies.j.qñ app.sit & no.in cle.sicut de
3 ap.¶†Secundo no.ſm Ang. pro verbis quib.quotidie vtunt no-
a tarij in instrũs cum dicunt,ex nunc prout ex tunc.[a] Nam impor-
tant hæc verba ꝙ vnum tp̃s videatur alteri inesse, & ex quolibet
prædictorum temporum dici põt stipulationem sumere initium
ſm Ang.& Imo.pro quo alle.Ang.gl.ordi.& ibi not.in l.j.in ver.
iudicium.C.de ꝯdi.& tex.i auct.credentes.C.de hæreticis.& cle.
j.de iu.pa.& cle.fi.de sepul.Pro hoc etiam Ioan.de Imo. alle. bo-
num tex.cum gl.in cle.j.in ver.ex nunc.de ꝯces.præb. Addo text.
& Bar.in l.si ita stipulatus fuero si Titius.in prin.j.eo.de quo vide
Bal.recte loquentem in c.j.de mi.vasal.qui ꝯtumax est vbi vult ꝙ
verbum ex nunc, significet actum verbi prolati & illud verbum
ex tunc, significat effectum actus esse collatum in illud tempus
futurum.& ideo si iudex dixerit, si non satisfeceris tali die excõi-
co te ex nunc prout ex tunc,idem est ac si dixisset ex nunc decla-
ro ꝙ si non satisfeceris in termino sis tunc excõicatus. Pro quo
Bal.alle.l.lecta.in fi.si cer.pet.& melius probatur in d.clem.j.cum
gl.de conce.præben.& in terminis no.Arch.& Io.An.in c.dudũ.
de præben.in vj.& Io.An.& alij in c.præterea.el ij.de app. ¶ Sed
qñ dr̃ eꝯ ex tunc,put ex nunc,vr̃ effectus collatus in tp̃s pñs quo
verba pferunt,vt hic ſm Bal.in auc.ꝯ rogatus.in prin.C.ad Treb.
& in l.Arethusa.de sta.ho. Et ista vr̃ mihi veritas de quo ẽt vide p
Ang.in l.Gallus.in prin.ŝ.de lib.& posthu.& p Bal.in c.l.in §.nũc.
4 de l.& in l.ex illo.C.de ap.¶†In gl.in verbo,præstẽtur.in fi.Bart.
hic fatet hanc vltimam sol.glo.esse veram tñ subdit ꝙ l.cum q dã.
& l.lecta alleg.in gl.non faciunt ad propositum vt hic per eũ, idẽ
voluit Bar.in l.si ita stips fuero si Titius.j.e. Sed Imo.hic post Pe.
reprehendit hanc sol.gl.quia si in d.l.cum q dã.actũ esset vt qnin-
cũces & semisses vsuræ copulatiuę deberent vera esset sol.gl.quia
hę vsurę simul copulatę excederent legitimũ modum vsurarum.
sed cum ibi actum esset,vt altere tñ deberent ſm eos non proce
dit sol. q a sicut semisses non excedebant legitimum modum p
tp̃e subsequente cessationem,ita nec dicendũ sit ꝙ excedebant p
tp̃e antecedente cessationem. Vñ ſm eos videret dicendũ ꝙ vbi-
cũq; p priori tp̃e deberent minores & pro subsequenti maiores
licet actũ sit ꝙ ex die celebrati ꝯctus post morã maiores debeant,
tñ adhuc est dicendum quod odio vsurarũ maiores nõ debeant
a die celebrati ꝯctus,ex tp̃e cessationis tñ.d.l.cum q dam.Sed vbi
nullæ ante cessationẽ deberent.tunc bñ agi põt vt casu quo cessa
tũ sit q̄ tęcũq; vsuræ debeant ex tp̃e celebrati ꝯctus d. l.lecta. Sed
puto sustineri posse gl.hic si intelligamus dictã. l.cũ q dã.,put gl.
intelligit videlicet ꝙ ante morã q ncũces deberent post morã ve-
ro semisses cũ q cuncib.simul seruit tex. d.l.cũ q dã.in verbo infi-
nitum.Neq; pcedere põt intellŝ Pet. & Imo.ad d.l.cum q dã. q a
si ibi semisses non excessissent legitimum modũ vsurarũ, & actũ
esset inter partes ꝙ post morã semisses deberent ex die ꝯctus cele
brati,nihil obstaret quominus vsurę semisses ẽt ex die ꝯctus peti
possent post morã, licet sint maiores primis vsuris quæ debeant
ante morã qđ tñ ibi prohibent.vñ illud ibi iõ est,q a semisses vna
cum

ADDITIONES.

a Fr.Cur. ¶Prout ex tũc. Quid importent ista verba vide Alc. ꝯs.72. in ij.pte. Tho. ¶Et vide Alex.in §.j.C. de codi.in fi.& adde ꝙ dictio ex tunc, significat subiectum & extremitatem temporis vide per Raph.Ful.in consi.l.incip.quidã Raymundus.& an includat vel excludat vide per Old.in consi.49. consueuit.in fi.& vide eundem Ale.in c.ego Ludouicus.56.di.vbi de ver.ex tunc,ꝙ dilationem non recipit & de dictio.ex nunc.& ex tunc,vide Bald.in c.j.de mi.vas.qui contu.est in ver.seu & in d.l.Gallus.§.nunc de lege.ff.de lib.& posth.& in l.ex illa.C. de ap. item dictio ex tunc signat qualitatem adesse illo tempore vide per Pau.de Ca.in consi.157.inci.fu.ŝ.scriptus egregius. & ponas exemplum vt ibi per eum & adde ꝙ Bal.in auc.ꝯ rogatus.C.ad treb.dicit ꝙ dictio ex nunc est ad verbum præsentis temporis,sed dictio ex tunc est aduerbium temporis accusatiui enunciatiui,& est in voce nõ in substantia temporis,& dom Bal.in l.lecta.ŝ.si cer.pet.& illa verba referunt vnam æstimationem temporis in aliud tempus & dicit Bal.in l.ex illo tempore.C.de appe.ꝙ dictio ex,posita super tempore significat immediatum cursum facti vt dicimus ex tunc,ibi per eum,& dicit bal. in l.præpostteri.C.de te.extremitas temporis importata per dictionem ex nunc non vitiat actum,& dictio tunc,significat ſm grã.eo tempore, & de omnibus tẽporib.dicitur de p̃terito Virgi.tunc docuit cum sceptra dabas de præsenti Pla.tunc ad eam accede cum potes.de futuro,ego tunc adero cum tui videndi mihi copia erit.& not.ẽt ꝙ dictio ex tunc,significat vt ex retro,vide Ias.in d.l.j.in fi.C.de co.& est tex.in l.si ita stipulatus fuero in prin.j.eo. iuncta do.Bar.ibi in fi.ꝙ per verba ex,hic existente conditione retrotrahitur & Bar.idem dicit per illa verba ex tunc quæ omnia no.ad statutum Pisauri disponens quod ex instrumentis non registratis non possit agi nec excipi.& instrumenta possint registrari quandocunque non obstante lapsu temporis plene obtineant firmitatem, ꝙ per dictionem ex tunc retrotrahantur instrumenta si fuerunt registrata post tẽpus,ac si a prin.fuissent registrata no.quia maxima fuit quæstio.

cum quincuncib.excedebant legitimū vsurarū modū, put gl. hic
itellexit.¶In.l.quæ extrinsecus.ibi arma virum &c. vide que dixi
5 in l.j.§.j.ss.e.vbi declaraui istū tex.& ibi ēt p Moder.¶†In tex.ibi,
eiusdem q̄titatis aureos.i.spospondisti aureos valentes eandē q̄-
titatē denariorū de qua fueras interrogatus, licet non p oīa rñ-
deres de eo.numero, & iō si interrogatus qs de duob.solidis rñ-
deat se promittere xxiiij.denarios,valebit stipso.Hoc tñ limita,p-
cedere nisi qñ tractat̄ de cognoscēdo an testes interrogati de for-
ma verborū fint singulares quia tunc si vnus dicit formā verborū
pmissionis fuisse de duob.solidis,alius vero de xxiiij. denarijs nō
probarent.Licet secus esset si nō essent interrogati de forma ver-
borū,qa tunc pbarent.ita p hanc l.decidit Bald.in c.boue.el j.de
electione.& Ant.de Bu.in c.nihil.de verbo.sig.p eundē in c.cum
eccia.§.nos igit̄.de cā pos.qa magis credit̄ testib.nō asserentib.eū-
dem,p̄meditatūq; sermonē.l.iij.in prin.ss.de testi. ¶In gl.i verbo,
appsone.in prin.singularis est hæc gl.sm Ang.hic & Mod.& in l.
si stipls fuero hanc summā.in prin.j.eo.& in l.quones. in prin.de
6 hrd.instit. & ad hoc valet q̄ q̄uis † qñ est error in noīe appellati-
uo rñ vitiet l.si qs in fundi vocabulo.in prin.de leg. j. tū fallit vbi
demōstrat̄ ad oculū res in qua fuit erratū, vt dixi plenius als post
Ang.in d.l.si qs in fundi vocabulo.& ad ibi dicta me remitto vbi
p Bar.& alios.& p Ang.in l.si noīe.C.de testis. ¶In glo.in verbo,
denatios.ibi alios denarios,&c.i.aureos.vt in tex.tū aliquā diuer-
sitatem habebāt ab his de quib.p̄cessit interrogatio, licet tantū-
dem valeret.& ista est vera lect.vt p Bar.hic & not.per doct.in d.l.
cū qd ss.si cer.pe.¶Et de hac gl.vide p Bal.in l.singularia.in ver.x.
spāle est,&c.si cer.pet.& in l.diuortio.§.ob donationes.sol.mat.

Iuliani. LEX LXVII.

1 *Stipulatio prætoria non vitiatur,licet inspecta cōceptione verborum promitten tis de se nihil promittere videatur.*
2 *Promittens decem dari,videtur se promittere curaturum decem dari.*
3 *Promittens decem dari impersonaliter quid videatur promittere.*

i ILla stipulatio. † Stipso p̄toria non vi-
tiatur licet inspecta ↄce
ptione verborū promittentis de se nihill promittere
videat̄. Et qui pmittit curare mihi x.dari non pōt cō
ueniri vt x.det,qa liberat̄ idoneum promissorē dan-
2 do.h.d.tota lex.¶†In gl.in ver.dari ibi,siue non,&c. vr̄ ergo velle
gl.q̄ q. promittit x.dari,videat̄ promittere se curaturum x.dari,&
sic liberat̄ dādo idoneū pmissorē vt hic.& hoc sequit̄ Bar. & Imo.
hic.& Bar.in l fi.§.fi.si cer.pe.& ibi Bal.in lec.antiqua.Ang.& Sal.
sed Ang.hic tenet ↄ̄rium p l.stipso ista.in prin.& in §.quæsitū.ss.e.
iuncto.§.si qs aliū.insti.de inuti.stipu.vbi stipso ↄcepta p hæc ver-
ba,pmitto tibi hr̄e licere,& sic p verbū executiuū impersonalr p-
latum,si tñ non sit dcm̄ promitto me curaturū, stipso non ↄpre-
hendit cū effectu fcm̄ alienū:secus si intelligeret̄ promisisse cura-
turū hr̄e licere,qa ↄprehenderet̄ ēt fcm̄ alienū vt not.gl.in d.l.sti-
pso.in prin.in verbo,vr̄.& hr̄ in d.§.si qs aliū.& in l.inter stipulan
tē.in prin.cū ibi no.j.e.Et q̄uis Imo.hic rñdeat ad d.l.stipso. q̄ ibi
loqt̄ in pmissione facti successiui tñ p hoc non assignat̄ ↄcludens
rō spālitatis. Tñ sustinēdo gl.pōt assignari rō dr̄iæ hoc mō, qa qñ
stipso impersonalr ↄcepta ↄtinet fcm̄ momentaneū,non refert p
quē det̄ vel impleat̄.iō verba executiua intelligunt̄ alternatiue.i.
p me vel p aliū. sed qñ ↄtinet fcm̄ successiuū non sufficit si p me
sin pleā sibi, imo reqrit̄ ad hoc vt sit sibi satisfactū q̄ ēt alteri im-
pleat,& sic intellr copulatiue. s. q̄ per me & p aliū fiat vt tibi ha-
bere liceat.iō quatenus ↄcernit fcm̄ alterius vitiat̄ nisi adiectū sit
verbū curare,vel pœna apposita.Gl.no.in d.§.fi.tenebat q̄ si pro-
mitto dari non valeat,qa videor promittere fcm̄ alienū, nisi ad-
deret̄ verbū curare,quod nō placet,qa vr̄ promisisse fcm̄ ppriū p
d.l.stipso.Raph.Cu.& Ful.in d. §.fi.p aliā rōnē tenebant stipsonē
non valere,qa sm eos impersonalitas ēt adiecta verbo executiuo
vitiat̄,vt conant̄ probare,& male,qa est ↄ̄ illum tex. & istū in ver.
dari curari.q̄ sunt verba impersonaliter ↄcepta,& tñ non vitiant.
Itē istū tex.singulr limita vt p Ang.in l.si ita stipls fuero te Sisti.§.
3 possum.j.eo.de quo ibi dr̄.¶†In gl.in verbo,non posse. sol.gl.hic
cōiter approbat̄ licet gl.in l.si hr̄s.alle.in glo.& in d.l.fi.§.fi.aīt rñ-
deat videlicet q̄ spāle sit in vltimis volun.& istā sol.tenet Iaco. de
Are.Pet.& Ray.hic,tñ puto sol.gl.hic esse veriorē,qa text. in d.l.
hr̄s non fundat se in fauore vlti.volun. sed in proprietate signifi-
cationis verborū.Aliā sol.dedit Bar.in d.l.fi. §.fi.videlicet q̄ hic p
missor impersonalr loquuts est circa verbū executiuū, sed in l.ↄ̄-
tia disponens psonaliter loquutus est,q̄ solu.ēt vr̄ bona.

Pauli. LEX LXVIII.

1 *Stip.pœnalis certæ quantitatis est certa,licet oblig.primitiua sit incerta.*
2 *Promittens daturum,vel mutuaturum importat mutuum.*
3 *Mutuum pecuniæ alicui factum ad certū vsum nō potest repeti nisi finito illo vsu.*
4 *Mutuans pecuniam simpliciter an statim illam repetere possit.*

1 SI pœnam. †Obligatio dandi pœna non ad
iecta cōmittit̄ ad interesse qñ sti
pulantis totaliter non interesset.h.d.vel sic.Stipso pę
nalis certę quantitatis est certa, licet oblo primitiua
2 sit incerta.h.d.¶ †In gl.in ver.incerta ibi,secus si datu
rū vel mutuaturū.sed imo sm doct. procederet ēt iste tex.si pmi-
sisset se daturū,vel mutuaturū.p istū tex.in ver.crediturum.qd̄ im
portat ēt mutuū.vt l.ij.§.crediti.si cert.pet. & maxime in pecunia
in qua non vr̄ cōiter cadere aliud creditum q̄ mutuum l.iij.§.fi.ss.
cōmo.pro hoc ēt facit,qa si pmitto soluere si in solone erat dato
dicor promisisse dare,vt declarat Bar.in l.si ita stipls fuero te Sisti.
§.possum.j.eo.ita debet esse hic. ¶Nec obst.tunc ↄ̄riū formatum
in gl.q̄ si promissum est dari debeat dici ēt stipsonem ↄtinere cer
tū.vt l.vbi allegata in gl.cuius ↄ̄rium dr̄ in tex.qa rñdet̄ vt p Bar.
3 † In gl.fi.ibi,rñdeo tenebat̄ sub pœna,&c.hanc gl.no.allegat Bal.
in l.ij.in fi.C.cōmo.q̄ si mutuaui tibi pecuniā ad certū vsum non
possum reperere nisi vsu expleto sm eum male alle. Et idē tenet
4 hic Ang.ar.l.in ↄmodato,d.§.sicut.ss.ↄmo.¶†Quid aūt si mutua-
a ui pecuniam simplr an statim repetere * possum,glo.hic sentit q̄
sic,& eā seqt̄ hic Bal.& Ang.arg.l.eū q̄ calcodis.§.quoties.ss.eo.&
Bal.in l.si tibi pecuniā.ss.si cer.peta.simplr transit cum hac glo. sed
Bar.hic tenet repeti non posse nisi diu sit in solone cessatū vel sit
facile debitori reddere,p no.p gl. in l.pe.C.cōmo. & idem tenet
Imo.hic p rōnē dicti.§.sicut.ibi iuuari nō decipi bñficio,&c.¶Pro
hoc bñ facit q̄ signanter dixit Abb.in c.fi.de p̄ca.vbi voluit q̄ licet
ↄcesso precario possit incontinenti repeti & reuocari ad bñ placi
tum ↄcedentis.l.j.§.cum p̄cario.ss.de p̄ca.tñ putat q̄ si ↄcedens ve
lit sine cā reuocare cū dāno illius cui ↄcesserat quod obstaret ex-
ceptio doli.qa p̄cariū est bñficium,& bñficio iuuari,&c.d.§.sicut.
pro hoc allegat id qd̄ no.Ioā.And.in proœmio decre.vbi dixit q̄ si
quis inuitauit viatorē,& eū detinuit, sed postea pęnituit pōt agi
ↄ̄ eum de dolo,q̄ no.pro limitatione.d.l.j. de p̄ca.qa a legistis nō
tradunt̄,cū opi.Bar.transit hic Raph.qa als sequeret̄ q̄ si promisi-
sti mihi mutuare pecuniā & agerem ↄ̄ te obstaret mihi exceptio
dolo facis petendo q̄ statim restituturus es.l.dolo.ss.de do.excep.
nec iuuaret ostēdendo de interesse meo extrinseco,vel si pmisisses
mihi frumentū nō possem agere obstante mihi. d.exceptione do
lo facis,nec possem allegare extrinsecū interesse,qa in talib.allud
non venit.l.fi sterilis.§.cum p venditorē.de act.emp. & hic p Bar.
nec intrinsecum cadere possit si verum esset q̄ incontinenti red-
dere teneretur,quia in illo breui instanti,& momento nō posset
crescere nec decrescere valor frumenti.

ADDITIO.

a Franc.Cur. ¶An statim repetere. Vide Abba.in c.fi.de præc.

Vlpiani. LEX LXIX.

1 *Pœna adiecta præcedenti dispositioni impossibili committi non potest, & infans stipulari non potest.*
2 *Promittens scienter impossibilia sub pœna non tenetur,nec pęna cōmitti pōt,vt si quis promitteret hoīem mortuum sistere in iudicio.*

1 SI homo mortuus. † Pœna adiecta p̄ce-
denti dispōni impo
sibili ↄmitti non pōt,& infans non pōt stipulari.h.d.cū
seq.& ad istam l.vide Bar.in l.ita stipls.in xij.opp.primæ partis.&
in l.q dā cū filiū.in ver.venio ad vltimū.j.e.& Cy.in l.non moritu
rū.C.de ↄ̄h.& ↄmit.stip.& Bar.in l.non dubiū. C. de lega.vbi tra-
ctant plene qñ vitiata,vel defecta principali oblone vitiet̄ pœna
2 lis stipso.† In gl.in ver.hō mortuus.vltimā opi. gl.cōiter approbāt
doct.dic vt ibi p Bar.iuxta ea quæ dicunt in tex.& gl.q̄rit Rapha.
Cu.hic quid si ↄ̄hentes in terminis.l.nostræ sciebant Stichū mor
tuum, & nihilominus promissum fuit Stichum sistere & si non
sisteretur promissa est pœna,an ↄmitti possit,& rñdet q̄ non per
hanc.l.indistinctè loquentem,quod ↄfirmo p l.non solum. ss.tit.
j.vbi si partibus scientibus promittatur quid impossibile non va-
let.ita decidere videtur Bar.in l.si seruum.§.fi.j. eo. vbi velle vide-
tur q̄ vbi non præcessit mora interitum non curetur an partes
mortuum sciuerint vel ignorauerint.

Vlpiani. LEX LXXII.

1 *Stipulatio seruitutum nullo modo est diuidua,& stipulatio factorum partis præstatione non impletur.*
2 *Stipulatio iudicatur diuidua secundum naturam rerum in ea deductarum.*
3 *Stipulatio seruitutis regulariter est indiuidua,& quare.*
4 *Stipulatio factorum an & quando dicatur indiuidua.*
5 *Stipu.qualibet quæ est indiuidua ex parte hæredum promissoris censetur etiam esse ex parte hæredum stipulatoris.*
6 *Seruitus prædialis si constituatur per vnum ex pluribus dominis vnius prædij communis,an valeat constitutio.*

1 *Seruitutem*

7 *Seruitutem in fundo potest promittere etiam qui fundum non habet.*
8 *Seruitus promissa non extinguitur alienatione fundi ante seruitutem constitutã.*
9 *Stipulari an possit quis fabricari sibi insulam in fundo alieno vel communi, ita ꝙ valeat stipulatio.*
10 *Stipulatio extinguitur alienatione fundi in quo quis fuit sibi stipulatus domum ædificari.*
11 *Stipulari an possit quis insulam fieri vni ex hæredibus meis in fundo hæreditario.*
12 *Obligatio rem tradi an sit diuidua obligatione & solutione.*
13 *Obligatio rem restitui vt quando agitur ad restituendam rem diuiduam obligatione, quæ mea est, vel fuit an dicatur diuidua.*
14 *Obligatio ad interesse dicitur diuidua, & ideo contra quemlibet ex hæredibus promissoris agi debet proportione hæreditaria quod limita vt infra.*
15 *Obligatio ad interesse succedit in obligationibus faciendi: sed quid in obligationibus dandi.*
16 *Obligatio ad interesse etiam in obligatione dandi succedit in contractibus innominatis post moram.*
17 *Obligatio ad interest an succedat in obligatione rem dari & rem restitui.*
18 *Obligatione rem dari regulariter est diuidua.*
19 *Obligatio factorum est indiuidua inter hæredes promissoris.*
20 *Obligatio dicitur diuidua quo ad obligationem & solutionem vbi potest sequi inconueniens.*
21 *Vsusfructus appellatione an veniat vsus.*
22 *Seruitus habitationis an sit diuidua.*
23 *Obligatio ad interesse succedit in obligatione rem restitui.*
24 *Paria sunt rem non extare, seu extare & non apparere.*
25 *In obligationibus faciendi vtrumque est in obligatio.s.factum & interesse.*
26 *Probans factum & non interesse facti an possit obtinere in vtroque.*
27 *Facere an possit quis præcise cogi.28.*
29 *Restituere rem extantem quis potest præcise cogi cum non succedat obligatio ad interesse, nisi re perempta.*
30 *Vasallus qui fuit inuestitus de feudo an possit præcise cogere dominum ad inducendum ipsum in possessionem ipsius feudi.*
31 *Libellus in petendo factum & interesse quomodo sit formandus.*
32 *Interesse est petendum quando impossibile est factum posse præstari.*
33 *Libellus incertus, vel alternatiuus an & quando procedat, & an incerta quantitas super interesse possit peti in libello.*

1 STipulationes. †Stipulatio seruitutũ nullo
mõ est diuidua. Et stipulatio
factorũ partis præstatione nõ implet, & stiplo ꝯtinens
factũ cõmittit ꝑꝑ morã ad interesse. & istud est diuiduũ quo ad
oblonẽ & petitionẽ h.d. vsq; ad.§.si quis ita, & diuide vt hic per
2 Bar.¶†No. ꝙ stiplo indicat diuia ſm nãm rerum in ea deducta-
rũ, vt hic & l.ij.in prin.& in l.iiij.§.cato.& ibi oĩno vide Bar.in v.
3 q.s.eo.¶†No.ꝙ stipulatio seruitutis rlr est indiuidua. quæ autẽ
sit ratio gl.hic male explicat, ideo tam ex his quæ no. Bart. hic q̃
ex his quæ no.Bal.in l.si plures.cum seq.C.de condi.inser. & in
l.pro hæreditarijs. C. de hæ.acti. & l.j.C. si vnus ex pluribus ap.
aliquibus additis potest sic probari, quia aut non consideramus
diuisionem ſm rerum naturam, aut ſm iuris dispõnem. Diuisio
ſm nãm fit in rebus corporalibus, & ab homine non lege, ut si
vestis vna in partes diuidatur, & sic de hac diuisione loquitur ti.
fa.hær.& communi diuid.hanc quædã diuisionẽ non accipiunt
seruitutes, quia sunt incorporalia iura.l. illa. ad fin.de re. diui. &
insti.de re.corp.& incorp.in prin.Aut consideramus diuisionẽ q̃
fit ſm iuris dispõnem, & hæc fieri põt pluribus mod. primo põt
fieri per partes multiplicatiuas puta per tertiam quartã &c. Et
hãc diuisionem nõ recipiũt seruitutes ꝑ partes ꝓ diuisio vt hic,
cũ cõcordantijs alleg.in glo.hoc verũ esse primo probat rõne in-
possibilitatis.nã si ꝓmittis mihi seruitutẽ aque ducendæ ex fun-
do tuo ad tertiam partem fundi mei pro indiuiso. impossibile ẽ
aquã duci ad certã partẽ fundi pro indiuiso, & licet posset duci
ad certam partem fundi pro indiuiso.l.ad certã.& ibi no.s.de ser
ui.tñ per hoc nõ sequitur ꝙ dicatur diuidua, quia illa pars fundi
diuisa reputatur esse vnus fundus integer.l.si quis duas.§. si quis
partem.s.communia prædi.l.nã satis.§.j.s.quemad. seruit. amit.
l.plane.la.j.in fi.de leg.j.probatur & secunda rõne.nã seruitus de
bet prædio dominanti ſm necessitatem ipsius prædij.l.ergo.cum
l.seq.& l.is q̃ duo.de ser.rust. prædi. sed dictæ necessitati seruire
nõ põt ꝓ parte, quia tũc seruitus pro parte tantam non afferret
vtilitatẽ respectu partis, q̃ti in toto respectu totius, nam si pdio
cui aquę mẽsura necessaria eẽt si minor daret in breui aresceret.
& fructus exsiccarent, patet ẽt ista indiuiduitas per exemplũ in
seruitute itineris ꝙ ꝯsistit ex designatione certi loci in quo vnus
hõ ire posset.l.j.& l.q̃ sella.s.de serui.rust.pd.si cõcederẽ ubi me-
diã seruitutem itineris, designãdo locũ ꝑ q̃ media pars tm̃ homi
nis ire posset nõ afferret tantã vtilitatẽ in parte respũ partis &c.
vel si debet seruitus vie, & designat locus magis aptus, nõ dr̃ im
pleri ꝓ parte illud ꝙ ꝓmissum est, quia ꝑꝑ angustiã loci videtur
pstita alia res.l.seruitus itineris.§.si tã angusti.s.de serui. ¶Qñq;
fit rerũ diuisio ꝑ partes iuridicas, seu partes integrales, vt puta di-
vidẽdo proprietatem ab vsufructu, ista diuisio ẽt non cadit in ser
uitute qm̃ nõ potuissem tibi ꝯcedere vsumfructũ seruitutis meę,
q̃a seruitus seruitutis esse nõ põt.l.j.s.de vsufr.leg.sed vsufructus
est ꝑsonalis seruitus.l.j.s.de serui.ergo nõ põt constitue est serui
tute.effectus huius indiuiduitatis est, q̃a respũ ꝯctus cẽset indiui
dua, eo quia stipulatio partis seruitutis nõ tenet. Itẽ respũ obli-
gationis, quia non diuiditur inter hæredes.l.ij.§.ex his.s. eod.in.
4 ¶†Itẽ respectu solutionis, & pstationis, vt hic in uer.hoc.n. Sti-
plo aũt factorũ quare dicat indiuidua, glo.ẽt hoc nõ explicat bñ.
5 dic vt hic ꝑ Bar.in iij.q.& per Bal.in d.l.si plures.¶†In gl. ibi ſm
quosdam, subaudi & male, quia contra.l.v.§.j.s. de vsu. etiã quia
quælibet stiplo quæ est indiuidua ex parte hæredũ ꝓmissoris cẽ
set ẽt esse ex parte hr̃dum stipulatoris.l.viæ.s.de serui. & d.§. ex
his.dicas tñ ꝙ post vsumfructũ ꝯstitutũ obligatio qua tenet pro-
missor vsufructuario ad patientiã standũ est indiuidua, declarat
hic Bar.in iiij.q.ad fi.& sequit Ang.hic in fi. & Mod. Quare aũt
vsusfructus dicat diuiduus, & alie seruitutes nõ, dic vt per Bart.
hic in j.q.& per Bal.in d.l.pro hæreditarijs. Nec pdictis ob.l.si cũ
duorum.j.de stip.seru.ibi, nulla cõio iuris. vbi vr̃ ꝙ vsusfructus sit
diuiduus, q̃a rñde vt per Bar.hic, & ibi in.iij.q ¶In ea.ibi, quali-
ter aũt &c.gl.voluit explicare qualiter stipulatio seruitutis, & fa
ctorũ sit indiuidua, & nititur probare quodlibet prædictorũ tri-
bus modis de per se.tñ gl.potius effectus resultãtes ponit ex in-
diuiduitate dñarum stiplonum q̃ ostẽdat cãm quare sint indiui
6 uiduæ, ideo dic vt dixi.s.¶†In ea.ibi non valet stiplo vt.l. si vnus
ex socijs.s.de serui.rust.pdi.tñ Pau.de Ca.hic quod in ꝯrium fa-
cit tex.in l.per fundũ.eo.tit.& in.l.fi.s.cõia pd. vbi si vnus ex plu
rib.dñis communis prædij ꝯstituat seruitutem, vel ipsi constitua
tur seruitus, videlicet ꝯstitutio, adeo quod interim est in penden
ti quousq; alij consentiant, & in oẽm euentũ ille solus q̃ ꝯstituit
nunq̃ potest prohibere eum cui seruitutẽ constituit, & eꝯ, ergo
idem debet esse in promissione seruitutis constituendæ sicut est
in constõne seruitutis cum nulla alia rõne vnus ex pluribus do-
minis prohibeatur stipulari seruitutem, nisi quia ei soli seruitus
constitui nõ põt, vt dicit tex. in d.l. si vnus.ergo cum vni cõstitui
possit, ac ẽt vnus solus constituere põt prout dixi, sequitur ꝙ eo
dem mõ debet posse stipulari, & dr̃ hoc a nemine fore conside-
ratum ꝑꝑ ꝙ concludit idẽ esse in stipulatione quod in ꝯstõne,
& sic determinati dẽt.d.l.si vnus.ꝑ d.l.per fundũ. & ita dicit in-
telligendã esse istã gl.Adde ꝙ idem voluit Imo.hic, in paucis ver
7 bis.¶†In ea.ibi, vel ꝓmittat alij fundũ &c.fatendum est qđ vnus
ex dominis fundi seruitutem in eo ꝯstituere nõ potest.l. si vnus.
s.de seru.rust.pdi.tñ vr̃ quod licet eam ꝯstituere non possit, ni-
hilominus possit eam promittere, q̃a ẽt ille qui fundum non ha
bet seruitutem ꝓmittere põt.l.hæredes.§.sed an ea, ver.ꝯ.s.fami.
ercis.idem videtur tenere Bar.in.l.si sub vna.C.j.j.eo.dum alle.d.
l.per fundũ.& idem tenet hic.Raph.& Pau.de Ca. reprehẽdẽtes
8 in hoc istam gl.& idem sensit hic ẽt Imo.¶†In eadem ibi, & po
stea partem eius alienet &c. quid si promittens seruitutem alie-
naret partem fundi anteq̃ seruitutẽ constitueret; dic ꝙ nõ extin
gueret ꝓmissio seruitutis ꝑ id quod ꝓxime dixi, & no. Barto.in.
d. l. si sub vna.Item intelligo dictum istius glos. qñ alienatio fuit
facta ꝓ parte, s.ꝓ indiuiso.secus si ꝓ diuiso, q̃a parte nõ alienata
poterit ꝯstitui seruitus.d.l.si quis duas.licet gl. in d.l. si sub vna.
§.j.in ver. partem sentiat contrarium in illa implicatiua etiã in-
diuiso &c.Sed illã gl.reprehendit Imo.ibi, & etiam Pau. de Ca.
& Ro.hic.Secundo intelligit dictum huius gl.quando alienatio
fieret ꝓ parte ante ꝯstitutã seruitutem, secus si post. per l. viam
ꝯstitui.§.fi.de serui.rust. prædi. quia multa impediuntur facien-
da quæ non impediunt iam facta.l.patre furioso.s.de his q̃ sunt
sui vel alie.iu.l.quẽadmodum.C.de iureiur. Quid autem si stipu
lator seruitutis totum fundum suum alienat ante constitutã ser
uitutem an extinguatur stipulatio adeo qđ cedi non possit em-
ptori fundi, dic vt per Bar. & alios post gl.in d.l. si sub vna.§.j.&
aliquid ꝑ Ange.hic. Vtrum vero econtra si promissor seruitutis
alienet partem fundi anteq̃ seruitutẽ ꝯstituat. extinguat ꝓmis-
sio seruitutis.Ang.in l.non solũ.§.morte.s.de ope.no.nun. dixit
ꝙ sic, ꝑ rationem illius tex.quod mihi non vr̃ verum, eo quia ẽt
q̃ nullum habet in fundo põt obligari ad seruitutẽ ꝯstituendã.
d.§.sed ea.& ita vr̃ de mẽte Bar.in d.l.si sub vna.§.j. posset tamen
dictum Ange.procedere in stipulatore alienante fundum iuxta
9 no.ꝑ Bar.in.d.§.j.¶†In ea.ibi, inanis sit stipulatio.hanc glos.ap-
probat Bar.hic in vj.op. & sequuntur alij excepto Raph. qui di-
cebat ꝙ sicuti possum stipulari fabricari insulam in fundo peni-
tus alieno si mea interest, vt l.stipulatio ista. §. si quis insulam.s.
e.q̃tomagis debeo posse stipulari ædificari insulam in fundo in
quo partem habeo pro indiuiso.Sed Pau.de Cast.Rom.hic, nun
recedunt

recedunt ab opi.gl.dicentes gl. eē intelligendā qñ alij consocii sti
pulatoris cōsentire noluit q fiat insula in fundo cōi,qa tūc potior
est condō phibentis in re cōi aliquid fieri.l.an vnus.§.si ser. ven.l.
fabiuus.§.de cōi.diui.q intellige vt ibi no.gl.¶ Non ob.tex. in §.si
quis insulā.qa intellige qđ ibi dñs fundi ꝯsentiebat, ꝑterea nega
ri nō pōt quin si vnus ex pluribus dñis fundi stipulet̄ seruiture in
fundo cōi,non valeat stipl̄o, vt hic firmat gl o. & declarauit.§. er-
go eadē rōne idē erit si stipulor ædificari insulam in fundo cōi,ad
hoc tñ rndebat Rap.q aliud est i stipl̄one seruitutis, qa est stipl̄o
dandi,vt.l.iij.§.dare.§.de vsufr.& dictum fuit in l.ij.§.& harū.§. eo.
& in obl̄onibus dandi non succedit obl̄o ad interesse.l.vbi aūt. §.
fi.j.eo.vñ nō pōt valere pp meū interesse, sed qñ nostra loquitur
in stipulationibus faciendi in quibus succedit obl̄o ad interesse.
vñ pōt valere pp meū interesse,q̄ rñsio nō est sufficiens, qa ēt vbi
stipulor alteri, & qñ stipullor seruitutē ad fundū cōem, & sic vi-
deor stipulari ēt consocio,dēret valere, qa vbi stipulor alteri dari
in tali obl̄one,succedit obl̄o ad interesse.l.liber hō.§.fi.& ibi no.j.
eo.¶ Præterea tenēdo opi.Bar.& sequaciū in d.§.& harum nō est
verū qđ stipl̄o seruitutis dicat̄ stipl̄o dandi, pp ea nō recedo a cōi
10 sñia gl.& doct.hic.¶ †In ea. ibi postea partē alienat. Quid si totū
alienet stipulator? dic qđ ēt extinguit̄ stipl̄o domū ædificari in lo
co quē postea alienauit,vt tenuit Ang.in l.nō solū.§.morte.arg.il
lius text.§.de ope.nu.nun. & probatur in l. qui insulā fieri. cū ibi
no.j.eo. Ad qđ ēt bñ facit hęc gl.nisi ꝯstaret ēt post alienationem
durare interesse stipulātis,p id qđ hr̄ in d.l.qui insulā. & l.si in vē-
11 ditione.in vet.eēt aūt.§.cōia p̄di.¶ †In ea.ibi.l.ꝯtinuus.§.fi.&c.vbi
stipulari possum insulā fieri vni ex hr̄dib.meis in fundo hr̄ditario
& sic i fundo oium hr̄dū qđ est ꝯ id qđ dixit gl.§. ꝓxime', dū dixit
inanis est &c.rñ.q ille tex.itellr̄ p gl.& doc.qñ fundus erat̄ totū il
lius hr̄dis cui testator stipulatus est vel posito q fuisset oium hære
dū,dic q tunc acquirit̄ oibus hæredibus ex tali stipl̄one vt ibi ꝓ-
bat Bar.& rō est. qa actio ex stipulatu pōt acquiri hr̄di stipulātis,
vt in l.sed & si quis.§. si operas.§. de vsufr. nō autem alteri singu-
lari successori puta emptori vt ibi,& eodē mō nō ob.l. cōtinuus.
ad proximū præcedēs dictū gl.qa dictū glo. procedit in singulari
successore in quem non transit ius stipulatoris.d.l. si sub vna. §.j.
sed bñ transit in vlem successorē d.l.cōtinuus. ¶ In ea.ibi,vel dic.
hoc ab omnib. reprehendit̄, qa stipl̄o q̄ esset indiuidua ex parte
hæredū promissoris debet eodē mō esse quo ad hæredes stipula-
toris vt dixi in prin.gl.¶ In gl.in verb.operas.dixi in d.§.operarū.
12 ¶ †Extra.gl.tractat hic subtiliter Bar.in viij.opp. in obligatione rē
tradi de qua hic in tex.an sit diuidua,& concludit Bar.quod sit in
diuidua obligatione,& etiam solutione p istum tex.& quia si di-
ceremus eā esse diuiduā, posset ꝯtingere inconueniens videlicet
q re pro parte tradita ꝯsequeretur tradens liberationem pro illa
parte pro parte aūt non tradita posset liberari soluendo interesse
cum in ista obligatione non teneatur quis ad aliud post moram
nisi ad interesse,vt hic in ver.Celsus.& sic ꝯtingeret satisfieri pos-
se creditori inuito in diuersis rebus pro obligatione vnius & eius
dem rei.vnde vbicunq; istud absurdum euenire posset, sed cā vi-
tandę absurditatis vult talem stipulationem esse indiuiduam. l.
in executione.§.pro parte.j.eo. Sed aduerte, quia hæc rō infert,q
stipulatio,rem tradi,sit indiuidua solutione seu liberatione,non
autem obligatione,vt patet,in d.§.pro parte.Et pp hoc licet ma
gis cōiter doc.transeunt cum opi.Bar. tñ putarem in puncto iuris
veriorem esse opi.Pet.& Cy.in auc.hoc ita.C. de duo.reis tenen-
num q sit diuidua obligatione,& indiuidua solutione,sicut obli
gatio rem restitui, quæ est diuidua obligatione.l.iij.§. hæres.§.cō-
mo.& l.in conditione.§.de condi.fur. & indiuidua solutione.l.si
duo.in vet.plane.§.depo.quia non pōt reddi concludēs rō diuer-
sitatis inter obligationem rē tradi,& rē restitui,nam contingere
pōt, q tam obligatio rem tradi q̄ obligatio rem restitui variabit̄
puta obligatio rem tradi post moram ad interesse,vt hic.Et obli-
gatio rē restitui variabit̄ post rem peremptā ad interesse.l. qui re-
stituere.§.de rei vend.& l.in re furtiua.de ꝯd.fur. & licet vna faci-
lius variat̄ q̄ alia, non infert̄, ergo vna est diuidua alia indiuidua.
¶ Nec ob.iste tex.vbi æquiparatur stipl̄o rem tradi,& stipl̄o insu
lam ædificari, quæ est indiuidua etiam obligatione.l. fideic.§.pe.
de leg.iij.quia rñdeo q in omnib.non æquiparantur,patet qa sti
pulatio fundum tradi est diuidua quo ad modum ꝯhendi.d.l.lo-
cus.de acq.poss.secus si stipulor insulam ædificari in fundo cōi vt
hic in gl.magna dum dicit,inanis sit stipulatio,& clarius per Bar.
hic in vj.opp.¶ Nec ob. rō Bar.dicentis qđ obligatio rem restitui
sapit in aliquo nām obligationis dandi,quia ad rem restituendā
extantem pōt quis præcise cogi. & non succedit obligatio ad in-
teresse.vt d.l.in re fur.sicut in obligatione dandi.l. vbi.§.fi.j.eo.er-
go sicut obligatio rem dari,est diuidua obligatione,ita debet esse
obligatio rem restitui ,quia rñdeo q æc rō de necessitate non cō
cludit,patet quia in obl̄onib.faciendi præcedente ēt dispositione
legati in vltima voluntate pōt quis præcise cogi sicut in obl̄onib.
dandi.d.l.fideic.§.pe.& l.stipl̄o.§.siue.de oper.nou.nu.& tñ dictæ
obl̄ones sunt indiuiduæ.d.l.fideic.& hic in q̄onibus per Bar.& ēt
Patet ex no.per Bar.hic,in x.opp.dum all.d.l.stipl̄o.§.siue.quæ lo
quitur in casu quo quis pōt præcise cogi, tñ fm Bar.non per hoc
imitat̄ nām obl̄onis dandi adeo q interesse non sit in obl̄onibus
dandi,& istam opi.reperio ēt tenuisse Bal.in d.l.si duo.vbi simplr̄
dicit idem esse in stipl̄one rem tradi,& in stipl̄one rē restitui quo
ad hoc an sit diuidua obl̄one,& sol̄one,& ꝯcordat cū dicta opin.
Cyn.ad qđ ēt all.istā.l.q̄ potius facit in ꝯtrium. ¶ Pro ista opin.ēt
facit.l.si tibi homo.§.fundus.& l.turpia.§.fi.de leg.j.vbi in vltimis
volun.obl̄o rem tradi diuidit̄ inter hr̄des.Sed rñderi pōt q ibi nō
loquitur de obl̄one defuncti diuidēda inter hæredes,quia ibi de-
functus nunq̄ fuit obligatus sed originem cępit ibi obl̄o in per-
sonis hæredum rōne quasi ꝯctus aditionis hr̄ditatis.l.apud Iul.§.
fi.q b.ex cau.in pos.ea.¶ Vnde nemo negat qđ a principio obl̄o
rem tradi in ꝯctu diuidi pōt.d.l.locus. Vel posset ēt rñderi qđ illa
iura loquunt̄ in obl̄one rem dari, quia hæres legati est obligatus
ad dandum.l.hmōi.§.seruum. in fi.de leg.§.j.& l.si domus.de eui.
& ibi per Bar. in fi.de leg.j. sed obl̄o rem dari est diuidua.d l. exe-
cutione.in prin.ergo.&c.Pau.de Ca.hic tenebat q stipl̄o rem tra
di sit indiuidua quo ad principalem ꝓmissorem, vt hic, sed quo
ad hr̄des dicatur oino diuidua,per d.§.heres.& d.§.Cato.vbi hoc
non probatur,ideo non placet mihi hęc sua opi. per l.ij.§. ex his.
ibi,non enim ex persona hæredum &c.§.eo.ideo veriorem puto.
d.opi.Cy.In hoc articulo.Rap.Cu.hic.& ante eū Ful.in l.si vt cer
to.§.si duob §.cōmo.tenēt qđ stipl̄o rem tradi oino sit indiuidua,
& silr̄ rem restitui,quia sunt stipl̄ones factorum.rñdent ad.d.§.hę
res.qđ non loquit̄ de principale obl̄one,sed de secūdaria,sed dic,
§.dixi.tñ retēta opi.Baro. limita eam fm Ang.non procedere nisi
essemus in casib. in quib.obligatus ad tradendum posset præcise
cogi tradere puta si ex forma statuti esset obligatus ille qui tene-
retur ex instro guarentigię ad præcise tradendum. Nam tunc nō
posset resultare inconueniens prædictum.s. qđ inuito creditore
fieri posset solo in diuersis reb.Sed Io.de Imo. & Ro.hic reprehē
dunt hanc limitationem ꝯcludentes. qđ d.casu obl̄o rē tradi erit
indiuidua quo ad sol̄onem,& diuidua quo ad obl̄onem, sicut in
obl̄one rem restitui, quo casu quis pōt pręcise cogi ad restōnem
rei extantis, vt dixi , nec succedit obligatio ad interesse pp morā
nisi re perēpta per d.l.qui restituere. ac ēt re perempta potest ad-
huc agi ad rem restituendam,& repeti res.l. si concubinam.§.nō
solum.§.re.amo.& hic per Bart.in vj.q.& sic per oia vr̄ æquiparari
obligationi rē restitui quæ est diuidua obligatione, & indiuidua
solutione,vt statim dicam.confirmo p d.l.fideic.§ pe.& istorū ne-
cessaria est inuestigatio,qa si est indiuidua obligatione,debet agi
ꝯ quemlibet hæredem pro portione hęreditaria , aliàs incideret
agens in pœnam plus petentis.¶ † Successiue quæro,an obliga- 13
tio rem restitui vt qñ agitur ad restituendam rem diuiduā obliga
tione quæ mea est,vel fuit,dicatur obligatio diuidua, in qua Bar.
hic in vij.opp.concludit illam esse diuiduam obligationem,vt d.
§.hæres. & indiuiduam solutione. d.l.si duo.§. plane. & idem te-
net Bar.in d.l.si incerto.§.si duobus.§.cōmo. & Ang.& Imo.in d.
l.iij.§.Cato.& Ang.& Ro.hic,sed Raph.Cu.& hic,& Ful.in d.§.si
duobus.tenent qđ sit indiuidua obligatione & solutione , qm si
obligatio rem tradi,est oino indiuidua fm opin.Bar.quanto ma-
gis debet esse indiuidua obligatione rem restitui, cum hæc obli-
gatio meri facti sit,pręsertim qñ fit a cōmodatario,qui nudam ha
bet nīi facti detentionem.l.rei cōmodatæ.§.cōmo.& l.licet.§.reis.
§.depos.& obligationes factorum sunt indiuiduę,vt hic,& rñdēt
ad.§.hæres, q intelligi debet quod ibi loquitur non de obligatio-
ne primitiua ad rem restituendam, sed de obligatione secunda-
ria quæ datur ad interesse rōne doli,vel culpę in non restituendo
cōmissę,quæ bñ est diuidua.d. l.si duo.in fi. Sed certe hoc est vio-
lare tex.in d.§.hæres. præterea obligatio secundaria q̄ dat̄ rōnem
doli cōmissi circa spēm est indiuidua.d.l.si duo.§. qđ si lancem.&
dicam.j.ergo non est bona eorum rñsio ad.d.§.hęres.ꝑterea corū
rñsio est ꝯ.l.in ꝯdōne.§.de condi. fur.& ideo teneo opi. Bar.quæ ēt
fuit de mente Bal.in d.l.pro hæreditarijs.¶ Nec ob.quod obligatio
rem restitui sit meri facti,quia rñdeo quod oia facta nō sunt indi-
uidua,vt d.§.Cato.omitto etiam opi.Imo.hic dicentis forte tene
ri posse qđ obligatio rem restitui sit diuidua non solum obliga-
tione,sed ēt solutione per l.j.§.si apud duos.§.deposi.qui tex.non
probat,imo probat ꝯtrium.¶ Item loquit̄ ille tex. de obligatione
secundaria rōne doli,vt declarat Bar. in d.l.si duo.& respondebat
Imo.ad.d.l.si duo.violando,& impropriādo tex.iō non recito.di-
cebat ēt Imo.& Inn.in c.sicut dignū. de homi. sentire hanc suam
opi.vbi tñ Inn.non dicit id ad qđ allegatur p Imo.Retenta opin.
Bar.

Bar.pro vera.limita eam procedere vbi oblo rem restitui daretur
ad spēm, secus si ad q̃titatem restituendā, qn̄ tunc ēt solone erit
diuidua, ſm Bar.no.hic, in iij.q. per l.j.§. si pecuniam in sacculo.ſ.
depo.& l.si duo.in prin.eo.tit.& est rō, quia tūc ēt cum id, qđ est
principale in solone sit in pecunia, & similiter ipsum interesse rō
ne morę, si cōiter consistat in pecunia non pōt contingere dictū
inconueniens de quo in d.§. pro parte. Secundo limita ſm Ang.
vbi oblo rem restitui concurreret cum oblone dandi vt qn̄ agitur
condictione furti ꝯ furem ꝯ quem ēt agi pōt ad dandum.l.fi. in fi.
ſ. vsufru.quemad.ca.§.sic itaq;.institu. de act. nam tunc erit diui-
dua sicut est oblo dandi quæ diuidua est.l. si stipulatus.§. qui de-
cem.j.de sol.Sed Imo.& Ro.hic hanc limitationem reprehendūt
& bn̄, quia est eadem rō isto casu quæ est in mera obligatione rē
restitui, quia qn̄ ēt ageretur ꝯ furem pōt ex post facto variari oblo
quia re perēpta puta pro parte succederet pro ea parte oblo ad
æstimationem.d.l.in re furtiua, ergo cum contingere possit incō-
ueniens de quo in d.§.pro parte. debet dici indiuidua solone, vt
ibi.& per hęc reddantur expeditę opp.respicientes primam par-
14 tem principalem.¶† Venio ad secundam, ex qua primo not.qđ
oblo ad interesse dr̄ diuidua, & ideo ꝯ quemlibet ex hr̄dibus pro
missoris agi debet pro portione hæreditaria. qđ primo limita qn̄
principalr a egeretur ad interesse. Secus si ꝯ vnum ageretur ad fa-
ctum indiuiduum, vt interesse cōsequeretur qđ fieri pōt, vt per gl.
primam magnam in l.ij.§.item si in facto.ſ.eo.& Bar.hic in viij.q.
nam tunc ꝯ vnum daretur in solidum ad interesse, vt singulariter
probatur.per d.l.ij.§.ex his.ver.& ideo.ſ.eo.inducendo vt ibi per
Bar.& clarius ibi per Mod.& ibi dixi, secūdo, limita qn̄ ageretur
ad interesse rōne morę commisse, secus si rōne doli in faciēdo cō-
missi circa spēm restituendam, quia tunc dabitur ꝯ quemlibet in
solidū cōmittentem dolum.d.l.ij.§.si apud duos.& d.l.si duo. ver.
15 ꝙ si lancem.¶† Secundo ex eadem lr̄a not.ꝙ in oblonib. faciendi
succedit oblo ad interesse, de quo hic late per Bar.in qōnib. Quid
aūt in obligationib.dandi? dic ꝙ non per l.si seruum.§.fi.j.eo.& li-
cet Bar.hic, & in l.j.C.de sen.quæ pro eo ꝙ interest, pie.ponat qua
tuor rōnes dr̄ij., tñ nulla vr̄ concludens rō reddi posset iuxta.l.nō
oim.ſ.de leg.Ang.in l.fi.ſ.si quis in ius vo.ponit vnam q̃ est peior
cęteris, & Bar.in l.certi ꝯdō.§.qn̄.ſ.si cer.per.ponit aliam q̃ friuo-
la est, propterea non refero.Hoc tñ limita vt hic per Bar.in x.op-
po.cum quatuor seq.& in l.j.in iiij.q.principali.C.de sen.quę pro
eo qđ interest.Cui adde aliam limitationem, nam fallit qn̄ oblo
rem dari venit ex ꝯctu bonæfidei, vt est gl.in §.actionum.in j.glo.
mag.insti.de act.quæ non est alibi ſm Bal.in c.j.de controuer.in-
uest.& sequitur eā Bal.in d.l.j.C.de sen.quę pro eo.in duob.locis.
Sed Imo.& Ro.hic, & Ang.in l.fi.si quis in ius vo.non te.Et Imo.
in l.illud.§.j.ſ.de don.cā mor.& Ro.in l.certi ꝯdō.§.qn̄.ſ.si cer.pe.
reprehendunt dictam gl.q̃ iure non probatur.nam.l.j.in prin.de
act.emp.per q̃ se fundat gl.non probat, q̃a illa.l.loquitur in oblo
ne rem tradi ad q̃ tenetur venditor.l.ex emp.in prin.de ac.emp.
pōt tñ saluari in casu, de quo vide per Bart.in d.l.fi.¶Secundo li-
mitatur in interesse cautionis pp̄ fructus perceptos, quia ſm Ang.
illud venit in oblone rem tradi.l.si filius.§.j.j.eo.per illum tex.ſm
qđ intelligit gl.dum dicit & fructus veniunt, non vt &c.sed illam
16 gl.ibi reprehendit Bar.& Mod.¶† Itē adde inquantum Bar. in xj.
opp.cōcludit ꝙ in ꝯctibus innominatis post morā succedit oblo
ad interesse ēt in oblone dandi, per l.nālis.§.j.de pręsc.ver.& sequū
tur oēs hic, & Bar.idem tenuit in d.l.j.in iiij.q.prin.C. de sen.quæ
pro eo.& voluit Inn.in c.sacro.de sen.excō. nam ſm Ange.hic il-
lud est verum ēt si in ꝯctu innominato interuenit stiplo per l.cū mo-
ta.C.de trāsa.& hoc ibi sequitur Bar.& Bal.ꝙ est singulariter no-
tandum, facit quia stiplo imitatur nām ꝯctus super quo interpo-
nitur.l.si stipulatus in prin.cum ibi not.ſ.de vsu. & hoc sequitur
hic Imo.licet ſm eum aliqui in ꝯtrium allegent id qđ Bart. in l.ij.
in fi.C.de condi.ob cām, vbi voluit, qđ stiplo interposita super ꝯ
ctu innominato mutat nām ipsius ꝯctus adeo ꝙ in eo non habet lo-
cum ꝯdō ob cām, quia non habet locum in ꝯctib. nominatis.l.inciui
le.cum ibi no.C.de rei vē.& pro illa opi. Bar.in d.l.ij.bene facit.l.
ex placito.C.de re.permu.& l.siue apud acta.C.de transac.& licet
Imo.non rndeat, pōt rn̄deri ꝙ quo ad hoc ne videat promissor p
stiplonem se voluisse in plus, vel minus obligare, stiplo non imu-
tet nā n ꝯctus super quo interponitur, ita loquitur.d.l.si stipula-
tus.& d.l.cum mota.cum ibi no.per Bart. sed vbi non q̃reretur seu
non tractaretur de damno, sed solum an quis pp̄ stiplonem esset
obligatus efficacius q̃ per ipsum ꝯctum super quo interponitur.
& dicēdum est, qđ sic.l.miles.§.de cen.ſ.de re iud. qui tex.ad hoc
non est alibi ſm Imo.ibi, similiter videmus in fideiussore, quia du
rius obligari non pōt q̃ principalis.l.Grecæ.§.illud. de fideiu. tñ
bene pōt efficacius obligari puta ciuiliter & naturaliter.l.j.& l.fi-
deiussor obligari.§.fideiussor.eo.tit.& isto casu procedit id qđ not.

Bar.in d.l.ij.& in l.ex placito.cum si.non aūt intelligendū est Bar.
in d.l.ij. velle ꝙ si res data ex ꝯctu innominato vallato stiplone fit
euicta.non possit agi ꝯdōne ob cām, quia si ita sentiret, male lo-
queretur.& ꝙ non possit intelligi ostenditur, quia si super ꝯctu in
nominato est apposita stiplo, per eam non nouatur oblo præce-
dens.l.duo societatem.ſ.pro soc.Bar.in l.si quis cum aliter.versic.
quæro circa ſm exemplum.ſ.eo.cuius doc. seruit ad propositum
cum teneat ꝙ remedium.l.ij.C.de rescin.vend.habebit locum ēt si
stiplo sit interposita super ꝯctu venditionis, all.d.l.si stipls. de vsu.
idem ergo erit in casu no.per Bar.in d.l.ij.C.de cond.ob causam.
17 ¶†Et inquantum Bar.hic, in xiij.opp.format ꝯtrium de.l.si filio.
ſ.de do.cā mor.& rn̄det, vt hic per eum, adde ꝙ cum solutione &
doctrina Bar.transit Ang.& cōiter Mode.hic, & Sal.in d.l.j.C.de
sen.quæ pro eo qđ interest.Sed Io.de Imo.hic dicit rn̄sionē Bart.
ad d.l.si filio.non esse bonam, dum Bar.dicit qđ ibi concurrebat
oblo rē restitui, oblo rē dari, q̃a ſm Im.p hoc dicere nō debemus
ꝙ succedat oblo ad interesse.ar.eorum quæ no.hic per Bar.in vij.
opp.vnde putat forte illud ibi esse pp̄ liberalitatem donatoris, q̃
rō nun vr̄ bona.q̃a in don.cā mor.nō dr̄ eē liberas sꝫ solū in dona
tione inter viuos.l.j.ſ.de dona.& ideo vr̄ vera solutio Bar.ad d.l.si
filio.¶ Nec ob no.per Bar.hic in viij.q.quia fateor verum esse qđ
qn̄ tenetur quis rei vend.ad restitutionem rei quæ extat, non suc-
cedit oblo ad interesse.d.l.qui restituere.& ita loquitur Bart.in d.
viij.q.sed in casu.d.l. si filio.nō est inconueniens dicere qđ agitur
ad precium, cum non esset facultas rei restituendæ, ꝙ Bart.hic in
d.viij.q non negat.circa qđ vide ēt Bar.in l.planè.la.j.§.qđ si rem.
de leg.j.vbi in actione ex testamento idem tenet qđ hic.& ex pre
dictis colligi pōt distinctio plenior q̃ per Bart.hic.¶ Nunc venio
18 ad.q.Bar.& circa primam dic, vt hic per eum.¶† Inquātum Bart.
hic in ij.q.tractat an obligatio rem dari sit diuidua, & concludit
qđ sic regulariter.l.si stipulatus.§.qui decem.cū si.j.de solu.& hic
latius per eum.ꝙ limita singlr̄ ſm Ang.& Imo.in l.in executione
in prin.j.eod.videlicet qn̄ testator legaret mille pro capella con-
struenda, quia tunc quilibet hr̄dum tenebit non pro parte hr̄di-
taria, sed in solidū tex.est no.in d.l.fideic.§.pe. quia dare mille est
pp̄ exercitium seu executionem facti indiuidui.s.operas capellæ
aduerte tñ quia Dy.& Bar.in d.l.fideic.volunt qđ si testator dixe-
rit, lego mille ecclesię pro tali opere construendo, tenebitur qui-
libet hr̄dum solum pro parte hr̄ditaria, qn̄ hr̄des non sunt obli-
gati ad fcīn, sed ad dandum, ideo tunc non habet locum ille text.
& sic considera an hæredib.iniungatur onus faciendi, & tunc p-
cedit opi.Ang.sed si iniungit̄ dare, tunc procedit opi.Bar.q̃ ꝯfir-
mo, q̃a testator in d.§.pe.impertionaliter locutus est nec dixit cu-
ius cura deberet opus ꝯstrui. quo casu intellr̄ onus illud iniūctū
hæredi.l.si seruus leg.§. qui Margaritam. de leg.j.de quo text.ſm
Bal.ibi nullum habemus in iure meliorem, & alius tex.est in l.ac
ceperis.in fi.ſ.ad.l.Falc.& ideo quo ad casum.d.§.penu.veriorem
puto opi.Dy.& Bar.ibi, q̃ sequuntur Ang.& Imo.in d.l.in execu
tione.& nulla subest concludens ratio, quare in casu d.§.pe.obli-
gatio consistens in dando debeat esse indiuidua potius q̃ alibi.
19 ¶† Itē inq̃ntum Bar.hic in iij.q. concludit obligationes factorum
esse indiuiduas inter hr̄des promissoris vt hic, cum si.Et hic ple-
nius per Bart.limita not.esse verum si omnes hæredes fuerunt in
mora constituti, quia tunc quilibet insolidū cogi pōt, alias secus.
tex.est no.& ibi no.Bar.in præal.l.fideicō.§.pe.de leg.ij.& firmat
Pau.de Cast.in d.l.in executione.in prin.& Ro. in d.§.Cato.vbi
etiam dicit ipse ꝙ licet vnus ex hęredibus plurib.eius, qui seruitu
tem promisit non possit solus seruitutem in fundo cōi, & hęredi
tario constituere per l.ij.& per l.vie.de seru. tñ fallit ſm eū si alij
cohæredes oēs fuissent in mora constituti.all.d.l.fideic.§.pe.& di
cit ab alio non esse ponderatum, & est magna limitatio ad istam.
l.& ad hic notata.sed ꝯtrium tenui in l.ij.§.ex his.ſ.eo.dic, vt ibi di
xi.recitaui etiam in d.§.Cato.opi.Raph.ibi, & hic, dicentis aliam
debere dari doct.ad cognoscendum facta diuidua ab indiuiduis,
quicquid dicat Bar.in hac.iij.q.sed reprehendit opi.Rap.ideo hic
20 non repeto.¶†Item inquantum Bar. in d.q.iij.dat singularem li-
mit.ad d.§.Cato. reprehendi eum post Mode. & illud confirmo.
nam Bar.vult qđ vbi pōt sequi inconueniens, de quo in d.§.pro
parte.obligatio dicatur esse diuidua quo ad obligationem, & so
lutionem, & ideo infert ꝙ si promisi nō agere ad spēm, dicat̄ hæc
stipulatio continere factum indiuiduum quo ad oblonem, & so
lutionem pp̄ inconueniens qđ accidere posset per d.§. p parte.
& ideo concludit posse intelligi.d.§. Cato. in eo qui promisit nō
agere ad spēm vt hic latius per eū, & non bn̄, q̃a licet possit eue-
nire dictum inconueniens, non sequitur ergo obligatio est indi-
uidua quo ad obligationem, & solutionē, & solum sequitur ꝙ sit
indiuidua solutione, vt probatur in d.§. pro parte.nec ad hoc re-
pugnat.d.§.Cato.etiam in intelligendo illū tex.in stipulatione am-

plus

plius non agi ad spẽm, qa licet ibi dicaẽ q diuidaẽ inter hr̃des in-
tellige quo ad oblonẽ.nec tex.ibi negat quin sit indiuidua solo-
ne qñ esset promissum amplius non agi ad spẽm.& ita poste cõ-
cordari opi.Bar.& doc. vt intelligamus q prædicta stipso sit diui-
dua.s.oblone.& ita procedit opi.duc.& indiuidua.s.oblone,& sic
pcedit opi.Bart.¶ Item adde singularẽ & spãlẽ casum ĩ quo oblo
facti est diuidua,videlicet in casu.l.mortuo.§.si testõr.de le.j.vbi p
baẽ q oblo operis ædificandi est diuidua inter hr̃des qñ ad illud
sunt astricti rõne portionis p cohr̃dẽ repudiatę ac legatis onera-
tę,& accrescentis ipsis cohr̃dib. fm. Ro. hic, dicentẽ hanc esse suã
nouam singularẽ,& mirabilẽ pclonem, & subdit quod rõ huius
ẽ,qa postq̃ hr̃des grauanẽ in vno q eis inuitis acerescit portio co
hr̃dis.l.vnica.§.his ita.C.de cad.tol.releuantur in alio.s.vt sit istud
onus diuiduũ,arg.l.eum q.in prin.ff. de iureiu.secunda rõ est qa
põt pingere isto casu inconueniens quod legatario inuito satis-
fieri posset in diuersis locis, iuxta.d.§.pro parte.qñ obligatus ad
fcm̃ ex vltim.voluntate põt p̃cise cogi ad fcm̃. d.l.fideic.in fi. Sed
hanc suam limitationẽ nullo mõ teneo, & p̃ eam tenet gl. cõiter
approbata in d.§.si testõr. p illam.l.fideic.§.pen.quæ sitr loquiẽ in
obligato ex vlti.volun.& sic tollitur.ij.rõ Romani.¶ Non obst.ẽt
prima rõ, qa illa pcederet quoties portio deficeret postq̃ cohæ-
redes partes suas agnouissent. d.§.his ita.sed in §.si testõr non vr̃
q cohr̃des agnouissent qñ portio deficit,ergo.&c.ad.l.si testõr.ua
21 det vt ibi in gl.¶ †Item inquantum Bar.hic in iiij.q.circa p̃riũ for
matum de.d.l.p seruum.§.j.de vsu & habi. iuncta. l.si ita fuerit.§.
habet.ff.de ma.test.relinquit cogitandum adde q Ange.in l.j.§.j.si
vsusfr.ff.ad l.fal.rñdet q vsus non pprehendiẽ sub vsufructu tanq̃
seruitus,sed tanq̃ pmoditas.& pro hoc alle.ibi Imo. glo in l.huic
stiploni.§.j.in ver.sine vsu.ff.vsufr.quẽad.ca.ad quod vide Bal.in d.
l.pro hr̃ditarijs.vbi approbat rõnes diuersitatis inter vsum & vsũ
fructũ positas hic p Bar.& inquantũ Bar.in hac.q.pcludit q q te-
neẽ ad vsumfructũ,vel ad seruitutẽ pstituendã põt p̃cise cogi, qa
teneẽ dare.l.iij.§.dare.ff.de vsusfr.adde gl.idẽ volentẽ in l.sed si me
putẽ.§.cũ inter in gl.mag.ff.de pdi.ind.q̃ vult q obligatus ad serui
tutem possit pueniri,vel ad ipsam p̃cise pstituendam,vel ad inter
esse prout maluerit actor.Sed p̃ Bar.facit.l.q vsumfructum.§.fi.ff.
de vsufr. & ibi ad hoc ponderat Ang. põt tñ rñderi quod obliga-
tus ad vsumfructum,anteq̃ pstituat est obligatus ad dandũ & eo
tẽpũ põt p̃cise cogi.d.l.si seruum.iuncto.d.§.dare. Sed postq̃ est
vsufructus pstitutus,vel hr̃ pro pstituto, vt qñ relictus est ex vlti.
volun.iuxta.l.j.ff.de serui.leg.& facit.l.a Titio.ff.de fur.tunc obliga
tus est solum ad patientiã, & sic ad fcm̃. quod si nõ facit succedit
oblo ad interesse.ita loqẽ.d.l.q vsumfructũ.§.fin.ita ẽt pbaẽ in l.si
vsusfructus mihi in biennium.de vsufr.leg. & colligi põt ex qbus
22 dã verbis magistralib.ibi.¶ † Iuxta p̃dicta quærit Raph.Cu.an ser
uitus habitationis sit indiuidua? & dicit se putare q sic,q̃uis Im-
perator in l.cũ antiquitas.C.de vsufr.videaẽ eam magis ęquipara
re vsufructui q̃ vsui,ego allego glo. in l.j.§.si vsufructus.ad l.fal.in
verbo,vsus.q̃ voluit qđ seruitus habitationis sit indiuidua. p quo
facit iste tex.iuncto.§.si vsufructus. qa non reperiẽ excepta a serui
tutib.indiuiduis,nec affert tantam vtilitatẽ in parte,&c. nec per
oĩa ęquiparaẽ vsufructui vt p glo.in d. l.cũ antiquitas.& vltra p̃di
cta vide p Bar.in l.j.C.si vnus ex plurib.app.in d.l.si plures. C.de
con.inser.¶ Item circa ea q̃ tengit hic Bar.in q.vide q̃ dicam in §.
23 j.huius.l.¶ † Item inquantũ Bar.in vj.q.tractat an in oblone rem
restitui succedit oblo ad interesse.& pcludit q sic re perempta,nõ
aliter,quod tenuit etiam gl.in d.l.diuortio.§.ob donationes.& in
l.rei iudicatę.§.j.sol.mat. & seqẽ hic Imo.& ista vr̃ esse magis cõis
opi.reiecta opin.Ang.qui directo dixit p̃ tex.d.l.in re furtiua.ff.de
pdi.fur.Raph.hic,& Ful.in l.j.C.quod met.cau.erat in opin. q in
oblone rẽ restitui succedat incontinenti post morã oblo ad inter
esse p d.l.iij.hr̃s.q̃ non pbaẽ,mouebatur ẽt p l.si duo.in fi.ff.depo.
sed rñde q ille tex.non pbat,qa licet dicaẽ q interesse põt deduci
in pdẽnatione,non tñ p hoc seqẽ, q post morã succedat oblo ad
interesse. qa ẽt in oblotib. dandi in qb.non succedit oblo ad in-
teresse põt fieri pdẽnatio offũ iudi.mercenario ad interesse. l.Iul.
ff.de pscl.& no.in d.l.si seruum.§.fi.j.eo.Item põt intelligi text.in
d.l.si duo.qñ esset res perempta.mouebaẽ ẽt p istũ tex.vbi in obli
gatione rem tradi, & in alijs oblonib.factorum succedit oblo ad
interesse post morã, ergo idẽ in oblone rem restitui q̃ dr̃ ptinere
fcm̃.Sed ad hoc põt rñderi p rõnem diuersitatis q̃ inter prædicta
24 subtiliter reddit hic Bar.in fi.vj.q.¶ † Circa hoc ẽt quæro,quid si
res restituenda perempta non est non tñ apparet res. an succedit
oblo ad interesse aesi perempta esset? dic q sic,qa paria sunt rem
non extare,seu rem non apparere.l.cum res. §.itaq3. versi.item si
res.de leg.j.p quẽ tex.in proposito nr̃o ita decidit Bar.in l.si pstã-
te.§.si vxor.solu.ma.& idẽ erit si res appareat,tñ sine magna diffi-
cultate haberi non possit.qa paria esse reputanẽ rem non extare,
& extare sed haberi nõ posse, vel saltem cum magna difficultate
hñ posse.l.naturalem.in prin.ff.de acq.rer.do.& in auct.de fideiu.
§.j.ita in proposito inquit Cy.in l.mr̃.in iij.q.C.de rei ven.& Bal.
seqẽ ibi. ¶ Item adde alium casum in oblone rẽ restitui succedit
oblo ad interesse re nondũ perempta videlicet in casu.l.pen.§.4.ff.
sol.ma.& ibi ponderat Pau.de Ca.Item iuxta p̃dicta adde q hoc
in oblone faciendi,& per pñs in oblone rem tradi succedat oblo
ad interesse post moram,vt hic,cum si.tñ fallit fm Ange. hic nisi
essemus in casu in quo posset qs p̃cise cogi, qm tunc nõ succede-
ret post morã oblo ad interesse, qa eẽt eadẽ rõ,q̃ est in oblone dã
di in qb.põt qs p̃cise cogi ad dandũ, & nõ succedit oblo ad inter
esse.d.l.vbi aũt.in fi.& idẽ tenet Ang.in l.fi.ff.si qs in ius vo.nõ ie.
Sed Ful.in d.l.fi.& Bal.Imo.& Ro.hic p̃riũ tenent p l.j.in prin.de
act.emp.vbi venditor indistinctè p p morã obligaẽ ad interesse.&
tñ pstat q vbi venditor habet facultatẽ rei p̃standę, & est di is co-
giẽ p̃cise p̃stare, & transferre diũ vt plene no.gl.in §.p̃ciũ.inst.de
emp.& ven.& hic p Bar.l.viij.q.ad idẽ.l.stiplo ista.§.siue. ff.de op.
no.nũ.vbi obligatus ad fcm̃ ex dispõne.l.põt p̃cise cogi,& tñ suc-
cedit oblo ad interesse vt d.§.siue.& si recte aduertaẽ ẽt Ang. hic ĩ
25 x.q.circa hoc se correxit,& sic fuit sibi p̃rius.¶ † Inquantũ Bar.hic
in vij.q. pcludit q in oblonib. faciendi vtrũq3 est.in oblone alter-
natiue.s.fcm̃.& interesse vt hic latius p eũ.Adde qđ Ang.hic dicit
q non succedit oblo ad interesse,sed copulatiue cũ hac modifica-
tione q vna sufficiat.arg.l.j.§.qđ aũt.ff.quo.leg.Io.de Imo.hic seqẽ
Bar.ad d.§.q aũt.rñdeẽ q ibi actor pbabiliter ignorabat:als ab ini-
tio cogereẽ eligere.vñ teneo opi.Bart.cui adde glo.in l.j.in.ver.in
alijs.C.de sen.q pro eo q inte.pferunẽ.& Bart.in l.j.ff.de act.emp.
26 ¶ †Sed q̃ro de vno,pone q pero fcm̃ & interesse alternatiue,pro-
bo fcm̃ promissum,de interesse nihil pbo,an poterit ferri pro me
sn̄ia? Pet.ĩ l.inter stipulantẽ.§.ij.ff.e.tenet q nõ p illũ tex.sed Raph.
Cu.ibi tz p̃riũ,qa fcm̃ petiẽ principlr̃,s3 interesse venit ĩ subsidiũ,
p gl.in d.l.j.de act.em.& hoc puto verius,& pbaẽ ex no.p Bar. j.l.
27 px.viij.q.†demũ inq̃tũ Bar.hic.i.viij.q.tetigit an ad fcm̃ posset qs
p̃cise cogi.& pcludit q nõ rẽ,s3 liberaẽ soluẽdo ĩteresse,vt hic.& l.
si qs ab alio.l.fi.de re iu.cũ si.q recipit aliquas limi.vt colhr ex dist.
Bar.hic cui adde q ẽt fallit qñ iurm ĩteruenisset ĩ oblone facti,qa
a poterit p̃cise cogi ᵃ vt pbaẽ ĩ c.fi.ne p̃la.vi.su.& d.Ant.istud ibi seq
tur.idẽ ẽt tz gl.in l.si pecuniã.in prin.in gl.q̃ inci.& qa iuratũ.ff.de
pd.ob cau.q̃ ad hoc põderat,& seqẽ Bal.i d.l.si pecuniã. & i l.sed
& hę.§.p̃tor ff.de,peti.vbi ẽt ad hoc all.l.si qs maior. C. de trãs.idẽ
Bal.in plu.feu.& Imo.& d.Abb.in c.veniẽs.de iureiu.& ibi ẽt hoc
seqẽ Ant.de But.q p hoc ẽt alle.q in iuro inest clã q iurans oi ef-
ficaciori mõ quo põt obligaẽ.l.cũ pr̃.§.filius mr̃em.de lega.ij.c.ad
nr̃am.el j.de iureiu.idẽ tz.d.Abb.in d.c.veniens.vbi alle.p̃la q̃ bre-
uitatis cã omitto,idẽ tz Host.Io.And.& Imo.in c.p tuas.de arb.p
id qđ hr̃ in c.cũ tpe.in gl.in ver.obseruandũ.eo.nt.& Imo.in c.j.
de pig.& Bal.in d.l.j.C.de sen.q̃ p eo.& Sal.ibid.& Ang. & Pa.de
Ca.in l.si pueneriẽ.ff.de iu.oi.iu.qa iurm seruari dz in forma speci
fica.c.ad nr̃am.el j.de iurei.ac ẽt vbi iurm seruari põt sine dispen-
dio,&c.seruari debet.c.cũ ptingat.de iureiu.cũ si. ¶ Nõ ob.l.fi.C.
b de nõ nu.pe.vbi iurm dz intelligi fm nãm p̃ambulę oblonis,ᵇ qa
ad hoc rñdeẽ in d.c.p tuas.s.q iõ illud pningit in d.l.fi.qa non est
verisile q qs velit obligari si pecunias non accepent,sed accipere
sperat,iõ tunc non mirũ si iurm simplr̃ interpositũ non extendiẽ
vltra nãm p̃ambulę oblonis, qa non est verisile q qs velit iacta-
re suum.l.cum de indebito.ff.de pba.quæ rõ cessat qñ qs pmittit
aliquid facere cum iuro,qa vr̃ q oino cogi possit ad obseruantiã
iuri.c.cum laicus.de fo.compe.in vj.c.licet de iureiu.e.lib.idem te
nuit ipse Imo.in c.j.de iud.idem tenuit ẽt Ro.hic p aliqua iura.&
maxime p c.ex lr̃is el ij.& c.sicut ex lr̃is.de spons.& q̃uis passus sit
dubius,in ista opi.vr̃ tutior,licet Inn.& Ant.de But.in d.c.p tuas.
& in d.c.j.de iudi.& Io.de Imo.in l.ij.§.pen.ff.de do.teneant ptra.
¶ Item fallit dicta rl̃a qñ qs teneretur ad opus pium faciendum
fm Bal.in l.j.C.de sent.q̃ pro eo quod interest. alle.d.l.fideic.§.fi.
Considerauit Bal.q ius publicum & diuinum ęquiparantur.l.fin.
C.de sac.san.ec.vñ idẽ sit in vtroq3 cũ.d.§.fi.loquatur de ope pu-
blico.Idẽ vr̃ tenere Pa.de Ca.q rõne. §. Flauius.j.eo.vbi dicit esse
tex.q fauore libertatis qs præcise põt cogi ad factum.i.manumit
tẽdum

ADDITIONES.

a Franc.Cur. ¶Cogi. Vide Alex in consil.25.in ij.vol.vbi dicit istam esse cõem opin.& pulchre vide in l.cum mota.C.de transac.

b Fran. Cur. Præambulę obligationis. Quo intelligatur q dicitur,q iurm debet intelligi fm naturam pctus cui adijcitur,vide Panor.in c.quamal.de iureiu.& in c.per tuas.de arbi.Ludo. in l.si conuenerit.ff.de iu.om.iu.& Panor.in c.ex literis.de iureiur.

Thom. ¶Vide Fran de Are in consi.31.incip.consultatio permissa.in iiij.dub.& Bal.& doct.in l.j.C.cõmodati.& vide Iaso.in l.sed & si quis. §.quęsitum.ff.si quis cautio,& in l.sub prætextu.& ibi scripsi.C.de transa.

tedum, sed libertas dr̃ esse cã pia, vt l.j.ad fi.C.de cõi seruo manu.
in ver.rõne pietatis, & ibi ponderat Bal.& no.Bar.in l.si vnus.C.
de testa.& in l.pxi.š.de his q intesta.dele.cũ si.sed ꝯ hoc facit tex.
in l.si pecuniã.§.sed si accepent. cũ gl. in ver.seq.š. ad ꝯd.ob.cau.
vbi ad libertatem dãdã q̃s ꝑcise nõ põt cogi. Põt tñ rñderi ꝙ tex.
in d.§.sed si accepent. loquit̃ in ꝯctu innoiato in quo non solum
in oblõnibus faciendi, sed ẽt in oblõne dandi nõ põt q̃s ꝑcise co
gi, sed semꝑ succedit oblõ ad interesse, vel repetitur solutũ.l.nã.
bis.§.j.de ꝑscr.ver.& ẽt no.gl.in l.cũ ꝑcibus.C.de re. ꝑmu.& Bart.
in ix.opp. Tñ tex.in d.l.fideic.§.fi. non vr̃ probare id ad quod al-
le.per Bald. nam ibi tex.non fundat se in fauore publico vel pro
loco, alia ẽ rõ illius.§.vt hic ꝑ Bar.ĩ ix.q.& silr̃ in tex.in d.§. Hanc
non dr̃ illud ad quod allegatur ꝑ Pau.de Ca.Et in ꝯrium facit id
qđ proxime dicã, tñ tene mẽti dictã limitationẽ ꝑꝑ authoritatẽ
ꝑdictorũ. ¶ Itẽ fallit ſm Bal. ĩ l.cũ ꝑcibus. C.de re.ꝑmu.nisi mea
interesset fieri ꝑcise, & nõ satisfieri in interesse.i.in pecuniã, vt si
q̃s mihi ꝑmiserit manumittere filium q erat seruus, nã tunc po-
tero ꝑcise cogere ad manumittendum. alle.l. cũ seruus.in prin.š.
mã.& ꝑ rõnẽ tex.in l.ꝑcurator ad exhibendum.§.fi.in ver. infini
tũ.j.rem ra.hab. & l.si qđ.§.fi.š.ꝙ me.cã.& sic ex verbis Bald.in
d.l.cũ ꝑcibus. infereturꝙ proxime dixi. videlicet ꝙ obligatus ad
manumittendũ nõ põt ꝑcise cogi, q̃a innuit Bald.esse spãle in fi-
28 lio manumittendo. ¶ †Item fallit vbi factum aliqđ põt ex.iudi-
ciũ faciliter expediri, q̃a potent ꝑcise cogi ſm Ang.hic allegantẽ
ita tenere Io.An.in addi.Spe.in tit.de emp.& ven.§.sciendũ.in ad
di.inci.de emptore loq̃tur &c.& hic refert ẽt simplr̃ Raph.hic &
idẽ tenuit Ang.in l.stiplõnibus.§. operarũ.š.eod.sed Imo.& Ro.
hic ꝯrium tenent quod est verius ꝑ illum tex. dũ loquitur de ob
ligatione facti.s.rẽ tradi.quod q̃dẽ de facili adimplet̃, & tñ nõ co
gitur pręcise sed liberat̃ soluendo interesse vt hic & l. si fundũ cer
to die.j.eo.nec Io.An.in loco prealle.dicit ꝙ id ad qđ alle.ꝑ Ang.
ſm eos.Adde ꝙ Ang. voluit alle.Io. An. in addi.ad spe. in titu.de
reb.eccle.nõ alie. §.j.in addi.inci.nõ fuerint &c. vbi illud tenet.&
alle.l.si cũ exceptione.§. sed & si quis.š.qđ me.ca. sed ad illũ tex.
rñde vt hic ꝑ Bart.in viij.q. ꝙ ibi loq̃tur in obligato ad faciendũ
ex dispõne.l. non aũt in obligato ex dispositione ꝯhẽtis. ¶ Item
fallit vbi q̃s tenet̃ ad tradendum, vel ad restituendũ seu aliud fa-
a ctum virtute sñie,[a] q̃a tunc posset cogi præcise ſm Bal.in l.qui re
stituere.š.de rei ven.per illum tex. cũ gl.mag.& idẽ ẽt tenuit Bal.
in c.si facta.si de feu.fue.ꝯtro. inter.d. & agna.& in l.j.C.de sen.q̃
pro eo.& idẽ sentit ẽt hic Angel.sed Bar.hic in ix.q.ver.iuxta ꝑdi
cta tenet ꝯnum si bñ inspiciat, & idem tenet Imo.& Ro.hic quia
dãnatus ad rẽ tradẽdã vel ad factũ liberat̃ offerẽdo interesse post
sñiam vt no.hic Bar.allegando. l.itẽ veniũt.§.cũ prædiximus.ver.
29 ita recte.š.de pet.hęre.indictã hic ꝑ cũ.¶ †Non ob.l.qui restitue
re q̃a loquitur in obligatione rem restitui in quã fatendum est ꝙ
quis põt præcise cogi ad rem restituendam re extante. cum non
succedat obligatio ad intereresse nisi re perempta. v.l. in re furti-
ua. Et dixi.š.secus in oblõne facti. vt hic.& ista est melior rñsio q̃
alia tradita hic ꝑ Io. de Imo.dũ dicit ꝙ in d.l. qui restituere.illud
ideo est quia ille obligatus ad faciendum nõ erat obligatus iure
actiones, sed officio iud. quæ rñsio est ꝯ d.l. qui restituere iuncto
ꝑin.cum fine illius.l.Aliã fallentiã vide ꝑ An.in l.si barsatorẽ.C.
de fideius. vbi voluit ꝙ si ꝑmisi sistere quẽ in iudicio possum ꝑci
se ꝯpelli, & pro eo vr̃ tex.in l.eum ꝑ quo.š.de in ius voc.& idẽ te-
net ibi Pau.de Ca.per illum tex.& Bar.insti.de sati.§.j.& in l.ij.§.
j.qui sati.cog.alias fallentias vide per cano.maxime Ant.de But.
Imo.in c.ij.de pig.& per Bal.in l.neq; in fi. C.de act.em. & in l.j.
C.de sen.q̃ pro eod.& in l.si hi.C.loc. in q̃bus locis etiam tangit
q̃d de scriptore ꝑmittẽte scribere librũ, an ad scribendum ꝑcise
cogi possit de quo ꝑ gl.in l.stiplõ.§.siue.de ope. no.nũ.& hic per
Bar.Et mihi placet opi.eius ꝑ illã rõnem, videlicet ꝙ rõ ꝑꝑ q̃ di-
cimus ꝙ q̃s nõ ꝑt rñr ꝑcise cogi ad factum haberet locũ illo casu,
vt hic per eum impugnantem ẽt limitationem antiquorum di-
centium quod bñ est electa industria ꝑsonæ quis ad factũ possit
ꝑcise cõpelli quam limitationẽ tenebat hic Dy. quẽ refert & se-
quitur Cy. in l.ij.in j.q.C.qui. bo.ced.pos.& Imo. hic, eo q̃a sicut
nõ põt q̃s ꝑ substitutũ explicare factum qñ est electa industria ꝑ
sonæ.l.inter artifices.j. de sol.l.j.§.ne aũt. C. de cad.tol.ita nõ dẽt
posse liberari soluendo interesse, & ꝑ hac opi.facit gl.in l.si quis
ab alio.§.fi.de re iud.& sequitur Io.An.in addi.Spe.in ti.de renũ.
& ꝯclusione.§.j.su ꝑ versi.itẽ est beneficium &c. saltẽ in casu quo
loquit̃ gl.in d.§.siue.s.fauore studij & publicæ vtilitatis.& Bal. in
d.l.si bi.dicit illã gl.non habere locum in scribente libros Bocatij
vel similes, sed in scribente legales.ita ẽt Bal.in d.l.si traditio.& in
d.l.neq;. & illam gl.in d.§.siue.dicit Imo.in c.ij.de pig.esse cõiter
approbatã, sed in puncto iuris veriorem esse opi.Bar.quæ mihi
& vr̃ verior ꝑ rõnem suam, quia patet rñsio ad id qđ dicebatur
electa industria ꝑsonæ nõ posse explicari factũ ꝑ substitutũ q̃a
30 eo casu nõ fit ꝯ regulã.l. stiplõ ista.§.alteri.š.eo. ¶ †Iuxta hic etiã
posset subijci qõ an dñs q vasallum instituit, possit ꝑcise cogi ad
inducendũ vasallũ in possessionem feudi, an vero liberetur sol-
uẽdo interesse, de quo vide ꝑ Bal.in c.j. de ꝯtrouer. inuesti.& hic
ꝑ Roma.licet de Bal.mẽtionẽ non fac at decisionẽ colligit quod
possit ꝑcise cogi ex c.si facta.cũ ibi no.si de feu.fue.ꝯt.inter do.&
agna.Item inq̃ũ Bal.hic in eadẽ qõne tangit an obligatus ad rẽ
tradendam possit ꝑcise cogi tradere, & concludit veram eẽ opi.
gl.reputa.singu.in §.ꝑtium.insti.de emp. & vend. cum limitatio
ne de qua hic ꝑ eum. Adde ꝙ ista est magis cõis opi.de quo etiã
vide per gl.& doct.in c.cum Ioãnes. de fid. inst.ꝑ Imo.in c.olim.
de censi.per.Arch.j.q.j.studeat.per Specu.& Io.An. in ti.de emp.
& ven.§.in anterioribus. in prin.ꝑ Bal. in d.l.si traditio.& plenius
in d.l.j.C. de sen.quæ pro eo.& per Bal.in l.ꝯctus.C. de fi.instru.
& ibi limitat dictam opi. gl.in §. ꝑcium.dicens ꝙ qñ venditor est
dñs, tunc vera sit opi.illius gl. qm̃ tenetur transferre dñiũ, ideo
potent ꝑcise cogi quia est eadẽ rõ q̃ est in oblõnibus dandi qui
bus diximus quem præcise cogi posse.l. vbi autem.in fi.j.eo. Se-
cus si non esset dominus, quia continet merum factum, ideo tũc
ẽt si haberet facultatem rei tradendę non posse ꝑcise cogi vt hic.
Sed dubitandum vr̃ de hac limitatione, quia venditor etiam si
dñs sit nunq̃ tenebitur ad tradendum q̃q̃ ꝑ talẽ traditionẽ trãs-
feratur dñium, vt probatur in l.ex empto.in prin.š. de act.emp.
& in l.si ita.§.j.de ꝯtrahen.emp.ergo.nõ vr̃ dĩa an sit dñs vel nõ.
¶ Præterea si vera esset limitatio Bald. sequeretur ꝙ etiam qñ vẽ
ditor esset dñs posset præcise cogi, licet non haberet facultatem
rei tradendæ quia ita dicimus in obligationibus dandi ꝑ l.seruũ
§.fi.j.eo.& hic per Bar. ꝙ est ꝯ no.per gl.in d.§. precium. & ita pu
tu ꝯ Bal.si bene recolo tenere Pau. de Ca.in l.j.š.de act.emp.vbi
tñ vr̃ minus bñ referre Bal. ¶ Ex prædictis patet doctrinã Bar.hic
verã esse quæ etiam cõiter approbatur. ¶ Nec ob.l.si iactum retis
š.de act.emp.per quam Rapha. Cu.hic tenebat ꝯrium, videlicet
ꝙ venditor præcise non cogeretur ad tradendum, quia respõdet
hic Ro.ꝙ doctrina gl.in d.§.preciũ.& Bar.hic fallit in casu quo vẽ
ditur quid incertum pendens a futuro euentu, & sic consistẽs in
31 spe.ita loq̃tur.d.l.si iactum. ¶ †Vlterius circa ea quę tãgit hic Bar.
in ix.q.quañ debeat libellari in petendo factum vel interesse, vi-
de per Spe.in ti.de fructibus & interesse.§.viso.ver.aut factum.cũ
seq.& per Bald. in d.l.si traditio.& in l.j.C.de his quæ pe.no.& d.
Anto.in c.olim.de censi. vbi not.esse tex.in fi.pro opi.Bar.hic.Et
ex doctrina Bar.hic in hac.ix.q.potest decidi qõ promisi tibi ędifi
care domũ, & si nõ ædificẽ promitto pęnam.nolo domũ ædifica
re, sed offero tibi interesse ante, moram an euadam per hãc pœ
nam? in qua qõne Io.de Imo.in l.cõtinuus.§.qui insulam.j. eod.
concludit quod non, sed in ꝯrium vr̃ doctrina Bar. hic dum dicit
factum & interesse censeri idem, puto tñ decisionem Io. de Imo.
esse veram non per rationem suam, sed aliam videlicet quia sti-
pulatio pœnalis censet̃ facta sub cõditione si non ędificauero, &
conditio debet impleri in forma specifica.l.qui hæ.§.Meuius.de
condi.& demon.sed soluendo interesse non implerem specifice
32 sed per æq̃pollens. ¶ †Et inquantũ Bart. hic iuxta ꝑdicta voluit
quod qñ impossibile est factum præstari necesse est peti interesse
per l.si vsusfructus mihi in biennium.š.de vsufruc.lega.cum Bar.
hic omnes transeunt, sed Raph.Cu.in l.si seruum.§.fin.vr̃ dãnaro
Bar.hic, & dicit contra Bar.facere tex.in l.quando.& in l.quoties.
de ope.lib.vbi oꝑa ꝑterita peti põt, tñ est impossibilis ꝑstatio. Ad
l.si vsusfructus mihi in biennium. respondet ꝙ vsufruc. præteri-
tus non potest peti.i.cum effectu exactionis, sed bene sustinetur
libellus in quo peteretur per dicta iura. Tamen sustinendo Bar.
rñderi potest ad l.si qñ cum si.ꝙ opera pręterita peti potest, id est
operæ æstimatio, vt ibi per gl.& per glo.in l.in stipulationibus.§.
operarum.š. eo. vel quod peti potest.s.quando ratio apparet de
33 impossibilitate. ¶ †Et circa vltimam quęstio fomatam per Bar.hic
dum quærit an incerta q̃titas super interesse peti possit in libel-
lo vide plene in ꝑximo pręallegato.§.viso. ꝑ Io.An.in addi. ¶ Itẽ
inquantum Ang.hic tractat de libello incerto, & alternatiuo, vi-
de quę dixi in l.vbi autem.§.qui illud.j.eo.Postremo inquantum
dicit Ang.quod si peto rem peremptam mihi dari faciendo ex-
pressam mentionem de peremptione non procederet libellus,
nisi subdatur vt consequar interesse ſm eum, vide hoc per Bar.&
alios & ibi dicam in l.si seruum.§.j.eo.

ADDITIO.

a Thom. ¶ Virtute sententiæ. An hæc autem traditio veniat iure actionis vel offi
cio iud.vide Bar.in l.si prius.in ij.quæst. & ibi Alc. de Imo.š. de oper. nou.nũ.
& Bar.in l.sciendum.§.si fundum. & ibi mod.š.qui sati.cogantur.& Bal.in l.
edita.in repe.Pau.C.de eden.

1 *Stipulatio penalis adiecta obligationi facti cum adiectione diei, demum committitur adueniente die stipulatio vero facti concepta ſine die committitur ad particulare intereſſe cum reus inceperit eſſe in mora inchoandi.*
2 *Pena nunquam committitur etiam pro parte, niſi tranſiuerit tantum tempus intra quod opus promiſſum explicari poſſit.*
3 *Stipulatio ad intereſſe nunquam committitur ante diem, q̃n fuit adiecta dies.*
4 *Factum q̃d eſt explicandum in iudicio ſi non fecit promiſſor aliquo tempore committitur ſtipulatio ad totale intereſſe.*
5 *Stipulatio ad intereſſe particulare cõmittitur ex clauſula dolum malum abeſſe.*

§. Siquis ita. Iſte.§.venit ad determinationẽ ver. Celſus.ſ.ea.l. vbi hr̃ q̃ in oblõibus facti ſuccedit obl̃o ad intereſſe poſt morã, nã erat dubiũ an poſt morã ceptã an poſt morã pfectã, & hic intendit. ¶ †Stipulatio pęnalis
1 adiecta obligationi facti cũ adiectione diei demũ ↄmittit adueniente die Stipl̃o vero facti ↄcepta ſine die ↄmittit ad pticulare intereſſe cũ reus receperit eẽ i mora inchoãdi.h.d. ¶ Et p eius intellectu aduerte, q̃a differt iſte tex.in prima parte a dicto verſ.plane. vbi eſt ſecunda pars. Quia in prima fuit adiecta pœna in ſtipl̃one,nõ in ſecũda ſm Bar.Ang.& Imo.hic & iſta dr̃ia vr̃ in ſe ve
2 ra eſſe & eã ſeqr̃ Dy.in l.cõtinuus.§.itẽ q̃ inſulã.j.e. †Et rõ eſt q̃a pęna nunq̃ ↄmittit ẽt p parte niſi trãſiuerit tm̃ tp̃s intra q̃d op' pmiſſum explicari poſſit.l.ita ſtipulatus.& l.cũ ſtipulatus ſim mihi a Proculo.j.e.q̃n pęnalis ſtipl̃o venit cõmittẽda ex euẽtu ↄdõnis q̃ nõ ſcindit.l.cũ fundus.ſ.de ↄdi.& de.& l.ſtipl̃onũ alię.§.fi.ſ.eo.Sed ad intereſſe ↄmittit ſtipl̃o pp morã.iõ ſi p parte cepit eſſe in mora ↄmitti dẽt ſtipl̃o p parte ad intereſſe, vt hic in fi.Itẽ ẽ alia rõ q̃a pęna adijcit loco totalis intereſſe.l.fi.j.de pto.ſtipu. nõ mirum ſi nõ põt ↄmitti p parte reſpectu particularis intereſſe imo nõ inſpicit q̃tũ interſit vbi pęna adiecta eſt.l.ſtipl̃o iſta.§.alter.ſ.e.Et licet p̃dicta i ſe ſint vera,tñ nõ vr̃ pcedere poſſe quo ad iſtũ tex. q̃n hic in prima parte nõ vr̃ verũ q̃ fuerit adiecta pęna.ſed intereſſe,vt hic in ver.q̃ti opus eſt.ſicut ẽt tacita inerat i obl̃one principali.d.ver.Celſus.q̃d fortifico,q̃a ſi in prima parte ceẽt adiectã eẽ pęnã,& diẽ,debuiſſet mero iure ↄmitti pęna añ diẽ calẽdarũ.l.incõuenẽti çũ ↄſtitiſſet opus fieri nõ poſſe.vt eſt tex.in d.l.cũ ſtipulatus.& ibi gl.& oẽs firmãt,cuius ↄtrũ dr̃ hic ver.diẽ pmiſſionis cedere. q̃ verba denotãt nullo mõ eẽ cõmiſſam ſtipl̃onẽ nec natã eſſe diẽ oblõnis.l.cedere.j.de verb.ſign. ergo ſeqr̃ de neceſſitate q̃d hic in prin.fuit adiecta dies & nõ pęna, quo caſu nõ ↄmittit ſtipl̃o ad intereſſe aliquo mõ ante diẽ vt l.inſulã intra biẽniũ.ſm vnũ intellectũ.j.e.ſecũdo differt,q̃a in prima parte hui' §.ſtipulatio incipit a p̃cedenti ↄdõne,ſed ſecũda a p̃cedenti diſpõne ſm Bar.& Ang.ſed ſm Imo.& Pa.de Ca.hic diuerſitas attendenda nõ eſt,q̃a quo ad id de quo q̃rit in tex.nõ reperit aliq̃d referre inter p̃dicta.p̃terea ẽt in prima parte p̃ceſſit ↄctus locationis & ſic initus p modũ diſpoſitio. vt hic in verbo,nõ ex quo lo
3 catũ &c. ¶ †Tertio differt ſm Bar.hic,& in prin.huius.l.v.q. q̃a in prima parte fuit adiecta dies quo caſu nunq̃ ↄmittit ſtipl̃o ad intereſſe aliquo mõ aõ diẽ d.l.inſulã. ſed in ſecũda parte non fuit adiecta dies, quo caſu icõtinẽti q̃uo iceperit eẽ i mora inchoãdi, licet nõ trãſiuerit tp̃s quo potuit opus pfici ↄmittit ſtipl̃o ad particulare intereſſe vt hic i fi.& d.§.itẽ q̃ inſulã. ſed hæc dr̃ia nõ placet Ang. hic cũ quo trãſit Pa.de Ca. q̃a ẽt vbi eſt adiecta dies vr̃ q̃ ante diẽ cõmittat ſtipl̃o ſicut ſi dies adiecta non eſſet, alleg.d.l.cũ ſtipulatus.ſed ad illũ tex. rñdet Imo. hic, q̃d ibi loquit q̃n fuit adiecta dies & ẽt poena,quo caſu añ diẽ ↄmittit ſtipl̃o mero iure ad poenã,cũ trãſiuerit tm̃ tp̃s quo potuerit opus pfici tñ obſtare exceptio,vt no.in d.l.cũ ſtipulatus.in gl.ſed ipſemet Imo.in d.l.inſulã.& Ro.hic,& Bal.i añ eos repe.l.& ſi poſt tres.ſ.ſi q̃s cau.vñr ſeq. opi.Ang.q̃a ſi q̃n eſt adiecta poena & dies ↄmittit poena añ diẽ & pęna eſt odioſa,q̃to magis dẽt cõmitti ad intereſſe q̃d non eſt odioſum.ar.l.cũ q̃dã.cũ vulgar.ſ.de lib.& poſth. Teneo opi. Bar.q̃ ẽt fuit opi.gl.in d.l. cum ſtipulatus.cũ qua trãſit ibi Barto. Ang.& Imo.& ẽt ipſemet Ang.& Pa.de Ca.in d.l.inſulã.& Bald. in l.nõ oĩs.in prin.ſ.ſi cer.pe.q̃ opi.pbat hic in tex.in prima parte intelligendo vt dixi, q̃d hic nõ fuit adiecta pęna,& ibi nondũ ceſſit obl̃o, hic añ diem. ¶ Nec ob. ſi dicat q̃ hic in ſtipl̃one fuit adiecta dictio tũc,q̃ oñdit partes ↄſideraſſe extremitatẽ tp̃is, q̃a rñdeo q̃ hic dictio tũc, in ſtipl̃one reſpicit pſtationẽ & executionẽ cũ effectu,nõ aũt ſtipl̃onis ↄmiſſionẽ,vt patet in tex. ¶ Itẽ pro iſta opi. eſt tex.nõ cauillãdo in d.l.inſulã licet tenentes opi. ↄtrã dicãt,vt ẽt ibi intelligunt Bar.& Raph.Cu. q̃ ibi dẽt ĩtelligi q̃ nõ ↄmittit cũ effectu exactionis,tñ quo ad obligationẽ & actionem cõmittit per l.cũ ſtipulatus. quod eſt diuinare. ¶ Nec ob.rõ corũ de pęna quæ eſt odioſa &c. q̃a rñdeo q̃ pœna pcedit ex diſpoſitione hoĩs, intereſſe aũt ex diſpõne l. initius aũt agitur cum.l.q̃ cũ hoĩe.l.Celſus.& ibi no.ſ.de arb.reliqua in mã huius.§. vide p Bar.in prin.huius.§.in ver.v.q.cũ quo cõter ↄcordant doc.in d.l.

locis,p̃terq̃ in his q̃ dixi.ſ. Aliqua ẽt circa ĩtellectum & limitationẽ huius.§. dixi in l.in iſta ſtipl̃one.ſ.eod. vbi feci mentionẽ de his quæ ponit Imo.hic io fi. ¶ In gl.in ver.cedere.ibi cum effectu &c. hanc expoſitionẽ approbat Bar.in d.l.cũ ſtipulatus.vbi ipſe opponit de iſto.§. ſed verior eſt ſequens expoſitio q̃ pbaui.ſ.eẽ verã. ¶ Nec ob.d.l.cũ ſtipulatus. q̃a ibi loquit in pœna,hic in intereſſe inter q̃ eſt dr̃ia quo ad hoc vt pbaui.ſ. ¶ In gl.in verſ.poſſit dic q̃ ſic,ad ↄtra formata verior eſt ſolutio poſita in verſ. vel hic
4 agit, & in ver.vel hic agit &c. ¶ †Ex gl. vltra p̃dicta inq̃tũ Bar.in prin.l.nſæ in v.q.dicit q̃d q̃n factũ eſt explicandũ in iudicio ſi nõ fecit pmiſſor aliquo tp̃e ↄmittit ſtipl̃o ad totale intereſſe.l.cũ q̃rebat.cũ ↄcor.j.iudicatũ ſolui ſed q̃n eſt factũ explicandũ ex iudiciũ ↄmittit ſtatim cũ tranſiuit tm̃ tp̃s quo potuit pficere & nõ pficit.l.ſi ſtipulatus eſſem abs te.& l.cõtinuus.§.itẽ q̃ inſulã.j.e. Et dicit poſt Pet.rõnẽ eſſe,q̃a incertus eſt finis litigij. Adde q̃ cir hac rõne trãſeũt Ang.& Raph.Cu.ſed Imo.dicit nõ videri verũ,quia tales ſtipl̃ones reſpiciũt iſtãtiã.l.cũ lite mortua.& l.cũ apud.j.iudica.ſolui.vñ rñdet ſorte dici poſſe q̃d hoc o pat authoritas iudicij arg.l.fi.C.ſi tutor vel cura.inter. ſed meo iudicio.Bar.idẽ ↄſiderauit dũ dicit tp̃s inſtãtię eſſe certũ, q̃a durat triẽnio, p l.pperãdũ.C.de iud.ſed tp̃s litigij eſt icertũ, q̃a põt eẽ q̃d durabit minus ſicut plus,vt in curia Romana, iõ iungere potes ſimul vtrãq; rõnẽ
5 ſ.Bar.& Im. ¶ †Itẽ inq̃tũ Bar.i d.v.q. q̃rit de rõne quare ex cl̃a, dolũ malũ abeẽ,ↄmitti' ſtipl̃o ad ĩtereſſe particulare.p.l.nouiſſima j.iud.ſol.ſed ex cl̃a de defendẽdo ↄmittit ad totale,& rñdet vt ibi p cũ. Adde q̃ imo.& Ro.hic dñt rõne Bart.nõ militare q̃n ſtipl̃o iud.ſolui. cõmitteret ex cl̃a de defendẽdo poſt lit.ↄte. q̃a tũc i totũ nõ intereſt,cũ poſſit puenire ad diffinitiuã ſniam reo ẽt nõ defendẽte.vñ dicebã poſſe eſſe rõne,q̃a nõ defendẽs q̃ñcũq; impedit tñ q̃tũ in eo eſt, ego de hac rõne ſemp fui dubius iõ puto ſatiũ eſſe.l.nõ oĩum.ſ.de leg. ¶ Vltimo.ↄ hanc.l. facit.l.ſi in lege.§.ſi domus.ſ.loca.vbi quã primũ ↄſtat opus fieri nõ poſſe cõmittitur ſtipulatio ad totale intereſſe añ diẽ ẽt quo ad exactionis effectum.cuius ↄtrum hic dr̃ & in l.ſi inſulã.j.eo. pp hoc Bar.in d.l.ſi domus.dicit illã.l.pcedere in ↄctibus bonæfidei. ſecus in ↄctibus ſtricti iuris,vt hic,de quo mentionem feci in l.in illa.ſ.eo.vbi relatis aliquibus in contrarium conatus fui ſuſtinere opi.Bart.

Pauli. LEX LXXIII.

1 *Ex natura rei in ſtipulationem deducta, & ex loco deſtinato ſolutioni ineſt dilatio ſtipulationi licet tenor verborum hoc non exprimat.*
2 *Debitor habẽs dilationẽ ad ſoluendũ, an interim teneatur ſatiſdare de ſoluẽdo.*
3 *Obligatio an & quando oriatur ante diem ſolutionis.*

INterdum. †Ex nã rei i ſtipl̃one deductæ & ex loco deſtinato ſolutioni ineſt dilatio ſtipl̃oni licet tenor verborũ hoc non exprimat.h.
2 d. ¶ †In tex.ibi dilationẽ &c.an poſſit intra iſtã dilationẽ cogi debitor ſatiſdare de ſoluẽdo,ſicut dicimus in debitore hñte dilatio
2 nẽ legalẽ q̃ ad hic tenet, vt in l.ſi ↄſtãte.§.quoties.& ibi no.ſ.ſo.ma.vide p doct.ibi,& maxime p Imo. tenentẽ q̃d nõ,p quo allegat iſtã.l.q̃ tñ hic nõ dicit & no.Cy.in l.j.C.vt in poſ.lega.Vr̃ q̃d indiſtincte teneat ad nudã cautionẽ pſtãdã q̃curiq; talẽ dilationẽ hẽret,de qua loqr̃ iſte tex.& pbat in l.diuortio.§.interdum.i
3 prin.& q̃d ibi gl.& clare Bal.ibi.ſ.ſo.ma. ¶ †In gl.in verſi.incipit, declara vt hic p Bar.& Ang.& p Bar.plenius in l.ita ſtipulatus.in ij.q.prin.j.e.& p Ang.i l.cẽteſimis.in prin.j.e. & magis cõis ẽ opi. Bart.& licet Raph.hic alle.ↄ Bar. tex.in l.inſulã intra biẽniũ.j.eo. vbi nõ orit obl̃o aliquo mõ ante diẽ,tñ ↄtriũ voluit Bar.hic,& melius,q̃a nõ ob.d.l.inſulã.q̃a ibi loqr̃ de oblõne ad intereſſe, q̃ cũ non ↄmittatur niſi pp morã,vt ſ.pxi.verſi. Celſus.& §.fi.nõ põt cõmitti vel naſci ante euentũ diei,cũ añ non poſſit eſſe in mora l.magnam.C.de ↄhen.& cõmit.ſtip. ſed nos loquimur de obligatione quo ad id quod principaliter deductum eſt in ſtipulatione quo caſu ante diem oritur obligatio.l.cedere.j.de verb.ſign.

ADDITIO.

2 Fran.Cur. ¶ Legalem habens dilationem legalem an debeat ſatiſdare, vide Alex.in ſimili in l.dedi.ſ.de condi.ob.cau.

1 *Stipulatio ſerui hæreditarij, vel ſerui illius qui eſt captus ab hoſtibus habet in ſenſu licet non in verbis conditionem annexam, & debitor offerendo purgat moram & euitat rei periculum,de quo propter moram tenebatur.*
2 *Oblatio ſola realis extra iudicium facta poſt litem conteſtatam ſufficit ad purgandum moram.*
3 *Interpellatio extraiudicialis conſtituit debitorem in mora.*
4 *Obl̃o ſola realis fcã in iudicio,hẽt vim diſpõnis & cõſignationis, limita vt hic.*

1 §.Si ſeruus. †Stipulatio ſerui hr̃ditarij vel ſerui illius qui eſt captus ab hoſtibus habet in ſenſu licet non verbis ↄditionem annexam,& debitor offerendo purgat morã,& euitat rei periculũ,de quo pp morã tenebit.h.d.l.tota. ¶ In

ta.¶ In gl.sup ver. mora,ibi non sit lis ꝯtest. dicit Imo.idē erit si
sit ꝯtestata, q.a qn̄ offert illud idem qđ petitur licet oblatio fiat
post lit.ꝯtest. tamē dēt sniā absolutoria pro reo & sic liberaẽ.§. fi.
institu.de ppe.& temp.act.non ob.l. si insulā.quia rñdet vt hic p
Bar.& idē tenuit ipse in l.sta stipulatus.in fi.& in d.l.si insulam.j.
oppo.ij.partis.j.eo.& Bal. in l.acceptā.in xx.q.C.de vsu. & in l.si
traditio in xx. q.C.de act.emp.& idē tenet Ange.& Imol. hic,&
2 Ang.in d.l.si insulā. ¶ † Inquantū tñ Bar.hic & ibi & Bal.& Ang.
in locis. s̄. alleg. tenent quod sola oblatio realis extraiudiciā. facta
post litē ꝯte. non sufficit p.l.sed & alia. in prin.s̄.de ꝯstitu. pecu.
Adde q̄ Imo.& Ro.in d.l.si insulā. & Raph. hic tenet ꝯ̄, p ista q̄
simplr dixit q̄ p oblationem purgatur mora. per l.si seruum.§.se-
quitur.j.eo.& per.l.qui sibi.§.fin.a ꝯ̄rio sensu.j.de sol.& rñdet ad
§.sed si alia.qđ ibi non debet sumi arg.a ꝯ̄rio sensu. Vel subtilius
pōt rñderi vt p Im.in d.l.si insulā.& pro hac opi.alleg.gl.in l.ho-
minem.in ver.quominus.iuncto tex.s̄. & vr̄ hoc tenere Ang.in
l.& si post tres.s̄.si q.s cau.Si q.s tñ vellet sustinere Barto.& sequa.
posset dicere q̄ itellectus datus p p̄fatos Mod.ad d.l.sed & si alia.
non est bonus, q.a si esset verus non debuisset se tex. restringere
ad tp̄s iudicij,put facit cū ēt ante tp̄s cepti iudicij posset actor in-
terpellare & in mora ꝯstituere.l.si ex legato.s̄.eo. ergo vr̄ necessa-
3 rio velle tex.q̄ mora solum purgari possit an lit. ꝯte.† & hoc ꝓce
dit tenēdo q̄ interpellatio extraiudicialis ꝯstituat in mora,licet Sal.
fuerit in opi.q̄ sola interpellatio iudicialis ꝯstituat in mora, quā
reprobaui in l.si ex legato.nec ob.d.l.sed si alia.ꝓbet solum a ꝯ̄rio
sensu,q.a nihil ob. quominus tale arg. sumi possit non ad corre-
ctionem iurium.sed ad limitationē,quemadmodū in d.l.sed & si
alia.& correctio & limitatio multum inter se differūt, vt no. Bar.
in l.si ꝯstante.in ix.q.j.partis prin.s̄.so.ma.& de hoc articulo dicā
4 forte plenius in d.l.si insulā. ¶ † Vltimo inquātum Bar.hic dixit
quia sola oblatio realis facta in iudicio habet vim depositionis
& ꝯsignationis,& sic inducit liberationē p.l.si rē.§.si.s̄.de pig.act.
intellige & limita vt sing.p eū i l.si debitor.& ibi vide gl. j.de sol.
cū qua vr̄ cōcordare Bal.in l.acceptā. C.de vsur.& de mā ēt ibi gl.
& p ea quæ no.Bar. in d. l. si debitor.apparet quod oblatio facta
in iudicio nō hēt vim solutionis p̄terq̄ in casu. d.l. si rem. §.fi. &
si non procederet id quod dixit Bar.hic in fi.volens quod habeat
vim solutionis,& cū hac opi.quam tenet Bar.in d.l.si debitor.trā
sit ēt Rapha.hic,& Bal.in d. l.acceptam. Reliqua vero quæ hic in
gl.tanguntur examinabuntur in l.si insulam.vbi per Bart.j.eo.

Pauli. LEX LXXIIII.

1 *Stipulatio quando dicatur certa, vel incerta. 2.*
3 *Stipulatio ista promitto decem aureos, vel.x.modia frumenti, non est incerta,*
quia debet intelligi de aureis & frumentis qui versantur in regione.
4 *Promittens vinū optimum, intelligitur sm communem vsum loquendi.& nu. 5.*

1 Stipulationum. † Stipulatio tunc dr̄ certa
qn̄ cōtinet aliq̄d certū in
substantia,q̄titate & qualitate,& sic quodcunq; istorū
2 deficiat dr̄ incerta.h.d.vsq; ad.§. fundi. ¶ † Not. quod in summa-
rio dixi,qđ limita ꝓcedere vbicūq; stiplo ꝯtinet aliquid ꝯsistens
in q̄titate,pōdere,numero vel mensura,put est vinū &c. secus āt
si stiplo ꝯtineret spēm,q.a satis est quod duo ꝯcurrāt ad hoc vt sti
plo dicatur certum ꝯtinere.primum quod sit certa in substantia,
sm quod sit certa in qualitate,nō aūt necessaria est explsio q̄tita
tis. & hoc io q.a in spēbus q̄titas apparet a capite vsq; ad pedes
sm Pet.& Bar.exēplum si ꝓmitto fundū Tusculanū,q.a videor p
mittere totum. Et idē ēt est in hōībus certā & determinatā for-
mā a nā,si ꝓmitto hoiem stichum,hō ecce substantia,stichus ecce
qualitas.nec expedit addere q̄titatē, vt ꝓbaẽ in hac.l.ibi fundus
Tusculanus,hō,stichus &c.& ē de mente gl.in ver.aurei.& in ver.
vt appellatio.dum sensit gl.q̄ illa dictio quantum &c. nō referaẽ
3 ad spēs. ¶ † Scđo limita nisi stipuler pecuniā puta aureos.x.nā suf
ficit exprimere substātiā. s.aureos, & q̄titatem nō aūt est necesse
exprimere qualitatē, vt ꝓbatur hic in ver.aurei.x. Et rō est,quia
licet aurei reperiantur diuersarum qualitatū,tñ intelligiẽ de qua
litate q̄ est de ꝯsuetudine illius regionis, & si ꝯsuetudine varia
est,intelligitur de minori.l.nummis.de leg.iij.& l. semper in stiplo-
nibus.de re.iur.& fuit de mēte glo.& Pet. hic in fi.Et si diceretur
quod eodē modo si stipulor.x.modia frumenti deberet dici cer-
ta,quia intelligi debet de minio q̄ in regione versatur.l.fideiusso
rē.§.mā.rñde qđ illa est incerta qn̄ pōt variari solutio ex volunta
te debitoris quia posset dare bonum vel vile. d. l. fideiussore. &
posset dicere quod quantū ad se illud bonū hr̄ ꝓ vili. Qnādoq;
enim interest nostra potius soluere id quod melius est quam id
quod est minus propter affectionem & commoditatē, vt.§.præ-
terea si quis.insti. de actio.quæ ratio cessat in numis in quibus
nulla cadit affectio.l.nummis.s̄. de in litem iurando.& ista solu-
tio colligitur ex aliquibus verbis Ray. hic, de quo alij mentio-
tionem non faciunt.& vide quæ dicam.§. proximo ad cognoscē-
4 dū qn̄ stipulatio sit certa. ¶ † i.s̄.gl. dum Bar. hic in fine dicit qđ
si promitto vinum optimum, intelligitur sm regionem, & sm
cōem vsum loquendi, facit tñ Ange. quod si statuto caueatur
qđ cāæ grauiores debeant cōmitti doc.optimis,non poterit fieri
cōmissio nisi obtinentibus gradum supremum in scientia & do-
ctorati, ad quod cognoscendum recurretur ad cōem opi. & fa-
5 mā.l.cum delationis.§. aliñā. de iur.fi.l.labeo de sup.leg. ¶ † Item
cō.glo.op.Ray.ꝯ̄ istum tex.quod valere non debeat ꝓmissio,qua
promitto vinum campanum optimū,tanquam incerta, quia di-
citur in quo loco, soluit tñ ipse q̄ per rerum nām certa est, licet
certa non sit ꝯ̄hentib.ergo valet.vi.j.ca.l. §.illud. & sicut difficul-
tas p̄stationis nō vitiat.l. continuus.§. illud.j̄. eo. ita nec difficul-
tas circa scientiam optimi. Ang. tñ hic dicit q̄ p̄p̄ nimiam diffi-
cultatem incertitudinis redderetur stipulatio inutilis, ar.gl.sing.
in §.seruus plurium. in ver.in infinitum.insti.de hæred.instit.sed
Im.& Pa.de Ca. hic simpliciter tenent opi.Ray.quia intelligitur
de optimo sm cōsuetudinem regionis p̄it cōcordati opi. q.a for
mando.q. prout format Ang. videlicet, promitto optimum vi-
num de mundo,procedit opi. Ang.quia hoc casu non restringiẽ
ad consuetudinem regionis. sed si non sunt adiecta illa verba,de
mundo,saluari potest opi. Ray.& Imo.& Pa.de Ca. ¶ Vtrum au
tem illa gl.in §.seruus plurium.sit vera vide ibi per Io.Fab.& per
Ang.in l.hæreditatis.C. de hære. insti. per Imo. in l. capitatorias.
C.de testa. mil.& Ang.vbi sequitur illam gloss. sed Imo. & Ioan.
Fab.vbi supra eam nō tenent,& per eos in dictis locis remouen-
tur fundamenta illius glo.

Vlpiani. LEX LXXV.

Vbi autem. Principium huius.l. expediuimus,
cum.l.proxi.præcedenti, ideo sequi
tor.§.fundi.

1 *Qui stipulatur vsumfructum stipulatur incertum.*
2 *Stipulatio ad hoc vt dicatur certa requiritur quod illud quod in stipulatione de*
ducitur, non sit variabile secundum sui naturam.

1 §. Fundi. † Qui stipulatur vsumfructum fundi stipula-
2 tur incertū. ¶ † No q̄ ad hoc vt stipulatio dicaẽ
certa requiriẽ q̄ illud q̄ in stiplone deducitur nō sit variabile sm
sui nām.nam qn̄q; vsusfructus finitur morte,qn̄q; capitis dimi-
nutione.l. corruptionem. cum si. C. de vsufru. vnde dr̄ quid va-
riabile, & incertum,quia ignoratur quantū duraturus sit,& hæc
vr̄ esse vera ratio huius.§.quam ponunt hic Imo.& Pau.de Cast.
& licet ipsi non dicant hæc fuit ratio assignata per Bar. in l.stipu
lationes non diuiduntur.in iiij.q s̄.eo.bene facit.j.ea.l.§.pe.& qđ
ibi no. ¶ Vbi eadem rationem stipulatio vsurarum futurarū di-
citur esse incerta, quia ignoratur quanto tempore cessabitur in
solutione sortis,vel sm Raph. hic vsusfru. incertus,quia non ap-
paret certa qualitas nec quantitas. nescitur enim quales fructus
percipientur nec quanti, ergo est incertus, vt s̄.l.proxi. Fallit in
in vsufructu rerum quæ vsu consumuntur, puta pecuniæ. per l.
tribus. alleg. in gl. quia transfertur dominium rerum in vsufru-
ctuarium.l.si.s̄.de vsufru.ea.re.quæ vsu consu. ideo sicut stipula-
latio certæ quantitatis dandæ dicitur certa.s̄.l. proxi. & in hac.l.
§.fi.ita est etiam in casu proposito, alijs etiam modis cognosci-
tur stipulatio incerta, vt in §.proxi.cum seq.

1 *Incertum stipulatur qui stipulatur partum ancillæ, vel fructus futuros.*
2 *Paria sunt quid non esse certum per se, vel per relationem ad aliud.*
3 *Testamentum relatiuum ad aliud vel ad aliam scripturam valet vt hic.*
4 *Promittēs id qđ Titius dēt, nō videẽ ꝓmittere vt fideiussor, sed vt principalis.*
5 *Promittens fructus nascituros vel partus ancillæ, qua actione possit conueniri.*

1 §. Illud. † Qui stipulaẽ partū ancillæ, vel fructus futuros
incertum stipulaẽ. secus si stipulaẽ aliq̄d incertū
qđ p relationē ad aliud certificari pōt.h.d. vsq; ad.§.qui id quod
2 ¶ † No.ex tex.ibi sed q, vinū. paria esse quid nō esse certū p se vr̄
p relationē ad aliud,vt hic.& l.certū.s̄.si cer.pe.& l.nominatim.s̄.
de ꝯdi.& demō.& l.asse toto.de hære.insti.cū si.Et ex hoc infere-
bat no.Ang.hic ad intellectum cle.appellanti.de ap.vbi dr̄ qn̄ ap
pellaẽ ab interlocutoria requiriẽ sigillatim exprimere cās grauā-
minis,nā satis putat exprimi sigillatim si non verbis gn̄alib' sed
specificis exprimanẽ cāæ p relationē ad aliud, & ideo sufficeret
sm eum dicere pro causis grauaminis allego exceptionem pacti
& iurisiurandi. oppositam in primo iudicio vt apparet in actis.se-
cus si dicerem pro casus grauaminum, allego omnes exceptio-
nes productas in iudicio,& idem voluit Ang.in consi.ccxiij.in-
ci.Quædam dña Anna.& in l.j.s̄.de libe. & posth. & in l. si præ-
tor io prin.vbi omnino vide per Bart. Imo.& alios in c. pertinet
de appe.& sing.p Bal.in l.minoribus.C.de his qui. vt indig.& in
l.eos.§.finaūt.C.de app.& in l.edita. in ver. sciendum tñ est &c.
C. de eden.in tepe.Paduana.& in l. terminato. C.de fruc.& lit.

Alex.super ij.ff.noui. HH a expen.

expē.& in l.ante sniæ.C.quo.ap.non reci. & Ang.in l.qcq̄d astri-
3 gen.l.eodem. ad quos me remitto. ¶†Inducitur etiam hic tex. p
Pa.de Ca.a d q.de qua per Bar.in l.si ita scripsero.de condi.& de-
mō.videlicet ꝙ si testator in testō corā notario,& testibus dixit ꝙ
ipse testator,put in quadā schedula existente apud guardianum
fratrē minorū,ꝙ tale testm̄ valebit pinde ac si exp̄ssisset corā testi
bus nomina hēdū descriptorū in schedula,quorū hæredū nomi-
na exprimere ne.esse est corā testibus, vt testm̄ valeat.l. hæredes
palā.in prin.ś.de test.& l.iubemus.C.de test. & idem tenuit Bart.
in d.l.si ita scripsero.& in l.quę hēdi.de reb.dub.& Nico.de Nea-
po.in l.his verbis. in prin.p illum tex. de leg.iij.Bal. Ange.in d.l.
asse toto.& Sal. in l.si. C.de fideicō.p illum tex. fm vnam lect.&
Bald.in l.captatorias.in v.q.C.de test.mi.& Ioan.de Imol.in c.cū
tibi.de test.& in l.illa institutio.ś.de hær.inst.Et circa ea quę dicta
sunt ad intellectum.d.cle. appellanti.adde ant.in c.vt debitu ś.in
iij.co.de app.& doc. maxime Domini.in c.cordi. eod.titu.lib.vj.
4 ¶†Item not. ex tex.in ver.qui vero a Titio.iuncto versi.& adhuc.
occurrit fm Rap.Cu.hic ꝙ promittens id quod Titius dēt nō vr̄ p
mittere vt fideiussor. sed tanq̄ principalis quia versi.adbuc.venit
similitudinariæ ad versi.q. vero a Titio & nullum simile est idē.l.
qđ nerua.cū si.ś.depo.p quo facit qđ no.Bar.in l.pe.j.de p̄to.stip.
dum.alle.l.iij.j.de duo.re. In ɔ̄riū facit gl. in l. Titia.§.pe. in versi.
a quod apud.j.eo.dū dicit quasi fideiussor ᵃ & illam ad hoc reputat
sing.Ang.in l.sciendū.in prin.ś.de ędi.e dic.& hoc vr̄ tenere Bart.
in suo ɔ̄si.incip.Titius pmitti.Ioā.de Imo.in d.l.pe.dicit qđ si di
xero pmitto tibi x. pro Titio,videor fideiussisse per l.si pro re.ś.
mand. ¶Possumus pro concordia dicere quod licet quo ad ver-
ba videatur vt principalis pmittere, tū quo ad effectum hr̄ pro
fideiussore,qa habet beneficiū de fideiussoribus, voluit gl. sing.
auc.de fideiu.in prin.in ver.fideiu.& hic pōt dici sensisse gl.in d.l.
Titia.§.pen.dū dixit quasi fideiussor, q̄ dictio quasi,denotat im-
5 proprietatē.gl.est i c.solitæ.de ma.& obe. ¶†Vltimo q̄nt hic Bar.
post Dy.& Iac. de Are. an & qn̄ pmissi sunt fructus nascituri vel
partus ancillę agi possit certi ɔdi.vel actione ex stipulatu,in quo
dic vt hic p eū cū quo trāsit hic Imo. & etiā Raph. Cu.q. sustinē-
du Bar.rndebat ad l.si stipulatus.in prin.i versi.ex stipu.ś.de vsur.
qđ ibi petebat̄ fructus nō vt fructus, sed vt interesse,quę rnsio nō
placet qa agit̄ ad interesse certi condi.vt hic concludit Bar.vnde
pōt rndēri ad d.l.si stipulatus.ex ponēdo illa verba,ex stipulatu.i.
certi ɔditione,vt per gl.in l.pęnales.§.Iulia.ś.ad l. fal.

ADDITIO.

a Thom.¶Fideiussor An aūt possit agere ɔ̄ principalē debitorē,vide Bar. & Mo-
der.i l.duobus.§.a fideiussore.ś.de iuretur.& vide Ang.& Mode.i l.a duo Pio.
§.sed si emptor.ś.de re iud.& in l ij.§.creditum.ś.si.cer.pe.& vide Alex.consi.
25.in ij.vo.& Pau.de Cast.in consi.396.

1 *Stipulatio continens aliquid fieri vel non fieri, dicitur continere incertum.*
2 *Facta ex perfectione sua recipiunt formam.*

1 §.Quid id quod. †Stipulatio continens aliquid fieri vel non fieri dr̄ continere
incertum.h.d. ¶Ratio huius.§.ponit esse duplex. Vna videlicet
quod in promissione factū potest variari solutio ex voluntate p
missoris, qui eligere potest soluere interesse.l. stipulationes.ver.
2 Celsus.ś.eo. ¶†Secunda potest esse ratio, qa ex perfectione sua
recipiunt formam.l.qui quadringenta.§.quædam.ś.ad l.fal. ideo
cum facta nondum præstita non sint in rerum nā dicuntur eorū
stipulationes incertæ, sicut stipulationes fructuum nascituorū.
¶ Inducitur iste tex.per Pe. de Anch.hic ad quæsti.testator lega-
uit vxori suę annua.x.quo ad vixerit & subiunxit in fi.testi quod
si hæres ɔ̄faceret in aliquo ex contentis in testō incideret in talē
pęnam.hæres requisitus a muliere facere neglexit,an per hic in-
ciderit in pęnam,concludit videri ꝙ non per illum tex.in quo ap
pellatione faciendi nō ɔtinet̄ nō facere.vn̄ licet large appellatio-
ne faciendi veniat non facere.l.ij.in prin. cū glo.ś.eo.tm̄ cū simus
in pęnalibus restringēda est significatio vt in regula in poenis. &
l.cū quidā.ś.de lib.& posth.Sed ɔ̄ Pet.de Anc.est tex.in l.cū q.d.ś.
e.& in §.si.inst.e.ti. vbi ad hic vt ɔmittat̄ pęna adiecta stipl̄oni in-
cōtinenti nō facere.sufficit dicere & si ɔ̄ eā factū fuerit, & sic non
faciēs pprie dr̄ ɔ̄facere vñ nō puto dictū Pet.de Anc. esse verum.

3 *Obligatio alternatiua dicitur continere incertum si electio est promissoris, sed si electio est stipulatoris dicitur certum continere.*
4 *Libellus alternatiuus an & quando procedat.* 3.
5 *Libellus incertus, an & quando procedat.*
6 *Exceptio vel positio alternatiua an procedat.*
Decretum iudicis alternatiuum valet, licet sententia alternatiua non.

§.Qui illud. †Obligatio alternatiua dicitur contine-
re incertum si electio est promissoris, sed
2 si electio est stipulatoris dr̄ certum continere.h. d. ¶†No. arg.ꝙ
3 libellus alternatiuus, ᵃ non procedit nam talis libellus dicit̄ esse
incertus vt hic. libellus autem debet esse certus.l.j.in prin. & ibi
gl.mag.ś.de eden.l.pomp. scribit si frumentum.§ fi. ś. de rei vēd.
& l.in actione.j.de fur.in quo passu magis cōis ɔclusio est,ꝙ si ele
ctio erat debitoris tunc procedat libellus alternatiuus, qa nō est
tūc in ptāte actoris certū petere, sed alternatiuæ tm̄. nec ob. qđ
incertitudo vitiat libellū qa illud fallit vbi declaratio incertitudi
nis nō est in ptāte actoris.l.j.§.q. aūt.ś. quorū leg.& no.gl.in c.Ab
bate.in ver.diū.de re.iu.in vj.In no.in c.ɔstitutus.de restit.in inte-
grum.& ita intelligat̄ id quod no.gl.in §.curare.instit.de actio.&
in l.rem in gl.j.ś.de rei vendi.& in l.p̄tor.§. quod autem.j. de in-
iur.vbi gl.præsupponit libellū alternatiuū pcedere:secus autem
vbi electio esset creditoris,quia non pcederet libellus alternatiu*
cū tunc sit in eius ptāte certum petere, & ita firmat Barto.in d.§.
quod aūt,& Bar.in l.ij.C.de sen.q sine cert.quan.& Angel.in d.l.
si in rem.aliquid per Bar.in l.si fundus.§.in vendicatione ś. de pi
gno.& in l.rem alienam.ś.de pigno.actio.& per Bar.in l.cum p-
3 ponas.C.de transac. ¶†Prædicta limitat not .Cy.in l.Gallus.§. si
eius.put ibi refert Bal. ś.de lib.& posthu.nō pcedere qn̄ alterna-
tiua esset in mō narrandi,& nō in ɔclusione libelli,& vtraq; pars
alternatiue tēderet ad vtrūq; effectū, puta qa actor in libello nar
rat ɔ̄ suum emphyteutam,ꝙ ipse rem emphyteuticam alienauit
irrequisito dño actore,vel in triennio canonem non soluit, qua-
re concludit eū priuari iure emphyteutico, iuxta.l.ij.in fi. C.de
iu.emph. nā talis libellus indistincte pcederet fm Cy.qa vtraq;
pars alternatiuæ de per se infert ꝙ emphyteuta priuetur. alleg.l.
quod dubitet.j.de acq. hær.& d.§.si eius.quod est bene notandū.
¶Pro hoc bene facit id quod no. Guil.de Cu.& Bald.in l.cogi.in
ver.quarto quæro.C. de pe.hære.& quod not.Bar. in d.§.si eius.
& Anto.de But.in c. ex parte.de rescrip.per illum tex.in ver.dolo
vel negligentia.& per Anto.de But.in tertio loco.in fin. de pba.
& quod no.Ioa.An.in c.j.de pact.Pro hoc etiam qa ɔclusio libel
li est illa quæ attendi debet,vt no.Inno.in c.super literis de rescri.
& Bar.in l.Aurel.§.sticho.per illum tex.de lib.leg.Sed dicta ɔclu-
sio libelli nō erat alternatiua,ergo &c.tū Bal. & Imo.in d.§.si e9.
reprehendit dictam limitationem Cy. qa erat in potestate acto-
ris certum facere reum in narratione libelli, ergo illud facere de-
buit,allegauit no.per Bar.hic, & ista opinio vr̄ probari in libello
per id quod legi.& no.in l. j.in prin. cum glos.mag.in ver.fi.ś.de
eden.vbi qn̄ vnam rem petere poteram pluribus rationibus, &
causis cogor vnam exprimere,vt reus possit deliberare,& ne reus
vanis & superfluis defensionibus grauetur. Non ob. allegata in
ɔ̄num quia non loquuntur proprie in libello. & sic cessat ratio
proxime allegata,Non ob.quod conclusio libelli debeat atten-
di quia etiam quæ narratur in libello attendi debent.ś.de excep.
rei iudic.l.si mater.§.eandem.& in l.& an eadem.eod.titu.& not.
gl.magna.in d.l.j. Mihi tm̄ magis placet opi.Cyn. post factum li-
bellum,quia potest responderi ad not.per gloss. in d.l.j.quod lo-
quitur in eo qui agit ex facto ex quo resultant diuersæ actiones
diuersa tendens.secus si ad eundem finem, quia tunc non cura-
retur de illa varietate. d.l.quod si dubitetur. & c. ex parte. & d.c.
tertio loco.Item inquantum Bart.hic voluit quod vbi incertitu-
do non potest declarari per agentem procedat libellus incertus
4 vt dixi.ś.†Adde quod hoc sing. limitauit Ang. in l.stipulationes
non diuiduntur.§.fi.ś.eo. quem sequitur Imol.in d.l. stipulatio-
nes.in fi. in prin. videlicet quod illud procedat vbi in certitudo
causaretur a facto aduersarij,secus dicunt si causaretur a facto al
terius,exēplum in volente agere ex ɔ̄ctu celebrato cum defun-
cto,cui successit agens,& ignorat qualiter sit celebratus ɔ̄ctus p̄
cisse,nam procedit libellus incertus referendo se ad id,quod p-
batur in processu allegant. d. l. si in rem. vbi non probatur. Tū
opi. eorum vr̄ sensisse glo. in l.quod in hæredem.§. eligere. circa
medium. ś. de trib. Contrarium indubitanter vr̄ tenendum, &
est verius quod primo probatur per l.quæ de tota.§.incertę.ś.de
rei ven.Secundo probatur.in d.§. quia autem in versi. quēadmo
dū.nam in prin.§.locatus est ibi iurisconsultus de in certitudine
causata ab aduersario,postea vr̄ idem in qualibet incertitudine.
& hoc ibi aperte voluit gl.dum dixit maxime aduersari.Hoc ex-
presse voluit Inn.in p̄al.c.ɔstitutus.vbi fortius dixit ꝙ etiam si in
certitudo causaretur a facto proprio libellantis dummodo sit er
ror probabilis pcedit libellus incertus. & hoc pbatur ibi in tex.
dum alternatiue petebatur ɔ̄ctum declarari nullum, vel aduer-
sus

ADDITIO.

a Thom.¶Libellus alternatiuus. vide plene per And. Barba. in c.Ray. de tes. &
plene per Fel.in c.inter cætera.de ap.
Henr.Fer.¶Non procedit. Adde videndum eum Alex.consi.137.incip.lectis &
ponderatis in ij. volu.vbi late tradit qn̄ libellus incertus seu alternatiuus proce-
dat & consi.95.inci.visis narratis.versi.præterea in iiij.vol.& per Bal.consi. 4.in
q.an quæstione.versic. modo videndum.in j.vol.

fus eum concedit restõnẽ in integ. Idẽ tenet Arch. & alij quos re
fert. d. Ant. de Bu. in c. j. de libel. ob. & Pau. de Liaz. & Ant. de Bu.
in d. c. ij. loco. Pro hoc facit quod no gl. in d. c. abbate. & no. Bar.
& Bal. in l. sancimus. la. j. C. de sac. san. ec. & Bar. in l. si expressim.
5 in iij. q. prin. de app. ¶ †Quid aũt in exceptione alternatiua,ᵃ an
a procedat? vr̃ qd̃ sic vt per c. nullus plumb. de re. in li. vj. & ff. de ex-
cep. l. nemo. cũ ibi no. & in specie no. Ant. de But. in d. c. iij. loco.
Et ibi ẽt ponit verũ pcedat positio alternatiua. de quo vide oĩno
Inn. in c. ex parte. Et no. Bal. in l. edita. in ver. q dicetur de practi
ca Vicẽtina. C. de edẽ. in re. Paduana. & in l. j. in iij. opp. C. de fur.
& in l. ij. C. de sent. q̃ sine cer. q̃ti. & cõiter pcluditur q vbi pcedit
libellus incertus, vel alternatiuus pcedit positio alternatiua, vel
in incerta licet rĩr positiones debeãt eẽ certæ, iuxta no. in c. ij. de
6 confes. in vj. & in l. ij. §. qd obseruari. C. de iu. cal. ¶ †Quid de de-
creto iudicis vide. l. si pupillorum. §. si ptor. vers. qd ergo. ff. de reb.
eo. vbi pbatur q decretum alternatiuum videlicet, sed tñ iudex
b facere non debet. & ibi gl. querit qd in diffinitiua sententia,ᵇ &
concludit q non valeat p. l. si. de sen. q̃ sine cer. quant. & cum illa
gl. transit ibi Nico. de Neapo. de quo p gl. in. c. latores. de cle. ex-
com. depo. mini. aliquid per Bal. in. d. l. j. C. de fur.

ADDITIONES.

a Thom. ¶ Exceptione alternatiua. Vide Fran. de Are. in c. ex parte. de fo. comp. & ibi Mod. & plene per Fel. in c. inter cętera. in fi. de app. & ibi quid de omnib. actib. alternatiuis. & vide per Iaso. in l. vbi pactum. C. de transa.

b Thom ¶ Quid in diffinitiua sententia. Vide Ant. de Bu. in c. cum causam. & ibi Bal. de emp. & vend. & Fel. in d. c. inter cætera. in fi. de appel plene.

1 *Stipulatus sortem, & vsuras stipulatur certum, scilicet quo ad sortem, & incertum quo ad vsuras.*
2 *Vsuræ futuri temporis an possint peti in iudicio adeo quod super eis sententia ferri poteste.*
3 *Libellus in quo quis petit debitorem condemnari pro futuro tempore ad præstationem annui debiti procedit.*
4 *Vsura de futuro an & quando peti possint dicitur infra.*
5 *Fructus futuri an possint peti & reus in eis per iudicem condemnari.*
6 *Tractus futuri temporis an pertineant ad iudicem.*

1 §. Qui sortem. †Qui stipulatur sortẽ & vsuras stipu
latur certum. s. quo ad sortẽ & incertũ
quo ad usuras. h. d. in gl. fi. ibi, vel dic quot annis. præcedens expõ
vera & clara est, hæc vero est magis dubia, tñ saluari põt vt hic p
2 Bar. ¶ †Ex gl. tractat hic Bartol. an vsuræ futuri tpis in iudicio pe
ti possint adeo q super eis sñia ferri possit. & magis cõis opi. est q
si actor petijt sortem & vsuras etiam p futuro tpe quo cõtingit
debitorẽ esse in mora soluendi sortem, tunc pcedat libellus &
sñia, qñ actor petendo sortem facit quicquid põt, vt impediat
tractum futuri tpis. i. vt sortem psequat, qua soluta amplius vsu-
ræ nõ currunt. & p hoc est tex. in l. j. fin vnã lec. gl. C. de sen. q̃ si-
ne cer. q̃ti. q̃ lecturã ita saluat ibi Bar. aut actor sorte nõ petit. sed
tñ vsuras futuras in qb. petit pdẽnari debitorẽ p futuro tpe, &
tunc non pcedat libellus, qa p actorem stat quominus impedia
tur tractus futuris tpis. l. 4. §. j. ff. de vsu. ¶ Ex quo colligitur cõclu-
sio q vbicũq; est in ptãte actoris impedire tractũ futuri tpis nõ
procedit libellus in quo petitur condemnatio ad ius de futuro.
3 ¶ †Et ex hoc infertur decisio q in annuo debito cũ nõ pendeat a
ptãte creditoris exigere totũ p tpe futuro pcedit libellus ĩ quo
peti pdẽnari debitorẽ p futuro tempore ad pstationem annui
debiti. & hæc est magis cõis cõclusio q̃ probat in l. libertis quos.
§. manumissis. & ibi no. Bat. ff. de ali. & cib. leg. & ter. & ibi gl. in l.
j. C. de fideic. & no. Bar. in l. ij. in fi. c. ti. & gl. & doc. in l. nõ queãd.
ff. de iu. & Bar. in l. pecuniæ. ff. de ali. & cib. leg. & Bar. in l. male agi
tur. p illum tex in fi. ff. C. de præscr. xxx. ann. & Ang. in l. cũ notis
simi. §. in his. eo. ti. & Bar. & Bal. in l. j. C. de sen. q̃ sine cer. quanti.
& Bar. Ang. & Imo. j. l. prox. §. j. & late Angel. in repe. l. j. C. de iu.
quicqd dixerit Ia. Bu. aliter sentiens in d. l. non quemadmod.
4 ¶ †Itẽ aduerte quia licet intellectus. ff. traditus ad l. 4. §. j. de vsu.
possit procedere intelligendo q ibi lata fuit sñia super sorte pro
actore qui postea separatim petebat in iudicio vsuras futuras &
sortem exigere non curabat, vt innuit text. ibi in vers. cũ ptãte.
tñ alio mõ põt ille tex. intelligi, videlicet q ibi vsuræ non debebã
tur ex stipulatione. & sic nõ erant debitæ iure actionis, sed officio
iudi. mercenario veniebant pp morã, iuxta legẽ quartã. C. depo
siti. nã tunc vsuræ futuræ occursæ post sñiam peti nullo mõ pñt,
sed tantum possent peti illæ quæ decurrerent vsque ad senten-
tiam, quia officium mercenarium nõ operatur vltra instantiam
causæ. d. l. iiij. & terminato. C. de fru. & lit. expen. & hoc fuit de
mente glo. in d. l. C. de vsur. & l. j. C. de sen. quæ sine cer. quanti.
& ibi sequitur hoc Iac. But. & clarius hic Angel. ¶ Pro hoc intel
lectu bene facit tex. in d. l. 4. §. j. in ver. ad off. iud. & sic innuit quòd
ille tex. loquitur in vsuris venientibus officio iudic. tamen si

pro tempore futuro peti non potest. vt dixi. secus quando ius
de futuro venit iure actionis, vt. d. §. manumissis. & l. j. C. de fi-
deicõ. & hanc dist. facit ẽt Bal. & rõnẽ diuersitatis vide p Bal. in
in pal. l. j. C. de sen. q̃ sine cer. quanti. Subdebat Ang. hic q qñ ve-
niunt iure actionis tũc peti pñt vsuræ de futuro si actor fecit qc-
qd potuit vt sortẽ exigeret fm qd̃ not. Bat. in l. j. C. de sent. q̃ sine
cer. q̃ti. p rõnem assignatã in d. l. j. §. j. in ver. cũ in ptãte. vt dixi. ff.
Sed qñ veniũt offõ iud. indistincte peti nõ pñt, vt ibi, & hoc mõ
limita opi. Bat. ¶ Ex his inferĩ fm opi. Ang. qd de expensis futu-
ris. & concludit q cũ expensæ veniãt offi. iu. mercenario. d. l. ter-
minato. potuerunt peti expensæ quas fieri pringeret p tpe futu-
ro vsq; ad sñiam non post, sicut dictum est in vsuris venientibus
offi. iu. pro quo est casus in c. auditis. de proc. & & ita dẽt intelli-
gi gl. in c. Romana. §. caueãt de sen. excõ. in vj. ita etiam intelligi
dẽt decisio Bar. in. l. Fulcinius. §. si quis act. ff. q. ex cau. in pos. ea. q̃
no. Bal. in l. j. C. de fideic. & in d. l. j. C. de vsur. in lec. antiqua. & d.
5 l. j. C. de sen. q̃ sine cer. q̃ti. & Ang. in rep. d. l. j. C. de iu. ¶ †Vltimo
infertur ẽt ex his an iudex possit cõdẽnare ad fructus futuros. in
quo Ang. hic concludit q quæ veniunt offi. iud. mercenario, vt qñ
peto rẽ mihi debitam ex pctu, nã post lit. pt. fructus percepti ve-
niunt offi. iu. l. videamus. la. ij. §. si actionem. ff. de vsur. & tunc di-
cendũ est eodem mõ prout in expensis dictũ est. Aut veniunt iu
re actionis, vt qa vendidio rem meã, quo casu ẽt fructus percepti
an te lit. pt. veniunt in vend. & sic iure actionis, vt in l. ex diuerso.
1 §. j. & ibi no. ff. de rei vẽ. & tunc idẽ dicendũ est q in vsuris venien
2 tibus iure actionis, qa si facio q̃tum possum vt impediam tracta
tum futuri tpis possum petere, alias non vti dixi. ff. idẽ tenuit
Imo. j. l. pxi §. i. & in. l. fi. ff. de re iud. & hoc mõ dẽt reduci ad pcor
diam dictum Bal. & Ang. Alibi vero tetigit de hoc Bal. in. l. j. C. si
secun. nup. mulier. & in n. l. j. C. de sen. q̃ sine cer. q̃ti. & Ange. in
l. si marito. §. si. sol. ma. & in repe. d. l. j. C. de iud. & in. l. Iulianus. a-
lias incipit, fructus. ff. de rei ven. & habes gl. in ver. rei iudicãdæ. q̃
decedit id qd̃ dixi in primo membro distin. huius circa fructus.
6 ¶ †Et vltra prædicta de hac mã an tractus futuri tpis ptineãt ad
iudicem, vide p gl. in c. prælatis. de hom. in d. c. Romana. §. caueat.
& plene per Ant. de Bu. & Inn. in d. c. auditis & etiam Inn. in c. p
illorum. de præb. & Bat. q̃ oĩno vide in d. l. j. C. de sen. q̃ sine cer.
quanti. & per Ang. hic per Imo. j. l. proxi. §. j. per Do. Flo. in d. l. 4. ff.
de vsur. vbi dedit sing. & nouum intellectum fm eũ ad legẽ pri-
mam. C. de sen. quæ sine cer. q̃ti. Sed certe fuit intellectus Ange.
ad literam. in repe. d. l. j. C. de iudi. vbi latissime tractat de hac ma
teria. de quo. vide Bal. in. l. fideicom.

1 *Stipulatio dandi est certa, quia non est variabilis ex potentia debitoris, cum possit præcise cogi ad dandum.*
2 *Soluere promittens an possit præcise cogi ad soluendum.*

1 §. Hæc stipulatio. †Stipulatio dandi est certa, qa
non est variabilis ex potestate
debitoris cum possit præcise cogi ad dãdum. h. d. ¶ No. q in sum
mario dixi de materia p Bar. in l. stipulationes non diui. in prin.
iiij. op. cum quatuor seq. ff. eo. vbi ponunĩ plures casus in quibus.
in obligationibus dandi succedit obligatio ad interesse. & sic cũ
tũc si variabilis ipsa solutio ex potestate debitoris q liberari põt
soluendo interesse stipulatio talis diceretur continere incertum
sicut stiplo alternatiua vel stipl. o facti. ff. e. d. l. §. qui id qu d. cum
2 seq. ¶ †Sed qd si non pmitto me daturũ. sed soluturũ, an possum
præcise cogi, dicẽ in l. si ita stipulatus fuero te solui. §. si. j. c. Ratio
aũt quare stiplo dandi certa sit potest esse duplex. Prima videli-
cet, qa certa est qdditate, p. i. stiplonem q̃dam. iũcto prin. huius.
l. ff. eo. Secunda esse ratio potuit quia non põt variari solutio ex
voluntate pmissoris. ar. §. qui illud. ff. ea. l. ¶ In gl. mag. ibi. l. si ita.
§. fin. & c. hæc vera. ¶ In ea. ibi, si hoc actori placuerit. hoc nõ est
verũ, qa ẽt si actori nõ placeat nõ põt ipse actor petere nisi rem
dari, nõ aũt interesse. qa in obligatione dandi non succedit obli
gatio ad interesse. l. si seruũ. §. fi. j. e. Secus in stipulationib. faciẽdi,
vt. l. stiplo. alle. ĩ gl. q̃uis Inn. in c. sacro. de sen. excõ. dixerit idẽ qd̃
gl. hic, & male, & plene dixi in l. stiplo. nõ diuidant. in prin. ff. eo.

Pauli. LEX LXXIII.

1 *Eligendi facultas in solo facto consistens personæ cohæret.*
2 *Cessibilia sunt omnia quæ sunt transmissibilia in vita, ea vero quæ nõ sunt transmissibilia ad hæredes non sunt cessibilia.*
3 *Eligendi potestatis est seruus capax.*
4 *Seruus si stipulatur apua fieri arbitrio suo non valet stipulatio.*
5 *Eligendi ius transit ad hæredes.*
6 *Arbitrandi potestas an transeat ad hæredes arbitratoris.*
7 *Eligendi potestatem ius an possit cedi.*
8 *Executor vltimæ voluntatis an possit cedere alteri potestatem suam exequendi.*
9 *Procurator ad hoc vt possit eligere debet habere speciale mandatum.*

1 SI ſtipulatus. † Facultas eligendi in ſolo facto
ꝯſiſtens pſonæ cohæret, qa ea vi-
uente ad aliū nō trāſit, ea mortua tranſit ad hæredē ſi-
cut ipſa ſtiplō & oblō.h.d.¶ In tex.ibi.cohęredes &c.redit iuriſcō
ſultus ad primū caſum.ſ.qñ ego fui ſtipulatus, nō aūt ad ꝓximū
caſum.in ver.iō &c. vbi loq̃t qñ ſeruus meus, vel filius ſtipulatus
erat,nā ēt filius iſto iure hr̃de in hr̃e uō poterat.l.placet.ſ.de acq.
2 hær.& l.ij.ſ.de caſt.pe.¶ †No.qđ oīa ea q ſunt trāſmiſſibilia ad hæ
redes, verū eſt nō eſſe ceſſibilia,vt.l.ex plurib.ſ. de admi.tu.& ex
hoc colligit ſolō ad id de quo dubitauit Bar.in l.ſi mulier.§.ex aſ-
ſe.ſ.de iure do.dū opponit de d.l.ex pluribus.nā dicas ꝙ regula il
lius.l.ꝓcedit negatiue.ſ.ꝙ ea q̃ non ſunt trāſmiſſibilia &c. nō aūt
ꝓcedit affirmatiue vt hic & d.§. ex aſſe.vbi licet ius fideicommiſſi
vīs trāſeat ad hr̃des fideicō.l.cogi.§.idē Metian⁹.ſ. ad Treb.& leg.
& not.in l.apud Iulianū.§. vtrū.& §.ſeq.eo.ti.tñ nō pōt trāſire ad
ceſſionariū,vt eſt caſus fin.in d.§.ex aſſe.& de rōne illius.§.vide p
doc.maxime p Im.poſt Ang. in l.ſeruo inuito.§.fi.ad Treb. & in
d.§.vtrū. Illud tñ quod hic dr̃ intelligas ꝓcedere in his quæ meri
facti ſunt ꝓut ē facultas eligēdi in alternatiuis,nā licet ſit trāſmiſ-
ſibilis tñ cedi non pōt,vt hic.ſecus ſi ſit iuris talis facultas eligēdi,
q̃a tunc cedi pōt. c.iuſto.eo.ti. li.vj.vt.j.dicā.Fallit in caſu ſing.d.§.
3 ex aſſe.vbi ēt id qđ eſt iuris cedi nō pōt eadē rōne,vide ibi. ¶ †Itē
no.ꝙ ſeruus eſt capax poteſtatis eligendi qđ ſiľr intelligas in ele-
ctione q̃ eſt meræ facultatis facti.ſecus eēt in electione iuris,vt l.il
la verba arbitratu.j.de ver.ſig.vbi electio & declaratio q̃ facere de
bet arbitrator q̃ arbitrari debet nō ſ̃m merā & liberā voluntatē,
ſed ſ̃m iuris diſpōnem.l.ſi libertus.ſ.de ope.libe.l.ſi ſocietatē.§.ar
4 bitrorū.ſ.p ſo.nō cadit in ſeruum.¶ †Ex quo infert no.Bart. ꝙ ſi
ſeruus ſtipulatus eſt opus fieri arbitratu ſuo nō tenebit ſtiplō,q̃ ſi
collata in arbitriū incertę pſonę.l.ſi merces.in ptin.loca.& idē te
net Pa.de Ca. hic,cū a pſona arbitratoris recedi nō poſſit ſiue ar-
bitretr̃ ſiue arbitrari non poſſet,vt.ſ. eo.l.ſi quis arbitratu.ꝯriū te-
nuit hic Im.q̃a ſ̃m eū pt q̃s ſtipulari opus fieri arbitratu incertę
pſonæ alleg.l. ſi in l.in prin.ſ.loca.vbi hoc nō ꝓbat̃. Item q̃a ſ̃m
eum non ob.d.l.ſi merces.vbi cōmitit̃ arbitrio incertę pſonę,qđ
fieri non pōt cum illa ſit de ſubſtantia ꝯtus locati.l.quod ſępe.§.
j.ſ.de ꝯh.emp.cum ibi not. Et ꝓ iſta opi.facit,licet ipſe non alle-
get,id quod tenuit Bar.in l.ſi q̃s arbitratu.ſ.eo.vbi voluit ꝙ in ac-
cidentibus ꝯtibus ſeu circa aliq̃ qualitatē ꝯtus poſſit a pſona
arbitratoris recedi,& valeat ꝯtus eo nō arbitrāte, quia nolit vel
non poſſit.allegabat.l.domum.la.j.& l. ſue rei.ſ. de ꝯh. emp. Sed
in propoſito qñ ſeruus ſtipulatur opus fieri arbitratu ſuo nō ꝯfer
tur in arbitrium eius ſubſtantia ꝯtus. ſed qualitas, vt probatur
in l.cum ſtipulatus ſim mihi a Proculo.j. eo. & in §.emp.inſti.de
emp.& vendi.d.l.quod ſæpe.§.j. cum ibi no.ergo &c.Sed deciſio
huius articuli pendet a veritate eius quod dixit Bart. in d.l.ſi q̃s
arbitratu. in quo ad ibi dicta me remitto. ¶ Secundo pro opi.
Imo.hic poteſt allegari, quia qñ confertur in arbitrium alterius
ex ꝯhentibus. prout in caſu noſtro poteſt recedi a perſona arbi-
tratoris,& valet ꝯtus ſ̃m oēs per.l.hæc vēdi.i prin.ſ.de ꝯh.emp.
ſed rn̄de q̃a iō in caſu. d. l. hæc venditio. valet ꝯtus licet ille nō
arbitretur, q̃a ſtabat p eū ꝯhentē quominus arbitraret̃, vñ bf.p
arbitra.l.in executione.§.fi.j.eo.& declarat Bar.in d.l.hæc vendi-
tio.& in d.l.ſi quis arbitratu. Sed hæc rō nō vendicat ſibi locum
in caſu noſtro quia non ſtetit p ſeruum, ſed p impotentiam.
5 ¶ †Tertio no.qđ ius eligendi trāſit ad hæredes, & de rōne vide p
a Bart.& alios hic,& i l.ſi ſic.alle.i gl.vbi Bart.aliq̃d addit.ᵃ¶ †Quid
6 autē in ptāte arbitratoris,an tranſeat ad hæredes dic vt hic p Bar.
& Bal.in l.fi.§.j.C.cō.de le.& in l.voluntatis.C.de fideic.& in l.fi.
in xxv.q.C. de hær.inſt.& in l.fi.& ibi Cy.C.de ꝯh. emp.& in d.
l.ſi ſic.§.ſi quis ita.& aliquid per Bart.in l. a filio.in prin.ſ. de ali.
7 leg.& qđ no.in l.diem ꝓferre.§.j.de arb.¶ †Vltimo inducit̃ iſta.l.
p Ang.an ius eligendi ptātem cedi poſſit. & tenet qđ nō, q̃a fa-
cti eſt,& pſonæ cohæret vt hic.ſecundo pro hoc alle.q̃a & ſi ſecū
iuriſdictio admixta eſſet,tñ cedi nō pōt cū vr̃ electa induſtria p-
ſonę.arg.l.inter.artifices.ſ.de ſolu. & l.j.§.ne aūt.C.de cad.tol.&
idem tenet hic Imo.& melius probatur in c.is cui.de offi.dele.in
vi.& in c.fi.§.is autem.cum ibi no.eo.ti.in antiquis. ¶ Nec ob.id
quod dictū fuit in principio.ſ.ꝙ facultas eligendi prælatum quæ
competit de iure canonicis,vel monachis,cedi poteſt d.c.in cau-
ſis.quia rn̄de ſ̃m Pa.de Ca. hic ꝙ ibi electio ꝯpetebat iure ꝓprio
eligendi conceſſa a lege,ideo cedi poteſt: ſecus in poteſtate con-
ceſſa ab homine,vt hic & in d.c. is cui. & ita debet limitari deci-
8 ſio Ange.¶ †Eodem mō decidi debet qō q̃ de facto vidi.ſ.vtrum
executor vltimæ volūtatis poſſit alteri cedere ptātem ſui.de qua
q.vide Spe.in ti.de inſtr. edi.§.nunc vero aliqua. verſi. quid autē
& per Bal.in l.nulli.C.de epi.& cle. vbi alle.Inn.in c.cum tibi.de
ver.ſig.& per Bal.in repe.l.j.de le.ij.& per Ang.in l.cū debitore.j.
rem ra.ha.& per Iac. de Bel in auc. de ecc.tit.§.ſi quis autem edi-
ficium.& ꝙ no.Bar.in d.l.j.de leg.ij.dum alle.l.j.C.qui pro ſua iu
riſdi. Item prædictis adde Bartol.in l.inter ſtipulantem.§.j.j.eod.
vbi declaro quomodo procedat illud quod habetur hic.ſ.quod
9 facultas eligendi ad hęredem tranſeat. ¶ †Item inquantum con
cludit Bar.hic in fi.ꝙ ad hoc vt procurator poſſit eligere non ſuf-
ficit generale mandatum.alľ.l. ſi is qui. & ibi hoc etiā tenet Ang.
ſ.de procu.qui tex. concludenter non probat.vnde melius vide-
tur probare per rationem q̃ ponit Bart.hic alle.l.is q.ſ.de fid.lib.
& no.etiam Bar.in d.l.inter ſtipulantem.§.j.

ADDITIO.

a Tho.ᵃAddit.Vide Bar.i l.illud.ſ.de op.leg. & in l.in hr̃dib⁹.ſ. de adminiſt.tut.
& Bar.i l.ij §.ſed & ſi quis.C.cōra de ſuc. & an trāſit ad ſucceſſorem & facul-
tas eligendi pdat̃ ſpatio temporis vide plene p Fely. in c.cū acceſſiſſent de cōſt.

1 *Verba præſentis temporis ad futura non trahuntur.*
2 *Cedens alicui omnia iura ſua, vel actiones non videtur ceſſiſſe actiones ſibi com-
petentes contra obligatos niſi in diem.*
3 *Debitor dicitur proprie a quo inuito poteſt extorqueri.*
4 *Statuta qui ſeruare iurat, intelligitur non ſolum de præſentibus ſed etiam de
futuris.*
5 *Clauſula, non obſtantibus ſtatutis, an intelligatur etiam de futuris.*
6 *Clauſula codicillaris, an & quando trahatur ad futura.*

1 §.Cum ſtipulamur. †verba pn̄tis tpis ad futu-
2 ra nō trahunt̃.h.d.¶ †No.
argu.ꝙ ſi cedo tibi omnia iura mea,vel actiones,non videor ceſſiſ
ſe actiones mihi cōpetentes ꝯ obligatos niſi in diem & ita deci-
dit Bal. in l.ſi ita ſcripſiſſet.de leg.ij.per illum text. qui eſt ſimilis
iſti ꝙ reputat ibi Imo. eſſe bene notandum.Sed certe putarem ꝯ
rium eſſe verum.& ita reperio Bal. decidere ꝯnum in repetitio.l.
& ſi poſt tres.ſ.ſi quis cau.vbi alleg.ad hoc.l.fin.C.quæ res ibi ob
li.poſ.ſed melius probatur,quia ſ̃m magis cōem opi. etiam ante
diem dicuntur competere iura, quia eſt orta obligatio & actio
ante diem,licet obſtet exceptio.l. centeſimis. in prin.ſ eo. & not.
gl.in l.item quia.§.j.de pac.& in l.certi condi.in prin.in verſi.age-
re.ſ.ſi cer.pet.& Bart. plene in l.ita ſtipulatus. in ij.q. prin.j.eod.
Non ob.iſte tex.in d.l. ſi ita ſcripſiſſet.quia hic erat adiectum ver
bum dare oportet, ꝙ neceſſitatem importat quinimo fortius di-
cebat hic Pe. ꝙ ſi promiſiſti mihi compenſare quicquid mihi de-
bes,teneris etiam compenſare debitum in diem, quia verum eſt
te debere.d.l.centeſimis.& ſic iſto caſu ſ̃m eum non habet locū.l.
ꝙ in diem.in prin.ſ. de ꝯpē. & rn̄det ad iſtum tex. ꝙ hic erat ver-
bum dare oportet ꝙ executionem denotat cum effectu.& ꝓ hoc
ſuo dicto allegat etiam quia aliàs iſta ꝯuentio de compenſando
nihil operaretur, ergo &c.arg. l.ſi qñ.in prin. ſ.de leg.j. & p hāc
vlt.rōnem dictum eius poſſet procedere, aliàs autē vbi eſſemus
3 in caſu in quo ceſſaret hęc rō dicerem † ꝙ in ꝯtibus in q̃bus fie-
ri debet ſtricta interpretatio.l. quicquid aſtringendę. in prin.j.e.
c.cum dilecti. de dona. ſi ꝓmittat̃ p hæc verba ꝓmitto id qđ de-
beõ &c. vr̃ ꝙ nō debeat intelligi de debito in diem quia debitor
proprie dr̃ ille, a quo inuito pōt extorqueri. l. debitor.j.de verb.
ſig.& hoc ibi ſenſit glo. dum alleg.d.l.in diem. quod etiam videt̃
tenere Bart.in l.j.ſ.ſi cer.pet. Pau. de Ca. hic ſimiľr dicit ꝙ ſi non
eſſet adiectum verbum præſentis tpis, ſed ſolum verbum inde-
finitum tunc comprehenderetur futurum, & dicit etiam ꝙ Ioā.
An.conſuluit ꝙ ſi teſtōr grauat hæredem ꝙ ſoluat omnia debita
Titij cogetur ſoluere omnia debita in diem vel ſub ꝯdōne.l.ſi ſer
uitus.ſ.de ſer.vr.p̃di.q̃ deciſio poſſet ſibi locum vendicare in vlti
mis voluntatibus in quibus latiſſima fit interpretatio. l. in teſta.
de re.iu. d.c. cum dilecti.& large ſumpto vocabulo etiam dr̃ de-
bitor & creditor in diem vel ſub ꝯdōne.l.is cui.ſ.tit.j.l.creditores
& ibi no.j.de ver. ſig.ſed in ꝯtibus dicēdū eſſet vt dixi.ſ.& an ſit
verum quod ratio indefinita comprehendat futura, dic vt late p
Bar.in l.ſi ita de au.& arg.leg.vbi etiam tractat an tp̃s pn̄s trahat̃
ad futurum.& per eundem in l.fi.C.quæ res pig.ob.& per doc.in
c.fi.de reſcr.& in cle.fi.eo.ti.l.miraui t ēt no.Bal.iſtum tex.in d.l.
ita ſcripſiſſet.vt procedat qñ aliquod erat debitum purum,ſecus
ſi nullum erat purum quia tunc comprehenderetur debitum in
diē vel ſub ꝯdōne ar.l.fundus q̃ locatus.ſ. de fun.inſtr.facit ꝙ no.
gl.in l.pediculis.§.cū q̃reret̃.ſ.de au.& arg. le. Item inducit iſtum
tex.Bal.in d.l. ſi ita ſcripſiſſet. ad alias qōnes, de q̃bus ibi vide per
4 eum.¶ †Et inducitur p Bar. hic ad qōnem ſi quis iurauit ſerua-
re ſtatuta quod intelligatur de pn̄tibus non de futuris, qđ intel-
ligit Bart. eſſe verum,ꝓterq̃ in ſtatutis parum ꝑiudicialibus qñ
diſpoſitio trahit̃ ad futura parum ꝑiudicialia.l.fi.C.q̃ res pig.nōn
autē ad ꝑiudicialia valde, & iō publicatio bonorum non trahi-
tur ad futura, l. ſi mandauero. §. cuius.ſ. man.c. fęlicis. §.verum.
de pe.

de pe.in vj.& cũ opi.Bar.transit Imn.hic,& d.Abb.in c. pe.de iu
reiu.Ang.aĩt hic vr̃ tenere opi.Dy.dicentes q si iuro me seruatu
rum statuta intelliget̃ ẽt de futuris all.d.l.si seruitus.hoc idẽ vr̃ te
nen Io. An. & d. Card. expressius in.d. c.pe.dũ dicit q si illo tex.
esset verbũ edita,fuisset obligatus seruare futura statuta,sed Bar.
hic dãnat istã opi.& bene ut hic p eũ.Pro quo etiam facit q iuřm
extendi dẽt q̃ tominus fieri põt p p periculũ periurij.c. cũ clerici
de ver.sig.nec trahit̃ iuřm ad incognita.c.ij.de renũ.c.veniens. de
iureiu.l.si.C.de non nu.pec.Pau.de Ca.hic indistincte dicebat q
iurans seruare statuta tenet̃ etiã ad futura nisi sint illicita. c. j. de
iureiu.in vj.vbi hoc nõ ꝓbat̃,iõ teneas opi.Bar.Nõ ob.d.l.si serui
tus.qa rñsio patet ex no.p Bar.in.d.si ita. de au.& arg.le.&.in d.l.
5 fi.C.qui res pi.ob.pos.¶ †Quid si in aliqua dispõne dictũ est, nõ
obstantib.statutis &c.an intelligat̃ de futuris statutis? Vide p Bar.
in l.si mihi & tibi.§.si.de leg.j.cum concor.quas aliàs ibi dedi. Et
Pau.de Ca.hic referet̃ Velle. Dy.& Bar.in d.§.si.q hoc casu veniãt
etiam futura per d.l.si seruitus. idem sequitur Albe. de Ro. in.j.
parte statutorũ.q. lxvj. inci. q̃ro de quæstione de qua quærit Dy.
&c.Pau.de Liaza.& Pet.de Anch. in cle.j.de exces.præla.& ratio
dr̃ie.esse potuit inter hunc casum,& casum p̃cedentis.q.qa ĩ pce
denti periculum est ne fiat statutũ cuius obseruẽtia sit mihi val-
de præiudicialis,sed in casu huius vlt.q̃onis ex derogatione futu
rorum statutorũ non fit præiudiciũ impetrãti nec principi. Sed
vbi per talẽ clausulã afferretur magnum p̃iudiciũ apponenti si
comprehenderentur futura,puta rem, eadem rõne qua in p̃ce
dẽti quod ad futura nõ traheret̃ p doctr.Bar.hic,& Bar. & aliorũ
6 in.d.l. si ita.de au.& arg.leg. in l.si.C.quæ res pig.oblig.pos.¶ †In
gl.in versi. futurum. pro solutione contrariorum hic signatorũ,
vide Bar.in.l.non potest.s̃.de iudi. & quando tractatus futuri tẽ-
poris spectat ad iudicem dixi.s̃.l.prox.§.pen.Item inducitur hic
tex.per Bart.hic ad.q.clausulæ codicillaris,cui adde Bar.idem te
nentem in.vi.q.s̃,de iure codi.per Bar.& alios in authen.ex cau-
sa.C.de libe.præte.& in l.filio præterito.de iniusto testa. Sal.in l.
fi.C.de codi.

Paulli. LEX LXXVII.

1 *Pœna committitur p lapsum diei appositi solutione ẽt contra hereditatẽ iacẽtẽ.*
2 *Paria sunt dicere,promitto stichum sub pœna decem aureorum. & dicere,pro-
mitto tibi stichum & si non dedero promitto decem nomine pœnę.*
3 *Hæreditas iacens potest incidere in pœnam conuentionalem & etiam legalem.*
4 *Processus factus contra hæreditatem iacentem non tenet,nisi sit primo de cura-
tore prouisum hæreditati iacenti.*
5 *Debitor quãdo non potest habere copiã creditoris cui possit soluerẽ,debet prote-
stari se esse paratum soluere creditori,sed quod creditor non apparet.*

a
1 AD diem. a†Per lapsum diei appositi solutio-
2 ni committitur pœna etiam ꝯ hæ-
reditatem iacentẽ.h.d.¶†Not.qđ paria sunt dicere,
promitto stichum sub pęna.x.aureorũ, & dicere p-
mitto isti stichũ, & si nõ dedero promitto dicẽ noie
pœnæ.& hoc voluit gl.no.in.l.rescriptũ.§.si pacto. in gl. magna.
s̃.de pac.Simile videmus,qa paria sunt dicere,accipio.x. mutuo
super tali fundo meo,& dicere obligo tibi fundum meũ p.x. ita
eleganter no.Bar.in l.codicillis.§.instituo.de le.ij.p illũ text.in l.
fundus quẽ.ff.de an.leg.& similis tex.huic est in l.hæredes. §. idẽ
iuris in versi.sub pęna.s̃.fa. hær. nõ idem in p̃cepto iudicis man-
dãtis aliq.d fieri sub pęna x. nã nõ vr̃ ꝯdẽnare ad pęnã si nõ fiat,
seu nõ seruet̃ p̃ceptũ , sed vr̃ cõminari de cõdẽnando si non ser-
uet,vt no.gl.in.c.j.de sagit.& Ia.Bu.in l.j.& in l. interlocutio. per
illum tex.C.commi.vel epi.& Bal.in l.j.& in.rub.& in.l.ꝓclama.
eo.ti.& Bar.in l.j.ad fi.prin.s̃.si q.s ius di.non ob.Imo.in l.ij.j̃. de
pub.id.& Inn.in c.cum in tua.q matri.acc.pos.& per Imo.plene
vbi aliàs plenius dixi cum multis concord.ibi alleg. in.l.filiusfa.
3 §.diui.de leg.j.¶ †Item no. q hęreditas iacẽs incidit in pęnam cõ
uentionalẽ vt hic.& etiam legalẽ vt.l.debitor.s̃.de neg. ge. q de-
clara,vt hic p Bar.& Ang.in.l.is cui.§.cessatum.vt leg.no.caue.&
Bal.in c.licet.si de feu.fue.ꝯtro.inter do.& ag.in ru. C. de succes.
edic.& in.l.ij.in fi.C.de iu.emph.& p Spe.in ti.de loca.§.nũc ali
qua.versi.xviij.cum seq.& per Bar.in l.fin.C.si pen.app.mors in-
terue. Et vera vr̃ esse ꝯclusio q pœna ꝯuentionalis vel legalis cõ
mittitur ꝯ hæreditatem iacẽtẽ qñ venit committẽda sine aliqua
hominis interpellatione,vt hic & d.l.debitor . Hic vero erat dies
q̃ interpellabat.secus qñ mora committenda veniret p hominis
interpellationem, qa tunc ꝯ hæreditatẽ iacentẽ non cõmittetur
pœna per l.sciẽdũ.cum duabus seq.s̃.de vsur. & d.l.is cui.§.cessa
tum.s̃.vt in poss.leg.præterq̃ in creditore traiectitię pecunię, qñ
in eo spãle est vt interpellare possit, q̃uis non subsit vel non ap-
pareat vera persona quę interpellanda erat,vt est tex.no. in l.j.s̃.
de nauti.feno.nã in traiectitia pecunia illa etiam sunt spãlia,vt l.
periculi.in fi.eo.ti.cum si.Nec quo ad primum membrum dictę
distinctionis ob. tex. in l.si vehenda. §. idem iuris. s̃. ad.l.Rho.de
l.ac.& l.ij.§.pe.s̃.si q.s cau.vbi difficultas excusat a pœna, quia rñ
de q ibi loquit̃ in obligationibus faciendi in quib. sicut facultas
excusat a mora ita & pœna.Sed iste tex.si. loquit̃ in obligatione
dãdi q̃ntatem in q.bus sic difficultas non excusat a mora.l. con-
tinuus.§.illud.& ibi firmant magis cõiter oẽs.j̃.eo.ita nõ excusat
a pęna vt hic.& hanc solõnem approbat Dy.hic,& Bar.& alij in
d.§.illud ad fi.& Imo.hic licet non clare firmet.& ex not. p Bart.
in d.§.illud colligitur limitatio not.ad hanc.l.s.locum non habe
ret vbi promissum esset specie dari sub pœna vt ibi per eũ. Verũ
aũt in casibus in quibus dixi pęnam committi aduersus hæredi
tatem iacentem possit hæres petere restõnem in integrum ex
clausula gñali,si qua mihi iusta cã &c.Spe. in d.ver.xviij. cũ duo-
bus seq.valde dubitat.& ponit opi.sed Dy.Bar.& Ang.hic tenẽt
notabiliter q sic,p no.per gl.in l.qui in alterius.j̃.de re.iud.& idẽ
tenuit Ang.in.d.l.debitor.& Ang.in d.l.debitor. & Ang. & Im.
in l.sed & si sub condõne.§.seruus.s̃.de hær.insti.ad quod ẽt vide
Bar.& ibi dixi in l.cum filius.§.j.s̃.e.Et in hoc puto sic concludẽ
dũ , q aut hæres ob iustam cãm vel impedimentũ distulit adire
hæreditatẽ,& tunc licet interea sit commissa pęna, possit postea
hæres restitui p.l.j in fi.& l.sed & si p p̃torẽ.§.hæc aũt clã.s̃.qui.
ex cau.ma.& pulchre no.Bar.in l.senatus.de offi. p̃si. aut sponte
distulit hæres adire p tm̃ tp̃s q pęna commissa fuit, & tunc resti
tui non poterit,qa nulla vr̃ iusta cã subesse ita p̃cedit opi.Spe.in
4 d.ver.& opi.Rap.hic simplr̃ tenentis ꝯ Bar.†& p̃dicta dixit Ang.
& Imo. hic q ꝓcessus factus ꝯ hęreditatem iacentem non tenet
nisi sit primo de curatore ꝓuisum hæreditati iacenti,qa cum co
procederet iudiciũ.alle.l.j.& ij.s̃.de cu.bo.dã.& d.l.debitor.idem
ẽt tenuit Anb.& Imo.in l.si seruus hæreditarius.la.ij.j̃.de sti.ser.
per illũ tex.in ver.ex quo agi.q nihil facit, qa nõ loquit̃ qñ hẽdi-
tas cõueniat̃,sed qñ agere vellet. idem etiam tenuit Ang. & Im.
in l.iiij.§.prætor.s̃.de dam. infe. Tu vero perfectius dicas q vale-
bit processus ꝯ hæreditatẽ iacentẽ quo ad primum decretum ẽt
curatore nõ dato,non aũt quo ad 2m decretum.l.si diu.s̃. qui ex
cau.in pos.ca.& l.si bona.& ibi Bar.C.de bo.auc.iu.pos.& l. eum
debitoris.& ibi hoc no.Gui.de Cu.& Bal.C.de iu.& no. Bar.in l.
si quis instituat̃ hæres in diẽ.in fi.de hær.insti.& Bal.in tub.C.de
suc.edi.in c.j.de mil.vas.q ꝯtest.& in l.si.in prin.C.de test. manu.
5 dixi in d.l.iiij.§.p̃tor.¶ †In gl.ij.ibi,in ꝯrio casu.s.qñ debitor non
põt habere copiam creditoris, quo casu tñ vt morã vel pęnã nõ
incurrat debet protestari se eẽ paratũ soluere creditori,sed q cre
ditor nõ apparet.l.si.s̃.de leg.comm.& no.Bar.in l.itẽ illa ĩ prin.
s̃.de ꝯst.pe.& Pau.de Ca.hic de quo vide plenius Bar.& Bal.An.
& Pau.de Ca.in.l.si reus parat'.s̃.de ꝓc.& ad ibi no.me remitto.

ADDITIO.

a Fran.¶L.ad diem.Vide ad quid Bal.alle.hanc l.in l.vinum.s̃.si cer. pet.

Paulli. LEX XXVIII.

1 *Quantum ad acquisitionem inspicitur tempus appellationis interpositæ,non au
tem conditionis euenientis.*
2 *Initium inspicitur in contractibus,nisi contractus requiret implemẽtum ex par
te creditoris,quia tunc inspicitur tempus contractus.*
3 *Conditio in contractibus trahitur retro ad tempus contractus.*
4 *Conditio in legatis an trahitur retro.*
5 *Aditio hæreditatis etiam trahitur retro ad tempus mortis.*
6 *Aditio hæreditatis an trahatur retro quo ad omnia,vel ad quæ.*

1 SI filius. †Quantũ ad acquisitionem inspicit̃ tem
pus stipl̃onis interpositę,nõ aũt tempus
2 condõnis euenientis.h.d.¶†No. q in contractibus in
spicitur initium . q limita nisi contractus requireret implemen
tum ex parte creditoris , quia tunc inspiceret̃ temporis imple-
menti,vt ꝓbatur in l.si seruus Meuij & castrensis peculij. §.si. de
stip.ser.ita hãc.l.limit.Bar.in.l.ea demum.C. de coll.& ibi infert
ad quæstionem q̃ vide p eum.& de hac limit.per Imo. in d. l. si
3 seruus communis.§.si. vbi idem tenet.¶ †Secundo no. secũdum
intellectum Bar.quod in ꝯctibus conditio trahitur retro ad tem
pus contractus.l.potior.& l.qui balenum.s̃.qui po.in pig.hab.&
hæc est ratio quare hic inspicitur initium prout j. dicetur. & in
hoc an in contractibus conditio trahitur retro.vide per Bar.in.l.
si is qui pro emptore.in v. q. prine. s̃. de vsuc. & per Bartol. in l.
quoties.in fi.s̃.de noua. vbi hoc notabiliter limitat per illũ text.
in fi.& per Bal.in l.4.C.an seruus ex suo facto . vbi etiam aliàs li-
mi.tradit.& per Bal.in l.j.C.de re iud.vbi infert ad quæstionem
notabilem de qua ibi per eum Ang.& Im.in l.si. §. Titius hęres.
s̃.de vul.& pup.& aliquid per Bal.in d.l.qui balenum.& Ray.&
Imo.in l.huiusmodi.s̃.eo.& per Bald.& Angel.& Imol hic.
4 ¶ †In gl.ij.ibi,secus in legatis.q̃ sit ratio dñæ Bart. hic reprobata
rõne gl.in l.si vxorem. & de cond. infer. dixit quòd rõ est, qa in
ꝯtractib.conditio trahitur retro.d.l.potior.cum si.Secus in lega-
tis vt est tex.reputatus singularis in l.j.§.seru.s̃.ad Silla.Sed ꝯtra

hanc rationem faciunt, qa in ɔtibus conditio ptãtiua retro nõ
trahitur.sed condõ casualis tñ,d.l.potior.& l. q balenum. ergo
sequeret quod lex indistincte loquens non haberet locum in ɔ-
dõne ptãtiua,quod eẽt violare istum tex.Nec ɔ hoc facit.l. si de
bitori.§.si filius.in gl.alle.iuncta solutione hic tradita p Bar.ad il
lum tex.qñ solutio Bar.non vr vera, licet eam sequantur Ange.
& Pau.de Cast.hic cum tamen sit contra istum tex.indistincte lo
quentem in qualibet ɔditione,& solonem Bart. reprehendunt
Rap.& Im.hic rationib.de quibus hic per eos.Contra Bart.facit,
quia qñ est astrictus debitor,adeo quod non pendeat ab eius po
testate conditio prout erat in d.l.si debitori. in fideiussore de cu-
ius obligatione quærimus ɔditio nõ trahit retro.d.l.j.§.q potior.
in pig.hab.& no.Bar.in l.si dubitetur.§.fi.in versi.uenio ad versi.
plane.j.de fideiuss. &idõ verior est solutio ad. d.l.si debitori. illa.s.
q dedit hic Bat. ad. l.si vero non remunerãdi.s.q ppter equitatẽ
dat vtilis actio tñ filio,vt ostendit tex.in d.§.§.si filius.in versi. hu
manitatis intuitu.Preterea etiam non põt procedere dicta ratio
5 Barto. † quia aditio hæreditatis etiam trahitur retro ad tempus
mortis.l.hæres quandoq;.s.de acq.hæt.& l.omnia ferre.j.de reg.
iur.& tamen in hæreditate quo ad acquisitionem inspicitur tem
pus euenientis cõditionis,vt.l.solus.s.de acq.hære.facit.§.alterius.
el.ij.insti.de hære.insti.licet Bar.in d.l.si is qui pro emptore. in v.
videatur etiam ad hoc vltimum respondere q in hæreditate nõ
trahit retro aditio hereditatis quod ad omnia,vt d.l.omnia fere.
6 ¶ †No.tamen q non per hoc assignat Bat. rationem quo ad acq
sitionẽ isto casu non trahit retro aditio hæreditatis, sicut trahi-
tur quo ad alia.Præterea etiam in ɔtibus conditio causalis non
trahit retro quo ad omnia, quia non trahitur retro quo ad effe-
ctum prestationis nisi hoc expresse agatur,vt probatur in d.l.hu
iusmodi.fm Ray.& Imo.vbi.s.nec etiã trahitur retro quo ad alia
de quibus per Bal.in d.l.j.C.an seruus ex suo facto. ergo idẽ de-
beret esse in contractibus quod est in hæreditate contra. d.l.si so
lus.vnde melior est ratio dñæ, quia in ɔtibus spes obligationis
conditionalis transmitit ad patrem, sed in legatis spes non trãs-
mittitur ad hæredes.l.vnica.§.sinautem aliquid sub cõditione.C.
de ca.tol.ergo eadem rõne nec ad patrem. & istam rationem as-
signauit hic Rap.& Imo.Sed dic quod eam assignat iurisc.in.l.le
gata.alleg.in gl.& Iac.But.in d.l.si vxorem. Aliam rationem vide
per Imo.in d.l.dies incertus.s.de cond.& dem.s.quod in ɔtibus
hæc rõ est,quia celebratur consensu duorum,ergo fortiores sunt
q vltima voluntas quæ perficitur consensu vnius.s. testatoris, vt
in simili no.gl.in l.j.C.de pac.sed ista ratio est contra.l.fi.s.de do.
cau.mors. vbi in donatione caus.mor.idem est q in legato,& ta-
men illa perficitur consensu duorum.l.inter mortis eo.tit.

1 *Fructus in actionibus stricti iuris non veniunt nisi a tempore litis contestatę.*
2 *Interesse potest peti in obligationibus facti post moram, in quo interesse etiam habetur ratio fructuum non vt fructuum,sed vt interesse.*
3 *Fructus percepti,vel pendentes an & quando possint peti.*
4 *Fructus pendentes an sint pars fundi.*
5 *Fructus separati tempore iudicij non veniunt in obligationibus stricti iuris, licet essent pendẽtes tẽpore contractus si petãtur discretiue, secus si cõcretiue.*
6 *Fructus percepti in contractibus bonę fidei veniunt post tempus mora.*
7 *Libellus,& sententia super fructibus non facta speciali designatione quantitatis debitorum an procedat.cum re principali lata.*
8 *Libellus,peto domum cum massaritijs,an procedat,& quomodo.*

1 §.Cum fundum. †In actionibus stricti iuris nõ
veniũt fructus nisi a tpe lit. ɔt.
Vel sic,In stiplone fundũ dari,non veniunt fructus qui in fundo
erant stipulationis tpe.b.d.¶ In glo.ibi,sed in dãno vitando &c.
hæc nõ est vera, tñ quia tex. hic loquit in obligatione ad dandũ
ex ɔtu stricti iuris id,qđ nunq fuit stipulatoris quo casu nõ ve-
nit interesse ex mora.l.vbi autẽ.s.eod. l.seruũ.§.fi.j.eo.pterea vbi
venit interesse prout in casu.l.ɔtiæ. tũc hr etiam rõ lucri nedum
2 damni.l.j.C.de sen.q p eo q interest.cũ materia.¶ † In ea.ibi, sed
subtilis.hæc vera,& sic in l.contraria quæ loquitur in obligatio-
ne facti,s.fundum præstari, peti põt interesse post moram in quo
interesse etiam habetur rõ fructuum non vt fructuum,sed vt in-
teresse inter quæ est magna dfia,vt hic no. p Bar. & p eundẽ in
l.iij.§.j.s.emp.& in d.§.si actionem.& per Bal.in l.si traditio.in x.
q.C.de act.emp.¶ †In ea.ibi,quæ est bonæ fidei. hoc magis com
muniter tenetur,& probat etiam in d.l.Iulianus.§.ex vendito.&
3 ibi p gl.de act.emp.& in l.fructus eo.n.¶ †In ea.ibi, sed hic secti
erant &c.in hoc ɔsistit maior difficultas huius.§.nã Bar.hic seq
tur istã primã opi.gl. qđ hic fructus secti erant tpe stipulationis,
nõ aũt erant pendentes , qa pendentes tpe stiplonis veniunt in
stiplone tanq pars rei,nedũ in reali actione.l. fructus pendẽtes.
alle.in gl.sed ẽt in actione psonali.l.fi.§.vt fructus.s.q in frau.cre.
Pro qua opi. secundo adduco id, qđ signãter decidit Iac.de Are.
& Bal.in l.si quis bonnrũ.s.de le.j.& Bal. in l.j. C. de vsur. & fru
leg. vbi dñt q fructus tẽpore mortis. testatoris pendẽtes in re le
gata peti pñt indistincte p legatariũ p tex.in l.in l.falc. placuit.s.
ad l.fal.& qa sunt pars rei,tñ alij fructus pcepti p heredem ante
morã non debentur legatario.l.j.& fi.cũ si.C.de vsur.& fruc.leg.
q est singulare.& tñ ɔstat p legato dari actionẽ psonalẽ ex testõ.
4 ¶ †Pro ista opi.tertio facit.l.Iul.§.& si fructib.s.de act.empt. Sed
gl.hic in vltima solutione tenet ɔtriũ.& clarius Pet.& Ang.Rap.
& Im.hic,& Pa.de Ca. hic ɔcludentes q respectu iuris realis fru-
ctus pẽdentes sunt pars rei,vt in fructib.pẽdentib.sup re mea p
qua mihi datur rei vendicatio.& sic actio realis.d. l. fructus pen-
dentes,& l.solũ.§.j.eo.n.sed respectu iuris, seu actionis persona-
lis fructus tempore ɔtus pẽdentes in re q non est,nec fuit mea,
sed mihi debita ex ɔtu stricti iuris,si ante morã vel ante lit. cõt.
separati sunt a fundo, nõ veniunt tanq pars rei. pbatur hic ver.
stipulationis tpe fuerunt.s.pẽdentes,nã de separatis a fundo sti-
pulationis tpe non debet intelligi tex. iste,qa esset de indubita-
bili.cũ tales fructus sint res diuersę, & separatę a fundo. fundus
enim nil aliud continet nisi q intra se esset.l.fundum. in princ.s.
de act.emp.licet fuerit stipulatus fundo ergo clarum erat fructus
tunc separatos non cõprehend.Bal.in.l.fructus.C.de act.emp.te
net istam opi.q iste tex.intelligatur de fructibus pendentib.tem
pore stipulationis,& dicit hanc esse mirabilem conclusionem.
5 ¶ † Et colligit ex isto text.quod in obligationibus stricti iuris in
quibus est in obligatione rem dari non veniunt fructus separati
tpe iudicij,licet essent pendentes tpe ɔtus, quod credit verum
esse si petant discretiue,secus si ɔcretiue, vt qa petã rem mihi da
ri in ea qualitate in qua erat tpe ɔtus.arg.d.§.vt fructus.& pser-
tim in cã onerosa in qua p ipsis fructibus aliquid fuisset recõpẽ-
satum.d.§.si fructib.fm eum.& hanc sing.limi.Bald.non videbis
apud alium.eam tñ non puto verã,qa.d.§.si fructib.non probat,
quia loquitur in ɔtu bonæ fidei.Secundo dico si recte aduertat
q Bar.hic sentit cõtrarium,dum opponit de.l.in hac.s. de trita.
& Bar.in d.l.videamus.§.si actionẽ.& in l.rõ.§.j.s.de ac.emp.Etiã
in principali articulo teneo opi. Pet. & sequacium q fundata est
p prædicta.Non ob.d.§.vt fructus.qa mde vt colligitur ex dictis
Ang.s.q ibi actor agendi succedit in locum eius cuius res fuerat
s.in locũ debitoris qui rem alienauit in fraudem creditorum, vñ
sicut quãdo peto q meũ fuit,veniunt indistincte fructus.l.videa-
mus.in prin.&.§.j.s. de vsu. ita venire debent qñ peto rem q fuit
illius in cuius locũ succedo.d.l.videamus.§.j.& d.§.fructus. Non
ob.d.l.fal.qa aliud est in legato,qa aliud est in lego, quia pro eo
datur actio realis.s.vendicatio.l.j.C. cõia de le. nimirũ si respectu
iuris realis veniunt fructus pendentes, vel ẽt in actione ex testõ
q hẽt instar bonæ fidei.l.minorũ.C.in qui.cau.in integ.resti.non
est necess.sed iste tex.loquit in strictis actionib. Non obst.ẽt.d.§.si
fructibus qa loqt in ɔtu bonæ fidei,& quia ibi emens fundum
plenum fructibus vr dare maius pretium pp illos, idõ ibi veniũt,
hic,aũt non erat datũ pretium. & hanc solonem posuit etiã Im.
hic, & pdicta procedunt qñ fructus pẽdentes tpe ɔtus fuerunt
separati ante morã ɔtã per litis cõte. Si aũt nõ fuissent separati
post morã tunc in oblone dandi,& in ɔtib. stricti iuris non ve-
6 niunt fructus nisi post lit.cont.d.l.cum fundus . ¶ †Sed in ɔtib.
bonæ fidei veniunt percepti post tẽpus morę.d.l.videamus.§.ex
cã.cum seq.sed licet in ɔtibus stricti iuris non veniant fructus a
tpe morę, tñ in condemnatione fundi haberi debet ratio quãti
plurimi valuit fundus a tpe morę pp fructus q in eo fuerũt post
moram fm Bar.Bal.& Rap.hic per.l.in hac.& l.fi.de trit.q est sin
gulr notendũ.Sed Imo.hic sub dubio lorte & Pau.de Ca. hic re-
nent ɔ, ne als p indirectum concedatur id qđ directo prohibet.
l.fi.C.si manc.ita sue.ali.te psti.c.cum q.d.de re.iu.in.vj.Nec ob.
d. l. in hac. quia dãt fm eos intelligi de alio pluri valore rei q re-
spectu fructuum,& qa lex loquit in ęstimatione rei fm eum.sed
si ista æstimatio esset fructuum nõ rei,teneo opi.Bar.cum quo ẽt
concordat Spe.in ti.de fruc.& interesse.§.commune in princ.&
Imo.in l.in conuentionib.§.fi.s.eod. & melius,nã æstimatio fru-
ctuum q pendentes fuerunt post moram dr ęstimatio fundi, qa
vna res nñ esse censet.d §.vt fructus. fateor tñ quod nõ dẽt habe-
ri respectus ad fructus ɔsiderato tpe quo separati erẽt, sed debet
haberi respectus ad tempus quo pendebant.& sic non consequi
tur actor fructus.sed aliquid plus est i æstimatione fundi pp fru-
ctus. & aliud est petere rẽ habita rõne quanti plurimi valuit tpe
morę pp pendentiam fructuum,& aliud est petere fructus, patet
exemplum in ancilla prægnãte quę plus nõ valet pp pendentiã
partus.l.si quod ex pãphila.s. de leg.ij.vel pone exemplũ in re ex
qua non percipiunt fructus naturaliter. exemplum in domo q
consueuit locari, nam non est dare in ea pendentiam fructuum
pp quã debeat plus æstimari, sed bene est dare fructus eiuseus
separatos

7 separatos ab ea. ꝑpẽsionẽ. ¶ † Vltimo tetigit hic Bal. Ang. & Imo. an procedat libellus, vel sñia super fructibus non facta speciali
a designatione * q̃titatis debitorum, videlicet cũ re principali. & magis cõis ꝯclusio est ꝙ sic indistincte, ꝓ quo est tex. inst. de offi. iudi. §. j. versi. & si matre. & in simili in l. terminato. C. de fru. & li. expẽ. nõ certificata q̃titate. & ibi de hac mã ponit late Bal. idẽ ꝓbat in c. auditis. & ibi not. de ꝓcu. & in c. j. & ibi doc. de seq. pos. Nõ. obst. l. cũ ꝓpria. C. si q̃s alteri vel sibi. q̃a r̃ndẽ qđ ibi loq̄t in sñia in qua dẽt exprimi certa q̃titas fructuũ. ſ. qñ in libello fuerit exp̃ssa certa q̃titas, aliàs nõ. vel licet ibi dicat̃ posse exprimi certã q̃titatẽ, tñ nõ negat̃ quin ẽt sñia vel libellus ꝓcedat vbi q̃titas esset incerta, & ita posset ẽt r̃ndẽri ad alia iura quæ in ꝯtrium possent allegari, q̃a ĩ accessorijs nõ vr̃ ꝙ dicta incertitudo vitiet. vt in dictis iuribus. & in c. inter dilectos. de dona. & ibi de hoc p Inn. & in c. cum ad sedẽ. & ibi ẽt no. Inn. de resti. spo. & per eundem in c. grauis. & ibi de hoc per d. Ant. eo. ti. & per eosdem in c. significantibus. de libel. & obl. & c. tãta. de exces. prael. & Do. de Ro. sua conclu. xxxiiij. & per Bart. in l. j. in prin. ꝫ. e. & in l. ex diuerso. §. j. ꝫ. de rei. ven. per Cy. & Bal. in d. l. cum propria. per Bal. in l. j. C. si secũ. nup. mul. & in l. edita. in repe. Padua. C. de eden. per Ang. in l. fi. C. de ann. excep. & in l. marito. §. fi. ꝫ. so. ma. & in l. si homo. & in l. si summa. §. qui fortis. & ibi alias dixi. ꝫ. de reg. iu. per Bar. in l.
8 iij. §. armamenta. ꝫ. de rei vend. ¶ † Vbi Bar. dicit ꝙ si peto domũ cum masaritijs debeo specificare, sed põt responderi ꝙ illud procedit in masaritijs quarũ ſ. certitudo haberi põt, vt r̃ndet Pa. de Ca. in d. §. qui fortis. qđ petebantur armamenta vel massaritiæ principaliter non accessione, aliàs esset contra. d. c. cum ad sedem.

ADDITIO.

a Fran. Cur. ¶ Designatione. An talis libellus valeat, Ang. re. in §. j. instit. de act.

Pauli. LEX LXXIX.

1 *Procurator stipulando præsente domino quærit vtilem sine cessione, & in re ambigua sumĩ debet sensus qui actum valere facit.*
2 *Procurator in stipulationibus prætorijs acquirit domino ẽt absenti sine cessione.*
3 *Stipulatio ad hoc valeat oportet ꝙ verba obligatiua collectã sint in personam procuratoris.*
4 *Procurator stipulando an acquirat domino actionem sine cessione, quando verba tam obligatiua quã executiua conferant̃ in ꝑsonam ꝓcuratoris stipulãtis.*
5 *Bannitus in centum ꝙ non possit absolui, quid si sit bannitus in pluribus summis quæ simul vnitis faciunt centum an possit absolui.*
6 *Sta. ꝙ prætor non possit tenere quem in palatio vltra sex dies, si tenuerit sex dies non continuatos quid iuris.*

1 SI procuratori † Procurator stipulando p̃site dño q̃rit vtilem sine cessione. & in re ambigua sumi debet sensus q̃ actũ valere facit. & in stipulationib. p̃torijs quis ꝓmittere factũ alienũ, q̃a vr̃ ꝓmittere se facturũ, & curaturũ quo casu succedit oblĩo ad interesse. & cũ ꝓcurator stipulatur cẽ
2 sẽt habuisse respectũ ad interesse dñi. h. d. vsque ad l. nemo. ¶ † In gl. j. ibi, vel dic in oĩbus &c. hæc vera ꝑ istum tex. indistincte loquentem, tñ gl. subdit ꝙ in prætorijs ex stipulatione ꝓcuratoris acquiritur dño, etiam absenti sine cessione, ꝑ Bar. l. in omnibus. in. j. ꝫ. de præto. stip. dicas hoc non esse verum, vt ꝑ Bar. plene in d.
3 l. in oĩbus. & puto dixisse in l. stiplo ista. §. si stipuler. ꝫ. eo. ¶ † In ea ibi, vel ẽt stiplone tñ vult igit̃ gl. ꝙ ad hoc vt stiplo valeat i termi nis huius. l. necesse est ꝙ saltem verba obligatiua sint collecta in ꝑsona ꝓcuratoris: & hoc tenet Bar. Ang. & Imo. hic, & recte per l. q̃cunq; gerimus. ꝫ. ti. j. Pro quo ẽt induxit hic Bar. l. j. C. de sen. q̃ &c. vt hic ꝑ eum licet Pet. hic, & Ray. Ang. in d. l. in oĩbus. ꝑ id qđ no. ibi in gl. & ẽt ꝑ hanc legem teneant ꝯtrium cũ q̃bus ꝯcordat Saly. in l. certi cõdĩ. §. si nummos. ꝫ. si cer. pet. & minus bene per prædicta. & ita cõiter reprehenditur id quod not. gl. in d. l. in
4 oĩbus. vt ibi per Bar. ¶ † Quid autem si tam verba obligatiua q̃ executiua ꝯferantur in personam procuratoris stipulãtis p̃sente dño an hẽat locum ista. l. ſ. vt acquiratur vtilis actio domino sine cessione. Pa. de Ca. hic in discursu dixit ꝙ nõ, sed tunc est necessaria cessio procuratoris ſm eum nil allegantem. & pro eo facit ꝙ no. gl. in d. l. in oĩbus. Contrarium, est verum, vt voluit ẽt gl. & cõiter hic doc. volentis quod ista. locũ habeat, siue verba obligatiua
5 & executiua, siue obligatiua tñ ꝯferant̃ in ꝓcuratoris ꝑsonã ꝑ hãc l. indistincte loquentem. & tene menti id qđ dixit hic Bar. volens valere sñiam latam in persona dñi q̃ fuit p̃ns tñ tp̃e sñiæ, ꝓcurator vero eius litigauerat in tota cã vt hic ꝑ eũ. Quod intellexit hic Ang. esse verum nisi dñs inuito & ꝯdicente ꝓcuratore in se assumere vellet in sñia cãm, quia hoc facere nõ põt ꝑ l. post lit. ꝫ. de ꝓcu. & no. gl. in c. pe. in ver. si post. de pe. in vj. Adde Bart. idẽ volentem. in l. furiolo. ꝫ. de re iud. & in l. ꝓcur. C. de ꝓcu. & in l. j. C. de sen. & in l. mutari. ꝫ. de ꝓcu. ꝓbatur in d. l. ꝓcu. aliàs. n.

sequeretur ꝙ potentius esset ius instantiæ in dño ꝙ in ꝓcuratore q̃ fuit in lit. ꝯ. d. l. ꝓcuratoribus. Imo. hic minus fideliter refert verba Ang. ideo non recito dicta sua in hoc, & de mã l. quoties ꝑ stiplonibus. dictum fuit in l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ꝫ. eo. & circa id quod notat Bar. hic de pluralitate locum eiusdem nominis, cum Bart. transeunt hic alij simplr̃ vide latius ꝑ eundẽ in l. libellorum. j. de acc. in l. quæ ꝯdĩ. §. eum ita. de cod. & dem. in l. ita fidei. de iur. fisc. per doc. in d. l. quæ ꝯdĩ. per Ang. in l. si rẽ.
5 ꝫ. de rei vend. ¶ † Et de q̃one q̃ tãgit hic Ang. an bãnitus bis in quinquaginta, dicatur bannitus in cẽtum, dixit in l. scire debemus. in prin. ꝫ. eo. & ibi dictus adde Pet. de Anch. & Imo. in c. pe. de dona. vbi approbat opi. Bart. in l. vbi fideiussor. j. de solu. & Ange. in l. si idẽ. in prin. ꝫ. de iuri. om. iudi. Bal. in l. nam & si fur. §. fugitiuus. ꝫ.
6 si cert. pet. ¶ † Et faciunt prædicta ad no. per Ang. in proc. digestorum in §. fi. vbi voluit quod si statuto caueat̃, ne prætor possit tenere quem in palatio vltra sex dies, si tenuerit sex dies non ꝯtinuatos non fiat coaceruatio. l. capite quinto. j. de adul. ad idẽ vide in simi. l. not. per Bar. in l. non solum. in prin. ꝫ. de excusa. tut. vbi q̃rit si concessum sit monacho priuilegium, vt studere possit in iure ciuili per triennium, an poterit studere per tẽpora separata q̃ coaceruata faciunt triennium. & in simili vide Bald. in lege si eũ Hermes. C. locati. vbi cõcludit quo ad qñ fit mẽtio de tẽpore, in dubio intelligitur de continuato, dixi in l. eũ q̃ calẽdis. ꝫ. eo. & in d. l. scire debemus. Et dum gl. hic ponit exẽplũ de duplici Bononia. Adde qđ probat̃ dictum glo. per §. locati. insti. eo. & ꝑ l. quoties quis in gl. ĩ versi. Celsus ait. dic qđ fuit facta promissio impersonalr̃ ꝑ verbũ passiuum, id̃ refertur ad ꝑsonã ꝓmittentis, vt si ꝓmitto hoĩem sisti, intelligit̃ sa me. l. stiplo ista. §. j. ꝫ. e. & l. fi. §. fi. ꝫ. si cer. pe. & sic nõ fuit hic ꝓmissum factum alienum, sed ꝓpriũ ꝓmittentis. Ex quo patet ꝙ iste text. põt intelligi etiam in stipulationib. nõ p̃torijs ſm Cy. in l. ij. in vj. q. C. de ꝓc. q̃ ita sensit, licet eũ non intellexit. in l. stipulatio ista. in prin. ꝫ. eodẽ. ſm Raph. ibi, & hic. Sed certe Bar. hic non intellexit Cy. qm̃ Cy. nihil dixit de verbis passiuis, sed impersonalibus videlicet quod verba impersonaliter ꝓlata ꝑtinentia factum alienum faciunt stipulationem validam, quia tunc promittere quis intelligitur factum propriũ sed Bar. reprehendit Cyn. quia immo hoc casu non vr̃ promittere factum proprium. nisi stipulatio esse prætoria, nec obstant iura alleg. per Cyn. quia loquũtur de stipulatione in qua promissum est dari curari, & sic non continent factum alienum de quo dixi in d. l. stipulatio ista. in prin. post Bar. vbi videas.

Vlpiani. LEX LXXXII.

1 *Stipulari non potest quis rem suam sibi dari, sed restitui vel æstimationem eius.*

1 NEmo. † Non potest quis stipulari rem suam sibi dari, sed restitui vel æstimationem eius. h. d. Et circa id quod scribunt hic Mod. vide quod dixi in l. rem meam. & in l. scire debemus. §. fi. ꝫ. eo.

1 *Periculum interitus post moram pertinet ad debitorem, & in mora esse dicitur qui sine iusta causa litigat.*
2 *Fur & morosus æquiparantur vt hic.*

1 §. Si post. † Periculum interitus post moram pertinet ad debitorem, & in mora esse dr̃ q̃ sine iusta
2 cã litigat. h. d. ¶ † In gl. in ver. hõ. ibi, sed Io. ꝯ hanc approbat Bart. hic, ꝑ l. eũ res. §. fi. de leg. j. & quia fur. & morosus æq̃parant̃. l. ꝓx. §. pe. sed ĩ fure nõ fit distinctio an eẽt eodẽ mõ ꝑitura penes actorem, imo indistincte tenet̃ reus de interitu. l. subtracto. C. de fur. l. j. §. rectissime. ꝫ. de vi & vi arma. Nec ob. l. si duo. §. at p̃tor. ver. ergo alleg. in gl. q̃a r̃ndeo qđ ibi non dr̃ ꝙ fuerit debitor ĩ mora. & ita sentit gl. ibi in versi. fuerit. vel alr̃ intellige istũ tex. quẽ ibi declarat Bar. sup ver. ergo & nõ obstabis. Itẽ nõ ob. d. l. si plures. §. fi. ꝫ. de posi. q̃a r̃ndebat Bal. hic, ꝙ spãle est ĩ obligatio ex deposito vel
a ꝯstituto * vt ibi. & d. l. si duo. & fuit r̃nsio gl. in d. l. qđ te. ꝫ. si cer. p. e. Bal. ibi eã approbat, q̃ r̃nsio non est vera, vt hic ꝑ Bart. inducentẽ in ꝯtrium l. furti &c. vt hic per eum. Præterea dicta r̃nsio est ꝯ. l. si in Asia. §. fi. ꝫ. depo. Vbi quo ad hoc æquiparatur debitor ex deposito. & debitor ex alio ꝯtractu stricti iur. ¶ Vñ Ang. hic & plenius in l. itẽ si verberatum. §. fi. ꝫ. de rei ven. r̃ndebat & dicebat esse suũ nouũ intellectũ. ſ. ꝙ in ꝯtractibus bonæ fidei ibi sit spãle, vt post morã de interitu nãli non teneatur debitor si eodẽ mõ ꝑitura erat penes actorẽ. d. l. si plures. secus si nõ nãlr̃ pereat sed in aliquo casu ꝯtingenti. ita intelligebas. d. l. si in Asia. §. fi. In ꝯtractib. aũt stricti iuris tenebit̃ indistincte debitor de interitu, vt hic ſm eũ q̃ mihi non placet, qm̃ vt dixit Imo. hic nõ põt assignari ꝯcludẽs rõ diuersitatis inter mortẽ nãlẽ, & mortẽ ꝯtingẽtẽ alio casu. Præterea improbior est mora

ADDITIO.

a Fran. Cur. ¶ Vel constituto. An debitor propter moram teneatur de interitu vide Alex. in l. quidam æstimauerunt. ꝫ. si cer. pe.

eſt mora in ꝯctib⁹ bonæ fidei ꝙ in ꝯctibus ſtricti iu.patet.in l.mora.§.in bonæ fidei.& in l.uideamus.§.ſi actionem.cū ſc.ſ.de uſu. ergo fortius deberet teneri moroſus in ꝯctibus bonæ fidei,vnde gl.in l.ꝙ te.ſ.ſi cer.pe.& in d.l.ſi plures.q̄ ſeqt̄ Barto.in d.locis.& Bart.hic ſm̄ qd̄ doc.cū uelie intelligunt dū in fin.verbis dicit ad l.ſi plures.rn̄de ut in gl.& Imo.i l.ſi filio.§.ſi poſt.ſ.ſol.mat.& hic rn̄det ꝙ in l.ſi plures.depoſitarius hēbat iuſtā cām litigandi.quæ ſol.nō vr̄ tuta,qa ſequeret̄ ꝙ depoſitarius nō eēt in mora ex quo habuit iuſtā cām litigandi.l.ſi qs ſolutioni.in prin.ſ.de vſur.& ꝑ ꝯn̄s ēt ſi non fuiſſet eo.mō res peritura penes deponēte,nō deberet teneri depoſitarius cuius ꝯn̄ū innuit tex.in d.l.ſi plures.Præterea dicta ſolutio diuinat.Et ꝑꝑ hoc Ful.& Pau.de Ca.in d.l.ſi plures.& in d.l.ſi res debetur ex ꝯctu actione ꝑſonali ſi conſtat ꝙ erat eo.mō peritura penes actorē,tunc liberat̄ debitor re pempta poſt moram.d.l.ſi plures.Aut ꝯſtat ꝙ eo.mō nō erat peritura penes actorem,& ſine dubio tenetur debitor,aut eſt dubiū an eſſet eod.mō peritura,& tunc in odiū moroſi p̄ſumit̄ ꝙ nō eſſet eod.mō peritura,ideo tenetur.d.l.cū res.§.fi.q̄ opi.non placet,qa ꝯ pm̄ū mēbrum diſtōnis ſuæ obſtat rō Bar.l.ꝙ fur & moroſus æquiparantur ut dixi.Et ideo ipſemet Pau.de Caſtr.in d.§.ſi poſt.tranſit ſimpliciter cū opi.Bar.& Imol.ibid.Quā puto uerā.& pro ea eſt tex.in d.l.ſi filio.§.ſi poſt.in ver.oīmō.& in l.ſi pecunia.§.fi.ſ.de condi.ob cau.Nec ob.d.l.ſi plures,qa rn̄deo non facere niſi a ꝯtrario ſenſu,ideo tale arg.ibi ſumi non debet ne ſit ꝯ alia iura,iuxta.l.ij.cum ibi no.C.de cond.inſer.& not.gl.in c.j.de æta.& quali.in vj.non mirū ergo ſi gl.hoc ſennens in d.l.ſi plures.dixit ꝙ ibi debet ſubaudiri maxime.& hoc forte ſenſit Barto.hic,licet doc.intelligant eū velle qd̄ ibi reus habuit iuſtā cām litigandi ſm̄ intellm̄ unius gl.ibi,nec p̄dictæ opi.ēt ob.tex.in l.fi.§.ca.ſ.ad l.Rho.de iac.qa rn̄deo ut ibi iti gl.Et ſiſt non non ob.l.ſi is qui.ſ.de iur.do.qa rn̄deo vt ibi in glo.& iſtā opi.Bart.tenuit etiam.Cy.& Ray.in l.j.C.quod met.cau.& Sal.in d.l.quod te.ſ.ſi cer.peta.ibi conatur aliter reſpondere ad d.l.ſi plures.& qa reſponſiones eius ſunt periculoſæ,ideo non refero.

Vlpiani. LEX LXXXIII.

1 *Factum alienum quis promittere non poteſt ſed ſimpliciter promittendo videtur promittere ſe curaturum quando præcedit contractus de cuius natura hoc venit.*
2 *Abnutiuum exponitur,ideſt abnegatiuum.*
3 *Poſitio negatiua cui per partem reſponderi poteſt ſicut procedit an ita procedat capitulum negatiuum.*
4 *Promiſſio facti alieni non valet,quod limita vt hic.*

1 INter ſtipulantem † Quis nō pōt ꝑmittere alienū factum,ſed ſimpliciter ꝑmittēdo vr̄ ꝑmittere ſe curaturū qn̄ p̄cedit ꝯctus de cuius nā hoc venit.h.d.ſm̄ vnā lec.¶ †In tex.ibi,
2 ſimplex abnutiuū expoui debet.i.ab negatiuū ſm̄ glo.& ponderat hunc tex.Bar.ꝯ aduocatos nolentes uti uerbis negatiuis,ſed utuntur verbis affirmatiuis priuatiuis. Vn̄ volentes capitulare ꝙ Titius nō fuit Ferrariæ,dn̄t ꝙ ceſſauit eē Ferrariæ,vel fuit abſq; eo ꝙ fuerit Ferrariæ,& ideo hoc faciebāt antiq aduocati,qa erat dubiū an pōni negatiuæ eēt rn̄dēdū.de quo ꝑ gl.& doc.in l.ij.§.qd̄ obſeruari.C.de iur.cal.hodie aūt deciſum ē ꝙ ſic.c.j.de ꝯfeſ.in vj.tn̄ cautela dictorū aduocatorū ꝯfundebat̄ ꝑ iſtū tex.nam hic iſta verba dolū malū abeſſe,ſunt affirmatiue prolata,tn̄ qa ſunt priuatiua.ſ.doli,dn̄r hr̄e negationē vt hic.Pro quo ēt allegatur gl.in l.ſi.§.j.in gl.fi.ſ.de do.excep.& gl.in cle.fi.de reſcr.& no.Io.And.in c.bonæ.el.j.de elec.& Cy.& Bal.l.actor.C.de ꝑbat.& Bal.& in l.cū te.in fi.eo.ti.& in l.minime.in fi.ꝑ illū tex.C.de appel.& in c.j.de ꝯtē.inter do.& vaſ.de inueſti.& in l.ij.§.ꝙ obſeruari.C.de iu.cal.& Bar.in l.nec codicillos.C.de ꝯd.& in l.de æta.in
3 iij.q.prin.de mino. ¶† Et an ſicut ꝑcedit pō negatiua,cui ꝑ ptē rn̄deri debet vt dixi,ita ēt ꝑcedat capl̄m negatiuū ſuper quo teſtes recipi debeāt,vide no.Bal.in l.ij.in lec.antiqua.ſ.de ꝑba.teſtē ꝙ nō,qa capl̄m debet eē tale ꝙ poſſit ꝑbari,ſed negatiua ē improbabilis.d.l.actor.& d.ca.bonæ.ergo &c.& ita dicit tenere Spe.in ti.de teſte.§.nūc vidēdū.in ver.hoc quoq; dicit.& hoc ſane puto uerū niſi dicta negatiua eēt coarctata loco,& tp̄e per l.optimā.C.de ꝯhē.& cōmi.ſtip.& hoc ſenſit Spe.in loco,p̄al.dic
4 vt ibi,& illud teneas mēti.¶ †No.ꝙ nō valet ꝑmiſſio facti alieni,qd̄ limita vt hic ꝑ Ange.& plenius dixi i l.ſtipulatio iſta,i pri.ſ.e. ¶ In gl.in uerſ.hr̄e licere.prima & ſecūda magis cōiter tenetur.& certe ſecunda vr̄ magis adaptari lr̄æ,nec aīr bn̄ ꝯueniret text.in fi.in verſ.itē valet.& pro iſta ſolone ē tex.in l.in illa.la.ij.ſm̄ intellectū Bar.ſ.eo.¶ Tertia ſol.eſt ꝯ d.l.ſtipulatio iſta.in prin.& §.ſi quis dolū.aliæ ſunt diuinationes,Iac.de Are.& Old.hic dant aliū intellectum ad iſtū tex.vt hic ꝑ Bar.& talis intellectus facit pro opi.Bar.in d.l.ſtipulatio.§.ſi quis dolū.ſed illa opi.reprehēditur per alios in d.l.ſtipulatio.in prin.& ideo Raph.Cu.hic reprehendit hunc intellectum,poſſet tamē ſaluari vno caſu opi.Iac.de Are.& Old.videlicet qn̄ promiſſioni non ē adiecta pœna,quia tunc q.permiſit dolū malū abeſſe,licet inſpectis verbis & mente ꝯtrahentium videatur ēt de extraneis promiſiſſe,tn̄ cū effectu non tenetur de facto extraneorū,vt oēs fatentur ſub pœna adiecta cū effectu teneretur ꝑ d.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.Petr.ponit alium intellectum vt hic per Bar.ex quo intellectu habes perpetuo notare ꝙ qui promittit curare,vr̄ promittere de oīb⁹ nō ſolū de his quos prohibere pōt facit ꝙ dixi in d.l.ſtipulatio.in prin.poſt Mod.& in d.§.ſi qs dolū.vbi dictū eſt qd̄ qui ꝑmittit dolum malum abeſſe,vr̄ promiſiſſe etiam de extraneis.multo magis ergo qui ꝑmittit ſe curaturū,vt dolus malus abſit &c.

1 *Stipulationem vitiat diſſenſus ſed non iudicium.*
2 *Reus ſi iuſto ductus errore non facit defenſiones ſuas quia litem conteſtando nō ſenſit de illa re quam ſenſit actor,debet reſtitui ex clauſula generali ſi qua mihi & cætera.*
3 *Probatio contra præſumptionem iuris & de iure,an & quando admittatur.*
4 *Interrogationi claræ reſpondendum eſt claræ.*
5 *Iudicium redditur in inuitum,quod intellige vt infra.*
6 *Procurator an poſſit præciſe cogi ſuſcipere iudicium.*
7 *Actori fauendum potius quàm reo in iudicijs.*
8 *Declarandi poteſtas non tranſit ad hæredem*
9 *Procurator ſine ſpeciali mandato libellum a domino productum declarare non poteſt.*
10 *Sententia ambigua,ſeu obſcura lata per prædeceſſorem in officio non poteſt declarari per eius ſucceſſorem in officio.*
11 *Teſtium dicta ambigua qualiter poſſint declarari.*
12 *Teſtes an & quando & quomodo poſſint reduci ad concordiam 14.*
13 *Reſponſiones actoris & rei variæ an & quando poſſint reduci ad concordiā.*
15 *Probatio ambigua debet interpretari contra probantem.*
56 *Bannitus ſi venit in fortiam iudicis bannientis cautela eſt ꝙ confiteatur ſe eſſe illum de quo in banno loquitur.*

1 §.Si ſtichum. † Diſſenſus vitiat ſtipulationē.ſed non iudiciū.h.d.ſm̄ Bar.& Ang.vel ſic,diſſēſus vitiat ſtipulationē & iudiciū ſi de diſſenſu ꝯſtat.in dubio aūt in ſtipulationibus fit ꝑ reo interpretatio,ſed in iudicijs pro actore.h.d.ſm̄ intellm̄ Pet.q magis hic vr̄ amicari literæ.In text.ibi,ſed hæc magis &c.hic vr̄ reprehendi dictū Ariſtonis ſm̄ intellm̄ Bar.& Ang.volētiū valere iudiciū,licet per ꝑbōnes factas a reo ꝯſtaret de diſſenſu.nec ob.ꝙ talis diſſenſus impediat fieri lit.ꝯte.ſine qua nō poſſit valere iudiciū.l.j.C.de lit.ꝯte.l.ꝑlatā.C.de ſen.qa rn̄debat Pet.iſtū tex.intelligi in caſu dubij.ſecus ubi cōſtaret de diſſenſu.hoc reprehēdit Bar.& Ang.ꝑ iſtū tex.iūcto prin.huius.§.q.loqt̄ qn̄ de diſſenſu ꝯſtabat,aīs.n.in re dubia valuiſſet ſtipulatio ſm̄ interpretationē ꝑmiſſoris.l.ſtipulatio iſta.§.in ſtipulationibus.ſ.eo.vn̄ rn̄dēt ipſi ad ꝯriū.ſ.formatū,qa ſi in ipſa litis ꝯteſtatione ꝯſtaret clare de diſſenſu inſpectis verbis petitionis,& rn̄ſionis,tūc ſit uerū ꝙ i iudicio nō ꝑcedat.ſed ſi ſumus in dubio,tunc q̄uis in ꝯctib.ſi fieret ꝑbō de diſſenſu ꝯhentiū nō teneret ꝯctus ut hic in prin.tn̄ in iudicijs erit ſecus,qa ꝑbō talia diſſenſus admitti non debet.& dato qd̄ eēt admiſſus reus ad ꝑbandū diſſenſum circa litis ꝯteſtationē & probaſſet,non per hoc vi-
2 tiaret̄ iudiciū.ita intelligeretur iſte tex.ſm̄ eos.¶ †Subdit tn̄ Bar.ꝙ iſto caſu ſi reus iuſto ductus errore litē ꝯteſtādo non ſenſit de illa re de qua ſenſit actor in libello,& ꝑꝑ hoc de re de qua ſenſit actor non fecit ipſe reus defenſiones ſuas quas feciſſet,debebit ad faciēdum defenſiones ſuas omiſſas reſtitui ex clā gn̄ali ſi qua
3 mihi &c.ita declarabat.¶ †Sed Ang.in hoc vltu.ꝯriū tenet & aliquātulum inepte loqt̄,dicit.n.qd̄ ſi eſt p̄ſumptio iuris.& de iure ꝙ actor & reus in ꝯteſtatione conſenſerunt vt vr̄ velle hic ipſemet Bar.nihil debet operari ꝑbatio admiſſa ꝯ p̄ſumptionē iuris & de iure.l.antiqui.C.ad Velleia.& l.fi.in prin.C.arb.tu.& plene no.in l.fi.in prin.ſ.qd̄ met.cā.& l.ſiue.C.de ꝑba.& ſic fruſtra petit̄ reſtō ſm̄ eū.¶ Et ſi talis ꝑbatio diſſenſus fieret ꝑ ꝯfeſſionem actoris,verū eſt ꝙ per ipſam confeſſionem admittit̄ ꝑbō ꝯ p̄ſumptionē iuris & de iure,ut no.glo.ſing.in §.ſinaūt.in auc.de æqua.do.& doc.in auc.ſed iam neceſſe.C.de dona.an̄ nup.ſed tūc cū conſtet de diſſenſu in conte.iudiciū erit nullū,ergo ſuperuacue petit̄ reſtō.¶ Sed certe Ang.nō vr̄ quod ad hoc bene impugnare Bar.quia licet ꝯ p̄ſumptionem iuris & de iure,nō admittat ꝑbō,tn̄ fallit qn̄ quis vult probare ad hoc vt reſtituatur ex clā gn̄ali ſi qua mihi iuſta cā,vt eſt ꝯcluſio Cy.in l.j.C.de ꝯdi.inde.Spec.in tit.de exec.ſen.§.fi.uerſ.illud.& Ang.in l.ij.§.item ſi ipſe.ſ.ſi cui plus q̄ ꝑ l.falc.& Imo.in l.Imperatores.de re iud.ubi dixi,ꝑ Anto.de Butr.in c.ſuborta.de re iud.faciūt ꝑ hoc q̄ dicā in fi.huius artic.referendo Imol.¶ Raph.hic ſimpliciter tranſit cum opi.Bartol.

tol. Imol. vero dicit ꝙ hic nõ vr̃ ꝓbari ꝙ ista sit ꝑsumptio iuris &
de iure, q̇a licet ius hic ꝑsumat cõsensum fuisse ſm iuris interpre
tationẽ, tñ nõ statuit nõ admitti ꝓbõnẽ in ꝯriũ, ergo nõ ẽ ꝑsum-
ptio iuris & de iur̃, vt ꝑ gl. in d. l. fi. & i d. l. fine. ¶ Nec obstat tex.
in vers. sed hic magis &c. q̇a nõ intelligas ꝙ hic corrigat̃ dictum
Aristonis, sed ponit̃ nouus casus. s. qñ erat dubiũ de dissensu, vt
innuit gl. hic in vers. s. p. ¶ Sed i prin. loq̃t qñ erat certũ de dissen-
su. & ita intelligit Pet. volens qđ licet nõ sit dr̃ia inter stipulatio-
nẽ, & iudicia, qñ ẽ certũ de dissensu, tñ ẽ dr̃ia qñ sum⁹ in dubio vt
patet in ij. summario. & ita intelligit istã literam. & mihi placet.
4 ¶ † Confirmo per ea q̃ no. Bar. in l. si q̇s intẽtione ambigua. in fi.
s. de iud. vbi dicit qđ qñ verba actoris sunt clara, tũc r̃nsio rei de-
bet intelligi ſm verba clara actoris, vt sic r̃nsio intelligat̃ ſm in-
terrogationẽ. l. si defensor. §. qui interrogatus. s. de interro. actio.
¶ Sed qñ verba actoris non sunt clara, & verũ ẽ ꝙ actor pt̃ ea in
terpretari, ergo & pari rõne, & reus ista verba ambigua interpre-
tabit̃. ¶ Nõ ẽ igit̃ ꝑsumptio iuris & de iure ꝙ in dubio intelligat̃
reus sensisse de eo de quo actor, Vel dato ꝙ hæc esset ꝑsumptio
iuris & de iure, vt dicit Bar. & Ang. tñ si ꝯ talẽ ꝑsumptionem fiat
admissio ꝓbõnis ꝑ reũ nõ ꝯdicente actore, valerent ꝓbões ſm
Imol. hic, vt elegãter dicit Inn. in c. fraternitatis. de frigi. & male-
fi. & in c. cum Bartoldus. de re iud. & in c. cũ dilectus. de rescri. &
late Ant. de Bu. in c. is q̃ despõ. ꝑ quo bñ facit. ca. inter monaste-
riũ. de re iud. vñ si valeret & cõstabat ꝓbatũ eẽ dissensum in ꝯtes.
& sic iudiciũ non tenebit, & ꝑ ꝯñs nõ erit necessaria restitutio in
integ. reo, sed si tales ꝓbões fuissent admissę inuito actore tunc
non ualerẽt, vt d. l. antiq. iõ tũc bñ eẽt necessaria restõ reo. & hoc
5 mõ concordari põt opi. Bar. & Ang. ¶ † No. qđ iudiciũ redditur
in inuitum. ꝙ intelligunt doc. verũ causatiue. l. si reus velit solue
re uel cõsiteri. nã soluẽdo uel confitendo non cogitur suscipere
iudicium. l. si domus. §. de euic. vers. in pecunia. de leg. j. & l. si re⁹.
s. de procur. idẽ Ang. & Imo. hic. sed si non vult soluere vel confi
teri si põt actori plene eẽ consultũ ꝑ missionẽ in possessionẽ con
tra contumacẽ, q̇a nõ poterit inuitus ꝑcise cogi assumere iudi-
cium & litem contestari, vt no. glo. sing. in auc. q̃ semel. C. q̃uo &
qñ iudex, facit sed ipsi nõ allegẽt. l. satis. s. de ius voc. & no. gl. in l.
j. C. vt nemo inuitus age. ¶ Si vero nõ posset eẽ ꝯsultũ actori per
missionẽ in possessionẽ posset ꝑcise cogi ſm eos, ꝑ l. quoties. in
prin. & §. ꝑtor. s. de noxa. & idẽ tenuit Imol. in l. si finita. §. si plu-
res de dã. inse. sed verius puto qñ ẽt potuisset eẽ cõsultũ actori ꝑ
missionẽ nihilominus posset cogi litẽ contestari ꝙ a ꝑte firmant
Iac. de Are. Cyn. & Bal. in l. j. C. de lit. conte. & Bart. in l. sed & hæ.
§. ꝑter. s. de proc. & Bal. in d. l. quoties. & in d. auc. q̃ semel, & Ant.
de Bu. in c. j. de lit. conte. ꝑ d. l. quoties in uer. oĩmõ. & ꝑ istũ tex.
idẽ dico ꝓbari aperte in l. consentaneũ. C. q̃uo & qñ iu. ꝓ hoc fa
cit, q̇a ꝓut ẽt fatetur gl. & Bar. in d. auc. q̃ semel. põt mulctari re⁹
recusans litẽ contestari, ꝑ l. j. s. si q̇s ius di. nõ obtẽ. ¶ Non ob. l. sa
tis. q̇a r̃nde vt ꝑ Bar. in d. §. ꝑter. q̇a ibi loq̃t qñ reus non exijt do
mũ, vt ibi iũcta. l. ꝑcedẽti, iõ nõ põt ꝑcise cogi vt domũ exeat ad
6 lit. ꝯt. secus si eẽt ex̃. domũ, ꝑ ꝑdicta. ¶ † Quid in ꝓcu. an possit ꝑ-
cise cogi suscipere iudiciũ, recurrẽdum ẽ ad gl. mag. in d. §. ꝑter.
Quid in tutore & curatore remittunt Ang. & Imol. ad l. eũ q̃ res.
C. de ꝓcu. vbi hr̃ qđ causatiue pñt cõpelli, q̇a aľs officio priuarẽ
7 tur. ¶ † Itẽ no. qđ in iudicijs potius fauet̃ actori q̃ reo. de quo dic
vt hic ꝑ Bar. & ꝑ Azo. in summa pãdec. in ti. de reb. dub. ꝑ gl. &
doc. in c. cũ ad sedẽ. de resti. spol. & in c. ex literis. de spon. & in c.
ꝯ cũ. & in c. cũ sint. de resti. in vj. ꝑ Cy. & oẽs in l. de die. in prin. s.
q̃ satisd. cog. & doc. in l. si q̇s intentione. de iu. in prin. n. litis ma-
gis fauet̃ actori. d. l. de die. in prin. In medio pariter fauetur vtriq;,
pterq̃ in criminalibus, ut ꝓbat̃ in l. fi. s. de fer. no. gl. elegãs in d. c.
cũ ad sedẽ. ꝑ iura q̃ ibi vide. idẽ Azo. ubi s. Sed in fin. magis fauet̃
8 reo. l. Ariannus. s. ti. j. ¶ † In gl. j. cõiter tenetur prima sol. ¶ In gl.
i ver. actori. no. ꝑpetuo ex gl. ꝙ ptãs declarãdi nõ trãsit ad hr̃dẽ,
de quo dic vt hic plenius ꝑ Bar. & gl. & doc. in l. idẽ Põpo. §. fi. al
leg in gl. & ꝑ Bar. & alios in l. edita. C. de eden. & in l. si q̇s inten-
tione. s. de iudi. & in l. genit. s. de acq. hære. i l. nãsr. §. j. de acq. poss.
9 & per Inn. in c. fi. de succes. ab intest. ¶ † Et hoc decidit no. Bar. &
Ang. hic, & Bal. & Ang. in d. l. Põpo. §. fi. & Ang. in d. l. si q̇s inten
tione. quod procurator sine spãli mãdato libellũ a dño ꝓductũ
declarare nõ põt. Adde quod dixi post Bar. in l. si stipulatus fue-
10 rim illud. s. eo. ¶ † Ex hoc ẽt infert Bar. hic no. quod successor in
officio non potent declarare ambiguam sententiam in sui præ-
decessoris. idem tenuit Ang. in l. ex facto. in prin. s. de vulg. & pu
pil. & Bal. in l. iij. C. de sent. ex breui. reci. ꝯriũ tenuit ipsemet Bar
to. in l. ab executore. in prin. j. de app. & in l. terminato. C. de fru.
& lit. expen. & Bal. in l. fi. C. de leg. & Ang. hic per rõnes quas vi
de per Bar. in d. l. locis. Potes opi. concordare ſm Ang. & Imol. in
d. l. ab executore. & Raph. & Imol. hic quod aut loquimur de in-

terpretatione ex verisimilibus coniecturis, & ex actis facienda;
& tũc procedit. ij. opi. quia talis interpretatio cuicũq; iudici cõ-
mittitur. l. voluntas. & ꝙ ibi no. C. de fideic. l. in obscuris. j. de reg.
iu. no. in l. si seruus plurium. §. fi. de leg. j. aut de interpretatione q̃
fit ex mera voluntate vt si iudex cõdẽnauit in amputatione ma-
nus, & tunc interpretari ꝙ senserit de dextra, vel sinistra eum pẽ
deat ex uoluntate iudicis non transit ad successorẽ, sicut nec ad
hr̃dẽ, ut hic in gl. iõ stabimus tunc interpretationi legis, i. ꝙ intel
ligatur de minus potenti manu. l. si præses. cũ si. j. de pe. & certe
hæc conclusio est de mente ipsius Bar. hic ad fi. Quando autem
actor possit declarare libellum, & sic an possit usque ad sentẽtiã
fieri declaratio, vide singulariter per Ang. in l. si quis intentione.
& per d. Ant. in c. ex literis. in fin. de spon. & in c. j. de libel. obl. &
11 Bar. in l. ędita. C. de eden. ¶ † Extra gl. tetigit hic Bar. qualiter am-
bigua dicta testium debeant interpretari, & vr̃ velle quod inter-
ꝑtentur ꝯ producentẽ per. c. in præsen. de ꝓba. tñ quo ad euitã-
dũ periurium & pœnam pñt interpretari in eum modũ ꝑ quẽ
reducantur ad concordiam ut in c. cũ tu. de testi. nõ aũt prodest
talis concordia, ut probent. ita sensit hic Bar. per d. c. in ꝑñtia, &
idẽ tenuit Iac. de Bu. in l. cum de ęta. s. de ꝓba. & in l. sed & si pos
sessori. §. itẽ si iurauero. in le. annqua. s. de iureiu. & Bar. in l. j. in
fin. C. de usufru. & Bal. in auc. q̃ semel. C. de ꝓb. ꝯrium uoluit ip-
semet Bar. post Iac. de Are. in l. insulam. §. j. s. sol. mat. & in l. La-
beo. s. de supp. leg. & in l. ij. §. creditum. s. si cer. pet. & Ang. in l. in
ambigua. s. de leg. & Bal. in rub. C. si ex fal. instr. s. qđ si reducant̃
ad concordiam. etiam probant ꝑ producente & istã opi. vr̃ senti
re gl. c. in nr̃a. de testi. Ant. de Bu. in d. c. ex literis. q̃ passus ẽ intri-
a catus multum. Potes sic cõcludere ꝙ aut q̃ris an vnus testis [a] in
dicto suo uerius, seu sibijpsi ꝯdicens possit ad concordiã reduci.
& dic ꝙ Iac. Bu. in l. optimã. C. de ꝯhẽ. & cõmit. stipu. & in d. l. sed
& si possessori. & in l. cum de æta. & Ant. de But. & Abb. in d. c. ex
literis. ꝑ rõnem illius tex. tenent qđ reducatur ad concordiam
vt periurium, & pœnam euitet. non autẽ ut probet, q̇a testi va-
rianti non creditur. l. q̃ falsa. & ibi no. s. de test. idem tenuit Imo.
hic & etiam Spe. in ti. de noto. crimi. §. fama. in fi. & Bart. in l. j. in
princ. s. de no. oper. nunc. cuius uerba ita sunt intelligenda, sed
Bar. in d. l. Labeo. & in d. l. æta. in ij. q. iuxta prin. & etiam in fi. vr̃
sentire quod fiat talis interpretatio etiam ut probet, sed ꝙ non
reducatur ad concordiam, ut probet sensit aperte gl. in d. c. in no
stra. q̃ ibi ad hoc ponderat. d. An. dũ gl. ibi qñ loquitur de pluri-
bus testibus ꝯtradicentibus dicit fieri debere ꝯcordiã regulari-
ter. secus dicit gl. ibi dum loquit̃ de uno teste sibi ꝯdicẽte, & fuit
de mente Imo. & d. Abb. ibi, & Ro. in l. ij. §. creditum. s. si cer. pet.
Fortius dixit Bar. in l. eos. in fi. j. de fal. ꝙ vnus testis in dicto suo
c nũq̃ reducitur ad concordiã etiam, vt pœnam uel periuriũ eui-
b tet. & ita intelligit illũ tex. ibi, & d. l. q̃ falsa. ¶ Sed sustinẽdo, [b] pri
mam opi. põt dici ꝙ opi. Bar. in d. l. eos. ꝓcedit qñ uerba non pa-
tiebantur concordiam, quia manifesta erat ꝯrietas ꝑ dicta iura,
q̇a maior vr̃ eẽ ꝯrietas qñ ẽ in ipsomet teste q̃ qñ ẽ inter plures.
argu. l. j. C. de fur. nec isto casu loquitur tex. in d. c. cum tu. Et ad
no. per Bald. in d. l. Labeo. & in d. l. de æta. põt r̃nderi qđ ibi non
erat ꝯrietas si recte inspiciat̃. & hæc opi. ut puto in practica ser-
uaret̃. & ita debet intelligi Ant. de But. in c. licet cãm. de ꝓbat. in
uer. uenio ad uers. q̃q̃. in j. op. q̃ format ad illũ uersicu. ¶ Si q̇s tñ
ueller sustinere qđ sicut reducitur ad concordiam testis ut eui-
tet pœnam & periurium, ita etiã reducatur ut probet, forte pos-
set in puncto iuris sustineri, quia in d. c. cum tu. in fi. ita probari
vr̃, ꝑ quem tex. se fundant tenentes quod reducatur ad concor-
diam ut euitet periurium. & licet qñ est manifesta ꝯrietas i uno
teste uideat̃ maius peccatũ q̃ qñ inter plures. argu. d. l. j. C. de fur.
tñ ubi fieri põt interpretatio concordiæ potius debet fieri i uno
q̃ in pluribus, q̇a non est uerisimile quod idem sibi statim ꝯdi-
cere voluerit. arg. l. non ad ea. de condi. & dem. & ita sensit Bal.
in d. l. data opera. C. qui accu. pro hoc facit ꝙ notat Bar. in isto
in l. scripturæ. C. de fi. instr. dũ alleg. d. c. cũ tu. & non debet esse
dr̃ia inter testem & instrm̃. l. in exercendis. C. de fi. instr. Aut vn⁹
testis ꝯdicit vni alter tñ, & tunc reducuntur ad ꝯcor. ut periuriũ
euitetur per rõnẽ. d. c. cum tu. non aũt ut probent ſm Ioã. And.
in addi. Spe. in ti. de teste. §. iã de interrogatorij. i addi. inci. incau-
te &c. & Fed. de Senis consi. clxvij. aľs ẽ in ordine meo. clxij. in
cip.

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶ Vnus testis. Vide Ang. Are. in §. si minus. insti. de act. in fi. Alex. cõs.
33. in iij. uol. vbi dicit ꝙ reducit̃ ad concor nisi sit manifesta ꝯrietas. Et hic ad-
de q̃ sunt no. ab Alex. i l. ij. §. credita. s. si cer. pet. & vide Aret. in c. cũ tu de test.
b Thom. Sed sustinendo. Vide de ista q. Phil. in c. cum tu. de testi. ubi plene de te
stibus contrarijs quomodo reducantur ad concordiam, & vide Bart. in consil.
20. in ij. uol. l. incip. in q. proposita. & ibi dixi.

cip.diuæ Grisolæ &c.& Ant.de Bu. & Abb.in d.c.cũ tu.quia d.c.
cum tu. n õloquit isto casu,s. qñ tñ unus ↄ̃dicit alteri, Imol. hic
sub dubio forte tenuit q̃ ẽt reducant ad ↄcor.ut pbẽt.qa vr̃ esse
eadẽ rõ q̃ ẽ qñ plures ↄ̃dicũt pluribus, ut in sequẽti mẽbro dicã.
adde q̃ hãc vlt.op.tenuit.Bat.in d.§.ille casus .& in d.l.insulam.
& puto vtrãq; opi.eẽ verã in diuersis casibus, vñ dic q̃ in exẽplis
positis p Bat.in locis pxime alleg.vera sit opi.Bar.& Io.de Imo.
qa qu testes non remanent singulares,eti qa p reductionem ad
ↄcor.nõ fit interpretatio de diuersis actibus, & tũc pbat,secus si
p reductionẽ ad concor.fieret interpretatio q̃ testes intelligãtur
de diuersis actibus,qñ q̃libet remaneret singularis in dicto suo,
iõ nõ probãt.exẽplũ hẽs in d.c.cũ tu.& in c. periculose.de pe.di.
j.aut pluribus plures ↄ̃dicũt & tũc aut testes sunt inæquales, &
fit concordia,vt pluriũ eritent non vt probent, qa statur pluri-
bus & dignioribus.gl.ẽ elegans.in c.cũ contingat.uer.utriusque
partis,& ibi sequitur Inn.de offi.dele.idem tenet Bat.in d.§.credi-
tum.& in d.§.ille casus.& Bal.in prima constõne.C.§.q̃bus.& in
d.l.insul.§.j.& d.l.sed & si possessori.§. itẽ si iurauero.& Flor.in
d.l.cũ de æta.& do.Card.in d.c.cũ tu. Cõtrariũ sensit gl.iiij.q.iij.
ca.no.si testes.& in d.c.in nr̃a.& ibi hoc sequitur.d.Abb.& d.An-
to.Bu.Imo.& Abb.in d.c.cum tu,p illum tex.indistincte loquen
tem.illud ẽt tenet hic Imo.in puncto iuris dixit tñ quod forte in
practica seruaretur opi.ↄ̃ria pp autho.gl.& Inn.in d.c.cum con-
tingat.postq̃ non hẽmus tex.hoc bñ exprimẽtem. Si uero testes
sunt omnino æquales,& tunc iste est passus ualde dubius pp̃ter
opi.de q̃bus dixi in prin. huius articuli, tñ uerior vr̃ eẽ illa opin.
quod reducantur ad concor.vt probent, vt est tex.in d.c.cum tu.
ibi,probare non potuisset,& ibi,rescindi.ad hoc ille tex.est sing.
fm Imol.hic,idem tenuit ibi.d.Abb. & dicit Albe. de Ro.in d.§.
item si iurauero.q̃ hoc cõiter tenetur, qd̃ ẽt puto tenendũ,q̃uis
Bal.in d.§.item si iurauero.& in l.de q̃b.s̃.de leg.uelit q̃ non re-
ducantur ad concord.ut probent,& male.Nou ob.q̃ pbõ in du
bio interpretatur ↄ̃ producentem.d.c.in pñtia.qa fateor hoc vbi
uerba de suo proprio significato sunt dubia ut si q̃s volens pba
re Titium eẽ minorem produxit testes q̃ Titius est minor,uñ in-
telligitur q̃ ẽ minor.xxv.annis. ita loq̃t.c.in pñtia.sec' ubi testes
deponunt p verba q̃ alio non probato ab aduersario sunt certa
fm proprium significatum,qa tunc reducuntur ad concor.vt p-
bẽt vt si testes vnius partis deponũt iudicẽ excõicasse postq̃ fue-
rat ab eo appellatũ,testes partis aduersæ deponũt excõicasse an-
teq̃ bis fuisset appellatũ & inter primã & secũdã ap.factã fuisse
excõicationẽ, ut ẽ casus.in d.c.cũ tu.aut plures testes ↄ̃dicũt vni,
& tũc vr̃ idẽ dicẽdũ qd̃ in casu p̃cedẽti ubi cõclusum ẽ.s.qñ plu-
res ↄ̃dicũt plurib.numero inæquali, qa p omnia vr̃ eadẽ rõ siue
oẽs sint producti ab vna parte tñ, siue aliq̃ ab vna , & aliqui ab
alia fm qd̃ ẽ de mente glo.in d.c.in nr̃a.& in d.can.si testes.iiij.q.
iij.et sequuntur cõiter doc.in d.c.in nostra.et Imo.hic,p quo ad-
ducitur q̃ no.Bar.in d.l.scripturæ.ubi idẽ vult in instrumentis si-
ue producantur ab una parte, siue a diuersis. q̃uis Ant.de Butr.
in d.c.cum tu.uoluerit q̃ in pluribus testib. productis ab eadem
parte si ↄ̃dicant,non fiat concordia,qa hoc casu nõ loq̃t. d.l. cũ.
tu.fm eũ,tñ ueriorem puto p̃cedẽtẽ opi.qa est in utroq; casu ea-
12 dem rõ.¶ †Qũo aũt, et quot modis possit hæc concordia testiũ
fieri uide p d.Ant.in d.c.cum tu.post Iac.But. in d.l.cũ de ætate,
et Imol.hic.concludentes in effectu q̃ q̃buscũq; modis leges di-
scordantes reducantur ad concor.eisdẽ modis et testes.et in du
bio fieri debet interpretatio ad concordiam, in minorẽ partem
fm Inn.in c.cum clamor.de testi.probat tex.no.in l.antepe.s̃.de
manu.no.Cy.et Bal.in l.j.C.de usu.et Bald.in l.Lucius.§.de insa.
et in c. domino Guerrã.in tit.hic finit lex.et Ang.i l. i ambigua.
s̃.de leg.Item fieri debet interpretatio,ut nihil uel q̃ minus fieri
põt captiosa sint dicta testium.ita notanter dixit Ang.in l.ex mi
13 litari.in prin.s̃.de testa.mil.alle.d.c.cũ tu.¶ †Quid in rñsionibus
a [a]actoris, uel rei varijs adinuicẽ, an debeant reduci ad cõcor.etiã
si factæ sint cũ iurõ.dic vt p Cy. et Clarius Bal.in l cũ falsa ad fi.
C.de iur.et fa.igno.ubi tenet q̃ sic.et idẽ Bal.in l.fi.in princ.p il-
lũ tex.C.de re.cre.et in l cũ p̃cũ.C.de lib.cau.q̃ facit ad id quod.
s̃.dixi q̃ põt sustineri vt dictũ vnius testis possit concordari ẽt ut
14 pbet.¶ †Itẽ adde q̃ vbi testes sunt adinuicẽ ↄ̃dicẽtes,et dubitat̃
p quẽ modum possint reduci ad concordiã q̃ primo debet fieri
reductio ad concordiam fm illã interpretationẽ q̃ magis verisi-
milis est attenta cõi accidentia facti. tex.ẽ fm intellm quẽ ibi po
nit Io.And.et doc.in d.c.cũ tu.et ista talis interpretatio vr̃ pri-
mo facienda,q̃ interpretatio q̃ fit in minorẽ et benigniorẽ ptẽ,
15 ut pbat̃ ex no.p gl.in d.c.in nr̃a.¶ †Itẽ inquantũ Bar.hic dixit,q̃
pbõ ambigua,seu dictum testis ambiguum debet interpretari
contra producentem,et talis pbõ non releuat p d.c.in pñtia.li-
mita no.fm Io.An.in c.j.de pac. in vj.nisi pbõ ambigua sit i quo

liber intellectu sui conclusiua ad intentionem pbãtis,exẽplum
poni põt sic,accuso Titiũ qd̃ occidit Seium,testes oẽs deponũt
b alternariue q̃ occidit eũ cũ gladio,uel cũm claua. [b] nam licet te
stes vñt incerte et ambigue deponere,tñ, qa vterq; intellis ↄclu
dit homicidiũ,hr̃ pro probõne certa,bñ facit.l.qd̃ si dubitat. de
acquir.hær.et id qd̃ dixi in l.ubi aũt.§.q̃ illud.s̃.eo.et qd̃ no.Bat.
in d.l.Gallus.§.ille casus.itẽ aliã limitationẽ & declarationẽ col-
lige ex pulchre & singulariter no.p Bar. in d.l.nõ solũ.§.sed vt p
bari.s̃.de no.oper.nũ.cuius doctrina ẽ cõiter approbata,& ibi di
xi.ad hoc ẽt vide no.deci.Dy.& Bat.in l.fruct'.s. sol.mat.vbi scri-
16 psi post alios.¶ †Vltimo inquãtũ Bat.in l.fi.dixit q̃ cauti assesso
res ex bãnitũ capiẽtes faciũt eũ confiteri q̃ ipse est ille de quo fit
mẽtio in bãno,uel ille q̃ fuit diffamatus de illo delicto.nã p hãc
ↄfes.fm eũ sustinebit bãnũ ẽt dato q̃ ↄstet alios hoĩes reperiri eo.
mõ noĩatos.s. pût etat ipse bãnitus.& idẽ tenuis Bart. in l.j.C. si
vnus ex plurib.ap.& i l.demõstratio.s̃.de ↄd.& dem. & in l.diu'.
la.ij.j̃.de custo.reo.& Bal.in l.uoluntatis.C.de fideicõ.& Imo.in
d.l.demonstratio.& aliq̃d p Bal.in c.j.in princ.de feu.sine cul.nõ
amit.& istud tenuit hic ẽt Raph.¶ Adde q̃ Ang. in l.ij. s̃. de lib.
& posth.& Bal.in l.hac ↄsultissima.C.q̃ te.fa.pol.& Bal. & Imol.
in l.si q̃s seruũ.§.si iret.de leg.ij.& Ang. & Imo.hic ↄ̃riũ tenẽt p
als rões ad quas põt rñderi vt p ipsummet.Imo.in d.l.ij.& l.de
monstra.¶ Pñt opi.ↄcordari, qa aut iste postea bãnitus anq̃ po-
neret in bãno fuerat publice citatus p pclama vel edictũ,& tunc
iudex poterit interpretari de quo senserit in bãno tñ interueniẽ
te capti confessione fm formã traditã hic p Bat.qa põt interpre-
tari ex hoc verisir tenẽdũ q̃ ipsemet bãniens de hoc senserit,sed
ẽt põt interpretari bãnũ p̃decessoris sui,videlicet qd̃ p̃decessor
de isto corpore senserit in processu,& in bãno.l.ab executore. &
ibi hic clare no.Bar.in uers.q̃ro.ij.j.de app.& Bal.in l.nõ ignorat.
C.de fru.& lit.expẽ.Aut citatio sũt facta p nũciũ ad domum.&
tunc puto ueriorẽ opi.Ang.hic,& sequa.qa q̃uis iudex possit in
terpretari factũ p̃decessoris,& suũ,tñ nõ põt declarare verba rela
tionis nũcij,in cuius locũ nõ successit,qa nõ ↄstat nunciũ citasse
eũ de quo iudex sensit,qa tũc nõ valeret.l.hæc aũt.in prin.in uer.
liquere.s̃.ex q̃b.cau.in pos.ea.& ibi Bart. q̃ secus ẽ in proclaman-
te.vñ consiliũ erit fm Ang. vt iudex faciat captũ cõfiteri se illud
maleficiũ cõmisisse.& sic ex ↄfessione dãnari poterit ẽt p inordi-
c anatum processum,[c] ut no.Inn.cuius doctrina est cõiter appro-
bata in c.qualiter & qñ de accu.& Bartol.in l.si ↄfessus.de custo.
reo.bon.tex.in c.Pisanis.de resti.spol. & aliquid de hac mã uide
per Ang.in l.his verbis.§.fi.s̃. de hær.insti.& in d.l. hac consultis-
sima.& in l.eum quem temere de iudic.s̃.

ADDITIONES.

a Th.¶ Quid in rñsionibus. Vide Alex.in cõs. 102.in v.vol.inci.viso processu causæ.
& Pau.de Cas.in ↄs.100.& vide Alex. in ↄs. 156.j. eo.vol.incip.viso processu
causæ vertentis.

b Fran.Cur.¶ Cum claua. Vide in simili Bal.in l.data opera.C.qui accu.

c Fran.Cur ¶ Per inordinatum processum. Vide Ang. Are.intra. malefi.uers.com-
parent dicti inquisiti,& confitentur totum.

1 *Stipulatio vitiatur in spẽbus, & nõ in summis si alternatiue interroganti re-
spondeatur de vno tãtũ,itẽ secus si præcedat interrogatio copulatiua.*

1 §.Si stipulante. † Si alternatiue interrogãti rñdeat̃ de vno tñ viciat̃ stipl̃o in spẽb'. sec'
in summis.itẽ secus si p̃cedat interrogatio copulatiua.hic dicit et
de mã dictũ fuit in l.j.§.si stipulãti.& in §.pe. & ibi Bat.s̃.eo.¶ In
glo.magna ibi,vel tertio &c.hæc vera p l.si ita stipulatus fuero.x.
s.eo.non obstat.l.si ita.§.fi.an fi.s̃.de leg.ij.qa expone tex.ut ibi p
Bat.& alios quicquid dixerit ibi glos.

1 *Obligatio non contrahitur super re exempta a nostro commercio , & ante con-
tracta non reuiuiscit,sed soluitur impedimento cessante.*
2 *Basilica quid sit.*
3 *Contrariorum non est eadem natura seu disciplina, ubi non est eadem ratio.*
4 *Legatũ si põt probari ex forma statuti per duos testes,eodem mõ reuocatio.*
5 *Statu.excludens sororem a successione fratris,an videatur excludere contra.*
6 *Contracta si impediuntur,fortius impediuntur contrahenda.*
7 *Contrahenda quæ impediunt an impediant iam contracta.*
8 *Liber homo & res sacra non potest reduci contractum.quod limita vt hic.*
9 *Inspiciendum non est,id quod euenire potest.*
10 *Paria sunt aliquid fieri tempore habili,vel fieri tempore inhabili & conferre
in tempus habile,fallit nisi natura repugnet vt hic.*
11 *Nauis refecta an & quando possit dici eadem nauis,& quid in domo. 12.*
23 *Redificata Ecclesia an dicatur eadem.*
14 *Excõicatio non transit in substitutos seu surrogatos excommunicatorum.*

1 Sacram. † Sup re exẽpta a nr̃o cõmercio oblo nõ ↄ̃hit̃, & an ↄ̃cta resoluit̃,nec reuiuiscit impedimẽto cessã
te.Idẽ in domo vsq; ad areã dissoluta,secus in naui dissoluta ani-
mo reficiendi,& ex eisdem tabulis refecta,in fructibus.autem na
scituris ↄ̃hitur oblo,& expectatur natiuitas illarum , illisque na-
tis & cõsumptis cessat obligatio, & reuertitur eũ renascunt̃.h.d.
in effectu,

2 in effectu,& diuide vt hic Bar.¶In tex.ibi basilicã † quid si basili
ca habes in l.basilicã.C.de ope.pub.& in l.pediculis. §. idẽ cum
q̃rit,& ibi gl.de,au.& ar.leg.& in c.j.de religi. do.xvj. qõ. vij. oẽs
basilicæ.¶In tex.ibi qm̃ q.dem.legit duobus modis.Primo φ po
nat rõ proxime p̃cedentis determinationis. s. quare dictæ res in
obligationẽ nõ reuocant, & rñdet hic φ iõ qa nõ est tanta potẽ
tia in reuocãdo iã extinctũ,& sic pducere de nõ esse in esse, q̃ra
est in dissoluendo, & sic pducere de esse in nõ esse hic.n. nãle est
vnũquodq; ens tẽporale dissolui nõ aũt extinctũ reuiuiscere.Se
cundo mõ põt legi vt ponat rõ remotiua tacitæ obiectionis,quæ
sic format,cessante cã cessat effect⁹.l.adigere.§.quis. de iure pro.
sed cã pp q̃ obligatio dissoluta est,fuit, qa seruus effectus est li-
ber sublata igit libertate deberet reuocari in oblonẽ qm̃ tũc da-
re põt quod ante dare nõ poterat. Rñdet hic φ ista rõ nõ est suffi
ciens,qm̃ vna & eadẽ cã.s.mutatio status,nõ est cã sufficiens libe
rãdi nõ põt pp̃ mutationẽ status, qa seruus effectus est liber, &
cã obligãdi,qa dari posset mõ id qd̃ iã fuit ab oblone exemptũ,
eo φ seruus effectus fuit liber,licet non rederit in seruiturẽ, quia
non sunt paris potẽtiæ dictæ cãæ.s.causa inducendi obligationẽ
iã extinctã,& causa liberãdi,vt in prima lec.dictũ est, & per hoc
3 habes declaratam gl.in ver.qm̃ q.dã.†Ex quo no.φ ɔ̃riũ nõ est
eadem natura,seu disciplina, & hoc iõ, qa nõ est eadẽ ratio hic,
vt dixi.secus si esset eadẽ rõ.l.fi.§.de le.ij.l.& si ɔ̃. de vulg.& pup.
no.gl.in l.si quis negotia.ś.de neg.ge.& in l.nãm.de reg.iur. Dy.
a plene in regula q. sentit.& Bar.hic,& in l.in fundo.ś.de ven.Cy.
4 in l.j.§.pro secundo.in vij.op.C.de cad.tol.& ibi Bal.† Et ex hoc
infert no.Bal.in l.fi.C.de fideic.φ si ex forma statuti legatum põt
b pbari p duos testes,eodẽ mõ reuocatio põt pbari p duos testes,[b]
qa ɔ̃nũ &c.p hoc et all.Bal.no.p gl.in.l.pponeretur.ś.de le.ij.&
idẽ tenet. d. Card.flo.& Im.c.relatum.de test.sed in ɔ̃riũ facit
tex.& φ ibi no. d. Anto.in.c.fi.de ver.sig.vbi probat φ in his quæ
sunt stricti iuris, puta qñ agit de forma mãdati ɔ̃riotum non est
5 eadẽ disciplina. † posset is tndere φ in statutis hẽt locũ extensio
passiua,vt declarat Bar.in l.oẽs populi.in vj.q.prin.de iusti.& iu.
& in l.j.§.lex fal.seu statutũ de quo loqt Bal.vr habere extensio-
nẽ a regula iuris antiqui posita in l. nihil tam nãle de re.iur. er-
go &c. Itẽ facit an statutum excludens sororẽ a successione fra-
tris sui videat eɔ̃ disponere fratrem non admitti ad successionẽ
sororis,de quo dic vt p Bal.in l.lege.in fi. C. de leg.hęre. cũ quo
cõcordat Pe.de Anc.in c.canonũ statuta.de cõsti. in ver. vltermis
6 pone statuto cauetur soror. † Itẽ ex hoc text.iuncto ver.præced.
habes no.φ ea q̃ tollunt iam ɔ̃ctã fortius impeditum ɔ̃henda de
quo vide hic per Bart.inducẽtem ad.q.de bãnito,vt hic per eum
ɔ̃ quẽ tenet Ang.& Bal.& Raph. hie rationibus quas hic vide p
eos.immo.hic transit cum Bar. ad alle. in ɔ̃riũ conatur rñdere
vt hic per eum latius,ego puto veriorẽ opi.Bal.Ang.& Raph. p
rationes suas, quia pp illud verbum incurrere posset imperfe-
ctum,de quo in q.Bartol.apparet. Aliud verbum.s. eximatur,de
quo in eadem.q.accipi impropne quatenus refertur ad d.verbũ
incurrere posset,vt non importet priuationẽ,sed exponatur, exi
matur.i.non incurrat,sicut in simili in l.ij.§.desinere.ś. vsufruct.
quẽad.ca.vbi desinere dr̃ ẽt qui nondum cedi, prout vero referẽ
ad verbum incutisset,stat proprie, vnũ.n. verbũ põt stare ppriè,
& impropne.l.ij.cum vulg.ś.de offi. procon. & p hac parte facit
qa verbũ põt,ẽt prolatum per verba præsentis temporis impor
tat futurum.l.si ita q̃s testamento.de leg. multo magis si per ver
ba p̃teriti imperfecti φ quod de sui natura importat futurum.l.
cum certus.ś.de vino tri.& oleo leg. & per hæc patet non obsta-
7 te.l.si sub condi.alle. per Bar. ¶ † Vtrum aũt eɔ̃ ea q̃ impediunt
ɔ̃henda tollãt iã ɔ̃tracta,dic vt hr̃ in l.plurib.§. & si placet. & ibi
late p Bar.j.eo.& aliquid per gl.no.in l.si seruus qui.§. fi. in glo.
ś.de acqui.hære.& per Cy.in l.generaliter.C.de epi. & cler. & p
Ia.de Bel.in.l.q. cũ.ś.ad.l. Aqui.& per Bal.in l.si Gaudentius.C.
de ɔ̃hẽ.empt.& in.l.ad cõparandas. in fi. C. mand.pro quo facit
φ pmittens certã q̃titatem fructuum ex fundo non liberatur
fructibus non natis, sed natis & consumptis, de quo dic vt hic
plene p Bart.cũ quo ɔcor.Bal.in c.j.de nau. fe. vbi addit gl.q̃ di-
cit alle.bona iura in l.hactenus.ś.de vsu. & aliquid de materia p
Bar.in.l.cotẽ ferro.§.q. maximos.in l.iiij.q.ś.de pu.& per Bal.hic
& in.l.si ea lege.C.de vsu.& cũ distinctione Bar. transeũt cõiter
doctores.quicquid dixerit Raph. Cu.hic qui in aliquibus discre
8 pata Bar.& male.¶ † No.in ver.sed hæc dissimilia.quod liber hõ
& res sacra nõ põt reduci in ɔ̃ctũ,quod limita,vt per glo.insti.de
inuti.stip.in prin.in ver.idẽ iuris.& videbitur post Bar. in l. liber
9 homo.la.j.j.eod. ¶ † Item not.ex eodem ver. attendendum non
esse id φ euenire põt.&,idem probatur hic, in prin. ver. q̃uis.de
quo dic.vt plene p Bar.glo.& doc.in l.si idem.§.fi.ś.de iurisom.
iud.& per Cy.in l.fi.§.fiuaũt sub condõne,C.cõia de leg.p Bald.
10 in ea.l.§.sed qa.& in.l.edẽ.C.loc.¶ † Itẽ no.ex eodem tex. in ver.
possibilia &c. pulcram doctrinam q̃ tene menti, φ quicquid fm
pñs tp̃s dño nr̃o subijci nõ põt. s. in suo genere, vt hõ liber res
sacra &c.sup ea non põt ɔ̃hi obligatiua dispõ pure neq; in ɔdõ
nis euẽtũ.Et ex hoc babes no.limitationem ad iura q̃ dñt,parũ
sunt aliquid fieri tpe inhabili, & conferre in tp̃s habile iuxta.j.
in tempus.ś.de hær.insti.& l.φ sponsę.C.de do. ante nu. nã illud
fallit nisi natura rei repugnet vt hic in tex.ibi,cum seruus esse ce
11 perit dare spondes.facit.l.si maior.ś. de let.expot. ¶ † Not.in ver.
& φ nauis.φ si nauis dissoluta fuit animo reficiendi, & licet po-
stea reficiat nõ cẽseret eadem φ intellige verũ si carina.i.fundus
nauis dissolluta & mutata fuerit,alias secus.text. est per quẽ iste
sic limitat in l.φ in reũ.§.fi.& ibi gl.& doct.ś.de leg.j.Scdo limi-
ta istũ text.pcedere qñ nauis in tutũ suo ɔtexu dissoluta fuit se-
cus si per partes dissoluta fuit & per partes refecta, quia iodistin
cte dicet eadẽ nauis.l.qd tñ.§.nauis.ff.qui.mo.vsufr.amit.l.cum
proponebat.ś.de iud.& ideo Pet.in d.l.quod in rerum.in fi.§. fi.
ad illum tex.ibidẽ in ver.per partes subaudiebat dictionem ma-
xime.In domo aũt aliud ast quam in naui vt hic,& quæ sit ratio
dñæ dicam.j.super gl.¶ In gl.in ver.ex libero. ibi, quia seruũ ma
numisit &c.hæc solutio nõ est vera,qa hæres manumittere non
põt sesum legatum etiam sub ɔdõne.l.seruũ qui.ś.de manu.l. ge
nerali.§.j.ś.qui & a qui vñ solue prout no.gl.in l.ɔ̃tra.& l. q.res.
§.areã.j.de sol.¶ In ea ibi,ęstimatio ppter moram.dic imo peti-
tur seruus, cum ibi seruus p̃stari possit ex noua voluntate testã-
12 tis.¶ † In glo.in ver.alia erit q̃ sit iõ dñæ inter nauim & domum
quia gl. hic clare non aperit vide hic per Bart. sed ɔ̃ rõnem eius
allego.tex.in l.qui vsumfr.in prin.ś.de vsufru.vbi scyphus resolu
tus & postea refectus de eadem massa non censetur esse idem,&
tñ est res mobilis sicut nauis. vñ potes sustinere rõnem dñæ in-
ter domũ & nauim.quã sensit gl.in d.l. qui vsumfructum, & eã
sequitur Ang.& Imo hic.& Ang.in d.§.aream.& Raph.Cu.hic,
qui subdebat alium dari posse intellectũ ad tex. nostrum dũ lo-
quitur de domo,sed suus intellectus nõ cõuenit literæ, fm eum
dr̃ φ nauis semp dissolueret aio aliter reficiẽdi,qñ tota dissolut
p pea mihi,magis placet rõ gl.in d.l.q. vsumf.nã impossibile vnã
domũ refici ea eisdẽ cementis & rebus, qm̃ in dissolutione cõi-
ter plura destruunt & oportet esse nouã calcẽ, & sic nõ põt dici
oĩa reposita in pristinũ sicut i naui.Nec huic rõni ob. φ scyphus
refectus non dr̃ esse idẽ,qa rñdeo φ ẽt in refectione scyphi anti-
quum metallum in aliqua parte ɔsumit & sic non põt esse oino
idẽ.& per ɔ̃ns est eadem rõ est in domo. ¶ In gl. fi.in prin.debe-
ret dicere gl.a proprietario fructuario vt patet ex seq.¶ In eo.ibi
vel dic recte.s. qa pstatur a fructuario proprietario de restituen-
13 do finito vsufructu.¶ † Extra gl.inducit iste tex.per Bar.ad q. an
c ecclesia destructa postea redificata dicatur esse eadẽ, de quo hic
p eũ concludentem idẽ esse in ecclesia qd̃ in domo in limitatio
ne de qua hic p eũ,& hic facit an ecclesia taliter destructa perdat
priuilegia sibi concessa de quo vide gl.xvj.q.vij.c. & hic dicimus,
& gl.in c.priuilegiũ.de reg.iu.in vj.& in c.statutum.§.in collegia
tis de ele.in v.& Inn.in c.ij.de ope.no nun.& in c.abbate. i fi. de
ver.sig.& per Dy.in l.pr.§.Tusculanus.ś.de leg.j. & per Bar. in l.
fi.in fi.j.de colle.illi.p Bal.in ti.de pa. constan. in ver.nos Roma-
norũ: auc.habita.C.ne fi.,p pa.& in l.si vsufructus ciuitati. ś. q.b.
mod.vsusfru.amit.in l.sicut.§. in decurionibus.ś.φ cuiusq; vni.&
in l.si seruitutem.§.si sublatũ.ś.de ser.vr.præd.& in l.si grege.ś.de
leg.j.p Ange.in rub.j.de colle.illi.& in l.qui res. §. aream. de sol.
& in l.cum proponebatur.ś.de iud.& in d.§.si sublatum.Et ma-
gis communis conclusio est φ ecclesia destructa ẽt nõ refecta re
tineat priuilegia.arg.d.§. si sublatũ.& l.Pau. alias inci. generalẽ.
§.domus.ś.de pig.& quod nu.Bar.hic ad fi. Fallit nisi sit destru-
cta supioris auctoritatẽ & sit sine spe refectionis p.l.si vsufructus
ciuitati.ś.quib.mo.vsufr.amit.& ar.d.§.Tusculanus. nisi auctori-
tate superioris eccl̃ia destructa sit in aliũ locum translata,qa pri
uilegiũ retinet vt est gl.no.in d.c.priuilegiũ.& no. Inn. in d.c. ij.
14 ¶ † Quærit hic ẽt Bar.qa canonici sint excõicati,& q.dã loco de-
ficientiũ sint postea surrogati, an isti surrogati dicantur esse ex-
cõicati, & non decidit, dic φ magis communis conclo est φ ex-
cõicatio nõ transit in aliũ.c.Romana.§.vniuersitatis. & §. caueãt
de sen.exc.in ver.vj. ¶ † Et ita in terminis istis determinat p Dy.
in l.si ita legatum.§.fi.de le.j.per Ray.& Bal.in l.si grege.eo.tit.

ADDITIONES.

a Fran.car ¶In.l.in fundo.Vide an.in ru.ś. de acqui.pos.& ibi aliquid per Alex. & vide Bal.in l.j.per illum tex.C.de solu.

b Franc ¶Per duos testes.Vide in simili Pan.in c.j.de fęc.

c Tom.¶Ad qõnem. Vide de ista qõne plene per Fely.in c. cũ accessissent vbi ẽt de alijs qõnibus de pib .& vide Bald.in consi.cccccxxiiij.in.j.vo.

1 *Stipulatio*

1 *Stipulatio ex causa lucratiua euanescit si res in ea deducta efficiatur stipulatoris ex causa lucratiua irreuocabiliter.*
2 *Titulus hæreditarius dicitur lucratiuus quando hæreditas est soluendo, alis nō.*
3 *Legatarius tenetur restituere æstimationem legati conditionalis quam consecutus est si conditio postea deficit.*

§.Si rem quam.

1 † Stipŀō ex cā lucratiua euanescit si res in ea deducta efficiatur stipulatoris ex alia cā lucratiua irreuocabiliter. Secus si reuocabiliter.
2 h.d.¶ †No.in vers.sed & si hr̄s,q͏ titulus hr̄ditarius dr̄ titulus lu
cratiuus,qd̄ intellige verū qn̄ hr̄ditas eēt soluendo, alīs secus.l.si
seruus legatus.uet.idē si dn̄s de le.j.secūda, Dy.& Ang.hic.¶ Ad
de.l.si hr̄ditatē.§.māda:& ita debet intelligi tex.ī l.j. circa mediū,
C.de ipo.loe.descrip.li.x.ubi appellat̄ titulus lucratiuus q͏ intel
ligo verū nō solū in hr̄ditate extraneorū,sed ēt in hr̄ditate ascen
dentiū delata descēdētibus qm̄ licet dicat̄ descēdētibus quasi debi
ta.l.fi.C.de codic.tn̄ iudicat̄ de ea tāq̄ de re obueniente ut.lucra
ti.vn̄ ei descendenti nec succurritur p̄p iuris errorē sicut nec suc
currit̄ alijs tractātib.de lucro. tex.ē cū gl. in l.si emācipata. C. de
iur.& fac.igno.q͏ē valde no.ſm Bar.ibi Tn̄ quo ad effectum q hr̄
in d.l.j.C.de impo. luc. descri.nō reputabit̄ ti.lucratiuus qō de-
scēdēs succedit ascendenti vt p̄bat̄ ibi post prin.& ibi p Bar.& il
lā gl.in d.l.si emācipāta reputat sing. Pau.de Cast.in l.iuris. C.q
admit.ad similē i l. si duo in ver.potint.ff.de acq. hær.& ibi Imo.
ad p̄dicta adde tex.in §.si uero expectet.cū seq.in auc. de nup.&
3 ibi Ang.¶ † In gl.ī ver. nō liberetur.ibi, statim ago &c.Dy.& Pet.
tenent q͏ immo nō ago ex stipulatione nisi existente cōdōne le-
gati p l.nō quocūq;. in fi.in prin.ff.de leg.j.& p gl.fi.in l.Neran^o.
ff.de cōd.inde.q̄ gl.hoc non dicit sed ɔcor.opi.ut p Ia.Are.quem
seq̄tur Bar.& doc.hic,et in d.l.nō quocūq;. & Bar. in l.Meuius.
§.duobus in ver.vj.opp.ad p̄dicta.de leg.ij.si tn̄ egissem ex stipu-
latu,an̄ euētū ɔdōnis,et ɔsecutus sim æstimationē demū deficiat
ɔdō legati teneor restituere æstimationem, quia fingitur nunq̄
fuisse legatum.l.necessario.in princi.ff.de peric.et commo.rei vē
di.et l.pecuniam.ff.si cer.pet.cum similibus.

1 *Stipulatio an valeat si res quæ non est in rerum natura in stipulationem deducitur,si res fingatur esse in rerum natura propter delictum vel moram.*
2 *Stipulatio hominis mortui non valet quod limita ut hic.*

§.Stichum qui.

1 † Si res q̄ nō ē in rerū nā in stipŀonē deducit̄ ita demū valet stipulatio si
2 res fingatur eē in rerū nā p̄p delictū vel morā.h.d. ¶ † No.q͏ sti-
pulatio huīs mortui nō ualet limita tn̄ Gui.de Cu.in l.cū q.§.j.
de iureiu.nisi stipulatus essem ab eo q sciebat eū eē mortuū,per
illū tex.et l.q stichū.ff.de ɔtes.sed Iac.But. Ang. et Pau.de Cas.in
d.§.j.tenent ɔ̄triū p istū tex.et in l.si hō mortuus.ff.eo.q̄ indist.
loquuntur. Ad iura alleg. p Gui.r̄ndet qd̄ loquuntur in ɔfessio-
ne et iur̄o iudiciali q̄ tendūt ad perimēdū oēm exceptionē ante
cōpetentē,qd̄ non est in stipulatione q̄ tendit ad inducēdā obli-
gationē de nouo.¶ Nō ē tn̄ sine dubitatione. Et ad istū tex.cum
gl.fi.vide Bar.in l.si tē.j.de noua. et qd̄ dixi in l.cū q ita.§. ff.fi.eo.

§.Si quis ancillam

Licet ancilla desierit esse prægnans,tn̄ dr̄ sisti in ead.cā.h.d.

Vlpiani. LEX LXXXIIII.

1 *Moræ purgatio admittitur,cum interesse post moram cōmissum petitur.*
2 *Stipulatio generalis per quam quis generaliter & simpliciter promittit insulam fieri,valet.*
3 *Facere qui tenetur est in mora absque interpellatione hominis si transierit tempus quod commode fieri potuerit.*
4 *Mora ante litis cōtestationē purgari pōt,& hoc ex æquitate introductū est.*
5 *Dicitur moram purgare qui opus incipit facere,licet non perfecerit.*
6 *Obligatio verbalis non sufficit, vbi requiritur factum.*
7 *Promissio pœnæ legalis.i.interesse non nouat primitiuam.*
8 *Insula quid sit hic remissiue traditur.*
9 *Actoris mora vel rei an & quando possit purgari.*
10 *Purgatio moræ an impediatur si ius actoris factum est deterius, sicut impeditur quando actoris interest moram fuisse commissum.*
11 *Mora non potest purgari per reum.cum ius actoris factum est deterius.*
12 *Mora an & quādo possit purgari intra modicū tp̄s arbitrio iudicis declarādū.*
13 *Vbi moræ est dies adiecta non potest purgari vsque ad litem contest.sed tantum intra modicum tempus.*
14 *Potest mora purgari ex parte rei regulariter nisi sit adiecta dies fallit ut infra.*
15 *Mora nō pōt purgari,qn̄ ē adiecta pœna & dies expressa,secus si dies sit tacita*
16 *Mora non impeditur purgari quando est dies incerta quamuis expressa,quare dies incerta non sic interpellat sicut certa.*
17 *Mora nō impeditur purgari qn̄ dies ē apposita cā multiplicāda obligationis.*
18 *Mora non impeditur purgari vbi est adiecta pœna & dies cā demōstrationis.*
19 *Mora potest purgari in actore,& vbi est dies adiecta & pœna.*
20 *Mora potest purgari quando dies expressus ab homine,eodem modo tacite inerat ex dispositione legis.*
21 *Mora potest purgari quando debitum non erat liquidum, quia excusatur debitor si in die termini actualiter non offert debitam pecuniam.*
22 *Mora potest purgari quando dies esset adiecta in facto vel ex promissa pacto nudo, & subsecuta esset promissio pœnæ per stipulationem.*
23 *Mora potest purgari nisi esset renunciatum facultati purgandi moram*
24 *Mora non potest purgari vbicunque contractus est initus per modum conditionis, vt si promitto remittere tibi actionem si mihi intra mensem dederis.x.*
25 *Mora potest purgari nisi actoris intersit,vel nisi ius actoris factū sit deterius, vel nisi lapsum sit modicum tempus.*
26 *Mora potest purgari nisi facta esset expressa seu vera & commoda nouatio eius obligationis in cuius præstatione quis commisisset moram.*
27 *Mora potest purgari nisi contractus esset celebrandus ad confirmationem,vel executionem rei iudicatæ.*
28 *Mora non potest purgari post lit.contest.quod limita vt infra.*
29 *Mora potest purgari post lit. contest. quando tractatur de purgando moram, circa id quod erat deductum ex contractu transactionis facto super aliqua lite mota, vel quæ speratur moueri.*
30 *Mora non potest purgari ubi pœna moræ est iuris,vel facultatis prime morose competentis in alium trāslatiua.*
31 *Mora non potest purgari vbi in contractu pœnali esset adiecta clausula rato manente pacto.*
32 *Mora non potest purgari vbi executio esset facta ab homine.*
33 *Mora non potest purgari vbi facta esset executio a l.ipso iure.*
34 *Instrumenta & exceptiones possunt produci post terminum si ius aduersarij nō est factum deterius.*
35 *Mora non potest purgari vbi a lege vel statuto fit executio,& priuatio, vt in hærede qui non fecit inuentarium intra tempus debitum.*
36 *Moram non potest purgare reus contumax in respondendo positionibus pronunciatus iam pro confesso.*
37 *Mora non potest purgari vbi interuenisset iuramentum nisi iusta causa subesset.*
38 *Mora semper potest purgari de æquitate canonica in foro pœnitentiali.*
39 *Mora non potest purgari si mora est commissa per factum non neglectum.*
40 *Emphyteuta alienans irrequisito domino,si postea redimat eam an cadat a iure suo.*
41 *Mora potest purgari,si deductum in stipulatione primitiua debeat præstari stipulatori,pœna uero tertio.*
42 *Mora non potest purgari quando res deducta in primitiua obligatione pr æstari non potest,quia perijt et si perijt intra tempus purgandi moram,quia perijt periculo debitoris.*
43 *Mora non potest purgari ubi propter moram facta esset resolutio contractus.*
44 *Mora actoris regulariter non potest purgari.fallit vt.j.*
45 *Mora actoris potest purgari si reus consensit q͏ purgetur.*
46 *Mora actoris potest purgari quando subest iusta causa purgandi.*
47 *Mora actoris potest purgari.s.intra modicum tempus quo ad actionem conseruandam, & quando rei non interest.*
48 *Periculum interitus rei spectat ad debitorem post lit.contesta. morosum etiam q͏ ante li.cont. obtulerat creditori recusanti rem accipere.*
49 *Interpellatio extraiudicialis regulariter sufficit ad constituendum debitorem in mora.*
50 *Mora actoris quo ad actionem conseruandam potest purgari etiam ubi est dies & pœna.*
51 *Mora actoris potest purgari ad effectum consequendi pœnam a reo.etiā si reus erat obligatus ad diem sub pœna.*
52 *Purgatio moræ non admittitur vbi est dies & pœna,etiam si pœna sit incerta*
53 *Purgatio moræ an liberet ipso iure,an vero ope exceptionis.*

§.Si insulam.

1 † Cum interesse post morē cōmissū petit̄,admittit̄ moræ purgatio añq̄ sit
per interesse sit lit.ɔte.post vero secus.h.d ¶ Diuidit̄ in
duas partes.In prima ponit̄ thema ex quo tacita resultat.q. In se
cūda ponit̄ r̄nsio.ij.ibi,q̄ diu.Et secūda subdiuidit̄ in duas.Prima
loq̄t̄ de t̄pe añ lit.ɔt.secūda de t̄pe post lit. ɔt. secūda ibi,q͏ si lit.
¶ In tex.ibi potuisti facere subaudi qa non fecisti in mora fuisti
p̄p q̄ cōmissa fuit stipulatio ad totalē interesse.l.si ita stipulatus
essem abs te.ff.eo.et p̄pea q̄rit̄ an possit mora purgari ad euaden
dū ɔdēnationē ad interesse.In tex.ibi,lit. ɔsta.s.sup petitione in
teresse.nā si lit.conte.eēt sup ipso principali facto p̄stādo,non
impediret̄ promissor q̄n usq; ad sn̄iam factū principale sp̄ offer
re & p̄stare posset,et sic morā purgare,vt in §. fi. insti.de p̄pe.&
tēp.actio.et p Bar.hic in.j.opp.ij. partis, et dictū fuit post eū in l.
2 interdū.§.fi.ff.e. ¶ † No.ualere stipulationē p q̄ q͏s gn̄aliter et sim
pliciter promittit insulā fieri,q͏ qualiter intelligat̄,uide in l.q in-
3 sulā.et ibi dicā.j.e.de quo uide p Ang.hic in repe.et alios. ¶ † Se
cūdo no.q͏ q tenet̄ ad factū ē in mora absq; interpellatione ho-
minis,si transierit t̄ps intra q͏ cōmode fieri poterat.l. ɔtinuus.§.
si ita.et §.si insulā.j.e.et hic ē uerū quātū ad totale interesse, sed
quo ad particulare interesse agi pōt ad quanti interest non fuis
4 se coactū.l.stipulationes non diuidūtur.§.ff.fi.eo. ¶ † Tertio no.q͏
mora añ lit.ɔte.purgari pōt,et hic ex æq̄tate introductū est l. si
seruū.§.seq̄t̄.j.eo.et sic secus est de rigore. ex quo inferebat hic
Ang.qd̄ si ex forma statuti in decisionibus causarū sequari debet
rigor non admitteretur moræ purgatio, & idem dicit si statutum
disponat quem cogi debere ad obseruātiā p̄missorū per instr̄m
guarentigiæ q͏ reputat ualde not: dic q͏ primū dictū ē verū & re-
prehēditur hic p Imol.& Ro.q͏a statutū recepit interpretationē
a iure

a iure cōi ne qs indebite dānū patiat. l. adigere. §. q̄uis. de iure pa. l. q̄uis. ſ. de in ius voc. l. ij. C. de noxa. c. cū dilectus. de consue. not. gl. & Bar. in l. fi. §. in cōputatione. C. de iu. delib. & plene Bar. in l. oēs. in vj. q. prin. de iusti. & iur. pro hic ēt inducit hic Ro. l. ſi duo. §. ait ṗtor. & qđ ibi gl. in ver. ꝯſtitutū. ſ. de ꝯſti. pecu. vbi in verbis ṗtorijs cautū erat ꝙ ſi ꝑ eū q̄ cōstituit ſe ſoluturū non ſit ſolutū id quod constituit ſoluere cogeret ṗtor. & ſic ibi verba legis ſonabāt in cōpulſionē obligati, & nihilominus admiret moræ purgatio, vt in l. ſed & ſi alia. e. ti. & ad idē in ſimili adduxit. l. filiusfa. §. ꝓcuratorē. cū ſeq. ſ. de ꝓcu. ſaluāt tñ dictū Ang. vno caſu. ſ. qñ ſtatutū diceret ꝙ inſtrā guarentigiæ hēant executionē paratam ſicut ſnīa. Nā ſicut poſt ſnīam non admittitur moræ purgatio, vt hic in ver. litē cōteſta. ergo idē ē in caſu ṗmiſſo. ſ. inſtro. qđ ultimū non puto verū per ea q ſingulariter no. Iac. But. & Bar. in l. eum q. §. ſi iurauero. in fi. ſ. de iureiu. ubi ꝓbāt ꝙ ēt ſtāte dicto ſtatuto non hēt quo ad morā eūdē effectum dictum inſtrm quē hēt ſententia lit. ꝯte. iuſm & ſimilia. nam alia rō ē in ſnīa an cuius ꝓlatione præceſſit citatio lit. ꝯteſt. & interuallū q̄ morā inducit. l. vinū. & ibi no. ſ. ſi cer. pe. l. nā. & ſi poſtea. §. ſi is. ſ. de iureiu. iuncta. l. fi. de tri. & alia eſt rō in inſtro guarentigiæ an cuius ꝯfectionem nulla ṗceſſit mora. Sequeref. n. abſurdū ꝙ an eēt impedita moræ purgatio q̄ eēt cōmiſſa mora. vñ cū iſta ſint diuerſa, nec hēant eādē rōnē, vt dixi & clare no. Bar. in d. §. ſi iurauero. ſeq̄ ꝙ ex diuerſis nō recta ſit illatio. ſ. l. proxi. §. facta. ver. ſed hæc diſſimulo cū vulgari.

5 ¶ † Tertio no. ex iſto tex. in ver. facientē. ꝙ hic vr̄ ꝓbari ꝙ ſi an lit. conte. incepi ædificare inſulā, licet non perfecerim dicor morā purgare, nec cogi debeo lit. conte. ſuꝑ intereē, ita denotat iſtud participiū facientē, qđ denotat rē prout eſt in fieri, & hic eſt valde ſubſtātiale & ꝑ alios non tactū ſm Pau. de Caſt. hic, q̄ ſubdit ꝙ eadē rōne idē putat eſſe ſi poſt ṗdictā petitionē actoris ſuꝑ intereē reus anq̄ lit. conteſt. offert ſeparatū incipere & ædificare & cōplere, q̄a hic ſufficit licet nōdū incohauerit. adde ꝙ Rapha. hic idē prius tenuit volēs ꝙ ſi incohauerit ædificare reus tpe ꝓducti libelli, tñ offerat ſe velle ſtatim ædificare poterit ſe tueri exceptione, ita dicit ſibi uideri ꝑ l. & ſi poſt tres. in uerſi. nec actoris ius &c. ſ. ſi quis cau. ſ. qñ ius actoris nō fieret deterius. Et ideo ſm eū ſi tanto tpe fuiſſet in mora ꝙ expectaret ut opus magnū promiſſum fieret neceſſario eēt lōga expectatio forſan non audiretur reus arg. l. cū res. ver. ſed ſi ſtichus. ibi, toties &c. de le. j. Sed

6 ꝯ putarē, † ꝙ nō ſufficiat ſola oblatio in eo q̄ nōdū incepit, facit

a quia vbi. l. reqrit factū non ſufficit verbalis oblatio, a ſed actualis reqritur. l. q. x. §. idē miſſum. j. fi. j. de ſol. & l. ſeruus ſi hrdi. in fin. ſ. de ſtatu lib. & plene Bar. i l. ṗtor. §. ſi qs paratus. ſ. de no. ope. nū. Sed tex. hic in ver. faciente. & in ver. ædifices ponderat factum ergo &c. ¶ Nō ob. d. l. & ſi poſt tres. q̄a ibi adimpletū fuit ꝙ ꝓmiſſum erat anq̄ trāſiret tp̄s purgationis, & hæc procedunt in ṗſtatione facti ſucceſſiui. ¶ Sed vbi aliqđ momētaneum eēt in obligatione, tūc vr̄ clarū qđ reqrit totū impleri anq̄ trāſeat tp̄s purgationis moræ ad hic ut dicat mora purgari, tex. ē in §. Seia. allegato in gl. Forte tñ ſi reus ſolo uerbo offerret factū, & actor diceret nolo ædificiū, ſufficeret ſola uerbalis oblatio. arg. gl. in c. paſ. de offi. ord. in gl. fi. ordinaria, & no. Bal. in l. j. C. ne liceat in vna eadēq; cau. ter. ꝓuo. Mod. in l. q. Romę. in prin. j. e. vbi dicere ꝯſueui.

7 ¶ † Vltimo not. ſm Ang. ꝙ ꝓmiſſio pœnæ legalis. i. intereē nō nouat primitiuā. nā ſm eū intereē eſt pęna legalis, & tñ eo cōmiſſo pōt ſolui factū, q̄ eē nō poſſet ſi nouatio facta eēt cū illa perimat obligationē, & ꝑ ꝯñs ſoluēdi potētiā inſti. q. b. mod. tol. obli. i prin. & l. j. j. de nou. Sed dic ꝙ dictū ſuū n̄ ē uerū. & ꝯriū tenet ipſe expreſſe Bar. hic in vij. op. j. partis, ubi hic clare probat dum allegat l. j. ſ. de penu. leg. iuncta. l. obligationū fere. §. fi. ſ. ti. j. ubi uoluit ꝙ licet diſpō ēt pęnalis ꝑ q̄ fit nouatio poſſit nihilominus mora purgari offerendo factū principale, ut in d. l. j. poteſtis tñ ſaluare Ang. i. videlicet ꝙ opi. eius intelligat de vera nouatione, ſed dictū Bar. de quaſi nouatio. de qua loqtur. d. l. obligationem. §. fin. vnde ipſemet Bar. in l. ita ſtipulatus. in j. opp. vlt. partis. in fi. j. eo. dicit ꝙ qñ facta eēt vera nouatio nō poſſet amplius offerri q̄ i principali oblīone deductū erat. Et rñdet ad d. l. j. de pe. leg. q. loqt i facta noua.

8 ¶ † In gl. j. hēs q̄d ſit inſula. meliorē gl. hēs i §. inſula. in gl. in uer. inſula. inſti. de re. diui. & i l. ij. §. effractureſ. ſ. de of. ṗſe. vigi. Et no. ꝙ aliqñ inſula eſt locus circūdatus aqua, aliqñ capitur pro domo in mari. i. ſalo hic eſt in ſalo poſito. Itē aliqñ pro qualibet domo concordantias vide in gl. inſti. de re. diui. in §. inſula. ṗallegato. q̄ gl. hic no. declarat q̄d ſit inſula.

9 ¶ † In gloſ. ij. in §. Seia &c. tex. ille hic non bene probat, q̄a loquitur in actore moram purgante, hic loqtur in reo, inter quos longa ē dr̄ia. l. Ariannus. cum ſi. j. ti. j. & plene per Bar. hic, in. ix. q. vñ ꝓ gl. melius facit tex. in l. ſi cū dies. §. fi. cū ſeq. ſ. de arb. Item facit q̄a cum purgatio moræ ex æquitate inducta ſit. l. ſi ſeruū. §. ſeq. ſ. j. eod. ideo ſi dānū paſſus eſt actor ex mora rei non debet admitti reus amplius ad morā purgandam. Et intellige gl. niſi intereē offeratur ꝑ reum actori, q̄a hic modo morā purgare poterit ēt poſtq̄ cepit intereſſe actoris gl. eſt no. in l. utiq;. ſ. de arb. & ſequuntur eā cōiter doc. hic, & iō ſumas optimam cautelam qñ vis impedire moram purgari poſſe, ſi promittient tibi aliqđ dari uel fieri, facias ꝙ ꝓmittatur ſi nō detur, vel ſi non fiat, ut debeat ꝓmiſſor tibi dare tm̄ noīe intereē. nā cōmiſſa mora niſi illud intereē conuentum ṗſtet, nūq̄ poterit purgare moram ꝓmiſſor, qđ ē no. dignū ſm Ang. in d. l. & ſi poſt tres. per gl. in d. l. utiq;. & idem ibi vr̄ velle Bal. in repe. ꝙ intelligas qñ q̄d ꝓmiſſum eſt nomine intereē ṗſtādū vltra factum principale non autem loco æſtimationis facti principalis, vt colligitur ex verbis Bar. circa op. de d. §. Seia. ¶ Item illud ꝙ dictum eſt poſſe morā purgari offerēdo intereē cōmiſſum ꝓcedit uedum in extraiudicialibus, ſed ēt qñ cōmiſſa eſt mora circa decitoria iudicij, vt patet ex no. per gl. in d. l. utiq;. referendo gl. ad tex. utrobiq;. n. vr̄ eē eadē rō æquitatis a qua inducta ē moræ purgatio. vt in d. §. ſeqtur. Et hoc in ſpecie tenuit ēt Imol. hic, ita eē vr̄ de mēte Bal. & aliorū q̄ ſimpliciter ſequuntur dictū gl. licet Ang. hic in x. fallē. regulæ affirmatiuæ dixerit ꝯtrium ꝑ d. l. vtiq;. & non hñ.

10 ¶ † Sed q̄d ſi ius actoris ē factum deterius an eod. mō impediat moræ purgatio ſicut impedit qñ actoris intereſt morā fuiſſe cōmiſſā, ve hic i gl. ij. gl. fi. i prin. vr̄ ſenuē ꝙ ſic, quaſi iſta ſint paria. ſ. dicere actoris intereē, & ius actoris eē factum deterius, qđ ē uerū in extraiudicialibus, ut in vtroq; caſu intelligat impedit moræ purgatio, ſecus in iudicialibus ſtipulationibus tendētibus ad ordinationē iudicij q̄a intra modicū tp̄s qñ ius actoris nō ē factū deterius pōt mora purgari, ſecus ſi factū ē deterius. d. l. & ſi poſt tres & dr̄ factū deterius qñ deterioratio ꝯcernit ſubſtātiā obligationis & actionis, ut q̄a tpe perijt. ubi aūt actio non perijſſet, licet alr̄ intereſſit actoris morā nō eē factā, q̄a paſſus ē dāna & expenſas poſt moram & cōtumaciā rei citati. tale intereē nō impedit morā poſſe purgari, ſed tñ ad dāna & expēſas reſarciēdas cogi poterit officio iudicis, q̄ pōt reo denegare audientiā, niſi dāna & expēſas refundat. l. ſancimus. C. de iudi. & ꝑ Bar. hic, & in d. l.

11 ſi poſt tres. & hñ Quęq̄d ibi dixerit Bal. ¶ † Ex his infert no. Bartol. hic ꝙ ſi tu ꝓmiſiſti in fundo meo ædificare domū, & fuiſti in mora poſtea fundū alienaui, ñ poteris amplius moram purgare, q̄a ius meū ē factum deterius cum mea nō intereſſit amplius fieri fundo meo alienato. & hic ēt tenet Ang. hic, licet ſatis leuit conetur mordere rōnē. Bar. Pau. de Caſ. hic ſimplr̄ trāſit cū Bar. ſed Imol. hic dicit ꝙ ſi alienatio fundi facta fuit ex cā neceſſaria pōt ꝓcedere dictū Bar. ar. l. rem legatā. ſ. de adi. leg. ſecus forte ſm eū ſi ex cā uoluntaria, q̄a non debet poſſe uenditor agere ad aliqđ intereē attento ꝙ facto ſuo deſinit ſibi actio cōpetere. ar. l. tādiu. & l. ideo. & l. ſi ſeruus. in prin. cum ibi no. ſ. de cōdi. fur. & l. ſi ſub una. §. j. j. e. Teneo opi. Bart. indiſtin. ꝑ ſuā rōnem. & q̄a dū fuerit alienatio facta poſt morā non debet ꝑ moroſum alle. poſſe, ꝙ actor non debet alienare, alſ. n. ex mora ſua lucrum conſequeretur ꝯ. l. ſi ſtichum. in prin. uer. ſane. j. e. & actor alienādo fecit actū ſibi licitum. l. in re mandata. C. man. ergo pœnam non meretur, l. Graccus. in prin. cum ſi. C. de adul. No. ob. l. tādiu. cum ſi. quia rñde, vt ꝑ Bar. in l. qui aūt. §. j. ſ. ſi qs cau. i. ꝙ illa diſtinctio de qua in d. l. tandiu. cum ſi. hēt locū qñ agit ad rē, ſecus ſi ad intereē, ut in caſu nr̄o ꝑ d. l. q. aūt. §. j. non ob. l. ſi ſub una. q̄a ibi non dr̄ ꝙ ſi debitor fuiſſet in mora an alienationem fundi, non poſſit agi ad intereē ēt retenta opi. Bar. hic, ꝙ non poſſit debitor moram purgare faciendo domum in fundo alieno, eſt tñ dubium an ſi ꝓmiſerat facere domum ſub pœna & poſt morā fundus eſt alienatus, an vt euitet pœna poſſit reus purgare moram offerendo quāti valuiſſet domus. Bar. hic in vij. q. vr̄ velle ꝙ ſic, ſed Ang. hic in fallētijs tenet ꝯriū. decidā addēdo circa ea q̄ tagit Bart. in d. vij.

12 q. ¶ † Iuxta ṗdicta vr̄ ꝙ fortius ob. ad hāc. l. tex. in d. §. Seia. in alio, q̄a hic dr̄ purgari poſſe mora an lit. ꝯte. ibi aūt dr̄ ꝙ intra modicū tp̄s arbitrio iudicis ſit declarādū gl. fi. in d. §. Seia. rñdet ꝙ ille tex. determinat & limitat ꝑ hāc l. ſ. ꝙ mora poſſit intra modicū tp̄s purgari niſi intra illud modicū tp̄s lis ſit ꝯte. q̄a tūc purgari non poterit ut hic ſitr ſi iā trāſiuerat modicū tp̄s, ſed ſi lis non ſit ꝯte. non poterit hæc mora purgari ꝑ d. §. Seia. & ita firmat Bart. hic adde Pet. & Cy. idem tenētes in l. ſi maior annis. C. de trāſa. & in l. ſi pacto quo pœnā. C. de pac. & Bal. in d. l. & ſi poſt tres. in lec. anti. & Ang. idem ibi. adde Iac. But. idem tenētem. in d. l. & ſi poſt tres. ſi quis cau. Contra tenuit ipſemet Angel. hic ꝑ hāc l. q̄ indiſtincte admittit purgationem moræ an lit. ꝯte. ergo indiſtincte debet intelligi. ſ. ēt ſi poſt modicū tp̄s elapſum lis ꝯteſtaretur. arg.

ADDITIO.

a Fran. Cur. ¶ Oblatio. Vide Bal. in rubr. qui feu. dare poſ.

argu.l.de ꝑtio.cũ ſi.ſ.de pub. Ad.§. Seia.rñde ꝙ ibi tractabat̃ de
purgatione more ex parte actoris ad actionẽ ꝯſeruãdã hic aũt ex
ꝑte rei ad euadẽdã pœ̨nã vel ꝯdẽnationẽ in itereẽ,inter q̃ ẽ dña,
vt dixi.ſ.Vno tñ caſu ſm Ang.ſaluari ꝑt opi.Bar.ſ.qñ ꝑ ſubterfu-
gia rei ſtaret̃ quominus lis ꝯteſtaret̃. nã tũc ex tꝑe ſubterfugij hẽ
lis ꝑ ꝯte. ne aſ a ꝑta ſit via fraudi,ar.l.i fundo.ſ. de rei vẽ.cũ ſi.ſed
melius allegaſſet tex.in l.cũ.§.q. iniuriarũ.l.ſi.ſ.ſi qs cau. quẽ ad
hoc reputat ſing. Bal.in l.mora.C.de rei vẽ. dicẽs ꝙ mora lit.ꝯte.
opat̃ eũdẽ effectũ quẽ opat̃ lit.ꝯt.ꝑ d.§. q. iniuriarũ. ad idẽ.l.ſi fi-
nita.§.elegã ter.ſm intelſm Bar.ſ.de dã.infe.& cũ Ang.trãſit Imo.
& Ro.hic,& Bal.in repet.d.l.& ſi poſt tres.ubi dixit nõ eẽ mirũ ſi
in §.Seia.nõ dr̃ ꝙ actor poſſit purgare morã vſq; ad lit.ꝯt. qñ ſe-
queret̃ ꝙ lit.ꝯt.eẽt ſibi nociua ꝯ.l.nõ ſolet.ſ.de reg.iu. & aliã.j.de
noua.& hãc opi.Ang.hic puto veriorẽ q̃ ẽt tenuit Guil.de Cu.
& Bal.in d.l.& ſi poſt tres.in repeti.& iſtã ẽt tenuit Barto.& poſt
eũ Rap.ꝑ hãc rõnẽ in d.§.Seia.& ꝙ ſit dña inter actorẽ & reũ per
iſtã.l.iuncto.d.§.Seia.& Bal.in d.l. ſi pacto.¶Sed ꝯ ꝑdicta vr̃ eſſe
tex.in l.& ſi poſt tres.& in l.ſi in l.§.colonus.ſ.loc.& in c.ꝑꝑ.in fi.
& in c.potuit.de loc.q̃ iura loquunt̃ in reo , & tñ dñt morã pur-
gari debere intra modicũ tꝑs,ſicut dictũ ẽ in actore.¶Qua ꝑꝑ ꝑt
rñderi ad hic iura ꝑxime alle.ꝙ loquunt̃ qñ in oblõne erat adie-
cta dies.Sed iſte tex.cũ ſi.loq̃t̃ qñ dies adiecta nõ erat. nã tũc põt
purgari indiſt.uſq; ad lit.ꝯt.& ita fuit de mẽte Bal.& Ang.hic.&
Raph.& Pau.de Caſ.hic tenẽtiũ iſtud expſſe.Põt ẽt alr̃ rñderi ad
d.§.ſi colonus.ꝑut declarat Bar. hic.in vj.q. Qđ loq̃t̃ ibi in mora
cõmiſſa in male faciẽdo q̃ ẽ maior.l.ſi ſeruũ.in prin.ſ.e.& iõ cele-
rius ẽ purgãda q̃ mora cõmiſſa in negligẽdo, ut no. in l.mora.ſ.
ſol.ma.Et ſilr̃ ad d.l.& ſi poſt tres.põt rñderi ꝙ ibi ẽ ſpãlr̃ introdu-
ctũ in fauorẽ rei ꝙ in ꝑtorijs ſtipulationibus & ſi ſit adiecta dies
& pœna , poſſit mora purgari, vt ibi ſm cõem intelſm quẽ po-
nit Bar.& ꝓbat̃ ꝑ gl.rñ ãt erat ꝯriũ. Quia ubi erat dies & pœna
nõ poterat mora purgari aliquo mõ.l.traiectitiæ.in prin.iũcto.§.
de illo.ſ.n.j.& j.dicã.vn in alio grauatur reus in caſu.d.l.& ſi poſt
tres.ſ.ꝙ poſſit morã purgare intra modicũ tꝑs tñ , & nõ vltra li-
13 cet nõdũ lis eẽt ꝯt.¶†Sed aduerte q̃a ꝯ iſtã opi.& Ang.ſe.tenẽtiũ
ꝙ ubi ẽ dies adiecta nõ poſſit mora purgari vſq; ad li. ꝯt.ſed tñ i
tra modicũ tꝑs vr̃ eẽ tex.expſſus hic iũcta.d.l. ſi ita ſtipulatus eſ-
ſem abs te.Hic.n.erat dies.ſ.intra tꝑs intra qđ commode poſſet
ædificari.nec ob.ſi diceret̃ ꝙ iſta erat dies tacita, q̃a & ſilr̃ in caſu.
d.c.potuit.& d.c.ꝑꝑ.erat dies tacita,& tñ ibi dr̃ morã purgari in-
tra modicũ tꝑs,ergo nõ põt rñderi ad iſtã.l. ꝙ loquat̃ in die taci-
ta.¶Ex hic inferro dici poſſe ꝙ iſta.l.hẽat locũ in reo ẽt ſi ſit adie-
cta dies,& ſic poterit mora purgari vſq; ad lit.ꝯt.nec tũc ob.tex.
in d.l.& ſi poſt tres.q̃a rñde ſm vlt.ſol.q̃ ꝑxime dedi.nec ob.d.§.
colonus,q̃a rñde ꝙ ibi loq̃t̃ in actore uolẽte moram purgare ad.
actionẽ conſeruãdã,& ſic concordat cũ d.§.Seia.uel dic,ꝙ.§.colo
nus.loq̃t̃ alio caſu,ut hic ꝑ Bar.in vj.q.nõ ob. c. potuit.& d.c.ꝑꝑ.
q̃a rñdeo ꝙ ſpãliter ibi in emphyteuta Eccleſiæ, q̃ ibi releuatur
in vno.ſ.ꝙ poſſit morã purgare poſt tꝑs ꝑfixũ ad ſoluẽdũ.qđ ſe-
cus erit in emphyteuta priuati q̃ nullo mõ purgare põt morã,
vt euitet pœnã.l.ij.in uer.oĩmõ.C.de iur.emphyt.q̃a verbũ oĩno
importat ipſo iure,ut ẽ gl.in l.j.§.ſi pecunia in ſacculo.in uer. oĩ-
no.ſ.depo.& no.Ang.hic.j.dicet̃,vñ emphyteuta Eccleſiæ graua
tur in alio vt morã purgare poſſit intra modicũ tꝑs tñ ut d.c.po-
tuit.Si qs tñ vellet ſuſtinere opi.Ang. & tenẽtiũ ꝙ iſta.l.limitet̃,
nisi eẽt adiecta dies q̃ cõiter Mo.ſequuntur excepto Imol.poſſet
rñderi ad iſtã.l.ꝙ iſta dies nõ erat oĩno certa , ſed certificanda ar-
bitrio iudicis inſpecta qualitate opis & ꝑſonæ.l.continuus.§. cũ
ita.& §.ſeq.ſ.eo.vñ ꝑꝑ incertitudinem diei non fuit in tanta mo-
ra prout fuit in caſu.d.c.potuit.vbi erat tempus biennij omnino
certũ.uel etiam dici poſſet ꝙ ibi non erat dies omnino tacita,ſed.
etiam expreſſa a contrahentibus.Et ꝑꝑ auctoritates ꝑdictorum
putarem quod hæc opi.ſeruaretur.putarem tñ quod qñ eſt adie-
cta dies ſi poſt moram anteq̃ tranſeat illud modicũ tempus lis
ſit conteſta.ꝙ moram vlterius purgare nõ poterit reus ꝑ hanc.l.
& l.j.ſ.de pœnu.lega.cum ſi.Si enim vbi dies non eſt adiecta,nõ
poteſt purgari mora poſt lit.conteſt.quanto magis ubi dies ẽ ad-
iecta non poteſt lit conte.purgari.ad hoc bene facit gl.fin.in d.§.
Seia.dum alleg.hunc tex.& uoluit etiam Pau.hic licet aliter ſen-
tiat in d.l.ſi poſt tres.Et ex hoc habes no. limitationem ad opin.
Angel.& ad d.c.potuit.cum ſimilib.¶In ead.glo. ibi.§.ſane.ſecũ
da ſolutio eſt uera.¶In glo.fin.ibi.l. hoc edicto.reſponde ut per
Barto.hic uel aliter ut per Barto.in d.l.hoc edicto. cuius ſolutio-
nem ponit Io.de Imol. hic,uidelicet quod in d.l.hoc edicto tra-
ctabatur de lucro captando.ſ.de pœna dupli in qua verſatur lu-
crũ,ſed in caſu nr̃ę.l.nõ tractatur de lucro,ſed de intereẽ,q̃a non
dat̃ qđ dari debuit, quãtũ ergo intereſt debetur,nec eſt par rõ lu-
cri capiandi & intereſſe.l.ſi.§.licentia.C.de iure delib.l.ſi. C. de
14 codic.& eſt hæc ẽt bona ſol. ¶† F.ᷓ gl.tractãr hic doc.mãm pur-
gationis in qua ꝑꝑ diffuſe ſcripta ꝑ doc.non referam dicta eorũ
niſi vbi addendũ putabo . Et diuidi põt mã in duas principales
particulas.Prima an ex parte rei poſſit mora purgari. ſecũdo an
ex parte actoris.¶Circa primũ regula eſt qđ ſic,vt hic & d.l. ꝯti-
nuus.§.itẽ q. inſulã.j.e.niſi ſit adiecta dies , & pœ̨na , & ſm magis
cõem ſniam.¶Pro cuiꝰ dubij paſſus veritate dico duas fuiſſe prin
cipales opi.Vna fuit opi.Ant.de Piſis,& Pet. & Cy. in l.magnã.
C.de ꝯhen.& ꝯmit.ſtip.& in d.l.ſi pacto tenentiũ qđ etiã vbi eſt
adiecta dies & pœna poſſit mora purgari per. d.l. & ſi poſt tres.
& ꝑ.l.q. Romę.§.Flauius.i ver.liberet̃.j.e.& ꝑ d.§.Seia.ꝑ hac opi.
facit,q̃a nil aliud operat̃ dies expreſſa,niſi q̃a interpellat ꝑ hoĩe.
d.l.magnã.ergo ſicut qñ qs interpellat̃ ꝑ hoiem, vel ꝑ diẽ tacitã
põt mora purgari,vt hic & d.l.ſi cũ dies.§.ſi. dẽt poſſe eadẽ rõne
purgari mora qñ ꝑ diẽ expſſum quis interpellat̃.ꝑ iſta opi. ẽt vr̃
bonus tex.in l.Lucius.ibi,neq; hſ,cũ l.ſe.ſ.de ac.emp. ad idẽ eſt
tex.in l.ſancimus.& ibi hoc tenet Cy.C.de fideiuſ.Iſtã opi.ẽt te-
nebat Ang.in.d.l.& ſi poſt tres,ꝑterq̃ ſm eũ in vltimis voluta.l.ſ.
verſ.niſi forte.ſ.de pe.leg.& ꝑterq̃ in pœna cõtemptus,vt in pœ̨-
nis ꝯpromiſſi.l. Celſus.i prin.ſ.de arb.¶Secđa eſt opi.principalis
ꝙ mora poſſit purgari.ꝑ d.§.de illo.& in d.l.magnã.in ver. obno
xius.ſic inducendo vt ibi ꝑ Iac. Bu. Nã hæc verba debẽt intelligi
cũ effectu.arg.l.debitor.j.de verb.ſig. & in l.j.§.hæc verba. cũ ſi.ſ.
qđ q.ſq; int. Vel alr̃ inducas iſtã.l.magnã i ver.obſcuritatẽ.nã nõ
põt intelligi ꝙ loquat̃ de illa obſcuritate,videlicet an dies inter-
pellet ꝑ hoĩe,q̃a de illo nulla erat dubitatio apud antiquos.ſ.tra
iectitiæ.cũ vul.ſ.ti.j.dẽt ergo ĩtelligi de obſcuritate,q̃ erat an poſ-
ſit mora purgari vbi eſt adiecta dies & pœ̨na.ad idẽ vr̃ text. in l.q.
fundũ.ſ.de ꝯhen.emp.& bonus tex.in d.l.j.in ver.niſi forte.nec ẽ
bona rñſio.qđ ibi ſit ſpãle in vltimis voluta. Quia de vltimis vo
luntatib.ad ꝯtus ꝑcedit arg.vbi non apparet diuerſitas rõnis.l.
pactũ inter hñdẽ.ſ.de pac.l.ſeruũ filij.§.cũ q. chyrographũ. cũ ple
ne ibi not.ꝑ doc.de le.j.Præterea in ꝯctib. bonæ fidei qñ eſt dies
& pœ̨na nõ purgat̃ mora,vt ſtatim dicã,& tñ actio ex teſtõ imitat̃
nãm ꝯctus bonæ fidei quo ad morã.l.in minorũ.C.in qb.cau.in
inte.reſti.nõ eſt neceſ.Pro iſta opi.ẽt eſt bonus tex.in.l.j.C. de iu.
emph.in.ver.omnimõ.qđ eſt verbũ ꝑciſum.l.vbi aut.§.ſi.j.eo. ad
idẽ eſt tex.in.d.l.Celſus.in prin. nec põt reddi ratio ꝙ ibi ſit ſpãle
in pœ̨nis cõtẽptus,& q̃a ibi illud idẽ operatur adiectio diei & pœ̨
næ,qđ ratio cõtẽptus,ad idẽ eſt tex.in d.l.traiectitiæ. in ſi. & tex.
in l.q. Romę.§. Callimachus.j.e.ibi.n.fuit facta certa ꝯuẽtio loco
pœ̨næ,vt ibi in verſi.aut ſi intra diẽ &c. & ibi nõ potuit morã pur
gare nauigãdo poſt idus,& ſic poſt diẽ,vt ibi dr̃.Et illum tex. ibi
ad hoc ponderauit Ang. Teneo iſtã partẽ,Iſta ſunt iura principa
lia q̃ allegari poſſunt pro hac parte , plura alia poſſent adduci q̃
videas per Bald.in d.l. & ſi poſt tres in lec.& etiam in repe.illius.
l.non ob.d.l.& ſi poſt tres.§.Flauius.& §.ſæia. & l.ſancimus quia
rñde vt hic per Bar.i opp.primæ partis.Ad.l.magnã,rñde ꝙ facit
ꝑ iſta opi.vt dixi.ad d.l.Lucius rñdebat Bal.i d.l.cũ alle.in.vj.op-
a po.C.de vſu.ꝙ ibi eſt ſpãle in ꝯctib.bonæ fidei.Idẽ tenetᵃ Pau.de
Ca.in d.l.Lucius.& hic,ſed hic reprehendũt Rap.Imo.hic,nã in
ꝯctib.bonæ fidei maior fides & obſeruantia ꝑſtari,dẽt, q̃ in con
tractib.ſtricti iuris.ar.l.iij.§.ſi.ſ.pro ſo.iuncta.l.dolo.C.de inut. ſti.
&.l.mora.§.in bonefi.iũcta.l.videamus.§. ſi actionẽ. cum ſe.ſ.de
vſur.vñ rñdent ibi ipſi ad.l.Lucius.ꝙ ibi dẽt ſumi ar.a ꝯrio ſenſu.
b ex his q̃ ibiᵇ narrant̃ in themate & nõ i deciſione , vt ibi ẽt voluit
glo.& maxime ne reſultet deciſio ꝯ alia iura, vt no. in c.j. de ęta.
& quali.in vj.& in c.ſignificaſti.de ſo.comp.ad l.ſancimus.C. de
fideiuſ.reſponde,ꝙ ibi eſt ſpeciale in fideiuſ. de iudicio ſiſti , qui
laborat propter factum alterius,vt notat hic Bar.in vlt.opp. pri-
mæ partis,ideo magis ſuccurritur . Et iſtam opi. ꝙ vbi eſt dies &
c pœ̨na nõ poſſit rñr mora purgari tenẽt magis communiter doc.ᶜ
vt Guil.de Cu.Ray.la.Bu.Bar.& Bal.in d.l. & ſi poſt tres.& Bar.
Ang.& Imo.Raph.& d.Pa.de Ca.hic,& Ray.& Bal.de Saly.in d.
l.ſi pacto.& idem Bald.ibi & in d.l.ſancimus. ſi quis tñ vellet ſu-
ſtinere opin.Pet.poſſet reſpondere ad ea quæ principaliter alle-
gantur pro hac parte, maxime ad d.§. de illo. quòd non mirum
eſt ſi non poteſt ibi mora purgari, quia ibi adiecta erat pœ̨na lo-
co particularis intereſſe, nam etiam ſi pœ̨na vel dies non eſſet
adiecta

ADDITIONES.

a Fran. ¶Idem tenet. Adde quòd idem tenet Ant.de pra.ve. in conſilio ſuo in-
certo inter conſi. Alex.& eſt in conſilio.49 .iiij.vol.& vide Are.in l.ſi ſeruum .
§.ſequitur in ij.no.ſ.eo.

b Fran.Car. ¶Quæ ibi. An ex verbis narratiuis ſumatur ar. a contrario ſenſu vi
de Ale.in conſi.116 in ij.vol.
Henr.Fer.¶Adde in ꝙ eſt conſi.105.incl. magnifice prętor verſ. rñdet etiam.

c Hen.Fer.Communiter doc. Adde eundem Ale.conſi.5.incipit magnifice præ
tor.ver.item reſpondeo.in iij.vol.

adiecta nō posset mora purgari nisi vltra factum principale obla
tum fiset interesse, vt ſ. dictū est, per gl. in l. vniq;. ſ. de arbi. nec ob.
d. l. traiectitiæ. in fi. dum loquitur de poena legis cōmisso. quia tñ.
q ibi ipso iure fit executio iuxta no. per glo. in l. j. ſ. de dona. & ibi
ipso iure fit executio nō pōt mora purgari vt per Bar. in iij. q. Nō
ēt ob. l. magnam, quia inductio Ia. Bu. in eo. ver. obnoxius. pōt tol
li per d. l. pe. iuncta. l. si cum præfinitione. ſ. qñ di. lega. ced. & l. j. in
prin. ſ. de pe. leg. vbi loquitur qñ fuit adiecta poena, & tñ ēt si non
fuit data poena in diem, & propterea fit cōmissa poena pōt mora
purgari non ob. ēt alia inductio de. d. l. magnam. in ver. obscurita-
tem. quia pōt intelligi de alia dubietate ſm veterem iuris pruden
ciam ante iura digestorum, vt in si mihi in l. fi. C. de noua. declaran
do, vt per Bar. in l. pe. j. de præto. stip. vnde esse poterat qđ ſm tpa
antiquæ iuris prudentiæ erat contentio vtrum dies interpellaret
pro hoīe. Non ob. d. l. Celsus. quia loquitur in decisorijs in quib.
vt lites finiantur magis fauemus illi parti per q̄ citius lis termi-
naī. ar. c. finem litib. de dolo. & ɔtu. & l. terminato. C. de fru. & lit.
expē. Vel aliť rñ. pōt qđ in d. l. Celsus. dictio postea, debet intelli. i.
ex interuallo vt sensit gl. ibi in prima rñsione. Et ad. d. l. j. de penu.
le. pōt sustineri rñsio Ang. q sit spāle in vltimis voluntatib. quæ fa
ciliores sunt i executione. l. ij. C. cōia de le. ſ. sed nr̄a. inst. de leg. Re
tenta tñ oñi ɔclone q dies & poenæ adiectæ impediant moræ pur
gationem, † eam primo intelligas procedere qñ est adiecta dies,
15 & pena, & dies est expressa. secus si dies sit tacita, vt d. ſ. Flauius. iū
cta. l. fi. ſ. qui sine ma. ad libe. perue. pręterq̄ in vltimis voluntatib.
quia dies tacita ita in eis impediet morā purgari, sicut expſſa. tex.
est valde no. in d. l. j. in ver. nisi forte. de penu. leg. ſm Bar. in d. l. in
xiij. q. C. de his quæ pe. no. Et expressius Bal. in repe. d. l. & si post
tres. vel ſm q sentit Bar. hic in v. oppo. dic, aut dies tacita est certa
adeo q eam potuit pręuidere reus, & tunc tam in ɔctib. quàm in
vltimis voluntatibus non pōt mora purgari, ita intelligitur. d. l. j.
de pen. leg. secus si præuideri non potuit, vt d. ſ. Flauius. ſm intel-
lectum quem ibi dedit gl. in ver. non pōt. & ibi clarius Bar. & etiā
hic. ¶ Sed Ang. & Imo. hic tenent ɔ Bar. per l. si cum dies. ſ. fi. ſ. de
arbi. vbi erat poena, & tacita dies. circa quæ prouideri poterat, &
tñ pōt mora purgari, quo ad poenam expressam ab homine, nec
ad hoc ob. l. ij. C. de iu. emphy. in ver. oīmō. quia ſm Ang. & Imo.
dies & poena ibi procedebant ex eodem fonte, qa ibi erat dies le
galis, & poena legalis quo casu non pōt mora purgari pręterq̄ per
emphyteotā ecclesię, vt dixi, & q vbi est dies legalis & poena lega
lis non possit mora purgari all. gl. no. in c. licet cano. in ver. priua-
tus. de election. in vj. & isto casu pōt procedere opi. Bar. sed vbi pę
na est cōuentionalis tunc non pōt procedere ſm Ang. ¶ Et licet
passus sit dubiꝰ. & hic opi. Ang. videať tutior, tñ puto sustinendū
esse dictum Bar. hic in v. op. qa loquiť in casu d. l. j. ver. nisi forte. i.
qñ poena est adiecta ab hoīe, & ex nā rei satis prouideri pōt quo
casu vř dies esse satis expressa, & ideo non est locus purgationi
moræ & rñderi pōt ad. l. si cum dies. ſ. fi. q ibi erat dies incerta. i. iu
dicis arbitrio, vt ibi ponit gl. in ver. modicum. in vlt. oppo. quod
no. quia non reperies declaratum. ¶ Et ad illud quod proxime di
xi. s. qñ est dies legalis & pena legalis adde Bal. in l. acceptā in xxj.
16 q. C. de vsu. ¶ † Secundo limita dictam magis cōem conclusionē
procedere in die certa, secus si sit incerta q̄uis expressa, quia non
impediet moram purgari, qñ dies incertā nō sic interpellat sicut
certa. d. l. magnam. in ver. certo. Et ideo si promitto sub pęna q Ti
tius ratificabit certū ɔctū cū erit legitimæ ętatis potero post diē
legitimæ ętatis purgare moram, quia probabilis vř esse error talis
diei magis q̄ alterius diei oīno certe, ſm Bal. ita no. concludentē
in d. l. magnam. & in d. l. & si post tres. in lec. & Bal. & Sal. in d. l. si
pacto. licet Cy. dubitauerit. in d. l. magnam. Bñ facit q voluit Bar.
hic in v. opp. j. partis. & in d. l. ita stipulatus in ver. iuxta hoc quæ-
ro &c. in fi. illius. q. & ex hoc infertur ad vnum q dicit not. Bal. in
l. cum ancillis. C. de ince. nup. vbi dubitat quid si promisi sub poe-
na mox soluere Stichum an possit mora purgari, & vř tenere qđ
sic. quia non vř illud tp̄s omnino esset certum alle. in ar. l. si. x. cū
potero. ſ. eo. & facit pro Bal. quia verbum mox, accipitur diuersis
modis ſm subiectam materiam vt no. in l. j. ſ. si cer. pet. & in l. mo
17 ra. & in l. fructus. ſ. so. ma. ¶ † Tertio limita dictā magis cōem con
clusionē non procedere in die adiecta causa multiplicandæ obli-
gationis, quia talis dies non impedit moram purgari d. l. j. in ver.
quamdiu. iuncto ver. q si in annos. in ver. adhuc. ſ. de pe. leg. cum
gl. in ver. si per singulos. & in ver. si in annos. & hoc verum in lega
tis, sed in ɔctibus eodem modo impediet dies adiecta causa mul
tiplicandæ obligationis sicut dies adiecta causa differendæ solu-
tionis. l. ij. in ver. omnimodo. C. de iur. emphyt. ſm Bar. hic in iij.
op. j. partis. & Ang. & Imo. hic, & idem tenuit Bal. in d. l. & si post
tres. in repe. & rōnem differentiæ inter ɔctum, & vltimas volun-
tates, vide per Bar. in d. l. ita stipulatus. in iij. q. prin. in ver. ij. est vt

dendū. & hoc placet licet Ang. in d. l. & si post tres. & Bal. in d. l. si
pacto. aliť dixerit. ¶ Nec ob. tex. in d. c. potuit. quia rñde ſm Ang.
& Imo. hic, q est spāle in emphyteota ecclesiæ & in foro ecclesiæ
quæ non est ita prona ad poenas, & ista ēt fuit rñsio Iac. de Bel. li-
cet ipsi non alle. in ſ. scire. in auc. de non alie. & Bal. in auc. qui rē.
in prin. C. de sac. san. ecc. Vel dic q illa iura loquuntur de æquita-
te canonica ſm q̄ in omni casu permittiť moræ purgatio, vt in c.
tuam. extra. de penis. ſm vnum intellectum quem tradit Host. in
summa. de arbi. ſ. sed qualiter. ver. sed nunquid religiosi. & idem
voluit Bal. in l. qui crimen in iij. q. C. qui acc. non pos. & Bal. in d.
l. si pacto. & doc. maxime Imo. in c. dilecti. de arbi. ¶ Quarto fallit
18 † vbi esset adiecta poena & dies causa demonstrationis, quia talis
dies non interpellat, & non intelliť adiectus cā differendę solonis
l. liber hō. ſ. decem bodie. j. eō. ſm Ang. hic in fallentijs primę rlæ.
Sed ipsemet Ang. in d. ſ. decem. & hic in fallentijs secundę rlæ te
nuit ɔtrium. arg. l. talis scripturę de le. j. teneo primā opi. qa in l. ta
lis scriptura. non dř q talis dies sit adiecta cā differendæ solonis,
& sic q interpellet. vñ intelligo q est dies ibi. s. cā demonstrationis
vt in d. ſ. decem. & istam opi. tenuit ēt Imo. hic, & Pau. de Cast. in
19 d. ſ. decem. ¶ † Quinto fallit in actore qui poterit moram purga-
re ēt vbi est dies & poena ſm Bar. in l. si ita quis. ſ. Sæia. p p illum
tex. j. eo. dicam. j. in secundo art. prin. vbi apertius cadit. ¶ Sexto,
fallit qñ actū esset q ante diem creditor deberet sępius debitorē
interpellare seu debitum sibi ad memoriam reducere. vt sic i die
solonis possit recordari. nam tūc poterit mora purgari ſm Ang.
hic all. d. l. ita stipulatus. in prin. in ver. cū id ageret. cū gl. in ver. cer
to die. quæ hoc non probat licet Ang. ibi istud referat. vnde non
vř hoc verū ſm Imo. ibi & hic. s. q creditor interpellauit prout cō
uentum fuit qa geminata interpellatio plus operari debet q̄ sim-
20 plex. ar. l. si mulier. la. ij. C. ad Vellei. & voluit Bar. hic in j. q. ¶ † Se-
ptimo fallit qñ dies expſsus ab hoīe eo. mō tacite inerat ex dispō-
ne. l. qa expſsio eorū &c. l. iij. ſ. de le. j. ſm Ang. h. Tu melius dic, vt
per Bar. tenentē ɔtrium in d. l. iij. cuius opi. vř verior, & eam ibi se
quutus sum, de quo ēt per eundem Bar. in l. si arrogator. in fi. ſ. de
adop. p gl. & Ang. in l. eū qui certarū. ſ. fi. j. eo. per Ang. in l. iiij. ſ. si
q. s. ſ. de re iud. p Bal. in l. dic. in prio. ſ. q. satis. cog. & in l. Celsus. in
prin. de arbi. & in d. l. & si post tres. i repe. in fi. & ibi p Ang. & Bal.
21 & Imo. in l. si in diē. ſ. j. de ɔd. & dem. p Sal. in d. l. si pacto. ¶ † Octa
uo fallit si debitū nō erat liquidū, quia tūc excusať si in die termi-
ni actualiter non offert pecuniā. l. statu liber rōnem. & l. seruus si
hr̄di. in fi. de sta. lib. no. Ang. in l. ptor. ſ. si q. s paratus. ſ. de ope. no.
nū. & in l. iiij. ſ. ait ptor. ſ. de re. iu. & in l. si mota. so. ma. bñ facit qđ
22 no. Bar. in l. pe. ałs fi. ſ. de distra. pi. ¶ † Nono fallit ſm Bal. in l. j. in
xiij. q. C. de his, qui pe. no. nisi dies eēt adiecta in facto, vel re pro-
missa pacto nudo, & subsecuta esset promissio poenæ per stipło-
nem, nam tunc mora poterit purgari post diem, qa non consti-
tuiť efficaciter in moram per euentum diei, sed per litis ɔtestatio-
nem. l. nuda. C. de ɔhen. & cōm. stip. & d. l. si pacto. fallit. d. conclu.
ſm Sal. in d. l. si pacto. in die adiecta cā cōmodioris pſtationis exē
plū in l. si cum pfinitionē. ſ. qñ di. leg. ce. nam hic casu ēt si sit adie-
cta dies & poena pōt ſm eum mora purgari, vt hic, quia illa dies,
ibi ex dispōne legis est icerta, all. l. si seruus cōis Męuij, & c. pe. ſ. fi.
j. de sti. ser. & l. j. C. qñ di. le. ce. Puto Sal. male dicere dū dicit q dies
non est certa nisi ex dispōne. l. qa si esset verū sequereť q qñ pro-
mitto dare x. tertio anno sub poena, nec exprimo, qñ, sed lex hic
facit. l. q hoc anno. ſ. e. deberemus dicere posse moram purgari. ɔ
d. l. in fundū. & d. l. traiectitiæ. Itē male dicit Sal. dū vult qđ lex in
ducat q i initio anni debeať qñ diuidit pſtationē. nā ɔtrium est. vt
vidistis post Bar. & alios in d. l. q hic anno. nec ob. iura alle. p Sal.
qa loquunť in tpe adiecto cā. multiplicandæ solonis. vñ cū Bar.
in d. l. q hic anno. dicat q tp̄s adiectū cā diuidendæ pſtationis in-
telligať esse appositū cā differendæ solonis dicamus q eod. mō in
vtroq; impediať moræ purgatio non ob. d. l. j. C. qñ di. le. ce. qa rñ
deo q illud tp̄s p primo anno ēt non interpellat, sed facit legatū
purū, qa dies primi anni non pōt ɔstituere in mora, nā idē esset
tp̄s natiuitatis, actionis, & ɔstitutionis in mora qđ lex hēt pro ab
surdo. l. q dicimus. j. de sol. & declarat Bar. in proposito in l. quo-
ties. i diē. ſ. e. & l. ita stipls. in ver. iij. videndū. j. e. ałs litationes vide p
Bal. in d. l. iij. C. de his q̄ pe. not. & in d. l. & si post tres. Ang. hic in
rep. Ex his hēs primo rlam q reus pt morā purgare, vt hic, & vnā
limitationē principalē, s. nisi sit adiecta dies & pęna cū plurib. re-
23 strictionib, vt dixi. ¶ † Secundo principalť limita rlam huius. l. ſm
Ang. hic, nisi renūciatū esset facultati purgādi morā. ar. l. pe. C. de
pac. Tu all. casum i terminis I l. sancimus. ver. nisi pſi. C. de fideius.
Et est dubiū an dicať esse renunciatū si actū sit q si Stichus pmis-
sus non præstet sola pęna promissa debeať, & vř q sic. p p illa ver
ba sola poena &c. contrarium est verum, vt probatur in l. ita stipu-
latus. in fi. j. eo. in ver. sola poena. iuncto ver. vt hō soluať &c. quā

ad hoc ibi ponderat Ang.& reputat hoc ſingulare. Certe ille tex.
clare non probat,tñ dictũ in ſe eſt verũ qa põt ſola pœna deberi,
& ſic eſſe i obłone,& tñ illud qđ in pricipali obłone extincto de-
ductũ erat põt eſſe in ſol.vt l.miles.§.decẽ.de re iudi. & hoc ꝓbat
24 Bar.in vij.op.primę partis ¶ † Tertio fallit vbicunq; ↄ̃ctus eſt inui
tus ꝑ modum ↄdõnis,vt ſi promitto tibi remittere actionẽ ſi mi-
hi intra menſem dederis.x. nã poſt menſem ſi non dediſti nõ po
teris morã purgare ſm Pe.& Cy. eleganter in l.ſi maior annis.C.
de trãſ.all.in ar.l.cedere diẽ.j.de verb.ſig.& l.cũ in ſecũdo.ſ.de in-
iuſt.teſt.qđ eſt menti tenendũ ſm eos, ſed certe illa iura parũ fa-
ciũt.Melius ergo all.tex.vbi eſt caſus in l.Thais.§.itra.ſ.de fideic.
libe.& l.ſi ſup.& ibi põderat Bal.in l.fi.C. de trãſa.& Bal.in l.j.C.
de his q̃ pę.no.ſed Bar.& Imo.in l.hęc ↄdõ.in fi.C.de ↄd.& dem.
dixerũt hic eſſe verum quo ad actorẽ,qa ſi fuit in mora implendi
ↄdõnem non poterit eã purgare ad actionẽ ↄñdã, vt in dictis iu-
rib.ſecus in reo per l.primã de penu.le.ſed Ray.in d.l.hæc ↄdõ.&
Pe.& Cy.in l.ſi plures.C.de ↄd.inſer.dñt ꝙ in l.j.de penu.leg.ↄdõ
habuit ꝓcedentẽ diſpõnem.vt lego penum,& ſi hęres penum nõ
dederit &c.vnde tũc fatetur moram poſſe purgari.vt ibi.ſecus qñ
ↄdõ non habuit precedentẽ diſpõnem,vt in iurib.ſ.all.& iſta opi.
vr̃ verior, pro qua facit ꝙ diſpõ ↄdõnalis debet formaliter imple-
ri.& ſic intermino ſtatuto,& non vlterius,ar.l.qui hr̃edi.in princ.
& l.Męuius.ſ.de ↄdi.& dem. pro hoc ẽt facit, quia videmus alibi
eſſe differentiam ſimilem.ſ.inter actũ incip.a præcedente ↄdõne,
& actũ inci.a præcedente diſpoſitione.l.ita ſtipulatus.j.eo.& ibi ꝑ
Bar.pro hoc facit. quia qñ actus incipit a præcedẽti conditione ſi
non reperiẽ lex quæ dicat moram poſſe purgari, ergo ſtãdum eſt
rigori ſcripto ſm quem mora non purgaẽ.l.ſi ſeruum.§. ſequitur
j.eo.rigor enim ſcriptus præferẽ æquitati non ſcriptę.l.placuit.C.
de iu.cũ vulgari.¶ Præterea hic non vr̃ cadere proprie morę pur-
gatio, qa illud qđ eſt in ↄſuetudine tm̃ non eſt in obligatione.l.
ſub ↄdõne.ſ.ſi quis omiſ. cã teſta. & d.l. cedere diem.& vbi nulla
obło eſt,ibi nulla mora.l.ſi pupillus.j.eo. ſecus in caſu.l.j.de pen.
leg.& hęc faciunt ad.q.no.quã vide per Bart. in l.pupillorũ.C.de
25 tepu.hær.& vnum verbum vide per Bal.in d.l.ſi plures.¶ † Quar-
to,fallit niſi actoris intereſſit,vel niſi iua actoris factum ſit deterius
vel niſi ſit lapſum modicum tps quæ oia plene examinaui cũ gl.
26 ¶ † Quinto,fallit niſi facta eſſet expreſſa ſeu vera, & omnimoda
nouatio eius obligationis in cuius præſtatione quis commiſiſſet
morã, qa non põt mora hoc caſu purgari cũ per talẽ nouationẽ
prima in totum transfundit in ſecundã.l.j.de noua.ita voluit Cy.
in l.nulla.C.de ↄ̃hen.& cõmit.ſtip.& Bar.in d.l.ita ſtipulatus.in j.
op.j.partis.ad fi.& Ang.& Imo.in l.j.§.itẽ ſi ita.ſ.ad.l.Fal. & Ang.
in l.q. Romæ.§.Flauius.j.eo.& Bal.in d.l.ſi pacto.& in l.reſcriptũ.
§.ſi pacto.ſ.de pac.dum ergo Bar.hic.in vij.opp.j.partis vr̃ ſenſiſſe
ↄ̃rium intelligas eum qñ non eſſet facta vera, & omnimoda no-
uatio,ſed quaſi nouatio,vel iproptia.arg.l.obłonũ ferre.§.fi.ſ.tit.j.
de penu.leg.& ita intellige q̃ dixi in vlt.no.vbi ẽt dixi.Ex quo ha
bes ꝙ vbi actum eſſet nouationem fieri vr̃ eſſe renũciatum facul-
27 tati purgandi moram.¶ † Sexto, fallit in ↄ̃ctu celebrato ad ↄfir-
mationem,vel executionem rei iu.tex. & exemplum habes in l.
tale.§.qui prouocauit.ſ.de pac.ſm Bal.ibi in iij.q. & voluit Bal.in
d.l.ſi maior annis. Aduerte tñ quia põt dici non eſſe mirum ſi in
caſu d.§.qui prouocauit, non põt mora purgari, quia ibi adiecta
erat dies & pęna. nam ibi loco pęnę promiſerat ſoluere iudicatũ
ſi eſſet in mora obſeruandi promiſſa,& hic caſu.ſ.concluſum eſt,
28 ſm cõem ſniam moram purgari nõ poſſe.¶ † Septimo, fallit vbi
poſt lit.conte.moram purgare vellet, vt hic, qđ vltimum limita,
vt per Bar.in j.opp.ij.partis,& in l.j.in prin.de penu.leg.cum quo
tranſit Ang.in d.l.& ſi poſt tres. & Sal.in l.ſi pacto.& Bar.in l.in-
terdum.§.fi.ſ.eo.dic,vt ibi dixi.Limitat tñ hoc Bar.hic non hr̃e lo
cum in caſu.l.fideiuſ. de do.exce. vbi ẽt poſt ſniam mora purgari
põt.Verum.quia Bart. non aſſignat ↄcludentẽ rõnem drĩæ inter
iſtam.l.& illã, ideo dici põt, ꝙ aliud eſt ibi in fideiuſſore q. teneẽ
ex promiſſione ſua ꝑꝑ fcm̃ tñ alienum. Aliud eſt in eo qui teneẽ
ꝑꝑ fcm̃ ſuum,vt hic,& probaẽ ex no.per Bar. hic in vlt.opp.j.par
tis.ſentit gl.in d.l.fideiuſſor. & expſſe. Ray. & Bal.in d.l.& ſi poſt
tres.in lec.& Nic.de Ma.vt refert Bal.in l.ſi traditio. in vuj.q.C.de
act.emp.Idem tenet Saly.in d.l.ſi pacto.& Bal.hic, & in d.l.ſi tra-
ditio impugnat rõnem Bart. hic. Vnde dicit aliam eſſe rõnem.ſ.
quia hic magis intererat hr̃e intereſſe quam ipſum factum quia
intereſſe.i.æſtimatio præſtari põt incontinenti,ſed inſula præſta-
ri nõ põt incõtinẽti,ſed expectari oportet ꝙ pficiaẽ, qa pfecta nõ
erat, vt hic, verſi.facientem.& ſic refert an actus ſit ſucceſſiuus, vt
hic, vel non. vt in d.l.fideiuſſor. Ibi enim non maiorem vtilitatẽ
aſſerebat hr̃e æſtimationẽ q̃ rem principalem quę momento tra
di poterat,& ideo niſi ita eſſet hic.ſ.ꝙ magis intereſſet hr̃e ęſtima
tionem q̃ inſulam, vt quia eſſet ædificata poſſet purgari mora ẽt

poſt ſniam ꝙ reputat ſing.pro limitatione huius.l.Im.hic dicit,ꝙ
ex verbis Bal.non comprehendit rõnem quare magis hic intereſ
ſe hr̃et æſtimationem q̃ in l.fideiuſſor.ſed dicit Bal.hic,& clarius
in d.l.ſi traditio.ſenſit de illa rõne quã dixit recitando verba eius
magis clare qua ipſe loquaẽ, non tñ placet opi.Bal. qa drĩa inter
actũ ſucceſſiuũ,& momentaneũ non eſt vera,vt hic per Bar.dũ re
prehendit Gui.de Cu.Itẽ qñ admittiẽ purgatio morę ſꝑ intelligi
mus eſſe verũ ſi præſteẽ oẽ intereſſe actoris vltra rẽ principalẽ, vt
dixi ſup gl.in l.vtiq;.ſ.de arb. ergo ſequereẽ ꝙ hic deberet poſt ſi.
ↄt.mora purgari offerẽdo oẽ intereſſe vltra principalem fcm̃, qđ
eſt ↄ̃ tex.in fi.iuncto prin.Ideo tene ſol.quã dedi.§.vel aliam q̃ po
nunt hic Raph.& Imo.& Ro.colligiẽ ex no.ꝑ Bar.hic,in vlt.op.
partis ſecundę.Placet tñ magis ſol.pręcedens videlicet,ꝙ ſpãle ſit
29 in fideiuſſore.¶ † Itẽ poſt lit. ↄte. põt mora purgari qñ tractaẽ de
purgando morã circa id, qđ erat debitũ ex ↄ̃ctu tranſactionis fa-
ctæ ſuꝑ aliqua lite mota,vel q̃ ſperabaẽ moueri tex.eſt non violã-
do lr̃am in l.ſi maior annis.cũ gl.j.C.de tranſ.dũ gl.ibi dicit ibi in
lite &c.Lis.n.dr̃ eſſe poſt lit.ↄt.vt no.ꝑ gl.in l.cãs.eo.tit.& in tex.
illo non dr̃ ꝙ fuerit fcã tranſactio añ lit. ↄte. vel poſt.ita eleganter
firmat Bal.in d.l.ſi maior.& ad iſtã.l.ſubtiliſſime m.qñ hic ageba
tur ex eadem cã.i. ex eadem ſtipłone ex qua ſiñr ſit obłatio ꝑ reũ
volentẽ purgare moram, & ſic cã ex qua offereẽ non erat integra
ꝑꝑ lit.cõte.ſuper ea fcãm,ſed in l.ſi maior.agebaẽ actione veteri q̃
cõpetebat añ tranſactionem factã ſuꝑ ea.l.ſiue apud.eo.tit.Obło
vero ad purgandũ morã fiebat ex nouo ↄ̃ctu.ſ. ex ↄ̃ctu trãſactio-
nis q̃ adhuc in ſua cã erat integra,qa ſuꝑ trãſactione non erat lis
cõte.& iſtã tenent Ful.& Pa.de Ca.in d.l.ſi maior.& Ia.Bu.& Frã.
Tig.& Sal.in d.l.ſiue apud acta.& Bar.clare in d.l.& ſi poſt tres.in
repe. volens ſpãle eſſe in tranſactione ꝑꝑ lites finiendas ſicut in
ſimili eſt ſpãle in tranſatione in cãli.l.quauis.& ibi declarat Bar.
ſ.de tranſa.& iſta limitatio eſt ſuſtentabilis & ita dici põt q̃uis ꝑ
Cy.& Bar.in d.l.ſi maior.Bar.& Ang.in l.qui fidem.ſ.de tranſa.&
Bar.Imo.& cõiter Mod. hic non facientes tñ mentionem de præ
dictis ↄ̃rium ſentiant per rãm huius.l.& intelligunt.d.l.ſi maior.
qñ ibi tranſactio, & per ↄñs mora ſuper ↄ̃ctu tranſ.facta ſunt poſt
lite.cont.In q̃tum tñ Bar.Ang.& Imo. hic in j.q.dñt ꝙ ſi mora cõ
miſſa eſt poſt lit.ↄte.põt purgari vſq; qđ ſniam.alle.l.& maior.&
no.ꝑ gl.in d.l.ſiue apud.ad fi.facit.l.ij.cum ibi no.C.de ↄſor.eiuſ-
dem litis.cũ ſi.& idem tenet Bar.& doc.in d.l.ſi maior. Bar.& An
ge.in l.qui fidem.ſ.de tranſ.& Ang. in d.l.& ſi poſt tres. & Bal.in
l.j.C.de his quæ pę.no.& Saly. in d.l.ſi pacto. per d.l.ſiue apud.in
ver.pẽdente.& ponderat.d.l.ſi maior.in ver.exigit.ꝙ intellr̃ ab in-
uito,& ſic per ſniam.l.fideiuſſor.§.ſi rem.de leg.iij.& d.l.ſi pacto.
¶ Aduerte qa alleg. per eos non probant ꝙ vſq; ad ſniam. Vnde
dicebat Ro.hic ꝙimo debet tm̃ poſſe purgari vſq; ad primũ actũ
iudicialem qui ſequiẽ poſt lit.conte.& poſt ipſam morã, qa quo
ad geſta poſt litis conteſtationem ille primus actus habet vim li-
te cont.all.no.per Ia.But.& Bar. in l.eleganter.§.ſi quis poſt.ſ.de
condi.inde.& in ar.l.ij.§.ſin aũt cauſæ.ibi,in prin.ver.poſt hunc li-
tis ingreſſum.C.de iur.ca. ¶ Adde ſm Iacob.de Rau. & Cyn. qui
idem videẽ tenere.in d.l.ſiue apud.in x.q.& ibi Bald.faciunt not.
per Bar.in Pomponius.§.rati.in prin.ſ.de procu. & Cy. in l.nulł.
C.de proc.& qđ voluit Io.And.in c.cum.M.Ferra. de cõſt.& Bal.
in l.ab executione.§.fi.j.de app. & in l.nulla.C. de procu.per illũ
text. Poteſt dici ꝙ poteſt vſque ad ſniam mora purgari in caſu.l.
ſiue apud acta.& in d.l.ſi maior.quia ibi ex ↄ̃ctu tranſactionis fa-
cto poſt lit. conte. nata erat peremptoria exceptio elidens actio-
nem primam ergo debet opponi poſſe vſq; ad ſniam.l.perẽpto-
rias.C.ſen.reſcin.non poſ. & idem dicendum eſt in quocũq; alio
ↄ̃ctu celebrato poſt lit.conte.ex quo reſultat exceptio perẽptoria
eadem rõne,& hoc caſu ſuſtineri põt,& procedit ꝙ dicit Bar.hic,
quinimo vr̃ plus dici poſſe, videlicet ꝙ ẽt ſi trãſactio fcã eſſet ſuꝑ
actione prima ante lit.ↄte. tñ poſſit mora purgari vſq; ad ſenten-
tiam per rationem.d.l.perẽptorias. vt ſ.proxime dictum eſt, ſed
in caſu.l.noſtræ,poſt lite.conteſta. non celebratur aliquis contra-
ctus ex quo reſultet aliqua except.peremptoria quę opponi poſ-
ſet vſque ad ſententiam,& hoc caſu procedant alleg.contra Bar.
hic.Item ſm Bart.hic in j.q.ſi nulla alia mora præceſſit,ſed ſolum
cauſata eſt per lit.conteſta. poterit ſemper poſt lit. conteſta.mora
purgari vſque ad ſententiam, quia geminata mora eſt cauſa pro-
pter quam per lite.conteſta.moræ purgatio impeditur,vt hic per
eum quem ſequitur Ange. in d.l.& ſi poſt tres. & hic.Ex quo in-
fertur ꝙ ſi ſucceſſit geminata interpellatio, & per conſequens ge
minata mora,nõ poterit purgari mora etiam ante lit.cont.Et hic
ſequitur Ro.hic pro quo dicit eſſe caſum ſingularem in d.l.traie-
ctitiæ,in prin.iũcto ver.de illo.ſ.tit.j.& illum tex.ad hoc allegauit
Ange.in d.l.& ſi poſt tres.dicens hunc eſſe ſuum nouum intelle-
ctum ad illum tex.Sed oia iſta reprehendũt hic Raph.Imo.& Pa.
de Ca.

de Ca.nō opi.Bar.est ꝯ istū tex. hic.n.non pōt mora purgari post
lit.cont.& tñ non præcessit aliqua mora sup pstatione interesse
petiti,sed tñ pcessit mora sup re diuersa.i.sup icō pricipali, & sic
fuerat diuersa mora,& sup diuersa re,vñ ex vna n dz isem ad aliā,
quia ex diuersis non fit illatio.ī.l.proxi.§.sacrā. Itē si vera eēt opi.
Bar. sequeref ꝙ post moram in ædificando cōmissam si fuisset se-
mel interpellatus debitor super interesse, non potuisset vlterius
mora purgari ꝯ istum tex.& l.j.de penu leg.cum si.quæ indistinc.
loquunt. Nec ob.d.l.traiectitiæ.q̄a alia est rō illius.l. vt hic p Bar.
in iij.opp.primæ partis, alia est ergo rō p ꝙ nou pōt mora pur-
gari post lit.cont.quia per litis contestationē potentius efficit ius
actoris sicut dicimus in procuratore litē pstante.l.post lit.cum
si.ī.de procur.Vel ideo est q̄a quasi ꝯhit inter actorem,& reum p
lit.cōte.super petitione,vt no.in l.ij.§.fi.j. de pro.stip. ideo nō pōt
recedere inuito actore reus ab eo sup quo est fcā lit.cōte. arg.l.si-
cut.C.de ac.& ob.& in l.in cōmodato.§.sicut.ī.cōmo.Item prædi
ctis adde alium casum in quo post lit.conte. & ēt post sniam ad-
mittit morę purgatio.f.in casu. d.l.si fundus.§. si plures.ī.de pig.
f.qñ tractatur de liberatione hypotecæ. Vel dic ꝙ ibi soluebatur
illud qđ petebatur quatenus erat debitum, hic aūt offerrebatur
aliud quam id quod pe.ebatur,facit qđ voluit Bar.hic in j.& ij.
opp.secundæ partis.& de rōne dicti.§.si plures.vide ibi Ia.But. &
Bar.& ꝙ no.Bal.in d.l. si traditio. in vij.q.Et an & qñ pōt purgari,
mora si non fuit purgata in cā principali quicquid dixit Ang. &
Imo.& Ro.hic,& An.in d.l.& si post tres.dic,vt per Bar.in l.j.post
30 gl.ī.de act.em.& aliquid per Bal.in d.l.si traditio.¶†Octauo prin
cipaliter fallit vbi poena moræ est iuris vel facultatis prius moro-
so competentis in alium translata,quia tunc nunquā poterit pur
gari probatur in l.fi.§.sed & si quis.C.cōm.de leg.in l.quibus.ī.de
suc.edi.fm Im. hic sub dubio forte. Sed potes dicere qđ in dictis
iurib.erat dies legalis non mirum si mora non purgatur , vt dixi.
j.prout ēt voluit glo.in c.mora de reg.iur.in vj.& c.cupientes.§.ꝙ
per viginti.in ver.expectari.de elect. in vj. præterea ēt in dictis iu
rib.fuit facta executio a.l.non mirum si mora non purgatur,vt p
31 Bar.hic in iij.q.dicam in xj.limita.¶†Nono,fallit vbi in ꝯctu pœ
nali esset adiecta clausula rato manente pacto fm.d.Petr.per rō-
nes quas hic,vide per Bar.in ij.q. & cum hac opi. transit Bal.in d.
l.& si post tres.in lec.& in repe.& in d.l.si pacto.& i d.l.Celsus.de
arbi.in prin.sed ꝯ tenuit hic Bar. Ang.& Imo.Raph. & Pa.de Ca.
hic,& bñ p rōnes Bar.& maxime p vltimā,vt hic per eos quib.in.
hoc non addo.Idem tenuit Ang.Leū stipls sim mihi a Proculo.j.
eo.licet ꝯnum tenuerit in d.l.& si post tres.& male , cum non vr
bñ posse rñ.ad rōnes Bar. hic maxime ad vlt. de quo ēt per Sal.in
l.promissis.& in l.si maior annis.C.de transa.& in l.magnā.C.de
32 ꝯhe.& cōmit.stip.& in d.l.si pacto xviij.ꝯclone.¶†Decimo,fallit
vbi executio facta esset ab hoīe.l.qui ob rem.& ibi no.ī.de ꝯdi.in
33 de.vt per Bar.hic.in iij.q.cum quo alij cōiter transeunt.¶†Vnde
cimo,fallit vbi fcā esset executio a.l. ipso iure. vt p Bart.hic in iij.
inducentem.l.si is cui.de leg.ij. & idē tenent & magis cōiter doc.
hic,& Bal.in d.l.& si post tres.in lect.& Sal.in d.l.si pacto. vbi per
hoc dicunt limitari.l.j.de pen.le.Nam illa.l.procedit qñ q̄titas in
genere fuit in pęnali legato relicta,secus si spēs.dñium enim q̄ti-
tatis in genere legatę non transit ipso iure in legatariū. & sic nō
fit executio a.l.vt voluit gl. in l.ij. in ver.in rē actiones.C. com.de
leg.Bar.in l.j.eo.nt.cum si per hoc patet ꝙ Imo.hic non recte sen
sit dum sub dubio forte reprehēdit Bar.per d.l.j.de penu leg.nec
ēt rñdet Imo.ad d.l.si is cui.vbi non pōt fieri purgatio & reuoca-
tio erroris,quia post petitionem seu electionem vnius rei erat ip
so iure trāslatum dñium ipsius in legatarium. l.apud Aufidium.
de opt.leg.Bñ facit ꝙ no.gl.in d.c.mora.& in d.c.cupientes.& qđ
no.gl.i cle.j.§.q̄a vero ī ver.ipso facto,de sta.mon.per q̄ dicit Bal.
in auc.habita.C.ne fi.pro pa.ꝙ vbi pœna imponit ipso facto.i.qñ
l.ipsa pronunciat nunq̄ est locus penitētiæ.& sic purgationi mo
ræ ēt in delictis.& ad hoc dicit illā gl.esse sing.Nec ad ista ob.tex.
in l.cum quidam ita.in ver.vtiq; cum gl.de leg.ij.quia rñde,vt ibi
per Bar.Et ex ibi no.per eum habes vnam no. restrictionē ad illā
fallentiā q̄ salentiam ēt restringe nisi lex vltra procederet dispo-
nendo morā posse purgari.ita voluit gl.in d.c.mora quę ita intel
ligit.c.potuit de loca.¶Præterea in c.potuit.non imponebaī pœ
na ipso iure,sed locatore volente vt l.ij.in ver.volenti.C. de iu em
phy.Item post executionem a.l.posset mora purgari qñ mora nō
tendit ad dānum alicuius,sed morosi tñ.Exemplum, si datur mi
hi terminus ad eligendum seruum mihi legatū,nā post terminū
electio transfert in te, rñ pōt mora purgari si ius aduersarij nō est
factum deterius tex.est no. in l.mancipiorū.ī.de op.leg.fm Ang.
34 in d.l.& si post tres.& idem Bald.Ang.& Imo.hic.¶†Ex quo in-
fert no.Ang.& Bal.hic ꝙ si statuitur mihi terminus ad producen-
a dum [a] iustra,vel exceptiones , possum post terminum producere
si ius aduersarij non est fcm̄ deterius per d.l.mācipiorū.& idē vo-
luit gl.no.in cle.sæpe.in ver.non obstante.de ver.sig.Cy. in l.si ca.
C.qui accu.& Host.& Io.And.in c.coram.de test.in inte.& Arch.
xxv.q.vlt.indicantem.& Bal.in repe.d.l.& si post tres. & in l.ditis-
simi.C.de inge.ma.p Bal.Ang.& Imo.in l.q̄ diu.la.vlti. de acqu.
hær.& in l.si quis instituatur.de hēdi.insti.& Bal. in l.fi.ī.de ser.&
in l.j.ī.si ex noxa.cau.aga.& Imo.hic.Præterq̄ in termino propo-
nendi exceptiones dilatorias, quia sunt modici præiudicij, ideo
post terminum non pñt opponi nisi de nouo superuenirēt.c.pa-
sto.de exce.& no.p Cy.in l.iudices.C.de iud. & ideo magis cōiter
per d.c.pastu.reprehendit opi.Bar. in d.l.mancipiorū. volentis ꝙ
probationes post terminum produci non pñt ēt si aduersarij nō
sit factum ius deterius.all.d.c.pasto.qui tex.non ob.q̄a vt dixi fm
magis cōem sententiam habet locum in exceptionib. dilatorijs
tñ,quæ sunt modici præiudicij. & hæc procedunt in termino sta
tuto a iudice,sed si a.l.vel statuto terminus præfigitur ad proban
dum,vel excipiendum post terminum non audit comparens.di-
ctum est elegant Inn.in c.cum in tua.qui ma.ac.pos.per l.ob cō-
missa.& ibi gl.C.de adulte.& sequitur Bal.in auctē.ad hæc.C.de.
vsur.& in d.l.diffamari.& in d.l.si ca.& voluit Bal.in c.j.in prin.
quo temp.mil.& poteris videre prædicta latius disputata in præ-
35 fatis locis.¶Idem ex prędictis infert Ange. in d.l. & si post tres.&
plenius hic,ꝙ hæres monitus a iudice vt impleat voluntatem de-
functi non poterit moram purgare, quia a.l.fit executio & priua-
tio.vt in auc.hoc amplius.C.de fideicōmis. & idē in hēde, qui nō
fecit inuentarium.j.rpa iuxta.l.fi.C.de iur. delib. & in matre quæ
non fecit dari tutorem filio,vt est bonus tex.in l.ij.§.confestim.&
qđ ibi Bar.ad si.ī.ad ter.& in sindico qui ex forma statuti incurrit
pœnam si non denunciat maleficium. Et hoc vltimum sequitur
ēt Sal.in d.l.& si pacto.& Bal.in d.repe.l. & post tres.all.l.q ea mē
te.ī.de fur.sed Imo.Ro.hic dñt hoc posse procedere qñ sindico ve
niret imponenda pœna quæ traheret secum executionem ipso
iure, vt quia ex forma statuti redderet inhabilis ad aliqua officia.
Sed in alia pœna non procederet nisi in statuto esset dies & pœ-
na per l.ij.C.de iu.emphy.& p superius dicta,& ita ēt tenuit Bal.
in l.cum ancillis.C.de incest.nup.& licet ipsi non respondeāt ad.
l.qui ea mente.potes rñ.ꝙ illa.l.non habet locū in his,quę a prin.
non sunt pœnalia,sed solum pp contumaciam,& moram,vt ibi
36 no.Bal.per l.si cum exceptione.§.satis clementer.ī.ꝙ met.cā.¶Itē
per hoc sing.dicebat Ang.hic,& in d.l.& si post.& cum eo transit
Imo.hic,ꝙ iussus & monitus rñdere positionib. cum habeaī pro
confesso. c.j.de confes. in vj.non poterit purgare moram. ꝯnum
tenuit Ia.de Are.Gul.de Suza.& Cy.in d.l.ij.§.ꝙ si actor.C.de iu.
cal.& Bal.in c.ij.de mil.vas.qui contu.est,all.d.l.mancipiorum.&
l.electio.ī.de nox. nisi iudex pronunciasset eum hñ pro confes-
so,quia tūc bñ cum sit fcā executio.vt not.Bar.in d.§.ꝙ si actor nō
poterit purgari mora,per prædicta,& in terminis firmat Say.l.in
37 d.l.si pact.¶†Duodecimo,fallit vbi in ꝯctu interuenisset iuīm.l.
si quis maior.C.de transa.in ver.mox.& ibi declarat Bart.& Bart
hic in v.q.& cōiter sequuntur doct. vbiq;.s.in d.l. & si post tres.&
in d.l.si pacto. & hic nisi cā purgandi moram subesset fm Bal.&
Imo.& Ang.in d.l.& si post tres alle. argu.l.fin.ī.qui satisda.cog.
sed si bene considereī potius probat ꝙ pp dictam iustā cām non
38 incurrit pœnam q̄ non admittat ad purgandum moram.†Itē ad
de ꝙ de æquitate canonica semper possit mora purgari,ita limita
uit.d.l.si quis maior.Bart.in l.qui crimen.in xj.q.C.qui accu.alle.
not.in c.apud misericordem.xxxij.q.j.& glo.xij.q. ij. beatus bene
facit ꝙ dixi.ī.alleg.c.iiij. de pę. puto tñ hoc intelligendum in fo-
ro contentioso pęnitentiali,vt loquitur ꝙ hr̄ in d.c.beatus. sed in
foro contentioso & iudiciali puto etiā de æquitate canonica ser-
uari,ꝙ habetur in d.l.quis maior. quia vbi nō repentur ꝯrium de
cisum de iu.cano.stamus iuri ciuili , etiam in terris ecclesiæ.c.j.&
ibi no.de ope.nu.nun.& præsertim,quia etiam de iu.cano.qñ fa-
cta est executio nō purgaī mora nisi expresse vltra canon.pcedat
permittendo morā purgari,vt hr̄ in d.c.mora.& in d. c. cupiētes.
39 ¶†Tertiodecimo,fallit si mora cōmissa est per factum nō negle-
ctum.l.j.§.si rem depositā.ī.depo.& in c.q.d iuris sit si post aliena-
tionē &c.in vsib.feu.de quo die, vt per Bar.hic in vj.q.cuius cōclu
sio vr vera quicquid dicat Ang.in d.l.& si post tres. & Sal.in d.l.si
pacto.& in d.l.hēre licere in fi.ī.de euic.Ad all.p Ang.Rñdet Rap.
Cu.hic,ꝙ ibi vēditor erat cōditionaliter obligatus.i.si res euince-
retur,ideo illa euicta nō pōt mora purgari.l.Thais.§.intra.ī.de fi
deicom.lib.facit quod dixi.ī.allega. Cyn.in l.si plures.C.de con-
dui.ser.

ADDITIO.

a Thom. ¶Producendum. Vide Saly.inter consi.Bal.in consi.127.in 2.vol.& Car Flo.in consi.23.& vide Cardi.Alex.c.cum in tua.in v.q.extra.qui ma. accu.pos.& Feli.i c.licet cām.de pba.& Georgiū Natā.i cle.exiui.i §.& q̄a de ver.sig.

di.in ſer.& I d.l.ſi maior annis.videlicet q hic lec.nō hēbat locū in
diſpōne ꝯdōnali,& iſta eſt melior rnſio ad.d.l.hrē.q̄ rnſiones tra
40 ditę hic p Imo.quę non vnt bonę.†Et facit ad q̄ōnem de emphy
teuta alienante irrequiſito dño,& poſtea redimente an cadat a iu
re ſuo iuxta.l.ſi C.de iu.ēphy.& magis cōiter ꝯcludūt q ſic p d.c.
j.de quo vide p Bar.& doc.in l.ſequit.§.itē labeo.ff. de vſuc.& in l.
ſi quis libellos.C.de app.p Bal.in c.j.in prin.de prohi.ſundi.alie.
p fed.p Can.maxime p Pe.de Ant.& Imo.in d.c.potuit.& Imo.
41 in l.ſi a me.ff.ad.l.Fal.¶†Quartodecimo,fallit ſi deductū in ſtipſo
ne primitiua debeat pſtari ſtipulatori, pœna vero Titio p l.j.§.fi.
ff.de ſtip.ſer.ſm Ang.ibi,& hic.& Ang.in d.l.ſi poſt tres.& ibi idē.
tenet Bal.in lec.in fi.& Sal.in d.l.ſi pacto.Sed certe tex.in d.l.j.ni
hil dicit de purgatione moræ.lo.Bar.hic ꝯtrium tenuit niſi ex ver
bis clarius aliud cōſtaret, vt hic p eū in viij.q.& q indiſtincte poſ
ſit iſto caſu mora purgari tenuit Bal. hic p text.in l.qui Romæ.§.
Flauius.j.eo.& idē Bal.ibi.Raph.Imo.& Pa. de Ca.hic.¶ Nec ad
hoc ob.q no.Bar.in l.ſi tibi.l.in prin.ff.de opt.leg.q a eāde ex not.p
42 eum hic in iiij.q.¶†Quintodecimo, fallit qn res deducta in pri-
mitiua obliōne pſtari non pōt,q a perijt ēt ſi perierit intra tpa pur
gandi moram,q a perijt periculo debitoris, vt eſt caſus ſing.in l.
ſancimus.in fi.C.de fideiuſ.Nam ad euitandam pœnę commiſſę
exactionem non poſſet morā purgari offerendo æſtimationem rei
perēptę,q a oportet rem ipſam offerre,vt ſentit gl.not.in l.iij.§.
fi.in ver.edicto.ibi dum dicit ałs ſi tradito &c.ff.de alie.iu.mut.cā
fa.licet Bar.hic in vij.q.& Bal.in l.ſi traditio.in viij.q.C.de actio.
ēmp.ꝯtrium teneant per l.cum res.§.ſed ſi Stichus.de leg.j.quę ni
hil facit,quia ibi hæres non fuerat in mora,vt voluit gl.& doct.in
l.Stichum,in prin.ver.ꝯſtitutū.ff.de ſol.vñ.j.opin.eſt verior,p qua
vr tex.in l.ſi ſeruum.§.ſequit.in prin.ff.eo.vbi qn res perempta eſt
non pōt mora purgari ēt quo ad euitandā pœnā,nam ibi,ēt erat
pęna promiſſa,vt ibi dicit gl.in ver.bono.& p illū tex.hoc tenuit
Pa.de Ca.ibi,licet dicat q Dy.ibi tenet opin.quam tenet Bar.hic.
& non bn.¶ Contra Bar.ēt tenuit clare Bal. in c.j.in prin.quo tē.
po.mi.in ver.quæro,pmiſiſti.& Sal. in d.l.ſi pacto. facit qđ voluit
Bal.hic in j.opp.q. partis.in ver.ex pdictis.& qđ voluit Bal.in l.ij.
ad.fi.C.loc.¶ Vel poſſes ꝯcordare opi.qđ aut debitor abſtulit ſibi
facultatē purgandi morā ſcō ſuo,vt q a occidit rē,& procedit opi.
Ang.ita loquit.d.§.ſequit,ałs pcedit opi.Bar.q a offert æſtimatio-
nē,vel intereſſe rē ipſam offerre vr.l.ſtipſ ea opus.ff.de fideiuſ.in-
ducendo,vt per Bar.ita dicentem in l.ſtiplones non diuidunt.in
xi.ff.eo. Et iſta ꝯcordia ſunt de mente Imo. hic facit.d.l.ſancimus.
ad.q.ſm Ang.hic q̄ indeciſam reliquit Bar.i auc.hi qui.C. de tēp.
ap.dic,vt p Ang.hic cuius deciſio magis placet q̄ deciſio Bal.in d.
43 l.ſancimus.¶†Sextodecimo,fallit ſm in c.j.in prin. quo tem.mi.
vbi p p moram ſcā eēt reſolo ꝯtus.all.l.cōmiſſoriæ.C.de pact.in
ter emp.melius allegaſſet.l.traiectitiæ.in fi.ff.tit.j.inducendo,vt p
Ang.hic in j.reg.bn facit qđ voluit Bar.in iiij.q.& ſm no.per eum
ibi intelligo iſtud dictum.Nonnullæ aliæ fallentiæ colligi pñt ex
his quæ hic no.Bar.ſed illę quę aliquid valent diſcuſſę ſunt oēs.ff.
44 ¶†Secūdus,principalis articulus eſt q d in actore an poſſit morā
purgare.in quo dic,vt hic p Bar.in x.q. & in d.l.ſi ita q.§.Sęia.&
tangit p eundem in l.hæc ꝯdō ſi in Capitolium.ff.de ꝯdi.& dem.
& magis cōiter tenet opin.Bar.cuius ꝯclō prima eſt q ad actionē
de nouo q̄rendā non pōt actor morā purgare.l. Thais.§. intra.ff.
de fidei.lib.& l.ſi ſu p.C.de trāſa.& l.ſi intra.ff.de ſta.lib.ēt ſi tracta
retē de libertate, vt ibi, qđ eſt verū qn implementum conſiſtebat
in dando,vel i pſtatione facti de facili & cito explicādi,vt in reddi
tione rōnum, vt d.§.intra.& d.l.ſi itra.ſecus in facto ſucceſſiuo, &
difficili.l.ſeruus,qui teſtō.§.ſeruus.& l.Stichum.§.damna.de ſtat.
libe.Et iſtum intellectum ad iura ibi approbat Bene.de Plum.&
ēt Ro.hic, licet Imo. hic multum laboret ad intellectum.d.ff. ſer-
uus.vide ēt aliquid per Bar.in l.ſi ita ſtipulatus eſſem ab te.ff.eod.
45 tit.in l.ſi vnus.§.item cum quidā.ff.loca.¶†Secundo, fallit.d.ꝯclu
ſio ſi reus ꝯſenſit actorem moram purgare ſm Ang.in d.l.ſi poſt
tres.corrupte allegantem,potes allegare.l. Celſus.in prin.de arb.
46 & l.poſt diem.ff.de leg.commiſ.¶†Tertio,fallit ſm Ang.in d.l.&
ſi poſt tres. niſi ſubſit iuſta cā morā purgandi.alle.l. cum quidam
de acq.hær.ſed dic,vt dixi.ff.in xij.fallen.circa.l.fi. qui ſatiſd.cog.vi
delicet,q illa iuſta cā ponus impedit moram cōmitti quām faciat
47 eam purgari.¶†Secunda cōcluſio eſt ſm Bar.hic q actor ad actio
nem ꝯſeruandam pōt morā purgari.ſ.intra modicum tpſ, & qn
rei non intereſt.d.§.Sæia.& dixi ſuper gl.ij.pōt ēt aliter intelligi.d.§.
Sęia.vt ibi p Rap.& Imo.& p Bal. in rep.d.l.& ſi poſt tres.¶ Nec
ad hoc ob.tex.no.in l.ſi rē.§.fi.ff.de pig.act.vbi actor ēt poſt ſniam,
& ſic non poſt modicū tpſ purgat morā ad ꝯſeruandā actionem
q a tñ.ſm Ang.hic,& melius ſm Im.hic.ſ.q ibi non fuit ꝯcta mo-
ra p actorē pignoratitia agentē,q a non erat ſtatuta dies ad pecu-
niā reddendam,& iō nō hēt locū ille tex. vbi dies ſtatuta fuiſſet

ſm Bal.in d.l.& ſi poſt tres.in lec.& idē tenet Pa.de Ca. i d.l.ſi rē.
q reputat ſing.p limitatione huius.l. vel potes dicere, q cū actor
poſſit purgare morā ēt poſt lit.cōt.dūmō intra modicū tpſ p d.§.
Sęia.indiſtincte loquentē & ibi ſequit Bar. & dixi ſu p glo.potuit
eſſe,q in d.l.ſi reus.§.fi.non tranſiuerat longū interuallū,& ſic nō
obſtabit,& hanc ſecundā ꝯclonem limita eſſe verā qn actor tenet
aliquid offerre,q a debet offerre intra modicū tpſ,vt d.§.Sæia.Se
cus ſi nihil tenet offerre, ſed recipere,q a morā qñcunq; purgare
poterit dūmō actio,vel res non ſit perēpta.d.l.Celſus.§.ſi.cū.l.ſe.
48 & ibi gl.†Et circa hoc ſcies q ſi creditor morā comiſit, q a rē ſibi
oblatam recuſauit ſine iuſta cā accipere non purgat morā ſimplr
interpellando extra iudicium,ſed ſolū p lit.ꝯt.& ex tūc nō tene-
tur debitor de piculo interitus tex.eſt ſing. in l.ſed ſi alia.ff.de ꝯſt.
pec.ſm Sal.in d.l.ſi pacto.C.de pact.& eſt nouum dictū. Sed non
49 puto verū p tex.d.l.Celſus.§.fi.cū.l.ſeq.†Et quia nō ſufficit inter-
pellatio extraiudicialis,vt voluit gl.i l. amplius.j rem ra.hri.& in l.
qui Romæ.§.Flauius.cū ſi.all.p Bar.in l.ſi ex legatis.ff.eo. Nō ob.
50 l.ſed ſi alia.q a ibi ante lit.ꝯteſt. actor non interpellauerat. †Sub-
dit ēt no Bar.& Ang.in d.§.Sæia. q ad actionē cōſeruandam pōt
actor purgare morā ēt vbi eſt dies , & pęna p illum tex.nec mirū,
q a ibi non purgat moram quo ad euitandū ipſam pœnam.i.vſu-
a ras,[a] ſed quo ad ꝯſeruādam actionem,Iura vero q̄ dñt vbi eſt dies
& pœna non pōt mora purgari ēt p actorē intelligunt.ſ. quo ad
51 hoc,vt euitet pœnā.d.l.ſi ſu p,cū ſi.†Et ſic pōt actor purgare mo
rā ad effectū ꝯndi pœnā a reo,ēt ſi reus erat obligatus ad diē ſub
pęna.tex.eſt no.in d.l.Celſus.§.j.cū gl.in ver.valetudine. & ibi pō
derat Bal.ff.de arb.Vel ſm Bar.in d.§.Sæia.oīa iura q̄ dñt moram
purgari non poſſe vbi eſt dies & pœna dñt intelligi niſi intra tpa
modicū purget.p d.§.Sæia.& p d.l.& ſi poſt tres.& p d.c. potuit.
& non placet,q a iura quę dñt mora purgari nō poſſe vbi eſt dies
& pœna indiſtincte loquunt & iura all.p Raph. hnt aliū intellm
52 prout declaraui.¶†Et ſi vera eſt ꝯclō,q vbi eſt dies & pœna non
admittit moræ purgatio,q dixit Imo. hic eſſe verum ēt ſi pęna ſit
incerta,vt ſi loco pęnę promiſſum ſit id,qđ declarauerit Titius p
iura q̄ indiſtincte loquunt de die,& pœna.Ang.hic,tñ ſub dubio
forte ꝯtrium tenet,q a intereſſe eſt pœna incerta, & tñ vbi eſt dies
& intereſſe mora purgari pōt,vt hic per Bar.in vj.oppo.ergo &c.
Puto quo ēt facit q a facit q a dies q̄ non eſt oīno certa non impe
dit morā purgari,licet ſit adiecta pęna,vt hic per Bar. in v.opp.&
dixi.ff. Ea rōne nulla pęna incerta debet purgationem impedire.
53 ¶ Vltimo,an in caſu huius.l.purgatio† moræ liberet ipſo iure an
vero ope exceptionis,dic vt p Bar.in d.l.& ſi poſt tres.in fi.Et in-
q̄tum reprehendit.ff.opi.Bart.in l.hæc ꝯdō ſi in Capitoliū.ff. de
ꝯdi.& dem.potes ſaluando eum dicere q opi. ſua procedit in vlti
mis voluntatib.in quib. non eſt differentia an actio incipiat a p-
cedenti diſpoſitione an a præcedenti conditione.l.ita ſtipulatus.
j.eo.& l.j.§.item ſi ita.ff.ad.l.Falcidiā In reliquis dic, vt hic p Bart.

ADDITIO.

a Fran.Cur. ¶Vſuras. Vide Pau. de Caſt.conſi.174.

Vlpiani. LEX LXXXV.

1 *Stipulatio dandi pecuniæ quantitatem eſt diuidua reſpectu obligationis, petitionis, & ſolutionis, ſtipulatio vero faciendi eſt indiuidua dictis tribus modis.*
2 *Obligatio dandi quantitatem dicitur eſſe diuidua.*
3 *Stipulatio facti videtur eſſe indiuidua q limita vt hic.*
4 *Opus ſcindi non poteſt, quia recipit formam ex conſummatione, & perfectione.*

1 IN executione. †Stipulatio dandi pecuniæ
q̄titatem eſt diuidua reſpe
ctu oblōnis,petitionis,& ſolutionis.Stipulatio vero fa-
ciendi,vel nō faciendi eſt indiuidua dictis trib. modis , & vno ex
hrēdib.ꝯfaciente pœna in totum cōmittit ꝯ oēs pro hrēditaria por
2 tione,ſed eis ſuccurrit ꝯ illū p iudicium fami.erc.¶†Nota,ex iſto
tex.in prin.q obligatio dandi quātitatem dr eſſe diuidua de quo
plene per Bar.in l.ſtipulationes non diuiduntur.in ij.q.ff.e.& ibi
limitaui faciendo etiam mentionem de his quæ tangit hic Ang.
dū Ang.hic limitat iſtud no.niſi teſtōr legaſſet pecuniā p capella
3 ꝯſtituēda p l.fideic.§.pe.de leg.iij.dixi in d.l.ſtiplones.¶†Secūdo,
no.q ſtiplō facti dr eē indiuidua.qđ limita,vt dixi i d. l.ſtiplones.
& elegāter p Bar.in d.l.fide.§.pe.& in d.l.ſtiplones.maxime.iij.q.
4 ¶†Tertio,no.qđ opus ſcindi nō pōt,rō ē,q a recipit formā ex ꝯſu
matione & pfectione,q̄ forma dat eſſe rei.l.inter.§.ſi rē.ff.ad exhi.
l.q q̄dragita.§.qdā.ff.ad.l.Fal.¶ In gl.ij.dic p gl.eē caſū i l.ſi ſtipſ.
§.j.j.de ſol.¶ In gl.in ver.ad opus.dic melius.ſm Ang.hic q ſi agit
ad ſcin.i.ad præſtandam paruentiā. quilibet hrēdum pmiſſoris te-
net inſolidū,q a hoc caſu ſtiplō continet indiuiduū,vt dixi,ſed ſi
ageret ad pęnam,vel intereſſe tunc quilibet ꝯueniret pro portio
ne hrēditaria,quia hic tunc agitur ad diuiduum, vel ſtipulationes
non diuidunt ver.Celſus.ff.eod.& hoc caſu procedat dictum glo.
Stipulatio

1 *Stipulatio generis in alternatiua diuiditur inter hæredes promissoris, & stipulatoris quo ad obligationem & petitionem, non quo ad solutionẽ, & liberationẽ.*
2 *Hæres non debet posse id quod non potest defunctus, quantum ad hoc ut possit soluere in alia re quam defunctus.*
3 *Solui creditori an & quando possit partim in pecunia, & partim in alia re.*

1 §.Pro parte. †Stipulatio gñris in alternatiua diuiditur
inter hřdes ꝓmissoris, & stipulatoris quo
ad oblĩonem & petitionẽ, non quo ad solonẽ & liberationẽ. h. d.
2 ¶†No. ꝙ non debet posse hřs id ꝙ nõ põt defunctus q̃tũ ad hoc
vt soluere possit in alia re q̃ defunctus, de quo in l.ij.ſ. eod. in §.j.
3 ¶†Secũdo not. esse absurdũ ꝙ creditori satisfiat ꝑ vna re partim
in pecunia partim in spẽ. qđ est verũ qñ aliqd debet ex dispõne
hois, secus ex dispõne legis, qa tũc põt hoc tollerari. ita dicit Im.
in l.si inter.§.officiũ.ſ.de aqua plu.arc.per tex.in l.si cum vno.§.fi.
ſ.si ex noxa.cau.agatur.& l.si seruus cõis.post prin.ſ.de nox.Bar.
tamen in d.§.officium.aliter loqui videtur, sed non dicit tale quid
propter quod non possit dicta limitatio sustineri.

1 *Stipulatio de euictione quo ad petitionem est indiuidua, secus quo ad interesse.*
2 *Stipulatio de defendendo an sit diuidua.*
3 *Agi est verbum quod multipliciter accipi potest.*

1 §.In solidum. †Stiplo de euictione est indiuidua re-
spectu petitionis.i.denunciationis, qa
denunciari dẽt cuilibet hřdi insolidũ, vt veniat ad defendendũ to
tũ, sed quo ad interesse est indiuidua oblone & solone. h. d. ¶In
tex ibi qualibet deficiẽte.i.aliqua parte deficiẽte, circa q̃ non fuit
defensio fcã.sed sequuta est euictio. Si aũt vnus hřdũ totũ defen-
deret sufficit ẽm Bar.& alios hic.Facit.l.si cũ vno.ſ.si ex nox.causa
2 aga. †Et de hac mã an stiplo de defendendo sit diuidua, vide per
3 Bar.& doc.in l.iiij.§.Cato.ſ.e.¶†In gl.in ver.agi no.qđ verbũ agi
multipřr accipi põt de quo ꝑ gl.in auth.hoc ius porrectum.C.de
sacr.sanc.ec.& Alb.in suo dictionario.in ver.agi. & in ver. agere.
¶Ex gl.dicit Ang.hic ꝙ qñ vẽditori, vel eius hřdi denũciaẽ ex par
te emptoris litẽ esse motã nõ sufficit simpřr denunciari vt eat ad
defendendũ, alle.l.si parẽtes.& l.empti.C.de euic.ꝑ Bar.in l.denũ
ciasse.in prin.j.de adul.Idẽ voluit Io.An.post Spe.in ti.de emp.& vẽ.§.si.ad fi.de quo articulo sum solitus dicere in l.nõ solũ.§. mor
tẽ.ſ.de no.ope.nun.vbi Bar.in iij.specie protestationis valet idẽ ꝙ
Ang.hic sum solitus sequi ꝯcordiã q̃ colligiẽ ex no.ꝑ Bal. & Saly.
in l.iij.C.de peric.& ꝯmo.rei ven.s. qđ aut ab alio q̃ ab emptore,
vel eius hęrede denunciaẽ litẽ esse motã simpřr, & non sufficit, vt
est bo.tex.in l.q. absentẽ.de ꝓcur.quẽ ad hoc ibi subtiliter inducit
a Bar.aut denunciatur[a] ab emptore vel eius hřde aut a procurato-
re, & sufficit denunciari de lite mota ꝑ l.si eu.q.C.de euict. lʒ ipsi
non allegent ad hoc.Et subdit Ange.& Imo.hic ꝙ debet mitti in
forma authẽtica ipsi venditori copia libelli producti ꝯ̃ emptorẽ,
vt no.Bar.in d.l.empti.qa alř non intelligereẽ de lite mota, & cer
tiorari non dẽ nisi ex scripturis fides fiat.l.si qs inficiatus.in prin.
ſ.depo.cle.cãm.de elec.Adde ꝙ Ang.ĩ l.emptor fundi. C.de euic.
tenet ꝯ̃riũ, dicens sufficere asseri ꝓductũ esse libellũ sine ostensio-
ne.& ita de ꝯsuetudine serui.Põt Ang.sustineri qñ authoritate iu-
dicis fieret talis denunciatio, & insereret in denunciatione ꝙ ꝓ-
ductus esset iã libellus, &c.teneẽ.n.credere hoc casu ille cui prote
statio fit authoritate iudi.oib.ꝯtentis in ꝓtestõne, vt ꝑ Bar.in d.§.
morte.dũ tractat de secunda specie ꝓtestõnis, & dicit se ita intel-
ligere l.fi.de leg.& ꝯmis.& ibi ẽt Bar.& Pet.de Anch.in clem.j.de
excessi.plã.iõ cautela est, vt semꝑ fiat protestatio authoritate iudi
cis.vt Bononiæ quasi ab omnibus seruatur.

ADDITIO.

a Thom. ¶Denunciatur. Vide Alex.in l.non solum. §.mortẽ.ſ.de no.ope.nũ.
& Ang.de Are.in §.actionum.insti.de act.in ver.quare venditur res, & ibi po
nit practicam & libellum.

1 *Stipulatio pœnalis adiecta obligationi dandi certam spẽm cõmittitur in solidum, nisi id quod in obligatione erat præstetur insolidum.*
2 *Conditio non scinditur.*
3 *Pignoris liberatio est indiuidua.*
4 *Statuto cauetur quod bannitus debet in fine anni rebanniri si certã summam non soluerit cameræ fiscali, bannitus soluit summam excepto vno denario, an debe but rebanniri.*
5 *Emphyteuta soluens totum canonem excepto vno nummo incidit in cõmissum.*

1 §.Item si ita. † Stiplo pęnalis adiecta oblõni dandi cer
tã spẽm cõmittiẽ insolidũ, nisi id quod in
2 oblone erat pstẽ insolidũ. h.d.¶†Not.ꝙ ꝯdõ nõ scindiẽ, vt hic, &
l.cũ fundus.ſ.de ꝯdit.& de.& l.v.§.fi.ſ.e.vbi oĩa dicta possent hic
3 repeti.¶Secũdo no.ꝙ pignoris liberatio est indiuidua, † vt l.si re
fiduci.& l.q̃ diu.C.de dist.pig.¶In gl.in ver.ꝓdest.hæc gl.ĩ plurib.
male loqẽ.dic vt hic.ꝑ Bar.cũ quo transeunt oẽs. Adde not.ꝑ gl.
& doct.in l.v.§.fi.ſ.¶In gl.in ver.dari.ibi, cũ nõ sit in oblone, &c.
voluit ergo gl.qđ fundus hic non fuit ꝓmissus.sed tñmõ in ꝯdõ
ne positus, & non bñ, qa si fundus fuisset ꝓmissus facultas implẽ
di ꝯdõnẽ nõ transiret ad hřdes, vt l.si decẽ cũ petiero.cũ gl. & ibi
4 clarius ꝑ Bar.ſ.eo.†Extra gl.inducit iste tex.ẽm Ang.ad q̃õnẽ, sta-
tutu caueẽ ꝙ bãnitus debet in fine anni rebanniri si certã summã
non soluerat camerę fiscali, bannitus soluit summã excepto vno
2 denario, non debebit rebanniri[b] ꝑ istũ tex.ẽm eũ, ꝙ intelligit hic
Imo.esse verũ nisi minus soluisset ductus errore ꝑ tex.no.quẽ ad
hoc ibi ponderat Bald.in simili.q.in l.q̃ uis.ſ.de ꝯditio.& demon.
Adde qđ quando nõ est erratũ vera est decisio Ange.& ꝙ cũ dicto
Ang.ꝯcordat Bal.in l.si cũ sit.C.de sepul.vio.ꝑ l.v.§ fi.ff.eo.& Bal.
5 in rub.C.de ꝯ̃h.emp.in x.q.vbi † voluit qđ si emphyteuta obliga
tus ad soluendũ canonẽ soluerit totũ excepto vno denario res in
cidat in ꝯmissum, alle.gl.ſ.de ꝯ̃h.emp. l.res bona fide. & ibi not.
Bal.in lect.antiq.Et no.ꝑ Spe.in ti.de arbi.§.si.ver.qd si plures. &
in ver.seq.& in tit.de loca.§.nunc aliqua.ver.xxx.& ibi Io.And.&
ꝑ Bal.in l.ꝓ hřditarijs.C.de hæ. act.vbi ẽt ad limitationẽ pdictorũ alle.d.l.q̃uis.Prædicta.n.limita nisi erratũ sit ꝑ Bal.ĩ l.edẽ.C.lo
ca.q.eq.d dixerit Ro.ĩ l.ij.ſ.ad Sylle. & in simi ponit Bal.in l.ij.C.de
resci.ven.in q.xij.& videas Bal.in addi.Spe.ĩ ti.de app.ver.sed po-
ne.dicit statutũ, vbi in vno vř pdictis ꝯ̃dicere, nã dicit qđ si statutũ
disponit ꝙ appellans teneaẽ intra xx.dies soluere decimã partem
litis thesaurario, & defecerit ĩ vno nũmo ꝑ errorẽ elapsis.xx.dieb.
dř ꝯ̃fecisse statuto, allegat qa tpa nõ largiunẽ quib.verbis vtiẽ Iu-
risc.in l.accusaturũ.j.de adul.tñ ex ſ.dictis maxime ex.d.l.q̃uis.vř
In casu quo erratum sit tenendum contrarium.

ADDITIO.

b Fran.C. ¶Rebanniri. Vide Alex.in l.si seruus.§.j.ſ.si quis cautio.& Io.Bertac.
in suo tract.de gabel.in iii.parte.& vide Alex.in simili in consi.116.in iij. volu.
vide Bal.in l.cum allegas.C.de vsu.& Bar.cons.105.vbi qñ aliquid est in ꝯdõne
respectu alterius remanente qualibet particula remanet totalis effectus.
Thom. ¶Vide plene de materia de minimis per d.Anto.Corse.in suo tracta.de
præstan.regũ.in iiij.q.prin.vbi ponit tract.de minimis.

§.Quicunq;. Si obligatus sub ꝯdõne facit ne condõ
eueniat hẽ ꝯdõ ꝓ ĩpleta.h.d. ¶Not.istũ
tex.& limita nisi ꝯdõ pẽderet a mera ptãte ꝓmissoris, ĩ cuiꝰ ptãtẽ
fuisset collata.nã tunc lʒ stet ꝑ ꝓmissorẽ quominus ĩpleaẽ nõ tñ
hẽ ꝓ ĩpleta ꝯ̃ eũ.l.cũ ab eo.in prin.de ꝯ̃h.emp. de quo dixi in l.cẽ
tesimis.§.fi.ſ.e.¶In gl.in ver.nihilominus.declara, vt hic ꝑ Bart.&
hãc gl.reputat sin.Ang.in l.j.C.de instit.& substi.sub ꝯdit.fact. &
ibi Bal.in x.q.& Sal. ibidẽ ponit ea quæ Bart.hic ponderauit cũ
hanc glo.pro notabili Bal.in l.j.in fi.C.si q.d in frau.patro.

Vlpiani. LEX LXXXVI.

1 *Stipulationes tot censentur esset quot res vbi sit rerum expressio, aliàs secus.*

1 QVod dicitur. † Vbi fit rerũ expressio, tot cen
senẽ eẽ stiplones quot res: alš se
cus.h.d.Et induciẽ ꝑ Dy.ad q̃õnẽ de ꝑcutiente aliquem
cũ bidente, vel furcato, & sic vno ictu plures ꝑcussiones inferente
an puniaẽ ꝑ vna ꝑcusione tñ, an vero ꝑ plurib.in quo distingue
vt ꝑ Bar.in l.si gẽma.j.arbo.sur.Cęsa.de quo vide ꝑ Spe.& Io.An.
in tit.de sen.§.ĩpẽs.ver.sed pone iudex.ꝑ Ioã.An.in rla delictũ.in
mercu.ꝑ Pau.de Leaz.in dispu. sua inci. Eps mouit.ꝑ Cy.& Bal.
in l.q.cũq;.C.de ser. fug.ꝑ Ang.in l.nunq̃ plura.in fin.j.de priua.
deli.& in d.l.si gemma.& ꝯcludunt oẽs inspicienda esse verba sta
tuti an loquanẽ de percussionib.an de vulnerib.

Vlpiani. LEX LXXXVII.

NEmo rẽ suã. Propter breuitatẽ non summaẽ.
¶In gl.j.ibi secus, &c.iste intelliš
diuinat ad hãc.l.q̃ indistincte loqẽ.Itẽ est ꝯ̃.§.si qs sub cõ
dõne.allegatũ in gl.vbi stiplo, & legatũ erãt ex cã lucratiua, & tñ
vʒ stiplo, & ꝑꝑ gl. hic, lʒ nõ assignet rõnẽ, reprhẽdit istud dũ dicit,
sed nõ sufficit, &c.vñ dic ẽm doc.nõ obstare l.si is q. Stichũ.qa lo-
qẽ qñ simpřr sũ stipřs Stichũ, iõ tunc attẽdiẽ illa distõ an ex cã lu-
cratiua an onerosa sit stiplo ĩterposita, sed hæc. l.loqẽ qñ stipulor
rẽ sub ꝯdõne, videlicet si res erit mea; quo casu stiplo valet aliquo
mõ vt hic ẽm verũ intellñ quẽ ponit hic gl.fi.& no.gl. in l.si rem
meã.ſ.e.§.itẽ futura.insti.de inun.stip.& est rõ, qa sicut rẽ q̃ nunc
mea ẽ pure stipulari nõ possũ.l.nemo.ſ.e.ita nõ possũ stipulari rẽ
q̃ nõ est mea, sed ꝯferrẽ stiplonẽ in tps cũ erit mea, qa paria sũt
fieri tpe ꝓhibito, vel ꝯferre in tps ꝓhibitũ.l.qđ spontę. C. de do.
añ nup.l.ĩ tps.ſ.de hæ.insti.cũ vulg. ¶In ea.gl.ibi, & iõ dic.lʒ Bar.
cũ quo trãsit Imo. approbat istã lect.s.qđ l.ista intelligaẽ in casu.
d.§.si quis sub ꝯdõne.tñ eã reprbẽdit Pet.Ang. Pau.de Ca. qa ista
stiplo ꝯmitteret vtilitatẽ ꝑꝑ oblonẽ fideiussorũ q̃ interueniunt in
hac stiplone, & ex prima oblone nõ tenebanẽ.l.si a te.ſ.vt leg.no.
caue. Si vero affert vtilitatẽ non põt de tali stiplone intelligi ista
lex, vt hic in ver.vtiliter.non cauillando tex.& ita teneo. ¶In ea

vel dic,&c.ab oib.reprehendit hæc lect.excepto Ang. qui eã ma-
le ſuſtinet.& eſt rõ,q̃a añ partũ ancillæ,vel añ euentũ ꝯdõnis res
poſſet deſinere eſſe in re ſtipulantus ergo hoc inſpectu ſtipulatio
debet valere.l.exiſtimo.j.eo. vnde tene intelſm gl.fi.hic, vt dixi,&
tetigit hic Bart.incidenter aliqua de quib.me remitto ad plenius
per ipſum in l.j.de leg.j.in l.fi.de ſacroſanct. eccle.cum ſimilibus.

Vulpiani. LEX LXXXVIII.

1 *Mora rei præcedens nocet fideiuſſori quod intelligo non ſolum nocere fideiuſſori ante moram dato,ſed etiam poſtea dato.*
2 *Mora rei obligationem fideiuſſoris perpetuat.*
3 *Mora rei non nocet fideiuſſori,quando creditor fuerat in mora conſtitutus per fideiuſſorem,etiam priuſquam reus eſſet in mora.*
4 *Oblatio fideiuſſoris purgat moram principalis debitoris.*
5 *Mora committitur occidendo,fallit niſi ante diem quis occideret,quia ante diem mora committi non poteſt.*

MOra rei fideiuſ. Mora principalis debi
toris ꝑpetuat oblõnẽ
ſuã,& fideiuſſoris, niſi ꝑ prius fideiuſſor offerendo
creditorẽ ꝯſtituerit i mora,ſed mora, vel ſcm̃ fideiuſ
ſoris nõ ꝑpetuat oblõnẽ principalis,ſed ſuã tm̃.h.d.
1 ¶ † No.ꝗ p̃cedẽs mora rei nocet fideiuſſori qđ intelligo nõ ſolũ
nocere fideiuſſori añ morã dato,ſ; ẽt poſtea dato,glo. eſt no. in l.
quoties.i dië.i ij.ſolõne.š.eo. Et voluit Bar.in l. viuũ circa.j.col.š.ſi
2 cer.pet.dixi in d.l.quoties. ¶ † No.ꝗ mora rei oblõnem fideiuſſo
ris perpetuat,de quo vide gl.in l.ſi ſeruũ.§.ſequit.in ver.ꝑpetuari
j.e.q hic declat & limita ſiſe videamus , ꝗ interruptio p̃ſcriptio-
nis ſcã ꝯ principalẽ interrũpit p̃ſcriptionẽ ꝯ fideiuſſorẽ, & ꝑ ꝯñs
ꝑpetuat oblõne ꝯ eũ,vt eſt gl.no.i l.ſi fideiuſſor.§.fi.š.mãd.de quo
vide plene ꝑ Bar.in l.cũ quis.§.ſi quis ꝑ reo.j.de ſol. & ꝑ Bar.in l.
tam mandatori.C.de non nu. pec.ꝑ Ang.in l.grege.§.ẽt.š.de pi.
& in l.ſi ſeruũ.§.nunc videamus.j.eo.& in l.nãſr.š. de vſuc.& in l.
3 fi.C.de anna.ex.& ibi ꝑ Cyn. ¶ † Vltimo,no.ex tex.ibi,ſed ſi fide-
iuſ.ꝗ mora rei non nocet fideiuſſoris qñ creditor fuerat in mora
ꝯſtitutus ꝑ fideiuſſorẽ ẽt priuſq̃ reus eſſet in mora,vt hic ſm iſtũ
intelſm,qui non eſt alibi ſm Dy.& alios. Vltimo,no.ꝗ occidẽdo
cõmittit mora.l.ſi ſeruũ.in prin.j.eo.l.cũ qui ita.§.fi.š.eo.& dicam
cũ gl. ¶ In gl.in ver.obtulit.ibi,alij vt Hugolinus. hanc ſequit Pe.
4 † Ex qua hẽs iuncto tex.ꝗ oblatio fideiuſſoris purgat morã prin
cipalis debitoris.ꝗ eſt notandũ,ſm.j.opi.ꝗ ẽt ſi poſt oblationẽ fi-
deiuſſoris ſequuta ſit mora debitoris principalis non fiet p̃iudi-
cium fideiuſſori ex mora principalis tenent Dy. Bar. Raph.Imo.
& Pa.de Ca.hic ꝑ hãc lr̃am ita ſonantẽ. Non ob. ꝗ vltima mora
nocet,vt i d.§.ſequit.& vltima mora rei dr̃et nocere fideiuſſori ꝑ
principiũ huius.l.q̃a rñ.ꝗ fallit niſi fideiuſſor añ ꝯſtituiſſet credi-
torẽ in mora,vt dixi in no.& iſtud tenendũ eſt,licet Ang.hic dixe
rit,ꝗ tunc mora rei nocet fideiuſſori.Sed ſuccurrit hoc caſu fide-
iuſſori.ꝑ reſtõnem in integ.ex cã gñali.ita intelſit iſtũ tex.in ver
bo ſuccurrendũ,cuius opi.cõiter reprehẽdit ꝑ Modernos. hic nã
intelligẽdus vr̃ iſte tex.in ver.ſuccurrat.de bñficio legis ipſo iure,
cũ hic intelſs ſit benignior.ergo amplectendus.l. benignius.š.de
legi. vt hic dicit Imo. vel ſuccurri debet ſaltẽ ope exceptionis ſm
Raph.Cug.in l.qui æquitate.š.de doli except. non aut Intelſr iſte
tex.de ſuccurſu ꝑ reſtõnẽ,ita ẽt accipit in l.ventre.š.de acq.hære.
5 ¶ † In gl.fi.tene vltimã ſolo.declarando, vt hic ꝑ Bart.ꝯcludentẽ
qđ l.ſi fideiuſſor.debet intelligi qñ erat obligatio in diem,& ideo
licet alias occidendo quis dicat eſſe in mora.l.ſi ſeruũ.in princi.
§.ſequit.j.eo.tñ fallit niſi añ diẽ quis occideret,q̃a ante diem mo-
ra cõmitti non põt.l.cũ filius.§.fi.š. eo. & iõ cũ tunc occidẽs non
ſit in mora non põt agi ex ſtipſu poſtq̃ res perijt añ morã , iõ ne-
ceſſe eſt agi de dolo.d.l.ſi fideiuſſor.Secus ſi oblõ eẽt pura , q̃a cũ
occidẽdo morã faciat tenebit ex ſtipulatu, vt hic. Quod tñ limi-
tat Bar.niſi debitor in diẽ , vel melius debitor ſub ꝯdõne occide-
ret añ ꝯdõnis euentũ in caſu in quo ꝑ interitũ purificaret oblõ,
q̃a tũc occidẽdo cõmittit mora,vt eſt tex.in l. cũ qui ita.§.fi.š.eo.
in ver.poſt morã.ſm vnũ intelſm gl.q̃ intellexit , ꝗ ibi occidit,ibi
enim prima oblõ Titij fuit pura, & ꝑ ſecundã ſtipſonem ꝯdõna-
lem ſcam cũ Seio aĩo nouandi primã,prima reddebat ꝯdõnalis.ſ.
ſub ꝯria ꝯdõne ſecundæ ſtipſonis.l.pecuniã. ſi cer.pet.ideo ibi Ti
tius occidendo ſeruũ pendẽte ꝯdõne cũ ſecunda ſtipſo amplius
nõ poſſit hr̃e effectũ.facit qđ prima redit ad ſuã nãm primã.i.pu-
rificat,vt primo erat,& agit ex ſtipſone prima,q̃a cẽſet Titius tuiſ
ſe in mora occidendi,nõ aũt agit de dolo,& ſic limitat.d.l.ſi fide-
iuſſor.& licet cõiter doc.ita tranſeant, tn̄ Imo.dicit qđ intelſs iſte
Bar.vr̃ diuinare ad.l.ſi fideiuſſor.ꝗ ibi fuerat adiecta dies,vel ꝯdõ,
vñ dicebat qđ ẽt intelligendo,q̃ in d.l.ſi fideiuſſor.eſſet oblõ pure
poſſet aſt tñ.ad.d.l.ſi ſeruũ. ꝗ verũ eſt occidentẽ cõmittere morã
qñ lethalr̃ vulnerauit,& vulneratus poſtea ex interuallo deceſſit,
vt no.gl.in l.cũ qui ita.§.fi.š.eo.ſecus,ſi vno ictu occidit,& dicebat
ꝗ in d.l.ſi ſeruũ.non dr̃ qđ occidẽs dicat eſſe in mora. Immo tex.
ibi in prin.in ver.nulla mora vr̃ probare ꝯriũ.eſt.n.verũ ꝗ occidẽs
dr̃ eſſe in culpa,vt ibi,& in §.ſequit.nõ aũt proprie in mora.& ita
intelſit illũ tex.Imo.& Pa.de Ca.ibi.Ex quo infert ꝗ tunc nõ age
ret ex ſtipulatu,ſed de dolo.d.l.fideiuſſor.Iſte intelſs Imo.nõ pla-
cet,q̃a ñ reperio iure cautũ dr̃am fieri an q̃s lethalr̃ fuit vulnera
tꝰ,& poſtea ex interuallo decoſſerit, an vero vno ictu fuerit occiſus.
nec gl.i d.l.cũ q̃ ita.§.fi.h.d.ſed ſolũ illud dicit,vt ſaluaret lr̃am ibi
q̃ aſr intelſs nõ poterat,& q̃a puto morã cõmitti occidẽdo , vt eſt
tex.i d.l.ſi ſeruũ.§.ſeq̃t.ibi , ſi effecerit ꝑmiſſor quominus ſoluere
poſſit,expeditũ hẽt intelſm,ſi vero moratus ſit tñ.& ſic inuit ꝗ q̃
occidit,& culpã,& morã cõmittit.vñ vr̃ neceſſario tenẽdus intelſs
Bar.qđ in d.l.fideiuſſor. eſſet oblõ in diem , & non ſub condõne

Vlpiani. LEX LXXXIX.

SI a colono. Verba præſentis temporis nõ tra-
huntur ad futurum.hoc dicit. dixi
in l.ſi ſtipulatus fuerim.§.j.š.eo.

Pomponij. LEX XC.

1 *Vſurarum curſus non impeditur per litis pendentiam ſuper ſorte,*
2 *Pœna in contractibus,vel vltimis voluntatibus appoſita an cenſeatur adiecta in fraudem vſurarum.*

CVm ſtipulati. Per litis pendentiã ſuper
ſorte non impedit curſus
1 vſurarum.h.d. ¶ † No.ꝗ licet ꝑ nouationẽ impediat
curſus vſurarũ.l.noua.j.de noua.& ꝑ lit. ꝯte.inducat
nouatio.l.aliam.j.de noua.& plene no.in l.j.C. de iu
di.tñ ꝑ litis ꝯt.nõ impedit curſus vſurarũ,vt hic.Et iſta erat rõ do
bitandi in hac.l.ſm gl.Tñ ad ꝯriũ rñ.ꝗ verũ eſt,ꝗ ꝑ nouationem
impedit curſus vſurarũ.ſ.qñ nouatio eſt talis,ꝗ inducat trãsfuſio
nẽ vnius oblõnis in aliam,vt qñ fit nouatio ꝑ ſtipſonẽ.d.l.noua-
tione .ſed ꝑ litis ꝯt.non fit trãsfuſio actionis , ſed antiquę actioni
addit noua qualitas,q̃a ibi prima actio erat tpalis,vel morte peri
tura,& efficit ꝑpetua, & trãſitoria ad hr̃des.d.l.aliã.& ibi plene ꝑ
Bar.ꝑ gl.Cy.& alios in d.l.j.C.de iud.& itelligis,ꝗ in caſu huius.
l.currũt vſurę non ſolum pendente lite in cã principali , ſed ẽt in
cã appellationis vt l.fi.š.de re iud.& l.negotiorũ.in prin.de appe.
2 ¶ † Vltimo,tetigit hic Bar.an pœna in ꝯctib.vel in vlti.volun.pſu
mat adiecta in fraudẽ vſurarũ dixi plene in l.ſtipſo iſta.§. alteri.š.
eo.& dũ Bar.hic tradendo dr̃as inter pęnã,& vſurã,ponit tertiã
dr̃iam ꝑ l.lecta.ſi cer.pet.adde ꝗ Imo.hic dicit eã ſibi non placere
eo,q̃a ẽt pœna ex ꝯdõnis euẽtu debet.l. in illa ſtipſone ſi calẽdis.
š.e.ergo añ morã debet,q̃a euẽtus ꝯdõnis nõ ꝯſtituit in mora,vt
fuit concluſum per Bar.& alios in l.quoties in diem.š.e. ſed ſuſti-
nendo Bart.potes dicere,ꝗ l.in illa ſtipulatione, non appellat iſtã
diſpoſitionem pœnalem prout.l.ita ſtipulatus.j.eo. nam Stichus
ſolum eſt in conditione,& ſic eſt conditionalis non pœnalis , cũ
pœnalis requirat præcedentem diſpoſitionem cui ſit acceſſoria.

Pauli. LEX XCI.

SI ſeruum Stichum. Si res debita de
ſijt poſſe p̃ſtari
facto debitoris ſe debitorẽ ignorantis, vel ſcõ eius q̃
cãm habuit a debitore non liberat debitor, ne ſi ne-
gligentia cõmiſſa eſt in non curando, vel cuſtodien-
do , ſecus ſi facto tertij non hñtis cãm a debitore licet debitor ab
illo cãm habiente ſi nulla culpa, vr̃ mora debitoris interuenit.h.d.
vſq; ad.§.ſequit. ¶ Ex iſto tex.in princ.no.qđ debitor occidẽs ſer-
uũ tenet.de quo dic,vt in l.mora.š.eo.nam tenet ex ſtipulatu niſi
in diẽ vel ſub ꝯdõne promiſiſſet,& ante diẽ,vel ꝯdõne in occidiſ-
ſet,q̃a tunc de dolo agit.l.ſi fideiuſſor.š.de dolo. ¶ Secundo not.
ex eadem parte ſm Raph.Cu.Imo. & Pau.de Ca. qđ occidendo
non dr̃ cõmitti mora,ſed culpa, vel dolus in faciendo, vt hic,ver.
nulla interueniente mora.Sed ꝯriũ tenent Bart.& alij, in d.l.mo-
ra,vt tenuit qđ qui occidit,& culpam,& moram cõmittit,ꝑ text.
eã.l.§.ſequitur.Pro qua opi.eſt tex.in l.cũ qui ita.l.fi.š.eod.ſm lec.
approbatã,vbi ſi lethaliter vulnerando cõmittit moram , eadem
rõne vno ictu occidẽdo.nõ obſtat hic tex.q̃a loquit de mora p̃ce-
dẽte homicidium,nã fateor nullã p̃ceſſiſſe, & ita rñdeo ad.l.ſi ex
ſtipulatu.in verſi.añ moram.š.eo.rt.j.q̃ poſter allegari in ꝯriũ,q̃a
verũ eſt añ actũ manumiſſionis nullã morã p̃ceſſiſſe , ſed in ipſo
actu manumiſſionis mora facta eſt. Vel ibi loquit in eo qui actũ
de ſe licitum fecit,quæ vr̃ tutior rñſio q̃ tm̃ ad illũ tex.in propo-
ſito.ſed ante homicidiũ nulla fuerit mora cõmiſſa tñ in ipſo ho-
micidio cõmittit. ¶ In tex.ibi, accipienda ſit &c. iunge hic ver.q̃a
quidare &c. vbi ponit rõnem ꝑꝑ quam videbat debitorẽ non te
neri de culpa in non faciẽdo cõmiſſa.poſtea accipe ver. an aũt in
non faciẽdo &c.& ibi ponit deciſio in ꝯrium. Et ex hoc tex.not.
debitorẽ ita teneri ſi peccauit in non faciendo, ſicut in faciendo.
qđ eſt verũ in debitore ſciente,ſed in debitore ignorãte eſt differẽ-

tia

tis,q̃a si debitor ignorãs fuit in culpa faciendo actũ illicitũ, puta
occidendo,tenet̃ indistincte,vt hic in ver.de illo,sed si in non fa-
ciendo seu negligendo.tũc distinguit̃ aut quis erat in mala fide,
& tenet̃.l.ei qui.§.cum predio.alle. in gl.secus si i bona fide.l.si q̃s
possessor.§.sicut,de pe.h er.de quo vide latius p Bart.hic sup ver-
bo,de illo.& i l.qđ te.a.l si.§.si cer.pe. Vel melius dicas, q̃ debitor
sciens tenet̃ si peccauerit in non faciendo siue in negligẽdo,vt in
prin.huius.l.Debitor aũt ignorans si peccauerit faciendo actum
illicitũ tenebit̃,vt hic in ver.de illo i prin.Secus si alr̃ peccauit,q̃a
nõ tenet̃ si iuste ignorauit se debitorẽ p l.qđ te.§.si cer.pe. Quod
vltimũ fallit in hr̃de q̃ obligat̃ ex cã lucratiua.i.ex cã hr̃ditaria,ex
qua lucrũ ꝯsequit̃, nã licet peccet ignoranter faciẽdo actũ illicitũ
tenet̃,vt hic,in §.de illo.in ver.manumisit.& no.gl.l.in summa.§.
si seruũ.de ꝯd.inde.& ad hoc iste tex.forte non reperit̃ alibi,& ita
ẽt vr̃ esse de mente Bar.hic.Et sunt verba valde no.& p hoc patet
q̃a ver.de illo.non procederet qñ hr̃ditas non eẽt lucratiua, sed
potius dãnosa,q̃a tunc nõ diceret̃ titu.lucratiuus.l. si seruus lega
tus.§.Stichũ.ver.itẽ si duo.de le.j.l.si hr̃ditate.§.mãdati.& dixi i d.
l.inter stipulantẽ.ver.itẽ.§.e.Sed Rap.Cu.hic tenet ꝯ intellm̃ Bar.
traditũ ad ver.de illo.nã legatarius ẽt ptendit cãm lucratiuã sicut
hr̃s,ergo in pari cã melior dẽt eẽ cã hr̃dis q̃ eẽt reus, vt j.§.pxi.&
p pea alr̃ ipse rñdebat videlicet,q̃ hic hr̃s manumittẽs voluit do-
nare libertatẽ seruo,vñ æquũ est,q̃ donet de suo.Sed hoc nõ pla
cet q̃a hr̃s verisilr̃ non donasset.i.nõ manumisisset ex liberalitate
si sciuisset alteri deberi ne duplici onere grauaret̃, ar.l.Titia.§.q̃
sinita.de le.ij.iõ puto veriorẽ eẽ intellm̃ Bar.hic Nec ob.q̃ in pari
cã potior esse dẽat cã rei.Quia rñ.hic nõ eẽ parẽ cãm,eo q̃a lega-
tarius in re legata hẽt voluntatẽ defuncti p se,sed hr̃s nõ,& hanc
puto fuisse rõnẽ huius.§.iuncta rõne Bar.hic.¶ Itẽ nu. q̃ possessor
q̃ rei vẽd.ꝯuenin põt tenet̃ de negligẽtia.qđ intelligo verũ si scie
bat rẽ esse alienã,als̃ secus,vt d.l.si q̃s possedit.Et eod.modo dicit
Pa.de Ca.hic debere limitari illũ tex.dicentẽ debitorẽ serui ex ꝯ-
ctu teneri de negligẽtia in seruo.nã est verũ si sciebat se eẽ debito
rẽ,als̃ secus,q̃a potuit negligere eũ,vt suũ, & dicit eẽ notãdũ, q̃a
nec p gl.nec p doc.tãgit̃ s̃m ipm̃.Adde q̃ Rap.hic in fi.de hoc du
bitauit,& finalr̃ fine.l.loquutus tenet debitorẽ serui indistincte te
neri de negligentia,ẽt si ignorauit,q̃a negari nõ põt,q̃ negligẽtia
nõ sit culpa s̃m eũ, q̃ opi.puto verã,& optime pbat̃ i §.si mãcipiũ
allan gl.in rõne sui, vbi emptor q̃ seruũ retinebat tanq̃ suũ nihi-
lominus de negligẽtia tenet̃,& ita ẽt fuit de mẽte Bar.hic in dictõ
§.esua,dũ facit drĩam iter eũ q̃ ꝯuenit actione reali,& illũ qui cõ
uenit̃ ex ꝯctu.Est.n.in culpa ẽt ignorãs si nõ cogitat,q̃ euenire põt
ex nã ꝯctus.l.duor.§.de neg.ge.& p Bart.in l.iter stipulantẽ.§. sa-
crã.§.e.¶ In gl.in ver.nõ faciendo.ibi s̃m Io.&c.hic vera p iura all.
in gl.nõ ob.l.venditor ex hr̃ditate.§.de hær.vel ac.vẽ. q̃a rñ.q̃ fal-
lat ꝯclo gl.qñ q̃s peteret rẽ q̃ nunq̃ fuit sua, q̃a tũc licet imputet̃
debitori negligẽtiã p eũ cõmissa circa rẽ,vt hic,tñ nõ imputat̃ cõ
missa circa fructus.i.circa culturã rei respũ fructuũ,vt ibi s̃m Bart.
& doc.hic,qđ vltimũ limita singlr̃ s̃m Bal.in l.si traditio.i ix.q. de
ac.emp.eẽ verũ qñ venditor in teris.d.l.vẽditor.ꝯstituisset se præ-
cario noie emptoris possidere fundũ , vel ei dedisset lnĩam ingre-
diendi fundum propria authoritate, & sic eẽt in ptãte emptoris
colere fundum.Sed si pdicta vẽditor nõ fecisset, q̃a nõ est i ptãte
emptoris colere , q̃a nõ põt propria authoritate ingredi.l.fundi.
cũ ãi.§.de acqu.pos.vẽditor teneret̃ de negligentia culturæ respe-
ctu fructuũ, qm̃ sicut vẽditor añ rẽ traditã non põt deserere custo-
diam rei.l.venditor.§.de ac.emp. q̃ est no.ad hoc s̃m eum, ita nec
posset deserere culturã. & istud ẽt tenet Pa. de Ca. i l.si mora.sol.
ma.licet de Bal.mentionẽ nõ faciat.sed mihi verior vr̃ indistincte
opi.Bar. p d.l.venditor.ex hr̃ditatẽ. indistincte loquentem maxi-
me in ver.vbi culpa.nã cũ añ morã non possit ascribi culpa vendi
tori si rẽ non tradit, sed culpa est emptoris nõ petentis rẽ tradi.l.
si.ver.q̃ ait prætor.§.quo.leg.facit.l.si ex legati.§.eo.ideo sibi impu
tet emptor,& sic non ob.rõ all.per Bal.non obst.ẽt.d.l. venditor.
de ac.emp.quia ibi nõ loquit̃ de negligẽtia circa culturã respectu
fructuũ.Sed põt intellĩ de negligentia circa substantia rei conser
uãda de qua fatent̃ oẽs eũ teneri,vt hic.Itẽ illud qđ dicit hic Bar.
p d.l.venditor ex hr̃di.limita,vt p gl.no.ibi in ver.arguere.iuncto
tex.& p Ang.hic videlicet qñ fructus maturos pateretur debitor
corrumpi,& est rõ, q̃a culpa vr̃ cõmitti quasi circa partem rei cũ
cõmittatur circa fructus natos. ¶ In ea.gl. in fi.ibi.l.is qui.illa lex
optime vr̃ reprobare id,q̃ dixi i primo no.referẽdo mo. videlicet
q̃ debitor occidẽdo nõ videat̃ esse in mora,& hoc seq̃t hic Rap.q̃
non videat̃ eẽ in mora , ex quo infert̃ magna vtilitas s̃m eũ,q̃a in
casib.in q̃b.venit interesse vt fructus a t pe moræ nõ veniẽs isto ca
su,infert ẽt ex.d.l.is q̃ q̃ si debitor añ morã occidit seruũ, & pba-
ri põt q̃ ẽt nõ scã dicta occisione verisilr̃ dictus seruus perijsset añ
morã,nõ tenet̃ debitor , qđ est singulare p limitatione huius.l.q̃

tñ non puto verũ,tñ q̃a tenui.§.ꝯ opi.Moder.q̃ imo occidens di-
catur esse in mora, tñ quia ꝯ delinquentẽ non attenditur an res
eodem modo omnino fuisset peritura.l.j.§. rectissime.j.de vi & vi
ar.l.j.C.q̃ met.cã.l.subtracto.C.de fur.Nec ob.d.l.is qui. quia lo
quitur in actu manumissionis qui non est actus delicti.¶ In gl.in
ver.liber.ibi postea exemplifica melius, vt hic per Bart. ¶ Extra
gl.quæsiuit hic Bar.an debitor impensas factas in curando seruũ
repetat a creditore,dic,vt hic per eum,cui adde no.per eundem
in l.duor.§.impẽdia.§.sol.ma. & in l.si cum dotem.§.si autem in
seuissimo.eo.ti.& in l.legatis.§.de ali. & ci.leg. & q̃ hr̃ in l.in reb.
§.postea.§.cõmo.& in l.si necessarias.in prin.§.de pig.ac.& p Bal.
in l.q̃ i vxorem.C.de neg.ge. & per Ang.hic limitantem dicta hic
per Bar.Et inquantum Bar.quærit qñ probetur negligentia in
a adhibendo medicum ꝯpentum adde not.per gl.Bar.& doc.in l.si
ab hostib.§.fi.§.sol.mat.& in l.bonorum.ff.de bo. pos.ut.gñali.&
in l.idemq; per illum tex.§.pro soc.& Bal.in l.iuris.C.qui admit.
& Bar.in l.continuus.§.Item qui insulam.j.eo.& doc.in c.propo-
suisti.de proba.aliquid p Bar.in l.tutor qui repertorium.§.j.de ad
mi.tut.sed aduerte dum Bar.hic,& in d.l.si ab hostib.§.fi.vr̃ senti-
re q̃ non tenetur mittere extra ciuitatem pro medicis, nam in d.
§.item qui insulam.vr̃ tenere ꝯtrium dum dicit mittendum esse p
operarijs extra ciuitatem si nulli sunt in ciuitate per d.l. diuus.§.
de tut.& cur.da.ab his. q̃ vltimum procedit si locus non erat val-
de remotus.l.iiij.§.si tam vicinum.de dam.infe. & sensit Bal.in d.
l.iuris,dum loquitur de rustico qui tenet̃ venire ad ciuitatem pro
consilio peritorum.vbi locus non sit valde remotus, & illud reas
sumpsit Imo.in c.j. de plus pet. allego in simili gl.in c.moram.de
elect.& plura in simili alleg.d.Abba.in d.c.proposuisti.

ADDITIONES.

a ¶ Medicum. Adde qđ licet regulariter vbi tangitur de probando aliquid præ
textu pœnæ etc non sufficiat adhibere nisi vnum,nisi in subsidium qñ plures nõ
reperiuntur,vt in auc.de nõ alie.§.qđ aũt.& declarat Bar.in ij.const.digestorũ.
& in l.si in rixa. ad l.Cor. de sic. tñ ad excusandum aliquem a negligẽtia sufficit
adhibere vnum peritum, vt probat text.in l.q̃ si nolit.§.si mancipium. de ædi.
edi.& vide q̃ singulariter voluit Bal.in l.j.§.sed sancimus.C.de latt. lib.tol.vbi
dicit q̃ q̃ tenet̃ ad pstãda alimẽta egroto ex dispõne l. si nõ põt,satis est,vt excu
set̃ a negligentia qđ procuret sibi hospitale vbi commode moderari ius possit.

1 *Mora non potest de æquitate purgari, si res desijt esse in rerum natura, & mora debitoris principalis obligationem perpetuat quo ad se & fideiussores, & successores eorũ.mora vero fideiussoris perpetuat quo ad se, & suos successores.*
2 *Mora in faciendo commissa purgari non potest, sed certe est hoc ex eo quia res desierat esse in rerum natura.*
3 *Mora non videtur posse purgari de mero rigore iuris quando non sit adiecta dies & pœna, & quid sit rigor iuris, & æquitas.*
4 *Aequitas subtilitati iuris præferenda est.*
5 *Doctor antiquus non debet dedignari sequi opinionẽ doctoris iunioris bñ dicẽtis.*
6 *Oblatio sequens præcedentem moram purgat.*
7 *Mora vltima nocet, quod limita vt hic. & 8.*
9 *Promiserunt duo se non offendere sub pœna, & postea se simul offendunt ita q̃ non constat quis prius offenderit, non committitur pœna.*
10 *Sto. q̃ si creditor non petierit debitum intra .x. annos non possit vlterius petere non perpetuabitur actio in xxx. vel xl. annos, licet intra .x. annos facta fuerit interruptio præscriptionis.*
11 *Mora si committitur eodem tempore per creditorem & debitorem, præpondera bitur mora creditoris.*
12 *Mora fideiussoris non perpetuat obligationem contra principalem.*
13 *Mora principalis debitoris nocet fideiussori nisi prius creditor fuisset in mora cõ stitutus a fideiussore.*
14 *Præscriptionis interruptio contra principalem an noceat fideiussori.*
15 *Gestor negotiorũ meus põt interpellare debitorẽ meũ, & eũ in mora cõstituere.*
16 *Procurator ad lite. contest. tantum constitutus an possit interpellare debitorem domini, & eum constituere in mora.*
17 *Procurator constitutus ad iudicium tantum an possit interpellare debitorem, vt soluat domino, quando sunt eiusdem fori.*

1 §.Sequitur videre de eo. † Si res desijt esse
in verũ nã nõ põt
mora purgari,sed si nõ desijt, põt de æquitate mora purgari.Et mo
ra debitoris principalis oblĩonem pperuat quo ad se,& fideiusso-
2 res,& suos successores.h.d.vsq; ad.§.an filius.¶ † No.s̃m Bart.qđ
mora in faciendo cõmissa purgari non põt,sed certe hoc est ex eo q̃a
res desierat esse in rerũ nã,vt hic, in prin.alias aũt mora in facien
do cõmissa vr̃ posse purgari.l. si in l.§.colonus.§. loca. vt declarat
Bar.in l.si insulam.in vj.q.§.eo.vel ẽt potes dicere q̃ §.colonus.lo-
quit̃ qñ petebat̃ interesse,& debitor purgando morã offerebat fa
ctũ principale, hic aũt loquit̃ qñ peteret̃ ipm̃ principale in oblĩo-
ne deductũ.inter q̃ est drĩa,vt p Bar. in d.l.si insula.in j.op.ij.par-
tis,& ibi ẽt allegaui istũ tex.circa ea q̃ tãgit ibi Bar.in vij.q. Tñ rõ
nẽ huius.§.esse puto, q̃a res offerri, & dari non poterat p p culpã
pmissoris.Sed vbi põt offerri,vr̃ qđ ẽt mora faciendo possit pur-
3 gari.de quo p Bar.& alios.in d.l.in insulã.¶ † Scđo no.q̃ de mero

rigore iuris vř moram purgari non poſſe etiã qñ non ſit adiecta
dies & pœna.& quid ſit rigor iuris,& æquitas,vide i l. placuit.C.
de iuſti.& iu.l.j.C.de leg.& in l.bona fides.& ibi Bar.ſ.depo.& in
c.fi.de tranſa.& hř.j.q.vij.c.niſi rigor.& ibi per Archi.& Spe.in ti.
de leg.§.diſpenſatio.ver.item notandum.cum duob.ver. ſequen.
4 ¶.† Tertio,no.ſm Pe.q errant qui ſequendo ſubtilitatem iuris re-
a linquunt æquitatẽ.[a] de quo dic,vt in d.l.placuit.cũ ꝯcor.¶ †Quar
5 to,no.q Iulianus Iuriſconſultus antiquus.& Pau. authur huius.
l.non ſunt dedignati ſequi ſniam Celſi adoleſcentis, & ideo do-
ctor antiquus non debet dedignari ſequi ſnĩam iunioris doct.bñ
dicentis.bñ facit gl.in l.Gallus.in prin.de lib.& poſth.ibi quanto
6 iuniores &c.¶ † Item not.q ſequens oblõ præcedentem moram
purgat nõ tñ aperit tex. hic an ꝑ talem oblationem ꝯſtituatur ẽt
in mora ille cui offerř,ſed Bar.hic tenuit,q ſic ꝑ l.illud.in fi.in ver.
debitori nocere.ſ.de peri.& cõmo.rei ven. & ꝑ l.ſed & ſi per em-
ptorem.§.j.vbi bonus tex.ſ.de ac.empt. ibi enim obligatione,vel
interpellatione facta ad purgandam moram põt agi ad vſuras ꝑ
miſſas,& ẽt poſſet agi ad penam q̃ cõmittiř ꝑꝑ morã. caſus eſt in
d.l.Celſus.§.fi.cum.l.ſeq.ſ.de arbi.Pro hac opi.eſt ẽt caſus.in l.qui
decẽ. in prin.ĩ.de ſol. vbi debitor generis qui tenetur de periculo
b caſus fortuiti.l.incendium.eum ſi.C.ſi cer. pe.Si nĩ offerat[b] credi
tori recuſanti accipere, liberař a periculo caſus fortuiti ẽt ſi ante
fuiſſet ipſe debitor in mora,vt ibi,in ver.aliqñ, & hoc contingere
non põt aliunde,niſi q̃a creditor ꝑ oblationẽ fuit ꝯſtitutus in mo
ra,& iſtam opi.ſequiř ẽt Bar.in l.ſemel mora.ſ.ſolu.mat.vbi ẽt ad
hoc induxit illum text.cum gl.& hanc ẽt opi.tenet Pe.Ia.de Are.
& Ray.Raph.Imo.& de Ca.hic.Licet Bal.& Ang. ꝯrium teneant
per d.l.qui decem.in prin.quæ eſt ꝯ eos.Limita tñ.d.concluſi.nota
biliter niſi vltimo offerens ſeu interpellans dolum committeret
in vltima interpellatione, qñ tunc non conſtituit aduerſarium
in mora,tex.& exemplum habes in d.l. ſed & ſi per emptorem.§.
fi.cum gl.fi.& d.l.illud in verbo, re integra.& no.Spe.in tit.de ar
bi.§.fi.ver.pone igitur.vbi omnino vide.¶ † Item nu.q vltima mo
7 ra nocet.limitat notabiliter Bal.in l.j.in fi.de inſtit.& ſubſtit.non
procedere in eo qui in perſonam tuam conditionem aliq̃ imple
re deberet,qñ ſi per re ſtetit quominus eam impleret hř ꝑ imple
ta.d.l.j.Et licet tu poſtea interpellares eum,vt ꝯdõnem impleret,
non teneř,q̃a ſufficit,q ſolo momento ꝯdõ fuerit habita pro im-
pleta,arg.l.ſi quis hřdem.eo.tit. & idem in ſimili tenuit Petr.in l.
Mutianæ.& ibi Imo.ſ.de condi.& dem.q̃uis ꝯrium videař tenere
Cy.in d.l.j.volens q vltima mora nocet.Sed pñt opi.concordari,
vt per Imo.in l.in teſtã.la.ij.ſ.de condit. & demo.ſ.q aut fuit facta
executio omnimodo anteq̃ mora purgareř,& tunc purgari non
poſſit.arg.l.qui ob rem.cum ibi no.ſ.de ꝯdi.inde.aut nõ fuit facta
executio,vt q̃a ille qui allegabat ꝯdõne hře pro impleta, agebat
ꝯ te quaſi impleta eſſet ꝯdõ,& tunc poteris morã purgare oppo-
nendo ꝯ eũ exceptionem,& interpellando eũ, vt ꝯdõnẽ impleat
arg.d.l.illud.Dic q hæc fuit deciſio Bar.in l.fi.C.de ꝯd.inſer.ꝑ illũ
tex.notabilẽ.& ẽt ꝑ gl.ſed ꝑfectiꝰ loquiř ibi Bar.ad quẽ me remit
to.& ꝑ Bar.in l.cui fundus.ſ.de ꝯdi.& demõ.ꝑ Cyn.in l.ſi plures
C.de condit.inſer.in pe.q.& ibi aliquid per Bal. & per Imo. in l.ſi
hæres cuius.ſ.ad. l.Fal.remitto me ad ea q̃ dixi in d.l.j.C.de inſti.
8 & ſubſti.ſub condi.fac.† Item dictam regulam q vltima mora no
cet,limita nõ procedere fauore Reipublicę. vnde ſi Reſpublica de
bet ſoluere ſtipendium ſeu ſalariũ alicui ſibi ſeruiẽti tpe debito,
& ille accipere noluerit,& ſic fuerit in mora ꝯſtitutus licet poſtea
interpellet Rẽpub. nõ conſtitueř Reſpub. in mora,imo nullo mõ
c dare teneř,[c] & ſic prima mora nocet.tex.eſt no.in l.fortiſſimi.cum
l.ſeq.C.de ero.mi.anti.lib.& xij.& illũ ibi ad hoc põderat Bart.&
9 q̃ neſciret illũ tex.de facili rñderet ꝯriũ.† In tex.ibi,Bar.par vtriuſ-
que cauſa ſit &c.inducitur per Bar.ad.q.ſi duo ſub pęna promiſe
runt ſe non offendere,& poſtea ſe ſimul offendũt ita, q nõ ꝯſtat
quis primo offenderit.Nã pœna non eſt cõmiſſa,& ſic per aliquẽ
peti non poterit.Ad idem ẽt alleg.l.cum pf.§.libertus. & ibi ẽt vi-
de Bar.de leg.ij.& eſt gl.ordi.in l.j.§.cum arietes.quę allegat opti-
mum tex.ſ.ſi quadru.pau.fe.dica.& voluit ibi Bart. & ita ſe habet
cõis concluſio de quo ẽt ꝑ Bal.& Imo.in rep.l.cum mulier.ſ.ſol.
mat.per Bald.& Moder.in l.ſemel.eo.titu.& in l.vt vim. ad fin.de
iuſti.& iu.& in l.ſi creditoribus.C.de ſer.pign.dat.ma.& in l.cum
proponas.C.de pac.& in l.fi.§.pe.ſ.de eo per quem fac.erit, facit
10 qđ no.Bar.in l.ſi ex plagis.§.j.ſ.ad.l.Aquil ¶† In gl.in ver. perpe-
tuari,infert Bal.ſi ſtatuto caueatur q ſi creditor non petierit debi
tum intra.x.annos,non poſſit vlterius petere, q non perpetuabi-
tur actio.in xxx.vel xl. annos. intra.x. annos facta fuerit interru-
d ptio [d] præſcriptionis.Imo.hic addit q per interpellationem extra
iudicialem de qua hic tex.& gl. loquitur non fit interruptio.cum
non ſit de modis no.in l.cum notiſſimi.§.ſed & ſi quis.C. de ꝑſcr.
xxx.anno.& c.illud.de præſcr.pro quo vř tex. in l.alienam.ſ.pro
emptore.& gl.in l.fi.ſ.de eo per quem fac.erit.& ibi Bal.Si autem
eſt iudicialis dicit Imo.qđ ſola.lit. cõt.eſt illa q̃ perpetuat.in xxx.
ann.l.fi.C.de præſcri.xxx.an.& ibi no.Aliæ aũt ſolũ interrũpunt,
vt ſit neceſſe tñ tps currere q̃tum a prin.requirebař,vt eſt gl.no.
in d.l.cũ notiſſimi.in prin.& vide ibi Bar. in terminis dicti ſtatuti
hoc dicentẽ,& Bar.idem volentẽ in d.l.fi.in prin.de eo ꝑ quẽ fac.
erit. & in l.in omnib.ſ.tit.j.& in l.ij.§.ſi rem.ſ.pro emp. not. Ang.
in l.ſicut.C.de præſcr.xxx.an. & Bal.in ſua diſput. inci.ſtatuto ca-
ueř,q fœnerator.& Sal.in l.fi.C.de præſcri.xxx.anno.Eſt igitur cõ
cluſio,q ſi creditor in terminis dictæ.q.extraiudicialiter petat.j.x.
an.nõ ꝑpetuabiř in xxx.vel xl.an.ſed ſolum quo ad tps q a princi
11 pio requirebař.¶ †Extra gl.quærit hic Ang.quid ſi mora per debi
torem & creditorẽ eodẽ tpe cõmittiř, & rňdet q ponderabiř mo
ra creditoris.l.ſed ſi per emptorẽ.ſ.de peric.& cõmo.rei vendi. di-
cit Imo.q Ang.allegare voluit.l.illud.eo.tit.vel,dic,q voluit alle-
gare.l.ſi & per emptorem.in prin.& §.j.ſ.de ac.emp.q̃a in vtraq;
12 illud probař.idem tenet Rap.hic.¶ † No.ex.§.nunc videamus . q
mora fideiuſſoris non perpetuat obligationem ꝯ principalem,&
ſi res pereat poſt moram fideiuſſoris erit liberatus principalis,&
tñ fideiuſſor remanebit obligatus qđ eſt notandum , ſimile,in l.
13 mora.in fi.ſ.eo.¶† Not. q mora principalis debitoris nocet ſide-
iuſſori q limita niſi prius creditor fuiſſet in mora conſtitutus a fi
deiuſſore tex.eſt ſing.in l.mora.ij.reſpõ.ſ.eo.Item no.q fideiuſſor
perpetuat obligationem ꝯ fideiuſſ. ipſius , & ita intelligit iſtum
tex.Ang.& Pau.de Ca.Imo.vero intelligit tex.velle,q mora debi
toris principalis perpetuet ꝯ fideiuſſores fideiuſſoris,& ita dicit
ſentire Bar.hic,& pro intellectu Imo.facit q mora principalis de
bitoris operetur perpetuationem ꝯ primum fideiuſſorem,rõ eſt,
q̃a fideiuſſor cenſeř eſſe in mora.l.mora.ſ.eo.& mora primi fide
iuſſoris nocet ſecundo,vt hic ergo,&c.Sed mihi magis placet pri
mus intellš,& non ille,q̃a mora principalis nocet fideiuſſori,ſed
fideiuſſor fideiuſſoris mei non dř fideiuſſor meus,ſicut ſocius ſo
cij mei non dř ſocius meus. l.nam ſocij. ſ.proſoc. & iſtũ intellm
ſonat tex.& gl.Præterea ſi eſſet verus intellš Imo.eſſet dare fictio-
nem fictionis,& eſſet dare duas fictiones, vna q mora rei princi-
palis cenſereř mora fideiuſſoris primi,ſecunda, q mora ficta fide
iuſſoris primi cenſereř eſſe in alia ficta mora ſecundi fideiuſſoris
ꝯ.l.j.C.de do.promi.& late Bar.in l.ſi is qui pro emptore. in vij.q.
prin ſ.de vſuca.Tñ quo ad hãc vltimã rõnem remitto me ad Bar.
14 in d.l.ſi is qui pro emptore. ¶ †Verũ aũt interruptio ꝑſcriptionis
e ꝯ principalẽ noceat fideiuſſor.[e] dixi remiſſiue in l.mora.& hic per
Ang.qui ẽt tetigit an interruptio facta ꝯ vnum ex duob. reis no-
ceat alteri,de quo dic,vt in l.fin.C.de duo.re.& Bar.in l.ex duob.
15 re.in fallor.ĩ.tit.j.¶†In gl.in ver.in totam cãm.in fin.no. q meus
negotiorum geſtor poteſt interpellare debitorem meum, & in
mora ꝯſtituere,de quo dic,vt hic latius ꝑ Bar.cũ quo trãſit.Ang.
ver.Mud.cum modificationib.de quib.vt hic ꝑ eos excepto Rap.
qui ſequiř opi.Ry.Malũ.Sed contra opi.violat.l.ſi quis ſo loni.alle.
in gl.propterea.non recedo ab opi.Bar. illã ẽt ſequiř Bal.in repe.
l.q te.ſ.ſi cer.pet.de hic ẽt tetigit aliquid Bar.in l.non ſolũ.§.mor
te.in ij.q.prin.in ver.quæro an talis proteſtatio.ſ.de ope.no.nun.
& an talis negotiorum geſt. teneař cauere de rato agendo ꝯ debi
torem,vide tex.& ibi Bar.ſic in l.qui aũt.ſ.de proc.Et facit ẽt ad.
q.q̃ tetigit Bal.in c.j.in princ.quo temp.mi.ſ.an ſufficiat, q nego-
tiorum geſt. intra annum petat inueſtituram ſm formam illius.
c.& decidit,q ſic,dño ratum habente, vt ibi per eum.Et ſimiliter
facit ſi meum nego.geſt.ingredi volentem poſ.meam non admi
ſiſti,an acquirař mihi interdictum vnde vi.de quo vide Bal.tenen
tẽ,q ſic in ſua diſpu.incipi.accuſatus de vi turbatiua.vbi plene de
hic.vide ẽt ꝑ Ant.de Bu.in c. cũ veniſſent. vltimo dicto. de reſtit.
ſpo.& ſenſit Bar.hic allegando.l.prohibere.in prin.ſ.q vi aut clã.
¶†Vlti-

ADDITIONES.

a ¶Aequitatẽ.Quod modis dicař æquitas vide gl.& doc.in c.fi.de trãſ.& qđ no.
Cy.in l.j.C.de le.& no. qñ princeps iudicat de cã,põt ſeq æquitatẽ non ſcriptã
ꝯ rigore nec degrauare partem pp hic, & ideo ſi vnum ſit petitum aliud proba
tũ põt reũ cõdemnare ꝯ.l. habebar.ſ.de inſtit.caſus eſt no. & ibi hic no. Bar.in
l.Aemilius.circa fi.ſ.de mi.quid aũt ſi committiř ea arbitro,vt procedat de ęqui
tate an poſſit reijcere excep.iſ.vide Ludo,Ro.in rub.de arbitris & in cõſ.157.
Ant.Fran. ¶Quando aũt æquitas poſſit,& debeat præferri rigori,& iudex de-
beat magis ſequi rigorem q̃ æquitatem vide in l qđ ſi ephebi.ſ. de eo q cer.loc.
& per Sal.plene vltra alios in l.placuit.C.de iudi.
b Franc.Cur. ¶Si tñ offerat. Vide omnino Alex.in conſi.94.in j.vol.vbi ſi cre-
ditor non reperitur cui debeat fieri conſignatio &c.
c ¶Dare tenetur. Adde vt per Lud.Ro.ſing.ſuo ſo.14.
d ¶Interruptio. Fallit in caſu.l. vt perfectius.C.de annal.exc.itẽ vbi interpellatio
ſit principi nõ recognoſcẽti ſupiorẽ ſaltẽ de ſcõ ſm vnũ intellm c.nihil cũ ſci-
dalo.ex de ꝑſc.vbi dicit.d. Abb.q fallit ẽt vbi eẽt relictum pauperib. in genere.
e ¶Fideiuſſori. Adde Ang.conſi.31.bal.in l.cum mandatori.C.de non nu.pe.ſed
an contra vide Io.And.in addi.in ti.de fideiuſ.ſuper rub.

16 ¶ †Vltimo, inq̃tum Bar. hic dixit, q̧ si procurator ad agendũ tñ
est cõstitutus, & lis ẽ ptc. ꝯ debitorẽ resistentẽ et ꝯ̃dicentẽ, ꝯstituit̃
debitor in mora. l. nemo rẽ. §. fi. ꝟ. eo. tamen sub dubio forte dicit
q̧ finita lite finiret̃ mora. arg. l. q. Romæ. § pe. j. eo. Adde q̧ in hoc
vltimo ꝯ̃triũ tenuit Bal. Ang. & Imo. & Pau. de Ca. hic Flor. in
d. l. si quis solutioni. Quia sequeret̃ q̧ snia lata ꝯ debitorem pro-
desset ipsi ꝯdẽnato si verũ esset q̧ mora extingueret̃ lata snia ꝯ
eũ q̧ est ꝯ l. euidenter. ꝟ. de exce. rei iudi. Itẽ vr̃ in l. aliã. j. de noua.
vbi iudiciũ motũ dr̃ ꝓdesse actori. nõ tñ obstat ad l. qui Romæ.
§. pen. vbi agendo vr̃ actor morã cõmittere, & tñ finit̃ illa mora
finita lite, licet snia lata esset ꝯ actorẽ. Posset forte rñderi q̧ ibi lo
quit̃ in mora irregulari, q̃a nõ resultat illa mora ꝑꝑ interpella-
tionẽ factã in iudicio vel ex. vñ dr̃ irregularis iuxta. l. mora. i. prin.
cũ ibi no. ꝟ. de vsu. minus ergo nocere debẽt inducta iure spãli q̃
cõi. arg. l. eius militis. §. militia missus. ꝟ. de testa. mili. §. q̃a vero ve
risimile. in auc. de nõ alie. Sed in. q. Bar. est mora regularis videli
cet ꝑ interpellationẽ iuxta. l. in hac. ꝟ. de tritica. posset tñ sustine-
ri opi. Bar. cui nõ ob. allegata in ꝯ̃triũ. Non. n. est mora quæ pro-
sit cõdemnato, sed desistentia a lit. & hic est rõ. d. l. q. Romæ. §. pe.
17 q̃ vr̃ militare ẽt i qõ. Bar. & per hic tollunt̃ oĩa ꝯ̃na. ¶ †Vltimo ad
de sm Ang. hic. q̧ ex no. ꝑ Bar. hic colligit̃, q̧ ꝓcurator ꝯstitutus
ad iudicium tñ, pt interpellare debitorẽ vt soluat dño. qn sunt
eiusdẽ. fori sed dicit Ang. hoc nõ videri verum, q̃a si ꝓcurator ha
bet mãdatũ ad iudiciũ, vr̃ ei ꝓhibitũ aliud non ptinẽs, nec con-
cernẽs iudicium, arg. l. maritus. C. de ꝓcu. Imo. hic sustinet opi.
Bar. eo q̃a nõ vr̃ dns ꝓhibuisse q̧ faciat ea quæ ad sui vtilitatem
pertinet. arg. l. qui patitur. ꝟ. man. Ad l. maritus. potestis respon-
deri q̧ ibi si mulier non dedisset mandatum viro ad illã cãm po-
tuisset nihilominus agere tanquam coniuncta persona visuris,
ideo operatur mandatum vt mulier videatur velle q̧ maritus
tanquam coniuncta persona nõ possit in cæteris agere, vt man-
datum aliq̃d operetur, sed in. q. Barto. operatur mandatum vt
possit agere in iudicio qui aliter agere non potuisset.

1 *Mora filij perpetuat obligationem, nedum contra ipsum sed etiam contra patrem qui tenebatur, quod iussu, & in obligationibus dandi re perempta post moram durat in obligatione quo ad petitionem, & acceptilationem, & nouationem.*
2 *Obligatio ad interesse seu ad æstimationem re perempta non succedit in obligationibus dandi.*
3 *Nouatio de iure digestorum non fiebat nisi hic expresse ageretur re perempta post moram, si eius æstimatio deducebatur in stipulationem.*
4 *Si animo nouandi stipulor rem peremptam post moram, non tollitur effectus præcedentis moræ, ideo stipulatio valet, & ex ea agi potest ad rem.*
5 *Æstimatio potest venire officio iudicis in obligationibus dandi, si res dari potest, & hoc dicitur esse quasi in obligatione.*
6 *Libellus & sententia quomodo formentur re perempta.*

1 §. An filiusfa. †Mora filij perpetuat oblĩonẽ nedũ ꝯ
ipsum, sed ẽt ꝯ prem q̃ tenebat̃ q̧ ius-
su, & i oblĩonib. dãdi re perẽpta post morã durat in oblĩone quo
ad petitionẽ, acceptilationẽ, & nouationẽ. h. d. vsq; ad l. si ita. Cir.
ca §. an filius. nihil dico, q̃a dictum fuit post Bar. in l. cũ filius. in
2 prin. ꝟ. e. ¶ †No. ex §. fi. ibi neq; pecuniã q̃ nõ debet̃. q̧ in oblĩoni
bus dãdi nõ succedit oblĩo ad interesse seu ad æstimationẽ re pe
rẽpta de quo plene visum fuit. in l. stipulationes non diuiduntur.
3 ¶ †Secundo no. sm Ang. q̧ ẽt de iure fforũ, re perempta post mo-
rã si eius æstimatio deducebat̃ in stipulonẽ nõ fiebat nouatio nisi
expsse ageret̃. l. fundũ Cornelianũ. j. de noua. l. scire debemus. in
4 prin. & ibi no. ꝟ. plene Bar. io. l. Valerianus. j. de pto stip. ¶ †Ter-
tio no. q̧ si aĩo nouãdi stipulor rẽ peremptã post morã, nõ tollit̃
effectus ꝑcedentis moræ, iõ stiplo valet, & ex ea agi põt ad rẽ. vt
hic, & no. gl. in l. inter stipulãtẽ. §. pe. in gl. ij. ꝟ. eod. ꝑ Bar. in l. si rẽ. j.
5 de noua. ¶ In gl. in ver. peti potuit quasi debitũ &c. †No. ꝑpetuo
hãc glo. q̧ licet in oblĩonib. dãdi si res dari nõ põt veniat æstima-
tio offõ iudi. l. vinũ. & ibi gl. in a. ꝟ. si cer. pe. & illud qd̃ venit offi.
iudi. nõ dr̃ debitum ex oblĩone. l. q. ꝑ collusionẽ. in fi. ꝟ. de act. em
pti. & l. v. ꝟ. de annu. le. nĩ dr̃ esse in oblĩone, pro quo vide Bar. l. fi.
j. de inin. & Bal. in simili elegãter. in l. fi. circa prin. C. de cõpẽ. qd̃
no. ꝑ sustinendo libello in quo diceret libellãs obligatũ sibi esse,
a illũ q. iudi. offõ[a] tenet̃, q̃a ipropriant̃ verba &c. l. sed si possessori.
§. itẽ si iurauero. ꝟ. de iureiu. & ibi Iac. But. & Bald. in l. scire debe-
6 mus. in fi. prin. ꝟ eo. ¶ †Extra. glo. q̃siuit hic Bar. qualr̃ formet̃ li-
b bellus, & snia re perempta.[b] dic vt hic ꝑ eũ, & per ipsm in l. si qñ.
C. vñ. vi. l. sancimus. la. j. & ẽt ibi ꝑ Bal. ꝑ illũ tex. C. de sac. san. ec.
& de hic ẽt vide in l. nõ amplius. §. fi. de leg. j. & Bar. in l. j. C. quod
met. cã. & Bart. in l. j. §. quia aũt. ꝟ. quo leg. & in l. plane. §. quod si
rẽ. de leg. j. & in l. stipulationes nõ diuidunt̃. in ix. q. ad fi. ꝟ. eo. ꝑ
Spec. in ti. de libel. cõcep. §. fi. ver. hic aũt. cũ seq. & in tit. de obli.
& sol. §. sequit̃. ver. q̃d si libellus. per Bar. in l. fi. C. de cond. inser.
in fi. & in. l. nõ amplius. §. fi. de leg. j. & ibi Imo. & in. l. quod debi
tũ. C. de ꝯdi. inter. Adde q̧ ꝑ practica Bar. hic est tex. & ibi Bar. in
l. pe. ꝟ. de ꝯdi. ob cau. sed Bar. ꝯ̃triũ tenuit in l. si pecuniã. §. j. eo. ti.
vbi dixit esset in electione creditoris spẽ perempta agere ad rẽ, vt
hic, vel pretiũ ꝑ l. in re furtiua. in prin. ꝟ. de cond. fur. & tñ tex. in
d. l. si pecuniã. § j. & Bar. ibi loq̃t̃ in oblĩone rem dari. Tñ opi. Bart.
hic est cõior & verior, nec ob. d. l. in re furtiua. q̃a loquitur in oblĩo
ne rem restitui in qua succedit oblĩo ad æstimationẽ re perempta
vt ibi. & plene vidimus in d. l. stipulationes nõ diuidunt̃. & fur ad
restituendũ tenet̃, vt ibi, q̃uis Raph. Cu. & Fulgo. in l. viuũ. ꝟ. si cer.
pet. & in l. in summa. §. j. ꝟ. de ꝯdit. inde. teneant idem quod Bart.
in d. l. si pecuniã. §. j. licet de Bar. mentionem non faciant.

ADDITIONES.

a ¶Qui iudi. officio. An officium iudicis præsupponat obligationem inesse vide Alex. in l. j. ꝟ. ad Treb.
b ¶Re perempta. Adde Spe. in ti. de ob. & so. § sequitur. ver. quid si libellus. vbi ponit quod possum petere rem vel æstimationem. & facit quod voluit Ro. cõs. 243. quod procedit snia iudicis condẽnatis in re si extat, vel in æstimatione.

Pauli. LEX XCII.

1 *Ex stipulatione continente factum personale stipulatoris potest hæres eius agere, si de ipso hærede mentio in stipulatione habita est.*
2 *Facultas concessa alicui ingrediendi propria auctoritate transmittitur ad hæredem, sed an possit cedi.*

1 Si ita stipuler. †Ex stipulatione ꝯtinen-
te factum ꝑsonale stipula-
toris, põt hæres eius agere si de ipso hærede mentio
in stipulõne habita est hoc dicit. rõnẽ dubitandi vi-
de in gl. & tene primã, q̃a factũ hoc erat reiterabile.
Et dum dicit q̧ transiret ad hæredes etiam si de eis non esse facta
mentio approbatur ab omnibus preterquam a Pe. Quæ repre-
hendit Bar. in. l. si sic. j. eo. præsertim in terminis huius legis in q̃-
bus si stipulatio non esset ad hæredem transitoria de facili fieret.
2 vt redderet̃ inutilis. †Ex hac ẽt gl. in vltima parte colligit Ange.
nota. q̧ facultas concessa alicui ingrediendi propria auctoritate
a transmittitur ad hæredem.[a] verum autem possit cedi, vide in. l. j.
§. fi. cum. l. seq. ꝟ. de oper. no. nuncia. vbi Ange.

ADDITIO.

a ¶Ad hæredem. Hic sententia fuit bal. in c. j. § si quis vero. de pa. iu. fir. in vs. feu. & facit, quia hic ius põt cedi, & transferri in singularem successorem sicut ius procellationis fiendæ. l. si. tes. an ij. responsio. ꝟ. de eui. sequitur accnet. in l. cum fundus. §. h. de vi arma.

Pauli. LEX XCIII.

1 *Electio est stipulatoris quando verba executiua referuntur ad ipsum.*
2 *Declaratio non est necessaria in re clara, sed in ambiguis.*
3 *Statutum quod de causis vertentibus inter coniunctos debeat fieri, compromissum omnino non habet locum in litibus, & causis claris.*

1 Hic stipulatus. †Qñ verba executiua refe-
runtur ad stipulationẽ ele-
2 ctio est stipulatoris. h. d. ¶ †In glo. in ver. electio. Not. q̧
in re clara non est necessaria declaratio, sed in ambiguis, & indu
3 cit̃ per Imo. hic ad q. †Statuto cauet̃ q̧ de litibus vertentibus in-
ter coniunctos oĩno debeat fieri cõpromissum si eueniat litem
moueri super re clara nõ habebit locum dictũ statutum. facit qd̃
no. Bar. in l. ille aut ille, §. cum verbis. de leg. iij. vbi statutũ q̧ cãæ
debeant cõmitti consil. sapientis ꝓcedit qñ sunt dubiæ, secus si
claræ. Adde quod dictũ Imo. ꝓbat̃ ꝑ l. elegãter. in prin. & ibi Bar.
iuncto. §. si quis post ꝟ. de condi. inde. & in l. post rem. & ibi Bar. ꝟ.
de transac. & in l. si causa cognita. & ibi Bar. C. de transa. ad idem
tex. in l. ancillæ. & ibi Bal. C. de fur. quia qõ non est vbi est casus. l.
Et ad. q. Bar. in d. §. cum in verbis. adde Bal. in l. q̃ ex relationib. C.
de leg. & in l. j. C. de rela. & in l. placet. in prin. C. de sacrosan. ec.
ꝑ Ro. in l. quis mihi bona. §. pe. de acq. hẽr. in rub. ꝟ. de arbi. bñ fa
ciunt no. per Io. And. in addi. Spe. in ti. de requisi. ꝯsilij. §. j. vbi di-
cit quod tale statutum non habet locum vbi per calumniam pe
a teret ꝯsiliũ sapiẽtis.[a] vide ẽt Ant. de But. in c. cum in veteri. de elec.
vbi dicit dictum statutũ nõ hr̃e locũ qñ iudex statuerat senten-
tiam ferre, & eam scripserat. dicere consueuit in l. si causa cogni
ta. & in. l. si diuersa. C. de transa. vbi etiam tetigi quid si statutum
diceret nõ obstante sententia Cætera dic, vt hic per Bar.

ADDITIO.

a Fran. Cur. ¶Sapientis. Adde an poterit peti quando iudex iam statuit ferre sententiam. vide Alex in l. ille aut ille. § cum in verbis. ꝟ. de le. iij. & bal. in c. pastoralis de cau. posses. & propr.
Thom. ¶Vide plene per Felyn. in c. cum dilectus. de fo. compe. & Ias. in l. apertissimi. & ibi scripsi in addi. C. de iudi.

Marcelli. LEX XCIIII.

1 *Incertitudo stipulationem vitiat, nisi ex probabilibus coniecturis ad certitudinem reduci possit.*
2 *Arbiter assumptus in iudicio communi diuidendo, si adiudicet rem pretio declarando per eum, & decesserit antequam declararet, non valet adiudicatio.*
3 *Omissum habetur pro expresso in contractibus qui celebrantur verbis tantum.*

4 *Stipulatio sequens non expressa quantitate intelligitur in dubio facta de quantitate, in qua praecesserat contractus, puta mutuum a stipulante datum.*
5 *Mutuaui tibi centum, postea promisisti per stipulationem simpliciter quinquaginta, nam talis stipulatio intelligitur facta de eisdem pecunijs.*
6 *Stipulationes duae si sint factae super quantitate vnius summae, & quaelibet stipulatio est causa mutui, praesumuntur factae super diuersis summis, & non super eadem re.*
7 *Instrumenta plura contractus mutui eiusdem summae praesumunt plura mutua.*
8 *Confessus extra iudicium se recepisse.x.ex causa mutui, & bis confessus sit hoc an intelligatur de diuersis summis, an vero de illis decem.*
9 *Frumenti appellatione quid veniat.*
10 *Statutum quod qui exportauerit frumentum, perdat frumentum, & animal super quo exportatur, an si animal sit alienum perdatur.*

FRiticum dare. Incertitudo stipulationem
viciat nisi ex probabilibus
a coniecturis ad certitudinem reduci possit. h. d. ¶ †Not.
quod incertitudo vitiat stipulationem. Fallit tamen in nonnul-
lis casib. de quibus.in l. cum post.§.gener.s.de iu.do. & in l.si cui
annuum.de annu. leg. & in l.j. de leg.ij. & in l.quae conditio.§.fi.
de cod.& demo. de quo aliquid dicam in l.qui insula.j.eo.sed ple-
2 nius in l.ita stipulatus.j.eo. ¶ †Ite no.ar.sm Dy.q si arbiter assum
ptus in iudicio com diui.adiudicet rem pro pretio declarandu per
eum,& decessit anteq declaret non valet adiudicatio,pro quo al
le.l.qui plures.s.de vsufr.leg.& l.quoties.§.tantundem.s. de haere.
insti.& l.si quis arbi.s.eo.& sequit et Ange.& Imo.hic,qd intelli-
gas esse verum qn aliquid substantiale declaradum erat, vt in ter
minis huius.l.& in termino qonis praedictae, alias secus puta si ar-
biter dixisset,condeno ad dandu decem in termino quem decla-
a rabo.[a] Nam tunc valebit licet postea non declarauerit.l.pe.& ibi
hic voluit Cy.& Bal.C.de insti.& substi. qd voluit et Bal.in l.ij.in
prin.per illum tex.de haer.insti.& Ang. & Imo.in l.ita stipulatus.
in prin.j.eo.& aliquid p Bal.in l.terminato.C.de fruc. & lit.expe.
3 bu faciut no.p Bar.in l.si q.s arbitratu. ¶ †Tertio, no.qd in cotrab.
qui celebrant verbis tn omissum hr pro expresso.facit.l.cum q.d.
s.si cer.peta.nec obst.l. quicquid astringendae.j. quia illa loquit in
substantialib.oblonib.vt si deficiat interrogatio,vel rnsio,juxta.l.
oblo.§.vbi.s.ti.j.l.iurisgenuum.§.q fere.s. de pact. vel si omissa est
vna res alia expressa, perficit enim stiplo solu in expressa. ¶ Nec
ob.l.ita stipulatus.in prin.j.eo.vbi fuit omissa dies sistendi. & licet
ageret de sistendo certa die, tn imperfecta erit stiplo, quia rndet q
ibi agebatur ab vno tn, vt p gl.in ver.certa die.hic vero ab vtraq
4 parte. Vel rnde, vt ibi per doc.dica.in d.l.quicq.d. ¶ † In gl.in ver.
cogitauerit.no.ex gl.iuncto text. qd sequens stiplo non expressa
quantitate intelligitur in dubio facta de quantitate in qua praeces
serat cotus puta mutuum a stipulante datum.idem Bar.& alij hic
si in stipulatione facta fuit mentio de qtitate,sed no de ca.na intel
ligit facta ex ca q praecessit, puta ex mutuo,arg.huius. l. Quod est
no.p limitatione.l.ij.§.circa.de doli excep. vbi stiplo facta sine ca
non valet efficaciter.na fallit isto casu. Adde in sin no.per Bar.in
l.cu q.d.s.si cer.pet.& expressius Imo.in l.a Titio.j.e.& ibi dicam,
& pro hac facit, q.a in dubio fieri debet interpretatio ita q actus
valeat.l.quoties in stiplonib.s.eo.& in hic transeunt oes. ¶ Sed co
hanc oclone fortiter facit tex. in l.scire debemus.§.fi.s.eo.vbi si sti
pulor a te mihi dari libru que ex cdone furtiua mihi debes valet
stiplo si exprimat ca, sed si simplr vel vniformiter interposita est
stiplo no valet nec intellr ex ca praecedenti interposita. Sed rnde
q non obst.si tenemus intellm Dy.& Ray.ibi,q tenent in demu
valere stiplone facta ibi cu expssione cae furtiuae, si stipls sum mi-
hi tradi seruu,que ex ca furti mihi debes, non aut stipls sum dari
quod ex ca furti debes non expresso seruo.¶ Vel aliter pot rnde-
ri q d.l.scire. §.fi.in ver.si vero hoiem dari. intellr qn facta e stiplo
non ex ca furtiua,sed ex alia, q.a tex.hic intellr qn in stiplone est
incerta ca vt in sin no.Imo.in l.a Titio.j.e.& eo casu non valet sti-
pulatio nisi sit ex ca furtiua,vbi si non simplr facta esset stiplo in-
5 telligeret facta ex pcedeti ca,& valeret vt hic.¶ † Iuxta hic quaerit
hic Bar.q.d si mutuaui tibi centu,& postea pmisisti mihi p stiplo
ne simplr quinquaginta an psumat facta de parte dictoru centu,
an vero de diuersis pecunijs,& cludit q de eisdem intellr,arg.l.si
diuortiu.s.eo.& l.Sempronius Proculo.de lega.ij. & l.cu centu.s.
de adi.lega.q iura no probant.qn.l.si diuortiu.loqt qn in stiplo-
ne fuit expressa ca antiqua.s.dotis,& i l.Sempronius.fuit ibi vni-
cus actus testadi,& de testo fuerunt facti actus diuersi, & diuerso
tpe facti,nec et probat in d.l.cu centu.q.a ibi clare cstabat de me
te vt ibi in tex.imo sm intellm Iac.de Are.& Bar.ibi ille tex.face-
ret crriu. Tn dictu Bar.pot sustineri p id quod dixi in princ. huius
gl.q.a stiplo sine ca redderet tanq inutilis. Et io debet fieri inter-
pretatio vt valeat,& cu Bar.transit Imo.hic.Bene faciunt not.per
6 Cy.in l.gnaliter.in xij.q.C.de non nu.pec.¶ †Quaerit et hic Bar.
q.d si cstat factas esse duas stiplones sup qtitate vnius summae, &
quelibet stiplo facta est ex ca mutui, cludit q psumit factas esse
stiplones sup diuersis no sup eade re, q.a als redderet scda stiplo
inutilis.l.q bis.& qd ibi dcm fuit.s.eo.iuncta.d.l.quoties in stiplo
nib.& pro hoc inducit.l.quinquagnta. de pba. & ide tenuit Bal.
in d.l.de quib.& Pa.de Ca.in l.scire debemus.in prin.s.eo. & fuit
de mente Ang.& Imo.in l.plane.§.si p eade.de lega.j. & Bal. in l.
Sepronius Proculo. de leg.ij. Secus dicit hic Bar.si primo pcessis-
set alius cotus qua stiplo, puta simplex mutuu in centu, & demu
stiplo secuta est de centu ex ca mutui, na psumet stiplonem facta
et ex interuallo fuisse de eiusde centu.arg.d.l.si diuortio.quod est
valde no.& cu eo trasseunt coiter scribentes hic, & ide voluit Bar.
in d.l.si centu.in fin. Sed Floria.in d.l.q.nquaginta.non approbat
hac dniam.s.an pcessent cotus stiplonis an alius, sed solum atten-
dit an fuerint factae diuersae scripturae diuersis tpib. q.a tunc psu-
mit duplicatae summae p d.l.quinquaginta.als non, vt ibi in gl.
¶ Nam et si plures factae fuerint stiplones vnius summae ex ca mu
tui.& de vna stiplone tn facta fuerit scriptura psumit deuentu es
se ad scriptura solu p p faciliore pbatione arg.l.q.de tabularum.j.
de fur.& sibi si nulla interuenit scriptura psumit quod plures fa-
ctae fuerunt pmissiones, vt stipulator facilius probare possit. Non
7 aut psumit duplicatio sumaru sm eu,† & qn sunt plura instra co-
ctus mutui eiusde summae psumunt plura mutua.ita tenuit Ang.
& Imo.in d.l.plane.§.si eade.de le.j.& in d.l.Sempronius. vbi hic
voluit Bal.esse veru,qn diuersis tpib.facta sint.als secus p illa le-
gem.& voluit et Bald.in l.ne casu. C.de discusso.lib.x.& in simili
voluit Bal.in l.nram.C.de testa.Puto vera esse opin.Bar.qn non
obst.l.qnquaginta.q.a ibi fuit ide actus legandi q reperit in diuer
sis actib.s.in testis,& codicillis.vnde verisimile est testorem voluis
se sm actu aliq.d operari, io debet duplicata summa: als nihil ope
raret ille actus legandi.arg.l.si qn.in prin.de leg.j.Sed in casu nro
si pcessit mutuu, & postea seqt stiplo mutuatitis et si in vtroque
actu interuenit scriptura, non intellr duplicata suma, q.a seques
actus dato q no inducat duplicatione summae, tn aliq.d opat, q.a
addit noua actione.s.ex stipulatu, quae primo non cpetebat, quae
ro cessat in l.quinquaginta. & sic non facio dnam an interueniat
8 diuersitas scripturae vel no, facit.l.cohaer.s.de pig.¶ † Quaerit et iux-
ta hoc Bar.q.d si cfessus sum extra iudiciu me recepisse a te.xx.ex
b ca mutui, & hanc cfessione bis feci[b] an intelligat de diuersis de-
ce,& tenet q no,& cu eo transeunt Bal.Ang.Imo.& Rapha. quia
ide est acsi de eode debito q.s plures probones haberet.d.l.Sem-
pronius.vt hic p Bar.In criu alle.tex.cu glo.in d.l.ne casu. in ver.
collaton b.in fi. Sed potes rndere q ille intellectus glo.non est ve
rus, sed verior est itellectus primus illius gl.p no.p Bar.hic. ¶ Tn
q.a non reperio reprobatu illu intellm, rnde als videlicet q ibi illa
tiu erat scriptura cfessionis, sed loqt de actuali numeratione, vn
pot de duab.summis intelligi, secus aut in cfessione, & subdunt
Bal.Ang.& Raph. hic q ide est in cfessione iudiciali q in extraiu-
diciali, quicq.d dicat hic Bar.q.a et cfessione mutui extraiudiciali
orit actio,& oblo, vt insti.de liter.oblig.& iuxta id, qd legitur, &
no.in l.ij.§.fi.s.si cer.peta.sicut ex cfessione iudiciali, vt nota. in l.
c certum.§.fi.de cfes.& l.j.C.de cfes.[c] ¶ Vr tn defendi posse opin.
Bar.hic, q.a dum loquitur de cfessione extraiudiciali intelligi de-
bet de facta sine literis.& sic quae no parit oblone vel actionem,
vt no.gl.in l.si non singuli.C.si cer.peta.& ibi sequit eam Iac. Bu.
& Cy.in l.gnalr.in xv.q.C.de non nu.pec.& gl.in l.non figura.s.
ti.j.doct.in c.si cauti.de fide instru.& Imo.in l.si ita stipls. §.Chry-
sogonus.j.e. & haec e vera opi. q cfessio extraiudicialis sine literis
non producat actionem, sed debet adduci ad probonem, & ratio
est dnae, q.a qn fit sine literis cfessio extra iudiciu fit ad pbandu,
& nra interest habere multiplicatas probationes, & sans operat
duplicatio quo ad pbonem, sed qn producit actione, oportet ad
hoc vt duplicatio aliq.d operet q intelligat de diuersa summa, q.a
hoc casu cessat interesse probationis.¶ In glo.fi.ibi aliqua ca im-
peditus,&c. pondera istud verbum sm Raphae. quia innuit glo.
q si

ADDITIO.

a ¶Quem declarabo. Adde quod voluit. Lud.Ro.consi.315.
b ¶Bis feci. Aduerte quia Bart. hic sentit q confessio geminata tn probet, non aut obliget, cuius contrarium voluit in l. cum scimus.C. de agri.& cens.lib.11.
c ¶C.De confes. Alia ronem meliorem assignat Ang.quia dicas confessio principaliter est ordinata ad probandum, licet incidenter oblone inducat. inspici aut debet q principaliter agitur vt ibi p eadem tenet Io.de Imo. hic per dicta ronem. & licet Alex.hic velit defendere Bar. ad hic vt duplicatio aliquid operetur qn confessio est facta cu literis tn, ex quo Ang.Bal.Rapha.& Io.de Imo.intelligunt q et in confessione iudicialiter intelligitur idem fuisse confessum, multo magis in confessione extraiudiciali facta cu scriptura q non intelligit facta de diuersa summa si bis confessus fuit id per ronem. vt s.ex qua confessio principaliter est ordinata ad probandum.

ꝙ si nullo impedimento subsistente non declarasset, traditio haberet effectũ quasi a principio habuerim animum donandi, argu.l.pen.C.de institu.& substi.sub ꝯditio.fac quod putat singulare.Sed non puto verum dictum Rapha primo,q̃a in d.l.pen. interuenit impedimentum,secundo, quia illa.l.loquitur in legato in quo nulla requirit̃ cã,sed nos loq̃mur in translatione dñij quę resultare non põt ex nuda tradõne sine cã.l.nunq̃ nuda. de acq.
9 re.do.†Et inquantũ Bar.hic post.gl.tangit q̃d veniat applõne frumenti.addo gl.in rub.C.de cau.fu.lib.xj.& gl.in l.frugẽ.ꝟ.de ver.si. & hic ꝑ Ang.sed melius ꝑ Bar.in l.j.§.de eo.ꝟ.de aqua plu.ar.vt ꝟ. dicã.Et ẽt de hoc q̃d veniat applõne frumenti,vide gl.in l.non debere.ꝟ.ad muni. Et not.gl.hic cũ alijs allegantis q̃ faciunt ad q̃õ.si statuto cauet̃ ꝙ nullus possit exportare frumentũ extra comitatũ sub certa pena ꝙ ẽt habeat locũ in exportãte semẽ lini ordeũ.
10 & si.†Et q̃d si statutũ dicat ꝙ qui exportauerit frumentũ ꝑdat frumentũ,& aĩal sup quo portat,an si aĩal fuerit alienum ꝑdet̃,vide q̃ scripsi in l.j.C.vt nemo priua. & in mã talis statuti prohibentis frumentũ exportari extra ciuitatẽ seu territoriũ vide q̃ plurimas & vtiles q̃ões quas attigi post alios.l.cętera.§.sed si q̃s.de leg.j.& aliã q̃õnẽ de frumento ꝓmisso posui in l.q̃ Romę.in prin.in vlti.
11 verbis.ꝟ.e.† Adde ẽt ꝙ Ang.hic dicit ꝙ si q̃s accusatus de furto frumenti,& ꝓbet̃ de furto ordei ꝙ nõ debet accusatus obtinere, q̃a intellr̃ de frumento ꝑ excellentiã, & seq̃t Imol. hic q̃ subdit ꝙ si q̃s accuset̃ de tritico,q̃a tunc sufficit ꝓbari de ordeo,vt hic latius ꝑ eũ intelligendo tñ ꝑdicta saluo semꝑ cõi vsu loquendi.Pau.de Ca.hic dicit in accusatione tritici non venire ordeũ,q̃a verba sũt in potentiori significatu capienda.l.j.§.j.ꝟ.si ager vect. vel emphy.pe.Sed ad hoc patet risio ex dictis ꝑ Imo.hic. ¶ Ad ꝑdicta addo tex.in l.Modios.C.suscepto.& Arch.lib.x. vbi applõne frumenti non venit ordeũ , & ibi Io.de Platea. ꝯcludit ꝙ accusatus de frumento non succũbit si ꝓbat de ordeo. ad hoc allegat decisionem Ang.hic.& d.l.Modios.Sed puto ꝙ in accusatione frumen Ange. & sequa.male dicant,q̃a applõne frumenti ex proprio significatu venit ordeũ cũ spici habeat.d.l.frugem.de verb.sig.& determinat Bar.in l.j.§.de eo.ꝟ.de aqua plu.arc. ¶ Nec ad hoc obst.d.l.Modios.q̃a ibi applõne frumenti non venit ordeum,eo q̃a Imperator ibi accipiebat frumentũ ꝑ excellentiã ꝓ eo ꝙ exuperabat bonitate,sed in l.frugem.loq̃t de ꝓpria significatione vt patet ex illo ti. & de materia vide ꝑ Bar.in d.l.frugẽ.vbi dicit ꝙ ex cõi vsu loquẽdi in ꝯtu applõne frumenti intellr̃ de eo quod ꝑ excellentiã est melius cęteris. Alex.de Imo.doctor legum excellentissimus.

Marcelli. LEX XCV.

1 Opus qui stipulatur fieri solo cohęrens quid debeat exprimere. 2.
3 Pacem qui fecit cum inimico quem promisit non offendere , si banniatur ille inimicus,& adeo ipsum offendit an possit accusari de pace rupta.
4 Pacem antiquam non dicitur rumpere qui offendit ex noua inimicitia.
5 Pacem non dicitur rumpere qui iusta causa offendit aduersarium.
6 Treugam non dicitur rumpere qui ex iusta causa offendit.
7 Arma deferens si ex forma statuti possit puniri an hoc habeat loco in eo quem constat detulisse arma,sed non fuit deprehensus in delatione.

1 QVi insulam. †Qui stipulatur fieri opus solo cohęrens debet locũ exprimere vbi fiat,& talẽ q̃a stipulatoris interfit, & si debitor seruũ debitũ occidit ex iusta cã liberat̃ acsi alius si-
2 ne culpa occidisset ante morã.h.d.cum seq.¶ †In tex. ibi.q̃ in loco,&c.subaudi,& req̃rit̃ ẽt ꝙ exprimat̃ forma seu qualitas,& q̃titas ipsius operis.s.insulę,cuius lõgitudinis & latitudinis,& de qua materia aľs non teneret rõne incertitudinis.l.ita stipľs.ꝟ.eo.iuncta.l.si domus.in prin.de leg.j.ſm Iaco.de Aret.hic,& idẽ tenuit Ang.in l.si insulã.in prin.ꝟ.eo.& Imo.hic, sed Ro.in d.l.si insulã. tenuit ꝯriũ volẽs ꝙ i dubio teneat̃ ad insulã mediocris qualitatis ꝑ l.legato gñaľr.ꝟ.de leg.j.& ꝑ tex.in l.si q̃s.argu.§.ij.C. de do.Sed ista opi.non est vera,q̃a in reb.quarum aliquę repiunt̃ quas magis expedit non hr̃e quã hr̃e,tunc debet̃ mediocris.d.l.legato gñaľr.& d.l.si q̃s argentum.ver.similiq; mõ.exẽplũ in seruis inter quos nõnulli repiunt̃ fures.secus i alijs reb.vt in domo , q̃a tunc oĩmoda incertitudo vitiat.d.l.si domus.Nõ obst.l.si quis argentũ.ver.si vero.Quia ibi illud est,q̃a ibi fauet̃ donatori in vno, q̃a redigit̃ debitũ q̃ntatis ad ꝑstationẽ spẽi,iõ grauat̃ i alio vt speciẽ mediocrẽ ꝑstet.arg.l.cũ q̃.in prin.ff.de iureiu.subdit Ro.in d.l. si insulã,ꝙ vbi ex aliq̃b. ꝯiecturis posset ꝯstare de qualitate dom' ędificandi licet nõ esset facta expressa mẽtio de qualitate domus valeret ꝓmissio,vt si artifex stipľs est domũ fieri,& ipe semꝑ in loco habitatiõis ꝯsueuit artẽ suã exercere.Nã intellr̃ ꝙ sit talis qualitas ꝙ ibi artẽ suã exercere possit.arg.glo.in c.j.in ver.ad fenus.de vsur.in vj.& eorũ quę no.Bar.in l.cũ plures.circa fi.prin.ꝟ.loc.Itẽ vera sunt superius dicta in ꝯtu vt hic, sed in vltima volun.interdũ ſm Ang.non vitiat̃ dispõ ꝑ ꝑ incertitudinẽ.l.quę ꝯdõe.ꝟ.ꝟ.de ꝯdi.& dem.vt si testãr iussit hospitale fieri loco non demõstrato, Sed ſm Imo.& Pau.de Ca.hic illud non op̃at̃ simplex fauor vlti. volun.sed pię cãę.dic melius ſm Rapha.ꝙ incertitudo de qua hic vitiat ẽt in vlti.volun.d.l.si domus.de le.j.bñ est spãle in hic, quia si testator adijciat locũ ęquiuociũ intelligitur de loco illo.s.sito in ꝑñia testõris,vt est tex.singu.in d.l.q̃ ꝯdõ. & ita ẽt ibi sentit Bar. in suo sũmario.Et intellige de loco sito in ꝑñia testõris quã habitat tꝑa ꝯditi testi,l; alio se transtulerit.& sic locũ mutauerit ſm Cy.i l.j.C.de sac.san.ec.¶ In tex.ibi interest eius, q̃d si tꝑe stipľonis nõ intererat,sz postea sic,an reconualescat stipľo?Dic vt dixi post Bar.
3 in l.stipľo.§.alteri.ꝟ.e.Et inducit̃ ꝑ Bar.& alios hic ad q̃õ.si feci cũ inimico pacẽ ꝓmittens eĩ non offendere sub pęna ipse demum fuit bannitus,& ex forma statuti bannitus põt impune offendi si postea eũ offendo non incido in pęnã pacis ruptę,& q̃cq̃d dixerit Iac.de Bel.in sua disputatione incipiente Sempronius, & Titius,&c.quã posui post l.fi.C.vt ꝟ.certũ tꝑs.& q̃cq̃d dixerit Ang. hic alle.no.ꝑ Iac.But.in l.fi.C.de sen.pas.vbi in lect. mea nihil dicit Iac.Bu.cõis est opi.ꝙ non incidã in pęnã ꝑ hanc.l.cũ si.vt post antiquos tenuit Io.And.in rła frustra.in mercurialib.& Barto. & cõiter alij hic,& Bar.Bal.& Ang.& Imo.in l.q̃d ergo.§.si hr̃s. per illũ tex.de le.j.& Bar.i sua disputatione inci.Lucanę ciuitatis,&c. & in l.eleganter.§.fi.ꝑ illũ tex.de pig.actio.& in l.j. C. q̃ñ liceat sine iudic.se vendic.ꝑ illũ tex.& Bal.in l.j.e.ti.& Bar.Bal.& Ang.in l.j.§.non aũt fuit ꝑ illu tex.ꝟ.de dolo & Bal.in l.j.C.si a non ꝯpet. iud.& in l.paciscĩ.ꝟ.de pac.& Bal.& Ang.in l.iurisgẽ.§.sed si paciscar.ꝑ illũ tex.eo.ti.& Ang.in l.si ex legati.ꝟ.e.& Bal. & Sal.in l.accusationis.C.ꝙ me.cau.& Pe.de Anch.in repe.c.Canonũ.de ꝯsti. in ver.sed q̃eo verũ sicut ꝑ iis,&c.In q̃b.locis ẽt ꝯcludunt doc.idẽ esse si ante pacẽ factã inimicus meus erat bannitus,q̃a dcm̃ statutũ inductũ fuit in odiũ bannitorũ,iõ pacto imutari non potuit.l. tamersi.cũ ibi no.ꝟ.ad Mace. maxime cũ fuerit inductũ ꝑꝑ publicã vtilitatẽ ergo,&c.l.ius publicũ.ꝟ.de pa.¶ Limita tñ hic eẽ verũ q̃ñ cuilibet iure publico ꝯpeteret facultas offendẽdi bãnitũ : sec' si solũ offensio,q̃a tunc potest ꝑ pactũ tolli: ar.l.j.in fi.& l.iij. ꝟ.de adi.leg.& i l.iurisg.§.si paciscar.ꝟ.de pac.ita limitat Bal.i l.eos.de accu. & Bald. & Sal.in d.l.accusationis. & in l.j.si a non ꝯpe.iudi.
4 †Ad ꝑdicta faciunt ea,q̃ eleganter scripsit Bar.in l.aut facta.§.eũ.ꝟ. de pę. vbi dixit ꝙ si pace facta te offendi non ex antiqua inimici-
a tia,sed ex noua [a] cã seu ex noua rixa , non dicor rũpere pacẽ. arg. l.si de certa. C.de transa. ꝙ tene menti ꝑpetuo. & illud dcm̃ seq̃t ẽt Bal.in c.j.in prin.de pa.tenenda.& Ant.de But.& Imol.in c.cũ inter.p.de reni.& Ro.in l.semel mora.ꝟ.sol.ma. Et q̃ñ ꝑsumat̃ ex
5 antiqua cã,vide singľr Bal.in l.si ꝑdiũ.de edi.actio.Dicebat ẽt signanter hic Ang. ꝙ si facta pace inter me & te superueniat iusta cã te offendendi,vt q̃a post pacẽ offendisti me possum offendere te, nec dicor rũpere pacẽ argu.huius.l.& l.cũ proponas.C.de pac. & hic,& ibi voluit Bal.cũ ꝯcordã.quas aľs dedi in l.semel mora.sol.
6 ma.†Tñ illud non ꝓcederet in treuga ſm Ang. allegantem ita tenere io.An.in addi.Spe.in rub.de treu.& pa.in prin.Et hoc dictũ seq̃t̃ tñ pľr Raph.Pa.de Ca.hic,& idẽ tenet Ang.& Imo.in d.l.si ex legat.ꝟ.eo.& Ant.de Bu.& post Io.An.in c.ꝑuenit.de iureiu.& post Archi.xxiij.q.iij.c.illi q̃ sunt originale dcm̃ Vincen.in c.j.de treu.ex pa.arg.c.inter verba.in fi.xj.q.iij.Dicit tñ hic Imol.& in d.
b c.ꝑuenit.istã dñiã inter treu.& pacem [b] esse potius de ꝯsuetudine q̃ de iure ꝑ d.l.cũ proponas.cũ si.¶ Nec ob.ꝙ hr̃ in d.c.inter verba.q̃a ibi loq̃t de iure poli non de iure fori.nec ob.l.actione.§.diximus.ꝟ.ꝑ so.alleg.ꝑ Io.An.& Ant.de But.in d.l.ꝑuenit,q̃a non ꝓbat. Nã ille tex.l.ꝗt̃ q̃ñ cũ dolo fieret renunciatio quo casu nõ
7 ꝓcedit regula.d.l.cum ꝓponas.¶ †Vlti.inducitur iste text.in ver. deprehendere.ꝑ Ang.ad.q.si inuentus in ludo,vel cum armis debet puniri ex forma statuti an habeat locum in eo quem ꝯstat detulisse arma,sed non fuit deprehensus in delatione de quo dic vt ꝑ Bar.in l.j.in prin.in iij.q.prin.de acqui. pos. & ꝑ alios in l.iij.§. Neratius.eo.ti.cum ꝯcordantijs.quas aľs in dictis locis dedi, & ꝑ doc.in l.si barsatorem.C.de fideiussorib.

ADDITIONES.

a Franc.Cue. ¶Sed ex noua. Vide tu in simili Alex.in l.ꝙ seruus.ꝟ.de condic.ob causam.& Alex.in l.inter locatorem.ꝟ.lo.in apostil.ad Bar.
b ¶Treugam & pacem. Nam largo modo treuga dicitur pax, vt c.nouit. & ibi firmat Albe.extra.de iudi.xxiij.quęstio.iiij.c.illi qui. vbi Archid.& per Ioan. And.in rubri.de treu.& pace.

Celsi. LEX XCVII.

1 Stipulatio inutilis non vitiat precedentem vtilem.
2 Hippocentaurus est animal non existens in rerum natura.
3 Promittens se soluturum nomine Titij,vel daturum nomine Titij, an sit idem.
4 Promissio facta ex causa notabilitatis an valeat, vt puta si cõtraxerit matrimonium cum tali.
5 Donatio facta mulieri,vt redeat in matrimonium valet.

Si ita

1 **S**I ita stipulatus. †Stiplo inutilis non vitiat pcedētē vtilē, & q. pmittit se soluturū noie Titij debitoris ei non dr̄ fideiussor, nec ɔueniri pōt si Titius est soluēdo, secus si pmittit simplr̄ se daturū id q̄ debitor meus mihi debet, q̄a eēt fideiussor, & iō statim ɔueniri posset, & iō nō valet pmissio de aliquo dādo sub ɔdōne si stipulator mřimonium cum pmissore ɔtraxerit, nisi fiat ex cā dotis aut alia iusta cā. h.d. tota lex.
2 ¶ †In tex. ibi, hippocentaurū. i. animal nō existens in rerū nā insti. de inuti. stip. in prin. ¶ In tex. ibi, illa fm̄ intellectū doct. expone. s. stipulationi, & bñ. sed fm̄ intellum gl. expone. s. personæ. ¶ In glo. j. ibi, hodie secus dic melius vt p Bar. in. l. ita stipulatus. in ix. op. vlt. partis. j. e. Pe. & Cy. in. l. si pacto quo poenā. C. de pac. & Bar. in l. prædia. š. de ac. emp. vbi reprehendit glo. idem tenentes q̄ hic, & in q̄bus locis concludit q̄. l. fi. C. de noua. loquit̄ de vera nouatione, sed. l. obligationū fere. §. fi. š. tit. j. loq̄t de quasi nouatione in qua pōt mora purgari vsq; ad li. ɔte. sup poena. l. j. š. de penu le. q̄ nō esset si vere de iure ffor ū fieret nouatio. iuxta. l. j. j. de noua. ꝑterea. d. l. fi. loquit̄ qñ nouat̄ principalis oblō, non
3 vero in pęnali q̄ est accessoria, ergo &c. ¶ †In gl. in ver. possum ibi curaturum &c. ita ēt intelligit gl. iij. huius. §. in ɔtrio. Sed cōiter reprehenditur iste intellectus, q̄a hæc verba, curaturū &c. nō sunt in tex. præterea oēs gl. huius. §. intelligunt q̄ hic fiat dr̄a inter stiplonem pmittentis se curaturū & soluenē mihi. x. q̄ Titius mihi debet, & stiplonem pmittentis mihi se daturū. x. illi & sic non eēt dr̄a inter istas stiplones, quia vtraq; valeret si stipulantis interesset, vt hic, iuncta. l. stiplo ista. §. alteri. š. e. q̄ est ɔ istum text. dr̄iā facientē. Vñ alius fuit intellus Dy. Bal. & Ang. hic q̄ fit dr̄ia inter stiplonē qua quis promittit mihi se soluturum quo casu stipulatio ɔtinet factū & cōmittatur ad interesse vt hic, & illam stiplonē qua quis pmittit nō daturū stipulanti, q̄a nō ɔtinet factū sed translationē dñij, & iō tunc indistincte statim agi poterit, q̄a sp vr̄ interesse. l. vbi in fi. š. e. Sed intellectū istum reprehendit hic Bar. & bene, volens q̄ hic nō fiat dr̄ia inter promissorē, promitto
a me soluturum * noie Titij, & illam, pmitto me daturū noie Titij, q̄a vtroq; casu idē iuris esset, sed fiat hic dr̄ia an promittā me soluturū seu daturū noie Titij, an vero pmittam me soluturum vel daturum. s. id q̄d Titius debet, q̄a primo casu habet locū decisio huius. §. in versi. sed ex ea. Secundo vero casu obligabitur promissor tanq̄ fideiussor & sic indistincte statim cōueniri poterit, vt hic latius p eū. Et hūc intellectum sequit Imo. & Pa. de Ca. & bñ, licet Rap. vt mihi vr̄ rōnibus satis debilib. conet impugnare hunc intellum Bar. nec rñdet ad rōnem formatā p Bar. de. l. inde fiitā. š. de ɔdi. inde. Et ponit Raph. alium intellum q̄ violat tex. & qui non posset literæ peius conuenire, iō non recito, & suus intellectus pōt ēt reprehendi ex no. per Bar. hic dū Bar. hic alleg. d. l. indebitum. Teneas ergo meum intellum Bar. qui est no. dignus & scias discernere qñ quis sit obligatus vt fideiussor. vel nō. ¶ Vltimo ponit hic Ang. vnam limitationem ad. l. illa. §. j. š. e. verum q̄a
4 non vr̄ pbari lege vt ēt hic dicit Imo. iō nō refero. ¶ †Extra glo. opponit Bar. de. l. j. C. de insti. & sub. & d. l. vter. š. de ɔdit. insti. & soluit vt hic p eum cū quo transit Ang. hic, & alij. Sed Rap. Cu. dicit non videri verū q̄ qñ ex cā nobilitatis pmittit̄ valeat pmissio, quia mřimonia nō debent esse venalia. l. ij. de do. inter virum & vxo. iō non discedo ab opi. Bar. q̄ ēt sequutus est Bal. in. l. ij. §. creditum. š. si cer. pe. & adduco glo. in. l. si voluntate. C. de do. pro mil. & ibi Bar. & tex. in c. ij. de despon. impu. vbi inter impuberes non pōt ɔhi mřimonium nisi aliqua cā iusta, & vrgens cā subsit puta pacis, nec ob. l. ij. de do. inter virum. q̄a rñdeo q̄ nō erit hoc casu mřimoniū venale, sed illa cā nobilitatis erit illa q̄ erit vena-
5 lis q̄ non reperit̄ improbatum ergo &c. ¶ †Non omitto ēt q̄ ɔtra gl. fm̄ Raph. Cuma. hic ɔ hanc. l. allegari vr̄ possl. text. in. l. vir mu
b lieri. š. de dona. inter vir. vbi donatio facta mulieri vt redeat [b] in matrimoniū valeat. q̄ vr̄ esse ɔ istum tex. in §. fi. ¶ Gl. ibi vr̄ rñdere q̄ hic promissio conferebatur in tempus mřimonij. ibi aūt statim fiebar traditio, & sic incōtinenti transferebatur dominium. vt in l. dotis. §. fi. cum l. seq. š. de iure do. ¶ Vel fm̄ Raph. causa ibi vt in matrimonium rediret nō fuit expressa, hic sic. ¶ Vel ibi fuit sub modo qui actum non suspendit hic sub conditione quæ suspendit. l. j. & ij. C. de his q̄ sub modo. Magis tamen placent duo præcedentes q̄ no. pro limitatione huius. l.

ADDITIONES.

a Franc. Cur. ¶ Me soluturum. Si promitto soluere q̄ Titius debet an sim fideiussor, vide gl in auct. de fideiusso. in prin.

b ¶ Vt redeat. Lud. Ro. sing. fuit putat q̄ non licet aliquid dare, vel facere per q̄ matrimonium reddatur venale.

Marcelli. LEX XCVIII.

1 *In stipulatione conditionali non inspicitur defectus existens tempore stipulationis, vel postea superueniens, dummodo tpe existentis cōditionis esset defectus.*
2 *Viam potest quis stipulari ad fundum qui non est suus tempore stipulationis.*
3 *Duæ causæ lucratiuæ circa eandem rem quæ potest ad oculum demonstrari concurrere possunt.*
4 *Stipulatio non euanescit quando quis est stipulatus seruitutem viæ ad fundum suum sub conditione, & ea pendente eum alienauit.*

1 **E**Xistimo posse. †In stiplone conditionali non inspicitur defectus existens tpe stiplonis, vel postea superueniēs dūmodo tpe existentis conditionis esse defectus & stiplo facti habentis tractū successiuū non committitur ad totale interesse statim q̄ quis fuit in mora inchoādi sed cum transiuit tp̄s intra q̄ potuerit perfici. h. d. tota. l. ¶ In tex. ibi, non potuerunt consistere &c. subaudi licet oīa ista a a versi. aut si hoc &c. vsq; in finem sunt falsa, ergo bene sequitur q̄ si non debet attendi superueniens defectus post stiplonē ɔdōne pendente vt redat stiplonē nullā, ita nec defectus qui suberat tpe stipula
2 tionis dummō cesset qñ dies stiplonis veniet, vt in prin. l. ¶ †Secundo no. q̄ possum stipulari viā ad fundū q̄ nō est meus tpe stiplonis sic eɔ q̄s pōt pmittere seruitutem licet fundum nō hēat in quo possit seruitutē ɔstituere. l. hēdes. §. an ea. š. fami. erci. & iō facit q̄ stiplo q̄ a prin. nō valuit pp carentiam interesse ɔualidetur ex postfacto eo superueniente, & p ɔns a prin. nō est nulla stiplo sed interim cessat, simile in l. inter stipulantem. §. sacram. ibi, aut pp has vices cessaturā. š. e. Pro hoc tex. š. l. pxima i. §. possum. posset tñ ad hunc tex. rñderi q̄ pcedit qñ stipulatio est condōnalis secus simpl facta fit. l. stipulatio ista. §. alteri. š. eo. & ad ibi dicta
3 circa hic remitto. ¶ †Tertio not. q̄ duæ cā lucratiuę circa eandē rē q̄ pōt ad oculū demōstrari ɔcurrere pñt, & hoc q̄a effectus primę reperit̄ extinctus tpe superuenientis secudæ, & iō nō est ppriē ɔcursus qui aliás non admittitur. l. Mæuius. §. duobus. de leg. ij.
4 ¶ †Quarto not. q̄ qñ q̄s stipulatus est seruitutē viæ ad fundum suū sub ɔdōne. & ea pēdente alienauit, nō euānescit stipulatio, q̄a cum mundum sit in obligatione perire nō pōt. l. cedere diem. de verb. sing. l. nam & si sub condōne. š. de inu. test. c. ad soluendum. de desponsatione impube. secus est stiplone pura quia deductum in ea est in oblone, ergo perire pōt. ¶ †In gl. in verb. putauit. dic q̄ non ob. regula posita in d. §. si placet allegata in gl. in prin. §. q̄ refert hic in tex. q̄a hic in ver. & si fundi &c. stiplo nō deuenit ad casum a quo incipere non possit, q̄a ēt si tpe stiplonis fundus p quo seruitutē stipulor nō esset meus, tñ valeret stiplo dūmodo facta esset sub ɔdōne, vt hic in prin. iuncto ver. vlt. ¶ In gl. in ver. stiplone. ibi, & ea nō fulta &c. Dic imo interesset cā nō fuisse fultam q̄a si fulta fuisset nō fuisset, tene primā exceptionā.

Celsi. LEX XCIX.

1 *Stipulatio si est omnino obscura & ita q̄ nullā recipit interpretationē nō valet.*
2 *Casus omissus habetur pro omisso in dispositionibus stricti iuris.*
3 *Appellans non potest dicere notario habeas pro expressis causas grauaminis quas dabo tibi cras in scriptis.*
4 *Clausula, ad consilium seu dictamen sapientis in quibus causis possit adhiberi.*
5 *Instrumentum confectum per verba non intelligibilia est omnino nullum.*
6 *Promissor an possit liberari si non det ita perfectam rē dummodo mediocrem.*
7 *Statuta non recipiunt interpretationem restrictiuā, sicut nec stipulatio.*
8 *Interpretandi habens potestatem non potest interpretari nisi semel.*
9 *Interlocutoriā suā pōt iudex interpretari toties, quoties hēt ptātē illā reuocādi.*
10 *Testis non potest variare, nisi incontinenti vellet se corrigere antequam eius dictum habeatur pro perfecto.*
11 *Tacitum an & quando habeatur pro expresso.*

1 **Q**Vicquid astringendæ. †Si stiplo ē oīno obscura ita q̄ nullā recipit iterpretationē nō valet. Sed si pōt interpretari, vt q̄a verba sint æquiuoca, & dubia valebit stiplo, & interpretabit̄ p promissore, sed si verba sunt clara nō restringunt̄, licet reus asserat se aliter vl strictius intellexisse q̄ verbū pprietas exposcat. h. d. fm̄ verū intellum. Et hēt tres ptes q̄ colligunt̄ ex summario. ij. ibi, aut certe. iij. ibi, nec rursus. ¶ In text. ibi, late. i. aperte. ¶ In text. ibi. verbis. s. intelligibilib. ¶ In tex. ibi rursus. i. eɔtrio, sed fm̄ aliā lectā. iterum. ¶ In tex. ibi actū. i. in prima stiplone fm̄ primā lec. vel dic actu. i.
2 in declarōne fm̄ scđam lec. ¶ †No. q̄ in dispōnib. stricti iuris casus omissus hr̄ p omisso. l. si extraneus. š. de ɔd. ob cau. c. mādatū. de resc. & iō statuta nō recipiūt iterpretationē extensiuā, sed bñ declaratiuā, vt hic in versi. aut certe nō aūt restrictiuā, vt. j. dicā post Bar. ¶ Et primū rñsum huius. l. legit̄ quatuor modis primo q̄ si aliq̄d fuit stiplone vallādū, vt q̄a primo nuda conuētione ɔuētū fuerat q̄ dēret fieri stiplo sup tali re, & tñ postea scā non fuit stiplo, nō pōterit ex prima ɔuctione agi, q̄a nuda. l. legē. C. de pac. nec ex stiplone, q̄a scā nō fuit. ¶ Vel pone q̄ partes dixerūt q̄ volebāt stiplonē non factā haberi p scā. Nam per hoc agi non poterit ex stiplone nō facta, q̄a ptes nō pñt tollere solēnitates a iure tequi-

re requisitas in actu pnta solẽnitatẽ verborum in stipone. & sic
de singulis.l.nemo pōt.de le.j.& l.testandi.C.de test. Et hæc j.lect.
ponit in gl.j.& ẽt in ij.in pri.& ſm hãc lect.posset illud primũ rñ-
sum sic sumari ſm Ang. ¶ Omissio substantialis formæ vitiat sti-
ponẽ.h.d.ex quo no.q vbi omittit forma substãtialis vitiatur di-
3 spositio.¶ †Et ex hac lect.infert no.Ang.quẽ simplr sequit Im. hic,
q non poterit appellans dicere notario,habeas p expssis cãs gra-
a uaminis.[a] quas tibi dabo cras i scriptis, qa cũ de forma applonis
sit q appellet in scriptis cũ expssione grauaminis.c.cordi.de app.
in vj.i cle.appellanti.de app. non poterit per partes hoc imutari.
hoc tñ dcm limitat singulr Bal.in l.ij. C.de epis.audi. nisi sequens
dies esset adhuc intra tps appellandi, qa tunc cum adhuc tpa lar
giant circa facultatẽ appellandi vr q satis sit sequẽti die exprime
re cãs in scriptis allegat in arg.in l.si qs libellos.C.de app.tu alle-
ga meliorẽ tex.in l.accusaturus.j.de adult.¶ Iuxta hoc subdit hoc
aliqd Ang.circa notariũ volentẽ vigore dictiõis,&c. positę in im
breuiatura extendere actũ reqrentẽ scripturã an possit,& dicit q
non de quo dic vt melius p Bar.& alios in l.Gallus.§.idẽ creden-
dũ.de lib.& posth. vbi dixi,& p Io.An.post Spe.in ti.de instr. edi.
§.ostenso.& p dños de Rota in pclone.360.incip.iã fuit dubitatũ
p Canonistas maxime.d.Ant.in c.cũ pri.de fid.instr.& aliqd in c.
significante.cũ duo.se.de rescri.& p Bal.in auc.si qs in aliquo. C.
de eden.& in rub.de fid.instr.& in l.hac psultissima.in prin. C.de
4 test.†Per hoc ẽt dicit hic Ang.& Imo.q stiplo de cuius substantia
sunt verba,& snia, & applo de cuius substantia est scriptura non
poterunt fieri cũ illa adiectione, & cla q ad sensum sapientis pfi-
ciat,licet als,in alijs actib.q solo psensu pficiunt hæc cla soleat ad
hiberi.vt p glo l.si mandato Titij.§.si.s.manda.& gl.& doct.in l.
illa institutio.s.de hę.instit.nõ tñ puto hoc ita absolute verũ , quia
qũuis verba sint de substantia stiplonis , tñ quo ad circũferentiam
non sunt de substantia,vt l.triticũ.s.e.& ibi Bar.ergo vr q hoc ca-
su talis cla operari possit ẽt in pctu stiplonis. ¶ Tñ hæc j.lect.non
tenet,qa ſm eã oportet exponere tex.in ver.dcm.i.dicendũ.¶ Se
cundo mõ legit, vt verbũ dcm stet ppne ſm intellm ſm quẽ ium
mam,& iste est verus.¶ Et ponit in gl.j.ibi,vel dic,&c.& eius exẽ-
plũ ponit in gl.ij.ibi dũ dicit,sum dũ,vel vinũ in genere,&c.& pro
bat p l.ita stipls.in prin.& hanc lect.oportet subaudire ad tex.ibi,
dũ dicit nisi palã verbis exprimat,&c. nec ẽt de mẽte partiũ pstet
5 p d.l.triticum.in prin.¶ † Et ex hac lect.no.q instrm pfectũ p ver
ba non intelligibilia est oĩno nullũ,ſm Bar.& Ang.q no.¶ Adde
Spe.in tit.de instr.edi.§.ostẽso.ver.qd si imbreuiatura.& q voluit
Bar.in auc.q sine.C.de test.& d.Ant.in c.j.de fi.instru.cũ alijs alle
gatis ibi p ipm. ¶ Adde tex.in l.ij.s.de his quæ pro non scrip.ha.
& l.sed cũ patrono.§.fi.s.de bon.pos.t.gñali. & hoc casu non re-
currit ad interptationẽ iudicis iuxta.l.voluntatis.C.de fideicõ.Et
exemplificat ẽt gl.ij.in fi.istam ij.lect. qñ pstaret phentes dissensis
se.Sed in hoc male dixit,qa tunc non vitiaret pp obscuritatẽ,sed
pp dissensum.Et ſm hanc ij.lect.q̃ tenuit text.in ver.adstringẽdę,
exponit.i.declarandę.sed ſm j.lect. exponit.i. pficiendę. & ad hãc
ij.lect.adaptat oppositio de l.cũ q.d.sed solue,vt in glo.mag.in fi.
¶ Tertia est lect.q verbũ dcm stet proprie,& in hoc differt a secũ-
da.sed stipulator dicebat se largius intellexisse q̃ verba importẽt
ista lect.cũ exẽplo eius ponit in gl.ij.ibi,sed non oportet, &c. Tñ
si bñ psideret non puenit lrę q̃ loqt qñ pp non expssionem erat
obscuritas cũ ſm hãc iij.lect.nulla pprie esset obscuritas.¶ Quar
to mõ pōt intelligi q est dcm non palã, sed equiuoce adeo q pōt
duplr interptari.Nã in prin.dicit q non habet effectũ stiplo , sed
in ver.aut certe,&c.corrigit principiũ,& ista lect.collr ex gl. mag.
ibi,vel dic secundo,&c. Tñ cõiter non tenet,qa non est verisile iu
risconsultũ incontinenti se correxisse,ar.l.non ad ea.s.de pdit. &
dem.Item ſm rñsum in ver.aut certe.l.loqt duob. mod. primo q
veniat correctiue ad principiũ put dixi in iuj.lect.dic,vt ibi,secun
do mõ legit q hic ponat nouus casus. s. qñ stiplo non erat oĩno
obscura,sed interptabilis,& decidit q debet interptari pro pmis-
sore,& hanc lect.tenui q sensit gl.j.& gl.mag.in princ.& ibi ponit
exẽplũ dum dicit,& si vnus, &c.reiecto exẽplo ibi posito in versi.
vel hoiem,&c.& Bar.hic,qa ibi verba erant clara,licet aliqd incer
tũ.i.genus esset in oblone,q̃uis Ang.hic cũ exemplo in d.ver. trã
site videat.Et p istam lect.gl.mag.in ver.item ad id, &c. opponit
6 trib.mod.solue,vt in ea.†Dum tñ gl.dicit quemlibet dando libe-
rari promissorẽ,&c.voluit sentire id q dicit gl.apertius. in l.lega-
to gñali.de le.j.videlicet.q i his reb quarũ aliquas expedit potius
nõ hre q̃ hre,inductũ est dandũ esse mediocrẽ q gl.dicit nõ pce-
dere in stiplonib.in q.b.liberat dando quemlibet, dũm õ non oĩ-
no inutilẽ,p hoc facit rõ.l.veterib. s.de pac. qa legatarius nõ po-
tuit sibi apertius prouideri,q secus est in stipulatore.& in hoc ista
gl.est no.de quo dicendũ.vt in d.l.legato gñali.Item tertiũ rñsum
legitur duob.mo.primo q verba erant clara vt dixi in summario.

Exemplum ponitur in glo.mag.ibi,vt puta hic. Et ſm hanc lect.
7 expone rursus.i.cõtrio.† Et p hanc lect.dicit Bar.q statuta non re
cipiunt interpretationem restrictiuã sicut nec stiplo de quo ple-
ne per oẽs in l.oẽs populi.in vj.q.principali. de iusti.& iur. & in l.
non dubium.& ibi p Bal.C.de legi.& Ioan.And.in rła pro posses
sore.in mercu.per doct.maxime d.Anto.in c.fi.de psuetu.cum si.
secundo mõ legit q verba stiplonis erant dubia,& equiuoca,& p
missor erat semel interpretatus allegando q in promissione ipse
senserat de Sticho albo. nunc vero vult variare & dicere q sensit
de nigro.certe non pōt, vt hic. & ſm hanc lectu.expone rursus.i.
8 iterum.& hæc lect.ponit in glo.in ver.item.& q dicit.† Ex qua ha
bes ppetuo notare q habens ptãtem interpretandi, non pōt in-
b terpretari nisi semel,[b] & non est alibi ſm oẽs licet prium sentiat
gl.iuncto tex.in l.qui ex plurib.j.eo.in ver. sed ibi rñdebitur q ibi
dicit promitto vnum ex fundis Seianis,& sic sensit de incerto,&
pro glo.hic Bal.in l.fi. C.de codi.dicens q libellus semel declara-
tus non pōt amplius declarari,tñ non puto q hæc gl. probet p il
lum tex.qñ ibi proprie loqt in electione non in declaratione,
& loquitur in vltimis voluntatib.in quib.non est pmissa variatio
l.apud Aufidium.de opti.leg.l.hmõi.§.Stichum.de leg.j.& not.in
l.eum certarũ.§.fi.j.eo.vbi assignantur varię rõnes inter pctus , &
vltimas volunt. Bal. etiam in l.de die.§.qui satisd.cog.& in l.serui
electione.in prin.& in d.l.hmõi.§ Stichum.de leg.j.& in l.si quis.
intentione ambigua.de iud. sequitur hanc glo,q̃ tñ intelligit An
ge.hic non esse veram , nisi qñ destructio voluntatis spectaret ad
interpretantem exemplum in testatore cuius voluntas vsque ad
mortẽ ambulatoria est.l.iiij.s.de adim.lega. tiam interpretabitur
testator quoties volet. & alleg.l.hæredes palam. §.sed si notam.s.
9 de test.¶ † Ex quo infertur notãter idem esse in iudice interloquẽ-
te, quia quoties volet poterit suam interlocutoriam interpretari
quotque habet potestatẽ reuocandi eã,iuxta.l.q iussit. de re iudi.
ẽt tenuit Imo.in d.l.q iussit.Bal.vero in l.ij.C.de sen.ex breui.rec.
tenet iudicem non posse nisi semel interpretari p hanc gl. idem
dixit Ang.& Raph.Cu.in d.l.q iussit & Imo. in l.ab executore.in
prin.j.de appel.Idem fuit de mente Bar.in l.inter stipulantem.§.j.
in fi.iunctis ibi proxime dictis ꝑ istũ tex. s.eo. Placet mihi qñ lo-
quimur de interlocutoria opin.q̃ tenet hic Ang. per rõnem suã,
quia pōt talem sniam reuocare hic,in intellige & declara,vt not.
Bar.i d.l.q iussit.in ver.qro an iudex possit pluries &c. vbi dicit q
bis pōt reuocare sententiã interlocutoriam.& cũ Bar.transeunt
cõiter docto.ibi,& in c.cum cessante. de appella.& Anto.de But.
in c.fraternitatis.de sngi.& malefi.post gl.ibi in ver.fornicario. &
Sal.in l.post sententiã. C.de sent. Sed in diffinitiua procedit opi.
aliorũ,quia in ea cessat rõ Ange.cum talis sententia reuocari nõ
possit.l.iudex.de re iud.& istã glo.pro singulari sequitur etiã Bal.
10 in d.l.si quis intentione.s.de iudi.& d.l.de die.in princ.¶ † Extra
glo.ẽt infert notabiliter Bart.hic q testis qui habet declarare ea q̃
ipse nouit non pōt variare nisi se corrigere vellet incontinenti,an
c teq̃ dcm eius haberet pro pfecto[c] nam ſm Bar.tam testis q̃ pars
in iudicio rñdens potest incontinenti se corrigere anteq̃ dcm ha
beatur pro pfecto argu. l. pctus. C. de fide instru. ¶ Circa illud q
dicit ipse de teste.vide gl. notabilem in c. pręterea.de testib.cogẽ.
& in auct.de testi.§.illud in versi.non habebit.vide Bar.in l.gñali-
ter.C.de non nume.pecu.& eundem plene in l.eos.j.de fal. & in
l.Imperator.s.de sta.hom.& per Bal.in l.presbyteri.in prin.C.de
epis.& cler.& in auct.si dicatur.C.de testi.& in auct.qui semel.C.
de proba.in ver.sequitur mõ videre.& in l.iij. C.de adulte. & per
Canonistas in d.c.pręterea.Et in dictis locis habes qñ dicat se cor
rigere, adde q verum est illud posse fieri incontinenti absque pro
d batione erroris,[d] vt est glo.in c.fi.in versicu.iusta causa.de iureiur.
vj.allegat

ADDITIONES.

a Fr.C. Cãs grauaminis. Adde tu i fili Bar.in l. j sacras.C.de pxi.sacro.scri.li. 12.
b ¶Semel. Adde tex.quẽ ibi no.Bal.ad hic in l.fi.C.de codi. vbi alle.istũ text. &
ẽt ponit in l.si quis.intentione ambigua. s.de iud.& ibi an requirat citatio par-
tis in tali declaratione, & qñ quis possit variare vide perpe.de an.consi.215.
c ¶Perfecto. Adde text.in materia not.in c.accusatus.§.licet.de hę.in vj.pōt ẽt
testis corrigere dcm suũ in alio iudicio si iterũ examinat super facto hñte cãm
successiuam , quia ex tractu tpis presumit q potuerit melius informari , vt vult
sing. An. de But.in c.cũ in tua.in fi. & in c.cũ clamor.extra.de testib. & qñ testis
possit declarare dictum suum obscurum, vide p Ro.consi.257.
d Fran. Cur. ¶Erroris. Adde tu in simili Cępo.in suis caut. 22.vbi tradita caute
lam q libellus inceptus non possit mutari.videlicet q reus acceptet libellũ, &c.
vide Alex.in consi.183.in 5.vol.vbi an & qñ reus potest confessionẽ suã ambi
guã declarare,& qñ possit confessio reuocari. & eundem Alex. consil.53.in 5.
vol.& ibi qñ dicatur incontinenti reuocari,& in consi. 4?.ver.ij.rñdeo,& cõsi.
90.in 3.vol.vbi ẽt ponit qñ dicat incontinenti reuocari. & quid si sit acceptata
per partem aduersam an possit reuocari.& eundem Ale.in consil.112.in versi.
non ob.illud ver.preterea sic adde qñ quis possit interpretari confessionem suam
iam factam.vide Ale.in consi.1.ver.accedat in 3.vol.

vt allegat eam Bal.in l.edita.in repet.Paduana.C.de eden. & Bal. idem.in l.j.C.de tut.& antequam ſit redacta in ſcriptis dr̃ incontinenti reuocari.Gl.eſt elegans.xxij.q.j.apud miſericordẽ no. Hoſti. & Io.And.in c.ex lr̃is.de diuor.& Io.Mona.&Arch.in d.c.fi.& Ant. de But.in c.fi.de ꝯſei.& d.Abb.in d.c.pterea.& ſentit Bart.hic dũ alleg.d.l.ꝯctus.Benefaciunt no.in c.ſcriptũ.de ele.& i e.cum cãm de app.qđ vltimũ intellige niſi ante p aduerſarium rñſio facta ſta tim acceptata fuiſſet,q.a non poterit vlterius reuocari errore nõ probato,ita ſignanter inquit Bal.in l.Gallus.§.j.de libe. & poſth. argu.l.ſicut.C.de act.& obli.q no.in practica. & p hæc ſunt decla ratę oẽs gl.Et quo ad opp.l.de die.dic vt p Bar.in l.inter ſtipulan

11 tem.§.j.ſ.eo.¶ †Vlti.dum Bar.hic reaſſumit p diſtin.an & qñ tacitum habeaẽ pro expreſſo.& dicit regulam.l.cũ q.d.ſi cer.pe.fallere in caſu.l.fin.C.de noua.vbi expreſſio requirĩ,adde q q̃tum ad hoc melius loquĩ Cyn.in d.l.fi.in princ.vbi voluit q ẽt qñ tacite apparet de partium mente fiat nouatio per d.l.cum quid.& l.triticum.ſ.eo.& quo ad hoc vltimum vide Barto. & alios in l.Valerianus.j.de prætoriis ſtipulationib.

5 Feciſſe quis non dicitur quouſque ſupereſt tp̃s intra quod fieri poteſt.
2 Adultus curatorem habens ſi contrahat obligatur naturaliter tantum.

1 §.Si ſtipulatus. †Non dr̃ q.s non feciſſe quouſque ſupereſt tp̃s intra q fieri põt. Et cõditio de pterito,vel pñti non ſuſpendit actum,ſed vel ipm̃ reddit nullũ ſi eſt falſa,vel purum ſi eſt vera, & adultus curatorem non habens ciuiliter,& nãliter põt obligari.h.d.vſq; ad l.venditores.

2 ¶ †In gl.in l.puberes.in ver.obligari.no.q adultus curatorem habens ſi ꝯhat, obligatur naturaliter tm̃, & hoc caſu non opus eſt reſtõne in integ.Quod tñ intelligas verũ qñ ex illa naturali oblõne non ſenſit lęſionẽ,nam cum tutus ſit auxilio exceptionis non eſt neceſſariũ ſubſidiarium reſtõnis remediũ.l.in cãæ.la.ij.ſ.de minorib.Sed vbi pp naturalẽ oblõnẽ eſſet lęſus, vt puta ſi forte ſoluit,vel ſi opponit ei ꝯpenſatio,tunc reſtituiẽ.ita not.gl.in l.interdũ.ſ.de ꝯdi.inde.& Bar.in l.Marcellus.j.de fideiuſſorib.

Modeſtini. LEX CII.

1 Promiſſio facta per venditorem emptori de ſoluendo ſumptus in lite faciendos intelligi debet de lite mota per alium ſuper proprietate, vel alio iure contra emptorem, non de mota per ipſum venditorem ſuper precio.
2 Emptor non recuperat ſumptus litis ſi res non euincitur niſi promiſſi fuerint, ſi autem euincitur, tunc recuperat.
3 Emptor non recuperat expenſas litis a venditore ſi culpa eas non recuperauit ab agente contra eum, vt quia non petijt ipſum condemnari in expenſis.
4 Dictio, ſi, exponitur hic pro quia.

1 VEnditores. †Promiſſio facta p venditorem emptori de ſoluendo ſumptus in lite faciendos, intelligi debet de lite mota p alium ſup proprietate,vel alio iure ꝯ emptorem, nõ de mo

2 ta p ipſum venditorẽ ſup pcio.h.d.¶ † In gl.in verſi. agniturosin fi.ꝯcludit gl.i d.l.j.C.de euictio.ad q̃ gl. hic ſe remittit,q ſi res non euincĩ,non recuperabit emptor ſumptus niſi pmiſſi fuerint.Si aũt euincĩ,& ſic ſuccubuit emptor tunc recuperat.Et iſtã opi.vr̃ ẽt tenuiſſe gl.in l.q abſentẽ.ſ.de procura. & in l. cum teſtõ.& ibi hoc ſeqĩ Bal.C.de teſta.& glo. in l.ſi ſtatus.& ibi hoc ſeqĩ Bal.p illũ tex.C.de euic.& Ia.Bu.& Bal.ĩ d.l.j.& Spe.i ti. de emp. & vẽ.§.j.ver.quid ſi ĩ inſtrõ ad fi.illius ver.Contrariã opi. tenuit Bar.Ang.& Imo.hic,& Gui.de Cu.Bar.& Bal.& Ang. in l. qui abſentem.ſ.de pcur.& Bar.in d.l.j.& in l.petitor. hic allegatæ in gl.& Bar.in l.pe.de libe.lega.& Io.An.& Imo.in c. fi.de empt. & ven.ſ.q emptor poſſit recuperare expenſas a venditore ẽt qñ ipſe emptor non ſuccubuit, niſi eas expenſas ab aduerſario recuperauit,potiſſima rõ eſt, q.a vendito defendere tenẽ emptorem in iudicio euictionis.d.l.q abſentem.& l.ſi plus.§.mota.ſ.de euic. & ſic tenetur ad ſciñ,ergo illud ſciñ explicare debet ſua impenſa. l.ſuo victu.ſ.de ope.lib.& p ꝯñs ſi non facit,tenẽ ad intereſſe, vt l.ſtipulatores.ver. Celſus.ſ.e.in quo intereſſe ſunt dictæ expenſę. & cũ opi.Bar.hic trãſeunt Ang.& Imo.hic ſubdunt tñ q vbi cauſaĩ euictio ex nã iudicij, & non ex defectu iuris venditoris q vẽditor non tenẽ ad ſumptus euictionis,nec de euictione.alle. l.ſi fines.C.de euic.iuncta.l.ij.in fi.ſ.fi.reg.Raph.hic tenebat opi.dictę gl.maxime p d.l.ſi ſtatus.cui dicit non videri bñ rñſum p Bar. nã intelligĩ Raph. lĩam ibi dũ dr̃ non poſſe agi ꝯ venditorẽ.ſ.ex capite euictionis ſecutę.q intellĩ ẽẽt de indubitabili.Finalr̃ vr̃ Rap. adherere ꝯcor.q̃ ſtatim referã ſm Ang. in d.l.q abſentẽ. & Pa.de Ca.hic venditor tenẽ ad expenſas tñ q̃ fierent in exhibendo teſtes & in recolligendo inſtr̃a, & ſic ad expenſas neceſſarias ad inſtructionẽ cãæ,vt ſic emptor poſſit ſe defendere. nã nec ad aliã totalẽ defenſionẽ aſſumendũ in ſe iudiciũ tenẽ venditor, ſed ſolũ ad defenſionẽ quæ fit aſſiſtendo,& exhibendo emptum teſtes, & inſtr̃a, ita vr̃ eſſet tex.in l.ſi parentes.& in l.empti.C.de euic.& vr̃ expꝛ̃ſſius pbari in l.j.C.de peri.& ꝯmo.rei ven.Vbi vẽditor nõ tenẽ de euict.ſi emptor ſuit ꝯtumax in lite ẽt ſi venditori denũciaſ

a ſet q defenderet eũ.ita intellĩ illa lex,ᵃ q ſi nõ denũciaſſet non teneret vẽditor ẽt dato q emptor ꝯtumax nõ fuiſſet, vt.C.de euic. in l.emptori. ſed ſi verũ eẽt q tenerẽ venditor ad defenſionẽ totalẽ non poſſet venditor ſe excuſare,qñ non defendit qñ denunciaĩ.Et iõ tenẽ ẽt ſi emptori fuiſſet ꝯtumax in lite q eſt ꝯ d.l.j.C. de peri.& ꝯmo.& d.l.emptori.& hæc ꝯcordia mihi ſatis placet & ſic patet q ad expẽſas q̃ fierẽt in ſcripturis exceptionũ non tenerẽ vẽditor nec ad expẽſas gabellę,q̃ ex forma ſtatuti p lite ſoluerẽ.Ex his põt dictę opi.reduci ad ꝯcordiã ſm diſtinc.q̃ not.ppetuo, vt intelligas qũo intelligantĩ iura volẽtia venditorẽ teneri ad

3 defendendũ emptorẽ.¶ †Itẽ retenta dicta opi.Bar.& aliorũ limita niſi emptor culpa ſua non recuperaſſet expenſas ab aduerſario ꝯ eũ agente,vt q.a non petijt eũ ꝯdẽnari in expẽſis,q.a tũc illas non

b recuperabit a venditore ᵇ ſm Pau.de Ca.hic allegantẽ tex.ſingularẽ in l.id q §.j.ſ.de act.emp.& no.i l.ſi ſup ꝯtrouerſia. C.de euic. q intelligit ipſe eſſe verũ ẽt qñ pmiſſę fuerant emptori expenſę p venditorẽ,p rõnẽ d.l.id q.ſed ꝯ hoc vltimũ poſſet forte allegari gl.fi.in §.oportet.in auc.de iud.col.vj.q̃ pbat vt ibi ẽt põderat Ange.& Bald.in l.pperandũ.§.ſin autẽ alterutra.C.de iud.q licet hñs iuſtã cãm litigandi non debeat in expẽſis ꝯdẽnari,fallit tñ niſi pmiſiſſet aduerſario expẽſas reficere,ſed põt rñderi q ibi non interuenit culpa illius q vult expẽſas recuperare. Secundo limita niſi in inſtr̃o eẽt pmiſſum de culpa,q.a tũc nullę aliæ expenſę venirẽt vltra duplã ſm Ang.in d.l.qui abſentẽ.alle.tex.in l.pcurator.j.rẽ ra. ha.Idẽ voluit hic Raph.licet de Ang. mentionẽ non faciat,alleg. tex.meliorẽ in l.emptorẽ.§.Caſſius.ſ.de ac.emp.facit.l.reſcriptũ.

4 §.ſi pacto.cũ mã ſua.ſ.de pac.¶ † In gl.in ver.ſi actę eſſent no.dictã gl.p qua vr̃ eſſe text.hic in ver.ſi eas.exponendo ſi.i.q.a put in ſimi l.q Romæ.§.Flauius.cũ ſi.j.e.non tñ intelligas q gl.iuncto tex. velit,q ſi venditor pmittit emptori ſumptus litis mouẽdę,nõ teneaĩ ad ſumptus litis motę ſup poſ.rei vẽditę,q.a imo tenẽ vt hic p Bar.cũ quo tranſeunt oẽs,& Imol.in d.c.fi.p d.l.ſtipſo iſta.in §. ſi q.s forte.ſ.e.ſed gl.voluit dicere q nõ vr̃ venditor pmittẽs ſumptus ſenſiſſe de ſumptib.q fierent ſup lite mouẽda p ipm̃ vẽditorẽ de pcio.Aduerte tñ,q.a Bal.in l.j.in fi.ff. de peri.& ꝯmo.rei vẽ.ſ. q ſi venditor pmiſit emptori reficere ſumptus,intellĩ tñ pmiſiſſe ſi ꝯtingat euincere ppnetatẽ.ſecus ſi poſ.alle.iſtã gl.cuius ꝯriũ tenet Bart.& alij hic,vt dixi. Potes dicere p veritate,& ꝯcordia q aut venditor pmiſit ſumptus q fierent occaſione litis mouendæ ꝯnt fuit in caſu huius.l.& pcedit opi.Bar.aut ſpãliter pmiſit ſumptus q fierent in cã euictionis,tunc pcedit opin.Bal.q.a ſi euincĩ poſſeſſio ſola nõ dr̃ pptie ſequuta euictio. iõ non poſſet emptor agere de euictione,vel ad duplã pmiſſa in cã euictionis,ſed agere debet primęua actione ex empto qua tenebaĩ venditor ad tradẽdũ,q.a res non vr̃ fuiſſe tradita p venditorẽ emptori ex quo poſſeſſio euicta eſt. Tex.eſt & ibi gl.clare,& Barto.in l.rõ.in prin. ſ.de act.emp.Et circa id q dixi.ſ.ad intellm̃.l.j.de peri.& ꝯmo.rei ven. vide Bal.ibi,in vltima oppoſitione,tñ magis iuri colonitum eſſe videtur id q dictum eſt q̃ id q ponit ibi Bal.

ADDITIONES.

a Thom. ¶Lex. Vide Alex.in l.non ſolum.§.morte.ſ.de oper.no.nun.& Bald. in l.ij.C.de peri.& co.rei ven.& Ange.de Aret.in §.actionum. inſtit.de actio. in verſi.at etiam addas.

b ¶A venditore. Facit q voluit Lud.Ro.conſi.160.q mulier, quæ adminiſtrauit bona mariti banniti, & habuit tot bona q potuiſſet ſibi conſulere pro dote, q non audiatur volens ad illam agere.& de prędicta materia expenſarũ vide Spe. in ti.de empt.o.& ven.§.j.ver.& no.Io.de Ana.conſi.94.

Modeſtini. LEX CIII.

1 Liber homo, vel fundus hoſtium in ſtipulationem deduci non poteſt.
2 Stipulatio in quo differat ab emptione & venditione.
3 Libertas an poſſit relinqui ſeruo qui ſit in poteſtate hoſtium.

1 LIber homo. † Liber homo,vel fundus hoſtiũ in ſtiplõnẽ deduci nõ põt h.d.¶ Et intelligas liberũ hoiem in ſtiplõnẽ deduci non poſſe q.a q.s pmitteret liberum hoiem, nã tunc ẽt vr̃ pmittere dare.l.ſi ita diſtrahaĩ.§.j.ſ.de ꝯh.emp. ſed hoiem liberũ tradi põt ſtipulari ille q eũ liberũ ignorat,q.a liber hõ tradi põt cũ bona fide poſſideri poſſit.l.j.§.ſed & p eũ.cum

2 vulg.ſ.de acq.poſ.¶ †In gl.j.ibi.l.& liberi.rõnẽ dñę inter ſtiplonẽ, & emptionẽ vide p gl.ibi,& inſti.de inun.ſtip.§.j.& p Bar.& doc. hoc tenentes cõiter hic,& in d.l.& liberi.Id q dicit Bar.hic,& per Bal.in l.nõ dubiũ.in vij.c.p.C.de legi.& ibi ẽt vide Bar.& Bar.in

3 l.cũ lex.de fideiuſ.¶ †In gl.fi.ibi.l.id q dic melius vt per glo.ibi,& per Bar.hic cum cuius opi.& limitatione ad d. c.Abbate ſane.de re iud.cõmuniter tranſeunt doct.hic,& in d.c.Abbate.Eſt verum

ꝙ Ang.hic dicit non videri ꝓbare opi.Bar.in d.c.abbate.qa ibi loqͭ de Rosellis,q̄ olim fuerunt chr̄ianorū,& de bis faci mentionē
Impator in auc.de hęr.& fal.in prin.& ꝯ Bar.dicit facere,qa spâle
est fauore libertatis,& vl̄n.vol.in.vt in test̄o possit relinq libertas
seruo ostiū sub ꝯdōne si desierit esse ostiū.l.gn̄alr.§.hostiū seruo.ff.
de fideic.lib.Finalr tn̄ Ang.nō vr̄ hâc opi.ꝯ Bar.approbare.Imol.
hic dicit verā esse opi.Bar.& ꝙ tex.in d.auc.de hæ.& fal.non facit
mentionē de dicto loco,& ꝙ in d.§.hostiū seruo.ponit ius cōe,&
sic facit ꝓ Bar.de quo ēt vide Bar.in d.l.id ꝙ Raph. Cu.hic in d.l.
id ꝙ fuit in alia opi.dicens se putare ꝙ res quæ fuerunt sp hostiū
possint deduci in ꝯtū dūmō sint res q̄ facile ad nos deferri pñt,vt
piper & sirica,ita intelligit.l.ab oīb.§.ēt de leg.j. sed opi.eius nō vr̄
iure probari,propterea non recedo ab opin.cōi.

Venuleij. LEX CIIII.

1 *Sufficit contrarium impleri ab agente, vel eius nomine seu eius opera.*
2 *Serui interest potius manumitti ab vno, quàm ab alio.*
3 *Non refert a quo fiat dummodo fiat.*
4 *Factum vbi requirit sumptus, tunc præsumitur factum ab illo qui tenebatur facere sumptibus suis.*
5 *Expensa quomodo probantur.*
6 *Brauium an debeat habere dominus equi currentis sine ragatio.*
7 *Statu.ꝙ qui acceperit bannitum habeat decem, si quis acceperit furem qui furatus est quinquaginta, & postea multa alia parua furta an debeat habere illa decem tanquam si quis acceperit bannitum.*

1 CVm seruus. †Sufficit ꝯtū impleri ab agēte, vel alio eius noīe seu eius
2 opera.h.d.¶†In tex.ibi ꝓ libertate.subaudi,q̄ promissor ꝓmisit in ꝑsonalr ꝑstari:secus si ꝑsonalr a se promissore, qa non poterit agere ad pecuniā si seruus ꝑ
aliū manumittat noīe ꝓmittentis,qa interest serui potius manu
mitti ab vno q̄ ab alio.l.is q.& l.gn̄alr.§.fin.de fideicō.lib. ꝑꝑ ius
ꝑronatus, vt ibi, attento ꝙ ēt in eū q pecunia manumittit habet
manumittens ius ꝑronatus.l.j.de obse.& plene in l.j.C.de bon.q
lib.s̄m Raph.hic,tn̄ fatet ꝙ vbi ꝓmissor ꝓmisisset ꝑ se manumittere,& sic ꝑsonalr, tn̄ posset adhuc saluari hæc litera in vno exēplo.s.qn̄ ab hr̄de ꝓmittentis fuisset manumissus iussu ꝓmissoris,
qa hr̄s repsentat ꝑsonā defuncti.tu dicas idē si nō ab hr̄de,sed ab
alio voluntate mea,qa ego videor manumittere.l.pr̄ ex pronuncia.ff.de manu.vin.vel imputet seruo si ꝯsensit ab alio manumitti,& ꝯsensit noīe ꝓmissoris.¶In glo.j.ibi,mediator,&c. ibi, & sic
tanq̄ proxeneta ꝓmisit se curaturū ꝙ ego essem manumissus nō
exp̄sso a quo,& ita fecit,nā pecuniā hr̄e debet non attento ꝑ quē
3 fuerit manumissus.¶†In gl.ij.de hoc articu.an referat a quo fiat
a dūmō fiat[a] vide ꝑ Iac.de Bel.in l.quisq̄s.C.de epi.& cle.& in §.repletionē.alleg.in gl.ꝑ Bal.in l.si ꝑles. C.de ꝯdi.inser.& ꝑ Bar. hic
post Dy.& Ray.& in quantū circa.h.d.Dyn.Bar.Ang.& Imo.quo
ad euitandā pęnā non refert a quo fiat dūmō fiat,ꝑ l.fi. C.si mancip.ita fue.alie.Adde ꝙ ꝯtriū vr̄ verius,videlicet ꝙ si sum obligatus
ad pęnā.s.sub ꝯdi.si non adimpleā illud ꝙ principalr facere ꝓmisi,
& illud scm̄ adimplet ab alio non noīe meo non erit ꝯdō adimpleta,qa dicet facto impleta.l.ij.ff.de ꝯdi.& de. ¶Non loqͭ in dispōne.l.q̄ specifice succedebat in locū dispōnis hoīs. Et illud tenent ēt Raph.& Pau.de Ca.hic licet nō ita clare.Et ita ēt colligit
4 ex dictōne Iac.de Bel.in locis.ff.alle.¶†Subdit ēt subtilr Bar.hic,
b ꝙ vbi aliquod scm̄ reqrit sumptum[b] præsumit factū ab alio q facere tenebat expēsis suis,ꝑ tex.no.i l.fi.C.de ali.pupi.p̄st. Ex quo
infert ꝙ si capella reperit in ecc̄ia ꝯstructa p̄sumit ab hr̄de illius
facta q grauatus erat a testōre illā fieri.adde Bart.idē tenentē in l.
noia.C.arbit.tu.& Bal.in l.fi.C.de ali.pu.p̄stā.& l.id ꝙ pauperib.
in fi.C.de epi.& cle.& in l.fin.§.in ꝯputatione.C.de iur.de libe.&
in l.j.C.de fruct.& lit.ex pen.in nib. C.de fi.instr.in ver.seqͭ vide
re de scriptura quorūdā.& Io.de Imo.post alios in c.j.vt eccle.benefi.faciunt no.ꝑ doc.in l.Nesennius.de neg.ge.Idem tenet Im.
hic,rep̄hendens Ang.hic q tenebat ꝯ Bar.ꝑ rl̄am.l.ei q.ff.de ꝓba.
dicens ꝙ in d.l.fi.nō probat opi.Bar.sed s̄m Imo.ibi optime ꝓbat
opi.Bar.si bene ꝯsideret.Raph.& Pa.de Ca.hic dn̄t ꝙ si hr̄s fuit in
mora faciendi capellā, & post morā ibi reperit facta capella non
excusabit hr̄s a pęna,de qua i auc.hic amplius.C.de fideicō.secus
si ante moram facta fuerit ēt ab alio puemente:qa excusabit hæres a pœna.arg.l.sororē cū ibi no.ꝑ Bar.C.de his q.vt indi.& certe Bar.hic non discrepat ab hoc.Sed aduerte qa ipsemet Bart.in
l.qui sub ꝯdi.rōnū.ff.de ꝯdi.& dem.vr̄ tenere ꝯtriū eius ꝙ hic dixit
volens ibi ꝙ nō sufficit expensam esse factā nisi ille q eā facere tenebat ꝓbet eā fecisse ꝑ l.excellentię.in ver.flagitantib.eiusdē erogasse monstrauerit. C.de ero.mi.anno.lib.xij.Io.de Imo.in d.l.q
sub ꝯdi.ponderat istā ꝯtrietatē Bart. & ꝯcludit ꝙ aut erant aliquę
ꝯiecturæ ꝙ sumptus fecit ille q alleg.se eos fecisse,& ꝓcedit opin.
Bar.hic ꝑ l. fi. vbi pupillus moratus apud tutorem ꝑsumit alitus
a tutore q pupillus ꝑꝑ imbecillitatē ætatis & industriæ non p̄sumit aliunde sibi seruisse de alimentis ꝓuidere alias aūt procedat
opi.ꝯria per d.l.excellentię.non negat ꝙ nnn sufficiat probare milites tātam annonā habuisse quanta sibi dabat dato ꝙ susceptor
5 annonę non probet seipsum dedisse.†Et de mō probōnis expē-
c sarum[c] de quo aliquid hic incidenter tetigit Bar.vide oīno ꝑ eundem in l.non ignorat.ꝑ illū tex.valde no.C.de fruct.& lit. expen.
& ꝑ Bal.in l.in restituenda.C.de petu.hær.& ꝑ Bal.in alijs locis.ff.
alle.& Fed.de Senis in ꝯsi.144.inci.nulli dubiū & ꝙ voluit Bar.in
l.diuus.in fi.cū ꝯcor.ibi alle.ff.si cui plusquam ꝑ l.fal. ¶In ea.ibi.
§.repletionē. Solue q̄ ibi noīe vel eius opa illud ibi non accresce
6 bat filio hic aūt secus,vt in gl.j.¶†Extra gl.inducit hæc.l.ad q.s̄m
Ang.hic de equo ad brauiū currēte sine ragano ꝙ brauiū hr̄e debeat de qua.q.vide ꝑ Bar.in l.j.§.item acquirimus suꝑ ver.ceterū.
ff.de acq.pos.vbi alias dixi per Ang.in l.j.in prin.co.n.& ꝑ Cy. &
Mod.in l.Gallus.§.si eius.ff.de libe.& posthu.& in l.ij.ff.de ꝯdi. &
dem.& ꝑ Ang.in l.cū q nouissimus.vbi oīno vide.ff.de ad Tre. ꝑ
Bal.in l.q fundū.ff.quēad.serui.amit.ꝑ Imo.in l.hic articulo.ff.de
hær.insti.& in l.duo socij.co.ti.& in l.si duob. §.j.ff.quemad.testa.
7 ape.¶†Item facit ad.q.de qua vide per Bar.in l.si is qui.§.ꝙ si seruus.ff.de acq.re.do.& ad illam. q.q̄ format Bar.in l.sequitur. §. si
viam.ad fi.de vsuca.& in d.l.qui fundum.& per d.Anto.in repe.c.
fi.post medium.de cau.pos.facit etiam ad aliā quæstionem quā vide per Bar.in d.l.ij.ff.de condi.& demon.

ADDITIONES.

a ¶Dummodo fiat. Facit tex.optimus,& ꝙ ibi Bal.no.in l.j.ff.de nego.ge.ꝙ ad euitationem pęne, & ad prohibitionē vendōnis sufficit ob̄ro facta a quocūq.
,Fra.Cur.
b ¶Sumptum. Vide Fel.in c.sicut nobis.extra.de re iu.
c ¶Expensarum. Facit ad id ꝙ Bar. h.d.ꝙ in simili dicitur de valore rei & de quātitate interesse, ꝙ licet non sint specifice probatum in processu iudex tn̄ pōt taxare ex verisimilib.& ponit Abb.in c.cum causam. extra.de testi. & est text.in l.si traditio.& ibi Bar.C.de act.emp.

Venuleij. LEX CV.

1 *Si vna ex rebus alternatiue debitis pereat post oblationem liberatur debitor.*
2 *Promissor non liberatur perempta vna ex rebus alternatiue debitis si creditor non fuisset in mora.*

1 STipulatus sum. †Si vna ex reb. alternatiue debitis pereat post
oblationem liberat debitor, & in oblatione generis
subalterni electio est debitoris q quousque soluat va
2 riare poterit.h.d.vsq; ad l.vtrū.¶†In tex.ibi,mora nō
esset glo.subaudit ꝑ creditorem,&c.& bn̄, qa si creditor non fuis
set in mora cum ēt debitor in mora non fuisset tunc perēpta vna
ex reb.alternatiue debitis non liberaret promissor. l. Stichū aut
Pamphilum.in prin.ff.de sol.Suꝑ.l.q ex plurib.pondera gl.in ver.
no.dum dicit promittis fundū Seianū,&c. Nā s̄m illud exēplum
hic videtur esse text. ꝙ etiam vbi agitur de interpretatione,seu
declaratione possit interpretans variare.nam hic ꝑ expressionem
ꝓprij nominis, vnius fundi ꝓmissi apparet ꝙ ꝯhentes senserunt
de certo, & licet non ꝯstet de quo dr̄ cadere interpretatio nō electio.l.si q̄s a filio.§.si q̄s ꝑes.& ibi gl.ff.de leg.j. ergo non deberet
hic posse variari,vt est tex.sing.s̄m vnā lec.in l.quicq̄d. in ver.nec
rursus.ff.eo.vñ s̄m Imo.& Pa.de Ca.hic dicas ꝙ hoc exemplū gl.
non est bonū, sed exemplificare debet ꝙ promissor dixit ꝓmitto
vnum de fundis meis Seianis,vt in glossela.j.hic item s̄m dcm̄ exemplū positū in gl.in ver.hic esse tex.ꝙ valeat stip̄lo fundi si ꝯhētes senserunt de certo loco licet non ꝯstet de quo cuius ꝯriū Bar.
decidit singlr in l.ita stipulatus.in.ix.opp.j.partis.j.eo. & eū seqͭtur
Pau.de Ca.ibi,& Rapha.Cu.in d.l.si q̄s a filio.§.si ꝑes. pōt tn̄ cōcordare opi.distinguendo,quia aut fuit exp̄ssum propriū nomen
fundi,& vr̄ ꝙ stip̄lo valeat , vt hic cum gl.& no. gl.in l.stip̄lo ista.
§.in stip̄lonib.ff.eo.nec hoc casu ob.rō Bar.in d.l.ita stipulatus. videlicet ꝙ non valeat,qa non extat persona q̄ declaret, qa imo extat ꝑsona ꝓmissoris cuius declarationi statur.d. §.in stip̄lonib.&
ibi no.aut non fuit in stip̄lone expressum propriū nomen, sed in
ꝑfatione dixit ꝓmissor ꝙ volebat ꝓmittere fundū certum postea
in stip̄lone nō exp̄ssit nomen fundi,& ꝓcedit opi.Bar.i l.ita stip̄ls
& ad hoc ꝓprie tendit gl.in l.cū post.§.gene.ff.de iure.do.per.d.l.
ita stipulatus.Et ad hanc.l.vide no.ꝑ Bar.in l.j.ff.de reb.dub.

Venuleij. LEX CVII.

1 *Promissio facta patri de dando ei aliquid sub conditione si eum emācipat valet.*
2 *Obligatio inter patrem, & filium contracta, an valeat.*
3 *Pater an & qñ possit cogi emancipare filiū & econtra filius inuitus emācipari.*
4 *Emancipatio pōt fieri precio, sic feudum potest concedi per precium.*
5 *Feudum non dicitur habere naturam feudi si pro eo aliquid annuum promittitur sed potius emphyteusis dicitur adeo ꝙ nō venit præstādū iuramentū fidelitatis.*
6 *Emancipatus debet dare premium patri pro emancipatione,non econtra.*

Vtrum

1 VTrum. †Valet promissio facta pri de dando ei aliq̃d sub cõdi.si ipsum filium emanci-
2 pet.h.d.† No.tex.q̃ ſm hec tpa nõ vr oblõnẽ cõsistere inter patrem & filiũ ẽt adoptiuũ. iõ hic datus est expromissor a filio adoptiuo de quo recurre ad.l.si quis pro eo.ff.de fideiusso.ad.l.frater a fratre.ff.de cõd.inde. ¶ In gl.pe. ibi.l.si cui.doc.cõiter reprehendunt gl. quia.l.si cui. loquit̃ qn aliq̃d legabat̃ pri,vt emanciparet hic aũt nihil datũ erat pri, & licet sibi promissium fuerat tñ,pmissio fuit factã sub cõdi.si pr emãciparet non ergo,pmisit pr emancipare:ergo emancipatio est in cõdone non in oblone.l.si qs sub cõdi.ff.si qs omis.cã te. Tñ saluari põt gl.qa licet nõ posset cogi emancipare iure actionis postq̃ pr emãcipare non,pmisit tñ postq̃ acceptauit illã,pmissionẽ pecuniẽ potent cogi offi.iud.sicut in l.si cui.q̃ est valde sing. ſm Raph.hic teneo opi.cõem cõ gl.& Raph.qa in l.si cui.pr simplr agnouit legatũ hic aũt acceptauit,pmissionẽ non simplr,sed sub cõdi.si emanciparet si aũt hic fuisset facta,pmissio a pre de emancipando filium & pp hoc,pmissa fuisset pecunia tunc non iure actionis,sed offi. iud.cogi põt pr & hoc casu hẽet locũ gl.nra q̃ est no.ſm Ang. inquantũ extendit. d. l.si cui.q̃ loq̃t in legato ad stiplonẽ & q̃tũ ad hoc cũ eo simplr transit Imo.nec mirũ est si hoc casu non põt cogi iure actionis,qa qn pr,pmittit aliq̃d inestimabile ,p re ẽstimabi si sibi data non cogit̃ iure actionis,sed iud.offi.,pbat̃ in l.filiusfa.§. ſm vulgarẽ.de lega.j.& d.l.si cui. Quod secus est qn vtrũq; est ẽstimabile,vt patet i l.si legatarius.in prin.de leg.iij. & hic põt esse rõ eorum q̃ dñr hic p Ang. & Mo.q̃ qn pr expsse,pmisit iure actio-
3 nis cogi non põt † qn aũt pr possit cogi emancipare, & cõ qn filius inuitus possit emancipari vide p gl.in l.non põt. ff.de adopt. & inst.q.mo.ius pa.po.sol.§.fi.& in l.nec auus.C.de emanci.lib.& in §.gñalr.in auc.q.mo.nã.eff.sui p Bar.in l.q dã cũ filiũ.j.e. p Bal. in l.quis.C.de fideic.& aliq̃d p An.hic,& Imo.post eũ q sustinet deñ Ang.de pre volente emancipare filium inxosum eo inuito cõ glo.d.l.non põt & in d.l.nec auus.quas dicit reprobari p Bar.in l.
4 q dã cũ filiũ.j.c.¶ †Et p hanc l.dicit Bal.in d.l.licet. C. de liber.cã. q̃ sicut emãcipatio fieri põt p pciũ ita & feu. poterit cõcedi p pciũ quis gratis dari debeat, qa ſm eũ multa fieri nõ dñt q̃ tñ facta tenent alle.l.j.§.,pmittit̃.ff.de aqua quon.& ẽsti.& l.j.§.biduum.j.qn appe.lii. Adde q̃ verũ est feudũ p pciũ emi posse vt est casus in c. j.de natur.feu.& in c.ad nram de emp.& vend.tñ ſm Bal.in l.si q̃. C.de ope.lib.nõ habet propriam nãm feudi. vñ tunc videmus q̃
a tale feudũ cõ sui nãm transit ad foeminam ᵃ ita no. inquit Bald.in
5 c.j.& in c.decedenti.cũ seq.in ti.q feu.da.pos.¶ † Pro hoc optime facit,qa si,p feudo aliquod annuũ,pmittit̃ non dr hẽre nãm feudi, sed potius dr esse emphyteusis adeo q̃ ẽt non erit p̃standũ iurm fidelitatis.Ita singularissime voluit Cy.in auc.ingressi.in antepe. q.C. de sac.san.ecc.& ad hoc subtiliter inducit.c.j.de forma fidelitatis & idẽ voluit Bal.in l.liberti.C.de ope.lib. & Bal.in tit. de pa. cõstan.in ver.libellanum.Benefaciunt no.p Spe.in ti.de loca.§.nũc aliqua.in ver.iij.& ver.lxxxv. & p Iac.de Bel.in p̃ludijs feudorũ q̃
6 ,ppetuo tene menti.¶ †In gl.in ver.curaret.hanc gl. dicit Im.esse notandã,p senib.q̃ verent̃ male timere a filijs, vel nepotib.maxime ex fratre.vñ curant extorquere ab eis aliqua oblonẽ & ex his apparent multa instrã emancipationũ esse hodie inepte cõfecta,
b qa in eis cõiter dr q̃ pr in p̃mium ᵇ emancipationis donauit aliq̃d filio,qa imo cõ pr esset p̃miandus adde tex. p quẽ ita ibi dicit Bar.in l.cũ oportet.§.cũ aũt.C.de bo.q̃ lib.& p Bal.in d.l.q̃uis.C. de fide instr.idẽ addit hic Imo. p ver.forte p hanc. l.reprobari posse vnã solonem gl.positã.in l.j.§.si parens. ff. si qs a pa.sue. ma.dũ ibi dr q̃ pr a successione filij repellit̃ pp delictum.i.pp pecuniam acceptã,&c.nã ſm Imo.non vr illa sol. bona, qa pr non vr delinquere cũ l.pmittente hoc faciat.xxiij.q.iiij.c.qui peccat. & argu.l. Gracchus.C.de adul.Tñ sustinendo gl.in d.§.si parens põt dici q̃ qn aliq̃d ,pmittit̃ ,p emancipando non est turpitudo talis, & tanta,quæ reddat stiplonẽ nullã, sed bñ est talis q̃ excludit patrem a successione filij ſm formã cõceptã in l.j.ad fi.ff.eo.vbi dixi.

ADDITIONES.

a ¶Foeminam. Adde Lu.Ro.consi.23.
b ¶Premiũ. Est enim magni effectus,qa licet dicã in p̃mium emãcipationis non posset dici donõ ab cãm ex quo vere nulla cã subest sicut qñ pr dicit se donare alio ob merita q̃ nisi probent̃ non p̃sumunt̃ qñ aũt filius emancipatur an possit petere legitimã Bal.post Cy.in l.nõ p̃t ẽcludit q̃ nõ & Bal.in l.q̃uis.C.de fideic.

Venuleij. LEX CVIII.

1 *Stipulatio concepta sub conditione qua pendet ex facto incertę persona valet.*
2 *Doté põt quis promittere pro incerta muliere, & fauore dotis p̃sumitur donõ.*
3 *Stiplo facta sub conditione valet absque alia cã quasi condõ succedat loco cãe.*
4 *Stipulatio qñ nulla expressa est conditio an valeat sine causa.*
5 *Promissio si sine cã fuerit facta & dubitatur,an fuerit facta ab errante,vel sciẽte an præsumatur donatio.*
6 *Stipulatio sine causa facta non valet nisi contineret conditionem.*
Stipulatio sine cã non valet nisi præcessisset aliqua cã ad quam posset referri sequens stipulatio sine causa,quia tunc præsumitur facta ex illa causa.
7 *Stipulatio sine cã non valet nisi concurreret coniunctio personarum & paruitas rei sine cã promissa,quia tunc præsumitur donatio.*
8 *Traditio sine causa an valeat.*
9 *Dispositio seu substantia contractus non põt conferri in voluntatem debitoris.*
10 *Contractus si conferatur in voluntatem tertij an valeat.*

1 A Titio ita stipulatus. † Stiplo concepta sub cõd.q̃ pẽdet ex facto incertę psonæ valet,& vbi rõnis diuersi-
a tas reddi nõ põt ᵃ idẽ iuris esse dz & in ptãte ,pmissoris stiplo cõferri non põt & in alternatiua summarũ, q̃ minus est inspicimus in alternatiua vero temporum qd̃ lõgius
2 est.h.d.vsq; ad.l.si mihi.¶ †No.q̃ pro incerta muliere,quis dotem promittere põt,vt hic,in prin.l.a Titio.sed an tũc ,pmittẽs videat̃ donare illi mulieri, vr q̃ non qa ad eã affectionẽ non hẽt cũ sit psona incerta. Contra putat Pa.de Ca. hic fauore mrimonij per l. j.§.accedit.C.de rei vxo.&c.Pro quo põt ẽt adducere, q̃ incerta psona certificãda ex certo euentu interdũ locum habet p̃sumpta donatio,vt l.qua rõne.§.fi.ff.de acq.re.do.& declarat Bar.in l.lici-
3 tatio.in prin.ff.de pub.¶ †Secundo no.ex ead.l.in prin.q̃ stiplo facta sub cõdit.valet abs̃q; alia cã quasi cõdõ succedat loco cãę.ad idẽ tex.l.cũ ad p̃sens.& ibi hic no.Bar.ff.si cer.pe.& ibi hoc ,pbat eẽ verũ ẽt si cõdõ eẽt impropria puta.de p̃nti vel p̃terito. Et iõ p hãc l. refert Pa.de Ca.hic se vidisse terminari Florentię valere cõuentionẽ qua sępe Florentini vtunt̃ videlicet,pmitto.x.si Imperator hic anno morietur. & si non morietur ,pmittis mihi. c.nã si morit̃ agi põt ad x.faciebat dubium ſm eũ,qa nulla videbat̃ subesse iusta cã,sed potius turpitudo sicut dicimus in ludo taxillorũ.tñ fuit iudicatũ & cõsultũ ſm eũ q̃ valeret , qa sufficit cõdõ ,p cã.Addatis q̃ bñ fuit iudicatũ ,p quo addo q̃ no.Hos.in c.gẽma.de spon.vbi voluit q̃ si duo sint quorũ vnus,pmittit alteri.x.si fiat mrimoniũ inter Titiũ & Bertã alter cõ promittat eidẽ.x.si non fiat mrimoniũ, q̃ valebit stiplo sicut si cõcepta esset sub quauis alia cõdõne & hoc si dicti inuicẽ,pmittentes sint exnei dictorũ Titij,& Bertę:secus si promittant noie mulieris,vel vari sponsalia fieri,& casu quo non fiant,p mittãt pęnã,qa nõ valet,pmissio pęnę adiecta principali q̃ debet esse liberũ.d.c.gẽma.& l.Titia.in prin.j.e.q̃ seq̃t Io.de Imo. in d. l.Titia.& pro illa.q.vide ẽt Sal.in l.ex eo.C.de inuti.stip.Frequẽtãt Florentini aliã sitem cõuentionẽ vt,pmitto tibi.x.si nauis mea mercãtijs onerata ad talẽ locũ applicauerit salua.Si aũt tu,pmittis mihi reddere valorẽ meę mercãtię , nã cõuentio valebit ſm rõnẽ superius alle.& ẽt cõtractus est licitus, vt est casus expssus,& sing. i l.in naue Saupheij.ff.loca.& q̃ ibi gl.i ver. oneris.& ita iq̃t Pa.de Ca.dicẽs q̃ de illo tex.ad hoc nõ ,ppẽdũt gl. nec doc.& dicit hic nõ reperiri pbatũ de iure cano.idẽ tenuit.d.Lau.de Rodulphis i suo solẽni tracta.vsurarũ i iij.pte.i iij.q.quẽ posuit i cõmẽto.c.cõsilium.de vsu.& sequunt̃ Mod.s.Io.de Ana.i c.nauiganti.de vsu.l.z Pe. de Anc.in l.fi.de nau.fœno.in reportatis iuris ciuilis reliquerit cogitandũ per id q̃ dr de ludo taxillorũ iuxta ea quæ plene hñr in c.pe.de vi.& ho.cle. sed ad illud rñdet ex ibi no.q̃ illud est ,phibi-
4 tũ pp blasphemias q̃ p̃sępe fiũt in ludo.†Qñ aũt nulla expssa est cõdõ an valeat stiplo sine cã tetigit hic aliq̃d Ang.& latius Mo.in quo p̃t sic cõcludi. Quod aut ,pmissio fit p illũ q̃ scit nullam obligatõni cãm subesse & p̃sumit̃ donatio , vt voluit gl.in l.qui cum alio.in gl.mag.j.de reg.iur.& in d.l.iij.§.j.in l.hactenus.§.fi.ff.de cõsti.pec.& probat̃ in l.Cãpanus.ff.de ope.lib. & in l.j.§.his qui in ppetuã.ff.de cõd.inde.& in l.cuius per errorẽ de re.iu.iuncta.l.fi.C. ad.l.Fal.vbi solutio & promissio a pari ,pcedũt. Et hoc verũ est si stipulator nõ solũ ,pmissor scierit cãm nõ subesse q̃uis gl.in hoc vltimo dicat cõtrũ.in l.ij.§.circa.ff.de doli exce.volẽs.q̃ si stipulator scit cãm nõ subesse nõ possit ex stiplone agere. Et illam gl.sequit̃ Dy.in §.de cõstructa.inst.de actio.& in c.q̃ semel.de reg.iu. in vj.& male ſm Bar.in d.§.circa.& Bal.in l.gñalr.C.de non nu.pe.& Im. hic.& Pa.de Ca.in l.si diuortio.j.c.¶Pro quib.vr text.in d.l.si diuortio.q̃ indistincte loquit̃,& iõ verior vr opi.Bar.cõ gl.i d.§. circa. Et probat̃ rõne qa ad validitatẽ dictæ stiplonis valet,q̃ debeat stipulator, & ,pmissor scire cãm non subesse. nã tunc bñ vñr ambo cõsentire q̃ sit donõ.d.l.cãpanus. alr nõ viderent̃ cõsentire in cã donationis pp errorẽ stipulantis,& sic nõ posset acq̃ri stipulãtis nõ cõsentiẽn in illa cã.ff.si cer.pe. & iõ qñ stipulator putaret cãm subesse& ,pmissor sciret nõ subesse ad hoc, vt ex,pmissione scienter fcã agi possit tanq̃ fcã ex cã dona.necesse est, q̃ stipulator postea certificatus

ADDITIO.

a Fran.Cur. ¶Non potest. Adde tu in simili Ale.l.inter.§. du leg.in addi.ad Bar. & ibi q̃ alle qui,alle.dissimilitudinem habet hoc probare.

certificatis q nulla suberat cā ratificet ꝓmissionem p.d.l.si ego.
Donatio.n. nō pōt cēseri facta nō ꝯsennētī.l.abiūri.š.de dona.&
in ꝓposito nr̄o no. Bart.ī.l.j.eo.ti.& Bal.in.l.falsus.in ver.iiij.q̄nī
nūq̄d solutū &c.C. de fur. ¶ Et hāc primā ꝯclonē intelligas ꝓ-
cedere in ꝓmissione in qua interuenit stiplō.secus in ꝓmissione
facta sciēter sine cā qñ ꝓmissio eēt nuda ꝯuentio ,qa nō vr̄ facta
aīo donādi nec agi poterit ex ea tanq̄ ex pacto nudo de donan-
do q iā pariat hodie actionē.iuxta.l.fi.q̄s argētum.§.penul.C.de
do.Nā in casu ꝓxime dicto nō pareret actionē ne duo spālia seu
duæ fictiones concurrāt q ē ꝯ.l.j.cū ibi no.C. de do. ꝓmis. & in
l.cū post.§.gener.& ibi no.š.de iu. do. Vnum.n.eēt spāle q ex pa
cto nudo oriaī actio ꝯ.l.legem.C.de pac.aliud eēt qa fingeret in
ꝓmissione interuenisse cā ꝯ.d.§.circa & ita eleganter voluit Bar.
in l.iurisgētiū.§.quinimo.in fi.š.de pac.& Gui.de Cu.Bal.Ange.
& Nod.in ea.l.in.§.sed cum nulla.& Bar.in.l.si tibi.in prin.eo.ti.
& Bal.in.l.si pacto.C.de psc.& in l.fi.ad fi.C.si cer.pet. & Imo.l.
in l.ædibus.§.fi.š.de don.& d.Abb.in c.si cautio.de fide instr. ad.
de Sal.idem tenētē in.l.legē.in vj.q.principali.C.de pac.auc. pro
missor. ꝓmittēs sine cā putabat cām subesse q̄ nō suberat & iste
ē casus principalis in quo dic ſm oēs q si ex tali stiplone agaī ob
stat exc.d.§.circa. Tertius est casus principalis qñ dubitaī an pro
missio sine cā fuerit facta ab errante vel sciente & hic est passus
dubius,nā Azo in summa authēticorū in ti.de fide instr.& Io.de
Bronostro in libellis suis sup ti.de ac.ex stipulatu.& Ia.de Ra.&
Pe.vt refert Cy.in l.gn̄alr.& Mar.de fano.vt refert Io. An. in sd-
di.Spe.in tit.de ꝯfes.§.nūc videndū.ver.licet q̄ est rō.& Bar.ī.l.ita
stipulatus.in j.op.vltimæ partis.j.e.& in l.ou da.š.de dona. & i d.
§.circa.tenent valere stiplonē tanq̄ factam ex cā dona.p.d.l.cāpa
nis.vbi hoc ꝓbaī qa loqī qñ sciente facta fuit.Idē ꝓ sua opin.al
le.l.hoc iure.in prin.cū ibi no.de don.vbi spāle est vt reqraīur cā
in promissione facta reip. secus est ergo in promissione facta pri
uato. Sed certe ēt illa . nō ꝓbat qa loqī qñ apparebat expsse de
5 aīo donandi. ¶ †Nā tunc est spāle in promissione facta Reipu.vt
nō sufficiat sola cā dona.& libertatis sed reqrīī alia c.p rōnē quā
ibi ponit gl.fi. vt magis faueaī subditis q̄ Reip. Sed nos loqmur
qñ non ꝯstabat de aīo donandi vn vero et vr̄ ꝯtraria snia.s. q in du-
bio vt tenuit gl.Ia.de Are.Cy.Ia.Bu.& Bal.in d.l.gn̄alr.& gl.in l.
nunq̄ nuda.de acq.re.do.& i.l.j.in fi.de icerto. ac.& l.l.j. de poss.
& d.§.circa.& Goff.in libel.sup ti.de act.ex stipu.& Azo.in sum.
C.de nō nu.pe.& Spe.in ti.de obl.& sol.in §.sequitur. ver.si vero
aliquis.& in.§.fi.ver.si vero rursus.& Bald.in rub.C.de ꝯfes.& in
c.j.§.penul.de ꝯtro.inuesti.& ambo.Sal.in l.creditor.C.de pac.& d.
Ant.& Abb.in.c.fi.cautio.de fi.instr.& imo.& Raph. hic,& Pau.
de Ca.in d.l.si diuortio.& in l.q̄ dotis.so.ma.& Flo. in l. cum de
indebito.§.fi.š.de ꝓb.& Ro.in l.gn̄alr.š.eo.& ēt Pau.de Ca. in d.
l.hoc iure.de dona.p.d.§.circa qui indistincte loquiī & per.l.q̄ fi-
ne.š.de cond.sine causa & per l.si stipulatus esses a me.j. de fide-
ius.& per d.c.si cautio. & per.d.l.cum de indebito.§.fi.vbi cautio
sine causa non tenet & appellatione cautionis venit etiam pro-
missio.l.sancimus.C.de verb.sign.præsumitur ergo in dubio per
errorem promisisse vt ēt est bonus text. in l.iiij. §.fi.š.si quis cau-
sub.fit inducendo vt ibi p Bar. Et sicut nuda traditio sine cā nō
est efficax.d.l. nunq̄ nuda.ita ēt dēt eē in ꝓmissione cū a pari ꝓ-
cedat promissio & solutio vt dixi.Nec ad hoc vltimū ob.l. cū de
indeb.in prin.š.de ꝓba. vbi circa traditionē p̄sumiī in dubio cā.
¶ Quia tādet no.Imo. hic q ibi traditio nō fuit factā simplr:nā
loquitur ibi qñ fuit fcā solo rei seu quantitatis velut debitæ. Se-
6 cus aūt in simplici traditione.d.l.nunq̄ nuda . † Et ita teneo qa
ista vr̄ vera ꝯclo q̄ primo limita nisi stipulatio sine causa cōtine
ret cōditionem vt hic & dixi.š.¶ Secundo limita nisi præcessisset
aliqua causa ad quam posset referri sequens stipulatio facta sine
a cā qa tūc præsumitur facta ex illa causa[a] tex.et exemplum habui
sti in.l.triticum.š.eod. ¶ Tertio limita non procedere in stipula-
tionibus iudicialibus : qa in illis dubio valebit stipulatio vt vide
tur proban.l.iiij.§.fi.š.si q̄s cau. ſm Bal. ibi sed certe vt ipse Bald.
subdit ille tex.nō probat. Tñ ipsemet Bal.in.d.l. gn̄alr approbat
istam litationem p id,qđ no.gl.elegās in l.j.in fi.š.de interro.act.
vbi cōfessio sine cā valet dūmodo in iudiciu facta sit. ꝓ hoc facit
q no.Bal i.l.sicut.C.de repu.hær.& in l.ij.C.de exec.rei iud.vbi di
cit q instrūa guarentigiata sine cā valēt qa hñt p̄ceptū factū a no
tario q perinde habet effectū ac si eēt factū a iudice vt no.Cy.in
l.j.C.de cōfes.in ꝓposito no.Imo.in l.fi.in ver.iij.limitat.j. quis &
7 a quo ap.nō lit.¶ †Quarto lita nisi concurreret ꝯiunctio persona-
rū & paruitas rei sine cā ꝓmisse:qa tūc p̄sumaī donatio ſm Iaco.
Bu.& Bal.in.d.l.gn̄alr.ac.l.si seruus cōis.& l.vtrū.š.de do.inter vi.
Adde q hoc idē voluit Pe.de Bella. per. & imo.in l.si fundū.j.eo.
¶ Quinto lita nisi aliqua merita stipulantis p̄cessissent qa tūc ꝓ-
missio intelligereī fcā causa remunerandi ac.l.si vero nō remune
randi.§.idē Pap.š.man.ſm Bal.in.rū.C.de confes.Et voluit Pe.&
Imo.in.l.si fundū certa dic.j.e.& q dixi ibi in fallen. ¶ Bñ facit ēt
q voluit Bar.in.l.cū q̄d post gl.š.si cer. pe. vbi tractaī q̄d de actu
traditiuo facto sine cā de quo actu traditiuo etiā dixi.š.& tangit
Pet.in d.l. si fundū vbi signanter dicebat q nuda traditio sine cā
nō trāsfert dñiū.d.l.nunq̄ nuda.tñ illud est verū si ego sum vsus
verbo trado:secus si verbo, do, qa intelligiī donatio vt sic trans-
feraī dñiū alle.§.sic itaq;.insti.de act.Et adde q cū Pe.in d.l.si fun
dum hic alle.tenuit Saly. in l.si donatione.C.de col.& Bald.in.l.
cum virum. C.de. fideic. vbi not. dictum posuit.Sed secundum
Imo.in l.fundum.hoc non videtur verum quia in d.§.sic itaque.
solū dr̄ q dare est dñiū trāsferre nō aūt aliquid ibi dr̄ si nulla cā
b interueniat q p̄sumaī cā dona . Sed q̄d si usus sum verbo ꝯcedo,[b]
nulla expressa cā dicit q p̄sumiī donatio tex.est in l.vxori.§. fi.in
ver.cōcesserit cū gl.in versi.fideic.& ibi hoc clare colligit Bar. de
le.iij.Idē ꝓbaī in l.fi.in prin.cū gl.& ibi no.oēs.š de do.¶ Probaī
in l.prohibere.§.plane.in ver.cōcedere.š.q vi aut clā.facit.l.cū pr̄.
§.dulcissimis.de le.ij.& tex.ī c.pastoralis. de do.quē ad hoc Abb.
Abb.ita tenēs i c.cū vene.de exc.nisi ſm eū alia ꝯiectura subesset,
vt si tibi petēti a me equū in ꝯmodatū dixeri ꝯcedo tibi equū,&
si ex p̄satione alr p̄sumereī.ac.l.Titia.§.idē tādit.j.eorum q̄ no.in
d.l.cū quid de quo ēt aliq̄d vide p Bal.in c.Titius filius.si de feu.
fue.ꝯtro.inter do.& agna.Et per Ang.in §.qa vero cl.j.in auc.de
nō alie.& de verbo.concedo.vide ēt gl.in c.j.de vsur.in.vj.dicētē
q verbū p̄dictū est gn̄ale q̄ gl. ꝓ no. allegat Bal.in. l.nō ambigiī.
8 ad fi.de legi. ¶ †Ex q̄b. habes p̄les litanones ad.d.l. nūq̄ nuda.s.
istā vltimam & illam q̄ posui circa intellectū. l. cū de indebito, &
illas q̄ colligunī ex casib.in q̄bus dixi stiplonē sine cā valere qa
idē erit in traditione q̄ equiparatur ꝓmissioni vt dixi. als potes
addere quas habes p no. p Bar.in d.l.incendi.C.si cer.pe.& vide
ēt no.p Bal.in c.j.§.si quis.de manso.de contro. inuesti. vbi dixit
q in iuribus incorpālib.puta seruitutib. traditio nō reqrit cām.
alle.l.si q̄s diuturno.š.si ser.ven.& idē dicebat tenere Old. Secus
aūt dicebat esse in stiplone facta sine cā p. d. §.circa. ¶ Et ex hoc
hēs altā elegātē litanonē ad.d.l.nunq̄ nuda. Tñ nō placet qa ī d.
l.si q̄s diuturno,vsus lōgi tpis. & allegati ntuli hēbant vim cāe.
9 ¶ †Sup.§.fi.no.q dispositio seu sub ꝯctus nō pōt cōferri in volū
tatem debitoris dicebat tñ no.Bal.in c.j.de feu.dato i vicē.l.com.
q si post istū ꝯctū secuta sit traditio valebit.alle.gl.fin.ī.l. inter sti
pulantē.§.si q̄s stipulantē.š.eo.q̄ tñ cōiter nō habeī , & ꝓ illa gl,
dicebat Bal.eē casum in d.c.j. vbi ēt non vr̄ hic probari:qa loqui
tur qñ ex dispōne.l.erat in ptāe alterius rescindere ꝯctum,& sic
p̄supponit q ꝯctus valebat ex ꝓuisione legis secus in casu nr̄o .
Et iō ipsemet Bal.in l.in ementi.in vj.op.de ꝯhen.empt.tenebat
traditionē isto casu nihil opari.& melius ex quo reperiī facta sine
cā saltē litima.d.l.nunq̄ nuda.¶ In gl.in ver. ꝓmittentis ibi vel ēt
stipulantis &c.gl.cōiter reprehendiī p Dy. Bar.& doc.hic p tex.
in l.si ita.in §.alli si volet.iuncta.l.senatus.§.legatū de le.j.Et ita ēt
tenuit Ray.in §.stiplo nō valet.š.eo.& Iac.Bu.Cy. & Bal.in l. in
emētis.š.alle.& in d.§.illi si volet.& Cy.in l.cū q̄dā.C.de ver.sig.
10 & Bar. in l.centesimis.§.fi.in prin.š.e.¶ †Quid aūt si cōferaī ꝯctus
in voluntate tertij vide hic Imol. tenentem hoc fieri posse circa
qđ adde q̄ dixi ī.d.l.stipulatio nō valet. vbi & hoc tenuit Bal.š.e.

ADDITIONES.

a Fran.Cur.¶Causa.Adde tu in fi.gl.& doc.in l.quædam mulier.š. de rei ven. & in l.ij.š.de acqui.poss.

b Fran.Cur.¶Concedo.Vide tu Ale.in l.sed si me putem.§.j.š.eod.tit.

Pomponij. LEX CX.

1 *Ius accrescendi cessat in actibus inter viuos.*
2 *In contractibus q non admittiī ad partē facit partē secus in vltimis volūtatib.*
3 *Ius accrescendi habet locum in contractibus vltro citroque obligatorijs secus in contractibus ex altera parte tantum obligatorius.*
4 *Iuri accrescendi licet in contractibus regulariter non sit locus,tamen fallit vbi alias dispositio redderetur inutilis si cessaret ius accrescendi.*
5 *Iuri accrescendi an sit locus in alijs contractibus quàm in vltimis voluntatib.*
6 *Ius accrescen.in casib.in quibus reperitur q in contractibus habeat locum illud est verum nisi essemus in casibus in quibus ille qui non admittitur ad partem faceret aliquo modo partem saltem ipso iure licet non ope exceptionis.*
7 *Ius accre.an habeat locum in donationib.factis a principe.*
8 *Ius accre.an habeat locum in donatione causa mortis.*
9 *Ius accre.an habeat locum in mortis causa capione.*
10 *Ius accre.an habeat locum in asignatione libertorum.*
11 *Ius accre.an habeat locum in contractu emphytentico.*
12 *Ius accre. an habeat locum si in cōcessione emphyteusis fuit dictum q post mortem omnium reuertatur ad dominum.*
13 *Ius accrescendi,an & quando habeat locum in contractu emphytentico.*
14 *Emphyteusis si conceditur tibi recipienti pro te nomine Titij fratris tui absentis isto casu an habeat locum ius accres.*

15 *Ius accre. an habeat locum in emphyteuſi eccle. recepta per patrẽ ſua nomine & pro filijs ſuis vſq; ad quartam generationem.*
16 *Emphyteuſis reuertitur ad dominum propter canonem non ſolutum.*
17 *Ius accre. habet locum in emphyteuſi conceſſa per abbatem duobus fratribus.*
18 *Iuri accreſcendi an ſit locus ſi dicatur concedo tibi & Titio præſenti & cuilibet veſtrum inſolidum.*
19 *Emphyteuſis ſi conceſſa eſt vſq; ad tertiam generationem & finita ſit tertia generatio eſt de nouo concedenda quartę generationi.*
20 *Emphyteuſis ſi fuit conceſſa alicui vſq; ad tertiam generationem finita tertia generatione non eſt concedenda quarta generationi quando dominus conceſſiſſet antequàm periſſet ipſam reuocari ſibi.*
21 *Emphyteuſis ſi fuit conceſſa vt ſupra proxi. non eſt poſtea concedenda quartæ generationi ſi intra annum a die finitæ primę non petijt inueſtituram renouari.*
22 *Ius accre. an habeat locum in officijs, & in quibus habet locum dicitur infra.*

1 SI mihi & Titio. †In actib. inter viuos ceſ-
2 ſat ius accreſ.h.d. ¶†No.ꝙ
in ꝯctib. qui non admittiẽ ad ptẽ facit ptẽ. Secus in vlti
mis voluntatib.l.plane.la.j. §.ſi duobus. & §. ſi coniunctim.ſ.de
leg.de quo die vt ibi.& l.hmôi.§.ſi Titio eod.ti. Rô autem quare
in vlti.volun.rẽ eſt locus iuri accreſcendi non autem in ꝯctibus
eſt ſm Imo.hic quia plenior fit interpretatio in vltimis volun.q̃
in ꝯctibus.l.in teſtamentis de re.iu.c.cum dilecti.de do.reproba
ta alia rõne q̃ dicit fuiſſe Ang. in voce vt hic per eum. Adde aliã
rõnẽ quia in ꝯctibus poteſt diſponens ſibi prouidere ꝙ habeat
locum ius accreſ.ex cõuentione ꝙ ſi non facit ſibi imputet.l.vete
ribus.ſ.de pact. non ſic in vltima voluntate & minus imputan-
dum eſt teſtãti ſi turbatus cogitatione mortis non prouidit iux
ta.l. hac cõſultiſſima.C.de teſt.& hac rõnem vtiẽ gl.j.C.de pecu.
eius q lib.mer. q̃ ẽt poſuit licet non tam clare Bal. in c.j.decedẽ
ti in x.q̃ſt.in ti.q feu.da.poſ.& Sal.in l.j.C.qñ non pe.part.& fuit
rõ Ia.de Ra.in l.j.de vſufr.accre.& iungi põt vtraq; rõ ſimul.quia
3 hęc ſecunda vẽ fuiſſe rõ primę.¶†In gl.in ver.nõ augeat ibi obeſ
ſet &c.hæc ſecunda ſolutio cõiter teneẽ p doc. hic & idẽ no.gl.ĩ
l.ꝯria.& in l.per ſeruum.§.ſi ſeruus.ſ. de acq.do.Et Iac. de Ra.&
Cy.in d.l.fi.C.de inutil.ſtipula. & cũ Cy. in d.l.fi. hic alle.tranſit
Saly.in l.j.C. qñ nõ pe.par.licet gl. ibi aliter dicat. Et ex hac ſolu
tione p d.l.fundus colligebat no.Ia.de Ra.& Cy.in d.l.fi.ꝙ in ꝯ-
ctibus vltro citroq; obligatorijs locus eſt iuri accre.ſecus in ꝯcti-
bus ex altera parte tñ obligatorijs vt in hac.l.& fuit rõ huius ſe-
cũdæ ſolõnis q a veriſimile eſt ꝙ venditor non fuiſſet vẽditurus
partem in caſu.d.l.fundus.eſt tex.no.in d.l.ſi quis aliam.ſ.de ſol.
& l.tutor.§.j.ſ.de mino.Sed ꝯ hanc ſol.alle.Raph.hic tex.quẽ di-
cit fortiter obſtare in l. vxorẽ.§. agriplagã. de le.iij.Et dicit non
poſſe rñderi niſi ꝙ in d.l.fundus a prin.nõ valuit venditio partis
in perſonã Titij ſed in §.agriplagã.valuit a prin. legatũ ĩ pſonã
oium æqs portionib⁹.Vel tu potes aliter,& melius rñdere vt col
ligitur ex no.p Bar.in d.§.agriplagã in fi.l.ꝙ ibi pciũ nõ erat cer-
tum ſed arbitrandum arbitrio boni viri vt ibi in text.Et iõ ſi vn⁹
tñ ibi vult emere partem æſtimatur illa pars pluſq̃ ęſtimareẽ to
tus fundus emereẽ p d.l. ſi qs aliã in rõne ſui, & ſic vendens nõ
patietur damnum. Sed.l.fundus. intelligitur qñ pciũ fuit cer-
tum ideo dimidia fundi ibi non æſtimabatur niſi p dimidio to
tius pcij.vnum puto.ſ.ꝙ illa.l. fundus. nõ haberet locũ ſi pcium
non fuiſſet declaratum & determinatum ſed relictum arbitrio
boni viri & hoc puto verũ licet ab alio ſcriptũ nõ reperiã in ter-
4 minis.¶†Itẽ p d.l.fundus dicebat Bal.in l.fi.ſ.de ꝯſt.prin.ꝙ licet
in ꝯctibus rẽ non ſit locus iuri accreſcendi tñ fallit vbi als diſpõ
redderẽ inutilis ſi ceſſaret ius accreſcẽdi. alleg.d.l. fundus. & auc.
ſi qñ.C.de conſti.pecu.q̃ limitationem non puto bene iure p-
bari nam.d.auc. non pbat immo concordat cum. l.noſtra.Ibi.n.
ſi dẽ ſatisfiet tibi a me & a Sempronio eſt certũ ꝙ ſi Sempronius
non conſenſit ego ero tñ obligatus p virili mea,& ita ad hoc al
le.illum tex.Bal.in l.j. C.ſi imperialis lib. ſocius.lib.x.nec rõ d.l.
fundus probat dictum Bal.Nam rõ ibi non eſt quia ꝯtus redde
retur inutilis ſi ceſſaret ius accreſcẽdi immo eſſet vtilis emptori
pro parte empta.vnde verba Bal.vñr neceſſario intelligenda ſm
Bar.circa.d.l.fundus.ſ.retuli. ¶Iti ea. ibi.§. cũ vide omnino q̃ ibi
dixi poſt Bar.& alios circa intellectum huius.l. quæ in aliquibus
5 ibi declaratur. †Extra gl. quia hic tractatur an in alijs ꝯctibus q̃
in vltimis volun. ſit locus iuri accreſcendi collige primo regulã
ꝙ non vt hic,& in auc.ſi qñ.C.de cõſti. pec.& in d.§.ꝙ ſeruus l.p
a ſeruum.ſ.de acqu.re.do.¶Fallit primo in vſufructu[a] ẽt inter vi
uos conſtituto ſm Bar.& doc.hic per l.j.§.fi.ſ.de vſufr. accre.ſed
ſm Raph.hic ille tex.loquitur in vſufr.relicto in vltima volun.&
ſic vẽ Rap.tenere ꝯriũ. Dic ꝙ ille tex. vẽ gñaliẽ loqui vt ibi in ver.
conſtitutus & in ver.conſtituitur & legitur. & ita tenet gl.¶Se-
cũdo fallit in his,q̃ indiuidua ſunt.l.proprium.ſ.cõia prædio.ſm
Bal.& doc.hic dicentes ꝙ ibi non eſt proprie ius accreſcendi,ſed
ius non decreſcendi.Sed Ang.ibi quem ſeqtur Pau.de Caſt.hic
dicit ſibi hoc non placere, q a ibi loquitur in ſeruitutibus indiui
duis q̃ ſui nã debentur cuilibet inſolidum et qñ pluribus effe-
ctualiter acquiruntẽ. l.ij.§.ex his.cum ſi.ſ.e. iõ ibi non cadit ius ac
creſcẽdi,nec decreſcendi.dic Bar.verum dicere.ſ.ꝙ in ꝯctibus eſt
locus iuri nõ decreſcẽdi put ipſemet clarius pbat in l.ſtipſo iſta.
§.eum q.ſ.eo. bene facit. l. j.§. cõis ſeruus duorum.j. de ſtip.ſer.
Sed ꝯ iſtam fallentiam.ſ.ꝙ ẽt in indiuiduis locum habeat ius ac
creſcendi vẽ tex.in l.ſi duo patroni.in prin.ſ. de iureiu.vbi in iu-
re patronatus qđ eſt indiuiduũ.l. q̃dã.ſ.fami.her. & l.fi.ſ. de iur.
pat.& no.gl.in l.ſub condi.ſ.de aſſi.nõ hẽt.locum dictum ius ac
creſcendi. Sed rñde ꝙ ibi ius patronatus illius ꝯ quẽ iuratũ fuit
nõ erat extinctum ipſo iure ſed ope excep. iuriſiurãdi vt ibi no.
gl.Iõ non hẽt locum ius accreſcẽ.ſecus ſi ipſo iure eſſet extinctũ
6 vt eſt tex.i l.cõi liberto.ſ.de bo.li.¶†Ex quo habes no.ꝙ in caſi-
bus in qbus reperiẽ ꝙ in ꝯctibus habet locum ius accre.illud ꝗeſt
verũ niſi eſſemus in caſibus in quibus ille q nõ admittiẽ ad par-
tẽ faceret aliquo modo mõ partẽ ſaltẽ ipſo iure licet nõ ope.ex-
cep.vt eſt caſus no.in d.l.ſi duo.iuncta.d.l.cõi. li.idẽ ſi faceret par
tem in ſolo iure retentionis vt declarat no.Barto.in l.j.pinde.§.ſi
ſeruus cõis p illum text.& ibi gl.j.de ſtipu.ſer.Et alij caſus in q-
bus qs facit partẽ plene no. in d. l.hmôi.§.ſi Titio p Dy. & Bart.
& de hoc iure accreſcen.in indiuiduis vide oĩno gl. & doc.in c.j.
de duo. fra. de nouo benefi.inueſti.vbi hẽ q d de feudo cõtinente
aliqd indiuiduũ & Io.An.in addi.Spe.in tub.de ſen.& Bal.in l.j.
C.qñ nõ pe.par. vbi Sal.in x.q. & in l.j.§. interdũ.ſ. de vſufr.ac-
7 cre.& ꝙ voluit Bart. in l.ij.§.ex.his.in vltimis ver.ſ.eo.¶†Tertio
fallit in donationibus factis a principe. l.j. C. ſi liberali imperia.
ſocius & lib x.& p iſtã. l.ſinglr refert Bal. in l.vnica.§.j.C.de cad.
to.& in c.j.de duo.fra.de nouo.bñfi.inueſti.& in c.j.de duo.fra.a
capi.inueſti.ꝙ ſi feudũ ꝯcedaẽ a principe habebit locũ ius accre.
ſecus ſi concedatur ab inferiore quo caſu intelliguntur iura feu
dorũ videlicet tex.in c.j.§.cũ vero.q feu.da.poſ.& i c.j.de gra.ſuc.
ĩ feu. cũ ſi.Et idẽ tenuit Rap.& Pa.de Ca.hic p d.l.j.& ita hoc an
b no ꝯſului[b] ꝙ nunq̃ exeat mentẽ tuã.Et licet ipſi nõ dicãt tñ Cy.
in l.j.in fi.C.qñ pe. par. tenuit ꝯriũ q a in feudis ẽt a principe
ꝯceſſis dicit ſeruari debere tex.in d.c.j.de gr.ſuc.cum ſi.Idẽ ſentit
And.de. Iſer.in d.c.fi.de duob. fra. a Capi. inueſti. dicens ꝙ iure
Romano.ſeruari debet.d.l.j. Sed iure feudorũ ſeruari debẽt iura
ſuperius allegata & idẽ ẽt tenet Iac.de Alua.in d.c.j.& dicit ꝙ.d.
l.ij.nõ dẽt ſeruari in feudali mã tñ magis placet pcedẽs opi. q a
vbi i iure feudorũ nõ reperitur aliqd ſpãliter deciſum ꝯ ius cõe
ſtamus iuri cõi vt in d.c.j. de gradi.ſuc.in feudo & no.ibi in glo.
j.q̃ põderat ibi Bal. & eſt melior tex.in c.j.in fi.de ſucceſ. feu.no.
p Bal.in l.fi.C.de ſuis. & in l.cũ oportet.in prin.C. de bo.q̃ lib.
Sed in vſibus feu. nõ reperimus tex.phibentem ius accreſcendi
in ꝯceſſionib.factis a principe ergo &c. idẽ ſentit Bar. in d.l.j.C.
ſi liberali imperia.in j.q. referendo.q. ad tex. Adde ꝙ idẽ ꝙ Cy.
ẽt voluit And.de Iſe.i c.j.de bñfi.fra.& ſa l.in d.l.j.i xj.q.C.qñ nõ
pe.par.p rõnẽ ibi aſſignatã p eũ videlicet ꝙ aliud eſt i feudo ꝙ re
ſpicit ſeruitiũ pſtidũ, & nõ oĩo gratuitũ & aliud in caſu.d.l.vbi ẽ
mera liberalitas.Cui tñ pt colligi rñſio ex no.p Bal.i pludijs feu
dorũ ibi dũ q̃rit an feudũ poſſit appellari gr̃a, & ꝯcludit ꝙ ſic,&
dũ Bal.in dictis locis dicit idẽ eẽ in rege ꝙ in pricipe puto eẽ ve-
rũ in rege ſupiorẽ nõ recognoſcẽte, als ſecus, q a non æqparaẽ
principi.c.p vene.& ibi not.q̃ fi.ſint legi. & no. doc.maxime Io.
An.& d. Ant.in c.cũ te.de re.iu.& Imo. i l.infamẽ de pub.iud.de
quo vide no.p Bal.in prin.ſforũ.& in auc.hoc amplius.poſt me-
diũ.C.de fideicõ. & in l.exẽplo. poſt.pe.C.de pbat. Et ꝯ Bal. in
hoc ꝙ dicit idẽ eſſe in rege ꝙ in principe vide tex.in c.j. i ver. in
hoſte regis.de bñfi.fra. vbi ſpãle eſt in feudo acqſito in hoſte re-
gis ſecus in ꝯceſſo a rege nõ in hoſte regis.Et vide oĩno do. Ant.
8 & Io.And. in c.p vene. hic allegato. ¶†Quarto fallit in mortis
cã donatio.l. vnica.§.fi. C.de cad. tol.q̃uis dona. cã mortis non
ſit pprie vltima voluntas vt no. in l.ij. ſ.de do.pręleg.in l.fin.C.
9 de dona.cau.mor.cũ ſimi.¶†Quinto fallit in mortis cã capione
ſm Bar.& Pa. de Ca.hic p tex.i l. Thais.§.ſticus ſeruus. ſ.de fidei.
libe.& cum Barto.in hoc cõcordat Ray. Dy. in l. pe.hic allegata
reprehen.

ADDITIONES.

a ¶Vſufructu. Adde ꝙ Ang.cõſ.154.dicit ꝙ qñ vſufruct⁹ reliqẽ ad vſum certũ a natura litarũ puta ad alimẽta nanq; vſufructu ẽ loc⁹ iuri accreſcẽdi ex qo ẽt ſine volo augmento alterius partis hẽret legatarius ſufficienter alimẽta gl.eſt no. approbata .a Bal.& Ang.in l.dominus.§.fi.ff.de vſucapi.
Ant.Franc.¶Adde ꝙ iſta forſan pcedẽ poſſet qñ vſusfruct⁹ ẽt legat⁹ ad alimẽta eẽt talis & tãt⁹ ꝙ ẽt ſi accreſceret pars alterius legatarij oĩno ipſe hẽret alimẽta ad ſufficientiã. Sed ſi portio ſibi relicta i vſufructu nõ eẽt ſufficiẽs ad alimẽta, crederẽ hẽre locũ ius accreſcẽdi nec iſto caſu puto hẽre locũ opi.dñi apoſtolici argumẽto & rõne ſua ceſſãte arg.c.c.cũ ce ſante.de appel.cũ ſi mi.
b ¶Conſului. Vide eius conſi.32.& conſi.26.lib.v.

reprehendentes gl. ibi sed Raph. & Imo. hic ɔ̄triū tenent ꝑ tex.
in l. pe. in prin. ff. de ɔdi. & demon. ¶ Non ob. §. stichus. q̄a ibi qui
liber eorum quibus erat danda cā ɔdō. implende tenebaī manu-
mittere tanq̄ hæres ideo videbaī eis iniunctū tanq̄ hr̄dibus ar. l.
nōnunq̄. & l. præcedenti. in fi. ff. ad Treb. non mirū ergo si sibi dā-
dum est insolidum illi cui solida accreuit hr̄ditas. Et ɔ̄ Bar. vī ēt
tenere Bal. in l. j. in versi. sed quid in patre. C. qn̄ non pe. par. & ibi
vide Ro. in viij. q. vbi approbat sibi illam. l. pe. de ɔdi. & demō. &
aliquid per Bar. in c. j. §. decenti in neul. q feu. da. pos. ¶ Nec obst.
si dicatur ꝙ in d. §. stichus. fuit iniunctum grauamen per domina
propria quæ præcedebant appellatiua & sic non deberent vide-
ri grauati tanq̄ heredes vt voluit gl. & doc. in d. l. nunq̄. ff. ad Treb.
cum si. quia rn̄de ꝙ vbi non sunt expressa nomina ꝑpria sed alia
puta filia vel vxor semper vī grauamen iniunctum tanq̄ hæredi
bus & sic pro hæreditariis portionibus. Casus est multum singu
laris ſm oēs in l. Lucius. §. meuia. ff. ad Treb. Sed ita fuit in d. §. sti-
chus ergo &c. & ista rn̄sio placet q. eq. d dixerit Ia. de Are. & Ang.
dicentes ꝙ ibi vī stichus grauatus ad dādū illis vt hr̄dibus ꝑꝑ re-
cōpensationem oneris manumittendi seruum q erat hæreditta-
rius. ¶ Nam ɔ̄ hoc dictum suum vī tex. in l. ita liber in fi. e. ti. & d.
l. nōnunq̄ cum præcedenti. ¶ Vel rn̄de ad §. stichus ſm Imo. hic
ꝙ ibi versabaī indiuiduū in legato. s. libertas q̄ ꝑ parte dari non
pōt. l. si pariter. ff. de libe. cā. l. j. C. de cōi seruo manumis. secus in re
diuidua. d. l. pe. ¶ Vī itaq; cōis sn̄ia ɔ̄ Bar. quia non pōt rn̄deri ad
l. pe. vn̄ concludas ꝙ aut illud ꝙ ex mortis cā capione p̄standum
est debet dari aliquibus hæredibus & habet locum ius accresē.
d. §. stichus. & hoc casu ꝑcedit opi. Bar. aut erat dādū aliq̄bus nō
vt hr̄dibus & cessat ius accrescendi. d. l. pe. de ɔdi. & demō. & ad
10 ista vide ēt in l. mortis cā capi. in princ. ff. de do. cā mor. ¶ †Sexto
fallit in assignatione libertorum. l. vtrum. la. j. ff. de assi. lib. ¶ Septi
mo fallit qn̄ interest ɔcedentis ꝙ locum habeat ius accre. ꝑ d. l.
fundus. ſm Bar. hic & dixi sup gl. ¶ Octauo fallit in casu. l. fi. j. quia
ad liber. procla. non licet. Et pōt esse rō ibi ꝑꝑ indiuiduum: quia
q's nō poterat esse pro parte liber & ꝑ pte seruus vt dixi. ¶ No-
no ſm Bald. in l. j. C. si libera. imperialis fallit in casu. l. Iul. §. idem
Celsus. ff. de act. emp. & l. cōe diuidi. §. si debitor. ff. cō. diuidun. Et rō
11 ibi patet quia erat acquisitio necessaria. ¶ †Et prædicta inducunī
vtiliter per Bart. hic ad. q. si conceditur emphyteusis duobus fra-
tribus an vno decedente sine hærede habili ad illā successionem
a portio decedentis accrescat fratri superstiti [a] & dicit non si con-
cessa fuit duobus fratribus præsentibus vt hic per eum & bene
loquitur. Et cum Bar. transeunt cōiter scrib. hic. ¶ Sed ɔ̄ Bar. ad-
duco no. per Iac. de Ra. & Cy. in l. fi. C. de inuti. stipu. vbi dicunt ꝙ
in ɔ̄ctibus vltro citroq; obligatorijs habet locum ius accrescendi
ꝑ sepius alle. l. fundus. & ɔcessio in emphyteusim est vltro citroq;
obligatoria quia obligat ēt ɔcedentē iuxta. l. ex conducto. & l. si
merces. §. vis maior. ff. loc. Et rn̄deri pōt ad alle. ꝑ Bar. ꝙ loquunī
in iuribus feudalibus vt cōcludit Bar. in l. vt iurisiurandi. §. si libe-
ri. de ope. li. ¶ Fallit q̄a in mā in qua iura feudalia sunt ɔ̄ rr̄as iu-
ris cōis si fit extensio de feudis ad emphyteusim. l. ꝙ vero. l. ius
singlare. de legi. cum ergo habemus de iure cōi ꝙ in ɔ̄ctu vltroq;
citroq; obligatorio hēat locum ius accrescendi. d. l. fundus. non
est in empyteusi standū decisioni q̄ tradiī in feudis in d. c. j. de fra-
de no. bn̄fi. inuesti. si. q̄a est ɔ̄ rr̄as iuris cōis. Sustinendo tn̄ deci-
sionē Bar. rn̄deī ad decisionē Iac. de Ra. & Cy. videlicet ꝙ intelli-
genda est eorum determinatio ſm doctri. Bar. q̄ ſ. recitaui, videli
cet in ɔ̄ctibus vltro citroq; obligatorijs hēat locū ius accrescēdi,
qn̄ ɔcedētis interest. nō in ꝑposito. ¶ Aut ɔcessa est res in emp.
ꝑ minimo p̄tio soluēdo singulis annis duobus pn̄tibus, & nō ha
bebit locū ius accrescendi q̄a ɔcedentis nō interest. Si vero ɔces
sa eēt ꝑ pēsione correspondēte fructib. hoc casu habebit locum
ius accrescēdi cū itersit cōcedētis, cui icōmodū quodāmō eēt hr̄e
rē i cōione ꝑ indiuiso, vn̄ magis interest ꝙ accrescat cū bona pēsio
12 ne. †Fallit tn̄ deci. Bar. hic qn̄ adiecta sunt hic verba, in cōcessione
videlicet ꝙ post mortē oim reuertaī ad dn̄m ita tenet Spe. i ti. de
lo. §. nūc aliqua ver. lxix. in fi. & Sal. in l. j. C. de iur emph. in xxiij.
q. & Pau. de Ca. in cōsi. 66. inci. viso & examinabo puncto. Ro. in
cons. 18. inc. in casu q̄onis ꝑpositæ. ¶ †Si aūt cōcediī ꝑ hec verba
13 cōcedo i emphyteusim tibi aut fratri tuo absenti, tūc cōcessio est
facta ex cā lucratiua, & ſm Bar. cessat ius accrescendi, vt hic. Aut
ex cā onerosa. & tūc secus, vt d. l. fundus. Et in hic aduerte quia
Bar. hic vī velle ꝙ si cōcedo tibi in emphyteusim fundū cū hoc ꝙ
soluas aliqd ꝑ pēsione annuatim, nō tn̄ aliqd aliud dat mihi ꝑ
cōcessione, dicet facta cōcessio ex cā lucratiua & sic i ea cessat ius
accrescēdi & est sollēne verbū. Facit ꝙ ipse voluit in l. j. in primis
verbis. C. de iu. emph. & ꝙ voluit gl. & doc. in c. potuit. de lo. Im.
hic ɔ̄triū tenet ꝙ imo videaī ex cā onerosa ex quo aliq̄d soluit. &
ꝑ hic facit licet nō alleget id ꝙ voluit Cy. in l. fi. C. de inutili. & re
tuli sup gl. s. ꝙ vbi ɔ̄ctus est vltro citroq; obligatorius &c. sp est
locus iuri accrescendi. Pro ista opi. facit ꝙ ēt late ꝑseq̄ī Bart. in l.
Mæuius. §. duob. de leg. ij. cōcludēs ꝙ de eo ꝙ hr̄ ex cā quasi lucra
tiua iudicatur vt in cā onerosa, vt ibi ꝑ eū. Sed Ang. & Raph. hic
simplr̄ trāseūt cū Bar. ꝑ quo Raph. simplr̄ allegat in arg. l. rogasti.
in prin. ff. si cer. pe. & Sal. in d. l. j. C. qn̄ nō petē. par. in xij. q. ¶ Pos-
set ꝑ cōcordia dici aut q̄d minimū soluiī ꝑ pēsione solū in signū
recognitionis dn̄ij, puta vnus denarius, & tūc ꝑcedat opi. Bar. q̄a
istud principalr̄ nō iponiī ꝑ onus, & hic forte sensit Raph. dū al
legauit d. l. rogasti. Ad hic bene faciūt verba Bald. in l. ij. C. de iure
emph. vbi talē emphyteusim appellabat bn̄ficiū, & adduco ēt ad
hāc distinctionē Bal. in l. j. §. in primo. C. de cad. tol. vbi. ēt appel
lat hmōi cōcessionē in emphyteusim bn̄ficiū. Secus si pēsionem
14 nō modicā soluere teneaī, q̄a tūc ꝑcedit opi. Imo. hic. †Si aūt cō
cordaī ꝑ hæc verba, cōcedo tibi recipienti ꝑ te noie Titij fratris
tui absētis, tūc ab initio valet cōcessio i totū q̄a verba obligatiua
& executiua cōferunī in recipiētē vt plene declarat Bart. in l. sti-
pulatio ista. §. si stipuler. ff. e. in ver. sextus modus. Et isto casu indistin-
ctē ſm Bar. cessat ius accrescēdi, & sic portio deficiēs reuerteī ad
dn̄m alleg. l. fundū cū mihi vēdēs. de ac. emp. Et cū eo trāsit hic
Ang. Raph. & Pa. de Ca. Et satis puto Imo. hic idē sensisse, q circa
hoc addit nihil. idē voluit Bar. in l. si quis vsumfructū. in fi. de vsu
fr. ꝙ intellige verū qn̄ ex post facto deficit portio illius fratris ab-
sentis, q̄a ius accrescēdi nō hēt locū postq̄ portio acq̄sita est, licet
postea deficiat p̄terq̄ in vsufru. l. j. §. fi. ff. de vsufr. accre. l. aquā. ad fi.
ff. queād. ser. amit. l. si minor. ff. de acq. hær. Et in hic differt a p̄cedēti
casu vbi a prin. portio nunq̄ fuit acq̄sita fratri absenti. Iō si in ca
su isto qn̄ cōcediī tibi recipiēti ꝑ te, & noie Titij fratris tui si fra-
b ter tuus [b] ratū nō hēat, tūc q̄a portio nunq̄ fuit sibi acq̄sita accre
scit tibi ꝑ l. si absēns. C. si cer. pe. Et ita ē de mēte Bar. expsse in d. l.
fundū. cū mihi vēderes. Finieī tn̄ illa portio in ꝑsona tua eo tpe
& mō quo finita fuisset si Titius ratū habuisset ſm Bar. ibi ꝑ l. fun
dū. & ſm ista intellige no. ꝑ Bal. i auc. si quas ruinas. C. de sac. san.
ec. & i l. j. C. qn̄ nō pe. par. & i d. §. in primo ad hāc q̄onē vide Bal.
in d. l. j. §. q āt. C. de cad. tol. & in d. §. in primo. vbi multa adducit.
15 ¶ †Successiue q̄rit Bart. [c] q̄d si res ē cōcessa ab eccl̄ia in emphy-
c teusim q̄rit recipiēti ꝑ se & filijs vsq; ad tertiā gn̄ationē, & deces-
sit duobus relictis filijs quorū vn' postea sine descēdēte decessit,
an portio eius reuertaī ad eccl̄am, an vero ꝑ ius accrescēdi accre-
crescat cōfratri. & decidit ꝙ accrescit cōfratri sicut in feudis. c. j. cū
simi. & de gradi. succes. in feu. & idē tenet Imo. & Ang. & Pau. de
Ca. nō ꝑ primas tres rōnes Bar. quas impugnat Raph. & Im. hic
sed ꝑ quartā rōnē ab eis approbatā vt hic ꝑ eos. Adde ꝙ idem ꝙ
hic tenet Bar. in cōs. inci. ex themate p̄dicto tria dubia &c. & Bal.
in d. §. in primo. & Bal. in l. ij. & ibi ēt Sal. C. de iure emph. & Pe.
de Anc. Im. in d. c. potuit & in c. ex parte. de feu. ¶ Sed Bal. i d. auc.
si quas. in fi. & in d. l. j. C. qn̄ non pe. par. tenet ɔ̄trium, q̄a postquā
ius emphyteuticum mortuo patre fuit cū effectu acquisitum oib'
filijs, licet postea deficiat non accrescit ɔiūcto vt dixi. Sed ad hāc
rōnem posset rn̄deri ex his quæ voluit Bal. in d. c. j. §. decem tn̄. ꝙ
ista portio deficiens dato ꝙ non obueniebat fratri superstiti per
ius accrescendi, per rōnem proxime dictam, tn̄ obuenit ei iure
cuiusdam successionis sicut in feudo. d. c. j. de gradi. suc. in feudis
tamen esset in hoc differentia an veniat per ius accrescendi, an ꝑ
ius successionis, vt declarat Bald. subtiliter in d. §. decedenti, quia
primo casu accrescit ipso iure, iuxta not. per glo. in l. j. C. quando
non pe. par. & l. sed cum patrono. in prin. ff. de bo. pos. & sic trās-
mitteretur ad hæredes illius cui accrescit absq; alia cognitione
quia ius accrescendi transit ad hæredes. l. qui patri. de acqui. hær.
Secus si deferreī iure successionis, quia requireretur agnitio, &
aliter non transiret ad hæredes. l. qn̄ sororem. C. de iure delib. l.
vnica. §. in nouissimo. C. de Cad. tol. Vel melius responde ut col-
ligitur ex no. per Bart. in d. consi. & hic ꝙ quando pater recipit
d pro se, & filijs usq; ad tertiam generationē. [d] uī recipere quousq;
aliquis ex filijs extabit. unde non per ius accrescendi, sed ut taci-
ti, pacti & inuestituræ sic concessæ admittetur frater ad portionē
deficientem

ADDITIONES.

a ¶Superstiti. Adde Fed. de Se. consi. 173. & per eum Alex. consi. 65.
b Thom. ¶Tuus. Vide Alex. in consi. 24. in v. vo.
c Thom. ¶Bar. Vide Lu. Ro. in consi 325. inci. in casu propositę. in fi. & in consil. 19. inci. in casu q̄ō. & Ias. i l. ij. §. pronū. ff. de in ius vo. & Ale. i cōsi. 136. in pri. in j. vo. & in cōs. 128. in prin. in v. vo. & vide Bart. in cōs. 68. & ibi dixi plene i add.
d Ant. Fran. ¶Generationē. Adde ꝙ idē videreī dicendū si emphyteusis ab eccl̄ia eēt ɔcessa alicui simplr̄ ꝑ se & filijs absq; eo ꝙ opponanī illa verba absq. in tertiam generationem q̄a ip illa verba subintelligūtur sine apponanī qn̄ emphyteusis ecclastica nō transcendit de sui natura tertiā gn̄ationem vt auct. de alie emph. & in auc. de non alie ff. emphyteusim neq; ēt transit ad hr̄des extraneos. vt per gl. & doct. maxime mod. nouissimos, in l. etiam. ff. so. ma.

deficientẽ arg.l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis inducendo,ut hic per eũ,
facit optimus tex.in c.j.de feu. March.in ver.per inueſtiturã fra-
tris quẽ tex.ibi Bal. reputat mirabilem dicẽs ibi probari ꝙ in feu
dis poſt portionem acquiſitam nõ proprie dr̃ hr̃e locum ius ac-
creſcendi,ſed ius inueſtiturę primę parentis vt ibi.Et ꝑ hic patet
reſponſio ad id quod allegari poſſet in ꝯrĩũ.ſ.quod nõ ꝓcedit ar
gumen.quo vtitur Bar. hic arguẽdo de feudo ad emphyteuſim,
q̃a a pari non procedunt cum iure nõ probetur talis ęq̃paratio.
vt notat Bar.in l.vt iuriſiurandi.§.ſi liberi.ſ̃.de ope.li. & Bal. in c.
i.an agna.vel filius,quicquid ibi dixerit gl.Nam reſpondeo ꝙ nõ
ꝑ æquiparationem ad feudũ, ſed ex vi verborum inueſtiturę, &
conceſſionis procedunt prædicta ſ̃m Bar.in.d.ꝯſ. & proxime di-
a xi,& iſta ẽ melior ratio[a] q̃ ratio q̃ ponit hic Bar.de mor. cauſa ca
pione.quẽ reprehẽdi.ſ̃.& ꝑ rõnem q̃ ponit Bar.ꝑ.§.ſi liberi.& ꝑ
l.verũ.ff.de aſſig.liber. quia illa rõ eſt in ſpãli caſu aſſignationis li
16 bertorũ vt dixi in ſal.ẽtijs.¶ †Prædictam ꝯclonem limitat Bal.in
d.§.in primo niſi portio deficeret ꝑꝑ canonẽ non ſolutum,quia
tũc in ꝯpẽſationẽ iniuriæ illatę dño reuerteret̃ ad dñm ꝑ c.j.§.ſi.
q̃ fuit prima cau.bñfi.amit.ſed de hoc dic vt colľr ex no.ꝑ Bar.in
l.eũ q.de interdic.& releg.& ꝑ glo.& doc.in c.j.hic quoq; de.ſuc.
feu.ꝑ hoc plene in.d.c.ex parte.cum multis ſimilib.& in c.j.ſi va
17 ſallus feudo priuet̃ cũ debe.defer.† Et tene menti dictũ Bar. hic
volentis ꝙ ſi abbas empyteuſim paternã de nouo conceſſit duo
bus fratribus finita iam linea q̃ aſſumit nãm feudi ſeu emphyteu
ſis primæ adeo ꝙ erit locus iuri accreſcendi Doct.hic vñt trãſire
cũ Bar.cui adde gl.& ibi Bar.in c.ꝙ dr̃.l.j.C.de impen.& gl.pecu
liũ.§.ſi ge.ſ̃.de pec.& bonũ tex.in c.j.de vaſal.decre.æta.& ibi per
And.de Iſer.& Bal.in l.j.C.qñ nõ pe.par.& in.xv.q.de renũ.di.&
in.c.j.an agna.vel filius.& Imo.in c.ex parte.de feu. & Ro. in ꝯſ.
205.inci.in caſu propoſitę q̃onis. Limita tñ ſinglr̃ eſſe verũ niſi ĩ
iſta reformatione ſeu renouatione eẽt adiecta aliqua noua quali
tas ſeu cl̃a ſeu noua forma q̃a tunc cenſet̃ noua cõceſſio ſ̃m Bal.
in c.Imperialẽ.§.inſuꝑ.de ꝓhi.feu.alie.ꝑ Fed.& in.d.c.j.an agna.
vel fiſcus.& in l.j.ſ̃.de re.diui.& conſuluit Pau.de Ca.in cõſ.232.
18 ar.l.ius ciuile.ſ̃.de iu.cum ſi.¶ †Quid ſi dicat, ꝯcedo tibi & Titio
præſenti cuilibet vrm̃ inſolidum,vel emphyteuſim, an ꝑꝑ illud
verbũ inſolidũ ſemper ſit locus iuri accreſcendi?& vide Bal.elegã
ter concludentẽ ꝙ ſic,in.c.j.in.§.filia.in fi.de ſuc.feu.& ĩn.d.l.j.qñ
non ſte.pa.Pet.de Anch.in conſi.223.incip. in Xp̃i nomine. duo
19 prima dubia.¶ †Vltimo bene no.ꝙ ſignanter dixit Bar. hoc vo-
lens ꝙ ſi conceſſã eſt emphyteuſis vſq; ad tertiã generationẽ, &
ſic finita tertia generatio, facit dñs iniuriam illi de quarta gene-
ratione ſi eis de nouo non concedat in emphyteuſim ar.l.j.§.ꝑ-
mittitur.ſ̃.de aqua quoti.& eſti. in tñ ꝙ ab illatione talis iniuriæ
poſſet appellari & cõpelli dñs ad renouãdũ feudum ſ̃m Bar.hic,
& in.l.ij.in fi.ſ̃.de priuil.cred.& in d.§.permittitur.& Bal.in c.j.in
ti.quemad.feu.ad filiam perti.licet aliqui allegent eum ibi tene-
re.ꝯ Bar.& Pe.de Anc.in conſ.172.inci.in Chriſti nomine ex the
mate priui.& in ꝯſ.cxvi.inci.do.Lazarus.& in conſi. 116.incip.in
Chriſti noĩe plene & ſubtiliter.& Ro.in conſi.22.inci. propoſitę
mihi ꝯſulationis ꝑ.l.ꝯgruit.& l.prædia.in c. fi. C.de loc. prædio.
ciuili lib.xj.& l.iubemus.C.de aduo.diu.iudi.Sed Imo.hic,& in
c.pen.de poſtula.præla. ſub dubio forte dicit hoc nõ videri verũ
q̃a dñs finita linea ſi velit alteri concedere vtitur iure ſuo, & iõ
nemini facit iniuriã.l.iniuriarum.§.j.j.de iniurijs.Et ad.§.promit
tit̃.inde ꝙ licet poſſet dici large iniuria,nõ tñ ſtricte taliter ꝙ poſ-
ſit appellari,q̃a hoc ibi nõ dr̃ pro qua opi.optime facit tex.in d.
c.ex parte.in ver.libere.eit̃.de feu.Sed Bal.in addi. Spe. in ti.de lo
ca.& in c.in pñtia.de ꝓb.ſequit̃ ſimplr̃ opi.Bar.& idẽ Ang.in d.§.
ꝑmittitur.in fi.Et Ro.de ath.in rub.poſt med.& d.An.in c.j.de lo
ca.& d.Car.Flo. in c.pe.de poſtu præl.& per ibi no.per glo. & ẽt
Ro.in l.ij.in prin.ſ̃.ſo.ma.Ibi tñ ſubdit ꝙ in ꝯñũ facit.l.ne cui.C.
loca.& l.dudũ.C.de ꝯhen.emp.& d.c.ex parte.aliter nõ decidit,
& Io.de Imo.in c.ex parte.ſimpliciter trãſit cum Bar.hic. Putarẽ
b in hoc dubitabili paſſu ſic cõcludi poſſe[b].ſ.ꝙ ĩ emphyteuta eccle
ſiæ vera ſit opi.tenentiũ ꝯ Bar.q̃a eſt tex.in d.c.ex parte.in ver. li
bere.ꝙ importat idẽ qđ ſine aliquo impedimẽto & ꝯdictione vt
per gl. in cle.dudum.de ſep.neg. p̃lato in j.& ibi ꝑ Archi.& in c.
cum ep̃s.de offi.or.eo.lib.& in c.irrefragabili in prin. de off.or.&
ibi Ant.de Bu.in c.j.de regula.in vj.& ibi Do.de ſan. Gemi. & ꝙ
in eccleſia non procedat opi.Bar.tenuit & Ro.in ꝯſ.215.& in cõ-
ſi.70.vbi dicit apud Ariminũ ſe conſuluiſſe ꝯ Bar. Pro quo facit
q̃a pro Bar.nõ allegant̃ niſi iura ciuilia q̃ niſi ſint expreſſe a cano
ne approbata non ſunt ꝯ eccleſiã ſeruanda.c.eccleſia.de ꝯſti. &
bñ firmant doc.in l.ff.de ſolu.Sed in alio emphyteuta poſſet ꝓ-
cedere op.Bar.per d.§.permittit̃. Quã opi.Bar.ꝑꝑ eius authori-
c tatẽ in practica ſæpius vidi ſeruari,& ẽt habet magnã ęq̃tatẽ,[c] tñ
in puncto iuris non vr̃ bñ ꝓbari, nam ad.d.§.ꝑmittitur.eſt.ſ̃. rõ-
ſum alia iura allegata per Bar. non vr̃ aliquid hoc dicere. Nec
ob.d.l.congruit.& d. l.prædia.q̃a ibi eſt ſpãle in conductionib.re-
rum fiſcalium vt expreſſius no.gl.& Cy.in.d.l. ne cui.& Ant. de
Bu.in.c.j.de loca.& ẽt Io.de Pla.in.l.ꝯgruit.&.d.l.prædia.¶ Non
ob.l.iubemus.q̃a ille eſt caſus valde diuerſus a nr̃o.Cõtra Bart.
facit tex.in c.j.quemadmo.feu.ad fi. Tñ vt dixi in practica ſerua-
ret̃ op.Bar.ꝙ opi.Bar.intellexit Imol.in quodã ſuo conſilio inci.
Pe.de Pannolinis. procedere qñ iſti petẽte ſe renouari eſſent in
ſtituti hr̃des ab vltimo empbyteuta: ſecus ſi ex̃nei eſſent inſtitu-
ti quia illi pferent̃ allegabat no.per Bar.in ſim.l.ex facto. §.fi.ſ̃.ad
Tre.& melius ẽt per Bal.in d.§. ſi liberi.ꝙ intellige ſ̃m diſtinctio
nem q̃ ibi ponit Bart.& Imol. in.l.ꝙ dr̃.j.c.Allegat ẽt Imol.in d.
ꝯſ.Bart.i.l.vt iuriſiurandi.§.ſi liber.de ope. lib. & ad hanc limita-
tionẽ vide Bal.in.c.j.in ti.quẽad. feu.ad fi. pertine. vbi dicta ꝑ eũ
20 faciũt ꝓ diſtinctione Bar.in d.§.ſi liberi.¶ †Scd̃o limita opi.Bar.
hr̃e locum niſi ꝯcedẽs cõceſſiſſet alteri anteq̃ iſti ꝓximiores pe-
tiſſent ſe renouari & ſic res nõ eſſet integra ſ̃m Ro.in ꝯſi.70.al-
legat.c.j.de natur.feu.in arg. Facit.c. q̃uis.de reſcri.in vj. & Bart.
poſt gl.in.l.Gallus.§.& q̃d ſi tñ.de lib.& poſth. Tñ in ꝯñum vr̃
tex.in.c.Titius filius.ſi de feu.fue.ꝯtro.inter dom.& agn.Et rñ de
ri põt ad tex.in c.j.de natu. feu. ꝙ non loq̃t̃ in caſu quo alius de-
buiſſet renouari.vñ q̃uis iſta litatio ſit ſingularis: tñ nõ puto in-
diſtincte verã & ſilr̃ dico ꝙ nõ vr̃ ꝓcedere opi.Bar. qñ finita eſſet
empyteuſis ꝑꝑ aliquã culpã emphyteutę,puta nõ ſoluẽtis cano
nẽ,& hoc per tex.in c.j.ſi vaſal.feu.princ.in verbo gratiam facere
&c.quod verbũ denotat liberã facultatem.c.ſi gratioſa.de reſcr. in
vj Et idẽ tenuit Ro.in conſi.222.inci. quo ad primũ quo quærit̃.
& in emphyteuta firmat Spe.in ti.de loca.§.nunc aliqua ver. 78.
& Bar.in l.eum q.de interdi.& releg.& Bal.in c.ij.C.de li. & eo-
rum lib.& in l.adoptiuũ.§.patronũ.de in ius voc.& Sal.in l.ij.in
xiij.q.C.de iure emph.& Pe.de Anc.& Imo.in c.ex parte. de feu.
& eſt rõ, q̃a ſi talis culpa excludit ſucceſſores comprehenſos in
inueſtitura.d.c.j.proxime alle.ſi va.feu. priuc. ergo multomagis
alios non ꝯprehẽſos ar. l. patre furioſo. ſ̃. de his qui ſunt ſui vel
21 alie.iur.c.quẽad.de iureiu.¶ †Itẽ lita opi.Bar. non hr̃e locum qñ
proximiores deſcendentes finita linea fuiſſent negligentes per
d annũ[d] in petẽdo ſe renouari ſ̃m Ro.ĩ l.prætor.§.fi.ſ̃.de ope.no.
n un.in addi.nouis.& in ꝯſ.70.inci.viſo themate & q̃onibus in-
bi propoſitis alle.tex.in.c.Titius filius.ſi de feu.fue.contro. inter
do.& agn.& Ro.in ꝯſ.22.inci.ꝓpoſitę mihi q̃ones. Iſtam tamen
limitationẽ nõ puto verã ſaltem qñ ꝯceſſio de nouo facta eſſet
alteri ex̃neo,& qui nullo mõ erat de agnatis primi emphyteutę
quia tunc nõ hẽt locũ tex.in.d.c.Titius filius.qui tex.dicitur ſin-
22 gularis & vide ibi gl.¶ †An aũt locũ habeat ius accreſcẽdi in offi
cijs puta in offõ duorũ tutorũ.Dic vt in l.ſub condõne.in fi.de te
ſta.tu.Et ſimiliter q̃d in officijs pluriũ iudiciũ ordinariorum,dic
vt hr̃ in l.imperatores.ſ̃.ſi magiſtratus.j.de appel.& in l.j.ſ̃.de off.
conſu. ¶ Quid in officio pluriũ arbitrorũ,vel delegatorum? dic
vt in c.vno delegatorum.de offi.dele. Et aliquid tetigit Bal. in l.
j.C.quando non petan. par. ¶ Quid in officio plurium executo
rum. Dic vt habetur in.c.fi.de teſta. in vi. ¶ Quid in ſalarijs plu-
rium,an portio vnius deficientis accreſcat alteri.vide Bar. per il-
lum tex.in l.cum vos.C.de leg. li. x. ¶ Quid in publicatione bo-
norum delatorum duabus cameris fiſcalibus an portio deficiẽs
in vna accreſcat alteri.Dic vt per Bal.in.l.ex facto la grande.ſ̃.de
hære.inſti.& per eundem in e.l.j.xj.q.C. quando non pe. par.
¶ Quid in pęna quis ꝯdemnatus eſt in ſentẽtia dare duobus,an
inter eos ſit locus iuri accreſcẽdi vide per Bar.l.arbiter intra cer-
tum.ſ̃.de arb.¶ Quid in iure patronatus eccleſiæ. vide per Pau.
de Liaza.in diſputatione ſua incip.patronatus eccleſiæ &c.con-
cludentem quod ſic.allegat notata per glo.in c.cum ſecundum.
de iure patronatus. Et quia eſt ius indiuiduum &c. ¶ Quid in
legitima dic vt per Bar.& doct.in repe.l.pater filium.C.de inof-
fic.teſt.& per doct.in l.plane.§.ſi duobus.de le.j.& in aut.nouiſ-
ſima.C.de inof.teſt.& per Bal.in l.j.quando non pe. par.

ADDITIONES.

a ¶Melior ratio. Adde Bald.in c.j.iuxta fin.de duobus fratrib.a capita. in veſti tis in vſib. feud.

b Thom. ¶Poſſe. Vide plene per Iaſ. in l.ij. C.de iure emphy.& Alex.in conſil. 80.in j.vo.incip.viſo & opportune.in ij.dub.

c ¶Aequitatem. Adde Aneha. conſil. pe. cui conſilio multi famoſi viri ſe ſubſcribunt.

d Tho.¶Per annum. Vide Iaſ.in l.petens.C.de pa. & in l.ij.C.de iure emphy. & Card. Ale.in c.j in fi.in tit.qualiter ſe.pot.in verſi.ſtu.

1 *Verba quando ſunt clara pro ſtipulatore interpretationem non recipiunt.*
2 *Vniuerſalis oratio verificatur in quolibet particulari contento ſub ea.*
3 *Verba ſtatuti & legis pinguia & generalia non recipiunt reſtrictionem.*

§.Si

1 §.Si stipulatus. †Quando verba sunt clara pro sti
pulatore interpretationẽ non reci
2 piunt* h.d.& tene menti hanc casum q̃ de facili accidere posset
2 in iocalib.& corrigijs.¶†No.ꝙ vlis oratio verificatur in quolibet
particulari contento sub ea.facit.l.si is q̃ ducenta.§.verũ.ſ.de reb.
3 dub.¶†Scd'o no.qđ verba statuti & legis pinguia & gñalia nõ re
cipiunt restrictionẽ vt hic.& l. in fraudẽ.de test.mi.l.j.§.gñalr.ſ.de
leg.prstã.nisi alia dispõ inueniaẽ q̃ eam restringat.l.ita pudor.cũ
ibi no.ꝑ gl.& Cy.C. de adul.& l.j.§.parui.cũ gl.ibi Bar.&.ꝙ vi aut
clã.& Bar.in l.oẽs populi.in vj.q.ſ. de iust.& iur. ¶In tex.ibi sen-
serit.id est,sensisse dicat,nam stiplo requirit ꝯsensum.l.j.in fi.ſ.de
pac. vnde istud verbum quæcunq; &c. tanq̃ gñale ostendit ꝙ in
genere etiam promissor de hac veste sensit,bene facit.l.Balista.in
ver.quãtacunq; & ꝙ ibi glo.ij. & doc.ſ.ad Treb.& l.sub prætextu
specierum eum ibi no.per Bar. in prin.C.de trãnsa.Et ꝑ hoc col
ligitur alia solutio & melior ad l. inter vestem allegatam in gl.qa
ibi non erat dictio quæcunq;. & etiam fuit de mente Raph. hic.

ADDITIO.

a Fran. Cur. ¶Recipiũt. Qñ verba sunt clara nõ recipiũt interꝑtationẽ adde Ale.
in l. si sic stipulatus.ſ.e. & vide Pan.i c.cãmq; de rescr.vbi dicit ꝙ vbi nulla ẽ am
biguitas cessat ois interpretatio. & vide.d.Fran. Are.in consi.89.in fin.

Pomponij. LEX CXI.

1 *Stipulatio licet sit stricti iuris tamen extenditur ad alias personas ad quas si non extenderetur esset inutilis in persona expressa.*
2 *Pacem rumpere dicitur qui offendit associantem eum cum quo pax facta fuit.*
3 *Socius an possit inducere amicum suum in domum communem inuito socio.*

1 Si stipulatus. †Licet stiplo sit stricti iuris tñ
extẽditur ad alias personas ad
quas si nõ extendereẽ esset inutilis in ꝑsona expssa.
2 h.d.†Et facit ꝙ si offendis illũ q̃ associat eũ eũ quo
a pacem feceras teneris de pace rupta.a Et ita not.te-
nuit Io.An.post Spe.in titu.de treu.& pa.§.j.Imo.hic,& expssius
Ang.in l.iij.§.cato.ſ.eo. in fin.Facit ad id ꝙ in simi.no. Bar.in l.si
3 ita stipulatus.§. Chrisogonus.in fi.j.e.†Inducitur hic tex.per Bar.
ad qõnem,an socius possit inuito socio inducere amicum in do-
mum cõem,& concludit ꝙ sic,vt hic fm eum.Subdit tñ Ang.de-
cisio.Bar.esse veram nisi forte vnus socius vellet inducere inimi-
cũ alterius,vel illum qui verisimiliter posset dehonestare personã
alterius ꝯsocij.ꝑ no.gl.in l.non aliter.ſ.de vsu & ha.hoc ẽt sequũ-
tur hic Imo.& Raph.Cu. Adde Bald.in l.j.C. qui test.fa. pos.Item
hunc tex.litat Pe. & Ray. vt procedat in casu hic expresso, secus
meum factum promisisset puta ire licere agere &c. l. stipulatio
ista.§.si quis ita.ſ.eo.quia hic casu non extenderetur ad aliam ꝑ-
sonã.§. sed eũ factũ insti.de stipu. ser. Sed Ang.& Imo.& Rapha.
Cu.reprehendunt hanc limitationem qa vr ꝯ rõnem . l. nostræ.
nam satis videor impediri qñ impeditur persona sine qua non
possum vti.&c.rñdẽt & bñ ad d.§.sed cum factũ.ꝙ aliud est q̃rere,
an si stipulor merum factum acquiratur alteri actio, & dicẽdũ ꝙ
nõ. aliud est q̃rere vtrũ ex illa stiplone acq̃raẽ actio stipulanti si
impeditur alia ꝑsona q̃ stipulantis,& dicendum est ꝙ sic, vt hic.

ADDITIO.

a ¶Rupta. Adde Ang.cõs.172.vbi dicit ꝙ si ex forma statuti offensus ꝑt faceẽ vin
dictã ipune ꝙ alius ferens opẽ ipsi offenso punietur, qa qualitas principaliter
facientis non excusat eum.

Pomponij. LEX CXII.

1 *Variare an, & quando possit qui habet electionem.*
2 *Electio quando est creditoris vt vnũ tantum ex alternatiue promissis præcise petendum est, secus vbi electio est debitoris.*
3 *Futurum subiunctiui in quo differat a futuro indicatiuo.*
4 *Litis contestatione electio perficitur.*
5 *Post electionem factam in alternatiuis solus electus est in obligatione.*
6 *Eligẽdi potestas collata per hęc verba, cum volam, vel voluero an finiaẽ morte.*
7 *Variatio in electionibus admittiẽ vbi qs facultatem eligendi, si semel elegerit.*
8 *Electio in dubio interpretanda est contra eligentem.*
9 *Variatione semel facta videtur esse factum pactum de non petendo.*
10 *Satisdare qui promittit pro alio factum promittere uidetur, ideo succedit contra eum obligatio ad interesse.*
11 *Mores boni plus operantur quàm diuitiæ multæ.*

1 Si quis stipulatus. †Habens electionẽ per
futurũ subiũctiui postq̃
semel elegit variare nõ põt sed si ꝑ futurũ indicatiui vã
riare pt vsq; ad li.ꝯt.Et q̃ ꝑmittit ꝑ alio satisdare si nõ satisdat te
neẽ ad iteresse ꝙ ẽ inq̃tũ pricipalis nõ ẽ soluẽdo, vl si ꝯueniri nõ
2 pt.h.d.totalex.¶†Nto. ꝙ qñ electio ẽ creditoris vnũ tm̃ ex alter-
natiue missis p̃cise petẽdũ, ẽ sec9 vbi electio ẽ debitoris.l.vbi aũt.
3 §.q illud.ſ.e.¶†Secũdo no.drĩam inter futurũ subiũctiui,& futu
rũ indicatiui q̃ alibi expssius nõ hẽmus de quo vide per gl.hic ple
4 nius. ¶†Tertio no.ꝙ licet li.ꝯte. poterit reddere meliorẽ ꝯdonẽ
stipulatoris.l.aliã.j.de noua.l.non solet.j̃.de reg.iur.tñ in casu nr̃o
ipedit actorẽ habẽtẽ electionẽ vlterius variare,& rõ est qa li.non
ꝯte.electione pficiẽ,alr nimis grauareẽ reus parãdo sibi defensio
5 nes.¶In tex.ibi,posse iuncto tex.in versic.solus.†No.ꝙ post ele-
ctionẽ factã in alternatiuis solus electus est in oblone,& ẽ rõ isto
casu,ꝙ facto semel electione variare nõ poterat. Nã istud verbũ
vellet &c.est p̃teritũ ipfectũ optatiui,qđ hẽt vim futuri subiunctĩ
ui.l.cũ certus.ſ.de vino tri. & oleo leg & voluit Bar. in l.centesi-
mis.§.fi.ſ.e.& sic variare nõ poterat, vt hic secus si variare posset,
qa tũc pinde eẽt ac si electio facta nõ eẽt quo casu vtrũq; est in
6 oblone.l.si duo.j̃.eo. ¶†An aũt ista ptãs eligẽdi collata ꝑ hęc ver
ba,cũ volã vel voluero,finiaẽ morte Pa.de Ca.hic ꝙ sic.d.l.cẽtesi-
mis.ſ.eo.Sed dic ꝙ dixit ꝯ casum in l.si stipulatus fuerim illud in
prin.ſ.e.vbi talis volũtas nõ finiẽ morte. & sic male dixit dũ assi-
gnat rõnẽ,qa volũtas morte finiẽ.Nõ ob.l.cẽtesimis.qa ibi substã
tia stiplonis erat collata i volũtatẽ,hic ãt nõ erat collata substãtia
sed sola facultas eligẽdi.¶In gl.i ver.volã,ibi,dñisi statim est lega
tanj.hęc rõ nõ ẽ gñalis.ꝑpea Bart.Ang.& magis cõiter scribẽ.assi
6 gnãt aliã rõnẽ,videlicet qa vltimæ volũtates nõ pñt eẽ ita in pen
7 dẽti,sicut ꝯct9.l.fi. ad fi.ſ. cõia p̃dio. ¶†Ex quo infero veriorẽ esse
secũdã solonẽ traditã ꝑ glo.in l.iã dubitari. sup ver.nõ ab re.ſ.de
hæ.insti.vbi hr ꝙ ẽt in hr̃ditate nedũ in legato vbicũq; qs hẽt fa-
cultatẽ eligẽdi facta semel electione nõ pt vlterius variare, & rõ
est,qa vltimæ volũtates nõ debẽt stare in suspẽso, & iõ Dyn. &
alij cõiter in d.l. iã dubitari.approbãt illã secũdã solonẽ,licet nõ-
nulli ꝯriũ teneãt,& male. ¶Quærit hic Bar. an hæc lex sit corre-
cta ꝑ auc.q̃ semel.C.quõ & qñ iu.& ꝯcludit ꝙ nõ.cũ quo trãseũt
hic oẽs,& idẽ fuit de mẽte Bar.& aliorũ i l.edita.C.de edẽ.& doc.
8 i c.ij.de libel.obla.¶†Itẽ dũ Bar.opponit de l.si vnus.§.sed si stipu
lat9.ſ.de pac.& rñdet vt hic ꝑ eũ adde ꝙ Imo. hic alr rñdet videli
cet ꝙ iõ ibi opaẽ pactũ, vt neutra res peti possit, qa ẽt sine pacto
electio ꝯpetebat ꝑm̃ssori.Als illud pactũ nihil opareтur ꝯ l.si qñ
de le.j.c.si Papa.de priui.in vj.sed in casu nr̃o electio erat stipulato
ris iõ pactũ istud,licet nõ opeteẽ nisi in Pãphilo satis opaẽ,qa pri
mo potuisset petere quẽ voluisset. ¶Et licet ꝯ hãc rñsionẽ Imo.
facit gl.& Bar.quẽ oẽs sequunẽ in d.l.si vnus in §.si gñalr ver.volẽ
tes.ꝙ ea q̃ hñr in d.§. sed si stipulatus. de pac.locũ hẽant siue ele-
ctio cõpetat ꝑmissori,siue stipulatori. Tñ in pũcto iuris opi. Im.
est sustẽtabilis, & hẽt in se rõnem,nã qñ electio est stipulatoris si
reus neutrũ vult dare fundat se ex verbis cũ de vno tm̃ nõ petẽ-
do factũ sit pactũ. & verba iterp̃taẽ ꝯ eũ q̃ se ex illis fundat cũ nõ
ꝯludat eũ ad neutrũ teneri,sed solũ ꝑbãt de vno petẽdo.l.veteri
bus.ſ.de pac.c.in pñtia.de ꝑba.¶Nõ ob.dictus.§. sed si stipulat9,
quia loqtur in eo q̃ ꝑmisit duo alternatiue nõ in eo q̃ stipulatus
9 est.¶†Ex p̃dictis inferebat Bar.postq̃ semel variauit vr fecisse pa
ctũ de nõ petẽdo aliã rẽ deductã in primo libello, & ꝑpea ad pe
tẽda rẽ in p̃io libello deductã ampli9 reuerti nõ poterat ẽt añ li.
ꝯte.l.pacta nouissima.C.de pac.l.postq̃ li.e.ti ¶Im.hic nititẽ ipu-
gnare hãc opi.Bar.dicẽs ꝙ aut ex̃ iudiciũ fit ista quasi renũciatio,
& nõ vr ex toto desistere a prima petitione, & tũc nõ vr hr̃e locũ
d.auct.q̃ semel.aut in iudicio fecit secũdã electionẽ ꝑducẽdo se-
cũdũ libellũ i quo petit aliã rẽ,& q̃uis videaẽ hr̃e locũ hoc casu di
cta auc.q̃ semel.tñ adhuc hẽt locũ gñalitas hui9 legis.Et ꝑ hic ad
ducit illud ꝙ hr in c.pasto.de cã.pos.& ꝑprię. Meo.tñ iudicio nõ
vr aĩaduertere ad rõnẽ fundamẽtalẽ Bar. qa Bar.nõ se fundat ex
d.auc.q̃ semel.ex d.l.postq̃ liti. vbi nõ distinguit an renunciatio
fiat i iudicio vel ex̃.dũmõ parte pñte , & nõ est dubiũ ꝙ q̃uocũq;
discessum sit a primo libello obstat exceptio petenti id,qđ in pri
10 mo libello deductũ fuerat , & cũ hoc trãseũt alij.¶†Ex.§.fi.no.ꝙ
qui promittit satisdare , factum ꝑmittere vr ꝑpea succedit oblo
11 ad interesse.l.stipulationes non diuid.versi.Celsus.ſ.eo.¶†Secũ-
do no.ꝙ plus operantur boni mores q̃ diuitię,facit.l.scire.§.fi.de
tuto.& cur.datis ab his reliqua dic vt hic per Bar.

Proculi. LEX CXIII.

1 *Prorogatio termini si facta sit antequàm pœna sit commissa, facit quod pœna nõ committitur, licet in termino opus promissum non fiat, sed si facta est postquã pœna est commissa eum non resoluit.*
2 *Promissio mihi facta per te de faciendo aliquod opus arbitratu meo an valeat.*
3 *Opus qui promittit facere sub pœna arbitratu stipulatoris, si non fiat, an & quando committatur pœna.*
4 *Pœna committitur ante tempus in stipulatione comprensum, si certum est opus intra tempus fieri non posse.*
5 *Arbitrium datum alicui sub certa forma an & quando censeatur.*
6 *Dies an & quando interpellat pro homine.*
7 *Soluere qui promittit in paschate, & abinde in antea ad libitum creditoris, importat ꝙ creditor semper agere poterit nulla præscriptione obstante.*
8 *Prorogatio intelligitur facta cum suis qualitatibus.*
9 *præceptum iudicis executiuum, an & quando valeat.*
10 *Bannitus si possit impune offendi ex forma statuti, si non comparet, an & quando possit puniri & offendi.*

11 *Mater non petens tutorem dari filio suo intra annum, priuatur successione filij, sed pone quod adhuc supersint octo dies de anno intra quos potest petere prouideri de tutore filio suo, & interim moriatur filius, an priuabitur haereditate.*
12 *Prorogatio quando fit in tempore in quo certum est actum expediri non posse, an euitetur pena stipulatoris, seu promittentis.*
13 *Soluere qui tenebatur in certo die, an euitet periurium si fuit sibi prorogatus terminus soluendi.*

1 CVm stipulatus. †Prorogatio termini si factā
sit anteq̄ pœna sit cōmissa
facit q̄ pęna nō committat, licet in primo terio opus ꝓ
missum nō fiat sed si facta est postq̄ pęna est cōmissa eā nō resol-
uit.h.d.ista lex no. & sing. Et diuidit in quatuor ptes. In.j. ponit
thema & qō In ij. rńsio.in iij. rńdet tacitæ obiectioni.In iiij.ꝯclu-
dit circa p̄missa. secūda ibi, ꝑculus tertia ibi nec ad te, quarta ibi,
2 & prope modū.¶ †In tex.ibi,si opus subaudi certæ formę q̄ face-
re mihi ꝓmiseras arbitratu meo,& sic arbitratus meus nō versaba
tur circa qualitatē.i.circa bonitatē vel malitiā opis,sed circa pro-
rogationē termini ꝓ ope pficiendo vt in gl.ij.Io autem sic intel
ligitur iste tex. q̄a certa opis forma fuit exp̄ssa in ꝯtu q̄a si for-
ma certa expressa non fuisset decedente postea stipulatore ante-
q̄ā arbitraretur nō potuisset postea pęna cōmitti p.l. multa.in
prin.s̄.de ꝯdi. & de.cuius ꝯrium dr.s. pœnā esse cōmissam eo nō
arbitrante.vñ f̄m Bar.& alios intelligit illa.l.multa.qñ ibi nō erat
exp̄ssa forma certa, & istū intellm ostendo ēt de necessitate hic
colligi,quicquid dicant aliqui modemiores hic, nam si non fuis-
set certa forma non potuisset ꝯmitti mora, per ꝯñs nulla pęna
ex parte ꝓmissoris,nisi primo stipulator arbitratus fuisset declarā
do sub qua forma opus ꝯstrui volebat,sed tex.ꝯ dicit arbitrium
stipulatoris nō fuisse necessariū,ergo.&c. ¶In tex.ibi,protuli diē
subaudi & opus non factum fuit in calēdis iunij, sed in secundo
termino tñ.vñ videbatur indistincte pęnā esse comissam, qñ vi-
debatur q̄ licet fuisset recessum a terio non tñ esset recessum a
pęna ꝓmissa,licet tpe ꝓrogationis termini nō eēt cōmissa. ¶Itē
tex.ibi puto pęnā eē &c.istud no. q̄a nō reperit alibi clarius q̄ pę
na cōuētionalis ꝯmittit mero iure añ lapsum termini licet cum
3 effectu agi non pōt.l.in ista stipulatione.s̄.eo.¶ †In tex.ibi,nec ad tē,
declara tex.sic q̄ aliquantū obscurus vr̄,nā potuisset argui ꝯ præ
cedentē decisionē q̄ immo pęna nō sit cōmissa licet añ residuum
tpis opus fieri nō possit q̄a veniebat ꝯmittenda sub duplici ꝯdō
ne.s.si opus nō fieret & si nō fieret arbitratu stipulatoris. Et licet
prima ꝯdō videat extitisse,q̄a opus factū nō fuit, tñ nōdū extite-
rat secunda cū nōdū stipulator fuerit arbitratus opus suo arbi-
trio factū nō esse. Ad q̄ rńdet ꝓ iste ꝯdōnes vñr eē disiunctiue ap
positę,qñ.s.opus nō fieret,vel fieret arbitrio stipulatoris, vt q̄a si-
bi op⁹ ñ placeret,tūc ergo erat necessariū arbitriū stipulatoris qñ
opus factū fuisset. si qñ factum non est tūc non est opus arbitrio,
q̄a sufficiat alterā ꝯdōnē euenisse in alternatiua, vt l.si quis ita sti
puletur.§.siue nauis.s̄.eo. Et si aliud diceremus sequeretur q̄ si die
pcedenti calen.iunij stipulator decessisset,cū tñ opus fieri nō pos
set,& nō eēt arbitratus non posset pęna ꝯmitti q̄ est falsum.Itē il
li verba,arbitratu meo.qñ adijciuntur operi certæ formę non de
notāt cōdōnē,sed potius monitionē q̄dā,vt ēt clericus añ terium
stipulatore hoc arbitrāte opus fieri debeat,vñ nihil nocet licet añ
arbitriū decedat.l.si decē.s̄.e.¶In tex.ibi si hic falsum est. subaudi
q̄ q̄dē falsum non est.s.stipulatorē non debuisse denūciari vel ar
bitrari.¶In tex.ibi ꝯmissa. nō eēt subaudi,sed hic nō est verū, q̄a
4 imo cōmissa est. ¶ †Ex tex. no.q̄ pęna cōmittit añ tp̄s in stipulatione
compręhēsum.s.cū certū est opus in terino fieri nō posse. ¶Secun
do not.q̄ ꝓrogatio termini ipedit pęnā cōmitti,sed non tollit iā
cōmissam.¶ Tertio not.q̄ facultas arbitrādi non transit ad hr̄des
l.si q̄s arbitratu.s̄.eod.dixi post Bar.in l.ubi autem.§.qui illud.s̄.e.
5 ¶ †In gl.ij. ibi, prorogando vide quæ dixi super tex. nec ad istam
expositionem gl.ob.tex.in l.si in lege.in prin.s̄.loca.vbi arbitriū,
in dubio non intelligitur esse datum super prorogatione termi
ni, quia f̄m Imo.ille tex. intelligitur qñ certa forma operis non
fuisset expressa in conuētione ideo arbitriū intelligitur esse datū
sup illa forma & qualitate operis, hic vero forma fuit specifica-
6 ta.¶ †Ex hac gl.iuncto tex.not. q̄ si ꝓmisi tibi soluere decē in pa
schate,& abinde in añ in arbitratu tuo seu ad tui petitionē dies
paschalis interpellat ꝓmissorem ac si simplr̄ ꝓmisisset soluere in
a paschate q̄ non est alibi f̄m do.& maxime f̄m An.de quo dixi in
l.quoties in diē.s̄.e. Adde Bal.in fiñ in c.ij.in ti. an ille qui interfe.
7 fra.diu fu & in l.j. C. qñ dies leg. ced. †Et an dicta verba adiecta
in promissione.s.abinde in antea ad tui petitionem &c. impor-
b tēt vt in ꝑpetuū creditor agere possit [b] aliqua p̄scriptione nō ob
stāte. Ang. hic se remittit ad l.j.j.de cōcussio. in verbo oī tpe cū gl.
c Imo.hic tenet q̄ p̄scriptio currat [c] sicut ēt videbimus currere in
ꝓmissione annua. l. cum notissimi.§.pe. C.de p̄scrip. xxx. anno,

Et q̄a p̄dicta verba potius sonāt in quādā monitione ꝓut tacite
inerat facit.l.si decē.j.eo.& p ꝯñs nil dēt operari.l.iij.s̄.de le.j. Pro
hoc bñ facit q̄ no. Bar.in l.nemo pōt de leg.j.vbi cōcludit nō pos
se renūciari exceptioni p̄scriptionis tanq̄ introductæ in fauorē
publicū.l.j.s̄.de vsuc.iūcta.l.ius publicū.s̄.de pac. Et p hoc patet
rńsio.ad l.j.j.de cōcus. qñ nō loq̄t in pacto sed i dispōne alia.Pñt
ēt hæc verba arbitratu meo posita hic in tex.aliter exponi, vt hic
p Bar.& in dubio qñ nō cōstat de mente partiū ista verba arbitra
tu intelliguntur f̄m istā vltimā expōnē positā in gl.s.q̄ stipulator
intelligit hr̄e arbitriū ꝓrogādi dilationē, q̄a istud ē minus p̄iudi
ciale ꝓmissori,ergo ꝓ eo fieri dēt interpretatio.l.stiplō.§.i stiplō-
nibus.s̄.eo. f̄m q̄ sentire vr̄ Imo.Sed dic q̄ pōt ēt in dubio recipe
re interpretationē aliā vltra istā.s.q̄ ēt posset stipulator arbitrari
sup qualitate.i.bonitate opis arbitrio boni viri vt sensit gl. iij.in j.
expōne,q̄a hoc ēt nō est p̄iudiciale eū subintelligat iuxta.l. cōti-
nuus.§.cū ita.j.e.& l.insulā.§. illo.iūcta.l.si in lege in prin.s̄.lo.Pu
tarē tñ verius eē dicere q̄ cū f̄m quālibet expōnē huius gl.verba
nihil in effectu iportēt,q̄a ēt sine dictis verbis poterat stipulator
prorogare q̄a fauori suo pōt renūciare.l.pe. C.de pac.cū si.& ēt in
telligebatur de ope faciēdo arbitrio boni viri, exponant hæc ver
ba i dubio f̄m tertiā,vel quartā expōnē quas ponit hic Ia.de Are.
& Bar.Nam verba intelligi debent vt aliq̄d operentur.l. si stipula-
tus.in prin.cū ibi no.s̄. de vsur.l.si qñ.de leg.j.facit.l.quoties i sti-
8 pulationibus.s̄.e.c.si Papa.de priui.in vj.¶ †In gl.in ver.pficeret ibi.l.
Emilius. dic q̄ ibi minor itra tp̄s ꝓrogatū nō soluit iō necessaria
est restō, hic aūt ædificauit Proculus intra tp̄s ꝓrogatū, iō se tuet
absq; restōne,& sic ex illa.l.Emilius, declaratur hic.l.q̄ si in termi
no ꝓrogato non ędificat pęna cōmittetur q̄a ꝓrogato intelligit
d facta cū suis qualitatibus. [d] Itē q̄ritur.§.q̄ impleto.s̄.lo.& i.legē.C.
eo.ti.& ibi Bal.& Ang. Et est optimus tex. in l. si arbiter.cū in cō-
promisso.§.j.s̄.de arbi.Et no.Bar.in l.j.§.post opis.s̄. de no.ope.&
in teris nostris Bald.in l.accepta.in v.q.C. de vsu.in l.tā mādatori
C.de nō nu.pe.in l.j.in x.q.C. de his q pe. noie,& bñ Licet Bald.
& Imo.in l.cū pr̄.§. pr̄ certam.de lega. ij. videantur tenere ꝯrium
& minus bene. Et hoc puto verum in terminis huius.l.i.q̄ si non
ędificat in termino prorogationis cōmittatur mora nō solum si
opus erat in promissione, sed ēt si in ꝯdōnē tñ,q̄uis Raph.dicat
se putare q̄ qñ opus erat solum in ꝯdōne nō ꝯmittat pęna,licet
non fiat opus in terio ꝓrogationis, q̄a f̄m eu vr̄ facto stipulato-
ris ꝓrogāns hr̄ ꝓ impleta illa ꝯdō ædificādi arg.l.Iul.s̄. de ꝯdi.&
de.sed ille tex.hoc nō ꝓbat nec sises. Præterea stat ēt isto casu rō
p̄dicta q̄ ꝓrogatio dēt videri facta cū suis qualitatibus, alias se-
queretur q̄ p ꝓrogationē esset extincta stipulatio in totū ꝯ mē-
tem ꝓrogantis. Nam ad hic agi non posset qñ opus fuit in pro-
missione sed i cōdōne,nec ēt ad pęnam ꝑp ꝓrogationē, f̄m opi.
9 Raph.¶ †In gl.in ver.cōmissa.ibi.s̄.e.in l.illa gl.bñ loq̄tur. Limi-
ta tñ f̄m Bar.hic eā non hr̄e locum in pęna q̄ ipso iure executio-
nem secum traheret,q̄a tunc fieret executio non expectato ter-
mino,exemplū si iudex ponit Titium in banno cum hoc q̄ si.j.
triduū nō cōparuerit vel aliud nō fecerit possit impune offendi,
hic.n.p̄cipere pōt iudex sub tali pęna vt eleganter no.Inn.in c.olim
cā.in.ad fi.de rest.spo.f̄m Ang.hic, vel si iudex excōmunicauit Ti
tium si non faceret aliquid intra certum terium , nam istis casib.
cum constabit fieri non posse pœna hēbit effectū ēt intra terium
arg.l.q̄ statutū in verbo confestim.l.q. vltimo. in verbo. statim.j.
de pe.vbi pœnæ trahūt secū executionem ipso iure lata snīa in-
continenti non expectato q̄ transeat tp̄s datum ad appellandū.
¶Sed Ang.& Raph. hic tenent ꝯrium rōnibus vt mihi vr̄ satis
debilibus,non.n.video q̄ possit rńderi ad istum tex. vbi pęna est
ipso iure cōmissa, ergo nihil obstat q̄n executio fiat statim ipso
iure

ADDITIONES.

a Fran.Cur.¶Quod non est alibi.Adde Bal.in l.j.§.fi.C.de iure do.
b ¶Agere possit. Declara iuxta.l.i cognitione cū sua gl.s̄.ad silla.& Bal.in l.j.§.so.
ma.& in l.qđ si nolit de ædi.edi.p bal.in c.j.§.p̄terea.de ca.cor.p Io.An.in ad-
di.ad spe.in ru.seu.p Ab.in c.j.in fi.de p̄scri.& adde eu.& vide Bal.in c.mādati.
eū.de rescri.bald.in c.j.§. non cogitur, an ille qui occidit fra.d.sui.in vi.seu.&
vide in l. quoties. eo.& in simili Sal. & doc. in l. commissoriæ. C. de pa. inte.
emp.& vend.
c Thom.¶Præscrip.currat. Vide q̄ in fi.cōsuluit Ang. in cōs. 55.q̄ si aliq̄s ꝓmi-
sit retro vēdere qñcūq: sibi soluat p̄tiū ad oēm voluntatē venditoris,q̄ non ob
stantib.talib. verbis p̄scribit xxx an. de quo vide p Ias. in l.petēs.C.de pac. per
Fely in c.cum accessissent de ꝯst.& Ale.in l.q bona.§.fi.de dā.infe.qb.adde cla
rissimū doct. & p̄cem. R.d. Car. de monte dñm Faleonū in suo tra.de emp.&
ven.in.q.princi.& bald .in consi.204.in iij.vol.incip. ad euidentiam.in fin.&
ful.in consi. 166.& quid de verbo perpetuo.vide Io. de An. in consi .39.
d ¶Cū suis qualitatib. Adde tu Alex.in lec.s̄.fi cer.pe.adde q̄ si factū est cōpro-
missum ad certū tp̄s,& dati sint fideiussores si fiat ꝓrogatio nō tñ fideiussores te
nent & sic nō vr̄ fca ꝓrogatio cū suis qualitatib.Iste ē tex.l.l.labeo.§.si p fideius
rē.s̄.de ar & ita alr̄ vidi ꝯsultū p.d.& p̄ceptorē meū d.bar.soz.p illū tex.inc. ꝯs.
circa primū cōsultationis articulum. pro fundamento p̄mitte Io. Tho.stra.pō.

ture alio termino nõ expectato per d.l.q. vltimo, & hic ẽt vr̃ no.
Spe.in ti.de obli.& so.§.j.ver.q̃d si ꝓmisisti.& q̃ no. Bal.in l.fin.in
prin. C.de fru.& li.expe. ¶Et no.p Bar.hic. Nec mihi placet di
stinctio Imo. hic dicẽtis q aut iudex exp̃sse dixit in sñia q elapso
terio possit impune offendi,& ꝓcedat opi. Ang. aut solũ in sñia
dixit q assignabat tres dies ꝓ terio,& ꝓcedit sñia Bar.q̃a hæc cõ-
cordia non vr̃ meo iudicio bona, nã ista pœna q possit impune
offendi,est pena incursionis bãni. cũ ergo terminus sit expressus
in ipsa dispõne banni,principali, intellr̃ ẽt repetitus in ipsa pœ-
næ.n.q̃ erãt in dispõne principali intelligunt̃ repetitæ in pœnali.
l.stipulatio ista.§.si q̃s dolũ.& ibi Bart.š.e. ergo satis vr̃ expressus
a terminus in pena vñ putarẽ op.Bart.hic eẽ veriorẽ.[a] ¶In. ea ibi,
sed ꝓ eadẽ.j.eo.l.insulã.& illa lex facit ꝓ opi.illorũ q̃ dicebant q
agẽti nõ obstabit exceptio opere nõ ædificato.& isto mõ nõ põt
adaptari rñsio gl.sed rñde q ibi nõ fuit terminus prorogatus,hic
sic,& nõ facit ꝓ opi.p̃dictorum. ¶Inquãtũ vero illa.l.dicit añ diẽ
nõ committi stipnẽ & si sit certũ opus fieri nõ posse,& sic ꝯdi-
cit huic l.tũc rñde vt hic p gl.videlicet q ibi dr̃ esse pœna legalis,
hic aũt erat ꝯuẽtionalis.vñ cum lege mitius agit̃ q̃ cũ hoie.l.Cel
10 sus.in prin.š.de arbi. ¶†Ista sol.gl.inducitur p Bart. ad q̃õnem si
statuto cauet̃ q elapso termino bãni bãnitus possit ipune offen-
di pr̃ts banniuit Titiũ si non cõparet intra tres dies ad faciendũ
defensiones & Titius erat Florentiæ & post bannũ sunt elapsi
duo dies,& certũ erat q in tertia die hic cõparere nõ poterat an
poterit tertia die offendi,& dicit q nõ,q̃a pena legalis, ergo nõ
ꝯsiderat̃ an ꝯstet añ diẽ cõpleri nõ posse. d. l.insulã.& c. cõmissa.
de ele.cũ Bar.in hoc trãsit hic An.& idẽ tenuit Bal.in l.ij.ad fi.C.
11 si pẽn.appe. ¶†Itẽ facit ad vtilẽ q̃õnẽ de mr̃e quæ neglexit pete-
re tutorẽ vel assumere tutelã pupilli filij vsq; ad fi.anni, nisi q re-
stabãt octo dies intra quos tutelam assumere nõ poterat ꝓꝓ plu-
res solẽnitates q̃ requirebant̃ ex foro statuti q̃ non poterat intra
octo dies seruari mortuus est filius ĩpubes itra illos octo dies an
priuet̃ mr̃ iure successionis sicut si mortuus fuisset post annũ , ꝓ
l.sciant.C.de leg.hæ.& inst.ad Ter.§.fi.Et vr̃ q nõ,q̃a cũ priuatio
successionis sit pœna legalis non imponit̃ añ tp̃s per.d.insulã,&
sic mr̃ poterit incontinẽti mortuo filio adire hr̃ditatẽ. ¶Sed du-
biũ ẽ an elapso postea anno sibi auferat̃ hr̃ditas,& vr̃ q sic per d.
c.cõmissa.in quo auferi bñficiũ.In ꝯtrñ facit q̃a per aditionẽ mr̃i
acqrit̃ id q prius nõ hẽbat,& sic vr̃ q acq̃sitio dẽt eẽ ꝑpetua, alr̃
eẽt elusoria,sed in c.cõmissa.nil acq̃siuit de nouo , sed retinebat
id q prius habuerat,& ita dicit Pau.de Ca. & reputat esse menti
tenendũ,& est de pane q̃rẽdo fm eũ. Adde q ipsemet in l.sed &
si decesserit.q̃ satis.cog.refert q habuit hãc q̃õnẽ de facto . & di-
b cit q vr̃ mr̃ priuari de iurẽ[b] elapso anno p.d.c.ꝯmissa.Et subdit q
iste casus ẽ sibi satis dubius.Puto veriorẽ eẽ opi.q priuet̃ post an
nũ,attẽto q mr̃ nimis se arctauit,vñ puniri dẽt perinde ac si post
tp̃s tutorẽ petijsset.Tex.ẽ optimus in l.ij.§.si quis tñ possit.š.si q̃s
cau alr̃ mora eẽt ĩpunita.ꝯ.l.nõ.n.š.q̃b.ex cau.ma.& d.c. ꝯmissa
cui nõ ẽ bñ rñsum. ¶Nõ ob.q acq̃sitio eẽt elusoria, q̃a dãnũ qđ
q̃s sua culpa sentit &c.vt ĩ r̃la iuris,dãnum &c.Sed adhuc videret̃
q vera eẽt opi.Pa.de Ca.hic,q nõ priuet̃,q non mora,sed culpa.
iuris in se arctãdo nõ dẽt sibi nocere qñ superuenit casus fortui-
tus seu p interitũ purgat̃ culpa p̃cedẽs.l.si vehẽda.§.j.ver. Pau. š.
ad.l.Rho.de Iac. Et q̃a nihil ꝓfuisset diligẽtiã si mr̃ circa fi. anni
assumpsisset tutelã filij q statim moriturus erat prius ergo negli
gẽtia circa id qđ nullã vtilitatẽ afferre potuisset, nocere nõ dẽt.
Hãc rõnẽ assignat tex.in l.fi.§.j.š.q̃s ordo in bo. pos.seruet̃ quasi
in teris nr̃is hic decidit Bar.& oẽs in d.l.sed si decesserit.alle.d.l.si
vehẽda.Et licet istud multũ stringat, tñ sustineo opi.aliã p. d.§.
si q̃s tñ.Nõ ob.l.si vehenda . q̃a ibi loq̃t qñ ibi fuit ꝯmissa culpa
nõ mora, vñ secus sibi fuisset ꝯmissa mora,put i casu nr̃o, & ibi
no.gl.& i l.q te.& no.late Bar.& ibi dñi l.i.nemo rẽ suã.§.si post.
š.e. ¶Nõ ob.d.l.si.q̃a ibi nõ fuit in culpa,nec in mora,& per hoc
paret verũ nõ eẽ id q dicit Bar.in d.l.sed.si decesserit.nã si verum
esset daret̃ singularis limitatio & restrictio ad illã.l.q̃a ista pena ꝯuẽ
tionalis ꝯmissa,itã demũ hẽt effectũ si nõ superueniret casus for-
tuitus impediẽs,remitto tñ me ad ea q̃ alr̃ scripsi i.e.l. sed sit de
12 cesserit. ¶†Itẽ faciũt p̃dicta ad id q no.gl.in.l.arbiter calẽ.š. de ar
bi.q̃ hic all.Imo. Tñ illa gl. vera nõ esset tñ teneremus illud q te-
nuit Bar.i d.l.sed si decesserit.p.d.l.si vehẽda.sed tenẽdo id qđ di
xi remanebit gl.defensa.Itẽ faciũt ista fm Bar.hic ad q̃õ. de arbi-
trio proroganie dilationes eo tpe quo certũ erat actũ in terio ex
pediri non posse,an euitet̃ pœna,vide hic p eũ,& dũ dicit eo ip
so q arbiter hẽt p̃tatẽ prorogãdi obstat exceptio i pœna ꝯmissa,
p.l.q. Romæ.§.Callimacus.in fi.j.e.dic q Bar. intellexit q ob.ex-
ceptio vsque ad diem termini,bñ dicit per hãc.l.iũcta.hi illa.š.e.
aut intellexit q sp obstet exceptio ẽt post terium put vr̃ eẽ mẽs
sua.per.d.§.Callimacus.& tunc nõ vr̃ bñ dixisse p istũ tex.nã hic
hẽbat arbitriũ ꝓrogandi stipulator,& tñ si prorogat eo tpe quo
iã pœna erat ꝯmissa,nõ vr̃ remissa pœna.Non ob.§.Callimacus.q
satis vr̃ huic.l.obuiare,q̃a rñde vel quod ibi seruus ꝓrogãdo con
sensit exp̃sse q debitor esset liberatus a periculo pecuniæ,& sic a
pœnã, vel q ibi tpe prorogationis nondũ constabat iura terium
13 ꝯpleri nõ posse . ¶†Itẽ facit an si terminus solonis fuit ꝓrogatis
illi q̃ soluere tenebatur cum iurõ an euitet periuriũ p ꝓrogatio
nem factã tunc cum ꝯstabat intra terium solui nõ posse. Et deci
dit Bar.no.hic q sic,q̃a periuriũ est pena legalis ergo pœna non
erat commissa añ finẽ.d.l.insulam.& no.per Bar.in l.labeo.š.de
iureiu.Et quid si terminus non erat statutus a parte,sed a iudice
ad instãtiã & vtilitatẽ partis,an pars sine iudice possit prorogare
ad finẽ euitãdi pœnã,dic q sic vt elegãter tradit Bar.i d.l.j.§. post
opus. ¶In ea.ibi,hac distinctione.s. de qua in tex. an prorogatio
sit fcã qñ ꝯstabat i termini aopus fieri non posse , vel añ terium.
¶In ea.ibi,pœna p̃stari,& opus ẽt, & sic erat actum qđ vtrunq;
dẽret̃.s.pœna & opus,alr̃ aũt nõ posset peti pœna,qñ recipiẽdo
opus,pœnã remisisse videret̃.l.ij.i prin.si q̃s cau.& ita intelligatur
opi.Rog.positã i gl.q approbat Bar.& alij, reprobata opi.pe.

§.Cum venderet. Qui non dat fideiussores, & non liberat prout promisit tenetur ad interesse. Et in obligatione rem p̃stari post moram succedit obligatio ad interesse.h.d.cum seq.

ADDITIONES.

a ¶Veriorem. Vide Io. And.in c.j.de vita & ho.cle.ab.in c.personas.extra.de ap. Sed quid si bannitus dicat se nolle comparere vide q voluit ho. & Io. And.in c.irrefragabili.de off.or.quos sequitur Bal.in c.j.de mi.vass.qui contu.est.

b ¶De facto. Vide eius consi.392.in primo impressis.

Papioiani. LEX CXV.

1 *Stipulatio pœnalis vitiatur ex errore, vel incertitudine.*
2 *Dictio q, potest accipi pro sed, & etiam relatiue.*
3 *Stipulatio incerta ratione quantitatis, vel substantia nulla est.*
4 *Stipulatio, promittis dare quicquid volueris, est nulla, quia liberaretur promissor dando muscam.*
5 *Promissio sic facta non valet, promitto non solũ istã rẽ, sed q̃cquid tibi placebit.*
6 *Verba generalia, & adulatoria non inducunt obligationem.*
7 *Verba generalia non obligant quando proferuntur per modum liberalitatis consorte, vt si dicatur, omnia mea tua sunt.*
8 *Promittens generaliter omnia sua bona, non videtur promittere ea quæ verisimiliter in specie non fuisset concessurus.*
9 *Votum factum de dando ecclesiæ Sancti Iacobi singulo quoque anno frumentũ, non specificata summa, est nullum.*
10 *Stipulatio principalis vbi est nulla ratione incertitudinis, etiam stipulatio pœnalis accessoria, est nulla.*
11 *Dispositio pœnalis vbi incipit a præcedenti conditione, ad hoc vt committatur exigitur, vt possit existere conditio.*
12 *Dispõ legalis vel statutaria æquiparat̃ potius vltimæ volũtati quã cõtractui.*
13 *Pœna vbi a iure imponitur pro negligentia, seu pro culpa negligendi, seu in nõ faciendo commissa, non adiecto tempore requiritur q præcedat monitio, seu interpellatio, vt quis incurrat illam pœnam.*
14 *Statutum municipale debet aliquid vltra ius commune operari.*
15 *Pœna quo ad deum committitur absque monitione.*
16 *Monitio, an & quando quotuplex: requiratur in pœnis committendis.*
17 *Dispositio legis, vel statuti potius debet regulari secundum naturam vltimarũ voluntatem quam contractuum.*
18 *Stipulatio pœnalis qua a conditione incepit habere diem, incontinenti post lapsum diei committitur, licet post diem conditio existere posset.*
19 *Stiplõ pœnalis qñ incipit a p̃cedenti dispõne cõmittitur q̃ promissor stetit p ꝓmissorem q conuenta nõ impleat, requirit̃ tñ q fuerit interpellatus, fallit, vt infra.*
20 *Clausula rato manente pacto, licet operatur q debeatur vtrunque cum effectu exactionis tamen secus est si dictũ fuit q nisi fiat id q nisi fiat id quod in principali stipulatione deuenit, debeatur illud & etiam pœna.*
21 *Stiplõ pœnalis si est apposita iuxta principalem stiplõnem cũ pacto q pœna cõmissa ipsa sola debeat, tamẽ solui poterit id qđ in principali stiplõne deuenit.*
22 *Stipulatio vbi incipit a præcedenti conuentione statim committitur cum potuerit impleri & non impletum est, intellige si promissor fuerit interpellatus.*
23 *Quod agitur tacite ab vno ex heredibus tantum, habetur pro non ecto.*
24 *Stipulatio in qua non est dies expressa non ualet.*
25 *Stipulatio si in præfationibus sit expressa dies certa, non præsumitur error in stipulatione, sed repetita dies.*
26 *Stipulatio facta sine die non valet propter incertitudinem.*
27 *Stipulatio de iudicio sisti facta sine die certo valet, q̃a intelligit̃ arbitrio iudicis.*
28 *Stipulatio incerta an & quando vitiet.*
29 *Incertitudo personarum an & quando vitiat stipulationem.*
30 *Legatum domus vel fundi non expressis confinibus, an valeat.*
31 *Stipulatio facta de domo vel fundo non expressis confinibus an valeat.*
32 *Legatũ factũ de domo vel fundo non facta expssione de qua, vel quo, an valeat.*
33 *Stipulatio vitiatur si contrahentes volunt sentire de certo, et nõ constet de quo, cum non subsit persona per quam declaretur.*
34 *Stipulatio de sistendo in iudicio collata in arbitrium sistere debentis an valeat.*
35 *Promittens sistere in iudicio cum voluerit, vel qua die voluerit, si decedat antequam declaret se velle, an euanescat stipulatio.*

36 *Stipulatio collata in arbitrium promittentis an & quando valeat.*
37 *Interpellatio an & quando requiratur, vt stipulatio committi possit.*
38 *Legata pœna an habeat locum sententia Sabini, dicitur hic.*
39 *Stipulatio pœnalis non committitur si ibi præcessit nuda conuentio & secuta est stipulatio, licet promissor dare potuerit, & non dederit.*
40 *Mora rei an & quando noceat fideiussori.*
41 *Fideiussor promittens soluere, si principalis non solueret, an sit interpellandus prius principalis, & quid si principalis non interpellatus decessit.*
42 *Nouatio an fiat per stipulationem pœnalem, & quomodo, & quando.*
43 *Obligatio principalis an nouetur per pœnalem stipulationem.*
44 *Nouatio nunquam fit per pœnalem stipulationem, nisi in contractu esset appositum iuramentum, vel clausula, rato manente pacto.*
45 *Condemnatus fuit Titius ad soluendum .c. ad diē, & si non solueret ad diē perdat pedem, an possit fiscus petere .c. omissa pœna pedis, si non soluit ad diem.*

a Ita stipulatus. †Stipulatio pęnalis viciatꝰ ex erore vel in certitudine
q̄ principalem stipłonē reddit inutilē, si aūt vtilē ꝯ-
uentionē poenalis stipulatio sequaꝰ tūc pęnalis cō-
mittiꝰ cū sup prima ꝯhiꝰ mora ꝙ si nō ꝯuētio sed cō
ditio poenalē stipulationē p̄cedat tūc ꝯmituꝰ cū ꝯdōnē existere
nō posse certū erit, sed in vltimis volūtatib. indistincte a tpe ces-
sationis ꝯmittiꝰ poena q̄ sola exigiꝰ nisi actū sit ꝙ vtrunq; peta-
tur. h. d. Vel sic, & clarius. qñ stipłoni principali incertitudo ver-
saꝰ circa diē q̄ ſm intentionē partiū debuit ī stipłone apponi, &
fuit omissus reddiꝰ nulla tā ipsa principalis q̄ pęnalis si p errorē
vel obliuionē partiū hic ꝯtingit, secus si ex certa sciā, qa tūc neu
tra reddiꝰ nulla, si vero pp incertitudinē rei in stipłone deducte,
vel loci vbi opus faciendū pmissum fuerit, vel ēt q̄titatis vel mē-
suræ rei pmisse vitiaꝰ īdistincte tā principalis q̄ pęnalis, siue sciē-
ter siue ignorāter specificatio omissa fuerit, & hic vsq; ibi nec añ.
Et stipło pęnalis nō ꝯmittiꝰ nisi cū desijt posse fieri, vel dari ī sti-
płone deductū, siue stipło īceperit a p̄cedēti dispōne siue ꝯdōne
ſm Pegasum, sed ſm Sabinū vtroq; casu cōmittiꝰ cū dare vel fa-
cere poterit, & p ipm pmissorē stet, sed ſm autorē huius. l. si sti-
pło incipit a p̄cedēti ꝯdōne vera est opi. Pegasi. sed si a p̄cedenti
dispōne vera ē opi. Sabini, & sola pęna peti p̄t nisi actū sit ꝙ verū
que petaꝰ. h. d. tota ista lex, & diuide vt p Bar. ¶ In tex. ibi spōdes,
subaudi noīe pœnę, & dubitaꝰ primo an valeat stipło cū dies nō
fuerit exp̄ssus. Scd̄o dubitaꝰ posito ꝙ ista stipło sit inutilis quan-
do ꝯmittaꝰ ipsa stipło pęnalis. ¶ In tex. ibi, agereꝰ, s. antequam sti
pulatio facta eēt. ¶ In tex. ibi, certo die nō tñ fuit certificata dies
sed fuit actū inter partes in præfationib. ꝯtractus ꝙ tpe stipłonis
dēret exprimi certa dies in qua sistēdū eēt, nam si specificata fuis
set dies certa in præfationib. intelligeretur postea repetita in sti-
płone proxime subsequēti. l. Titia. §. j. e. l. itē quia. in fi. ī. de pac. &
sic stipulatio valeret vt plenius dicetur in gl. in ver. certo die. vbi
ēt dicaꝰ qñ p̄sumiꝰ dies omissus per errorem. ¶ In tex. ibi, quocū-
que die. s. i qua tibi promissori sistere placeret. & si dies fuit omis-
2 sa ex certa scientia. †In tex. ibi, ꝙ sine dubio &c. hæc dictio ꝙ, pōt
accipi pro sed, & si accipiꝰ in gl. in ver. ꝙ tūc expone tex. ibi verū
erit &c. sed ꝙ hō, & pœna debeaꝰ cū id actū esse pbaꝰ. Pōt ēt acci
di relatiue illa dictio ſm lec. Oldr. ꝙ declara vt hic p Bart. in prin.
3 & dicaꝰ sup gl. in ver. ꝙ. ¶ †No. ex prin. l. ꝙ stipło insulæ ædifican
dæ non expresso loco non tenet vt hic, & l. q. insulam. ī. eo. ꝙ de
clarat & limita vt ibi dixi. Et gñaliter collige ex text. ꝙ stipło in-
4 certa rōne quantitatis, vel substantiæ nulla est. ¶ †Ex quo infero
ꝙ si stipulatus sum p hæc verba, promittis dare quicqd volueris
stipulatio est nulla tanq̄ incerta, qa liberareꝰ pmissor dādo m u-
sca. lō dispō iudicatur derisoria vt no. gl. l. legato gñaliter. ī. de le.
j. & in l. cū post. §. gener per illum tex. ī. de iure do. Secus dico vbi
incertitudo referreꝰ ad psonā creditoris, vt pmitto ꝙ volueris vꝰ
postulaueris tex. est no. in c. cū iurō. & ibi hoc colligūt do. ex̄ de
homi. Et p hac rōne dr̄iæ inter psonā debitoris & creditoris bñ
facit. l. si ita legatū. §. illi si volet. de leg. j. iūcta. l. a Titio. §. fi. cū ibi
no. p Bar. ī. e & hic. io. qa nō tradiꝰ a legistis. Sed aduerte, quia ꝫ
istud ꝙ dixi p. d. c. cū iurō. vꝰ esse tex. no. dignus in c. cū venissent.
5 circa med. de instu. †p quē dicebat Bal. in ꝯclonib. iuris vt refert,
& sequitur Ro. in rub. ī. de arb. ꝙ si peto ꝙ dones mihi talē rē, &
tu rūdeas p hæc verba, nō tm̄ illā rē sed quicquid tibi placebit, ꝙ
petēs ex tali rñsione nō poterit se fundare ēt ad illā solā rē petē
dā, qa pmisso p illa verba est nulla p illū tex. ꝙ est sing. ſm Ro. &
hoc ēt vir seq. doc. in c. cū venissent. i. d. Ant. lo. de Im. & . d. Abb.
6 q. ex illo tex. colligunt ꝙ † verba gñalia & adulatoria nō inducūt
obłonē, & sīr colligūt illud vulgare ꝙ verba gñalia non sunt ap
plicatoria, & ꝙ licitū est seruire de vēto. Colligit ēt ibi do. Cardi.
7 & Imo. ꝙ † verba gñalia nō obligāt qñ pferunꝰ p modū liberali-
tatis vulgariter ꝯsueię, vt si dicaꝰ vt sic dicit solet, omnia mea tua
sunt. S. ille tex. satis stringit nec reperio istud ꝯriū formatū eñ p̄t
rūderi ad c. cū venissent. ꝙ ibi Archi. rūdens archiepiscopo vlus

est verbo īportante arbitriū boni viri, dicendo ꝙ nō solū de iure
instituēdi petito p archiep̄m, sed ēt de oibus reddītibus faceret ꝙ
sibi placeret. nā verbū placet īportat arbitriū boni viri. l. Tha. s.
§. sororē. & . l. Lucius. ī. de fideic. lib. l. cū pponas iunctis gl. & Bar.
ibi no. C. e. ti. Sed iustū seu arbitrio boni viri ꝯueniēs tunc erat ꝙ
Arc. renūciaret archiep̄o ius instituendi dudū ꝯcessum archidia
conatui, nō mirū si ex illis verbis nō pōt archiep̄s excludere ar-
chidiaconatū a iure instituendi. Secus qñ dico pmitto qcqd vo
lueris vel postulaueris, qa nō referrenꝰ hæc verba ad arbitriū bo
ni viri. d. c. cū iurō. sed ad liberā volūtatē. l. cū q̄ dā ita. d. l. ij. dūmō
malus dolus absit vt est tex. no. in l. creditor. §. Lucius. ī. mā. Et id
illicitū postulari nō posset, qñ videreꝰ postulās eē in dolo pal. c.
a cū iurō. & ibi in gl. †q ēt subbit ꝙ in tali pmissione gñali non ve
8 niūt ea q̄ pmissor verisir nō fuisset in specie pmissurus. l. obłone
gñli. ī. de pig. Vel dic ꝙ aut ꝯsta t ꝙ deliberate pmitto qcqd vo-
lueris, & videlicet. d. c. cū iurō. aut nō deliberate pmitto, sed inci
dēter iuxta vulgarē ꝯsuetū modū loquēdi, puta si dico offero me
& oīa bona mea ad oīa placita tua, & tūc nō obligor ita loquitur
tex. in d. c. cū venissent, facit. l. sciēdum. in prin. & . §. j. ī. de ædi. edi.
9 †Et siſr p hic. l. in prin. dicebat Goff. in c. ex parte. de deci. ꝙ votū
factū de dādo eccłæ sancti Iacobi singulo quoq; anno frumētū
nō specificata certa summa eēt nullū. Sed Archi. j. q. j. c. sunt nō-
nulli singłr dixit ꝙ licet incertitudo rei aliqñ ſm rigorē iuris ciui
lis bēat viciare ꝯctū vt hic cū si. tñ de æqtate canonica ois ꝯctus
& ois pmissio & dispō fcā ēt sup alia re q̄ sup dote valebit nō ob
stāte incertitudine & poterit sp ex ea agi vt declareꝰ ſm arbitriū
boni viri, & sic dictus. §. generaliter loquēs in dote extendeꝰ de æqta-
te canonica ad oēs alios ꝯctus. ¶ Et hic dictū seqꝰ Ant. de Bu. in
d. c. ex parte dicēs hic esse notabile verbū & pperuo mēti tenen
dū. ¶ Qd̄ bñ no. p limitatione huius. l. cū si. q. a ſm Archi. in foro ca
no. hic lex. nō seruareꝰ, & hoc dictū ē legistis incognitū. reliquos
casus in qbus incertitudo nō viciat dictā sup gl. in vers. stipulatꝰ.
vel sup gl. in ver. nō adiecto noīe. & ad ꝯfirmationē eius ꝙ dicit
Arch. i d. c. sunt nōnulli. facit illud ꝙ dicā sup gl. sup qua tenebo
pmissionē incertā eccłæ valere. Nā in eā eccłæ attēdiꝰ dūtaxat ca
10 nonica æqtas. c. ij. de iur. cal. nō rig. c. dilecti. cū gl. de iud. ¶ †No.
ex eo. in prin. in verbo im pfectā. ꝙ ibi stipło principalis est nulla
rōne. incertitudinis ēt stipło pęnalis accessoria est nulla. ¶ An āt
idē sit vbi stipło prin. alia respū ēt eēt nulla dic vt hic p Bar. i. xij.
op. primæ partis p Bal. in l. nō dubiū in. xiij. op. C. de leg. ¶ No.
ex ver. nec añ. ꝙ vbi stipło debiti ꝯmittiꝰ postq̄ aliqd desijt posse
fieri vꝰ reqrere sniam declaratoriā qua declareꝰ cōdōnē impleri
nō posse, & tñ nō possit agi ad pœnā ſm Ang. tñ vꝰ ꝯriū esse ve-
rū ſm eundē. Quia incōtinēti cū verū est ꝯdōnē impleri nō pos-
se agi poterit ex eo quia venit, & cessit dies obłonis. l. cedere. ī. de
ver. sig. & sic satis est ꝙ dicta declaratio fiat in pcessu pbōnis, vt
sic possit deueniri ad ꝯdēnatoriā sicut in simili dꝰ in excussione
b bonorū [b] faciēda ꝯ principalem vt possit agi ꝯ fideiussorē, vel ter
tiū possessorem, qa non est necesse pnūciari excussionē ēt ltime
factā dūmmō ꝯstet eam esse factā no. p gl. in l. pe. in ver. cōtuma
cia. C. ad Treb. & firmat Ia. Bu. in auc. hoc si debitor. C. de pig. de
quo per Bar. & alios in. l. stipło. §. bēt. ī. de ope. no. nun. cum con-
cor. Et cum hac opi. Ang. trāsit ēt hic Imo. pro quo allego tex. in
l. hoc iure. in ver. exploratū. ī. eo. vbi patet satis eē ꝙ sit exploratū
& manifestū ꝯdōnem impleri nō posse, sed pbationes solæ sine
snia faciunt rē manifestā. c. cū olim. de ver. sig. c. si de coha. cleri. &
mulie. cū in l. fi. in ver. manifestū. cū glo. C. de re. cred. Ergo satis ē
ꝙ p probationes appareat vt sic dicaꝰ ꝯstare actionē ad pœnam
competijsse. & ita vꝰ ēt velle Bal. in. l. cum testamenti. in fin. C. de
testa. ma. & in l. si quidam. C. de de exce. vbi alle. d. l. hoc iure. pro
singulari. ¶ Nō obstāte tex. licet docto. non rñdeant, qa intelligo
declaratiūā. i. p facit veritatē non p iudicem pp̄dicta. Non ob. ea
quæ no. Bar. & alij in d. §. habet, quia posito ꝙ eius opi. esset vera
procedit qñ quęriꝰ an sit necessaria declaratio iudicis ad finem
inchoandi nouum iudicium ꝯ alias psonas, sed ꝯ eandem nō est
necessaria p no. p Bal. in l. si finita. Iulia. de dam. infec. in ver. pro
cedo vlterius. & ibi clarius Imo. & præsertim quando vtrunque
iudicium tenderet ad eundem effectum, vt in proposito nostro.
11 ¶ †Nota. ex versi. sed & ita. quòd vbi dispositio pœnalis incipit a
præcedenti conditione ad hoc vt committatur exigiꝰ vt desinat
posse existere conditio. Quod primo fallit in vltimis voluntati-
bus & hic in versi. idq; secundum magis communem intellectū
quem sequitur gl. in l. & si post tres. si q̄s eam. & p Bart. hic in iij.

opp.

ADDITIONES.

a Fran. Cur. §e. cum iuramento. Adde tu quem omnino vide Io. de Ima. in d. c. iuramento. Vbi allegat hæc iura.

b Bonorum. vide quæ posuit in apost. in d. §. habet.

opp. primæ ptis dicam in gl. super versi. nam. ¶ Secundo fallit in
ꝯctibus in quibus actum esset vtrunq; præstari debere. s. illud ꝙ
in cōditione deuenit, & pœnam, vt hic in versic. ꝙ sine dubio ſm
lect. Old. qui accipit dictionem, ꝙ relatiue ad dictum Sabini, &
12 declarat Bart. hic in prin. ¶ †Tertio fallit in dispositione legali, vel
statuaria vt si l. vel statuto cautum sit ꝙ si hrs nō vindicabit necē
defuncti auferatur hæreditas ei, & applicetur fisco. Nā hrdi hrdi-
tas eo ipso ꝙ transiuit tps. s. ꝙ ꝯmode potuit vindicare necē de-
functi, & nō fecit, & nō oportebit expectare ꝙ desierit posse vin-
dicare, gl. est aurea. i. l. j. in gl. iij. de his q. b. vt indig. q̄ dicit ibi Bart.
ꝑpetuo esse menti tenendā, q̄a ex ea hēs iuncta hac l. ꝙ disposi-
a tio legalis æqparatur potius vltime volunt. q̄ ꝯctui.[a] Illam glo. se
qt̃ur ēt ibi Bal. per l. ij. §. ꝯfestim. iūcto. §. si mr̄ nō petierit. s. ad Ter
tul. & idē tenet Bar. in l. si cognitione. ad Sill. & Bar. in l. nō solū. §.
morte. s. de ope. no. nūcia. per d. §. si mr̄ non petierit, & cū eo sim
13 plr̄ transit Imo. in d. §. morte. † In cōtrarium tñ est elegās decisio
Inn. in c. extirpādæ. §. q̄a vero de p̄bē. vbi dixit ꝙ vbi pœna a iure
imponitur pro negligentia se ꝑ culpa negligendi, seu in non fa-
ciēdo cōmissa non adiecto t̃pe requiritur ꝙ ꝑcedat monitio seu
b interpellatio, vt q̄s incurrat illā pœnam[b] Exēplū, lex vel ꝯstitu-
tio dicit q. cūq; clericus non fecerit residentiā in bñficio suo sit ex
cōicatus, vel q. cunq; non soluerit collectas tenet̃ ad duplū, certe
requirit̃ ꝙ iste moneat̃ per illum ad quē pertinet vt illud faciat. al
le. c. ex parte. cum tribus se. de cle. non resid. & l. si ex legat. s. sec̄
vbi pœna imponit̃ ꝑ facto affirmatiuo, puta statutū dicit, q. cūq;
intrauerit talem locum, vel furtum fecerit patiat̃ talē pœnā, tūc
non requiritur monitio, sed ipso facto pœnam incurrit, alle. c. de
multa. de præbē. & xvij. q. iiij. si quis suadente. & l. j. C. de sec. nup.
& est rō dīæ ſm eum, quia non facta latēt, facta vero patēt, & cū
dicta decisione Inn. transit Io. An. Host. d. Ant. Pe. de Anc. Imo. &
d. Abb. in c. extirpandę. & Arch. Io. And. & Mod. in c. licet cano. §.
ꝑ de elec. in vj. & Archi. ij. q. j. c. ij. & Io. An. in c. excōicationi. de ra-
pto. & ibi hoc no. gl. fi. in j. op. & An. in c. ij. de magi. & Bald. in d. l.
& si post tres. in lec. & in repeti. illius. vbi pro hoc alle. text. in §. si
q̄s autē non implens. in auc. de hæ. & fal. in auc. de eccle. ti. §. si āt
qui hoc faceret, vbi ad pœnam imponendā ꝑ facto negatiuo req̄
ritur monitio. Idē tenuit Bald. in auc. hoc amplius. C. de fideicō.
vbi refert Arc. idem tenere in c. ꝑ ꝑ xviij. distin. & idem no. Bal. &
Imo. in l. si mora. s. sol. matri. Facit ſm Bald. tex. in l. si q̄s filium. §.
si ipso. s. de colla. bo. & idem tenet Bal. c. j. §. publici latrones. de pa
ce tenen. & in auc. oino. C. ne vxor. pro ma. vbi dicit pro hoc face
re tex. in auc. cassa. C. de sac. san. eccl. Idem tenet Bal. in l. mag. C.
de ꝯhē. & cōmit. stip. & in l. qui crimen. in prin. ꝑ illū tex. C. qui
accu. & Bal. in l. ij. C. de spon. ¶ Et pro opi. Inn. vr̄ bonus tex. in c.
excōicamus. §. moueant̃. de hær. Et cum Inn. transit ēt Bar. in l. in
ficiando. §. infans. de fur. ibi tñ refert Inn. aliter dicere q̄ dicat, nā
ſm Bart. Inn. vult ꝙ qñ pœna adicit̃ facto negatiuo debet attendi
an dispō a præcedēti ꝯdōne incipiat, & tūc vt ꝯmittat̃ pœna req̄-
rit̃ vt cōstet factum negatiuum in ꝯdōne deductū impleri non
posse sicut in ꝯctibus per hāc l. Sed si incipiat a præcedenti dispō
ne, sufficit ꝙ trāseat tñ tps ad ꝙ ꝯmode potuerit expediri, sicut
hic d̄r in ꝯctibus cuius ꝯtrariū voluit ipsemet Bar. post gl. in d. l. j.
C. de his q. b. vt indig. volens non esse dr̄ia an incipiat a p̄liti ꝯdō
ne vel dispōne, sicut nec in vltimis voluntatibus Ipsemet. Barto.
in l. suus quoq;. §. sed si a filio. de hæ. inst. hūc passum reliqt inde
cisum, alij docto. ibi loquunt̃ ex. terminos huius. q. iō non recito.
Raph. hic simplr̄ facit mentionem de do. Inn. in d. c. extirpandæ.
& cum eo stare vr̄ allegando. d. auc. hoc amplius. & l. hoc edictū.
in prin. s. de publ. iuncta. l. j. in prin. e. ti. non tñ facit mentionē de
gl. in d. l. j. ¶ Roma. in d. l. in cognitione dicit ꝙ Bal. in d. l. & si post
tres. & in auct. hoc amplius sequitur dictum Inn. ipse tñ in ꝯriū
alle. gl. in d. l. j. demū ꝯcordat opi. ꝙ aut loquitur in negotio cele-
ritatem desiderante, vt est in vindicando necem defuncti. nā hic
requirit̃ celeritatem, quia ante non potest hęreditas adiri & sic
voluntas defuncti stat in suspensō. l. iij. §. antepe. cum seq. & l. ne-
cessario. §. j. s. ad Silla. ꝙ esse non debet. l. fi. s. cōmu. prędio. & tunc
procedat opi. gl. in d. l. j. Aliàs autem procedat opi. Inn. quę con-
cordia non placet per d. auct. hoc amplius. & in corpore & ꝑ d. §.
oīs. qui hoc faceret. vbi simplr̄ tractat de exequenda voluntate
defuncti, & de impedienda eius suspensione, & tñ requiritur mo
nitio. Secundo ꝯcernit vt tex. in d. §. moueant̃. vbi requiritur mo-
nitio in facto hrsis, & est valde priuilegiatum, & celeriter expedit̃
dīc. c. accusatus. §. fane. de hæreti. in vj. Præterea & tertio hic mo-
nitio requiritur ad conuincendum illū de negligentia, & q̄a nō
facta latent vt dicit Inn. & rōne huius negligentię resultantis ex
monitione imponit̃ sibi pœna, sed ita est ꝙ hęc rō non hēt locū in
vtroq; casu, ergo &c. l. a Titio. cum vulg. s. eo. Quare puto veram
esse opi. Inn. & sequa. & ſm illā intellige no. ꝑ gl. in d. l. j. vt post

monitionem debeat trāsire tñ. s. ꝙ ꝯmode posset actus expediri.
14 ¶ †Istud tñ dictum Inno. limitat egregie Fed. de Senis in ꝯsi. eius
104. aliàs. cixxiiij. ꝙ nō fecerit residentia &c. Et Ant. de Bu. in c.
qm̃ frequenter. §. si vero. vt li. non ꝯtest. non ꝑcedere in casu quē
ibi ponunt s. qñ emanasset ꝯstitutio sinodalis vltra dispōnē iuris
cōis idē disponētis, qua pręciperet̃ oibus clericis absentibus vt in
suis ecclesijs residerāt alr̄ eis nō residentibus mandat eos priua-
ri, ꝙ tūc ex ꝯstōne sic p̄cipiente ꝑ modū dispōnis vr̄ moniri cle-
rici, & sic vt aliqd operetur ꝯstitutio vltra ius cōe hēbit vim moni-
tionis adeo ꝙ alia monitio nō reqrit̃, dēt. n. statutū vltra ius cōe
aliqd operari, ar. l. si qñ in prin. de le. j. in c. si Papa. de priu. li. vj. Et
pulchre no. Bar. in l. ij. de vsu. & in l. iiij. §. p̄tor. cū multis si. de dā.
15 infec. & alia plura ad hic inducit q̄ breuitatis cā omitto. ¶ †Secū-
do lita dictū Inn. ſm d. Ab. in d. c. excōicatione. nō ꝑcedere in fo-
ro penitentiali quo ad deū q̄a absq; monitione quo ad deū cō-
mittit̃ pęna, q̄a tūc cessat rō Inn. q̄ apud deū nihil latet vt dicit
16 gl. in l. ij. de in terro. actio. ¶ †Quotuplex aūt reqrit̃ monitio in ca
sibus p̄dictis vide Bar. & alios in d. auc. hoc amplius. & ꝑ gl. i cor-
pore ꝑ Can. in c. nos q. dē. de testa. in c. sacro. de sen. exco. cū ꝯcor.
17 ¶ †Et tene mēti rōnem resultantē ex prædictis. s. ꝙ dispositio le-
gis vel statuti potius debet regulari ſm nām vltimarū volūtatū
q̄ ꝯctū vt colligit̃ ex gl. in d. l. j. & ibi Bart. & Imo. in d. §. morte. &
seqtur Bal. in d. l. & si post tres. in lect. & Bal. in tit. de pac. ꝯsti. in
ver. in criminalibus licet Bart. hoc indecisum reliquerit in l. suus
quoq;. §. sed filio. de hęr. insti. & in l. j. s. de in diē adiec. Bal. vero. in
l. oēs populi. de iust. & iur. & in l. ea demū. C. de colla. dicit, ꝙ regu
lari debeat ſm nām ꝯctū, & refert ita tenere Bar. in l. fin. s. de reg.
cato. sed certe Bar. in libro meo hic non dicit. Vnde hæc secunda
opi. potest procedere q̄tum ad interpretationē & extensionē le
gis vel statuti. Nam in vltimis voluntatibus lata fit interpretatio
c. cū dilecti. de do. & l. in testamētis. j. de reg. iur. sed in legibus, vel
statutis fit stricta rñ. l. ꝑspexit. s. qui & a qui. l. ꝙ ꝯstitutū est. de test.
mi. sicut in ꝯctibus. l. quicqd astringendę. & ibi hāc æqparationē
facit Bar. s. eo. facit qd̄ no. Bart. i l. ꝯstitutionibus. ꝑ illū tex. ad intu
18 ni ¶ †Quarto & vltimo fallit in rīa huius. l. vbi stiplō pęnalis q̄ a
ꝯdōne incepit hr̄e diem. nam incontinenti post lapsum diei cō-
mittitur, licet post diem. ꝯdō existere posset. l. hic iute. s. eo. Alias
fallentias collige ex expositionibus formatis hic ꝑ Bar. in ver. pat
19 tem. ¶ †Not. in ver. itaq;. ꝙ qñ stiplō pęnalis incipit a præcedenti
dispōne cōmittit̃ q̄ primū stent ꝑ pmissorem ꝙ ꝯuēta nō ipleat
requiritur tñ ꝙ fuerit interpellatus, vt in glo. & dicam super ea.
¶ Primo fallit qñ in volūtate promissoris fuit collatū tps implē
di, vt hic in ver. ꝙ si ab initio. ¶ Secundo fallit qñ præcedens con
uentio fuisset facta pacto nudo. q̄a requiritur ꝙ sint hīs cōtex. sup
ipsa principali ꝯuentione nuda anteq̄ cōmittat̃ pęna. l. nuda cū
gl. C. de ꝯhen. & comit. stip. de quo late per Bar. hic in vj. op. v. pat
20 tis. & dicam super glo. in ver. confestim. ¶ †Not. ex versi. sine du-
c bio iuncto ver. fi. in ver. idem etiam, ꝙ licet clausula[c] rato manen
te pacto operetur ꝙ debeatur vtrunq; cum effectu exactionis. l. q̄
fidem. s. de transac. l. cum proponas. eo. tit. tñ secus est si dictum
ꝙ nisi fiat id quod in principali stipulatione deuenit debeatur il
lud & etiam pœna, nam ista verba importabunt ꝙ deductum in
principali stipulatione duret in obligatione, tamen cum effectu
exactionis sola pœna debeatur, ita innuit iste text. in ver. adē &c.
ſm Ang. & idem tenuit ipse in l. si insulam. ad fi. s. eod. ꝙ ſm Imo.
hic singulariter esset notandum si esset verum. Sed ipse tenet cō
trarium & melius, quia verbum debeatur denotat plēne cū exa-
ctionis effectu. l. debitor. & ibi no. j. de verb. signi. Non ob. iste tex.
in ver. idem quia illud verbum, idem etiam refertur ad casum re
sultantem a ꝯrio sensu, ex ver. ꝙ si ab initio, quasi velit tex. ꝙ sꝑ
exactio fiat ſm ꝙ conuentum est, & ideo si conuentū est ꝙ vtrūq;
debeat̃, exiget̃ vtrūq;. Si autem conuentum est ꝙ pęna tñ exiga
tur, idem erit ꝙ exigenir id qd̄ cōuentū est, & istud etiam tenuit
21 Raph. hic. ¶ †Postremo no. ex tex. ibi, sola ēt iunctis verbis sc. ibi,
vt homo soluatur, ꝙ vr̄ hic ſm Ang. singulariter probari quod si
stipulatio pęnalis est apposita iuxta principalem stipulationem
cum pacto quod pęna commissa ipsa sola debeatur, tamen sol-
ui poterit id quod in principali stipulatione deuenit, & ex hic
resultat aliud singulare ſm eum, quod ꝑ illa verba non videtur
actum

ADDITIONES.

a Fran. Cur. ¶ Contractui. Adde Alex. in l. eadem. C. de procu. vbi de hoc.
b Fran. Cur. ¶ Pœnā. Qñ pœna opponit̃ pro negligentia an requirat monitio vi
de ang. aret. in §. oēs. inst. de ac. & an in c. excommunicationi. de rapt. & vide
quæ notat ad Ale. in l. si mora. s. so. matri.
c Tho. ¶ Cla. De ista clausula habet̃ in l. cum ꝑponas. C. de transf. & in l. q. fidē, &
ibi l. s. s. de trāsac. Bar. in l. cū pr̄. §. libertus. s. de leg. ij. doc. post gl. in l. fi. C. de
iure empt. cano. in c. fi. vbi gl. de loc. & in c. cum inter. R. semotem. de elec. per
Bal. in l. si defuncto. C. loc. & Ange. de Are. in §. actionum. insti. de actio.

actũ ꝙ mora non poſsit purgari. ꝑ hoc facit, quia uidemus ꝙ qñ-
que unum eſt in obligatione, aliud in ſolutione tñ.l.ſi qs ſtipu-
latus fuerit.x.in melle.j.de ſol.l. item veniunt.§. cum ꝓdiximus.
ſ.de pet.hær.& hic mihi vr̃ fuiſſe de mente Bart.in l. inſulã.in vj.
opp.ſ.eo.& per ibi no.per eum. ¶ Teneo iſtud dictum licet tex.
iſte concludenter non ꝓbet ut dixi in d.l.ſi inſulã. in ij.principa-
li fallentia.& ẽt in v.ubi concordãtias allegaui. ¶ In gloſ.j. no.ex
hac gl.rõnẽ quare tardius cõmittatur ſtipulatio pœnalis qñ inci-
pit a condõne q̃ qñ a conuentione, & clarius ꝑ Bar.hic in ſecun
22 da op.ſecundæ partis. ¶ †Secundo no.ex ead.gl. declaratione ad
iſtum tex.dicentem ꝙ ubi ſtipulatio pœnalis incipit a præcedẽti
conuentione ꝙ cõmittitur ſtatim cum potuerit impleri & non
eſt impletum, nã hic debet intelligi ſi ꝓmiſſor fuerit interpella-
tus, & ſic in mora conſtitut⁹ ↄ̃rium ſenſit alia gl.in hac l.j.in uer.
confeſtim agendum, ſed iſta eſt vera ꝑ l.ſi pœnum.ſ. qñ dies leg.
ce.ſm Dy.& Bar.hic ĩ ij.op.vji.partis, & ẽt in vj.q.quos ſeqr̃ An-
gel.& Imol.hic & ẽt Rap. q̃ ad hoc inducit iſtũ tex.in uer. tãdiu.
nam ꝑ ꝓmiſſorem non dr̃ ſtare niſi cũ fuerit interpellatus.l.ſi ex
legati.ſ.eo.& l.ꝙ te ſi cer.pet.Et iſtam opi. ẽt ſenſit gl.ĩ l.& ſi poſt
tres.in gl.fi.& ibi ſequuntur Bal.& Ang.ſ.ſi qs cau.ꝙ intellige ve
rum niſi ipſi eẽt in principali ſtipulatione ꝓmiſſum dari vel fie-
ri taliter ꝙ ex nã rei ibi eẽt dies, ut in calu.l. ſi ita ſtipulatus eſſẽ
abs te, & l.interdum.in prin.ſ.eo.Et declarat Bart.hic in j.& ij.q.
principali, nã tũc dies tacita interpellaret ut ꝑ Bart. hic in ij.q.in
uer.ſi qrar̃ qñ iũctis ẽt dictis ꝑ eũ in.x.q. & dixi in d.l.ſi ita ſtipu
23 latus.ſ.e. ¶ †In gl.in ver.certo die.ibi ſed hic agebar̃ tñ a ſtipula-
tore &c.hæc ſol.reprehẽditur ꝑ Bar.& alios qa illud ꝙ agitur ta
citæ uel ab uno ex ↄ̃hentibus tñ hr̃ ꝑ non acto.l. ſi repetẽdi.C.
de cõd.ob.cau.& hr̃ in l.cũ q.d.ſ.ſi cer.pe.ergo ſi nõ hr̃ ꝓ nõ acto.
debet hæc ſtipulatio facta ſine die valere, qm̃ qñ non interuenit
error ↄ̃hẽtiũ ſtipulatio de ſiſtẽdo ſine die, ualet.l.de die in princ.
ſ.q̃ ſatiſd.cog.& hic a ↄ̃rio ſenſu.Raph. aut hic dicit ꝙ Bart.non
bñ reprehendit dictũ gl.in ſe, q̃a ſi a ſtipulatore agebatur de cer-
ta die, & a ꝓmiſſore non, hic erit diſſenſus q̃ ſtipulationẽ vitiat.l.
inter ſtipulãtẽ.§.j.ſ.e.& dicit ꝙ.l.ſi repetendi. potius ꝓbat hoc q̃
ↄ̃triũ, nã ꝙ agitur ibi ab una parte non prodeſt ſibi ad repetitio-
nem, tu dic ꝙ.l.ſi repetendi.loq̃tur qñ ꝓpoſitũ vnius ↄ̃hẽtis fuit
in mente retentum, & alteri ↄ̃hẽtiu nullo mõ declaratũ, & ſi gl.
hic iſto mõ loqueretur, vel intelligetur, tunc bñ reprehenderer̃
ꝑ Bar.ſed ſi gl.intelligar̃ ꝙ a ſtipulatore tñ hic agebar̃ & exꝑſſe,
& tũc Raph.bñ loq̃r̃, ſed q̃cq̃d ſit veritas ẽ ꝙ hæc ſo.gl.nõ proce
dit, tũ q̃a diuina, tũ q̃a a ſtipulatore tñ exꝑſſe agebatur deberet
hic vitiari ſtipulatio ꝑꝑ diſſenſum nõ ꝑꝑ errorẽ vt dicit tex. hic.
24 ¶ †In ea.ibi, vel q̃a ẽt.Si hæc ſecũda ſol.intelligar̃ ita rudiiter ſicut
verba gl.ſonãt, nõ ꝓcederet vt hic declarat Bar.quẽ vide, & ꝑ ve-
ra ſol.ↄ̃rij dic ꝙ añ ſtipulationẽ actũ fuit inter me & Titiũ, ꝙ de-
berem ꝓmittere ſiſtere certo loco & certa die, quã tñ tũc nõ exꝑſ
ſimus, ſed actũ fuit ꝙ deberet exprimi in ipſa ſtipꝉone q̃ nõdum
erat, demũ in ſtipulatione fuit dies ꝑ errorẽ omiſſus, nã nõ valet
ſtipꝉo q̃a nõ põt videri diẽ repetitã eẽ in ſtipulatiõe ex quo nũq̃
fuit aliqua dies exꝑſſa: ſecus ſi in ꝓ̃ſationibus fuiſſet exꝑſſa; quia
vr̃ poſtea repetita in ſtipꝉone.l.triticũ allegata in gl. & d.l.Titia.
§.j.Et ad hãc ſol.dicit Bar.& doc.debere adaptari hãc ſecundã ſo
lutionem gl.q̃ ſolutionem inducunt hic An.ad vnũ in mã pur-
gationis moræ ꝙ recitaui in l.ſi inſulã.ſ.e.in ver. vj.fallit qñ actũ
eẽt &c.dic vt ibi.Raph.hic dicit ꝙ hic ſolutio gl. declarata vt di-
xi, licet ita ſimpl'r ꝙ intelligar̃ ꝑ doc. tñ ſm eũ de neceſsitate de-
bet intelligi qñ ꝑ errorẽ fuit omiſſa dies, eo q̃a putabãt ↄ̃hẽtes il
lam fuiſſe exꝑſſam in ꝓ̃ſatione exemplum q̃a in ꝓ̃ſationib.con
uenerat ꝙ fieret ſtipulatio de ſiſtẽdo certo die.Et fuit dictũ illam
diem tu ſtipulator appones tp̃e ſtipꝉonis poſtea qñ facta fuit ſti-
pulatio non fuit appoſita dies credẽs appoſuiſſe a principio in
ꝓ̃ſationib.ꝙ nõ erat.referebãt.n.ſe ad illas ꝓ̃ſationes ſicut in ſimi
li in l.teſſõ.la.j.ſ.de ↄ̃di.& dem. nõ valet.n.relatio ad id ꝙ nõ eſt,
vt ibi, ſed ſi ꝓponeret ꝙ iſti ꝑ errorẽ omiſerint diẽ, nõ tñ creden
tea ſe aľs appoſuiſſe, debere valere ſtipꝉo, ſm Rap.ꝙ ꝓbat ſm eũ.
Quia aut dicimus ꝙ iſti erãt memores primæ ↄ̃uẽtionis, & tunc
ſtipulando ſimpl'r apparet eos penitus iſſe primæ conuentionis,
arg.l.cum in plures.§.locator horrei.ſ. loc.aut nõ recordabantur
primæ conuentionis, & tũc non apparet ꝙ hẽrẽt animũ ſimpl'r
ſtipulandi & ꝓmittendi.vñ ille error non vitiat ſtipꝉonẽ.l.ſi cũ
qs aľr cum gl. ꝑ.ſ.e.l.ſi tibi liberũ. ſ. de act.emp.ſed tu dicas ſuſti-
nẽdo gl.ibi lectam eo mõ quo intelligunt & ſaluãt doc.vt.ſ.retu
li, ꝙ hic ↄ̃hẽtes tp̃e ſtipulationis nõ recordabãtur, & ideo ꝓ̃ſumi
tur error in ſtipulatione ſi incontinenti poſt ꝓ̃ſationis ſecuta eſt
ſtipulatio.l.quoties.§.tantundem.& ibi no.Barto. de hær.inſti.&
clarius in §.ſeq.& no.Ang.in l.item q̃a §.fi.cum ſi.ſ. de pac.atten
to ꝙ dies certa in ꝓ̃ſationibus nõ fuit exꝑſſa, & ſic non potuit vi-
deri repetita. ¶ Non ob.l.ſi tibi liberũ.nã illa facit potius ꝓ, q̃ ↄ̃,
ibi.n.ꝓ̃ſumit error vt declarat Bar.in l.Titio.§.j.ſ.eo.& ꝑꝑ errorẽ
datur ibi repetio. ¶ Non ob.ꝙ ↄ̃ctus ibi non vitiatur, quia error
ibi non fuit in ↄ̃ctu, ſed in traditione, & ſic nihil facit. ¶ Non ob.
l.ſi qs cum aliter. q̃a rñdeo ꝙ ibi fuit factus ↄ̃ctus ex interuallo
poſt ꝓ̃ſationes & tractatum, iõ ↄ̃ctus ibi valet, q̃a non ꝓ̃ſumitur
errorem fuiſſe in ↄ̃ctu, ſed receſſum a ꝓ̃ſatione ꝑꝑ interuallum
ꝑ d.§.locator ſm intellectum quem ſeqr̃ Iac.Bu.& Bart.in l.pa-
cta nouiſſima.C.de pa.& Bar.in l.non ſolum.§. morte.in uer.cir-
ca ſin ẽt.ſ.de ope.no.nũc.bñ facit.l.ꝑ retentione cum gl.in uerſ.
nata.C.de uſur. ¶ Vel dic ꝙ in l.ſi qs cũ aliter ꝓ̃ſupponir̃ ꝙ ibi ſo
lum interuenit dolus in ↄ̃ctu & non error ſeu obliuio hic autem
tex.preſupponit ꝙ hic interuenit error, & ſic ille tex.non obſt.vt
ibi etiam dixi, & probaui etiam ꝙ finis illius.l. non habet conti-
nuationem ad principium, ſed ponit diuerſum caſum & ſic ẽt fi
nis illius.l.no facit ad iſtud propoſitũ. ¶ Et ex his hẽs duas limi-
tationes ſeu declarationes ad iſtũ tex.prima, ꝙ ſi ſtipulatio ſecu-
ta eẽt ex interuallo poſt ꝓ̃ſationes, in dubio non præſumeretur
error in ſtipulatione ſed præſumitur receſſum a primo tractatu
d.§.locator.& no.Bar.in d.l.pacta.cum ſi. & ſic valeret ſtipulatio.
¶ Nec ad hoc ob.ꝙ no.Bar.in d.l.Titia.§.j.dũ alle.l.ſi tibi liberũ,
quia rñde ut ibi eleganter ꝑ Imo.& in l.quoties.§.ſed cũ primũ.
25 ſ.de hær.inſti.& forte in breui dicã in d.l.pacta.† Secunda limita-
tio eſt ꝙ ſi in præſationib. fuiſſet certa dies expreſſa nõ præſume
retur in dubio error in ſtipulatione, ſed repetita dies. d.l. Titia.
¶ Tertio limita hanc.l.ſm Imol.hic, nã ſm eũ hæc.l.ꝓcedit quan
do uerba q̃ añ ſtipulationem in præſationibus prolata fuit ten-
debant ad limitãdã ſtip.ut hic in tex.ſecus ſi tẽderẽt ad declaran-
dũ volũtatẽ ↄ̃hẽtiũ, ut ſi añ ſtipꝉonẽ actũ fuerit ꝙ ꝓmiſſor ꝓmit-
teret ſiſtere in certo loco, & actũ eẽt ꝙ ſi cõtingeret ꝓmittere ſi-
ſter̃ ad certũ diẽ valeret ꝓmiſſio, nã ſi poſtea ꝓmiſſio fiat ſine die
valebit, q̃a ꝓ̃ſtatio derogatoria q̃ colligit tacite ex arg.ſumpto
a ↄ̃rio ſenſu uerborum, non inualidat actũ ſeq. tex.eſt uo.dign⁹
a in l.fi.in prin.& no.gl.& Bar.ſ.de le.ij.ꝙ tene menti. ᵃ ¶ † Adde-
26 bat ẽt iuxta prædic.Raph.hic al ũ intellm ad iſtũ tex.ſ.ꝙ ſi intelli
geretur ꝙ in præſationib. non fuit actũ ꝙ certo die ſiſteres, in ↄ̃-
ctu fuit facta ſtipulatio ſimplex ſine die nã nõ valeret ꝑꝑ incerti
tudinẽ.Nõ ob.d.l.de die.in prin.vbi ſtipulatio ſine die ualet, q̃a
rñdet ꝙ ſtipulatio prætoria bñ valet vt ibi, q̃a prætor arbitratur
diẽ, ſed iſte tex.intelligitur de ſtipulatione conuentionali, q̃ licet
ſit certa quo ad initiũ.ſ.ꝙ ſiſteres cũ te interpellauero tñ ẽ incer-
ta quo ad ꝑmanẽtiã, q̃a nõ fuit actũ ꝙ ſiſteres ꝑ duos mẽſes, vel
in ꝑpetuũ.Sed iſte intellectus nullo mõ vr̃ verus q̃a ẽ ↄ̃ iſtũ tex.
in uer.agerẽ ut certo die &c.Itẽ nimis reſtringit iſtã.l.q̃ cõiter ẽt
in prætorijs ſtipulationibus hẽt locũ cũ gñaľr loquatur ut hic in
gl.ij. quã ſequũtur doc.Nec puto illã eẽ verã in ſe.ſ.ꝙ ſtipulatio
conuentionalis de ſiſtendo ſine die ſit nulla qñ dies abſq; errore
eſt omiſſus, & hic non ſolum per d.l.die.ſed ꝑ iſtã.l.ubi vr̃ eẽ ca-
ſus a ↄ̃rio ſenſu non interueniente errore. ¶ Non ob.ꝙ quo ad
ꝑmanẽtiã non cõtineat incertitudinẽ, q̃a rñdeo ꝙ ſi ſimpliciter
promiſit ſiſtere liberabitur promiſſor q̃ primũ ſemel ſteterit, li-
cet poſt quantocũq; momẽto ſiſtere deſierit ꝑ l.ſi qs hẽdẽ.C.de
inſti.& ſubſti.ſub condõne fac.& l.in ſtipulatione.ſ. de vulga &
pup.& l.in numerationibus.cũ ibi no.in fi.ꝑ Bar.j.de ſol.& quia
debet intelligi de primo actu ſiſtẽdi.l.boues.§.hic ſermone.j. de
uerb.ſig.& q̃a ubi uerba ſtipulationis ſunt dubia & põt pluribꝰ
modis intelligi ſꝑ fit interpretatio ꝑ ꝓmiſſore.l.ſtipulatio iſta.§.
in ſtipulationibus.ſ.eo.ꝙ no.q̃a non reperies alibi declaratum.
¶ In ea.ibi, uel in ꝑpetuũ.hãc tene, & declara vt ꝑ Bar.hic & ple-
27 nius ꝑ eum in l.de die.in princ. ¶ †In ea.ibi.l.de dic. dic vt hic ꝑ
Bar.Cui adde inquantum ipſe ſubdit ꝙ in prætorijs ſtipulatio-
nib.puta in ſtipulatione de iudicio ſiſti, qñ dies non exprimitur
intelligar̃ arbitrio iudicis.d.l.de die.tñ in ſtipulatione conuẽtio-
nali de ſiſtendo in aliquo loco intelligitur dies.ſ.cum ſtipulator
interpellauerit, & promiſſor potuerit adimplere, & non adim-
pleuit, ut in hac.l.iuncta glo.j.& ꝙ ſuper ea dixi.Nam ſm Raph.
Bar.in hoc errauit, quia ex quo iſta ſtipulatio conuentionalis cõ
tinet locũ rõne loci debet intelligi continere tẽpus intra ꝙ poſ-
ſit ad illum locum conueniri abſq; interpellatione.l. idẽ erit.ſ.e.
& l.continuus.§.cũ ita.j.e.ꝙ ſatis placet.Et poſſes dicere ꝙ Bart.
non loquitur in ſtipulatione conuentionali de ſiſtendo in certo
loco, ſed in alia conuentionali, uel dic opi.Bart.ſa'n in poſſe iſto
mõ.ſ.qñ promiſſor ꝓmiſit ſiſtere in ciuitate ſeu loco in quo vel
quo erat, ſicut dicim⁹ i debitore q̃ ſoluere ꝓmiſit nõ exꝑſſo loco
nã vr̃ ſoluere ꝓmiſiſſe i eo loco in quo fact⁹ eſt ↄ̃ct⁹, cum ibi con
ueniri

ADDITIO.

a Fran.Cur. ¶ Tene menti. Adde ey Bal.in l.humanum.C.de legi.

ueniri possit ita dixit Bar.in l.itē illa.de constit.pecu. alleg.leg.fi.
ā.de tritica.& sīr debitor vr̄ ꝓmittere soluere ad domū credito-
ris qñ ambo sunt eiusdē laici,seu fori, ut not.p gl.& clari⁹ p Bar.
in d.l.itē illa.in prin.& tñ certū ē q in d.casibus nō ꝯtrahit mora
sine interpellatione.l.mora.in prin.de vsur.l.qđ te.cū ibi not.s.si
28 cer.pet.& vide q dixi in d.l.erit. ¶ †In gl.in ver.stipulatus essem.
ibi.l.q dā testō.certe illa.l.facit in ꝯriū.ibi.n.incertitudo nō vitiat,
hic sic,quare gl.in d.§.gener.quā seqr̄ Bar.Angel. & Mode.hic &
Bar.& Ang.in l.j.s.sol.mat.dñt qđ spāle ē in d.l.q dā.in legato ad
refectionē viæ.qđ ē fauorabile.l.ad instructiones.C.de sac.san.ec
cle.¶ Et sīr ē spāle in dote.in d.§.gener. Et ēt ē spāle in dispōne
facta ad alimēta.l.si cui.de an.leg. Addo aliū casum spāle.s.in di-
spōne facta ad vtilitatē Ecclesiæ, seu alterius piæ causæ,vt no.gl.
Pet.& doc.in c.nos q dē de test.& gl.& Bar.in d.l. si cui.& gl.in l.
priuilegia.C.de sacrosf.eccl.q cq d ibi dixerit Cy. Bal.& idē Spec.
in ti.de instr.edi.§.nūc vero aliqua ver.q si testōr.& Bald.in l.j.de
sacrosf.ecl.dū tractat de dispōne captatoria. Bñ facit.l.id qđ pau-
perib.de epis.& cle.s̄m q declarat Bar.in d.l. q dam in prin.s.de
reb.dub. Alius ē ēt spālis casus.s.in legato vel in relicto ad aliqđ
artificiū addiscēdū,seu ꝓ aliquo studio,vt ē tex.no.in l.stichus.s.
de leg.ij.& no.gl.in d.§.gener.in fi.glo.mag. Pro hic facit,q a cā
dotis & cā studij æq patantur,vt no.Bart.& clarius Ang. in l.j.ad
fi.post gl.fi.s.sol.mat.& Guil. de Cu.in l.sed & Iulia.§.qđ dr̄.s.ad
Mac.Sed sicut in dote incertitudo nō vitiat, ita & in casu isto ēt
posset dici q relictū ꝓ studio dicaē ad pias cās. De quo tñ vide p
Bal.in repet.l.j.s.de leg.ij. & hic pcedit in incertitudine rerū q-
bus adde alia vtilia q dixi in j.no.sup tex.& q dixi.in l.q busdā.s
29 eo.¶ †Quid aūt de incertitudine ꝑsonarū an vitiet,vide magistra
liter p Bar.in l.q dā.s.de reb.du.& p Cano.in c.cū tibi.de testa.&
p alios & i d.l.id qđ pauperib.Et hic faciūt q si stipulor mihi da-
ri ꝓ eo quē noiābo an valeat? dic q sic.Casus ē in l.s̄m rñsum.C.
ꝯhē.& cō.stip.quā ita alle.Bal.in d. §.gener.in reportatis antiqs.
Addo tex.in c.j.de feu.nō hñte ꝓpriā nām feudi. ¶ In gl.in vers.
nō adiecto noīe.ibi,in l.q ex plurib.&c.prima sol.ē clara & vera.
secūda ēt pōt adaptari,ut hic plenius p Bar. ¶ In ea.ibi.l.q in te-
rū.s.q fundus nō hēt certos fines a nā,sed fines hēt fundus desti-
30 natione patrisfa. vt declarabiī statim. ¶ †In ea.ibi. l.si domus &c.
voluit gl.dicer̄ q sicut hō nō hēt certos fines destinatione p̄risfa.
ita nec hēt domus certos ꝯfines sola destinatione p̄risfa.sed req
rit̄ factū hoīs.s.ꝯstructio parietis.l.si q s duas.§.si q s p̄tē.s.cō.præ-
dio.Et iō si q s ꝓmittit,vel legat domum simpl̄r si plures hēt do-
mos in p̄rimonio,ualet actus alˢ nō.d.l.si domus.in prin.de leg.
j.Sed si q s legat vel ꝓmittit fundū ēt si hēt fundū in p̄rimonio,
nō valet actus,q a cū sola destinatione p̄risfa.ꝯstituaē fundus,pos
set hr̄s testatoris vel,ꝓmissor dicere,do tibi palmū terræ,p fundo,
cū hoc a sola destinatione seu volūtate pēdeat. d.l.qđ in rerum.
& sic eēt derisoriū q nō eēt in domo, q a si hēbat domos in p̄ri-
monio tenebiē ad vnā de illis,q a sola destinatione domus nō cō
stituiē ut dixi,& hic ēt tenuit gl.i d.§.gener.&i l. legato gn̄alr̄.de
leg.j.Et seqē Bar.Ang.& Imo.hic,& Ang.in l. si domus. Pet.aūt
vt refert hic Bar.dicebat idē eē in fundo q in domo.& utroq; ca-
su seruari dist.quā fecit tex.in d. l.si domus. vt hic plenius refert
Bar.q.n.impugnat.Tu ꝓ cōclusione dicas faciēdo duo membra
q aut q rit̄ de legato,aut de ꝓmissione.Primo casu puto verā esse
opi.Pet.qđ sit idē in fundo qđ in domo,p d.l.si domus.qm non
ob.qđ fundus sola destinatione p̄risfa.cōstituaē.l.locus.in prine.
de uerb.sig.& d.l.qđ in rerū.& p ꝯns q hr̄s dādo palmū terræ p
fundo liberet̄,q a rñdeo qđ nō debet eē in p̄tāte hr̄dis aliter decla
rare fundū quā testator habuerit in usū ad p̄iudiciū legatarij pro
baē in l.dānas.§.j.de usufr.lega.& l.pe.s.de alimē.& cib.leg.facit.
l.cætera.§.fi.de leg.j.& ridiculū vr̄ eē dicere q testator senserit de
palmo terræ.Pro hoc facit, q a in dubio debet fieri interpretatio
q actus potius valeat quā pereat.l.quoties.s.de reb.du.Et istam
opi.seqt̄ ēt Iac.de Aret.Dy.Bal.Imo.Pau.de Ca. in d.l.si domus.
Pro quo ēt facit,q a testator in dubio legādo rē seu fundū vr̄ le-
gare de his quos hēt in p̄rimonio.l. Titia.§.j.s.de au.& arg.leg.l.
vnū e familia.§ si rē.de leg.ij.& d.l.si domus.in prin.ergo pinde
ē ac si dixisset,lego vnū ex fundis meis.quo casu indubitāter ne-
dū valet legatū,sed ēt stipulatio.l.q ex pluribus.s.e.q ē minus fa
uorabilis.c.dilecti.de do.& in l.in testā.de reg.iu.& hāc opi.Pet.
tenet ēt Nico.de Neapo.in d.l.legato gn̄alr̄.& in d.l.si domus.&
hæc ē principalis rō ꝓꝑ quā huic opi.adhæreo.Nec obst.si diceret̄
q hr̄s pōt interpretari volūtatē defuncti.l.si q s a filio.§.si plures.
de leg.j.ergo poterit interpretari de palmo terræ, q a rñdeo qđ
ibi loqē qn testator sensit de certo,ut q a exp̄ssit ꝓpriū nomē,tūc
enim interpretaē & tractaē de interpretatione & declaratione
uoluntatis,ut ibi no.Sed in ꝓposito testator non sensit de certo,
quia in gn̄e dixit,relinquo fundū,seu domū; & iō nō hēt hr̄s in-
terpretari volūtatē defuncti,q a volūtas fuit clara.s. q vnū fundū
volebat in genere legare. Iō tūc tractamus de electione q bene
spectat ad hr̄dē,ut d.l.si domus.tñ hr̄s nō pōt eligere nisi unum
fundū de illis q erāt in p̄rimonio,vt dixi. Et ꝓ ista opi.Rapha.&
Pau.hic allegāt,q illud qđ dr̄ fundū constitui sola destinatione,
nō intelligiē de nuda uolūtate,sed p lapides,seu appōne termino
rū.ita dñt sentire gl.in d.l.qđ in rerū.§.pe.q tūc sic nō dicit, imo
videreē ꝯ tex.in d.l.locus.in prin.vbi tex.nō req̄rit nisi animū.bñ
31 facit.l.plane.la.j.§.fi.de leg.j. †Secūdo casu qñ q rit̄ de stipulatio-
ne fundi vel domus.Raph.h.d.q si ꝓmitto fundū uel domū, &
alia fi.in p̄rimonio hēo non valet rōne incertitudinis vt hic.Nō
ob.l.si dom⁹. q a loqē in legato qđ ē magis fauorabile.& q s legā
do cēsetur legare de reb. suis tñ. vnū de illis intelligitur sensisse
ut ibi,sed hoc nō reperitur in stipulatione. & hoc ēt tenet Paul.
de Cas. hic ultimo loco,licet aliter dixerit circa principi.huius.
l.vt statim referā.Sed hæc opi.nō vr̄ mihi vera, q a ēt in stipōni-
bus ꝓmittēs vr̄ ꝓmittere de reb.suis,qñ ita intelligēdo ꝓmissio-
nē valere pōt stipulatio.tex.ē cū gl.fi.in l.quoties in stipulationi-
bus.s.eo.Præterea ꝓcedit arg. de ultimis uoluntatibus ad ꝯctū,
qñ de diuersitate rōnis non apparet.l.q de legato.s.de leg.j.ipse-
met.Pau.de Cal.hic in princi.huius l.dicebat q ēt in stipulatio-
nibus op.est uera.s.q sit idē in fundo qđ in domo,& attēdaē di-
stinctio posita in d.l.si domus.mouebaē ꝑ illā rōnē.s.q nō ē verū
q nuda volūtate ꝯstituatur fundus sine appōne terminorum,vt
dixi.Sed hāc rōnē reprehendi.s.Ego alˢ tenui q in stipulationi-
bus possit sustineri opi.gl.Bar.& seq.i.q nō teneat ꝓmissio fun-
di indistincte,q a posset ꝓmissor dicere,hēo & habui hic palmū
terræ p fundo,& sic ꝓꝑ hāc rōnē,& ꝓꝑ incertitudinē vinceē stipu
latio,tūc aūt puto ēt in stipulationibus ueriorē eē opi.Pet.quod
ꝓbo.Nā hn̄s fundos in patrimo.ut actus valeat si ꝓmittit fundū
vr̄ ꝓmittere vnū de fundis suis sicut in legatis, vt ꝓxime ꝓbaui
reprehēdēdo Raph.ergo perinde est ac si dixerit,ꝓmitto vnū ex
fundis meis,quo casu stipulatio valet vt ē casus in d.l.q ex pluri-
bus.Et sic nō pōt dicere habui palmū terræ p fundo,ut ibi ꝓba-
32 tur.† Et iuxta p̄dicta subiungit Bar.hic in vj.opp.primæ partis no
tabile uerbū.s.q in ultimis uolūtatibus qñ testator sensit de cer-
to,sed non constat de quo,ualet legatū,vt si dixit,lego fundum,
uel domum.& ꝯstabat q sentire voluit de certa domo, vel fun-
do,licet nō appareat de quo allegat.d.l.legato gn̄alr̄.§.j. & d.l.si
domus.iuncta gl.j.& declarabitur intentio testatoris p hr̄dē tan
quā p eū q p̄sumiē melius scire uoluntatē eius.l.si q s a filio.§. si
plures.& ibi no.de leg.j.Quod limitat Raph. hic eē verū si testa
tor fundos,aut domos hēat in p̄rimonio, alˢ nō ualeret. p d.l.si
domus in prin.Quā limitationē nullo mō puto ueram,q a ēt si
nō hēbat i p̄rimonio ualet legatū,quādo sentit đ certo q uis nō
constet de quo s̄m Pau.de Cas.in d.l.si domus. & licet nihil al-
leget,tñ dic q pro eo ē gl.in d.l.legato gn̄aliter.§.fi.in gl.pe.nā.l.
si domus.non loqē illo casu,ut ibi p Bar.& oēs Ioan.de Imol.re
prehendit dictū Bar.s.recitatū,nā dicit q si constet testōrē sensis
se de certo,ut q a añq testaretur dixit se velle fundū certū relin-
quere Titio,& postea testō statim facto dixit simpliciter fundū
lego Titio,p̄sumitur p errorē omisisse specificationē fundi & le
gatum ualere nō debet,vt vr̄ tex.in l.quoties.§. tātūdē.s.de hær.
insti.Ego teneo opi.Bar.& ad §.tātūdē, rñdeo qđ ibi error fuit i
hr̄dis instōne.Et sic nō erat ꝑsona q possit interpretari uolunta
tem defuncti.Nā ille hr̄s non poterit declarare suā instōnē, q a
añ illā declaratam non erat hr̄s,sed Bar.loqē in legato.quo casu
33 subest ꝑsona hr̄dis, cui cōmittitur declaratio ut dixi. ¶ † Subdit
Bar.q in stipulationibus,& ꝯctib.si ꝯhētes sentire uolunt de cer
to,& non constet de quo uitiabitur stipulatio,cū non subsit ꝑso
na p quā declaretur ut hac.l.in prin.& ita dicit uelle gl.in d.§.ge
ner.si bñ aduertetur q s̄m Pau.de Cal.hic est bñ notādū.Nā di-
ctus.§.si q s plures.& d.l.legato.§.fi.nō hñt locū in ꝯctib.s̄m Bar.
Sed in ꝯriū allego tex.in d.l.q ex pluribus. exēplificando illam
prout facit gl.ibi in uer.no.q dicit.q ibi fuit dictū ꝓmitto fundū
Seianū,& plures erant fundi Seiani,nam tunc p exp̄ssionē pro-
prij nominis apparet quod promissor sensit de certo,& nō con
stabat de quo.sicut i d.§.si q s plures.& tñ stipulatio ualet vt ibi.
quapropter tenēdo opi.Bar.oporteret dicere q rūsum gl.illi⁹ nō
sit uerū.& illā gl.ēt ibi reprehendit Imo.& Pau. de Cast.hic per
aliam rōnē,ut ibi dixi.Et aliter exemplificatur illa.l.ut ibi fuit di
ctum.Item contra dictum Bar.vr̄ text. in l.stipulatio ista.§.in sti-
pulationibus s̄m exemplum glo.ibi communiter approbatæ.s.
eodē nec potest dici q ibi loquatur gloss. in promissione homi-
nis. Bartol autem hic loquitur in promissione fundi vel do-
mus,quia dico q qñ promittens hēt fundos uel domos in patri
monio,non est dr̄ia inter p̄dicta,quia ualet promissio sicut ꝓmis
sio hominis,ut est dictum Raph.in d.§.in stipulationibus. re-
prehen-

prehendebat illud exemplum gl.ibi allegando no.p Bar. hic &
reliquit tñ cogitandum. Sed ipsemet Raph.hic dicit ꝙ opi.Bart.
procedit qñ promissor simpliciter dixit promitto fundū,& pro-
batur qđ uoluerit sentire de certo,licet non cōstaret de quo, sed
ubi dixisset,promitto fundum Seianum,& sic non fuit omnino
indeterminate loquutus,tunc licet non constet de quo,qa plu-
res erant Seiani,ualet tñ stipulatio.allega.d.l.q ex pluribus.sub-
audi iuncta glo.in verbo no. & fm istū intellm procederet exē-
plum glo.positum.ī.d.§.in stipulationibus. ubi similiter fuit ex-
pressum proprium nomen,& ista opinio vr verior, & saluaē glo.
pdicta.¶ Nec ad istum ultimum casum obstat illud quod dicit
Bat.uidelicet ꝙ in stipulatione non est per quē declaretur incer-
titudo,qa tñ deo ꝙ immo fit interpretatio p promissorem in re
dubia p d.§.in stipulationibus.& sic valebit stipulatio. Secus qñ
actū fuisset ꝙ certus fundus promitteret, non tñ expsso tūc ali-
quo fundo & postea in stipulatione dictum fuit simpliciter pro-
mitto fundum. Nam licet uoluerint sentire de certo p p ea q̄ di-
cta fuerant in pactionibus,tñ postq̄ non constat de quo stipula-
tio est nulla ut hic.& ista est proprie intentio gl.in d. §. gener. &
Bat.hic ad fi.ix.opp.& ēt in viij. op.j. partis.& est passus subtilis.
34 ¶†In gl.in ver.quacūq; die prima sol.est obscura. sed declara vt
hic per Bat.q eam reprehendit,& cum eo transeunt cęteri.¶Se-
cunda solutio posita in fi.ab omnibus approbatur præterquam
a Pau.de Cast.dicente ꝙ cum reum sit fugere, uerisimile est,ꝙ
promissor in cuius uoluntate positum eēt tps sistendi nunq̄ de
clarabit se sistere velle.& sic fieret ꝯ nām iudicij q̄ ē ut reddatur
in inuitum.l.inter stipulantem.§.j.ī.eo.& putat ꝙ talis stipulatio
non ualeret si tps sistendi poneretur in uolūtatem promissoris.
Per rōnē dictā reprehendit ēt istā solutionem ex eo qa hic solo
psupponit ꝙ stipulatio de sistendo sine die non ualeret ꝯ.d.l.de
die iō dicit ꝙ hic omnino dies sit omissus ex certa scīa,ideo stipu
latio non vitiatur,qa intelligitur de die qua placuerit actori, &
sic non ob.l.q.cq.d astringendę.qa fatēdū est ꝙ hic dies fuit omis
sa,tñ omissio non uitiat,qa non est de substantia.d.l. de die.quæ
uerba non possent mihi minus placere,iō teneo solutionem gl.
& rñdeo ad pdicta ꝙ imputari non debet stipulatori q in volū-
tatem promissoris contulit tempus sistendi.pterea timore pęnę
quę cōmitteretur cū constaret promissorem sistere non posse ve
risimile est ꝙ sistet.& si non sistat satis est consultum stipulatori
per pęnam,ut hic.Nō ob.ꝙ hæc solutio psupponat ꝙ stipulatio
non ualet sine die,qa rñdeo ꝙ ualet qñ añ stipulationem actum
eēt ꝙ apponeretur dies,ut in prin. huius.l.sed hic actum erat ut
hic in verbo,ab initio id agetur &c.& postea in stipulatione non
fuit expssa dies,ideo uidebaē ꝙ nō valeret. Sed rñdet glo.ꝙ im-
mo valet qa intelligiē eē adiecta dies q̄ placuerit promissori,pūt
ab initio actū fuerat,vt hic. & l.Titia.§.j.j.eo. Item si intelligereē
ꝙ hic obligatus sit promissor sistere die qua placuerit actori nō
deberet expectari ꝙ desineret posse sistere hic dr̄, sed pęna debe-
ret cōmitti qñ interpellatus non sisteret p l.istā in vers.itaq;.Sed
ad hoc in prosecutione huius.l.rñdebat Pau.de Cas.ꝙ iste vers.
corrigitur per vers.itaq; . qđ non est dicendum. argu.l.nō ad ea.
ī.de ꝯdi.& dem.expsse no.gl.sequens.¶ Subdebat aliud Pau.de
Cas.vltra doctor.hic ꝙ in casu huius vers.ꝙ ab initio non ē neces
se ad hoc vt cōmittatur pœna qđ promissor fuerit interpellatꝰ.
& vltra hoc ꝙ desinat posse sistere.Si aūt non fuisset interpella-
tus dicit ꝙ non cōmittereē pœna si decederet añq̄ sisteret per.l.
sed si decesserit.ī.q satisd.cog.& hoc alij non tangunt.Sed forte
ꝯriū ē verius.s.ꝙ hic non reqraē interpellatio,qa cum.dies sit po
sita in voluntate promissoris,interpellatio non constitueret eū
in mora vt ē tex.hic quem ad hoc dicit Ang. eē singulareē. Itē cū
dies sistendi sit qñ placuerit promissori,ergo interpellatio añ fa-
cta nihil debet operari,vt l.cū filius.ī.eo. Tertio qa qñ stipulatio
pęnalis incipit a condōne non reqriē interpellatio, sed qđ desi-
nat ꝯdōnē existere posse vt hic,in ver. sei si.ita. in glo.j. huius.l.
¶ Sed ista stiplo æqparaē illi incip. a pcedēti ꝯdōne pcedenti.ut
hic ergo &c.¶ Non ob.l.sed si decesserit. quia ibi non erat colla-
ta dies in arbitrio promissoris.¶ In gl.in vers.nō posse. ibi aliud
35 enim &c.hęc vera,vt hic p Bar. in xj.op.¶†Sed iuxta hoc opp.ꝯ
istū tex.nā si promisisti mihi sistere.cum volueris,vel qua die vo
lueris,si decedis anteq̄ declares te velle, stipulatio deberet eua-
nescere.l.centesimis.§.fi.ī.eo.hic aūt dr̄ ꝙ cōmittiē ad pęnam er-
go &c.solue vt hic p Bar.cum quo trāsit Imo.& Angel.hic. Sed
eorum solutio fm Raph. vr̄ diuinare ad istum tex.inquātū dīt
ꝙ hic non promisit sistere cum vellet seu qua die vellet,sed firmi
ter promisit sistere vna die.qua aūt die debeat sistere dixit pmis
sor volo ꝙ sit in electione mea,qa eēt valde restringere istū tex.
Ideo dicebat Raph.ꝙ licet q promittit sistere cum volet,vel die
qua volet,non obligatur nisi aū mortem declaret se sistere velle
d.l.centesimis. Tñ si huic pmissioni pęna subijceret,intelligeret
ꝯferri in ptāē pmissoris solū qñ sistat,nō aūt an sistat.& eo dece
dēte añq̄ declaret cōmittiē stiplo,vt hic quasi non censeaē ꝯdōna
lis.facit.l.ex his.qñ di.lega.ce.aīs.n.sequeret ꝙ pęna eēt apposita
in volūtate pmissoris, & sic frustra eēt apposita.idē dicit ipse in
d.l.centesimis.Pau.de Cast.dicit ēt qđ iste intells Bar.diuinat ad
istū tex.Et subdit ꝙ aīs sibi placuit intells Raph.quē recitaui,nūc
aūt dicit sibi non placere, qa pœna vr̄ pmissa si non sisteret die
qua sibi placebit.aut ergo decessit añq̄ declaret quo die, & non
extat ꝯdō sub qua fuit pmissa pœna ergo non cōmittiē,qa dece
dēdo non vr̄ velle in ꝯctibus, qa morte voluntas extinguiē.l.iij.
ī.loc.& no.Bar.in d.l.cētesimis.& ibi dixi. Aut decessit postq̄ de-
clarauit qua die sistere volebat,& tunc aut post lapsum diei illꝰ,
& tūc pęna erit ꝯmissa p lapsū diei,aut añ lapsūdiei, tūc pęnalis
stiplo debet extingui p mortē sicut pricipalis. d.l.sed si decesserit.
ideo dicit hic non promisit sistere qua die sibi placeret, sed sim-
pliciter quacūque die,quo casu committiē stiplo cum fuerit in-
terpellatus,ex quo stiplo incepit a ꝯuētione.vt in vers.itaq; iun-
cta gl.j.huius.l.¶ Non ob.iste tex.in ver. ꝙ si ab initio.qa loqtur
fm opi.Pegasi q reprehendiē in ver.itaq; . qđ non placet,qa nō
est verisimile qđ iuriscōsul.incontinēti se correxit, vt dixi.¶ Nec
etiam Pau.de Cas.vr̄ bñ reprehendere opi.Rapha.nam intentio
Rapha.est,ꝙ vbi ē apposita pœna vr̄ collatum in ptāte pmisso-
ris solum qñ sistat,non aūt an sistat quo casu eo decedente añq̄
sistat ex quo añ ñ declarauit qñ velit sistere, perinde ē ac si decla
rasset se sistere velle,vt pbaē in l.fi.ff.q sine ma.ad liber.puer.quā
alleg.hic Bar.Et ad hic non respondet.d. Pau.tñ opi.Rap.nō pu-
to verā p d.l.centesimis.non ob.rō Raph. qa eadē rōne.qua tole
raē ꝙ sit in ptāte promissoris ipsum factum principale declarare
in stipulatione principali, & tñ valet stiplo facta p illa verba, cū
volueris.d.l.centesimis.ergo eadē rōne debet tolerari quo ad ip-
sum accessoriū.i.ꝙ pęna pēdeat a ptāte promissoris.& sic lex cē-
tesimis.habebit locum etiam qñ pęna eēt adiecta qđ ēi ē de mē
te Bar.circa intellm huius vers.vñ ad l.centesimis.teneo rñsionē
Bar.tāq̄ necessariā.& ista adde ad ea,q̄ dixi in l. centesimis.vbi ēt
tetigi q̄dā q̄ tāgit hic Angel.circa intellm huius.l.¶ Adde ēt vltra
36 †pdicta circa intellm ver.qđ si ab initio.ꝙ intells gl.& Bar.ad istū
tex.vr̄ multum remotus a litera,in qua dr̄ ꝙ añ stipulationē age
batur ꝙ promitteret sistere quocunq; die.& non dr̄ in tex.quod
dies fuerit collata in arbitriū promissoris, ut uoluit gl. & ēt Bart.
& Ang.vñ d.Christophorus intellexit tex. simplr tuleē quacūq;
die.Istud mihi non placet,qa si dies hic non fuisset collata in ar
bitrium promissoris stipulatio pęnalis debuisset cōmitti quāpri
mum sistere potuit & non fecit, ut in ver.itaq; . cuius ꝯrīi dr̄ in
tex.Io.de Imol.hic in gl.sup uers.non posse.tenet opi.gl.& sequ.
Sed sup gl.in vers.dare spondes.ēt dicit ꝙ iste versic.pōt intelligi
ꝙ stiplo fuit facta pure,vt dicit lrām sonare. Nec ob.ꝙ tūc debe-
ret committi stiplo pęnalis quāprimū sistere potuit p ver. itaq;.
Quia rñdet qđ illud qđ dr̄ in vers.itaque procedit qñ fuit ꝯuen-
tio in stipulatione ꝯtinente actū momentaneū,vt dare Pāphilū.
secus si actū successiuū,vt sistere in iudicio,vt hic,qa tūc debet ex
pectari qđ desinat posse sistere, qđ eēt singulariter notādū si eēt
verū.Sed nō puto eē verū p l.si ita stipulatus essem abs te.ī.eod.
vbi stipulatio ꝯtinens factū successiuū committiē quā primū fie-
ri potuit, & non fuit impletū nisi stipulatio inceperit a ꝯdōne ,
ut hic in uers.sed si ita.¶ In glo.in vers.Sabinus. ibi vel verius.&
hæc vera:pcedens vr̄ ꝯ tex.in ver.itaque. & declara.vt hic p Bart.
in iij.opp.ij.partis.in gl.in vers.ꝯfestim agendū.ibi de mora dixi-
37 mus.in l.mora.ī.eo.in prin.& in l.qđ te si cer. pet.¶ †In ead.ibi
interpellatio.& verius ē ꝙ reqraē interpellatio,vt dixi p iura q̄ al
legaui in j.gl.ad quæ iura gl.hic non rñdet.& idē probatur in l.si
diu.§.ait ptor.vet.ideo.ī.de consti.pecu.& no.ibi Bar.in §.si.iun
cto isto tex. in vers. per promissorē non steterit.illud est clarū ꝙ
qñ stipulatio incepit a præcedenti conuentione reqriē interpel-
latio,ut dixi,& ita loqē gl. ¶ Quid si incepit a ꝯdōne.& dic ꝙ in
casibus ad hoc,vt cōmittatur pęna requiritur ꝙ desierit ꝯdōnem
existere posse,non requiritur ꝙ interpellatio præcedat,quia fru-
stra interpellat ex quo nihil est ibi in obligatione.& etiā ex quo
non tenetur aliquo certo tempore adimplere conditionem, ut
euitetur pœna.& ita sentit gl.j. ¶ Sed dubiū est quid in casib. in
quibus stipulatio incipit a præcedenti cōditione,& tñ debet de-
bitor adimplere conditionem quam primum potest, ut qñ fuit
actum vt vtrunque præstaretur, vt hic in vers.quod sine dubio,
fm intellectū Old.& ēt si intelligatur vt dixi in no.Pau.de Cast.
hic tenet eē necessariā interpellationem per l.j.§.item.ver.si idē.
ī.ad.l.fal.Nā ibi in primo casu ꝯtdz ꝙ reqriē interpellatio,qa in
cepit a præcedenti dispōne,& postea tex.ibi subijcit idem q; etiā
ponendo casum qñ incepit a præcedenti ꝯdōne.Ad idem alleg.
l.peculium.

l.peculium.§.fi.de sta.lib.& in simili probat in l.nuda.C. de con
trah.& cōmit. stip. Nam nec ibi pōt proprie in mora constitui,
quia illud q erat deductum in pacto nudo nō debeat efficaciter,
& tn̄ ad hic vt cōmittat poena reqrit lit.cont. ſm gl.vel interpel-
latio ſm Bar.& hic. ita hic,sed illud qd erat in condōne nō fit in
obligatione.l.si quis sub cōdōne.§.si qs omis.cā testa.tn̄ requirit
interpellatio vt cōmittat poena.qd no.p litatione eorum q visa
38 sunt in gl.j.ad declarationē huius gl.vide Bart.hic in vi.q. ¶ †In
gl.in ver.penu.legata. vult gl. q in legato penus hēat locum snia
Sabini siue incipiat a pcedenti dispōne & de hoc nō est dubiū,
siue a pcedenti ↄdōne p.d.l.ij.§.itē si ita in vers.incontinēti.ificto
vers.idēq3.Et licet dicit posset q ibi fiat æquiparatio quo ad hoc,
vt vtroq3 casu nō detrahat falcidia siue legatū inceperat dispōne
& hæres fuit in mora dandi penū. Nā si postea velit soluere pe-
nū an lit.cont.sup pęna pōt sed non detrahit falcidiā.Idem indi
stincte qn̄ incipit a ↄdōne de penu,nō detrahitur falc.& tūc non
pbaret iste tex.id ad q allegat,tn̄ cōiter tenet illa opi.non solum
in legato penus,sed in omni legato.vt not.gl.& Ang.in d.l.& si
post tres.& Bar.& cōiter scribentes hic p.l.hic condō.la.ij. de ↄd.
& dem.& l.natum.ſm vnā expōnē gl.j.de sol.& Idem ēt Iac.But.
in l.si pacto quo pęnam.C.de pac.licet Pe.ibi Gy.& Bal.in d.l.&
si post tres.in hec tenuerit spāle esse tn̄ in legato penoris,& non
bn̄ per prædicta & hęc procedunt in legatis relictis ab hæredib.
sub ↄdone negatiua hæredi iniūcta. ¶ Quid autem si legatū vel
stiplo incipit a cōditione affirmatiua, an sit necesse expectari q
designat ↄdōnē impleri posse,& similiter quid in hæreditatibus
eodē mō relictis,non tangunt doc.ibi,sed vide per Cy.in.l.si plu
39 res.C.de ↄdi.insor.p Bar.& Imo.in d.l.hic condi. ¶ †In gl.in ver.
dare spondes.ibi.l.nuda.& sic vult gl. q si ibi processit nuda con
uentio,q sequuta est pęnalis stiplo non committatur stiplo poe-
nalis licet promissor dare potuerit & nō dederit , sed requirat q
fuerit lis conte.Et quidam intelligunt q oporteret li. conte. esse
super eo q deductum fuit in cōuentione nuda,vt innuit. d.l.nu
da.quidam vero intelligunt q lis debet ↄtestari super pęna p sti
plonem promissam hoc innuit tex.in l.si pacto.C.de pac.i l.pla-
ne.no.& late reassumpsit Bar.hic qui sequutus opi.Pet.& Iac.de
Ra.concludit hic & in casu.l.nuda.cōmittit stipulatiu pęnalis p
solā interpellationē extraiudicialem si præcessisset lit.cont.sicut
in casu huius. l. per solā interpellationē factam super eo qd de-
ductum fuerat in conuentione celebrata p stiplonem committet
poena,vt dictū est super gl.j.& sup gl.in ver.ↄfessum.Pro qua opi
plura all.Bar.vt hic per eum,cum quo transit Ang.Raph. Cu.&
Pau.de Ca.hic,& Ful.& Pau.de Ca.in l.si pacto. Sed Io.de Imo.
hic approbat opi.Dy. quā vidē.hic relatam per Bar. s.q requirat
lit.conte.vel super conuentione nuda per d.l.nudd.vel super sti
plone poenali per.d.l.si pacto,& conat rn̄dere ad leg.per Bar. &
primo,ad primam rōnē quā facit Bar.dum alle.l.eum qui calen.
rn̄det Imo.q arg.Bar. non procedit quia quādo cōuentio est nu
da si reus promittat cū sciat se efficaciter nō posse astringi, & sic
cū effectu nō posse interpellari,ideo nō vr promisisse dare eo tē-
pore quo fuerit interpellatus,sed vr pmisse dare qn̄ iudice pe-
tierit actor,q iuridica petitio iuris fictio est per l. ↄtest.d.l.nuda.
ita ēt soluit Ricar.& Bar.de Saly.in.d.l.si pacto. Ad secūdā ratio-
nem dum Bar.allegat.l.mulier.§.pe.de condi.insti.rn̄det Imol. q
illud pcederet qn̄ non posset committi stiplo nisi de facto.Nam
tunc sufficeret de facto fieri per illam. l. sed qn̄ pcedit cōuentio
nuda, & sequitur stiplo poenalis poterit committi stiplo pęnalis
de iure.s.qn̄ constaret fieri nō posse id qd in pacto nude deuene
rat,sicut si nulla conuentio præcessisset, sed simplex conditio vt
hic,ideo cū casus de quo in d.l. nuda. teneat mediū inter casum
qn̄ pcessit cōuentio efficax, & casum qn̄ præcessit sola conditio,
ideo eligit media via.s.vt p li.cont.committat pena. Facit qd in
simili no.Bar.in l.stipulationes nō diuidi in viij.opp.§.eo. & per
hic est ēt rn̄sum ad aliā rōnem.Bar.dū alle.l.si qs locuples.de ma
nu.te. ¶ Non ob.l.si pacto.ibi,more iudicio inducēdo,vt hic per
Bar.q a ibi tex.non dicit more iudiciorū ex eo qd de iure ibi agi
possit ante cōtestationē,sed ex eo q ibi subaudit in lr̄a,q a ibi vo
lebat de facto stipulator sibi tradi bona debitoris incōtinēti non
seruato iuris ordine,vt ibi & hr̄ in gl. ¶ Nō ob.l.si cū dies.§.fi. de
arbi.inducēdo vt ibi p Bar.q a ſm Imo.ille tex.loquit qn̄ ibi dies
fuisset expressā ab arbitrio,vel tacite inerat,ideo nimirū si postq̄
transiuit tp̄s committit poena absq3 alia li.conte.l.qcquid astrin
gendæ.§.fi.§.eo.Nec ad istā solu.ob.si dicat q idem operari debe
ret interpellatio hōis in casu. l. nuda qn̄ non est adiecta dies , q
operatur interpellatio diei in casu.d.l.si cū dies.arg. l. magnam.
C.de ↄhē.& com.sti.p.q a hoc non est verū,vt patet in.d.l.quicqd
astringendæ.iuncto isto tex.Nam in casu.l.qcquid astringēdę sti
plo incipit a ↄdōne, quo casu si dies non fuisset adiecta non cō-
mitteret stiplo per interpellationē, sed tunc demum ēsi cōstaret
ↄdōnē impleri non posse,vt hic, tn̄ secus est vbi est adiecta dies,
vt ibi.non ob.ar.factum de.d l. magnā:q a pcederet qn̄ interpel-
latio fieret circa id,qd esset in dispōne seu obligatione efficaci:se
cus si in cōdōne vel oblōne inefficaci, vt dixi , Vel ēt rn̄de ad.l.si
cū dies ſm Imo.q est spāle,q nō exigat conte.litis fauore litiū di
rimendarū,ne lites ex litib.orianē.ar.l.terminato.C.de fruc.& li.
expen.¶ Vel ſm d.Fran.de Rāp.in repe.d.l.si pacto.rn̄det ad.l. si
cū dies. & ibi dēt itelligi factum fuisse cōpromissum p stiplonē,
& non pacto nudo,sed hic est diuinatio, ideo nō patet q̄uis ean
dem solonē ponāt Richa.& Bar.de Sal.i.d.l.si pacto.vbi dāt etiā
ais solones satis leues,ideo non recito.Itē ↄ Bart.vr text.in d.l.si
pacto.in verbo agēs.Nā agere dr ille q lit.ↄtest.l. amplius.j.rē ra.
ha.Ergo si in casu illius.l.fuisset cōmissa quasi mora,per ↄns pe-
na p pcedētē interpellationē, vt intelligit Bart. sequeretur q ibi
post talē li.ↄt.factā super poena reus nō potuisset morā purgare.
l.si insulā.§.eo.Sed in d.l.si pacto.dr qd pōt morā purgare,vt ibi
in vers.vel id ēt. ergo illud est ex eo quia nō dr pcessisse an li. ↄt.
aliqua mora,vel quasi,quo casu etiā post li.ↄte.pōt mora purga-
ri,vt per Bar.in d.l.si insulā in qōne.j. Et ita illā.l.inducebat Bal.
in d.l.pacto.Sed ad hic rn̄det Ful.ibi,& sentit etiā Raph. Cu.hic
qd tex.in d.l.si pacto non loquit p verbū agit , sed p participiū
pn̄tis tp̄is,vt ibi,in verbo agens,qd denotat rem imperfectā. &
sic nondū erat lis ↄte.vel ſm Pau.de Ca. ibi q purgatio morę fie
bat de ↄsensu actoris,& sic in casu.l.nulla requirit li.ↄte. & ita ēt
dicas requiri in casu.l.stiplo ista.§.alteri & ibi no.gl.§. e. Et ita ēt
intelligit illū tex.Rich.& Bar.& Sal.in d l.si pacto.vel ſm eos cō-
uentio principalis in d.§.alteri.fuit nulla. vn̄ petitio ibi non po-
terat esse nisi de mero facto,hic aūt principalis cōuentio erat ali
qua licet inefficax.Sed pcedens solo magis placet qcquid hic di
xerit Bar.Et ↄclusiue teneo istā opi. Dy.quā ēt tenet Bal.in d.l.si
pacto.& Imo.hic & etiam gl.in d.l.nuda.& cui parti adhærēt an
tiqui quos refert hic Bar.Rich.aūt & Bar.de Sal. in d.si pacto.te-
nebant qd non reqrat li.cont.sed motio lit.sup cōuentione nu
da,vr super pęna p d.l.nuda. in vers. mota lit. q motio litis est ēt
ante lit.conte.alle. tex.in auct.litigiosa.C.de lit. & in.l.diuus.in
prin.§.de pę.hæ.Sed hic opi.nō placet q a ſm veram opi. lis non
dr esse mota ante lit.cont.in auc.q semel.C.qūo & qn̄ iu. & cla-
rius in c.ex parte.el.ij de verb.sig.no.doc.in l.cās.C.de trās.Non
ob.tex.in auc.litigiosa.q a nō loqt de li. ↄte. sed de cā q agit inter
peti,& possessorem,inter q est dr̄ia vt in.d.l.cās.& ibi plene not.
¶ Itē.d.l.diuus.nō pbat si bn̄ inspiciat.Fran.de Ramp.in repe.d.
l.si pacto.tenebat prima opi.quam refert hic primo loco. Bart.s.
qd requirat li.ↄte.super cōuentione nuda.rn̄debat ad.l.si pacto.
qd illa debet intelligi q ibi præcessit lit.cont. sup pacto nudo.&
sic concordat cum.l.nuda. Sed huic intellectui obstaret arg.Bal.
ibi dum dicit de purgatione morę,vt retuli.§.Itē obstaret, q a vr
40 diuinare,iō tene qd dixi. ¶ †In ea.ibi,q a mora rei &c.nō intelli
gas q gl.velit q i casu.d.l.fideiussor.mora i rei noceat fideiussori
adeo qd fideiussor cēseatur eē in mora sicut dr in l.mora.§. e. q a
illud eēt verū qn̄ fideiussor pure pmisisset . Secus in sub ↄdōne
si principalis nō solueret,vt pmisit in casu.d. l. fideiussor q a tūc
censet sub ↄdōne obligatus qcqd dixerit gl.in d.l.fideiussor.§.fi.
q est ab oibus.reprobata ibi.Sed intelligas q glo.hic velit q mo
ra principalis non soluentis purificat oblōnē fideiussoris,qui tn̄
postea interpellandus est.alias nō esset in mora,q a euentus ↄdi
ctionis ↄstituit debitorē in mora,vt plene fuit ↄclusum in l.quo
ties in diem.§.eo.Et ita intellige gl.pe.in d.l. fideiussor . quæ hic
mō saluari pōt licet reprehendat ibi p Rap.& Pau. de Ca. q mo
uent per illam rōnē.s.q fideiussor pmiserat ibi sub ↄdōne . ergo
mora rei nō dēt nocere fideiussori. Sed salua gl. intelligendo vt
41 dixi. ¶ †Itē inquantū dr in d.l.fideiussor.i fi. qd si fideiussor pmi
sit soluere si principalis non solueret,illa ↄdō verificat ēt si prin-
cipalis non interpellatus decessit anteq̄ solueret.Nā in ↄtrium vr
tex.in l.si hō mortuus.cū gl.§.eo.si pmitto stichum,& si non de-
dero pmitto poenā, si stichus ante interpellationē seu ante mo-
rā pereat non debetur pęna,vt no.Bar.in l.in illa stiplone si calē.
§.e.pęna.n.non cōmittit nisi pp morā.§.si penū.§.qn̄ di.le. ce. &
hic & l.lecta,§.si cer.pet.Ergo si nulla pcessit mora non deberet
ibi posse agi.Raph.hic,& in.d.l.fideiussor.pp hoc simplr dicebat
q ille tex. in fi. nō procederet qn̄ ille secūdus obligatus non in
tercessisset,vt fideiussor pmittendo idē q principalis , sed inter-
cessisset tn̄ pmittendo poenā si Titius debitor nō solueret per
rōnes proxime dictas,qd esset valde notandum pro limitatione
illius.l.sed non puto verum.ↄtrū directo sentit.Bar.& oēs in d.l.
fideiussor.dū volunt q illud q dicit gl.fi.ibi,in fi.non procederet
in diuersis psonis,& tn̄ illa gl.loquitur in poena.& sic gl.& doc.
extendūt illum tex.etiam ad pęnam. ¶ Non ob.l.si hō mortuus.
quia

qa ibi in psona obligati ad penā pcedebat obligatio, in sticho,
sed si non pcessisset obligatio, vt qa stichus fuisset tm̄ in ɔdōne
positus, puta qa dixisset si stichū non dedero pmitto poenam, si
stichus decessit an̄ moram poena cōmittit. d.l.in illa, & ibi Bart.
qa tūc cōmittitur poena pp ɔdōnis euentum non aūt pp mo-
ram. Ergo si secundo loco intercedens pmittens poenā sub con
dōne si Titius debitor stichum non dederit in psona ipsius se-
cundi promissoris non procedit obligatio in sticho in quo erat
obligatus Titius, ideo cū constat Titium debitorem decessisse
anq̄ daret dr̄ constare non posse dare: quia facultas implendi cō
ditionem isto casu non transit ad hr̄des Titij ad commodū illius
qui est secundo obligatus, vt est casus valde singu. ibi & sic quo
ad fm obligatum verum est ibi euenisse illā cōdonē, uidelicet si
stichum non dederit Titius. Iō non attendit mora, sed euentus
huius ɔdōnis. d.l.in illa. ¶ In ea. ibi. l.si Titi⁹. dic ut ibi fuit dictū,
42 & per Bar. hic. ¶ † In gl. in vers. pbat. in fi. gl. idem tenuit in l.fi.§.si
quis in ius voc. no ie. & in l. rescriptū. §. si pacto. ff. de pac. & in l.
obligationum fere. §. fi. ff. ti. j. & in l. pdia. ff. de act. emp. & sequitur
Pet. & Iac. de Ra. cū quib. trāsit ēt Ful. in d.l. fi. ff. si q̄s in ius voc.
non ie. p l. fi. C. de noua. Istam opi. tenuit Iac. de Bel. in disp. sua
incip. in Christi nomine cauetur lege municipali q̄ q̄ aliū pcus-
sit &c. quam ponit post. l. post q̄ liti. C. de pact. quia d.l. fi. de no-
ua. corrigitur in omnibus casibus in quib. iure ueteri fiebat no-
uatio, ut ibi in versi. aliquid feceris ex quo ueteres &c. sed in casu
isto fiebat nouatio principalis obligationis pp stipulationē, ut.
l. obligationum fere. §. fi. ff. ti. j. ergo hodie poenalis non nouabit
principalem. Tm̄ ɔrium magis cōiter tenetur ut tenuit. Cyn. &
Bald. in l.si pacto quo poenā. C. de pact. & Cyn. in d.l. nuda post
Iac. de Aret. Guil. de Cu. idem tenuit Bar. Ang. & Imo. & Raph.
hic, & Bar. in d.l. pdia. & Bal. Ang. & Pau. de Cast. in d. §. si pacto.
& Fran. de Rampo. in d.l. si pacto. quia l. fi. de noua. loquitur in
casibus in quibus fiebat nouatio. sed in casu nr̄o nō fit nouatio,
sed quasi, ut d.l. obligationum fere. in fi. & differt hic quasi noua
43 tio a uera nouatione, ut p Bar. hic in j. opp. vltimæ partis. ¶ † Itē
ex hac gl. iuncto text. & expressius ex gl. pcedenti. in uers. tm̄, etiā
hēs q̄ stipulatio penalis in dubio nouat principalem si penalis
cōmittatur, ut patet in versic. quod sine dubio. quia a ɔrio sensu
vr̄ probare q̄ si actum non eēt utrunque deberi, deberetur tantū
pena, & p ɔns nouata eēt principalis. Tm̄ vere iste tex. non pbat,
quia eadem rōne qua hic sumeretur istud arg. a ɔrio sensu debe
ret etiam sumi ex versic. seq. quo arg. ita ibi sumpto probaret ibi
tex a ɔrio sensu, q̄ si actū non eēt solam penam deberi tūc vtrū-
que deberetur & sic non fieret nouatio per poenalem. ¶ Vnde
in hoc terribili articulo an p poenalē stipulationem nouet prin-
cipalis obligatio fuerunt opi. quas Bar. hic recitat, & oēs repro-
bat. & ponit suam opi. vt hic per eum, Cuius dictis adde primo
inquantum reprehendit quintam opi. q̄ fuit Fran. Accur. quam
sequebatur Dy. in l. in prouinciali. de no. ope. nūc. & Pet. in d.l. si
pacto dicentes q̄ aut pcedit conuentio bonæ fidei, & tūc p poe-
nalem stipulationem sequentem non fit nouatio. l. pdia. ff. de ac.
emp. l. si quis a socio. cum l. seq. & l. duo societatem. ff. pro socio.
aut pcessit conuentio stricti iuris, & tunc fiat nouatio, uel uerius
quasi noua. l. obligationum fere. §. fi. ff. tit. j. nā Bar. hāc opi. repre-
hēdit p l. j. ff. de pet. leg. & leg. j. §. item si ita. ff. ad l. fal. & l. si penu.
ff. qn̄ dies leg. ubi in vltimis voluntatibus fit nouatio & transfu-
sio p cōmissionē penæ, & tm̄ vltimæ voluntates hn̄t nām ɔctuū
bonæ fidei. l. in minorem. C. in qui. cau. in inte. resti. nō est necess.
Certe non vr̄ hāc eē sufficientem rōnē ad impugnandā d. opin.
qa pterq̄ in duobus casibus vltimæ voluntates non æquiparant
ɔctibus bonæ fidei, vt probat Bar. in l. si hr̄s. ff. de eo quod cer. lo-
co p illū tex. iuncta. l. iii bonæ fidei eo. tit. & probat in l. als. & ibi
Bar. ff. de in li. iur. Et sensit gl. in d.l. in minorum. Tm̄ p aliā rōnem
non puto opi. Fran. Accur. pcedere, qa est ɔ tex. l. apud Celsum.
§. Labeo. el. j. de doli exce. ubi pcessit ɔctus stricti iuris, & tm̄ ibi di
citur q̄ non ipso iure, sed ope exceptionis impediat stipulator
agere ad id qd̄ in principali obligatione deuenit, ergo ipso iure
non est facta nouatio. Itē innuit tex. ibi a ɔrio sensu q̄ si actor pe
tijsset debitum ex principali obligatione tm̄, iuste petijsset, ergo
non erat facta nouatio. Scd̄o vr̄ ɔ tex. in l. q̄uis. l. e. ij. C. de vsu. vbi
si primo stipulus sum minores usuras mihi dari, & si intra tps cer
tū mihi eas nō dederis in poenam tuā sum stipulus a te mihi dari
maiores. Tm̄ si i termino nō soluisti minores vsuras possū adbuc
agere ex prima stipulatione, ergo nō erat facta nouatio. Et idē vi
det ɔ tex. in l. q̄ Romæ. §. Flauius. j. c. ubi pmisisti mihi manumit
tere seruū, & si nō faceres pmisisti penā, m̄ si nō fecisti possū age
re ad principalē obligationē ut manumittas, ergo p penalē stip.
nō ē recessū a prima. ¶ Itē vr̄ ɔ tex. in l. pdia. de act. em. fm primā
lec. positā in gl. j. ibi intelligēdo q̄ pactū fm sint stipulatione val
latū, & tm̄ nō nouatur p sequētē stipu. penalē. Itē adde circa opi
Iac. de Are. quā septimo loco reassumpsit hic Bar. nā volebat Ia.
de Are. qd̄ aut pcessit ɔctus bonæ fidei, & nullo mō fiat nouatio.
d.l. si quis a socio. Aut pcessit ɔctus stricti iuris, & fiat nouatio si
actor elegit ad poenā agere. secus si ad factū pricipale. l. rescriptū.
§. si pacto. ff. de pact. & d. §. Labeon. & melius pbat in d.l. q̄uis. Et
fm istā opi. nō ob. l. obligationū fere. qa ibi dixit lr̄a quasi noua-
tio &c. & qa nō ē pprie nouatio cū nō fiat nisi actor eligēte age
re ad penā. Et p ista opi. facit, qa in ɔctib. bonæ fidei venit exube
rātior bona fides quā in ɔctibus stricti iuris iuxta. l. mora. §. an bo
næ fidei. & l. videamus. §. si actionē. cū seq. ff. de vsu. cū si. Iō eq̄uū
est qd̄ ex mora & pfidia debitoris nō obseruātis pmissa nō in-
ducatur liberatio a facto principali. Et istā opi. vr̄ seq. Bal. in d. §.
si pacto. & ēt Rap. hic. Quā puto verā p pdicta. nō obs. q̄ Bar. hic
reprehēdat p d. §. itē si ita. cū si. vbi in vltimis volūtatib. q̄ æq̄parā
tur ɔctib. bonæ fidei fit indistincte nouatio, qa rn̄de p ea q̄ dixi.
ff. p no. p Bal. i d.l. si hr̄s scd̄o rn̄deo q̄. §. itē. ita loquitur in vltimis
volūtatib. q̄ nō debēt stari in suspēso l. fi. in fi. ff. cōia pdio. iō in eis
facilius fit trāsfusio & executio. d. §. itē si ita. facit. l. apud Aufidiū.
ff. de optio. leg. ¶ Itē ē octaua opi. Barto. in hoc arti. vnlētis q̄ aut
principalis obligatio ē ex cā lucratiua, & tūc stipulatio penalis
quæ similiter dr̄ eē ex cā lucratiua nouabit. d.l. obligationum fe
re. p d. §. itē si ita. Pro hoc facit rō, qa duæ cā lucratiuæ nō ita fa
ciliter stare pn̄t, sicut qn̄ ē aliqua onerosa. l. oēs. j. ti. j. Si aūt princi
palis obligatio ē ex cā onerosa, tūc penalis stipulō nō nouabit.
d.l. pdia. ff. alleg. Et istā opi. seqt̄ Imo. hic, & ē satis æqua fm Rap.
hic. & hāc opi. tenet ēt Bal. in d.l. pdia. & in d.l. si q̄s a socio. & in
l. j. C. de his q̄ pe. no. Et Ric. & Bar. de Sal. & Fulg. & Frā. de Rāp.
in §. si pacto. & Ful. in d.l. fi. ff. si q̄s in ius voc. nō ie. Licet Ang. in
§. si pacto. & in l. si insulā. ff. eo. cā reprehēdat rōnib. suis leuib. q̄-
bus facile rn̄deri pōt maxime ex dictis p Bar. hic, & ponit Ange.
aliā opi. q̄ in effectu recte intuēti nō discrepat ab opi. Iac. de Are.
quā pxime sustētaui. Bal. hic fuit in alia opi. s. q̄ aut penalis stipu
latio ē eiusdē spēi & formæ cū principali obligatione, & fiet no-
uatio. l. j. ff. de pet. hæ. & d. l. obligationū fere. vt quia principalis
obligatio, & ēt secunda fuerunt ɔctæ p stipulationē. secus si dif-
ferāt in qualitate & specie, ut qa prima ɔcta ē pacto, uel p ɔctū
iurisgē. & penalis facta ē p stipulōnē q̄ ē ɔctus iuris ciuilis cele-
bratus uerbis. Nā tūc nō fit nouatio. d.l. si q̄s a socio. Et ē rō qa
primo casu pp omnimodā similitudinē facilior fit trāsitus. l. in
rē. §. itē si quocūq. ff. de rei ue. Et istā dist. pbat fm eū tex. si bn̄ ad
uertatur in d.l. duo societatē. & ē noua opi. fm eū q̄ satis susten-
tabilis ē fm Imo. hic addo q̄ istā opi. sensit gl. mag. an̄ fi. d.l. præ-
dia. & refert illā gl. hic Bar. in iiij. opp. Sed ɔ eā opi. vr̄ eē tex. in d.
l. pdia fm primā lect. nisi dicas q̄ scd̄a lect. ē tenēda, qa prima di
uinat. Itē. d. op. vr̄ ɔ tex. in d. §. Labeo. nisi rn̄deatur q̄ iō ibi obst.
exceptio non ex eo qd̄ sit facta nouatio principalis obligatio-
nis, sed ex eo quia petebatur vtrunque. Itē ɔ. d. opi. vr̄ tex. in d.l.
q̄uis. Ideo non puto hāc opi. posse sustineri. Alia fuit opi. d. Chri
sto. Castel. dicentis opi. Bar. posse procedere hoc mō. s. q̄ si in sti-
pulatione secunda non fuit dictum nomine poenæ, tunc fiat no
uatio principalis obligationis si fiat ex cā lucratiua. Ita loquitur
d.l. obligationum fere. sed si in d. secunda stipulatione fuerit di-
ctū nomine poenæ, tunc non fit nouatio, quia absurdum ē q̄ il-
lud qd̄ adijcitur in poenā debitoris debeat ipsum pmittentem
liberare, qm̄ id qd̄ fuit inductū in odium non debet redundare
in fauorem. l. si is qui solidum. ff. de hære. instit. & cum ista opi.
etiam transit Fulg. in l. si pacto. Per quā opi. limitatur snīa Bart.
tm̄ hic limitatio mihi non placet, quia si promitto decem, siue
dicā nomine penæ, siue non, semper vr̄ adiecta ista qualitas loco
penæ ex quo cā onerosa ɔcernens interesse stipulatoris non p-
cedebat, & sic semper dr̄ eē pena ex parte soluentis. & hoc ex-
presse vult gl. in d. §. item si illa. in ver. transfusum. iuncto tex. ibi
tm̄ non dixi. testator nomine penæ. & tm̄ gl. ibi colligit q̄ illa dr̄
pena. facit. l. j. in §. si plures cum gl. j. de pto. stip. Ideo impedit ori
ri obligationem q̄ ad interēē potuisset nasci si non fuisset appo
sita pena. Ideo text. dicit q̄ est quasi nouatio. in d.l. obligationū.
Est proprie nouatio qn̄ impedit solū actio. & h. d. eē verū in obli
gationibus stricti iuris, sed in obligationibus bonæ fidei p penā
nō impedit natiuitas actionis ad interesse. d.l. pdia. Sed hic opi.
non placet, quia obst. tex. in d.l. j. de penu. lega. cum si. ubi fit trāf
fusio primæ obligationis in sequentem. non dico quo ad inter-
esse, sed quo ad ipsam principalem obligationem, ut ibi. Item es
set violare tex. in d.l. obligationum fere. in vers. priorem transfer
ret. Non. n. ibi quæritur an penalis perimat principalem quo ad
interēē, sed an ipsam principalem obligationem in se trāsferat
quo ad principale factū, & etiam colligitur ex §. fi. illius. l. obliga-
tionum fere. ¶ Vltima fuit opi. Pau. de Cas. hic. & in d.l. pdia. q̄
quæritur

quæritur quid in vltimis uoluntatibus, & fit nonatio. d. l. j. §. itẽ si ita. eum si. aut quid in ɔ̃ctibus & idem tunc dicendum est ꝙ aut principalis obligatio fit ex cã onerosa, & nõ fit nouatio aliquo mõ. l. si quis a socio ꝑallega. cũ seq. Aut ex cã lucratiua, tunc licet Bar. uelit fieri incontinenti nouationẽ ipso iure ꝑ istã. l. q̃ tñ nil facit, ut in princ. huius gl. dixi, & ꝑ d. l. obligationũ fere. Tõ ſm Pau. de Cas. non fit oouatio nisi actore uolente ꝑ d. l. q̃uis. q̃ loquitur in duabus stipulationibus etiam factis ex cã lucratiua & dixit quod doc. illam. l. ad hoc non ponderant. Cum ergo requiratur ꝙ actor eligat agere ex principali stipulatione, uel ex pęna l., ideo lex dicit fieri quasi notiationem, oon aũt proprie nouatio fit. d. l. obligationum. Sed tñ sustinendo Bar. potes rñdere ad d. l. q̃uis. ꝙ ibi loquitur in stipulatione usurarum q̃ non dr̃ esse facta ex causa lucratiua, quia vñr usurę subrogari loco particularis intereẽ, eo quia pecunia ꝑ ipsum creditorẽ sibi mutuata non restituitur, vt ꝓbat & declarat Bart. hic x. opp. ult. partis. Et ultra alleg. ꝑ eũ bn̄ facit. l. cũ quidam. §. si pupillo. ibi, usurę tm̃ nõ ꝑꝑ lucrum petentium, sed ꝑꝑ moram &c. ꝯ. de usu. Et sic patet ex
41 ꝑdictis sustineri posse opi. Iac. de Are. & opi. Bart. ¶ † Limita tñ ꝑdicta nisi in ɔ̃ctu eẽt appositũ iuɿm, quia tunc nunq̃ fieret nouatio ꝑ pęnalem stipulationem, sicut non fit qñ ẽ apposita clã, rato manente oacto. l. qui fidem. ꝯ. de transact. & hic in uers. ꝙ sine dubio, quia iuɿm hẽt vim clæ rato manẽte pacto, ut ẽ no. tex. in l. si quis maior. C. de transac. ita in terminis nr̃is uoluit Bart. in d. l. si quis maior. & Ang. in d. §. si pacto. ¶ Itẽ limita ut ꝑ Ang. in l. si stipulatus sum mihi a Proculo. ꝯ. eo. cuius limitationem non recito, quia lege ooo probatur, vt ibi dixit Imol. Alias limitatio
43 nes collige ex hic no. ꝑ Bar. Et faciunt ꝑdicta ad qõ. † dãnatus fuit Titius ad soluendũ centum ad diẽ, & si non solueret ꝙ ꝑderet pedem, an si non solueret ad diem possit fiscus petere centũ omissa pęna pedis, quasi non sit facta nouatio fisco non uolẽte
a ᵃ de qua. q. dic vt ꝑ Bar. in l. cũ duobus. §. idem rñdit. ꝯ. pro socio. cum quo transit Ang. in d. l. si insulam. & Imo. hic, & ꝑ Bal. C. de pac. inter emp. & uend. l. cõmisoriæ. & in l. q̃uis. la. ij. C. de vsur. & tenent per d. §. idem respondit. ꝙ fiscus poterit petere cẽtum. Et per hęc etiam limitantur superius dicta oon hr̃e locum in pęna & obligatione legali, tunc enim non fit nouatio.

¶ Aduerte lector auidissime quoniã seqnentes Alex. ll. hic vsque ad l. qui Romæ sunt nouiter additę & repertę quæ in alijs codicibus impressę hactenus non repericbantur, ex quibusdam antiquis & fidissimis exemplaribus manuscriptus extractæ.

ADDITIO.

¶ Volente. Adde Ang. in l. quicunque. de serui. fug. Cal. cons. iiij. de pęnis.

Vlpiani. LEX CXVI.

2 Promittens in defectũ principalis debitoris an & qñ possit cõueniri vel nõ. 2.
3 Fideiussor videtur effectualiter promittere in defectum seu subsidium principalis debitoris.
4 Fideiussor an & quando possit cogi soluere.
5 Tutores inuiti creantur.
6 Fideiussores sponte promittunt, ideo magis succurritur tutoribus quàm ipsis.
7 Fideiussor põt cõueniri prius ac si pure ꝓmisisset, nisi opponas exceptionem.
8 Fideiussor, & principalis non dicuntur duo rei.
9 Creditor põt eligere quem vult conuenire, quando sunt duo rei debendi.
10 Fideiussor potest conueniri prius quando principalis est in loco tam munitissimo ꝙ non potest execui.
11 Fideiussor potest prius conueniri quàm principalis quando constat principalem esse rixosum, & consuetum non soluere verum debitum sine litigio.
12 Fideiussor idoneus dicitur nõ tã ex facultatib. quã ex fide et cõueniẽdi facilitate
13 Notoriũ, & manifestũ nõ opatur, qn requiratur sñia vbi alr̃ esset necessaria.
14 Excusio non est facienda quando est notorium principalem non esse soluendo, requiritur tamen pronũciatio super hoc.
15 Fiscus semper dicitur esse soluendo.
16 Non esse quem soluendo probatur per æstimum communis, & qui vult dicere ipsum plus habere in bonis illud debet probare.
17 Aestimum communis an & quando fidem faciat.
18 Bona quem non habere quomodo probetur.
19 Excusio principalis debitoris quando fit, an sint citandi creditores nominatim, vel per proclama ad finem vt possit agi contra fideiussores.
20 Citatio creditorum & possessorum an sit facienda quando fit excusio bonorũ principalis debitoris, & si non fiat citatio an excusio sit nulla.
21 Fideiussor promittens soluere in defectum principalis debitoris non habentis vnde soluere, non est citandus quando fit excusio principalis.
22 In excusione bonorum principalis debitoris an debeat fieri citatio spãlis creditorum & possessorum, an vero sufficiat generalis citatio.
23 Fideiussor si conuenitur, & fiat contra eum executio, non opponendo de excussione prius facienda contra principalem debitorem an valeat processus.
24 Priuatio præsupponit habitum, & ideo an excipiens se absolutum ab excommunicatione videatur fateri se fuisse excommunicatum.
25 Excipiens an, & quando videatur fateri intentionem agentis.
26 Excipiens de pacto de non petendo an videatur fateri se obligatum.
27 Excipiens non videtur fateri intentionem agentis regulariter, tamen fallit vt. j. vt si accusatus de homicidio excipiat ꝙ fecit ad sui defensionem.
28 Excipiens videtur confiteri intentionem agentis, quando verba exceptionis cõcernerent confessionem explicite, vt quia excipiens dicat, verum est ꝙ debitum præcessit, tamen dico me soluisse.
29 Excipiens compensationem, vel solutionem non videtur fateri intentionẽ agẽtis.
30 Replicans se absolutum ab excommunicatione an videatur fateri intentionem opponentis de excommunicatione.
31 Confitens se occidisse hominem tenetur de homicidio, quãuis non sit verum ꝙ occiderit, & quamuis sola confessio non faceret eum homicidam.
32 Confessio falsa non præiudicat, hoc est verum probato contrario.
33 Confiteri delictum an videatur qui petit veniam.
34 Illegitimatio, an probetur per instrumentum legitimationis.
35 Emancipationis instrumento an probetur patriam potestatem præcessisse.
36 Guerra an probetur præcessisse per instrumentum treugę.
37 Bannitus probatur quis per libros bannitorum.

1 DEcem stipulatus. † Qui in defectum principalis debitoris se obligat, non tenetur nec conueniri põt nisi illo excusso, & reperto nõ soluẽdo, ideo ñ dr̃ eẽ correus, nec ẽt liberari dr̃ eo ɔuẽto, vel ẽt soluente q̃a adhuc
2 obligatus non fuerat. hic dicit ¶ † In tex. ibi, periculum põt subire. intellige hoc verũ nisi Titius post obligationẽ Mæuij semel soluendo fuisset. Et stipulator fuerit negligens in exigendo ab eo, nã licet postea efficiatr̃ Titius non soluendo non poterit agi ɔ̃ Mæuium. Casus est valde singularis in l. si fideiussores. in id. j. de fideius. Ita no. Bal. in l. fi. in prin. ꝯ. si cer. pet. pe. ex quo signanter infert quod cũ hodie sꝑ reqratur primo excussio principalis quã ɔueniri possit ad fideiussores, vt in auc. pñte. C. de fideiuss.
3 † Et sic vr̃ fideiussor effectualiter promittere in subsidiũ. facit in sti. de replica. §. fi. si post obligationem fideiussoris creditor interpellatus fuerit a fideiussore & principali cũ soluendo sit, & creditor fuerit in mora exigendi, si postea debitor efficiatr̃ nõ soluẽdo non poterit cũ effectu postea ɔueniri fideiussor ꝑ. d. l. si fideiussores. qđ ẽ bñ no. Tñ ſm intelſm quẽ ponit Imol. in d. l. si fideiussores. ille tex. nõ probaret, nã intelligebat ibi eẽ spãlẽ casum in fideiussore ꝓmittenre pro eo qui eẽt in officio, quasi fideiussor videatr̃ se referre ad tp̃s finiti officij. In alijs ãt dicit simpliciter
4 hr̃e locum. l. istã. † Sed aduerte quia vtroq; casu vr̃ hr̃e locũ rõ. l. si fideiussores. atteoto maxime ꝙ tp̃s finiti officij non constituit creditorem in mora, qñ tp̃s ibi fuit appositu fauore creditoris, vt recte intuenti clare patet, vnde noo debet in eius odiũ reduodare. l. qđ fauore. C. de legi. & sic vr̃ illa. l. intelligẽdã simpliciter ẽt qñ promisisset ꝑ eo qui non eẽt in officio, put ẽt vr̃ intelligere gl. & Bar. & in l. si fideiussor creditori. j. de fideiuss. & ita ẽt voluit clare Pau. de Cas. in d. l. si fideiussores. Rap. vero ibi dicebat ꝙ ibi erat spãle in fideiussoribus ꝑtorijs qui dabãtur ex necessitate ꝑ curatorem quia intelligunt dari ſm mentẽ ꝑtoris. s. ꝙ teneãtur in id qđ non poterit exigi tp̃e finitę curę ꝑ l. iij. C. de ꝓbat. Sed adhuc nõ discedo a primo intellectu non ob. d. l. iij. q̃a vt ẽt ibi dicebat Pet. & Cy. illa. l. iij. nõ hẽret locũ in fideiussoribus, ut
5 patet in l. inter eos. §. j. j. de fideiusso. ¶ † Sed solũ in tutoribus, q̃a
6 tutores inuiti creantr̃. l. j. & quasi ꝑ totũ. C. de execu. tuto. † sed fideiussores spõte ꝓmittũt, ideo magis succurritr̃ tutorib. ar. l. si fideiussor. §. necessaria. cũ si. ꝯ. q satis. cog. Raph. hic ẽt licet de Bal. in d. l. fin. mẽtionẽ nõ faciat, tñ vr̃ tenere ɔ̃ eum alia rõne, q̃a d. l. si fideiussores. loqr̃ qñ secũdus ꝓmissor nõ ꝓmittebat pure, sed illud qđ a primo exigi nõ posset, fideiussor vero simpl̃r ꝓmittẽs vr̃ obligatus pure, licet hodie posset se tueri exceptione, ꝑ dictã authẽ. pñte. Sed certe ꝑ hoc nõ infert quo ad ꝓpositũ nr̃um cõcludẽs rõ diuersitatis, maxime attẽto eo qđ no. Bar. i l. fi. in prin.
7 ꝑ illũ tex. ꝯ. si cer. pet. ꝑ quẽ suũ intelſm † dicit qđ in terminis huius legis & d. l. si fideiussores. cũ si. fideiussor põt ɔueniri ac si pure ꝓmisisset oisi upponat exceptionẽ. Et sic æqparatr̃ fideiussori,
8 de quo loqr̃ tex. in d. auc. pñte. ¶ † In text. ibi, nõ. n. sunt duo rei. subaudi, nec ẽt est vnus principalis alius fideiussor, q̃a si ita esset posset iure digestorũ agere creditor ɔ̃ quẽ vellet. l. nõ recte. de fideiussori. & vr̃ velle tex. hic, qđ isto iure per peti. factã in iudicio aduersus vnũ ex duobus reis debẽdi alter sit liberatus. & ita etiã vr̃ tex. in l. ij. j. de duob. re. hodie secus. l. fina. C. de fideius. Tñ cõis opi. istius in isto iure ẽt seruabatr̃ ꝑ id qđ hr̃ in d. l. fi. vt no. glos. & doc. in d. l. ij. & plenius Bar. in l. ex duobus. in iij. q. eo. tit. & tunc
9 oportet rñdere ad istũ tex. † ꝙ ideo hic dixit, nõ. n. duo sunt rei ad ondẽdũ ꝙ qñ duo sunt rei creditor põt eligere quẽ vult. Secus in casu huius. l. q̃a de necessitate conueniri debet prius ille qui primo ꝓmisit. ¶ No. qđ priuatio ꝑsupponit habitũ. & facit ad ea q̃ dicam

dicam post gl.¶In gl.fi.no.ex hac glo.no.simil.ad d.auc.pñte.nã
a eius dispõ fallit vbi manifestũ [a] eẽt principalẽ debitorẽ non esse
soluendo,q̃a tũc nulla ↄtra eũ facta excussione poterit conueni
10 ri fideiussor.† Et ꝑ hoc dicebat Bar.hic, ꝙ añ excussionẽ factam
ↄ̃ tyrãnũ debitorẽ q̃ nõ poterat conueniri,eo q̃a erat in loco for
tissimo poterit agi ↄ̃ fideiussorẽ.Et idẽ voluit Cy. in d.auc.pñte.
in ij.q.Et Barto.& ẽt Bal.in l.fi. ꝑ illũ tex.in prin. ꝟ.si cer.peta.&
Bal.in l.j.in ver.q̃ro verũ istã l.&c.C. de reuo.his q̃ fi.in frau.& in
l.j.in ij.q.C.si quid in frau.pa.& in l.j.C.de ↄue.fis.debi. lib.x. Et
Angel.in §.sed neq; in auc.de fideius.& in l.exitus. ꝟ.de acq.pos.
11 & in l.ij.in prin.ꝟ.q. satis.cog.& hic.†Et ex hoc infert Imol.hic,ꝙ
si cõstat principalem eẽ rixosum,& cõsuetũ nõ soluere verũ debi
tũ sine litigio,poterit creditor agere ↄtra fideius.non facta excus
12 sione ↄ̃ principalẽ,†q̃a satis dici põt principalẽ nõ eẽ soluendo.
cũ q̃s idoneus dicatur nõ tam ex facultatibus quã ex fide & con
ueniendi facilitate.l.si q̃s stipulatus sit stichũ.in fi.ꝟ.e.l.ij.in prin.
& ibi Bar.ꝟ q. satis.cog.Et no.gl.in l.ij.in prin.in vers.suspectus.ꝟ.
sol.mat.facit.l.j.§.fi.cũ l.se.ꝟ.de ali.iu.mu.cã.fa.Et hic reputat mẽ
ti tenẽdũ.Est ergo cõis cõclusio ꝙ vbi cõstat principalẽ nõ eẽ sol
uendo nõ requirit excussio.Tñ Iac.Bu. ↄtranũ tenuit in auc.hoc
si debitor.C.de pig.nã ſm eũ videmus in simili ꝙ non sufficit ꝙ
quis sciat nisi iudicialiter sciat,ut no. ꝑ gl. & doc.in l.emptor.C.
de euic.& in l.nomi.C.q̃ res pig. Tñ eius opi.cõiter reprehendit
ꝑ d.l.fi.in prin.cũ gl.¶ Nõ ob.id qđ no. in d.l.emptor.cũ si.quia
ſm Imo.illã loquuntur in casu valde diuerso. Sed aduerte,quia
tex.in d.l.fi.si cer.pet.nõ ꝓbat cõem opi.nisi ſm glo.quæ diuinat
ad illũ tex.ſm qđ fatentur ibi Bar.& doc. vñ ꝓ opi.Iac.But.facit.
Nã ad hoc ut possit agi ↄ̃ fideiussorẽ,non solũ requirit factam eẽ
excussionem, sed etiam requiritur ꝙ ꝓnũciatum sit excussionẽ
eẽ legitime factã,vt no.Bar.in l.stipulatio. §.hẽt. ꝟ.de ope.no.nũ.
13 cũ cõcordan.† Sed ita ẽ ꝙ manifestũ,& notoriũ nõ operat quin
requirat sñia,vbi als sit necessaria.c.cũ sit Romana.in fi.de appe.
No.gl.in c.ad nřam.el.ij.de iureiu.Et Bar.in l. emptorẽ.in prin.
ꝟ.de act.emp.& dictum fuit in l.is cui bonis.ꝟ.eo. ergo ↄ̃ fideius-
sorem agi non poterit nisi prius ꝓnũciet excussionẽ eẽ legitime
factam.Et hoc puto verissimum tenẽdo illam opi.ꝙ nõ solũ req
ratur excussio,sed ẽt sñia,qua ꝓnũciet excussionem eẽ legitime
14 factam.†Bñ fateor ꝙ non erit necesse exploratores mittere ad ꝑ-
quirẽdũ an principalis sit soluendo ꝑꝑ notorium qđ releuat ab
onere ꝓbandi.l.ea q̃dẽ de accu.& ita saluabitur opi. gl.& Barto.
hic. Quod no.quia declaratũ non reperies. ¶Et iuxta hoc dicit
no.Bar.in d.l.fi.si cer.peta.ꝙ si principalis debitor eẽt cõdẽnatus
de crimine,& bona essent publicata,ꝙ tũc põt nulla excussione
facta agi contra fideiussorem,q̃a cõstat debitorem non eẽ soluẽ-
do.sed aduerte, q̃a licet nõ requiratur tunc excussionem fieri ↄ̃
principalem,tñ vř ꝙ ↄ̃ fiscũ q̃a succedit loco eius.l.tutoris.C.ad
15 l.Iul.de vi.debebit fieri excussio.† fiscus.n.sꝑ dř eẽ soluẽdo.l.ij.ꝟ.
de fun.do.Et hoc in terminis nřis voluit gl.& Bal.in l.sñia.C.de
fideius.& Bal.in l.j.eo.n.Et Rap.& Pau.de Ca. in d.l.fi.si cer.peta.
licet de gl.Bal.mentionem non faciat. Ad hoc etiam uide Bal.in
l.j.C.de cõuen.fis.debi.lib.x.vbi signanter dixit ꝙ ille q̃ a princi-
pio fideiubet pro fisco, vř renũciare bñficio excussionis,q̃a als
fideiussio eẽt inanis cũ fiscus sꝑ sit soluendo,vt dixi, qđ ẽ no.ad
qđ vide qđ ipse Bal.no.in l.sñia. ¶ Iuxta hæc ẽt dixit eleganter
b Ang. [b] attẽtari posse ꝙ in casibus in q̃bus fieri debet excussio cõ
tra principalem si aliqua excussio nõ ꝓcessit, & in iudicio intẽta
to ↄ̃ fideiussorẽ opponat fideiussor de excussione nõ facta ꝓce-
det nihilominus iudiciũ,dũmõ actor replicet ꝙ fideiussoris non
interest opponere exceptionẽ excusionis non factæ, eo q̃a pa-
ratus est ꝓbare principalem nõ eẽ soluedo,allegat gl. ſm viam
opi.q̃ ad hoc reputatur sing. in l.nisi ad hoc.ꝟ. de pact.¶ Non.n.
audiri debet opponens exceptionẽ quã opponere non interest
opponentis.l.ille a quo.§.si de testũ.ꝟ.ad Treb. cũ inter.de elect.
& sequitur hoc simplr Imo.hic Addo Bal. idem tenẽtẽ in l.cum
testiũ.C.de testa.ma.& in §.j.C. de reuo. his q̃ in frau.cre. & in l.
ij.C.com.di.& Ang.in §.sed neq;. in auc.de fideius.& in l.exitus.
de acquir.pos.& Imol.in c.fi. de emp.& vend. nam ꝓdesse debet
actori si pendente iudicio oñdit principalẽ non eẽ soluendo,q̃a
ius superueniens actori ex cã de ꝑterito validat iudiciũ.l. si rẽ.§.
fi.ꝟ.de pig.act.& istã opi.etiam sequitur Pau.de Cast.in d.l.fi.§.j.
16 ꝟ.si cer.pet.ad qđ ẽt vide ibi Bal.¶ †Quærit hic Bar.iuxta hãc gl.
qualiter fiet notorium iudici debitorem nõ eẽ soluẽdo.Rñdet ꝙ
in ciuitatibus in q̃bus hř æstimũ facile ẽ hoc oñdere,quia ꝓbat
oñdẽdo librũ æstimi.in quo appareat debitorẽ hře tñ in bonis,
nã si fideiussor vult dicere ꝙ plus habeat debitor in bonis illud
oñdat.alleg.not.ꝑ gl.in l.cũ de leg.ꝟ.de ꝓbat.¶ Addo Bart.in sili
idẽ volẽtẽ in l.si ↄstite.in j. q.j.partis principalis.ꝟ. sol. mat.& in
l.ↄficiuntur.§.codicilli.ꝟ.de iure codi.& in rub.de ope.no.nunc.

Et in l.fi.§.licẽtia.ꝑ illũ tex.& ibi etiam Bal.C.de iure delibe.Et
in terminis nřis firmat Bal.in l.q̃cũq;. C.de ser. fugi.& in l.fi.§.j.
17 ꝟ.si cer.pet.Et.d.Cardi.in c. Odoardus.de sol. † Sed Bal.Ang.Ra-
pha.Imol.hic,& Imol.in d.c. Odoardus ↄ̃rium tenent.s. ꝙ ꝓbõ
c ꝑ æstimũ [c] nõ sufficiat sed fieri debeat ꝑ nũcios & exploratores
missos a iudice ad inuestig.l.magis puto.§.ne passi de rebus.eo-
rũ.No.ꝑ doc.in d.auc.hoc si debitor. nam ꝓbõ ꝑ æstimũ nõ cõ-
cludit necessario, q̃a nõ sequitur in æstimo non sunt descripta
plura bona,ergo plus nõ hẽt. Itẽ si debitor tpe æstimi plus non
habeat,ergo hodie nõ hẽt amplius cũ lex ꝓsumat ↄ̃rium,qm̃ sꝑ
lucrari põt.l.si defunctus.C.arbi.tuto.l.cura.§.j.de mune.& ho.
Posset ꝓ ↄcordia sic dici ꝙ opi.Bar.ꝓcedat qñ in ciuitate erat sta-
tutum,vel factũ ꝓclama ꝙ q̃libet teneret absque mora facere de
scribi in æstimo oĩa bona sua tam mobilia quàm immobilia ac-
quisita,vel acq̃rẽda.Et tunc siue sit ↄ̃facienti imposita pęna a sta
tuto,siue nõ,cum faciens cõtra legem siue statutũ nõ imponens
pęnam extra ordinem,vt est gl.nu. in l.nemo martyres.C.de sa-
cros.eccle.Et in dubio ꝓsumitur quem fecisse id ꝑꝑ ꝙ pęnam in
curreret.l.merito.ꝟ.ꝓ soc. Not.Bart. in l.genitiu vers.circa tertiũ
principale.ꝟ.de acq̃r.hære.vnde æstimum vř tunc ꝓsumptiue ꝓ-
bare ꝙ quis plus non habeat q̃ ibi descriptum sit. ¶ Aestimum
enim fidem facit cõtra describi facientem vel cõsentientem.l.cẽ
sualis.secundo responso.C.de donatio.Quam ita allegat Bal.in
l.pe.ꝟ.de condi.insti.Sed si statutum disponeret ꝙ q̃s teneat tñ
immobilia describi facere,vel ꝙ debeat quis describi facere bo-
na quæ habet tempore quo cõficitur æstimum. Et tunc vera sit
opi.ↄ̃ria ꝑ rõnes.ꝟ.allegatas.Non ob.dicta lex.cum de leg.ſucto.
d.§.licentia.per quem glo.se fundat,quia loquitur de probatio-
ne quæ fit per inuentarium ad probandum quantitatem rerum
quæ erant tempore facti inuentarij.s. tpe mortis defuncti , nam
illud probatur per inuentarium in quo describi debent tñ res
hæreditariæ quæ erant tempore mortis defuncti.l.fi.§.si autem
dubius.C.de iure delibe. ¶ Item ibi interuenit citatio legatorũ,
de quorum præiudicio tractabatur in §.sancimus.in authentic.
de hæredi.& falc.Sed in casu nostro tractatur de probando illa
non esse in bonis debitoris , tam tempore æstimi confecti , quã
post. ¶ Item hic in æstimo nulla interuenit citatio fideiusso-
18 rum & cætera. † Præterea in d.§.licentia. præsumitur plura non
esse bona , quia als præsumeretur delictum in hærede, scilicet
ipsum occultasse bona propter qđ patiatur pœnam , quia pri-
uatur falcidia.l. rescriptum supra de his quibus vt indign.¶ Vel
aliter responde , vt per Iaco.Butri.in dicta.l.cum de lig.& in l.
actor.C.de probationi.& per Imol.in rubric.de ope.nou.nunc.
& in dicta.l.si constante.in principio. & per Paul.de Cast.in l.
19 Mæuia.§.fina.eodem titulo. ¶† Iuxta hoc etiam quærit Bartol.
an in excussione quæ fit contra principalem ad finem vt eo re-
perto non soluendo agi posit contra fideiussorem , vel tertios
possessores bonorum debitoris iuxta authenti.hoc si debitor.
d C.de pigno.requiratur citatio [d] fideiussoris & possessorum . Et
concludit post Iaco.de Are.sic, per l. si deserta.C. si propter pu-
bli. pensi Et not.per glo.in l.cum miles.§.primo ex quibus cau.
maio.sufficit tamen generalis citatio secundum eum per l.si eo
tempore. C. de remissio. pigno. Sed Bald. & Angel.hic dicunt
quòd processus excussionis non oritur principaliter contra de-
bitorem , sed contra fideiussores & possessores . Et ideo si tales
sunt certi debent nominatim citari.l. prima.§.penulti. supra de
ven.inspi. & in authenti.de hæred.& fal.§.sancimus.cum gloss.
in verbo agentes. Sed vbi non sunt certi procedat opin. Barto.
per iura sua.Imol. hic concludit ꝙ aut petitur pronunciari ex-
cussionem esse legitime factam, & sic apertam esse viam contra
fideiussores

ADDITIONES.

a Thom.¶Manifestum.Vide Ias.l.sed si cum Seio. §.fina.supra si cert. peta. & ibi an sit necessaria excus.in bonis alibi sitis. & per Alexan.de Imol.in consi.74. in iij.volumi.inc.in causa quæ vertitur inter agentes. & vide Alexand.in consi. 22.in iij.volumi.inci.in causa excusionis. vbi ponit plene materiam illam & ibi si non fuit opposita d.excusio an reddat processum nullum.& vide. Ang. de Are.plene in §.item si quis in fraud.insti. de actio. & vide Bald.in consi. 22. in ij.volumi.inci.tres sunt casus,an si agit contra debitorem mei debitoris sit accessoria excusio, & vide Iac.de Are.in suo tract.excusionum.

b Thom.¶Ang.Vide Ang.in auc.de fideius.§. sed neque , vbi etiam ponit ꝙ si põt fieri discussio prin.potest fieri pẽdẽte iudicio cõtra fideiussores vel pig.pos.

c Thom.¶Aestimum.Vide Ias. hic plene per Alex.in consi. 36.in 5.vol.inci.viso processu causæ.& in consi. 185.e.vol.inci.in causa appellationis.& in cõsi.92. in ij.vol.inci.viso & discusso iniurioso processu.& in consi. 147.in 5.vol.inci. inspectis instrumentis mihi exhibitis.& Bal. in consi.suo quod inci. sciendum est ꝙ aliquando.& doc.in c.ad audien.de præscrip.

d Tho.¶Citatio.Vide Ang.de Are.in §.si quis in fraudẽ insti.de act.in ver.quæ. rit quãdo fit excusio,vbi esse dicit communẽ opi.citationẽ esse necessariam. & vide d.Ber.de Buchis de Perusio in suo tract.discussionum.in j. q.princ.

fideiussores,& possessores.& tunc procedat opin.Bal. & Ang. Et
vltra no.per eos allegat not.per Inn.in c.in nostra.de procu.& in
c.fi.de maio.& obe.& in c.fi.qui ma.accu.pos. Aut petitur pronũ-
ciari excussionem esse legitime factam tenendo opi.q non sit ne
cesse pronunciari.Quam opi. putat veriorem per not. in l.fanci-
mus.§.fi.post I.a.Bu.C.ad Treb.& per doc.in d.§.habet.Et tunc in
processu excussionis nulla requiretur citatio,quia iudicium prin
cipaliter dirigitur ↄ debitorem.Licet ergo in consequentia redun
det ↄ fideiussores non debet esse necessaria eorum citatio per no.
per gl.no.in l.de vno.in gl.ij.ſ.de re iud.q ad hoc ipse allegauit in
d.§.habet.ver.hoc tenuit.Pro hoc etiam facit, licet ipse non alle-
get, bonũ textum in l.authori. C.de euictio. & quod ibi Bald.&
istud ẽt tenuit Bal.in l.j.C.ne fil.pro pa.vbi ad hoc allegat in simi
li.l.j.C.de aduo.di.iudi. Idem ẽt vr tenere Ang.in l.in cognitione.
per gl.cum ibi no.ſ.ad Silla.& Ang.in l.si perlusorio.§.j.de app.fa
20 cit,q no.Bal.in l.libera.C.de sent.†Ego puto indistincte, q requi-
ratur citatio fideiussorum,& possessorum,sicut requiritur citatio
omnium de quorum præiudicio tractatur in ↄñam, quia agitur
de priuato interesse,vt late probat Bart.& ibi dixi in l.cum filius.
in prin.ſ.eo.dum alle.l.j.cum gl.C.de fal. & gl.in d.l.cũ miles. Et
in terminis nostris hic sequitur Ang.in d.§.sed neq;.& in d l.cum
filius.& in d.l.de vno.Et Bal.in l.ij.C. qn fis. vel priua. Bene facit
tex.in l.a sententia.in prin.ſ. de app. vbi snia lata ↄ principalẽ nõ
facit plenam probationem,nec plenum parit præiudicium ↄ fide
iussorem sicut nec snia lata ↄ vnum hrdem facit plenum præiudi
cium alteri cohæredi,vt ibi in verbo itẽ,& ibi ponderant doc.Nõ
ob.id,qđ no.gl.in d.l.de vno.qa gl.pcedere posset q̃tum ad hoc,
vt actus valeat, nam valebit actus ẽt non citato illo de cuius præ-
iudicio in ↄñam tractatur, vt ibi in gl.tñ non præiudicabit ei.d.l.
si deserta.& c.inter quatuor.de maio.& obe.cum alijs.ſ.all. Et ita
no.voluit Bal.in l.ab eo.C.quo,& qn iud.alle.not.per Inn.in c.fi.
de maio.& obe.vel dic.q illa gl.allegando.l.sępe.eo.tit.sensit q in
casib.positis in d.l.sæpe.non requiritur citatio illius de cuius pre-
iudicio in ↄñam tractatur,licet snia ei noceat,vt no.Inn.in c.i.nfa.
de procura.& dixi plene in d.l. sæpe. Sunt enim illi spãles casus.
¶ Item rñdeo ad d.l.autori.q illud ideo ibi est, quia mora princi-
palis nocet fideiussori.l.mora.ſ.eo. Sed nos non quærimus de ef-
fectu morę,sed de præiudicio actorum seu sniæ super excussione.
Non ob.d.l.j.C. de aduoc.di. iud. quia non dr ibi q non requirat
citatio illius de cuius præiudicio in ↄñam tractat imo Cyn.ibi ad.
fi.expresse dicit necessariam citationem eius. Item non ob.d.l.in
cognitione.cum ibi no.quia rñde,vt per Bar.in d.l.cum filius.Ad
no.p Ang.in d.l.si perlusorio.rñde,vt per Imo.eũ reprehendentẽ
21 in ea.l.j.§.j.†Bal.aũt in d.l.j C.de conuen.fisci de.dicebat, q fide-
iussor qui expresse consensit obligari in defectum principalis nõ
existentis soluendo,vt in terminis huius.l.non debet citari.Secus
in tertio possessore, quæ distinctio non probatur.l.& est ↄ supe-
rius dicta.ipsemet Bal.in l.ij.in iij.no.C.de fi.instr.vr velle q absq;
citatione præiudicet fideiussorib.& possessorib. hñtib. scientiam
de processu.Non aũt ignorantib.per d.l.sæpe. ¶ Sed dic,q lex sæ
pe loquitur in casib.longe diuersis,vt ibi per gl. & doc.& ibi aliás
plenius declaraui.Et de hoc articulo vide ẽt Bart.in d.§.fin.l.j.ſ.fi
22 cer.pet.¶ †Retenta ergo ↄlone q requiratur citatio, est dubiũ an
sufficiat gñalis.Et puto q in processu executionis qn petitum nõ
est pronunciari excussionem esse legitime factam sufficit gñalis,
quia principalis processus dirigitur ↄ debitorem,licet in ↄsequẽ
tiam ↄ fideiussorem.Hæc opi.probatur in d.l.si eo tempore.indu
cendo,vt ibi per Bar.Ibi enim illa venditio pignoris principaliter
fit ↄ debitorem in ↄñam vero ↄ priores creditores, ideo sufficie-
bat illa generalis, aut petitur pronunciari excussionem esse legi-
time factam,& tunc quia principaliter dirigitur ↄ fideiussores vę
23 ra erit opi.Bal.& Ang.per allegata per eos. ¶ † Vtrum aũt in ter-
minis huius.l. valeret iudicium inchoatum ↄ Męuium non facta
prius executione ↄ Titium si de hoc per Męuium non opponat.
vide Bar.& alios in d.l.fi.Et cã breuitatis concludo,q sic,dummo
do pendente iudicio ↄ Męuium ostendatur Titium non esse sol-
uendo.& sic impleatur ↄdõ sub qua Męuius promiserat per ea q̃
dixi.ſ.allegando.l.si rem.§.fi.ſ.de pig.actio. cum authoritatib.ſ.al
legatis.aliás aũt si hoc non ostenderet apparere.agentem agere si
ne actione ↄ Męuium non impleta ↄdõne, ideo posset officio iu
dicis repelli ẽt parte non opponente.iuxta no. per gl.in l.vbi pa-
ctum.C.de transac.ad quæ vide no.per Bal.in l.ij.C.cõm.diu.& p
24 Bar.in authe.hoc si debitor.in fi.† Ab extra,quia hic dr in text.q
priuatio præsupponit habitum,quæsiuit Bar.quid si excepi ↄ Ti-
tium,q erat excõicatus ipse replicat, q est absolutus, an videatur
fateri excõicationem adeo q fundet intẽtionem opponentis. Et
ista qõ pendet ab illa qua quæritur an excipiens videatur fateri,
quia sicut se habet exceptio ad actionem, ita se habet replicatio
ad exceptionem.l.ij.in prin.ſ.de exce.c.dilecti.de exceptionib.Et
in proposito æquiparat ista duo gl. in c.exceptionem obijciẽs.de
reg.iur.in vj. In quo omissa varietate opinionum pp prolixitatẽ.
capio opi.Bar.hic, & in l.non vtiq;.ſ. de exceptio.vbi per gl. & in
l.si quidem.C.de excep.Et vr velle Bar.qđ si quæritur an excipiẽs
videat fateri,dicendum sit,aut actor qui agebat ad decem fatetur
exceptio.rei esse veram,vt quia reo opponente exceptionem pa-
cti de non petendo,actor replicat dicens,verum esse factum fuis-
se per me pactum de non petendo,tñ postea tu mihi fecisti pactũ
de petendo , & tunc reus videtur fateri intentionem actoris exci-
piendo.Et sic vr fateri debitum præcessisse per l.qm.ſ.de infam.&
l.cum debito.circa principium.ſ.de proba. Et hoc verum qñ per
confessionem rei potuisset reus sibi prẹiudicare,aliás secus,per le
gem interrogatã in rõne sui.C.de libera.cau.vt hic declarat Bart.
25 † Ex quo infert qđ ille qui allegat se absolutum ab excõicatione,
non vr fateri se fuisse excõicatum ẽt si aduersarius non ↄdicat al-
leganti, qa ẽt confitendo expresse non poterat facere se excõica-
tum si non erat. Aut actor negat exceptio.rei,vt quia negat factũ
fuisse pactum de non petendo , & tunc per exceptionem rei non
vr fundata intentio actoris, quia quis non põt se fundare ex illo,
q impugnauit.l.Papinianus.§.meminisse.ſ.de inof.tes.c.ex eo.de
reg.iu.in vj.& isto casu procedat text. in d.l.non vtique.& in d.c.
exceptio.Et dicit Bart.hic in fin.istud esse verum,siue actor neget
exceptionem procedere negando factum,i.pactum fuisse factũ,
siue neget tantummodo solennitatem,vt qa fateatur pactum es-
se factum,sed solenniter.alleg.l.post legatum.in prin.ſ.de his qui
bus,vt indig.quæ sm Rapb.hic potius facit ↄ cum.& in hoc vlti-
mo ipsemet Bar.in d.l.non vtiq;.tenuit ↄriũ eius, q hic dicit. Sed
dic,q in prædictis nun attenta distinctione prædicta magis cõis,
& verior snia est,q indistincte reus excipiendo, & similiter actor
replicando non vir confiteri intentionem aduersarij per d.l.non
vtique. & d.c.exceptio. quæ indistincte loquuntur. Et est bonus
tex.in c.venera.de except. Et cõiter ibi oẽs sequuntur Cano.Pro
hoc facit,quia except. opponitur ad excludendum ius actoris.l.
ij.ſ.de exceptionibus.ideo non debet, producere contrarium ef-
fectum.l.legata inutiliter. in prin.cum vulgaribus.de legat.j.Et
istam opinio.sequuntur Iacob.de Raue.Petr.& Cyn.in d.l.si qui-
dem.& in c.exceptio.& idem Bal.ibi,& Spec. & Ioan. And.in tit.
de exceptionibus.§.viso in pluribus.vers.illius. Idem tenet glo.fi.
in c.j.de testibus.in vj.& est glo. notabilis in l.Iulianus.in glo.ma-
gna.de conditione indebiti. quam ibi , summe ponderat Barto.
volens,q reus opponens exceptio.sol. non videatur confiteri de
bitum præmisisse,& fundare intentionem actoris. istam opinio.
sequitur etiam Bald.in d.l.alia.C.de his quibus,vt indign.Et in l.
age.in ij.not.per illum text.in verbo,probatam.C.de transact.&
Bal.in repetitio.l.cum mulier.ſ. solut. matri.& sequitur ibi Imo.
Et in l.Gallus.§.forsitan.de liber.& posthum. & Ange.& Rapha.
Imo.& Pau.de Cast.hic,& dom.Anto.& Imo.in c.ex parte deca-
ni.de rescrip. & istud tenendum est quicquid dicent gl.in auc.de
exhibon.reis.§.suscepto.in ver.contestatio.in fi.quæ dicit q si reus
opponit except.& illam non probat , vr fateri intentionẽ actoris
q̃ pro sing.allegauit Bald.in l.ij.C.qn fisc.vel pri.& non bene per
prædicta. Non ob.d.l.qm.quia illa non loquitur in except.sed in
ↄtractu transactionis. Vel aliter responde,vt per Bal.in l.furti.§.si
penes.ſ.de infa.Non obst.l.cum de indebito.quia actor ibi allega
bat mihi soluisse decem tanquam debita,nunc autem dicebat es
se indebita,nam verum est,q videtur actor fateri pręcessisse debi-
tum si reus non negat solonem,& illud est ex eo, quia in dubio
nemo soluens præsumit iactasse suũ. Non aũt est ex eo q allegã
do priuationẽ,i.solonem dicatur fateri habitũ præcessisse est ob-
ligationem.Bald.aũt in l.j. C. de confes.& in l.j.C.de fur.& in l.si
magnum.C.q acu.& in auct.si dicatur.C. de testi.vr limitare pdi-
cta,dicens q qn exceptio de necessitate fundat intentionem acto
ris,tunc reus vr fateri,vt si excipiendo dico q sum liberatus, quia
fecisti pactum de non petendo.Nam illud verbum liberatus præ
26 supponit obli.vt hic.† secus si simplr oppono excep.pacti de non
petendo,qa esse põt q nullum pcessit debitum. Tñ fuit factũ pa-
ctũ de non petendo.Quod est no.p limita.d.l.non vtiq;.Sed ad
uerte,qa Ang.& Imo.hic,licet de Bal.mentionẽ nõ faciant vidẽ-
tur tenere ↄriũ , qa licet opponendo de liberatione videar fateri
obligationem,vel debitum pcessisse, tñ non videor fateri intẽtio
nẽ actoris.s.me obligatum esse de prñti, imo expresse nego.Et iõ
non videor fateri. & hæc est rõ.d.l.non vtiq;. facit.d.l. legata inu-
27 tiliter.¶ †Secundo limita pdictam conclusionẽ nisi præsumptio
esset ↄ opponentem , vt si ego accusatus de homicidio oppono
me occidisse ad mei defensionem,nam præsumptio est ↄ occidẽ
tem q dolose fecerit.l.j.C.de sicca.l.si non conuicij.C.de iniurijs,
ideo videor fundasse intentionẽ accusatoris pp præsum.quę est

contra me.Et hoc voluit eleganter Bar.in l. Aurelius.§. idem quę
ſijr.de lib.lega. & ꝓbaᷣ in d.l. cũ de i.ndebito. de ꝓbat.prout pxi.
28 ¶†Tertio,limita niſi verba exceptionis cõcernerent ꝯfeſſionẽ ex
plicitę,vt qa excipiẽs dicat verũ ẽ,ꝙ debitũ ꝑceſſit, tñ dico me ſol
uiſſe.c.pterea.el.ij.de tráſ.& no.gl.in d.l.exce. & Io.An.in c.cũ ve-
29 ne.¶†Ex prædictis inferᷣ an opponens exceptionẽ ꝯpenſationis
videaᷣ fateri.In quo Bal.in l.nemo.aliàs in l.cũ pact.C.de ſent.te-
nuit,ꝙ ſic,quaſi videaᷣ expreſſe fateri,vt proxime dixi.Contrariũ
vᷣ verius per ea,quæ dicta ſunt.s.& per not.p gl.in d.l.Iul.vbi op-
ponens exce. ſolonis eui æquiparaᷣ compenſatio non vᷣ fateri.
30 †Ex præmiſſis ẽt patet deciſ.q.s.formatę.ſ.an replicans ſe abſolu
tum ab excõicatione videaᷣ fateri intentionẽ opponentis de ex-
cõicatione.Nam colligiᷣ ex præmiſſis, ꝙ non,per d.l.non vtiq. &
hoc vᷣ veriſſimum per illam.l. non ꝓ rõnem Bart.ſe fundantis,ꝙ
replicans per ſuam confeſſionem non poſſet ſe facere excõicatũ,
31 ergo &c.d.l.interrogatam.†Nam hæc rõ non concludit,patet per
l.ſi is cum quo.s.de confeſſis.cum ſi. ibi alle.in gl. vbi ſi quis non
occidit ſeruum,& confeſſus eſt ſe occidiſſe tenetur q̃uis ſola ꝯfeſ
32 ſio non poſſit facere ipſum verum homicidam. ¶† Nõ ob.d.l.in
terrogatam.qa confeſſio non pręiudicat, hoc eſt verum probato
ꝯrio,vel non pręiudicat,vt ibi,quo ad veram mutationem ſtatus.
tñ quo ad illum in cuius fauorem facta eſt confeſſio bñ præiudi-
cat,maxime in iudicio.l.iubemus.C.de libera.cau.An aũt qui pe
tit ſe abſolui ab excõicatione videaᷣ fateri ſe excõicatum. & ma-
xime qñ dixit ſe petere ad cautelam,dic,vt hic p Bar. & per Inn.
in c.ij.de ord.cogni.& in c.cum contingat.de of.deleg.per Io.An.
in c.ſolet.de ſen.excõ.in vj.per Cy.& Imo.in l.cũ tale.§.fi.s.de ꝯd.
33 & demo. ¶† Et ſimiliter an qui petit veniam videaᷣ fateri ſe deli-
34 quiſſe,dic,vt per glo.in c.exhibita.de hom.¶†Similiter facit hæc
l.an per inſtrm legitimationis probetur quẽ fuiſſe illegitimũ, de
quo dic,vt per Bal.in l.ij.per illum tex.C.de iur.aureo. annul.te-
35 nentem,ꝙ ſic. †Item an per inſtrm emancipationis probetur pa
triam ptãtem ꝑceſſiſſe,dic,vt p Bal.tenentẽ,ꝙ ſic,in l.fi.C.de ſen.
36 poſ.¶†Item an per inſtrm treugę probetur guerram præceſſiſſe,
dic,vt per Bar.tenentem,ꝙ ſic.in l.legata inutiliter.de adi.leg.per
37 Cy.Bal.& Imo.in d.l.cum tale.§.fi.†Item an per librũ in quo ſcri
buntur rebanniti illos fuiſſe bannitos, vide Sal. tenentem ꝙ ſic,
in l.moneor.C. de ſer.expor. ¶Vbi ẽt alia in hac materia ponit.
¶Et in quantum.s.reprehendit gloſſ.in d.§.ſuſcepto.adde ꝙ eam
reprehendit etiam Bal.in d.l.exceptio.

Papiniani. LEX CXVII.

SI centum homines Obligatio generis ante electionẽ inter hæredes actoris diuiditur numero, poſt electionẽ vero pro hæreditarijs portionibus hoc dicit.

Papiniani. LEX CXVIII.

Liber homo qui bona. Liber homo bona fide poſſeſſus promittendo poſſeſſori etiam ex re illius,vel ex opera ſua ſibi obligatur ciuiliter,& naturaliter,licet ſecus econuerſo ſi poſſeſſor ex dictis cauſis illi promittat,ſed ſeruus fructuarius,vel alienus bona fide poſſeſſus promittendo fructuario, vel poſſeſſori ex dictis cauſis non obligat verum dominium etiam de peculio.h.d.¶In tex.ibi,quẽadmodum.pro intellectu,& limitatione huius literę vide Bart.in l.frater.s.de condit.indebi.

1 *Dies ſtipulationis interpoſitæ licet exprimatur in ſtipulatione non facit eam cenſeri eſſe factam in diem.*
2 *Tempus in dubio præſumitur eſſe adiectum cauſa demonſtrationis.*
3 *Obligatus pure an habeat aliquod tempus ad ſoluendum,& quantum.*
4 *Iudex citando aliquem ad audiendum ſententiam hodie,vel cras tenetur expectare partem vſque ad finem diei.*
5 *Citatio non cõtinens diẽ in qua citatus cõparere debeat tãquã obſcura,eſt nulla.*
6 *Citatio ſine hora valet, quia intelligitur de hora congrua qua põt competere.*

1 **§.Decem hodie da.** †Dies ſtipulationis interpoſitæ, licet exprimaᷣ in
ſtipulatione non facit cenſeri eam eſſe factam in diem,ideo debi-
tor poteſt etiam eadem die cõueniri, ſed ſi cenſeretur in diem fa
cta,non poſſet conueniri niſi poſt illam diem.hoc dicit.nõ eſt ali
2 bi ſm Dy.& doctores.¶†No.ꝙ qñ tempus poteſt intelligi adie-
ctum cauſa demonſtrationis,& cauſa differendę ſolutionis,in du
bio intelligitur cauſa demonſtrationis.¶Simile in l.fi.§. Titiæ.in
fi.s.de libe.leg.vbi verba quæ poſſunt intelligi eſſe appoſita cau-
ſa demonſtrationis,& cauſa diſpoſitionis,in dubio intelliguntur
adiecta cã demonſtrationis ꝙ vltimum declara, vt eleganter,per
Bar.in l.Centurio.de vulg.& pup.in iij.q.prin.in ver. ſic quęro cir
ca prædicta dixi,ꝙ ſi iſta ſubſtitutio &c.Et ex ibi no. per eum col-
lige,ꝙ ſi dixiſti,promitto decem dare hodie,qa illud hodie referᷣ
ad verbum executiuum.ſ.dare,videbiᷣ adiectũ cã differendæ ſolu
nis,& ita intelligr text.in l.non vtiq;.§. ſi quis ita ſtipuleᷣ.s.de eo ꝙ
cer.loc.& l.fi.§.ſi inter eos.j.eo.quæ alias multũ obſtarẽt huic lrę.
ꝙ no.p limitatione huius.§.ad qđ ẽt vide Bar. hic.¶In tex.ibi,pe
ti non debet &c. de hoc qñ agi poſſit ex oblone in diem vide ple
3 ne p Bar.in l.ita ſtipls.in j.& ij.q.prin.s.eo.†vbi ẽt tangit an obli-
gatus pure hẽat aliqđ tps ad ſoluẽdum,& q̃tum, de quo aliquid
4 p Imo.& ibi dixi in d.l.ita ſtipls.†Et inducitᷣ iſte tex.hic p Bar.ad
qõnem,iudex citauit partẽ,vt hodie compareret ad ſniam,an iu-
dex teneatur expectare partem vſq; ad finẽ diei anteq̃ pronun-
ciet,de quo dic,vt hic p eum tenentẽ ꝙ ſic, & cũ eo cõiter tráſeũt
oẽs,quib.adde concordantias quas allegaui in l.qui hoc anno.s.
5 e.¶†Subdit Bar.hic notabiliter, qđ citatio non continens diem
a in qua citatus cõparere debeat tanq̃ obſcura non tenet,*per l.aut
qui aſr.§.j.s.ꝙ vi aut clam,vt ibi ẽt not.Bar. & idem ſenſit in l.qui
ante calendas.ad fi.s.eo.pro iſta opi.vᷣ tex.in l.ij.in ver.certo die-
rum ſpatio.C.vbi in rem actio.per quem tex.ita tenet ibi Bal. Ad
idẽ tex.in l.fi.in ver.certum tps.C.de iur.do.impe.quẽ ad hoc ibi
ponderat Bal.ad idem.l.iiij.in ver.qn.C.de diſtrac.pig. & tex.in §.
ſi vero ẽt quidam.in ver.inducias certas.in auc.de exhi.reis. & l.p
interuallum.s.de iudi.& l.cõſentaneum.in ver.tpib.C.quo,& qñ
iud.& ita tenet ibi Bal.in j.not.& l.ſi ea.in ver. certa tpa.& ibi.de
hoc per Bal.C.qui accu.non poſ.& iſtam opi.ſequiᷣ Pe. & Cy.in
l.dies.C.de ferijs.per l.ita ſtipls.in prin.s.eo.quæ nihil facit.Quia
vitiaᷣ ibi ſtiplo ſine die,quia actum erat inter partes,ꝙ in ſtiplone
apponereᷣ dies,aĺs aũt ſi non eſſet actum,ſtiplo ſaltem iudicialis
puta de ſiſtendo die non adiecta valeret.l.de die.in prin.ſm ij.lec.
s.qui ſatiſ.cog.Itẽ pro s.dicta opi.ꝙ debeat apponi dies facit text.
in cle.q̃uis.in ver.nullo certo termino,cũ gl.i ver. aut ſi &c.de ap.
& hãc opi.tenuit ẽt Bal.hic.¶In ꝯrium vᷣ tex.in c.eos.de ſent.ex
cõ.& iſtã ſecundam opi.tenuit Spe.& Io.An.in tit.de citatione.§.
viſo ver.quid ſi non præfixus.volentes citationẽ tenere,& citatũ
teneri ad ꝯparẽdũ q̃ primũ cõmode poterit Ang.hic quẽ ſimplr
ſequitur Raph.& Pa.de Ca.hic ꝯcordat opi.ſ.ꝙ hæc ſecunda.opi.
procedat quo ad hic,vt poſſit iudex citatũ tanq̃ contumacẽ mul
ctare.Sed pro opi.procedit quo ad hic , vt poſſit iudex procedere
ad alios actus iudiciales ꝯ citatũ tanq̃ ꝯ cõtumacẽ iuxta.l.prope-
randũ.§.& ſi quidem.C.de iud.Nã iudex non poterit.Et licet paſ
ſus videaᷣ dubius tñ indiſtincte puto verã eſſe opi.Spe. & Io.An.
q̃ ẽt tenuit ipſemet Io.And.& oẽs Cano. cõiter in c.cũ parati.de
app.dicẽtes de hoc eſſe tex.ibi in fi.Ad idẽ text.in c.cũ dilecti.vbi
hoc ẽt tenuit Io.And.de do.& ꝯtu.p hoc ẽt tex.in c.ij.de teſt.cog.
& in c.accedẽs.de ꝓcu.& in c.q̃uis.ad fi.de of.or.in vj.& lxxxviij.
diſt. perlatũ. & ſic debebat cõparere intra modicũ tps.i.q̃ primũ
poterit ſine magno incõmodo.l.ſi peculium.§.fi.s.de ſtatu libe.l.
continuus.§.cũ ita.j.eo.& iſtã opi.tenuit ẽt Inn.in c.cũ in tua.qui
ma.accu.poſ.Bal.& Imo.in l.qui añ calendas.s.e.& in l.hęc ꝯdõ ſi
in Capitolium.p illũ tex.s.de ꝯd.& dem.& in l.ij.in prin.s.de hę.
inſt.Ang.in l.pe.C.de anna.exce.& Ant.de Bu.in c.fi.de ferijs.Bñ
facit.d.l.de die.inducẽdo, vt dixi.Non ob.iura allegata in ꝯrium,
qa licet faciãt mẽtionem de certa dilatione ſtatuenda,non tñ ne
gant, quin ẽt valeat licet ſine die actus factus ſit. Non ob.d.l.aut
qui aſr,qa põt rñderi ſm Imo.in d.l.qui añ calẽdas.ꝙ aliud eſt in
citatione q̃ fit iudicis authoritate q̃ magis arctat q̃ nunciatio no.
ope.de qua loquiᷣ illa.l.Nam in iudice veriſimile eſt, ꝙ vult ex-
pedire q̃ citius poterit cũ hoc offõ ſuo incũbat.d.l.properandũ.§.
j.c.fi.de do.& ꝯtu.ſed nõ eſt ſic veriſile ꝙ pars voluerit facere opus
cũ primũ poterit, qa illud a mera ipſius voluntate pendet. Non
ob.ꝯcord.Ang.qa nõ vᷣ vera p iura ſupius all.Itẽ qa ea.rõne qua
ꝯ eũ tanq̃ contumacẽ poſſet ꝓcedi ad mulctã,ead.rõne deberet
poſſe ꝓcedi ad alios actus.Ro.tñ in l.j.§.nunciatio. ſimplr ſeque-
baᷣ iſtã cõcordiã Ang.hic licet de ipſo mentionẽ non faciat. Sed
nõ placet,vt dixi,& maxime p c.cũ dilecti.Fallit hæc ꝯclo niſi ap
pareret diem fuiſſe omiſſam p errorẽ,qa non valeret citatio. p d.
l.ita ſtipls.ſm Ant.de But. in c.fi.de ferijs.Ang.ẽt tetigit hanc qõ-
nem in d.l.aut q̃ aliter.& ibi nihil firmat.Tangit ẽt ipſe hanc qõ-
nem in repe.l.j.§.hæc ſtiplo.s.ſi cui pluſq̃ p l.Fal.& ibi tenet ꝙ ci
tatio non teneat p aliqua ex iuribus.s.all.Fallit ſm eũ qñ iudex mã
dat,vt compareat corã alio iudice.d.c.eos.Item fallit ſm eum qñ
quis citaᷣ,vt cõpareat non ad videndu aliquẽ actũ fieri, ſed ad ꝯ-
dicẽdũ actui facto,vel qñ citatur gñaliter,vt cõpareat ad cauſam.
Nã iſtis caſib.dicit eſſe veram opi.Spe.& nil aliud alleg.tamen te
6 ne ꝙ dixi.†Sed quid ſi apponitur dies & non hora?dicit, ꝙ intelli
gitur

ADDITIO.

a Hen.Fer. ¶Non tenet. De hoc articulo vide late per Prępoſi.Mediola.in cap.vlti.not.extra de app. & ibi an valeat citatio non expſſo loco ad quẽ pars citaᷣ.

a git de hora cõgrua,& solita ſm Inn.ª in c.cum nobis.de ele.not.
per Bal.in l.j.& in l.si vt proponis la.ij.C.quõ, & qñ iud.& in c.j.
de mil.vaſ.q. ꝯtu.& in l.iij.ver.sed nũquid.C.de fru.& lit.expẽ.sed
vbi non appareret de hora congrua,vel plures essent horę cõgruę
tunc Bart.in l.qui aſi calendas.in fi.vr sentire, ꝙ citatio sine hora
non valeat ꝓp incertitudinẽ,& istud eẽt verũ tenendo opi. suam
ſ.ꝙ citatio sine certo termino sit nulla.Sed tenendo opi. q̃ tenui.
s.citatio valeret, & intelligeretur de illa hora in qua posset q̃ pri-
mũ cõmode cõparere, ꝙ no. quia non reperies alibi declaratam.

ADDITIO.

a Hẽric.Fer. ¶Secundum Inn. Adde tu Ab.in c.consueuit.de off. dele.& Fely.
in c.cũ M.Ferra.versi. & citatus.extra. de consti.vbi ꝙ citatus simpliciter nõ ex
pressa hora intelligitur pro prima qua iudex solet sedere.

1 *Datio quando confertur in personam stipulatoris dicitur stipulatio continere certum,sed si in personam alterius dicitur continere incertum,id est interesse.*
2 *Interesse extrinsecum venit in pecunia,& alijs rebus.*

1 §. Decem autem. †Quando datio ꝯfert in pſonã stipulatoris dr̃ stipſo continere
certũ,sed si in pſonã alterius dr̃ ꝯtinere incertũ.i.interesse.h.d.Et
2 ad istũ tex.vide Bal.in l.iij.C.de inuti.stip.†Et inq̃tum Bar.hic, &
in l.j.C.de sen. q̃ pro eo. dixit ꝙ in pecunia nõ cadit interesse in-
trinsecum ideo bene venit extrinsecum,vt hic, & l.nũmis.s̃.de in
litẽ iuran.secus in alij reb.in quib.cadit intrinsecũ.l.si sterilis.§.cũ
ꝑ venditorẽ.de ac.emp adde ꝙ verior est ſolũ ſm Rap. & Pau.de
Ca.hic,ꝙ qñ quis stipulaẽ alteri semper venit interesse extrinsecũ
non solum in pecunia.vt hic, sed ẽt in alijs reb. in quib.cadit in-
trinsecum.l.stipſo ista.§.si quis insulam.s̃.eo.& q̃tum ad istũ text.
placet hæc ſolũ,sed q̃tum ad.l.nũmis non vr̃ ꝙ Bat.& cõiter doc.
bñ dicãt,q.a si q.s ꝓmittit mihi.x.aureos hic cadere iteresset extri
secũ,cũ valor floreni possit crescere, & decrescere, vt de se patet.
Et clare firmat Bar.in l.Paulus. de sol. vbi fatetur quod cadit in-
trinsecum,ergo.l.nummis, est ꝯ d.l.sterilis.cogita pro solutione.

Papiniani. LEX CXIX.

1 *Clausula generalis non refertur ad specificata.*

1 DOli clausula. †Clausula gñalis nõ referẽ ad specificata.h. d. Et vide
in materia no.Bar. in l.Titia.§. qui Marco.alias est.l,
qui Marco.de annu.leg.& in l.iij.alias. iiij.j̃.de stipu.
ser.& quæ not.Bal.in l.pactum.in xiiij.& xlv.q.C.de
colla.& l.j.in fi.C.quæ sen.resci.non pos.reliqua dic,vt hic ꝑ Bar.

Papiniani. LEX CXX.

1 *Conditio de præsenti,vel præterito,non est proprie conditio.*

1 SI ita stipulatus. †Conditio de præsen-
ti, vel præterito non
est proprie conditio, & si deficiat reddit inutilem sti-
pulationem ab initio etiam facta si partes rei verita
tem ignorauit hoc dicit.

Papiniani. LEX CXXI.

1 *Ex stipulatione dolum malum abesse si contrafiat datur actio ad interesse.*
2 *Instrumentum qui promittit facere ad sensum sapientis,si non facit, tenetur ad interesse,sed tunc quid debeat declarare sapiens apponendum esse in istrumẽto.*
3 *Venditor tenetur facere instrumentum venditionis emptori,& cogitur consentire,ꝙ in instrumento apponatur omnia quæ sunt de consuetudine.*

1 EX ea parte. †Ex stipulatione dolum mal
abesse si ꝯfiat datur actio ad in
teresse.h.d.ſm j.lec.gl. Vel sic, qui ꝓmittit facere in-
strumentum ad sensum sapientis,& non facit tenet
ad interesse.h.d.ſm secundã lec.gl. Vel sic ſm doc.q
2 promissionis instr̃m nõ vult facere ad interesse tenet.h.d.¶†No.
valere ꝓmisionẽ, si promitto facere instr̃m ad sensum sapientis.
¶Quid aũt possit tũc declarare sapiens apponendũ esse in instro
vide ꝑ gl.& doc.in l.illa insti.la.ij.de hære. insti.& in l.si mandato
Titij.s̃ si.s̃.man.ꝑ Spe.de em.& ven.§.sciẽdũ.ver.quid si in instro.
& ver.seq.& ibi ꝑ Io.And.& in tit.de instr.edi.§.postremo.ver.q.d
si a ꝯhenti b.ꝑ Bal.in l.sancimus.C.de ver. sig. & in l.cum quid.si
cer.pe.& l.Imperator.s̃.de sta.ho.& l.pe.C.de execu.rei iudi.& in
l.ꝯctus.C.de fide inst.& i l.humanitatis.C.de impube.& i rub.C.
de reuo.his quæ in frau.cre.ꝑ Ang.in d.l.ꝗequid astringendę.s̃.e.
3 ¶†No.ſm.ij.lec.ꝙ si quis vendit mihi rẽ,cogiẽ ad faciendũ mihi
instr̃m venditionis,de quo late ꝑ Bar.in l.si finita.§. eleganter.cũ
cõcordantijs.s̃.de dã.infec. Et in instro cogiẽ consentire ꝙ appo-
nantur oĩa, quę sunt de consuetudine.l.ꝙ si nolit.§. qui assidua.s̃.
de ędil.edi.& optimus tex.in l.fi.in fi.& vide oĩno Bal.C. de fide-
iusso. De quo plene ꝑ Bart. in l.prius.§.recte.s̃.de aqua plu.arc.&
per Bar.in l.de die.in prin.s̃.qui satis.cog.per Bal. in l.huiusmodi.
in prin.de leg.j.& in rub.C.de his quæ in frau.cred.& in l.ij.C.de
fal.& in l.fi.C.dę execu.rei.iudi.& in d.l.cum quid.& in rub.C.de
fide instr.in ver.sed tertio quæritur.Et in d.l.ꝯctus.& in d.l.pactũ
in xvj.q.& in l.j.s̃.sol. matr. in quibus locis etiam tangitur an co
gatur ille ad consentiendũ, ꝙ in instrumento ponatur obligatio
bonorum,vel pœna.& quid si notarius apponit prędicta tanquã
consueta,licet partes nihil de eo dixerint.

1 *Maritus potest se obligari vxori ad pœnam si concubinam tenuerit.*
2 *Stipulatio collata in tempus mortis quando committatur.*

1 §. Mulier ab eo. †Põt maritus se obligare vxori ad
2 pęnã si concubinam tenuerit.†Et
stipſo collata in tp̃s mortis cõmittiẽ ꝑp nãlem tm̃, non ꝑp ciui-
lem.ex dolo defuncti tenetur hæres virtute stipulationis de dolo
sic in alijs ꝯctib. tenet ex dolo defuncti.h.d. vsq. ad.l.qui Romæ.
¶Explicitnt supradictæ.ll.doct. acutissimi dñi Alex.Tartagni in
alijs codicib.nun reperię,sed a fidelissimis exemplaribus habitę.

Scęuolæ. LEX CXXII.

1 *Promittens certo loco, & certo tempore soluere, potest alio loco ante terminũ soluere si stipulatoris interest non solui, ita & oblatio facta non congruo loco. & tempore non prodest offerenti. 4.*
2 *Oblatio verbalis non tollit cursum vsurarum, & oblatio verbalis sufficit sicut realis quando creditor dicit se nolle recipere solutionem.*
3 *Locus contractus quo ad conuentionem dicitur vbi est destinata solutio. fallit in contractu dotis.*
5 *Creditor cogitur recipere solutionem etiam alibi, & ante tempus quando debitor vult soluere pecuniam cum omni interesse quod prætendere posset creditor ratione loci, vel temporis.*
6 *Emphyteuta qui tenebatur soluere singulis annis pensionem an possit ab initio soluere pro pluribus annis.*
7 *Pactum quod non liceat debitori luere pignus suum in perpetuum non valet.*
8 *Creditor an & quãdo cogatur recipere solutionẽ ante tp̃s, & restituere pignus.*
9 *Debitor an & quando possit soluere sortem ante tempus & retinere vsuras*
10 *Pactum de retrouendendo factum, inter emptorem, & venditorem an operabitur, quod fructus debeant computari in sortem.*
11 *Solutio debet fieri in loco vbi fuit conuentum, limita, vt hic.*
12 *Creditor non potest cogi recipere vinum ante tempus nec aliquid quod cursu temporis possit deteriorari.*

1 QVi Romæ. †Promittens certo loco,& cer-
to tp̃e soluere. põt alio loco añ
terminũ soluere si stipulatoris interest non solui,ita
& oblatio facta non congruo loco,& tp̃e non ꝓdest
offerenti.h.d.Et est not.casus. In text.ibi, acceperat.
ſ.sub. vsuris menstruis quas statim soluit pro tp̃e puta duorum
mensium,vt innuit tex.in ver.detracta.¶In text. ibi detracta &c.i.
2 computata,vt colligiẽ ex gl.in ver.integram.¶†In tex. ibi obtule
rit intellige realiter offerendo pecuniam non verbaliter,quia ver
balis oblatio non tollit cursum vsurarũ.l.qui decem.§.j.ver. item
sinsum.de sol.ꝙ no.plene Bar.in l.ꝑtor.§. si quis paratus.s̃.de ope.
no.nun.& in l.acceptam.C.de vsu.& si non intelligeretur hoc de
reali obl̃one,casus iste non habuisset dubium, vel põt ſm Rap.&
Pa.de Ca. hic not. intelligi ꝙ hic sufficit obl̃o verbalis tm̃,& non
fuit necessaria realis,quia creditor rñdit se nolle recipere,& ita in
telligendo probabit iste tex.no.ſm eos,ꝙ obl̃o verbalis sufficit si-
a cut realis qñ creditor rñdit se nolle recipere,ꝙ est bene no.ª pro li
mitatione.d.l.qui decem.& pro hoc all.hic Rap. ꝙ hic hr̃ in c.j.de
eo qui mit.in pos.causa rei ser.& ꝙ no.Bar.j̃.ea.l.j.§.fi.¶Voluit al.
leg.nut.per Bar.in ea.l.§.Sęia.in j.q.pro hoc ẽt Pau.de Cast.alleg.
no.per gl.fi.in fi.s̃.de resti.in integ.quę vult ꝙ semel citatus qui re
spondet se nolle comparere nõ fit vlterius citandus licet si ita nõ
rñdisset esset vlterius citandus.Adde ẽt pro ista conclusione glo.
fi.in c.pastoralis.de offi. ordi.hic ẽt expresse voluit Bal. in l.vnica.
C.ne lice.tertio prouo. vbi ad hic alleg.l.si residuum.C. de distr.
pig.& l.fundus.s̃.de rescin.vend. nam intelligit ipse ꝙ ibi sufficiat
verbalis oblatio,quia creditor recusauit accipere,ꝙ not. pro intel-
lectu illorum iurium.Facit ad hoc.l.qui solidum.in prin.cum ibi
3 no.Bar.s̃.de leg.ij.& c.eum qui.de dolo,& contu.lib.vj.¶†Itẽ no.
ſm Ange. ꝙ licet Roma sit cõis patria .l.Roma.j̃. ad municip. tñ
b si ibi ꝯhaẽ ᵇ dummõ solutio destinet alibi, non dr̃ in effectu Ro-
mæ

ADDITIONES.

a Fra.Cur. ¶Bene notandum. Contra hoc facit ꝙ voluit Bal.in l.deberi.C. de
fide.lib &c in l.si s̃.de in inte.resti.præterea ista videtur diuinatio ꝙ hic creditor
respondent se nolle recipere.item oblatio legitima habetur pro non facta.l.si so
luturus.in fin.de sol.l.Titiæ textores.de leg.a.j. ergo si creditor nulla facta obla-
tione reali, vel verbali protestaretur se nolle recipere non constituetur mora
iuxta not.per Bald.s.ergo:dem si præcedat oblatio legitima cogita tamen.Et vi
de tu Alexa. & quę ibi notaui in l.si mora.s̃ solut.matrimon.& vide Alexan.j̃.
vinum.s̃.si cert.petat.

b Tho. ¶Si ibi contrahatur. No.quod idem esset si contrahatur Venetijs,& so-
lutio destinetur alibi non posset conueniri Venetijs,etiam stantibus legibus Ve
netis prout plene dixi in tractatu meo de libertate, & priuilegijs Veneto.in
xiv.priuilegio.

me contractum quantum ad hoc vt inuito ſtipulatore poſſit ſol
ui,niſi ei ſoluat̃ oīs vtilitas q̃ rōne loci verſaret̃ in hac ſolōne, vt
in hac.l.cu ibi.not.& ita intelligit̃ ſm eum tex.in l.continuus.§.
cū ita in ver.vndiq;.j.eo. Subdit tñ q̃ in dote eſt ſpāle vt locus in
quo celebrat̃ ꝯtus dotis dicat̃ ēt locus ꝯtus quo ad ꝯueniēdi fa
cultatē.ꝑ tex.no.i l.exigere.ṡ.de iudicijs. de quo vltimo ſe remit
tit ad no.ibi,maxime in ſuis reportatis Paduanis.Facit ad prædi
4 cta.l.ꝯtraxiſſe.ṡ.ti.j.cū ibi no.¶ †Itē not. q̃ oblatio facta non ꝯgruo
loco & tpe nō valet,vt hic,& l.ſi ſolutus.j.de ſol.facit.l. cū filius.
§.fi.& ibi dictū fuit.ṡ.e.¶ Itē potes vltra doc.ex iſto text.colligere
in ver.integrā.q̃ creditor nō tenet̃ recipere partē debiti ibi obla
tā,ſed totū offerri dēt vt hic,& l.tutor.§.Lucius.ṡ. de vſu.de quo
5 dr̃ plene in l.q̃dā ęſtimauerunt.ṡ.ſi cer.pet.cū concor.¶ †In gl.in
verſ.obtulerit.in prin.inuit gl.q̃ ſi in terminis huius.l.debitor añ
diē Romæ obtuliſſet pecuniā cū omni intereſſe q̃ ꝑtendere poſ
ſet creditor rōne loci,vel tpis tunc cogeret̃ creditor recipere Ro
mæ & ēt añ tp̄s.hoc tenet Bar.hic dicēs q̃ ita innuit text.hic vet.
detracta.facit ſm eū.l.fideiuſſor.ṡ.de do.exce. & ita cōiter vīr trā
ſire doc. Alij.tñ vt Rap.hic ꝯriū tenuerūt,q̃a ſm hoc creditor gra
uaret̃ ad docēdum de intereſſe ſuo q̃ habet rōne loci, & ſic cū do
ceret̃,ſimplex oblatio facta ſine intereſſe valeret, hic āt vr̃ ſm eū
abſurdū q̃ quis teneat̃ docere de intereſſe qñ ſibi expſſe ꝓuidit.
Nec ad hoc ob.l.is q̃ certo de eo q̃ certo loc.alle.in gl. Quia illa
intelligit̃ creditore volente nō inuito,vt hic. Vel ibi loqt̃ qñ lo-
cus fuit appoſitus fauore debitoris. vñ nō mirū ſi pōt in alio lo-
co ſoluere vt ibi & ita intelligit Bar.ibi ſicut etiā videmus qñ tp̄s
eſt fauore debitoris appoſitū pōt añ tp̄s ſoluere.l. ſtipulatio iſta.
§.inter cætera.ṡ.eo.ꝓcedit.n.arg.de tēpore ad locum.l. vinum.ṡ.
ſi cer.pet.Paul.de Caſt.hic reſpondet ad arg.Raph.q̃ intelligitur
hic qñ erant creditor,& debitor cōcordes de intereſſe, vel ſi non
erant concordes,& vellit debitor alio loco poſſe ſoluere tenetur
ſtare facto creditoris de intereſſe q̃ ꝑtenderet creditor,nihil tñ al
legat.& iſtę duę reſponſiones non carent diuinatione. Vñ cōclu
do non eſſe recedendū ab opi.q̃ tenuerunt gl.& doc.in l.ſi pecu
niā.ṡ.ſi cer.pet.& in.d.l.is qui.ad obiectū Rapha. rñdeo q̃ ſi circa
probationem intereſſe q̃ habet neceſſe facere actor patiat̃ aliquā
impenſam vel dānum tenebitur debitor ad illud ſoluendū & of
ferendū ſi vult in alio iti loco vel añ terminū ſoluere.facit.l.quā-
titas.cū ſi.ṡ.ad.l.fal.vbi aūt nō ꝓbaret creditor intereſſe q̃a paria
ſunt nō eē,vel eē,& non apparere.l.in lege.ṡ.de ꝯhē.empt.l. duo
ſunt Titij.ṡ.de teſta.tutel.l.cum ret. verſic.item ſi res.& ibi nota.
Bar.ṡ. de lega.j. Nec placet q̃ intereſſe hoc probetur per ſacra-
mentum vt dicebat Pau. de Ca.q̃a cū non appareat de dolo de-
bitoris non debet ꝯ eum ꝓbari intereſſe per iurm̃ ſolum.l.ſem-
per.§.in hoc interdicto.& ibi gl.ṡ.q̃ vi aut clā.& inſt.eo.§.fi. & ibi
6 no.& plene no.in l.vna.C.de ſenten.q̃ pro eo q̃ intereſt.¶ †Itē ea
dem ibi,cum nihil interſit creditoris &c.cum gl. trāſeunt cōiter
doc.hoc tñ intelligit verū Io. de Imo. ſi tēpus duorū menſiū fuit
adiectū,vel dies fuit appoſit' gratia debitoris, vel ſi vſurę reſidui
temporis offerebant̃,aliās videret̃ ſecus ꝑ dictā ꝑ gl. in ſuperiori
parte. Tñ inquantum Io. de Imo.dicit hanc gl. procedere ſi reſi-
dui tpis vſurę offerebant̃,& non aliter:certe non probat hoc per
legē aliquam,nec puto eē verū,quia ſi volo ſoluere vſuras men-
ſtruas pro duobus mēſibus futuris & nō pro tribus nihil repu-
gnat. Nec in hic verſat̃ intereſſe creditoris quin poſſit ſolui vſu-
ra ꝓ duob.menſib.tñ,& patet hoc ex no.per Bar. in l.eū qui.als
incipit Iabolennus.ṡ.de annu.leg.& in l.ſtatuliberos.§.q̃ ſi ſeru'.
ṡ.de ſtatulib.dum tractat an emphyteuta qui tenebat̃ ſoluere ſin
gulis annis penſionē poſſit ab initio ſoluere pro plurib. annis,
de quo per Spec.in tit.de loco.§.nunc aliqua verſic.33. per Guli.
de Cug.Bal.in l.plures.C.de fide inſtrumen.& Bal.in l.ſi quis ar
gētū.C.de do.& in l.ij.C.de iure emph.& in l.filiusf.§.diui.de le.
j.ꝑ Pet.de Anc.& Io.de Imo.in c.potuit de loca. & facit qd̄ not.
Bar.in l.ſi cū ꝑfinitione.in fi.ṡ.qñ dies leg.ced.ꝓbat̃ ēt: q̃a ſi pro-
mitto tibi vſuras menſtruas quot ſunt mēſes tot ſunt ſtipłones
& debita.l.vbi aūt.§.pe.cum gl.& ibi clare Bar.ṡ.e.ergo pōt credi
tori inuito debitor ſoluere vſuras vnius menſis ſine vſuris alte-
rius menſis, quia qñ ſunt plura debita poſſum inuito creditore
ſoluere vnū ſine alio.l.fi.qui.mo.pig.vel hypo.ſol.& no.in d.l.q-
dam ęſtimauerunt. Et hic intelligo ſaluis his,que ſtatim.j.dicam.
Pau.de Ca.hic dicit q̃ licet doc.cōiter trāſeāt cū hac gl.tñ de hoc
dubitandū eſt,q̃a gl.ſentit quod ſi debitor vult ſoluere vſuras ꝓ
futuro tpe,creditor cogat̃ accipere, q̃a ſua nō intereſt recuſare,
nā ſm Pau.de Ca.vr̃ qd̄ interſit q̃a vſuras recipiēdo, vr̃ facere pa
ctū de non petendo ſortē durante illo tpe.l. qui in futurum. in
prin.de pac.& hoc facere nō tenet̃ creditor, ſed pōt petere ſortē
licet ipſe debitor velit ēt ſoluere vſuras.l.fi.§.fi.i fi.C.de iure do.
Et ſi dicet̃ pōt recipere cum proteſtatione quod non intendit ſe
obligare ad non repetendū ſortē interim. Rñdet ipſe q̃ nec cum
illa proteſtatione cogit̃ ipſe recipere,q̃a vſurę pro futuro tpe de
berent ſub cōdōne ſi ſors remanebit penes debitorē, vt ꝓbatur,
licet ipſe non alleget in d.l. vbi aūt.§.pe.cū gl. & ibi clare Bart.&
l.lecta.ṡ.ſi cer.pe.Ergo inuitus creditor nō cogitur recipere ante
illam condōnem impletā.d.§.inter cætera.Sed potes ad obiectū
Pau.de Ca.rñdere q̃ iſta q̄ō gl.intelłr ſm terminos alterius q̄ōnis
proxime ꝑcedentis in gl.ſ. qñ actū fuit quod pecuniæ retineren
7 tur vſq; ad annū vel aliud tp̄s. ¶ †Itē in ead.ibi,non licet añ &c.
Dic ideo quia tp̄s fuit appoſitū gratia creditoris,& valet pactum
q̃ ante ipſum annū non luatur pignus,quia nō reperit̃ prohibi-
tum,ſecus qñ conuenit̃ qd̄ in perpetuū non luat̃, quia non vide
tur valere pactum vt dicit hic glo.no.q̃ tñ ſm Io.de Imo.non vr̃
aſſignare bonā rōnē dum ipſa dicit qd̄ eſt potius alienatio quā
a obligatio.ᵃnam per hoc nō ſequitur q̃ debitor non poſſit hoc fa-
cere cū hēt ptātē alienandi rem ſuam.Ideo Io.de Imo. pro deci-
ſione gl.aſſignat aliā rōnem.ſ.q̃a iſtud vr̃ eſſe pactum.l. commiſ
ſorię qd̄ in pignorib.eſt reprobatū.l.fi.C.de pac.pig. & remittit
ad ibi no.ad quæ ēt Bar.hic ſe remittit,& gl. ibi tenet ēt non va-
lere pactum quod debitori non liceat luere pignus ante.xxx.an.
& illā gl.ſequitur Ang.hic,& eſt bene no.Rap.hic dicit q̃ inquā-
tū gl.hic alle.§.locatione.melius alle.§.alienationis.in auc.de nō
alie.Et dicit q̃ ꝯ gl.iſtam facit, q̃a talis obło eſt potius alienatio
& debet valere vt alienatio per totū tit.plus valere q̃ agitur.Nec
ob.l.fi.C.de pact.pig.& l.j.e.tit. vbi non valet pactum q̃ creditor
habeat inſolutū pignus ſi quantitas debita non fuerit certo tpe
b ſoluta' quod ibi non eſt,q̃a vr̃ appoſitū in fraudē vſurarū, ſed cū
ſit actum a principio quod nunq̃ liceat luere vr̃ ab initio vēdere
pro illa pecunia numerata. Tñ ipſe dicit poſſe ſaluari gl. iſtam ſi
actum eſſet qd̄ non liceret luere inuito creditore, ſed q̃ volente
creditore poſſet,& teneret̃ luere,nā tunc nō valet, q̃a remāſit ꝯ-
ctus mutui vel pignoris. facit ſm eum. l. q̃uis als incipit Calipo
dius.j.de ſol.Pa.de Ca.ēt ſeqt̃ opi.Rap.& dicit hāc gl. eſſe no.ꝓ
pactis q̃ fierent ad obuiandū fraudib.debitorū, & dubitetur de
mutatione monete tūc currentis,& aliquis hic ſenſiens vadit &
ꝯhit cū aliquo & vult ſoluere de illa moneta creditori cum quo
ꝯxit.nā ſi talis mutatio veniret in dānū creditoris,creditor pote-
rit paciſci quod non poſſit debitor ſoluere inuito creditore, ſed
qñ ipſi creditori placebit ꝑ no.ꝑ Bar.& alios in l.a Titio. in fi. ṡ.
eo. vbi ꝯcludunt q̃ poſſum ſtipulari dari mihi ſi voluero, vel cū
voluero.reprobata gl.ibi q̃ oēs damnant. Vñ valet hoc caſu pa-
ctū,quia tendit ad tollēdū morā debitoris ſm Rap.& Pa.de Ca.
ſecus qñ pactū tenderet ad lucrū creditoris & dānum debitoris
ꝓꝑ vſuras quo caſu ꝓcedit q̄ō gl.hic.Sed ꝯ hic vr̃ decidere Paul.
de Ca.in l.itē q̃a in fi.ṡ.de pac. vbi quærit̃ an agatur inter credi-
torē & debitorē q̃ debitor nō poſſit ſoluere niſi ad placitū credi-
toris valeat conuentio.& dicit ſe habuiſſe de facto quia q̃dā mu
tuauerat frumentū, & in inſtro continebat̃ qd̄ nō poſſet ipſum
reſtituere niſi ad placitū mutuantis, debitor volebat ſe exonera
re & nō hr̃e ſꝑ cuſtodiꝭe,dicit ſe rñdiſſe pactū nō valere, q̃a erat
ꝯ publicā libertatē, quæ ſuadet qd̄ vnuſquiſq; ab hac ſeruitute
debiti poſſit ſe exonerare, ad hoc dicit ſe allegaſſe gl.ordi. in d.l.
fi.C.de pac.pig. Sed vr̃ q̃ ipſe ꝯdicat his quæ dixit vna cū Raph.
hic vt.ṡ.retuli.vñ vr̃ q̃ ipſe nō bene rñderit in illa q̄ōne facti, per
prædicta.Itē vr̃ quod dictū gl.nr̃æ hic ēt intelligendo eā ꝓut ſim
plr̃ loquit̃ poſſit ſaluari abſq; ſubauditione data ṡ.ꝑ Rap.& Pau.
de Ca.hic,q̃a illa verba do tibi iſtū fundū in pignus ꝓ decē cum
hoc vt fructus ꝓ vſuris ad te pertineant, & mihi nunq̃ liceat lue
re videntur viciare actum tanq̃ ſint ꝯ nām ꝯtus pignorum, &
verborum ſignificatio repugnat,quod ſit venditio.ad hic eſt tex.
no.in l.cum præcario.ṡ.de præca.declarando vt per Bar.'in.l.vbi.
ṡ.de do.cauſa. mur. ſunt enim adinuicem repugnantiā illa ſcili-
cet quod res ſit mihi pignorata & quod efficiatur mea eodē tpe.
l.ſi rē alienā bona fide.cum ſi.ṡ.de pig.act.Et pro hac opi.gl. be-
ne facit tex.no.in l.in hoc iudicium.§.ſi cōueniat.ṡ.cōmuni diui.
& ſic tutius eſt tenere gl.ſimplr̃.cum qua ēt trāſeunt doc. cōiter
8 in d.l.fi.¶ †In ea.gl. in fi.Iac. de Are. dicit qd̄ in legibus hic alle-
gans nō ſit diſtinctio cuius fauore ſit adiecta dilatio. Et pro di-
ſtinctio.bñ facit.l.diē functo.cū gl. ṡ.de offi. aſſeſ. & l.ſed addes.
§.pe.cū gloſ.ṡ.loca.vñ circa q̄ōnē formatā in gl. dic melius vt hic
per

ADDITIONES.

a ¶Quia obło. Voluit dicere gl.qd̄ illud pactū non valet tanq̃ ꝯ ſubſtantiam pi
gnoris & hypothecę,ex quo ꝑ illud pactū vr̃ res alienata,nā res ſua reuocabilr̃
nō pōt alicui eē obligata ſi non ſit de iure ſpeciali vt l.ex ſextante §.latinus &
ibi per Bar.de excep. rei iu. Cum igitur pactum ſit contra ſubſtantiam contra-
ctus aut pactum non valebit, aut totus contractus vitiabitur faciunt nota. per
Bar.in auc.ingreſſi.C. de ſac.ſan.eccle.

b Fra.Cur.¶Soluta.Adde Bal.quē vide i c.j.de feu.da.iuicē legis ꝯmiſſo.l vſ.fe.

per Bar. Tñ qa ex dictis hic p Bar. non remanet clare solutũ an il
lud q hic gl. in fi. dicit sit verũ. s. in casu quo nõ posset soluere de-
bitor añ tp̃s nisi solutis vsuris totius tp̃is s̃m dist. traditam hic per
Bar. sufficit exhibere debitorem aliũ æque idoneum, qui sit para-
tus recipere mutuo sub eisdẽ vsuris p toto tp̃e, adeo q tũc credi-
tor cogat̃ recipere q̃uis debitor veniat añ tp̃s. Sed gl. hic vr̃ incli-
nare q sic. & ita limitabat̃ no. ista mã, & distinctio tradita per Bar.
hic, & hic vr̃ simplr̃ seq. Pa. de Ca. hic Sed Rap. hic tenuit 9riũ ar.
l. si mandato. §. j. ver. aut nolit creditor oblĩonem mutare &c. s̃. mã
da. & l. si Stichũ. §. fi. j. de nou. Et r̃ndet in effectu ad d. l. diẽ functo.
put j. statim dicã. Tñ Ia. Bu. & Bar. in d. l. si pecuniã. §. si cert. pet. &
Io. de Imo. hic, alr̃ dñt. volẽtes gl. istã non pcedere qñ vsuræ sunt
promissæ p stipl̃onẽ prout regnr̃ qñ mutuũ fœnerantiũ 9sistit in
pecunia. l. iij. C. de vsu. sed eẽ tũc non dẽt in ptãte creditoris disce
dere a 9ctu limitato, & soluere alr̃ q̃ 9uentũ fuerit. l. ij. §. j. s̃. si cer.
pe. l. sicut. C. de ac. & ob. Nec ob. l. diẽ functo. qa loquit̃ in alio ca-
su dissimili in quo suaderet æquitas, vt non petat̃ salariũ ex quo
non p̃stat̃, nec p̃stari põt oñ abs q; culpa debentis salariũ. Ideo si
põt alteri locare operas suas imputet sibi si nõ faciat hoc iste qui
salariũ petit, hoc aũt imputandũ est debitori si non seruat pmis-
si, q̃uis non egeat pecunia, vel ipse non mutuet sub vsuris illi al-
teri ęque idoneo. & si vsurę eẽnt nudo pacto pmissę, q qñq; ẽt cũ
effectu fieri põt, vt si 9stat mutuũ in alio q in pecunia. l. frumẽti.
C. de vsu. & tunc qa tale pactũ nõ est pprie vestitũ cohærentia 9-
ctus, s. ex eo qa vbi 9ctus sit p vno, nõ vestit pactũ q est fcm̃ 9 eũ-
dẽ, vt no. in l. petẽs. C. de pac. sed potius tũc debet̃ ex eo, qa habi-
ta relatione, pacti ad 9ctũ resultat quidã innoĩatus. s. do, vt des,
in quo hẽt locũ prima, & nõ tenet̃ pęnitentes. tunc nisi de interes
se. l. si pecuniã in prin. s̃. de 9di. ob cãm. Ideo tũc liberabit̃ debitor
soluens vsuras p̃teriti tp̃is, & offerens æque idoneũ in recipiẽdo
p futuro tp̃e sub vsuris, qa cessat interesse creditoris. Sed aduer-
te qa hic vltimũ mẽbrũ non vr̃ pcedere, & in 9ctib. innoĩatis bñ
põt pęnitere ille implẽs 9ctũ ex pte sua 9 nõ implentẽ, sed ille, q
non impleuit nõ põt pęnitere si aduersarius impleuerit, vt no. gl.
in d. l. si pecuniã. i ver. liceat pęnitere. ibi dũ dicit, e9 recipiẽti &c.
Et hic ibi pbat Bar. ergo cũ in qõne pposita recipiẽs mutuo non
impleuerit, sed si impletũ fuerit nõ põt pęnitere. Nisi saluando Bar.
intelligas dictũ eius in casu in quo mutãs nondũ numerasset, &
sic nõ impleuisset s̃m Ful. i d. l. si pecuniã, & ad ea q̃ hic dicit Bar.
9 adde q̃ dicã stati sup gl. fi. ¶ † In gl. fi. ibi gr̃a vtriusq; &c. Et intellr̃
gr̃a vtriusq; celebrat9 9ctus qñ dẽt vsura p̃stari. l. ij. ver. tua, & mea
s̃. mãd. & no. gl. in l. si pecuniã. iõ tũc nõ põt debitor soluere sortẽ
añ tp̃s nisi cũ vsuris totius tp̃is, vt ibi no. & hr̃ hic. Ang. hic dixit,
q qõ mutuat̃ pecunia sub vsuris verũ est, q 9ct9 dr̃ celebratus gr̃a
vtriusq; si creditor hẽt aĩum fœnerandi, & debitor recipiẽdi. sed
si creditor hẽat aĩum fęnerandi, & reus non hẽat aĩum recipiẽdi,
& sic fuit inductus p creditorẽ, tũc dr̃ 9ct9 celebratus gr̃a mutuã-
tis tm̃. Et e9 si debitor appetebat recipet̃. & creditor nullũ hẽbat
a pposinũ fęnerandi dicet̃ 9ctus celebratus gr̃a debitoris [a] tm̃, non
obstante, q creditor vsuras recipiat. l. si qs nec cãm. in princ. in gl.
l. togasti. in prin. & vbiq; p Bar. s. si cer. pet. ideo hoc casu vr̃ q debi
tor ad libitũ suũ soluere possit sortẽ ẽt añ tp̃s, vt euitet cursum vs
surarũ, q est no. p limitatione huius mãæ s̃m Io. de Imo. ibi. Et p
iura allegata dicit hic Pa. de Ca. q si debitor q recipit mutuo erat
amicus creditoris ita q sit verisimile, q potius p p amicitiã fuerit
motus ad mutandũ, licet incidenter fuerint sibi pmissæ vsuræ, di
cet̃ 9ctus celebratus gr̃a debitoris, & poterit soluere añ. Itẽ tene
menti vltimũ dictũ Bar. hic. qa est valde not. s̃m Rap. dicentẽ, q p
illud decidit̃ qõ no. Pone q vendidi tibi fundũ pacto, q oẽs mihi
obligatus ad retrouẽdendũ, ego postea venio ad redimendũ illũ
b anteq̃ fructus pẽdentes [b] sint pcepti, nã dẽbunt tales fructus di-
uidi inter me, & te, p rata tp̃is s̃m formã. l. diuortio. in prin. & l. de
diuisione. s̃. so. ma. de qua qõne tãgit ẽt Rap. in d. l. diuortio. & nõ
decidit, & memini legisse hãc qõnẽ tactã p aliũ. Tñ q̃uis decisio
Rap. videat̃ sapere aliq̃ æquitatẽ nõ puto eã eẽ verã, qa 9fundit̃ p
tex. in l. ij. C. de pac. inter em. & vẽ. & clarius no. p gl. in c. illo vos.
c in ver. fructus. [c] de pig. & p gl. in c. 9questus. de vsu. vbi si celebra-
tus est 9ctus venditionis cũ pacto de retrouendẽdo emptor an-
teq̃ retrouẽdat lucrat̃ fructus oẽs quos pcepit nisi fuisset i mora
retrouendẽdi, qa tunc fructus pcepti tp̃e moræ spectare dñt ad
eũ cui retrouendẽdo mora fcã est, sed si ita eẽt qd̃ deberet attẽdi
dispõ. d. l. diuortio. nõ eẽt verũ qd̃ fructus pceptos añ retrouendi
tionẽ, & añ morã lucraret̃ emptor imo veniret̃ diuidẽdi inter ip-
sum, & vẽditorẽ p rata tp̃is, vt d. l. diuortio. in prin. & in l. interdũ
& l. fructus. eo. tit. & sic paret, q sint casus diuersi. Et rõ diuersita-
tis est, qa in casu d. l. diuortio. fructus dotis dñt esse viri p onerib.
mr̃imonij supportandis. l. p onerib. C. de iu. do. non mirũ si fit di
uisio p rata tp̃is, & oneris, & idẽ dẽt esse in qõne forãta p Bar. hic
in fi. qa cũ vsuræ debeant̃ in recõpensationẽ cessationis factę i sol
uẽdo sortẽ. d. l. lecta. idẽ dẽt eẽ i fructib. rei pignoratę qñ actũ erat
qd̃ fructus loco vsurarũ spectarẽt ad creditorẽ, sed i qõne nr̃a fru
ct9 spectãt ad emptorẽ rõne dñij. Vñ nõ dẽt attẽdi p q̃ta pte tp̃is
10 fuerit dñs. l. Herẽnius. alĩs incipit. fructus la. j. s̃. de vsur. & d. l. ij. † Itẽ
inq̃tum hic dr̃ qd̃ solo debet fieri in loco de quo fuit 9uentũ, li-
mita vltra p̃dicta plurib. modis not. vt p gl. magnã. in l. vsuras. C.
11 de solu. quã Bal. reputat singularem, & no. ¶ † Vltimo, vide in mã
huius. l. qd̃ not. Bal. p les apochis. in fi. C. de fi. instr. vbi post Guil.
de Cu. no. dicit qd̃ ille q debet recipere bladũ, vel vinũ ad tp̃s, nõ
cogit̃ illud recipere añ tp̃s, nec aliquid aliud, qd̃ cursu tp̃is possit
deteriori, qa interest creditoris nõ recipere. Ad hic bñ facit glo. in
d. §. intactam. & ad hoc etiam vide Bald. in l. in annalib. C. de leg.

ADDITIONES.

a ¶ Debitoris. Quod dr̃ qñ terminus est appositus fauore debitoris quod debitor
potest soluere ante terminum adde q idem est si apponitur locus fauore debito
ris, vt alio loco possit soluere ita declarat Bar. in §. is qui. s̃. de eo q cer. loc. alleg.
tex. l. continuus. §. cum ita s̃m vnum intellectum. j̃. eod.

b Tho. ¶ Antequam fructus pendentes. Vide. Bal. in l. ab emp. C. plus valere q
agitur. & in l. ij. C. de pac. inter emp. & ven. & vide in singularibus suis. & Bal.
in l. pe. §. mancipia sol. mat. & no. quia habui de facto.

c Fran. Cur. ¶ Fructus. Circa hic q dr̃ de pacto de retrouendẽdo adde, q si est
fcã vẽditio p minori p̃cio q̃ res valeat, & fiat pcm̃ de retrouẽdẽdo, & sic interue
nerit modicitas p̃cij, tũc sp fructus cõputent̃ i sortẽ, & illã minuũt, & longe ma
gis si emẽs sit solit9 similes 9ct9 facere, & fęnerari, vt plene tradit̃ p d. Ant. & d.
Abb. & alios i c. ad nr̃am. de em. & vẽ. & i c. illo vos. de le. vbi omo vide p Can.

*1 Solutionis terminum non potest prorogare, qui præpositus est ad solutionem re
cipiendam nisi circa locum, & tempus fuerit sibi concessum arbitrium.*
2 Mora purgari non potest vbi est adiecta dies & pœna.
*3 Conducens equum, vel aliud animal ad vecturam non tenetur de mala custodia
si ab initio fuerunt per locantem sibi data mones, bene tamen tenetur ad solutio
nem pro tempore quo tenuerunt.*
*4 Promittens proficisci, vel nauigare de tali loco ad talem intra certum terminũ
quomodo intelligitur talis promissio.*
*5 Sta. quod inuentus portare frumentum extra districtum sub pœna, habet locum
etiam si non perfecerit actum portandi extra districtum.*
*6 Prorogare terminum solutionis non potest qui habet facultatem recipiendi so-
lutionem nisi super hoc habeat arbitrium.*
7 Nuncius quid sit, & quid possit facere, & qualiter a procuratore differat.
8 Prorogare terminum solutionis potest qui habet arbitrium ad hoc.

§. Callimachus. † Qui p̃positus est ad solõnẽ recipiẽ
dã nõ p̃t terminũ solõnis progare
nisi circa locũ, & tp̃s 9cessũ fuerit sibi arbitriũ. h. d. ¶ Et qa lr̃a est
aliquãlr̃ intricata, & obscura diuide in v. ptes. In prima ponit̃ vna
9uẽtio fcã inter mutuantẽ, & recipientẽ qua actũ fuit, q pecunia
mutuata in ciuitate Syriæ Berito restitueret̃ in ciuitate Brẽtesi in-
tra ducẽtos dies, & hic vsq; ibi, 9ueniq; &c. Secũdo ponit̃ alia cõ-
uentio in qua actũ fuit qd̃ si debitor potius vellet illã pecuniã cõ-
uertere in merces, & eã portare cũ illas emẽdi in ciuitate Bretẽsi,
& eas 9ducere Beritũ, vt ibi pecunia restitueret̃ qd̃ hic facere pos
set. Dũmõ intra breuius tp̃s. s. intra idus Septẽbris, tunc primas
emeret merces, & oneraret nauim in ciuitate Bretensi, & inde re-
cederet eũdo versus Beritũ. Et si hoc non faceret statim post idus
pecuniã redderet i ciuitate Bretẽsi Herodi seruo mutuãtis misso
cum debitore, q seruus mandatum habebat pecuniam recipien
di, & Romã deferẽdi. & hic vsq; ibi, sed cũ añ. Et ibi tertio ponitur
factũ 9tingẽtia, qa debitor bñ emit merces & in naui posuit intra
idus, sed nauigare cępit post idus. & sic post terminũ. Hoc tñ fe-
cit de volũtate Herodis, & i itinere nauis submersa est, & hic vsq;
ad ver. ibi, q̃rit &c. Ibi. n. quarto, q̃rit ad quẽ ptineat priculũ, nã
pecunia erat nautica in qua creditor suscipit in se priculũ maris,
& p p hoc sibi licitũ est stipulari cẽtesimas vsuras, q̃ in anno æquã
tur sorti. l. j. & fere p totũ. C. & de nau. fœno. in ticta. l. eos in ver. in
traiectitijs. C. de vsu. Et r̃ndet̃ periculũ hoc ad creditorẽ nõ ptine
re, qa 9tingit culpa, vel mora rei, qa nõ incępit nauigare i termi-
no put fuit actũ. Nã potuisset 9tingere, q si intra terminũ naui-
gasset. hic priculũ nõ accidisset, vñ sibi nihil pdest 9sẽsus Herodis,
q mãdatũ nõ hẽbat nisi ad solõnẽ recipiẽdã. & hoc vsq; ibi itẽ quę
ro, &c. Ibi q̃nto, & vltĩo, repetit decisionẽ, vt addat vnã limitatio-
nem positam. in ver. sed forte. ¶ In tex. ibi, ad Bretensiũ pferendã
& ibi esse soluendũ s̃m gl. & solõ fieri debebat post ducẽtos dies
vt in gl. in ver. Berito. & in ver. dies. hic tñ dicit Io. de Imo. intelligi
debere si intra dictos ducẽtos dies non recessisset de ciuitate Bre
tẽsi. Nã tunc ibi debebat soluere, sed si ante decessisset non debe-
bat ibi soluere, sed in Berito, & creditor solum recipit in se peri-
culum nauigij ipsorum ducentorũ dierum. h. d. colligi ex tex. ibi,
aut si intra diem &c. & ibi ponitur vnus casus in quo erat soluen
da pecunia in ciuitate Bretẽsi, & sic dat intelligere iste tex. q non
in oĩ casu erat soluenda pecunia in ciuitate Bretẽsi. in hoc in nouo
2 insillo, qa in hoc non 9sistit vtilitas. huius. §. ¶ † Not. s̃m Ang. hic
videri casum pro opi. cõi, q hẽt qd̃ vbi est adiecta dies, & pœna nõ

eſt locus purgationi moræ. Nam hic vr̃ ꝓbari iſtud eſſe verum ẽt
ſi debitor intra terminũ inchoauit & ẽt ſi erat debitor ex aliqua
cã nõ tñ iurata credat ſe non debere in morã incurrere, de quo re
mitnt ſe ad no.ꝑ ſe in l.ſi inſulã.§.eo. Sed Io.de Imo.dicit iſtũ tex.
hoc nõ ꝓbare, qa hic non fuit adiecta mera pęna, ſed intereſſe vt
de ſe patet. Pau.de Ca.dicit poſſe dici qđ loco pœnæ erat adiectũ
illud qđ dr̃ hic in verſ.aut ſi intra diẽ &c. Tñ ſñi cũ alia rõne poſ-
ſet rñderi ꝙ iſte tex.non ꝓbat dictũ Ang. qa qñ dicimus ꝙ pt̃ mo
ra purgari, itelli̇̃r ſi purgetur intra modicũ tp̃s. l.ſi ita q̃s.§.Sæpe.j.
eo. Et hic non apparet ꝙ intra modicũ tp̃s poſt idus ceperit naui
gare de hoc articulo dixi in d.l.ſi inſulam.iõ hic non tangã. Item
3 no.hic ſm Ang.eſſe hic †caſum ꝯ conductores equorũ ſecũ ducẽ
tes nuncios locãtiũ, & poſtea reconducant equos qa nulla couẽ-
tio, vel termini ꝓrogatio ſcã cũ dictis nuncijs tollit, vel perimit,
aut alterat obl̃onẽ ipſis dñis locantibus ab initio q̃ſitã, ſed bñ li-
berant̃ ꝯductores a periculo contingẽti ꝓp malã cuſtodiã, ſi ab
initio cuſtodes & nuncij fuerunt dati ipſi cõductori, vt.l.ſi vt cer
to.§.ſi de meis perijſſet.ſ.cõmod.cũ glo.ſua.& l.ſi ſoluturus.j.de
ſolu. qđ cogitandũ relinquo, qa nõ eſt nr̃a mã. Dic vt ꝑ Bar.in
l.j.§.quẽadm.ſ.de lib.ag.& in d.l.ſi vt certo. & ꝑ Bal.in l.ex diui.
4 C.loc.cum concor.de quib.ibi.†No. ẽt ſingl̃r ex iſto tex. cũ glo.
ſm Ang.ꝙ ille q̃ permittit, vel aliter tenet̃ intra certũ tp̃s ꝓficiſci
de vno loco ad aliũ locũ intelligit̃ proficiſci arripiendo iter intra
dictũ tp̃s, non aũt ꝙ iter ꝑficiat intra illud tp̃s. Vñ no.dicit Pau.
de Ca.hic licet de Ang.mentionẽ nõ faciat, qđ promittens naui
gare de tali loco ad talẽ intra talẽ terminum.intelli̇̃r de incipiẽdo na
uigare, nõ qđ ꝑficerent. Tñ putat hoc ꝯſiderari ex diſtantia itine-
ris vt ſi erat tanta qđ intra terminũ illũ nõ potuiſſet ꝑficere aliás
ſecus. & eodẽ mõ ſm eum ſi fuit dictũ ꝙ aliquis exiſtens Romæ
deberet intra talẽ terminũ venire Venetijs, nã ſi nõ poterat in-
tra talẽ terminũ perficere iter, dẽt intelligi promiſſio ſua de arri-
piendo iter, non de ꝑficiendo itinere. ſed iſta reſtrictio & limita
tio data ꝑ Pau.de Ca.non eſt de mẽte huius literæ, immo eſt di
uinatio & violatio ad tex. Vñ dico, qđ ẽt dato ꝙ potuiſſet intra il
lum terminũ ꝑuenire ad locũ, ſatis eſt qđ intra terminũ ceperit
iter, qa verba conuentionis de qua hic in tex.non fuerunt facta
per verba importãtia actũ ꝑfectũ peruentionis ad locũ, vt patet
hic in verbo, peruenisset.& in ver. nauigaſſet de hac ciuitate. Et
idẽ dico ſi verba ꝯuentionis fuiſſent formata per infinitum, pu-
ta promitto proficiſci vel nauigare de hac ciuitate in Siciliã in-
tra calen.Maij, qa ſatis erit qđ inceperit intra dictũ tp̃s nauigare
prout loquunt̃ exẽpla Ang.& Pau.de Ca. qm̃ tale infinitũ non
importat ſaltẽ de neceſſitate rẽ ꝑfectã. ſed importat actũ prout
eſt in fieri, vt ex ſe patet, & vt oñdunt rl̃æ grammaticorũ, & colli
git̃ ex no.ꝑ gl.inſtit.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.§.j.in verſ.eſſe
5 †Et no.qõnẽ quã firmat expreſſe Bal.in l.arborib.§.Iulianus.ſ.de
vſufruct.& in l.ſi q̃s nõ dicã rapere de epiſ.& cle.vbi dicit qđ ſta-
tutũ diſponẽs quod inuentus portare frumentũ ex̃ diſtrictũ ha
bebit locũ ẽt ſi non perfecerit actum portandi ex̃ diſtrictum, qa
a illa verba verificantur ẽt qñ eſt actus in fieri. [a] licet ſecus ſm eũ
ſi ſtatutũ diceret ſi q̃s portauerit ex̃ diſtrictum, vt hic per eum.fa
cit ẽt in ratione ſui id quod hr̃ in l.veterib.ſ.de pac.& in l. ſtipu-
6 latio iſta.§.in ſtipulationib.ſ.eo.¶ †Itẽ no.qđ habens ꝓtãtem re-
b cipiendi ſol̃onẽ non põt terminũ ꝓrogare [b] niſi ſuper hoc habeat
arbitriũ. vnde ſi data eſſet ſibi poteſtas gñalis cum libera, ſeu ple
na facultate ſuper dicto actu recipiendi ſol̃onẽ, poſſet proroga-
re, quia illud idem importat cõceſſio liberę gñeralis adminiſtra
tionis quo ad omnia iuxta.l.procurator cui libera.ſ.de procura.
idẽ importat ꝯceſſio dictæ liberę adminiſtrationis quo ad vnam
ſpeciem. ita eſt de mente huius tex.ſm Bar. hic ꝙ declara vt ple-
7 nius ꝑ eũ hic in no.q.& cũ eo trãſeũt alij.¶ †Vñ Bal. in c.ex ꝑte
decani.de reſcr.dicit qđ iſte tex.erat vnicus & ſingularis ad hoc.ſ.
ꝙ ſicut gñali ꝓcuratori põt dari conceſſio liberę, ita ẽt ſpãli nun
cio. Bal.ẽt in.l.vnica.C.de ꝯfeſ. q̃rit an q̃s poſſit confiteri ꝑ nun-
ciũ.& rñdit qđ ſic.alle.tex.quẽ dixit eẽ ſingularẽ in l.fi. ſ. de ceſ-
ſio.bono.& ſubdit qđ nũcius eſt qui hẽt mandatũ certũ, & limi
tatũ & qui eſt viua vox dñi abſentis & aliquid addere vel detra-
here nõ põt, niſi hẽat mandatũ de ſupperaddendo, vel detrahẽ-
du formę mandati. ad hic dicit iſtũ tex. in fi.eſſe ſingularẽ vt hic
ꝑ eũ. Et q̃d ſit nũcius. & qualiter a ꝓcuratore differat vide ꝑ gl.
mag.in l.multũ.& ibi doc.C.ſi quis alte.vel ſibi. ꝑ Spec. in tit.de
ꝓc.§.vt aũt verſ.& no.ꝙ large.& Bar.i.l.q̃ ãt.§.ꝯſtituere.ſ. de ꝯſti.
pec.i l.ſi pupilli.§.j.ſ.de ne. ge. & ꝑ Bar.in l.ei q.& in l.ſi ex ꝯſtu.
C.qđ cũ eo.& in rub.C.de ꝯſt.pe.Sed ꝯ ꝓdicta arguit̃ de.l.fi.ſ.de
publi. vbi vr̃ qđ deputatus ad recipiẽdã ſol̃onẽ poſſit prorogare.
Verũ. Bar. ibi vltimate rñdet ꝙ tex. hic loq̃t̃ in deputato ad vnã
ſol̃onẽ tm̃ recipiẽdã, ibi aũt in deputato ad vlem exactionẽ. arg.
l.mãdatu gñali.ſ.de ꝓc.& eſt no. limitatio ad iſtũ tex.ſi eſt vera.
Sed Io.de Imo.in d.§.fi.dicit qđ tex.in d.l.mãdato facit ꝓpoſitũ
qa mandatũ gñale non ſufficit niſi ẽt hẽat liberã, qa in gñali mã
dato nõ venit ptãs donãdi, & remittẽdi. l.filiusfa.ſ.de do. & l.ij.
§.plane.ſ.qđ vi aut clã. l.ꝯ iuris.§.fi.de pa. Vñ dicit tutius eẽ tene-
re alrã ſol̃onem q̃ primo loco dedit Bar.in d.§.fi. Vel forte ſm eũ
dici põt ſpãle eẽ in publicanis, vt ſatis ſit ꝙ poſſit ſatisfieri fiſco ex
bonis ipſorum, vel fideiuſſorũ ipſorũ, & ſic videat̃ eis in dubio da
ta plena ptãs eo ipſo ꝙ ſunt ꝓpoſiti ad exactionẽ ipſius vectigalis
Ipſemet Io.de Imo.hic approbat primã ſol̃onẽ traditã ꝑ Bart.in
d.§.fi.ſ.ꝙ vbi publicanus ꝯduxerat a cõi vectigal, & ſic exigebat ꝑ
ſe, non ꝑ cõi, vel qđ ibi erat ꝓpoſitus gñal̃r cũ libera.& hanc vlti-
mã ſol.poſuit hic Ang.in quibuſdã lecturis, vt habeo. Licet Io.de
Imo.nõ referat. Rap.ibi dicit, ꝙ ꝓrogatio ſcã ꝑ nunciũ deputatũ
ad recipiendã ſol̃onem de qua hic, non ꝓdeſt.l. quo ad hoc, vt il-
le debitor liberet̃ ab interitu pecuniæ, vt hic. Tñ bñ putat qđ ex-
cuſet̃ debitor a mora, vñ ſi eſſet appoſita pœna excuſaret̃ debitor
ab ea, & rõ eſt, qa poſtq̃ ille fuit ꝯtentus non recipere non põt di
ci debitorẽ non ceſſaſſe in ſol̃o. l.cũ ſtipꝰs ſim mihi a Proculo.ſ.e.
Et ꝑ hoc rñdet ad.d.l.qđ probatio valet, vt excuſet̃ a mora, vt ibi
non, vt excuſet̃ ab interitu, vt hic. Sed hęc ſua opi.nullo mõ mihi
placet, qa hic non põt dici, ꝙ teneat̃ de interitu niſi ꝓp morã, vel
culpã in nauigando cõmiſſam.l.pe. C.de nau.fen.l. qđ te.cũ mã.
ſ.ſi cer. pe. Nõ ob.qđ ñ videat̃ dici poſſe debitorẽ ceſſare poſtq̃ nũ
cius fuit ꝯtentus non recipere, qa rñdeo qđ ad hoc, vt liberet̃ de-
bitor ab interitu pecuniæ debitæ requirit̃ qđ debitor real̃r ſe obtu-
lerit paratũ ſatisfacere. l.q̃ hoiem.i prin.ver.idẽ rñſum.j.de ſol. Et
ꝙ no.Bar.in l.ꝓtor.§.ſi q̃s paratus.cũ ſi.ſ.de ope.no.nun. Nec ob.
d.l.cũ ſtipꝰs. qa ibi principalis ꝓrogauit. Pa.de Ca.hic nõ tãgit il-
lud ꝯñũ, ſed i d.l.fi.§.ſi q̃s ꝓfeſſus.dicit ꝙ ſibi nõ placet aliqua ſol̃o
data ꝑ Ba.ibi. Quia prima ſol̃o Bar.vr̃ ꝯ illũ tex.in fi. dũ dicit qđ
fiſco ſatisfiat ex bonis publicani, q̃ nõ fecit ſibi ſolui ſi forte ille q̃
dẽbat ſoluere aufugit, vel non eſt ſoluendo. Ergo Publicanus exi
gebat ꝑ fiſco nõ ꝑ ſe. Sed ſaluãdo illã opi.Bar.potes dicere, ꝙ tex.
ibi non ob. qa loquit̃ de eo ꝙ ſoluendũ erat fiſco a Publicano ꝑ
ꝯductione totali vectigaliũ, vt in l.j.§.j.cũ gl.in ver.pendant.eo.n.
Reprehendit ẽt ipſe vltimã ſol.Bar.qa tñ valere debet ſpãle mãda
tũ quo ad ſpẽm illã q̃tum gñale quo ad oia. l.ſi duo.ſ.de adm.tut.
Vñ alr̃ rñdet ipſe ad hoc ꝯñũ.ſ.ꝙ ibi tex.loquit̃ in pęna legali, hic
in pœna ꝯuentionali, & ſic mitius agit̃ cũ.l.q̃ cũ hoie.q̃ ſol̃o non
multũ placet, qa eſt ꝯ gñalitatẽ rõnis q̃ colligit̃ ex iſto tex.in ver.
itẽ q̃ro. dũ dicit actionẽ dño ſuo ſemel q̃ſitã &c. Facit.l.ꝯ iura.§.fi.
ſ.ali. Vñ melius dici põt, vt no.ꝑ Bal.in l.ꝓfes.C.de tranſa. & in l.
pactũ curatoris.C.de pac.vbi dixit, ꝙ in d.§.ſi quis ꝓfe.non remit
tit ꝑ Publicanũ debitũ ꝯctũ. ſed ex mora Publicani non recipien
tis pœnę incurſio impediat̃.arg.l. ſi ex legati cũ.l.ſeq.ſ.eo. Debitũ
aũt iã ꝯctum remittere nõ potuiſſet ꝑ d.l pactũ. & d.l.ꝓſes.rõ aũt
quare ſm eũ in caſu nr̃o.§.non potuit nuncius dilationẽ ꝯcedere,
fuit, qa hic fuit nuncius, q̃ habebat mandatũ limitatũ, & dñs hic
ꝓfixerat terminũ, vñ non potuit nuncius prorogare ꝯ ſcim dñi.l.
ſi hoiem.ſ.manda. Sal.in d.l.pactũ curatoris.ſequutus Bal. vult ꝙ
non ſit dr̃ia inter hñtem mandatũ ad vnã ſolonem, & hñtem mã
datũ ad vle, qa neutro caſu poterit ꝓrogare mandatarius.& ꝙ in
§.ſi q̃s ꝓfeſſus. Publicanus non ꝓrogauit, ſed morã in accipiẽdo
ꝯmiſit, qa ille voluit ſoluere, & Publicanus noluit recipere. & iſta
ſol̃o iuncta cũ verbis Bal.proxime relatis ſatis mihi placet. Pe.de
Anc.in cle.pñti.de cenſi.vr̃ trãſire ſimpl̃r cũ Bart.in d.l.fi.& doct.
Canoniſtæ.in c.cũ olim.el.j.de of.de leg.ſimpl̃r dñt, qđ procura-
tor non põt prorogare dilationẽ niſi habeat gñalem cum libera
per iſtũ tex.& ita ẽt dicit Bal.in l.nã,& nocere.ſ.de pac. reputans
ad hoc iſtũ tex.eſſe no. & ſic non vr̃r facere dr̃iam inter procura-
torem gñalem, & ſpãlem.¶ Itẽ ad ea q̃ hic circa finem no.Bar.vi-
de ẽt no.ꝑ eundem, & alios in l.procurator cũ libera.& in l.man
8 dato.ſ.de procura.¶ †Vltra ꝓdicta op.Pa.de Ca. inquantum iſte.
tex.vult ꝙ vbi quis habet arbitriũ põt terminũ prorogare debito
ri. nã ſm eum vr̃ eſſe ꝯ tex.in l.ſi in lege.in prin.ſ.loca. Sed ipſe rñ-
det, ꝙ ibi habebat arbitrium circa qualitatem operis an eſſet bñfa
ctũ, vel nõ, nõ aũt circa tp̃s.& iõ Bar.ibi no.infert ad ꝙ qõnem, ꝙ ſi
ptãs habet arbitriũ ad ꝯdẽnandũ, nõ poterit terminũ arctare, vel
protogare niſi ſm eũ hẽt ẽt arbitriũ in ꝓcedendo, vt ibi latius ꝑ
eum,

ADDITIO.

a ¶In fieri. Adde Io.Ant.in addi.ad Spe.in ru.de conſt.vbi ẽt alias qõnes ponit, & vr̃ no.iſte tex.ad probandum, ꝙ quando actus conſertur in tp̃s futurum con iunctum cum pt̃o ꝙ ſignificet actum perfectum in dubio videat̃ ſignificari actus prout eſt in facto eſſe.i.prout eſt inceptus licet non ſit perfectus.
Tho. ¶Vide Bal.i l.ſi barſatorã. C.de fideiuſſori. & Mo.d.i l.j.i prin.ſ.de aeq po.

b ¶Protogare. Adde ꝙ Io.An.i add.Spe.i ti.de ꝓc.§.rõ ſo rẽ. ver.q̃d ſi ſit ꝯſtitutꝰ di cit qđ ſi ſit ꝓc ꝯſticuꝰ ad ſo.recipiẽdã certa die, & poſtea dñs ꝓroget terminum debitori ꝙ i termino ꝓrogato ñ poterit ꝓc. recipe ſol̃onẽ qa ẽ aliꝰ actꝰ a prio.

eum,& idē tenuit in effectu Pa.de Ca.licet de Bar.mentionē non faciat. Nam infert Pa.hic p d.l.si in.l.q si statutū disponit qđ ptās habeat in puniendo arbitrium in causis criminalib.non poterit protogare tps instantiæ pfixum a statuto in causis pdictis, sed si statutum diceret.q ēt in procedendo hēret arbitriū,tūc posset prorogare,q.a licet videat hēre arbitriū circa qualitatē pcessus,& modū procedendi dūtaxat,attñ sub his verbis cōprehendit ēt tps,q.a illud pertinet ad modū,& qualitatē potius q̃ ad substantiā, alle. ad hoc tex.in auc.q̃ supplicatio.C.de pci.ipe.offe. & dicit qđ hoc ibi Bal.ponit no.ad fi.nā Bal.ibi dicit,q ille tex.sub hac forma iūctis verbis illis.s.intra x.dies, &c. probat qđ qui non obseruauit tpa pstōnis non debet obseruare formam eius.qđ fm Bal.est no.

a Istis adde [a] Bal.in l.j.§.j.ß.de iure delib.vbi approbat illam decisionem quam ponit Bal.in ea.l.si in l. & sequit ēt illud Pet.de Auc. in d.c.canonum statuta.in versi.ad prędicta facit qđ statum &c.de consti.Idem ēt tenuit Ang.in l.milites.in aliquib.lectu.C.de test. mili.vbi refert Ful.in fi.Idem ēt voluit Bal.in l.obseruare.§.proficisci.in x.q.ß.de offi.procon.& Bal.in l.j.ß.de test.mili.& ibi alleg. l.in fraudem.§.fin.ß.de test.mil.iuncta l.j.eo.tit. Ad hoc videlicet, q ptās hñs liberū arbitriū simplr a statuto in causis criminalibus teneat seruare tps instantiæ.Sed Ang.in d.l.j.ß.de testa.mil. vī discrepare a Bar.in vno in d.l.si in l.quia dicit Ange. q si potestas ꝯ malefactorem habet arbitriū procedendi, & puniendi tenebitur terminare cās intra tps pfixum a statuto circa cās criminales.alle. l.si in l.Et tñ Bar.ibi,& alij in locis.s.allegatis voluñt,q imo qñ statutum dat arbitrium in pcedendo possit arctare, & pᵱogare tps instantiæ.& illud vī verius,q.a non vī posse negari,q.a seruare tps instantiæ respicit modū,& ordinē pcedendi, nō aūt respicit substantiā facti iuxta.l.properandū.in prin.C.de iudici. & expresse dicit hic Ant.de Bu.in c.cleri.circa mediū.de foro cōpe. post Io.Cal.in dispu.ibi relata per eum. Ergo si habet arbitrium in procedendo. & sic circa tps instantiæ debet posse illud prorogare,vt hic cū Bar. ēt transit Pa.de Ca.in l.filiusfa.ß.de do.& Ful.& Pau.de Ca.in d. l.si in lege. Et dicit ēt ibi no. Bal.in lec.antiqua in proposito qđ si statutum diceret qđ ꝯ incendiarios potestas habeat liberum arbitrium in cognoscendo,& liberando,& aliud statutum dicat,q potestas non possit cognoscere,nisi de maleficijs tpe sui officij perpetratis,q non poterit cognoscere de incendio perpetrato alio tempore quam sui officij ex vi dicti arbitrij per illum tex.nisi specialiter fiat in arbitrio mentio de tempore per istum tex. & ita dēcit se de facto respondisse. Limita tñ d.l.si in l.circa propositum ad quod allega.est.s.vt no.per Ang.& Ioa.de Imo.in l.cum stipulatus sim mihi a Proculo.super glo.in versi.arbitratu.ß.eo.

ADDITIO.

a Tho. ¶Istis adde. Vide Fran.Are.in c.dilecto.de iudi.& Bald.in consi.74.in j. vol.incip.sicut proponitur.& vide Bar.in extraua.ad repri.in ver.videbatur.& ibi scripsi in addi.& vide Fel.in c.cum olim de offic.deleg.

1 *Per stipulationem pœnalē non nouatur praecedens obligatio facta ex causa onerosa,& vbi est adiecta pœna,& non dies admittitur moræ purgatio.*
2 *Facere seu ad factum potest quis præcise cogi.*
3 *Moræ purgatio non admittitur quādo vnum promittit dari vni,& pœna alteri.*
4 *Moræ purgatio admittit vbi pœna apposita est ab hoie,dies vero est apposita a.L.*
5 *Lex potest representare formam,& effectum,vt hic.*
6 *Mora potest purgari quando dies non est apposita in stipulatione.*
7 *Manumittere qui promittit an,& quando possit ad hoc cogi.*
8 *Donans fundum,vel domum Titio,cum hoc quod post certum tempus sit fundus talis ecclesiæ,an possit donator postea dicto donatario pactum remittere in præiudicium illius ecclesiæ.*
9 *Donator an possit reuocare donationem in præiudicium donatarij cui fuit adiectum pactum q intra tale tempus res donata esset ecclesiæ, & an possit reuocari in præiudicium ecclesiæ, & an donatarius inuito donatore possit illam rem dimittere ecclesiæ,an solus donatarius ad præiudicium ecclesiæ possit pœnitere,& an donans possit reuocare ad commodum donatarij.*
10 *Donatio causa mortis nō reuocat per pœnitentiā donātis decedētis sine hærede.*
11 *Donator qui donauit fundum si seruum manumiserit, & si non manumiserit intra certum tempus cadat a fundo si donatarius,& donans non curant, q manumittatur,quid iuris.*

1 §.Flauius. † Per stipulationem pœnalem non nouat præcedens oblō fcā ex cā onerosa, & vbi est adiecta pœna,& non dies admittit moræ purgatio,& ex pacto apposito in donatione pōt agere tertius in cuius fauorem fuit apposi-
2 tum pactū.h.d.fm intellm magis cōem.¶In tex. ibi rñdit Claudius.subaudi qui postea fuit in mora manumittendi,& sic fuit cō-
3 missa pœna,vt patet hic in ver. liberet. ¶In tex.ibi pstari debet.i. pōt,vt ondit tex.in ver.rñdi posse. subaudi dūmō lis nō sit ꝯt.sup pęna,q.a tunc ad euitādū pęnæ exactionē posse purgare morā offerendo pstationē libertatis.l.si insulā.ß.eo. ¶Not.colliguntur ex summario clare. & circa primū dcm propositū hic in summario Ang.hic aliqd addit,sed plenius loquut' fuit i l.insula. & i l.ita stipls. ß.eo.& ponit Bar.in d.l.ita stiplus,in opponib.vlt.ptis. & aliqd ibi in vlt.q.& in d.l.si isulā in vj.op.dixi satis opportune i d.l.ita stipls.

a ¶ † No.ex.j.pte fm Pa.de Ca. hic colligi posse q pōt q.s pcise cogi ad fcm.i.ad manumittēdū,q fm eū est spāle fauore libertatis.alstr nō pōt q.s pcise cogi ad fcm, licet liberat pstādn iteresse.l. si q.s ab alio.in fi.ß.de re iud.sed in ꝯrium,q q.s nō possit pcise cogi manumittere,allego tex.in l.si pecuniā.§.sed si acceperit.ver.plane si adhuc.cū gl.in ver.ꝯsequi.ß.de ꝯd.ob.cām.¶Nec tex.hic dicit qđ pcise cogat manumittere.imo potius ꝯrium. nā hic agit actione pscr.ver.vt hic declarat gl.in ver.ꝯuenire pōt.p q̃ actionē reus nō cogit pcise,sed liberat soluendo interesse.l.nālis.§.j.ß.de pscri.ver. & de hic an obligatus manumittere possit pcise cogi, vide not.p Bal.in l.cū pcib.C.de re.pmu. dixi in loco suo.s.in l.stiplōnes nō
3 diui.ß.eo.¶ † Itē no.fm Bal.hic prout refert Ioa.de Imo. videri hic casum ꝯ opi.Bar.in d.l.si insulā in viij.q.vbi voluit qđ qñ vnū promittit dari vbi,& pęna alteri,non admittit purgatiu moræ, nam fm Bal.ꝯrium probat hic,sed Ang.hic ꝯcor.opi.dicēs,q opi.Bar. est vera qñ primitiua seu principalis oblō est in psona ipsius stipulantis & pœna est in psona tertij.all.l.j.in fi.ß.de stip.ser. sed qñ est in psona stipulantis,primitiua vero oblō est implenda in psona tertij,seu ad vtilitatē tertij:tunc bñ admitit purgatiu moræ,casus est hic singularis fm eū de quo me remitto ad ea, q̃ dixi post
4 Bar.in d.l.si insulā.¶ † Itē no.fm Ang.qđ vbi pęna est apposita ab hoie,dies vero est apposita a l.admittit purgatio moræ. Ad idem all.l.cū dies.§.fi.ß.de arbi.& idē dicit eꝯ si est apposita dies,& non pœna fm qđ dicit se tenuisse in d.l.si insulam.Sed Io. de Imo.dicit hic nō videri pbari,q hic est adiecta dies legalis nisi fm qđ dicit gl.in ver.liberet dū facit mentionē de duob.mēsib. tñ illa glo. est cōiter reprobata p Bar.& alios hic.vñ dicatis,vt dcm fuit in loco suo.s.in d.l.si insulā.In gl.j.ibi ab his legib.s.repñtanib.libertatē,si manumissio nō fiat tpe debito iuxta.l.fi.cū li.C.si mā.ita fue.
5 alie.vt manumittat. † Ex isto tex.fm itellm quē sequunt quasi oēs gl.hic hēs no.q lex repñtare pōt fcm hoīs vbi agit de effectu, nō
a vbi agit de fora,[a] & sic lex repñtat effectū,& nō foram fm Rap.puto tñ q lex pōt repñtare formā non solu effectū,vt p3 ī oīb.casib.i. quib.lex repñtat stiplōnem q̃ requirit forma, vt patet i d.l.vnica.circa prin.C.de rei vxo.ac.& l.cū ondimus.§.fi.ß.de fideiuss.tut.iūcta.l.iun.fg.§.qđ fere.ß.de pac.¶In gl.in ver.vindicta. ibi fm quosdā subaudi,& male,vt no.p gl.seq.in ver nō pōt. & p ea q̃ hñr.in. §.libertinorū.cū seq.ist.de lib.in l.vnica post prin.C. de lati.liber.
6 tol.¶ † In gl.sup ver.liberet ibi, vel fm Io.&c.hæc solō violat tex. in ver.liberet qñ inuit cōmissam fuisse oblōnē ad pœnā,q.a liberatio psupponit oblōnē.l.decem.ß.e.iō tñ.cōiter q licet pœna sit cōmissa, tñ pōt mora purgari ad euitādā pœnā qñ in pmissione nō erat adiecta dies, vt hic.In ea.gl. ibi añ duos mēses &c.sētit gl. q post duos mēses a die ꝯctus seru' ex ꝯstōne diui Marci esset effectus liber q̃uis Claudius eū nō manumisisset.Sed Bar. & Ang. rephendūt hoc, q.a hic fuit de actu manumittēdi.s.vindicta cogitatū.Secus si tñ de effectu bñficij.i.manumissionis fuisset cogitatū,q.a tūc bñ hēt locū ꝯstō diui Marci,vt in gl.pcedenti,& ibi gl. ponit q.d in dubio.¶Io.de Imo.hic dicit,q fortasis gl.hic noluit argumētatiue dicere.l.Latin'.ß.q sine manu.hic all.q ēt si de actu manumittēdi fuisset cogitatū insit tacite tps duorū mēsiū ad ꝯstituēdū i mora manumittere debērē qđ est notā.fm eū.illa.l.Latin'.non dicit q añ duos mēses nō possit p iterplōnē in mora ꝯstitui,sed solum dicit,qđ quo ad effectū ꝯndę libertatis ipso iure ex ꝯstōne sufficit sol' cursus duorū mēsiū.Præterea illa.l.nō loqt qñ fuit cogitatū, vel actū, q certo loco manumitteret puta vindicta,
7 iō sto cū Bar.¶ † In ea ibi,sed ipse ei' hēs &c.dicit Io.de Im.hic, q l3 doc.nō tāgāt,tñ est aduertendū q.a si dcm fuisset,q ipse,vel eius hēs dēret manumittere, nō vī qđ viuēte Claudio potuisset agi ꝯ eū q est,ꝯ.j.rñsum hui'.§.iō vī verius fm eū q ipse Claudi' debat manumittere,& si fuisset añ mortu' Claudi',& nō potuisset manumittere,& ita se habebant verba stiplōnis. Et vī iste esse verus intellś fm eū.Sed in hoc ꝯrium tenuit Raph. hic volens q̃uis fuerit dictū q Claudius,vel eius hēs debet manumittere,vel aliquid facere,tñ p d.verba non vī data dilatio debitori qđ ex pectet, qđ hēs suus faciat,sed vī ad cautelā esse expressum qđ hēs faciat si cōtingeret principalē mori anteq̃ faceret p istū tex.cū gl.q̃ reputat valde not. Et p eo vī ēt facere gl.hic in ver.hēde tuo q̃ exponit.i. vel hēde tuo. Tñ ad hoc posset rñderi qđ text.& gl.in d.ver.hēde loquit de forma stiplōnis principalis de qua q̃rimus, sed de forma stiplōnis pœnalis.[1] Quinimo fm Io.de Imo.in l.si q.s ita stipls fuerit x.aureos.ista gl.in ver.hēde non bñ exposuit istā copulatiuam pro

ADDITIO.

1 Fran.cur. [a] De forma. Adde tu,& vide contra hanc cōem intelligentiam Sal. In l.puellam.C.si man.fue.alie.vt manu.

pro diſiunctiua. q̄a hęc poena debet cōmitti ſi copulatiue neq; a
Claudio neq; ab hr̄de ſuo fuerit manumiſſus ſeruus. Si.n.verba
ſtarent diſiunctiue. ſ.Claudius, vel hr̄s eius non manumiſerit ſit
pęna.x. Tunc ex propria ſignificatione verborū ēt ſi vnus eorum
tm̄ manumiſiſſet, tn̄ pęna deberet, q̄a verificata eſſet illa alterna-
tiua in altero non manumittente, vt ꝓbaē in l.ſi is q̄ ducenta. §.
cū ita.& §.vtrū.ſ̄.de re.dub. Vn̄ fateor quod neq; gl.hic in ver.hr̄-
de.probant dcm̄ Raph.& ēt gl.in ver.liberet ſi bn̄ inſpiciaē, & nō
dicit qđ ſi verba ſtip̄lonis ꝯcepta fuerint ſub hac forma,promitto
qđ a me,vel hr̄de meo manumitteret Stichus, quod tunc poſſit
agi ꝯ̄ me vt cōpellar manumittere. Vn̄ cū in alternatiuis ſufficiat
alterū fieri,& electio ſit debentis.l.plerūq;.ſ̄.de iure do.in fi.& in
r̄la in alternatiuis. lib.vj.vr̄ qđ non poſſit cōpelli p̄ciſe Claudius
manumittere donec viuit aut ēt intereſſe p̄ſtare.& q̄uis ꝓ Raph.
poſſit allegari tex.in l.cū q̄ ita.§.j.in ver.ſuperuacua.ſ̄.e.& qđ p il-
lū tex.no.Bar.in l.ſtip̄lo iſta.§.ſi q̄s ita ad fi.ſ̄.e.tn̄ tn̄de qđ ibi non
fuit alternatiue loquutus promiſſor.Et ꝓ d.opin.qđ non poſſim
cogi in vita p̄ſtare bn̄ facit, q̄a qn̄ promitto ꝙ a me,vel hr̄de meo
p̄ſtabiē,p inde eſt ac ſi dixiſſem,promitto dare ī vita,vel poſt mor
tē meā.l.vna.C.vt actio.ab hr̄d.& ꝯ̄ hæ.& l.hr̄ditariū.ſ̄.de bo.auc.
iud.poſ.ergo longior dilatio attendenda eſt l. ſi ita ſtip̄ls fuero de
cē,aut q̄n q;.ſ̄.eo.in gl.¶In gl.ver.ab hr̄de prima ſol.cōiter teneē.
¶In gl.in ver.debeat.apparet ex gl.& text.hic quod ſeruus agere
pōt vt manumittaē ex illa ſtip̄lone facta p Flauiū dn̄m ſuū, & eſt
ſpāle hoc caſu ſm̄ Raph.fauore libertatis,vt non habeat locū r̄la
poſita in l.ſtip̄lo iſta.§.alteri.ſ̄.e. Vel ſpāle eſt in ꝯ̄ctu iſto donatio
nis.l.quoties.C.de do.q̄ ſub mō.& hanc vltimā rōnē ſeq̄ē etiā hic
8 Pau.de Ca.† vn̄ inducit ꝓ Bart.hic ad q̄ōnē [a] quotidianā, & valde
a dubiā,Titius donauit Seio fundū cū hoc ꝙ poſt certū tp̄s eēt talis
eccleſiæ,an donator poſſit poſtea dicto donatario pactū remitte-
re in p̄iudiciū illius eccleſiæ.nā videbaē qđ nō,q̄a ex tali pacto eſt
acq̄ſita vtilis actio eccleſiæ vt.d.l.quoties. ¶Tn̄ Bar.decidit ꝯ̄riū,
q̄a licet ſit acq̄ſitum hic ius ſeruo ex tali pacto,tn̄ videmus ꝙ pōt
paciſcens ꝯſenſu ſuo,vel vtriuſq; ꝯ̄hentis reuocare. l.iij.cū ibi no
tans.ſ̄.de ſer.expor. ¶Bene fateē Bar.qđ hr̄s donatoris non poſ-
ſet reuocare,vt hr̄ in l.iij.Bal.& Ang. hic non tangunt iſtū paſſū.
Io.de Imo.hic tranſit cū Bar.ſubdens non obſtare ſi dicaē ꝙ actio
quæſita eccl̄iæ non debet poſſe ſine facto ſuo ſibi auferri iuxta re
gulā.l.id ꝙ nr̄m.de reg.iur.q̄a r̄ndeē hoc eſſe verū qn̄ eſſet acquiſi
ta irreuocabiliter,ſecus ſi reuocabiliter.l.ſed & ſi q̄s iuncta gl.j.ſ̄.
de vſufr.& dicit qđ non ob.ēt.l.certi ꝯdō.§.q̄m̄.ſ̄.ſi cer.pet.melius
tn̄ allegaſſet.§.ſi nummos.cū ibi no.& l.ſi abſentis.cū ibi no.C.ſi
cer.pet.licet ipſe illū non alleget,q̄a r̄ndet quod ibi fuit q̄ſitū irre
uocabiliter p p ꝯ̄ctū noīatum in quo non eſt locus pęnitentię.l.ſi
cut.C.de actio.& obli.ſed hic eſt q̄ſitū ius,ſed reuocabiliter ex nā
ꝯ̄ctus innoīati.ſ.do vt facias.in quo eſt locus pęnitentię.l.ſi pecu-
niam.in prin.& ibi no.ſ̄.de ꝯdi.ob cau. Subdit vltimo ꝙ illud qđ
dcm̄ eſt donantem poſſe reuocare ſeu remittere pactum quando
fauore donatoris tantum eſt appoſitum , ſecus ſi fauore donata-
rij,vel vtriuſque per d.l.cum ibi no.Rapha. hic dicit quod contra
Barto.facit q̄a in caſu dictę q̄ōnis quæſitū eſt ius, & actio eccleſiæ
ꝓ d.l.quoties.ſed in caſu huius. §. & in d.l.iij.non erat q̄ſita actio
ꝓ libertate ſeruo,ſed ſolū cōpetit officio iud.alle.q̄ hn̄t ī l.vtx cer-
tis.ſ̄.de iudi.ſed melius allegaſſet.l.ſeruos.in fi.cū ibi no. ſ̄. de ali-
ment. & cib. lega. & dicit quòd in caſu huius. §. j. d.l.iij.non erat
perfecte acquiſitum ius ſeruo viuo donante, vel vendente ſeruū.
Et contra Bart. ēt facit illud qđ no.Bal.in l.inſula.§.fi.ſ̄.ſol.ma.vbi
p illū tex.dicit ꝙ ſi duo nobiles fecerunt pacē ſub pęna applican
da eccleſiæ quā q̄ rupta pace reconcilient ſe,& oēm iniuriā remit
tāt non p̄iudicaē eccleſiæ.tn̄ dicit Raph.ꝙ opi.Bar. p p ęquitatem
eſt tenenda qn̄ reuocatio fieret an̄ illud tp̄s quo veniebat q̄renda
eccleſiæ, & certe illud dictū Bal.non bn̄ facit ad ꝓpoſitum qđ ibi
iam euenerat tp̄s in quod erat collata acquiſitio eccleſiæ.¶Pa.de
Ca.hic dicit ꝙ Io.An.in add.Spec.in tit.de inſtr.edi. §.nunc vero
aliqua.in addi.q̄ incipit, ꝓ ſuperiora.tenet expreſſe ꝯ̄riū eius qđ
voluit Bar.ita ēt dicit tenere Frā.de Albergo notabilem aduoca.
Flor.& diſcipulū Bar.in d.l.iij. & r̄ndet Pa.de Ca.ad d.l.iij.ꝙ loq̄ē
in ſeruo cuius p̄fecte non acquiriē. iō de facili pōt reuocari. Non
ſic in eccleſia,vel libero hoīe q̄b.acquiriē ius actionis non dico of
ficio iudicis,tn̄ ſm̄ eū ſi volumus ſuſtinere Bart.poſſumus dicere
qđ illi tertio acquiriē ius reuocabiliter, q̄a iſte vr̄ q̄dam ꝯ̄ctus in-
noīatus habita relatione donationis ad cām explicandā ꝓ dona-
tariū.l.dono vt facias vel des,in quo ꝯ̄ctu innoīato locū habet pę
nitentia.vt l.ſi pecuniā.& ſic illi tertio non pōt acquiri ius ařr quā
fuerit acquiſitū donatario. ſed illi fuit acq̄ſitū ius reuocabiliter.ſ.
niſi donatorē pęnituiſſet,& ſicut pōt pęnitere de tota donatione
ita,& de parte.Tn̄ hoc non obſtante dicit ꝙ in hoc dubitabili paſ a
ſu vr̄ Titius tenere ꝯ̄ Bat.q̄a ſi dono ſimp̄lr cū pacto, vt ꝑueniat
ad eccleſiā poſt mortem tuam nō moueor ad donandū tibi prin-
cipaliter p p hoc vt ꝑueniat ad eccleſiam quo caſu eſſet ꝯ̄ctus in
nominatus,ſed venit illud ad ꝯ̄ntiam ſi tn̄ ex verbis appareret ꝯ̄-
ctua innoīatus,vt q̄a fieret ꝓ vt,puta dono,vt ſic facias:q̄a illud ſi
ctū ex cā inductiua ad donandū ꝓcederet opi.Bar.ſm̄ eū,inquan
tum tn̄ Pau.de Ca.allegat deciſionē Io.An.ꝯ̄ Bat.dic ꝙ Io.An.ni-
hil dicit qđ ſit ꝯ̄ Bart.ſed ſolum dicit ꝙ ſi dixi, dono tibi rē Titio
tradendā,poſt tp̄s Seio.interim Titius eſt dn̄s rei , & non nudus
miniſter, & reſtōnis tp̄e transferē dn̄ium in Seium nec reuocare
interim poſſem donōuem a Titio,ſed ſi non do,vel dono,ſed de
pono apud Titiū rem tradendā Seio nō transfero a me dn̄iū. vn̄
de anteq̄ Titius tradat Seio potero mandatū reuocare nec poſt
poſſet Titius transferre.l.hoc iure.§.ſi q̄a dederit.ſ̄.de don.& l.ei°
qui.§.quas pecunias.ſ̄.ſi cer.pet.& ſic patet quod Io.An.non po-
nit an donō,quę poſt tp̄s veniebat quęrenda tertio poſſit quo ad
p̄iudiciū tertij volentib.ꝯ̄hentib.retractari ꝓut q̄rit Bart. ſed ſolū
dicit ꝙ in dicto p̄ncipali donatario non pōt reuocari douō ipſi
facta.addo ēt qđ q̄ōnē nr̄am tetigit Bal.in l.cum a ſocero.C.de iu
re do.Et ibi primo ꝯ̄ Bart.adducit.d.l.quoties.& d.§.ſi nūmus. &
d.l.ſi abſentis.poſtea in contrarium allegat, q̄a iſte modus conci
piendi donationem facta relatione ꝯ̄ctus ſeu pacti ad ꝯ̄ctum do-
nationis inducit ꝯ̄ctum innoīatum.ſ.do.vt des , in quo habet lo-
cum poenitentia. Dicit ēt ꝙ gl.in d.l.iij.q̄uis puto, ꝙ voluerit alle
gare gl.in l.quæſitum.ſ̄.de ſer. expor.dedit theoricam ꝯ̄ctus noīa
ti qđ in eo non habet locū pęnitētia in p̄iudicium tertij. Sed vbi
ſumus in ꝯ̄ctu innoīato locum habet pænitentia.Tn̄ ſm̄ Bal.illa
gl.non facit multū ad caſum noſtrum.quia loquiē de pn̄ia vtriuſ-
que ꝯ̄hentis,prout contingit in caſu noſtro: ideo ſm̄ eum vr̄ qđ
ſi aliquis tp̄e dictæ donationis recepiſſet illum ꝯ̄ctum pro eccle-
ſia ſeu noīe eccleſię,puta notarius vel ēt ipſe donatarius,& ſic ec
cleſia intelligereē ꝯ̄here per miniſtrum ſuum,neceſſario ſequere
tur quod inuita eccleſia non haberet locum pn̄ia. ſed ſi nō inter-
ceſſerit aliquis tanq̄ miniſter eccleſiæ,ſed pactum eēt appoſitum
ꝯ̄hentib.gratia ipſorum p̄ncip̄lr tunc poſſet pęnitere de cōi cō-
ſenſu ſm̄ quod tenet Barto.hic. dicit tn̄ Bal.quod nihilominus ꝯ̄
Bar.facit.l.profectitia.§.ſi quis certa.ſ̄.de iure do.& ita r̄ndet Bal.
Licet non r̄ndeat ad d.§.ſi quis certam.Potes r̄ndere ꝙ non obſt.
quia in caſu nr̄o partes receſſerunt ꝯcorditer a prima ꝯuentione
vt ibi no.addit ēt Bal.in d.l.cū a ſocero.inquantū Bart.hic tenet ꝙ
hæres donatoris non poſſit reuocare,quia contra Barto. facit.l.ſi
ego. §. ſi res. ſupra de iure donum. vbi ſpeciale eſt fauore dons
ꝙ hr̄s non poſſit reuocare ergo in contrarium eſt ius cōe.l.ius ſin
gulare.ſ̄.de legi.Et ita in hoc de hr̄de vr̄ reſidere ꝯ̄ Bart.ſed poſſet
r̄nderi ad l.ſi eo.ꝙ ibi non ꝯſentiebat reuocationi hr̄s defuncti,&
alius qui cū defuncto ꝯ̄xit , & pecuniā recepit.vn̄ eſt bn̄ ibi ſpāle
fauore dotis,& matrimonij.Et in ꝯ̄ctib. innoīatis ꝓ pn̄iam ſolius
dantis non recedaē a ꝯ̄ctu,vt ibi,& l.ꝙ ſeruius.ſ̄.de ꝯdi.ob cau.&
ita p illa iura firmat Bar.in d.l.pecuniam.& dicit Bal.in l.ſicut.C.
de actio.& obli.& Sal.in l.pecuniā.C.de ꝯdi. ob cām. qui tex.in l.
ſi ego.§.ſi res.eſt vnicus & ſingularis.ad hoc ꝙ in ꝯ̄ctu innoīato in
quo do decē vt habeas pro dote futura non eſt locus pn̄iæ fauo-
re dotis.& no.ēt Bart.in l.ij.§.ſi pecuniā.ſ̄.de dona.& Bal.in c.j.in
fi.q̄ ſuc.te.ſue.ꝯfir.& in l.mandatū.C.mā.& ibi dixit ꝙ fauore do-
tis & piæ cāæ efficiē qđ in ꝯ̄ctib. innoīatis non ſit locus pn̄iæ per
caſum ſingularē in d.l.ſi ego. Dos.n.cenſeē pia cā eſſe ſm̄ eū p l.
cū is.§.ſi mulier.ſ̄.de ꝯdi.indeb.& de intellū.d.l.ſi ego dicā ēt.j.Et
pondera,q̄a Bal.in d.l.cū a ſocero.vr̄ intelligere ꝙ Barto.hic velit
poſſe reuocari dictum pactum interueniente cōi ꝯſenſu vtriuſq;
ꝯ̄hentis.ſ.donantis,& donatarij.& non per ſolū ꝯſenſum donan
tis.Hanc q.ēt firmat Ang.in d.l.quoties.& ibi remittit ad no.per
Bar.in l.ſtip̄lo iſta.§.fi.ſ̄.e.& l.iij.alleg.no.p Cy.in l.cum res. C.de
do.in q̄b.locis nihil de hoc tangiē præterq̄ ꝓ Bar.in d.l.iij.vbi te-
net idē ꝙ hic.De hac q̄ōne ēt tangit Sal.in l.j.C.ſi ma.ita fue.alie.
& ibi adducit ꝯ̄ Bar.ꝙ qn̄ ex ꝯuentione duorū q̄riē ius tertio non
pōt paciſcens venire ꝯ̄ conuentionem in præiudicium illius ter-
tij,vt l.j.C.ſi man.ita fue.ali.& ibi no.i l.fi.ſ̄.de pac.tn̄ dic poſſe r̄n
deri ad l.j. ꝙ ibi turpitudo conſenſus tendentis ad reuocandum
operatur illud.& ad d.l.fi.dicit poſſe r̄nderi,ꝙ ibi exceptio erat p
fecte quæſita. ſed in q̄ōne nr̄a erat quærenda donatore p̄ſeuerāte
in eadem voluntate non ea mutata,vt d.l.j.C.ſi mā.ita fue.alie.&
ita debet intelligi.d.l.quoties.Vel ſm̄ eum forte Bart.hic non bn̄
determinauit ipſemet Sal.in prædic.l.quoties. dicit ꝯ̄ Bar.facere
l.ſicut.C.de ac.& obliga.& d.l.fi. ſ̄.de pac. vbi ius mihi quæſitum
non poteſt mihi per alium auferri.Tn̄ dicit poſſe r̄nderi, ꝙ in q̄ō-
ne

ADDITIO.

a Fran.Cur. ¶Ad q̄ōnem. Adde tu in ſimili quem vide Alex. in l.non amplius.
§.j.ſ̄.de leg.j.

ne nostra non erat ius perfecte,& irreuocabiliter quæsitum,quia
intelligitur actum,ꝙ res transeat ad ecclesiam.s.si donator in ea-
dem voluntate permanserit per d.l.ij.Subdit tñ,ꝙ si velles tene-
re ꝯ Bar.posses dicere qđ in legib.allegatis ꝑ Bar.nullum ius,vel
actio ex illo pacto quęrebať ei qui manumittendus erat , & ideo
cõstõ diui Marci emanauit quæ eũ facit liberum sicut nec ante.
d.l.quoties quærebať illi tertio donatatio. cũ igiť hodie ei quærať
per illam.l.fi.statim quæsita dř actio vř,ꝙ non possit reuocari per
l.si quis argentum.§.fi.ver.cum.n.in arbitrio.C.de dona.& hęc di
cit ponderanda,vt subtilia,tñ rñsio data ad iura alle.per Bar. viř
ꝯ istum tex.in fi.vbi ius petendi competit seruo Io. de Imo.in c.
potuit de loca.in ead.q.qua quæriť an si quis recepit rem in em-
phyteusim pro se,& filijs suis ac nepotib.possit vni ipsorũ illã ꝑle
a gare ᵃ in præiudiciũ aliorũ,ꝯcludit,ꝙ sic,& inter cętera all.ad hoc
decisionem Bar.q̃ ibi sequi vř,& tradidit ipse ibi magistralẽ theo
ricã in proposito dicẽs,ꝙ si q̃rať an ille ex cuius ꝑmissione acquirĩ
tertio possit postea reuocare,& ꝑiudicare illi tertio. Cõcludendũ
est ſm eũ.Quòd interdũ ille ex cuius facto ius alteri quæriť non
est sui iuris,sed alteri subiectus,vt seruus ,vel filius, & sic teneť ei
acquirere,& tunc post ius quæsitũ illi cui est subiectus non põt ei
facere præiudicium.l.seruus.& l.filius.C.de pact.Interdũ non est
alteri subiectus,& tunc aut tenebať alteri acquirere,& adhuc idẽ
erit.ita loquiť.l.fi.§.de pac. nã reus teneť quærere liberationẽ pro
suo fideiussore.facit.l.hřdi.§.fi.e.ti.& eod.mõ teneť procurator ac
quirere dño.l.stipłõ ista.§.si stipuler.& §.si quis insulam.§.e.cũ ibi
no.Interdũ quis est sui iuris,& non teneť alteri acquirere,& tunc
vř ꝙ ex penitentia sua possit impediri effectualis acquisitio ꝑ id,
qđ hř in hoc.§.iuncta.d.l.ij.& rñdet ad.d.l.id qđ nřm. prout ipse
met rñdit hic.vt §.retuli.Interdũ aũt ex facto tertij mihi nõ queriť
ĩmediate ius,sed venit q̃rendũ mihi demum sequuta mea ratifica
tione,vt qñ aliquis sine mandato ꝯhit noĩe meo,& tunc non põt
ex pęnitẽtia illius acquisitio mea impediri, vt legi.& no.i l.si ego.
§.de neg.gest.¶Et sic Io.de Imo.approbat decisionẽ Bar.hic dicit
tñ qđ ipsemet Bar.i l.vt iurisiu.§.si liberi.in ver. ſm dubiũ, &c.de
ope.lib.vř tenuisse ꝯtrium aliquib.rõnib.& non bñ.Pau.de Ca.in
l.in insulam.§.fi.§.so.ma.tenet ꝯ Bar.qa ius q̃situ tertio meo ꝯctu
vel stipłone non possum tibi auferre,all.l.j.& ij.de stip.ser.& d.§.si
nũmos.& ibi no.gl.mag.vbi si mutuo noĩe vno, possum ex inter-
uallo stipulari mihi,& auferre tibi ius quęsitũ ex numeratione,&
dicit,ꝙ ꝯ Bar.tꝫ Io. An.in addi.§.alle.& ꝙ non obstẽ tex.in d.l.ij.
qa loquiť in seruo cui nõ est plene ius q̃sitũ ex ꝯctu dñi.ita ẽt re-
nuit ipse Pa.de Ca.in d.l.si cũ vẽdereť.de pig.ac.vbi ꝯ Bar.alle.l.si
partẽ.§.fi.§.quę ad.ser. amit. sed ipsemet Pa.de Ca.ĩ d.l.si pecuniã.
in prin.dicit istud dictũ Bar.probari ꝑ plures maxime ꝑ d.Fra.de
Albe.in d.l.iij.& ꝙ est ꝯ decisionẽ Io.An.in addi.pal.¶Tñ dicit vi
deri tibi distinguendũ, ꝙ aut dixit dono tibi cũ hoc ꝙ post mortẽ
tuã ꝑueniat ad ecclãm,& tũc qa ecclæ est acquisitũ ius ꝑfecte.i.
vtilis actio,vt d.l.quotiẽs.nõ possum,reuocare,qa ista dř simplex
donõ q̃tum ad te quo ad viuas, & te mortuo dř simplex q̃tũ ad
ecclãm.¶Aut non dixit dono sed simpř do aut trado, & tũc illi
tertio,non acquiriť aliqđ ius,& sic tanq̃ in ꝯctu innoiato poterit
pęnitere,& põt saluari dcm̃ Bar.hic,& ꝑ hoc alle.d.l.si ego.§.j.vbi
trado tibi rem,vt efficiať dotalis cũ ꝯxeris mřimoniũ cũ Berta,&
sic ꝯcernit vtilitatẽ tuã,& tertij.bñ dicit ibi,ꝙ si decedo anteq̃ ꝯxe
ris hřs non põt pęnitere de æquitate licet de rigore vř secus. ¶In
nuit tñ ille tex.ꝙ ego potuissẽ pęnitere,& ita vult ibi gl. & cõiter
doc.& no.in l.ij.§.si pecuniã.de don.& ita dicit Pa.de Ca.¶Et põ
dera intellm suũ ad.d.l. si ego qa vult ipse qđ non ob fauorẽ do-
tis,vel piæ cãę habeat locũ in ꝯctib.innoiatis pęnitentia in ꝑsona
principalis ꝯhentis, licet nõ in ꝑsona hřdis sui ꝑ illã.l.si ego.quã
ẽt intellexit ipse Pa.in d.§.si pecuniã.& ita & vř intelligere Ro.in
d.l.si pecuniã.in prin.vt ĩ.referã.¶Tñ Bar.in d.l.si pecuniã. Bal.in
d.l.sicut.C.de act.& ob.& Sal.in l.si pecuniã C.de ꝯd.ob.cãm.cũ
ꝯcor.superius all.vñt tenere ꝯriũ volentes,ꝙ fauore mřimonij,&
dotis,vel piæ cãæ indistincte non hẽt locũ pęnitentia in ꝯctib.in-
noiatis, si sentiũ hoc hřẽ locũ ẽt i principali,qđ patet maxime dũ
Bar.in d.l.si pecuniã.all.d.l.qđ seruus.Nec tex.in d.l.si ego.§.j.neç
gl.ibi si bñ ꝑspiciant vñt dicere ꝯrium, ĩmo.rõ ibi reddita in text.l.
ne mulier remaneret in dotata est gñalis tã ad principalẽ quã ad
hřdem.l.ut.Ro.in l.sed si hac.§.ꝑstituta.§.de in ius vo.simpř tran
sit cũ hac decisione Bar.hic posita , sed ipsemet Ro.in d.l.si pecu-
niam.in princ.videť tenere ꝯ Bar.& dicit ad iura alle.per Bar. pos
se rñderi ꝙ seruo non acquirebať ius ex ꝯctu dñi nisi durante vo-
luntate dñi.l.cũ affirmes & l.post certi.C.de lib.cã.& l.ante pe.C.
de ꝯd.ob cau.secus aũt est in.q.nřa ꝑ d.l.quoties.vel secundo põt
rñderi ſm eũ ad.d.l.ij.prout rñdet gl.in l.j.C.si man. ita sue. alie.
in prima sol. s.ꝙ vbi venditor põt pęnitere in ꝑiudiciũ serui q̃tũ
ad hoc quod ꝯstõ diui Marci non facit illũ esse liberũ,non autem
quo ad hoc ꝙ emptor non possit manumittere mutata volũtate
te venditoris ꝑ d. l. quæsitũ.§. de ser.export.ꝙ solõnem approbat
Bar.in l.Aristo.in prin.§.de do.tñ ſm hanc vltimã rñsionẽ nõ im-
pedireť in q.nřa reuocatio dicti pacti,qñ fieret reuocatio de volũ
tate donantis, & donatarij, & sic non puto illã rñsionẽ sufficere.
¶Subdit tñ.Ro.in d.l.si pecuniã fieri posse tria mẽbra, q.a qñque
aliquid debereť tertio ex sola virtute ꝯctus innoiati , & hoc casu
dicendũ est ꝙ aut dandũ tertio est dandũ gratia recipientis tñ.&
non est locus pęnitentiæ.l.si cum fundum.§ de pact. aut est dan-
dum gratia dantis tantum & est locus pęnitentiæ.d.l.si pecuniã.
in principio.& d.l.ij.aut venit dandum tantũ gratia tertij , & est
locus pniæ.d.l.Aristo.ver.aliter & d.l.si pecunia. §.j.aut venit dan
dũ gřa vtriusq;,& ẽ locus pniæ.d.l.si cũ fundũ.in ver. nõ alř.¶In-
terdũ & secũdo principař aliqđ est dandũ tertio virtute ꝯctus in-
noiati hñtis mixturã cũ ꝯctu noiato , & tunc gl.in d.l.ij.dicit lo-
cũ eẽ pniæ qñ venit dandũ gratia dantis tñ:alš secus, sed ipse in-
distincte putat locũ non esse pniæ quo ad hoc vt impediať reci-
piens dare seu implere.ꝑ d.l.q̃sitũ.& ad d.l.ij.dicit esse rñdendũ,
vt ꝑ gl.in d.l.j.C.si man.ita sue.alie. ¶Interdũ,& tertio principař
aliqđ venit dãdũ tertio ex virtute vnius ꝯctus innoiati hñtis mix
turã cũ ꝯctu noiato pura stipłonis,& tunc pnia locũ nõ habet, vt
d.§.si nũmos.cũ gl.& l.absentis.cũ glo.& l.aliud.ĩ.de sol.¶Subdit
ẽt Ro.ꝙ dřia quã fecit hic Bart.inter donantẽ,& eius hřdẽ nõ est
vera,qa rlr pnia ꝑmissa defuncto vř ꝑmissa hřdi.l.sed interim.§.
si vxor.& l.j.§.de dot.inter vir.& vxo. Et rñdet ad d.l.ij. de ser.ex-
por.& ad l.ij.§.qui sine ma.ad lib.pue. quod est spãle fauore liber
tatis.Et ad d.l.si ego.§.j.rñdet quòd est spãle fauore dotis,& ita re
sidet ipse non alř applicans.d.distõnẽ ad casum nřm,& de illo ar-
ticulo quẽ tangit.l.an & qñ ex sola virtute ꝯctus innoiati est dan
dũ tertio habet locũ pnia,qa non est articulus nř, vt statim ap pa
rebit , iõ de illo vide plene in l.l.si pecuniã.& latius ꝑ Sal.i l.pen.
C.de ꝯdi.ob.cã.¶¶Item inq̃tũ ipse in secundo mẽbro principa-
li.d.distõnis a quo magis pẽdet decisio nřæ.q.dicit, ꝙ si venit dan
dũ tertio ex virtute ꝯctus innoiati hñtis mixturã cũ ꝯctu noiato
non est locus pniæ ẽt si veniebat dandũ gratia dantis tñ ꝑ d.l.q̃si
tũ.¶Adde ꝙ in hoc,lꝫ ipse non dicat Bar.tꝫ ꝯriũ in l.fi.§.de ꝯdi.ob
cau.& hoc ẽt ibi Sal.ꝑ d.l.ij.Idẽ tenuit Bar.ĩ l.si cũ fundũ.§.de pa.
dixit posse hřẽ tunc locũ pniam ẽt tacite nedũ expresse alleg. l.l.
iure.§.si qs dederit.cũ gl.in ver.liberať.& ibi hoc seqť Io.de Imo.
§.de dona.Et ad d. l.quæsitũ posset rñderi ꝙ ibi nõ apparet ꝙ gra
tia venditoris tñ pactũ illud fuerit appositũ. Vel rñde,ꝙ aut per
pniam dãtis redundabit ꝯmodũ ipsi dãti,vt qa res ĩ effectu ad eũ
erat reuersura, & tunc recipiens non põt ad incõmodum dantis
implere post tacitã vel expressam pniam dantis,vt d.§.si quis de-
derit.cũ gl. Aut ꝑ pniam dantis non redundabat ꝯmodũ dantis,
vt qa res erat pęnes recipientẽ remansura,& tunc post pniam dã
tis poterit recipiens implere.ita loqť.d.l.q̃sitũ.Inepte ẽt,& male
vř Ro.alle.in tertio membro.d.§.si nũmos.cũ gl.& d.l.si absentis.
cũ gl.qa tpe pnię nondũ factus erat nisi vnus ꝯctus noiatus,tñ di
ctũ in se vř esse verũ ꝑ rõem.l.sicut.C.de act.& obli.facit.l.ex placi
to.in rõne sui dum loqť de stipłone.C.de re.ꝑmu.& l.duo socie-
tatẽ.§.pro so.cum si.Nec placet ẽt mihi doctrina & distinctio Pa.
de Ca.in d.l.si pecuniã.inquantũ facit dřia an dicã dono, an vero
dicam simpř do,aut trado,vt §.retuli,qa dico ꝙ ẽt in secundo ca-
su diceť esse donatio,sicut,& in primo,vñ qñ dico do,aut trado ti
bi hunc fundũ cũ hoc ꝙ post quinquẽniũ , vel tale tpš sit talis ec-
clesiæ,videor tibi donasse ꝯmoditatẽ fundi vsq; ad illud tpš,vt ꝑ
bat tex.no.ſm istũ tex.in d.l.Aristo.in princ.ver.deniq;.§.de do.&
licet ad hoc videať satis obstare tex.in d.l.si ego. §.j.saltẽ qñ dixis-
sem trado,vbi vř ꝙ tunc non sit donatio, nã si ibi eẽt donatio ali-
cuius ꝯmoditatis, nulla eẽt spãlitas & benignitas in dote, qa in
quacunq; donatione ẽt non facta ob cãm dotis,habemus non es-
se locũ pniæ, cum sit ꝯctus noiatus ſm magis cões ꝯclones vt no.
in d.l.Aristo.in prin.& ibi ꝑ Bar.& plene no.ꝑ doct. & gl.in l.fi.§.
de ꝯdit.ob cau. qa põt rñderi ꝙ ibi apparet mentẽ tradentis non
fuisse donare ante nuptias,qa donationẽ , & dñij translationem
in ipsum recipientẽ tradens ꝯtulit in tpš nuptiarũ, & de tali do-
natione & dñij translatione impedienda ꝑ pniam tractať ibi. Et
dř ibi spãle esse fauore dotis vt locũ habeat in ꝯctu innoiato , &
non mireris si illum tex.alle.ad hoc.s.ꝙ in ꝯctib. innoiatis fauore
dotis non habet locũ pnia , qa q̃uis ꝯctus dotis sit ꝯctus noiatus
cum habeat specificũ,& elegans nomen,vt declarat Bart. in l.le-
gitima.

ADDITIO.

a [1]Tho. ¶Illã pręlegare. Vide Ias.in l.ij.C. de iu.emp. & in l. apud Iulia.§. si qs
alicui.§.de leg.j.& in l.in ius.§.patronũ.§. de in ius voc.& ibi Ale.i d.l.apud Iu
lia.§.si quis alicui.& in ꝯs.9.in iij.vo.inc.viso themate suprascripto.& i ꝯs.106.
incipien. viso themate.in iij.vol.& in cons.sequen.quod incipit in causa Nico.

gitima.& in l.iuris gentium.in prin.ſ.de pac.& Bal.in l.ad exactio·
nẽ.C.de do.promiſ.& in rub.C.de rerum pmu.in l.j.ſ.ſol.ma. &
in l.legẽ.C.de pact.q̃a in d.l.ſi ego.§.j.principalis ɔ̃ctus nõ fuit ɔ̃-
ctus dotis,ſed fuit ɔ̃ctus innoiatus ſeu ſimplex datio ob cãm.i.do
tibi vt des in dotẽ.ita declarat Bal.ibi.in lect.antiqua p qđ appa-
ret male dixiſſe Sal.in d.l.legẽ.ad fi.vbi dicebat ɔ̃ctum dotis non
dici ɔ̃ctũ noiatũ,niſi ſequuto mr̃imonio,& non ante p d.l.ſi ego.
§.j.vbi eſt ſpãle q̃ fauore dotis non habeat locum pnia. nã ſm eũ
ſi eẽt ɔ̃ctus noiatus nulla eẽt ſpãlitas,vt d.l.ſicut. certe in hoc ipſe
fallit,q̃a cõiter oẽs tenent ſimpl'r q̃ eſt noiatus.& ad ar.Sal.habes
9 riſum.ſ.q̃ in l.ſi ego.principali ɔ̃ctus nõ fuit ɔ̃ctus noiatus.†Re
deundo igit̃ ad principalẽ q̃onẽ nr̃am,primo pono ſex caſus mi-
nus dubios ɔcludẽtes, q̃a aut q̃rimus an Titius donans poſſit re
uocare donõnem quo ad Seium principalẽ donatariũ. & dico q̃
non, q̃uis fuerit adiectum pactũ q̃ poſt certum tp̃s res eſſet talis
eccl'ie.pbaẽ in d.l.Ariſto.in princ.ſm vnũ intellm̃ approbatũ hic
p Bar.& doct.facit.l.pfecta.C.de don.q̃ ſub mõ. & ita pprie loqt̃
deci.Io.An.in addi.pal.& p Bal.& Sal.in l.fi.ſ.de ɔdi.ob ca.Secũ-
dus caſus eſt an poſt tp̃s quo res debeat eẽ eccl'ie poſſit reuocari
ad p̃iudiciũ eccl'ie. & dico q̃ non, q̃a acq̃ſitio iã pfecta ẽ ita loqt̃.
d.l.ſi pactũ.§.fi.& id qđ no.gl.in d.§.ſi nũmos.& in d.l.ſi abſentis.
& ſm hic ſupplenda eſt iſta doctrina tradita p Io. de Imo.in d.c.
potuit.dum alle.d.l.iij. q̃.ſ.retuli. Tertius eſt caſus an ſi donãtem
pœniteat ante euentũ dicti tp̃is pcm̃ illius appoſuiſſe poſſit nibi-
lominus Seius donatarius inuito donante dare eccl'ie,& puto q̃
ſic,q̃a p pniam non videbaẽ ɔmodũ rei eſſe reuerſum ad donan-
tem p d.l.q̃ſitum.ſm q̃ illã.l.ſ.declarauit.& ſic cũ reuocatio pacti
facta p donantẽ tenderet ad ɔmodũ Seij donatarij poterit Seius
illi cõmodo renunciare p rr̃am l.pe.eum fi.C.de pac.Quartus eſt
caſus an ſolus donatarius in præiudiciũ eccleſiæ poſſit pœnitere,
& dicas q̃ non poſtq̃ ſibi eſt impletũ p donantẽ,vt no.glo.ma.in
d.l.ſi pecuniã.in ver.eõ,&c.Quintus eſt caſus an poſſit donans re
uocare ad cõmodũ ipſius Seij donatarij adeo q̃ Seius nõ teneaẽ
dare eccl'ie.& iſte eſt caſus ſans dubius in quo Bar.& ſequa.tenẽt
q̃ ſic.p eo multũ tex.i l.Ariſto.i prin. in ver.deniq;.cũ gl.& qđ ibi
not.Bart. vbi per illum tex.dixit q̃ vbi donatio cadit in aliud pa-
ctũ tranſit in ɔ̃ctum in noiatum,& eſt locus pniæ.ſ.quo ad id qđ
eſt deductũ in pactũ,nã ibi videbaẽ facta donatio vſus,& cõmodi
tatis ſerui vſq; ad q̃nquẽniũ cũ hic,vt poſt q̃nquẽniũ manumit-
tereẽ, & ſic ex tali pacto acq̃rebaẽ ſeruo facultas petendi liberta-
tẽ,v.hic & nihilominus eſt locus pniæ p̃terq̃ q̃ ad reuocandũ do
nationẽ dictę cõmoditatis.Pro hac opi.ẽt facit tex.in d.l.hic iure.
§.ſi q̃a dederit.cũ gl.in ver.liberatus.ſ.de pac.nec curo an illud pa
ctũ fiat p vt,an p al's dictiones importantes non ɔdõnẽ,ſed mo-
dum vt late ponit Bar.in l.q̃b.dieb.§.fi.ſ.de ɔdi.& de. iunctis no.
p eũ in l.ſi q̃s.cũ ɔcor.q̃cq̃d dixerit hic Pau.de Ca.cuius verba.ſ.
retuli.& ſic vr̃ poſſet ſuſtineri opi.Bar.p quo ẽt vide not.p Bal.in
l.ij.C.de ſer.expor.nec huic mẽbro ob.tex.in l.ſi ɔſtanteẽ.in fi.C.
de don.ante nup.p quẽ Bal.ibi in fi.dicit q̃ q̃n ex ɔſenſu ɔ̃hentiũ
vel occaſione ɔ̃ctus p diſpõnẽ legalẽ eſt alicui tertio ius q̃ſitũ re,
vel ſpe ab illo ɔ̃ctu non põt recedi in eius p̃iudiciũ eo non ɔſen-
tiente.& dicit q̃ de hoc no.p Bar.q̃a r̃ndeẽ q̃ ibi loqt̃ in acq̃ſitio
ne q̃ fieret tertio ex diſpõne legis non aũt imediate ex diſpõne ɔ̃
hentiũ ad hoc tendente vnde ipſis ɔ̃hentib.lex põt denegare faci
lius illud qđ procedit ex prouiſione ɔ̃hentiũ,vt dixit gl.ma.in l.aſ
ſiduis.C.q̃ po.in pig.ha.& in d.l.j.ſi aduer.ven. ¶ Non obſt.ẽt ea
q̃ no.Bar.in d.§.ſi liberi.& male dũ ipſe alle.c.j.in prin.de ſuc.feu.
ibi dũ tex.dicit nulla ordinatione,&c.q̃a r̃nde q̃ ponit ius ɔſuetu
dinariũ in feudis q̃ non ſeruaẽ in alijs q̃n eſt ɔ̃ ius cõe,vt ipſemet
no.Bar.i §.ſi liberi.ver.quæro q̃d ſi filius,&c.& Bal. in auc. ſi quas
ruinas.C.de ſacroſan.ec.& in l.ij.& iij.q̃.C.de reſc.ven.& in c.im-
perialẽ.in prin.de prohi.alie.feu.p Fed.& Ang.in l.de q̃b. ſ.de le.
cũ multis ſi.facit.l.ius ſingulare.& l.q̃ vero.ſ.de leg.ſed diſpõ.d.c.
j.eſt ɔ̃ rr̃am iuris cõis,vt patet p dicta in hic mẽbro,ergo,&c.Aliæ
rõnes additæ p Bar.in d.§.ſi liberi.non faciunt ad q̃onẽ nr̃am ali-
quo mõ.Aut loqt̃ q̃n ius erat incontinenti q̃ſitũ pfecte tertio,vel
erat q̃ſitũ mediante puiſione legis quo caſu aliud eſt vt pxime di
xi q̃uis ɔ̃ Bar.aliq̃al'r faciat id qđ no.Spe.ſine.l.locutus in tit. de
leg.§.nunc oſtendendũ.ver.hic quoq; no.ad fi.illius ver.Nõ obſt.
ẽt ſi ɔ̃ Bar.adducaẽ tex.in d.l.ſed hac. §.pſtituta.ver.ſed ſi vẽditor.
ſ.de in voc.q̃a r̃nde put p Sal.fuit r̃ſum ad l.j.C.ſi man.ita fue.
¶ Tñ ɔceſſionẽ factã in hoc caſu intellige niſi notarius,vel al'r noĩe
eccl'iæ recepiſſet, q̃a tunc nõ poſſet donãs reuocare vt voluit Bal.
in d.l.cũ a ſocero,vt ſ.retuli.& ẽt Raph.hoc idẽ vult licet de Bald.
mentionẽ non faciat.bene facit l.ſi ego.cũ gl.ſ.de neg.ge. & q̃ di
xi.ſ.referendo Ioã.de Imo.in d.c.potuit.¶ Vltimus eſt caſus q̃ ẽt
dubio non caret an poſito q̃ donans poſſit reuocare an poſſit ẽt
hic idẽ hr̃ſuus facere.& in hoc ẽt Io.cũ Bart.q̃a nõ ob.d.l.ſi ego.

§.j.p arg.a ſpãli quã in ɔ̃rium alle.Bar.q̃a dico q̃ non facit ad ppo
ſitũ q̃m ibi nec defunctus nec hæres poterat pœnitere ſm intellm̃
quẽ approbaui.ſ.licet Sal.in d.l.ſi pecuniã.in prin.relinquat cogi
tandũ an in caſu.d.l.ſi ego.defunctus potuiſſet pœnitere, & ſic nõ
eſt ſpãle fauore dotis q̃ hæres non poſſit illud q̃ defunctus pote-
rat.Non ob.ẽt d.l.ſi interim.§.ſi vxorẽ alle. p Ro. & illã ẽt alle.gl.
fi.in d.l.iij.q̃a r̃ndeo.q̃ ibi reuocatio hr̃dis nihil opaẽ, q̃a manda-
tum erat ibi morte mandantis reuocatũ,vt ibi no.iuxta.l.manda
tum.C.man.tñ non negat nec negare poſſet Bar. hr̃dem rr̃ eiuſ-
dem eſſe ptãtis cuius eſt defunctus, vt in rr̃a iuris hr̃dẽ. j. de reg.iu.
cum vulgarib. ſed eſt ſpãle in caſu quo ex ɔ̃ctu meo veniebat ius
tertio q̃rendũ reuocabiliter.l.j.C.ſi man.ita fue. alie. & l.iij.ſ.q̃ ſi-
ne manu. & d.l.iij. de ſer. expor.quo caſu ſi principalis ad p̃iudi-
ciũ tertij non reuocat vr̃ voluiſſe q̃ hr̃s ſuus non reuocet,vt in ſiſi
hr̃ in l.j.& in l.fi.in fi.C.de reuo.do.& in c.fin.de do.cum ſi.Ineſſe
enim vr̃ tacita ɔdõ in d.pacto.ſ.ſi voluntatem non mutauero, vt
in d.l.iij.cum ɔcor.proxime alle.quo caſu mutatio voluntatis nõ
tranſmitteẽ ad hr̃dem,ſed debet a principali explicari.l.cẽteſimis.
§.fi.& qđ ibi no.Bar.ſ.eo.nec vr̃ eſſe ſpãle fauore libertatis in caſi
bus dictarũ legũ , q̃a ſi ibi ɔſideraretẽ fauor libertatis eadem rõne
debuit p̃rincipalis poſſe reuocare,& p hic reddaẽ expedita hæc.q̃.
10 ¶ †Iuxta prædicta Ange.q̃ licet in terminis huius. §.poſſit ita de-
inum ſeruus petere a pmittente,vel eius hr̃ de libertatẽ ſi Flauius
pſeuerauit vſq; ad mortẽ in eadem voluntate,& nõ alr̃, vt d.l.iij.
de ſer.export.m̃ dato q̃ Flauius mutauerit voluntatẽ ſi poſtea ſi-
ne hr̃de deceſſerit hęc ſua mutatio voluntatis non obſtabit. alle.
l.j.cum no.ſ.q̃ ſine manu.ad lib.pue. & ex hoc dicit ſe dare caſũ
fortaſſe non auditum in quo donõ cã mor.non reuocabiẽ p pœni
a tentiã donantis.ſ.q̃n donans ſine hr̃de deceſſit * p d.l.j.nec mirũ
ſm eum,q̃a donatio p̃dicta ad ſui ɔfirmationem non req̃rit adi-
tionẽ hr̃ditatis,vt no.gl.ſin.in l.filiæ. C.fa.erc.ſed meliorẽ ad hoc
dicit ẽt Io.de Imo.gl.cũ tex.in l.poſt legatũ.§.pe.ſ.de his quib. vt
indi.quia talis donatio nõ eſt mere vltima voluntas,ſed ſapit na-
turam ɔ̃ctus.l.tam is.§.j.cum ibi no.ſ.de dona.cã mor.ſi ergo nul-
lus eſt hæres dicti donatoris pœnitentis,nullus põt reuocare cum
effectu dictam donõnem ſm Ang.& Imo. Adde quod idẽ tenuit
Ang.in ſua diſpu.incip.Aſtenſis miles.& Ang.& Io.de Imol.in l.
circa.§.ſi cui.ſ.ad l.fal.& in l.ij.de le.j.Facit q̃ no.Bar.hic in fi. Sed
hic dem̃ puto verũ ſi res donata eſſet tradita p donantẽ, ſed ſine
tradõne facta eẽt donõ cã mor.puta p ſtipulationem iuxta. l.mor.cã
donõ.& l.ſenatus.§.fi.ſ.de do.cã mor.vel hodie pacto nudo put
fieri efficaciter põt vt no. p do.& gl.in l.cũ pr̃.§.Mœuio.ſ.de leg.ij.
C.de in.do.q̃n poſſet agere donatarius ad rẽ donatã. Dñium.n.
non fuit tranſlatũ recta via in donatariũ,q̃a ſi res non eſt tradita
non tranſit niſi a tp̃e mortis in donatariũ ſicut dñiũ rei legatę. l.
iij.ſ.de publi.imo q̃n eſt p tradõnem dñium tranſlatũ re transferẽ
in donantem p ſolã pniam ſuam.l.ſi mortis cã donata.cũ l.ſeq.ſ.
de do.cau.mor. & nihilominus eſt tranſlata poſſeſſio q̃ nõ tranſ-
ferẽ ſine tradõnẽ.l.iij.in prin.l.cum hr̃des.ſ.de acq.poſ. hu facit q̃
no.glo.in l.cũ duob.§.idẽ r̃ndit.el ij.ſ.pro ſo.ſi ergo nec dñiũ nec
res eſt apud donatariũ, & donõ fuit reuocata p pniam donantis
iuxta.l.q̃ mortis.ſ.de dona.cã mor.& inſti.de do. poſt prin.nõ vr̃
q̃ ſit dare aliq̃ actionem q̃ ɔpetere poſſit donatario q̃n donãs ſi-
ne hr̃de deceſſerit. Non obſt.d.l.j.q̃a ſi teneamus vltimã ſolonẽ
poſitã ibi in gl.q̃ ſola approbat ibi Ray. & tũc nõ ob. aliquo mõ.
Si vero teneamus primã ſolonem gl.q̃ ibi tenet Iac.de Aret.tunc
magis ob.ſed põt fortaſſis r̃nderi, q̃a ibi hic ſolum reperimus in
libertate transferendi ex ɔſtõne legis ergo in donõ.cau.mor. ſtet
b firma rr̃a q̃ p pniam reuoceẽ,q̃a aliter vr̃ rõne carere b. ¶ †An aũt
11 illud ſit verũ q̃ ad ɔfirmationẽ donõnis cã mor.nõ req̃raẽ aditio
hr̃ditatis non tango al'r hic puto dixiſſe poſt Bal.& Ang.in d.l.ij.
12 de le.j.& p Bar.in l.inter mortis,ſ.de do.cau.mor.¶ †Vlt.dubita-
ri põt an in terminis huius.§.ſi donans vult agere ad pœnã ɔ̃ do-
natarium q̃ fuit in mora manumittendi, & non curat donans q̃
ſeruus manumittaẽ,ſeruus aũt inſtat manumitti donatarius vero
non curat manumittere ſeu purgare morã,q̃s p̃ferraẽ. Raph.hic
primo dicit q̃ forte ęquius ẽ dicere p̃ferri ſeruũ fauore libertatis,
vel ſm eum donans admitteẽ ad pœnam, & ſeruus ad libertatem
q̃o aũ iſta pœna videaẽ adiecta loco ɔtemptus quo caſu exigi põt
vtrunq;,vt l.ſi q̃s rem.ſ.de arbi.Pa.de Ca.hic tenet præferri donã-
tem,& ſibi deberi pœnam q̃a põt pœnitere, et impedire libertatẽ
vt in d.l.iij.& hoc magis põt q̃a rr̃ pœna appoſita in ɔ̃ctu in quo
non eſt promiſſum parere Titio, ſed ipſi ɔ̃henti non poteſt exigi
vna

A D D I T I O N E S.

a Fran.Cur. ¶Sine hærede deceſſit. Adde tu Alex. quem vide in l.non omnis.
§.ſi cer.pet.& in l.j.§.j.ſ.ad.l.Fal.

b Fran.Cur, Ratione carere. Adde tu.q̃ Alex.in l.non omnis.in prin.ſ.ſi cer.pe
pe.ſtat ſimpliciter cum doctrina Ang.

vna cũ facto principali qñ pęna põt videri adiecta loco facti principalis seu loco interesse vt in casu nr̃o. l. apud Celsum. §. labeo. el j. ff. de do. excep. & l. prædia. cũ si. ff. de act. emp. ¶ Item obstaret vltimæ ↄclõni Raph. opi. illorũ q. tenent ꝙ vbi pęna & fcm̃ principale põt exigi non põt mora purgari de quo ꝑ Bart. & alios in d. l. si insulam. in ij. q. attento ꝙ hic dr̃ moram posse purgari.

1 Vendere qui tenetur alteri sub pœna si ille requisitus negligat emere potest sine metu pœna vendere cui vult.
2 Vendere qui tenetur alteri sub pœna sufficit ꝙ semel interpellet illum ad emendum, qui si emere negligi põt vendere cui vult.
3 Denunciatio alternatiua ad emendum, vel vendendum quomodo fieri debeat.
4 Alienare extra familiam prohibitus per testatorem potest vendere extraneo cohæredibus de familia emere nolentibus.
5 Tutoris factum non potest præiudicare pupillo, & impedire pœnam committi ad eius vtilitatem.
6 Interpellatio & protestatio põt fieri extra iudicium sicut in iudicio, & valet.
7 Pœna non cõmittitur per eũ qui facere tenetur qđ stat per aduersariũ ꝙ non fiat.
8 Pactum de non alienando rem meam per me an valeat.
9 Promittens non vendere rem alicui nisi mihi, potest cogi ad vendendum mihi si rem venalem exposuit aliàs non.
10 Promittens per se & successores suos non vendere alteri rem suam nisi mihi si decedat relictis filijs pupillis, an eorum tutor posset cogi vendere.
11 Promisit consors consorti non vendere alteri q̃ sibi sub pœna. modo ab extraneo seu a remoto reperit nomine precij plusquam consors dare velit an poterit metu pœnæ fieri venditio extraneo.
12 Statutum ꝙ in venditione consors præferatur extraneis an teneatur consors ad tantum precium quantum ab alio reperitur.
13 Moram an possit purgare qui potest præferri in venditione. & requisitus emere (recusauit.

1 §. Cohæredes. †Qui tenet̃ alteri vendere sub pœna si ille requisitus negligat emere põt sine metu pœnæ vendere cui vult. h. d. & ſm Dy. non est alibi, tñ ſm Bar. & alios satis ↄcordat id ꝙ hr̃ in l. fi. C. de iu. emp. & c. po-
2 tuit de loca. ¶ †In tex. ibi, secus, &c. ꝓstat ar. iste text. ꝙ non sufficit semel interpellare tñ ↄ̃nũ cõiter tenet̃ ꝑ l. Titia Seio. §. vsuras. ff. de leg. ij. & ꝑ l. mora. in prin. cum glo. in ver. repetendi. ff. de vsu. & no. gl. in c. cupientes. §. ꝙ si ꝑ viginti ver. ꝓposuit. de ele. in vj. Fallit tñ ſm Ang. hic in casu cle. ij. de app. & ẽt in casu l. si ↄuenerit quę est l. iiij. ff. de pig. act. Tñ ſm Io. de Imo. põt dici ꝙ in d. l. si ↄuenerit est casus diuersus, quia ibi fuit facta conuentio de nõ vendendo
a simplr̃ iõ plures denunciationes reqrunt̃ vt vẽdi possint, ᵃ hic aũt fuit facta ↄuentio de non vendendo alij q̃ certe ꝑsonæ, sed de arti
3 culo dicendum est, vt ꝑ Bar. ĩ. e. l. §. p e. hic adde ea q̃ ibi dicã. ¶ †In tex. ibi, aut emerent aut venderent no. formam denũciationis q̃ fuit alternatiua, aľs. n. non teneret denunciatio ꝑꝑ ꝑambulã ↄuẽtionẽ quæ silr̃ fuit alternatiue ↄcepta, vt oñdit text. hic in versi. ſm ↄuentionẽ sicut in sili non procedit petitio illius q. vnũ præcise petit cũ duo alternatiue promissa essent. l. vbi aũt. §. q. illud. ff. e. & ita voluit Bar. Ang. & Io. de Imo. hic ex quo apparet ꝙ Pa. de Ca. hic inaduertenter, & minus bñ loqt̃ inquantũ dicit ꝙ ista verba aut venderẽ adiecta in denunciatione erant superuacua, sufficiebat. n. ſm eum denunciare ꝙ emerent, ꝙ de hoc tñ loquebat̃ cõuentio, & illa verba ſm ↄuentionẽ referunt̃ tñ ad verbũ emerẽt, & non facit mentionẽ de doctorib. hic ↄ̃riũ volentib. & intelligẽtib. prout mõ dixi, & eudẽ mõ intellexit gl. j. hic. Tñ ẽt ſm Raph. põt sustineri ꝙ illa verba fuerint superuacua in denũciatione tñ tex. clare non dicit ꝙ illa verba aut venderent fuerint expressa in ↄuentione denunciatio tñ ꝑꝑ dictam superfluitatẽ vitiat̃, qa pluris facit vtiq; tanti facit. l. cum furti. ff. de in lit. iur. sed in hoc nõ insisto cum non referat ad qđ tenearis. ¶ †
4 No. ar. ſm Dy. ꝙ prohibitus hr̃s ꝑ testõrem alienare extra familiã põt vẽdere extraneo cohæredib. nolentib. de familia emere ꝙ intelligit Bart. esse verũ qñ solum esset prohibitus aliena re extra familiã secus si essent adiecta hæc verba vt in familia relinqueret̃, vel silĩa verba. qa tunc nõ
b posset alienare tanq̃ res q̃ est subiecta testõni fideicõmissi ᵇ relicti illis de familia ꝑ auct. res q̃. C. de le. facit ſm Io. de Imo. l. peto. §. fratre. ff. de le. ij. addit hic Raph. ꝙ ista limitatio Bar. vr̃ sans de mẽte Bal. in l. voluntas. C. de fideic. Tñ subdit se putare Raph. ꝙ Dy. ẽt in casu non dicat verũ primo, qa prohibitio alienationis facta in testõ sine cã non valet. l. filiusfa. §. diui. de leg. j. secundo qa vbi ꝓhibitio valet vr̃ inducere fideicõmissum. s. ꝙ restituat̃ alijs de familia dato ꝙ non sint adiecta illa verba quæ ponit Bar. qa nõ alia rõne vr̃ testõr ꝓhibuisse alienari extra familiã nisi, quia volebat ꝙ in familia relinqueret̃. & iõ ẽt si velit alienare extraneo reqsitis ẽt prius illis de familia non poterit nec ob. iste tex. qa loqt̃ qñ ꝓhibitio ista fuit facta in ↄ̃ctu in quo non põt videri ꝙ relinquat̃ per fideic. sicut in vltima voluntate & sic ꝑ ista impugnant ẽt dictam limitationem Bar. sed Pau. de Ca. dicit sibi videri ꝙ Rapha. bñ dicat inquantum dicit ꝙ ꝓhibitio alienationis extra familiã simpliciter facta in testõ vr̃ ↄtinere illam cãm. s. ꝙ in familia remaneat postq̃ ↄtemplatione familiæ facta est ꝑ d. §. diui. Sed inquantum Raph. vult ꝙ tunc non possit alienari extra familiam ẽt requisitis illis de familia vr̃ ꝙ non bene dicat Bar. volens ꝙ si adiecta sint illa verba. s. vt in familia relinqueret̃ ꝙ tunc nõ possit alienari extra familiã reqsitis illis de familia an emere velint, quia imo poterit alienari, & valebit alienatio donec alienans viuat ipso aũt mortuo aut relinquet hr̃dem de familia, & silr̃ valebit relictum aut relinquet extraneũ hr̃dẽ, & tũc reuocabit̃ per l. vnum ex familia. §. si vno cũ seq. & §. ꝙ si talia. & l. peto. §. prædiũ. de le. ij. qa donec viuit alienans vr̃ cessare ꝓhibitio alienationis extra familiã postq̃ requisiuit illos vt hic & vr̃ remanere dũtaxat fideicõ. post mortẽ alienantis & ita dicit se intelligere Dictum Dy. & subdit ipse ꝙ si non esset facta a testõre expressa ꝓhibitio de nõ alienando extra familiam, sed solum prouidisset in testõ ꝙ remaneret res in familia valeret alienatio in vita alienãtis, & retractaret̃ eo mortuo, qa eo tpe diceret̃ euenisse ↄdõnem fideicõmissi: sicut in qualibet re sub ↄdõne relicta ꝑ fideicõ. l. seruo legato. §. j. cũ ibi no. de leg. j. in fi. §. fin. aũt sub ↄdi. C. cõia de lega. sed prohibitio expressa facit qđ si alienatio fiat requisitis illis de familia statim possit retractari vt no. in l. cũ pater. §. libertis in gl. de leg. ij. & in d. §. fratre. & dicit qđ ex his põt intelligere istũ articulum ex mente Dy. licet ꝑ scribentes ſm eum male declaret̃. ¶ Adde ꝙ qñ testõr simplr̃ dicit prohibeo alienari ex̃ familiã absque alia cã vz dicta prohibitio. qa non dr̃ nuda prohibitio qñ voluit prouidere ꝙ illa res non exiret de familia vt ꝓbat̃ etiam in d. l. voluntas. hoc expresse voluit Cy. in l. quoties. la. j. C. de fideicõ. in fin. vbi dicit talẽ prohibitionẽ valere, qa tacite ꝓuidet familiæ, & ibi ẽt vr̃ hoc velle Bar. ꝑ ibi no. ꝑ glo. dum gl. facit mentionẽ de tacita cã. hoc ẽt ibi plenius vult Sal. dicens ꝙ talis ꝓhibitio alienationis extra familiam valet, qa testõr ꝓhibet ob hanc cãm. s. ꝙ vult remanere in familia, & sic non vr̃ ꝙ Raph. hic bene dicat qñ voluit dictam ꝓhibitionẽ non tenere & pondera ẽt qa Sal. in d. l. quoties. vt retuli vr̃ velle qđ qñ dicta ꝓhibitio simplr̃ facta est perinde hr̃ ac si testõr dixisset ꝙ vult fundũ remanere in familia, & sic in hoc ↄcordat cũ his quæ dicit Raph. & Pau. de Ca. hic vt relatum est ſ. adde ẽt ꝙ Bar. in l. codicillis. §. instituto. in fi. ff. de leg. ij. q. seqt̃ simplr̃ dictum Dy. adde ẽt ꝙ Pau. de Ca. in d. §. diui in lect. Paduana vr̃ seq. opin. Bar. hic nam dicit ipse ibi ꝙ aliud est ꝓhibere in testõ ne alienet̃ extra familiam, & aliud est ꝓhibere alienari eo ꝙ vult in familia remanere post mortem prohibiti, qa primo casu põt ꝓhibitus interpellare illos de familia & si recusant emere põt alienare alle. no. ꝑ Bar. & doc. hic. Sed secundo casu non est in ptãte ipsius prohibiti auferre ius fideicõmissi ↄdõnalis ꝑ talẽ interpellationem. vnde ẽt si recusarent emere tñ posset reuocare alienationem vigore fideicõmissi. Et sic Pa. de Ca. est ibi ↄ̃rius his quæ dixit inquantum hic voluit ꝙ non sit drĩa an adijciant̃ illa verba, qa vult in familia remanere vel non. Ipsemet Pau. de Ca. in d. l. quoties. facit mentionẽ de verbis Dy. & Bar. & dicit sibi non placet distinctio Bart. quia etiam quando simpliciter est facta prohibitio ne alienetur extra familiam videtur voluisse quòd remaneat in familia. vnde dicit distingendum ꝙ aut simplr̃ prohibuit extra familiam alienari, & tunc qa censet̃ voluisse ꝙ in familia remaneat, & per ↄñs qlibet censet̃ grauatus portionem suam restituere alijs de familia si decessent sine liberis, & tunc nõ potuit arctare eos ad emendum, qa pñt dicere nolumus emere cum post mortẽ tuã sit ad nos peruentura. Aut prohibuit ꝙ non alienarent nisi reqsitis illis de familia, vel ꝙ si vellet alienare alienarent illis de familia, & tunc talis ꝓhibitio non ↄtinet in se grauamen de relinquendo familię post mortem, sed censet̃ facta ad hoc vt illi de familia ꝓferant̃ extraneis si volunt dare ęquale ꝑciũ, & hoc casu loqt̃ iste. §. & d. Dy. hic ad quod facit ſm eum l. j. C. de iur. emp. & hæc dicit esse menti tenenda, qa quotidiana, sed hæc sua distõ posita ꝑ eũ in d. l. quoties. vr̃ sine. l. & rõne fundari. nam in primo membro dum dicit ꝙ alienare volens nõ põt reqrẽdo alios de familia arctare eos, qa pñt dicere nolumus emere cũ sit ad nos peruentura in hoc ipsemet tenet ↄ̃riũ hic, vt retuli. ſ. & ↄ̃ eũ in d. l. quoties facit. qa ẽt dato ꝙ ista res sit mihi relicta ꝑ fideicõ. post mortẽ tuam tñ si emo a te istam rem te viuente non patior ex hic damnum, quia põt ↄtingere quod non euenit

ADDITIONES.

a ¶Possint. De hic per Lud. Ro. sin. suis vbi ponit quanto tempore debeat expectari ille cui fit denunciatio.

b ¶Fideicõmissi. Hic non est verum, qa si per talem prohibi. videretur relictum fideicõ. familiæ ẽt si non fiat alienatio, vel fiat in casu permisso vt in text. nostro hic tunc oẽs qui essent tpe mortis testatoris proximiores defuncto admitterentur æqualiter ad fideicõ. familiæ. l. cum ita legatur. §. fi. ĩ. de le. ij. nec valet consequentia testõr voluit rem remanere in familia tacite prohibendo eam alienari extra familiam ergo vr̃ reliquisse illis de familia, quia hic est contra tex. cum gl. & ꝙ ibi no. Bart. in l. Lucius. ff. de hær. insti.

nit ꝯdõ fidiecõmiſſi,vt q̄a tu decedas cũ hr̃de de familia , aľs ego
ꝓcedã iuxta.l.hr̃s meus in prin.de ꝯdi.& de.vel ẽt ſi veniat ꝯdõ fi
deicõmiſſi q̃uis emerim rẽ a te non diſtinguet̃ fideic. nec videor
illi renunciaſſe,imo habeo rem cã fideicõmiſſi, & ꝯ hr̃dẽ tuũ po-
tero agere de euictione ad p̃ciũ,vt declarat Dy.Bart.& oẽs.j.e.l.§.
duo fratres.in xij.q.p no.gl.ij.in l.ſi a ſubſtituto.in prin.de leg. j.
vñ ſi tu non vis emere nõ debeo ĩpediri alienare alteri donec eue
niat ꝯdõ fideicõmiſſi ſi te req̃ſiui,& noluiſti emere quare non vr̃
illa ſufficiens cã recuſandi.itẽ non bñ vr̃ dicere dũ facit dr̃iam in-
ter caſum ĩ quo teſtõr ꝓhibuit alienari extra familiã, & caſum in
quo teſtõr dixit ꝓhibeo te alienare niſi req̃ſitis illis de familia,vel
mando q̧ ſi volueris alienare alienes in illos de familia.nam hæc
dr̃ia non ꝓbat̃.l.& verba vtroq; caſu ſonant in eundẽ caſum. Ad
de q̧ pro illa opin.q̃ habet q̧ p illa verba ꝓhibeo alienari extra fa
miliã videat̃ iniunctum fideic.vr̃ ẽt gl.in d.§.inſtituto.in ver. filijs
meis.& illã glo.dicit Io.de Imo.ibi forte eſſe meliorẽ aliqua alia,
& dicit ipſe p illã probari q̧ ſi teſtõr reliquit rem plurib. & vetat
eos illam alienare vr̃ ex hoc ipſis relinquere viciſſim fideicõmiſſũ
ſi ꝯtingat alterũ eorũ ſine alterius ꝯſenſu alienare & h.d.eſſe dili-
genter notandũ, q̄a tex.quẽ ibi alle. gl.ſ.§.libertus loq̃t̃ q̃ñ erant
alia verba adiecta.ſ.illa vt in familia relinqueret̃. In ꝯriũ facit , q̄a
p illa verba ꝓhibeo alienare extra familiã non vr̃ ꝓhibitũ graua-
re p fideic.reſtituere familiæ , q̄a videmus q̧ ſi relinquo tibi fun-
dum & prohibeo ne extra familiã alienes & tu fundo non aliena
to decedis relicto tibi ſucceſſore ab inteſtato q̄ nõ ſit de agnatio-
ne ſeu familia , vt q̄a ſit tibi cognitus ſeu p fœminã ꝯiunctus iux-
ta.l.familiæ.j.de ver.ſig. tñ hic fundus nõ debebit ab iſto hr̃de tuo
p fideic. reſtitui illis de familia q̄ eſſent ĩ gradu remotiores eo. p-
bat̃ in l.cũ pr̃.§.tñ in te.ſm verum intelľm quẽ ibi ponit Bar. ſ.de
leg.ij.& no.gl.j.in d.§.fratre.dũ rñdet ad.§.q̄ndecim.& not.Bar.in
l.ſi ita q̄s in §.ea.l.j.ea.l. ¶ Puto ꝯcludendũ in hoc dubio articulo
q̧ aut q̃rit an p illa verba relinquo tibi fundũ,& prohibeo aliena
ri extra familiam videat̃ relictus fundus p fideic.familiæ eo caſu
quo ꝯtingit te alienare in extraneũ,& p actũ inter viuos,vel etiã
p actũ teſtandi in quo tu in fundo illo facias hr̃dem ſeu ſucceſſo-
rem extraneum q̄ non eſſet tibi ſucceſſurus ab inteſtato, & dico
q̧ ſic ita loq̃t̃ tex.& gl.in d.§.prędiũ,& alia q̃ allegata ſunt pro iſta
parte,& iſto caſu puto q̧ ſi tu alienare volens requiras illos de fa-
milia an emere velint non poteris alienare in præiudiciũ fideicõ
miſſi & ſi alienabis reuocabit̃ p illos de familia,vt ẽt hic fatet̃ Bar.
q̄n verba ĩportant fideicõmiſſum facit d.§.libertus.l.pr̃.§.filiã , cũ
ibi no. p Bar.ſ.de le.iij.¶ Nec ob.iſte tex.q̄a hic fuit facta ꝓhibitio
in ꝯctu inter viuos p q̃ non inducit̃ fideicõmiſſum.vt dcm̃ eſt.Et
p hoc patet q̧ Pau.de Caſt.male reprehendit Bar.inquantũ dicit
Pau.q̧ viuente alienante valebit alienatio & poſt mortẽ reuocabi
tur p illos q̄ ſunt vocati p fideic.q̄a dico illud eſſe verũ q̃ñ fideic.
eẽt collatũ poſt mortẽ eius cui fundus principľr a teſtõre relictus
eſt,ſed in caſu nr̃o fideic.intelľr collatũ in t̃ps quo ille cui fundus
relinq̃t̃ ſponte alienaret ꝯ ꝓhibitionẽ teſtõris.§.libertus,& d.§.p̃-
diũ,cũ ibi no.d.§.filiã.cũ ibi no.p Bar.Aut q̃rit̃ an videat̃ p fideic.
relictus fundus illis de familia poſt mortẽ ſuã ſi fundo nõ aliena-
to decedit relicto legitimo hr̃de ab inteſt.q̃uis non ſit de familia
& dico q̧ non ẽt ſi in prohibitione fuiſſent adiecta illa verba , vt
in familia relinqueret̃,&c.vt in d.§.fratre.iuncta glo.j.& in d.§.cũ
inter.Inquantũ tñ Io.de Imo.in d.§.inſtituto.reputat ibi glo.eſſe
diligenter notandam ad hoc q̧ q̃ñ plurib. eſt relicta vna res a te-
ſtatore q̄ vetat eos alienare videat̃ viciſſim eos grauare p fideic.
ſi ꝯtingat alterũ eorũ ſine alterius ꝯſenſu alienare dicatis q̧ iſtud
non ꝓcederet vbi non appareret aľr de cã ꝓhibitionis,q̄a talis p
hibitio eſſet nulla, & ꝓbat̃ in d.§.diui cũ gl.j.dum glo. ibi ẽt loq̃t̃
de plurib.hr̃dib.prohibitis & firmat hoc clare Sal. in d.l.quoties.
5 † Item not.q̧ factũ tutoris non põt p̃iudicare pupillo & impedi-
re pœnam cõmitti ad eius vtilitatẽ bene facit.l.ſi ex ſtipulatu.ſ.e.
& vide q̧ no.Bar.& alij in l.cũ filius. §.in hac.in ver. q̃ro q̄d ſi pu-
6 pillus habeat,&c.ſ.e.& q̃ ibi dicta fuerunt.¶ † In gl.in ver.teſtõr.
habes ex gl.notare q̧ ſufficit ꝓteſtationẽ ſeu interpellationẽ fieri
extra iudiciũ & aľs gl.ꝯcordantes vide alle.p Bart.in l.ſi ex legati.
& in l.ſi decẽ cũ petiero.ſ.eo.bene facit.l.j.§.nunciatio. ſ. de ope.
no.nun.ſm Rap.hic & limita hoc vno mõ,vt p Bar. in l.ſi ex lega
ti.quẽ ſequit̃ Bal.in repe.l.quod te.ſ.ſi cer.pet.Secundo mõ limi-
tat ſing.Sal.in l.ſed ſi alia.ſ.de ꝯſti.pec. & in l.ſi pacto quo pœnã.
C.de pac.niſi q̃ñ creditor morã cõmiſit,vt q̄a rẽ ſibi oblatam acci
pere recuſauit ſine iuſta cã.nam tunc nõ ꝓurgabit morã p ſimpli
cem interpellationẽ extra iudiciũ factã p eũ debitori , ſed ſolũ p
lit.ꝯte.& ex tunc tenebit̃ debitor de periculo interitus tex.ſm cũ
eſt ſing.in d.l.ſed ſi alia.dicit ipſe in d.l.ſi pacto. iſtud eſſe nouum
dcm̃.Sed hoc non puto verũ,q̄a vr̃ ꝯ l.Celſus.§.fi.ſ.de arbit.cũ.l.
ſeq.Item,q̄a non vr̃.l.ꝓbari.Nec obſt.tex.in d.l.ſed & ſi alia,quia

primo põt rñderi,q̧ ibi nulla interpellatio extraiudicialis p̃ceſſe-
rat lit.ꝯteſt.ex pſona creditoris, vel ſecundo rñdet q̧ ille text. ſm
intelľm cõem quẽ tradit Bar.& doc.in d.l.ſed ſi alia. & l. interdũ.
§.fi.& l.ſi inſulam,in j.oppo.ij.partis.ſ.eo. & ibi ẽt expreſſe An.&
Bal.in l.acceptã.in xx. q. C.de vſur. & in l.ſi traditio.in vj.q.C.de
ac.emp.Ille tex. nõ dicit q̧ p interpellationẽ extraiudicialẽ actor
qui primo fuerat in mora non purget morã , & ꝯſtituat debitorẽ
in mora, ſed ſolũ dicit q̧ ſi debitor fuit primo in mora & poſtea
offerat actori id quod ſibi debebat põt moram purgare referẽdo
licet creditor recuſet accipere , dũmodo reus offerat anteq̃ actor
7 ſit lit.ꝯteſt.q̄a poſtea non poſſit offerẽdo purgare moram.¶ † In
gl.in ver.exceptionẽ.ibi pœna ipſo iure cõmiſſa eſt,&c.ſed ꝯ hoc
facit.l.Celſus.in prin.ver.idem ait ſi iuſſerit.allegata in glo.idẽ q̄d
ſequit̃ hic in glo. Per quæ vr̃ q̧ pęna ipſo iure non ſit cõmiſſa, ex
quo p aduerſariũ ſtetit quominus fieret id q̄d fieri debebat facit
l.in executione.§.fi.ſ.eo.Ang.circa hoc multum laborat finaliter
rñdet q̧ gl.male dicat.Nec ob.iſte tex.in ver.exceptionẽ , q̄a non
intelľr de vera & propria exceptione quæ p̃ſupponit actionẽ cõ-
petere iuxta.l.ij.in prin.cũ ibi not.ſ.de excep.ſed de gñali excep.
doli ſurrogata in locũ exceptionis facti,vel intentionis q̃ appella
tur improprie exceptio. cũ exerceat̃ ẽt nulla nata actione vt not.
gl.in l.qui ſe debere.in ver.voli mali.ſ.de ꝯdi.ob cãm, & in d.l.ij.
in prin.& ita ẽt tenet hic Io.de Imo. licet d.Ang.nullã mentionẽ
8 faciat in hac parte hic ẽt voluit hic Pa.de Ca.¶ † In ea.ibi,ſed hic
ad pœnã,&c.quaſi velit dicere gl.q̧ ꝯuentio valeat.vt ll.ſ.alleg.in
ꝯrium,ſed ſi apponat̃ pœna agi poſſit ad pœnã,vt hic.¶ Sed me-
lius põt rñderi,ſm Io.de Imo.& Rapha.hic. ſ.q̧ in l. ꝯria erit erat
ſimplex pactio de re ſua nemini vendẽda hic aũt erat limitata, vt
non liceret alij vendere q̃ ei de quo ꝯueniebat,& licet ipſi nõ di-
cant hæc fuit ſolo data p Pet. hic & hinc ſumpta occaſione teti-
git aliqualiter Imo.hic an valeat pactũ de re mea non alienanda
p me.ſed dic melius vt no.p gl.& doct.in l.ea.l.C.de ꝯdi.ob cau.
& in l.nemo.alle.in gl.& videbimus poſt Bar.in l.ſi ita q̄s.§.ea le-
ge.j.eo.& dũ ſiľr gl.hic alle.pro ꝯrio.l.ſi creditor.§. fi.intellige ſm
9 vlti.lect.gl.ibi poſitã aľs non obſtaret.¶ † In ea.ibi.l.ſi ſterilis.§.ſi ti
bi.p illũ tex.deciditur notabilis q̄õ ſm Ang.& Mod.in fi.promiſi
ſti nõ vendere aliquid niſi mihi.an ex hac ꝯuentione poſſum age-
a re ꝯ te vt vendas mihi,& dicunt q̧ ſic[a] ſi rem venalem expoſuiſti
aľs non & ita dicunt velle Gui.& Bar.in l.ſi eum.§.q̄ iniuriarũ. ſ.
ſi q̄s cau.& ibi de hic p gl. & ſic debet ſm eos intelligi q̄d hr̃ in l.
ſi ſterilis.& in l.q̄ fundũ.la.ij. ſ.de ꝯhen.emp.adde gl.Cyn.Bar.&
alios in l.actione.C.de tranſac.Io.An.in addi.Spe.in tit.de ſpõſa.
§.j.circa prin.& Ant.de Bu.in c.ex parte.de ſponſa.¶ Extra gl.tan
git Bart.an & q̃ñ debes interpellare aliquẽ an velit emere rẽ meã
vt in caſu huius.§.debeat expectare eum aliquo t̃pe,& quanto:&
b rñdet ſe putare q̧ p duos mẽſes[b] vt in ſiľi in §.fi. C.de iure emph.
ſed Raph.hic dicit poſſe ꝯgruentius rñderi q̧ eſſe debeat ipſ arbi
trio boni viri.i.iudicis.ar.l.ꝯtinuus.§.cũ ita.j.e.tñ ſm eũ ſñia Bart.
tenet̃ ſm oẽs & cum Bart.tranſit hic ſimpliciter Io.de Imo.adde
quod Ang.in d.l.fi.in fi.& etiam Sal.ibidẽ in no.ſequuntur opin.
Bar.hic, & bene quia in iure procedimus de ſimilib.ad ſimilia. l.
10 non poſſunt.ſ.de legi.c.tranſlato.de ꝯſti.† Quærit ẽt hic Bart.an
c in terminis huius.§.tutor.ex hac cã poſſit vendere partẽ pupilli.[c]
& dicit ſe credere q̧ non p l.ſi fundus.in prínci.ſ.de reb.eo.tñ ſm
eum verba ꝯuentionis de quibus hic in tex.operabunt̃ vt ſi erat
pupillo vtile vendere partem ſuã poſſit tutor hoc facere ex volũ
tate defuncti q̄ hoc voluit q̃ñ tale pactũ interpoſui.argu.l.fi.ſ.de
reb.eo.& dicit Raph.q̧ hic Bar.ſentit q̧ talis venditio põt fieri ſi-
ne decreto , ſed hoc ſm eum vr̃ quædam truffa. ſ.dicere q̧ videat̃
data licentia pupillis vendendi ea de quib.paciſcens non cogita-
uit,& dicit,q̧ hoc videtur in ſimili ꝯ no.per Bar.in l.quidam con
ſulebant.ſ.de re iudi.Item quia verba conuẽtionis de quibus hic
in text.non debent inducere licentiam vendendi, quia videntur
tendere ad coarctandum venditionem,ergo non debent operari
contrarium

ADDITIONES.

a Th.¶Sic. Vide late Alb.de Ro.ĩ ſuo dictionario ĩ ver.niſi.& Nic.de Neap in§.
de act.in prin & adde q̧ Bal.in c.cũ acceſſiſſent de conſtit.tenet ꝯ motus , quia
illud verbum vendere niſi tibi ſolũ notaret potentia & habilitatẽ ecce illa ver-
ba eſſent ſuperflua,& ꝯctus ſuperfluus,quia iſta habilitas & iſta potentia q̧ poſ
ſes mihi vendere oĩno inerat a natura.l.ſicut.C. de act. & ob.ergo hæc adiectio
debet intelligi,vt aliquid operet̃.l.ſupfl.l.de vſu. l.ſi.j.ad muni. oẽdũ.n.eẽ ap-
poſitę in ꝯctu debent aliquid operari imo ſingulę dictiones ſm Bal.in rubri.C.
de ꝯh.emp.& eſt gl.no.in c.ſolitę ver.tanquam ſi.de maiori.& obedien.
b Tho.¶Menſes. Vide cautelam q̃ ponit Lu.Ro.in conſ.100.inci.prima deciſ.q̧
ſi talis eſt obligatus reuendere rem in perpetuum ad hoc vt non teneat̃ interpel
let ipſum q̧ emat & ſi fuit in vita per duos menſes põt vendere alteri.
c Thom. ¶Pupilli. Vide Ioan.An.in addi.Spe.in tit.de pact.ſuper rub. & Pau.
de Ca.& Mod.in l.finali.ſ.de pact.q̧ tutor qui emit cũ pacto de retrouenden-
do poteſt reuendere & decretum non requiritur.

contrarium effectum.l.legata inutiliter.in prin.ß.de leg.j. Tñ pu-
to posse sustineri opi.Bar.qa q̃uis verba apposita in text. ibi sub
hoc pacto, &c. non includant licentiam vendendi, videantur
astringere vendentem ad vendendum cohæredibus & non alteri
tamen illa alia verba conuentionis posita in text.ibi dum dicit se
cundum conuentionem aut venderent inquantum deñs fuit an
venderent probant opi.Bar.attento ꝙ in ꝯuentione fuit facta mẽ
tio de successorib.Nec vř qđ Bar.in d.l.q̃dam ꝯsulebant.dicat qđ
11 huic repugnet.¶ †Quærit hic Ange.de no.& quotidiana.q.ꝯsors
ꝯsorti promisit nõ vendere alteri q̃ sibi sub pœna, & ab extraneo
reperit noĩe p̃cij multo plus q̃ ꝯsors dare velit an poterit sine me
tu pœnę fieri,vendõ extraneo.Et tenet ꝙ non dũmodo ꝯsors ve-
lit dare p̃ciũ iustũ , & dicit disputando ita fuisset determinatũ,vt
refert Io.An.in addi.Spe.in tit.de emp.& ven.§.nunc dicendũ. re
stat sup ver.sed pone statutũ ad fi.mag.addi.¶ Sed Io.de Imo.hic
dicit ꝙ Io. An.ibi tenet oppositũ.s.ꝙ debeat dari p̃cium ꝙ ab alio
repit,qa res tñ valet q̃tũ vendi põt.l.si seruus.in princi.ß.de ꝯdi.
fur.l.j.§.si hrs.ß.ad Tre.& l.ij.in fi.ß.de in diẽ adiect.cũ alijs ibi all.
p Io.An.sed in ꝯtrũ facit id qđ no.gl.ma.in l.fi. C.de rescin. ven.
vbi gl.vult nõn debere attendi id ꝙ vnus aut duo offerunt,sed il-
lud qđ cõiter offert,sed Io.An.in d.addi.non vř sequi illã glo. vel
pro saluatione illius gl. potes ſm Io.de Im.hic dicere ꝙ si quæraĩ
an debeamus in dubio iudicare p̃ciũ oẽ iustũ attento eo ꝙ inue-
nit ab alio an ab eo quod cõiter põt inueniri esset distinguen-
dũ.Quod aut disponens verisilr ꝯsiderauit p̃ciũ iuxta id,quod ab
alio pot repiri,& tunc nõ attendimus id ꝙ cõiter repiĩ ẽt ab vno,
& ita intelr.l.ij.in fi.als est.l.cũ q.§.fi.ß.de in diẽ adiect.Exemplũ
si vendo tibi rem p decẽ saluo nisi alius meliorẽ ꝯdõnẽ obtulerit
Interdũ vero disponens ꝯsiderauit p̃ciũ verisilr iuxta id qđ posset
repiri cõiter,& tunc habet respectũ ad id nõ ad singulare p̃ciũ ita
intelligaĩ.d.l.ij.cum gl.C.de resc.ven.Exemplũ patet ibi,qa si vẽ-
ditor dicat se deceptũ vltra dimidiam iusti p̃cij satis vř ꝙ emptor
suppleat iustũ p̃ciũ attento eo ꝙ posset repiri cõiter.Qñq; sumus
in dubio,& tunc aut agiĩ de aliquo ꝯdẽnando ad p̃ciũ,& tunc vř
ꝙ satis sit, ꝙ habeat respectus ad iustũ p̃ciũ iuxta cõem æstõnem
ar.l.Arrianus.ß.tit.j.& qa in dubijs fauere debemus eo quo ad de-
cisõ:ia,vt vidimus declaratũ p Bar.in l.inter stipulantem.§.j.ß.eo.
idem vř si tractẽ de ꝯseruatione iuris iam q̃siti.ar.d.l.ij.Qñq; ve-
ro si q̃s vult q̃rere pp p̃ciũ ꝙ offert,& tunc vř quod debeat atten
di p̃ciũ ſm quod ab alio reperiri põt ita intelligaĩ dcm Io. An.sa-
tis.n.debet eẽ pati ꝙ sibi potius gratificeĩ q̃ alteri absq; eo quod
velit ẽr aduersariũ pati danũ in minus pcipiẽdo ab ipso q̃ ab alio
possit hẽre ſm Io.de Imo Raph.hic dicit ꝙ Io.And.in addi.refert
quosdã tenere ꝙ debet attendi p̃ciũ qđ ab alio reperiĩ licet gl.in
d.l.ij.dicat ꝯtrũ,sed ſm Raph. si atten deremus illud ꝙ ponit Ioã.
An.fieret de facili fraus , qa ille q. promisit vendere ꝯsorti addu-
cet iem p amicũ q offerret multo plus q̃ ꝯsors offerrat. Vnde dicit
ipse esse ꝯsiderandũ ꝙ aut in pacto, vel statuto ꝯtineĩ ꝙ ꝯsors te-
neaĩ vendere ꝯsorti, & intelr iusto p̃cio, & iõ licet alius offerrat
plus tñ debebit vendere ꝯsorti ita loq̃ĩ gl.in d.l.ij.sed si pactũ, vel
statutũ non loq̃ĩ simplr,sed dicit ꝙ ꝯsors seu vicinus p̃ferraĩ oĩb.
alijs volẽtib.emere tunc nõ cogeĩ vendere nisi ꝯsors seu vicinus
offerrat q̃tũ ab alio reperiret venditor,& ita loq̃ĩ Ioã.An.Pau.de
Ca.hic intellexit ẽt ꝙ Io.an velit ꝯtrium eius ad quod allegatur p
Ang.hic & dicit ꝙ pro opi.Ang.facit.l.ad offĩn.in fi.cũ ibi no. C.
cõi diui. vbi non debet attendi animosior licitator tñ dicit ꝙ sibi
placet distinctio tradita p Raph.vt ß.retuli.& l.ad offĩn ẽt alle. Io.
a An.ª in d.addi.¶ †Adde ꝙ Bal.in l.ij.in fi.C.de rescin.ven.format
12 q̃onem in terminis statuti disponentis ꝙ in vẽdõne p̃ferraĩ ꝯsors
& dicit ꝙ Io.And.ponit in d.l.ij.nunc dicendũ.ad fi.el ij.Et finalr
Bal.ꝯcludit ꝙ teneaĩ dare ꝯsors tñ quantum ab alio reperiĩ ma-
xime p l.fi.C.de iure emph.& qa venditor debet seruari indẽnis
allegat.d l.ad offĩn.& in auc.hoc ius porrectum.C.de sac.san.ecc.
& Inno.l.in fundo. ß.de rei ven. vbi iustum p̃cium dř esse illud ꝙ
erat habituros possessor,intelligit tñ hoc dũmodo sine fraude,&
collusione fiat & ęqualibus pactis alienat.d.l.ij.§.fi.als est.l.cũ q.
§.cũ ig:ĩ.& §.fi.ß.de in diem adiec.Et istud idem quasi p eadẽ ver-
ba seq̃ĩ Sal.in l.dudũ.C.de ꝯh.emp. Et Ro.in l.si cum.ß.si q̃s cau
tio.Bal.in d.l.ad offĩn.dicit ꝙ ille tex.in ver.iustum inuit ꝙ si ꝯsors
afferat p̃cium iustum non attendereĩ aĩosus , & extraneus licita-
tor.arg.l.p̃cia rerum.ß.ad l.falcidiã.& dicit ꝙ illa. l.ad offĩn. nõ est
alibi.Tñ Bal.ibi loq̃ĩ in terminis iuris cõis in q̃b.loq̃ĩ ille tex. nõ
aũt loq̃ĩ in terminis dicti statuti de quo ipse loquitur.in d.l.ij.inter
quos casus est magna dña,vt patet ex distõne. ß.relata per Raph.
Io.de Imo.& Pa.de Ca.Sal.ẽt in d.l.ad offĩn. dicit idem ꝙ Bal.ibi
tenebiĩ tñ venditor sem p certiorare ꝯsortem ꝙ extraneus obtu-
lerit vt sic ꝯsors possit illũ superare si vult vt est no. i.l. licet cum l.
seq.ß.de in diẽ adiec.Stat ergo ꝯclusio ꝙ opi.Bar.in d.l.ij.& sequa-

cium non discrepat ab ea ꝯclõne,& ꝯcordia quam ponit hic Im.
Rapha.& Pau.& bene.Et vide incidenter ad hanc q̃onem vnum
notabile verbum ꝙ posuit Bar.in l.si př.per illum tex.ß.de pac. do
13 ta.¶ †Postremo quærit hic Pau.de Ca.quid in terminis huius.§.
si post requisitionem,& negligentiam anteq̃ tñ vendaĩ extraneo
cohřs offeret se paratum emere rñdet ꝙ audieĩ & poterit moram
purgare re integra per l.sicut.§.si volũtate.ß.quib. mo. pignus vel
hypothe.solui.sed post alienationem res non est integra.vñ tunc
non posset moram purgare facit licet non alleget. l. si ita quis. §.
Seia.j.e.qđ no.Bar.ß.e.l.si insulam circa j.opp.j.partis & circa ix.q.

ADDITIO.

a ¶Alleg.Io.An. Pro qua opi.facit tex.in l.pe.& fi.C.de loca.fun.ciui.lib.xj.vbi probatur multum clare ꝙ colonus antiquior fisci debet præferri alijs in noua conductione dum tamẽ offerat precium ꝙ alius offerret & ita illum text.ad hic adducit Bar.in l.vectigalia.§.ij.ß.de pub.de prædicto statuto vide per Pa.de Ca. consi.252.in primo impressis.

1 *Promittens soluere quicquid talem mihi debere constiterit, vel constabit ad hoc vt teneatur debet constare in vita illius debitoris alias non tenetur promissor si post mortem illius constet.*
2 *Conditio potestatiua an & quando transeat ad hæredes.*
3 *Constare de debito quando proprie dicatur.*
4 *Mortuus non dicitur debere sed debuisse.*
5 *Promittens soluere quicquid apparuerit aliquem habere debere quomodo intelligitur talis promissio.*
6 *Sententia qua quis condemnatur agenti soluere quicquid eum constiterit habere debere an valeat.*

1 §.Augerius. †Qui promittit soluere quicquid talẽ mi
bi debere ꝯstiterit vel constabit ad hoc, vt
teneatur dẽbet constare in vita illius debitoris, als non teneĩ pro
missor si post mortem illius ꝯstet. h. d. iste est casus mirabilis ſm
doc.Vel aliter põt summari ſm Bart. facultas implendi ꝯdõnem
non transit ad hẽdem.h.d.Vel sic ſm Bal. nisi ꝯdõ impleaĩ in for-
ma specifica stipũo non cõmittitur.h.d.Bal.reprehendit summa-
rium Bar.ex eo,qa Augerius.hic fuit promissor, & ex eius perso-
2 na non impletur ꝯdõ.†Sed circa hoc addit Io.de Imo.ꝙ qñq; cõ-
ditio potestatiua pendet a p̃tãte promittentis qñq; a p̃tãte stipu-
latoris qñq; a p̃tãte tertij,& an istis casib.transeat ad hẽdes dicen
dum est ſm eum,vt per doct.in l.si decem cum petiero.j.e. & hec
ſm eum debet esse ꝯdõ quæ debet impleri in persona tertij.vnde
forte ſm eum sufficeret eam impleri ẽt mortuo isto promissore,
vel patre eius, oportet tñ quod impleaĩ in vita ipsius tertij , tñ
ista verba sua inspecto text.sunt inepta & repugnantia ideo ipse-
met subdit ꝙ fortasse melius dici põt quod cum ꝯdõ debeat im-
pleri i forma specifica debebit impleri viuo patre, & viuo Publio
de quo fit mentio in stipũone, & si esset casus in quo pmissor ha-
beret hẽdem vř ꝙ eius hæres obligareĩ dũmodo viuo vtroq; præ-
dictorum ꝯdõ existeret ſm eum nihil tñ allegat.Sed dic quod ve-
rum esse probaĩ ꝙ qñ ꝯdõ non est implenda in persona pmisso-
ris si decedat pendente ꝯdõne quæ postea impleatur transit obli
gatio in hẽdem promissoris.l.si q̃s si Titius.ß.e. Raph. ẽt hic dicit
quod nisi summariũ Bar.sane intelligatur Bar.inepte male loque
reĩ,& adheret Raph.intellectui illi quem ponit gl.ij.in fi.& sentit
ꝙ ita intelligaĩ summariũ Bar.ꝙ non transit ad hẽdem illius Ter-
tij in cuius psona debebat ꝯdõ impleri & bene Bal.ẽt in d.l.si de
cem dicit ꝙ iste tex.vult ꝙ ꝯdõ non possit impleri in hẽdem illius
cui debebat impleri.facit.l.cũ ita datur.ß.de ꝯdi.& de.¶In tex.ibi
patrem suum.s.qui fortassis a Publio Męuio inquietabaĩ ſm Pet.
3 ¶†In tex.ibi debere ꝯstituisse.s.per sñiam diffinitiuam.nam sic p
prie dř ꝯstare de debito facit.l.j.ß.de re iudi. & l. res iudicata.j.de
re iu.ſm Ia.de Are.vt refert & sequiĩ Ray.& Io.de Imo.hic.¶Sed
certe non putarem necessariã esse sñiam ad hoc,vt dicaĩ aliquid
a ꝯstare,vel manifestũ esse.Sed satis esse ꝙ per euidentiam ª proba-
tionum hoc constet.c.cum olim.de verb.sig.c.j.cum gl.in ver.cõ-
stiterit de in integ.rest.l.fi.cum gl.j.de reb.cre.Et quod no.Bart.in
l.j.in prin.in j.q.ß.de ope.no.nun.facit ꝙ no.gl.in c.significauerũt.
in ver.liquere.de resti.& l.si constiterit.C. fi.reg. & hoc ẽt videtur
velle Ang.Io.de Imo.& Mod.in l.ita stipũs.in no.ß.eo. iuncto tex.
ibi in ver.fuerit declaratũ.Teneatis tñ menti dictum Io. de Aret.
& Ray.pp eorum authoritatẽ & ista inuestigatio est valde vtilis
quo ad

ADDITIO.

a ¶Euidentiam. Adde ꝙ si prædicta clausula ponitur in rescripto gratioso,& dirigeretur executori ad exequendum gratiam dato tunc satis est, ꝙ sibi cõstat de eo ꝙ mandatur licet non in forma iudicij, vt no.declarat Bal. in l.neque natales C.de proba.& pro opi.Ia.de Are.bene facit qđ no.gl.& ibi p Bal. in l.ij.C. qñ fiscus,vel priua.& l.etiam.C.de exec. rei iud.

Tho. Qñ aũt dř cõstare vide p Pau.de Ca.in cõs 197.& vide.d.Ro.in decisio. 524.incip.dic. ꝙ si in aliqua de probat.in antiq.vbi tenetur ꝙ in tali declaratione debet pars citari.

quo ad terminos huius.§.& similes.¶ In tex.ibi si cdō, &c. expone si pro quia, vt est de more Iurisconsulti als.n.eēt fan.a decisio
4 posita.¶ †No.q mortuus non est alibi fm Dyn.& Mod.¶ Not.q verbum cstitisse respicit tps futurum ex quo habes notare q tps plusq̄ perfectum subiunctiui modi verificat in futurum qnq;.f.qn non posset verificari in ptēritū, qa stiplō nū potuisset hre effectū si in ptēritum intelligeret facit.l.si debitor.§.si verisimile. ff. de cōh. emp.& l.cū certus.ff.de vi.tri.& oleo leg.iuncta l.quoties in stiplōnib. ff.e. m̄ ex suo regulari significato vr comprehendere ptēritū, vt est tex.cū gl.in l.ij.ff.si liber.inge.esse di.fm Io.de Imo.& Ange. hic post Bar.ad quod ēt vide no.p Bar.in l.cum stipulamur. ff.eo. vbi ēt tangit quid de ptērito imperfecto subiunctiui,& p Bart.in [illegible] ij.q.ff.de in.cod.& in l.cum quidam.in l.quintus.& in l.vlti. [illegible] scribit.ff.de aur.& arg.leg.& in l.centisimis.§.fi.ff.eo.& per [illegible] in l.fi.C.de codi.Quid aūt si aliquod verbū pōt eē futuri sub[illegible] & ēt ptēriti an in dubio accipiatur in futuro vide.l.sole[illegible] & ibi Bart.& alios.ff.de cdit.& dc.quod facit ad q.no.quam [illegible] at.in l.hoc articulo.circa prin.ff.de hæt.insti.& p Ioan. de [illegible] ita legatum.la ij.ff.de cdi.& dc.& ibi p Pa.de Ca.in fi. [illegible] idu.tolli.& in d.l.stipulamur.& ibi forte dicet.j.e. ¶ In [illegible] extitisset ibi,vel dic fm Rog.hāc tenet Ray.Bart.Ang. [illegible] ter docto.f.q intelligat de futuro,qa si intelligeret in [illegible] tpe stiplōis eēt stiplō cum tpe stiplōis non cstitisset de de[illegible] talis interptatio non est accipienda. d.l.quoties. Secus si [illegible] de debito tpe stiplōnis, qa acciperetur in ptēritum fm [illegible] propriam significationē p no.in d.l.ij.& no.Bar.in d.l.cum [illegible] putantur.Erḡ primam lect.positam in prin.huius gl.adduco vl[illegible] doct.q si illa esset vera sequeret q idem iuris esset tam patre Augerij viuo,q̄ eo mortuo post stiplōnē. cuius c̄rium innuit euidenter iste tex.fm intellcn gl.cōiter approbatum.¶ † Iste text.est
5 diligenter notandus fm Ang. & Mod.hic pro mercatorib.Florētinis q multoties pmittunt quicquid apparuerit eos debere hre, vel qn sunt capti comparent amici,& extrahunt eos de carcerib. & pmittunt soluere,& stare p eis de oī eo quod apparebit eos debere hre,qa debet esse cautus creditor vt faciat fieri declarationē debiti in vita debitoris,& nō postea.Est casus peregrinus fm Pa. de Ca.tn̄ dixit Rap.hic se valde dubitare de isto intellectu,qa fm hoc si istud verbum debere.intellr.f.tpe quo cstiterit,si cstabit in futurum,& non tpe facte pmissionis,sequeret inconueniens q si post promissionem ille debitor c̄hat cum eodē alia debita,& postea in eius vita cstet seu liquidet eum debere ducentos cum tpe pmissionis deberet tn̄ centum,tenebunt pmissores ad oīa ducēta, quod vr absurdum. Vnde si illa verba debere cstitisset intelligerent de eo debito quod est cstans tpe pmissionis non erit verū dicere q ista cdō nō extiterit,qa iam extitit tpe promissionis, & Iste Augerius vr esse fideiussor p parte.l.vbi aūt.§.q vero a Titio. ff.e.& sic non vr curandum an ante mortē,vel postūt liquidatū.l fideiussor obligari.§.fin.de fideiuss.& iō reliquit cogitandum.Sed ad istud rn̄det Pau.de Ca.q illa verba intelliguntr hoc mō.f.q eqd cstabit eum debere tpe quo cstabit. f. ex cā de pn̄ti non ex cā de nouo superuenienti.Facit fm eum quod no. in l.quod seruus.in gl.fi.de cdi.ob cau.& quod no.Bar.j.ea.l.§.duo fratres. in vj. q. & sic cessabit inconueniens. Ad hoc addo.l.cum stipulamur. & qd ibi no.Bar.j.e.prout ibi in litera hr oportere.Et pro hoc facit apostilla Pet.& Ray.quam dedi super text.dum dixi quod pater Au-
6 gerij inquietabatur a Publio.¶ † Item adde fm Ange. q si iudex cdemnauit iudicio quem ad solonem quicquid eum agenti debere cstitisset si ex actis iam factis apparet quid & quantū debeat ad illa acta debet fieri relatio, & non ad pbationes factas alleg.l. hæc sententia.C.de sen.quæ sine cer.quan. & quod ibi no.als aūt ad probationes futuras relatio faciēda est.alle.l.cum iudex.& qd ibi no.C.de sen.& id quod no.Innoc.in c.finem litibus. de do.& ctu.Sed Io.de Imo.addit,q hoc vltimo casu snīa vr nulla rōne incertitudinis.l.fi.C.de sen.quæ sine cer.quan.& per no.per Bar.in d.l.cum iudex. adde q Ang.in l.non quēadmodum.ff.de iudi.circa hoc plura dicit.Et inter cetera dicit vltimo,q si lata est senten-
a tia sub cdōne [a] de futuro quæ ctingat negotium,vel snīa.Sed cōditio debet impleri incontinenti post latam snīam si cdito apposita est in ptāre eius pro quo snīa fertur,exemplum si iudex dicat absoluo te si iuraueris non debere, alleg.tex.in l.si quis iusiurandum.C.de reb.credi.melius allegasset.l.generaliter.post princ. & q ibi no.gl.in ver.diffinitiuam.eo.ti.& id,quod no. glo.& doct.in d.l.cum iudex. Sed si non est in eius potestate impleri etiā ex interuallo, exemplum si cdemno aduersarium tuum ad decem tibi sub condi.si probabis tibi decem deberi, & hoc fm eum tenet gl.in l.a diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iudi.licet fm eum Bart. tenuerit c̄rium in d.l.cum iudex.Bal.in d.l.cum iudex, vr cconcordare cum opi.Bar.ibi,inquantum Bar.vult snīam esse nullam si referatur ad probationes futuras faciendas aliter q̄ per iusm incontinenti præstandum.sed Spec.in titu.de sen.prola.§.iuxta.ver.sed ecce.tenet q īmo hoc casu snīa valeat alleg.d.l.cum iudex.quæ in hoc non dicit,& ita ēt tenebat Iac.But.in d.l.cum iudex. Bene est verum fm Spec.q talis snīa est iniqua,quia debebat ferri fm q iudici liquebat ex actis.l.illicitas.§.veritas.ff.de officio. præsi. Io.An. super.d.ver.sed ecce.solum dubitat an valeat snīa si iudex dicat absoluo te si iurabis non debere te, & refert antiquos tenuisse illud quod in effectu no.Bar.post gl.in d.l.cum iudex.aut incontinenti iuratur,& valeat. Secus si ex interuallo.Bald.in l.non dubium. in v.opp.C.de lega.& in l.peremptorias.C.sen.rescin.non pos. & in l.j.C.qui ac. & in l.si de meis.§.fi. ff.de arbi. vr in effectu tenere illud idem,quod tenuit Spe.in tit.ff.alle.licet de ipso mentionem non faciat.ita etiam vr tenere Io.de Imo.in l.iudex postq̄. ff.de re iu.facit etiam ad idem quod no.Spec.& Io.And.in tit.de senten. prola.§.species ver.quid si iudex in addi.Spec.in titu.de sent.dubitanter nihil vr clare firmare Pau.de Ca.in l.conuos.in prin.j.eo. simpliciter transit cum opi.Bar.in d.l.cum iudex.Satis in puncto iuris plz mihi opi.Spe.& seq.q valeat ista snīa, cdēno te in centū si actor te centū habuisse pbabit, vel si dictū est cdēno te in eo q actor probabit.quamuis ita ferri non debeat snīa,& ita lata dicat iniqua.l.j.§.biduum.ff.qn̄ appe.sit.nam actore non probante reus debet absolui.l.qui accusare.C.de edend.c.vno.vt eccle.benefi.& sic vr q talis snīa sit c̄ ius litigatoris ergo valet.l.ij.C.qn pro uoc.si enim snīa lata sub cdit. extrinseca valet vt in l.j.§.biduum.multo magis sub cditione intrinseca.Nec ob.incertitudo vt dicebat hic Io.de Imol.alle.d.l.fi. quia rn̄de q ibi nulla fuit certa quantitas p se, nec per relationem ad aliud hic aūt per relationem ad aliud erat quantitas certa declaranda per probationes futuras ad quas fiebat relatio.Pro hoc facit quia fm Bal.in l.pen.C.de sen.quæ sine cert.quan.valet snīa lata p iudicē referentem cdemnationem suam ad id quod ctinetur in instro non producto in actis alleg.l. ait prætor.§.j.ff.de re iudic.Si enim incontinenti post sniam id est anteq̄ iudex diuertat ad alios actus iuxta.d.l.cunuus.in princ.facta esset pbatio,dicta snīa censetur iuste lata ac si ante sniam probatum esset.d.l.gn̄aliter.post.prin.cum gl.Et si pro opi.Bart.in d. l.iudex.adduceretur q snīa lata p relationem ad probationes futuras non debet valere tanq̄ lata sine causæ cognitione. l. prolatam.cum ibi no.C.de sent.& sentit Barto.in d.l.ait prætor.§.j.in j. oppo.posset rn̄dere,vt dixit Bar.in d.l.prolat.circa fi.q satis dicitur esse iudicatum cum causæ cognitione si processum est partibus præsentibus.vel citatis.l.in causæ.la.j.§.causa cognita. ff.de mino. & qm̄ iudex cognouit nondū esse probatū noluit pure cdēnare.

ADDITIO.

a ¶Sub conditione. Vide Pau.de Ca.eundem Ale.cons.18. cons.18.iij.libro.

1 *Vsuræ non currunt si non stat per debitorem quominus soluat, sed per creditorē, & videtur stare per creditorem eo ipso q litigat, impugnando obligationem ex qua veniebat solutio facienda.*
2 *Transactioni contraueniens si vincitur potest redire ad aliam actionem.*
3 *Appellans simpliciter ad iudicem competentem dicitur bene appellasse.*
4 *Appellans alternatiue videlicet ad aliū, vel ad illos an valeat talis appellatio.*
5 *Iudex appellationis an sufficiat q pronunciat sententiam iustam absq; eo q condemnet vel absoluat*
6 *Appellans ab interlocutoria dicitur statim esse contumax in causa principali adeo q in causa principali potest procedi absque eo q vlterius citetur.*
7 *Vsurarum cursus an possit impediri per solam oblationem debiti principalis.*
8 *Contractus transactionis iudicatur esse bonæ fidei quando est celebratus super obligatione alterius contractus bonæ fidei.*
9 *Interpellatio vnica an, & quando sufficiat.*

1 §.Scia. † Si non stat p debitorem quominus soluat, sed p creditorem,non currunt vsuræ,& videtur stare per
1. creditorem eo ipso q litigat impugnādo oblōnem ex qua veniebat solutio facienda.& fm Mod.est singu.casus fm istum intelle-
2 ctum quem ponit hic Bar.¶ †No.fm Bart.q ille q venit c̄ transactionem, vel aliam conuentionem si est victus potest redire ad aliam,facit q no.Io.An.post Inno.in c.mulier.de iureiurando q est valde no.fm Ange. hic,Quia ex hac eadem scriptura q̄ nixus est impugnare vsque ad diffinitiuam inclusiue vr se velle iouare. vnde non videbatur posse per c.ex eo.de re.iu.in vj. & per auct.c̄ qui propriam.& q ibi no.C.de non num.pec.l.Papinianus.§.meminisse.ff.de inoffic.testa.& in l.fi.C.de codic.quibus iuribus non rn̄det Ang.Sed secundum Io.de Imo.pōt rn̄deri q in duabus vltimis.ll.agitur de lucro.hic aūt de sibi debito consequendo ideo facilius auditur.Præterea in l.fi.de codi.resultat c̄nerās,& repugnātia ex eadem scriptura,hic secus.Item in auct.c̄ qui propriā.non confitetur intentionem aduersarij,hic sic, & ideo facilius audit fm eum. Adde glo.in auct.item possessor.& ibi Bart.C.qui po.in pig.hab.& in corpore vnde illa sumit, vbi si in vna instantia quis succubuit

succubuit cum aduersario potest in alio iudicio cum eodem ad-
uersario se iuuare in opposito eius ꝙ in prima instantia dixerat
bene facit. l. Aurelius. §. fi. & ꝙ ibi no. Bar. ff. de lib. leg. & l. Papinia-
nus. §. sed nec impuberis. cum ibi no. per Bar. ff. de inoffi. test. & l. pe.
cum gl. & ibi ad hoc ponderat Bal. C. de inge. manu. & illam glo.
reputat sing. Bal. in c. ij. in tit. si de feu. fue. contro. inter do. & agn. &
per hoc hr̃ rñsum ad id, quod hr̃ in d. c. ex eo. q̃a hoc procedit nisi
allegans contra succubuerit in prima alle. q̃a postea pôt dicere contrariũ
eius quod primo dixerat vt hic cũ alijs. ff. alle. Et ad §. meminisse
etiam pôt aliter & melius rñderi, vt colli. ex not. ver. bis additis per
Bar. in l. post legatum. in prin. in ver. procedo vlterius. ff. de his q.
vt indi. s. ꝙ speciale est in impugnante vltimas voluntates. q̃a effi-
citur pp hoc indignus pp qd̃ priuat oĩ cõmodo ꝙ consequi posset
ex vltima volun. secus in alijs scripturis & actib. vt hic. Et facit ẽt
mentionem Bar. in d. l. post legatum. de illo dicto Inno. in praeal.
c. mulieri. de quo ẽt ponit Bal. in l. si creditorib. C. de ser. pig. da.
ma. & in auct. nouo iure. C. de pena iu. & in d. auc. contra qui propriã.
Et pôt etiam rñderi ad auct. contra qui propriam. melius q̃ videatur. ff.
rñsum. s. ꝙ ibi post negationem scripturae propriȩ ẽt si negans cõ
uictus fuit de mendacio nõ negat̃ ibi in text. ꝙ non possit negans
allegare veram esse scripturam suam, & se soluisse illud ad quod
ex scriptura erat obligatus. nam imo potest hoc dicere & prodest
illa solutio ad extinguendum simplum illius debiti. licet duplam
ibi poenam negationis scripturae propriȩ soluere teneatur. Et ita
3 illum tex. ibi declarat Bar. & Sal. ¶ †Item no. ꝙ vr̃ tenere appella-
a tio si simplr̃ dicat̃ appello ad iudicem competentem.^a de quo sm̃
Ang. hic est gl. no. in l. cum proponas. C. de bo. auc. iud. pos. Hoc
tñ dicit Pau. de Ca. esse verum de iure ciuili quo certum est quis
sit iudex competens, quia est imediatus superior cum non possit
appellari ad principem omisso medio. l. Imperatores circa princ.
ff. de appe. ¶ Sed de iure can. quo pôt appellari ad superiorẽ omis-
so medio. c. si duob. & c. dilecti. el. ff. de appel. vr̃ ꝙ non valeat rõne
incertitudinis sicut dicimus in appellatione alternatiua facta ad
Archiepiscopum, vel ad Papam de quo dicit esse dicendum. ff. &
per Io. An. in regula in alternatiuis. in mercu. ¶ Ioan. de Imo. hic
simpliciter transit cum Ang. & postea subdit, ꝙ si quaeratur an pro-
cedat appellatio alternatiua, appello ad illum, vel illum, est dicen
dum vt per gl. in c. si is cui. de offic. delega. in vj. Quia vt ibi patet de
iure cano. non valet, sed de iure ciuili sic, quia intelligitur ad iudi
cem competentem cum vnus solus sit competens, attento ꝙ de
iure ciuili non debet appellari omisso medio ẽt si appellat̃ ad Im
peratorem. d. l. Imperatores. licet secus de iure canon. quo permis
b sum est ad Papam, & ad legatum^b appellari omisso medio. ij. q̃.
vj. ad Romanam. & c. j. de offi. dele. ¶ Sed circa primam an valeat
illa appellatio qñ dico appello ad iudicẽ cõpeten. vide Bart. in l. j.
§. si quis. ff. de appel. & per illum tex. & per l. ij. eo. titu. & per istum.
§. tenet ꝙ sic. sed Io. de Imo. videtur in primo tenere idem ꝙ tenet
Pau. de Ca. hic ꝙ istud non procedat de iure cano. pp incertitudi
nem per no. in simili per gl. in d. c. si is cui. ¶ Postea ipsemet eodem.
§. se correxit dicens ꝙ imo vr̃ ꝙ ẽt de iure can. valeat, quia de iure
cõi ẽt inspecta dispositione iuris canon. debet appellari ad proxi-
mum superiorem per id ꝙ hr̃ in c. dilecti filij de app. Et no. Spec.
in tit. de appe. §. nũc tractemus. in princ. licet fallat haec regula spe
cialiter in Papa. & legato vt est dictum, sed ita est ꝙ vbi pôt quis
c vti via iuris cõis, & via iuris specialis,^c vr̃ vti iure cõi. l. q̃. q̃. & l. in
testa. la j. C. de test. mil. ergo vr̃ appellasse ad proximum superio-
rem. Pro hoc facit sm̃ eum, quia in dubio fieri debet interpreta-
tio, vt actus potius valeat q̃ pereat. l. quoties. in stipulationibus. ff. e. c.
Abba. de verb. sig. Addo etiam ꝙ Bal. in l. apertissimi. C. de iu. sim-
pliciter dicit valere dictam appellationem per not. in d. l. cum pro-
ponas. & quia gradatim vr̃ appellatum, qm̃ ordo iuris in genera-
li sermone vr̃ insertus. l. Gallus. §. j. cum ibi no. ff. de lib. & posth. &
l. talem. in prin. ff. de be. insti. Idem etiam tenet Bal. Sal. & Ange. in
d. l. cum proponas. d. Abb. Mod. in c. ij. de app. in hoc arti. tenet in
effectu illud idem ꝙ tenet Pa. de Ca. hic, tñ limitat illud non hr̃e
locum in casu in quo Legatus Papae subdelegasset alteri non in
totum, sed aliquo sibi releuato. nam tunc si appellatur a tali sub
delegato non pôt appellari ad Papam, sed ad subdelegantem. c.
super q̃onum. §. porro. cum ibi no. de offi. dele. c. si delegatus. in fi.
eo. ti. lib. vj. Ideo tunc si appellans dixit, appello ad iudicem com
petentem valebit appellatio etiam de iu. ca. cum tunc non sit in-
certa. Sed puto verius indistincte ꝙ valeat appellatio etiam de iu
re can. per supradicta per quae patet rñsio ad contraria. Et pro hoc etiã
addo id, quod no. Io. And. in c. vt debitus. de app. vbi dixit ꝙ si ap
pellans dicat simpliciter appello debet intelligi. s. ad proximum
superiorem, valebit appellatio, & si dixerit, appello ad maiorem,
intelligit̃ de proximo imediato superiore, & sic valet appellatio.
alle. no. per Spe. in d. §. nunc tractemus. iuncto versi. quid si quis. &
in ver. & seq. & ad ibi no. se remittit, & licet do. Abb. in d. c. vt de-
bitus. in fi. dicat ꝙ illud dictum Io. An. debet esse dubium de iure
ca. cum possit appellari omisso medio, & sic generalitas praedicta
vr̃ parere obscuritatem, tñ verior vr̃ opi. Io. An. per supradicta &
4 pro eo facit de iure nostro tex. in l. ij. de appel. ¶ †Quid aũt qñ ap
d pellatur alternatiue^d illud omitto, quia nõ est proprie articulus
noster & vltra praeallegata de tali articulo appellationis alternati
ue videatis per Arch. ij. q. vij. c. si q̃s iudicẽ. per Spec. & Io. An. in d.
§. nunc tractemus. per Doct. de Ro. sua decisi. 204. per Bal. in l. ap-
pellatione. C. de appe. per Bal. Ange. & Sal. in d. l. cum proponas. per
Ang. & late Io. de Imo. in d. §. si quis. per Anto. de But. in c. dilecti.
5 l. vltimo. & in c. si duob. de appel. per Abb. in d. c. ij. e. ti. ¶ †Item not.
ꝙ sufficere vr̃ iudicem appellationis pronunciare sñiam esse iniu-
stam absq; eo ꝙ aliter condemnet, vel absoluat, de quo vide per gl.
& doct. in l. eos. in prin. C. de appel. cũ concor. & dixi post alios in l.
in summa. in prin. ff. de re iud. ¶ In gl. super ver. mora. io fi. vel sm̃
Bar. dic ꝙ statim ꝙ voluit haeres pupilli litigare fuit ipse in mora.
l. nemo rem suam. §. j. ff. eo. & sic non debuit fieri alia oblatio, quia
verisimiliter non recepisset ex quo maluit litigare, & sic facit ad il
lud ꝙ dixi in prin. illius. l. dum posui vnum casum in quo sufficit
verbalis oblatio. ¶ Et hoc verum est quousq; haeres pupilli litiga-
uit secus aũt postq̃ fuit incertus & amplius non prosequebatur.
Nam tunc mora cessare vr̃, ex quo amplius non sequit̃ litigãdo.
arg. l. Titia Seia. §. vsuras. ff. de leg. ij. ideo debet tunc sibi fieri obla-
tio ne debitor sit in mora, & currant vsurae promissȩ si ante litem
per heredem pupillȩ inchoatam currebant, ita intelligitur sm̃ Bar.
tex. hic dum dicit si Seia non cessasset, &c. quod est bene not. sm̃
6 Ang. & Mod. hic. †Et per hoc dicit not. Bar. hic ꝙ ille qui ab inter-
locutoria appellauit dr̃ statim esse contumax in negotio principa-
e li, adeo ꝙ in cã principali pôt procedi absque eo quod vlterius^e
ipse citetur, vt est hodie tex. in c. eum qui. de do. & contu. lib. vj. &
in cle. vnica. de do. & contu. & hoc est verum donec durat prosecu-
tio dictae appellationis, sed si appellans succubuisset in illa appel
latione tunc per superius dicta debuisset posse citari in cã principa
li sicut qñ expresse renunciauit appellationi, quo casu sine dubio
debuisset citari vt in d. c. eũ qui. ita vult Bar. hic not. limitans hoc
modo dictũ. c. eum qui istis addit hic Ioan. de Imo. & hoc nõ ha-
beret locum si appellans succubuisset eo, q̃a deserta esset appel-
latio, q̃a tunc nõ esset citandus ad causam principalem. alleg. no.
per Io. An. in d. c. dilecti. super glo. & in c. personas. de appel. & li-
mitat no. Bart. hic, & dicit ꝙ istam limitationem posuit etiam Io.
An. in d. c. eum qui. in nouella, & ibi sequuntur Mod. per illum tex.
in ver. nisi sponte renunciet. & est de mente gl. fi. in d. c. personas.
& ita etiam tenet. d. Abb. in c. cum causam. de re. iu. vbi etiam po-
nit aliam limitationem ad d. c. eum qui. quã vide per eum ibi, id
cautela est quod post desertionem appellationis appellans exp̃s-
se renũciet appellationi, vt sic debeat citari per d. c. eũ qui. sm̃ d. Ab. i
7 d. c. dilecte. ¶ †In gl. in ver. iure. ibi. l. exceptionis. Sed contra hoc. facit. l.
si pp te. C. de vsur. cũ ibi no. vbi vr̃ ꝙ si facta est oblatio impediatur
ipso iure cursus vsurarum sed rñderi pôt sm̃ Io. de Imo. ꝙ ibi lo-
quitur qñ nõdum ceptus erat cursus vsurarum, hic aũt iam erat
inchoatus. vel secundo rñde ꝙ in d. l. si per te. vsurae erant soluen-
dae ratione morae. s. quia quamuis erant promissae per stipulatio-
nem, tñ erat promissum soluere eas inquantum promissor esset
in mora soluendo sortem, hic autem ex stipulatione, & propter
stipulationem non aũt pp moram debebant̃ vsurae iuxta. l. lecta.
cum ibi no. ff. si cer. pet. & hanc secundam sol. dicit ipse dabat hic
Io. de Canetulo. Tñ q̃a sm̃ d. Io. de Imo. ista secunda solutio vr̃ re
cidere in idem cum prima pôt tertio, rñderi sm̃ eum qd̃ ista glo.
non bene dicat, nisi intelligat̃ de exceptione facti, vel intẽtioni a,
quae

ADDITIONES.

a ¶Competentem. Item valet si dicatur appello. secundum Bart. in l. j. §. si quis. ff. de app. vbi alleg. hunc tex. quia subintelligitur ad iudicem competentem, cũ illa dictio vniuersalis non potest referri nisi ad vnum, ille habetur pro specifice nominatu. l. nominati cum materia de lib. & posth. & hac ratione vtitur Abb. in c. certe. de appell.

b Fran. Cur. ¶Ad legatum. Idem ad sedem patriarchalem secundum quosdam, de quo per Ioa. And. in c. antiquae. de prim. dicit tamen Vin. quod cum appellatur ad iudicem competentem quod statur declarationi appellantis de quo iudice senserit, per l. si quis intentione ambigua. sed Ioan. Andr. vbi. ff. concedit hic verum si declaratio fiat intra tempus appellandi secus si post, quia tunc videbit appellatum ad primum competentem non ob. declaratione quae post non debet admitti nisi intra tempus appellandi arg. l. si quis libellos. C. de app.

c ¶Et via iuris specialis. Adde ꝙ tunc in dubio videatur elegisse, & vide in simili quae tradit Alex. in l. ij. C. de his quae vi metus ve causa.

d ¶Alternatiue. Vide per eun. Alex. consi. 47. & per Lud. Ro. consi. 36. vbi etiam an valeat appellatio appello ad Papam ad quemlibet iudicem competentem. Tho. ¶Vide plene Phy. in c. inter caetera. extra de re iud. & ibi dixi.

e ¶Vlterius citandus. Adde quod hoc potest procedere vbi appellans esset in manifesta calumnia, vt loquitur tex. in c. eũ qui. & facit cle. si aũt de dolo, & contum.

quæ non eſt proprie exceptio, vt dictum fuit.ſ.ea.l.§.cohſdes. Nã
aut vſurarum curſus nondum erat inchoatus, & tunc ꝑ ſolã ob-
lationem põt impediri curſus ipſo iure, aut iã erat inchoatus, &
ꝑ oblationem non impedit̃ aliquo mõ.ſ.oec ipſo iure nec ope ex
ceptionis, ſed requirit̃ oblatio ꝯſignatio, & depoſitio, & tunc ipſo
iure vr̃ tolli.vt d.l.ſi per te.& d.l.acceptã.& vtrobiq; no. Et iſta vl-
tima eſt vera pro qua ẽt eſt tex.io l.tutor pro pupillo.in fi.ſ.de ad
mi.tu.facit.l.pe.cum gl.ſ.de nau.ſęno. ex quo apparet p̃cedentes
ſolu.non eſſe veras. Raph.ẽt ſu p gl.conat̃ impugnare gl.& intel-
lectum datum ad iſtum tex. ꝑ Bar. quem ſuper alia gl.retuli. Et ar
guit ipſe ſic, aut iſte promiſit vſuras donec ſolueret non appoſito
certo termino, & iſto caſu debent̃ vſuræ cum effectu, qa currunt
vſuræ non ꝑꝑ moram, ſed ex ꝯuentione. vñ qñ veniont vſuræ ex
ꝯuentione nunq̃ liberat̃ debitor niſi ex ꝯſignatiooe, & depoſitio
ne alle.d.l.tutor pro pupillo.in fi. aut promiſit vſuras ex mora, &
tunc duo ſunt caſus, qa aut promiſit dare ſioe t pe centũ noĩe trã
ſactionis, & ſi non daret, promiſit noĩe vſurarũ ſoluere certũ qd,
& tunc niſi interpellet̃ non eſt q̃rendũ, an ſteterit ꝑ eũ necne. Nõ
põt dici ſtetiſſe ꝑ eum ex quo non fuit interpellatus a die nec ab
hoĩe. Aliqñ & iſte eſt intellectus huius.§. debetur ſors in diẽ, & po
ſtea vſuræ, mõ qa ille creditor maluit litigare añ illũ diem nõ fuit
neceſſaria oblatio eueniẽte die, & ſic poſtea remanet ſine die ob-
lãno ſortis, & ꝑ ꝯñs debebit p̃ſtare cum interpellatus erit, vt dicit
eſſe caſum in l.Celſus.in §.j.& ꝙ ibi no.ſ.de arbi. qa dies illa non
põt retrocedere, ergo non procedit iſta gl. nec intellectus Bart. vñ
dicit ipſe ſe intelligere iſtũ tex. ꝙ ſtetit ꝑ creditorem qui maluit li
tigare, & dũ tex. dicit, & ſi nõ ceſſat, &c. intelligi dʒ, qa fuit iterpel
latus ipſe debitor, vel dum dicit, ſi nõ ceſſaſſet, accipe ſi, ꝑ qa nõ
ceſſaſſet, qa nõ dr̃ ceſſaſſe, q nunq̃ debuit, ſed nõ debuit ante in-
terpellationem præſtare, ergo non ceſſauit ſ'm eum. Sed Suſtinẽ-
do intellẽm Bar. qui eſt cõis põt dici ꝙ ꝑmiſſit debitor ſoluere in-
tra dilationem puta vnius anni ſortem, & tunc ſi non ſolueret ꝑ-
miſit ꝙ pro ſingulo menſe quo poſtea ſors retineret̃ ꝑ ipſum de-
bitorẽ ſolueret certũ qd noĩe vſurarũ, vñ ſi ante lapſum anni cre-
ditor litigare maluit agẽdo actione tutelę, & lite pendente finiat̃
annos non eſt in mora debitor, tñ ſi lata ſnĩa ꝯ creditorẽ deſiſtat
creditor a lite tenet̃ debitor offerre, & ꝑ ſolã oblõnẽ liberat ſe ab
vſuris, qa nondũ currere cęperant, & ſi cepiſſent requireret̃ depo
ſitio, & ꝯſignatio, vt eſt dictũ. vbi aũt nullo mõ offerret tunc ꝑ ſin
gulo menſe quo debitor retineret ſortẽ poſtq̃ creditor a lite deſi
ſtit & tranſiuit dilatio annalis teneret̃ ad vſuras, & ita ponẽdo ca
ſum ceſſant oẽs obiectiones ſi bene inſpiciant̃, & illũ intellẽm quẽ
poſuit Bar. hic ad iſtum tex. approbauit ẽt ipſemet Bar. in l.ſi ſer-
uũ.§.nũc videamus.ad fi.ſ.eo.& ibi limitat illud qd ipſemet Bart.
hic in fi. dixit in reo ꝯſtituto in mora litigãdo, & addo ẽt id, quod
8 ibi dictũ fuit poſt alios. ¶ †In ea.gl.in fi.ꝯ hanc gl. facit, licet doct.
non dicant, qa ꝯctus trãſactionis iudicat̃ eſſe bonæ fidei qñ eſt ce
lebratus ſuper oblõne alterius ꝯctus bonæ fidei, vt plene firmat
Bar.in l.ſub p̃textu. la j.C.de tranſac.& in l.pe.C.de do. ꝑ ibi no.
ꝑ gl.& ꝑ no. ꝑ gl.in l.de tutela.C.de in integ.reſti.mi. Ergo cum
ꝯctus tranſactionis hic fuerit celebratus ſuper actione tutelæ quę
eſt bonę fidei inſtit.de actio.§.actionum. deberent venire vſurę ex
mora ẽt qñ non fuiſſent promiſſę per ſtiplõnem ſicut veniunt in
actionib. bonæ fidei. l.mora.§.in bonæ fidei.ſ.de vſuris.l.ij. C. de-
po. licet nõ veniant in actionib. ſtricti iuris ex ſola mora. l.j. & ibi
no.C.de ꝯdi.indeb.& no.in d.§.actionũ.io ſti.de act. Sed poſſes tñ
dere ꝙ non eſt expeditum illud quod tenet Barto.in d.l.ſub præ-
textu.cũ multi teneant ꝯtrium, de qno me remitto ad ea q̃ ibi di-
xi, vel potes rñdere ſuſtinendo gl. hic & Bar.ibi. qd hic: qa ſors nõ
petebatur ex ꝯctu traoſactionis, quæ fuerat celebrata ꝑ pactum,
ſed ex ſtiplõne, quæ poſtea ſeorſum fuerat facta vt innuit text.in
ver.pacto.& in ver.cauit.cũ gl. quę dicit.ſ. ꝑ ſtiplõnem q̃ ꝯſtat eſſe
ſtricti iuris. ¶ Vltimo tetigit Bart. an ſufficiat vnica interpellatio
de quo aliquid fuit dictum.ſ.ea.l.§.cohæredes.& ibi pollicitus fui
me tractaturum hic, verũ quia reperiri me plene de hoc ſatis ſcri-
pſiſſe in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi prætori.in prin.ſ.de ope.no.nũ.
ideo me remitto ad ibi dicta.

1 *Per ſimplicem diuiſionem hæreditatis in qua promiſſa eſt per ſtipulationem pœna ſi contra diuiſionem fieret, non videtur conditionale fideicommiſſum eſſe remiſſum, & ſi illud petatur, & actor ſuccumbat per ſententiam iniquam an pœna contra actorem committetur.*
2 *Tractatum in iudicio non videtur poſſe in dubium reuocari in alio iudicio.*
3 *Snĩa licet iniuſta per quam apparet quem contraueniſſe in principali conuentione facit pęnam commiſſam, ſeu declarat penam fuiſſe commiſſam.*
4 *Sententia lata ex falſa cauſa non eſt nulla ſed iniqua.*
5 *Promittens non petere reduci arbitramentum arbitrio boni viri ſub pœna, ſi petijt, & ſuccubuit an incidat in pœnam.*
6 *Expenſas litis ſoluere non tenetur victus habens iuſtam cauſam litigandi.*
7 *Exhæredatus põt petere pœnã promiſſã, ſi iniuſte exhæredatur, licet ſit victus.*
8 *Exceptio qua impugnat ſententiam an poſſit opponi poſt ſententiam.*
9 *Sententia lata ſuper principali an pariat præiudicium ſuper acceſſorio.*
10 *Expenſas litis euitat habens iuſtam cauſam litigandi, verũ eſt ad hoc, vt iudex poſſit ab eis abſoluere partem.*
11 *Sententia lata ſuper principali an, & quando præiudicet in acceſſorio.*
12 *Arbitramentum non producit actionem nec exceptionem.*
13 *Clauſula compromiſſi ſi non peteret reductionem ad arbitrium boni viri habet tacitam conditionem, ſcilicet, ſi æque fuerit arbitratum.*
14 *Expenſas litis non excuſatur ſoluere habens iuſtam cauſam litigandi, ſi expenſa fuerunt promiſſa per ſtipulationem, vel voluntarie.*
15 *Nouatio ad incommodum victoris non fit per ſententiam iudicis.*
16 *Arbitramentum ſi fuit petitum reduci ad arbitrium boni viri, & petens reduci ſuccubuit culpa aduerſarij, an poſſit contra eum obijci de culpa.*
17 *Arbitramentum prius latum præſumitur æquum iuris præſumptione ex quo iniquitas eius non eſt probata.*
18 *Arbitramentũ qui petit reduci ad arbitriũ boni viri ex iuſta cã excuſat̃ a pœna.*
19 *Iuſta cã litigandi an excuſet ab interitu ſpeciei, & an excuſet a mora.*
20 *Arbitramẽtũ q petit reduci ad arbitriũ boni viri, hẽt ſĩtudinẽ rei ſicut appellans.*
21 *Arbitramentum qui petit reduci ad arbitrium boni viri ſi abſoluitur ꝑ iudicem ſimpliciter, vel expreſſa cã, tunc non incidit in pœnam compromiſſi.*
22 *Arbitramentum an præſumatur iuſtum ſi petat̃ reductio ad arbitriũ boni viri.*
23 *Arbitramentum qui petit reduci ad arbitrium boni viri ſi pro parte dicit pro parte ſuccubuit, an incidat in pœnam compromiſſi.*
24 *Arbitramentum ſi petitur reduci, & iudex ſtatuit dari quinque diminuendo arbitramentũ, ſi non ſoluantur illa quinque, an petens reductionẽ incidat i pœnã.*
25 *Sententia ſi continet plures articulos, & in vno eſt iuſta & in alio iniuſta, & aduerſarius appellat a tota ſnĩa, vel ſi vtraque pars appellat, fiet hinc inde expenſarum compenſatio.*
26 *Fideicõmiſſi ius non tollitur ꝑ diuiſionem ipſo iure nec ope exceptionis.*
27 *Ius de futuro ita faciliter tollitur ſicut ius de præſenti.*
28 *Fideicommiſſum poteſt ſine dubio pacto remitti.*
29 *Sententia iudicis in dubio præſumitur iuſta.*
30 *Diuiſio facta inter fratres grauatos fideicõmiſſo reciproco ſi in diuiſione fecerunt pactum adinuicem finem & quietationem, & refutationem de parte alteri obueniente in partẽ, &c. an dicta diuiſio hẽat aliqd p̃iudicare fideicõmiſſo futuro.*
31 *Fideicõmiſſum reciprocũ inter fratres grauatos de reſtituendo an poſſit diuiſione & pacto ipſorum fratrum in aliquo præiudicari.*
32 *Fideicommiſſum reciprocum an videatur remitti propter diuiſionem factam inter grauatos reciproce ad reſtituendum.*
33 *Fideicõmiſſum, an & qñ poſſit peti per fratres vno ex fratribus mortuo.*
34 *Fideicommiſſum ſi euincatur pro parte an alius fideicommiſſarius teneatur alteri de euictione.*
35 *Fideicõmiſſum ſi alicui eſt reſtituendum & ille cui eſt reſtituendum illud emat antequam veniat caſus reſtitutionis, ſi poſtea euenit caſus reſtitutionis poteſt agere ad precium quaſi res ſit euicta.*
36 *Pœna compromiſſi, & principale an & qñ poſſit peti contra eum qui contrauenit arbitramento.*
37 *Snĩa quo ad valorẽ non reqrit expreſſionem cãe, qa valet ſine expreſſione cauſæ.*
38 *Sententia lata ex falſa cauſa, an & quando ſit nulla.*
39 *Decretum iudicis ex falſa cã interpoſitum redditur nullum quamuis nullitas nõ concernat fauorem minoris.*
40 *Sententia lata ex falſa cauſa quæ ſit contra ius ſcriptum non valet.*
41 *Sententia lata ex falſa cauſa in beneficialibus non valet ſi iniquitas, & falſitas cauſæ pateat notorie ex actis.*
42 *Exceptio nullitatis ſnĩæ etiam ſi allegetur coram executore non debet admitti niſi conſtet de illa per confeſſionem partis.*
43 *Exceptio nullitatis ſnĩæ an poſſit cognoſci & iudicari ꝑ executorem ſnĩæ.*
44 *Dolus cõmiſſus in cõmittendo eſt maior q̃ cõmiſſus in omittendo.*
45 *Falſitas ita cõmittitur in tacendo verum, ſicut in exprimendo falſum.*
46 *Vſurarius tenetur edere librum ſuum aduerſario intellige eo petente.*
47 *Snĩa lata contra partẽ ꝑ falſas allegationes falſo factas, licet valeat, tñ victor petendo executionẽ illius eſt in vero dolo, & poterit exceptio doli repelli.*
48 *Snĩa lata ex falſa cã conſiſtente in facto valet, vbi falſitas reſpicit iuſtitiã, ſecus ſi reſpicit ſubſtantialem ordinem iudiciorum.*
49 *Snĩa lata ex falſa cã expſſa in ſnĩa per relationem ad acta non valet.*
50 *Snĩa lata ex falſa cã reddit̃ nulla, ſed quid ſi ſit lata ex duabus cauſis expreſſis quarum vna eſt vera altera eſt falſa, an reddatur nulla.*
51 *Snĩa lata ex falſa cã expreſſa taliter ꝙ redditur nulla, vt quia erat falſa iniuria, tunc ſi iudex adiecit dictionem maxime, tunc ſuſtinebitur ſententia.*
52 *Snĩa ſi eſt lata contra præſentem ex cauſa conſiſtente in facto ſi talis cauſa eſt notorie falſa ſententia redditur nulla ipſo iure.*
53 *Hæres an præſumatur ſcire fideicõmiſſum, & alia contenta in teſtamento.*
54 *Renuncians fideicõmiſſo, vel iuri ꝙ cõpetit ſibi ex teſtõ ad hoc, vt valeat renunciatio, an debeat habere prius cognitionem de viribus teſtamenti.*
55 *Renuncians iuri ſuo competenti ex teſtõ, vel ab inteſtato, vel ex fideicõmiſſo, an debeat prius habere notitiam ſui iuris ad hoc, vt valeat renunciatio.*
56 *Remittens oẽ ius ſuum ꝙ habet, vel habere ſperat, an videatur remiſiſſe ius fideicommiſſi futuri data conſcientia contentorum in teſtamento.*
57 *Remittens oẽ ius ſuum quod habet, vel habere ſperat in bonis diuiſis, vel diuidendis inter fratres, an videatur remiſiſſe ius ſuccedendi ex ſubſtitutione pupillari, quod erat inter fratres diuidentes.*
58 *Fideicõmiſſi futuri ius, an et qñ videat̃ remiſſũ inter fratres ſe diuidẽtes dicit̃ hoc.*

59 *Fideicōmissum fuit venditū per vnū ex fratribus post diuisionem factam, postea euenit ius fideicōmissi, an alij fratres poterit ipsum repetere ab emptore, ꝙ sic.*
60 *Emphyteuticus fundus fuit inter fratres diuisus facta remissione inter ipsos de omni quod habent, vel habere sperant ad inuicē, postea vnus ipsorum decessit sine liberis, an dñs fundi poterit succedere in illo fundo excluso fratre, ꝙ non.*
61 *Euictionis actio an detur inter diuidentes bona communia.*
62 *Decisum in iudicio per viam exceptionis an possit in alio iudicio per viam actionis retractari.*

1 §. Duo fratres. †Per simplicē diuisionē hǣditati[a] in qua ꝓmissa est ꝑ stipulationem pœna si ↄ̄ diuisionē fieret, nō vr̃ ↄdōnale fideicōmissum eē remissū, & si illud petat̃ & actor succūbat ꝑ sniam iniq̄ pena ↄ̄ actorē cōmittet̃. h. d. s̃m primā lec. Hug. positā hic in gl. ma. q̄ lec. seq̃t Bat.
2 hic. Ex qua lec. habes notare ꝙ in summario dictū est. †Et spāl̃r no. ꝙ tractatū in iudicio nō vr̃ posse in dubiū reuocari in alio iudicio nā ĩ iudicio quo petit̃ pena, nō vr̃ posse obijci ꝙ fuerit male
3 ꝓnunciatū in primo iudicio. †& ex hoc infert̃ ꝙ snia licet iniusta ꝑ quā apparet quē ↄuenisse in principali ↄuētione, facit pęnam ↄmitti seu declarat pęnā fuisse ↄmissam ad qđ vide q̄ dicent̃ sup
4 prio. mag. gl. †Itē ex hac lec. hr̃ no. ꝙ snia lata ex falsa cā non est nulla sed iniqua, ꝓnūciabat. n. hic iudex ↄ̄ actorē quasi de fideicōmisso trāsactū eēt ꝑ diuisionē, cū vere nō esset, Iō aūt valet. d. sententia lata ex falsa cā, q̄a falsitas cāæ ↄsistebat in articulo iuris, sup quo erāt opi. ita est hic casus valde no. s̃m vnum intellectū & declarat Bar. hic in vj. opp. Sunt. n. opi. ĩ isto articulo. s. an ꝑ istā diuisionē itelligat̃ trāsactū, & facta remissio sup fideicōmisso futuro. Secus ergo si snia sit lata ex falsa cā expꝭssa & ↄsistēte in iure, sup quo nō eēnt opi. q̄a est nulla. l. q testō. s̃. de excu. tu. l. ij. C. qn̄ prouo. nō ē nece. & hic fortificari pt̃ vt ꝑ Bar. ĩ d. vj. op. cū quo transeunt alij sen. hic, & Bal. in l. q cū tutorib. s̃. de trāsa. & adde q̄ dicent̃ sup gl. de hac mā. Aliæ tres lec. ponunt̃ in gl. ma. quas examinabo sup ea. ¶ Pōt ēt aliter summari iste. §. s̃m intellectū quē seq̃t Ang. hic, videlicet si facta diuisione diuidētes ꝓmittāt se nihil ↄ̄ diuisionē facturos vr̃ sup fideicōmisso ēt factū pactū & sic remissum fideicōmissum, si fuit scitū & nō ignoratū ac reciprocū & coęqueuū fuerit fideicō. Et sic Ang. seq̃t lec. Rog. positā in
5 gl. ūr̃a, cū repetit̃ m̄ de qua patet in sum. ¶ †In gl. mag. ibi, susp fuit hic male iudicatū &c. hāc tenebat Bar. ꝑ q̄ decidit. q. no. s. si q̄s ꝓmisit nō petere reduci arbitramētū ad arbitriū boni viri sub pęna, & postea petit reduci & succubuit incideret ĩ pęnā. Et si iniuste succubuit illa snia ꝓbat eū indebite petijsse reduci. ¶ Sed Ang. hic in repe. h⁹. §. q̄ cōiter nō hr̃ ĩ lec. suis, dicit ꝙ cū hic. q. de facto occurrisset perusij. Barto. ↄsuluit oppositū, & adhæsit gl. ĩ l. tres fratres. s̃. de pac. vbi gl. voluit ꝙ licet ↄmittat̃ pęna tn̄. obstet. exc. doli. & idē vr̃ sentire glo. ista post mediū in ver. si āt dicas ꝙ male &c. Et hāc ptē tenet Ang. ꝓ qua all. id ꝙ no. Gui. de Suz. in
a summa. ĩ ti. de arb. ver. sed nūq d. vbi dicit[a] ꝙ si talis petēs reductionē hēt iustā cām litigādi vt q̄a iuste credere potuit fuisse iniuste
6 sententiatū, vel iniq̄ ꝓnūciatū excusat̃ a pœna †sicut ēt ꝑ ꝑ iustā cām litigādi excusat̃ q̄s ab expēsis. l. q solidū. §. ēt. s̃. de le. ij. Et ꝓ hac opi. allegabat Guid. de Suz. l. q̄s forte. in prin. j̃. de pe. & l. si debitor. s̃. de pet. hær. q̄. ll. satis faciūt in arg. s̃m Ioan. de Imo. hic sed Ang. hic dicit ꝙ nō videt qūo illæ. ll. faciāt ad hoc, & ita ēt mihi vr̃ ꝙ nihil faciāt, ita ēt cū opi. ꝓfati Guid. Suza. trāsit Io. An. in addi. Spec. in ti. de arbi. §. fi. sup ver. itē q̄d si cōpromissū & ꝓ hac opi. alle. ēt Ang. hic ꝙ dēt excusari a pœna, eo q̄a iusta cā excusat a dolo. l. igit̃. §. pōt. s̃. de lib. cau. & l. plagij. cū ibi no. C. ad l. fauiā de pla. ¶ Et dicit Ang. se credere hāc partē eē verissimā maxime si ↄ̄ petētē absentē lata fuerit snia ꝑ. l. Papi. §. meminisse. & l. q repudiātis. §. fi. s̃. de inoffi. testa. nā licet ibi loquat̃ in pęna legali, tn̄
7 idē vr̃ in ↄuētionali ex idētitate rōnis. ¶ †Pro ista opi. ēt adducit. l. q dā cū filium. j̃. eo. vbi s̃m eū patet ꝙ si filius si victus iniuste in q̄rela, pōt nihilominus petere pęnā sibi ꝓmissam si iniuste exhæredaret̃, & sic in iudicio pęnæ pōt refricari iniq̄tas primæ sniç ꝑ illū succubuit, nec pōt legi illi rñderi s̃m eū, nisi diuinādo subaudiat̃ ꝙ ibi filius succubuit in q̄rela, ex eo q̄a illā post quinquēniū intentauit, sed hæc diuinatio esset refugiū miserorū, vt dixit gl. in l. filiū quē hñtē. C. fa. hęr. & sic talis rñsio nō est bona. ¶ Nec huic opi. ob. iste tex. q̄a tn̄ rñdet Ang. tenēdam esse opi. lec. Roge. s. ꝙ
8 hoc fuit iudicatū, vt dcm̄ est in summario Ang. ¶ †Itē nō ob. si dicat̃ ꝙ post sniam non pōt obijci exceptio q̄ haberet ipsam sniam impugnare, q̄a dicit illud verum qn̄ exceptio q̄ oppōit̃ in alio iudicio tēdit directo ad rescissionē eius effectus quē principaliter induxit ipsa snia, secus vbi tendit ad rescissionē effectus ꝓducti post sniam in quandam ↄñtiā, q̄a tūc ad eneruandū illū effectū ita q̄ri pōt de iniquitate illius sniç in alio iudicio, sicut in primo poterat q̄ri anteq̄ ferret̃ snia per d. l. quidam cū filium. Et quia alius effectus quæritur in secundo iudicio q̄ in primo, iō nō dēt obstare exceptio rei iudi. l. cū q̄rit̃. cū gl. s̃. de excep. rei iud. l. vendicantē. cū seq. s̃. de euic. Et q̄a post sniam pōt opponi exceptio q̄ nō impugnat sniam, vt no. per gl. & doc. in l. j. C. de iur. & fac. igno. & l. ꝑemptorias. C. de sen. rescin. nō pos. Attēdi. n. dēt principalis intentio iudicātis q̄ fuit nō iudicare aliquid de pęna, nō aūt dēt attēdi ꝙ in ↄñtiā seq. pōt. l. si quis nec cām. & l. rogasti. in prin. s̃. si cer. pet. & quod plene no. Bat. in l. ambitiosa. j. de decre. ob ordi. fa. & ita residet Ang. hic Io. de Imo. hic refert ꝙ Bal. hic, & clarius in d. l. tres fratres. vr̃ seq. hāc opi. q̄ hic sequutus est An. & dicit ꝙ Bald. hic refert ꝙ Bat. ↄsuluit pœnā nō cōmitti, & ꝙ recordat̃ hoc ēt legisse in addi. Spec. in ti. de arbi. Subdit tn̄ hic Bal. ꝙ ↄ̄ istā opi. vr̃ esse casus hic, ꝓ quo ēt dicit faceret tex. in l. ex diuerso. §. j. s̃. de rei ven. & plus nō dicit. Sed in d. l. tres fratres. bō trāsit cū dicta opi. posita ꝑ Io. And. in addi. Spe. subdit Io. de Imo. hic ꝙ ista opi. vr̃ oino ↄ̄ illū tex. tenēdo primā lec. quæ vr̃ esse magis de mēte lr̃æ, q̄ sit lectura Roge. ex eo q̄a hic principal̃r q̄rit̃ de pœna nō aūt q̄rit̃ an vr̃ trāsactū sup fideicōmisso vel nō, & qō hic principal̃r formata in tex. nō habuisset aliqđ dubiū supposita opi. seu
9 lec. Rog. †Dicit ēt ꝙ ↄ̄ hāc opi. vr̃ casus in d. l. ex diuerso. §. j. vbi similr̃ snia lata iniuste sup principali parit ꝑiudiciū sup accessorio fructuū. Tn̄ s̃m eū potes dicere istas opi. posse ad ↄcordiam reduci ex his quæ no. Bat. in l. Iulia. verum debitorē circa primā lect. de ↄdi. inde. s. q̄a qñq; ꝓnunciatū iniuste simpl̃r ↄ̄ petētē, vt quia absoluit reus a petitione nulla adiecta cā vel adiecta cā q̄a nō sit ꝓbatū & tunc procedit opi. Ang. & Bal. Qñq; ꝓnunciat̃ ↄ̄ petētē q̄a absoluit̃ reus adiecta cā. s. q̄a æque est arbitratū, & hoc casu ꝓcedit opi. Dy. & Bar. hic, rō diuersitatis patet q̄a hoc vltimo casu directo disputaret̃ ↄ̄ sniā, secus ĩ alio casu quo vr̃ ꝓcedere opi. Guid. de Suz. & Io. An. sed nō ꝓcedit in dicto vltimo casu ꝑ istū
10 §. & ꝑ dictā. l. ex diuerso. †Nec ob. s̃m eum ꝙ iusta cā litigādi excusat ab expēsis, q̄a verū est ad hoc vt iudex possit ab eis absoluere partē: sed si nō absoluit, tūc si nō fecit mētionem de eis nō veniūt si veniebāt offi. iu. ar. l. ij. C. de po. & melius ꝓbat̃ licet ipe nō alleget. in l. terminato. C. de fru. & li. expen. Secus si iure actionis veniebāt, vt si fuissent ꝓmissæ, q̄a tūc poterit peti in nouo iudicio si de eis nil fuerit dictū, sed hic loq̄mur in pœna q̄ venit iure actionis qua iudex nullā fecit absolutionē tpe quo ꝓnūciauit sup principali, imo potius vr̃ ↄdēnasse ex vi cuiusdā accessorij ꝑ d. l. ex diuerso, facit id qđ no. gl. & Bar. in l. iij. §. si rē. de leg. iij. & in l. nō solū. s̃. de rei vend. & rñdet ipse ad l. cū filiū. ꝙ ibi filius q̄ succubuit non agit ad pęnam ex sua persona, sed ex persona alterius cui successit, & sic iure illius tertij. vtit̃ argu. no. in l. modestinus. als incipit. res inter alios acta. s̃. de except. vel aliter s̃m eum pt̃ rñderi ꝙ ibi victus petebat pœnā, hic aūt ille q̄ vicit. & sic est casus diuersus, & istas solōnes ad illā. l. sensit hic Bal. & dicit Io. de Imo. sibi magis placere primā sol. Et ꝓ confirmatione huius
11 opi. facit s̃m eū. †Quia nō est bona rñsio. s. data ꝑ Ange. ad arg. quo dicebat̃ non posse obijci exceptionē post sniam q̄ exceptio hēat ĩpugnare sniam, nā rñsio Ang. est ↄ̄ tex. in d. l. ex diuerso. vbi ad aliū finē q̄rit̃ in secūdo iudicio de eo ꝙ est discussum ĩ primo, q̄a ꝑꝑ fructus, & tn̄ nō audit̃. Ex q̄b. dicit Io. de Im. patere ꝙ snia lata ĩ principali ꝑiudicat ĩ accessorio qn̄ adeo clare lata ē ꝙ veniret̃ ↄ̄ verba sniæ si ĩ iudicio pęnæ posset refricari id, qđ decisum ē ꝑ sniam, secus vbi necessario nō venit ↄ̄ verba sniæ, imo possibile est verba sniæ eē vera, & nihilominus verū esse ꝙ ille q̄ ↄ̄ pœnā excipit iustitiā fouet. Nec ob. id ꝙ no. gl. in l. tres fratres. ꝓallegata. & gl. mag. hic in ver. si aūt dicas &c. quia rñdet Ioā. de Imo. ꝙ rō ꝑꝑ q̄ mouet̃. d. gl. est q̄a ille q̄ plenarie est ↄsecutus factum principale vt ↄsecutus fuit in terminis huius. §. excipiens ꝙ qui ꝑ sniam obtinuit ꝙ fideicom. nullo modo peti possit non debet ēt consequi pęnam ar̃. l. rescriptum. §. si pacto. cum si. s̃. de pac. q̄ rō cessat in casu nostro. Quia licet quis obtineret ↄ̄ petentem reductionē non potest dici ꝙ sit effectualiter vsus exceptione adeo ꝙ negotium principale eius effectum dicat̃ plenarie obtinuisse, quia licet ille succubuit in petitione reductionis durat nihilomi
12 nus primitiua actio sup qua factum fuit compromissum. †Attēto ꝙ ex arbitramento non oriat̃ actio nec exceptio. l. ij. cū ibi no. ꝑ Bar. s̃. de arb. & no. ēt Bart. in l. si societatē. §. arbitrorum. s̃. pro soci. merito non debet impediri petere pęnām. Et si diceret̃ ꝙ dato ꝙ non oriat̃ actio nec exceptio ex arbitramento, tn̄ oritur ex ipso

ADDITIO.

a ¶Dicit. Adde in Lāfrā. de Vria. in trac. de arbi. q. xxiiij. & Ro. in rub. de arbi. Pau. de Cast. consil. 230. & Fran. Are. consi. 100. & adde. ꝙ istam opi. sequitur bal. in l. tres fratres, circa fi. s̃. de pac. dicens hic esse no. dignum & in l. fi. C. de arb. & in l. non solum supra de rei. ven. & in l. ꝙ te. supra. si cer. pet. & idem bald. in auc. generaliter. C. de epi. & cle. & Ang. hic in. d. l. tres fratres. & in di spu. sua inci. duo adinuicem litigantes.

ipſo ꝯtu ſeu conuentione cōpromiſſi,vt declarat Bar.in d.§.ar-
bitrorum.& in l.fi.ff.de bo.poſ.ſm tab.Rñ de ꝙ tempore quo iſte
reportauit ſniam ꝯ ſuccumbentem in petitione reductionis,nō-
dū erat vſus ipſe victor exceptione ꝯ dictam conuentionē ꝯpro
miſſi quia ex ea conuentione nondum actum erat poſt arbitra-
mētū merito nō ob.petenti pęna.Hoc eſt ꝙ in effectu voluit Io.
de Imo.hic licet intricate & magis obſcure loquat.Rap.tñ hic re
fert ꝙ cū dicta opi.Ioā. An.tranſit Bal.in l.ij.C.de arbi.ſed voluit
allegare.l.fi.de arbi.vbi dicit ꝙ ſuccumbens in totum in cā redu-
ctionis incidit in pœnā niſi iuſtā habuerit cām litigādi ſm no.ꝑ
Io.An.in d.addi.Sed dicit Rap.ꝙ tenendo lec. Hugo.ad iſtū tex.
ſm quem ēt Bar. intelligit iſtū.§.nō videt ipſe quō poſſit ſtare. d.
opi.Io.An.& dicit iſtū intellectum ad iſtum tex.eſſe ſing.no.Fa-
cit etiam ipſe mentionē de diſtin.poſita ꝑ Bart. in d.l.Iulia. & in
d.l.ex diuerſo.§.j.circa prin.vbi poſuit idem. Tamē dicit Raph. ꝙ
non vult ſe extēdere circa illud,qđ ponit ibi Bar. inq̄tum vult ꝙ
ſi ꝯ petentem reductionem eſt lata ſimplr ſnia , præſumit in du-
bio lata ex eo ꝙ petens non ꝓbauerit.Subdit ēt inq̄tū Bar.in di-
ctis locis vult ꝙ ſi ꝯ petētē reductionē ꝓnūciat ex ea cā, q̄a arbi-
tramentū ſit æquum , talis ſnia facit præiudiciū ēt in pœna.Hoc
erit verum ſm Raph.qñ pœna eſt inter eaſdē ꝑſonas.Sed qñ eēt
inter alias perſonas tūc ſnia lata in negotio principali non p̄iudi
cat ēt ſuꝑ pœna per dictā.l. q̄dā cū filiū.de quo dicit ſe ibi dictu-
rum.& ibi approbat hanc limitationem ꝓ qua alle.l.cum quæri
tur.cum.l.ſeq. & ſe.in prin.ſ.de except.rei iudi.¶ Itē ſm Raph.li-
mitat ſecundo mō per Barto.hic vbi ſuꝑ negotio principali lata
eēt ꝯ abſentē ꝯtumacē,q̄a nō facit ius quo ad pęnā ꝑ d. §.memi
niſſe dictum eſt.ſ. Et aliter ſe non firmat Rap.hic Pa.de Caſt.hic
facit mētionē de opi. Dy.& Bar.de diſtinctione Bar. in d.l. Iul.&
in d.l.ex diuerſo.& illā approbat.Et rñdet ad opi.Io.An.q̄ ēt ſeq
batur Ang.q̄ eſt fundata in illa rōne ꝙ iuſta cauſa debet excuſare
a pęna.Quia ſm Pa. de Ca.illi q̄ tenent illam opi.non perpēdūt
ꝙ alia eſt penitus diuerſa rō in caſu noſtro in quo arbitramētū ꝯ
te latum erat iniquum. Erat ꝑꝑ hanc cām iniquitatis laudi mo-
13 tus eſt ad petendum reductionem ad arbitrium boni viri.†Quia
conuentio quā in cōpromiſſo promiſerat ſub pœna non petere
reductionem ad arbitrium boni viri. habebat tacitam conditio-
nem.ſ.ſi eque fuerit arbitratum.l. ſi libertus.ſ.de ope.lib.c. quin-
tauallis.& ꝙ ibi plene not. de iureiu. ſi tñ pronunciat ꝯ te ſuper
tua petitione reductionis & confirmat arbitramentum tanquā
ęquum ꝑ hanc ſniam pronunciat ſuper illa cā ſeu rōne,q̄a mo-
tus fuiſti ad petēdum reductionē & reprobata eſt talis cā ꝑ iſtā
ſniam,q̄a ꝓnunciat ꝙ laudum eſt æquum, & ꝑꝑ iniquitatē lau
di motus fuiſti ad petendum reductionē. vñ ſi iſta ſnia tranſiuit
in rē iud.illa cā ſeu rō qua motꝰ fuiſti hr̄ ꝓ nō iuſta,q̄a ſtari opor
tet dictæ ſniæ q̄ ꝓ veritate hr̄.l.j. C.de re iudi.l.res iudi.ff.de re iu.
& ſic tibi eſt impoſitum ſilentiū,& perinde eſt ac ſi arbitramētū
fuiſſet æquum poſtq̄ non pōt ꝯtrium allegari.l. q̄ habet in fi.ſ.de
ma.teſt.cum ibi no. Et ſic in iudicio quo petit pœna,non pote-
ris allegare ꝙ iuſtā cām habueris petendi reductionē eo q̄a lau-
dum eēt iniquum. Excuſaret aūt ex iuſta cā qñ ſuꝑ ea nō eēt ꝓ-
nunciatum,vt ſi ponas ꝙ arbitramentum non fuerit æquum,tñ
aliq̄ iuſtam & ꝓbabilem cām habuiſti ad dicendū illud eſſe ini-
quum licet ſuccumbes q̄a arbitramentum eſt æquū. Tñ ſi ſuper
illa cā q̄ mouit te nō imponitur tibi ſilētium, nec eſt ꝓnunciatū
ꝙ non fuerit iuſta cā tūc illa cā bñ te excuſaret, & iſta vr̄ bona rñ
ſio. Adde ꝙ Bal.in c.j.in ti.iperator lothatius.in vſi feu. vr̄ tenere
opi.Dy.& Bar.hic ꝑ iſtū tex. & ꝑ l.ex diuerſo.ſed ipſemet Bal.in
l.non ſolū.ſ.de rei vē. quē ibi ſeq̄t Pe.de Anc. dicit illud idē ꝙ ip
ſemet.Bald.poſuit in d.l.fi.C.de arbi. Bal.ēt in l.ꝙ te.dicit idē.ſ.ſi
cer.pet.vbi ēt no. ſubdit ſi petens reductionē ſuccūberet ꝑꝑ de-
fectū ꝓceſſus ob impetitiā aduocati cauſatū , ſimilr vr̄ excuſari a
pęna,nam ſatis eſt ꝙ arbitramētū ſit iniquū & nō ſit pronuncia
14 tum æquum ad hoc vt pęna cōmittat ar. l.libertus.†Tñ Bal.in
d.l.ꝙ te tenet ꝯ dictā opi. Io.An.adductā , q̄a videmus ꝙ iuſta cā
litigandi nō excuſat ab expēſis ꝑ ſtipłonē ꝓmiſſis alle. no.ꝑ gl.l.
iij.§.ſi rē.de le.iij.& melius ꝓbat gl.reputata ſing.licet ipſe non al
leget in §.oportet.in verſ. ſolo adiecto.& ibi ꝑ Ang.in auc.de iu.
Sed rñdet ad hic Bal.ꝙ aliud i expēſis q̄ ſunt intereſſe agentis , &
aliud eſt in mera pęna. Sed ipſemet Bald. in l.eos.§.cautione.C.
de ap.tenet ꝯtrium in hic, tñ in d.§. cautione.vult in effectu ꝙ ſi-
cut iuſta cā litigandi non excuſat ab expēſis debitis ex ꝓmiſſio-
ne volūtaria , vt dictū eſt,ita nō excuſat a pęna cōpromiſſi in cō-
promiſſo voluntario appoſita . ſi petēs reductionē ſuccubuit in
petitione ſua.alle.iſtū.§.ſed bñ excuſaret ſm eū a pęna cōpromiſ
ſi neceſſarij, puta facta ex neceſſitate impoſita a ſtatuto,ſicut iu-
ſta cā litigandi excuſat ab expēſis debitis ex ꝯtu, ſeu ꝓmiſſione
neceſſaria , vt qñ ex neceſſitate inducta a lege ſatiſdat de expēſis

reficiendis, vt in auc.gñalr̄.C.de epiſc.& cle.& iſta verba putat eē
notāda ipſemet Bald. in hic arti.in l.ſi iudex.ſ.de his qui ſunt ſu-
vel alie.iur.vbi diſtinguit ꝓut facit Bar. in d.l.Iul.licet de eo men
tionem non faciat Bal.in l. qui cū tutorib.in prin.ſ.de trāſa.Re-
fert d.opi.Io.An. & poſt refert ꝙ Bart.conſuluit diſtinguendū in
effectu ꝓut diſtinguit ipſemet Bar.in d.l. Iuli.& aliter ſe non fir-
mat.Ipſemet Bal.in l.fi.C.de ꝯhen.empt.dicit ꝙ aut petens redu
ctionē nō habuit bonam cām petēdi, & incidit i pęnā eo ipſo ꝙ
ꝯrēpſit arbitramētū alle.Dy.ita cōſuluiſſe in ꝯſ.ꝙ incipit,Tholo-
meus.Aut habuit ꝓbabilē cām petendi licet finalr ſuccubuerit,
& tūc nō incipit i pęnā ex ſola petitione reductionis arg.notatū
rū ꝑ gl.in l.ab executore. C.quorū ipp.Sed ſi poſtq̄ eſt iudicato
ꝯ eū ꝑ iudicē in cā reductionis ſpernat tā ſniam iudicis q̄ arbitra
15 torū incideret in penam.†q̄a ꝑ ſniam iudicis non fit innuatio ad
cōmodū victoris.C.de vſu.rei.iud.l.fi. Aut eſt dubiū an habuerit
iuſtā cām, & tūc finis declarat principiū . Quia vr̄ temere egiſſe
q̄ ſuccubuit.l.tē nō nouā.C.de iu.& hæc verba ſunt notāda.Bal.
in auc.gñalr.C.de epiſ.& cle.dicit ꝙ iuſta cā excuſat a pęna ꝯpro
miſſi.vt no.Io.An.d.in addi.Nec obſ.ſm Bal.tex.in l.eo tpe in pri.
ff.de pecu.q̄a dicit ipſe ꝯcedo ꝙ eſt ſtandū ſnię in eo ꝙ eſt iudica
tū.licet ſm eum Dy.in præalle.ꝯſi.videat tenere ꝯtrium , volēs ꝙ
ſuccumbens in dicta reductione,teneat ad pęnā cōpromiſſi per
iſtū tex. ſm veū intellectū Bal.in l.edita.i tep.Paduana.ver.opp.
viij.C.de edē.dicit qđ illud quod no.Io.An.in d.addi.volēs ꝙ iu-
ſta cā excuſet a pęna compromiſſi, eſt verū ſi illa iuſta cā excuſat
cōtemptum arbitri,ſeu arbitratoris,vt q̄a pars non credit venire
ꝯ arbitrium ſeu arbitramentum,ſecus ſi credit venire ꝯ & ita ve
niat,q̄a excuſabit a pęna cōpromiſſi ēt ſi ſuccumbat iniuſte. all.
iſtum.§.& q̄a error trahit ad ſe errorē ꝑ.d.l. ex diuerſo.& ꝑ Dy.
in d.ꝯſ.& ſic vr̄ Bal.ibi tenere opi. Bar.hic Ang.in d.l.tres fratres.
refert opin.Bar. hic tenētis ꝙ pęna cōmittat.Sed dicit ibi Ang.ſe
audiuiſſe ꝙ Bar.ꝯtrium cōſuluit, ſecutus opi.gl. in d.l.tres fratres.
16 quæ ſenſit ꝙ initio obſtet exceptio petēti pœnam. †Et pro hoc
facit ſm eum,quia ille qui ſuccubuit in cauſa reductionis, ſuccu
buit cauſa,& culpa aduerſarij,& ideo videtur ꝙ de illa culpa poſ
ſit ſibi obijci.l.apud Celſum. §.item quæritur.ſ.de doli.excep.Et
non eſt æquum quem locupletari cum aliena iactura.& maxi-
me cōmittendo culpam.l.nam nā.ſ.de condi.inde. & dicit ꝙ cō-
ſulendo teneret hanc partē adhærēdo huic æquitati.¶ Et ſubdit
ꝙ pro opi.Bart.hic facit tex.in d.l.ex diuerſo. niſi ſm eum rñdeas
ꝙ ibi acceſſorium veniebat in eadē inſtantia, nec poterat a prin-
cipali ſeparari , ſed in q̄ōne nr̄a alia inſtantia opus erat vt pœna
exigi poſſet. Ang.etiam in diſpu.quę incipit duos litigantes.te-
net ꝙ non incidit i pęnā ſi habuit iuſtā cām litigādi, & ita tenuit
Ioā.An.in d.addi.& ita ēt dicit Ang.tenere Dy.in d.ꝯſi.Et ſubdit
Ange.ꝙ in illo conſil.etiam tenet Dyn.ꝙ petita reductione non
poteſt ſtatim peti pęna , ſed tūc cum ſnia lata erit ꝯ petētē.& bñ.
Quia ſm Ange. non pōt hæc iudicia cumulari eodē tpe cum vi-
ctoria ſuꝑ reductione parat exceptionē pęnæ , ergo dēt impedi
ri cumulatio.l.fundi.& l.fundū.cum ibi no.ſ.de exceptio.Et hoc
ponit Ang.d.diſpu.Ang.in l.Iul . verum debitorē vr̄ diſtinguere
ꝓut facit Bar.in d.l. Iul. & ſubdit ꝙ plene tangit de hoc per Bar.
hic,Pet.de Anc.in d.l.tres fratres. tranſit cum opi.glo.ibi & cum
opi.Ioā.An.in dictis addi.Sal.in l. ſi ſocietatem.§.arbitrorum in
xxij.q.ſ.pro ſoc.& in l.cum antea.C. de arb. refert opi.Dy. tenē-
tis ꝙ pęna peti poſſit ꝑ iſtum tex.& poſtea refert quod Bar.diſti-
guit aliter.in d.l.Iul. & ipſe finaliter approbat opinio.Dy.& ſiro
17 plr improbat dictam diſtinctionem Bar.†Quia arbitramentum
prius latum p̄ſumit æquum iuris præſumptione,ex quo iniqui-
tas eius non eſt probata all.in arg.l.Hęrēnius.§.Caia.& quod ibi
no.ſ.de euict.melius allegaſſet tex.in c.niſi eſſent.de p̄bē.qui ad
hoc eſt melior de corpore iuris ſm.d.Cardi.& Ioā.de Imo. ibi.Et
puto dixiſſet poſt Mod.in l.ſciendū.ſ.eo.Et licet iudex aditus ſu
per cā reductionis ſimplr abſoluat, tñ tacite confirmat laudum
ꝙ ſibi cōſtat eſſe latum.Sed in d.l.Iul.verum debitorem cum mā
ſua ex qua ſumpſit Bar.diſtinctionem non conſtabat vere nec p̄
ſumptiue iudici de debito. vnde illa mā non eſt ſimilis noſtrę.
Ant.de Bu.in c.quintauallis.de iureiur.refert opi.Dy. & Bar.hic
Et ſubdit ꝙ Io.An.in d.addi.tenet opi.Dy. niſi appareat de iuſta
cauſa petendi reductionem. & hic putat Ant. de Bu.eſſe verum
inq̄tū nūc oſtēdēdo ſe habuiſſe iuſtā cām petēdi reductionē , nō
velit oſtendere de iniquitate ſnię ſui iudicis latæ ſuper petitione
reductionis. Quia ad hoc non admitteretur ſi tranſiuit ſnia lata
in principali in rem iudicatā, q̄ obſtabat in acceſſorio ēt ſi vel-
lit oſtendere nouam cām iniquitatis. alle. iſtum tex.& d.l.ex di-
uerſo & l.ſi cū exceptione.& §.hæc aūt actio.& ibi gl.ſ.qđ me cā
& l.ſi qua pœna.ſ.de ver.ſig.Io.de Imo.in d.c.quintauallis. tenet
diſtinctionem poſitam per Barto.in d.l. Iul.d.Abb.in d.c.quinta
uallis.

uallis.post opi.Dy.refert dictam opi.Io.An.tenentis ꝙ incidat in pęnā, nisi haberet iustam causam litigādi & petendi reductionē seu credendi laudū esse iniquum, q̄a illa excusabit. Pro quo vltimo dicit se allegare tex.optimū. c.sacro. de sent.excō.& id ꝙ no. in.c.fi.de do.& cont. Finaliter do Abb.vult tenēdā esse opi.Bart. hic iungēdo, & modificādo eā ſm distinctionē traditam ꝑ Bar. in.d.l.Iul. subdens ꝙ tñ distinctio Bar.dēt limitari & intelligi nisi succūbēs habet iustam cām petēdi vt dicit Io.An. Ful.in.d.l. Iul. vr̄ approbare Dy.& Bar.hic simpliciter.Et sibi nō placet di. posita ꝑ Bar.in.d.l.Iul. inquātum Bar.ibi vult ꝙ si simpliciter lata sit snīa absolutoria ꝯ petētē in cā reduc. p̄sumat̄ lata, eo q̄a de iure actoris nō fuerit ꝓbatum,nō autē ex eo ꝙ actor nō habeat ius ī veritate.Et ꝓpterea ille q̄ succubuit posset ī alio iudicio.s.pęnę dicere. arbitramētū fuisse iniquū. Et mouet̄ principaliter Ful.per. l.si q̄s rē.§. de excep.rei iudi. ſm lec. gl. q̄ est magis cōueniēs illi literę. Et ꝓpea ipse rep̄hēdit lect.illā quā approbat Bar.circa.d.l. Iul.inq̄tū Bar.intelligit.d.l.Iul.ꝙ ibi iudex simpliciter absoluēdo videat̄ absoluere eo q̄a nō fuit ꝓbatū ꝑ actorē.Pręterea in alia instantia in qua reperit̄ tanquam indebite solutū, possit ꝓbari ꝑ aduersariū illud fuisse debitum q̄uis illud nō ꝓbasset in alia instātia. Tñ ad.d. l.si q̄s rē. Bar.rñdet.d.l.Iul Pau.de Cast.in.d.l.Iul. approbat distictionē Bar.ibi positam,sed dicit eam limitādā esse Quia inq̄tū Bart. dicit ꝙ si super petitiōe reductiōis lata ē snīa ꝯ petētē ex ea cā q̄a laudū erat ęquum,tūc petens incidit in pęnā.
18 †Nam hic debet intelligi esse verum nisi petens reductionē haberet iustam cām petendi q̄a sicut excusat̄ ab expensis quis ꝑꝑ
a iustam causam litigādi^a.d.l.q. solidum.§.ēt.& ibi not.de leg.ij.ita excusat̄ ab ista pęna ꝑ no. p̄ Io.An.i addi.Scđo litat ꝓcedere qñ questio poenę est inter easdē ꝑsonas inter quas latum est arbitramētum secus inter alias per.d.l.quidam cum filium.& ibi Bar.& dictum est.§.Et dicit ꝙ si arbitramentū fuit ꝑ ꝑte reformatū tāq̄ iniquum,& ꝑ parte confirmatū tanquā ęquū,an petēs reductionē tūc incidat in poenā, vidēdū eē Bal.in.d.l. fi.C.de arbi.de quo dici.ipsemet Pau.de ca.i.d.l.tres frēs. simp̄r dicit ꝙ licet Dy. cōsuluerit ꝙ succūbēs in cā petitiōis reductiōis incidat in poenā ēt si iuste succūbat,& tñ ſm Pa.de Ca.ibi vr̄ ꝙ aduersus dictā pęnā poterit se tueri exceptiōe si probet arbitramētū eē iniquū ꝑ id ꝙ no.gl.sing.i.d.l.tres frēs.ſm eū,q̄nimo ēt si nō possit ꝓbari ꝙ arbitramētū sit iniquū si tñ ꝓbat ꝙ habuit iustā cām credendi, ꝙ eēt iniquū excusaret̄ licet nō eēt iniquū, ita dicit ipse ꝑ no.ꝑ Io.An. in.d.addi.Ro.in rub.§. de arb. circa.fin.refert aliqua ex p̄dictis.Et dicit ꝙ licet Dy. fundet opi. suā ꝑ istū tex. tñ posset rñderi ꝙ hic nō appet an fuerit appellatum a snīa vel nō,& sic non facit ad casum nr̄m ſm eū.Sed ista rñsio nō placet q̄a si eēt appellatū nō diceret̄ hac pęnā eē ꝯmissam,quasi ꝑ snīā sit declaratū eē ꝯ factū q̄a ꝑ appellationē eēt suspensa snīa.l.si cā cognita.C.de trāsact.c.venientes . de iureiu.Intelligit ergo gl.ſm oēs, & bñ,ꝙ snīa trāsiuerat in rē iudicatā.
19 † Subdit ēt Ro.ꝙ ꝯ opi. Dy.facit gl.fin.i l.i hac. in gl.mag.in prin.§.de tri.q̄ vult. ꝙ iusta cā litigandi excuset ab īteritu spēi,quā ſm eū sin.pōderat Bal.i c.si q̄s i ti.q̄ suc.tene.el.ij. Ad idē facit ſm eū id ꝙ no.gl.ij.in. l. cū te & in l. vinū ver.cū eēt .§.si cer.pe.vbi iusta cā litigandi excusat quē a mora.Ad idē alle. id ꝙ no.glo.sing.in. l. j.in fi.§. si q̄s ius di.nō obtē.vbi hr̄ ꝙ nō tm̄ iusta cā sedet ēt iusta excusat a pęna ꝯtumacię, & dicit ꝙ Bal.ibi all.cōsimem gl.in.l.ex cōsensu.§.fi. j.de ap.facit.l.plagij & ꝙ ibi no. C.ad.l.fabiam de plag. vbi talis cā excusat a dolo. & ꝙ not. in.l.j. in fi. ĵ. de abig.vbi ſm eū hr̄ ꝙ nō tm̄ iusta sed ēt iniusta excusat a culpa.Itē quia iusta cā excusat a pęna legali,vt dicit eē gl.no.in.l. a b executore. in gl.fi.C. quo.app.nō re. & ꝑ Io.An.in c.j.in fi.de elec.lib.vi.in nouel.licet ꝑ opi.Dy. ſm eum facit gl.repu.sing.in l. si cū militarib.C.de test.milit.¶Vbi iusta absentia excusat quē a poena legali,nō cōuentionali,de qua tractamus ad ꝙ ēt alle. no. ꝑ glo.in dicta leg.iij.§.si rē.dele.iij.& in.d.l.nō solū. de rei ven.vbi ſm eum no.ꝙ iusta cā litigandi nō excusat ab expensis cōuentionalibus sed a legalibus sic. instit. de pe. teme.liti. §.j.Et finaliter concludit ꝙ aut cōpromissum fuit necessariū, & tūc nō tm̄ iusta sed etiam iniusta cā excusare a dicta pena cōpromissi. ꝑ no.ꝑ gl. in.d.l.j.i fi.si q̄s ius di.nō obtē.& no.Bald. in.d.l. eos.§.cannone. Aut cōpromissum fuit voluntarium, & tūc ait reductionē petijt reus & succubuit:& tunc sequenda est distin.Bald. in d.l.fi.C.de ꝯtrac.emp.quā.§.retuli,aut actor petijt reductionē & succubuit,& tunc iusta cā nō excusabit eum,quia sibi imputet si bene instructus non venit ad causam prout debet.l.qui in alterius.j.de re.iu. Nisi cōis opi.seu cōis error ita se habuisset,quia excusaret̄.l.quaesitum aliās.l.j.§.fi.§.quādo act.de pecu.est anna.& ista distin. ſm eum est de mente Bal.in d.l.non solum.& in d.l. ꝙ te. ¶Sed hæc distinctio sua non placet primo inquantū dicit ꝙ in cōpromisso necessaria causa ēt iniusta excusat a pęna per no.per gl. in d.l.j.§. si quis ius di.non obtē.Nam illa gl.reprehendit̄ ꝑ Pet. & Cy. in secunda opp.q̄a ſm eos ignorantia ꝓbabilis non excusat ab expensis alle.d.§.oportet.Bar.ēt in d.l.j.in fi.si quis ius. di. non obten.dicit ꝙ multum damnauit illā gl.ita ēt reprobat illā Petr. de Anc.ibi,& est de mente Bal.in d.l.ex consensu.§.fi.in fi. & in l.fi. in vers.est āduertendū.&c.§.de in inte.restit.& ēt in l.ea q̄.C.q̄uo & q̄n iud.Nam cū videatur tractari de pęna contemptus , vt l. si quis rem.& ibi gl.fi.de arb.requirit̄ iusta cā vt q̄s excusetur a poena contemptus.c.cupientes.§. si per viginti.in ver. nulla iusta cā contempserit de elec.in vj.praeterea posito ꝙ illa gl. dē cuius veritate ibi dixi.esset vera tñ illa gl. loquit̄ quo ad excusandū a poena legali a qua quis fac lius excusari vr̄ q̄ a conuentionali ꝑ no. per gl.in d.§.oportet Pru hoc quia mitius agitur cum l.q̄ cū hominis.in l.Celsus in prin.cū ibi no.§.de arb. Similiter non placet inquantū in compromisso voluntario distinguit inter actorem reum.Nā Bal.in l.non solū,ꝙ ipse allegat pro distinctione sua dicit ꝯrium.Nā Bal.ibi arguit ꝯ decisionē Io.An.ꝙ actor debet venire instructus,& sic ista cā non vr̄ ꝙ debeat eum excusare per id
20 ꝙ hr̄ in d.l.qui in alterius.† & rñdet Bal. ꝙ petens reductionē ad arbitriū boni viri hēt similitudinē rei sicut appellās ad hoc licet nihil alleget potuit allegare tex.cū gl.in ver.defensio.in c.significauerunt de exce.iuncta.l.non distinguemus.§.cū quidā.§.de arbi.¶Itē inquantū Ro.alle.ꝯ Dyn.id q̄ no.per gl.in i.in hac.cum si.dicētem ꝙ iusta cā excusat,patet ad id rñsio ex his q̄ dicta sunt. §.referendo Pau.de Ca.luc,& Ant.de Bu.in d.c. quintaual. Et similiter inquantū Ro.propo.ꝯria alle.no.per gl.in d.l.si cum militarib.dic ꝙ aliud p̄t rñderi ꝙ illa gl.vult ꝙ absentia cā Reipu.non tribuit restōne in inte.aduersus ꝯrium,rō quia lęsio non erat causata ꝑꝑ absentiam,sed ꝑꝑ ꝯctum.& ex ipso ꝯctu.l.q̄ a patre.e.ti. sed bñ restituit̄ aduersus lęsionē legalē, puta cursum p̄scriptionis,quia talis lęsio causabat̄ ꝑꝑ absentiā , quæ rō cessat in q̄one nostra,& sic ab hac defendi pōt opi.Io. And. Et caue ēt quia inquantum Ro.in reo petente reductionē sequitur opi. Bal.in l.fi. C.de contrahen.emp.ipse refert ꝙ Bal.ibi tenet ꝙ aut petens reductionē habuit iustam cām petendi,& excusabitur a pęna licet succubuerit,aut dubitat̄ an habuerit iustā cām, & succumbēs p̄sumat̄ hr̄e non iustā cām,& iō incidat in pęnā. Nam reuere Bal. aliter vult vt superius retulit verba sua. Puto in hoc sans dubio articulo pro cōclusione tenenda esse pro vera opi.Dy.& Bar.per iura alleg.pro ista parte,maxime per istum tex.& d.l.ex diuerso.§. j.Nec ob.rñsio data ꝑ Ang.ad d.l.tres fratres.& ad d.l.ex diuerso. q̄a immo accessoria ibi deducebatur in alia instātia,puta qñ petuntur fructus iure actionis.i.rei vēdicatione lata snīa super fundo,vt ibi ꝑ gl.in vers.errore.in fi.& ibi ēr Bar.Quæ conclusio venit primo limitanda nisi ille aduersus quē petit poena probaret aliquā iustā cām litigandi, quæ talis esset ꝙ eam nunc ostendendo doceat de iniquitate snīę contra eū latę in causa reductionis per alle.pro opi.Io. And.q̄ ibi declarauit Ant.de Bu.in d. c. quin
21 taualli s.& Bal.in d.l.edita. † Secūdo pōt dari limitatio & ista ēt magis dubia q̄ colligitur ex verbis Bart.in d.l. Iul.cum concur.§. alle. ibi inquantū vult ꝙ si iudex petentem reductionē absoluit, & hanc absolutionē fecit expressa cā, quia petens non probauit de iniquitate arbitramenti,vel absoluit simpl̄r, & ex actis appareat de illa cā.s. quia petens non probauerat de iniquitate nō incidit tūc in poenam.nā ꝯ istud facit, quia si tenemus prout nonnulli tenuerūt ꝙ p̄sumatur pro arbitramento ēt qñ est declamatum,pendet reclamatio,seu petitio reductionis,vt sen sit Dy. in d.consi.& Io.An.in §.sequitur in addi. quæ incipit Dy. in regula &c.Bal.in addi.Spec.in ti.de appel.allegat ꝙ habetur in.l.j.C.de fide instru.& iur.has.fil.lib.x.§.cum simi.inst.de fideiussor.& l.ab ea parte.§.de ꝓba.& tunc si petens non probauit iniquitatem sequitur ꝙ arbitramentum remanet æquum cum præsumatur ꝓ iustitia arbitramenti vt proxime dixi & sic perinde esse debet ac si pronunciatū esset laudum esse ęquum sicut præsumebabat̄ es-
22 se.† Tñ sustineo dictam limitationem Bar.quia puto veriorē esse opi. illorum q̄ tenet ꝙ non præsummat̄ ꝓ iustitia arbitramenti qñ petita est reductio,vt tenet Ant.de Bu.in c.q̄ntaual.in ver. venio ad sextam.& Io.de Imo.ibi in vers.q̄s aūt licēt ꝓbare &c.An. de Bu.& Abb.in c.quīt ꝯ.de ꝓba.& Ant.de Bu. in c.cum ad sedē. de restit.spo.& in suo consi.ꝙ incipit quæstio hæc dubia vulgata habet.& Rom.in.l.sciendum.§.eo.sicut non pręsumitur pro snīa
b iudicis quādo est appellatum^b ab ea vt in auc.de his qui ingre.ad app.§.illud quoque.& in.d.c.cum ad sedē.in fi.& no.Spe.in titu. de sen.

ADDITIONES.

a Fran.Cur ¶Litigandi. Adde tu quando iusta cā litigandi excusat ab expensis. Alex.in consi.36.in ij.vol.vbi ponit ꝙ si sunt promiss̄,non excusat.

b ¶Quando est appellatum. Adde an p̄sumatur pro snīa a qua est appellatum vide per Barb.consi.v.& an præsumatur pro laudo vide per Ful.consi. 82.

de ſen.§.vt aūt verſ. & no.ſm quoſdā ēt in ti. de inſt. edi.§.reſtat.
verſ.ſi ſumma.Sicut ēt,dicimus in ſentētijs cēſuræ q̄ licet nō ſuſpē
dant p appellationē.c.paſto.de app.tñ nō p̄ſumit p eis qñ eſt ap
pellatū vt no.Innoc.in d.c.bonæ.el.j.de elect.& c.q̄m ꝯ de pba.&
in c.ſacro.de ſent.excom.& dicit Ant. de But.& Io. de Imo.in c.
quintaual.ꝙ q̄uis non præſumatur pro arbitramento qñ eſt peti
ta reductio,tñ in cā reductionis fatendum eſt ſm eos ꝙ vnus p-
bandi iniquitatē laudi incūbit ei qui petit reductionē qa eſt fun
damētū intentionis ſuæ.l.ij. cū ſi.ſ.de pba. in cle.ſi.cū ibi not.de
reſcr.& q̄ petens reſciſſionē ꝯctus occaſione læſionis hēt neceſ
ſe de illa læſione pbare.l. nā & poſtea.§.ſi min or.ſ. de iureiur.&
ipſum arbitramētū dr̄ q̄dā ꝯctus trāſactionis vt no. in auc.vt di f
ſe.iud.iuxta princ.& ſm hic pōt ſaluari & intelligi dicta opi.Dy.
& Io. An.in addi.pxi. alleg.ſ.vt dictum eorum procedat q̄tū ad
hoc vt onus probandi iniquitatem incumbat petenti reductio-
nē.& ita etiam vult Sali.in d.§.arbitrorum.i xvj.q.qđ eſt no.Quia
aliud eſt cauſa appellationis a ſententia iudicis, qa non eſt verū
ꝙ ita appellati incumbat onus pbandi de iniquitate ſnīæ latæ vt
ponit Bar.& alij.in l.hi q̄ ad ciuilia. C.de ap.cum ſuis ꝯcor.Ergo
in propoſito ſtare pōt ꝙ iudex ꝯ petentē reductionem pnuncia
uerit non quia laudum veræ vel præſumptiuæ ſit æquum qa pe-
tens reductionē non probauerat de iniq̄tate.Et per hoc patet ꝙ
Salic.in d.l.cum aurea.non bene ſe fundat impugnando dictam
limitationem Bart.p qua ēt limitatione ſuſtinenda vide not.per
Bar.in l.ij.§.j.ff.vi bo.Rap. vbi ad hoc alle.bona iura.Nec huic li-
mitationi obiſte tex.qa tñ deo ꝙ hic non pōt dici ꝙ fuerit ꝯ petē
tem lata ſnīa,ex eo quia non fuerat probatum,quia īmo fuit la-
ta ex ea cā expreſſa:quia fuit per diuiſionem de fideicom. tranſa
23 ctum. ¶ † Iuxta prædicta q̄ro quid ſi petens reductionē p parte
obtinuit,& p parte ſuccubuit an incidat in pœnā.rñdet Bal. in l.
ſi.C.de arbi.quod ſi totū eſt vnum & idem capitulū,vel cōnexū,
non incidit in pœnā,qa remiſſum trahit ad ſe phibitū,& qa ī iſta
vtraq̄ latione non pnt commode ſeparari. Facit ſm eum.l.cum
ſponſus.§.gnālr.ſ. de donat. inter vir.& vxo.& l.ēt.§.j.ſ.de mino.
In ꝯtrium vr̄ ſm eum quia debuit petitionē ſuā iuſtificare, adeo
ꝙ non concluderet niſi recte, & ſi ſecus facit incidit in pœnā.ar.
l.q̄ ſolidū.in prin. de leg.ij.ita reſidet Bal.ibi.Sed ipſe Bal.in l.eos
§.cautione.C.de app.arguit primo ꝙ teneaī ad partē pœnę arg.l.
ſi.ſ.de eo ꝙ certo lo.& l.ſi ſeruus.§.ſi plurū.§.ſi q̄s cautio.Secun
do arguit in ꝯtrium ꝙ teneatur ad totam pœnam alle.l. v.§.ſi.ſ.eo.
& l.hæres.§.idem iur.ſ.fa.erciſ. Pro hoc ēt adducit qa libellus pe
tentis reductionē ſumiī ex vniuerſo, qa totū nō dēt ſcindi & qñ
oratio ſumiī ex vniuerſo ſi ps eſt falſa tota rediī falſa vt.l.ſi is qui
ducēta.§.vtrum.ſ.de re. dub. Tertio ꝯ vtrunq; p̄dictorū adducit
qa īmo vr̄ ꝙ inſolidum excuſetī a pœna,qa non tenebaī diuide-
re petitionem ſuam cum nec aduerſarius diuideret victoriā ſuā
& hoc per locum a pari q̄ habet locum in iudicijs.l. ſi. C.de ſru.
& lit.expen.& concludit ꝙ non incidat in pœnā,qa ſicut in caſu
prædicto non teneretur in expēſis litis vnus alteri,vt no. Bart.li-
cet ipſe non alleget, in auc.nouo.iure.C.de iudic.ita nec tenebiī
in pœna.Itē arbitramētū non fuit latum ſm bonū virū.Vr̄ aūt p-
miſſum ſeruari id ꝙ bonus vir iudicareī.l.ſi libertus.ſ.de ope.lib.
coniuncto.c.deſſeat.ex.de reg.iur.Itē non pōt dici ꝙ veniat ꝯ ar-
bitramentū ſi non remanet ſimpl̄r tale put fuit latū ſed eſt alte
ratum.arg.l.ius ciuile.ſ. de iuſti.& iur.& l.pen.j.de præto.ſtip.Itē
quia ille qui petit reductionem,non agit præciſe de toto nec de
tanto determinato modo, ſed dr̄ peti reduci quatenus bono vi-
ro æquum videbitur,q̄ petitio pendet a futuro euentu.§.curare.
inſt.de action.& inſtit. de oblig. quæ ex quaſi del. in prin.quate-
nus ergo per ſnīam declarabiī, eatenus p ſnīam fieri petijſſe vr̄.
& non plus,ac dixiſſet peto corrigi in tāta q̄titate & plus & mi-
nus put pbabiī, ergo nihil iniuſtum vr̄ petijſſet & non dr̄ ꝯue-
nire q̄ iniuriam repellit.l. q̄dā cum filium.j.c.& l.q̄ro.§.inter lo-
24 catorē.ſ.loca.† Ipſemet Bal. ēt in c.inter pares.in princ.in ut. de
lege Corra. quærit q̄d ſi arbitrator p̄cepit ꝙ darentur decem ſed
poſtea iudex corā quo petitur reductio diminuit & ſtatuit dari
quinq;, vtrum ſi illa quinq; non ſoluantur committatur pœna
compromiſſi, & in hoc vr̄ tenere ꝙ non dicens iſtā opi.placuiſſe
Bar.& voluit allegare not. per Bar.in l.multa.in prin.ſ.de ꝯdi.&
demō.cum concor.Sed de hoc nihil ad rem noſtram.Sed reten-
to dicto themate quærit ibi Bal. nunquid ille q̄ petijt plus debi-
to incidat in pœnam compromiſſi, & illud facit ad propoſitum
noſtrum & refert ipſe ꝙ Iaco.de Ardiſo.tenuit ꝙ non, quia iuſtā
habuit cauſam litigandi,& ignorauit q̄tum eſſet illud quod de-
beretur.vñ non debuit ipſe ius ſuum indiſcuſſum relinquere.l.
illud.ſ.de pet.hæredi.Itē non debet dici contrauenīſſe anteq̄ de
bitum fuerit declaratum, ſicut nec pendente appellatione diciī
ꝯuenīſſe arg.l.ſtatuliber rationem.ſ.de ſtatulibe.maxime ſi in iu
dicio offerat ſe ſoluturum id,quod declaratum fuerit.nam inte-
rim non dr̄ in mora.ar.l.ſi reſiduum.C.de diſt.pig.& per h.d.Bal.
eſſe determinatum an petens reductionem inciderit in pœnā,
cum demum poſt ſnīam appareat quod habeat iuſtam cauſam
pro parte,& pro parte non,& ſic vr̄ Bal.ibi ſentire quod non in-
cidat in pœnam. Adde ꝙ ad hanc.q.facit optime id quod no.In-
noc.in c.finem litibus.de do. & contu.& Spe.in tit. de expen.§.
25 pen.in fi.† vbi dīt ꝙ ſi ſnīa cōtinet plures articulos, & in vno eſt
iuſta in alio iniuſta, & aduerſarius appellat a tota ſnīa, vel etiā
vtraq; ps appellat fiet hinc inde cōdēnatio expenſarum, ideoq;
cautus aduocatus ſm eos debet diuidere iuſtum articulum ab
iniuſto articu. & ab iniuſto tantum debet appellari.c. Ray.ver.
dictus vero.& c.Rayn.verſic.a cuius ſententia.extra.de teſt.vbi ve
ro vnum tantum continet capitulum vt quia condemnatur in
centum ille q̄ tñ in quinquaginta condēnādus erat,non poteſt
fieri diuiſio. Iō tūc ſm eos licite a tota ſnīa appellaī,nec hinc in-
de compenſatio expenſarum, quia non ſpectat ad partē diſtin-
guere vtrum debeat nīſi vel non,ſed ibi ſunt plura capitula, ſnīa
pōt p pte valere & p pte non, vt in tibus pxi.alle.& in c.placet.
& ibi not. de conuer.coniug.& l.cornelia.ſ.de iure pa. ita voluīt
ipſi.ponit ēt Bal.licet non per omnia ibi diſtinguat in auc.gnālr
C.de epiſ.& cle.Et dicit not.Bart.in d.l.qui ſolidū.in prin.de leg.
a ij.ꝙ ſi petis aliquid plus debito habeo iuſtā cām ᵃ litigandi ſuper
toto,adeo ꝙ non debeo in aliquib. expenſis condemnari niſi te
obtuliſſes paratum recipere illam partē quæ erat debita & de-
ſiſtere a lite per d.l.qui ſolidum.quæ ad hoc eſt melior quæ ſit in
corpore iuris ſm Imol.ibi probatur etiam in l.in fideicō.in prin.
ſ.de vſu.no. Sali.in l.edita. in verſic. modo quæro &c. C.de edē.
& plenius in l.pperandum.§. ſin aūt alterutra. de iudi.& etiā ali-
q̄d per Bal.ibi.& in d.§.cautione.Ex quib.vr̄ reſultare concluſio
ꝙ ſi plura erant capitula & clara verba petitionis reductionis tē-
debant ad reſciſſionem totius arbitramenti in omnib. capitulis,
& tunc ſi in vno ſuccubuit & in alio obtinuit fuit in culpa non
diuidendo ꝙ incideret in pœnam: ſecus ſi vnum erat tm̄ capitulū
& licet Bal.in d.l.ſi.C.de arbi.alle.in ꝯtrium.d.l. qui in ſolidum.vt
retuli,tñ illa.l.quo ad caſum noſtrum faciat ad oppoſitum eius
ad qđ allegatur per Bald.attēto maxime ꝙ petens reductionem
dicitur ſuſtinere partem rei vt dictum fuit in ſuperiori proxi.q.
26 ¶ † In ea gl.ibi,dic vel ſecūdo &c.hic ſecunda ſol.eſt cōiter repro
bata qa p diuiſionē non tolliī ius fideicōmiſſi ipſo iure nec ope
exceptionis vt hic plene per Bar.in j.& ij.q.& j.dicetur.Ideo non
eſt neceſſaria replicatio.l.ij.ſ.de exce.differt hęc.ij.lec.a prima,qa
ſm primā lec.ſnīa fuit iniuſta & actor nihil omiſit,ſed ſm ſecun
dā fuit iuſta pp defectū actoris qui replicationem omiſit, tñ ha-
bitu reſpectu ad ius litigatoris id eſt ipſius agentis fuit iniuſta.Et
ex hac lec.dicit Ang.ꝙ habetis notare ꝙ vbi ob.exceptio habens
ius replicandi replicare teneī aliàs imputet ſibi.ſic etiam habeī
in l.ſine apud acta.C.de tranſac.ſm cum.Hoc tñ limita niſi repli
no ineēt exceptioni,quia tunc nō eſſet replicatio neceſſaria acto
ris per eleganter no.per in l.eum qui ita.§.q̄ ita.el.j.ſ.eo.cum cō-
27 cor.quas ibi allegaui,& exēpla ibi patent.¶ † In ea. ibi,in re alie-
na dño præſente &c.declara gl.per id ꝙ habetur in l.fideiuſſor.§.
pater cum gl.ſi.ſ.de pig.& plene per Bart.in l.quæ dotis.ſ.ſo.ma.
cum ꝯcor.& cum hac ſolutione adiecta.l. Titius hic alleg. in gl.
tranſit ſimpliciter Ang.hic.Sed melius reſpondet, vt per Bar.hic
in iij.opp.& bene no.illam ſolu.in qua Bar.dicit ꝙ in d.l. Titius.
ius pignoris erat de præſenti,ſed hic ius fideicommiſſi erat de fu
turo,& non ita faciliter tollitur ius de futuro ſicut ius de præſen
ti.l. ſi ita ſcriptum. §. ſi ſub conditione. ſ. de leg.ij. Nam ex hac
ſolu.infertur vnū diligenter.no.ſ.ꝙ per iſtā diuiſionē de qua hic
in tex.ius fideicommiſſi p̄ſentis,ſeu futuri puri vr̄ eſſe remiſſum
inter ipſos diuidentes,& hoc firmat Pa.de Ca.p d.l. Titius. licet
de iſtis verbis Bar.hic mentionem non faciat. Intelligit tñ Pa.de
Ca.hoc eſſe verū ſi diuidentes habebant ſcientiam dicti fideicō
miſſi non poſſe videri remiſſum tale ius a teſtō dependens. l.nō
eſt ferendus.& l.de his.ſ.de tranſac. & no.plene Bar. hic in iiij.q.
Sed Raph.Cu.hic circa fi. licet de prædictis mentionem non fa-
ciat dicit ꝙ ſibi occurrit dici poſſe ꝙ in caſu huius.§. intelligatur
fuiſſe bene iudicatum intelligendo ꝙ hic fideicom.erat purum,
& ex hic ſm eum eſſet multū no.ꝙ p diuiſionē & cōuētionē de
nō veniēdo ꝯ diuiſionē videreī renūtiatū fideicō.puro, & p hoc
facit rō ſm eū,qa ī diuiſiōe veniūt legata & fideicō.pura.l.ſi qua
petitio fideicommiſſorum. C.fa. herc. ſubdit tñ ꝙ res vr̄ ſibi du-
bia,qa licet non petaī in diuiſione legatum, vel fideicō.puris,tn
no i

ADDITIO.

a Thom. ¶Iuſtam cauſam.Vide plene per Iaſ.in l. properandam.§.ſin autem al-
terutra.C.de iudi.

non dēt sibi præiudicare arg.l. si naute.§.fi.ff.de neg.gest.& l.q in
diem.§.j.ff. de compen. Et ſm eum istud vr̃ bonum arg. si fideicō.
purū erat acceptatū, quia non intelligeret esse remissum, sicut si p
mitto te vēdere rē meā me pñte mihi nō p̄iudico, qa p̄sumit q
faciam te procuratorē ad vendēdum.l. mater.C.de rei ven. sed si
nondum erat acceptatum fideicom. bene potest videri remissū
quia tunc faciliter inducitur præsumptio repudiationis. l.codi-
cillis.§.j.ff.de leg.ij. subdit tamen q res dubia est & no. Sed circa
hic adde in quantum Raph. vult intelligere istum tex. in fideicō.
puro q tex.hic innuit contrarium in ver.post mortem, & ita cōi
ter intelligitur per gl.& doc.in fideicō.condōnali non purificato
tunc q facta fuit diuisio. Item ꝯ eum facit quia si hic fuisset bene
iudicatum, iste tex. factus esset de indubitabili super eo de quo
principaliter hic quæritur.f.super commissione pęnæ ꝯtra.l. q la
beo.cum vulgarib.ff. de carb. edic. & distinctio sua inter casum
qñ fideicom. esset acceptatū vel non.nō vr̃ iure proban in iunb.
alle.per eum iuncta.l.si fundum per fideicom.in prin.de leg.j.cū
ibi no.Item distinctio sua vr̃ ꝯ.d.l. Titius In hoc artic.dubium fa-
cit quia Bar.hic in xij.q.circa fi.dum alle.l. Titius vr̃ velle q d.l.Ti
tius.non habet locum qñ tractaretur de inducenda renunciatio
ne iuris competentis ex testō per no.in tres fratres.ff.de pac.& p
no. per eum hic in iiij.opp.Relinquit tñ ipse cogitandum dicēs
se dubitare. Tō mihi magis placet q intelligatur remissum di-
a ctum fideicommissum purum, [a] seu presens,& sic habeat locum
hoc casu illud q habetur in d.l.Titius.in ratione sui.& hoc est de
mente Dy.hic quem refert Bar.in d.xij.q. Et cum Dyn etiam trā
sit Bald.& Raph.hic. Quoniā non obstant no. in d.l.tres fratres
in gl.mag. qñ rñdeo q inq̃tum illa glo.dicit q generalis transa-
ctio non habet effectum quo ad ea quæ pendent ex testō, intelli
gitur.f.inter ignorantes, sed inter hīres scientiam testamenti sic
vt patet per l.q. ibi gl.allegabat.f.per d.l. non est ferendus.& not.
a 8 Bart.& alij in d.l.tres fratres.& hic in iiij. q. ¶ †In ead.ibi, vel dic
tertio ſm Roge.&c. hæc sol.Rog.recte cōsiderata est duplex pri-
ma est in effectu q hic constabat de mente q voluerint remitte-
re fideicom. sed ista diuinat, ideo cōmuniter reprehenditur. Præ
terea ſm Ange. comprehenderet casum indubitabilem.non.n.
est dubium & fideicom.potest pacto remitti.l.j.C. de pact.& re-
nunciatione simplici fcā in iudicio.vt l.j.cum gl.ff.de cura.bo.dā,
& no.in l.plurium.ff.de acq.hær.& ſm istam lec.& duas præcedē
tes dictio quasi. posita in tex.est expressiua veritatis. Secūda sol.
Roge.est q hic diuidentes in dubio videantur voluisse remitte-
re ius fideicom.conditionalis,& hoc per illam clausulam gene-
ralem hic appositam dum tex.dixit & sibi cauerunt nihil ꝯ præ-
missa facturos.Et sic tenet q hic fuerit bene iudicatū non ex eo
q fuerit signanter de fideicom. transactum sed quia transactum
vr̃ per diuisionē factam in forma posita hic in text.& ideo dictio
quasi nō est no. improprietatis isto casu. Sed ꝯ illam lec.facit qa
per simplicē diuisionē ſm oēs nō vr̃ esse remissum ius fideic.cō-
b ditionalis [b] inter ipsos diuidentes, vt probatur in l.cum pater.§.
hæreditatem eḷ.ij.ff.de leg.ij.ſm vnum intellectum.f.intelligen-
du q ibi cohæredes diuidentes fuissent io testō grauati inuicem
restituere per fideicom.Et late probat Barto.hic in j.q.ergo si illa
clausula generalis in qua diuidentes promittente nihil se contra
diuisionem facturos restringi debet ad specificata tñ.l.si certa.
de trausa.l.fi.§.idem quærit.ff.de cōdi.inde.l. si ex.plurib.in prin.
cum ibi no.j.de sol.Iō si diuisio non importabat remissionem fi-
deic.p d.§.hr̃editatē nec ēt dēt hic imputare generalis cl̃a p quā
promissum est per stipulationem nun cōtrauenire,& presertim
cum stipulatio interposita super aliquo actu debeat intelligi ſm
nām illius,l.si stipulatus. in prin.ff. de vsu. l.si legan serui noie.in
princi.ff. de leg.j. & ita per hic & per quasdam alias rationes te-
nuit Bar.hic in ij. quæstio vt ibi plenius per eam. Sed Dy.hic,&
Guil.de Cu.in l. qui cum tutorib.alleg.in gl.sequitur hanc opi.
Roge.q intelligatur remissum fideicom. conditionale per diui-
sionem cum dicta clausula generali p istum text. Et hoc tenet ēt
hic Ang.concurrentibus aliquib. Primo q fideicō.vere fuit igno
ratum.secundo q fuerit reciprocum,& per omnia coęqueuum,
ita q vnus non fuerit magis grauatus dare alteri quàm ecōtra.
Nam tunc per talem diuisionem cum dicta clausula generali vr̃
remissum fideicō. aliàs secus, ita intelligantur contraria,& ſm
istum intellectum iste.§. redditur sing. & non est alibi ſm eum.
Pro quo intellectu adducit primo quia sic fuit iudicatum.vnde
præsumendum est p iudice q iuste fecerit eum ad id teneatur
vinculo iuramenti,vt in auc.iusiurandum q præstatur ab his.col
a 9 la.ij.& c.veniētes de iureiu.† vnde videmus q pro sententia iudi
c cis præsumitur [c] c.in pñtia. de renun.c. cum inter. & ca.sicut. de
re.iud.c.bonæ.el.j.de ele.l.Herēnius.§.Caia.& q ibi no.ff.de euic.
Secundo quia non est verisimile q actor appellasset si iuste suc-
cubuisset,arg.l. illud.ff.de peti. hę. Tertio quia actor hic expres-
sisset, & nos sub dubio non reliquisset. Quarto quia adiectio
clausulę generalis, debet aliquid importare, cum potest salua ra
tione recti sermonis etiam si adijciatur dispositioni spāli ex quo
ad ipsam dispōnē se habet per vinculū cohærentiū, arg.notatorū
p gl.in c.accusatus.de hęr.lib.vj. Vbi glo. no.vr̃ dicere, q licet cl̃a
gñalis nun egrediat terminos dispōnis spālis d.l.si de certa.tñ il-
lud est verum nisi illud de quo quæritur cohæreat, & sic cōnexū
dispōni p̄ambulæ, pro hic etiam adducit, quia hęc interpretatio
q videatur fideicom.esse remissum vr̃ amica cōi appetitui homi
num qui continue inclinat ad hñdā liberā administrationem re
rum suarum.l. in re mandata.C.manda. Item qa interp̄tatio vr̃
esse vtilis Reipu.cum per ipsam remissionem euitat votū captan
dę mortis alterius.l.de fideicommisso.C. de transac. vbi impera-
tor talem remissionem valde cōmēdat. ergo est dicta interpreta-
tio facienda, ar.l.hoc modo.ff.de ꝯdi.& demō.Itē quia licet intel
ligat facta remissio p̄dicta, tñ non insurgit aliqua absurditas pp
omnimodam æquitatem, qa tñ vnusq̄sq; remittit quātū sibi
remittitur. Et Pe.h.d.posse rñderi ad obiectum de cl̃a gñali adie
cta in dispōne spāli q nihil operari debeat, qa illud verum est qñ
productio seu extensio ad aliud quàm ad spēm ipsam esset indu
ctiua absurditatis, vel odij, seu iniquitatis, sed in casu p̄posito est
potius extirpatiua ois odij,& malitiæ. Item non ob.d.§. idem q̃-
rit, quia respondet q ille qui soluit ibi indebitum soluit ignorā
ter,& similiter promissio de non mouendo controuersiam fuit
erronea.facit.l.doli.versi.nihil diuersum.j.de noua.sed in proposi-
to nostro oia facta & gesta fuerunt ex certa scientia. Item respō-
det ad.l. Paulo Callimacho.§.Pomponius.de leg.iij.quem alleg.
Bartol.pro se hic. Quod ibi fideicomis. ex dispositione paterna
adiectis, verbis de qb. hic fit mentio non vr̃ per patrem sublatū
pp fauorem filiorum qb. pater prouidere voluit: non enim est
verisimile q in casu confiscationis & publicationis bonorū testa
statoris voluerit filiā suā hr̄ditate priuare q̃ rō cessat i casu nr̃o,&
p hoc concludit opi. Rog. intellectā.vt.ff.eē veram & ſm eā dicit
se consuluisse Paduæ. Bal.hic etiam tenet opi.Roge.& dicit q qñ
dicta cl̃a de nō ꝯueniēdo. diuisio est apposita si nulla alia cā sub-
est pp q̃ possit ꝯuenire necessario vr̃ fieri illatio ad ius futuri fi-
fideicō.ar.l.si tā augusti.ff.de seru.& l. si qñ.in prin.de leg.j.Secus
si tunc alia causa subesset qa tūc intelligeret reb.sic se hītib.arg.
l.q seruus.& q ibi not.ff. de ꝯd.ob.cām.Et sic isto casu vno dece-
dēte postea sine liberis posset peti fidecom. & hoc mō limita di-
ctā opi.Dy.& Ro.Et prædicta dicit Bal.petere rñsum ad id,q di-
ctum est de cl̃a generali vel ſm eum procedit illud vbi præcessit
dispō spālis sup re certa: secus si nulla spālis p̄cessit, sed sola gñā-
lis, qa tunc non est recedēdū a significato verburū. l. is q. ducēta
§.vtrū.ff.de reb.dub.& l.non aliter.de leg.iij. maxime fauore libe-
rationis.l.Arrianus.ff.n.j. Et intelligi debet q opi.Dyn.procedat
qñ habeatur scia fideicom.non tñ aliquid dicit Bal. q requirat fi
deicō.esse reciprocū & oino coęqueuū respectu portionū fidei-
cō.vt dicit Ang.Imu.hic dicit posse dici q licet opi.Ang.sit valde
æqua pp æqtatē positā in d.l. de fideicō.tñ de iuris rigore nō sit
vera nec p̄bat opi. An.hic, qa iuriscōsultus nō principalr hic itē-
dit decidere istud dubium pęnæ. vñ verisimile est q præsuppo-
suerit iurisconsultus hic fuisse male iudicatum, quia qō aīs for-
mata principalr non habuisset dubiū & debuisset potius forma
ri qō principlr an fideicō.intelligat remissum q̃ formari qō pęne
& sic attentis p̄dictis hic vr̃ casus in oppositū. Et p hoc facit ſm
eum quia ex quo ſm communem opi. per simplicem diuisionē
non tollitur ius fideicomissi. Non debet dici illud esse sublatū
pp adiectionem dictæ clausulæ cum per eam nil aliud promitta
tur q̃ non facere contra diuisionem. Sed non est dubium q non
facit ꝯ diuisionem petens fideicommissum ex quo per diuisio-
nem nun intelligebatur remissum ergo &c.p hoc ēt adducit qa
cl̃a adiecta pp vnum effectum non debet operari alium.l.legata
inutiliter.ff. de leg.j.& bonum text. in cle. j. de præbend. vbi cl̃a
adiecta ad executionē princ.diuisionis non ampliat illam.Ergo
cum istæ clausulę fuerunt adiectæ ad iuuandum diuisionem nō
debēt operari augumētū vltra id, quod īportat principalis disposi
tio.ar.d.l.j.Et ꝯ intellectum Ang. ad istū tex. facit ſm eum quia
diuinare

ADDITIONES

a Franc.Cu.¶Purum.Adde de hic videndum Capram consi.suo.78.
b Fran.Cur.¶Cōdōnalis.Vide Ang in consi.177.incipien.testator. & Pa.de Ca.
cōs 92.incipiē.qa dubia.& Alex.in cōs.7.in v.volu.& aliqd in consi.21.v.vo.
c Henr.Fer.¶Præsumitur.Maxie non est antiqua p qua magis præsumit, put no.
Bal.in emācipationē.C.de fi.intt.& phi.cor. cōsi.210.inci. visis nōnullis. in
ver.videñ.in iiij.vo.& vide Bal.consi.79.inci.proponitur ad fi.in v.vo. Et Soci.
in transac.suo fall.in re ccclxij.vbi tradit regulam q̃ limitat plurib.modis, vide
omnes per eum

diuinare est q hic fideicom. fuerit in totum coæqueuũ cum hic non apparet ex tex.nec ex gl.Subdit tamẽ q propter tantorum virorum opiniones non potest negari passum esse dubium & satis diceretur habere istam causam litigandi,qui secutus esset alteram ex opinionib.s̃. dictis. Et dicit posse responderi ad primam & secundam rationem Ang.quia procedunt in dubio nisi aliud appareat ex coniectura vel ex alia dispositione iuris. Sed hic satis apparet hoc ex.s̃.tactis,& sic est verisimile legislatorem sic sensisse qui formauit quæstionem super pœna quæ aliàs non haberet dubium.Et per hoc non ob.tertia ratio quia satis est verisimile legislatorem habuisse pro constanti sententiam fuisse iniustã per supradicta. Non ob.quarta ratio dum alleg.d.c.accusatus.cũ a glo.quia clausula generalis trahitur ad cohærentia,[a] seu cõnexa hic autem seperatum est fideicom.ab ipsa diuisione.Et ideo non sic faciliter trahitur ad id arg.d.l.si de certa.cum ibi no.& j.eod.l. si ita qui.§.fi. Non ob.vj.& vij.rationes quia procedunt quando constaret de mente q vellent remittere fideicom.nam tunc talis eorum voluntas esset commẽdãda ,sed vbi non constat de mente verbis a nõ est recedendum quæ hoc casu dictam remissionẽ non important.d.l.non aliter.& per hæc respondet etiam ad alle.per Bal.dicens q si.l.si tã Augusti. & l.si quando no.faciunt ad propositum. quia in illis id quod quæritur comprehenditur ex vi verborum , vel ex demonstratione quæ fit ad oculum,hoc autem fideicom. de quo quæritur non comprehenditur in verbis per diuidentes prolatis. Nec facta fuit demonstratio ad oculum per quam necessario includatur fidecom. Item nec verum est illud q dicit Bal. hic q hic nulla præcessit specialis dispõ,quia immo præcessit,scilicet ipsa diuisio ad quã se refert postea illa clausula.Nec ob.etiam q si alia causa tunc non subest bene comprehendãtur causæ de futuro vt dicit Bal. quia illud posset ꝓcedere quando verba includerent ipsam causam futuram de qua quæritur,vt est videre exẽplum in viij.q. posita hic per Bart. Sed in casu proposito verba nullatenus comprehendunt fideicom. vt est dictum. & sic patet responsum esse rationib. prædictorum sm Io. de Imo.hic Raph. hic etiam tenet opi. Bartol. quam dicit etiã tenuisse Pe.per d.§. hr̃ditatem. & pro hic etiam adducit q̃a si dicta diuisio facta esset iudicialiter & sic per sententiam iudicis nõ veniret in ea ius futurum.l. non potest. & l. non quemadmodũ s̃. de iudi. Eodem modo dicitur quòd fideicommissum futurum veniat in diuisione partium cum non esse adhuc debitum & diuisio est separatio inuum quæ sunt communia.Sibi tamen non placet vna ratio quæ adducitur pro opi. Bartol.inquantum dicitur q intelligeretur q hic fuisset bene iudicatum si iste casus fuisset de indubitabili super questione penæ hic principaliter formata.Quinimo secundum cum non esset de indubitabili & eẽt decisio omnino elegans attento q variæ erant opini.ꝓut ẽt sunt hodie an debuerit iudicari fideicommissum esse remissum vnde posito q fuisset bene iudicatum poterat dubitari an ex eo quòd erant opi. variæ super eo q fuit iudicatum diceretur subesse iusta causa excusandi illum a pęna.Paul.de Cast. hic dicit quando est facta diuisio simpliciter sine dicta clausula non inducitur remissio fideicomissi futuri , vt est dictum quia verba hoc non important. dicit q illud non habet dubium secundum Ioan. An. in addi.Spe.in ti.de test.§.in primis.su p vers.q d si duob.Sed quãdo est adiecta clausula de non veniendo contra tunc dicit quod Io. An. ibi tenet opi. Dyn. scilicet q sit remissum fideicommissum a sciente per illum tex.sed ipse putat veriorem esse opi.Bar. per rationes Bar. quibus secundum eum non potest responderi.Aduerte tamen quia Io.And.in d.addi.dum tenet videri fideicommissum esse remissum, loquitur quando verba erant multum prægnantia: quia dictum fuit a partibus q promittebant stare diuisioni & q de reb. diuisis in perpetuũ alter ab altero non peteret aliqua ratione,vel iure vł causa q̃ dici vel excogitari possit de iure vel de facto Alb. de Ro.licet præfati Mod.non referãt tenet opi. Dy.quã dicit ẽt tenuisse Ia.de Are.& Ia.de.Raue.Mouetur per l.stipulatio ista.in prin.in versi.sed quatenus & expressius in §. quæsitum. s̃.eo.ibi promissio etiam trahitur ad ius suꝑueniens.Sed ad illum tex. respondet Ange.in d.l. stipulatio ista. §.si quis forte & dicit q quandoque promissor perfecte liberatur vt quia impleuit q promisit & tunc si quid iuris postea sibi superuenit illud prosequi potest, & non obstabat sibi promissio ista loquitur iste.§.cum hic no.Quandoque promissor non liberatur & tamen promissio tenuit & tunc ius superueniens promissori confirmat ius in personam stipulatoris.dicta.l.ii a Titio s̃. de rei vend.& l.apud Celsum.§. si a Titio.s̃.de do.exce.Quandoque nec obligatur nec liberatur inspecto præsenti statu , & tunc nomine iuris superuenientis obligatur & ita est casus in d.§. quæsitum. secundum eum, & ita etiam dicit Bald. & Io.de Imo.in d.§.si quis forte. Vel ibi stipulatio non poterat committi nisi promissoris ius nouum superueniat, vt quando quis promittit mihi licere habere rem quæ non erat promittentis sed aliena , nã ideo tunc comprehenditur ius superueniens ipsi ꝓmissori.quia talis stipulatio non committitur,nisi quando contra fit de iure.secus si de facto.vt d.l.stipulatio.§. hi quoque.& plene no.in d.§. si quis forte. Hic autem stipulatio poterat committi absque eo q promissori superueniat ius quia sufficit q de facto contraueniat iuxta.l.si quis maior.C.de trãsact.& hic etiam sentit Bald.in d.§.si quis forte. ¶ Adde etiam q in hic arg.Bald.in c. j.in tit.Imperator Lotha. in vsi.feu.videtur tenere opi. Barto.hic scilicet.q hic fuerit male iudicatum.& ita etiam dicit tenere Pe. & Ia.But.& secundm Bar. hoc sumitur ex gloss.d.c.quæ glo.fuit secundum eum præfatis docto. peregrina , & incognita . Refert tamen ipse q Dy.hic tenuit contrarium , quia illud pactum vltra naturam diuisionis appositum debet aliud operari. alle.d.l. si stipulatus, in prin. tamen hoc placet Bal. quia illa verba pacti in quo diuidentes promiserunt nihil contra diuisionem facturos non continent aliquid de fideicommisso , item quia natura diuisionis non est intercipere futuros casus,sed de eis est magis per cautionem prospiciendum , arg.l.frater a fratre.ver.igitur.s̃. de condi. inde. & hanc opi. dicit comprobari manifesto exemplo,pone q frater totam partem hæreditatis suæ vendidit fratri certe fideicommissum futurum non videbitur remissum , quoniam est onus hæreditatis. & illa quæ debentur venditori hæreditatis salua sunt ei per eum hæreditate vendita.l.iij.§. cum quis debitori.s̃.de hęre.vel act.vend. Idem esset si tota hæreditas assigneretur vni , & ille condemnetur in parte æstimationis alteri,& quod est in toto quo ad totum simiiliter erit in parte quo ad partem vnde dicit q falsa est ratio Azo. posita hic in glos.in ver.vel quarto.& fundantis se super euictione , quam rationem approbauit glo.in d.l.qui cum tutoribus. & male secundum Bal.quia illa non est euictio cum vendita vel permutata est vniuersitas sed est quædam actio personalis resultans ex qualitate negotij gesti inter partes seu ex tacito pacto , vt dicit prędictus.§. cum quis debitori.& in hoc dicit Bald.defecisse illustre ingenium domini Azo. & glossatorum. Et Dy.hanc conclusionem dicit procedere quando diuisio facta est & promissum est nihil facere cõtra diuisionem sed interuenit refutatio generalis hincinde non tamen fuit facta mentio de fideicommisso futuro an videbitur fideicommissum esse remissum & arguit ipse q sic quia debuerunt cogitare de hoc cum haberent certam scientiam testamenti ideo cogitasse præsumitur.l.emtor.§. Lucius.s̃.de pact. & l.quicquid astringendę.ij.respon.C. eod.l.s̃. de pe. leg. & quia vlis positio seu oratio omnia concludit quæ specialiter non inueniuntur exclusa.l.si chorus. in princ.de leg.iij. tamen dicit q per glos. positam.in d.c.j.potest dici contrarium, quia in generali renunciatione non veniunt nisi iura aperta, & non ea quæ certam cõsistentiam non habent quia illa non dicuntur proprie iura , sed iurium species.l.cum Archimeduram.C.vt in pos. leg.& ita residet. b Adde etiã q Ang. in cõsi.[b] 99.inci.magnificus miles. d.Ant. tenet illam opi. quam ipse tenuit hic,& quam.s̃.tenui, & dicit q opi.Bart.& sequa.posset procedere quando fideicom. non esset reciprocum , quia tunc si videretur remissum fideicomm. esset donatio quæ in dubio non præsumitur.l.cum de indebito.de ꝓba.& dicit q ita loquitur.l.qui cum tutorib.in prin.s̃.de transac. Et respondet ad d.§. hæreditatem per quem se fundat Bartol.q nihil facit,quia ibi non fuit fideicom.reciprocum inter diuidentes,sed post eorum mortem erant grauati de restituendo cuidã tertio.vnde diuisio non se extendit ad præiudicium tertij , & dicit q illum tex.ibi ita intelligit gloss. & Dy.& dicit etiam q non ob.alia ratio Bar. dicentis q in diuisione non veniunt nisi communia.& q ius fideicom.non est commune &c.nam secundum eum hoc est falsum, quia etiam non communia diuiduntur , & in ipso actu diuisionis communicantur.l.cum putarem.s̃.fa.hę. item si vera esset dicta ratio scilicet q non veniret fideicom. in diuisione,eo quia proprium est cuiuslibet.seq̃ret q in diuisione nunq̃ venirẽt mutuæ præstationes ꝑsonales q̃a illę sunt ꝓpriæ cuiuslibet

ADDITIONES.

a ¶Cohærentia.Amplia q idem est dicendum regulariter nisi materia esset multum odiosa , etiam si clausula generalis non subijceretur vt l. Lucius.§. Paulus respondit. & ibi per bartol. ff. de admi. tu. facit tex. & ibi per gloss. in l. ij.in princ.supra si quis cau.& in vltima voluntate est casus,& ibi bartol.in l. creditor.§ fi.de lib.leg.

b ¶Ang.in cõs.Adde in hoc arti.quę habes i apost.ad bar.hic in characte.de tor. & his adde bal. in c.j.§.si qs miles & ibi gl. in tit.hic incipiunt constitutiones regni factæ ante ianuam beati Petri.in vsib. feud.

cuiuslibet diuidentium. hoc autem est falsum, quia veniunt in diuisione, vt l. item labeo. §. pen. cum l. sequen. & l. puto. §. fi. cum l. sequen. ff. fa. her. vnde licet non diuidantur tñ in diuisione veniũt. ita ergo in proposito. Itē si rō Bart. esset vera sequeref ꝙ ēt si ageretur expresse inter partes ꝙ fideicom. comprehenderetur in diuisione non posset venire propter defectum formæ ꝙ non esset aptum recipere impressionem huius, vt l. an inutilis. §. acceptum fieri. j. de accep. & l. qui vsumfructum. in gloss. de vsufr. & l. vt pomum. ff. de serui. hic autem esset ridiculum dicere, & contra id, quod ipsemet Bar. & omnes fatentur, respondet etiam ad aliā rationē qua dicitur ꝙ stipulatio generalis & indefinita limitatur secundum naturam contractus præcedentis, quia dicit Ang. esse falsam cum ex natura præcedentis diuisionis non veniat fideicommissi remissio quādo est fideicom. mutuum & reciprocum vt est casus ad literam secundum eum hic, ibi etiam plenius respondet ad d. l. si de certa. hic alle. per Bar. quia illa nihil facit secūdum eum, quoniam ibi quæritur an trāsactio facta super vna re habens clausulam generalem annexam porrigatur ad aliàs res. Et dicitur ibi ꝙ non, quia de alijs non erat controuersia in genere, nec in specie, quæstio aūt nostra est an hæc clausula generalis porrigat effectum suū eisdem boni ex causa fideicommissi super quib. bonis contrahitur, vnde ad hanc causam fideic. porrigitur diuisio, sicut porrigitur transactio super eadem specie ad q̄cunq; causam quæ posset sub generalitate comprehendi, vt dicit gl. in d. l. si de certa. referendo opi. Vgol. quæ est verissima qn non fuit actum ex certa specie, & determinata, causa quia tunc quid iuris est de reb. ad alias per clausulam generalem non fiat extēsio idē iuris est de causis, vt non extendantur ad aliās cās. l. & an eadem. §. actiones. de excep. rei iudi. & l. si ita quis. §. fi. j. eo. vnde ad propositum quādo fit diuisio res permutātur adinuicem, & iura apud vnum vniuersaliter constituta in alium transferuntur, & nō magis neq; minus ex vna cā q̄ ex alia, vt d. §. hæreditatem ergo illa verba generalia nihil contra diuisionem facturos similiter oēm comprehendunt ex qua potest contra fieri per quę potest sub d. gnalitate cōprehendi. Et si dicaf quare non ita comprehendi qñ vni soli diuidentiū fideicommissum debetur, respondet Ange. ꝙ tunc nō comprehendit, q̄a tunc resultaret iniquitas: & quia esset directo ꝯ intentionem diuidentis qui res permutando consocio non intendit plus dare q̄ recipiat. Ad alle. ꝑ Bar. respōdet eodem modo quo ipse respondet hic, dicit tñ ꝙ si in diuisione essent adiecta hæc verba a diuidentibus. s. ꝙ renunciabant ad inuicem omnia iura omnesq; actiones q̄ vel quas ante diuisionē habebant, non intelligeref remissum dictum ius fideicommissi futuri, seu condōnalis q̄a cum dies talis fideicom. nondum cesserit tpe diuisionis nullum ius habebāt diuidētes in e. l. cedere diem. j. de verb. sig. & l. vnica. §. sin aūt sub condōne. C. de cad. tol. & l. in personā. C. de fideic. quicquid dixerit gl. sing. cōiter reprobata in l. is cui sub condōne. ff. tit. j. ideo cū sit d. quietatio restricta ad iura præsentia non extenditur ad futura. l. si a colono. ff. e. l. cum stipulamur. j. eo. Ipsemet Ang. in d. l. qui cum tutorib. in prin. coniungendo oīa hic ibi dicta ꝑ eū. refert ꝙ Pe. Iac. But. Bar. & cōiter oēs tenet ꝙ p. d. diuisionē cum de cla. non inducatur remissio fideicom. p. d. l. Paulo Callimacho. & p d. §. hęreditatē &. p d. §. itē q̄sijt. tamē ipse intelligit hic esse verū qñ fideic. non erat reciprocum vel si erat reciprocum fuit statutū in finib. simplicis diuisionis ꝑ diuidētes nil promittendo adinuicem. Vel etiam si non fuit statutū in finib. simplicis diuisionis, sed fuit ꝓmissum nihil contra diuisionem fieri dūmō talis ꝓmissio facta sit ab vna pte tm̄, sed si reciproce facta fuerit. d. promissio ab vtraq; parte & fideicom. erat reciprocum, tunc vr̄ esse remissum, & ita dicit esse casum sing. hic, & subdit ꝙ illa opi. in electionis discursu sibi placet quæ secundū eū habet æquitatem. Sed si ipse haberet consulere dicit ꝙ ꝓ tunc non cogitauerat quid faceret. Et ponderat q̄a Ang. ibi non requirit ꝙ fideicom. sit omnino coæquum ad hoc vt inducaf remissio sed solum requirit ꝙ sic reprocū, & sic inspectus illis suis verbis ibi dato ꝙ portiones fideic. diuidentium essent dispares tñ videtur remissum fideicō. cuius contrarium ip-
30 semet voluit hic. †Habeo etiam in hoc arti. consilium Bal. ꝙ incipit in Christi nomine Vānes Procardi condidit testamentū vbi dicit ꝙ si fratres grauati adinuicem fideicommisso reciproco diuiserunt bona hęreditatis, & inuicē fecerūt finē & refutationem ac quietationem de parte alteri obueniente in partem & inuicem promiserunt litem vel controuersiam de dictis rebus nullo tempore inferre & ratā habere non contrauenire aliqua ratione vel cā sub poena dupli cum iuramento, quærebatur an d. diuisio habebat in aliquo præiudicare fideicom. futuro & respondet primo videri dicendum ꝙ sic, quia non est statutū in finibus simplicis diuisionis, sed est processum ad refutationē quæ valet etiam super iure de futuro. l. j. C. de pac. vnde præsuppositis scientijs testamenti vr̄ remissa spes fideicom. d. de fideicom. & per nota. ꝑ Dy. hic. & ad hoc videntur se extendere illa verba, s. nullo tpe inferre &c. vbi in futurum conferantur. l. verborum oportebit. j. de ver. sig. & d. l. stipulamur. Contrarium dicit esse verius: quia diuisio non præiudicat fideicommisso futuro. d. §. hæreditatem. Nec ob. promissio de non veniendo contra, quia per illam non videtur de fideicommisso remittendo cogitatum. d. l. qui cum tutoribus. & l. tres fratres. cum ibi no. ff. de pac. & ita dicit tenere Pe. Ray. & Bar. hic. Nec ob. refutatio quia simplex refutatio intelligitur de iure de præsenti non de iure ꝙ postea oritur nec. n. prius præsumitur renunciatum q̄ natum. Item ſm eum liberatio est quædā priuatio, & ideo debet referri ad id qđ erat i habitu aliàs actu. l. Tino vsufr. ff. de cond. & demon. & l. si mater. §. eandem. ff. de exce. rei iudi. & d. §. idem quæsijt. Præterea dictæ clausulæ adiacentes diuisioni. vñ magis veniunt ad exprimendum diuisionis effectum q̄ ad ipsum agēdum, & ad exorbitandum diuisionem a propria & mera natura diuisionis ar. l. si vno. in prin. ff. loca. & l. dam. infec. quidam circa prin. de dam. infec. & ita residet Bal. in d. consi. & aduerte quia apparet Bald. in illo consi. velle ꝙ etiam istud habeat locum quando refutatio facta est, prout etiam voluit Bal. in tit. Imperator Lotharius quod tñ intelligebat Sal. saluis his quę traduntur per Bar. hic in vj. q. & dicetur super ea. Bal. etiam in. d. §. hæreditatem. tenet opi. Pet. & Bartol. hic dato ꝙ esset promissum in perpetuum non venire contra diuisionem: q̄a ille qui petit partem fideicommissi non rescindit sed petit illam partem diuisam quæ loco partis indiuisæ successit. l. imperator. §. fi. cum l. sequen. de leg. ij. & no. etiam Bar. in d. §. hæreditatem Bald. etiam in. d. l. qui cum tutoribus tenet opinio. Barto. quam limitat non habere locum vbi ex cohærentijs vel coniecturis oppositum apparet. l. Proculo. ff. de probationi. l. apud Celsum. §. fi. ff. de do. except. quia inter scientes testamētum potest fideicommissum etiam futurum remitti. d. l. j. C. de pac. Et subdet ꝙ istam opinio. tenet Ioan. And. in additio. Spec. in titul. de test. sed vere quid tenet Ioan. And. fuit relatum. ff. vt dixi aliter tenere refert etiam Bald. in d. l. qui cum tutorib. ꝙ Rayn. tenet opi. Dyn. sed ipsemet Bald. in d. consil. refert ꝙ Rayn. tenet contra Dyn. Ego in lectu. Raynu. quàm teneo non habeo lectum istum. §. sed bene pollicetur se lecturum, habeo tamen Rayner. in additio. quas fecit Gui. de Cu. in d. l. qui cum tutoribus. & ibi sequitur opinio Guil. quæ qualis sit relatum est. ff. & refert Bart. hic eam. ¶ Bald. in dicta. l. tres fratres. tenet opi. Petr. & Bartol. & dicit quod quasi omnes Mod. tenent eam pro illa parte consuluit dominus Pau. de Cast. in consil. 90. incipien. Christi nomine quia dubia. ff. formata, ac etiam si sint adiecta illa verba, promiserunt non venire contra aliqua ratione, vel causa. Quia illa verba tacite inerant, quia quis non potest venire contra factum suum. l. post mortem. ff. de adop. l. in concedendo. ff. de aqua plu. arcend. ergo expressio eius quod tacite inerat nihil operabitur. l. iij. de lega. j.
31 l. non recte. C. de fideius. †Ita etiam tenet Pau. de Castro in dicta.
a l. tres fratres. ubi dicit ꝙ ista est communis opinio. *& est de mente Bartol. in dicto consilio quod incipit ex themate prædicto tria oriuntur dubia in fine per d. l. Paulo Callimacho. & ita videtur tenendum nam non bene respondet Angel. in dicto consilio. ad d. l. qui cum tutoribus quia non magis apparet hic quàm ibi quòd dictum fideicommissum esset reciprocum. & generaliter loquitur iste text. & ille gloss. vtrobique intelliguntur in fideicommisso reciproco ista iura & similiter non bene respondent ad d. §. hæreditatem dicendo ꝙ secundum glo. & Dy. ille. §. intelligatur quando diuidentes erant grauati restituere tertio quia dico quod nec ille tex. nec gloss. ibi restringit illum ad casum quando essent grauati restituere tertio, sed indistincte & simpliciter loquitur in fideicommisso, & etiam Dyn. fatetur

ADDITIO.

a Fran. Cur. ¶Opinio. Adde Alexand. in consil. 105. prope finem in iiij. volu. & in consi. 40. eo. vol. vbi dicit hanc esse communem opi. & secundum hanc op. consuluit Ana. in consi. 29. & d. Bene. capra. perusi. in consil. 39. vbi latissime attingit istum arti.

Thom. ¶Vide Alex. de Imo. in consi. 5. in v. volum. & in consi. 141. in j. volu. inci. quamuis. in consi. 150. in ij. vol. e. inci. prima facie. & Raph. Ful. in consil. 41. inci. casus talis est proponitur & Raph. Cu. in consi. 333. incip. domi. Nico. & in consi. 141. viso themate compromissi. & Bar. in consi. j. in ij. vol. ꝙ habeo manu propria scriptum. & vide Bal. in consi. 63. in iij. volu. inci. res prohibitę. & in consi. 73. incipien. d. Tho. in iij. vol. & in consil. 218. incip. simplex diuisio. & Francisc. de Cur. in consilio. 63 incip. antiquissima. in iij. volum & Phil. Cor. in consil. inci. licet in iij. volum. & in consil. 150. in iij. vol. inci. prima facie & in consil. 24. in j. volu. & Bal. in consil. 53. in j. volum. & plenius in consi. 107. inci. factum proponitur.

tetur ꝙ ille tex.poteſt intelligi in fideicommiſſo reciproco ſed rñ det ibi Dyn.ꝙ ibi non fuit illa clauſula,nihil ꝯ diuiſionẽ facturos q̃a rẽſſio tollitur ꝑ Bart. & omnes. Non bene rñdet etiam Ang. dum alle.l. cum putarem præall.& l.item labeo.quia in l. cũ putarem. hic ibi operatur error agentis ꝙ authoritas ꝑrei iud. q̃ pro veritate habetur.l.ingenuum.de ſta.ho.& in l.j.C.de cõdi.indeb. & licet perſonales præſtationes veniant in diuiſionem q̃uis nõ ſint cões,tñ,hoc ideo eſt q̃a ex neceſſitate cõmunionis facta erat illa impenſa in re communi ꝑ vnũ ex cohæredib. alias non veniret ex nã diuiſionis.l.hæredes.§.vnus.cum ſeq.ſ.fa.erci.Sed hic fideicommiſſum non eſt q̃d tale ergo non venit ex nã diuiſionis in ipſa diuiſione cum non ſit commune ſed proprium ipſius petentis.l.j.ſ.cõi diui.& hic eſt illud ad ꝙ tẽdit rñ Bar.niſi aliud actũ eſſet inter partes quia tunc non negat Bar. quin poſſit in vim remiſſionis comprehendi ius fideicõmiſſi in diuiſione non autem

33 dicatur diuidere id ꝙ non eſt cõe. †Et ex prædictis apparet nimis audacter hic dixiſſe Ang. hic eſſe caſum ad literam ꝙ ex nã diuiſionis veniat remiſſio fideicõmiſſi reciproci cum hoc nõ dicatur hic. Non.n.vr̃ bene rñdere ad l.ſi de certa.quia iſta diuiſio habet in ſe cãm ſpecificam.ſ.ꝑꝑ communionem rerum hẽditariarum a qua volebant diſcedere.d.l.j.ſ.cõ.diui. ergo non debet extendi ad caſum fideicommiſſi petiti ꝙ eſt inſolidum proprium petentis.d.l.ſi quis.§.fi.¶Inueni poſtea Rayn.in repe. huius.§.tenentẽ opi.Dy.per caſum huius.§. in quo intelligit fuiſſe bene iudicatũ & nihil boni dicit ꝙ nõ fuerit.ſ. tactum vnde reſideo cum opi. ꝙ non intelligatur remiſſum fideicommiſſum futurum.¶In ea ibi vel quarto &c. hæc ſol. communiter reprehenditur q̃a vr̃ eſſe ꝯ iſtum text.in quo dr̃ ꝙ hic non fuit ꝯ petentem pronunciatum ex eo q̃a de euictione teneretur,ſed ex eo q̃a eſſet de fideicommiſſo tranſactum . Item quia hæc diuiſio vr̃ omnino æquiparari tranſactioni per nota. in d.l. tres fratres . ꝑ illã.n.diuiſionẽ tollit̃ occaſio diſcordiæ ſicut ꝑ tranſactionẽ.l.cũ pater.§.dulciſſimis.de leg.ij. ¶Et iõ eam reprobat Bart. hic in vj.io.poſt annquos & ẽt in j.q.& Bal.in d.c.j.in tit.impera. Lotha.cuius verba.ſ.in ꝑximo articulo incidenter retuli.Male ẽt dicit hęc gl. inq̃tum vult ꝙ p̃r ſuperuiuens tenetur de euictione ſi aduocet rem ex cauſa fideicõmiſſi vt hic per Bart.in j.q.ver.quarto dicit &c.& ẽt in vlt.q.& cum eo tranſeunt Ang.& Mod.Item male dicit gl.in hac.iiij.ſol. inq̃tum innuit ſolum peti poſſe partem iure fideicõmiſſi qui apud fratrem præmortuũ remanſit iure ſuo & non illa quã habuit a fratre ſuperſtite,q̃a immo totum poterit petere vt hic per Bar.in j.q.in ver.ſecundo falſa eſt &c.quia totum ꝙ habuit frater præmortuus vr̃ ſuo iure habere cũ in vniuerſalib. ſuccedat vna res loco alterius.l.imperatores.§.fi. cum l.ſeq.de leg.ij.& l.ſi rem & p̃tium.in princip.& ibi no.ſ. de.pet.hæ.Et pro hic facit no. dictũ Spe.in ti. de teſt.§.in primis ver.q. fideicomiſſarius emit &c vbi dixit ꝙ ſi frater habens plenam notitiam fideicommiſſi ſibi poſt mortem fratris relicti emit a fratre totam eius portionem non præiudicat ſibi,exiſtente.conditione agit & quia rerum dñs factus eſt & ſic ipſarum non poteſt ſibi fieri reſtõ conſequeretur pretium ſuccedit in locum rei per d.l. ſi rem & p̃tium. Et cum illa deciſio. Spe.tranſit hic Ang. vlt.q. vbi ẽt pro illo dicto alle.l. huiuſmodi.§.q. ſeruum ex teſtõ.de le.j. & l. fundo.ſ. ad fal.& l. ſi vẽdideris & l.nõ tñ.ſ.de euic.& facit q̃d no.hic Bat.in xij.q.¶.In e.ibi & ẽt de euictione tenetur &c.hac partem gl.reprobauit.ſ.ꝑ

34 xime.& hic per Bar.in j.q.¶ †In ea ibi niſi fuerim ſciens &c.hanc partem gl.reprehendit Bar.hic in xj.q. in qua quærit poſito ꝙ verum eẽt illud ꝙ.ſ.ꝑxime dicit gl.ſ.ꝙ iſte frater petens fideicõmiſſum teneatur de euictione confratri ſeu eius hæredib.q̃uis de iure non ſit verum ꝙ teneat̃ de euictione vt fuit ꝑxi. dictum an in caſu quo frater ꝑmortuus fuiſſet ſciẽs huiꝰ fideicõmiſſi habeat tũc ipſe ſeu eius hẽs dictũ regreſſum de euictione ꝯ agentem pro fideicommiſſo,& refert ipſe ꝙ gl.tenuit tũc ꝙ nõ habebit regreſſum niſi fuiſſet ſtipulatus de euictione tñ ipſe hic rep̃hẽdit maxime ex eo q̃a tex.in l.ſi fundũ ſtichus.alleg.in gl. loq̃t qñ ꝯhẽtes ſciũt ius tertij in re q̃ euincit̃ q̃ fuit empta vel ꝑ diuiſionẽ acq̃ſita,nõ aũt in caſu quo q̃s ſcit ius illius a quo emit, vel cũ quo diuidit prout eſt caſus noſter q̃ habet diuerſam rõnẽ vt hic ꝑ Bar. cũ quo trãſit Ang. & Io. de Imo. vbi aũt diuidẽs ſcire ius tertij debitũ ipſi tertio ex legato vel fideicõmiſſo non poſſet agere de euictione niſi ſm Iac.de Are.ad p̃nũ tñ ꝑ l.fi.§.emptor.C.communia de le. Sed Bar.dicit ꝙ licet i emptore poſſet ꝓcedere hoc dictũ Iac.de Are. per d.§.emptor tñ ſecus eſt in diuidentib. quia q̃libet inuicem vr̃ mutuũ ꝑiculũ ſuſcepiſſe in parte ſua, vt not. gl.in d.l.ſi familię.C.fa.hær. & eſt ſing.illa glo.ad hic ſm Ang.hic Bal.tñ in d.l.ſi familiæ.refert ꝙ Guid.de Suz. non approbat illã gl.indiſtincte,ſed dicit ꝙ illa gl.ꝓcedit ſi vterq; diuidens recepit ꝓſua parte rẽ alienam ſcienter,q̃a tũc periculum imminet hinc inde,& q̃a nil vr̃ adeſſe ei q̃ poſſidet rem alienam ſed qñ ex vna parte diuidentiũ eſt res aliena & ex altera eſt propria tunc nõ cadit hic mutuũ periculum euictionis, & ſic tunc nõ habet locũ rõ illius gl.& iõ in tali vltimo caſu p̃ſtabitur euictio reſpectu p̃tij eũ diuiſio vicẽ ꝑmutationis obtineat & ꝑmutatio vicẽ emptionis.l.cũ ibi nota.C.cõmunia vtriuſ. iudic.l.ſciendũ.§.emptorẽ.ſ. de ædi.edic.Et ſic Gui.de Suza.vr̃ illã gl. limitare,tñ Bal.d.ibi dicit ꝙ illa limitatio vr̃ ꝯ tex. in l.ſi fratres.C. communia vtriuſ.iudi.vbi ſi diuidens ſciuit rẽ ſibi aſſignatã in parte poſſe ſibi euinci ab alio habente ius in ea,ita demũ de euictione agere poteſt ſi ſibi ſit promiſſum de eui.& remittit Bal.ſe q̃tum ad hoc ad dicenda per ſe in d.l. ſi fratres & ibi conatur ſubtiliter ſuſtinere opin. d.gl.cum qua etiam tranſit Salic.in d.l.ſi fratres.& licet ipſe cogitandũ reliquerit in d.l. ſi familiæ.bene facit ꝙ no.Bat.hic in vlti. q.in fi.Raph.hic dicit ꝙ gl.in d.l.ſi familiæ.non probat id ad ꝙ allegatur per Bar.eo quia loquitur qñ fuit actum ꝙ de euictione nõ teneretur & dicit etiã ꝙ illa gl.reprobatur per Bal.ibi & ꝙ nõ eſt approbata.Vnde ſm Raph.vr̃ ꝙ Bart.non bene dicat, q̃a iuſtius vr̃ ꝙ ille qui diuiſit poſſit hoc caſu repetere pretium ptij empto re,quia ille qui diuiſit fecit actum non voluntarium ſed neceſſarium,emptor autem volũtarium.vnde vr̃ ſibi ꝙ æquius ſit dictũ Iac.de Are.q̃ Bar.Sed dic ꝙ licet illa gl.loquatur qñ actum fuit ꝙ non veniret euictio , tñ ille caſus non differt a caſu noſtro.ſ.qñ ſcienter facta eſt diuiſio in reb.ſpectantibus ad tertium, ex cauſa legati vel fideicommiſſi, quia ſicut qñ fit pactum ꝙ non præſtetur euictio,tñ rẽ debet reſtitui pretium ſecuta eui. l.emptorem. §.fi.ſ.de ac.emp.ita quando quis ſcienter acquirit rem quæ tertio ex teſtamento reſtituenda erat vt d.l.emptorem.& ibi no.Et non eſt verum quod Bal.reprobet dictam glo.vt dixi,nec ꝓcedit iſta remiſſio pretij a neceſſitate, vel voluntate contrahendi , ſed a mutuo periculo cõcurrente ſcientia. ar.l.de fideicommiſſo.C. de tranſac.vbi quãdo periculum eſt mutuum nemo etiam ſi minor ſit dicitur lædi vel etiam procedit ab alia ratione quam ponit Bal.in d.l.ſi fratres.Multum tñ mihi placet limitatio data ꝑ Guid.de Suz.nec puto aliam fuiſſe intentionem Bart. & facit d. l.fideicõmiſſo in ratione ſui.Nec ob. illi limitationi text.in d.l.ſi fratres.q̃a dico ꝙ aut diuiſio eſt facta ſuper re q̃ ſpectabat ad tertiũ ex cã legati vel fideicõmiſſi ſcientib. vel diuidentibus & tunc portio obueniens cuilibet diuidentium continebat in ſe dona talia ad dictum tertium pertinentia.& tunc habet locum glo.in d.l.ſi familiæ.& etiam iſtud q̃d no.hic Bar.qñ tunc vr̃ remiſſum pretium ꝑꝑ mutuum periculum,arg.d.l.de fideicõmiſſo. aut in portione vnius diuidentis tñ erant iſta bona & bona ꝓpria , & libera erant in portione alterius,& tunc ſecus,q̃a tunc ceſſat iſta rõ mutui ꝑiculi merito tunc pretium peti poterit ſecuta euictione ſeu illud ꝙ datum fuit cohẽdi in locum iſtius rei ſubiectę reſtõni euictæ.ꝑ d.l. em ptor. cũ ibi no. aut res iſta ꝑtinebat ad tertiũ alia rõne q̃ ex cã legati & fideicõmiſſi, & tũc ſcĩa diuidẽtiũ facit ꝙ ſicut nec poſſet peti ꝯctu vendõnis factę ſciẽti de tali re aliena, vt ꝓbatur in d.l.ſi fundum ſciens.ibi dum tex.dicit ꝙ eo noĩe &c.& ibi no.& ita etiam poteſt loqui.d.l.ſi fratres.cũ hu q̃ ponit ibi Bal.in fi. nã ſi hic caſu ita eſt in ꝯctu emptionis in quo nõ eſt mutuũ ꝑiculũ,& tñ eſt remiſſum p̃tium ꝑꝑ ſciam multomagis diuiſione in qua ſubeſt mutuũ ꝑiculũ , & ꝑ iſtã diuiſionẽ apparet ꝙ ceſſant,& neceſſarię non fuerunt difficultates q̃ poſuit Bal. in d.l.ſi fratres.& no.q̃a eſt articulus,ſatis intricatꝰ & non multũ

a bñ declaratus.[a] ¶In ea.ibi cui irẽ patet ex p̃dictis ſolo q̃onis &c.

35 †Intentio gl.eſt ꝙ ſi ille cui faciẽda eſt in aliquẽ euẽtũ reſtõ rei,puta ex fideicõmiſſo emat rẽ illã anteq̃ veniat caſus reſtõnis, & poſtea caſus eueniat poterit agere ad p̃ciũ quaſi res ſit euicta cũ ex alia cã incipiat emptor eã habere q̃ ex cã emptionis ꝑ l. ſi vendideris.& l.non tñ.ſ.de euic.cum alijs hic alle.in gl.& iſte eſt no. articulus in quo Dy.hic aliter diſtinguebat vt hic refert Bat.ĩ xij. q.q. trãſit cũ diſtõne Dy.p̃terq̃ in vno caſu in quo relinq̃t cogitãdũ videlicet qñ emo rem ſcienter ab eo q̃ mihi ex cã legati,vel fideicõmiſſi paterni tenebat̃ illã rẽ dare,nam hoc caſu ſm Dy. videor mihi p̃iudicare, & renũciare legato.arg.l.Titius.ſ.q.b.mod. pig.vt hypo.ſol.Sed Bar.dicit ꝙ illa.l. nõ loq̃tur in dependentib. ex teſtõ quib. difficilius intelligitur renunciatum , vt not. in d.l. tres fratres.& cõtra Dy. adducit ẽt.d.l.fi.§. emptor.cõmu.de leg. cum ibi no.vt hic ꝑ eum Bal.hic tranſit cum Dyn.& rñdet ad.d. §.emptor.

ADDITIO.

a ¶Declaratus. Verum aũt qñ res euicta ex eo quia ꝯctus ſuper re alienata eſt prohibitus emptor habeat regreſſum vide tex. & Bar.in l.j.C.non lic. habi.ſi.xj. & in l. quemadmodum. de aga.& cenſi.& ꝙ no. Bal.in auc quæ res.C.de ſac.ſan. ecc.& ſicut non debet euictio cum emptor emit ſcienter ita non debetur cum vẽditor vẽdit ius ſi q̃d hẽt vt eſt tex. ĩ l. ꝙ ſi in vẽditione. ſ.de hære.vel ac.vẽ.

§. emptor. ꝙ non est eadem ratio qñ legatarius emit ab hrede a quo inuito potest aduocare absque eo ꝙ emeret, & sic nulendo aduocare vr renunciare iuri suo ꝙ quidem nõ est cum ab extraneo. emit a quo inuito non poterat aduocare. & ita loqr. d. §. emptor scilicet. qñ emit ab extraneo. Sed Io. dicit ꝙ hic opi. Bald. prima sibi non placet, quia etiam legatarius poterat aduocare ab extraneo. si res erat testõris, vnde forte ꝑꝑ hoc ipsemet Bal. hic posuit secũdã opi. ꝙ aut fuit legata res testõris, & tunc sit vera op. Dy. q. a recta via transit in legatarium. l. a Titio. j. de fu. ideo nisi intelligat tunc renunciatum legato qñ emit non teneret emptio cum res sua esset. l. fuerit. s. de cõtr. emp. Si vero res lagata erat hæredis vr extranei. & tunc cõtractus venditionis de iure subsistit, tõ iuri cõpetenti ex testõ nõ ꝑsumitur renunciari per no. in d. l. tres. frẽs & l. de his. s. de tranl. & quia in dubio non debet præsumi donatio. l. cũ de in debito. in prin. de proba. & ita limitatur opi. Dy. & hic sequitur Bal. & etiam Io. de Imo. & dicit Imo. ꝑ prædicta patere ꝙ nõ debet fieri dña an ematur res ab extraneo an ab hrede grauato, sed solum an pure fuerit legata res testatoris an aliena. vbi aũt sub cõditione legatarius emit non vr renunciare legato. Sed Ray. dicit sibi videri ꝙ Dyn. bene dicat reiectis verbis Bar. & Bal. siue res legata esset hrdis, vel testõris primo, quia fideicommissarius vel legatarius emendo ab hærede facit ꝙ sibi dari non potest ex causa legati vel fideicommissi. secundo, quia si legatarius consentit vt rem sibi legatam hæres vendat alicui videtur renunciare legato vel repudiare legatum, nisi animo conseruandi legatum consenserit. l. codicillis. §. j. de lega. ij. multomagis qñ emit quia tunc magis consentire vr arg. d. l. Titius, subdit tñ ꝙ inquãtum Dy. in primo membro suæ dictionis vult ꝙ si legatarius scienter emat rẽ ab alio quàm ab hærede grauato non videtur renunciare legato per §. si res aliena. instit. de leg. Quod cõ Dy. facit, quia legatarius ita emẽdo facit quominus hæres sibi dare possit. vnde latia videtur præsumptio repudiandi legatum, & liberatur hæres multomagis si legatarius emat scienter rem sibi legatam quæ fuisset testatoris, quia ad hic vt valeat emptio necessaria est repudiatio legati. d. l. suæ rei. & rñdet ad d. §. si res aliena. ꝙ loquitur qñ legatarius emit in vita testatoris. Pau. de Ca. hic recitat simplr verba Bar. & aliud non dicit. adde ꝙ Io. An. in addi. Spec. in ti. de emp. & vend. §. tertio loco. ad fi. ponit istam. q. in fideicommissario vniuersali qui pendente conditione fideicommissi scienter emit illam hæreditatem, vel vnam rem hæreditatis subiectam fideicõmisso, & testõris talis fideicommissi vniuersalis ab hrde rogato de restituendo, & quærit an videatur renunciare fideicommisso & arguit ꝓ, & cõ ꝑꝑ alr non decidens dicit tutum esse ꝙ qñ talia cõtractus celebratur exprimat, an intendat vel non intendat renunciare fideicommisso tñ dicas ꝙ in casu illo magis communis conclusio est ꝙ non videatur [a] renunciare fideicommisso per l. fundum. s. de l. fal. & l. si vendideris. s. de cui. & no. gl. in l. si a substituto. in prin. iũcto tex. s. de le. j. & Dy. Bar. & Bal. hic, & in l. q. dotia. post medi. s. solu. mat. & in l. si fundum per fideicommissum. in princ. de leg. j. Spe. in tit. de test. §. in primis versi. sed quid si fideicommissarius emit. Ang. hic in vlt. q. Adde etiã ꝙ Io. de Imol. in d. l. si a substituto. in prin. discrepat a distinctione Dy. & Bart. hic. Nam Dy. & Barto. tenent ꝙ si rem mihi pure legatam emo ab alio quàm ab hærede grauato, tunc mihi non præiudico per d. §. si res aliena. Sed si emo scienter ab hærede mihi præiudico secundum Dy. licet in hic vltimo Bartol. reliquerit cogitandum nam secundum Io. de Imol. in l. si a substituto. videtur ꝙ non sit facienda differentia an ab extraneo an ab hærede, sed an sit testatoris legata an aliena. Primo casu videor renunciare legato cum aliás non valeret emptio tanquam rei suæ propriæ, vt dictum est. d. l. suæ rei. vnde vt valeat emptio videor velle renunciare legato arg. l. illud. s. de acqu. hære. & d. l. Titius. a cõtrario sensu. Si autem res aliena fuerit mihi legata, tũc distinguit quia si emo ab extraneo non videor renunciare legato, cum necessario hoc non sequatur, & in dubio quis iuri suo non videtur renunciare l. cum de indebito. cum vulga. de proba. sed si emo ab hærede scienter tunc videor renunciare, quia verisimiliter nõ cadit alia coniectura quàm renunciationis legati ex quo ipse emit.

¶ Et secundum istam distin. poterit in aliquo casu saluari opi. Dy. & sic Io. de Imo. ibi satis concordat cum his quę ipsemet dixit præterquam in vltimo dicto ibi per eum posito. s. in emente scienter ab hærede rem alienam legatam quo casu vltro videtur renunciatum legato sed ipsemet hic secutus Bal. vult contrarium. Raph. in d. l. si substituto tenet illud idem ꝙ ipsemet tenuit hic Paul. de Castr. in l. plane. §. ꝙ si rem. de leg. j. simpliciter refert verba Dy. & Barto. hic, & aliter non firmat. ¶ Aduerte in hoc articu. satis dubio: quia circa primum membrum distin. Dy. quando rem legatam emo ab alio si legaueras sub conditione q. nondum venerat, & expeditum est ꝙ non videor renunciare iuri futuro ipsius legati per id ꝙ dictum est. s. & per d. l. fundo. per quã docto. hic volunt ꝙ ẽt si acquirerẽ ab hærede pẽdẽte conditione mihi nõ præiudico. multominus ergo debeo ꝑiudicare si emo ab extraneo. ¶ Sed si legatum erat purum, tunc q. uis rñsio data per Rap. ad d. §. si res aliena non possit procedere quo ad illum tex. scilicet ꝙ ibi emerit viuo testõre, & sic antequàm competeret ius legati, tamen illa non esset bona responsio ad l. plane. §. ꝙ si rem. de leg. j. vbi tex. non loquitur magis in emente viuo testatore quàm mortuo, vnde putarem tunc ꝙ verum dicat Dyn. in re aliena legata prout proprie loquitur tex. in §. ꝙ si rem. vt patet ibi, q. a alr nõ esset legatario refundendũ pretiũ si res fuisset testatoris secus si fuisset ibi danda res testatoris ꝙ non potuisset quo ad dominium acquirere ab extraneo ex causa emp. Nec ob. ratio Raph. hic contrarium tenentis dum dicit, ꝙ legatarius ita tacendo facit quominus hæres sibi dare possit &c. quia responderi potest per §. non solum. cum si instit. de le. quia quando legatur res aliena hęres non tenetur ad rem pręcise, sed ad pretiũ scilicet ad emendum si emere potest, aliás ad æstimationem, & declarat gl. ij. & doc. in l. si cum alienam. C. de leg. Item inquantum Bald. hic, & expressius Io. de Imo. & Ra. hic, & in d. l. si a substituto reprehendunt Dy. hic in primo membro, vbi volunt ꝙ si emo ab extraneo rem testatoris mihi legatam videor renunciare legatu arg. d. l. suæ rei. & pro eis optime facit glo. j. licet ipsi non allegent in l. huiusmodi. §. qui seruum in glo. parua de leg. j. Videtur ꝙ possit responderi ad istam rationem & potest sustineri opi. Dy. & Bar. quia res testatoris mihi legata non efficitur perfecte & irreuocabiliter mea antequam acceptem legatum. l. si is qui hæreditatem. & ibi gloss. ff. de condic. indebit. vnde sicut res reuocabiliter mea põt mihi esse obligata. l. in libello. §. quia seruum. infra de ca. l. debitor in prin. ad Tertul. licet non posset esse mihi obligata si esset irreuocabiliter mea. l. neque pignus. de re. iu. ita eadem ratione debet valere emptio a me facta de re quæ non est perfecte & irreuocabiliter mea, sicut & eodẽ casu potest talis res mea mihi legari. l. non quocunque in prin. supra de leg. j. Tamen per authoritatem glo. d. §. qui seruum. dum alle. d. l. suæ rei quam communiter sequuntur doc. in d. §. qui seruum non auderem ab ea recedere. Et ad arg. ꝙ in contrarium adduxi potest respõderi dum dicitur ꝙ rem irreuocabiliter meam possum emere. & in causam pignoris accipere hoc est verum quando talis reuocatio penderet a libera volũtate, vel potestate mea ita loquuntur iura in contrarium alle. secus quando penderet a potestate mea quia res non diceretur esse mea aliquo ex fideicõmisso, quia illi videor renunciare, & isto modo sustinebitur opi. Bal. & se. ¶ Et licet ista opi. possit ita sustineri in re particulari relicta tamen non procederet in fideicommisso vniuersaliter relicto quo casu si emo sciẽter ab extraneo vnam rem de comprehensis sub fideicommisso, non videor illi renunciare, quia cessat hoc casu rõ fundata in d. l. suæ rei. quoniam dominium non trãsit in fideicommissarium vniuersalem recta via absque restitutione. l. facta in prin. & l. restituta. s. ad Treb. Item quia cum fideicommissum vniuersale contineat onera hæreditaria. l. j. C. ad Treb. eadem potest coniectura ꝙ voluerit fideicõmissarius interim deliberare super fideicommisso, quia cum cadere potest alia coniectura quam remissionis vel dationis illa debet in dubio accipi. l. si cum aurum. j. de sol. & in d. l. cum de indebito. & isto casu saluatur opi. Dy. in vltimo membro distinctionis scilicet. quãdo legatarius ab hęrede emit. Satis puto ꝙ si res legata erat testatoris legatari' scienter emat ab hærede videtur renunciare legato per d. §. qui seruum. a contrario sensu & arguit de l. Titius. & & per alia proxime dicta nisi aliud ex coniecturis de mente legatarij apparet. Nec ob. responsio data per Bar. ad l. Titius. quia ad ea respondi. s. in alia parte huius. gloss. dum facit mentionem de d. l. Titius. Non ob etiam. l. si. §. emptor cõia de leg. alle. per Bart. quia illa non bene faceret ad propositum, & ibi ponitur spãlis casus & ratio spãlitatis colligitur ex. ij. sol. ibi tradita per gl. quæ rõ cessat in casu isto. s. vbi res empta ꝑ legatariũ non fuit testatoris, sed hæredis vel alterius & emeret ab hærede putarẽ quod si talis emptio poterat sibi afferre maiorẽ vtilitatem q̃ afferret legatum si adiuerat hæreditatem cum beneficio inuentarij & sic in casu quo res legata fuisset euicta legatario non tenebitur hrẽs de suo. Vel si hæres in venditione obligauit etiam bona propria pro defensione & euictione videatur renunciare legato cũ possit

ADDITIO.

a ¶ Videtur. Fortiter in oppositũ facit tex. in l. cui res de act. empti. a cõtrario sensu literæ, dr. n. ꝙ qui ignorans emit rem sibi legatam sub conditione ab hærede potest petere pretium virtute legati. ergo scienter videtur ꝙ non possit.

posit sumi alia coniectura q̃ donationis & renunciationis.arg.
d.l.si cum aurum.¶ In ea.ibi &c.in illa.l. qui cum tutoribus. ad
q̃ gl.hic se remittit,ponuntur ibi tres aliæ so.Vna est ꝙ hic petit
id ꝙ in diuisione euenit,ibi petitur id ꝙ in transactione non de-
uenerat:quia solum de parte sua transegerat agens non de alia.
istam tenet Guil.ibi & Bar.& alij post eum hic. ¶ Alia ibi ponit
so.ꝙ ibi actiuæ, hic passiuæ.& eam declarat, vt hic per Bart.in vij.
so.qui reprobat eam.& ita cõiter reprobatur ab alijs.Bal.et in c.
Imperator Lotharius.dicit ꝙ illam so. quidam non intelligunt,
sed ipse exponit illa verba,quia in l.qui cum tutoribus.vnus &
idem bis egit se in hoc.§.qui semel fuit actor in petitione fidei-
commissi nunc est reus , quia contra eum petitur pœna.nam ad
uerbium illud actiuæ refertur ad actorem,aduerbium passiuæ re
fertur ad reum secundum Bal.cui non placet dicta solutio, quia
notaret casus differentes, & non rõnem dfiæ. ¶ Alia est solutio
ibi posita per glo.ꝙ ibi frater fratri succedat directo,hic per fidei
commissum.& hanc approbat Bar.intelligendo quod ibi frater
fratri successit ab intestato.& sic tempore transactionis non dice
batur illa hæreditas debita fratri nec re,nec spe.l.post emacipa.
cum gl.ff.de lib.leg. secus si succederet directo non ab intestato
puta ex vi substĩonis pupillaris vt hic plene per Bar.in j.sol.primi
contrarij.& in vj.q.& hæc solutio placet Ang.hic, sed non ratio.
nam displicet sibi dicta rõ,quia immo successio ab intestato est
spes qñ speratur succedere collaterali,vel ascendenti pro qui sa
cit secundum Imol.licet Ang.nil alleget.l.fi. C.de pac.nec obst.
d.l.post emancipationem,q̃a ſm Ang.loq̃r qñ ascendens debet
succedere descendenti quo casu non dr̃ successio debita spe,nec
re,vt ibi,quia spes nihil aliud est ſm Angel.nisi spectatio futuræ
beatitudinis,sed expectatio mortis alicuius sui descendentis est
expectatio tristitiæ.l.nam & si parentibus.ſ.de inoſ.te.Sed Io.de
Imol.addit ꝙ licet posit dici subesse spes in successione collate-
ralium,& etiam ascendentium defunctorum, tñ est vana spes &
non iuridica,vt no.Bar.in d.l.fin.C.de pact.ad fi.& est etiam alia
rõ,q̃a non vr̃ cogitatum de hæreditate ab intestato, q̃a super illa
non potest fieri pactum qm̃ eẽt pactum de futura successione
viuentis ꝙ est improbatum,vt d.l.fin.¶ Nec obst.ꝑdictis dictum
Ang.q̃a loq̃tur de spe prout est vna de virtutibus Theologicis,
de q̃bus in cle.j.ad fin.de sum.tri. hic autem aliter accipitur spes
prout apparet ex ꝑdictis ſm Imo.& bñ. Cui adde plenius no.ꝑ
Bar.in l.si pôt.ſ.de acquir.hær.& per Ang.in d.l. q̃ cum tutorib⁹.
in prin.vbi melius locutus est , q̃ hic tenens ibi in effectu idẽ ꝙ
hic Imol.aliam sol.ponit etiam hic Ang.ad d.l. q̃ cum tutorib.l.
ꝙ ibi transactio fuit spãlis,& spãliter facta,hic aũt fuit diuisio ge
neraliter facta,& hãc sol.dicit sibi non displicere.dic ꝙ illam po-
suit glo.etiam in d.l.q̃ cum tutoribus. & eam sequit̃ ibi Bald. &
optime conuenit illi literæ.¶ In ead.ibi.l. tres fratres &c. magis
communiter tenetur illa sol.videlicet ꝙ hic fuit potius male iu-
dicatum q̃ sustinui.ſ.circa primũ ꝯtrium. ¶ In ea.ibi,Paulo Calli
macho.Bart.approbat sol.proprie datam ꝙ hic fuit male iudica
tũ.Pôt etiã sustineri so.pe.posita ꝑ gl.in d.l.Paulo Callimacho.§
36 j.q̃ hic approbant Ang.& Imol.¶ †In ea.ibi.l.rescriptum.§.si pa-
cto &c.magis communiter tenetur illa sol.quæ habet ꝙ hic fuit
actum ꝙ vtrunque possit peti,& sic fuit adiecta clã , rato manẽte
pacto.¶ Vel ꝙ hic pôt peti.s.quatenus excederet æstimationem
facti principalis.l.ꝑdia.ff.de act.emptio.& l.si q̃s a socio.ſ.pro so. b
Adde tñ vnam aliam no.rñsionem q̃ posuit Bal.in c.j. in tit.Im-
pera.Lotha.videlicet ꝙ hic ille qui petit pœnam cõsecutus fue-
rat negotium principale de facto non de iure vñ nũq̃ potuit eli
gere,arg.l.debitori.§.fi.ſ.ad Treb. & ista eẽt peregrina,& noua li
mitatio ad d.l.rescriptum.§.si pacto. cum si. Non puto verũ, q̃a
iste qui petit pœnam non potest allegare ꝙ secutus est negotiũ
principale de facto.i.per sñiam iniustam pro se latam.l.si seruus
plurium.§.j.de leg.j.no.glo.in l.stipulatio ista.in ver.successores.
ſ.eo.sed in d.l.debitor.§.fi.ille qui obtinuit non allegat obtinuis
se per sñiam iniustam,adeo ꝙ ꝑꝑ iniustam sñiam velit se exone
rare. Vñ aliam sol.dedit Bal.in d.c.j. ꝙ hic pœna fuerat apposita a
facto,quia promiserũt diuidẽtes se nihil ꝯ diuisionẽ facturos , et
ꝙ factum est pro infecto haberi non pôt.l. in bello.§.factæ. j. de
capt.Et sic sñia in negotio principali,lata ꝯ petentem fideicom
missum non facit quin ipse petens dicatur ꝯfecisse. Sed in d.§.si b
pacto.pœna fuit apposita iudicio.i. si peteretur.fuit.n.ibi factũ pa
ctum de non petendo,vt ibi cum glo.j. Quod intelligit̃ de non
petendo.s.iudicialiter.l.amplius.j. rem ra.ha.si ergo actori dene-
gatur iudicium.i.quia absoluitur reus,fingitur res per eum in iu
dicium non deducta.arg l.vbi pactum. cum gl. C.de transa.& ꝑ
illam responsionem habes aliam notabilem limit. ad d. §.si pa-
cto.sed non puto hoc esse verum,quia si vera eẽt hæc sol.seque-
retur ꝙ in casu d.§.si pacto.non posset peti pœna quatenus plus
esset in pœna q̃ in commodo exceptionis pacti de non petẽdo,
quia fingeretur ſm Bal.non esse uentum ꝯ pactum , sed ita est
ꝙ quatenus est plus in pœna peti potest in casu.d. §. si pacto, vt
hic no.per Bar.dum alle.d.l.ꝑdia.& no. Cy.in l.cum proponas.
C.de transa.& ibi dixi.& Io.And.in regula bona fides. in Merc.
37 ¶ †In ea.glo.in fi.communiter tenetur ꝙ in sententia nõ est ne-
a cessario exprimenda ᵃ causa quo ad valorem sentẽtiæ.c.sicut no
bis.de re iud.sed iudex bene facit quandoque exprimere ꝑꝑ iura
partis conseruandum. & ita loquitur id,quod legitur & not.in
§.illo.alleg.in gl.& in Spe.in ti.de sent.prola.§. qui aliter.ver.ve
rum.& per Bar.in l.ij.§.ignominiæ.de his qui not.infa.& dixi in
d.§.illo.Et quia sentit hic glos. ꝙ in sententia, de qua hic in text.
non fuit expressa cã,videretur ꝙ hæc sententia debuisset eẽ nul
la tenendo ꝙ hic fuerat male iudicatum,q̃a sententia lata ex cã
quæ est ꝯ ius legis redditur nulla qñ cã est expressa in l.ij. C.qñ
prouo.non est necess.c.j.de reg.iur.cum si.sed respondet hic Bar.
in vj.opp.ꝙ valet sententia lata ex causa quæ est contra ius legis
quando super illo iure,vel lege variæ sunt opi.per Bal.in l.cum prola
tis.ſ.de re iu.Hoc tamen limitat Ang.hic esse verum qñ tãta est
varietas opinionum ꝙ nulla dictarum opp.est communiter ap
probata,exemplum in l.dos a patre.C.sol.ma.cum ibi no.sec si
est aliqua opi.communiter approbata.alle.no.per Inno.in c.ne
innitaris.de consti.Bal.hic etiam idem tenet alleg.no.per Ioan.
And.in c.j.de cõsti.& in d.c.ne innitaris.tñ Io.de Imo.dicit ꝙ for
te posset teneri quod licet communis opi.sit sequẽda, vt voluit
Imol.& Io.And.in locis proxi.alle. non tamen seq̃r ꝙ sñia lata
cõtra talem cõmunem opi.sit nulla, nec illud dicit Inn.aut Ioã.
And.& ꝑ hoc dicit videri eẽ casum hic,attento ꝙ vr̃ eẽ cõmunis
opi.ꝙ hic fuerit male iudicatum. ¶ Et ideo forte limit.Ang. nõ
est bona ſm eum & idem in effectu vult Pau.hic concordans cũ
opi.Io.de Imol.ꝑ istum tex. Rap. hic simpliciter vr̃ tenere illud
ꝙ dicunt Bal.& Ang.hic adde Bal.in l.fi.de inst.& ni.simpliciter
refert verba Bar.hic Ang.in l.iij.§. hoc aũt.de dã.infe.quem ibi
simpliciter sequitur Imol. approbat limitationem quã ipsemet
Angel.posuit hic per ꝑi.ꝑ Inno.in loco ꝑal. & vide Bart.in d.§.
hoc autem.in fi.vbi dicit idem ꝙ ipse tenuit hic.adde etiãꝙ An-
to.de But.& Imo.in c.ab excommunicato.de rescri.& in c.j.de cõ-
sti.tenent contra dictã limit.Ang.& ꝑ hoc alle. no.ꝑ gl.& doct.
in d.l.cum ꝓlatis.& no.ꝑ Inn.in c.cum spãli. de app.& ꝑ Cy.in
l.j.C.de erro.cal.& ista est intentio Bal.in d.l.cum prolatis.vt pa
tet ꝑ exempla quæ ipse ibi ponit.Dicit tamen Raph.ꝙ dicta sol.
data ꝑ Bal.hic.in vj.op.sibi non placet,quia tempore Scæuolæ
qui fuit author huius.l.non apparet ꝙ in hoc eẽnt variæ opi.vñ
respõdet ipse aliter ad contrariũ dicẽs,videlicet ꝙ licet hoc ma-
le fuerit iudicatum tamen hic apparebat error ex lectione ipsi⁹
sententiæ.nam hic non ꝓnunciauit ꝙ ex diuisione transactum
eẽt sup fideicommisso,sed ꝓnunciauit reum non teneri, q̃a trã
sactum eẽt,& sic de errore non apparebat ex sola sententia nisi
ꝑ inspectionẽ aliorum actorum. Vñ si iudex ꝓnunciauit mino
rem xiiij.annis posse testari hoc exprimendo non valet senten-
tia.secus si dicat pronuncio Titium potuisse testari,licet in veri-
tate apparet eum eẽ pup.l.ij.C. quando ꝓuo. & illa sol.mihi nõ
displicet.nam ad hoc vt sententia reddatur nulla ꝑ expressionẽ
erroris iuris requiritur ꝙ ille error oculo corporali legi possit.
b ᵇ secus si ex mẽte & intellectu ꝑcipiatur, vt ſm.no.Inn.& Host.
in c.P.& G.de offi.dele.& Ant. de But. in c.fi.de test.cog.& in d.
c.ab excõmunicato.vbi hoc reputa sing.dictum.¶ Posset sustine
ri sol.data ꝑ Bar.q̃a tex.hic vr̃ satis ꝑsupponere ꝙ etiam tempo
re huius.l.erat dubium.an fideicõmissum intelligeretur remis-
sum per diuisionem factam cum clausula. de qua hic in tex.alias
si fuisset clarum ꝙ videretur remissum, iuriscon.superuacuo &
de indubitato quæsiuisset hic de eo de quo quærit.l.an illa sñia
inter

ADDITIONES.

a ¶ Exprimẽda. Adde Ang.in l.an ſeor.§.si iudex.de re iud. Bal.in l.si q̃s testã.de fideicom li. Anto.de But.post Io.And.in c.examinata.de iud.gl.in c.cõfirmationẽm.in verb.infir.tit.de elec.in vj.qui dicit ꝙ quando cassatur ele.per sñiam in dubio videtur cassari ex causa quæ minus præiudicat.

Tho. ¶ Vide plures ꝯcor.plene ꝑ Fel.i c.sicut nobis ex̃.de re iud.l 4.declaratiõe.

b Fran. ¶ Posit. Vide tu Alex.in cons.79.in ij.vol.& ꝙ error expressus in sententia reddat ipsam nullam. vide Frã. Are.in ꝯs.77.& aliquid per ipsum i ꝯs. 157.

Hen. Fer. ¶ Adde tu videndum Ph.cor.cons.62.inc. q̃q̃. ver.his tamen,in 4.vol.& bald.cons. 287.inc.factum tale.circa fi. in iij.vol.an.fie.in consi.ij.ver.cum ergo.in ij.vol.vbi ꝙ vbicunque iudex errat in iure & suum errorem exprimit in sententia,sententia est ipso iure nulla, & vide Guid. Pap. sing.183.inci. inquantum vbi.& ꝙ non refert quantum ad effectum nullitatis sententiæ an error sit expressus in sententia, vel possit constare ex actis. Et adde ꝙ dicit eoa ...ere expressum iuris errorem quando in sententia redditur cum propter q̃ sñiaẽ, & illa ẽ erronea,ut ꝑ Ph.cor.cõs. 14.inc.in hac cõsulta.ver.& dr̃ i 4.vo

inter easdem personas faciat ius quo ad pœnam. Et etiam non
posset dici quod eēt clarum quod fideicommissum non intelligeretur
remissum, quia pro & contra erant rōnes vrgentes, vt patet ex his
quæ dicta sunt.s. Et dato etiam quod per rationes probent verum
eē de iure quod fideicō. non intelligatur remissum per dictam diui-
sionem. tamen hoc casu non debet reddi sententia nulla conti-
nens expressionem erroris iuris, quia ita demum redditur sen-
tentia nulla per expressionem erroris iuris, quando de illo iure
est expressus & specificatus casus legis, secus si alio modo probet
puta per similia, vt signanter decidit Inno. in d.c. cum spāli. el.j. su-
per glo. in verb. suspectus. & Cyn. in l.j. C. de erro. cal. & Cyn. &
a Bal. in l.ij. quando pro uo. & Ant. de But. in c.j. de re iud.[a] & ad hoc
38 facit. d.l. cum prolatis. ¶ † Et per prædicta tangit hic Ang. an & quā-
do sententia lata ex falsa causa sit nulla, & concludit quod regulari-
ter non est nulla, vt hic sm lect. Hugolini tenentis hic fuisse ma-
le iudicatum, ita etiam dicit sentire glo. in d.l. is ad quem.s. de ac
quiren. hære. & vr̄ tenere quod sententia valeat nisi per appella. vel
alio remedio rescindatur. Fallit in v. casibus sm Andr. primo si
fuit lata ex falsa causa per l. qui testō.s. de excu. tuto. & ita dicit
tenere Inn. in c. in pñtia. de renunc. & per hoc dicit posse limita
ri leges dicentes, quod sententia lata sub conditione valet. l.j.§. bi-
duum. j. qñ app. sit. l. cum iudex cum ibi no.s. de sent. & interlo.
om. iud. quia illud est verum nisi sit lata ex falsa cā. & h.d. ipse
ignorare legistas, sed dicit Io. de Imo. quod hæc fuit originaliter sol.
glo. in d.l. qui testō. Fallit secundo si eēt lata contra minorem in cau-
sa excusationis a munere tutelę vel curæ. l.ij. C. si ex fal. al. & h.d.
Io. de Imol. eē valde no. quia sentit Ang. quod si aliter q̄ in causa ex-
cusationis eēt lata sententia ex falsa causa, esset idem in maiore
quod in minore. & est magna limitatio ad not. per Bat. & doct. in
d.l. si is ad quem. & istam limit. dicas etiam approbari per Sal. in
d.l.ij. C. si ex fal. alle. Et est fortior rō sm Sal. quia in tali iudicio in-
defensi sunt minores tanq̄ carentes in illa causa administratore.
adde etiam quod in hoc Dyn. in d.l. si is ad quem. dicit verum eē quod
spāle est fauore pupilli, vt sententia lata ex falsa causa sit ipso iu-
re nulla allegat. d.l. qui testō. quæ loquitur causa excusationis tu
telę, item loquitur quando fuit lata ex causa falsa secundū vnam
sol. glo. ibi q̄.s. retuli. & q̄ etiam approbat Ro. per not. in d.l. si is
ad quem. & dicit quod licet Bar. ibi dicat quod q̄uis snia diffinitiua lata
ex falsa causa contra minorem sit nulla per d.l.ij. tamen posset respon-
deri quod illa l. loquitur in decreto iudicis. l. si cum pater. ff. de excu.
39 tut. non autem in sententia diffinitiua. ¶ † Constat autem quod de-
cretum ex falsa causa interpositum redditur nullum. & si nulli-
tas non concernat fauorem minoris. l.j.§. hæc verba. j. ne vis fiat
ei. l. cum vero. §. subuentum. de fideic. lib. Adde etiam quod Bar. in l.
diuus. post glo. ibi. ff. de re iud. tenet quod etiam in sententia sit spāle
fauore minoris, per d.l.ij. Ita etiam tenet Anto. de But. in c. licet
cām. de pba. & dicit ibi no. d. Ab. quod idē erit in Ecclesia qđ in mi-
nore, argu. c.j. de resti. in integ. & hoc etiam tam in sententia lata
contra Ecclesiam q̄ contra minorem firmauit indistincte Ioan. de Imol. in
c.j. de depo. Idem etiam dicit Rom. in l. si is ad quem. tam in mi-
nore q̄ in Ecclesia, licet de prædictis non faciat mentionem. Et
pro ista similitudine Ecclesiæ & minoris, alleg. ipse in fin. no. per
glo. in l. si præses quasi desertam. C. quomodo & quando iudex.
Puto tamen verius eē quod extra casum. l.ij. non succurratur mino-
ri per viam nullitatis sententiæ propter expressionem falsæ cāę.
40 ¶ † Tertio fallit secundum Ang. si est lata ex falsa cā quæ sit contra ius
scriptum, alleg. no. per Inn. in d.c. in pñsentia. & probatur in d.l.j. C.
quando prouo. non est neces. cum si. Et no. gloss. in d.l. qui testa-
mento. quod intelligitur quādo ius scriptum est certum, & de eo est
expressus casus. l. vel. de eo non sunt opi. vt s. fuit declaratum, &
hęc tertia limitatio recipit alias modificationes & declarationes,
41 vt dixi in d.l. cum prolatis. ¶ † Fallit quarto secundum Angel. in
beneficialibus si iniquitas & falsitas cāæ pateat notorie ex actis
secundum opin. quorundam quos refert Inno. in c. cum Bertol-
dus. in ver. concessimus. de re iudi. de quo dic vt ibi. ¶ Fallit quin
to secundum Ang. si est lata contra falsas allega. falso factas contra absentes
quas iudex fuit secutus. l. si ptor. §. Marcellus. de iud. secus dicit si
contra præsentem eēt lata a contrario sensu illius. §. quia tunc eēt aliqua
& bene posset peti rescindi per resti. in integ. si per falsas attesta-
tiones, vel per falsa instrumenta eēt lata. l. fi. C. si ex fal. instru. Et
subdit Ang. se intelligere. d.§. Marcellus. prout intelligit Barto. s.
quod ibi sententia fuit nulla, non autem aliqua sicut ibi tenuit glo.
& Inno. in c. cum in iure. de offi. deleg. quod probat Ang. quia ille §.
se habet continuatiue ad prin. l. in quo princi. deciditur quod iudex
executor sententiæ prætoris non audit excipientem contra sentē-
tiam latam contra absentem ne elusorium fiat decretum prætoris,
ergo loquitur de decreto valido & sic non audit excipientem de
iniquitate sententię. vnde iudici de executione sententiæ cogno
scenti est interdicta potentia audiendi quando sola iniquitas al-
legatur, subdit autem ibi Marcellus notando quod si allegatur sen-
tentiam fuisse latam & obtentam contra absentem per falsas al
legationes, quod tunc talis q̄rela opponentis admittitur vnde non
est propter aliud, nisi quia allegabatur nullitas causata a dolo p-
dicto non aūt iniquitas mera, & sic cessabit ratio posita in prin.
illius. l. dum tex. dicit alioquin elusorium erit decretum præto-
ris &c. Nam ex quo decretum est nullū cessat illa ratio, deinde
notando. i. nouum casum addendo subdit ibi Paul. vt refert au-
thor legis in d.§. Marcel. quod si coram dicto executore allegatur quod
per dictam falsitatem sit obtenta sententia contra absentem ex
causa necessaria & probabili, & legationis causa reipublicæ, vel
infirmitatis quod hoc casu in ptāte iudicis exequētis est aut nō exe-
qui iudicatum, aut denegare audientiam petenti executionem,
& differt dictum Marcelli a dicto Pau. secundum Ange. q a Mar-
cellus fuit locutus quando sententia fuit lata contra absentem
ex alia cā q̄ necessaria & probabili, puta quia absens ex cā volū-
taria, vel quia relegatus. vnde dicit quod licet vtroque casu sentētia
sit nulla, tamen in casu Marcelli solum poterit iudex datus sup
executione admittere q̄relantem ad informationem, & admit-
tere probationes admittendas ad iudicantem, vt dicit Inno. in c.
de cætero. de re iu. qđ est no. dignissimum secundum Ange. sed
in casu Pau. nedum poterit p̄dicta facere, & supersedere in exe-
cutione, sed etiam poterit iurisdictionaliter de tali nullitate co-
gnoscere, & pronūciare sententiam nullam fore, & sic erit date
casum notabilem in quo iudex inferior de sententia superioris
cognoscit & super eius nullitate pronunciat, alīs autem extra ca
sum p̄dictum non pronunciat, licet audiat q̄relantem de nulli-
tate, & accipiat probationes, vt referat ad superiorem, vt in dict.
ver. Marcel. Et no. Innocen. in d.c. de cætero. Et per hoc dicit An
gel. illum. §. Marcellus. reddi peregrinum & sing. & non eē alibi.
Et subdit quomodo intelliges istum. §. quem nunq̄ intellexisti.
& sic apptubat dictum intellectum. Et ex his dicit ipse resultare
maximam vtilitatem, quia cum secundum formam statutorum
Italiæ contra absentes & indefensos etiam in causis capitalibus
si ferantur sententiæ, & banna, & etiam p̄cepta instrumētorum
guarentigiæ sententialiter promulgantur, absens prorsus dictas
sententias, seu banna, vel p̄cepta si tempore executionis proba-
bit hoc emanasse per falsas alle. falso factas impedier executio-
nem sententiæ. ¶ Dicit etiam & sic secundum eē intellectum ad
d.§. Marcel. s. quod ibi semper loquatur non de sententia nulla, sed
valida q̄ veniat restituenda per resti. in integ. quem intellectum
sensit ibi gloss. secundum eum. ¶ Tertium dicit esse intellectum
quem sensit Inno. in c. cum in iure. in glo. super vers. de manda-
to. extra. de offi. deleg. vbi videtur quod in §. Marcellus. sentēna erat
aliqua, sed quia pendebat appellatio, ideo iudex deputatus sup
executione debet supersedere in illa. Quartum dicit eē intelle-
ctum Innocen. in d.c. de cætero. s. quod in §. Marcel. iudex datus sup
executione si dicat sententiam eē nullam, vel rescindendam te-
cipiat ad sui informationem probationes nō vt pronunciet exe
quendam, vel non exequendam, sed vt referat ad iudicem quod re-
mittat ad superiorem qui iudicabit de cā, non tamen aperit In-
nocen. an sententia primo lata fuerit aliqua, vel nulla. Quintus
& vlt. intellectus secundum Ang. est quod ibi sententia erat nulla,
quia lata erat per falsas alleg. falso, seu dolose factas, & ita dicit
quod illum tex. intelligit Bar. sed dicit Angel. ibi videri quod intellectus
& opin. Bar. sit partim vera & partim defectiua. nam defectiua ē
inquantum dicit indistincte obtentam sententiam per falsas al-
le. falso factas eē nullam. non enim est nulla cum est lata contra
præsentem. l. seruo inuito. §. cum prætor. s. ad Treb. ibi enim in-
teruenit ambitio, ergo dolus. tamen sententia est aliqua, q a fuit
lata contra præsentem, vt patet ibi cum fuerit lata cā cognita. &
l. fina. C. si ex fal. instru. vbi est casus exp̄ssus secundum Angel. &
q̄uis non sit nulla, tamen si lata est per falsas attestationes, vel in
strumenta falsa, potest aduersus illam restitutio in integ. implo-
rari. & si petitur executio debet suspendi si excipiatur de falsita-
te, & etiam ea probata datur soluti repetitio, vt d.l. fi. hoc est er-
go plus in sententia lata ex falso instrumento, uel per testes fal-
sos, quia retractatur licet pars falso, seu dolo nihil fecerit, secus
vbi per falsas alle. facti est sententia lata, quia non retractatur si
est lata contra præsentem. dicit tamen Io. de Imol. hic, quod hæc dif
ferentia q̄ ultimo facit Ang. inter falsa instrumenta, seu testes, &
alīs allegationes facti non videtur iure bene probari. Est etiam
defectiua opin. Bat. sm Ang. quod etiam si contra absentem sit lata
non semper est nulla, ut patet in sententia excō. lata per falsitatē
contra

ADDITIO.

a Franc. In c.j. de re iud. Vide tu ibi Inno. in 12. limitatione.

cõtra abſentem,q̃a non erit nulla ne rũpatur neruus eccleſiaſti-
cæ diſciplinæ,ꝙ q̃dam etiam tenuerunt pro ſentẽtia abſolutio-
nis ab ea,vt no.glo.Innoc.& In.And. in c.ex parte.de offic.ordi.
Item non eẽt nulla vbicũque falſitas allegationum non eſſet.in
facto, ſed in iure ſi iudex errore non expiſſo in ſnia inductus ex
falſis all.litigãtis q̃ erat ſubtiliſſimus aduocatus tulit ſniam,ne-
mo dicet talem ſniam ꝯ abſentem latã eẽ nullam.d.l.cũ prolans
iũcta.l.ij. qñ ꝓuo.nõ eſt neceſ.Et ex hoc vr̃ ſm Ang.ꝙ licet iudi-
ci ignoranti falſo ꝑualerit litigator eẽ ꝓbatã illius intẽtionem
cuius ꝯtrũ apparebat notorie ex actis,ſnia nõ eſt nulla,vt ſignã-
ter dicit Inn.in c.qm̃ ꝯ. de ꝓba.fallit ſm Ang.forte in bñficialib.
vt no.Inno.ſm quoſdã.in d.c.cũ Bertoldus. in gl.ſup ver.ꝓceſſi-
mus.de re iu.¶ Prædictis addit hic Io.de Imol. ꝙ illum primum
intellectum quem approbauit Ang.hic ad d.§. Marcellus.vr̃ & ẽt
tetigiſſe Inn.c.cũ in iure iu ver.alij forte melius &c.de offi. dele.
ſed non vr̃ ſm Io.de Imol.bonus nec cõfirmari lr̃æ,q̃ ibi vr̃ præ-
ſupponere aliud eẽ p̃torẽ,& aliud eẽ iudicem datũ ſuper execu-
tione & in fi.in ver. Pau. non dicit de iudice ꝙ habeat denegare
executionẽ & ꝓnũciare,ſed de ipſo p̃tore.& ſic vr̃ ꝙ poſſit intel-
ligi ille finis poſtq̃ ipſe iudex datus ſup executione retulit nego
tiu ad ipſum p̃torẽ qui iudicauerat,vt ſi tũc ipſe p̃tor ſit ille qui
habeat ſuper hoc ꝓnũciare,& hũc intellectũ ſenſit Bar.in l.a di-
uo.ſ.de re iud.& forte voluit ſentire Inn.in d.c.de cætero.Poſſet
dici ſm Io.de Imol.ꝙ in d.ver.Pau.ponatur nouus caſus qñ ſnia
fert̃ ꝯ abſentẽ ex cã neceſſaria & ꝓbabili, licet nõ ſit aliqua alle-
gatio falſo facta,nam tunc ſi iudex ſcit impedimẽtũ ſnia erit nul
la iuxta.l.q̃ſitum.cũ ibi no.ſ.de re iud. Si autem neſciuit ſaltem
cõcedẽda erit reſtõ ꝑ ipſum iudicem q̃ ſentẽtiauit, nõ per infe-
riorem & ſic alternatiua ibi poſita intelligit̃ ſm diſtinctionem
ibi poſitã,& hũc intellectum vr̃ ibi ſenſiſſe Bar. Aliter etiam di-
ci poteſt ſm eum ꝙ prima pars alternatiue ibi poſita in fi.refe-
ratur ad caſum quando actio deſcẽdẽs ex ſnia intentat̃,ſecunda
vero referatur ad caſum quando officio iud.executio petatur,&
hæc poſitio multũ lr̃æ cõformat̃, vt ibi ſenſit Bar.& ſubdit etiã
hic Io.de Imo.eẽ aduertendum ꝙ lic et prima faciæ videat̃ quod
in ver.Marcellus. ſnia non fuit nulla, q̃a tex.ibi dicit in caſu ibi
poſito debere q̃relã admitti,& q̃rela eſt remedium reſciſſorium
l.ꝑiũcta.l.Papi.§.fiet.quaſi per totum.ſ.de inoffi.te.tñ ſm eũ põt
dici ꝯtrium , q̃a nedũ q̃rela adaptatur ad remedium reſciſſonũ,
vt in d.l.iuribus.ſed etiam ad remedium nullitatis, vt patet ex.l.
q̃relam.C.de fal.& in dubio debet intelligi prout ſuadet ratio
ſubiectæ materiæ.l.ſi vno.in princ.ſ.loc.& in caſu.d.§.Marcellus.
ratio ſuadet vt accipiatur pro remedio nullitatis,& non pro re-
medio reſciſſorio rel.in integ.ꝑꝑ verbum ſciens,ibi poſitũ,nam
al̃s nõ eẽt differẽtia an ſciens,an ignorans falſo aliquid allegaue
rit,ꝑꝑ qđ obtinuerit ſententiam cum etiam in caſu quo allega-
42 uit ignoranter detur reſtõ ut ibi no.glo.† dicit etiam ꝙ pro intel
lectu.d.§.eſt addendum illud ꝙ no.Bar.in l.j.C.de aduo.di.iu.&
in l.j.C.de ſatiſd.& Io.And.in c.ꝙ ad conſultationẽ. ad fin.de re
iud.vbi Io.And.poſt Hoſt.vr̃ plus dicere ꝙ etiam ſi nullitas ſnię
allegetur coram executore non debeat admittere excep. nulli-
tatis,niſi de illa conſtet per cõfeſſionem partis.Secus ſi ꝑ teſtes,
& ꝑ hoc reprobat̃ gl.in d.§.Marcel.ver.approbatũ.q̃ ſenſit oppo
ſitum.Tñ ſm Io.de Imo.verius vr̃ opi.illius glo. ꝑ illum text.in
ver.approbatum.& ſic vr̃ loqui de ꝓbõne teſtium,nõ aũt de cõ-
feſſione,cum illa non ſit propriè ꝓbõ, ſed ꝓbõnis releuatio, ut
no.Io.And.in rubr.extra.de ꝓba.& Cy.in l.actor.C.de ꝓba.niſi
fortaſſis ſuſtinendo Hoſt.dicas ꝙ tex.in d.§.Marcel.nõ dicat pro
batum,ſed approbatum.plus tñ placet ſm Io. de Imo.opi.gloſ.
q̃ cõiter ſequuntur doc.nr̃i.¶ Subdit etiam Hoſt.in d.c.ꝙ ad cõ
ſultationem.ꝙ poſſet aliter dici,videlicet ꝙ ſi p̃ſupponit̃ nullitas
iudex executor debet audire q̃relã, vt referat & ſuſpendere de-
bet iudicatum,ſed ſi ꝓponatur tale qđ ꝑꝑ ꝙ ſnia non ſit nulla,
licet reſcindenda,tunc non cogit̃ audire, ſed poſt ſi vult. Vel &
tertio dicit Hoſt.ꝙ ſiue dicatur nulla ſnia,vel reſcindẽda poteſt
executor audire ſi vult.nõ vt ꝓnũciet,ſed referat, nõ aũt cogitur
audire,imo nõ põt exeq̃ ſi vult , & imputet ſibi ꝙ corã ſuperiore
iudicatũ nõ ꝓpoſuit.ſed ſm Io.de Imol. nõ vr̃ verũ eẽ hoc vlt.di
ctũ Hoſt.q̃a ĩmmo de neceſſitate vr̃ ꝙ ſi ꝓponat̃ nullitas debeat
illã audire ꝑ d.§.Marcel.ubi ẽ verbũ debet, ꝙ ſui nã importat ne
ceſſitatẽ.iuxta no.in l.ſæpe audiui.ſ.de offi.pſi. & in l.ij.C.de pi
gno.vbi ꝑ Bar.in prin.ſuæ repe.ꝙ putat Imol.ꝓcedere ſi incooti
nẽti velit dicere de nullitate,al̃s ſecus ꝑ no.ꝑ Bar.in l.iij.§.ꝯdẽ-
natũ.ſ.de re iud.& ꝑ id ꝙ hr̃ in l.ſatis aperte.C.ad l.Cor.de fal.&
ꝑ Inn.in c.poſt electionẽ.de ꝯceſ.pb.¶ Idẽ vr̃ ſm eũ ſi opponat
aliq̃d ꝑꝑ ꝙ veniat ſnia reſcin.l.pe.cũ ibi no.ſ.de ꝯceſ.vbi vr̃ caſus
in d.c.de cętero.de re iu.ꝙ tñ vr̃ mirãdũ ex quo ſnia eſt aliqua &
pars tale qđ nõ ꝓpoſuit corã ſuperiore q̃ iudicauit.Et ideo dicit
Io.de Imol.ſe putare forte poſſe dici ꝙ ſi opponẽs nõ hẽat copiã
ſuperioris,teneat̃ iudex executionis admittere dũmõ probõnes
incõtinẽti offerãtur,al̃s nõ teneat̃ admittere, ſed poſſit ſi velit nõ
vt ꝓnũciet,ſed vt referat.& ſm iſtã diſt.intelligit.d.l.pe.& d.c.de
cætero.Et facit in ar.illud ꝙ no.in l.nullus.C.de iudc.& in l.ait ꝑ-
tor.§.ſi debitorẽ.ſ.q̃ in frau.cre.& ẽ noua ꝯſideratio &,noua opi.
ſm eũ ſubdẽtẽ ꝙ etiam vbi ſpectaret executio ad Romanũ Põt.
vt q̃a eẽt ſnia lata ꝑ ſuũ delegatũ q̃ eẽt mortuus poſt ſniam latã
cuius executionẽ poſtea alteri cõmiſerit, ꝙ q̃a nõ ita faciliter ip-
ſi⁹ Papę ſicut alterius ſuperioris copia hẽri poſſet,teneat̃ execu-
tor admittere opponẽtẽ ſicut ſi al̃s copia nõ hẽret, arg.eius ꝙ hr̃
in l.ſul.§.fi.de leg.j.& ita poſſet intelligi.d. c.de cætero.ꝑ quo fa-
cit id qđ ibi no.Inn.vel forte ſm idẽ erit in Papa ꝙ in alijs, quia
Vicecacellanus expedit lr̃as iuſtitiæ ſm ꝯſciam Papæ, cuius Vi-
cecãcellarij facile copia hr̃i nõ põt,& ꝑ hoc patet ſm eũ qualiter
d.l.ſi p̃tor.& d.§.Marcel.debeat intelligi.¶ Adde ꝙ Spec.in ti.de
exec.ſen.§.fin.in fi.circa intellm̃.d.§. Marcel.in fi.vr̃ ꝯcordare cũ
opi.Bar.in d.l.a di.pio.in prin.& ſic eſt ꝯ primũ itellectũ hic po-
ſitũ & approbatũ ꝑ Ang.& certe ille primus intellſ Ang.in eo
in quo diuerſificat caſum poſitũ in ver.Marcel.a caſu poſito ĩ d.
ver.Pau.ñ ẽ vr̃ hr̃e q̃d̃ ſe rõnẽ,ꝑꝑ ꝙ magis vno caſu q̃ alio iudex
datus ſuꝑ executione poſſit cognoſcere & ꝓnũciare de nullita-
43 re ſi bñ in ſpiciat̃.† & de illo articulo an iudex executionis poſſit
cognoſcere & pronunciare ſuper exceptione nullitatis ſnię, vl-
tra no.ꝑ Bar.& alios in d.l.a di.Pio.in prin.cũ conneor. ſuperius
alleg.vide omnino per Spec.cuius ſnia cõiter approbatur in d.
ti.de exec.ſent.§.ij. ver.vt aũt & per doc. poſt gl.in c.paſtoralis.§.
quia vero.de offi.deleg.ꝑ Ang.in l.iij.§.condemnatum.de re iu-
di.& Bal.& Sal.in l.ſi non cognitio. C.ſi ꝯ ius.& dixi in d.l.a di-
uo pio.& dictũ primum intellectum quem approbat hic Ang.
ad §.Marcel.reprobauit etiam Rom.in d.l.is ad quem.quia infe
rior non poteſt infringere ſniam ſuperioris.l.minor autem ma-
giſtratus.ſ.de mino.in prin.& c.cum inferior.de ma.& obe.tñ il
la iura loquuntur qñ ſnia ſuperioris eẽt aliqua,ſed in caſu poſi-
to hic per Angel.erat nulla.al.etiam Rom.ꝯ Angel.illa q̃ poſuit
Io.de Imol.licet de eo mentionem non faciat. Vñ ad d.verſicu.
Marcel.& ad d.ver.Pau.magis placet intellectus poſitus ibi per
Bar.quem ſequunt̃ alij ibi in l.ij.& l.fi.C.ſi ex fal.inſtr.iungendo
verba Inn.in d.c.de cætero.q.cq̃d dixerit Ang.hic, & in d.l.ſeruo
inuito.§.cũ p̃tor.ſ.ad Tre.vbi ẽt Ang.vr̃ partim adhærere illi pri-
mo intellectui,quem ipſemet approbauit hic. nã Ang.in d.§.cũ
p̃tor.intelligit ꝙ in verſ.Marcel.ſnia fuit lata ꝯ illũ q̃ erat abſens
ex cã voluntaria tñ,ſed in ver.Pau.fuit abſens ex cã neceſſaria,
& probabili puta legationis vel infirmitatis. Tñ in alio diſcre-
pat Ang.ibi ab intellectu quem ipſe approbat hic,q̃a Ang.ibi di
cit ꝙ in ver.Marcel.ſnia eſt aliqua, ſed venit reſcindẽda ꝑ reſti.in
integ.ſed in ver.Pau.ſnia eſt nulla,& iſte eſſet ſextus intellectus
Ang.ad illum.§.Ipſemet Ang.hic vult ꝙ in vtroq; ſnia ſit nulla,
licet in alio differãt illi duo ver.vt ſ.retuli.verior vr̃. opi.ꝙ vtroq;
caſu ſnia fuerit nulla q̃cũq; fuerit abſentia,vt intelligit Bar.poſt
glo.ibi & probatur ibi in ver.ſciens.nã ſi ibi veniret ſnia rettactã
da per reſti.in inte.non dixiſſet ibi tex.ſciens falſo &c.Quia ẽt ſi-
ne ſcientia veniret reſcindẽda per reſti.vt ibi no.in glo.& ꝑ doct.
in d.l.diuus.Et ideo etiam Pau.de Caſt.in d.§. p̃tor.maxime in
lect.Paduana,reprehẽdit dictum intellectum Ang.ibi poſitum,
quia eſt eadem ratio ex quacunque cã ſit abſens dummodo ſit
lata ex falſis alle.falſo factis,& ibi etiam Ang.appobat illud ꝙ di
xit hic in ij.fallen.circa.l.ij.C.ſi ex falſ.al. quod tenuit.ſ.& iſta ibi
adde.Et per iſta apparet ꝙ ſecundus & tertius intellectus.ſ.rela-
tus ad d.§.Marcel.quos poſuit hic Ang.nõ ſunt veri, q̃a ille ver.
Marcel. non poteſt intelligi in ſententia valida per illud verbũ,
ſciens. ¶ Quintus vero intellectus quem refert Angel.hic fuiſſe
traditum per Barto.eſt minus bene relatus per Ang. hic, q̃a Bar
tol.ſemper loquitur quando ſententia eſt lata contra abſentem
ex falſis alleg.falſo factis , vt patet ex not. per eum in d.l. ſi is ad
quem.& in d.l.ſi diuus.& in d. l.ij.C. ſi ex fal. inſtrumen. aliqua
etiam ad dict.§.Marcel.vide per Innocen.in c.dilecti. de reſcript.
& in c.cum Bertoldus.de re iudic. & in cap.fina. de accuſa.& ibi
ſingu.dicit Innocen.ꝙ nedum habet locum. d.§. Marcell.quan-
do ſententia eſt lata contra abſentem propter falſas allegatio-
nes falſo factas pro præſente vt tunc ſententia ſit nulla ipſo iu-
re, prout eſt ibi tex.reputatus ſingu.ſed etiam idem erit ſi ille ꝑ
quem lata eſt ſententia falſo tacuit iura & defenſiones abſentis,
& illud ſequitur Anto.de Butri.in cap.ſi duobus.de appellatio.
ſed illud reprehendit Rom.in d.l.ſi is ad quem.per no. per Bart.
in l.vnica.C.de ſanſda.& quia.§.Marcel.loquitur in falſo allegã-
44 te non in omittente. ¶ † Item quia maior eſt dolus commiſſus
in committendo q̃ in omittendo alleg.no.per glo. in l.ii mora.
ſ.ſolu.

s̃.solu.ma.& in l.diuus.s̃.ad Silla. & quia quis nō tenetur contra
se allegare iura partis aduersę.l.nimis graue.s̃.de testi.& in l.j.C.
de eden.c.j.de proba.dicit tamen ꝙ dictum Inn. posset saluari in
vsurario qui tenet edere contra se iura partis aduersæ,vt in cle.j.
de vsur.relinquit tamen cogitandum.sed dic ꝙ licet Inno.in d.c.
fin.primo ponat dictam ampliationem ad.d.§.Marcel. tñ illam
non videtur firmare, sed potius cōtrarium dum vltimate recitat
opi.aliorum dicentium ꝙ processus tenet si citatus non compa-
rauit,& in illa opi.residet,& ita tenet Io.de Imo.in d.c.fi. & in d.
c.si duobus.per illam rationem,ꝙ quis non tenetur allegare con
tra se iura partis aduersę.d.c.cum si.d.Ab.in c.si duobus.& d.An
to.de Bu.in d.c.cum Bertol. de re iudi. similiter sequuntur illam
45 opi.Inn.& pro eis facit licet ipsi nō allegent † quia ita committi
tur falsum tacendo verum,sicut exprimēdo falsum.c.j.de cri.fal.
c.super literis.de rescr.l.pr̄sbiteri. C.de epi.& cle.in l.pr̄scriptione.
C.si contra ius vel vti.pub. Et tamen magis placet mihi opi.con
traria ꝙ sententia valet,quia illa opi. non videtur bene iure pba
ri,& pro opi.q̃ teneo vltra prædicta facit id quod no.gl.in cle.cō
sti.in ver.de nouo.in fi.de ele.ꝙ voluit glo. bene no.xxij.q.ij.in c.
ne quis arbitretur.ad fi.gl.ma.vbi gl. dixit ꝙ præterquam in teste
tacendo veritatem non dicitur committi falsum , & istam partē
46 dixit procedere etiam in vsurario , † quia licet vsurarius tenetur
edere aduersario intellr.s.aduersario petente. Nullibi enim habe
tur ꝙ si aduersarius non petat ꝙ debeat sibi offerri, satis enim est
ꝙ petenti æditionem mora non fiat.l.fi.§.j.s̃.quo leg.& l.cum pa
tronus.in prin.s̃.de ope.lib.& traditur per gl. in c.cupientes.§. si
vero.in ver.cōtemplent.de ele.in vj. aliquid etiam de intellectu.
d.§.Marcel.vide per Ang.in l.fi.s̃.de iusti.& iu.& per Bal. in d.l.q
47 testamento.† Et vnum vltimo loco circa hoc posuit Ang.hic di-
cens,ꝙ licet sententia lata ꝯ præsentē per falsas alleg.falso factas
valeat.vt in d.§.Marcel.a contrario sensu tñ quia victor petendo
executionem illius sententiæ est in vero dolo,& poterit per do-
li exceptionem repelli,& de hoc dicit esse tex.no.in.l.si a te.s̃.de
dolo.& in l.si legatarius.e.ti.Quinimmo solutum pro executio
ne talis sententiæ repeti posset, non per condictionem indebiti
quæ pp sententiam cessat sed per cōdictionem sine cā,vt not.gl.
in l.si fideiussor.§.in omnibus.s̃.so.ma.& per Cy.in l.fi.C.de con
di. inde. & eodem mō si reus per falsam obreptionem obtinuit
contra actorem præsentem fieri absolutoriam etiam actor volē-
te, & ad volēdum subducto p calliditatem rei succurreretur ipsi
actori , qa de nouo agere poterit,& si obijciatur exceptio rei iu.
se tuebitur doli replicatione per.d.l.si a te.& d.l. si legatariut . &
ꝙ no.Inn.in.c.grauis.de deposi. Et adde ꝙ illud idem voluit ipse
met Ang.in d.l.si seruo inuito.§.cum prætor.ad Treb.& in l. di-
uus.de re.iu.de quo vide ꝙ ibi dixi post Io.de Imo.per Iac.Bu.in
l.si pecuniam.cum.l.se.C.de re iu.& aliquid per Bal. in l.j. C. de
adno.di.iu.& p Io.de Imo.in l.Imperatores.de re iu.& quod ibi
48 dixi . ¶ † Sextam potes addere fallentiam ad regulam. s̃. datam,
quæ habet, ꝙ sententia lata ex falsa causa consistente in facto va
let , nam illud verum est vbi falsitas respicit substantialem ordi-
nem iudiciorum,vt quia dixit litem esse cont.cum non esset. nā
sententia redditur nulla,ſm Bar.in.d.l.si is ad quem.alle.l.si quis
obrepserit.j.de fal.sed vt dicit Io.de Imo.in d.l.si is. ad quem isto
casu sententia redditur nulla non ratione falsæ alleg. vel causæ,
sed ratione defectus ordinis substantialis iudicij iuxta.l. pr̄latam.
49 cum ibi no.C.de senten. ¶ † Septima potest esse limitatio si sen-
tentia sit lata ex falsa causa expressa in sententia per relationem
a ad acta.[a] vt quia dicat iudex in sententia,quia per a.& b.testes est
probatum sempronium mutuasse Titio.x.& ideo Titiut cōdem
natus in.x.& ex actis appareat ꝙ illi testes non probant . vt quia
interrogati dixerunt se nihil scire de mutuo . ita probatur in d.
c.cum Bertol.secundum Inno.hic,sed de hoc dic vt dixi post Bal.
50 in l.vnica.C.de erro.cal.& in.l.ex diuerso.§.j.s̃.sol.ma. ¶ † Et qa
dictum est ꝙ interdum sententia lata ex falsa causa redditur nul
la expedit scire quid si sententia est lata ex duabus causis expres-
b sis quarum vna est vera altera falsa,an tunc reddatur nulla.Inn.[b]
in c.in præsentia.de renun.tenet ꝙ non , vt sic in duobio res po-
tius valeat quàm pereat.c.Abbate.de ver.sign.&.l.quoties in sti-
pu.s̃.eod.& istud dictum refert & sequitor Io.de Imo.j.l.prox.di
cens ꝙ istud dictum apud legistas communiter ignoratur. Adde
ꝙ pro illo dicto videtur esse tex.in c.per tuas.qui fi.sint leg.& ibi
no. Ant.de But.dicens per illum probari ꝙ ibi in sententia & p-
cessu iudex exprimit duplicem causam,quarum vna faciat ad rē,
alia non, licet iudex moueatur principaliter ex causa ad rem nō
faciente videlicet processus.Et illum tex.pro illo dicto Inno. re-
putat sing.Ant.de Bu.in c.ab excommuni. de rescri.& ibi etiam
p hoc alle.id quod no.glo.& Io.An.in c.ex parte.in vers. totum
51 capitulum.de conces.præb.† Ad idē facit illud qd̄ no.volunt Iac.
de But.in.l.ij.§.ignomine.s̃.de his q not.infa. vbi dixit ꝙ si iudex
expressit falsam cām talem per q̃ reddebatur sententia nulla,vt
quia erat falsa in iure,tunc si adiecit dictionem maxime,sustine-
bitur sententia:quia non videtur iudex tunc se astringere ad illā
cām tñ. Vnde cōsilium est ꝙ semper iudex,vel consultor qñ ex-
primit cām adijciat dictionē maxime . Hoc tamen intelligit ve-
rū Ant.de Bu.in d.c.ab excommunicato.qñ hoc in sententia,vel
saltem ex facti narratione apparet ꝙ alia suberat causa ex qua po
terat iuuari sententia:secus si nulla alia cā apparet,qa tunc ex di
ctione maxime,& non sustinebitur snīa,vt ſm eum probatur in
c.cum ex literis.de rest.in inte.& in c.cū dilectus.de purga.cano.
& ita ēt vr̄ sequi Ant.de Bu.& Io.de Imo.post inno.in d.c.in præ
sentia.ꝙ in d.c.cum ex literis.& p illo dicto Inno.alle.bonā glo.
in l.pe.C.si ex fal.instr.& bene facit tex.in.c.cū I.& A.ver.si. de re
iu.& illud ēt sequit̄ Io.An.in.c.cum inter.de re iu.& d.Abb. in c.
j.& in c.sicut.eo.ti.Subdit tamen.d.Abb.in c.sicut.ꝙ sibi indistin
ctē placet opi.posita p Ia.Bu.in.d.§.ignominiæ. vt indistincte su
stineatur snīa ex illa dictione maxime,& sibi non videtur vera.s̃.
dicta distinctio data p Ant.de Bu.Mouetur primo quia taciti &
expressi idē est iudiciū.l cū q.d.s̃.si cer.pet.Sed si iudex tulisset ex
duab. causis expressis, quarum vna esset vera altera falsa sustinet̄
snīa vt no.Inno.in.d.c.in pn̄tia . Ergo est idem dicendum in ca-
su nostro,qa dictio maxime,pōt includere nedū vnam cām, sed
plures,ergo ex cā tacita debet sustineri. Ad hoc & secundo dicit
se singulariter ponderare tex.in.d c.sicut.in fi. dum dicitur ibi ꝙ
non solent exprimi ibi omnes causæ,cū ergo ex ꝯsuetudine iudi
cantium,& ex dictione maxime, clare appareat iudicē non fuis-
se motum ex illa tñ cā quæ est ꝯ ius, ergo in dubio debemus su
stinere sententiam arg.d.c.Abbate. Tertio ad idem adducit. d.c.
per tuas. vbi cā principalis qua ibi iudex fuit motus nihil facie-
bat ad cām,& tñ snīa non redditur nulla.Vltimo pro hoc indu-
cit.d.c. cū ex literis.nā si ibi expressio cāæ reddidisset sententiam
nullam nō oportuisset ꝙ Papa dubitasset an aduersus illā snīam
esse danda restit.in inte.sed illā pronunciasset nullam.Vnde bene
verum est ſm eū ꝙ expressio falsæ cāæ cū dictione maxime facit
pr̄sumi snīam esse iniquā,adeo,ꝙ poterit restō in integ.peti p mi
norem,vel ecclesiam saltē concurrentib.alijs adminiculis,& hoc
est ꝙ voluit ille tex.qui ēt non facit ꝯ opi.Iaco.Bu.alia rōne. Quia
tex.ibi sequitur de cā q̄ erat ꝯ ius litigatoris nō aūt ꝯ ius scriptū,
& iō etiam si ibi non fuisset adiecta dictio maxime,non pp hoc
snīa debuisset retractari.Ro.in d.l. si is ad quem refert dictā opi.
Ant.de Bu.positā per eū in d.c.cum ex literis. & illam simplici-
ter sequitur.Sed in veritate tex.in d.c.cum ex literis in ver.præci
pue.non probat illud ad qd̄ allegatur per Ant.de Bu.quia ibi ni
hil dr̄ de nullitate.& p alias responsiones datas per d.Abb.Ex si-
militer dico ꝙ nec etiam tex.in d.c.cū dilectus.probat opi.d.An
to.de Bu.quia ibi nō sustinetur snīa per dictionem maxime. qñ
apparebat non esse seruatū ordinē iuris in processu & potissime
circa li.ꝯt.Item ibi cā expressa per dictioné maxime, non erat ꝯ
ius scriptū,& sic non vr̄ ꝙ possit sustineri opi.Ant.de Bu.nec ob.
ꝙ tacita cā comprehensa sub illa dictione maxime pr̄sumatur es-
se eiusdē qualitatis cuius erat expressa.ar.c.sedes.de rescri.& cle.
nō pōt.de pcu.vt dicebat Anto.de But.in d.c.ab excōi.quia rñ.ꝙ
vbi nō est eadem ratio non idem operatur tacitum ꝙ operat̄ ex-
pressum,vt vitietur.l.si fideiuss.& ibi per Bar.de leg.j.l.j.§.j.s̃ quib.
mo.pig.vel hyp.sol. sed non est eadem ratio in tacito quæ est in
expresso quo ad casum nostrum , quia licet error non expressus
in sententia appareat ex actis ad quem videtur referri sententia.
l.ij.C.de sen.quæ sine cer.quanti.c.cum ad sedem.de restit. spo.
no.glo.in l.hoc enim.in prin.s̃.de suspe.tu. & glo.in c.fin.confir-
mationem.de ele.in vj. cum ille error tacitus non est tantæ po-
tentiæ ad inficiendum sententiam sicut est error expressus. l. ex
diuerso.§.& ibi gl.& doc.s̃.sol.ma.l.præses.& ibi no.s̃.de re iu.l.ij.
no.s̃.de re iu.l.ij.C.qñ prouo.ista opi.optime facit illud sin.dictū
Inn.in d.c.p.& g.dū alle. ꝙ ita demum error expressus vitiat qñ
potest oculo corporali legi,non autem mentali pcipi, sed hic p
dictionem maxime,implicātem aliam causam non potest oculo
corporali legi ꝙ illa cā implicata sit falsa in iure. Ad istum artic.
posset ēt p & ꝯ adduci id,quod habetur in l.iij.§.fi. cum ibi not.
p Bar.s̃.ad sil.¶ Sed rn̄de ex his quæ no.Bar.dū alle.§. si quis pa-
52 lā iusto sin.dicto Inn.in c.in pn̄tia.s̃. de renun. ¶ † Et in mā sub-
dit Ant.de Bu.in d.c.in pn̄tia.ꝙ qñ snīa est lata ēt ꝯ pn̄tem ex fal
sa cā consistēte in facto,si talis cā est notorie falsa redderetur snīa
ipso

ADDITIONES.

a Franc. ¶ Ad acta. Vide Alex.in l.j.C. de erro. cal.
b Franc. ¶ Innoc. Adde ꝙ hoc dictum Inno. communiter approbatur vt dixit Alex.in l.impossibilis.j.eo.

Ipſo iure nulla.alle.d.c.Inter cæteras.de re ind.& id quod hř in c.
pacto.cod.tit.& in c.Romana.§.in vniuerſitatem. & c.venerabi-
lis.§.pe.de ſen.excõ.in vj.facit quod no.Spec.in tit.de ſen.§.iux-
ta ver.item eſt nulla rõne manifeſtę iniquitatis.& hanc fallẽ.ad-
de alijs.ſ.alle.¶ Extra gl.tetigit Bar.aliquas vtiles.q.quarum q̃dã
53 ſitetunt expeditę cũ gl.vñ addẽdo alijs.¶ †Primo inquantum in
iij.q.tractat an hřs p̃ſumať ſcire fideicõ.& alia cõtenta in teſtõ,&
inter cętera concludit q̃ ſi hředes inſtituti nõ ſunt de numero ſuo
rum,p̃ſumũtur ſcire poſt aditam hředi.adde ſm Bar.hic iſtud nõ
eẽ ſimpł̃r verũ,q.d.n.ſi ſtē q̃uis hřs nõ ſit ſuus,tñ erat ab inteſta.
ſucceſſurus,q̃a obtinebat primum gradum,nec cõſtat q̃ ipſe aſ-
ſeruerit eẽ hřdẽ ex teſtõ,certe cum poſſit ab inteſt.ſuccedere,nõ
p̃ſumeť eũ habuiſſe ſciam ɔtẽtorum in teſtõ.ar.l.eius q.ad fi.ſ.ſi
cer.pet.Nã hoc caſu eſt eadem ratio q̃ eſt in alio.Ang.etiam hic
in iij.q.vř idem velle volẽs,q̃ ſi hředes iſti non ſui fuiſſent eo mõ
ſucceſſuri ab inteſt.ſicut in teſtõ inſtituti erãt nõ p̃ſumãtur ſcire
cõtẽta in teſtõ q̃uis etiam diuiſerint hředitatem eo mõ quo erãt
in teſtõ inſtituti,ſi nõ apparet q̃ diuiſerint,vt hředes ex teſtõ, nec
q̃ adiuerint tanq̃ ex teſtõ,nihil tñ alle.nec de Bal.mẽtionẽ facit.
Rapha.hic refert deciſ.Bar.& tranſit cũ ea.& dicit alś ita ɔſuluiſ-
ſe,& quod etiam ratio aſſignata hic per Bart.idẽ ſuadet adde etiã
quod cum diſtĩõne tradita per Bar.hic concordare vř Io.Andr.in
addi.Spe.in ti.de teſt.§.in primis.ver.itẽ quid ſi duobus.ubi dicit
q̃ duo fratres inſtituti hředes poſtq̃ hředitatẽ diuiſerunt non p̃ſu-
mantur in dubio hřẽ ſciam fideicommiſſi in teſtõ contẽti.alle.l.
verius.ſ.de p̃ba.& c.p̃ſumiť.de reg.iur.in vj.& facit ſm eũ.l.tuto-
res.§.hřs.ſ.de admi.tu.hoc etiam vult expreſſe Bart.& Ang.in l.
tres fratres.circa fi.ſ.de pact.per d.l.eius qui.Idem etiam tenet
Bald.in l.qñ ſororem.C.de iur.deli.vbi ex illo tex.colligit q̃ an-
te aditam hære.etiam ſoror nõ p̃ſumiť ſcire teſtñ fratris.¶ Nec
ob.l.etiam.C.vñ.cogna.q̃a ibi dei quod iura ſanguinis & p̃ceſſũ
natę ſcire p̃ſumiť vt ibi,ſed factum hominis nõ,vt d.l.qñ ſororẽ.
¶ Et ſubdit q̃ ille q. non ſit hřs p̃ ſñiam,ſed ipſo iure nõ p̃ſumiť
ſcire contenta in teſtõ.alle.l.eius q.cũ diſtin.Bar.cõcordat etiam
Ang.& Io.de Imo.in l.ſi ſeruus teſtõ.p̃ Iac.de Are.ibi.j.de ſtipu.
ſer.& ibi ſubdit Io.de Imo.q̃ pluribus modis poſſet p̃bari de ſcia,
q̃ colligũtur ex not.p̃ Bar.in l.is põt.ſ.de acq.hær.& p̃ Bart.hic.
Et iſtam opi.etiam ſeq̃ť Bar.& Ang.in d.l.eius qui.& etiam Bal.
ibi in lect.anti.& ipſemet ibi in alia lec.d.diſtin.Bar.poſitam ibi,
& poſtea dicit q̃ veritas eſt q̃ aut nos loquimur poſt immixtio-
nem facti & animi,& tunc q̃libet hřs p̃ſumiť.ſcire contenta in
teſtõ & ipſum vidiſſe.aut ante facti immixtionem,& tũc p̃ſumiť
ignorãtia,vt in d.l.eius q.maxime inter abſentes,vt ibi,nã hřs
fingitur ea.p̃ſona cũ defuncto,& hřẽ eãdẽ ſciam poſt aditã hředi
tatem non ante:& ex quo fatetur ſe adiuiſſe p̃ſumiť ſcire omnia
q̃ ſunt neceſſaria ad additionem facti & animi.Et nõ p̃ſumitur
filius nec coniuncta p̃ſona minus ſcire q̃ extranea.Nec minus
ſuus q̃ emãcipatus.nã & familiares p̃ſumũtur nouiſſe.l.ɔſenſu.
§.ſeru⁹.C.de rep.ſm eos.Et ſic vř Bal.teneř ɔ̃ Bar.¶ Cõtra Bar.&
ɔſuluit Pau.de Ca.in conſi.x.incip.in Chriſti nomine & clarum
eſt de iure &c.dicens nõ eẽ bonam dřiam q̃ facit Bar.inter ſuos
& non ſuos,inquãtum Bar.vult q̃ in dubio ſuus hřs etiã poſtq̃
ſe immiſcuit ſe hředitati,non p̃ſumať ſcire contẽta in teſtõ,per.d.
l.eius.nã ſm Pau.de Caſt.illa.l.parum aut nihil facit,q̃a loq̃tur
in ſeruis qui ſunt neceſſarij hředes velint nolint,ſed nos loq̃mur
in ſuis hředib.q. ãnq̃ ſei miſceãt nõ ſunt hředes niſi quo ad nomẽ,
nõ quo ad effectũ niſi exp̃ſſe agnoſcãt,vł ſe imiſceãt.l.j.C.ſi vt ſe
ab hřd.abſt.Vñ æquiparantur emãcipatis.l.nam nec emancipa-
tus.de leg.j.& illud q̃ operať aditio in extraneo operať immix-
tio in ſuis.l.cum bonis.ſ.de acq.r.hære.Vñ cum in extraneis p̃ſu
matur ſcientia tñ poſt aditam hředitatẽ ſm Bart.& docto.hic.ita
debet p̃ſumi in ſuis poſt immixtionẽ,& ſi diceremus q̃ in ſuis
hředibus deberet p̃ſumi ignorãtia ead.ratione hodie deberet p̃-
ſumi in extraneis.Cum hodie extranei p̃ñt clauſis tabulis adire.
l.j.§.in nouiſſimo.de cad.tol.q̃ olim ſm eum fieri non poterat.
l.4.ff.de iur.& fa.ign.ideo ſm eum non vř bona eẽ dřia Barto.hic
inter ſuos & extraneos,immo in utriſque vř p̃ſumẽda ſcientia,
niſi qñ eſt factum teſtamentum in ſcriptis & clauſum,in cuius
apertura requirebatur magna ſolennitas,& ideo tunc bñ p̃ſumi
tur ignorantia ãnte apertum teſtamentum,quæ rõ ceſſat in nũ-
cupatiuo teſtamento cuius cõtinẽtiam ſciũt tam notarius q̃ te-
ſtes,& ſtatim poſt mortem cõſueuit manifeſtari.Vnde ex his q̃
cõiter fieri ſolent p̃ſumitur ſcientia,arg.no.per gl.in l.ſi tutor pe
titus.C.de pet.tu.& maxime ubi apparet q̃ ille habuiſſet teſta-
mentum penes ſe,per id quod hř in d.l.non eſt ferendus.ſ.de
tranſa.& per ea quæ not.doct.in auc.qui ſemel.C.de probat.dũ
dicũt q̃ ſi atteſtationes fuerũt penes aliquem p̃ſumiť q̃ eas lege-
rit,itãdẽ ipſe i d.ɔſ.& vř qđ p̃dicta habuerit a Ful.i d.l.ei⁹ q.
ubi Ful.refert diſt.Bar.ibi,& hic poſtea dicit q̃ ɔ̃ Bar.habet duo
motiua ſuper quibus reliquit cogitandum.nam ſm eum certũ
eſt q̃ omnium hřs ex̃neus poterat adire ante aperturã teſtamen
ti ſi erat hřs in ſolidum alś non,vt no.gl.ij.vel iij.in d.l.eius q.&
hodie hoc põt q̃libet ẽt pro parte tñ ſcriptus.d.§.in nouiſſimo.
Ante autem aperturam teſtamenti p̃ſumiť ignorãtia.d.l.cũ hřs.
ergo non eſt bona diſtin.Bar.dicẽtis q̃ hřs ex̃neus ideo p̃ſumiť
poſt aditam hředitatem hřẽ ſcientiam contẽtorum in teſtamen-
to,q̃a non poterat adire ſi ignoret vires teſtamẽti.l.ſed ſi de ſua.
cum ſeq.de acquir.hær.q̃ rõ ſm Bar.ceſſat in ſuo.Alia rõne Ful.
reprehendit inquãtum Bar.facit dřiam inter ſuos,& ex̃neos,q̃a
immo hodie poſt inductum bñficium abſtinẽdi a p̃tore non eſt
dřia.d.l.nam nec emancipatus.de leg.j.& l.pro p̃ hřde.§.Papin.
veri.nam cum ſe filius.ſ.de acquir.hęre.& per eum actum in-
ducitur aditio in extraneo per quem fit immixtio in ſuo.d.l.cũ
bonis.Pau.de Caſt.in d.l.eius qui.dicit q̃ p̃ p̃ dictas rõnes alleg.
per Ful.ipſe ſemper dubitauit de opi.Bar.Et vř.ſm eũ qđ ſuus
cum ſit ad inſtar emancipati p̃ p̃ bñficium abſtinẽdi,debeat hři
pro ex̃neo.d.l.nam nec emancipatus.& ideo ſibi vř veram non
eſſe opi.Bar.licet aliter cõmuniter practicetur ſm eum.Ipſemet
Pau.de Caſt.in cõſi.90.q̃ inci.in Chriſti nomine q̃a dubia.ſ.for
mata &c.tranſit ſimpł̃r cum opi.Bar.q̃ puto veram,q̃a illud q̃
adduciť in ɔ̃num quod ã apertas tabulas teſtameoti põt quis
adire hředitatem non facit ad propoſitum,nec Bar.ſe fundat in
apertura,nam poſito q̃ ã apertas tabulas teſtamenti poſſit q̃s
adire,tamen ad hoc vt poſſit per aditionem fieri hřs ante aper-
tas tabulas,requiritur quod prius habeat ſcientiam teſtamẽti p̃
famam,vel teſtes,vel alio modo,vt ſic intelligat ſe eẽ inſtitutum,
& an pure,vel ſub conditione,vt probat glo.in l.is poteſt.de ac-
quiren.hære.& ibi Clarius vult hic fortiter Bar.poſt medium in
ver.ij.dicit glo.q̃ debeat ſcire &c.Non obſtat quod hř in d.l.cũ
bonis.& in d.l.nam nec emancipatus.quia reſpondeo q̃ ſi q̃rať,
an ad hoc vt per immixtionem fiat filius in p̃tãte cũ effectu hæ
res,adeo quod poſſit conueniri a creditoribus hředitarijs,& quo
ad alios effectus quos non operatur ſola exiſtentia ſuitatis de q̃-
bus pleoe in l.ſi filius qui p̃i.de vulg.& pupil.& verum eſt quod
ad talem effectualem immixtionem requiritur illa eadem noti-
tia teſtamenti,quæ requiritur in emancipato,vel in extraneo vt
in iuribus alleg.per Ful.& Pau.¶ Aut ſolum q̃rimus an eo ipſo
quod filius in poteſtate confitetur ſe ſimpł̃r hředem etiam abſq;
eo q̃ dicat ex teſto,vel ab inteſta.vel vbi non apparet q̃ dixerit ſe
hæredem aliquo mõ p̃ſumatur hřẽ ſcientiam contentorum,in
teſtõ & ſic non poſſit poſtea allegare ſe ignoraſſe contenta in te-
ſtamento,& tunc dicendum eſt q̃ non p̃ſumiť ſcientia.ita loq̃ť
opi.Bar.quia cũ iſta confeſſio qua confeſſus eſt eſſe hředem poſſit
intelligi duobus modis,videlicet ex teſtamento,vel ab inteſtato
non dř concludenter probare q̃ ex teſtamento fateatur ſe hředẽ,
attẽto q̃ in dubio p̃ſumiť q̃ ignoret,an fuerit conditum teſtamẽ
tum ab aliquo.d.l.qñ ſororem.& l.fi.ſ.pro ſuo.& d.l.verius.Et
attento q̃ non conſtando ipſi filio de teſtamento tempore con
feſſionis poterat accedere & intelligere ſe ſuccedere ab inteſtat.
& ideo cum probatio reſultans ex dicta confeſſione de neceſſita
te non concludat nihil releuat.c.in p̃ñtia.de renũc.q̃ rõ ceſſat in
quibus non põt ab inteſt.ſuccedere,quia eo ipſo q̃ dicit ſe adi-
uiſſe hředitatem intelligitur ex teſtamento.Adde etiam in hoc
arti.q̃ Dyn.& Bald.in l.cętera.§.fi.de leg.j.dicunt quod hřs poſt
aditam hředi.p̃ſumiť ſcire contenta in teſtamento,q̃a hřs anteq̃
adiret debuit totum inſpicere,ſed ante aditã hředitatẽ non p̃ſu-
mitur ſcire contenta in teſtamento.Ita intelligitur quod no.gl.
in l.cũ hřs.de lib.le.Codicillorum autem non præſumitur ſcien
tia ſecundum eos niſi ſint expreſſe in teſtamento confirmati,
quia ex codicillis ius aditionis non conſiſtit,& facit ſecundum
eos.l.ij.ſ.de condi.indeb.& l.fina.C.de reb.cre.de quo dic vt hic
54 plenius per Bar.¶ †Item circa ea quæ tangit hic Bar.in iij.q.in-
quantum no.concludit q̃ ad hoc vt dicatur ſufficienter renun-
ciatum iuri dependenti ex teſtamento,ſatis eſt quod dicatur re-
nunciatum iuri fideicommiſſi ſibi debiti ex teſtamento abſque
eo quod aliter appareat de ſcientia teſtamenti,nec requiritur q̃
dicatur inſpectis verbis teſtamenti &c.adde q̃ cum eo concor-
dat Ang.hic.in j.q.per iſtum.§.& arg.l.item veniunt.§.petitam.
ſ.de petit.hære.item etiam tenet Paul.de Caſt.hic quibus adde
eundem Barto.in l.ſub p̃textu.la.j.in prin.C.de tranſac.& in l.ſi
ſic.quæ eſt.iiij.ſ.de op.le.& in l.de his.& ibi etiam And.ſ.de trã-
ſact.& idem tenet Roma.in l.in repudianda.arg.illius.l.ſ.de ac-
quiren.hære.& Ang.in conſi.59.quod incip.paterfami.& in con
ſil.219.incip.teſtator quidam nomine Ang.&c.& ibi no.dicit q̃
ſicut non valet tranſactio ſuper contentis in teſtamento niſi ha
bita notitia contentorum in teſtamento,vt d.l.de his.ita nec va-
lebit com.

lebit compromissum, nec sententia arbitratoris quæ dici potest transactio. ut no. in auc. vt diffe. iudi iuxta prin. & ad hoc alleg. ad quod not. in simili in Specu. & ibi Io. And. in n. de arbi. §. restat. vet. sed nunquid compromissum. & super alimentis, licet secus in sententia iudicis, quia illa lata super dependentibus ex testamẽto, valet etiam non viso testamento vt no. glo. in l. iiij. §. cum trãsact. in ver. debere. ff. de transac. & no. ibi Guil. de Cu. & Bal. in d. l. de his. ¶ Sed iuxta hæc Ang. hic in j. q. limitando no. per Barto. hic, in d. iiij. q. refert fuisse no. qõoem de facto in filia Mathasiæ ditissimi Hæbrei quę literarum ignara pro certa quantitate pecuniæ trãsegit de hæreditate patris cum fratre, asserent sibi nihil amplius de testamento paterno ex hæreditate patris deberi, visis, inspectis, & cognitis verbis testamenti. ita enim dicebatur in instrumento transactionis. & tamen ex forma testamenti apparebat ꝙ multo plus debebatur. Vnde dubitabatur an illud plus posset peti non obstante transactione. Et dicit ꝙ varie consultum fuit Perusij, & Bononiæ. Et quod ipse tunc existens in studio Paduano consuluit dictam mulierem repellendam non eẽ, quia super controuersijs dependentibus ex testamento non transigitur nisi cognitis verbis testamenti, hæc autem mulier non cognouit, quia sententiam verborum non intellexit, vt l. scire leges. ff. de legi. per hoc alle. dictũ Philosophi, ꝙ tunc arbitramur aliquid scire cum intelligimus primas causas ipsius, & prima principia. hæc autem mulier vr̃ omnia ignorasse, vt apparet ex tenore testamẽti. secus dicit si literatum peritus & iuris doctus dicã transactionem fecisset, quia non posset dici erronea, sed falsæ a sciẽte emanata, quæ falsitas dispositionem nõ vitiat ex quo verba testamẽti cognouit & lex nil aliud desiderat nisi cognitionem eorum. d. l. de his. C. de transact. iuncta. l. falsa. & d. l. cum tale. §. falsa. ff. de cõdi. & dem. & non curatur quomodo notitiam habuerit, vt hic per Bar. in iiij. q. Sed Io. de Imol. hic dicit quod ista decisio Ang. nõ vr̃ uera, quia in dubio standum est instrumento. l. cum precibus. C. de proba. & sic ex quo instrumẽtum dicit inspectis & cognitis uerbis testamenti apparet ꝙ habuit notitiam testamenti, & cognouit verba. arg. l. diem. §. coram. ff. de arbi. ¶ Nec ob. illa verba dum mulier dixit, asserent sibi amplius non deberi, quia debent intelligi. s. animo transigendi, ut sic verba intelligantur secundum subiectam naturam, & naturam contractus in quo proferuntur. l. si vno. in prin. ff. loc. cõ si. Non autem debent intelligi prolata ex eo ꝙ mulier credidit sibi amplius non deberi, & maxime cũ vi transactionis minus cõsueuit accipi q̃ debeatur & maxime per fœminas transigentes cum masculis sicut quotidie docet experientia. Vnde intelligũtur dicta ista verba ſm naturam trãsa. & iuxta id ꝙ quotidie fieri solet ꝙ transigentes vñr asserere animo transigendi & fortificandi ipsum actum transactionis. Facit in arg. ſm eum. l. tale pactũ. in prin. ff. de pac. & l. certi conditio. §. si nummos. ff. si cer. pet. & pdicta vera intelligit nisi apparet mulierem ad hoc fuisse dolo inductam. argu. l. tres fratres. ff. de pact. ¶ Adde ꝙ Ang. in l. j. ff. quemad. testa. ape. etiam decidit prout ipse consuluit in d. q. Paduæ, & eum eo transit ibi simplr Io. de Imo. reputans illud bñ no. ¶ Adde Io. Cal. in consi. xj. inci. factum super quo consiliũ petitur tale eẽ supponit Mathasias Hæbre' &c. refert ꝙ An. consuluit in fauorem dictæ Mathasiæ & ꝙ illo consilio se subscripsit prior collegij Paduani, & dicit ꝙ Ang. ad oñdẽdũ ꝙ non fuerunt cognita & intellecta cum effectu verba testamenti per dictam mulierem, adducebat ꝙ illa filia nomine Stella in instrumento transactionis confitebatur sibi fuisse relictum legatum ascendens ad quantitatem ducatorum cẽtum auri, vel circa, vnde ex illis verbis vel circa apparebat eam fuisse incertam & dubiam de quãtitate relicta, & etiam quia illa mulier non cognouit ꝙ illi centum ducati ei erant relicti titulo legati cum deberent relinqui titulo instõnis, & etiam non cognouit ꝙ tanq̃ præterita poterat dicere testamentum nullum, & plus percipere ab intest. quia de hoc non fuit certiora. arg. eius ꝙ not. Iac. de Are. in l. sciendum. in prin. ff. e. Item ignorauit se posse petere supplementum legitimę q̃uis pater prohibuisset eam petere posse. §. cęterum in auc. vt cum de ap. cog. Cum ergo errauit non fuit consensus sine quo pactum vel transactio eẽ non põt. l. j. ff. de pact. l. si diuersa. C. de transa. iuncta. l. ii per errorem. ff. de iu. om. iud. Tñ dicit Io. Cald. ꝙ cum ipse & Ioan. Fran. de Ramp. essent requisiti, vt se subscriberent illi consilio voluerunt hoc facere recensitis verbis dicti instrumenti transactionis, ex quibus apparebat eam transactionem eẽ validam, & ex quibus verbis apparebat dictã mulierem habuisse notitiam testamenti, & contentorum in eo, & eorum q̃ scire expediebat, quia in instrumento dicebatur, ꝙ ipsa confitebatur patrẽm condidisse testamentum, & se eius testamenti eẽ consciam & non ignaram, & quod renunciabat omni iuri tam ex testamento q̃ ab intesta. & tam occasione legitimę q̃ supplementi, & secundum eum non erat necesse ꝙ ipsa sciret quid in vero importarent verba testamenti: sed quod putaret & crederet sic petere posse, als raro deueniretur ad trãsactionem. Item transactio est de re dubia & lite incerta. d. l. j. de trãsa. Nec obst. ꝙ non cognouerit verba testamenti, eo quia non erat instituta vt debebat, quia respondet quod immo erat instituta, sed fuit sibi suasum ꝙ titulo legati erat sibi relictum, & talis errabat ad vtilitatem suam non ad damnum. Præterea ipsa petebat hæreditatem ab intest. & sic tanq̃ præterita in testamento, & ideo illa allegatio facta in contrarium nihil valet. Nec obst. ꝙ nõ fuerunt legati centum ducati, ut ipsa asseruit, sed fuerunt relicti centum floreni, & sic minus, & per consequens videtur filia errasse in tenore testamenti, quia respondet ꝙ iste error tendebat ad proficuum mulieris, quia tanto fortius transegisset, merito non vitiatur actus. d. l. cum tale. §. falsam. & l. ij. C. de fal. cã. adie. leg. Præterea quomodo potest allegari error cum dicta mulier dixerit se ex certa scientia & animo deliberato de cõsensu sui mariti fecisse. Vnde dicit Io. Cal. & secum Fran. de Ramp. aliud cõsilium dedisse dictæ mulieri, ꝙ si erat decepta vltra dimidiam iusti pretij in dicta transactione considerato dubio litis euentu & non aliter, tunc poterit rescindere transactionem, per no. per doctores in l. ij. C. de rescind. vend. iuncta. l. Lucius. §. fi. cũ gl. ff. ad Treb. Adde etiam ꝙ illud consilium Ang. de quo ipsemet Angel. hic facit mentionem habetur in ordine consiliorum secundum ordinem meum consi. 82. ꝙ incip. cum lis & quæstio. & concludit transactionem non valere verum, quia est longum consilium iõ non refero, maxime quia principalia fundamenta quo ad propositum nostrum sunt tacta. s. Addo etiam ꝙ pro decisi. Ange. facit illud quod no. Pau. in d. l. de his. ubi dicit se habuisse talẽ casum de facto, nam vxor testõris dicebat sibi fuisse relicta q̃dam in testamentu tam pro fuit dotibus q̃ pro alio, & hæs transegit cũ ea pro certa quantitate quã sibi promittebat pro omni eo ꝙ sibi erat relictũ in testamento, postea repertum nihil sibi fuisset relictum in testamento, dicebatur hæredem teneri postq̃ se obligauerat ad certam quantitatem, arg. l. si non designata. C. de fal. cã adie. leg. Tamen dicit se contrarium consuluisse, quia hæs transegit per errorem qui probatur eoipso ꝙ modo contrarium apparet. Bene facit licet ipse nõ allegeret ꝙ no. gl. fi. in l. de ætate. §. fi. de inret. act. l. cum de indebito. circa prin. de proba. Plene per Bar. in l. nõ fatetur. de confes. quinimmo secundum eum etiam si fuisset aliquid relictum non valeret transactio, ex quo non viderat hæres verba testamenti. Ista. q. hic formata per Ang. est valde quotidiana, & in ea puto considerandum ꝙ non obstante ꝙ in instrumẽto dicatur inspectis & cognitis verbis testamẽti, seu dicat̃ ex certa scientia & non per errorem, tamen non obstãtibus talibus verbis põt doceri de errore q̃uis illa verba operentur ꝙ in dubio nõ præsumatur error, vt signanter probat Bal. & Angel. in l. sed & si quis cau. post Bar. ibi. De quo dixi aliquid post Bar. in l. si damni. ff. eo. vnde puto dicendum. Quod aut in instrumento contine batur ꝙ amplius non erat relictum in testamento, & ex inspectione testamenti apparebat fuisse plus relictum, & tunc euidẽter constat de errore, & ꝙ non fuerunt cognita verba testamenti, & hoc casu procedit opin. Ang. per rationes suas. Aut in instrumento dicebatur ꝙ dicta mulier sciebat sibi nihil amplius ex testamento paterno deberi, & tunc per inspectionem testamenti non dicitur euidenter constare in casu prædicto de errore dato ꝙ in testamento plus eẽt relictum, quia non sequitur plus est relictum, ergo plus debetur tempore transa. quia potuit esse ante solutum mulieri, & isto casu procedit opi. contraria, & sic remanebunt omnes opi. concor. Non omitto etiam inquãtum Imo. in hac qõ. dixerit ꝙ si apparet mulierem dolo fuisse inductã, trãsactio ei non nocet, quia ad hoc ultra alle. per eum melius facit in l. summa. in prin. de condi. & dem. & l. sub prætextu. la. j. & qđ vtrobique not. de transa. & quod no. cõsuluit Fede. de se. cõs. 189. ꝙ incip. q̃ritur an dño &c. Et hic adde quæ dicentur. j. proxi. seq.
55 q. ¶ †Item ioquantum Bar. hic in v. q. no. concludit ꝙ ad hoc vt intelligatur remissum ius fideicommissi, seu aliud ius pendens ex testamento, non sufficit ꝙ in instrumento dicatur ꝙ unus alteri remisit ius præsens, seu futurum ex testamento, vel ab intestato iure fideicommissi, vel substitutionis cuiuscunque, uel alio quocunque iure. Et sic non sufficit mentionem facere de testamento in genere nisi dicatur in specie de testamento paterno, vel talis testatoris, uel aliter probetur de scientia testamẽti. Adde ꝙ Ang. hic in ij. q. tenet contrarium, quia cognitio vltimæ voluntatis a iure non desideratur propter aliud nisi ut ignorantibus non possit tam graue præiudicium generari. Solent enim discordiæ quæ oriuntur ex testamento communiter esse magni ponderis, & ideo lex uoluit haberi cognitionem testamenti.

Dicta

Dicta autem cognitio potest cõsiderari dupliciter secũdum eũ. Vno modo in specie, & illa sufficit secũdum omnes. Alio mõ in genere, & illã dicit etiam sufficere, quia satis videtur esse ꝙ in genere de testamento cogitauerit, sicut hr̃ in fi.in l.qui iure milita. ff. de testamen.mi. Vbi satis est in genere militem cogitasse filium exhr̃dare, si contingeret ipsum hr̃e filium, licet in spẽ ignoret se hr̃e ipsum. ita in proposito ille qui generaliter transigit vl̃ paciscitur, cogitat in genere de testamento, & vult illi iuri renunciari quodcunq; sit illud, vnde potest hoc facer̃. Pro hoc etiam adducit quia ille qui adit hr̃ditatem debet eẽ certus de quota, si tamen non est certus in spẽ sed in gener̃, quia quãtacũq; sit quota vult eẽ hr̃s, tenet aditio. l.si tu ex parte. ff. de acquir.hær. sic hr̃s ille qui vult adire debet eẽ certus de viribus testamẽti. Tamen si duo sunt testamẽta & dubitatur ꝙ valeat, & ꝙ in quolibet ipsorum sit vnus & idem institutus diuerso tempore poterit adire si vult eẽ hr̃s ex quocũque illorum testamẽtorum, sibi deferat̃ hr̃ditas. Ita dicit debere intelligi & limitari l.eum qui duobus. ff. de acquir.hære. & ita dicit de facto in hoc vltimo de dicta dictione fuisse iudicatum Paduæ. Et ideo concludit ꝙ cum paciscentes vl̃ trãsigẽtes in genere de testamẽto cogitẽt quãtũcũque illud ignorẽt in spẽ debet posse iuri suo renunciare, nec est aliqua ratio in oppositum secũdum eum, nisi forte dicas de formali solẽnitate eẽ scientiam, ꝙ sibi non placet, quia cum possit scientia diu p̃cedere transactionem, vt dictum est post Bar.in proxima superiori.q. ergo non est de solennitate formali. Facit.l.cum hi.§.si p̃tor. ff. de trãsa.in l.obligari.§.tutor. ff. de auc.tu.cum si. licet ipse nihil alleget Io.de Imo. dicit hic hãc opi. Ang. [a] non videri veram per d.l.de his.cum ibi no.nam illi legi nõ potest renũciari secũdum communem opi.q̃ seq̃r Iac.But.& Bar.ibi licet glo.sibi cõtra, & non bene secũdum p̃dictos doc.cum illa lex non sit principaliter inducta in fauorem illorum quibus relinquitur in testamento, sed in odium occultantium testamẽta, & ob fauorem publicum, vt vltimę volũtates sortiantur effectum, vt declarãt doct.in d.l.de his. Sed secũdũ decisionem Ange.posset in effectu illi legi renunciare, igitur non vr̃ bona decisio sua. Nec obst.d.l.qui iure militari.cum si.quia loquitur in casu, in quo ius specifice non requirit scientiam: secus in casu nostro in quo ius pro forma requirit scientiam specificam, & non vult posse tali formæ datę a iure renũciari, vt patet ex p̃dictis. Item non ob.d.l.si tu ex parte.q̃a ibi erat certus de certa quota, vt ibi patet. Item non obs.l.eum q duobus quia illa lex probat oppositum, vnde vr̃ ꝙ fuerit male iudicatum in aditione hr̃ditatis de qua .s.pro quo facit id quod hr̃ in l.ꝙ si dubitet.cum l.p̃cedenti.de acquir.hær. Quod quando hęres est dubius ita demum potest adire si est certum q̃libet partẽ alternatiue nõ habere obstare aditioni: sec⁹ si altera pars habeat obstare. Et ideo in proposito cum certum sit quod si adiret ex altero testamentorum ꝙ erat inualidum aditio non teneret. Non vr̃ posse adire si est perplexus & dubius ꝙ illorum testamentorum valeat, pro quo etiam facit, quia certus debet eẽ specifice hr̃s, ex qua cã delata sit sibi hr̃ditas alś adire non potest.ut ꝓbat̃ in l.si is ad quem.de acquir.hær.igitur in proposito cum non sit certus ex qua cã seu ex quo testamẽto sit delata hr̃ditas, non debet posse adire, ita respondet hic Io. de Imol.plus non scribens in hoc.§.quem sic imperfectum reliquit. ¶ Adde ꝙ Bald.in c.j.in tit.Imperator Lotharius.in vsi.feu.dicit ꝙ si in instrumẽto renunciationis est facta mentio testamenti vel codicillorum in quib⁹ tale ius fideicommissi relicti continetur, ꝙ illud intelligit̃ esse remissum.l.j.C.de pac.alś secus.d.l.de his. Et sic vr̃ cõcordare cum opi.Bar. Tamen Ang.in l.qui iure militari.vr̃ sentire illud idem quod ipsemet tenuit hic per illam.l. qui iure militari. q̃. Ang.in l.sicut certi.C.de testa.mil.reputat singularem ad renũciationes validandas, quia secundum eum cauti debent eẽ illi qui tales renũciationes fieri faciũt, vt curẽt ꝙ in istrumẽto dicatur, ꝙ partes voluerunt dictam renũciationem trahi generaliter ad omnia ẽt incognita, quia per hoc apparet ꝙ in genere cogitauerũt de omni iure, & ita etiam dicit ipse in d.l. qui iure. Vr̃ vno saltem casu dici posse saluari opi.Ang.s.quãdo in dicto istrumento renũciationis eẽt appositum iuramẽtum, quo partes vñr velle actũ valere eo meliori modo quo põt.ut l.cũ pr̃.§.filius matrem.de leg.ij. & declarat Bar.in l.si quis pro eo.in vij. mem. ff. de fideius.& iurãdo non ꝯuenire potest valere, vt per gl. & Clariua per Bar.in l. ij.in duabus q̃õnibus.C.de rescin.uend.cum cõcor.de q̃bus feci mentionem in l.Stichum. ff. eo. Et vr̃ ꝙ dispõni inductæ per d.l. de his possit taliter renũciari.s. per interuentum iuramenti per not.per Bar.in l.si qs pro eo, in ulti.membro. ff. de fideius. Et hoc ibi in terminis firmat Raph.attento secundum eum ꝙ est solennitas iuris positiui.& idem firmat clare Io.de Imol.in c.cum contingat.de iureiu.licet secũdum eum aliter senserit Bar.in l.cum hi.in prin.de transac. Tamen prima op.vr̃ tutior secũdum Ioan. de Imol.per regulam quæ habet ꝙ iuramentum seruari debet, vbi potest seruari sine dispendio salutis æternæ, vt in d.c. cum contingat.& in d.c.si vero.cod.ti.cum si. Et quia licet.d.l.de his sit facta in odium occultantium testamenta, vt ibi not. Et licet hæc ratio sua habeat ꝙ non possit per simplex pactum renũciari, tamen non suadet ꝙ non possit cum iuramento renũciari, ꝑ ea quæ habentur in c.significante.de pign.& no.per Io.Andr.in addi.Spec.in ti.de instru.edi.§.porro.ver.si.de quo etiam Latius per Io.de Imo.in d.c.cum contingat. Licet Ang.in d.consi.92.videatur tenere, ꝙ iuramẽtum non firmet dictam renũciationem per l.non dubium, ad fi.C.de leg. Sed ad illam.l.potest responderi, ꝙ non est verum indistincte ꝙ vbi contractus est nullus, iuramẽtum non operetur. Patet in auc.sacra. C.si aduer.uendi.& in c.q̃uis.de pac.in vj.& in d.c.cum contingat.& d.c. significante.cum si. Vnde illa.l.non dubium.procedit quando contractus eẽt nullus propter aliq̃ turpitudinem, aut malos mores, adeo ꝙ turpe eẽt obseruare iuramẽtum super illo contractu præstitum, vt no.gl.& doc.in d.c.cum contingat.vel etiam procedat illa.l.nõ dubium.in alijs casibus positis per Bar.in d.l.si quis pro eo.& in l.Seius & Augerius. ff. ad l.fal. ¶ Et posito ꝙ iuramentum validet hoc casu talem renũciationem, vt dixi, non obstante.d.l.de his. posset quæri an possit peti & obtineri absolutio a tali iuramento, cum illa dispositio.d.l.de his fuerit inducta in odium occultantium testamentum, vt dixi, respondetur ꝙ hoc pẽdet ex not. per Bar.in d.l.si quis pro eo.in iiij.membro vbi clare sensit ꝙ sic, & ex no.per doc.in d.c.cum contingat.super illo.iiij.membro ꝙ est bene no. Vbi autem non interuenisset iuramentum placet tunc mihi opi.Bar.& Io.de Imol. hic, per ea quæ alleg.sunt pro illa parte. An autem procedat illa notabilis limit.data per Angel.ad d.l.cum qui duobus.vide per eundem Ang.& Mod.in d. l.eum qui duobus & ꝑ Ang.in consi.183. ꝙ incipit Berta. habẽs virum &c.Pet.de Anc.in consi. 192.incip.in Christi nomine. & ex themate prædicto elicio tria dubia. & in consi.351.incipit.in Christi noie q̃a p̃supponit &c.ꝙ alr̃ nõ discuno, q̃a ẽ separatus

56 articulus a mã nr̃a. ¶ † Itẽ inquãtũ Bar.hic in vj. q.q̃rit an si i terminis huius.§.in instr̃o diuisionis dictum sit ꝙ vnus alteri remisit oẽ ius ꝙ hẽt vel hr̃e sperat, vel hr̃e põt in dictis rebus diuisis, sufficit vt videat̃ remissum ius fideicõmissi futuri data scia ꝯtentorũ in testõ. Adde Bar.in l.q. cũ tutorib⁹.in prin. ff. de trãs.& in l. post emãcipationẽ.§.j. ff. de lib.leg.& i l.si vxor.§.diuus. ff. de adul. & in l.hr̃ditatẽ. ff. mãdati.& in l.de his reb. ff. de trãsac. & Bal.in d. c.j.in ti.Imperator Lotharius.& in l.spẽ.C.de dnn.& in l.fi.C.de

57 pac.& cõis ẽ opi.Bar. ¶ † Itẽ inquãtũ Bar.hic in vij. q. ꝯcludit ꝙ ꝑ verba gñalia de q̃b⁹ in superiori ꝓxima q̃õne facta ẽ mẽtio, non intelligit̃ esse remissũ ius succedẽdi ex substõne pupillari, ꝙ erat inter fratres diuidẽtes, q̃a istud eẽt pactũ de futura successione viuẽtis, ꝙ est reprobatũ vt hic ꝑ eũ.adde qđ Ang.hic in iiij.q.dicit qđ si ita ẽ in pupil.subest.idẽ erit in exemplari substõne, vel alia substõne directa, q̃ testator alicui facit post aditã hr̃ditatẽ, vt facit miles militari iure, vel Paganus filiæ fęminæ maiori ex dispõne statuti, & dicit qđ hoc erit verũ si diuisioni nõ ꝯsensit ille cui substõ facta ẽ ꝑ l.q. cũ tutorib⁹.in prin.C.de trãsa. Sed si ꝯsensisset, et vsq; ad mortẽ in ead.volũtate legitime durasset bñ cõprehẽdat̃ tale ius.al.l.fi. C.de pac. Si aũt diuisio fieret cũ pupillo legitime intercedẽte authoritate tutoris & iudicis, vel mẽte capto cũ authoritate tutoris, vel filio militis maiore, aut cũ dicta filia foemina, ẽ magis dubiũ s̃m Ang. Tñ idẽ æstimat in pupillo & mẽte capto, q̃a ꝑ istã remissionẽ destitueret̃ testm̃ eius & oportet eũ decedere intestatũ & ꝑ ꝯñs in effectu impediret̃ libera testi factio, & sic velut a bonis moribus reprobata eẽt nulla.l.stipl̃o hoc mõ ꝯcepta. ff. eo.l.pactũ.C.de coll. Sed si filius militis maior q. põt testari aut ipsa filia foemina maior q̃ simpl̃r põt testari q̃bus facta eẽt substõ directa in diuidẽdo secũ hr̃ditates hoc mõ pacti eẽnt, traheret̃ ad successionẽ p̃dictã. Nã pactũ de nõ succedẽdo est validũ si iur̃o firmet̃.c.q̃uis.de pac.i vj.& ita dicit se intelligere istũ punctum nõ bene nec ꝑfecte declaratũ ꝑ Bar.s̃m eũ. Et hæc verba Ang.si bñ ꝯsiderent̃ sunt multũ inordinata, & adinuicẽ videntur repugnãtia dũ prius dixit ꝙ si consensit diuisioni & ꝑseuerauerit cõprehenderet̃ tale ius substõnis, & postea dicit qđ si fieret cũ eisdẽ ꝑsonis. ff. enumeratis intelligẽdo ẽt de filio militis maiore poterat ẽt de filia foemina maiore eẽ maius dubium. ¶ Itẽ in prin.vr̃ Angel.sentire ꝙ sine iur̃o valeret ista remissio ꝑ d.l.fi.postea sensit ꝙ req̃rit̃ iur̃m & certe.d.l.fin.nõ vr̃ facere ad ꝓpositũ, quia

ADDITIO.

a Franc. ¶ Ang. Adde Rom.reprobantem hanc opi.in consi.403.in iij.dubio.& ibi respondet omnibus fundamentis Ang.& vide Alex.consi. 11.in ij.vol.

quia loqr̃ qñ fit pactũ de disponendo certo mõ de hr̃ditate viuentis in casu quo obueniat dicta hæreditas, sed in casu nostro vr̃ potius tractari de renunciatione futuræ successionis. Et ista ad inuicem differunt effectu vt declarat Bar. in d. l. stipulo hoc modo. Pa. de Ca. non facta mentione de verbis Ang. dicit in subst. pup. vel in successione directa obuentura ab intestato q illud vr̃ pactum de futura successione omittenda q quidam non valet. d. l. pactum. & l. q. suplbns. s̃. de acq. hæ. nisi interueniat iurm. d. c. q̃uis. quia non debet quis esse solicitus de hæreditate viuentis directo deferenda. l. ij. §. interdũ. s̃. de vulg. & pu. Nec de illa dicitur subesse aliqua spes ꝓbabilis in iure illo viuente. l. post emancipa. post prin. s̃. de lib. leg. non sic in fideic. ꝯdõnali, qđ patet q̃a ꝑ eo põt pen cautio. l. cum Archimedorã. C. vt in pos. leg. ergo subest spes ꝓbabilis q̃a non est de hr̃ditate viuentis sed mortui deferenda, tñ post mortem alterius viuentis, vt no. in l. j. C. de pact. Iõ pt remitti ꝑ pactũ. nã ꝑ fideicõmissariam substõnem dr̃ tractari, nõ de successione ipsius, cui facta est substõ sed testõris defuncti. l. q. hæredi. §. cum filiæ. de vul. & pup. sed per pupilla. subst. dr̃ tractari de succes. pup. l. si plures. §. ad substitutos. s̃. de vul. & pu. i prin. & sic viuente pupillo dr̃ tractari de hæreditate viuentis, & ex hoc dicit Pa. de Ca. terminari q̃õnem sup qua consuluit Bar. s. q q̃ tũcunq; verba essent late concepta inter istos fratres diuidentes hæreditatem p̃rnam, si postea aliter ipse non implet voluntatẽ defuncti & sic venit priuandus sua portione quæ venit deferenda fratri cohr̃di iuxta auc. hoc amplius. C. de fideic. potent ꝗ ipse cohæres eam petere non obstante quocunq; pacto apposito in diuisione, q̃a istud ius oriẽ post diuisionem & ex cã hñte originem post ipsam diuisionem, & verba diuisionis non pñt extendi ad tale ius vel cãm, sed ad illã cãm q̃ suberat tpe diuisionis, vt ꝓbaẽ, licet Pa. de Ca. non alleget in d. l. q. cũ tutoribus. in prin. fm vnã lec. glo. inquantum illa lex intelligitur de successione directa, vr̃ ergo tenere Pau. de Ca. in d. principali q̃õne, q si iurm interuenit intelligaẽ cũ effectu renunciatum dicto iuri substõnis pupillaris, vel successionis directæ ab intestato deferendæ, idem etiam vr̃ tenere Pau. in d. l. j. C. de pact. vbi tñ hoc limitat. Nam quærit ipse, q̃dam testator post mortem filij reliquit bona cuidam hospitali, nunquid illud hospitale poterit remittere in vita filij istud relictum, & r̃ndet q aut erat subõ pupillaris & nõ potest remitti, q̃a agitur de hr̃ditate viuentis impuberis. l. ita tñ. §. a p̃re. s̃. ad Treb. nec hoc casu aliquid operatur iurm orphanotrophi seu rectoris ipsius hospitalis, q̃a iurm personæ non nocet pio loco, & sic nõ obstabit id quod habetur in d. c. q̃uis, sed si esset substõ fideicommissaria bene valeret pactum fm eum, q̃a non est de hæreditate viuentis, vt no. ꝑ gl. in d. l. j. & dictum est. s̃. etiã bene no. ¶ Inq̃tũ Bart. vult q iurm administratoris hospitalis vel ecclĩæ nun firmet ꝓctum, quia aliàs non valebit & hoc idem voluit Io. An. in c. grauis. de deposito. & clarius Bart. in c. j. §. item sacra. de pac. iur. fir. ver. quæro vtrum iurm prælati &c. bene facit q voluit glo. no. in c. j. ver. ꝓctum. de in inte. rest. lib. vj. & quod no Bald. in l. gñalr. C. de reb. cre. Saly. i d. l. j. dicit vidisse dubitari an ius substõnis pup. possit pacto remitti. & dicit videri q non, quia est pactum de hæreditate viuentis quod est improbandum, & alle. d. §. a p̃re. & d. l. pactum. ad quod etiam vide no. ꝑ Barto. in l. is potest. s̃. de ac. hæ. ¶ Võr ergo isti quos post An. retuli velle, q sine iuro nõ possit remitti tale ius subst. pupil. sed bene cum iuro ipsius ad quem res pertinet. Sed Ang. hic vr̃ tenere ꝯnum in iure subst. pup. vel exẽplaris, q̃a vr̃ ipse sentire q etiam cum iuro non potuisset remitti per rationem. d. l. stipulo hoc modo. iuncto. c. non est obligatorũ. de reg. iu. in vj. nam in casu. d. l. stipulatio. nihil operatur iurm, vt per Bar. & omnes ibi in prin. ¶ Tamen magis mihi placet opi ꝯtraria, q̃a tale pactum non vr̃ auferre liberam testandi factionem, q̃a pupillus superueniente ætate vel mente captus cessante furore poterit libere testari. Item durante pupillari ætate, vel furore non habebant liberam factionem qñ pactum fuit factum. Et sic non sumus in casu in quo loquitur. d. l. stipulo. cũ si. Iõ cũ nõ possit negari q istud sit pactũ de non succedẽdo debet firmari iuro vt est dictũ. Male etiã vr̃ dicere Ang. inq̃tũ vult qđ ad hoc vt ꝑ dictam remissionem tollaẽ ius successionis militaris requiraẽ iurm q immo ẽt sine iuro valere debet, qm̃ per militarẽ substõnem nõ succediẽ ei cui facta est substõ, sed succediẽ im̃ testatori, vt ꝓbatur in l. milites ẽt de test. mil. iuncta. l. ius nr̃m. ff. de reg. iu. & expresse no. hic Cy. in l. in testõ. la. j. in ver. sed ad hoc. C. de test. mil. & Iac. Bu. in l. p̃cibus. C. de imp. & ali. subst. & Ang. in l. centurio. de vul. & pu. & sic non dr̃ tractari de hr̃ditate viuẽtis sicut ergo ꝑ pactũ seu iurm põt renunciari fideicõmissariæ substõni. d. l. j. C. de pac. q̃a per eã succediẽ testõri, & ꝑ ꝯns non dr̃ tractari de hæreditate viuentis, vt dictum est, ita & in casu isto, & ea. rõne idem dico in subst. directa quã ex forma statu. faceret testõr filiæ fœminæ maiori post aditã hæredi. q̃a hẽt similitudinem militaris nisi statutum disponeret q illa substõ esset pupillaris, vt sic ꝑ eam succederetur filiæ; q̃a tũc dicendũ esset prout in pupillari. ¶ De illa vero. q. q̃ incidenter. s̃. proxime retuli referendo verba Pau. de Ca. dicentis ita Bar. cõsuluisse, dic q idem tenet Bar. hic & Bar. in auc. hoc amplius. in fi. & in d. l. q. cum tutorib. in prin. & in. l. damni infe. §. cũ parietem. in fi. de dam. infe. & Ang. in d. l. damni infecti stipu. per

58 illum tex. in. §. j. eo. ti. ¶ † Item inq̃tum Bar. hic in viij. q. quærit q̃d si in instrumento diuisionis fuerit dictum q vnus fecerit alterum in dictis rebus ꝓcuratorem tanq̃ in rem suam, ita vt ammõ possit ꝑ dictis rebus agere, & se meri, & omnia facere quæ ipse dñs posset &c. vel fuit dictum q cõcesserunt adinuicem dictas res ad habẽdum tenendũ, vendendũ, alienandum &c. videaẽ remissum ius fideicõmissi futuri, vel impediaẽ frater superstes venire ex fideicõmisso ad illas res alienatas post diuisionẽ per fratrem nunc defunctum, adde q Ang. hic in v. q. quærit an si in diuisione, vicissim est data potestas vendendi & alienãdi bona ius fideicommissi videatur remissum? & refert q Bar. in. d. viij. q. tenet q sic, & bñ fm Ang. q. dicit addendum esse quid si solum est dictũ q vnus alteri, & alter alteri bona in partẽ obuenta concessit pro se, & illis q̃bus bona p̃dicta ꝯcedere voluerit, & dicit q idem importãt dicta verba, ac si data esset alienandi ptãs, & dicit ad hoc esse tex. in c. j. de feu. non ha. ꝓpriam na. feu. Secus autem si dictum fuerit, & cui iura sua ꝯcedere voluerit. nã tũc intelligitur de iurib. suis ꝓut sunt, vñ transirẽt bona. s. affecta onere fideicommissi. & sic illud ius trãslatum in successorem singularem diuidentis finiretur eius morte. ita dicit esse casum in. d. c. j. in fin. de feu. non ha. propri. na. feu. & facit fm eũ ad hoc tex. in l. lex vectigali fundo. s̃. de pig. & plus non scribit Ang. in tep. huius. §. præter vnam. q. quã ponit Spe. in ti. de test. §. in primis. versi. quid si fideicommis. emit &c. & transit simplr̃ cum deci. Spe. quam retuli. s̃. sed in versi. in eadem quæro &c. vbi ꝑ oĩa etiam retuli verba Ange. sed circa. d. xviij. q. princ. licet Ang. ita hic dicat Bar. velle q per prædicta verba fideicommissum intelligaẽ esse remissum. Tamen dicas q non ita tenet, sed di

59 stinguit vt hic ꝑ eum bene loquentem. ¶ † Item inquantum Bar. in viij. q. q̃rit q̃d si non est remissum ius fideicommissi, nec data licentia de vendendo in diuisione, sed vnus ex istis fratribus post diuisionem vendidit bona sua cuidam extraneo, postea extitit ꝯditio fideicommissi an frater superueniens possit petere totum ab emptore, an vero solum partem quã frater p̃mortuus habebat iure suo. & nõ illam dimidiam quã habuit in diuisione ab isto superueniente. & concludit q totum petere potest. Adde tamen q Ang. s̃. in hoc. §. dum expendit lec. Azo. hic positã in gl. tenet istud

60 idem q tenet Bar. ¶ † Item inquantum Bar. in x. q. quærit, duo fratres habebant ab ecclĩa fundum emphyteuticum cõem, ita q de vno debebat venire ad illum post mortẽ præcedentis sine liberis, contingit q diuiserunt illum & remiserunt inuicem oẽ ius q quilibet eorũ habet, vel habere sperat &c. postea decedit vnus eorũ sine liberis, alter frater superstes petit illum fundum vigore instri. emphy. ecclĩa quæ est dña dicit q ipse cecidit a iure emph. ꝓpter duo primo quia diuisio ẽ alienatio in qua ecclesia nõ fuit reqsita iuxta. l. fi. C. de iu. emph. Secundo q̃a fuit ꝑ d. fratres renunciatũ iuri q habebat vel habere sperabat quilibet eorum. q̃riẽ quid iuris. & Bar. in vtroque tenet ꝯ ecclesiã. ¶ Circa primum adde q cũ

a Bar. transit simplr̃ Pau. de Ca. cui adde Bar.[a] idem tenentẽ in ꝯsil. inci. ex themate prædicto tria dubia oriuntur, & Bar. in l. & ideo in prin. s̃. de cond. fur. & in l. cum hi. §. si vni. cum seq. s̃. de transac. tangit etiam aliquid Bar. in l. cum pater. §. quindecim. de leg. ij. & in. l. si domus. §. fi. & ibi Ang. de leg. j. no. Spe. & Io. An. in ti. de loca. §. nunc aliqua. versi. 72. & Bal. in l. dudum. C. de contrahẽ. emp. & in c. j. de alie. feu. & in c. imperialem. in prin. de ꝓhi. feu. alie. per Fed. in l. voluntas. C. de fidei. per Saly. etiam in. l. de condi. ob causam. per Ioan. Cald. consi. 10. in ti. de loc. & magis communiter tenetur opi. Bart. de quo plenius scripsi in d. l. si domus. §. fin. vbi quo ad alienationem quæ fit per diuisionem teneo opi. Bart. sed quo ad aliam alienationem quàm faceret vnus ex. d. fratribus alteri fratri, licet Bar. hic sentiat eam fieri posse ecclesia requisita, tamen ibi aliter distinguit, ad quam distin. me refero. ¶ Circa secundum vero Pau. hic dicit q licet Bar. teneat q illa renunciatio non prodest ecclesiæ a qua habuit emphy. cum non intersit eorum q prosit ecclesiæ, nec etiam prodest hæredi defuncti, quia est hæres extraneus, & per consequens non recedit ius ab ipso renunciante. arg. l. nec vtile. s̃. quibus ex cau. ma. secundum Bar. Tamen dicit Paul. de Cast. in hoc sibi non placere decisi. Bartol. quia immo ex natura

ADDITIO.

a Fran. ¶ Bar. Adde in Ant. de Butr. consil. 37. & vide Alexan. de ista quæstio. in consi. suo 21. versi. tamen promissis. in v. vol

natura rei portio illius defuncti reuertitur ad eccleſiā poſtq̄ iſte
ſuperueniens a ſe abdicauit non rōne pacti, vt ex eo acquiratur
actio vel exceptio, quia non intererat ſui alteri acquiri.l. ſtipula-
tio iſta.§.alteri.ſ.eo. Sed rōne abdicationis factæ a ſe, nam & ſi tu
habens vſumfructum in fundo Titij, & ipſum vſumfructum re-
nunciares mihi licet non interſit tua acquiri dño, tñ q̄a a te ab-
dicas reuertitur ad dñm ſui natura, & conſolidatur cum proprie
tate, vt inſti.de vſufru.§. fini.ſ.& ꝓbatur ſi bene inſpiciatur in c.j.
de eo qui fi. fecit agna. de feu. Pa.ſm eum. Vbi ſi ſit renunciatio
omnino prodeſt alteri agnato licet abſenti ſm Pau. ita reſcindē-
tem. Adde ꝙ pro opi.Bar.vr̄ eſſe gl. quaſi in terminis in c.j.in tit.
imperator Lotharius. vbi Bal.vr̄ in hoc trāſire cum gl.licet illam
non clare firmat q̄ gl.etiam cōiter ſequuntur alij ſcrib.ibi multū
no.maxime per tex.alle.ibi in gl.j.per c.j. de eo qui fi. fecit agna.
qui tex.etiam vr̄ probare opi.Bar. Ibi probatur ꝙ ſi vnus ex trib⁹
agnatis habebat feudum paternum, & alter agnatus fecit pactū
vel refutationem in feudo dicto agnato tenēti feudum, non ex-
cluditur renuncians quo minus decedente ſine liberis illa agna
to feudum tenente poſſit admitti ad ſuccedendum in tali feudo
cum alio tertio agnato ſi pares erant, & ad feudum vocabantur
vigore antiquę inueſtiturę p̄ſnę. Niſi illa renunciatio fuiſſet non
perſonalis, ſed in rem, vt quia non fuit factum pactum vel renū-
ciatio pro recipiente, & hæredibus deſcendentibus ipſius reci-
pientis renunciationem, ſed ēt fuit facta pro omnibus, & ſic ēt
ꝓ agnatis qbuſcunq;, & ꝓ ꝯſis ēt ꝓ illo tertio agnato. Quia tūc
ille tertius agnatus ſolus ſuccedit, & hoc eſt ꝙ vult dicere tex.ibi
in ver.oino.& in dubio talis renunciatio vel pactum vr̄ ꝑſonale,
vt eſt de mente gl.no.in d.c.j.in fi.& in tit.imperator Lotharius.
& expreſſe firmat Bald.& Mod.in d.c.j.de eo q fin.fe.agn. Adde
ēt quia cum opi.Bar.ꝯcordat in terminis Feg.de Sc.in ꝯſi.in or-
dine meo lxxvj. ꝙ inci.ſactum ſic ſe habet quidam Abb. Mouet
quia illa renunciatio facta inter prędictos non debet prodeſſe ec
cleſiæ, quia res inter alios acta. &c.l.ſi vnus.§.ante oia.ſ. de pact.
& quia ius vel exceptio acquiſita.d.fratri cui renunciatum eſt nō
debet ꝓficere ſuo anthori.vt l.ſi a te.§.fi.ſ.de exce.rei iud. Et ꝙ d.
renunciatio ad illud non trahatur, alle.id ꝙ hr̄ in c.veniens.de re
nun.& alias rationes redditas per eum. Idem tenuit in effectum
ipſemet Fed.in alio ſuo conſi.228. incip. factum tale duo fratres
&c. Iſtam partem latius firmat Bar. in conſi.incip.ex themate p̄-
dicto tria dubia &c.ad fi. vbi etiam pro hoc addit ꝙ talis gn̄alis
quietatio non debet porrigi ad tale ius futurum poſt mortem.l.
Paulo.Calli.§.j.de leg.iij. Item quia ſm eum generalis quietatio
non porrigitur ad ea de quibus non eſt cogitatum. l.Aquiliana.
& l.cum Aquiliana.& l.qui cum tutoribus.in prin. de tranſa.& l.
damni.cum opi.Bar.etiam tranſit Lud.Ro. in l.vna.C.qñ nō pe.
par.in vij.q. ad fi.vbi hoc alle. q̄a dicta gn̄alis renunciatio dēt in-
telligi rebus ſic ſtantibus, non autem noua cauſa ſuperueniente
prout hic ſuperuenit alle. l.ꝙ ſeruus.cum gl.fi.ſ.de condi.ob tur.
cauſam.& d.l.Paulo Calli.& c.ij.de renunc.& al's rationes hic aſ-
ſignatas per Bar. Non obſt.allegata in contrarium per Pa.de Ca.
& primo tex.in d.§.finitur.& melius pro eo facit tex.in l.ſi vſuſfru
ctu.ſ.de iu.do. quia ibi deo ꝙ in caſu non attento ꝙ in cauſa diui-
ſionis facta eſt tranſactio per quam debebat ſtatim cadere a iure
ſuo.c.j.§. prætetea ducatus.de prohi.feu.alie.per Fed.& no.Bart.
hic. Secus in d.l.ſi vſuſfr. Non ob.c.j.de eo qui fi.fe.agn.quia ille
tex.facit contra vbi apparet renunciationem eſſe realem, vt.ſ.ꝓ-
xime declaraui, Poſſet aliter reſponderi ad allegata in contrariū
vt colligitur ex traditis per Bart.in conſi.ſ.alle. in rationibus red-
ditis ibi quas.ſ.proxime retuli.licet magis placeant aliæ reſpōſio
nes.ſ.date per illa verba habere ſperat &c. iunctis not.per Barto.
hic in vj.q. Intelligo tamen iſtam deciſionem Bar.niſi eſſent adie
cta alia verba de quibus per Bart.hic in vij.q. quo caſu ſecutis his
quę ponit Bar.in d.viij.q.aliud puta rem per not.per eum.& iſtas
deciſio.poſitas per Barto.in hac.x.q.tene menti quia quotidianę
6 t ſunt. ¶ †Item inquantum Bart.hic in vlt.q. quærit an inter diui-
dentes detur actio de euictione, adde quod ipſe Bar.ponit hic in
xj.q.cum additionibus quas circa illam quæſtionem dedi ſuper
gl. Addit etiam hic Raph.ꝙ cum dicitur ꝙ in diuiſione venit eui
ctio iuxta.l.ſi familiæ. & plene no.C. fami.hercif. dum intelligit
quod præſtetur æſtimatio partis quę obuenit tempore diuiſionis
non autem intereſſe vltra hoc. quia diuiſio eſt actus neceſſarius.
vnde non tenetur vltra quam erat allegat.l.qui erat.alias incipit,
qui hæres erat in prin.ſ. fami.hæreiſ.& dicit quod iſta eſt ſing.li-
mitatio, ſi vera eſſet, ſed dic ꝙ non eſt vera dicta limitatio, quia ꝯ
tex.in l.ſi fratres.C.communia vtriuſq; iudi.in verſi.quanti inter
eſt. Nec obſt.d.l.qui heres erat.q̄a ibi hoc non probatur, ſed ſolū
dicit ꝙ hæres a cohærede non recuperat id ad quod ſua culpa ſe
obligauerat ſpōte vltra quā teneatur. Ex his redditur expeditus

6 a iſte.§.quo ad omnia quæ concernunt eius mām. ¶ †Eſt verum
ꝙ vnum tñ hic poſuit Bar.de quo nil eſt dictum.ſ.videlicet an ſi
inter duos deciſum eſt aliquid quod fuerat deductum in iudiciu
per viam exceptionis poſſit in alio iudicio tractari per viā actio-
nis, adeo ꝙ non obſtet exceptio prioris ſnīe de quo videatis per
Bart. hic in v.oppo.& ꝑ eundem. in l.j.C.de ordi.iudi.& ibi per
Bal.& alios ꝑ Bar.in l.fundus.ſ.de excep. & qd̄ ipſe no.in l.tan-
tūdē. in fi.ſ.de neg. ge.& in l.j.ad fi.C.qñ ꝓuo.non eſt neceſ.per
Cano.in c.cum dilectus.& in c.fi.de ordi.cog. & in c.aduerſario.
de excep.& in c. cū eccſia.de cā poſ. & in c.veniés.el.ij.de teſti.ꝑ
Bal.ēt in l.iudex.ſ.de his q ſunt ſui.& per eundem in l.ſi cum tibi
C.de iu.& in l.pe.C.de ordi.iudi. ad quod ēt vide qd̄ ſcripſi in l.
de pupillo.§.ſi is cui.ſ. de ope. no. nun.ꝙ hic latius non diſcutio
poſtq̄ latis fuit iſte.§.in ſua propria materia oneratus.

Papiniani. LEX CXXIII.

1 *Promiſſio facta pro maleficio futuro vel iam facto non valet.*
2 *Donatio, vel diſpoſitio remuneratoria maleficij iam commiſſi non valet, ſicut ſi fieret pro maleficio iam committendo.*
3 *Promittens aliquid dare mihi ſi ipſe committat homicidium valet promiſſio.*
4 *Promiſſio facta ob turpē cām de ꝑterito ē nulla niſi ꝓmiſſor al's eēt donaturus.*
5 *Promiſſio facta alicui vt delictum committat an valeat.*
6 *Promiſſum datū vel ſolutū ex turpi cā, an & qñ poſſit exigi, vel exactū repeti.*

1 SI plagij. †Non valet promiſſio pro maleficio fu-
2 turo vel etiam iā facto.h.d. ¶ †In tex.ibi,
vel facti cā &c.hunc tex.dicit hic Pau.de Ca.eſſe ſingu-
larem ad hic.ſ.ꝙ diſpō remuneratoria maleficij iā ꝯmiſſi non va
let, ſicut ſi fieret pro maleficio ꝯmittēdo, & hoc procedit ſm eū
ſiue ſit diſpō ꝯhētiū, vt hic ſiue teſtatoris vel ſtatuti, quia ſtatuta
debēt eſſe honeſta, vt hr̄.iiij.diſtin.cano.erit aūt lex.& in l.ij.& ibi
gl.ſ.de legi.& iſtud facit an valeat ſtatutum dans p̄mium occidē
ti bannitum, de quo vide per Hoſt.& alios in c.fi.de ꝯſuc.& per
Io.An.in reg.ꝙ quis in merc. ꝑ eundem in tit.de ꝯſti.§.j.ad fi.per
Alb.de Ro.in vl.pte ſtatutorū.q.xvij. cū duabus ſeq.vbi ēt ponit
an ſtāte tali ſtatuto poſſit q̄s in foro cōſcientiæ bānitū occidere,
& tenet ꝙ ſic.ꝑ l.Graccbus. vbi ꝑ Bal. C.de adul.& in l.vnica.C.
de ꝯſere.& in l.j. ſi a non ꝯpe.iudi.& in l.cunctos populos.C.de
ſum.tri.& in l.fi.C. ſi ꝯ ius vel vti.publi.ꝑ Ang.in l.de q̄bus.ſ.de
leg.ꝑ Ant.de Bu.in c.q in eccleſiarū. de ꝯſti.& magis cōis opi.eſt
3 ꝙ ſic. ¶ †Itē hanc.l.in ver. faciendo. intellige quo ad ſtipulantem
dari ſibi ſi ipſe ſtipulator homicidiū facit. ſed ſi ꝓmiſſor ꝓmittat
centū tibi ſi ipſe ꝓmiſſor homicidiū faciet, valeret ꝓmiſſio ſub
hac ꝯdōne, ꝑ l.denunciamus.C. de his q ad ec. ꝯfu.& ita limitā
do iſti.l.dicebat Rapha.Cu.in l.impoſſibilis.ſ.e.ꝓ quo adde. l.non
impoſſe.cū gl.& ibi no.Bar.ff.de pac.bñſacit.l.ex ea.§.mulier.ſ.e.
& qd̄ no.gl.& Bar.in l.illicitas.§.ne potēriores.ſ.de off.pſi.& hoc
4 no.hic in verſ.& ꝓmitto tibi centū &c.& ſup ea dicet. ¶ †In glo.
ibi, hic ſecūda eſt magis dubitabilis &c.ſ.ex eo q̄a ꝑ primā vr̄ in-
uitari ſtipulator ad delinquendum ꝯ.l. cōuenire.ſ.de pact.dot.&
l.ſi vnus.§.illud.ſ.de pac. ſecus vr̄ in pria. Et ꝑꝑ hoc Pet.tenebat
valere hāc ſecundā quaſi ſciēter ꝓmittat indebitū.l. fi.ff.de ꝯdi.in
de.& ad iſtā.l.mō debat ꝙ dēt explicari ꝑ.l.fi.ff.de ꝯdi.ob.cām.Sed
in hrc Pet.male loqꝛ vt hic ꝑ Bar.ſuſtinētē opi.gl.& licet i caſu h⁹
ſecūdæ ſtipłonis ceſſet illa rō inuitādi ad delinquēdū, tñ ſufficit
alia rō q̄ eſt qd̄ valeat, q̄a eſt facta ꝑꝑ cām turpē, licet de p̄terito
vt hic, & pōt ēt ꝓ iſta adduci ſm Ang.hic in voce, vt refert & ſeq
tur Imo.l.q̄a prima rō.ſ.inuitādi ſtipulātē ad delinquendū mili-
tat ēt iſto caſu qm̄ poſſet dicere ſtipulator ego iteraro volo com-
mittere plagium vel homicidium, quia fortaſſis alius dabit, vel
ꝓmittet mihi tantundē q̄tum ille mihi ꝓmiſit. & iſta opi. cōiter
tenet. Et ſubdebat Ang.limitādo p̄dicta ꝙ verū eſt ſtipłonem fa-
ctā ob cām turpē de p̄terito eē nullā, niſi cōpromiſſor alias eſſet
donaturus, q̄a tūc hic cā turpis velut accumulata non vitiabit ſti
pulationem. ita dicit velle Iac.de Are.in d.l.ſi patronus.ad fi.ſ.de
dona. Sed dicit Imo. ꝙ hic vltima limitatio non eſt ſine dubio ſi
turpis cauſa exprimatur. arg.l. nonnunquàm. ſ. de condi.& de-
mon.& l.expreſſa nocent.j.de reg.iu. tamen ſecundum eum pro
dicta limitatione poſſet allegari ſingulare dictum Inn. in ſimili
in c.in præſentia.de renun. vbi ſit lata ſit ſententia expreſſis dua-
bus cauſis, quarum vna erat expreſſe falſa in iure, alia non vitia-
bitur ſententia ex vi falſæ cauſæ. ſed & ſuſtinebitur ex vi vere, vt
ſic in dubio res potius valeat. Sed dicit hic Io. de Im. hoc eſſe cō
muniter incognitum legiſtis de quo dicto tetigit. l.ī q Romæ.§.
duo fratres.ſupra. eod. Addo etiam ꝙ dictam limitatio ſequitur
Ray.hic per d.l.ſi patronus.& idem tenet hic Pet.at.l.ſed & ſi q̄s
§.fi.ſ.ſi quis cau.Ro. etiam.in l.generaliter.ſ.eod.ſequitur iſtam
limitationem per no.per Imo. in c.in præſentia.& per regulam
q̄ hēt ꝙ vtile per inutile nō vitiaꝛ. Dicit tñ ꝙ non videt ꝙ ad hoc
aliquid

aliquid facit.d.l.si patronus.Pro ista limitatione adduco ꝙ magis
cõiter tenet,ꝙ si solui vel vel promisi ex cā vsuratū tibi cētum, &
sic ex cā turpi,& postea tibi liberalr donaui illas vsuras,& sic mō
accumulata est noua non turpis q̄ius ex prima cā non possis li-
cite illa centū hr̄e,m̄ poteris ex secūda,vt not.gl.in.c.peccatum.
in ver.restituit.de re.iur.in.vj.Et Host. in summa in tit.de vsur.§.
q̄ pęna.vers.q̄d si fenerator.& Fed.de Se.ↄſ.xviij. qd̄ incip. qō ta
lis est.& in ↄſi.xxij. ꝙ incip. verū vsurarius &c.sentit gl.ij. in.c. q̄a
frustra.de vsu.in vi.& sequit Pet. de An. & Abb.in.c.cū tu.eo.ti.&
Ioā.Cal.ↄſi.x.in tit.de vsur.& late p Lau. de Rodl. in repe.c.ↄſu-
luit de vsur.in ij.parte.q.vj.& vij.Et aliquid per Bal.in l. constitu
tionib.ad fi.C.de vsu.& in.l.pe.ff.de ↄdi.ob tur.cau.post Dyn. in
5 c.peccatum.de re.iur.in vj.¶ †In ea.gl.ibi.si Titius fecerit plagiū
&c.Bar.hic saluat istā gl.qn̄ ille Titius erat amicus vel coniūctus
promissoris,secus si stipulatoris,vt hic per eum . Idem sentit hic
Pet.dicens ꝙ gl.pcederet nisi ille Titius eēt iuri stipulatoris sub
iectus,q̄a tūc vt faciat stipulatorē lucrari,vr̄ inuitari ad delinquē
dum contra dictam.l.conuenire.ita etiam dicit Ray.hic Ang.hic
dicit prout Bar.& vltra alle.p Bar.not. p glo.in auc.de non alie.
§.finantem credit in gl.q̄ incipit, sed ↄ̄ &c.cum Bar.etiam transi
re videtur Imola q. tn̄ subiunxit. Quid si in dubio vt quia nō ap
pareat ꝙ ille Titius sit amicus vel coniunctus stipulatoris vel pro
missoris,& videtur fm̄ eum hæc gl. velle ꝙ stipulatio valeat, sed
ipse tenet contrarium per gnalitatem huius.l.& quia posset dari
materia delinquendi,& inuitari quis ad delinquēdū,quia posset
pacisci postea ille stipulator de quota cū Titio,vel aliquid sibi da
ri,vt plagium committat,iō vr̄ ꝙ stipulatio.arg.d.l.conuenire.&
d.§.illud.Item quia præcidēda est in via maleficijs.l. in fundo. §.
de rei ven.& c.quanto.ad fi.de diuor.Rap.Cu.hic transit simpli-
citer cum Bar.cū quo etiā transit Pau.subdēs ꝙ vbi ille Titius est
penitus extraneus tam promissori q̄ stipulatori ꝙ tunc stipula-
tio valebit tanquam facta sub qualibet conditione & ita potest
intelligi gl.n. hic secundum eum q. in hoc vltimo videtur discre-
pare a.d.op.Ioan.de Imo.Addo ꝙ Cy.in.l.ex eo.C.de inuti. stip.
format illam quæstionem hic formatam in gl. & facit mentionē
dē opi.huius gl.quæ fm̄ eum fauet assassinis, & docet hæc gl. per
interpositam personam sibi quęrere pretium assassinatus.Et sub
dit ipse ꝙ Iac.de Ra.intelligit.gl. istam procedere quando ille Ti
tius non sit subiectus stipulatori aliás non procedat ista glo.ar.l.
ij.§.de in ius voc.Subdit etiam Cy.ꝙ Iaco. de Are.simpliciter vi-
detur sentire ꝙ ista stipulatio sit nulla ne stipulator inuitetur ad
inducendum Titium ad delinquendum,& ideo vt occuratur fu
turo delicto nō valebit stipulatio nisi fiat p modum poenę,tunc
enim valebit & tali casu saluetur opi.huius gl.fm̄ Cyn. & sic te-
net illam opi.quàm tenuit Imo. licet de eo mentionem non fa-
ciat,& facit quod dixi super text.Sal.vero in d.l.ex eo.dicit ꝙ ista
gl. pōt procedere si delictum cōmittendum continebat in se bo
num publicum,& honestum, vt si promitto cētum tibi si Titius
occidet Semproniū qui infert maxima nocumenta patriæ.¶ Itē
pcederet ista gl.secundū eum quando pęnā promitterem si Ti-
tius homicidium committeret & promitto potius vt nō fiat , vt
quia sunt amicus illius Titij, & putem quòd mea contemplatio
ne nō committeret delictū.ar.l.ex eo. Nec ad hoc ob.secundum
eum quod no.gl.iiij.in l.ↄtinuus.§.cū q.s.j.eo. q̄a ibi loquitur in
his q̄ iuris effectū expectant nō in his q̄ non expectāt nisi pęnā
facti.Et sic illa gl.potius facit p q̄ ↄ̄.Si aūt promissio fiat ad fi.vt il
lud delictū ↄmittat,& ad eundē finē stipulator sit stipulatus, tūc
tenet Sal.ꝙ stipulatio nō valeat, ne detur mā delinquendi . & p
hoc bene facit.d.§.cum q.s,& rō ibi posita secundum eum, sic vr̄
ēt ipse ↄcordare cum opi. quā tenet hic Imo. & bene. Subdit ēt
Sal.in.d.l.ex eo ꝙ prædicta procedunt intelligendo qōnē huius
glo. in delicto committendo. Sed pōt fm̄ eum ēt intelligi ista gl.
in delicto commisso de præterito ante stipulationem, & tunc di
cit ipse indistincte gl.esse verā & stipōnem valere ex quo est pro
missum non ipse delinquēti,sed alteri. facit ad hoc quod dixi in
l.a Titio.§.e.in prin.referendo ibi quæstionem positam per Pau.
de Ca. tamen contra hoc vltimū vr̄ mihi ꝙ faciat generalitas hu
ius.l.& illud quod dixi.§.referendo verba Ioan.de Imo.hic & ne
gari non potest quin stipło contineat cām turpem , quę ratio p
se sola sufficeret ad inualidandam stipōnem vt dictum fuit . §.
6 ¶ In ea. ibi alij dicunt &c. non ↄuenit ↄ̄ exemplū huic literæ vt
hic per Bar.& alios post eum , licet in se sit verum secūdum Bar.
& Ang.& subdit Ang. ꝙ in hoc articulo est accipiēdum hoc con
silium ꝙ promissor conuentus potest se tueri per exceptionem.
Sed si post promissionem sponte soluit purgat omnem metum
turpitudinis,& ideo non recipit.ita intelligit ipse.l.pe.§.de cōdi.
ob tur.cau.Si aūt non pmitteret diu ante solutionem, sed simul
pmitteret,& solueret, talis solutio expurgat , ideo tale solutum
potest repeti,& ita intelligit.l.fi.eo.ti.Sed Ioā.de Imo. addit ꝙ ēt
si ex interuallo soluat dūmō an̄ factam restōnem rei q̄ tibi dēbat
restitui, & propter quam restituendam promisit poterit repete-
re,quia inesse videtur eadem cā turpitudinis & durare, iō posset
repetere,nec videtur purgari tunc cā turpitudinis,p p solōnem,
secus qn̄ cessaret eadē cā turpitudinis , vt iam esset res restituta .
facit quod no.p doc.in l.ij.C.qd̄ me.ca.& in.d.l.pe. fm̄ eum Ra-
pha.hic addit circa istā gl.in fi.ꝙ nedū illud exemplum nō cōue-
nit huic literæ vt dicit Bar. sed nec ēt est in se verū tale exemplū,
q̄a in tali exemplo versat̄ turpitudo solum in recipiēte, & sic ta-
lis pmissio deberet valere cum effectu si facta est ex cā de p̄terito
q̄ turpis erat ex parte recipientis tm̄ , quasi videatur tunc dona-
re,& non repeteret si solueret,ita dicit pbari in.d.l.pen.Si aūt fa
cta esset ex cā de futuro q̄ turpis esset ex parte recipientis tm̄ va
leret iure stipło tn̄ obstaret exceptio,vt ēt pbat̄ in d l. pe.licet il-
lam.l.Bar.ibi non intelexit fm̄ Raph. hic. Sed adde circa hoc q̄
dixi.in l.generaliter.§ eo. vbi approbo verum esse ꝙ qn̄ facta est
stipło ex cā de futuro quæ est turpis ex parte recipientis tantum
valet stipulatio meo iure, sed obstat exceptio . sed qn̄ est facta ex
cā de p̄terito quæ sit turpis similiter ex parte recipientis tm̄ iūe
est verum ꝙ ēt Raph.Cu. ibi tenuit stipulationem illam cum ef
fectu valere,sicut ipsemet tenuit hic.& dicit Rap.hoc innuere fo
re animaduersum.sed in.l.generaliter.tenuit ↄ̄trium,in illā opin.
quam tenui sonāt ēt verba Bal.in l.j.C.de cond.ob tur. cau.dum
distinguit cām turpem de p̄terito & cām de futuro & ea quę ad-
dit Imo.verbis Ang.hic & proxime retuli videtur bene dicta.

Papiniani. LEX CXXIIII.

1 *Stipulatio continens certū tps non cōmittitur ad interesse nisi transacto toto tpe*
si,ante finitū tpe certū esse ceperit non posse intra id tpis spatiū ꝙ superest.
5 *Stipulatio poenalis committitur ante diem.*

1 INsulam. †Stipło ↄtinens certum tp̄s nō ↄ-
mittit̄ ad interesse nisi transacto to
to tpe si ante finitū tp̄s certum esse ceperit fieri nō
posse intra id tpis spaciū qd̄ superest.h.d. ¶ In gl.in
ver.imitatur,ibi, q̄a rota in oblō sub ↄdōne &c. dic
ꝙ immo hic loquitur de oblōne in diem,& sic illa.l.in illa.allega
ta in gl.parum facit ad propositū huius. l. q̄ loquitur de oblōne
collata sub condōne.& in diē. ¶ In ea. ibi solue vt ibi &c. q̄a illa
loqt̄ de oblōne hnte condōnem & diē, quo casu distinguit vt in
gl.in iij.sol. ¶ In ea.ibi,vt ibi solui aliā &c. l. ꝙ aut q̄rit de cōmit-
tenda stipulatione ad interesse totale,& dicendū sit ꝙ non ↄmit
titur an̄ diē vt hic,& l.si ita stipulatus.in gl. alle.aut quo ad parti
culare interesse,& tūc ↄmittit̄ vt i ↄ̄rio. In Bar.& Ang. hic tenēt
sequentē solōnem,ꝙ hic nō ↄmittit̄ in aliquo:q̄a hēt diē, q̄a cō-
mittit̄ ad particulare interesse statim ꝙ fuit in mora inchoādi,&
p hac solōne facit fm̄ Imo.hic rō posita hęc in tex.& ratio.d.l.in
2 illa.¶ †In ea.ibi.l.cum stipulatus &c gl.in l.ↄ̄ria soluit ꝙ aliud in
stipōne poenali,q̄a illa ↄmittit̄ an̄ diē,sed ob.exceptio,vt ibi pa
tet.& aliud in stipōne in qua non est apposita ab homine pęna,
sed succedit ex dispōne legali vt in casu huius.l.in in quo succe-
dit oblō ad interesse . Nā tunc an̄ diem nunq̄ ↄmittit̄ in aliquo
vt sentit gl.in d.l.cū stipulatus.& vr̄ casus.in.c.ↄmissa.de ele.in vj.
fm̄ Bar.Ang.& Pau.hic.Sed fm̄ Imo.hęc sol.non vr̄ bona,quia si
qn̄ est apposita pęna ab hoīe committit̄ stipło poenalis ante diē,
licet obstat exceptio . Multo fortius deberet ↄmitti stipło ad in-
teresse q̄ est fauorabilior quā obligatio poenalis, cum poenæ po
tius sint restringendæ q̄ ampliandæ.l.cū q.dā.de libe. & post. Et
nō ob.fm̄ eum iste tex.in quantū dicit ꝙ ante diē ↄmittit̄ , quia
intelligit̄.s.cū effectu, vt dicit Ia. de Are. sicut in simili fit exposi-
tio p gl.in l.stipōnes non diuidunt̄.§.si quis.in prin.§.e. & illam
expōnem seqt̄ Bar.in d.l.cū stipulatus sim mihi a Proculo. Nec
ob.d.c.ↄmissa.q̄a r̄ndet Imo. ꝙ q̄cunq; pęna legalis q̄ p̄t ↄmit-
tit trahit secū executionē,& illo casu pcedit id qd̄ ibi hr̄,loquit̄.
n.ibi de pęna de qua in c.licet canon.de elec. q̄ canon est canon
executionis vt ibi dixit gl.q̄a imponit pęnā priuationis ipso iu-
re a bn̄ficio si p motus ad regimen parochialis ecclesiæ nō facit
se promoueri intra annū ad sacerdotiū. Si aūt pęna nō trahit se-
cū executionē , vt est in pęna pecuniaria , & tunc committit̄ an̄
diē,sed ob.exceptio ēt si sis pęna legalis.p no.i d.l. cū stipulatus.
& dicit ꝙ ista est noua ↄsiderō in ista mā. Adde qd̄ istā eādē solō
nē ad.d.l.cū stipulatus.quatenus ↄ̄dicere vr̄ legi nr̄ę seqt̄ ēt Rap.
Cu.hic.& Ro.i d.l.stipōnes nō diuidunt̄.§.j.& illā solōnē posuit
Bal.in l.si post tres.in repe.§.si q.s cau.vers. sed hic q̄rit̄ qn̄ factū p
mitti.tn̄ ↄ̄ istā solōnē facit sustinēdo opi. Bar.& Ange.q̄a ↄ̄ reū
mitius agit̄ cū dispōne hoīs.l.Celsus.in prin.& ibi no.§.de arbi.
vn̄ cū interesse succedat ex dispōne legis.l.si q.s ab alio.in fi. §. de
re iu.& in d.l.stipulōnes.§.Celsus.& pęna ↄuētionalis pcedit ex
dispōne hoīs,n̄ mirū si ↄ̄ reū tardi⁹ ↄmittit̄ oblōne ad iterēē q̄ ad

pęnā,& ita ēt tenui in. d.l. ſtipꝉones nō diui. §. j. & hic. Adde q̃ ibi dixi, & in hac mā luā. de Imo. reaſſumēdo diſtinguit quatuor caſus, q̄a aut in oblone facti eſt adiecta dies & pęna, aut ſcd̄o nō eſt appoſita dies nec pœna. Aut & tertio eſt appoſita dies & nō pęna. Aut quarto ecō eſt appoſita pœna, non dies. Primo caſu ꝯmittiꝛ oblo añ diē, ſed obſtat exceptio ſi agaꝛ añ diē q̄uis tranſiuerit tm̄ tp̄is ꝙ certū ſit intra reſiduū tp̄is opus fieri nō poſſe. d. l. cū ſtipulatus. ¶ Secundo caſu quo ad particulare intereſſe agētur quā primū erit in mora ichoādi, ad totale vero itereſſe ageꝛ elapſo demū tp̄e quo pfici potuit. l. ſi ita ſtipulatus abs te. ſ. eo. & d. l. ſtipulationes nō diuiduntur. §. j. ¶ Tertio caſu qn̄ eſt dies & nō pęna, & tūc ad particulare intereſſe nō ꝯmittiꝛ vt ad illud agi poſſit añ diē. Si tñ trāſactū ſit tm̄ tp̄is ꝙ certū ſit ammodo opus fieri nō poſſe intra tp̄s, vr̄ ꝙ ſit ꝯmiſſa ad totale intereſſe de rigore. arg. d. l. cū ſtipulatus. cū ibi not. ſed nō cū effectu, q̄a obſtabit exceptio ſi añ agiꝛ ſm̄ opi. q̃ ipſe tenet vt retuli. ſ. & q̄d tenendum ſit dixi. ſ. ¶ Quarto caſu qn̄ eſt pœna, & nō dies, & tūc ſi eſt pœna extrinſeca, vr̄ ꝯmitti trāſacto tāto tp̄e ꝙ intra illud fieri potuerit opus & nō fuit factū. ſi vero nō eſt pęna extrinſeca, ſed intereſſe, tūc ꝯſidera formā ꝓmiſſiōis, q̄a ſi ꝓmiſſum eſt intereſſe, ꝑ hęc verba q̄ti id opus erit, & ſic habitus ſit reſpectus ad totale intereſſe, ſtr̄ non cōmittitur, vt in ꝓximo p̄cedenti caſu dictū eſt. Si vero ſit dictū quanti res erit, vel promittis intereſſe ſi nō fuerit factū tunc vr̄ ꝙ ad particulare intereſſe nō poſſit ꝯmitti oblo, ſicut ēt ſi exp̄ſſe nō eſſet ꝓmiſſum intereſſe, ſed veniret tacite vt ſic ꝓmiſſio iſta intelligaꝛ facta eſſe in dubio ſm̄ nām ꝯctus. arg. l. ſi ſtipulatus. in prin. ſ. de vſu. Vel forte hoc vltimo caſu videbiꝛ fieri exp̄ſſio intereſſe ałr q̃ inſit, quia videbiꝛ trāſfundi prima oblo in ſecundā adueniente ꝯdōne ſtipꝉoris. l. obligationū fere. §. fi. ſ. ti. j. Quod ſecus eſt qn̄ tacite venit intereſſe vt declarat Bar. in. d. l. ſtipꝉones nō diuiduntur. in prin. in. vij. q. Et ſic vr̄ ꝙ hoc caſu idē ſit ac ſi extrīſeca pęna eſſet ꝓmiſſa ſm̄ Imo. hic, q. tñ dicit ſibi plus placere dictū pręcedens per rōnē ibi alleg. fundatā in d. l. ſi ſtipulatus. Et pondera q̄a ſentit hic expreſſe Imo. in hoc quarto caſu ꝙ eodē modo cōmittatur ſtipulatio ad intereſſe quādo illud eſt expreſſe promiſſum in caſu quo nō fiat opus, ſicut ſi nullū intereſſe eſſet expreſſe promiſſum, ſed tm̄ opus fieri. Sed in hoc dico ꝙ Bar. voluit ꝯtriū in d. l. cum ſtipulatus. ꝑ illā. l. dum ipſe ibi opponit de iſta. l. Sed dicit ibi Imo. & Bar. i hoc non vr̄ bene dicere, q̄a expreſſio eius. quod tacite ineſt nihil operari d. bet. l. iij. de leg. j. Sed ita eſt in propoſito, ꝙ ſi iuxta obligationē facti ꝓmittitur intereſſe vr̄ exprimi illud qđ tacite inerat. l. ſtipulationes non diui. ver. Celſus. Ita ēt tenet Pau. in. d. l. cū ſtipulatus. per d. l. ſtipulationes. non diui. §. j. non violando tex. vbi fuit expreſſe promiſſum intereſſe & tamen tex. ibi dicit ꝙ nō cedit dies añ calendas, & ſic ante non eſt commiſſa aliquo modo ſtipulatio, nec dicitur ante deberi. l. cedere. j. de ver. ſig. Sed gl. in d. §. j. in verbo cedere, aliter intellexit & non bene ſecundū multos vt retuli in. d. §. j. ¶ Item adde ꝙ hæc. l. videtur habere locum tamen in contractibus ſtrictī iuris, ſecus in bonæfidei, q̄a incontinenti poterit agi etiam antequàm trāſeat totum tempus dummodo conſtet intra illud tempus fieri nō poſſe ſecundum Bar. ſingulariter in l. ſi in lege. §. ſi domus. ſ. loca. per illum text. quod an ſit verum dixi in l. in illa ſtipulatione ſi calendis. ſ. eod.

Pauli. LEX CXXV.

1 *Stipulatio concepta per verbum præteritum imperfectum ſubiunctiui ſi poteſt valere faciendo relationem ad tempus præſens non porrigitur ad futurum.*
2 *Clauſula codicillaris. ſ. ſi non valet iure teſtamenti valeat iure codicillorum, an trahatur ad tempus futurum.*
3 *Diſpoſitio teſtatoris an & quando trahatur ad futurum.*
4 *Lego illi filiæ quæ vidua fuerit, an comprehendatur quæ vidua erat tempore teſtamenti, an vero illa quæ poſtea viduabitur.*
5 *Lego c illi filiæ quæ maritata non fuit, pone ꝙ pater habeat filiam uiduam, & puellā virgin quæ nunquàm nupſit an vtraq; admittatur ad legatum, ꝙ ſic.*
6 *Præbenda vacans quando dicatur, & quando dicatur vacatura.*

CVm ſtipulamur. Verbum pręſentis tēporis non trahitur ad fututum h. d. ſm̄ vnā lect. prout in text. habetur oportet. ſed aliàs non eſt in text. verbū oportet, & tunc ſummabitur ſic. ¶ 1 †Stipulatio cōcepta per verbū prętenitū imperfectū ſubiunctiui ſi pōt valere faciendo relationem ad tēpus præſens non porrigitur ad futurū. h. d. Et eſt caſus multū no. ſic ſummādo. Sed ſi nō poſſet valere ſeu aliq̄d opari faciēdo relationē ad pn̄s tm̄, tunc bō trahitur ad futurū. l. debitor. §. verſiſſe. ſ. de ꝯſti. em. ēt ſi eſſet verbū p̄teriti plusq̄ perfectū. l. q Romæ. §. Augerius. ſ. e. in ver. ꝯſtituiſſet. ſm̄ Ange. & Moder. hic poſt Bar. Et adde q̃ dixi in d. §. Augerius. ¶ †Et ꝑ hoc infert hic Ang. ꝙ ſi teſtator dixit quod ſi non valet teſtm̄ iure teſtī valeat iure codicillorū, & illa ꝯditio potuit verificari ad tp̄s pn̄s, puta q̄a iā erat natus. ſic erat p̄teritus, & ſic teſtm̄ nō valebat licet poſtea ꝯfirmaretur æquitate p̄toria, vt q̄a filius p̄teritus viuo teſtatore deceſſit & erāt iſtituti veniētes ab iteſtato iuxta. l. poſth. ver. idē & circa. ſ. de iniu. teſt. Quāuis poſtea idē teſtm̄ ſit ꝯfirmatū ſi tumpaꝛ ꝑ querelam forte ab alio filio exhæredato, attenta illa clā codicillari appoſita ꝑ illud verbū nō valet nihil opaꝛ, ᵃ q̄a opari putuerunt verba in pn̄ti. Iō nō trahunꝛ ad futurū ꝑ hunc tex. & ꝑ ea quæ ſupradicta ſunt. Et tñ Ang. trāſit hic ſimpł̄r cum Imo. Et Pa. de Ca. hic ſubdit ſecus eſſe ſi i pn̄ti nō potuiſſet operari vt hic, & ad hic dicit videndū oīno Bart. in l. j. in vij. q. ſ. de iure codi. d. Raph. hic ēt ſe remittit ad ibi no. ꝑ Bar. & certe dicta per Bar. ibi non diſcrepant a p̄dictis, & eius deciſio multū limitaꝛ & declaraꝛ per prædicta. Quibus adde Bald. in l. fi. C. de cod. cil. vbi trāſit ēt cū Bar. & idē Bal. in addi. Spe. in ti. de inſtr. edi. Sal. in d. l. fi. ad fi. C. cod. †ꝑ p̄dicta dicit Pa. hic ſe ſemel ꝯſuluiſſe ꝙ cū q̄dā teſtator mandaſſet debita ſolui de pecunijs quas hēbat in mōte Florentiæ, & poſtea dixit ꝙ illud quod reſtaret ſolutis debitis de dicta pecunia relinq̄bat cuidā hoſpitali, & ꝯtingebat q̄ tp̄e teſtī ſolutis debitis reſtaſſent mille. Teſtator tñ ſupuixit ꝑ plures annos, & ałs pecunias in monte acq̄ſiuit ita ꝙ ſolutis debitis reſtabāt tria milia, an totū hic deaꝛ illi hoſpitali. Et vr̄ dicendu qđ nō ſed mille tm̄, in q̄bus poterit opari dicta diſpoſitio tp̄e teſti ꝑ ꝑ verbum reſtarent, qđ eſt p̄teriti imperfecti ſubiunctiui & pn̄tis tp̄is optatiui ꝑ iſtā. l. ſic ioſellam ꝑ doc. Secus ſi tp̄e teſti nil reſtaſſet ᵇ ꝑ d. §. verſiſſe. & ꝑ id qđ no. Bar. i d. l. j. ſm̄ Pa. hoc circa quā q̄ōnē recurre ad mām. l. ſi ita. de au. & ar. leg. Sed ꝯ prædictā opinionem Pa. ꝙ imo id ꝙ reperiꝛ in p̄terito & in pn̄ti ſi poteſt referri ad futurū ad id tm̄ debeat referri vt ꝓbaꝛ in l. ſolemus. cū ibi no. ſ. de ꝯdi. & demon. Sed rn̄det illud eſſe verum in verbo ꝙ reperiꝛ in p̄terito, & ēt in futuro ſubiunctiui, vt ſi dictum fuit id qđ reſtauerit. Nā reperiꝛ in p̄terito & in futuro. vn̄ in tali caſu, aut loq̄mur in vltimis voluntatibus, & itelligiꝛ in futuro diſtincte dūmō poſſit actus valere, & nō in pn̄ti, cū in pn̄ti nō poſſit ius aliud opari vt in d. l. ſolemꝰ. ſecus in ꝯtcib. vt ibi no. Nos vero loq̄mur in verbo ꝙ reperiꝛ in pn̄ti optatiui, & i p̄terito imperfecto ſubiūctiui nō āt i futuro ꝙ eſt alterius neceſſe vt patet ex p̄dictis. †Et ſubdit ad hoc eſſe videndū ꝙ no. Bar. in l. articulo. de hære. inſti. in q̄ōne de teſtatore dicēte lego illi q̃ vidua fuerit, ᶜ an ꝯp̄hēdaꝛ q̃ vidua erat tp̄e teſti, an vero tm̄ illa q̃ poſtea viduabiꝛ. Et Bar. ibi tenet hāc ſecundā partē ꝑ illam. l. ſolemus. cum ibi no. q̄a verbū fuerit reperiꝛ in p̄terito & in futuro ſubiunctiui. Sed Pa. ſe remittit ad dicta ꝑ ſe in d. l. hic articulo. dicens ſe credere ibi tenuiſſe ꝯ Bar. Et verū eſt ibi tenet. ꝯ Bart. ꝑ l. plociana. de iure codi. & ꝑ l. verbū erit j. de verb. ſig. & q̄a eſſet ꝯ mentē teſtatoris q. nō vr̄ hēre minorē affectionē ad vnā filiā q̃ ad aliā. & ita dicit pl̄es alios ꝯſuluiſſe. Ipſemet Pau. in l. fi. C. de indi. vi. tenet ēt ꝯ Bar. q̄a ēt dr̄ in futurū eē vidua illa q̃ fuit vidua tp̄e teſti dūmō pſeueret vidua tp̄e mortis teſtatoris ꝑ d. l. verbū erit. & l. verbū oportebit. & qđ ibi no. j. de ver. ſig. ¶ †Pro hoc all. determinationē Ia. de Bu. in q. diſputata ꝑ eum q incipit q̄dam pr̄ habens &c. & ibi determinat ꝙ ſi pr̄ dixit, lego centū illi filiæ meæ q̃ maritata non fuerit. Et tp̄e teſtamēti hēbat quādā filiā viduā & aliā puellā q̃ nunq̄ fuit nupta, & quærebaꝛ an admittaꝛ vidua ad legatū, an vero puella ſolum q̃ nunq̄ fuit nupta & ſic an illa verba ſolum intelligāꝛ de illa quę in præterito non habuit maritū, an vero etiā de illa q̃ ſemel habuit, ſed tp̄e teſtamenti vel mortis teſtatoris non habebat, & cōcludit ꝙ talis vidua admittaꝛ ad legatū ſm̄ qđ refert Pau. dic ꝙ Iac. But. in d. diſputatione loq̄tur in caſu in quo etiam pr̄ habebat aliquā filiam nuptam tempore teſtamēti & dicta deciſio Ia. But.

In the inner margin of the right-hand column:

- a: beside "der. hie poſt Bar. Et adde q̃ dixi in d. §. Augerius."
- a: beside "illa clā codicillari appoſita ꝑ illud verbū nō valet nihil opaꝛ"
- 3: beside "l. fi. ad fi. C. cod. †ꝑ p̄dicta dicit Pa."
- b: beside "ſtaſſet ꝑ d. §. verſiſſe."
- 4: beside "āt i futuro ꝙ eſt alterius neceſſe"
- c: beside "teſtatore dicēte lego illi q̃ vidua fuerit"
- 5: beside "ver. ſig. ¶ †Pro hoc all. determinationē"

ADDITIONES.

a ¶Nihil opatur. Frā. de Are. dicit ꝙ hic eſt ꝯ no. ꝑ Bar. in l. j. de iure cod. & ꝙ nō vr̄ procedere per rationem ibi poſitam per Bar. & vide per Bal. in l. fi. C. de iure codi. & vide in hac materia Ang. conſi. 255.

b Nil reſtaſſet. Iſta deciſio non vr̄ vera, q̄a aut creditum montis creuit ex acceſſionibus, quia teſtōr exegit, & tunc non ſic eſt, quia diſpō q̃ fit per verbum pn̄tis tp̄is trahitur ad futurum ꝙ venit acceſſione ad ius de pn̄ti caſus eſt no. in l. creditor. §. fi. de lib. leg. per quem ita determinat Bar. in l. ſi ita de au. & arg. le. aut aliter creuit, & tunc ēt nō vr̄ vera, quia qualitas adiūcta verbo intelligitur ſm̄ tp̄s verbi. l. i delictis. §. extraneus de nox. ſed in q. p̄dicta legaꝛ creditū eccleſiæ ꝙ reſtaret ſolutis debitis. i. cū debita ſoluerenꝛ. vn̄ ēt qn̄ diſpō fit ꝑ verba pn̄tis tp̄is ſi adiungiꝛ ſibi aliqua dictio importans extremitatem actus q importatur ꝑ verba de pn̄ti, ītētio teſtōris vr̄ eē vt tp̄s ꝑtineat futurū, in quo ille actus conſumabitur vt eſt caſus no. & ibi bal. in l. qui cum tutoribus. de teſt. tu. & bar. in d. l. ſi ita. idem ergo & multo fortius dicendum eſt in q. noſtra. & ita tranſit Fran. de Are.

c ¶Vidua fuerit. Vide Pau. de Ca. cōſ. 304. in prio impſſis, vbi in facto conſulit.

Bar. potius facit ꝯ opi. Pau. quia Iac. concludit quod propter cō
ditionis naturam quæ est in vltimis voluntatibus, vt intelligat̃
de futuro d.l. solemus. debeat hic casu sumi pro futuro & sic dēt
intelligi de illis quæ in futurum non habebunt maritum nō de
illis tñ quæ in præteritum non habuissent. Tamē subdit vnam
rōnem Iaco. de Bu. quæ facit pro Pau. de Ca. nã dicit ꝙ cã legãdi
respicit viduam & puellam. Adde & ꝙ ꝯ Bar. tenet Imo. in d.l. hoc
articulo. si erat vidua t̃pe mortis, illa quæ fuit vidua t̃pe testi per
5 id quod hr̃ in d.l. verbum erit. & quod ibi no. cū alijs. s. alle. †Et
ꝓ hoc alle. ꝙ no. gl. in cle. j. de concess. p̃b. vbi hr̃ ꝙ si Papa manda
uit alicui prouideri. de p̃bē. vacatura in tali ecclesia, & t̃pe datæ
erat præbenda aliqua vacans, quæ etiã reperitur vacans qñ exe-
quutor vult prouidere. poterit exequutor de illa prouidere, quia
lic. illa p̃bē. diceretur vacans t̃pe datæ, tñ etiam pōt dici vacatura
ex quo etiam postea vacuit. Bal. & Ang. in d.l. hoc articulo. viden
tur transire cum Bar. nō reprobando dictũ eius. Et pro opi. Bar.
potest adduci tex. in l. hæc conditio filiæ. §. fi. cū seq. s. de condi. &
de. i. qñ testator sciebat illam esse viduam t̃pe testamenti, quia de
illa viduitate non vr̃ intellexisse vt ibi. Præterea ipsemet Imol. in
d.l. hæc conditio. in fi. dixit ꝙ gl. in d. cle. j. valet limitari per. l. hæc
conditio. in fi. cum seq. s. ꝙ illa gloss. non procedat qñ Papa scie-
bat illam p̃bendam vacare t̃pe datæ. & licet ipse non dicat. voluit
hoc expresse Cyn. in l. vxori. C. qñ dies leg. ced. & Bal. & Ang. in
l. Titius. §. j. s. de lib. & posthu. Possunt in d. quæstione cōcor. opi.
vt colligitur ex dubio. Io. de Imo. in l. si ita legatum. la. ij. vbi bo-
nus tex. s. de condi. & demon. Nam distinguit ipse aut testator
dixit lego ei quæ viduabitur, aut dixit lego ei, quæ vidua fuerit,
seu quæ vidua erit. Primo casu procedit opi. Bar. in d.l. hoc articu
lo. per d.l. hæc conditio filiæ. §. fi. cum l. seq. intelligendo secundũ
illa iura. per d.l. solemus. & d.l. si ita legatum. la. ij. Quia illa ver-
ba non videntur verificari, nisi de nouo impleatur conditio, vt
in d. iuribus proxime alleg. In secundo vero casu locum habeat
opi. ꝯtra, quia illa verba non sonant in nouã viduitatē. p. d.l. ver-
bum erit. cum concor. s. alleg. Et ad. q. q̃ tetigi. s. de cõ. condi. vide
et Bal. in l. si ita scripsisse. de leg. ij. vbi aliquid ponit de mã huius
l. Et cum incidenter dixi referendo Pa. hic ꝙ in ꝯtr. bus verbum
quod reperitur in futuro subiunctiui non intelligitur in futuro
tantum, an sit verum vide per Imo. in d.l. solemus.

Pauli. LEX CXXVI.

1 *In stipulatione annua conditionali agi potest vt existente conditione debeantur pensiones etiam annorum præteritorum.*
2 *Annuum si quid dari promittitur non potest peti, nisi in fine anni.*

1 SI ita stipulatus. †In stipulatione an-
nua conditionali agi
potest vt existente conditione debeātur pensiones
etiam annorum præteritorum. h.d. Et cōcordat cū.
l. huiusmodi. la. ij. s. eo. & hic adde quæ ibi dicta fue
2 runt. ¶ †In tex. ibi, post trienniũ facit iste tex. ꝙ in ꝯtr. bus si ꝓmit
titur aliquid annuum, non possit peti nisi in fi. t̃pis, cuius ꝯtrium
tenuit Bart. & magis cōiter doc. l. q. hic anno. s. eo. vñ pōt rñderi
ad istum tex. exponendo post trienniũ. i. ceptum s̃m Imo. hic.

1 *Proprietatem qui promittit per se & vsumfructum per se tradendo vsumfructum liberatur a promissione ipsius, & licet postea ad eundem reuertatur in eadem obligatione non incidit sed tenetur tantum ad nudam proprietatem.*
2 *Vsusfructus est duplex formalis & causalis, formalis est ille qui a proprietate est separatus, causalis qui vnitus est cum proprietate.*
3 *Fundum promittens pleno iure an teneatur dare etiam vsumfructum.*
4 *Promittens fundum pleno iure non liberatur tradendo vsumfructū formalem.*

1 §. Titius. ¶ †Qui promittit proprietatem ꝑ se & vsum-
fructum per se tradendo vsumfructum libera-
tur a promissione ipsius & licet postea ad eundem reuertatur in
eadem obligatione non incidit, sed tenetur tantum ad nudam
2 ꝓprietatē. Sed promittēs fundum pleno iure [a] id est simul pro-
prietatem cum vsufructu tradendo vsumfrctum non liberatur
in aliquo, ideo si ad eundē postea reuertatur tenebitur ad vtrũq;
2 & sic ad proprietatem & vsumfructum causalem. h.d. ¶ †In glo.
fi. ibi, causalis non est pars &c. collige duplicem vsumfructum. l.
formalem & causalem. & formalis ille est qui a proprietate est se
paratus. alius vero dicitur causalis qui vnitus est cum proprieta
te. Et s̃m istam glo. vsusfructus causalis nō dr̃ esse pars fundi sed
bene sentit gl. ꝙ formalis sit pars fundi, sed de hoc dic vt ꝑ doct.
in l. qui vsufru. s. e. ti. & in l. per iusiurandum. cum seq. j. de accep.
3 ideo tutius est tenere sequentē solutionem positam in gl. ¶ †Ex
glo. arguit hic Imo. ꝙ immo qñ promissor promisit fundum ple
no iure, & postea dedit vsumfructum formalem qui deinde per-
dant non vtendo, nihilominus videatur liberatus promissor ab
vsufructu causali, q̃a stipulator illum acceptandum vr̃ fuisse con
tentus illo, qñ aliud pro alio solui pōt volēte creditore, licet nō
inuitõ. l. ij. §. j. si cer. pe. Sed dicit posse rñderi ꝙ si ꝓmissor tũc ha
bebat proprietatem penes se, non habet obijcere stipulatori cul
pam ex qua sensit lucrum, vsufructu ad proprietatem reuerso. l.
si cum in fundo. post princ. s. de iure dot. Si vero proprietas erat
aliena ad q̃ remissus est ille vsusfructus, tũc pt̃ esse magis dubiũ.
Tn̄ s̃m eũ nō vr̃ posse iputare ipse ꝓmissor dictam culpã stipula
tori, q̃a et ꝓmissor ipse fuit in culpa nō soluēdo qđ debuit, & sic
nō soluendo plenã proprietatē, qđ si fecisse non perijsset vsus-
fructus nō vtendo nec difficultas ꝓstationis in hoc ipsum excu-
sat. l. ꝯtinus. §. illud. j. e. & sic culpa ꝯpensat̃. ar. l. si ambo. s. de ꝯpē.
Nec ob. et ꝙ videat̃ stipulatorē ipsum fuisse ꝯtētũ vsufructu for-
mali spōte recipiendo eũ. Quia illud nō sequit̃, q̃a vr̃ potius re-
cepisse sperãs solonē fieri debere, & valet durãte vsufructu penes
eũ ar. notatorũ in l. sin. oblōne gñis. in l. fi. §. & haru. s. e. & in l. si
nō fortē. §. fi. s. de ꝯdi. inde. Iō si postea nō fit solo & fieri dēt nō li-
4 berat̃. ¶ †Vltimu dicit Rap. hic, ꝙ illud qđ hic dr̃ i fi. hēt locũ i eo
q. tradidit vsumfru. formalē cũ ꝓmisisset fundũ pleno iure, nam
nō liberat̃ in aliquo, vt hic, sed si prio tradidisset ꝓprietatē libera
ret ab ea, nihil tñ allegat. Sed dicit ꝙ ipse nō vr̃ bn̄ dixisse, & ꝯtriũ
ex ꝓsse tenuit Bar. & alij in l. cũ q. ita. §. si a te. s. e. & ꝑ istũ tex. & ꝑ
illũ. Iō. Bart. & doc. ibi reprobãt gl. positã i l. Meui. §. fundo veri.
ꝯtinet. s. de le. ij. q̃ sentit ꝯtriũ. & ita et tenet Bar. in l. stipones nō
diuidunt̃ in ij. q. s. eo. Licet Rapha. Cuin d. §. si a te. tenuit illud
idē quod ipse tenuit hic, q̃a vsusfuctus formalis est friuolus, & fa-
cilius extinguit̃ ꝑ mortē vel capitis diminutionem iuxta l. cor-
ruptionē. C. de vsufru. & §. finit̃. instit. eo. quã extinguit̃ ꝓprietas.

ADDITIO.

a ¶Pleno iure. Vide tex. in l. Iulianus ait. l. de rei. ven. & iuribus in corporalibus quid importet vide An. de Bu. in c. conquestus. extra. de foro compe.

1 *Per liberam personam nostræ potestati subiectam non potest nobis acquiri actio ex stipulatione, sed ex numeratione nostro nomine facta fit.*
2 *Subscribens scripturã non vt authorizans vel solemnizans eam sicut testis, sed vt principalis videtur omnia in ea contenta confirmare, si ibi scripta fuerint sibi lecta prius, alias non.*
3 *Statutum ꝙ scriptura facta manu propria debitoris executioni mandetur ad voluntatem creditoris, an habeat locum si scriptura manu alicuius tertij, & subscripta manu debitoris, ꝙ sic.*
4 *Sigillũ vel signũ notarij. seu testis, seu ꝑtis, seu mercatoris, an & qñ faciat fidē.*
5 *Mutuum receptum nomine alterius an & quando illi producat actionem.*
6 *Solutio non potest fieri apposito inutiliter ad obligationem.*
7 *Stipulari ecclesia Romana an quis possit.*
8 *Clausula sola facti veritate inspecta quid operatur.*
9 *Stipulatio principalis licet fuerit simplr̃ concepta vel relata ad certam personam, tamen stipulatio penalis impersonaliter adiecitur non videtur relata ad eandem personam ad quam principalis fuit relata.*
10 *Numeratio pecuniæ an acquirat actionem, vel liberationem numeranti.*
11 *Confessio facta & prolata in contractu inutili & inualido, vel instrumento inualido an valeat & probet, & an ex tali confessione possit agi.*
12 *Confessio prolata per hæc verba, confiteor habuisse & recepisse, an probet numerationem præcessisse.*
13 *Exceptio non numeratæ pecuniæ, an & quando possit opponi post biennium.*
14 *Confessio de recepto, an probet numerationem præcessisse.*
15 *Numeratio pecuniæ ex causa mutui, & etiam stipulatio quando interuenit simul ex interuallo an oriat̃ actio ex numeratiōne, vel ex stipulatione vel ab vtroq;.*
16 *Cedere actionem an & quando cogatur libertus suo patrono.*
17 *Dicta in præcedentibus an & quando censeantur repetita in sequentibus.*
18 *Procurator agens procuratorio nomine si faciat aliquem actum, licet non dicat procuratorio nomine, tamen intelligitur repetitum.*
19 *Repetita non intelligitur persona extrinsecus.*
20 *Promittens me non offendere sub pœna faciendo mecum pacem postea non offendit me sed fratrem meum non committitur pœna.*
21 *Inimicus fratris mei an sit meus inimicus.*

1 §. Crysogonus. †Per liberam personam nostræ
potestati subiectam non potest
nobis acquiri actio ex stipulatione, sed ex numeratione nr̃o nomine
facta sit. Et stipulatio inutilis nō impedit actionem oriri ex vtili
numeratione, licet stipulatio esset vtilis bñ impediret, & qui sti-
pulatur simpliciter vr̃ stipulatus sibi, & nō alteri, licet in p̃ceden-
tibus fuerit alteri stipulatus, quia non intelligitur eadem perso-
na repetita quæ habet stipulationem vitiare. h.d. Et est singu. §.
maxime. in hac vltima parte & diuide vt hic per Bar. ¶ In tex. ibi,
agente i. numerante nomine patroni absentis, vt hic sentit gloss.
alij tñ dicunt ꝙ hic non apparet quo nomine libertus numera-
uit. & ideo. j. fit quæstio, an libertus ex numeratione agere possit
& vterq; intellectus potest s̃m Iac. de Are. sustineri quia si nomine
p̃roni numerauit p̃rono q̃rit̃ actio ex numeratione si noie pro-
prio vel simplr̃ tũc acq̃rit̃ sibi liberto. Et s̃m scd̃m intellectum expo
ne tex. ibi agente. i. existente actore seu castaldione, & istũ scd̃m
intellectum sequi Bar. & Ang. hic. Et an procedat dicet̃ sup gl. in ver.
2 petere potest. ¶ †In tex. ibi corã subscribēti. No. s̃m Ang. ꝙ sub-

ſcribens ſcriptura nō vt authorizans vel ſolennizans eā ſicut teſtis, ſed vt principalis vr̄ oīa in ea ↄtenta ↄfirmare qđ intellexit verum ſi ibi ſcripta fuerunt prius ei lecta, ꝙ nō valet. Vnde dñi ſubſcribentes ſe ſchedulis vacuis, aut eorum ſigilla apponentes niſi primo fuerint præmoniti de his quæ ſcribenda erant non intelligunē confirmaſſe ea quæ poſtea ſcribuntur ex quo eorū non habuerunt noticiam. Et ſi. d. eſſe caſum in. l.fi. C. plus valere ꝙ agitur & ita no. Inn. in. c. ij. de fide inſtr. qđ eſt ꝑpetuo menti tenendum ſm̄ An. & ſequit̄ hic Imo. ſubdēs rationē prædictorū eſſe poſſe, quia ſi apparet ꝙ appoſuit ſigillū, vel ſubſcripſit ſchedulæ vacuæ nec apparet ꝙ aliter fuerit præuiſus de eo ꝙ ſcribi debebat non eſt veriſimile in dubio ꝙ voluerit ſubſcribere ad ſui præiudicium arg. l. filiusfa. §. cum ibi not. ſ̄. de procu. Sed potius quia ſperat aliquid ſcribi ad eius ↄmodum. ar. l. cum de indebito. in prin. ſ̄. de de proba. Adde Ang. in repe. l. ſtiēdū. ſ̄. eo. vbi dicit idem ꝙ hic. Et de dicto Inno. ſ̄. alleg. facit ēt mentionem Bald. in auc. ſi q̄s in aliquo. C. de edē. & cum illo dicto Inn. quod vide tranſeunt cōiter ſcribentes in. d. c. ij. Ad quod vide Bal. in. d. l. fi. Subdit ēt Ange. hic ꝙ ſubſcribens videtur virtualiter ſcribere oīa præcedentia quorū habuit notitiā ꝓ quo licet ipſe nō alleget

3 facit. l. pluribus. in prin. j. e. & ibi no. Ang. †Et ꝓ hic infert Ange. hic ꝙ ſi ſtatutum diſponit prout eſt Florentiæ ꝙ ſcriptura facta manu propria debitoris executioni mandetur ad voluntatem creditoris & reperitur aliqua ſcriptura q̄ ſit ſcripta manu tertij & ſubſcripta manu debitoris aſſerentis ſe omnia ſuprascripta ↄfirmare, ſatis erit ad hoc vt locum habeat ſtatutum. Qm̄ ſub illis verbis omnia prædicta in dicta ſcriptura contenta virtualiter continentur in dicta ſubſcriptione. Et dicantur ſcripta manu propria ſicut virtualiter ſcribit ille q̄ ſcribit zifras conſuetas vt no. in auc. ꝙ ſine. C. de teſti. & facit. l. diuus. in prin. & §. ſubſcribere. j. de fal. Pro hic facit ſecnodū Ange. in uoce. vt hic refert Imo. quia ſi aliud diceremus io caſu propoſito inſurgere poſſet iniquitas, ſi forte vnus tardus ſcriptor vellit ↄhere ſm̄ formā ſtatutorum qa interdictum forte de facili non poteſt propter multitudinē ſcripturarū quas haberet facere. & ita dicit Ange. fuiſſe ↄſultum in ciuitate Florentiæ. addo ꝓ hic tex. iuncta gl. in ver. habebitur. in l. emptor. §. Lucius. ſ̄. de pact. ex quo tex. cū gl. colligit ibi Bar. & Sali. ꝙ ille qui ſe ſubſcribit ſcripturæ factæ ꝑ aliū ſibi ꝑiudicat ſicut ſi ipſe totum ſcripſiſſet, & facit ſm̄ Barto. ibi, l. j. §. inter filium. j̄. de fal. Et ita ēt cum dicta opi. tranſit Paul. hic pro hoc etiam Pau. io d. §. Lucius. alle. l. fideiuſſor. §. fin. ff. de pig. & dicit ipſe eē verū hoc qñ ſe ſubſcripſit aīo ↄſentiēdi, ſec⁹ ſi ſubſcripſit vt teſtis ꝑ not. in l. Caius. ſ̄. de pigno. actio. Pro prædicta cōcſooe ēt adde id, qđ no. voluit Bal. in auc. ↄ q. ꝓpriam. C. de non nu. pec. vbi quærit an pœna illius auc. impoſita neganti propriam ſcripturam habeat locum in chyrographo tertij ſubſcripto a debitore negante, & rn̄det ꝙ ſic qa q̄ ſubſcripſit in inſtrō vr̄ totum inſtrumentum ſubſcripſiſſe. l. cum antiquitas §. fi. C. de teſt. Tñ Sali. in d. auc. ↄ qui propriam dicit ꝙ tex. in d. l. cum antiquitas probat potius ↄ̄num & ꝙ per ſubſcriptionem non videt̄ quis ſcripſiſſe, ſed confiteri ꝙ alius ſic ſcripſit de eius voluntate ↄ Ang. poteſt etiam adduci tex. in d. l. diuus. §. ſubſcribere. ver. videri quod verbum denotat fictionem & improprietatem. l. j. §. deieciſſe. ſ̄. de vi & vi. ar. l. ij. §. ex ↄ̄rio. in fi. & ibi not. doc. ſ̄. de acquir. poſ. & no. Bar. in l. ſi is qui pro emp. de vſuca. Et ſtatutum ḋr non habet locum niſi in caſu proprio & vero. l. iij. §. hæc verba. & ibi not. Bart. ſ̄. de neg. geſt. l. fi. C. de his qui ve. eta. impe. l. j. §. hoc iter dictum de ciſterna. ſ̄. de fonte. & ibi Bart. no. Ioan. And. in regula ꝓ poſſeſſore. in me. & Barto. in. l. j. & in l. labeo. §. contractum. j̄. de verb. ſi. & Bal. io. l. meminimus. C. de leg. hæred. cum concor. Tamen ad hoc poſſes reſpondere ſuſtinendo deciſionem. Ang. ꝙ. d. §. ſcribere. loquitur in eo qui non ſubſcripſerat, ſed ſolum mandauerat quòd alius ſcriberet qui poſtea ſcripſit, ſed in propoſito noſtro erat ſcriptura manu propria ſcribentis inquantū ſubſcripſit, & approbauit per ſtipulationem oīa ſcripta per aliū, bene illa ↄprehēdunē in ſubſcriptione ad hoc bñ facit, l. ſi ita ſcripſero. ſ̄. de condi. & demon. & c. l. aſſe tuto. ſ̄. de hære. inſti. cum ſi. Et dicit Angel. hic ꝙ Barto. in d. l. diuus autem ſenatus dixit ſpecialē debere fieri mentionē de his quæ ſuperius in eadē charta ſcripta erant, qñ partim ſcripta erāt ad fauorē ſubſcribentis & partim ↄ̄, & ſic nō ſufficit tūc ſubſcriptionē eſſe gn̄alē. ſed ſm̄ Ange. illud qđ dicit Bar. nō iuenit̄ iure cautū, nec ob. tex. ī illo. §. item ſenatus. qa rn̄det Ang. ꝙ eſt ſpālē ibi, ex eo qđ ſcriptura primitiua erat ꝓhibita a. l. niſi de ↄſenſu ſubſcribentes ↄſtaret. vn̄ alſ ſi requiret̄ ſubſcriptio ſpālis. & facit ad ꝓdicta ſm̄ eū. l. Caius. ſ̄. de pig. act. Io. de Imo. hic addit ꝙ iſta opi. Ang. videtur fuiſſe opi. Bal. in d. auc. ſi quis in aliquo. Sed ipſe concor. opi. qa aut ↄſtat ꝙ ſubſcribens habuit notitiā oīum ſuperius deſcriptorū, vt veriot ſit opi. Bal. & Ang. aut ↄſtat ꝙ nō habuit notitiā oīum ꝑmiſſorū, & ꝑtertim tēdētium ad ſui ꝑiudiciū, & tūc nō ꝑiudicat ſubſcriptio gn̄alis, cum in dubio non deberet referri ad ea q̄ tēdūt ad ꝑiudicium eius. d. l. cum de indebito. & eorum q̄. ſ̄. dicta fuerūt. In dubio autem dicit conſiderandas eſſe circūſtantias, qa ſi dicatur in ſubcriptione viſis & lectis oībus ſuprascriptis ꝑſumit̄ habuiſſe notitiā. ar. d. l. fi. C. plus va. qđ agit̄ a ↄ̄rio ſenſu. idem ſi hic ꝓbare poſſet ꝑ teſtes ꝙ ipſe non legit, vt qa hic nō dicit ſubſcriptio, & teſtes viderūt ꝙ portata ſcriptura ſtatim ſubſcripſit ad petitionē portātis, & tūc non præiudicat, & vr̄ ignoraſſe. ar. d. l. fi. vbi vr̄ eius. Si vero nō apparet in ſtatim ſubſcripſit, tūc pōt dici ſm̄ eū ꝙ ſi ↄſtat ꝙ ſcripturā habuit penes ſe ꝑ aliqđ interuallū, tūc præſumit̄ ſcire ↄtēta in illa. ar. c. ↄſtitutus. de teſt. cū ibi no. Si vero nō ↄſtat ꝙ legerit, vel ꝙ penes ſe habuerit ꝑ interuallū, nec an ſtatim ſubſcripſerit vel nō, tūc poſſet dici attēdēdā qualitatē ꝑſonæ vt ſi ſit diligens ꝑſona q̄ ↄſueuit diligenter videre facta ſua, & tunc ꝑſumit̄ habuiſſe notitiam ex quo reperit̄ ſubſcriptio ſic gn̄alis, aliàs ſecus. Si forte fuit alia perſona q̄ non conſueuit ſic diligenter videre facta ſua. arg. d. l. cū de indebito. Pa. hic refert doc. Bar. in d. §. idem ſenatus. & ſucceſſiue refert in ↄ̄trarium deciſionē Ang. hic & aliud non dicit. Adde ꝙ Pe. de Anc. in conſi. 234. inci. ī xp̄i noīe prius de viribus probationis. approbat opi. Bal. in d. auc. ſi quis in aliquo. qa ſufficere debet approbatio, & ſubſcriptio gn̄alis hīs relationem ad ſpecificata. ar. §. j. inſti. de in. iti. ſtip. Sed Pa. de Ca. conſi. 57. inci. In xp̄i noīe in cā ꝑnti refert ſimplr̄ opi. Bar. in d. §. item ſenatus. Subdit etiam in dicto ↄſ. quod ſubſcriptio & ſigilli oppoſitio facta non lecto tenore inſtri, ſeu nō declarato ſibi quod ↄtineat inſtrm̄ nō ꝑiudicat. alle. l. ij. C. de reb. eccle. non alie. & d. l. fi. C. plus va. & tex. cū gl. in §. Caius. & l. j. §. ſed ſi mādauerit. ſ̄. qđ iuſſu. & c. ſi q̄s ꝑsbyterorū. de re. eccle. non alie. Tñ ſm̄ eum, qñ ſubſcripſit, vel ſigillauit apparet ꝙ inſtrm̄ fuit pn̄s, & potuit ipſum legere incūmberet ſibi onus ꝓbandi qđ nō legiſſet, ſed ad fidē adhibuiſſet ei ad cuius inſtātiā ſe ſubſcripſit. ita dicit videri tenere Bar. in l. j. §. fi. an̄ fi. ſ̄. quēad. teſta. ape. in ver. q̄ro quid ſi inſtrm̄ ſubſcriptum eſt & ita pōt loqui id, quod not. Ioā. And. in c. humilis. de ma. & obe. Concludo ꝙ in articulo tacto ꝑ Bar. in d. §. itē ſenatus. verior vr̄ eſſe opi. ꝙ ſufficiat gn̄alis ſubſcriptio, qa idem operatur genus quo ad oīa ꝙ opat̄ ſpēs quo ad ſpēm. l. ſi duo. in fi. ſ̄. de admi. tut. l. ſi chorus. in prin. de leg. iij. l. oēs. C. de præſcri. xxx. ann. Nec ob. l. j. §. inter filium. & l. diuus. §. plane. cum §. ſeq. de fal. quia eſt ſufficiēter rn̄ſum ꝑ Ang. hic & fuit rn̄ſio. Bal. in d. auc. ſi quis in aliquo. Quantum autem ad. d, qđ dr̄ ſi nō apparet ꝙ habuerit ſciā ↄtētorū in ſcriptura, puto eē verū ꝙ in du-

a bio ꝑſumat̄ habuiſſe ſcientiā[a] vt ꝑ Bar. in d. l. j. §. fi. quēad. teſt. ape. bñ facit. l. non eſt ferendus. cum ibi no. ꝑ Bal. & Ang. ſ̄. de trāſac. non autem placet illa limitatio ad hoc data ꝑ Imo. l. ꝙ fallit niſi ↄſueuerit non eſſe deligens in alijs factis ſuis. moueor. ꝑ l. in confirmando. cum ibi no. ꝑ Bar. ſ̄. de cōfir. tut. Et iō ille q̄ ſubſcripſit & allē. ignorantiā hēbit neceſſe illam probare cum ſit fundamētum intentionis ſuæ. l. ei q̄ dicit. & l. in exceptionibus. ſ̄. de ꝓba. & ꝑ id quod no. ꝑ gl. & doc. in l. ſi vero. §. qui pro rei. cum ſi. ſ̄. qui

b ſatiſ. cog. ¶Et ex his habes.[b] plene declaratū an ſubſcriptio noceat qñ nō apparet ſubſcribentē, vel ſigillantem habuiſſe notitiā ↄtentorum in ſcriptura. Et an ſtatutum loquens ↄ ſcribentem hēat locum ↄ ſubſcribētē, & an ſufficiat gn̄alis ſubſcriptio, & in in hoc vltimo tenui ꝙ ſic, cui adde ꝙ ꝓ hoc facit, quia aliàs ſequeretur ꝙ ſigillum nunq̄ deberet ſufficere, cum non poſſit dici ꝙ ſigillum ſpāliter loquatur attento ꝙ qñq; ſigillum ſine ſubſcriptione obligat. d. l. ij. C. de reb. eccle. non alie. & ibi vide Bald. & not. per Bar. in l. quæ dotis. ad fi. ſ̄. ſolu. ma. Et expreſſius firmant Cano. in c. ij. de fide inſtru. vbi oīno vide ꝑ Ant. de Bu. q̄ eq̄d dixerit Bar. de hoc dubitans ī l. ad teſtm̄. §. ſi quis. ſ̄. de teſt. per eūdē in prin. fforum. & Bal. in l. falſus, in fi. C. de fur. & veritas eſt illa q̄ traditur per Domi. in d. c. ij. De quo etiam per Pau. de Liaza. in ↄmēto. c. ſcđo loco, de proba. & in cōmēto. c. cum dilectus. de fi-

4 de inſtru. †Not. etiam hunc tex. iuncta gloſſ. io verſi. ſignantem. ſm

ADDITIONES.

a ¶Habuiſſe ſciētiā. Et facit quia aliquis ꝑſumit̄ ſcire qualitatem ꝑſonæ cū qua ↄhit ne alſ ꝑſumat̄ in eo culpa & negligentia vt eſt tex. no. 1. l. ſi pronus. de ↄſtr. tut. in ca. ino. mit. ibi ꝑ gl. de ↄſtr. tut. multo fortius ꝑſumit̄ ſcire tenorē ſchedulę ſubſcriptę. pro qua opi. vide tex. in l. j. circa mediū. de obl. vbi ꝓbat ꝙ ſubſcriptio principis ulē opat̄ tm̄ epiſtola ſua, facit tex. in l. cū antiq̄tas. §. ſi. C. de tel. vbi ꝓbat̄ ꝙ tm̄ valet ſcriptura extenſa manu teſtatoris q̄tum ſi eſſet ſubſcripta, ergo iſta vīr eſſe eiuſdem effectus quid autem de ſigillo an probet vide hic in a poſt. ad Bar. in caracteribus. de tortis.

b Fran. Cur. ¶Et ex his habes. Vide Pa. de Ca. in l. ne i arſuris. §. ſi quis autem. l. de arbit. & adde hoc.

ſm Bar. Ang. & Imol. ad ſigna quæ ſubſcribentes, ſeu partes, ſeu
mercatores, ſeu teſtes vel notarij ponũt in iſtr̃is vel ſcripturis, &
facit etiã ſm eos. tex. in l. fi. C. de oſ. aſſeſ. & in l. ſi quis per calu-
mniã. & q ibi per doc. C. de epiſ. vel cle. & qđ hr̃ in §. oportet. in
auc. de inſtru. cau. & fide. Et quod no. Spe. in ti. de inſtru. edi. §. j.
verſi. ſi autem vbi tetigit Spe. an valeat inſtr̃m factum per tabel-
lionẽ ſi ſuum ſignũ non appoſuit, & dicit ſtandum ↄſuetudini
regionis, vtile tñ dicit eſſe vt ſemper apponaĩ vt hic refert Imo.
De quo etiam vide per Guil. de Cug. in l. comparationes. C. de fi
de inſtru. & per Cy. & alios in l. ↄtractus. ad fi. eo. tit. Io. An. in d. §. j.
in addi. per Bart. in prin. ff. forum. & in l. ad teſtiũ. §. ſi quis ex teſti.
ſ. de teſt. per Bal. in l. j. §. j. ſ. de eden. & in l. ſcripturas. C. qui pot.
in pigno. hab. per Ang. in §. ſed ſi inſtrumenta. in auc. de inſtru.
cau. & fide. per doc. maxime Ant. de But. in c. j. de fide inſtru. per
Imo. in l. ij. §. ſed ſi dubitatur. per id, quod ibi no. glo. in verſ. aliud
ſ. quemad. teſta. ape. ¶ In tex. ibi, obligationem nullam acquirere
poſſumus &c. pondera dictionem nullam, quia videtur probare
q ex ſtipulatione alteri facta non oriatur etiam naturalis obliga
tio, ſed de hoc dic vt plene fuit dictum i l. ſtipulatio iſta. §. alteri.
5 ſ. eo. ¶ †Item no. ſm vnum intellectum quem hic ſequitur Iaco.
de Are. Bar. & Ang. q ſi quis mutuet pecuniam meam, licet illã
in animo ſuo mutuet & nomine meo, & non tñ mihi acquiriĩ
actio ex numeratione niſi hie agatur expreſſe cum recipiente
mutuum. ita intelligitur l. abſentis. C. ſi cer. pet. & l. certi ↄdictio.
§. ſi nummos. ff. e. ti. Et iſtud notabile colligitur hic intelligẽdo q
tex. hic in ver. ſupereſt. & in ver. ipſe exponatur. ſ. libertus qui q.
dem libertus videtur numeraſſe tacite nomine domini ex eo,
quia erat eius caſtaldio, & tñ dicitur hic quẽri ipſi liberto actio-
nem, ex quo expreſſe non numeravit nomine domini. & hic ad
6 de quæ dicentur ſu p gl. in verſi. petere poteſt. ¶ †Item no. q ap-
poſito inutiliter ad obligationem nõ poteſt fieri ſolutio. ad hoc.
l. cum qui ita. §. ſibi. & quod ibi no. ſ. eo. ¶ Item no. q libertus nõ
poteſt ſtipulari patrono, & ſic licet libertus reuerentiam debeat
patrono & in multis ſit ſub eo. l. 4. & per totum. ſ. de iur. patr. tñ
talis ſubiectio, vel ſimilis non eſt ſufficiens ad acquirendum dño
& eadem ratione dicit hic Barto. q vaſallus non poterit ſtipulari
domino ſuo, nec ciuis ciuitati ſuæ. facit. l. Caius. ſ. de vſu. Et cum
hoc etiam tranſit Imol. hic dicens q ideo ciuis vel vaſallus cau-
tus eſſe debet, vt non ſtipuletur domino vel ciuitati, ſed ſibijpſi
recipient nomine domini vel ciuitatis, per no. per gl. in §. alteri.
de inuti. ſtip. & l. huiuſmodi. in prin. cum glo. de leg. j. cum ſi. Sed
Raph. Cu. dicit q de ciue dubitari poteſt quia videtur q ſicut fi-
lius poteſt ſtipulari propter patriam poteſtatem in qua eſt l. ſti-
pulatio iſta. §. alteri. ſ. eo. ita poſſit ciuis, quia non minus in pote-
ſtate patriæ ſumus quam parentis. l. veluti. ſ. de iuſt. & iure. & ci
uitas vendicat ciue. l. de iure. ad muni. ſicut pater filium in pote-
ſtate. l. j. §. j. ſ. de rei ven. Pau. hic dicit q iſta opi. Raph. ſatis tolera-
ri poteſt, & pro ea adducit, quia non minus quis naſcitur ſuę Rei
pu. quam patri. l. 4. §. & generaliter. ſ. de ventre in poſ. mit. Facit vl
tra allega. per eum. l. poſtliminium. l. filius. ĵ. de cap. addo pro
Ange. in d. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis inſulam. concordat cum opi.
Barto. quam puto veriorem. Quia id quod dicitur in d. §. alteri q
filius poteſt ſtipulari patri in cuius poteſtate exorbitat a regula
iuris communis ibi poſita, vnde non debet fieri extenſio ad aliũ
caſum etiam illi æquiparatum in alia materia vt probat in l. ſi ve
ro. iuncta. l. diuortio. §. interdum. ſ. ſol. matri. & in c. j. cum gloſſ.
de elec. in vj. Secus ſi in illa eadem materia de qua loqueretur il-
la. l. exorbitans eſſet facta æquiparatio. c. ſi poſtquam. §. j. & §. fi.
cum gl. pe. de elec. in vj. & no. in l. ſi quis ſeruo. cum ſi. C. de fur. &
no. doc. Moder. in d. §. de viro. ¶ Sed æquiparatio patris, & pa-
trię non reperitur facta in materia in qua loquatur. d. §. alteri er-
go &c. nec obſt. ſi diceretur etiam in exorbitantibus fit extenſio
de vno caſu ad alium ex identitate rationis fauore publicæ vtili-
tatis, vt pbatur in l. ſi ↄſtante. in prin. ſo. matr. iuncta gloſſ. & ibi
Bar. in ſx. q. j. partis iuncta. l. j. eo. tit. & probatur in l. certa. §. ſed &
ſi quis. & §. ſeq. in ver. extendit. ſ. de leg. j. iuncta. l. ſenatus. ſ. de cõ-
trahen. emp. & no. per gl. in l. ſi a primo ponderando eam vt fa-
cit ibi Ang. & Imo. ſ. de libe. & poſt. & not. in d. l. ſed ſi quis. & in
d. §. de viro quia reſponde q loquitur quãdo illa diſpoſitio exor-
bitans quæ extendebatur erat inducta ab fauorem publicum,
ſed in caſu noſtro non eſt ſic, qa illud quod habetur in d. §. alteri
inquantum dicitur ibi filiumfa. poſſe ſtipulari patri non fuit in-
ductum ob publicam vtilitatem, & pro iſta opi. etiam facit quia
videmus q ciuis non poteſt ſtipulari fiſco ſuę ciuitatis. l. arbiter
intra certum. ſ. de arbi. no. Dyn. & Bar. in l. j. in prin. ĵ. de iure fiſci.
7 ¶ †Vtrum autem qs poſſit ſtipulari eccleſiæ Romanę. & de plu
ribus alijs qui poſſint ſtipulari fuit viſum in d. l. ſtipulatio iſta. §.
pe. & fi. ¶ Item no. q vbi ex numeratione ſequitur ſtipulatio vti
lis non oritur actio per numerationem: ſecus ſi ſequeretur ſtipu
latio inutilis. & ex hoc habes q ſi aliquis numerat alteri pecuniã
& ſtipulatur illam ſibi reddi, ſi poſtea in libello petat illam ſibi
reſtitui certi conditione ex mutuo, ſuccumbet ſi ſtipulatio va-
luit, quia non fuit nata illa actio quæ fuit intentata, vñ dẽt con-
cludere incerti ↄditione ex ſtiplõne, ſm Pe. Bar. & Ang. hic facit.
l. cum. enim. ĵ. de noua. & quod no. Cy. in l. ſi abſentis. C. ſi cer. pe.
ſed aduerte ſm Imo. quia dici poteſt q hic dictum procedit ſi in
libello facta ſit mentio de numeratione, & poſtea in proceſſu ap
paret q nedum facta eſt numeratio, ſed etiam interpoſita fuit ſti
plõ vera, tunc actio nedum eſt inepta, ſed etiam cã, ideo tunc
deberet ſuccumbere p l. j. poſt princi. ſ. ſi menſ. fal. mo. di. ſecus ſi
in libello facta eſſet mentio de numeratione & ſtiplõne, licet po
ſtea petijſſet p certi ↄdõnem ex mutuo, quia fuit apta licet actio
fuerit inepta, iõ non nocet expreſſio actionis ineptę, vt ſingulr̃ di
cit Inno. in c. examinata. de iu. & no. Bar. in l. j. in fi. prin. ſ. de edẽ.
cum ↄcor. quas ibi dedi. Rap. hic dicit q Bar. in l. certi. ↄdõ. §. ſi nũ
mos. ſi cer. pe. dixit & bñ q qñ interuenit numerõ & ſtiplõ ſimul
verum eſt q ſi ago ex numeratione non poſſum obtinere vt di-
ctum eſt, ſed ſi ego agens dicerem me mutuaſſe, & ſic agerem ex
mutuo ſimplr̃, tunc procederet libellus & obtinerem, qa qñ in-
teruenit numeratio, & ſtipulatio, appellaĩ mutuũ ciuile cui nã
cooperatur. l. ij. & ibi gl. in §. fi. ſ. ſi cer. pe. licet Rap. & Bar. hic vi-
deantur in vltimo ↄ̃dicere & nõ bñ. & ſubdit etiam Raph. hic ſe
putare q ẽt qñ agitur ex numerõne quo caſu dictũ eſt libellũ nõ
procedere pp ſtipulationem, tñ ſi ego agẽs me referrem ad cer
tum inſtr̃m in quo contineretĩ numeratio & ſtipulatio procede-
ret libellus. Quia videor me in libello referre ad illud inſtr̃m, vt
non corruat libellus meus, & ſic ſatis videar, deduxiſſe ſtiplõnẽ
in libello poſtq̃ illa continetur in inſtr̃o ad quod me retuli. ar. l.
ait prætor. §. j. l. in ſumma, in prin. de re iud. ¶ Pau. de Ca. hic dal-
ludidem q Bar. in d. §. ſi nummos. licet de eo non faciat mentio-
nem, addit q Bal. in d. l. ſi abſentis. vr̃ cõcordare cum opi. Bart. hic
Nam vult Bal. q ſi in libello dico me numerando mutuaſſe non
obtineo, ſi apparet me mutuaſſe, & ſtipulatum fuiſſe, vt hic quia
inepta eſt petitio, quia ex quo propono factum, vñ debeo ſm eũ
proponere mutuaſſe, & ſtipulatum mihi reddi, & ita refert ipſe
tenuiſſe Nic. de Ma. & Odo. idem etiam vr̃ velle. ibi Ang. in fi. ſed
Fulg. in d. §. ſi nummos. dicit ſibi videri poſſe ſuſtineri libellum
ẽt qñ ago ex eo qđ numeraui, & apparet q interuenit numeratio
& ſtipulatio, quia intelligitur quod ago exprimam cãm remotã
ideſt numerationem non tanq̃ cãm proximam producentem
obligationem, cum ſtipulatio fuerit cã proxima producens im-
mediate oblõnem, vt hic mouetur ipſe, qa etiam ſi nullam cãm
expreſſiſſet, & non eſſet oppoſitum, libellus procederet. l. fi. C. de
an. exce. q̃to magis debet procedere ſi vnã expreſſit. arg. l. vnicæ.
iuxta prin. C. de rei vxo. ac. Pa. in l. ij. §. fi. ſ. ſi cer. pe. tenet idem qđ
Ful. licet de eo mentionem non faciat. vñ all. ↄ no. p Bar. in d. §.
ſi nummos deciſionem Bal. in gñalr̃. in ix. q. C. de nõ nu. pe. poſt
Nic. de Ma. & concludit Pau. in d. §. fi. quod ſibi nimis rigoroſa
vr̃ opi. Bart. vnde ſm eũ põt dici quod debet ſequi condemnatio
ſi producatur inſtr̃m continens etiam ſtipulationem put tenet
Bal. in d. l. gñalr̃. non p rõnẽ Bal. ſed qa ex pdõne inſtri apparet
qualr̃ in ſuo libello voluerit numerationem deducere. Quia nõ
tanq̃ cãm q̃ p ſe pduxerit actionem, ſed tanq̃ cauſam acceſſorij
implentem ſtipulationem, ſicut in ſimili dicimus quod ex his q̃
actor poſuit in concluſione libelli declaratur qualiter intellexit
narrata. l. aurelius. §. ſticho. & ibi Bar. ſ. de libe. lega. Vnde ſemper
debemus fauere actori ad ſuſtentationem libelli put communi
ter traditur per doc. & præſumendum eſt quod voluerit in iudi
cium deducere illam actionẽ quæ apparebit ex his, quæ poſtea
ad probationẽ inducet. Et ſic ex ſtipulatione ſi producaĩ inſtr̃m
continens illam, quia adinuicem ſe compatiuntur cum vna fiat
ad ſuſtentationem alterius, & dicit quod omnibus iniquum vi-
debiĩ quod reus abſoluatur. Sal. in d. l. gñaliter. in xij. q. tenet ſim
plr̃ quod tenet ibi Bal. ſecutus. Nic. de Ma. Vbi quærunt quid ſi
egi ↄ te ex cauſa depoſi. & ad probandum depoſitum produco
ſtipulationem factam ex cã depoſiti an debeo vincere, & vr̃ qđ
8 non ſm eos, qa nõ egi ex capite ſtiplõnis, tñ tenet ↄ̃rium, qa in
ſtiplõne fcã eũ cã inducĩ ↄfeſſio illius cãę ex qua ↄfeſſione reſul
tat pbatio, vt in d. l. gñalr̃. & licet Bal. & Sal. loquanĩ in cauſa de
poſiti, & nos loquamur in numeratione facta ex cauſa mutui, tñ
idem in vtroq; caſu, qa illud qđ dr̃ hic. & in d. §. ſi nummos. in ſti
pulatione interueniente iuxta mutuum hẽt locũ in ſtiplõne in-
teruenienie iuxta depoſitum, & iuxta oẽm aliũ ↄ̃ctũ q celebraĩ
vt ſin. declarat Bar. ſ. ſi cer. pe. l. ſingularia. Tñ illa ratio aſſignata
per Bal. in d. l. generaliter. non placuit Pau. per. d. l. ij. §. fi. poſito
q confeſſio probet vt dicit Bal. tñ in propoſito nr̃o talis cõfeſſio,

numerationem præcessisse,& stipulationē sequutā inutilē fuisse,
& ideo ex numeratione potest agi probata per hanc confessionē
ſm Bar.dicentē hoc esse multū no.Quia ſm hoc apparet q̄ cōfes
sio prolata in ɔ̄ctu inutili probat vt hic plenius per eū, cui addit
Imo.id quod no.Inno.in c.Pisanis. de resti.spo.vbi ſic eum ēt ꝓ-
batur q̄ confessio in iudicio inualido probat dummodo iudex
fuerit competens,de quo vide Bar.in l.si confessus.de custo. reo.
Adde prædictis qđ Raph. hic etiam impugnat intellectum Iac.
de Are.quē.s. in ordine retuli pro secundo intellectu istius text.
& mouet̄ per d.l.quacunq; ratione.cum glo.Reprehendit ēt ipse
tertiū intellectū.s̄.relatum,quia si in ver.super.mutaret̄ casus, &
intelligeret̄ q̄ ibi libertus numerat noīe suo,ad qđ quęreret̄ verū
nasceret̄ obligatio ex numeratione & reputat esse vnā truffam
dicere q̄ ibi mutet̄ casus.vñ approbat quartū intellectum quod
exponatur ipse qui ɔ̄xit.s.patronus.Quia ipso iure ſm istum in-
tellectum intellr̄ contraxisse ꝑ libertum.l.& licet.s̄.de consti.pe.
quia procurator in actib. naturalibus prout est actus numeratio
nis vel apprehensio possessionis vel similis dr̄ præstare nudum
ministerium.l.quod meo.§.procu.s̄.de acq.possess.Et no.doc.in l.
possessio quoque.§.fi.e.ti.& in d.l.qui mihi donatum.s̄.de do. &
ibi per Bar.Et istum intellectum sensit gl.j.ibi dū dicit, & ita cu-
iusque &c.nisi ita exponeretur iste tex.in ver. ipse frustra posuis-
set iurisconsultus primo verbum plane,si deberemus exponere
ipse.s.libertus.Istum intellectum simpliciter approbat ēt Pau.de
Ca.& bene,vt vr̄ mihi, & opus nō vñr esse dictæ considerationes
11 vltra loco relatę.¶†Itē inquantū circa quartum & vltimum in-
tellectum dictum est q̄ confessio prolata in contractu inutili va-
let,& probat. Adde Barto.in l.decem.in fi.s̄.eo. & in d.§.si num-
mos.& in l.j.§.si quis ita.ad fi.s̄.eod.& dicit Ang.in l.j.C.de p̄scri.
xxx.ann.hic esse bñ no. quia si mulier sine mūdualdo.i. cōsensu
ꝓpinquorū ɔ̄hat,& sic contrahat non seruata forma statuti licet
contractus sit nullus tñ ɔfessio facta instrō ꝓbat oia gesta ſm eū.
Sed ɔ̄ ista adduco tex.in l.fi.ibi,qui & addit &c.s̄.de consti. pec.
quem tex.Bal.in.l.si absentis.C.si cer.pe.dicit esse singularem &
probare q̄ si ex forma statuti instra guarētigiata, vel confessiona-
ta habent executionē paratā vel aliquod priuilegiū,si non tenet
a principale.i.ɔ̄ctus non tenebit ēt ɔfessio[a] vel præceptum guaren-
tigiæ illi ɔ̄ctui adhærens,qđ est no.si est verū.Sed pōt rñderi ad.l.
fi.q̄ ideo ibi confessio illa non p̄iudicat,q̄a erat erronea,vt ibi in
ver.nihil peruenit.ita declarat illum tex.Bal.in rub.C.de consti.
pecu.dicens q̄ ɔ̄ctus nullus non ɔfirmat̄ per ɔfessionē erroneā,
vide ſm eū si ɔstitutum est factū ex falsa cā quā ɔstituēs fatet̄ esse
verā,talis falsa cā apposita in antecedentia vel ɔ̄tia cōstituti er-
ronei nihil o.pat̄. p.d.l.fi.Si aūt ex certa scia cōfiteret̄ ꝓdesset vt ꝑ
Bal.in d.rub.Vel aliter potes rñdere ad.d. l. vt colligit̄ ex ibi no.
per Bar.in ij.oppo.& istud notabile dictum Bal.in.d.l.absenti.se-
quutus est Pau.de Ca.in d.l.fi.s̄.de cōsti.pecu. nisi statutū diceret
q̄ instrumenta ɔtinentia talia præcepta guarentigiæ nulla possit
opponi exceptio nullitatis,quia tunc posset opponi excep.nul-
litatis ɔ̄ctus dūmō instrm̄ in se valeret per no.ꝑ Bar.in l.j.§.in pa
rui.s̄.q̄ vi aut clam . Sed aduerte q̄a illud dictum puto procede-
re ita indistincte ꝓut in se loq̄tur . Tū q̄a tex.allegatus per eum
non probat vt dixi,tū ēt quia dictum suum esset ɔ̄ istū tex. cum
12 alijs hic allegatis ꝑ Bal.¶†Item contra Bal.est decisio doc.maxi-
me Ang.& Imo.in l.j.§.si quis ita.s̄.e.vbi circa vlti.q.quam ponit
Bar.ibi,& quā vr̄ Bar.ibi decidere dñt q̄ si in instrō guarētig.ę cō
tinet̄ confessio mutui & ēt stipulatio ipsa fuerit inutilis, q̄a fuit
facta per mutuū. Tñ.instrm̄ habebit exequutionem paratā stāte
statuto q̄ instra guarentigiata habebunt executionem paratā ꝓ-
pter præceptum guarētigiæ, sicut videmus mandari executioni
sententiā ex inutili ɔ̄ctu latā in fauorē carentis actione.l.cū puta
rem.s̄.fa.her.Et facit ſm Ang.in.d.§.si quis ita. l. posthumis. §. si
q̄s ex his.s̄.de mos.test.Secus dñt si statutum præciperet exequi
cōtractū ꝑꝑ guarētigiā, vel exequi instrm̄ propter contractum.
Quia tunc si contractus est inutilis non habebit exectionem
nō obstante confessione.l.iij.§.condemnatum.ff.de reg.iur.facit
ſin eos quod no.Bar.in l.diuus Traianus.s̄.de test.mil.& in d.l.j.
§. & parui. et secūdum istam dist. est sustinendum dictum Bald.
b alias nō possent ꝓcedere p̄dicta.facit quod no.Bal.[b] in l.ij. in fi.
C.de excep.rei iu. vbi dixi tale statutum dans exequutionem pa
ratā in instris,habebit locum ēt in instrumentis ɔtinentib.pactū
nudū,& sic de se inefficax.Et ꝑ ɔ̄ns quāuis principale.i.ipm pa-
ctum sit nudū,& inefficax, tamen p̄ceptū guarentigiæ illi anne-
xum non carebit viribus,quia ſm Bal. in d.l. ij. ꝑꝑ instrm̄ habēs
guarentigiā dicta cōuētio dr̄ legitima conuentio,q̄a a l.munici-
pali iuuatur ad agendum.l.legitima.s̄.de pact. Reputat Bald. il-
lud esse menti tenendum , & illud idem voluit Bald. in l.ex pla-
cito.in fin. C. de re. permu. & in l.iij.§.pupillus.s̄. de nego.gest.

in quibus locis dat ad hoc duas notabiles limitationes, quas
ibi vide . De quo etiam vide per eundem in.l. si non fortē.§.j.
s̄.de ɔdi. inde. & quod ipse no. in.l.in ɔ̄ctibus.in fi.pnu.C.de nō
nu.pe.& in.l.ētiam ver.& q.i quotidie &c.C.de execu.rei iudica.&
in.l.j.in fi.C.de do.pro.& ꝑ Imol. in.l. fi.j.a qui. appel.non licet.
vbi damnat opinionem quam ponit Bal.in d.l.ij.in fi.& sequitur
opin.Bal. in. d. l. si non fortem. §.j.quam etiam sequit̄ Ro.i.l.j.in
prin. s̄. eo. ¶ Sed pōt melius distinguere, & concordare ex ver-
bis An.& Imol. in §. si q̄s ita ſm quod retuli.s̄. & illam distinctio
nem eorum semper intellige nisi qñ confessio ipsa transiret ī spe
cificum nomen ɔ̄ctus prout est confessio mutui, iuxta. l. ij. cum
ibi no.s̄.si cer. pe. qm̄ statutum dans executionem instrumentis
guarentigiatis ꝑꝑ ɔ̄ctum, tunc militaret in instrumento in quo
13 esset facta ɔfessio quāuis stipulatio esset inutilis. †Item inquan-
tum dictum est ſm Bar.hic per istum tex. probari q̄ ista confessio
ꝓlata ꝑ ista verba accepisset &c. ꝓbat intercessisse numerationē
ex qua agit̄, sic ꝓbatū erit mutuū.adde q̄ Ange.hic ɔ̄riū tenet vo
lēs non posse eum effectu agi ex mutuo naturali ꝓbato per solā
ɔfessionem,alt̄.no.per.Spe. in tit.de testi.§.j.ver. sed pone ergo.vbi
vult expsse q̄ si actor agit ex numeratione, & probat per testes
ɔfessionem mutui non obtinebit.Nec ob.iste tex.q̄a rñdet Ang.
hic dupli: primo q̄ hic nō negabat̄ numerationē esse factā, tñ ſm
eū licet sol. sit in se vera diuiduat, iō scđo rñdet q̄ in casu huius.§.
ista cōfessio fuit facta tertio approbāte & consentiente debitore
vt patet in litera.secus si ꝑ ipm & debitorē fcā fuisset & sic intelli
gēdo dixi dare posse casum nouū videlicet si notarius debitore
approbāte ɔfitet̄ se ꝓ eo mutuū recepisse nō ꝓbabit numeratio,
sed mutuū ciuile.Saluo,nisi addat illa verba,& habuit, & recepit.
vt no.glo.in.l.si ex p̄uo.C.si cer.pe.facit q̄ no.in. l. iurisgētiū.§.q̄
fere.s̄. de pact.& q̄ no.in. l.si ex cautione.C. de nō no. pecu. Hæc
.n.verba habuit & recepit,bīi ꝓbāt numerationē, notario attestā
te. secus si notarius hic nō dicat in sua scriptura domestica & pri
uata,vt si scribat sua manu se habuisse & recepisse,& q̄ habuit,&
recipit nā est inculcatio verborum,& ꝓbat̄ solū ɔfessio ꝑ talia ver
ba vt no.Bar.in.d.l.si ex cautione.ꝓ quo Ang.hic all̄.l.Caius.§.fi.
s̄.de vsur.& melius facit ꝓ hoc vltimo.l.tutor. cū gl eo. tit.&.l.cū
de indebito.§.fi.s̄.de ꝓba.&.l.j.& fi. cū gl. C.de do.cau.nō nu.ſm
Imo. hic addētē q̄ ista opi.Ang.nō vr̄ bona,q̄a multo fortius de-
bet ꝓbari vera numeratio si ipsemet debitor principalr̄ ɔfitet̄,q̄
si tertius ɔfiteat̄ debitore approbāte, tū multofortius tūc debet
p̄iudicare factum ꝓprium tertij arg.l.id q̄ nr̄m. j. de reg.iur.saluo
casu de tabellione attestāte de numeratione ꝑꝑ authoritatē q̄
habet de publico.dicit tñ Imo.q̄ ꝓ dicto Spe.bñ facit qđ no.Bar.
in.l.ij.§.fi.s̄.si cer.pe.& in.l.si debitor.& qđ ibi no.s̄.de do.cā mor.
&.l.j.§.si mutua.s̄.si q̄d in frau. patr.sed pr̄ dicere ſm eū q̄ ɔfessio
p̄dicta facta ꝑ debitorē vl̄ ꝑ tertiū ipso debitore approbāte ꝓbat
numerationē, si lapsum sit bieñiū a tēpore ɔfessionis datum ad
opponēdum exce.nō nu.pe.iuxta.l.in ɔ̄ctibus.&.l. cū vltra.cū si.
C.de nō nu.pe.ita intelligat̄ iste tex.an vero lapsum bieñiū nō,&
sic intelligat̄ alia opi.facit opīe ſm eū qđ no. Bar.in.l.fi.C.q po.
in pig. ha. subdit intelligēdū esse q̄ post bieñiū ɔfessio ꝓbabit. s.
ad p̄iudiciū ɔfitētis, sed ad p̄iudiciū tertij nō ꝓbabit.Et hic vltio
casu intelligat̄ qđ no.Bar.in.d.l.ij.§.fi.s̄.si cer.pe. & qđ hr̄ in.d.l.fi.
& in.d. §. si mutuam &.ꝓ hic dicit videri posse dici q̄ priuilegiū.
d.l.fi.§. q. poñ pig. ha. nō hēt locū in dote ɔfessata ēt post bieñiū
decursum a tpe ɔfessionis vt ibi sentit gl.licet nō a pte loquat̄.gl.
de lapsu bieñij seu tp̄is data circa ɔfessionē dotis.de quo tpe hr̄ ī
l.fi.cū auc.ibi posita.C. de do.cā nō nu.q̄a licet dicta ɔfessio p̄iu-
dicet viro, nō tñ vr̄ q̄ hēat p̄iudicare prioribus creditoribus hñti-
bus hypothecā tacitam sed Iac. But. & Bart. ibi sentiunt ɔ̄riū di-
cētes id de facto seruari sed certe licet dicta eorum opin.sit æqua
tñ forte ſm Imo. nō est vera de iur̄ ꝑ p̄dicta, & q̄a ibi lex in actu
priuilegij, vel in actu vbi de facili fit simulatio reqrit donationē
nō vr̄ verificari si tñ modo īteruenisset ɔfessio ꝑ ea q̄ hr̄ in. d.l.fi.
& in.l.ꝑ diuersas.cū ibi no.C.mā.& in.l.j.cum ibi no.C. de suffr.
Nec ob.p̄dictis dictū Pe.s̄. alle.inquātū vr̄ velle q̄ ēt ɔ̄ ɔfitētē nō
p̄iudicet, q̄a illud ibi nō dicit Specu.si recte pōderet̄, sed vult di-
cere q̄ succumbere debet actor tanquam non probans de sua
intentione,

ADDITIONES.

a ¶Confessio. Adde vt per Lu. Ro.consi.40.vbi ponitur ex confess.facta in instru
mento inualido quis possit agere .
¶Vide Ias.in l.certi condō.§.si nummos.& seq.s̄.si cert. peta. vbi plene de isto
art.& Bal.in c.j.de consue.rec.feu.in vsibus feudis .
b ¶Facit quod no.bal.Et miles allegatur in palatijs in l.ex testamento.ad fi.C.de
fideic. vbi voluit q̄ si non tenet contractus prin. non tenet nec præcarium nec
constitutum & idē tenet bal.in c ij.de feu dato in vj.l.commissoriæ . & Alex.
in consi.91.in iij.vo.inci.lecto & discusso.& in l.quod meo.vbi alij mod.s̄.de
acqui pos.

& sine scriptura, & creditor agat non ex confessione, sed ad pe-
cuniam tanq̃ creditam & mutuatam, & ad eius probationem
inducat confessionem factam coram testib. sine scriptura, obsta-
bit intra biennium exceptio non nume. pecu. l. aduersus. in ver.
13 quasi creditam. C. de non nume. pecu. ¶ † An autem post bien-
nium audiatur opponens exceptio. non nu. pecu. quando non in-
teruenit scriptura, glo. illa reputata singularis d. l. si non singuli.
vult q̃ sic. licet secus si scriptura interuenisset. d. l. in contractib.
Sed in hoc Bar. sensit contrarium in d. l. si ex cautione ¶ Sed quia
iste non est articulus noster, ideo hic non tangam, sed vide per
Bart. & Sal. post alios in d. l. si non singuli. & Bal. in l. qui pecu-
niam. per illum tex. cum glo. ff. si cert. pet. & per Guil. & doc. ma
xime Imo. in c. si. in fi. de fo. & plenius per eum in c. si cautio. de
fid. instr. in ix. q. post alios ibi, & per Sal. ibi in ij. q. Prædictis etiã
adde q̃ Ang. in d. l. certi cond. §. quõ. seq̃t omnia dicta Spec. in d.
ver. sed etiam pone, & contra no. per Bar. hic & ibi etiam ponit
Ang. quæstionem quã tetigi sup tex. eo quia agit ex numeratione, &
postea probauit per instrumentum continens numerationem
& stipulationem, an obtineat. & ibi tenet cum Bar. De eo autem
q̃ incidenter tetigit Io. de Imo. s. an procedat id qđ no. Bar. in l. fi.
C. qui po. in pi. ha. & in l. ij. §. fi. ff. si cer. pet. quia non tractat Bart.
in locis prædictis de confessione quantum ad præiudicium confi-
tentis, sed quantum ad præiudiciũ tertij, de quo nunc nõ tracta-
mus, ideo tanq̃ separatum a casu nostro de eo non discutio hic
14 maxime, quia exigeret longam scripturam. † Sed iuxta prædicta
tetigit Bar. hic, an illa verba per quæ quis confitetur dicendo se
a habuisse & recepisse* centum, quæ mihi per stipulationem red-
dere promittit probet numerationem præcessisse ex interuallo, & q̃
stipulationem eẽ sequutam, & dicit q̃ in dubio intelligitur nu-
merationem eẽ factam iuxta stipulationem, & sic incontinenti.
& hoc probatur, quia stipulatio eẽt inualida; tunc actio nasceretur
ex stipulatione, innuit iste tex. cuius cõtrarium eẽt, si non incontinen-
ti sed ex interuallo facta eẽt numeratio. l. cum enim & l. si ita sti-
pulatus fuero. §. j. cum ibi not. de noua. Ita inducit Imo. istũ tex.
hic. & hic est multũ vtile pro instris dotalibus ut hic declarat
Bar. q̃ etiã facit ƒm Ang. quia si aliud diceremus, nunq̃ debitor
posset probare pecuniam non fuisse numeratam; verũtamẽ eẽt
asserere negatiuam non coarctatam loco & tempore. vnde te-
stis volens probare meram negatiuam non coarctatam esset su-
spectus de falso vt no. Inn. in c. cum Ecclesia. circa me. de cã pos.
& ita etiam sensit Inn. hic Raph. dicit q̃ Bartol. hic non declarat
quomodo iste tex. probet hic vñ ƒm eũ potes dicere q̃ iste tex.
probet sic, quia ista confessio continebat receptionem, & sic si
intelligeret de numeratione ex præterito, & ex interuallo nõ proce-
deret qđ posita in ver. si post vt q̃ramus &c. quia iam rite eẽt natã
prima oblĩo ex numeratione, & stiplo vtilis, vel inutilis nõ nouat
ret. & sic necessario seq̃t q̃ incontinenti præcesserit numeratio ad
hoc vt procedat qđ de stiplone. & istud est vtile ƒm eũ, quia qñ nota
rius in instrõ scripsit q̃ Titius cõfessus est recepisse & Titius vult
probare cõtrariũ, nã si intelligeret de præterito nũq̃ posset probare cõtriũ. &
est et ƒm eũ vtile ad instra dotalia, ut hic p Bar. & inductio factã
de isto tex. p Raph. magis placet q̃ inductio facta p Io. de Imol.
vt colligit clare ex distinẽ tradita p Bar. in l. certi cõd. §. si nũmos.
ff. si cer. pet. Pau. et hic trãsit cũ Bar. & ẽ cõis opi. & in hoc dedi ad
ditiones. in l. pđia. vbi p Bar. ff. de acq. pos. & in l. post dotẽ. in j. q.
15 j. ff. sol. mat. ¶ † In gl. in ver. sed vna. in fi. de hoc an & qñ numera-
tio ex cã mutui, & et stiplõ interuenit simul ex interuallo onat
actio ex stiplone, an vero ex numeratione. an vero ex vtroq; po
nit Imo. hic, sed licet ipse non dicat vide plenius p Bar. in d. l. cer
ti cõdi. §. si nũmos. & hoc inducit p Pe. hic ad q. pduxisti libellum
in quo narrasti q̃ mihi x. numerasti, q̃ promisi tibi p stiplonẽ red-
dere quas petebas me condẽnari ex prædictis causis. & dicit Pet. q̃
libellus nõ procedit, q̃ qñ actiones psonales ad idẽ cõpetũt vnam
debet eligere. ne. no ex his. §. quoties. ff. de reg. iu. sed attẽta narra
tiõe libelli fuerũt natę duę actiões, vna ex numeratione præcedẽte,
alia ex stiplone, quia tũc demũ nascit vna actio tñ qñ incontinẽti
fieret stiplo iuxta numerationẽ vt legitur & no. in l. ita stipulat*
fuero. §. j. & le. se. j. de noua. ideo debet in libello dici q̃ mihi nu-
merasti x. et q̃ incõtinẽti promisisti p stiplonẽ q̃ tibi redderẽ & ita
et tenet Cy. in l. si absenti. C. si cer. pe. licet de pet. hic mẽtionem
nõ faciat, sed Ray. hic vĩ velle q̃ qñ ex inspectione libelli nõ ap-
paret q̃ ex interuallo facta fuerit stiplo, procedit libellus, & postea
debeat iudicari ƒm q̃ apparebit ex probationibus. l. ii. cũ ibi no. C. de
iu. ¶ In dubio. n. fieri debet interpretatio vt libellus procedat. l. si
quis intẽtione. ff. de iu. & l. inter stipulãtẽ. §. j. eod. & cũ reus sit ille
q. percipiẽdo allegat promissionẽ factã ẽe ex interuallo debet illud
probare. l. in exceptionibus. in prin. ff. de pb. & in l. si q. dẽ. C. de ex
cep. hãc partẽ et seq̃tur Bar. in d. l. certi cõdi. §. si nũmos. quia ƒm eũ
dñt intelligi verba libelli q̃ numeraui eã implẽdi stiplonẽ. & sic
ex stipulatione non oritur actio. d. l. si ita fuero stipulatus, & ita
16 etiã tenet Ray. in d. l. si absentis. in addi. & bñ. ¶ † In gl. in ver. cæ-
teræ. adde q̃ et actione mãdati cogetur cedere actionẽ libertus
sibi liberto cõpetẽtẽ nedũ si expsse mãdatũ fuisset ei q̃ stipulet,
sed si præsente & tacente patrono libertus noie patroni stipulatus fuis-
set, quia tũc tacite patronus mãdare vĩ. arg. l. q. pant. ff. mãd. ƒm Ioã.
de Imo. Cui adde gl. no. in l. j. in gl. ij. ff. de neg. gest. plus dicit Bar.
hic multũ not. si ẽ verũ, qđ hodie vĩ q̃ nõ sit necessaria aliqua ces
sio actionis q̃ orit ex ista stipulatione vsurarũ, p l. ij. C. p quas p-
so. Et Bald. hic dubitat an hoc sit verũ. Nã vĩ ƒm eũ q̃ sic p d. l. ij.
cũ vsura sit qđ accessorium sicut hypotheca, tñ dicit eẽ cõsideran
dũ. Sed Ang. hic expsse tenet cõtrariũ, quia est modici præiudicij, & mul
tũ põt afferre cõmodũ stipulãti cui debetur sors sed promissio vsu
rarũ q̃ ẽ grauis præiudicij stipulatori, & põt afferre incõmodũ. & p
hoc nũq̃ obtinuisse opi. Bar. & cũ opi. Ang. trãsit et hic Ioan. de
Imo. quia ex idẽtitate rõnis nõ debet induci correctio p no. i. aue.
quas actiones. C. de sacrosã. eccl. & sic nõ debet induci correctio
huius. §. Itẽ quia re vera non est eadẽ rõ quia p hypothecã nõ aug
mentatur oblĩo principalis p accessoriũ vsurarũ sed p accessoriũ
vsurarum bñ sit augmẽtũ ad oblĩonẽ sortis, ad id qđ erat pstãdũ
vltra sortem. Et sic maioris præiudicij est ista oblĩo vsurarum q̃ sit
oblĩo accessoria hypo. idẽ nõ ẽ eadẽ rõ q̃ sic faciliter transeat sine
cessione sicut accessorium hypo. dicit Io. de Imo. istas rõnes sibi
magis placere ad q̃ rõnẽ Ang. q̃ nõ vĩ aliquo respectu bñ sona-
re. adde q̃ Bar. in l. stipulatio ista. §. si stipuler. in v. fal. in fi. ff. eo. vĩ
tenere illã eadẽ opi. q̃ ipsemet tenuit hic p d. l. ij. sed Ro. hic tenet
cõtrariũ quia non est ea. rõ in oblĩone vsurarũ cũ sit illa augmẽtatiua
obligationis &c. vt dictũ est. vñ ex diuersis non fit illatio. l. Papi.
nianus. ff. de mi. & l. fi. ff. de cal. Pro hac opi. et cõ Bar. adduci pt vnũ
aliud q̃ dicit hic Bal. circa intellectũ. d. l. ij. nã hic dicit Bal. q̃ si ho
die qs stipulatur dari illi cuius noie numeratur non acquiretur
sine cessione actio ex stipulatione q̃uis ex numeratione acq̃rat.
l. certi. cõdi. §. qñ. cũ ibi no. ff. si cer. pet. ¶ Nec ob. ƒm eũ d. l. ij. quia
videt q̃ ibi loquitur in hypotheca q̃ se hẽt p modũ accessorij,
hic de stipulatione principali. & sic alio casu loquitur illa. l. Vñ
pđti non debet corrigi id q̃ hĩ in d. §. qñ. quia correctio nõ debet
induci ad idẽtitatẽ rõnis. l. præcipimus. ad fi. C. de app. & not. in d.
auc. quas actiones. præterea nõ est eadẽ rõ quia hypo. velut accesso-
ria imitat̃ nãm sui principalis. j. de re iu. l. cũ principalis. & eo. ti.
c. accessoriũ. l. vj. q̃ rõ cessat in stipulatione prædicta q̃ ẽ coęqualis,
seu principalis ad ipsam numerationẽ licet Bar. in hoc tenuerit
cõtriũ d. §. qñ. de quo Bal. hic nõ facit mẽtionẽ, sed Io. de Imol. h.
d. q̃ Bar. ponit cõ. in d. §. si nũmos. in ea. l. & de eo facit mẽtionem
Bal. hic in lec. mea. & sic ƒm Bar. in d. §. si nũmos. vĩ hodie p d. l. ij.
eẽ correctum istum tex. in quantum pbat q̃ si quis numerat no-
mine meo pecuniã, & stipulatur eã noie meo non acquirit mi-
hi incõtinenti ex stipulatione actio. nã immo ƒm Bart. acq̃reret
hodie vtalis actio sine cessione. Rap. hoc in hic vltimo seq̃ opin.
Bal. cõ Bar. i d. §. si nũmos. Idẽ facit Pau. de Cas. hic, quia ƒm eũ vide
mus q̃ ista stipulatio interposita sup numeratione, nõ est acces-
soria, sed ęque pricipalis, qđ patet, quia si stipulatio valeret non
oriretur actio ex numeratione, sed ex stipulatione tãq̃ solẽnio-
ri, & validiori cõtu, vt patet hic in ver. si post. & in d. l. si ita fuero
stipulatus. d. l. ij. loquitur in accessorio. ita et cõ Bar. in d. §. si num-
mos. tenuit sub dubio forte Io. de Imo. in d. §. si stipuler. in fi. quia
cũ d. l. ij. sit exorbitãs a iure cõi, q̃ immo forte correctoria cũ vi-
deatur venire ad correctionẽ l. solutũ. §. p liberã. ff. de pig. ac. nõ
debet extẽdi ad stipulationẽ ęque principalẽ, cũ illa l. loquatur
in stipulatione accessoria hypo. q̃ debet sequi nãm sui principa-
lis vt dictum est & sic nõ est eadẽ rõ in ęque principali ita et te-
net Ludo. Ro. in d. §. si stipuler. Reperio tñ q̃ Bar. in l. fi. §. fin. ff. de
don. & in l. Caius. ff. sol. ma. vĩ in effectu tenere illã eadẽ opi. quã
ipse tenuit in d. §. si nũmos. Sed Rap. Cu. in d. l. Caius. eũ reprehẽ
dit tenẽdo illud idẽ q̃ ipsemet Rap. tenuit hic. Io. de Imol. in d. l.
Caius. se remittit ad dicta p se hic. Ang. in d. §. qñ. & Sal. in d. §.
si nũmos. & Io. de Imo. in d. l. fi. §. fi. de don. tenẽt cõ Bar. inducen-
do in effectu rõnẽ dicte redditã p Pau. de Cas. & Io. de Imol. hic
Tñ Pa. de Cas. in d. l. certi cõdi. §. qñ. tenet opi. Bar. in d. §. si num-
mos. & dicit q̃ ita sensit gl. in l. singularia. in glo. j. ibi, dũ gl. dicit
Itẽ vt facile p pcrũ &c. e. ti. & ita et tenet Pau. de Ca. in l. si pecu-
niam

ADDITIO.

a Hen. Fer. ¶ Habuisse & recepisse. Adde tu an confessio de recepto pbet. Bal. cõs.
70. inc. punctus. in v. vo. & And. sic. cõs. 59 inc. illud &c. vers. capio alia dubiõ
ẽẽ. in q. vo. & an cõfessio de recepto de cõtã & plus vel minus, pat cõtinet li
bro rõnũ tuarũ an pbet quo ad cõtũ vide Lu. Ro. sing. 535. inc. cõtro. & per
Phil. p cor. cõs. 52 incl. quoniam. in prin. in j. volu. vbi an & qñ confessio
recepti pręsumatur facta spe futuræ numerationis, vel promissionis.

nō.§.si cer.pet.reprehendendu Ful.ibi q tenebat ꝯ Bart.nā Ful. ibi dicit ꝙ illa l.ij.nō ꝓbat opi.Bar.q̄a nō loq̄ī in stipulōne ꝑque principali. Nec ob.ſm Ful.si dicaṫ ꝙ alia rōne debet acq̄ri sine cessione ei cui stipulat' sum.ſ.ꝑ id q̄d hṫ in l.ꝓcurator ex re.ſ.de ꝓcur.vbi ex stipulōne facta ꝑ aliū dño sup eo ꝙ est ex re dñi acquiriṫ vtilis actio dño sine cessione, q̄a isto casu ſm eū nō dṙ stipulari stipulator dño,q̄a tm̄ itūdē in genere reddi stipulatori debet,ꝯs.n.seq̄ri ꝙ ēt isto iure florū debuit acq̄ri actio vtilis dño incōtinēti ꝙ ē ꝯ illū tex.& d.§.qm̄.sed Pau. de Cast.in d.l.si pecuniā.dicit ꝙ pt̄ sustineṙ opi.Bar.q̄a qn̄ numero pecuniā noie tuo, & stipulor eā reddi tibi,ista stipl'o ē accessoria ad numeratiouē, q̄a ꝓp eā facta ē stipl'o.& ita ſm eū intellexit Bar. aduerte q̄a ac quo vtunṫ ꝑsari scribētes tenētes ꝯ Bar.dū dnt ꝙ.d.l.ij.vt exorbitans vel correctoria nō debet extēdi nō vṙ eē bonū arg.in ꝓposito,q̄a in d.l.ij.ē scripta rō in l.vt ibi patet.in ver.si.n.&c.quo casu vṙ,ꝙ possit fieri extēsio ad alios casus ex idētitate rōnis,vt in auc. de hære.ab intest.§.ex his.Quā ad hoc alle.Bal.in auc.quas actiones.C.de sacros.ec.& ita ēt tenet Bal.ī l.fi.ſ. de hęr.insti.& Raph. in l.cū mulier.ꝑ illū tex.ſ.solu.mat. & Pau.de Cas.in l.quis.& in l.ii vero.§.de viro.ſ.sol.ma. & vṙ eē de mēte Bart.in l.liberorū ꝑ.de ver.sig.in ver.his ꝑmissis reducamus &c.in fi.illius.ꝗ.q.& no. docto.in cle.j.de ele.ꝑ illū text.cū gl.in vers.eligaṫ.vñ vṙ ꝙ dispō d.l.ij.q corrigit in accessoria oblōne hypo.extēdiṫ ad accessoria rōne fideiussoris ex idētitate rōnis vt tenet Cy. Bal.Ang.& Sali d.l.ij.& Bar.& alij cōiter.in d.l.si pecuniam milites.q.c.q.d.dixerit gl.in c.q̄.q̄.de vsu.in vj.iō tutius ē aliud fundm̄ quo dṙ nō eē eandē rōnē in casu ad quē fieret extēsio. Propter ꝙ puto veriorem opi.tenētiū ꝯ Bar.in vtroq; casu,& licet stipulatio sit facta ꝓp stipulationē nō seq̄ī,ergo stipulō ē accessoria & numeratio principalis.vt patet ex his q̄ dixit Pau.de Cast.hic,vt ſ. retuli.Præterea dici pōt ꝙ immo numeratio ē facta ꝓp stipulationē & nō eꝯ,patet, q̄a numeratio dṙ facta eā implēdi stipulōnē qn̄ stipulō pt̄ eē valida,vt l.cū.n.j.de nuua.Et ꝑ hoc ē ītiliū ad arg.datū ꝑ Pau.

17 de Cast.in d.l.si pecuniā.¶ †In gl.in ver.tp̄s.ibi l.interdum. hoc exēplū gl.nō vṙ verū,q̄a in d.l.interdū. nō tractaṫ de aliqua repetitione de qua loq̄ī iste text.& ita ē de mēte Bart.ꝓp hoc dicētis ꝙ text. hic voluit dicere ꝙ raro inest tp̄s.ſ. ex virtute repetitionis faciēdæ ex eo ꝙ a ꝯhēntib. in ꝑcedētib' dictum eēt vt hic ꝑ eum, qm̄ hinc sumpta occasione multū vtiliter tractat an qn̄ tp̄s, vel ꝯdō,vel aliqua qualitas adijciṫ in ꝑcedētibus intelligaṫ repetitio facta in sequētibus in eadē rōne vel diuersa, de quo dic vt hic ꝑ eū cū quo alij trāseūt.Et ex doctrina eius īfert Io.de Imo.hic ad q.factū.Pone aliq̄s stipulatus ē sortē sibi dari in certo loco distante a loco ubi fit ꝯtus demū stipulaṫ simpliciter pœnā,an videaṫ repetitus ille locus in sol.pœnæ, & dicit ꝙ nō ꝑ l.q. fundū.ſ.de

a ꝯhē.em.vbi simpliciter dicta nō itelligant repetita.[a] nec n.quo ad locū necessario loqī ꝙ intelligaṫ facta repetitio, iō non debet intelligi facta ꝑ ea.q no.hic Bar. ꝙ ē mēti tenēdū ſm Io.de Imo.

18 ¶ †In quo āt loco debet tūc fieri solō pœnæ dicit satis patere ex hic q hṙ in l.itē illa.in prin.de ꝯst.pe.cū ibi no.& fuit dictū in l. cū filius.§.fi.ſ.eo.¶ Itē facit ad q.si aliq̄s ꝓcu.agit vt ꝓcurator in iudicio postea in eo iudicio fecit vnū actū & nō dixit vt ꝓcurator vel noie talis,an videaṫ fecisse ꝓcuratorio noie, & sic videaṫ repetita illa qualitas,Bar.hic tenuit ꝙ sic ut hic ꝑ eū, & cum eo nullo addito trāseūt Io.de Imo.hic.Raph.& Pau.de Cast.ꝑ hoc adde tex.in l.si q̄s seruū.de interrog. ac.inducēdo ut ibi ꝑ Bar.q. ad hoc pōderat istū tex.adde ēt Bal.in l. ꝓcurator q.ꝑ euictione. ad fi.ſ.de ꝓcu.ubi q̄rit q.d si ꝯtus hēt plures particulas & in vna fit mētio officij ipsius ꝯhētis qualificādo ipsam oblōnem:in alija vero particula ꝯhētes simpl'r locuti sunt, rñdet ꝙ totus ꝯtus intelligiṫ eo.mō qualificatus & dicit ad hoc eē tex.no.in l. Lucius. la.j.ſ.de fidei.lib.sed istud ēt optime ꝓbaṫ ꝑ istū text.inducendo eū vt facit Bar.hic in dist.sua adde ēt no.ꝑ Bar.in l.ij.§.j.j.iud.sol.

19 & q̄ scripsi post Bar.in l.ꝗ.§.nūciatio.ff.de ope.no.nunc.¶ †Itē inquātū hic hṙ ꝙ ꝑsona extrinsecus nō intelligitur repetita limita pluribus modis notabiliter vltra doc. hic ꝑ Dy.Old.Bar.Bal.Angel.& Mod.in l.post dotē.in iij.lec.maxime ꝑ illū tex.ſm lec.iij. gl.ſ.sol.mat.& ꝑ Bald.in l.si patruus.C.cōia utri.iud.& dixi in l.

10 post dotē.† Postremo inducit iste tex.ꝑ Dy.& Bar.ad no.q.Quidā ꝓmisit me nō offendere sub pœna faciēdo mecū pacem, sed postea nō offendit me,sed fratrē meū,an committatur pęna,ar-

b guūt ꝑ & ꝯ & ꝯcludūt ꝙ nō:q̄a ꝑsona fratris nō intelligitur[b] nisi exprimatur ꝓut hṙ hic vt plenius ꝑ Bar. hic in fi.idem tenet hic Ray.& rñdet.ad d.l.j.cū quatuor seq.ſ. de lib.causa, q̄a loquūtur quo ad effectū libertatis nō quo ad pœnæ petitionē nō ob.text. in l.lex Cornelia.in prin.j.de iniu.ſm eū q̄a rñdet uerū eē ꝙ frater dolet de iniuria fratris vt ibi,non tñ agit ex ea,ut ꝓbatur per arg.a ꝯpāl.in l.j.§.itē ait.& §.fi.cū l.seq.j. de iniu. Et ꝑ rōnione ad illa iura vide ēt Bar.hic sed Ang.hic tenet ꝯtiū ꝑ tex.in c.j.in tit. an ille qui interfecit fratrē dñi sui in vsi. feu.vbi dicit eē casum in ꝯtrium.vñ dicit se putare decisionem prædictam falsam in dubio nisi appareat ꝙ non fecerit animo iniuriandi & sic frangendi pacem Io.de Imo.hic dicit ꝙ ista opi. Ang.nō vṙ bona:quia in d.c.j.vṙ.casus recte ꝓ opi. Bar.& Dy. nā ibi dṙ ꝙ si vasallus interfecit fratrem dñi sui non reuertitur feudū ad dñm: & tñ constat ꝙ si iniuria sit facta dño ꝙ tunc redit feudum ad dñm, vt in c.j. maxime in d. §. denique.in tit.q̄ fuit prima cā &c. & ideo tenet opi. Dyn.& Bar.& hoc qn̄ simpl'r fuit facta pax inter eos,secus si facta esset pro se,& tota parte sua per ea quæ not. Spec.in tit.de treu.& pac.§.j.ad fi.& id quod ipsemet Io.de Imo. dicit se no.in l.si stipulatus fuero per te non fieri.ſ.eo. & per not.per Ang.in l.

21 iij.§.Cato.ſ.eo.† Pau.de Cast.transit cum Bar. & dicit hic eē noi

c ad qō.no.an inimicus fratris mei dicatur mihi inimicus[c] & dicit ꝙ d.l.ꝗ.cū seq.ſ.de lib.cā.facit ꝙ sic.sed in cōtrariū dicit facere decisionē Bar.& plus non dicit.adde ꝙ ēt Bal.in c.j.§.illud.in titu.qui mo.feu.amit.approbat opi. Bar.& dicit ꝙ est eius opi.quia illa dicitur ꝓpꝑie offensa mihi ex qua tibi nomine cōpetit actio iniuriarum,vt hic per Bar.& hanc doctrinā dicit Bal.eē menti tenēdam istam doctrinā ēt sequitur Bal.in l.ꝗ.C.si quacunque ꝑdi.po.dicēs ꝙ aut loquimur in his in quibus ꝯsiderāmus animi effectū & iniuriam,& tunc offenso vno de domo intelliguntur offensi cæteri vt in l.ꝗ.C.si quacūq; ꝑdi.po.aut loqmur in his,in quib.ꝯsideramus cōuentionē,seu pęnā ꝯuētionalē, & tūc secus, ut no.Dy. Bar.& Pau.de Ca.hic q̄ ꝓxime retuli.hic.q.vṙ ēt ponere incidēter Io.And.in rła frustra in merc.vbi q̄rit pone ꝙ A. & B.fecerūt pacem ꝓmittētes inuicem cētū si alter alterū offenderet. demū cū A.vulnerasset fratrem dicti B.ipse B. turbatus vulnerauit dictū A.an ipse,A.possit pęnā petere, & arguit ad partes;& modēter adducit arg.q̄ faciunt ꝙ non cōmittatur pœna ꝓp offensam fratris,vt patet maxime ibi dū all.l. q.c.q.d astringēdæ. de ver.obl. tñ in solōne qōnis nō decidiṫ taliter ꝙ deprehendi possit ad casum nfm in quā ꝑtē inclinet ipse Ang.i d.§.Cato.ī fi.dicit ꝙ Spe. & Io.An.in ti.de treu.& pa.decidunt ꝙ si q̄s fecerit pacē ꝓ se & tota pte sua, & vnus ex deferētib.arma cū quo q fecit pacē fuit postea offensus ꝙ intelligiṫ rupta pax. & ꝙ ois associās rūpentē licet nō sit inclusus in pacē punieṫ pœna pacis ruptæ.& dicit Io. de Imol.in d.l.si stipulatus fuero ꝑ te nō fieri. ꝙ ꝑ hoc verbo facit.l.vtrū.& ꝙ ibi no.ꝑ Bar.j.ad l.Pōpo. de Pari.& l.ia q opē.j. de fur.tñ dicit hoc posse ꝓcedere in pęna statutaria,sed si eēt ꝯuētionalis dicit se nō videre qmo ꝓmittēs pœnā ꝯuētionalē possit ad illā ꝯueniri licet forte pricipalis quē associauit possit ad eā ꝯueniri,& subdit ꝙ illa lex stipulatus.facit ꝓ illo primo dicto Spe.& Io.And.dū loquunṫ de deferēte arma cū faciēte pacē ꝓ se,& tota sua pte.¶ Et ex ꝑdis patet primā opi.eē cōem & tenēdā cū limitatione ꝑdicta.& qn̄ dicaṫ cōmitti offensa de quo in ista.q.tāgit aliq.d Bar.hic vide l.q dā cū filiū.& ibi Bar.Bal. & Imo.de hęre.insti.& Bar.in l.j.ſ.de bis q.ut indi.& in l. cū te.C.de inof.te.& in l.licitatio.§.ꝙ illicitæ.ſ.de pu.Bal.in l. si qua ꝑ calū.C. de epis. & cle.& in l.Gallus.§.ille casus.de lib.& post.in l. solo. C. de lib. cau. & in cle.j. de pę.& in hoc plura ponit in consi.71.incipien. Statuto communis Floren.continetur cum concordan.

ADDITIONES.

a ¶Repetita. Adde ꝙ voluit Bar.in l.j. in prin.de annu.le. Archi.& Io.And.in c. vbi periculū.de ele.in ver.secretis,ubi voluit ꝙ qualitas adiecta in vna pte alternatiue videaṫ i alia repetita,ꝓ q̄ ꝯclōne ē tex.i l.j.de re.dub.& ꝙ ibi.ponit bar.

b ¶Intelligiṫ. Sed q̄d si fuisset offensus fili',vel vxor alterius paciscētiū.vid.ꝙ no. bar.i l.ambitiosa de decre.ab ordi.fa.vbi dicit ꝙ iniuria illata filio ꝓpe fit ꝑ ibi illata,& eā ꝯsiti pn̄,respectu tñ intētionis deliquētis vtereq. dṙ pricipaliter iniuriat' & iniuria illata.Limitat tñ Io.An.i mer.i regula,q̄a frustra,nisi ꝓ...sio faceret mentionem de iniuria personaliter illata, quia tunc fictio in dispositionibus stricti iuris non habet locum l.iij.§. hæc verba.de neg. gest.

c Tho.¶Inimic'. Adde ꝙ ēt amicus & domestic' iniuriati pt̄ vt inimic' repelli, ſm bar.i l.sciēdū.§. j.ꝑ illū tex.ff. de le.j.facit ꝙ vult bar.in l.vj.§.si tutor. post gl.ibi.ſ.de suspe.tu. patet ēt ꝙ amicus,vel domesticus iniuriati repelliṫ a testimonio.in c.repellaṫ. & c.oporteat. & c.cū P. Mācotella.de Accu.nā in l.liberi. C.de inof.test,& in spē.Cyn.& bald.in l.si quis testib.C.de test.

c *Stipl'o penalis inutilis nō reddit inutilē stiplōnē pricipalē sortis nec ipsam nouat.*

a *Vtile per inutile non vitiatur.*

s **§. Si ita stipulatus.** † Inutilis stipl'o penalis non reddit inutilē stiplōnē principalē sortis nec ipsam nouat.h.d.† ¶No.ꝙ vtile per inutile non

a vitiatur de quo videatis per Bart. in l.Græcæ.§.illud. de fide.per Ang.& alios in l.j.§.pen.ſ.eo.cum sua concordan.

Scæuolæ. LEX CXXVII.

c *Interpellatio quæ non constituit principalem debitorem in morā,non nocet fideiussori.*

a *Pupillus sine tutoris authoritate non obligatur nisi naturaliter tantum.*

1 *Petitio vbi nulla, ibi nulla mora.*
4 *Fideiussor non pôt obligari in plus nec in duriorem causam quàm principalis & quando dicatur in plus obligari.*

1 SI pupillus. †Interpellatio q̃ non ꝯstituit principalẽ debitorem in mora, nõ nocet
fideiussori.h.d.¶ In tex.ibi, post morã. & post interpel-
latione factã de pupillo vt cõstituaẽ in mora q̃ tñ interpellô cũ
2 effectu ꝯstituit eũ in mora vt patet ex se. pre literæ.¶ †No.ꝙ pu
pillus sine tutoris autho. nõ obligaẽ nisi nãlr tñ.l.j.& ibi plene
3 no.ĩ.de nou. & hic ĩ gl.¶ †No.ꝙ vbi nulla petitio ibi nulla mora,ᵃ
a & ad hoc sp vulgariter alle. Not. fideiussorem posse in mora cõ
stitui licet principalis ex sua ꝑsona nõ possit.¶ In glo.sup ver.
mora.ibi spãle in pupillo &c.hęc nõ est bona ꝑ.l.nulla intelligiẽ
mora ĩ. de re.iu.q̃ indistincte loqẽ.sequẽs ẽt solo vẽ eẽ ꝯ mẽtem
& rõnẽ huius literæ in ver.nolla. n. &c. vbi poniĩ rẽ gñalis licet
b dispositio legis sit spãlis, tñ gñalr est lex intelligẽdaᵇ vt est tex.no.
in.l.regula.§.si q̃s.& ibi no.Bart.ĩ.de iu.& fa. igno.vñ rñde vt hic
ꝑ Bar.cuius opi.cõiter teneẽ.s.ꝙ in.l.ꝯtra.stiplõ penalis nõ cõmit-
tiẽ ex mora sed ex ꝯdõnis euentu, qñ aũt dicaẽ illa ꝯdõ ibi exi-
stere in hoc bñ fuerunt opi. de q̃bus ꝑ Bar.in l.ita stipulatus in
4 vj.q.v.ꝑtis,& ibi fuit dictũ.ĩ.e.¶ †In ea.glo.in fi.no.ex ea iuncto
tex.bonã limitationẽ ad iura dicentia ꝙ fideiussor nõ pt in cãm
duriorẽ vel in plus obligari q̃ pricipalis.l.Græcę.§.illud.& l.hi q.
ĩ.de fideiuss.q̃a nõ dr ĩ duriorẽ cãm vẽ in plus obligari licet effica
cius obligeẽ sed solũ qñ obligaẽ in plus altero ex modis hic tradi
tis in gl.¶ In gl.fi.ibi.l.Marcellus.dic ꝙ illa.l.nõ ob. sed potius cõ
cordat sm ꝙ intelligitur per glo.& doc.in d.l.Marcellus.

Pauli. LEX CXXVIII.

ADDITIONES.

a Fran.Cur.¶Mora. Vide omnino Alex.in l ꝙ te.ĩ.si cer.pe.& ibi põt instas fal.
b Fr.Cur.¶Intelligenda.Vide Alex.i l cũ ꝓlatis.ĩ.de se.iu.& in ꝯs.111.in j.vol.

1 *Persona, vel res posita in obligatione si obligatio non contrahitur facit quòd si bi vel de ipsa solutio fieri non potest.*
2 *Alternatiua si promittitur vtrunque est in obligatione.*
3 *Obligatio si non valet vbi aliquid adijcitur obligationi, non valet etiã solutio.*
4 *Promittens soluere.x.in melle potest soluere in ipso melle.*
5 *Solutio facta contemplatione vnius obligationis non tollit alteram licet amba sint contracta ad eandem rem, vel quantitatem.*

1 SI duo rei. † Persona, vel res posita in oblõnẽ si obligatio non ꝯhitur, facit
ꝙ sibi vel de ipsa solutio fieri non põt.h.d.¶ Et pre
mittendum est ꝙ qñ duo sunt rei stipulãdi solutio
facta vni liberat soluẽtẽ ab altero si vterq; vtilr fuit
2 stipulatus.l.ij.ĩ.ii.ꝑx.secus si inutilr, vt hic.¶ †Not.ꝙ in alternati
ua vtrũq; est in oblõne, de quo distingue vt hic plene ꝑ Bart. cũ
quo trãseunt alij.& licet alter ipsi nõ dicãt fuit de q̃one quasi ꝑ
oia tradita ꝑ Pe.in l.stiplat' fuero decẽ aut q̃nq;.ff.eo.& ibi ẽt Io.
de Imo.& Ro.trãseũt in effectu cũ Bar.ẽt in.l.si ita relictũ.§.fi.de
le.ij.& ꝑ Bal.post Cy.in l.cũ quidã.in fi.C.de ver.sig. Quid ãt sit
qñ in obligatione ꝓmissum est genus, vide Bar.in.l.ij.§.sed harũ.
3 in fi.ĩ.e.cũ ꝯcor.¶ †Scđo not.ꝙ vbi aliquid adijcitur obligõni si
nõ valet obligatio in eo, nõ valebit ẽt solutio, & rõ patet ex tex.
pro qua rõne ẽt facit sm Io.de Imo.q̃a vbi agiẽ de obligatione ꝯ
hẽda si nõ valet qđ ago, vt ago, nõ valet ẽt vt valere pt.l.j.§.eum
4 q.& ibi not.ĩ.de ꝯsti.pecu.& in l.j.§.si q̃s ita.ĩ.eo.¶ †Adde tñ ca-
sum positũ in l.si q̃s stiplatus fuerit decẽ in melle.in prin.ĩ.de so
lut.vbi sm vnã lec.habeẽ ꝙ si promisisti dare decem deinde dico
ꝓmittis soluere ista.x.in paschate, aut certã q̃titatẽ mellis ꝓ istis
decẽ soluere in paschate ꝙ poterit fieri solõ in ipso melle, licet
nõ ꝯsistat oblõ in melle.& hoc rõ quia in effectu ꝑ ꝑ pręambulã
dispõnẽ purã dispõ sequens q̃ se refert ad solutionẽ vẽ adijcere
mel solũ ad solutionẽ non ad obligationẽ. Ideo licet in illo non
ꝯsistat obligatio, tñ solui poterit, q̃a nõ adijcitur ad oblõnẽ, sed
ad solutionẽ, vt est dictum. Hic aũt tex.loquitur qñ duę res adij-
ciunẽ ad oblõnem, & in altera earũ ꝑ ꝑ iuris resistentiã non ꝯsi-
stit oblõ. ita solum hoc ꝯnũ Io.de Imo.hic dicens se ita intellige
5 re dictũ Ange.hic.¶ †Hic habes ẽt notare ex isto tex.maxime in
prima parte ꝙ solutio facta ꝯtemplatione vnius oblõnis nõ tol-
lit alterã, licet ambæ sint ꝯtrãæ ad eandem rem vel quantitatem
sm Pau.de Castr.hic. Qui ꝯ hoc opponit ꝙ immo tollaẽ vel ope
exce.vel ipso iure sm ea q̃ hñtur in l.Modestinus.ĩ.de sol.& in.l.
papi.ĩ.ma.& vtrobiq; not. sed rñdet ꝙ ibi ambæ oblõnes erãt va
lidę, quo casu si vna erat principalis alia accessoria & soluaẽ ꝓ ac
cessoria tolliẽ principalis ope exceptionis, sed si soluaẽ ꝓ prin-
cipali tollitur accessoria ipso iure. Si vero vtraq; erat ęque prin
cipalis, tunc ambæ tolluntẽ ipso iure, vt patet in illis.ll.& in.l.Sti-
chum.§.si mãdato.cũ ibi no.ĩ.de sol. Hic aũt loquitur qñ altera
erat inutilis & eius cõtẽplatione est facta solutio, vnde non tol
litur altera ipso iure nec ope excep.¶ Itẽ no.ꝙ posita vel indu-
cta ad vnũ effectum non operantur aliũ effectum diuersum, po
sito, ꝙ non sit effectus ꝯtrius. si ãt esset ꝯtrius effectus clarũ est per
l.inutiliter de adi.lega.& l.cũ tale.§.fi.ĩ.de cõd.& dem. Nec ob.il
la rõ ꝙ si nõ valet ꝙ ago, vt ago, valet vt valere põt l.si tã angu.cũ
fi.ĩ.de seru. Quia rñdet Pau.de Ca.ꝙ ibi effectus sm quẽ põt va
lere non erat oĩno alius, sed rõ non cõprehendebaẽ sub alio sm
quẽ non potuit valere ꝓut est iter cum seruitute vię q̃ in plus se
habet & continet commoditatẽ itineris.l.q. vsumfructum.ĩ.eo.
& ibi no.hic vero erat omnino alius & sub alio non ꝯprehende
batur. nam aliud est obligatio, aliud est solõ.ꝙ ergo ponitur ad
obligationem si ad hoc non valet nec etiam valebit quo ad so-
lutionẽ, vt hic, & l.cũ qui sibi.ĩ.eod.& l.si ita stipulatus.§. Chriso
gonus ver.sed ꝙ patronũ.ĩ.eo. Dic de hoc vt per Bart. & alios in
l.si quis ita.ĩ.eo.¶ In glo.super ver.eius esse.ibi, iã &c.in hoc cõi-
ter reprehẽditur q̃a violaret & nimis restringeret istũ text. & ad
tex.alle.in gl.responde vt hic per Bar.cum quo alij transeunt.

Scæuolæ. LEX CXXIX.

1 *Ad veritatem copulatiua requiritur concursus vtriusq; copulatorum, sed ad veritatem disiunctiua sufficit alterãm partem esse veram.*
2 *Nec, est dictio habens in se inclusam copulam, & non differt a dictione neque, quæ similiter habet in se clausulam negatiuam cum copula.*
3 *Aut, est dictio quæ quandoq; ponitur pro &.*

1 SI quis ita. †Ad veritatẽ copulatiuæ requiritur cõsen-
sus vtriusq; copulatorũ, sed ad veritatẽ di-
siunctiuæ sufficit alterã partẽ esse verã.¶ Not. ꝙ dictũ est in
summario, & de mã vide plene per Bart. in l.si is qui ducenta.§.
verũ.ĩ.de re.du.& in l.sæpe.ĩ.de ver.sig.& in l.Gallus.§.si patente.
in ver.per hoc remanet insoluta qõ &c.de lib.& posth. & in l.ea
tñ adiectio.de leg.ij.& in l.j.in princ.& ibi plene ꝑ Bar.ĩ.de iust.
& iur.& ibi plene ꝑ Bal.& ꝑ eũdẽ Bal.in l.j.C.de iu.emph. & in
l.fi.C.de sen.& in l.vnica.§.vbi aũt.de ca.tol.ꝑ glo.& doc.in cle.
iu plenisq;. in vers.ꝑplo de ele.& ꝑ doct.in c.ij.& in.c.inter cęte-
ra.de rescr.& aliquid ẽt per Cy.& alios in.l.cũ quidã. de ver.sig.
& ꝑ Alb.de Ro.in suo dictionario sup ver. vel super verbo, aut.
2 †Not.sm Bar.& alios ꝙ dictio nec, habet in se inclusam copulã
& nõ differt a dictione neq;, q̃ silr habet in se inclusam negatiuã
cũ copula.addo.l.quidã testõ.& ibi gl.pe.ff.de vulg.& pup.vbi ẽt
3 not.Bart.¶ †In gl.fi ibi aut pro & ponitur &c.quasi velit gl.ꝙ il
la sit disiunctiua quo ad verba, sed nõ quoad sensum, & hic ex in
terpretata mẽte disponentis.vel eo.mõ põt in simili rñderi ad.l.
q. Romæ.§.Flauius.ĩ.e.ibi du text.dicit a te hæredeq; tuo.iuncto
versi.itẽ qro an Flauianã, ibi eñ copulatiua accipitur ꝓ disiuncti-
ua sm mentẽ proferentis sm Iac.de Are.ibi post glo.in vers.hęre
de, & in ver.liberet.in fi.vel sm Io.de Imo.hic posset dici ꝙ in d.
§.Flauius.illa copulatiua stat proprie quia pęna ita demũ debet
committi si neq; a defuncto neq; ab hęrede seruus fuerit vindicta
manumissus, sed vt impediatur ꝓmissio pęnæ bene sufficit alte
rũ eorũ admittere per id, qđ habetur in d.l.si is qui ducenta.§.dũ
ita.& §.vtrum.& per h.d.ꝙ non vẽ ꝙ illa gl.in d.§. Flauius. fuerit
necessaria licet doc.cõiter ibi trãseant cum ea.& de hoc ẽt dic vt
dixi in d.§.Flauius.vbi alle.no.per Io.de Imo.hic.

Pauli. LEX XXX.

1 *Stipulatio facta per patrem filio, an & quando valeat, & econtra.*
2 *Pater stipulando filio suo in potestate sua constituto an acquirat sibi actionem vel filio suo & econtra.*
3 *Pater stipulando filio ex causa aduentitia quo ad proprietatẽ, vel ex causa castrensi vel quasi, non acquirit patri sed bene acquiritur actio filio.*
4 *Pater stipulando filio, an & quando acquirat sibi vel filio.*
5 *Pater quando stipulatur filio factum explicando a filio, stipulatio ex toto fit inutilis quo ad patrem, & quo ad filium.*
6 *Pater quando stipulatur filio ad hoc vt valeat stipulatio, & acquiratur patri, oportet ꝙ stipuletur ea quæ sunt iuris & etiam quod illa possit acquiri patri.*
7 *Pater stipulando filio, an & quando talis stipulatio sit vtilis ipsi filio.*
8 *Pater naturalis tñ non potest filio spurio stipulari, quia eũ non habet in ptãte.*
9 *Mater non potest stipulari filio quia eum non habet in potestate.*
10 *Correcta ratione legis intelligitur correcta legis dispositio.*
11 *Stipulari an possit auus nepoti adeo ꝙ stipulatio valeat.*
12 *Filius an & quando stipulando acquirat patri.*
13 *Pater an possit stipulari filio monacho.*
14 *Mater accipiens fundũ in emphyteusim ꝓ se & filijs vel liberis an acq̃rat eis.*
15 *Pater an in dubio videatur stipulari filio vt hæredi, an vero filio vt filio. an vt extraneo.*
16 *Pater an possit stipulari filio suo vt hæredi suo post mortem suam.*
17 *Emphyteusis si conceditur alicui pro se & filijs suis ac pro hæredibus suis an veniant hæredes extranei, & concurrant cũ suis instrumentis.*
18 *Emphiteusis recepta pro se & filijs ac hæredibus suis quid operantur illa verba hæredibus.*
19 *Dictio, &, copulat ea quę sunt eiusdem generis.*

20 Em-

prouenit pp merita filij, & patri acqritur vsusfr. & filio ꝓprietas ita residet Pa.de Ca.hic.Et sic vr ipse in effectu per oia concordare cum Bar. sed ipse,non iure reprehendit Ang.qa Ang.nō dicit eo modo quo referť p Pa.de Ca.nam nō dicit Ang.ꝙ filius in castrensib.vel aduentitijs habeatur vt ex̄neus adeo ꝙ ex stipłone patris stipulantis filio non q̄ratur filio,imo dicit Ang.ꝙ q̄ritur filio qn̄ pr̄ pp filiationem mouetur ad stipulandum,secus si ei, vt ex̄neo stipuletur pp p̄cedentia merita,vt retuli.s̄.& sic nō discordat opi.Ang.si bn̄ verba sua inspiciantur ab opi.Pa.de Ca.saluis semper his quæ dixi.s̄.referēdo opi.Ang. Attamen q̄tum ad intellm̄ huius gl.placet mihi consideratio Pau. de Cast.dum probat ipse istam gl.sensisse, ꝙ illa stipulatio valeat quoad proprietatem & qun ad vtilitatem filij,vt innuit gl.ibi dum dixit quo ad vsumfr. q̄ri patri &c.cum videamus ꝙ in aduentitijs non q̄ratur vsusfructus patri nisi in rebus q̄ quo ad proprietatem sint acq̄sitę filio.l. cum oportet.circa prin.C.de bo.q̄ lib. Io. de Imo.hic dixit ɔ̄triū, & minus bn̄,nil tn̄ allegat ut retuli.s̄. pōdera ēt qa Pau.de Cast. vt patet ex verbis suis.s̄. relatis, tenet ꝙ si pater mouetur pp bn̄ merita ad stipulandum filio nō valet stipło,qa vr̄ stipulari vt ex̄neo,sed ipsemet Pau.de Ca. hic in fi. secutus Rap.tenet ɔ̄triū vt statim referam.nam Raph.hic sup hac gl.vr̄ trāsire cum Bar.præterq̄ in vno,qa inquātū Bart. dicit ꝙ si pr̄ stipulať filio vt bn̄ merito erga patrem,& tunc quia vt extraneo vr̄ stipulari,non valet stipulatio, vt hr̄ in §.si pactus.qa pn̄a ptās debet eē cā stipłonis vt valeat.sed qn̄ merita filij sunt cā quare qs ꝓmittur pr̄i p filio, tūc bn̄ valet stipło,& filio p patrem q̄ritur vtilis, qa vr̄ affectione paterna stipulari filio tāq̄ aduētitium cuius est capax,merito debet posse acq̄rere.d.§.testō iuncta.l.Pōpo. Phyladelphus.s̄.fa. Itaq; sm̄ Bar.dicit Raph.ꝙ ista distō sp fuit visa sibi carēs rōne,qa si pr̄ pōt stipulari eut curamus,an ex meritis, an ex qua rōne,imo multo magis qn̄ p̄cesserūt merita erga patrem deberet valere stipło,sicut videmus filiū posse stipulari pr̄i, & nō distinguiť, an subsit cā pp q̄ stipuletur pr̄i,ut extraneo.nec ad hoc ob.text. in d.§.si pactus.qa sm̄ eū debet intelligi ꝙ non valet directo,sed vtiliter valet.l.& hæredi.uer.Iul.& ver.nos aūt.cod.ti. & ita dicit voluisse Bal.in d.§.si pact.& isto mō ēt ɔcordātur in simili tex. in l.pactū.& in l. pr̄.C.de pact.ɔue.& in l.cū dos. post prin.cum ibi no.ff.de pact.do.& dicit Pau.de Cas.hic in fi.hāc opi.sibi placeť, qa non eē deterioris ɔdōnis filius pp merita q̄ impedit pr̄i q̄ si nō impedisset,sed subesset sola rō filiationis,quasi vbi ɔcurrunt filiatio,& merita tāq̄ duo vincula debeāt plus operari. & ita ēt tenuit Ful.in d.§.si pact. p rōnē ꝓxime dictā.ualidior.n.sm̄ eū eē dēt stipło,vel pactū,qn̄ pr̄ inducit tā pp merita q̄ pp affectionē. Et licet appareat ꝙ pr̄ moueť pp merita nō p hoc remoueť affectio paterna.Sed p hoe nō puto recedēdū eē a cōi sn̄ia.nā opin. cōis loqtur qn̄ apparet ꝙ solū ob merita filij motus ē pr̄ ad stipulādū filio quo casu vr̄ stipulari vt ex̄neo, vt no. p gl.& doc.in l.si donatione.C.de colla.& in auc.vn̄ si parēs.C. de inof.te.& d.§.si pactus.merito stipło ualere non debet, iuxta.l.stipło ista.§.alteri. s̄.eod.nā ibi appatet patrem moueri tā pp affectionē paternā q̄ pp merita.Tūc tenendū ē valere stiplonē vt ēt firmat hic expsse Io.de Imo.arg.l.quoties in stiplonib.j.e. & p hoc alleg.in sili singulare dictum Inn.in c.in pn̄na.de renun. ubi tenuit ꝙ si sn̄ia lata est ex duab.causis expssis quarū alia erat falsa alia uera,sustinebitur sn̄ia ex capite veræ cāæ,de quo dicto tetigi in l.q. Romæ.§. fi.s̄.e.¶ Pro hac cōi ēt opi.facit tex.in d.l. & hr̄di.§.cęterum.cum gl.i uer.iij.p quē ꝓbatur qn̄ pr̄ paciscitur , vel stipulatur filio nō facta mētionem de filiatione, sed solum noie ꝓprio filij nō acquitur filio,qa vr̄ ei pacisci,uel stipulari, vt ex̄neo.& ita illum tex. no.declarat Bar.in d. §. si pact.Nō ob. ꝙ qn̄ filius stipulatur patri acq̄rať pr̄i indistincte p d.§.alteri.sm̄ Raph.ēt hodie p no.p Dy. & Bar.in l.quodcūq; . in prin.s̄.e.qa intelligo hoc eē uerum qn̄ stipulatur tāq̄ filius in ptāte pr̄is , sed si stipularetur vt ex̄neo,vr̄ secus eē cum ex̄neo qs stipulari non possit vt dictum est,cū ita dicamus eɔ̄ in patre stipulāte filio vt ex̄neo.d.§. si pr̄.Vn̄ videm⁹ ꝙ qn̄ filius emācipatus stipulatur patri, qa nō stipulať, nec stipulari pōt ei vt hn̄ti in eū patriā ptātē nō acq̄rit.l.debitor. in fi.s̄.ad Treb.& no.Bar.hic & dictum fuit in d.§.si qs ita.& rn̄sio data ad d.§.si pact.videtur eē magna violatio ad istū tex. q̄ fieri nō debet nisi ubi reperiuntur leges q̄ adinuicē uideantur ɔ̄dicere , & alio mō rn̄deri non possit,ut patet in d.l.pcū. & in d.l.pater.est verū q Bal.in §.si pactus.in lec.noua dicit ꝙ qn̄ pater ɔfert filio aliq̄d de patrimonio patris ipsius tunc ꝓcedit distō posita ibi in gl. per no.in d.l.si donatione.sed ubi pater confert filio suo.vt qn̄ pater paciscitur de non petendo a filio,tunc dicit sibi non videri ꝙ cadat dicta distō,& ita refert velle Ia.de Are.& Cy.& ideo vult ꝙ.§. si pactus.debeat intelligi sm̄ ꝙ habetur in d.§. Iul.tn̄ si bn̄ inspiciatur vr̄ ꝙ vtroq; casu possit adaptari distō no.in d.§.si pactus.tn̄

possit ita moueri pr̄ pp merita ita filij ad stipulādū,vel paciscendum filio sicut ad ɔferēdū de suo ꝓprio in filio , nec obst.ꝙ pp. merita non debet eē deterioris ɔdōnis filius q̄ sit sine meritis, q rn̄sio colligiť ex no. p Gui.de Cu.in d.§. si pactus, qa hoc verū ē dū tn̄ possit hr̄e locū acq̄sitio:iura aūt nō ꝓmittūt ꝙ acq̄sitio rīt possit fieri ex̄neo ꝓut ē filius qn̄ pr̄ stipulať ei pp merita. ē.n. attēdēdū illud qd̄ pricipalr̄ agiť.l.rogasti.in prin.& l.si qs nec cām. & ibi no.s̄.si cer.pet.vel qn̄ pr̄ stipulať filio sub noie ꝓprio tm̄ vt dixi.Vn̄ tenēda ē cōis opi.q̄ ipsemet ēt Pau.de Cast.secutus ē in d.§.si pact.post alios ibi.Eā ēt seq̄ť Sal. in l.ij.C. de ɔ̄hē. & cō.stip. & ibi ēt Sal.approbat istā gl.q̄ intelligit ꝓut facit Bar.hic , & dicit ꝙ oēs eā sequunť excepto Dyn.q tenebat ꝙ qn̄ pr̄ stipulať filio aliq̄d aduētitiū acq̄rit ēt hodie pr̄i in totū p istā.l.cū si.Quia sm̄ Dy.iura noua,puta.l.cū oportet.cū si.C.de bo.q̄ lib.uolentia ꝙ filio acq̄rať quo ad ꝓprietatē loquunť qn̄ filius stipulareť sibi ipsi,& sic qn̄ interueniret factū filij. Tn̄ Dy. male dixit,vt ēt inq̄t Bar.in l.dn̄s seruo.s̄.e.& Bar.& Sal.& alij in d.l.ij.Et ꝓbať qa si castrēsia ex stipłone pr̄is stipulātis filio q̄runť filio in totū sm̄ oēs, vt ē ɔclusum.s̄.e.rōne in aduētitijs dicēdū ē idē eē quo ad ꝓprietatē.arg.l.q̄ de tota.in prin.s̄.de rei vē.¶ Itē qa videmus ꝙ in dote in qua acq̄rēda erat capax filia ēt iure isto pr̄ filiæ stipulari & acq̄rere poterat ēt hodie.d.§.ex testō. p hoc facit iste tex.in versi.

4 acq̄ri pr̄i pn̄t.¶ †In ea.ibi vel in solo filij &c.dixit Io.de Imo.hic mirū uideri ꝙ gl.posuerit hic verbū qa quo ad hūc casum nil patri pōt q̄ri nisi vsufr.Forte voluit dicere ꝙ ꝓprietas de necessitate acq̄rebatur filio,qa ędificatū cedit solo cuius erat dn̄s ipse filius,iuxta.l.q. domū.s̄.ad legē Aq̄l.& l.ij.C. de rei vē.Vn̄ eū vr̄ ꝙ saltē quo ad ꝓprietatē stipło sit inutilis,vel si sit filij respū castrēsis peculij sit ex toto inutilis ipsa stipło.attēto eo qd̄ no.s̄.dixit gl. q̄ an bn̄ dixit patet sm̄ eū ex his q̄ dicta sunt sup ipa p̄cedēti pte gl.Et ita dicit ipse qa ꝑsistit in illo intellectu videlicet ꝙ gl.in p̄cedēti pte voluerit ꝙ qn̄ pr̄ stipulať filio ex cā aduētitia,vel castrēsi sit inutilis quo ad filiū, q intellēs nō ē bonus nec verus,nec est de mēte gl.ut dixi in p̄cedēti pte gl.Pau.de Castr.dicit hic ꝙ ista gl.q̄rēs q̄d si pr̄ stipuleť domū fieri filio in solo patris,uel filij,tenet ꝙ acq̄ratur pr̄i ex tali stipłone,sed hoc sm̄ eū ē verū qn̄ in solo patris tradito forte filio in peculiū,sed qn̄ in solo filij pr̄ stipulatus ē ędificari nō pōt acq̄ri patri ꝓprietas ędificij,qa cedit solo ꝙ nō ē patris.ut dixi, ergo actio utilis ipsi filio , & ēt patri posset acq̄ri directa si sua peculiariter intersit ibi ędificari sicut in solo cuiuslibet ex̄nei.l.stipło ista.§.si qs insulā.s̄.e. facit licet ipse nō allegeť.l.q. insulā.cū ibi no.s̄.e.& ꝙ no.Bar. hic.Tn̄ inquantū Pau. de Cast.dicit ꝙ acq̄reretur vtilis actio filio intelligo sane qn̄ ex cā aduētitia hodie eēt stipulatus , vt dixi.s̄. Sed si ex cā ꝓfectitia, ut qa pater data ꝓpria pecunia ꝓmissori stipulatus eēt fieri domū in solo filij,uel patris nō posset dici ꝙ filius possit agere ex illa stipłone,qa cū in ꝓfectitijs nihil reperitur hodie immutatum ex iure antiquo.l.cū oportet.C.de bo.q̄ libe.& no.in d.l.dn̄s seruo.& in l. qd̄cūq; in prin.s̄.e.& iura antiqua nō patiantur ex stipłone patris acq̄ri.d.l.dn̄s seruo.cū si.nō possit illo casu acq̄ri filio qn̄ pater pp merita nō eēt motus ad stipulandū.vn̄ ɔclusiue saluo istā gl.ēt inquātū loq̄tur in patre stipulāte fieri domū ī solo filij,qa aut ista stipło facta ē ex cā aduētitia uel castrēsis & acq̄ritur filio utilis sm̄ distō q̄ dedi in superiori pte gl.& patri acq̄reretur quo ad usumfr.in aduētitijs, aut stipulatus ē pater ex cā ꝓfectitia,& tūc filio nō acq̄ritur actio ex stipłone, qa ī ꝓfectitijs nō sunt īmutata iura antiqua vt dixi.Patri aūt ita demum q̄ritur

5 actio si patris peculiariter interest,vt patet ex p̄dictis.¶ †In gl.in uer.tenere in fi.vult igitur gl.ꝙ qn̄ pater stipulatur filio factū explicādū a filio,stipło ex toto sit inutilis quo ad patrē , & quo ad filiū.Sed Bar.quē seq̄tur Ang.hoc dixit eē uerū qn̄ pater stipulatur ipsi filio & patri acq̄reretur, sed si stipulatur simplr̄ , tūc sec⁹ erit,qa filio ex stipłone patris utilis actio acq̄reteť, p l.si qs operas.& p l.cū patronus.§.j.de ope. libe. Facit sm̄ Ang.l. Stichū.§. quæsitū.j.de sol.& l.qd̄cūq; . §.si qs.s̄.e.& l.pater.C.de ɔue.& refert Ang.ꝙ hāc opi.tenuerūt Pet.& Iac.de Are.p l.stipło ista.§.hi q.ver.cū uero.s̄.e.Dn̄t ēt talē stip.posse eē vtilē patri ad acq̄rēdū patri si sua intersit,sicut si cuilibet ex̄neo stipulatus fuisset.d.l.stipło ista.§.si qs insulā.Sed ɔ̄ eos tenet hic Io. de Imo.dicēs ꝙ hæc gl.q̄ vult in casu huius uer.alioqn. &c. stipłonē ex toto eē inutilē videť melius dixisse q̄ dicat Bar.& Ang.ēt hic ꝓ istū tex.q. simplr̄ & indistincte dicit stipłonē eē inutilē,& sic eo respū videtur velle ꝙ sit inutilis.ar.l.j.& §.gn̄alr̄.de leg.p̄stā.& l.de p̄tio.s̄.de public.cū vulgarib.Itē p hoc facit qa facile fuisset iurisconsulto dicere illā inutilem fuisse quo ad patrē tm̄.arg.l. unicę.§.sin aūt ad deficientis.C.de cad.tol.& c.ad audiē.de deci.Item p hoc facit rō qa si patri dicať stipulatio est inutilis,necessario etiā erit inutilis filio,qa cū filius sit adiectus ad obligationem,& obligatio ei q̄ri non

pulationem patris filio stipulantis, procedit qñ persona filij adij-
citur principaliter ad oblonem. nã si accessorie nulla est ẽt quo
ad soluendi potentiam. all.l.cũ qui ita.§.qui sibi.s̃.e. & id qđ not.
Cy.in l.cũ quidam.C.de ver.sig.Sed dicit Io.de Imo.se intellige-
re Ang.voluisse ꝙ tunc persona filij dicatur adijci principali obli-
gationi, qñ dr̃ vt ipsi filio quæratur, & s̃m eum istud dictum Ang.
vr̃ ineptum, quia in d.§.qui sibi.oblo est valida & aliqua, & quæri
tur patri licet filio solui non possit qñ tale quid pater fuit filio sti
pulatus ꝙ ipsi patri veniebat quærendum, vt ibi patet. Sed ibi ipsi
filio posset quæri, tunc vtilis quęritur filio, vt est.s̃.dictum.adde ẽt
ꝙ Ang.dr̃ bene all.illum.§.qui sibi.alia rõne, quia ibi non dr̃ ꝙ qñ
filius accessorie adijcit̃ in stipulatione sit stiplo nulla quo ad sol-
8 uendi potentiam, nec ẽt Cy.in l.cum quidam.h.d.¶ †Secũdo ad
dit Ang.ꝙ licet pr̃ legitimus & nãlis, aut legitimus tm̃, seu ciui-
lis possit filio stipulari, secus tñ est in patre nãlis tm̃ in quo ẽt ces-
sat rõ huius.l.quia per talem filium non põt quæri patri, cum nõ
habeat filium in ptãte, iuxta.l.item in ptãte.s̃. de his qui sunt sui,
vel alie.iur.insti.de pac.po. circa prin. & pro hoc dicto all.hic Io.
9 de Imo.id ꝙ no.Bar.in l.ex facto.§.si q̃s rogatus.s̃.ad Treb.¶ † Itẽ
q̃a mr̃ non põt stipulari filio cum eum non habeat in ptãte.l.de
bito.§.fi.s̃.ad Treb.& no.ꝑ Bar.hic ergo eod.mõ dicendum est in
pr̃e & filio nãli tm̃.Nec ob.ꝙ põt q̃rere filio emancipato, vt hic ꝑ
Bar.q̃a hoc est ꝑꝑ reliq̃as pr̃ię ptãtis. Facit qđ no.s̃m eum in l.pe.
& in l.antepe.C.de qõ.& melius facit gl.iuncto tex.licet ipse non
allegет insti.de tute.§.fi.in fi.& no.expsse Cy.in l.ij.C.de ꝯh.& cõ.
stip.Pro hoc ẽt adducit Io.de Im.ꝙ bñficia a iure ꝯcessa legitimis
filijs non sunt trahenda ad naturales, vel spurios qui sunt legibus
exosi iuxta id ꝙ habetur in auct. ex complexu. C.de incest.nupt.
& l.fina.C.ad Orfil.quinnimo secundum eum posset esse hodie
quæstio de filio adoptiuo per ea quæ habentur in l.fi.C.de adop.
& plus nõ dicit.Sed ipse voluit allegare.l.penu.C.de adoptionib.
vbi hr̃ ꝙ hodie rñ filius adoptiuus non transit ad ptãtẽ pr̃is adop
tantis.¶ Sed circa hoc vltimũ adde ꝙ tex. in l.vt iusiuran.§.si libe-
ri.cum gl.j.iuncta.l.si operarũ.ff.de ope.lib.vr̃ ꝓbare ꝙ ꝑ stiplonẽ
põt acq̃rere filio adoptiuo sicut alteri filio.& illum tex.in mã hic
allegauit Bar.circa fin.dicens ꝑ illum text.ꝙ pr̃ põt stipulari filio
suo monacho.Sed ad illũ tex.põt rñderi q̃tũ ad ꝓpositũ nr̃m, q̃a
s̃m illa iura ffõrũ filius adoptiuus erat in ptãte pr̃is adoptantis.l.
10 j.s̃.de adop.& insti.eo.ti.in prin.iuncto.d.§.j. Vñ † vr̃ residere paf-
sus iste in aliũ articulũ quo q̃rit̃, an correcta rõne legis intelligat̃
correcta legis dispõ.Nã patria potestas, vel eius reliq̃ę erãt cã ꝑꝑ
q̃ poterat pr̃ filio stipulari.d.l.quodcunq;.§.si q̃s ita.s̃.e.& l.pr̃.C.
de pac.ꝯuen.s̃m vnũ intellm̃ iuncta.d.l.debitor.§.fi.& l.stiplo ista.
§.alteri.s̃.eo.Et no.expsse Cy.in d.l.ij.Et magis vera ꝯclo esse vr̃ ꝙ
correcta rõne legis intelligat̃ correcta legis dispõ, vt colli̊r ex no.ꝑ
gl.reputatã singularem in l.j.in prin.in ver.prudentia.& ibi Bart.
ff.de leg.tu.& no.in c.miramur.de seruis non or.iuncto. c.a mul-
tis.de ęta.& qua.vbi Papa in c.miramur. vr̃ declaratorie ꝓcedere
& affirmare ꝙ eo ipso ꝙ correcta erat rõ canonis debeat intelligi
correcta dispõ ipsius canonis. Vñ iura debent ꝙ cessante rõne le
gis cessare debet legis dispõ.c.cũ cessante.de ap.l.adigere. §. q̃uis.
s.de iure pa.l.ꝙ dictum.s̃.de pact.& hic ꝑ plura probat Sal.i auct.
ingressi.C.de sac.san.ecc.& ponit Bal.in l.j.s̃.sol.ma. & firmat Io.
de Imo.in l.si vero.§.de viro.in ver.s̃m articu.&c.s̃.sol.mat.& in l.
j.§.fi.s̃.de dona.& in c.post transla.§.j.de renũ.cũ ꝯcor.alle.ꝑ eum
in d.locis.Licet in ꝯtriũ faciat ꝙ no.gl.in l.tã is.§.j. s̃.de do.cã mor.
& ꝙ no.Io.An.in d.c.post transla.& Ia.Bu.in l.ij.C.de ꝯdi.ob can.
& in l.fi.s̃.e.ti.Sed rñde vt ꝑ Sal.& Io.de Imo.in loco.s̃.alle.& sic
videret̃ ꝙ adoptiuo filio, seu filio legitimo tm̃, nõ possit hodie pr̃
stipulari licet Ang.sentiat ꝯtrium.in alijs aũt transeo cũ opi.Io.de
Imo.& inquantum ipse allegat ea q̃ hñr in auc.ex complexu.me
lius quo ad filios nãlis tm̃.facit.l.iij.C.ad l.Iul.de adult. & ꝙ not.
Gui.de Cu.Bal.& Ang.in l.parentes.s̃.de in ius voc.cũ ꝯcor.quas
11 allegaui in d.l.ex facto.§.si quis rogatus.e.l.j.¶ †Item addit hic An
gel.inquantum Bar.vult ꝙ si auus stipulet̃ nepotib.suis post mor
tem ꝯcipiendis valeat stiplo, & possit illis acquirere ꝑ l.Paulus.§.
Pau.e.l.j.s̃.de bo.lib.Nam Ang.hic tenet ꝯ, quia stiplo debet fieri
ꝑ prẽm, vel auum. Sed hoc casu tꝑe stiplonis hic non erat auus
ex quo adhuc non erat ꝯceptus nepos.l.si Titius.s̃.de suis & legi.
& l.j.§.si quis proximior.s̃.vnde cognati.Et sic cum videant̃ cessa-
re verba legis, cessare debet, & legis dispõ.d.l.adigere. §.q̃uis. Sed
Io.de Imo.h.d.ꝙ putat tutius esse tenere opin.Bart.ꝑ d.§.Paulus.
Vbi vr̃ expresse velle litera ꝙ quo ad alia q̃ quo ad succedendum
ipsi auo in hr̃ditate non curet̃ an sit ꝯceptus tꝑe aui, vel non, &
etiam ꝙ hodie quo ad successionem effectualiter non curet̃, not.
in l.vnica.C.de his qui ante aper. tab.& ꝑ Dy. in l.Gallus. in ma-
gna dist.s̃.de lib.& posthu.dic vt ibi, & facit qđ no.in l.qui se pr̃is.
C.vnde lib.Sed Io.de Imo.& Rapha.hic dicit ꝙ dictus. §. Paulus.

non dicit illud ad ꝙ allegat̃ ꝑ Bar.hic, q̃a tex.ibi loquitur in ope-
ris libertorum in quibus est hoc præcipuũ.Et Ange.hic s̃m eum
videtur tenere ꝯ Bar.& ita residet Raph. Adde ꝙ Bar.in l.item prę
tor.s̃.de suis & leg.per d.§.Paulus.tenet illam eandem opi.q̃ ipse
met Bar.tenuit hic.& idem Bal.in l.si in personam. C. de fideicõ.
vbi ponit an tales nepotes ꝯprehẽdant̃ efficaciter sub cõcessione
facta alicui in feudũ seu emphyteusim pro se, & descendentib. &
nepotib.& ponit ẽt verbum Bal.in l.qui se pr̃is.& tex.in d. §.Pau
lus.vr̃ melius allegari ꝑ Bar.q̃ per Rapha.Item addit hic Ang. in
12 aliquib.† lect.s̃m ꝙ hic refert Io.de Imo.Nam dicit Ang.esse not.
ꝙ si filius nudam detentionem acquirit, vel simplicem ptãtem fa
cti eundi, vel agendi, ita ꝙ non sit seruitus prædij pleno iure spe-
ctantis ad filium ꝙ nihil pr̃i acquiritur. Si aũt filius ꝑ successionẽ
acquirit pr̃i quo ad pos.nãlem, & penes filium remanet ciuilis, q̃
ciuilis proderit filio quo ad vsucapionem, nãlis aũt proderit pr̃i
quo ad vsumfructum.l.liber homo.& l.acquirit̃.de acq.rer. do.iũ-
cta.l.j.§.item acquirimus.de acq.pos.Et ad primũ dcm̃ potuit mo
ueri ꝑ istum tex.& ꝑ §.sed cum factum.insti.de stip. Imol.hic ad-
dit hoc dictum Ang. posse procedere qñ filius q̃rit poss. aduenti-
tiorum.Si aũt q̃reret poss.profectitiorũ, tunc quæreret oẽm poss.
pr̃i, per ea q̃ habẽtur in l.j.C.de acq.pos.& in l.j. C.de bo.quæ lib.
¶ Adde glo.in l.possessio.§.qui in aliena.de acq.pos.quæ tenuit ꝙ
acq̃ritur filio possessio ciuilis ex cã aduentitia, nãlis possessio acq
ritur pr̃i tanq̃ ei, ad quem spectat vsusfruc.eorum quæ acq̃runt̃ ꝑ
filiũ.Et idem sentit gl.in l.qui vniuersas.§.j.in ver.alterius ptãte.e.
ti.Et ꝑꝑ illas gl.dicit Ange.in d.§.qui in aliena ptãte.& in d.§.itẽ
acquirimus. ꝙ si filius nudam possessionem acquirat acquireret̃
pr̃i, & si filius acquireretur pr̃i, & si filius acquiret vsumfructum,
& sic ꝑꝑ seruitutẽ personalẽ, seruitus remanebit apud filium &
cõmoditas pr̃is est. Idem dicit si ꝑ filium acquiret̃ mera detenta-
tio.alle.l.plenum.§.si vsus.& l.filius.ff.de vsu & ha.& sic multum
variat Ang.ibi ab his, q̃ hic dixit. Adde ẽt s̃m Imo.in d.§.q in alie-
na. ꝙ glo.in l.iij.§.si filio.ff.ꝯmodati, sentit ꝙ si filio res cõmodata
est, vel deposita est apud filium nullum ius acquirit̃ pr̃i, sed filiuf-
fa.tunc hr̃ vt paterfa.& istud tenet Imo.in d.§.qui in aliena. Vbi
subdit ꝙ si non de detentatione filij, sed de mera pos. filij quęrat̃
debet dici ꝙ aut fuit iniuste q̃sita, & non acquirit̃ patri.l. qui ser-
uus.ff.de acq.pos.Si aũt sit iuste q̃sita dicit se non videre q̃uo me-
ra possessio acquiri possit.ꝙ sit possessio sine fructuũ acquisitio-
ne cum videat̃ trahere secum acquisitionem fructuum.l.qui scit.
§.j.s̃.de vsu.Si tñ esset reperire casum in quo posset q̃ri iuste mera
possessio non habens effectum acquisitionis fructuum, videretur
s̃m eum ꝙ tunc nihil patri acquireret̃, ex quo patri non posset q̃-
ri vsusfruc.vel eius cõmoditas, ꝑ ea q̃ no.in d.§.si filio. Et dicit ꝙ
illud ꝙ dicit Ang.in d.§.acquirimus.de seruitute ꝑsonali, debet in
telligi procedere hodie s̃m ista tꝑa s̃m quæ filius est capax eorũ
quæ iuris sunt, iuxta.l.cum oportet.C.de bo.quæ lib.& s̃m no.in
l.fi.C.de vsufruc.Sed de iure ffotum filiusfa.nõ erat capax eorum
quæ sunt iuris ideo transibat ꝑsonalis seruitus in prẽm, tñ cõmo
ditas vtenni remanebit ẽt in filio, vt vr̃ probari in d.l.plenum.§.si
vsus.cum ibi no.& in d.§.filio.Sed Rom.in d.l.possessio. §.j. tenet
ꝙ sicut qñ relinq̃t̃ ab alio vsufru.filio tuo acq̃rit̃ tibi pr̃i cõmodi-
tas.per ea q̃ habent̃ in d. l.plenum. ita ẽt qñ filius habet detenta-
tionem dicendũ est, ꝙ ius detentationis non acquiritur pr̃i, per
no.in d.l.iij.§.si filio. Tñ non acquiritur patri cõmoditas detenta
tionis sicut dictum est de commoditate vsufruc.& sic tenet opin.
Ang.in d.l.possessio.§.j.& s̃m ꝑdicta intelligit̃ id qđ no.gl.& Cy.
in auct.idem est.C.de bo.quæ lib.Vbi hr̃ ꝙ qñ vsusfruc. conceditr̃
filio acquiritur patri commoditas.Et not.ẽt Bar.in d.l.fi.post Cy.
C.de vsufr. ¶ Puto etiam verum ꝙ vbi non põt cadere translatio
cõmoditatis ipsius detentationis in patrem nil acq̃rat̃ pr̃i tanq̃
sit factum mere cohæres personæ filij, quo casu solum cõsidera-
tur persona filij, vel serui.l.stiplo ista.§.hi qui.cum.§.seq.s̃.e.ita ꝓ-
cedit opi.Ange.hic, sed vbi cadere posset translatio seu acquisitio
commoditatis in persona pr̃is non procedat opi.Ange.in d.§.itẽ
acquirimus.& in d.§.qui in aliena. ꝙ intelligitur quando acquire
ret̃ ex cã aduentitia, per ea quæ dicta sunt.s̃.Nec prædictis contra
dicere videtur id quod no.gl.in d.§.si filio.nam licet gl.ibi loqua
tur in re commodata, vel deposita filio quo casu non transit pof-
sessio, sed sola detentatio in cõmodatarium, vel depositarium.l.
rei cõmodatę.eo.ti.& l.licet.§.rei depositę.ff.depo.tñ ibi non po-
terat cadere aliqua translatio cõmoditatis in patrem, sed vbi cade
re posset secus ẽ. Exemplũ si filius est colonus alterius qui colo-
nus non dicitur possidere, sed detinere.l.certe.§.is qui.s̃.de pręca.
& l.communi diui.§.neque cum glo.s̃.de communi diui. & talia
detentatio producit acquisitionem fructuum ratione voluntatis
locatoris.l.si seruus.§.locati.j.de fur.& declarat Bald. in l.certum.
C. de rei vendi. quo ad talem commoditatem dicam fieri acqui-

sitionem fructuum patri sicut dictum est de vsufructu concesso
filio ea rõne. Ad q ẽt vide no. p gl. i auc. vt li. ma. & auæ. I pri. i ver.
13 parentib. ¶ † Vltra prædicta addit hic Imo. inq̃tum Bar. hic tãgit
an pater possit stipulari filio monacho, & tenet Bar. q sic. Sed Im.
dicit in ɔ̃triũ facere, quia stipulando tali filio acquireretur mo-
nasterio, vt in auc. ingressi. C. de sac. eccl. & sic vr̃ q stipulatio non
valeat tanquam facta extraneo. per d. §. alteri. Tamen dicit posse
saluari dictũ Bar. quia sicut põt stipulari filio suo existenti in ado-
ptione alterius, vt l. iusiurandi. §. si. cum ibi no. ff. de ope. lib. quo ca
su quæreretur ipsi patri adoptiuo in cuius ptãte erat, ſm illa tem
pora, ita hoc casu tolerari debet q possit ipsi filio stipulari licet ve
niat quærendum alteri. Et pro hoc facit ſm eum, quia filius ha-
bet viuere de rebus monasterij, & sic satis vr̃ vtilitatem percipere.
14 ¶ † Item addit Imo. his quę tangit Bar. hic dum quærit quid si ma
ter accepit fundum in emphyteusim pro se, & filijs, vel liberis, an
acquiratur eis? & tenet Bar. q sic, quia hæc stipulatio interponitur
sup re quæ est, vel futura est matris iure vtilis dñij. ideo debet pos
se mater alteri quærere super tali re per l. publia. in princ. ff. depo.
Imo. reputat hoc dictum no. pro ampliatione. d. l. publia. cum si.
quia inquantum ibi dr̃ q põt quis alteri pacisci stipulando super
re sua vt plene per Bart. in l. stipulatio ista. §. si stipulet. maxime in
ix. fal. ff. eo. procedit si res erat iam sua tpe quo stipulatur, siue res
sit sua per illum ɔtractum circa quem apponitur pactum, vel stiplo,
sed de hoc artic. tengi satis plene in l. ex facto. §. si quis rogatus. el.
15 j. post Bar. & alios ibi. ff. ad Treb. & ad ibi no. me remitto. ¶ † Item
inquantum Bar. hic tangit an pater videatur in dubio stipulari fi
lio vt hrẽdi, an vero filio, vt filio, an vt extraneo. Imo. qui in aliqui-
bus loquitur aliter q̃ Bar. nam Imo. facit duos casus principales.
Primus est qñ pater stipulatur filio nõ admista persona patris. Se
cundus est qñ stipulatur filio admista persona patris, vt q a pr̃ sti-
a pulatur pro se, & filijs. In primo casu ᵃ vr̃ ipse transire cum distin.
glo. & doc. in l. si tibi decem. §. si pactus. ff. de pac. & Bar. hic. de qua
dist. feci mentionem super gl. Præterquam inquantum gl. & doc.
cõiter volunt qd̃ qñ dubitat̃ an pater stipulando filio videatur in
dubio stipulari filio, vt filio, an vt hrẽdi, an vt extraneo videatur in
dubio stipulari vt hrẽdi, si de filiatione mentio facta est, vt no. glo.
& doc. in d. locis. Nam Imo. in hoc non sequit̃ distin. prædictam.
Imo vult solum debere attendi an noie proprio solũ sit facta mẽ
tio, & non de filiatione, & tunc videatur stipulari, vt extraneo, &
per ɔñs non valeat. l. & hæredi. §. nos aũt. ver. cæterum. & ibi Bart.
ff. de pac. Si aũt fuit facta mentio de filiatione, & tunc dicit q si pa
ter stipulatur ab eo qui pp merita filij motus est ad pmittẽdum
pr̃i stipulanti filio, & tũc vr̃ stipulari, vt filio, & per ɔñs valet, vt ex
cã aduentitia all. l. cum aliquis cum ibi no. per doc. C. de iur. deli.
melius probat̃ in d. l. & hrẽdi. §. nos aũt. ver. Iul. ff. de pac. & ibi Bar.
Aut stipulatur ab eo qui volebat donare pr̃i, vel alteri cõtempla-
tione pr̃is, & tunc si pater mouetur ad stipulandum pp merita fi
lij. vt quia hoc exprimitur siue vere interuenerint merita siue nõ,
præsumetur stipulari vt extraneo, & sic non valebit per no. in d. §.
si pactus. & in d. l. si donatione. C. de co. Aut non expressit se pr̃ fa
cere pp merita, & tunc si merita non recepit pr̃ a filio vr̃, vt filio
stipulari, vt d. l. si aliquis. & per ea quæ. ff. dicta sunt. Quod pcedit
qñ pater stipulatur dari filio cum erit sui iuris seu post mortẽ pa-
tris. l. quodcunq;. §. si quis ita. ff. eo. & sic filio quęritur vtilis vt ibi.
Aliàs aũt si stipulet̃ dari pure filio cum videat̃ stipulari pfectitiũ
ex quo promittens vr̃ promittere cõtemplatione pr̃is vt no. in l.
cũ oportet. in prin. C. de bo. quę lib. q̃reret̃ patri, & videret̃ sibijpsi
in effectu stipulatus. vt hic. Si vero bñ merita recepit pater a filio
tunc vr̃ filio vt extraneo stipulari ſm gl. in d. §. si pactus. & sequit̃
Bar. ibi, & vr̃ sequi Ang. hic q ſm Imo. vr̃ intelligendum qñ iuxta
quãtitatem meritorum stipulatur, vel minus, aliàs autem si plus
saltem in eo pluri videtur, vt filio stipulari. Et respectu illius plu-
ris merita non præcesserunt. ar. l. quæ de tota. in prin. ff. de rei ven.
Vel ſm eum potest dici q in casu isto si aliud non appareat in du
bio, licet merita præcesserint, cũ tunc pater possit moueri ex du-
plici cã ad stipulandum. s. pp merita filij & pp affectionem stipu
lantis, debeat præsumi causa pp quam stipulatio potius valeat q̃
pereat. argu. l. quoties in stipulationibus. ff. eo. & c. Abbate. de ver.
sign. & per id quod in simili no. Inno. in c. in præsentia. de renun.
cuius dictum retuli super gl. ma. Nec curandum est hoc casu ſm
eum an nomen proprium pręcedat, & appellatiuum sequit̃ quia
omnino debet attendi ad appellationem, vt res potius valeat q̃
pereat. Et sic non ob. l. si cõis seruus stipularet̃. j. de stip. ser. vbi dr̃
debere inspici q pcedit, q a loquit̃ qñ vtroq; casu stipulatio vale-
ret, vt ibi patet, & hoc vltimum est de mente Pa. in d. l. & hęredi. §.
nos autem qd̃ vltimum est no. pro limitatione. d. l. si cõis seruus.
¶ Secundo, vero casu principali quãdo stipulatur pater admixta
persona filij recipiendo pro se, & filijs, dicit Imo. q hoc casu vide-
tur stipulatus ordine successiuo. s. sibi primo, & post mortẽ eius
filijs, vt d. l. vt iusiurandi. §. si liberi. cum ibi not. & in l. si quis ope-
ras. cum ibi not. ff. de ope. lib. & no. Bar. & alij in l. Gallus. §. j. ff. de
lib. & posth. Et quia ſm Bart. hic & in d. §. si pactus. Si stipulatus
est id q sui natura transit solum ad filios, vt quando recepit fun-
dum in emphyteusim ab ecclesia quæ ɔcessio nõ transit nisi ad fi
lios ſm Bar. per §. emphyteusim. in auc. de non alie. ideo specta-
bit tunc ad filium ẽt si nollet esse hæres patris. ar. d. §. si liberi. licet
aliud in feudo. c. j. an agna. vel filius. Si vero stipuletur aliud q sui
natura transeat ẽt ad extraneos hr̃des vr̃ stipulari filio, vt hæredi.
ita intelligatur id q not. in d. §. si pactus. Ideo acquiretur ei si erit
hæres. & si non erit hæres acquiretur illi, qui hæres erit. l. tale pa-
ctum. §. fi. ff. de pact. ſm Imo. hic. ¶ Subdit tamen inquantum pro
xime dictum est, videlicet q videatur stipulari filio vt hæredi, non
vr̃ esse de iure verum, per id q no. Bar. in l. liberorum. de verb. sig.
vbi tenuit q in ɔ̃ctibus appellatione liberorum non continẽtur
nepotes, per regulam. l. veteribus. ff. de pact. Et pro hoc facit ſm
Imo. q no. Arch. xvij. q. iiij. si quis suadente. vbi tenuit q in ɔ̃ctibus
masculinum non concipit fœmininum per d. l. veteribus. & l. qe-
quid astringendę. de verb. ob. attento q in ɔ̃ctibus non repentur
aliter iure expressum. Sed si videatur stipulari pater filijs vt hære-
dibus continentur sub appellatione filiorum nedũ nepotes, sed
ẽt extranei. arg. d. l. tale pactum. §. fi. Et sic ſm eum dic q aut fit so
lum mentio de filijs in actu qui non potest conuenire filio, vt fi-
lio, sed bene põt conuenire, vt hæredi, exemplum in pacto de nõ
petendo, si paciscitur pater ne a se nec a filio suo petatur, cum fi-
lius se non obligauerit, nam intelligitur stipulatus ei vt hæredi. l.
auus. ff. de pact. & l. auus. ff. pact. dotalibus & ita vr̃ intelligi glo. in
d. §. si pac. Aut fit mentio de filijs in actu qui põt conuenire filio,
vt filio, & ẽt vt hrẽdi, exemplum qñ conceditur aliquid patri pro
se, & filijs, & tunc in dubio si aliud non apparet ex alijs coniectu
ris videtur pater stipulari filijs, vt filijs, non vt hæredib. ẽt si sit hæ
res trãsmissibilis ad hæredes quoscunq; arg. d. l. cũ aliquis. & hoc
casu non comprehendunt̃ nepotes nec descendentes. ergo mul-
to minus extranei hr̃des, cum stiplo. sit stricti iuris, & in ea com-
prehendi non debet persona no noiata. ar. d. l. quicquid astringen
dę. & sibi imputet stipulator, q sic stricte fuit locutus. d. l. veterib.
Et hoc casu vr̃ q filius ẽt repudiata hęreditate patris poterit veni
re ex prædicta stipulatione seu concessione, & si alius esset institu
tus cum filio, non posset cõcurrere cum eo in dicto iure. nec ob.
ſm eum. l. continuus. §. fi. j. eo. quia dicit posse rñderi q ibi loquit̃
qñ totum non potest quæri nominato, secus si põt quæri vt in ca
su proposito, quia tunc ille solus venit, & non alios, vt videtur in
simili ibi in vltimo rñso. Et sic ex prædictis patet, q si conceditur
ẽt a priuato alicui res in emphyteusim pro certa annua mercede
q hoc casu non venient nepotes, nec alij extranei hæredes, & si ɔ̃
hoc opponeretur q in ɔ̃triũ facere vr̃, quia sequeretur q si pater
recepit rem in emphyteusim, pro se, & filijs, & si diceremus q trã
siret ad filium non ad hæredes, sequeret̃ q filius qui non esset hę
res patris non deberet posse conueniri pro pensione. ar. l. j. C. ne
fi. pro pa. & per totum. Dicit Imo. q ad hoc posset rñderi ex no. p
Bal. in auct. si quas ruinas. C. de sac. san. ecc. vbi voluit de hoc non
esse curandum, quia tenebitur hypothecaria pro canone seu pen
sione soluenda filius possidens, per tex. quem reputat menti tenẽ
dum in §. scire. in auct. de non alie. Sed dicit Imo. q hęc rñsio non
vr̃ sufficiens quia non procederet hæc rñsio si non esset facta obli
gatio bonorũ. Sed dic q hoc nihil est pp illud q dicit Bal. Nã Bal.
itelligit q pro pensione soluenda sit obligata ipsa emphyteusis abs
que alia expressa oblone hominis per d. §. scire. Sed alia rõne dic,
q ille tex. non probat, primo, quia loquitur solum in emphyteu-
si ecclesiastica. Item si bene ĩspiciatur non dicit q pro canone bo-
na sint hypothecata. Vñ Ant. de Bu. & Im. in c. potuit. de lo. super
gl. ij. & ẽt Ang. in d. l. vniuersas. C. ne rei Dñicę, vel templorum.
dñt q licet reperiatur q pro tributis soluendis sit obligatus fun-
dus pro quo debentur tributa, vnde ɔ̃ quemcunque possidẽtem
fundum agi põt pro tributis patris non solutis. l. Imperatores. ff.
de dubl. l. j. ij. & iij. C. sine cen. vel rel. Tñ dicunt q non reperit̃ hoc
in canone debito pro emphyteusi, vt ẽt no. Bar. in l. fi. C. de iu. em
phyte. ẽt si sit emphyteusis concessa ab ecclesia ſm Ang. Ant. de
But. & Imo. in dictis locis. Vnde dicit Imo. hic q ad obiectũ põt
rñderi altero de duobus modis, primo quia dño succurretur eo
quia

ADDITIO.

a Tho. ¶ Casu. Vide Bar. in consi. 55. inci. in noie Dñi. d. Amatus. & in consi. 60. inci. qõ illa. & Alex. in consi. 128. in j. vol. incip. consideratis his. & in consi. 94. co. vo. viso themate. ff. scripto. & in consi. viij. in 3. vol. inci. visis subtilissimis dubitationib. & in consi. 55. in 4. vol. inci. viso testõ. & vide Pet. de An. consil. 142. & in consi. 320. & Bal. in consi. 265. in 3. vol.

quia poterit agere rei vend. aduersus quemcunque possidentem
si sibi pensio non soluẽr intra tp̃s taxatum a iure, vt patet in l. ij.
C. de iure emphy. Vel secundo põt subtilius dici ſm eum ꝙ pote
rit ipse filius ꝯueniri ad pẽsionẽ eo q̃a acceptãdo emphyteusim
vr̃ eam acceptare cum onere suo. arg. l. ſm nãm. de reg. iur. & l. via
ꝯstitui. §. ij. de serui. rust. p̃di. & c. ex literis. de pign. Cũ. n. pr̃ recepe
rit ꝓ se, & filijs, ꝙ idẽ est ac si dixisset recipio noie meo, & noie fi
liorũ. l. fideicõmissa. §. interdũ. de leg. ij. & no. Bar. in l. j. §. nũciano.
ff. de ope. no. nun. Jõ cũ dictã rẽ recepent noie suo, & filiorũ, & ꝯñr
hoie suo, & filiorũ ꝓmiserit soluere canonẽ merito filius teneri
dẽt sicut si mãdato eius pr̃ ꝓmisisset cũ ratihabitio trahiẽ retro, &
mãdato ꝯparaẽ. l. fi. C. ad Maced. & facit. l. j. & ij. de institro. Interdũ
vero in stiplone fit mentio ꝙ pr̃ recipit ꝓ se, ac filij & hr̃dibus, &
tũc dicit ꝙ si res est q̃ põt transire ad hr̃des ex̃neos vr̃ stipulari fi
lijs vt hr̃dib. d. l. tale pactum. § fi. & l. si pactum. ff. de ꝓba. & iõ si
filius repudiaret hr̃ditatem, nil posset petere vel hr̃e ex vi dictæ sti
plonis vel receptionis, sed ille q̃ erit hæres. d. l. tale pactum. Et sic
isto casu illa verba, & hæredib. nedum ampliabunt sed ẽt restrin
gent certo respectu, & hoc casu ꝓcedit id ꝙ no. Bar. in d. l. vt iusiu
randi. §. si liberi. & facit ſm eũ ꝙ no. Bar. in l. Gallus. §. j. & §. nũc de
lege. de lib. & posth. Sed voluit allegare no. p Bar. in d. l. Gallus. §.
& si parente. vbi tñ Bart. vr̃ velle ꝯriũ si bñ inspiciatur. Si vero est
res q̃ non posset transire ad ex̃neos hr̃des, tunc illud verbũ, & hæ
redib. &c. comprehendit filios descendentes argu. eius ꝙ habeẽ in
c. j. de alie. feu. per no. per Bar. in d. §. nunc de lege. sed vult allegare
no. p Bar. in d. §. si parente. Nec hoc casu req̃rit ꝙ Titius sit hæres
præterq̃ in feudo. c. j. an agna. vel filius. Et rõ sit q̃a illa verba & hæ
redib. veniunt ad ampliandum in dubio nõ ad restringẽdum nisi
resultaret aliqua absurditas. ar. d. §. nunc de lege. sed vt dixi vult al
legare no. per Bar. in c. §. ẽt. Vel nisi aliter ex ꝯiecturis appareret. l.
ea tñ adiectio. de le. iij. Maius dubiũ esse posset ſm eum in nepo
te, an in dicto casu possit venire ẽt si non sit hæres, ex quo appel
latione hæredis comprehenderet ꝑ not. Bar. in l. ex facto. §. fi. ff. ad
a Treb. in quo dicit forte posse ꝯcludi p p illam copulatiuã, [a] &, quæ
vr̃ vniformiter copulare. l. Sæiæ. §. Caio. ff. de fun. instru. sicut filius
ẽt non hæres inuitatur ita etiam videanẽ inuitari descẽdentes ne
potes per illa verba, & hæredibus. Et idem fortius si dixisset ꝓ se,
& filijs descendentibus, seu liberis secus si stipularetur ꝓ se & hæ
redib. suis rem quæ non transit ad ex̃neos hæredes, quia tunc re
quireretur ꝙ sit descendens & hæres, ꝑ no. in. d. l. ex facto. §. fi. & ꝑ
hoc vr̃ ꝙ Bar. non perfecte, nec bñ ex toto fuerit locutus in d. l. vt
iurisiurã. vbi in effectu vr̃ ꝯdicere aliquibus q̃ supradicta sunt, sed
videtur ꝙ id, qđ ff. dictum est sit melius ſm Io. de Imol. Vel ſm eũ
dic ꝙ indistincte vbi fit mẽtio de hr̃de siue dicatur pro se, & filijs
hæredib. siue ꝓ se, & hæredibus suis, siue de qua agitur sit talis ꝙ
possit ad extraneos transire siue non, si filius vel nepos velit veni
re oportebit ipsum esse hr̃dem, & sic illa verba & hæredibus. non
solũ ampliabunt vt no. ꝑ Bar. in. d. l. Gallus. §. & si parente. sed ẽt
restringerent vt no. per Bar. in d. l. iusiuran. facit ꝙ no. in d. l. ex fa
cto. §. fi. & ſm hoc qñ fit mentio de hr̃de erit dr̃ia inter casum qñ
res põt transire ad extraneum & casum qñ nõ põt transire ad ex
traneum, sed tñ ad descẽdẽtes, in hic solum quia in primo casu
ampliabunt ad ex̃neos hr̃des, secũdo casu solum vt filius vel ne
pos non possit venire nisi sit hæres, & hoc vr̃ de mente Bart. in d.
l. vt iurisiurandi, & ſm hic illud ꝙ ibi dicitur supplebiẽ per no. per
eũ in d. l. Gallus. & simil'r id ꝙ ipse dicit in. d. l. Gallus supplebiẽ ꝑ
no. ꝑ eũ in d. l. vt iusiuran. & ita rñdet Io. de Imo. hic. Rap. Cu. cir
ca p̃dictã mãm dicit ꝙ gl. in. d. §. si pactus. facit tria mẽbra. s. ꝙ aut
pr̃ stipulatur filio vt ex̃neo aut vt filio, aut hæredi. Primo casu nõ
teneat stipulatio, sed istud dicit se reprobasse super glo. in hac. l. vt
retuli super dicta gl. vbi dixi q̃d tenẽdum in illo. Subdit ẽt inq̃tũ
Barto. dicit ꝙ vbi pr̃ stipulatur filio rem de sui nã transitoriam ad
quoscunq; hæredes, puta emphyteusim a priuato concessam, vr̃
stiplo filio vt hr̃di, ꝙ ꝯ eum facit tex. in l. quodcunque. §. si quis ita
cum ibi no. ff. eo. vbi non vr̃ stipulari vt hæredi, nisi secundũ eum
tu deas ꝙ ibi nõ poterat q̃s stipulari hæredi post mortẽ stipulãtis,
vt habetur in. l. vnica. C. vt actio. ab hærede q̃ tñ sio non videẽ mi
hi bona, vt colligitur ex. l. hæreditariũ. ff. de bo. auc. iudi. poss. iun
16 cta. d. l. vnica. ¶ †Item quia si post mortem poterat quis stipulari
filio suo qui non esset hæres, vt in d. §. si quis ita multomagis de
beat posse iure ſtorum stipulari post mortem suã hr̃di. l. ꝯtinuus.
§. fi. ff. eo. Dicit ẽt ipse ꝙ ꝯ Bar. facit. l. filiusfa. §. cum quis. ff. de leg. j.
& l. Sæia. in prin cum gl. in ver. factum videri. ff. de dona. cau. mor.
Vnde dicit cogitandum, & ꝙ per hoc non discedit ab opin. Bart.
quæ ſm eum põt intelligi qñ pater stipulatur filio admixta per
sona pr̃s, vt q̃a stipulatur sibi pr̃i & filijs ordine successiuo. s. post
mortem ipsius patris, & ita dicit ꝙ intelligit Bald. in d. §. si pactus
in fi. Pau. de Ca. ẽt hic vr̃ transire cum glo. in d. §. si pactus. & cum
his, quæ no. Bar. hic, & ibi p̃terq̃ inq̃tũ gl. & Bar. vult ꝙ si stipulaẽ
filio vt ex̃neo seu ꝑ ꝑ merita, nõ valeat stiplo sed i hoc reprobaui
sup gl. opi. suã, & sustinui opi. gl. & Bar. ¶ Adde ꝙ in primo casu
principali qñ pr̃ stipulaẽ filio nõ admixta persona patris, vr̃ vera
distinctio Io. de Imo. & dũ ipse primo ponit vnã videlicet ꝙ qñ
præcesserunt merita filij erga patrem stipulantem filio præsuma
tur pr̃ motus ꝑ ꝑ merita ad stipulandũ vt ex̃neo. si merita sint cõ
digna ad æstimationem rei reductæ in stiplone. ¶ Adde ꝙ ꝓ hoc
facit id quod no. in sim. li Bart. in l. si quis pro eo. §. j. in fi. ff. de fide
iuss. & ꝙ no. Bal. in auc. vnde si parẽs. C. de inoff. test. & in l. illud.
in iij. q. C. de sac. san. eccle. & in l. si donatione. C. de col. & ẽt Ioã.
And. in addi. Spec. in ti. de reb. eccle. non alie. in rub. & Saly. in l.
filiæ. C. fam. erci. & Io. de Imo. in l. Aquilius regulus. de dona. Tñ
quo ad casum nostrum magis placet sequens opi. posita hic per
Ioã. de Imo. q̃ retuli in superiori distinctione. in ver. vel ſm eum
põt dici ꝙ in casu isto sit aliud &c. q̃ opi. fuit ẽt de mente Bald. in
d. §. si pactus lec. antiqua & sic in dicto casu primo principali qñ
pater stipulatur filio simpl'r, & nõ ipsi patri, vr̃ in dubio stipulari
filio vt filio nõ vt hæredi. maxime ꝑ d. l. quodcũq; quia isto casu
stiplo ista nunq̃ cepit nec potuit incipere habere effectũ in perso
na patris, & ita est ẽt de mẽte Bal. in auc. si quas ruinas. C. de sac.
san. ecc. dum alle. d. l. quodcunq;. bñ facit id qđ statim dicam re
ferendo Bal. in c. j. circa prin. in titu. an agna. vel filius Nec obstãt
iura allegata per gl. in d. §. si pactus. dum glo. dicit ꝙ in dubio vr̃
stipulari, vt hæredi, q̃a loquuntur qñ principium acq̃sitionis ce
pit radicari in persona ipsius stipulatoris ita loquitur. l. si pactum
ff. de proba. cũ si. Secũdo vero casu principali qñ pr̃ stipulaẽ filio
admixta persona patris, tunc addendo distinctioni tradite ꝑ Io.
de Imo. hic, dic ꝙ puto esse verum ꝙ si pater stipulatur ꝓ se & fi
lijs simpl'r illud quod de sui nã est transitorum ad hæredes vr̃ sti
pulari filijs vt hæredibus, & sic ordine successiuo. & sic ꝓbãt no. ꝑ
glo. in d. l. §. si pactus. licet Io. de Imo. hic dicat ꝯ̃num per no. per
Bar. in d. l. liberorum. Sed rñde ꝙ Bar. ibi non tractat an pater vi
deatur recipere ꝓ filijs tanq̃ hæredibus, sed an nepotes ẽt si non
essent hæredes ꝯprehendantur in illa dispositione in qua expres
se vocati sunt filij. Nec ẽt ob. d. l. cum aliquis. q̃a ibi non quæriẽ
an pr̃ vel dñs recipiens ꝓ se vel filio vel seruo videaẽ recipere ꝓ
eo vt hærede suo, & sic cessat ibi ratio de qua in l. scripto. ff. vnde
liberi. ꝑ quam se fundat gl. in d. §. si pactus. limitat tñ dictam con
clusionem multum no. nisi pater aliter stipulatus esset sibi, aliter
stipulatus esset filio, q̃a tunc non vr̃ filio stipulari tanquã hr̃di, &
sic ꝙ sibi acq̃ri debeat directa actio q̃ acquiritur hr̃di, sed vr̃ stipu
latus ei vt filio. & sic acquiretur ei vtilis actio, ẽt si non sit hæres,
ita no. dicit Bal. in c. j. in prin. in ti. an agna. vel filius alleg. d. l. Sæia.
in prin. iuncta gl. in ver. factum videri, & ibi habes in tex. exẽplũ
huius limitationis de dona. cau. mor. In alijs transeo cum distin
ctione Io. de Imo. tñ in vltimo casu quem ipse ponit. s. qñ patet
in stipulationem mentionem fecit de filijs & hæredibus an acq
17 ratur filio etiam si nõ sit hæres. ¶ †Vltra ea quæ dicit Io. de Imo.
adde in hoc pulchro, & quotidiano articulo ꝙ Bal. in l. j. C. de iu.
emphy. vbi dubitat de hoc quærens quid si dictum est concedo
Bal. & eius filijs hæredibus in emphyteusim. an illa verba, & hæ
redibus. amplient adeo ꝙ si recipiens instituat filios hæredes
vna cum extraneis omnes concurrant, & pro parte affirmatiua
facere videtur ſm eum. l. ea tamen adiectio. ff. de leg. iij. Sed in ꝯ
rium ꝙ illa verba restringat adeo ꝙ non sufficit ꝙ sit filius nisi sit
hæres, nec ꝙ quis sit hæres nisi sit filius. Quia videtur esse oratio
complexiua cum copulet qualitates non per modum demõstra
tionis, sed ꝑ modum vt ex pluribus fiat vnum l. iij. §. hoc autem.
cum ibi no. ff. de itin. actuque priua. Soluit ꝙ culpa non ampliabit
ad hæredes extraneos, quia debet fieri interpretatio in partem ve
risimilem & meliorem, & per q̃ cesset absurdum, vnde quia ab
surdum esset ex̃neum hæredem adiungi hæredibus descẽdẽtib.
intelligimr ꝙ esse debeat hæres sanguinis, & non extraneus, ar
gu. l. Lucius. ff. de hr̃di. inst. & d. l. tale pactũ. §. fin. & d. l. ex fcõ. §. fi.
Ipsemet Bal. in l. Caius. ff. so. ma. in hoc articulo refert opin. Bar.
in d. l. vt iurisiurandi. fundatam in §. emphyteusim. in auc. de nõ
alie. Et subdit Bald. & Rayne. in sua disputatione quæ incipit,
quidam habebat duos filios emancipatos Titium &c. limitabat
in effectu opi. illam quam ponit Bar. in d. l. vt iurisiurandi & vo
lebat Ray. ꝙ si dico recipio in emphyteusim pro me & meis hæ
redibus masculis vsque in tertiam generationem, ꝙ tunc illud
nomen hæredibus, non stet proprie, nec requiritur ꝙ filius, vel ne
pos sit hæres, quia illud adiectiuũ masculis, declarat illud substã
tiuum

ADDITIO.

a Franc. Cur. ¶ Copulatiuam. Vide Bar. in l. cum ita. §. in fideic. ff. de leg. ij. & Pa. Norm. in c. sedes de rescr. & clarus in c. inter cæteras. eo. ti.

tiuum hæredibus,& ſic non requirit hoc caſu vtrunque ꝙ eſt,no.
ſm Bal.Sed Ioan.de Imo.in d.l.Caius.dicit non videre quõ illud
verbum maſculis, de neceſſitate declaret ꝙ illud verbum hæredi-
bus,debeat intelligi in filijs,& deſcendentib.tñ,cum etiam extra
neus maſculus & fœmina poſſint inſtitui hæredes,& in emphy-
teuſi ꝯceſſa a priuato poſſint ſuccedere ſi velint ꝯhẽtes. Vnde ſa-
tis vr̃ eſſe ꝙ operentur illa verba ad excludendas illas fęminas ex
traneas inſtitutas hr̃des, tñ dicit ſe fateri ꝙ in qõ. Rayn.attento ꝙ
ſubiuncta fuerunt illa verba vſque in tertiam gñationẽ,forte pro
cedit illud dictum Rayn.ꝙ videntur verba referri ad liberos, atñ
quia potuit nominare ſub noĩe filiorum,& noĩare ſub noĩe hære
dum vr̃ ſm Io.de Imol. ꝙ præſumi debeat mentem ſuam fuiſſe ꝙ
debeant eſſe hæredes,vt dixit Bar.in d.l.vt iuriſiur. De quo tñ di-
cit eſſe dicendum prout ipſemet tenuit hic. Licet ibi dicat ſe alle-
gaſſe hic dictam deciſionem Ray.addo circa hoc ꝙ ẽt ſi nõ eſſent
adiecta illa verba, vſque in tertiam gñationem tñ vr̃ ꝙ illud ver-
bum,maſculis hæredibus,non intelligatur de extraneis hęredib.
ſed deſcendentib.ita.n.voluit Bal.in l.liberti.de ope.lib.alle.text.
in c.j.de eo qui ſibi & hæredib.ſuis maſculis.ita etiam tenet Bald.
in l.Gallus.§.etiam ſi parente.de libe.& poſth. referens hoc fuiſſe
dictum Ray.pro quo alle.c.j.§.& ſi clientulus.de alie. feu. & cum
Bal.tranſit etiam ſimpliciter Pau.de Caſt.in d.§.etiam ſi parente.
Idem etiam tenuit ibi Raph.reputans illam deciſionem Bal. eſſe
multum no.q̃uis ſm eum text.allegatus ibi ꝑ Bal.non bene pro-
bet,quia loquitur qñ verba proferuntur ſuper re quæ de ſui natu
ra non erat tranſitoria ad extraneos:quia loquitur in materia feu
dali iuxta.c.j.de ſucceſ.feu.& c.Titius.ſi de feu.ꝯtro.ſue. inter do.
& agn.per quam vltimam rõnem Ioan.de Imo.in d.§.etiam ſi pa
rente.in dubio forte reprehendit illam deciſionem Bal.ibi qñ il-
la verba eſſent prolata ſuper re quæ de ſui nr̃a eſſet tranſitoria ad
quemcunque. Tñ veram puto opi.Bal.quantum ad interpretatio
nem dicti verbi maſculis, quia ſi recipiens noluit includere ſuas
filias fœminas non eſt veriſimile ꝙ voluerit includere extraneum
maſculum, & excludere filias proprias ꝙ eſſet abſurdum. l.cum
accutiſſimi.C.de fidei.& l.cum auus.de ꝯdit.& de. Vnde verbum
hęredib.rõne abſurditatis euitandę ẽt videmus reſtringi ad deſcẽ
dentes tñ.d. l.ex facto. §.ſi.cum ibi no.per quam rõnem vr̃ hanc
partem tenere Io.And.in addi.Spec.in ti.de teſti.in rub.in vlti. q.
18 ¶ †Proſequendo principalem articulum adde ꝙ Ang. in d.§.etiã
ſi parente. vr̃ tenere ꝙ illa verba, filijs hæredibus, augeant, & ſic
ſufficiat eſſe filium tñ,vel hæredem tñ.per d.l.ea tñ adiectio.niſi
dicta verba eſſent prolata ſuper re,quæ de ſui natura non tranſit
niſi ad filios,ſeu deſcendentes,vt ſuper feudo,tunc illa copula nõ
augebit,ſed reſtringet, vnde debebunt tunc filij eſſe hr̃des, adeo
ſm eum ꝙ non ſufficeret ꝙ eſſent hr̃des inſtituti in re certa, ſed
requiritur ꝙ ſint inſtituti in toto.alleg.no.per Spec.in tit.de lo.§.
nunc aliqua.& voluit allegare eum in ver.lxviij.de quo facit men
tionem Bar.in d.l.vt iuriſiu.§.ſi liberi.Sed Spec. non loquitur ꝑci
ſe quo ad principale propoſitum noſtrum, ſed ſolũ loquitur qñ
pater recepit pro ſe,& filijs,ſimpliciter, & quęritur an tranſeat ad
filios vtiliter an vero pro rata quotę hæreditatis, & arguit pro &
econtra,& nihil firmat.& Io.de Imo.in d.§.etiam ſi parente. ſim-
pliciter refert opi.Ang.ibi ẽt minus perfecte refert opi. Ang. ibi,
vt patere põt ex pręmiſſis,& nihil firmat Raph.in d.§.etiam ſi pa
rente.tenet ꝙ debeant eſſe filij,& hr̃des.allegat.d.l.ex facto.§.ſi.cũ
ibi no.Subdit ꝙ Bar.in d.§.ſi liberi.vr̃ velle ꝙ qñ pater recepit pro
ſe,& liberis ſimplr̃,non requiratur ꝙ ſint hęredes, ſed hoc ſm eũ
eſt ꝯ.d.§.emphyteuſim.Saly.in l.ij.q.xx.C.de iure emphy.dicit ꝙ
iſte articulus eſt ſibi dubius qñ pater recepit emphyteuſim pro ſe
& hæredib.& præmittit ꝙ illud verbum hæredib.habet duplicem
intellectum vnum vulgi alium iuris ciuilis,q̃tum ad ſenſum vul-
gi hr̃des ſunt filij, & deſcendentes, ita accipitur in c.in pñtia.de
proba.& in d.§.emphyteuſim.& ita ẽt accipitur in materia feuda
li.in d.c.Titius.cum ſi.etiam accipitur.in d.l.ex facto.§.ſi.cum gl.
ſed quo ad intellectum iuris illi dicuntur hæredes, qui alicui ſuc-
cedunt de iure ciuili in vniuerſum ius.l.hæreditas.j.de verbo.ſig.
& §.quos autẽ.inſti.de bo.poſ. Secundo præmittit ꝙ eccleſia olim
non poterat cõcedere in emphyteuſim vltra tertiam gñationem
emphyteutę,vt dicto.§.emphyteuſim. hodie vero dubitaĩ an poſ
ſit in perpetuum.§.licentia.in auct.de alie. & emphy.& gl.ſm eũ
tenent ꝙ ſic.Tñ dicit ipſe ꝙ Iac.de Bel.fateĩ ꝙ hodie in deſcendẽ-
tes tranſire põt in infinitum, & ſic etiam vltra tertiam gñationẽ
per d.§.licentiam.iuncto.d.§.emphyteuſim.ſed non in extraneos
per eadem iura.de quo dicit Sal.ſe ſcripſiſſe in auct. perpetua. C.
de ſac.ſan.ec.Sed certe non poſuit in auct.perpetua.ſed in auct.ſi
quas ruinas.eo.ti.vbi refert.d.opi.Iac.de Bel. & tandem relinquit
cogitandum,de quo dixi poſt alios in l.etiam. ſ.ſol.mat. Sed pri-
uata perſona poteſt in perpetuum pro recipiente,& eius hæredi-
bus in infinitum ꝯcedere in emphyteuſim, quia prohibitum nõ
reperitur.Modo ad propoſitum ſi ꝯcedens in emphyteuſim pro
recipienti pro ſe filijs, & hæredib.intelligit de hr̃dib. ſm ſenſum
vulgi,tunc res clara eſt,vt deſcendentib.intelligaĩ tam in priuato
q̃ in eccleſia hodie,ſed ſi intelligitur de hæredib. ſm iuris intelle-
ctum tunc fieri debet dr̃ia inter ꝯcedentes, nam ſi ſit eccleſia tũc,
qa eccleſia non põt extra deſcendentes ꝯcedere, debet illud ver-
bum hr̃dib.interpretari qualificatiue,& demonſtratiue, ſeu reſtri
ctiue,& ſic pro filijs qui ſint eius hæredes. Nam hæc interpreta-
tio magis deſeruit naturæ actus,& ideo ſequenda eſt arg.l.ſi ſtipu
latus.in prin.ſ.de vſur.& de. h. d. videri ſibi caſum in d.§.emphy-
teuſim. Si aũt ꝯcedens ſit priuata perſona tunc interpretandum
eſt vt ponatur ampliatiue,& augmentatiue de oĩb.hr̃dib. in infi-
nitum cum a iure ſit permiſſum ſic ꝯcedere. Vel verius ſm eum
dicendum eſt ꝙ vtroque caſu ſtat ampliatiue,vnde dicit eſſe attẽ-
dendũ ꝙ interdum ꝯcediĩ pro ſe,& filijs in emphyteuſim aliꝗ nõ
dicto,& tunc dicit ꝯcludendum eſſe prout ipſe tetigit in ead̃ l.
ij.in xviij.q. vbi voluit ꝙ ẽt ſi filius repudiaſſet hr̃ditatem pr̃is ſuc
cederet in emphyteuſi no.in l.ſi non fortem.§.libertus. ſ.de ꝯdit.
inde.maxime ꝑ Iac.Bu.& Bar.ibi,& an illud intelligeĩ in emphy
teuſi eccleſiaſtica tñ quæ de ſui natura tranſeat ad deſcendentes
tñ,patet ex his quæ dicta ſunt.ſ.& veniet ẽt.j.dicendum. Aut ꝯce
ditur alicui pro ſe,& ſuis hr̃dib.& tunc dicit Sal.ꝙ intelli̇r pro oĩ-
bus deſcendentib.in infinitum.c.in pñtia.cum ibi no.ꝑ Io. And.
de proba.& d.§.licentiam. licet olim eſſet reſtrictum vſque in ter-
tiam gñationẽ vt eſt dcm̃, ſed in priuato ꝯcedente intelligeretur
de hr̃dib.in infinitum.l.ſciendũ.& l.hr̃dis.& l.in ꝯuentionalib. j.
de ver.ſig.Interdum ꝯceditur pro ſe filijs,& hr̃dib.& tũc illud ver
bum,& hr̃dib.intelligiĩ de deſcendẽtib.vltra filios, ſiue ꝯcedens
ſit eccleſiaſtica ſiue priuata perſona,& hoc operaĩ pręcedens ver-
bum filijs,ꝑ quod vltra eos non extendebanĩ vt dictũ eſt, & ver-
bum,hr̃dib.ampliat ad cęteros deſcendentes, d. c.in pñtia.& d.l.
ex facto.§.ſi.hoc ẽt operaĩ copula,& q̃ ꝯiungit ſimilia, & non ex-
tranea qñ põt,vt l.ſi.§.cui dulcia. de vi.tri.oleo.lega. Secus eſſet ſi
adderẽ,& ſucceſſorib.vt in d.l.in ꝯuentionalib.& ita reſidet.Et li
cet ipſe nõ dicat iſta ſua finalis ꝯclo fuit ꝯclo Pau.de Liaz.in cõ-
mento.c.potuit.in ſi.de loc.vbi dixit ꝙ licet in re de ſui natura trã
ſitoria ad quoſcũq; hr̃des ſi facta eſt mentio de hr̃dib.veniãt oẽs
hr̃des in infinitum.d.l.hr̃des.& l.ij.ff.de peti.hær.tñ ſi in ꝯtu di-
ctum ſuit pro ſe,& filijs & hr̃dib.tunc appellatione hr̃dum intel-
ligiĩ ſolũ de filijs deſcendentib.& non extraneis q non ſunt eiuſ
19 dem gñis,qa dictio † & copulat ea q̃ ſunt eiuſdem generis.ar.l.ſi.§.
§.cui dulcia.& l.Seię.§.Caio.ſ.de ſun.inſtru. ſępe.n.ſm eũ ſequen
tia declaranĩ per ꝑcedentia.xiij.diſt.c.j.in ſi.l.qui filiab.in princ.&
l.ſi ſeruus pluriũ.§.j.de le.j.Et vniformitas debet eſſe vbi eſſe põt.
c.cum Marthę.de cele.miſ.facit ſm eum.l.ſed & ſi quis.§.quęſitũ.
cum ibi no.ſ.ſi quis cautio.& cle.non põt.de procu.Io.de Imo.in
d.c.potuit in ver.vij.tangit,&c. nõ facit mentionem de dicta opi.
Pau.de Liaz.ſed ibi facit mentionẽ de dicto Bart.in d.l.vt iuriſiu-
randi. & quantum ad caſum nr̃m nõ vr̃ in hoc diſcedere a verbis
Bar.cum quib.etiam ſimplr̃ tranſit Pa.de Ca.in l.ſi mihi,& Titio.
ſ.e.Sed ipſemet Pau.de Ca.in d.l.ex facto.§.ſi.in lect. Padua. dicit
ꝙ Bar.in d.l.vt iuriſiurãdi.& Bal.& in l.liberti. C.de ope.lib.tenet
ꝙ qñ ꝯcediĩ alicui res in emphyteuſim pro ſe & eius hr̃dib.vel ꝑ
ſe liberis & hr̃dib.duo requiruntur vt poſſint ſuccedere,videlicet
ꝙ ſint de liberis,& ꝙ ſint hr̃des ꝑ d. §.emphyteuſim. ſecus ſi rece-
piſſet pro ſe & liberis,quia tunc ſufficeret ꝙ eſſent de liberis, vt di
cit tenere Bar.hic,& Bal.plene in auc.ſi quas ruinas. C.de ſac.ſa.
eccl.ſed ipſe dicit ſe cogitaſſe vnum ꝙ ſm eum nõ reperies alibi.ſ.
ꝙ aut iſtud verbum hr̃dib. ponitur ſolum ſine verbo libero libe-
ris,& tunc ſi ex natura ꝯceſſionis,vel actus reſtringitur ad liberos
ſufficiet ꝙ ſint de liberis,licet non ſint hr̃des gl.eſt iuncto text. in
d.l.ex facto.§.ſi.ſed ſi iunguntur ambo iſta verba, dicendo ꝯcedo
tibi & liberis tuis,& hr̃dib.tunc vt verbum hr̃dib.aliquid opereĩ,
requiritur vt ſint hr̃des,& liberi, quia ꝯcedens copulando iſtas
duas qualitates cenſetur ambas requiſiuiſſe, ſed qñ ſolum verbũ
hr̃dib.eſt expreſſum in caſib.in quib.rõne ſubiectę materię nõ in
telligitur de extraneis,ſatis operatur vt exponatur pro liberis,&
dicit ꝙ tunc habeat iſtum caſum de facto, & ꝙ nunq̃ iſta cogita-
uit q̃ ſibi vr̃ veriſſima, & ꝙ in eo inſtãti venerunt ſibi in mentẽ,
& ꝙ per ea limitantur not.per Bar.& Bal.in locis.ſ.alleg.Ipſemet
Pau.de Ca.in d.l.filiusfa.§.cum quis.in ſi.de lega.j.in lect.Padua.
ſimpliciter dicit ꝙ ſi quis recepit in emphyteuſim pro ſe, & filijs
non requiritur ꝙ filij ſint hr̃des niſi dictum ſit pro ſe filijs & hære
dib.alleg.l.ſi poſt mortem.in prin.eo.tit.& ea quæ no. per Bar.in
d.§.vt iuriſiurandi.& vide etiam aliquid per Bar.in d.§.cum quis.
Et anteq̃ veniam ad deciſionem huius articuli expedit primo vi
dere an quando pater ſimpliciter recepit rem in emphyteuſim ſi

expreſſe

expresse dixit ꝙ recipiebat pro se & filijs,& transeat emphyteusis
de sui natura ad filios ẽt si non sint hæredes, vt q a abstineant ab
hæreditate,in quo Bar.hic si bene ɔsideret̃ tenuit ꝙ in emphyteu
si ɔcessa priuato cũ possit transire ad quoscunq, hr̃des pr̃ videat̃
stipulari filio,vt hr̃di ꝑ no.in d. §. si pactus.sed in emphyteusi ec-
clesiastica cum illa non transeat nisi ad descendentes.d.§.emphy-
teusim vr̃ filio,vt filio stipulari, adeo ꝙ transit ad filium ẽt si non
sit hr̃s patris ꝑ l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de ope. lib.iuncta.l.li-
berti libertęq;.C.c.n.Licet aliter de ɔsuetudine feudorum seruet̃
in feudo.c.j.an agn.vel filius.& ita dicit tenere Specu.vt hic ꝑ eũ,
sed Io.de Imo.h.d.ꝙ inquantum Bar.vult filium abstinentem ab
hæreditate posse admitti ad emphyteusim ecclesiasticam, est ad-
uertendum ꝙ Iac.de Bel. in d.§.emphyteusim tenuit ɔ̃trium refe-
rens ita tenere Azo.in Brocardis suis in rub.qui repudiat hr̃dita-
tem,&c.ꝑ d.l.ex facto.§.fi.& d.l.filiusfa.§.cum quis.& quia appel
latione hr̃ditatis,& bonorũ,vr̃ ɔtineri emphyteusis. l. bonorũ. ī.
de ver.sig.Facit s̃m Io.de Imo.id quod no.in l.item videndum.§.
fi.s̃.de pe.hæ.& subdit Io.de Im.dicit posse opi. Ia.de Bel.ẽẽ verã
in emphyteusi recepta a priuato quo casu vr̃ pr̃ stipulatus filijs vt
hæredib.per no.in d.§.si pactus.sed in emphyteusi ecclesiastica si
vera est opi.ꝙ non transeat nisi ad descendentes,& non ad extra
neos,vt no.in l.etiam.s̃.sol.ma.procedit opi.Bar.ꝙ videat̃ stipula-
tus filijs non,vt hæredib.tñ s̃m eum Iac.de Bel. vr̃ formare qõnẽ
in emphyteusi ecclesiastica,& sic vr̃ ex toto ɔ̃dicere opi.Bar. & di
cit quo ad ea allegata per Iac.de Bel. põt r̃ñderi ꝙ nõ faciunt pro
eo si bene inspiciant̃.Nam non ob.d.l.ex facto.§.fi.quia ibi fuit fa
cta mentio de hærede,& ideo oportet,ꝙ sit hæres, vt ibi not. per
Bar.licet gl.ibi aliter sentiat.¶ Non ob.d.l.filiusfa.§.cum quis.q a
potius facit in ɔ̃trium,vt ibi patet ex tex. ¶ Nec obst.gl.ibi posita,
quia illa cõiter reprobatur,vt ibi probatur per Bar.¶ Sed certe ad
ista iura non oportebat r̃ñdere, quia Iac.de Bel.non allegat ea ꝑ
sua opi.sed allegat ea pro opi.ɔ̃tria. Nam pro sua opi. solum alle-
gat ꝙ emphyteusis appellatione hæreditatis, & bonorum ɔtine-
ri vr̃ vt d.l.bonorum.& l.4.q.& iij.ff.de bo.pos.& l.rem in bonis. s̃.
de acqui.re.do.& l.si arrogator.s̃.de adop.& dicit Ioan.de Imo.ꝙ
non ob.d.l.bonorum,q a intelligitur de illis bonis quæ poterant
transire ad extraneos hæredes:in alijs ergo secus,quia tunc transi
bunt,vt in casu proposito.¶ Respondet etiam ad no.per gl. in d.
l.item videndum.§.fi.ꝙ illa gl.loquitur in feudo qđ trãsit ad filios,
ita demum si sint hr̃des, vt in d.c.j.an agnatus vel filius. Facit s̃m
eum qđ no.Bar.in d.l.vt iurisiurãdi.Nos aũt loquimur in emphy
teusi ecclesiæ, quæ videtur posse teneri per filios etiam si nõ sint
hæredes.Tñ finaliter Io.de Imo. tenet ꝙ etiam in emphyteusi cõ
cessa priuato,pater videatur stipulari in dubio filijs , vt filijs nõ vt
hæredib.per d.l.cum aliquis de iur.delib.& per no.per Bar.in l.li-
berorum.in ver.quæro quid si filiorum appellatio proferat̃ a ɔ̃hẽ
tibus,&c.inducendo prout.s̃.retuli,& sic ẽt repudiata hæreditate
paterna poterunt filij habere emphyteusim.Adde ꝙ Bart.vbique
vr̃ semper tenuisse ꝙ emphyteusis ecclesiastica transeat ad filios
ẽt si non sint hr̃des qñ hoc non est expresse actũ, & intentio Bar.
est hoc procedere in emphyteusi ecclesiæ quæ s̃m eum non tran-
sit ad extraneos, sed in emphyteusi ɔcessa a priuato intentio sua
est ꝙ cum sit de sui natura transitoria ad quoscunque videat̃ pa-
ter stipulari eis vt hæredibus,& sic filij ad illam non admittuntur
nisi sint hæredes vt patet ex no.per Bar.in d. l.Gallus.§.j. & d.§.si
pactus.& d.§.libertus.& d.§.si liberi per illum text.& in l.si patrẽ.
in prin.ff.ad Treb.& in l.item videndum.§.fi.& ita ẽt tenet Bal.in
d.§.si pactus.vbi pro hoc allegat no.ꝑ Dy.in d.l.in ɔuentionalib.
s̃.e.& in d.l.ex facto.§.fi.& no.per Cy.in d.l.liberti, & istam opin.
tenuit Iac.de Bel.etiam in dicto c.j.an agna.vel filius,vt etiam re-
fert Iac.in d.§.si pactus.ꝙ quando pater recepit pro se,& filijs em
phyteusim ab ecclesia videtur recepisse pro filijs,vt filijs,licet non
sint hæredes dummodo non sit exhæredati, & sint instituti in re
certa alle.no.per Spec.in ti.de loca.§.nunc aliqua ver.lxxviij.iun
ctis no.per Spe.in ti.de te.§.j.in fin.Et subdit ꝙ illud ꝙ dicimus ꝙ
pater videtur stipulari filio,vt filio intelligi debet qñ pater habet
animum donandi eidem.¶ In dubio enim non videtur velle do
nare,sed potius in peculium cõcedere nisi filius esset bene meri-
tus,vt l.fi.s̃.de pec.leg.& per ea quæ no.in l.filiæ.& l.filium quem
habentem.s̃m lect.antiquorum.C.fam.ercisc. Et istud vlnmum
fuit etiam primum dictum Bal.in d.§.si pactus in lec.antiqua qđ
no.¶ Ad ꝙ vide no.per Bar.in l.si donatione. C.de colla.dum al-
le.d.l.fi.& d.l.filiæ. cum simi. & istud dictum bene no.in materia
huius.l. ¶ Illud tñ intelligas non habere locum vbi pater recipit
admixta persona filij quo casu cum videatur ordine successiuo sti
pulari,& sic filio dicatur stipulari , & solum post mortem patris
vt dictum fuit.s̃.non cadit appellatio peculij mortuo patre. l. fin.
C.de inoffi.test.Bal.& Sal.in auct.vnde si parens.C.de inoffi.test.

in supradicto articulo dicunt simpliciter ꝙ per illam auct.videtur
probari ꝙ si pater recipit emphyteusim pro se, & filijs potuerunt
filij admitti etiam si repudiant hæreditatem patris quia veniunt
iure ɔ̃ctus non iure hereditario,& illum tex. ad hoc pro casu hu-
ius.q.alle.Spec.in tit.de lo.§.nunc aliqua.versi.clvij.& dicit Sal.in
d.auct.ꝙ doct.cõiter tenent in d.§.libertus & in d.l.liberti.sed s̃m
eum gl.tenuerit ɔ̃trium in c.j.an agna.vel fi.¶ Sed mihi videtur ꝙ
text. in d.auct. vnde si parens.parum facit,quia ibi non loquitur
qñ pater recipit pro se,& filio,& sic non fuit ibi admixta persona
patris adeo ꝙ videatur ordine successiuo stipulari filio , vt hæredi
post mortem patris , sed loquitur solum qñ voluit acquirere filio
inter quos casus est differentia , quo ad hanc materiam , vt patet
ex his quæ dixi.s̃.Bal.latius q̃ alibi in auc.si quas ruinas.C.de sac.
san.eccle.formando quæstionem tantum in emphyteusi ecclesia-
stica tenet opi.Bar.per sex rationes satis leues,quæ vt mihi videt̃.
comprehẽduntur ex iam dictis quas breuitatis causa omitto. Et
potior allegatio ex omnibus allegatis per eum videtur esse text.
in d.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.in quo se fundat Bart. idem etiam
tenuit Bal.in d.l.liberi.& ibi videtur r̃ñdere ad.§.emphyteusim. ꝙ
intelligatur qñ in concessione fuit facta mentio de herede. Sal.in
l.ij.in xviij.q.C.de iure emphyt.tenet illud idem ꝙ ipse tenuit in
auct.vnde si parens.per no.in d.§.libertus. & per l.quodcunque.
§. si quis ita.s̃.e.Et subdit ipse vnum qđ est not.in proposito si est
verum.s.ꝙ etiam exhęredatio non impediret ipsum filiũ admitti
in emphyteusim,quia videmus ꝙ exhæredatio non impediet cõ
solidari in filium actionem etiam qñ illa actio esset cõis patris &
filij,ꝙ est fortius,vt l.vnica.§.videamus.C.de rei vxo.act.& in hoc
vltimo dicto ɔ̃tratur decisioni Ang.in d.§.si pactus.vt s̃.retuli.Tñ
opi.Ang. videtur mihi verior,quia si patronus aut libertus stipu-
latur operas pro se, & filijs q̃uis non stipuletur ꝙ si habeat filius
hæreditatem patris , vt operas habeat tñ operę non transirent ad
eum si mala mente esset exhæredatus. l. si operarum iudicio. &
ibi no.s̃.de ope.libe.& no.gl.mag.& oẽs in d.§.libertus.& ita pro
prie in emphyteusi videtur tenere Bar.in d.§.si liberi.& ibi etiam
ponit Bar.an præsumatur mala mente exhæredatus in dubio, de
quo etiam vide per Bal.in d.l.liberti.in prin.Nec obstat d.§.videa
mus. quia ibi filia habebat ius potentius q̃ in casu nostro, nam
ibi filia etiam patre viuente habebat cõionem in illa actione de
dote.l.ij.§.ꝙ si in patris.& l.iij.s̃.solu.mat. secus est in casu nostro,
quia pater ordine successiuo stipulari videtur,& sic filio solũ post
mortem patris competit actio, & ita exhęredato videtur tenere
ẽt Pet.de Ancha.in c.potuit.de loc.vbi de exhæredato se remittit
ad no.per Bar.in d.§.si liber.And.de Iser.in d.c.j.an agna.vel filius
in quæstione proposita tenet simpliciter ꝙ si quis emphyteusim
recepit pro se,& liberis admittantur liberi etiam si non sint hære
des argu.d.l.si operas.secus si dictum sit pro se, & hæredibus arg.
d.l.cum a matre.C.de rei vendic.& aliter non aperit an intelligat̃
in emphyteusi ecclesiastica,vel non.Bal.etiam in d.c.j.an agn. vel
filius.facit mentionem de opi.q̃ ponit Iac.de Bel.ibi,& in d.§.em
phyteu.in quibus locis sibi videtur fuisse contrarius , & tandem
videtur Bald.tenere quod filius possit repudiare hæreditatem, &
tenere emphyteusim quamuis aliud sit in feudo,vt ibi Bal.etiam
in l.j. C.de fideiuss. tenet ꝙ transeat simpliciter ad liberos quam-
uis non sint hæredes si pater recepit pro se , & liberis. Et allegat
dictum Old.ꝙ dicit esse multum notandum, & etiam allegat di-
ctum.§.si liberi.ita etiã tenet Bal.in l. filio pater.s̃.de leg.j.sed ipse
met Bal.contrariũ tenuit in l.ij.C.de suis & leg.volens ꝙ etiam in
emphyteusi ecclesiastica requiratur vtrunque, scilicet ꝙ sit filius,
& hæres alleg.gl.quam dicit singula.in l.etiam.s̃.solu.ma. tamen
illa glo.non dicit ꝙ filius debeat esse hæres.Pet.de Anch.in clem.
ij.de iure patro.transit cum dicto Barto.ita etiam videtur transire
ipse in d.c.potuit dum se remittit ad not.per Bar. in d.l.vt iurisiu
randi.& no.per Bal.in d.auct.si quas ruinas.Io.de Imo. in d.c.po-
tuit.in ver.vij.tangit.tenet simpliciter opi.Bar.Raph.Cuma.in d.
l.Gallus.§.& si parente.tenet contra Barto.volens quod etiam in
emphyteusi ecclesiastica requiratur ꝙ filius sit hæres quamuis pa
ter dixerit,recipio pro me,& filijs.mouetur per dictum. §.emphy
teusim.sed ad illum tex.respondi.s̃.proxime referendo in hoc ar-
ticulo Bal.in d.l.liberti.Pau.de Ca.in d.l.si mihi & Titio.s̃.e.tran-
sit etiam simpliciter cum opi.Bar.quæ videtur esse verior per no.
maxime in d.§.si pactus. iuncta.d.l.si operarum. & d. §. si liberti.
¶ Non obst.d.l.cum aliquis.& id ꝙ no.Bar.in d.l.liberorum,quia
ad ea respondi.s̃.dum generaliter tetigi an pater videatur stipula
ri filijs, vt hæredibus. ¶ Ad alia etiam quæ in ɔ̃trium faciunt fuit
in §.prox.responsum.& hæc conclusio videtur vera tenendo opi.
quæ est,quod emphyteusis ecclesiastica transeat ad extraneos de
20 quo tetigi post alios in d.l.etiam. ¶ † Item hæc conclusio proce-
dit quando pater dixit recipio pro me, & filijs seu pro me & libe

ris sed si simpliciter recepisset non facta mentione de filijs nec de
hæredibus, tunc posset esse maius dubium, tñ dicit quod aut lo-
quitur in ꝯcessione facta a priuato, & sic transit solum ad alios qui
sunt hǣdes.l.viam.C.locati. & l.si pactū.ſ.de probano. Sed si em-
pyteusis esset ecclesiastica retenta dicta opi.ꝙ non transeat ad ex-
staneos, & in ista cadit magis probabile dubium qño videatur esse
facta ista stipło respectu successorum, & sic an transeat ad descen-
dentes, ita demū si sint hǣdes, an vero ēt si non sint hǣdes, & Bal.
in addi.Spe.in ti.de loc.dicit ꝙ vi ꝯcessio facta in dubio pro reci-
piente ac eius filijs, & nepotib.alle.p gl.in d.l.ēt.nisi ꝯsuetudo aliter
se habeat, quia ſm illā intelligitur.l.ꝙ si nolit.§. qui assiduas. ſ.de edi.
l.librorum.§.ꝙ tñ Cassius.& ꝙ ibi no.de leg.iij.hoc idē sentit Bal.
l.ij.C.de iure empby.in vers.quæro qñ p præscriptionem.& Bal.
in c.ij.de feudo dato in vicem legis cōmissionę per d.§.emphyteu
sim.& dicit Bal.in d.§.fi.ita in facto ꝯsuluit, quod est no.hoc ēt te-
net Ant.de Bu.in c.pñtia.de proba. per d.§.emphyteusim.& for-
tasse voluerunt illum tex.ad hoc ponderare dum tex.dicit si hoc,
scilicet de viro & vxore expressim noīetur, &c. quasi innuat ꝙ quo
ad filios, & nepotes nō sit necesse exprimere, & hoc puto verum
qd̄ cōprobo, quia videmus ꝙ operę inceptę promissę patrono q̄
transeūt solū ad liberos ēt si nō sint hǣdes, vt est dictū, ita transeųt
ad liberos prædictos, q̄uis non sint hǣdes si de ipsis liberis nō est
facta mentio in stiplone, si cut qñ de eis facta esset mentio. l.si q̄s
operas.cum gl.& l.vt iurisiurandi.§.si liberi.& ibi declarat gl. & l.
si operarum cum gl.de ope.libe.& plene voluit gl.in d.l.libertus.
ad fi.gl.ma.& hoc me magis mouet q̄ facit tex.in d.§.emphyteu-
sim.vbi fit mentio de hæredibus.& hoc vltimum no. quia quan-
tum ad propositum nr̄m non reperio specifice a doct.declaratū.
videtur ad hoc vltimū aliqd p Ang. ī d.§.emphyteusim, sed nihil

21 clare aperit quo ad casum nostrum. †Vtrum aūt in casib.in quib.
oportet filiū esse hǣdem sufficit ꝙ sit hæres in te certa fuit inciden
ter aliquid dictum.ſ.tñ quia hæc est materia legis, ex facto.la gran
de.ſ.de hær.inst.& ista lex est satis onerata, ideo non tango cum
alij hic non tangant, sed videatur p Bar.in d.§.si liberi. & in d.auct.
si quas ruinas.& in l.qm̄ nouella.C.de inoffi.test.& in c.j.in prin.
de suc.feu.& in l.j.in lxix.q.ſ.de re.diui.& per Bal.Ang.& Pau.de
Ca.in l.quædam.§.nihil.ſ.de eden.& p Ang. in d.§.si pactus. & p
Ang.& Io.de Imo.& Pau.de Ca.in d.§.etiam si parente. & Sal.in
l.ij.xx.q.C.de iure emphy.per Io.de Imol.in d.c.potuit.de loca.in
ver.vij.tangit.& in d.l.ex facto.de hær.insti.& p Pau.de Cast.in l.
quoties.de hær.insti.puto tetigisse in d.l.quædā. §.nihil. & ad ibi
dicta me remitto, de quo etiam p Ang.in ꝯs.191.inci.in Dei noīe.
ex forma & sene dictorum, &c. & ibi ēt tenet simpliciter ꝙ filius
repudians hǣditatem possit admitti ad emphyteusim receptam
pro se, & liberis arg.optimum in auct.de exhi.reis. & auct.hæres.
C.de secun.nup.& per eadem iura dicit ꝙ etiam emphyteusis trā
sibit ad filium exhæredatum: sed nullam facit mentionē de Bart.
tenente ꝯtrium cuius opi.tenui.ſ.& melius.Nec obst.iura alleg. p
Ang.quæ loquuntur in lucro veniente ipsi filio ex dispositione.l.
non aūt ex prouisione & beneficio patris stipulantis & postea ex
hæredantis.¶ Restat nunc solum ꝯcludere quæ opin.verior sit in
casu quo pater recepit pro se filijs, & hǣdib.an requiratur ꝙ vtrū-
que ꝯcurrat.s.ꝙ sit filius & hæres, in quo dico ꝙ qñ dicta verba p
feruntur a patre recipiente rem quę de sui natura erat transitoria
ad quoscunque hǣdes cum ita sit ꝙ pr̄ videatur stipulari filijs vt hæ-
redib.prout.ſ.fuit ꝯclusum, firmiter est tenendum ꝙ requiratur ꝙ fi
lius sit hæres, q̄a ēt ita esset si illud verbum hæredib.non esset ad-
iectum, vnde illud verbum, hæredib. amplietur vt veniant extra-
nei hæredes, quia aliàs nihil operatur illud verbum. Et ad hoc bñ
facit ratio.ſ.allegata, q̄a natura copulę est augere.d.l.ea m̄.¶ Nec
ad hoc obstat ꝙ no.Bar.in d.§.ēt si parente.in ver.ex hoc apparet.
dum dicit ꝙ sufficit ꝙ si filius tm̄ licet nō hæres, quia r̄ndeo ꝙ nos
loquimur in patre, qui per ꝯtum recipit pro se, & liberis quo ca-
su absque eo ꝙ dicat hæredibus intelligitur stipulari eis, vt hęredi
bus per no.in d.§.si pactus.sed Bar.in d.§.ēt si parente non loquitur
isto casu, sȝ ī casu separato, & diuersā rōnē hñre, nec ēt huic primę
ꝯclusioni obstat ratio in ꝯtriū reddita per Bal. in d.l.j.de iure em-
phyteutico.s.ꝙ videatur esse absurdū ꝙ iungatur filius extraneus
in tali successione, quia respondeo ꝙ sicut pater coniunxit filium
& extraneum in hǣditate quæ ēt pōt esse pluris q̄ sit empyteusis
ita tolerari debet ꝙ sint ꝯiuncti in hac emphyteusi q̄ pater stipu-
latur, & stipulari vr̄ hæredibus ar.auct.magis. C.de sacrosan.eccl.
quæ ratio cessat in iuribus allegatis p Bal.præterea alias sequeretur
ꝙ illa expressio liberis & hæredibus nihil operaretur ꝯ. l.si qñ. in
prin.de lega.j.& c.si Papa.de priuilegijs. lib. vj.& per hoc ēt patet
rñsum ad rōnem factam in ꝯnum p Pa.de Ca.& Sal.in locis.ſ.re
lans, quia attento ꝙ pater stipulando filijs in casu prædicto non
videtur eis vt filijs, sed vt hæredibus, vt sępe dictum est sequitur ꝙ

illa copula, &c, non censetur copulare dissimiles quamuis copu-
let hęredes, qui non sint de descendentibus. ¶ Pōt etiā aliter r̄n-
dere ad dictum.§.cui dulcia.in quo se fundat, quia ibi hoc nō est
pp copulam, &, sed pp adiectiuum, dulcia naturaliter positū, vt
ibi declarat Bar.aľs ſm eum p l.quęsitum.§.pe.cum ibi no.de fun
do instructo, sed hic non fuit tale adiectiuum, sed tm̄ substantiuū
hæredib.¶ Non obst.d.l.Sęia.§.Caio. quia ibi dr̄ ꝙ qualitas adie-
cta vni rei intelligitur repetita in sequenti re expressā cum copula,
sed hic nō fuit adiecta qualitas in prima parte in psona filij. ¶ Itē
copula adiecta inter duas personas, vt est in casu nr̄o non operatur
ꝙ qualitas adiecta in prima persona intelligatur repetita in secūda
si vniformiter nō poterat intelligi repetita, vt pbatur.in l.fi. §.Sęio.
ſ.de le.ij.inducendo, vt p Bar.in l.Sęia.§.Caio. Sed posito ꝙ dice-
remus in prima psona esse adiectā qualitatem.s.filiationis, qñ di
xit pro filijs, & hæredib. illa qualitas filiationis non pōt intelligi
pariformiter repetita in alijs qui non essent filij licet essent descē
dentes.¶ Item Pau.de Ca. & Sal.non aperiunt an requiratur ꝙ ad
illam volentes admitti sint hæredes, & sic imperfecte loq. videntur
vbi aūt dicta verba essent prolata a patre recipiente rem quæ nō
possit transire ad hæredes extraneos tunc magis cōis opin.esse vr̄
ꝙ ambo copulatiue requirantur.s.ꝙ sit filius & hæres, aľs. n. illud ver
bum hæredib. nihil operaretur attento ꝙ illo casu verbum filijs, nō
intelligitur ꝙ pr̄ stipuletur filijs tm̄ vt dictum fuit vbi aūt dixisset pro
se & hǣdib. tm̄, emphyteusis esset talis ꝙ non transiret ad extra-
neos tunc Pau.de Ca.in d.l.ex facto.§.fi.in lect. Paduana tenet ꝙ
sufficiat ꝙ quis sit de liberis licet non sint hǣdes.& ita ēt de mēn-
te Bal.in l.Caius.sol.ma.vt retuli.ſ.Sed an sit verum dic, vt dixi in
d.l.ex facto.§.fi.vbi Bar.tenet ꝯtrium, & p hoc redditur expeditus

22 iste arti.¶ †Et hinc sumpta occasione Io.de Im.hic tractat an em-
phy.ecclesiastica transeat solum ad filios & nepotes, an vero etiā
ad extraneos si in ꝯcessione prima interuenit solennitas tradita
in §.licentiam.in auct.de alie.& emphy.vel.solennitas de iure ca-
nonico requisita in alienatione rei ecclesiasticæ iuxta ꝙ hr̄. xij. q.
ij.c.sine exceptione.& in c.j.de reb.eccl.nō alie.in vj.iuncto. c.nul
li.e.ti.in antiquis de quo tetigi in d.l.ēt.ſ.sol.ma. ideo hic non di-

23 cam.¶ †Tangit hic ēt Io.de Imo.an si ꝯcessio facta est in emphyt.
ab ecclesia in tertiam psonam seu in tertiam gñationem transeat
ad pronepotes an vero ad nepotes in quo Bal.in addi. Spe.in tit.
de loca.in ver.ecclesia, &c.dicit ꝙ si ꝯcessio facta est in tertiam per
sonam intelligitur facta pro filijs, & nepotibus alle.no. p Spe.eo.ti.
§.sequitur.vers.porro.& idem dicit Bal. quosdā tenere si est facta ad
tertiam gñationē, volentes ꝙ prima psona computetur, & sic duret
vsq; in filios & nepotes tm̄ p.§.emphyteusim. in auct.de nō alie.
¶ Alij ſm Bald.dicunt ꝙ hoc casu ēt pronepotes ꝯtinentur, q̄a ego
non dicor gñatio mea cum nemo generet seipsum, & ita dicit vo
luisse Bar.& plus non dicit.¶ Sed ipsemet Bal. in auct.si quas rui-
nas.C.de sac.san.ecc.quęrit qualiter intelligatur tertia gñatio. Et
dicit ꝙ tex.in d.§.emphyteusim.& in §.quia vero leonis.& in §.vt
neq;.cum seq.eo.ti.dicunt ꝙ recipiens venit ac eius filius, & ne-
pos postea refert Bar.ꝯsuluisse distinguendum fore an instrm̄ di-
cat ꝙ ꝯceditur in tertiam gñationem, & tunc verum est ꝙ venit re-
cipiens, & eius filius & nepos & non vltra, q̄a genitor seu stipes
computatur quasi stipulatio simpľr ponatur & non respectiue, aut
in instro dr̄ vsq; ad ipsius tertiam gñationem, & tunc inducitur
pronepos; quia nihil est quòd generet seipsum, sed Barto.ibi di-
cit quòd glo.in c.j.§.hoc quoque.in versicu.gradum.in ti.qui feu.
da.poss.vult quòd idem est dicere in tertiam generationem ꝙ in
tertium gradum. vnde sicut gradus incipit a stipite ita generatio
debet dici a stipite tñ secundum Bald.illa gloss.potius videtur fa-
cere pro Bar.q̄ ꝯ Bar.q̄a gradus semp cōputatur dempto stipite, q̄a
semp vna psona demitur ſm ꝯputationem ciuilem vñ filius est in
primo gradu pr̄is insti.de gradi.§.j.& l.iurisconsultus.post princ.
ff.de gradi.r̄ndet Bal.ꝙ attendi debet ꝯsuetudo ecclię ꝯcedentis,
& ſm illā debet fieri interpretatio ar.l.minime. & l.fi.de interprę
tatione.ſ.de leg.Io.de Imo.hic facta mentione de dicta Bal.opi.li
cet intricate p eū recitata dicit ꝙ vbi non apparet de ꝯsuetudine
in dubio tenendū est cū Bar.ꝙ includatur pnepos. Subdit tñ ꝙ pdi
cta pñt procedere qñ ꝯceditur in tertiam gñationē. Sed posset esse
dubium ſm eū qd si dictū est ꝯcedo Titio vsq; ad tertiā gñationē
cū dictio, vsq;, possit stare inclusiue & exclusiue, vt no.in l.idem.ſ.
de dolo.& l.a caligato.C.de nup.pōt dicere ſm eū ꝙ non sit aliud
q̄ si dcm̄ fuisset vsque in tertiā gñationem sine dictione, vsq;, vt sic
in dubio dictio vsq; stet exclusiue, & fiat interpretatio ꝯ ipm̄ ꝯdu
centē, q̄a dicta verba q̄ ad vtilitatem eius pferebantur debuit aper-
tius declarare arg. l.veterib. ſ.de pact. & sic ecclesia concedens vr̄
ꝯxisse iuxta antiq. formam, de qua in d.§.emphyteusim. & ad illā
redijsse arg.l.si vnus.§.pactus.ſ.de pac.& tenet xxxv.di.& ab exor
dio.& per hāc vltimam rōnem dicit ꝙ dr̄ idem dicendū qñ Titio
in

in tertiã personam.s.q̃ transeat ad nepotes,& nõ vltra, & idẽ ſm
eũ ſi ↄcedit Titio vſq; in tertiã personam, vt dictio vſq;, hoc caſu
ſtet excluſiue arg.l.ſi vno.in prin.& ibi no.ſ.loca.& ſic vr̃ ibi face-
re dfiam inter illa verba in tertiam ꝑsonam.& illa verba,in tertiã
gñationem.Addo q̃ Spe.in tit.de loca.§.nunc aliqua.ver.clv.intel
ligit q̃ illa verba concedo vſq; in tertiam gñationem cõpletã nõ
cõprehendãt ꝓnepotes, nihil tñ all.ꝑ q̃ iſtud probet.Bal. in ꝑall
ti.de loca.in ver.noie tertiæ gñationis tenet q̃ noie tertiȩ genera-
tionis non includat pronepos. vñ dubitat quid ſi facta dicta ↄceſ
ſione vſq; in tertiã gñationem cõtingat q̃ ſuperſit ex filio nepos,
& ex nepote alterius filij ꝓnepos, quid erit de parte pr̃is huius ꝓ
nepotis.& dicit q̃ Spe.in d.ver.clv.tenet q̃ accreſcit dicto nepoti
ſuperſtiti,ſed refert Bal.q̃ Bar.conſuluit nepotem includi, q̃a eſt,
tertia gñatio,qñ non debet ſtipes cõputari,q̃a ſtipes non eſt gña
tio,ſed gñans præſertim ſi verba dicant vſq; ad tertiam gñationẽ
cõputat̃ ergo ſtipes quo ad acquiſitionẽ,ſed non quo ad numera
tionem gñationum ſm Bar.vt refert Bal.ſubdens q̃ Spe.pro eod.
habet dicere in tertiam gñationẽ, & dicere in tertiũ gradũ.nã di-
numeratio graduum ex ſtipite fieri debet, pro hoc facit ſecundũ
d.§.emphyteuſim.tñ vr̃ Bal.reſidere cum Bar.quia dicit vltimo q̃
pro Bar. facit q̃a ſi ↄfeſſio diceret vſq; in primam gñationẽ ↄtine
ret primus hæres, ergo ſtipes non cõputat̃.& ſi diceres non con-
tineri primum hr̃dem verborum ſign.uffenderes,ſm eum.Bal.in
l.ij.C.de iur.emphy.in ver.quæro qñ per præſcriptionem &c. di-
cit q̃ ſi concedo alicui vſq; in tertiam gñationẽ,dictio,vſq;,inclu-
dit primã ꝑsonã,nã in ipſa de neceſſitate incipit ↄfeſſio,& ſic com
putata prima ꝑsona cum duab.gñationib.alijs ſunt tres, alleg.d.
§.emphyteuſim.& ſic non comprehendet̃ tertius hæres ſm eum,
ita vr̃ tenere in auc.defuncto.in prin.C.ad Tertul.Petr.de Anc.in
cle.j.de pœnis.ſimpl̃r refert verba Bar.in auc.ſi quis rumas.ſed d.
Card.in præall. cle.j.§.j.de pœnis.vbi tex.vtit̃ his verbis,videlicet
vſq; ad ſecundam generationem,comprehendimus nedum filios,
ſed etiam nepotes per d.§.emphyteuſim.& per d.§.quia vero los
nis & per c.ſtatutum fȩlicis cum gl.quæ incipit,hucuſque.de hæ-
re.in vj.& ſic perſona patris non tenebit locum vnius generatio-
nis.Et hoc puto verius per no.per gl.in d.c.ſtatutum fȩlicis refert
ipſe etiam omnia verba Bal.in præalle.auc.ſi quas ruinas. vt dixi,
& quicquid dixerit Bar.in d.conſi.relato per Bal. in d.auc.ſi quas.
non vr̃ differre an dicatur in conceſſione vſq; ad tertiam genera-
tionem , an vero dicatur vſque ad ipſius tertiam generationem:
cum ſemper fiat computatio dempto ſtipite.c.fi.de conſan.& af-
fi.& ſicut vtroque caſu tertia generatio dicũtur pronepotes dicit
& q̃ ſicut Bal.vult attendi debere conſuetudinem eccleſiæ conce-
dentis,ita & dici debet q̃ ſi concedens eſſet priuata perſona dẽat
attendi cõſuetudo ipſius ↄcedẽtis, q̃a patriſſa.ↄſuetudo attendẽ
da eſt.l.vel vniuerſorum.ſ.de pig. act.c.illos vos. de pign.Ang.in
auc.de reſtitu.fidei.com.coll. ix.colligit ibi optimum eſſet text.&
not.dum lr̃a dicit, quatuor generationes &c.per q̃ probat̃ ſm eũ
q̃ ille dr̃ eſſe in quarta generatione qui eſt quarto generatus poſt
caput familȩ,quia caput familȩ non eſt de generatione,ideo nõ
cõputat̃ in ea.h.d.patere ex illo tex.ſi bñ inſpicit̃. nam ibi primo,
fuit generatus teſtator qui prohibuit in perpetuum alienari ex-
tra familiam,poſtea fuit Conſtãtinus dicti Henri i teſtõris filius,
ecce prima generatio, poſtea fuit alius filius dicti Conſtatini ne-
pos primi Henrici.ecce ſecunda gñatio.poſtea fuit alius Conſtan-
tinus filius dicti Henrici ſecundi.ecce tertia gñatio,poſtea fuit fi-
lia poſthuma filia dicti Conſtantini nepotis , & ſic eſt quarta ge-
neratio: qđ dicit notandum pro emphyteuſi cõceſſa in quartam
gñationem,quia finit̃ in abnepote eius qui emphyteuſim recepit
& non añ,quia in gñatione non cõputat̃ ille , qui primo recepit
emphyteuſim,& ſi dixiſſe in tertiam finiet̃ in ꝓnepote ſiin ſecũ-
dam,finit̃ in nepote vt ex ꝑdictis patet q̃ eſt no.ſm eum. idem vr̃
Ang.tenere in d.§.emphyteuſim. per d.c.ſtatutũ fȩlicis.de hær.in
vj.& per c.pia.de pȩ.eo.lib.ſed forte voluit allegare text.in c.in q̃;
buſdam.de pȩ.in antiquis,quia dum all.c.pia.allegatio eſt corru-
pta Sal.in l.ij.C.de iure emphyt.in xvij.q.in diſcurſu vr̃ accipere,
q̃ illa verba,vſque in tertiam gñatiunẽ,cõprehendant tm̃ filios,&
nepotes,& ita etiã vr̃ ipſe tenere ibi.xxiij.q.& xxiiij. vbi refert il-
lam deciſionẽ Spe.in d.§.nunc aliqua.ver.clv.& tenet cũ Spec.ſ.q̃
portio deficiens accreſcit nepoti,pro quo adducit rõnes,quas col
ligit ex no.per Bar.in l.ſi mihi & Titio.ſ.eo. ¶ Et Bal.in repet.c.ſi
pater.de teſtam.in vj.quærit quid ſi fiat mentio de ſecũda, vel ter
tia gñatione,& ſimpliciter rñdet vidẽdum eſſe id qđ legit̃ , & no
tatur in d.c.ſtatutum fȩlicis.vbi ſm eum hr̃ q̃ comprehendimĩ de
ſcendentes per lineã maſculinã. Vr̃ mihi ex ꝑdictis concludendũ
q̃ non ſit dfia an dicat̃,concedo in tertiam gñationem,vel ↄcedo
vſq; in tertiam gñationẽ,q̃a hoc caſu dictio vſq;, relata ad termi-
natiuinem graduum ſtat incluſiue vt eſt text. in d.c.ſtatutum fȩli-
cis.quem ad hoc allegauit Bal.in l.patronus.§.j.in fi.de leg.iij.vbi
ẽt pro hoc allegat alia iura,& maxime.l.fi.in fi.cum gl.ſ. de ſena.
& c.q.cunq;.de hæred.in vj.Item puto concludendum veriorem
eſſe diſtinctionem factã in d.cõſilio ſm qđ refert Bal. in d.auct.ſi
quas.cum verba debeant interpretari ↄ conductorem , vt dictum
eſt ſe fundantem ex verbis ↄctus , tñ illa diſtinctio non vr̃ ſibi lo-
cum vẽdicare qñ dictum eſſet tertiam eius perſonam , q̃a ẽt talia
verba pñt verificari in tribus perſonis cõputata perſona recipien
tis,quia prima perſona recipientis optime dici poteſt eius perſo-
na facit. l.ex perſona.C.de proba. & l.in perſonam.C.de fideicõ.
ſed non poteſt dici eius generatio,cum nihil generet ſeipſum , vt
dictum eſt,vnde diſtin.Bar.optima procedere põt qñ fit mẽtio de
gñatione,& iura allegata per Ang.& alios in ſ.alle.locis vñr con-
uenire diſtinctioni traditȩ per Bar. nec ob.text.in d.§.emphyteu-
ſim.& in d.§.quia vero.& in §.neq; eo.tit.quia nihil faciunt ad ꝓ-
poſitum ſi bñ inſpiciantur , qñ loquunt̃ de his verbis in ſm hæ-
24 redem &c.¶ †Subdit etiam hic Imo. q̃ talis emphyteuſis conceſ-
ſa ab eccleſia non trãſiret ad filios ſpurios,vel naturales, q̃a ſunt
odioſi eccleſiæ quæ reprobat oẽm coitum præter vxorium,& allo
gat no.per Bar.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus. ad Trebellia. & per
h.d.q̃ non comprehendent̃ ẽt legitimati, niſi eſſent legitimati
per ſubſequens mñmonium.c.tanta.cũ ibi no.q̃ filij ſint legi.ſed
de hoc dic,vt dixi in d.§.ſi quis rogatus.Et an iſto caſu admittant̃
legitimati,poſuit Bal.in l.gñaliter.§.cum autem.C.de inſti.& ſub
ſti.& Bal.in addi.Spe.in tit.de loca.§.nunc aliqua.vbi pro hoc al
leg.tex.in c.naturales.in tit.ſi de feu.ſue.contro. inter do. & agn.
& in ſua diſputatione incipiente nobilis quidam gñe , &c. bene
facit q̃ no.Bal.& Sal.in l.fi.C.de his qui ve.æta.imp.per illum tex.
dicit ẽt Imo. hic q̃ talis cõfeſſio facta ab eccleſia in emphyteuſim
tranſibit ẽt ad filias fȩminas, & non ad maſculos tm̃. per d.§.em-
phyteuſim.niſi ſm eum in confeſſione dictum eſſet tm̃ de maſcu-
lis.ſed adde q̃ ẽt abſque eo q̃ ſigillatim dictum eſſet de maſculis
tm̃,ſed facta eſſet confeſſio Titio q̃ pro ſe, & filijs non comprehẽ-
duntur fœminæ,quia maſculinum non concipit fœmininum in
ↄctibus,vt ſignanter concludit Arc. xvij. q.iiij.ſi quis ſuadente.&
per hic ita in terminis firmat Imo.in c.potuit.de loca.in fi.referẽs
ita conſuluiſſe niſi conſuetudo eccl̃iæ aliter ſe hr̃et,q̃a tunc illi eſ
ſet ſtandum.c.cum dilectus.de ↄſue.& l.minime.ff.de legi.Et rñ-
det ad.d.§.emphyteuſim.vbi põt trãſire ad filias,& dicit illud eſſe
verum qñ hoc ſuit expreſſum i ſecus ſi recipiat pro ſe , & filijs.ita
ẽt tenuit Imo.in l.ſi ita ſcriptum ſit filiabus de leg.ij.dicens hoc eſ
ſe valde no.ad q̃ ẽt faciunt no.per eundem in l.cum vir.ſ.de con
di.& demo.& per hoc apparet male dixiſſe Sal.in l.ij.in xvij.q.C.
de iure emphy. vbi in diſcurſu dixit, q̃ ſi quis recepit fundum in
emphyteuſim pro ſe,& filijs,ſub illo verbo filijs, veniunt ẽt filiæ.
nihil tñ alle.¶ Sed circa hoc diligentiſſime vnum eſt notandum,
q̃ poſuit Bal.in c.j.in fi.in tit.qui.mo.feu.conſti.poteſt vbi dixit q̃
ex glo.ibi poſita poteſt expreſſe notari q̃ feudum ſimpliciter re-
ceptum intelligitur receptũ pro ſe,& filijs maſculis,licet in inue-
ſtitura de nullo hr̃de facta ſit mẽtio,& hoc idẽ dicit extendẽdum
ad emphyteuſim.q̃ notãdum dicit eſſe, & ſic iſta deciſio quo ad
emphyteuſim vr̃ ↄtra his quæ dicit hic Imo.dum dicit q̃ trãſit ad
filias,non aũt ad maſculos tm̃,niſi in cõceſſione dictum eſſet , de
maſculis tm̃.Et non puto dictum Bal.eſſe verum quãtum ad em-
phyteuſim,tamen in feudo bene habeo illud pro conſtanti:quia fi
lia non ſuccedit in feudo niſi ſit expreſſe actum, & ẽt ſi ſit expreſ
ſe conceſſum Titio pro ſe,& filijs maſculis,& fœminis nõ veniũt
fœminæ,niſi non extantibus maſculis.c.j.§.hoc aũt no. in tit.qui
feu.dare poſ.iuncto.c.j.§.pe.in tit.epĩ.vel Abb.in c.ſi filia.de ſuc.
feu.& ↄ Bal.vr̃ ẽt in effectu deciſio Bar.in conſi.incip.quæſtio iſta
a duo dubia habet &c.& in conſi.incipi.do.Amatus. & Bar.in l.vt
iuſiurandi.§.ſi liberi.de oper.liber. & Bald.in l.liberti. C.de oper.
liber.& Salyc.in l.ij.in xvij.q.cum ſequen.C.de iure emphy.& Pe.
de Anch.in cle.j.de iure patro.& in conſi.412.incip.in Chriſti no-
mine poſtquàm iſta &c.Imo. in c.potuit.de loca.vbi dicunt q̃ li-
cet in feudo recepto pro ſe,& filijs maſculis, & fȩminis verum ſit
q̃ non tranſit feudum ad fœminas extantibus maſculis,vt in iu-
rib.ſ.allegat.cum feudum de ſui nã non tranſit ad fœminas,tñ di
cunt ſecus eſſe in emphyteuſi,quia ſi recepta fuerit pro ſe,& filijs
ſuis maſculis,& fœminis,admittunt̃ oẽs pariter maſculi, & fȩmi
næ,qm̃ ſm eum ↄſtõnes feudales nõ admittẽtes fœminas cũ ſint
ↄ regulas iuris cõis.iuxta.l.maximum vitium. C.de lib.præte. nõ
debent ſeruari in emphyteuſi. Iaus ſingulare. & l.quod vero con-
tra.de legi.Et ita ſæpe in ſimilibus q̃õnibus decidunt doc. nõ ad

mittentes

ADDITIO.

a Tho. ¶ Dominus Amatus. conſilium incipit in nomine domini amen.d.Amatus & in conſi.60.incip.quæſtio iſta.& vide apoſtillam noſtram,vt ſ.

mittentes arg.de feudo ad emphyteuſim in his quæ ſunt ꝯ rõnẽ
iuris cõis,vt per Ia.de Bel.in c.j.an agna.vel.fil.per Bald.in auctẽ.ſi
quas ruinas.C.de ſac.ſanc.eccl.& in l.ij.in iij.q.C.de reſcin.vendi.
& in c.j.§.ad hæc.de pace iura.firman.& Ang.in l.de quibus.ff.de
legi.pro hac opin.facit d.§.emphyteuſim.maxime ſm illud, ꝙ in-
telligit Ant.de But.in c.in præſentia.de proba.nonibus.& Bald.in
c.in fin.de feu.da.in vicen.leg.comiſ.& in l.ij.C.de iure emph.vbi
concludunt ꝙ ſi ſimpliciter conceſſa eſt res in emph.intelligitur,
conceſſa pro illis deſcendentibus, qui enumerantur in d.§.em-
phyteuſim.& conſtat ꝙ ibi enumerantur filiæ pariter ſicut filij.Et
25 ita puto tenendum.¶ † Ad prædicta etiam vide Bald.in l.ij.C.de
iu.emphy.vbi etiam tractat an in conceſſione emphyteutica ſub
maſculino comprehendatur fœmininum, & ea quæ no.Ro.in l.
ſed ſi hac.§.qui liberos.de in ius vo.& ibi tenet, ꝙ ſub maſculino
non comprehendatur fœmininum.& no. per Arch.in d.c.ſi quis
ſuadente facit ꝙ in ſimili no.Bar.in l.liberorum.de ver.ſign.dum
vult ꝙ in ꝯctibus appellatione liberorum non veniant nepotes,
licet in alijs diſpoſitionibus ſit quandoque ſecus.Bal.tñ multum
no.in d.l.ſed ſi hac.§.liberos.per illum tex.dixit ꝙ ſi ꝯceſſa eſt em
phyteuſis pro te,& liberis venient fœminæ.pro quo & all.d.§.em
phyteuſim.Et ſic ex ꝓdictis vr ꝙ aliud eſſet i ver.filijs,ꝗ in verbo li
26 beris.& ꝗ potuerit eſſe rõ diuerſitatis,dixi in d.§.liberos.¶ † Tan
git etiam Imo.quid ſi in conceſſione fuit dictum, ꝙ cõcedatur Ti
tio pro ſe,& ſuis hęredib.in emphyteuſim,an hoc caſu illa verba,
ſuis hæredib. accipiantur pro ſuis eo modo quo accipiuntur in
§.ſui.inſti.de hære.quali.& dicit ꝙ in emphyteuſim conceſſa a pri
uato,non accipiuntur illo modo,ſed pro omnib.hæredib.& ex-
traneis,per l.ſi pactum.& l.fi.de proba.& l.ſtipulatio iſta.in prin.
& §.ſi quis ita.ſ.eo.& per no.per Bar.in l.Gallus.§.nunc de l.de li-
be.& poſth.ſed vult allegare not.per Bart.in d.§.etiam ſi parente.
& per Spe.in d.§.nunc aliqua.ver.cxiij.& per Dy.in l.in conuen-
tionalib.j.de ver.ſig.¶ Nec ob.l.ex facto.ſ.ad Trebel.quia ibi ver-
bum hæres, accipitur pro deſcendentib.ne aliàs diſpoſitio ſit in-
utilis quę ratio ceſſat hic,cũ dñs concedẽs ſemper habeat dñium
& penſionem quæ ſoluitur.¶ Nec ob.quod ſui hæredes dicantur
deſcendẽtes, quia iſtud eſt verum ſtrictiſſime ſumpto vocabulo,
alias ſecus vt patet in d.l.ſtipulatio iſta.& in dubio qñ eſt mã quę
poteſt tranſire ad extraneum dicta verba verificantur etiam in hę
rede extraneo,vt ibi patet,& Bart.in d.l.& ſi parẽte.& Spe.i d.ver.
cxiij.¶ In emphyteuſi vero conceſſa ab eccleſia vr eſſe maius du-
bium ſm eum,quia vr eſſe conceſſa pro ſuis deſcendentib.ita ſo-
nare vr illud verbum ſuis,quia extranei non dñr ſui.d.§.ſui.& ita
vr tenere Spe.in d.loco allegato.& Vber.de Bo.vt ibi refert Ioa.
An.in addi.Spe.cum quo reſidet,& etiam vr velle Bar.in d.l.Gal-
lus.§.etiam.¶ Sed dicit hic Imo.quod hæc opin.certe non vr ſibi
vera,quia vbi res de qua quæritur tranſire poteſt in hæredem ex-
traneum,tunc ſub his verbis.ſ.ſuis hęredib.veniũt extranei vt di-
ctum eſt cum ergo hodie emphiteuſis eccleſiaſtica traſire poteſt
ad extraneos,vt ipſe tenuit in hac.l.& retulit.ſ.ergo emphyteuſis
tranſibit etiam ad extraneos in caſib.in quib.ad eos tranſire põt,
ſed qñ non poteſt tranſire ad extraneos,vt emphyteuſis conceſſa
ab eccleſia Conſtantinopolita.in auc.de alie.& emphy.§.j.& no.
Spe.in d.§.nunc aliqua ver.cxv.tunc procedat opi.Vber.de Bobi.
Bart.& ſequacium, & ſubdit quod etiam in tali caſu in quo non
tranſit ad extraneos,tunc illa verba ſuis hæredibus, non ſtabunt
ſtricte ſeu ſtrictiſſime pro ſuis quia ſi ita ſtricte acciperentur non
comprehenderentur niſi exiſtentes in poteſtate non emancipa-
ti neque nepotes ex filia.d.§.ſui.qđ tamen nõ verum in caſu no-
ſtro ſm eum,quia imo etiam comprehendentur nepotes ex filio
vt probatur in d.§.emphyteuſim.& eadem rõne comprehendẽt
emancipatum non tamen comprehendent vltra nepotem.d.§.
emphyteuſim.in auctẽ.de alie.& emphyte.Addit tamen quod
quidam dicere voluerũt,quod vbi eccleſia concedit pro ſe,& ſuis
hæredibus videatur concedere pro ſuis deſcendentibus tñ.ſecus
ſi addatur verbum ſucceſſoribus vt aliquid operetur,argumẽ.l.
ſi quando.in princ.de leg.j.ſm eum certe dici poteſt, ꝙ ſatis eſt ſi,
comprehendat, & addat ſucceſſores de iure prætorio per.l.ſtipu-
latio iſta.in prin.cum gl.in ver.cęterorum.ſ.eo.& ſic non ſequi-
tur neceſſario ꝙ includantur neceſſario extranei propter dictum
verbum ſucceſſorib.& ſic non videtur talis opi.vera ſm eum etiã
ſi teneremus ꝙ emphyteuſis eccleſiæ trãſiret ad filios tantum, &
non ad extraneos, ſucceſſorem aũt ſingularem,& non vltra nõ
comprehẽdit niſi ſeruata forma.l.fi.C.de iure emph.& c.potuit.
de loc.& ita in effectu reſidet hic, & ſi bene inſpiciatr cõis eſt opi.
a qua in effectu non diſcrepat Imo.ꝙ vbi emphy.põt tranſire ad
extraneos, tunc per illa verba.ſ.ſuis hæredibus, comprehenden-
tur omnes etiam extranei,aliàs autem ſolum comprehenderentr
illi deſcendentes ad quos tranſire põt.bene facit.l.iciendũ de ver

bo.ſig.Et in hoc adde ꝙ vltra prædicta idem tenuit Ant.de But.
& alij in c.in præſentia.de proba.Sal.in l.j.in xx.q.de iure emph.
& Pau.de Liaza.in commento.d.c.potuit.ad fin.vbi tranſit cum
Spe.in d.ver.cxij.& idem ſenſit Bald.in l.fi.maxime in vj.& vij.q.
C.de inſt.& aliquid per eum in d.l.liberti.C.de ope.liber.idem
tenet Ang.in l.fi.de conſt.prin.& Bal.Ang.& Imo.in d.§.etiam ſi
parente.& Imo.in d.c.potuit.Dum autem hic dixit Imo.de ver.
ſucceſſoribus.adde ꝙ Sal.in d.l.j.in xx.q.vult ꝙ vbi aliàs illa ver-
ba,ſuis,& hæredibus.comprehendant in emphyteuſi ſolum de-
ſcendentes prout ipſe tenuit argu.l.fin.§.cui dulcia.de vino,tri.&
oleo leg.vt retuli.ſ.tñ ſi vltra dicta verba eſſet verbum,& ſucceſſo
ribus,tunc propter talia verba comprehenderentur etiam extra-
nei.alle.l.in conuentionalibus.j.de ver.ſig.vbi hoc non probatur.
& ꝯ eum facit optime deciſio Imo.hic fundata in d.l.ſtipulatio
iſta.in prin.cum gl.in verſ.cæterorum iuncta.l.veteribus.¶ Et dũ
dicit Imo.ꝙ hic intelligitur de ſucceſſore vniuerſali non ſingula-
ri intellige ſemper niſi adiecta eſſent illa verba,pro ſucceſſoribus
quicunque,vt no.decidit Bal.in c.j.de prohi.feu.alie.per Fed.& in
c.j.§.dotare.qualiter olim feu.po.alie.nam tunc ſm eum poterit
comprehendi legatarius quamuis ſit ſingularis ſucceſſor arg.l.ad
tempus.§.j.de vſucap.& in d.l.in conuentionalibus.faciunt;not.
27 per eundem Bal.in l.j.de re.diuiſi.in xxx.q.¶ † Et de hoc an appel
latione ſucceſſorum veniat ſingularis ſucceſſor,vel qui, vltra prę
dicta vide in l.quædam.§.nihil.cum.&.ſequen.& ibi per doct.ma-
xime Bal.& Ang.ſ.de eden.& legitur, & notat in l.ſtipulatio iſta.
§.ſicut.ſ.eo.& per Bal.no.in l.ſi ubi.§.pactum.de pac.& in l.j.xlv.
q.cum ſeq.de rerum diuiſion.& in l.emptorem.C.loca.& dixi in
d.§.nihil.Et an ipſa emphyteuſis poſſit transferri in legatarium
ſingularem ſucceſſorem dixi poſt alios in l.ſi domus.§.fin.de leg.
j.Et ad ea quæ proxime dicta ſunt de ſingulari ſucceſſore faciunt
ea quæ dicuntur in illa quęſtione qua quæritur, an emphyteuſis
recepta pro ſe, & hæredibus tranſeat ad hæredem inſtitutum in
28 re certa de qua.ſ.remiſſiue dixi.† An autem quando eſt recepta
emphyteuſis pro ſe filijs, & hæredibus, & emphyteuſis erat talis
naturę,quod poterat trãſire ad omnes hæredes etiam extraneos,
quo caſu tranſit ad hæredes etiam ſi non ſint filij,vel deſcenden-
tes, vt dictum eſt.ſ.modo pone ſi contingat aliquo caſu aliquos
eſſe filios pro parte hæredes, & aliquos eſſe extraneos pro parte
hæredes an debeant pariter omnes admitti pro portionibus hæ-
reditarijs ad emphyteuſim, an vero primo filij tantum ſi ſunt hæ
redes, & iſtum articulum non reperio in proprijs terminis ſpeci-
fice tactum, eſt verum quod Im.in d.l.Gallus.§.etiam ſi parente.
in fi.tangit in ſimili.quæſtio.ſi teſtator inſtituit fratrem,& ſi dece
deret ſine liberis ſubſtituit Titium,& eius filios,& hæredes,& cõ
tingat dictum fratrem inſtitutum decedere ſine liberis, videtur
ſm eum quod ex ordine ſint prius vocan.filij iſtius Titij mortuo
Titio,quam extranei hæredes iſtius Titij arg.l.cum pater.§.pe.de
legat.ij.& dicit ꝙ non obſtat ea quæ not.in l.Gallus.§.j.de libe.&
poſt.vbi vr velle,ꝙ quando aliquis relinquit Titio,& filijs Titij,ve
niant ſimul Titius,& filij,quia rñdet Imo.iuxta.l.fin.C.de impu.
& alijs ſubſt.ꝙ illud procederet quando diſpoſitio ſit de pręſenti,
ſed in caſu ſuæ qõnis collata fuit diſpoſitio in certum euentum in
quem conſtat teſtatorem conſideraſſe ordinem cum prius videa
tur vocaſſe Titium quam filios propter illud verbum & hęredes,
ſubiunctiuum poſt verbum filios,cum viuens nõ habeat hrẽdem
l.j.ſ.de hære.vel actio.vend.& iſtud dicit prima facie applaudere,
& videri fuiſſe de mente diſponentis.Ergo cum & in caſu noſtro
receptio facta de emphyteuſi pro ſe,& filijs,& hęredib.vr facta or
dine ſucceſſiuo, & collata in filios in euentum cõdõnis.ſ.mortis
ipſius recipientis,vt hic per Bar.deberemus dicere eſſe idem in ca
ſu noſtro.Tñ puto ꝯtrium eſſe verius.ſ.ꝙ pariter omnes admittan
tur in caſu noſtro,quia cum in re quę eſt de ſui natura tranſitoria
ad quoſcunq; hęredes non tranſeat res ipſa niſi pro hæreditaria
portione ad filios,attento ꝙ recipiens videtur vocaſſe filios,vt hę
redes, per not.in l.ſi tibi.§.ſi pactus.de pact.vt dictum fuit.ſ.per
ꝯñs vr vocaſſe eos per nomina appellatiua,ſeu hæreditaria, ideo
pro portione hẽditaria ſolũ pñt præſenti admitti.l.quoties.& l.ſe
quen.ad Trebellia.ergo filij non poſſunt admitti niſi pro parte
pro qua ſunt hæredes,& pro hac opi.etiam facit text.in c.Ray.de
teſtam.vbi pater vni filię ſi decederet ſine liberis ſubſtituit aliam
filiam,& filios eiuſdem filię ſubſtitutæ, & tamen ibi tex.præſup-
ponit ꝙ eodem tpe vocantur ad ſubſtitutionẽ.ſ.filia ſubſtituta,&
eius filij,ꝗuis primo nominata fuerit filia, & ẽt quamuis ſm or-
dinem charitatis filia ſit primo repreſentata, & nihilominus ibi,
in futurum euentum fuit collata diſpoſitio.vnde Bald.expreſſe
in l.Gallus.§.quidam recte, proprie in terminis dictæ quęſt.for-
matæ per Imo.in d.§.etiam ſi parentem.tenuit contrarium eius
quod tenet Imo.& dicit Bal.quod etiam ita ſentit Bar.in d.§.qui-
dam

dam recte per l.interdum in prin.ff.de hæredi.instit.¶ Non obst. d.l.cum pater.§.pe.quia ibi testator locutus est alternatiue nõ copulatiue,vt in casu proposito,inter quę est differẽtia quo ad hoc, vt per Bar.& alios in d.§.quidam recte.& ad hoc facit, quia videmus ꝙ quando pater recepit pro se,& filijs masculis, & fœminis, fœminę veniunt pariter cum masculis ad emphyteusim quãuis, masculi fuerint primo nominati ,vt cõclusi.s.& secutus sum opi. Bar.& sequacium in d.§.si liberi.& ad hanc quæstionem vide etiã quæ no.Bal.in l.j.C.de iure emphy.vbi de hoc aliquid pungit,sed tamen eius decisio non bene seruit ad principale propositum, & suam opinionem quam ibi tenet tanquam ꝯ cõem opinionem aliorum reprobaui.s.dum tetigi an si pater stipulatur pro se,filijs,

29 & hæredib.requiratur ꝙ sit filius,& hæres. ¶ † Tãgit vltimo,Imo. hic an quando consueuit concedi in tertiam generationem emphyteusis ecclesiastica si conceditur in quartam vitietur cõcessio in totum,& dicit,ꝙ Bar.in auct.qui rem.C.de sac.san.eccle. tenet quòd sic,sed ꝙ Bal.tenet contra in auct.si quas ruinas.eod.titu.ne vtile per inutile vitietur, dicit Im.ꝙ posses dicere cõcordando opi. quod aut dicitur cõcedo vsq; in quartam generationem, & quia concessio est vnica nullo modo valeat.secus si dicatur in tertiam, & quartam, generationem quasi tunc duæ censeãtur cõcessiones arg.l.scire debemus.in prin.s.eod.ideo tunc vtile per inutile non vitiatur,vt in iuribus vulgaribus,vel ſm eum dici potest quod in distincte vera sit opi. Bar.ex quo fit.l.prohibente. per l.si libertus minorem.adfi.de iur.patro. & per id quod in filijs per dictam.l.si libertus. dictum fuit in l.stipulatio hoc modo concepta.s.eod.de quo articulo vide vltra prædicta per Bar.in consi.inci. visa quadã concessione &c.& per Bal.in l.si pupillorum.§.fin.s.de rebus cor. & in l.quæcunque. in princi.C.de bonis quæ libe. & in l.etiam.s. sol.mat. Ang.in §.emphyteusim.in auctē.de non alie.& per Ioan. Cald.in consi.192.inci.articuli super quibus &c.per Io.de Imo.in c.ex parte.de feu.per Ro.in l.j.§.pe.s.eo.& puto ibi tetigisse,tamẽ hic plenius , sed omitto cum ista .l.fuerit plusquàm mediocriter

30 onerata.† Tangit etiam hic Bar.an pater possit stipulari filio emãcipato,& eꝫ dixi in l.quicunque.§.si quis ita.s.eo.ti. vide omnino de materia Bal.in l.Caius.s.sol.ma.vbi tangit de istis omnibus,& etiam quid in matre,de quo etiam hic per Bar.& de prædictis vide per Bal.in l.executorem.C.de exec.rei iudic.& ibi etiam tangit quid etiam in patre,& filio nãli,de quo dixi.s.post Ange. hic.

31 † Tangit etiam ibi Bal.quid de transuersalibus.de quo etiam per gl.& Bar.in l.fideiussoris.s.de pact.& in materia etiam vide Saly. post alios in l.ij.C.de contrahen.& commit.stipu. & communes conclusiones sunt cum Bar.ideo pro nun comitto.

Sçęuolæ. LEX XXXI.

1 *Adiectio proprij nominis futuri hæredis promissoris pro non facta habetur quãtum ad hoc vt omnes hæredes teneantur ex contrafactione hæredis nominati.*

2 *Hæredes plures tenentur ad interesse pro hæreditarijs portionibus pro obligatione defuncti.*

1 IVlianus. † Adiectio, proprij nominis futuri hæredis promissoris pro non facta habetur,quantum ad hoc vt omnes hæredes teneãtur ex contrafactione hæredis nominati.

2 † Et intelligit hanc legem Bar.in l.continuus.§.fi. circa fi.s.eo. ꝙ hic prohibuit hæres nominatus, vnde tunc committitur obligatio ad interesse pro hæreditarijs portionibus contra omnes hęredes,& sic secus esset si alij hæredes non nominati prohiberent, quia non committitur tunc stipulatio ꝯ aliquem vt ibi per eum. Sed Imo.hic dicit hunc intellectum videri repugnare aliqualiter huic literę quæ videtur innuere ꝙ ẽt si cohęredes prohibeant cõmittatur stipũo,vnde dicit posse cõcludi ꝙ dictum Bart.procedat qñ sperabat plures hrẽdes futuros,& vnum solum noiauit, si autẽ putabat vnũ solum hrẽdem futurũ quem nominauit,tũc ẽt cohęredes teneantur non prohibere.at.l.tale pactum.§.fi.ff.de pact.& dicit ꝙ hoc vr̃ innuere ista gl. quæ dicit superuacuo fuisse appositam personam Titij.de qua tñ dicit esse dicẽdum,vt latius veniet dicendum per eum in l.ꝯtinuus.& pro distinctione q̃ fecit ipse vide Bar.hic.& in d.l.ꝯtinuus.§.fi.in ver.quæro quid si illũ &c.Raph. hic trãsit cum opi.Bar.per l.continuus.§.fi.& ideo ſm eum male dixit gl.j.hic , dum dicit ꝙ superuacuo fuit adiecta persona Titij. Tñ dic,ꝙ tex.in d.l.continuus.non vr̃ facere ad propositum , qm̃ ibi tractatur an quis stipulari,& acquirere possit vni tñ ex hrẽdib. & distinguit inter stipũonem dandi,& faciendi, hic aũt loquimur an quis possit vnum ex hædib.suis grauare,& obligare, vt hic, & in l.cum qui ita.allegata in gl.& ibi dr̃ ꝙ nõ,sed ꝙ omnes tenent. Pa.de Ca.hic non facta mentione de prædictis dicit tex.hic dũ dixit qđ si phibeat debere exponi Titius.s.noiatus,& idem ſm eum erit si quis aliorum hrẽdum prohibeat , aliàs aũt ex prohibitione facta a Titio ipse solus Titius teneret̃ at.l.iij depositi.s.depo.quæ verba nullum videnẽ hr̃e saporem , tum quia ꝯdicunt his quæ dicit Bar.in d.l.continuus.§ fi.de quo Pau. de Cast. hic nullam facit mentionem,tum ẽr quia lex.iij depositi. nõ facit ad propositum nostrum,quia ibi est speciale in ꝯtib.bonæ fidei, vt declarat Bar. in l.iij.§.Cato. in v.oppo.s.eo. Item ibi non fuit facta mentio de vno hærede tantum. Adde ꝙ Imo.Raph.& Pau.de Cast. in d.l.cõtinuus.§.fi.videntur transire cum opi.Bart.quę videtur mihi vera nam rõ propter quam in casu.d. l.cum qui.§.j.adiectio vnius hæredis superuacua est,quia vnus hæres vltra portionem hæreditariam nõ repræsentat personam defuncti. l.cum cinerem.C.de rei vendi.& no.glo.in l.ij.§.fin.j.de preto. stip.vnde si promitto ꝙ Titius hęres meus dabit tibi centum,ideo non possum eum solum obligare in centum , quia hr̃ pro extraneo vltra partem pro qua est hæres,& ego non possum obligare extraneum.§.si quis alium insti.de inuti.stip. sed ista ratio cessat in promissione facti negatiui,de quo hic cum cohæreat personæ hęredis,& sic fit indiuiduũ d.§.Cato.& ibi notabiliter. Dicit etiã Ange. hic ꝙ ratio ꝑꝑ quam tex.hic dicit omnes alios hrẽdes teneri,quia futura persona hrẽdis exprimitur,& q̃a forte non credebatur promissorem alium hrẽdẽ habiturum nisi vnum.alleg.d.l.cum qui.Sed dicit Imo.ꝙ ista verba Ang.debent intelligi prout ex.s.dictis per eum patet,& prout dicetur.in l.si sic.j.e.& in d.l.continuus.dic, quod verba Ang.non sunt recte posita, quia etiam dato quod putasset alios futuros ibi esse hæredes haberet locum iste tex.Et si aliter diceremus esset diuinare ad istum tex.Pręterea rõ ꝑꝑ quam post conuentionẽ omnes hic tenentur est,quia succedit obligatio ad interesse ex cõtractu defuncti,vnde cum interesse sit diuiduum diuiditur inter hæredes pro portionibus hæreditarijs. l.stipulationes non diuiduntur.ver.Celsus.& l.ij.§.fi.s.eo.& non cohęreat personæ ipsius nominati sicut cohęreat ipsum factum principale negatiuum , merito tenentur omnes , & hanc rationem sensit Bart. licet non ita clare in d.l.continuus vnde cum hæc ratio locum sibi vendicet iã quando putasset promissor alios quam nominatum futuros sibi hæredes esse ergo &c.Et vide in mã ea quæ dixi in l.cũ qui ita.§.j.

1 *Dare qui tenetur,si det adiecto, & de euictione non caueat potest conueniri a principali creditore,ac si non dedisset vt consequatur cautionem si sua interest , vt quia potest ab adiecto repetere,aliàs secus.*

2 *Dare qui tenetur licet det non liberatur nisi de euictione caueat.*

3 *Euictio vbicunque debetur alicui , tamen ante ipsam rem euictam videtur agi posse vt sibi de euictione caueatur.*

4 *Cautio de euictione ad hoc vt præstetur quomodo sit formandus libellus.*

5 *Stipulator , potest per actionem mandati repetere illud , quod fuit solutum adiecto , in stipulatione ad solutionem recipiendam , nisi donationis causa illum adiecerit*

6 *Euictionis actio non competit re euicta illi cuius non interest non posse agere de euictione.*

7 *Euictionis actio non competit legatario pro re legata euicta.*

8 *Euictionis actio an competat donatario contra donatorem pro re donata euicta.*

9 *Euictionis actio an competat emptori contra venditorem,si emptor illam alteri donauit,& fuerit a donatario euicta.*

10 *Euictionis actio an competat contra venditorem, si res vendita euincatur ab eo cui fuit per emptorem donata.*

1 §.Qui fundum. † Qui tenetur ad dandũ si det adiecto,& de eui. non caueat põt conueniri a principali creditore ac si non dedisset,vt cõsequatur cautionem si sua interest,vt quia potest ab adiecto repetere , alias secus hoc dicit.¶ In tex.ibi,quamuis fundus Titio traditus sit. subaudi,& etiam dominium translatum, vt quia tradens erat domi-

a nus.† Ex hic habes singulariter notare ſm Pau. de Cast. quod ille qui tenetur ad dandum licet det , non liberatur , nisi de euic.caueat,quia adhuc euinci posset per seruianam , seu hypothecariã. l.si rem meam.j.de solu.& hoc siue teneatur in genere. l.cum q̃s. §.qui hominem co.nt.siue in specie,vt hic,& probatur in l.fin.in fi.de conditio.ob cau.& sic facit ista duo.s.quia dñium transferat, & de euic.caueat liberatur ab obligatione qua tenebatur dare,& si postea res euincatur per hypothecariam in illam obligationem non rescindit,sed ꝯ eum agitur ex cautione,si aũt dat, & non caueat perinde põt conueniri ac si non dedisset,vt hic,& in d.l.si rẽ & vide Bar.in d.§.qui hominem.Sed qñ quis teneẽ ad ꝯhendum tunc distinguitur aut in genere,& tũc idem , an in spẽ, & tũc aut ex causa onerosa,& idem vt teneaẽ de euictione. aut ex causa lucratiua, & tunc secus ita dicit notari per glo. & Bart.in l.si a substruto.§.fi.cum l.seq.de leg.j.vbi est omnino videndum ſm eum. ¶ Adde inquantum ipse secutus Bar.dicit quod transferendo dominium,& præstando cautionem est liberatus a pristina obligatione, qđ idem tenuit Bar. in l.si quis aliam.j.de solu.per d.l.fin. per quam ita singu.limitat.d.l.qui rem.j.de solu.sed Imo.in l.Aristo.§.Labeo.s.de do.refert circa hic vnũ quod si esset verum esset bene

bene notandum, nam dicit ꝙ si donatario seu cui species dari de
beat, tradita est ipsa species aliena, & cautum est de eui. ꝙ tradens
liberatur ex primiua actione, & obligatione q̃uis dominiũ nõ
transtulerit, ita dixit ipse quosdam tenere per d.l.fi.de condit. ob
cau. vbi dicunt casum esse singularem. ¶ Sed certe Io.de Imo.in d.
l.Labeo. illa l.hoc non dicit si bene inspiciatur, quia illa lex dicat
ꝙ possit agi ex actione primiua si appareat rem esse alienam, nã
stare põt ꝙ plures actiones ad idem possunt competere facit ſm
eum l.stipulationum aliæ.ver.conuentionales.s̄.eo. & in hoc vr̃ ꝙ
ipse melius sentiat, & ita etiam vr̃ esse de mente Bar.in d.§.q. ho-
minem.in distinctione quã ibi ponit in fi.& hoc ibi expresse aper-
tit Pau.de Ca.per ibi no.per Bart. quia taliter tradens perfecte nõ
adimpleuit ad id, qđ tenebatur Rapha. etiam hic de hoc aliquid
pungit, & dicit ꝙ ista cautio interponit̃ in casu huius.§.post tradi
tionem, quia dubium est an per illam traditionem sit transla-
tum dñium in stipulatorem, qm̃ multis modis possibile est, ꝙ pro
missor ante istam traditionem transtulisset dñium in alium. vnde
cum apparere non possit, cauetur ꝓꝑ hoc etiam ꝓꝑ expensas. fa-
cit ꝙ dicam.j.proxi.allegando gl.in l.cogi.io prin.ad Trebel. & iõ
dicit se putare ꝙ liberetur promissor in casu istius. §. a prima ob-
ligatione qua tenebatur ex promissione, & ita dicit se intelligere.
l.si domus.§.j.ff.de lega.j. & d.l.fi.licet ſm eum Bar.videat̃ sentire
ꝯtrium in l.alias.j.de solu. sed corrupte alle.& puto ꝙ voluerit alle
gare Bar.in d.l.si quis aliam. Tñ ista opi.Rapha.mihi non placet,
quia tex.in d.l.fi.præsupponit ꝙ res erat tradentis, & tñ ibi tex.in
distincte dicit necessariam etiam esse cautionẽ, nec mirum, quia
q̃uis res esset tradentis tñ poterat esse alteri hypothecata, & sic
posset per hypothecariam euinci. d.l.si rem. ꝓpterea vtiliter fuit in-
troductum debere caueri. Vnde teneo cum Bart. cum quo etiam
transit Ang.in d.§.qui hominem. Tñ vno modo põt limitari opi.
Bar. vt no. voluit Raph.in præalleg.§.qui hominem. vbi dixit ꝙ in
quantum Bar.ibi dicit præstantem cautionem non liberari a pri-
ma oblĩone, procedit qñ non apparebat an res quam debitor tra
debat creditori esset alteri obligata, nam si appareret ꝙ esset alte-
ri obligata, teneretur debitor eam liberare, non aũt cauere, & si
eam non liberet non erit liberatus a creditore. alle. l.j.§.si hæres.s̄.
3 ad Treb. bene facit l.si ex prædijs. C.de euic. ¶ †Secundo no. ꝙ vbi
cunque debetur euictio alicui tñ ipsam rem euictam vr̃ agi posse
vt sibi in effectu de euic. caueatur, ꝙ ſm Io.de Imo. hic vr̃ mirum
cum non videatur interesse ipsius creditoris si non cauearit per
dationem fideiussoris, sed ꝓ simplicem, & nudam cautionẽ, sed
potes ſm eum dicere ꝙ creditoris interesset plures actiones habe
re, vt in §.sic itaq; insti.de actio. præsertim cum hoc casu clarius sit
jus ꝙ oritur ex ipsa cautione præstita de euict. cum directo ad id
præstetur, & ad id tendat. Facit ſm eum quod not. Bar.in l.si fini-
ta.§.eleganter.de dam.infec. Adde ꝙ no. ꝓ gl.in l.cogi.in princ.in
ver. defensum iri.ad Treb.& in l.pe.in versi. cautela idonea. C.de-
po.& l.si pupillus.in prin.in ver. ꝯdemnare debet.de noua. quib.
locis apparet cautelam vtilem eẽ, licet interponatur super eo ad
qđ de iure tenebatur cauere, etiã si de nouo cauisset. Bene facit.l.
ratio.§.si inter.de ac.emp.& l.harum.ff.si seruit.vend.iuncta. l.quo
ties.la.ij.de seruit. Et de hoc qñ agi possit ante euictionem, vt ca-
ueatur de euictione remittit Imo.hic ad.l.ij.cum ibi no.s̄.de euic.
4 & ad.d.l.si domus.§.j. ¶ †Tertio not. formam libelli quæ in casu
isto colligit̃ ex isto tex. q.a peti debet fundus ad effectũ vt petenti
caueat̃ de eui.de quo dic vt hic ꝓ Bar.& ꝓ Cyn.& Bar.in l.exhibi-
tionis.C.ad exhi. ꝓ Bar.in l.iij.§.si reddita.ff.ꝯmo.& in l.elegãter.
§.non solũ.ff.de dolo. Et pro intellectu huius tex. & eius ꝙ proxime
dixi in hoc notabili q̃rit iuxta hic Pa.de Ca. quæ sit rõ ꝙ hic debet
agi directo ad fundũ, vt agens ꝯsequat̃ cautionem, & rñdet ꝙ hic
ꝯtus erat stricti iuris, ideo nõ venit iure actionis nisi illud ꝙ in eo
fuit deductũ, sed cautio deducta nõ fuit, & sic duntaxat venit iu-
dicis offõ mercenatio ꝙ ꝓ se non põt intentari, iuxta l.iij. cũ ibi
no.C.deposi. Ideo ẽt post traditum fundũ ꝯseruat̃ actio ex stiplõ-
ne ad ipm fundũ, vt possit stipulator cautionẽ ꝯsequi alr̃ non pos
set. facit.l.iij.§.Iulia.s̄.de eo ꝙ certo loco. sed si ꝯtus eẽt bonæ fidei
vt emptionis, tunc facta traditione, & omissa cautione ageret̃ re-
cta via ad ipsam cautionẽ, quæ venit iure actionis. l.ex empto. §.ẽt
ff.de act.emp.& l.ij.s̄.de euict. cũ ibi no. Tñ Raph. dicit se dubitare
an in ꝯtu bonæ fidei possim petere principaliter vt caueas, & di-
cit ꝙ tex.in d.§.ẽt facit ꝙ sic. sed in ꝯtrium dicit facere. l. ẽt j.de sol.
& dixit se dicturum in l.si rem.j.de sol. vbi de hoc nihil dixit, & vo
luit forsan allegare. d.l.ẽt dum loquit̃ illa. l. de euictione ex testõ
quæ habet instar bonæ fidei. l.in minorum. C.in qui.cau.in integ.
rest. non est necessa. sed potes rñdere ex no. ꝓ Bart. in d.l.si hr̃s.de
5 eo ꝙ cer.lo. dum declarat d.l.in minorum. ¶ †Quarto no. ꝙ stipu
a lator põt ꝓ actionẽ mandati repetere illud ꝙ fuit solutũ adiecto[a]
in stiplõne ad solõnem recipiendam, nisi donationis cã illum ad
iecerit de quo dic vt hic ꝓ Bar. post gl. cum quo alij transeunt. Et
an possit reuocari ꝓ stipulatorem talis facultas soluendi adiecto
ꝯcessa promissori sicut põt mandatum reuocari, dic vt in l.vero ꝓ
curatori, & in l.si cum Cornelius.& in l.aliud.& in l.fi.j.de sol. ad
6 quod ẽt vide ꝙ dictum fuit post mo.in l.liber hõ.§ fi.s̄.eo. ¶ †Vlti.
no. illum cuius non interest non posse agere de euic. re euicta, &
non dr̃ sua interesse, si euincat̃ non sibi, sed eius singulari successo
ri ab eo cãm lucratiuam habenti, ꝙ intellige vt dicenir post gl. fi.
¶ In gl.j.ibi ꝯtus ꝓcedit, &c. licet hanc gl. sequatur Pet. tñ eam re
7 probãt alij Dy.Bar.Ang.& Mod. vñ dic vt hic ꝓ Bar. ¶ †In ea.ibi,
ab eo peti põt, &c. ꝯnum sentit gl.ij.in l.si domus. §.de euictione.
de le.j. vbi voluit ꝙ qñ res legata pro qua debebat̃ euictio fuit tra
dita ꝓ hr̃dem legatario nulla ei ꝓ hr̃dem p̃stita cautione de eui.
sit extincta actio ex testõ, adeo ꝙ non põt legatarius amplius pe-
tere rem vt ꝯsequat̃ cautionem, & inquantum ad hoc illa glo. re-
prehendit̃ cõiter, & vr̃ ꝯ istum tex.& d.l.si rem.& ꝯ.d.§.de euic. in
prin. vbi probat̃ ꝙ per solõnem factam ꝓ hr̃dem non fuit libera-
tus hæres ab ista actione ex testõ, q.a perfecte non tradit, vt ibi, &
in d.l.ẽt. Dicit tñ Imo. ꝙ ista glo. possit saluari intelligendo ꝙ velit
ꝙ post rem solutam non possit principaliter peti cautio, vt ipsa.s.
cautio p̃stet̃, q.a ad ipsam cautionem principalr̃ petendam non cõ
petebat actio, vt s̄. declaraui. Sed dic ꝙ nõ põt negari quin illa gl.
male dixerit, inquantum voluit resoluta absq; cautione esset ex-
tinctam ipsam principalem actionem ex testõ, q.a est ꝯ iura ꝓxi-
me allegata, & ẽt ꝯ istum tex.& ẽt circa id qđ tangit gl. retigit hic
plenius Pau.de Ca. vltra alios, dicens ꝙ si quærit̃ an si deficiat ali-
quod ius ad illud ꝙ deficit agi debeat an vero ad totũ vt ꝯsequat̃
illud qđ deficit, dici debet aut deficit pars quota, & agit̃ ad illam
tñ, q.a ad illam tñ durat oblĩo, & actio. l.si stipulatus.§.fi. j.de sol.
aut deficit pars integralis, vt vsusfru.& tunc idem, vt agat̃ ad illud
tñ non tñ eo ꝙ in illo tñ duret oblĩo, & actio. immo durat in to-
to. l.si ita stipulatus fuero.& l.si Titius.§.fi.& ibi per doct.s̄.e.& in
l.si non sortem.§.fi.s̄.de ꝯdi.inde.& Bar.s̄.e.l.cum q. ita.§.pe. Aut
non deficit pars quota, vel integralis, sed aliud, tunc aut ius defi-
ciens est tale ꝓ ꝙ tota res põt aduocari, vt q.a erat alteri obligata,
& tunc ex ꝯtu stricti iuris agit̃ ad totum, agit̃ ac si datio, vel tradi
tio facta non esset. l.si rem.j.de solu. Aut est bonæ fidei, & tunc ad
nihil põt agi, sed expectat̃ ꝙ euincat̃, dum tñ cautio fuerit præsti-
ta, nam sufficit venditori rem tradere, & de euic. cauere, vt ab ob-
ligatione qua tenet̃ tradere liberet̃, licet res possit euinci, q.a non
põt agi nisi secuta euict. l.hr̃e licere. ff.de euict. si vero erat tale qđ
ꝓꝑ qđ non poterat tota res euinci, sed erat tale ꝙ minuebat de so
luto, vt q.a tradit̃ res deteriorata, vel cum seruitute cũ deberet tra
di libera, tunc si tradens tenebat̃ ex ꝯtu bonæ fidei põt ꝯueniri,
vt tradat ac si nõ tradidisset, vt sic ꝯsequatur id, qđ deficit l.iij.§.si
reddita. ff. cõmo. Idem si sit stricti iuris, & esset talis quæ in hoc
haberet instar bonæ fidei, vt actio ex testõ, vt l.hmõi.§.ædes. ff. de
leg.j. Idem si actio erat arbitraria rõne loci. l.iij.§.idem Iulia. de eo
ꝙ cer.lo.& extra istos casus aget̃ non actione ex eo ꝯtu, sed actio
ne de dolo vel in factum. l.exhibitionis. & ibi ꝓ Cy. C.ad exhi.&
in l.eleganter.§.non solum.s̄.de dolo.& ꝙ no. Bart.in l.qui sibi.§.
j.j.de sol.& dicit Pau.de Ca. ꝙ articulus. est difficilis ꝙ ibi patet ꝓ
prædicta ſm eum. Adde ꝙ in quãrum dixit ꝙ in ꝯtib. bonæ fidei
non poterat agi nisi secuta eui. ꝙ imo ẽt non secuta euict. poterit
agi non dico actione ex stipulatione de euictione, sed actione ex
ꝯtu principali, puta actione ex empto si ꝯtus qui præcessit fuit
emptionis, probatur in l.ex prædijs. C.de eui.& in l.non tñ.& in
l.si ei cui.ver.idem si dño.de euict.& est bona glo.in l.qui rem.C.
de eui. Non ob.d.l.hr̃e, quia fateor ꝙ non põt agere ex eo capite
euictionis, vt ibi cum non sit secuta, sed bene põt agere ex eo ca-
pite ꝙ non sit perfecte tradita, vt in iuri.s̄.alle. reliqua dic vt plene
8 tradit̃ in d.l.exhibitionis. ¶ †In gl.fi.ibi, nõ tenetur de euic. Ange.
hic dicit ꝙ Dy. hanc gl. reprobat, dicens ꝙ imo tenet̃ de euic. etiã
donans hic, cum non inceperit donatio a traditione, sed a ꝓcedẽ
ti ꝯuentione ꝓ no. per gl.in l.Aristo.§.fin.de dona. & in l.ij.C.de
eui. Sed dicit Imo. gl. posse saluari, quia quo ad adiectum animo
donandi, verum est ꝙ stipulator non tenetur ei de euict. eo q.a sti
pulator nihil promisit adiecto, sic non incepit donatio a præce-
denti ꝯuentione, iuxta no.in d. l.Aristo. & in hoc casu soluet̃ ista
gl. ¶ Sed si q̃rat̃ an ipse principalis ꝓmissor si promittat ex cã do
na. teneat̃ stipulatori de euic. ẽt ex̃ illos duos casus q. sequunt̃ hic
in gl. & cõiter ꝯcludit̃ ꝙ sit cũ respectu ipsius ꝓmissoris do[illegible] in-
cipiat

ADDITIO.

a ¶ Adiecto. Dic ꝙ dummodo solutio fiat adiecto sciente se adiectum semper cõ
petit actio, quia speciale est in ꝯtu mandanti ꝙ possit constitui procurator licet
sit absens etiam si non interueniat nuncius, vel epistola ita videtur probari in l.
j.in fi.cum seq.s̄.de procu.& ita decidit Bal. per illum tex.in l.j.C.eo.

cipiat a ꝓcedenti ꝯuentione, vt est casus hic in prima parte. ¶ Et subdit Imo. esse no. ex hic tex. cum gl. quare stipulator nō agat de euic. in vlti. casu posito hic in text. nā rō est, q̄a non interest sua ex quo tenet̃ de euic. si euincat̃ illi adiecto aīo donandi, & est rō quare in hoc vlti. casu liberet̃ ꝓmissor statim soluēdo adiecto Ang. vero dicebat rōnem eē quare liberet̃, q̄a sibiipsi debet imputare donatarius cur nō fecit sibi caueri de eui. al's. n. non liberaret̃ donās cū de eui. teneat̃ ex quo donatio īcipit a ꝯuētione, vt dictum est. Sed dicit Imo. ꝙ in hoc Ang. est inepte locutus, q̄a si ꝯsideremus ipm̄ adiectum q̄ donatarius est respectu stipulatoris, & ipse adiectus non poterit petere cum nil fuerit sibi promissum dari. Si vero ꝯsideremus stipulatorē q̄ donatarius est respectu promissoris, & tunc nun interest sua hoc petere ab eo q̄ soluit adiecto, vt patet ex prædictis, & bn̄. Adde m̄ circa ꝓdicta ꝙ licet qn̄ donatio incepit a ꝓcedenti ꝯuentione verū sit ꝙ teneat̃ de euic. donatus, tn̄ illud intelligas esse verum qn̄ fuit promissum ex cā donationis, rē dari. secus si fuisset promissum ſpēm tradi, q̄a tunc in ti. lucratiuo nō venit euictio. l. si a substituto. §. fi. cū l. seq. iuncta gl. & ibi Bar. & alij de leg. j. ꝙ no. Si aūt ex cā donationis simplr̃ promittuntur ſpēs absq; verbo dari vel tradi, dic ꝙ subintelligit̃ dari, & sic veniet euictio. l. si ita. §. j. ff. de ꝯh. empt. & ꝓbat̃ in l. nemo rē suam vtiliter. & ibi Imo. s̃. eo. iuncta. l. vbi aūt. §. fi. s̃. e. vt no. ꝑ Bar. in l. si fundū. certo die. s̃. e. & in l. cū mota. C. de transa. & ꝑ Bal. in l. j. C. de iure do. & in d. l. si a substituto. §. fi. Alijs modis pōt limitari illa distinctio, q̄ tradit̃ hic in gl. fi. & in d. l. Aristo. §. fi. dum tractat̃ an donatarius

a possit agere de euictione,[a] vt colligit̃ ex no. ꝑ Bar. hic in vl. q. & super ca addā. j. statim. ¶ †Extra gl. q̄rit̃ hic Bar. multū vtiliter, vendi

9 di tibi rē, & de euic. promisi, postea tu istā rem alij donasti, & donatario res fuit euicta, an tu emptor possis agere de euictione, & tenet ꝙ non, q̄a tua non interest cū non tenearis de euict. vt hic. qd̄ limita, vt hic ꝑ eū. & cū Bar. transeunt hic Ang. & Pau. de Ca. Sed adde ꝙ illa limitatio q̄ hic ponit Bar. volens ꝙ si dicta donatio non fuit simplex, sed cā remunerādi possit donans ꝯ venditorem agere de eui. fuit Ray ꝑ l. idemq;. §. fi. ff. man. Et dicit Rapha. ꝙ ista limitatio est satis ęqua, tn̄ ꝯ eam facit, q̄a actio de eui. datur ad interesse. l. emptori. C. de eui. sed q̄d interest dicti donantis ꝙ euincat̃ ei cui donauit ipse cā remunerandi, & si interest non est interesse ęstimabile, & rn̄det ad l. idemq;. ꝙ loquit̃ in casu diuerso, & forte voluit dicere ꝙ agebat donatarius, sed in casu nr̄o agit

b donans. Tn̄ sustinendo[b] Ray. pōt dici ꝙ limitatio ꝓdicta satis probat̃ in l. idemq;. §. fi. cum l. seq. nā ibi fideiussori liberato ex cā donationis remuneratorię dat̃ actio mandati ꝯ debitorē principalē ad totā quantitatē, in qua liberatus fuit fideiussor, & tn̄ actio mādati non debet da[ri] nisi quatenus interesset agentis. l. si ꝓcuratorē. §. mandati. e. ti. Item adde ꝙ Raph. hic in quātū Bar. in d. prin. q. vult ꝙ possit iste cui emptor donauit agere actione ex empto ꝓꝑ euict. sibi donatario factā si emptor cessit donatario actiones sibi ꝯpetentes, & ꝯpetituras ꝯ venditorem, dicit Rapha. ꝙ vr̃ sibi forte dubiū dictum istud Bar. nam cū actio sit inutilis in persona cedentis, vt hic in fi. q̄uo pōt esse vtilis in ꝑsona cessionarij, nam si cedenti nō ꝯpetebat directa ex euictione q̄ fieret donatario, q̄uo poterit dari vtilis ex cessione ipsi cessionario. vn̄ non vr̃ dcm̄ Bar. hr̃e rōnem s̃m eū. & rn̄det ad l. si res q̄. s̃. de euic. ꝑ q̄ se fundabat Bar. ꝙ ibi loq̄t̃ qn̄ res obuenit ex cā vltimę volunt. lucratiua quo casu hæres tenet̃ non dico de eui. sed saltem cedere oīa iura sua legatario, & sic sua interest ne euincat̃. ille aūt q̄ donat nō tenetur actionem cedere nec aliq̄d qn̄ incepit donatio a traditione vt dictum est. Sed tu rn̄de sustinēdo Bart. & sequaces ꝙ actio quæ erat inutilis cedenti, pōt esse vtilis cessionario, qn̄ ꝑ talē cessionē purgat̃ cā quæ actio erat vtilis apud cedentē vt l. cū his. & ibi no. maxime ꝑ Bar. j. de fideiuss. & l. fi. & ibi no. in prin. C. de iure do. & l. qui se debere. inducendo, vt ibi ꝑ Bar. de ꝯdi. ob cau. & no. Bar. in d. l. & hr̄di. §. nos aūt. de pac. sed cā ꝓꝑ q̄ actio esset inutilis cedenti si res fuerit euicta ei cui donauerit ipse, erat, q̄a ipsius donantis non intererat, vt hic, sed si agit cessionarius ex cā cessionis cessat ista rō qua ipsius cessionarij interesset agere cum res sibi fuit euicta. Præterea rn̄sio data ꝑ Raph. ad l. si res quā. non vr̃ bona tenēdo opi. q̄ vr̃ approbare gl. in d. l. si res quā. vbi gl. sentit ꝙ hr̄s non teneat̃ cedere legatario actionē de euic. ꝯpetentē testatori, & hr̄di. & ita illam gl. tanq̄ notabilem alle. Imo. in d. l. si domus. s̃. de eui. de quo vltimo vide Sal. in l. cū alienam. C. de le. ꝑ Ful. in d. l. si res quā. ēt ꝑ Imo. & Pau. de Ca. in d. §. de euic. & ibi dixi. Plus dicebat Ful. in d. l. si res quā. ꝙ si teneremus ꝙ hr̄s teneat̃ cedere legatario actionem de euic. cōpetentem testatori in casib. in quib. hr̄s non tenet̃ de euic. legatario prout ipse tenet reprobādo gl. in d. l. si res quā. eadem rōne erit hic dicendum idē s̃m eum in donante casu in quo potuisset aliquo mō sibi donanti cōpetere ꝯ authorē suū actio de euictione, vt teneat̃ illam cedere donatario, ēt in casib. in quib. donans non tenet̃ de euictione, vt q̄a donatio non incipit a traditione, ꝙ est diligenter notandū, & sic non esset bona rn̄sio

10 data ꝑ Raph. hic ad d. l. si res quā. ¶ †Item in quantū Bar. hic dicit ꝙ in q. prin. s̃. formata si res euincat̃ agi pōt pro euictione actione ex empto si postea facta est ꝑ donantē donatario cessio ꝯ authorē ipsius donantis, sed nō poterit agi actione ex stipulatione de euictione, q̄a illa actio ex stipulatione de euictione habet hanc ꝯdōnem. s. si res euincat̃ ei cui promisit q̄s de dupla noīe euictionis vel eius hęredi. l. si cū venditor. §. si secundus de euic. ergo non verificat̃ talis ꝯdō in casu nr̄o, si euincit̃ eius singulari successori. Adde s̃m Imo. ꝙ istud dcm̄ certe vr̃ ꝯ tex. in l. si pro re. §. fi. cum l. seq. s̃. de euic. vbi res empta ꝑ mulierem euincat̃ marito cui eam dedit in dotem cōmittit̃ stipulatio de dupla etiam ꝯ authorē, & si ei fuit licite denunciatū aliquo mō agi pōt, & tn̄ ibi maritus nō erat hęres mulieris, vt ibi patet, Nec obst. d. §. si secundus, nam ideo ibi non cōmittit̃ stipulatio duplę, q̄a secundo emptori fuit mota q̄ō. & ipse denunciauit primo emptori q̄ comparuit ad defensionem pro ipso secundo, & soluit ęstimationem agenti ꝯ s̃m emptorem, ideo tunc nō cōmittitur stipulatio de dupla, q̄a res non est euicta ipsi secundo emptori ꝯ quem agebat̃, cū res remanserit penes eum. Nec ipse aliquid de suo soluerit, sed potius soluit emptor qui soluit ęstimationem pro re, & nō pōt ēt dici fuisse euictam ipsi primo emptori cum ꝯ eum non agebat, nec ipse rem possideret, ideo nimirū si superest actio ex empto ad interesse primo emptori ꝯ authorem suum, secus ergo fuisset si secundus emptor se defendisset, & ab eo fuisset euicta ꝑ d. l. si pro re. §. fi. vel si ipsemet de proprio soluisset ęstimationem, q̄a tunc quodāmodo vr̃ euicta. l. euicta. §. j. e. ti. & melius probat̃ licet ipse non alleget in d. l. si seruus venditus. §. j. eo. ti. q̄uis glo. videat̃ vacillasse in d. §. si seruus. & non posuisse veritatem s̃m eum. Rapha. ēt in hoc tenet ꝯ Bar. dicens ꝯ Bar. esse casum. in l. pater. & l. si cum res. §. j. cum gl. de euic. Sed in d. l. si cū res. non reperio, sed puto quod voluerit allegare. d. l. si pro re. & subdit quod ibi res non erat euicta, vt ibi voluit gl. & Ang. in d. l. si pro re. §. j. etiam vr̃ istam vlti. opi. tenere ꝑ id, quod not. ibi gl. fi. Dū gl. dicit rn̄deo q̄d ibi, &c. Tn̄ potes saluare opi. Bar. & rn̄dere ad d. l. si pro re. & d. l. si pater. prout colligitur ex no. ꝑ glo. in d. l. si pro re. in ij. q. vel prout colligit̃ ex no. ꝑ gl. in d. l. si pro re. dum al leg. d. l. si cum venditor. magis tn̄ placet responsio Bar.

ADDITIONES.

a Fran. ¶De euic. An donatarius possit agere de euic, vide Ale. in ꝯs. 45. in 3. vol.

b ¶Tn̄ sustinendo. Ista conclusio pōt sustineri quia iura loquentia de donatione simplici non extenduntur ad donationem remuneratoriam, vt tradit Bar. in l. iurisgentium. s̃. de pac. in princ. item in illa non requiritur insinuatio nec reuocat̃ ꝓꝑ ingratitudinem vt in l. a quib. de do. Bal. in l. illud. C. de sac. san. ecc. sed donatio remuneratoria est magis similis dationi in solutum q̄ donationi nimirum si debetur euictio iuxta not. in l. eleganter. de pig. actio. & in l. libera. C. de senten. & interlocutorijs.

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO.

Omnes sunt quaterniones præter OO, Qui est ternio.

VENETIIS, Apud Iuntas.
M D L X X.

·L· ·A·